Bundel - 1.2 Raadsvergadering van 18 juni 2024

1 Opening en spreekrecht
- Technische raadsvragen 18 juni 2024 en de antwoorden vernieuwde versie

2 Vaststellen agenda
- Concept-agenda Raad 2024-06-18

3 Mededelingen

4 Terugkoppeling uit gemeenschappelijke regelingen

5 Besluitenlijst van de raadsvergadering van 7 mei 2024
- Concept-besluitenlijst raadsvergadering 7 mei 2024

6 Ingekomen stukken en raadsinformatiebrieven
Het overzicht van ingekomen stukken, waaronder de raadsinformatiebrieven, voor de raad treft u aan op de website van de gemeente: www.rozendaal.nl.
Ingekomen stukken die ter vergadering niet worden besproken worden overeenkomstig het reglement van orde geacht voor kennisgeving aangenomen te zijn, tenzij door het college anders is geadviseerd; Een separaat overzicht van de raadsinformatiebrieven is als bijlage bij deze agenda gevoegd
- Overzicht Raadsinformatiebrieven raad 2024-06-18
- A. Raadsinformatiebrief Nieuwe ontwikkelingen Beschermd Wonen
- B. Raadsinformatiebrief Buurtbemiddeling
- Bijlage bij RIB Buurtbemiddeling: Jaarverslag Buurtbemiddeling
- C. Raadsinformatiebrief Woonbehoefteonderzoek en vervolg Omgevingsvisie-woonvisie definitief
- Bijlage bij RIB Woonbehoefteonderzoek: Gemeente Rozendaal - Woonbehoefteonderzoek

7 Openstaande toezeggingen en openstaande moties
Het overzicht van openstaande Toezeggingen en het overzicht van openstaande moties treft u aan op de website van de gemeente: www.rozendaal.nl.
Het overzicht van openstaande toezeggingen zal tevens als bijlage bij deze agenda worden gevoegd, zodra de stand van zaken betreffende de toezeggingen is bijgewerkt.
- Overzicht openstaande Toezeggingen raad 18 juni

8 Jaarstukken Gemeenschappelijke regelingen ODRA en VGGM, Zienswijzebehandeling meerjarenbegrotingen ODRA, VGGM MGR en GMR en Gewijzigde begroting 2024 en resultaat jaarrekening 2023 VGGM
Voorgesteld wordt:
1. Kennisnemen van de jaarstukken over 2023 van ODRA, BVO DRAN en VGGM.
2. Kennisnemen van de ontwerp-begrotingen van ODRA, MGR SD, GMR en VGGM.
3. Een zienswijze indienen ten aanzien van de ontwerpbegrotingen van de Gemeenschappelijke Regelingen ODRA, MGR SD, GMR en VGGM, conform de als bijlagen bij dit voorstel gevoegde concepten.
4. Geen zienswijze indienen ten aanzien van de jaarstukken van de gemeenschappelijke regelingen.
5. Geen zienswijze indienen ten aanzien van de gewijzigde begroting 2024 van VGGM.
- Raadsvoorstel Jaarstukken en ontwerp begrotingen diverse gemeenschappelijke regelingen
- Bijlage 1. Ontwerp-Raadsbesluit
- Bijlage 2a. Aanbiedingsbrief jaarstukken 2023 ODRA
- Bijlage 2b.1. Jaarverslag 2023 ODRA - katern 1
- Bijlage 2b.2. Jaarrekening 2023 ODRA - katern 2
- Bijlage 2c. Aanbiedingsbrief begroting 2025-2028 ODRA
- Bijlage 2d. Begroting 2025 ODRA
- Bijlage 2e. Meerjarenprogramma 2025-2028 ODRA
- Bijlage 2f. Zienswijze Begroting 2025-2028 ODRA
- Bijlage 3a. Begroting 2025 - 2028 MGR SD
- Bijlage 3b. Zienswijzebrief MGR-SD
- Bijlage 4a. Aanbiedingsbrief Regionale agenda 2025-2028 GMR
- Bijlage 4b. Regionale agenda 2025-2028 GMR
- Bijlage 4c. Zienswijze begroting GMR klaar
- Bijlage 4d. Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen accountantsverslag 2023
- Bijlage 4e. memo bij accountantsverklaring GMR
- Bijlage 5b. Jaarstukken 2023 BVO DRAN
- Bijlage 6a. Aanbiedingsbrief VGGM

Bijlage 5a. Aanbiedingsbrief Jaarstukken 2023 BVO DRAN
Bijlage 6c. Ontwerp begroting 2025 VGGM
Bijlage 6b. Jaarverslag 2023 VGGM, met accountantsverklaring
Bijlage 6d. Brief mogelijke besparingen VGGM
Bijlage 6e. Zienswijze Ontwerpbegroting VGGM
AMENDEMENT zienswijze conceptbegroting GMR 2025-2028
Definitief -geamendeerd- Raadsbesluit

9 Consultatie beleidsplan VGGM 2025 - 2026
Voorgesteld wordt om:
1. Kennis nemen van het ontwerpbeleidsplan VGGM en de onderliggende modules die nu in concept gereed zijn, te weten het 'Beleidsplan brandweer 2025-2026', 'Beleidsplan crisisbeheersing 2025-2026' en het 'Dekkingsplan brandweer'.
2. Een schriftelijke reactie aan het DB van de VGGM te zenden, waarin:
a. positief en met waardering gereageerd wordt op het ontwerpbeleidsplan VGGM, de ontwerpbeleidsplannen brandweer en crisisbeheersing 2025-2026 en het ontwerpdekkingsplan brandweer;
b. aangedrongen wordt op een budgettair neutrale verdere uitwerking van de plannen, binnen de huidige inwonerbijdrage.

1. Raadsvoorstel Beleidsplannen VGGM
Bijlage 1. Concept Raadsbesluit Beleidsplannen VGGM
Bijlage 2. Conceptreactie Gemeenteraad
Bijlage 3. Aanbiedingsbrief VGGM
Bijlage 4. Beleidsplan VGGM
Bijlage 5. Beleidsplan Brandweer
Bijlage 6. Beleidsplan Crisisbeheersing
Bijlage 7. Raadsinformatiebrief Ontwerp Dekkingsplan Brandweer
Bijlage 8. Concept Dekkingsplan Integrale Brandweerzorg
Definitief Raadsbesluit
Definitieve reactie Gemeenteraad

10 Ombudsvoorziening en jaarverslag ombudscommissie 2023
Voorgesteld wordt om:
1. Het in behandeling nemen van klachten met ingang van 1 januari 2025 op te dragen aan een lokale ombudsman, op voorwaarde dat de uitkomst van de onderhandelingen met die ombudsman niet te veel afwijkt van de in het raadsvoorstel genoemde opzet.
2. Kennis te nemen van het jaarverslag van de ombudscommissie 2023.

1. Raadsvoorstel Ombudsvoorziening
2. Concept-Raadsbesluit Ombudsvoorziening
Bijlage: Jaarverslag Ombudscommissie 2023

11 Wijziging gemeenschappelijke regeling ODRA
Voorgesteld wordt:
Om tot het vaststellen van de Wijziging Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem en het informatieprotocol ODRA 2024 over te gaan.

1. Raadvoorstel Gemeenschappelijke regeling ODRA vastgesteld
2. Concept-raadsbesluit Gemeenschappelijk regeling ODRA
Bijlage 1. Aanbiedingsbrief oktober 2023
Bijlage 2: Geconsolideerde tekst Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem
Bijlage 3: Toelichting op de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem
Bijlage 4: Was wordt tekst van de gemeenschappelijke regeling
Bijlage 5: Informatieprotocol ODRA 2024
Bijlage 6: Overzicht ingekomen zienswijzen en reactie ODRA

12 Bestemmingsplan Pinkenberg
Voorgesteld wordt om:
1. In te stemmen met de Nota van Zienswijzen herziening bestemmingsplan Pinkenberg.
2. Geen exploitatieplan op grond van afdeling 6.4 Wet ruimtelijk ordening vast te stellen.
3. Het bestemmingsplan Pinkenberg ongewijzigd vast te stellen, zoals in het raadsvoorstel is aangegeven, één en ander conform de bij het besluit behorende en gewaarmerkte bescheiden.

Raadsvoorstel vaststelling bestemmingsplan Pinkenberg
Raadsbesluit vaststelling bestemmingsplan Pinkenberg
Bijlage Nota van Zienswijzen bestemmingsplan Pinkenberg
Bijlage Planregels

Bijlage Inrichtingsplan
Bijlage Toelichting
Bijlage Verbeelding
Bijlage zienswijze - anoniem
Bijlage Verkennend bodemonderzoek
Bijlage Verkennend bodemonderzoek middels proefsleuven
Bijlage Proefsleuvenonderzoek
Bijlage Natuurtoets
Bijlage Aanvullend ecologisch onderzoek
Bijlage AERIUS-berekening aanlegfase
Bijlage Ecologische effectbeoordeling
Bijlage Onderzoek Archeologie
Bijlage Ontplofbare Oorlogsresten
Bijlage Nota van Zienswijzen
Raadsvragen en antwoorden college bestemmingsplan Pinkenberg 3 juni 2024
3D Gebouwenmodel

13 1e Tussenrapportage (TURAP)
Voorgesteld wordt:
1. Kennisnemen van de eerste tussenrapportage over 2024;
2. In stemmen met de onttrekking van € 75.000 uit de algemene reserve ter dekking van de incidentele personele lasten.
3. In te stemmen met een wijziging van projectkosten opvanglocatie voor de Oekraïense ontheemden, deze worden gedekt uit de bijdrage vanuit het Rijk en hebben per saldo geen effect op het resultaat.
4. De overige gewijzigde begrote bedragen conform bijgaande turap te verwerken in de begroting met een negatief resultaat van per saldo € 200.

Raadsvoorstel 1e Tussenrapportage 2024 (Turap)
Concept-raadsbesluit Turap 1 2024
Bijlage: Eerste tussenrapportage 2024
AMENDEMENT Turap
Definitief -geamendeerd- raadsbesluit Turap 1 2024

14 Rondvraag

15 Sluiting

Onderwerp	Fractie(s)	Vraag	Antwoord
Turap, decentralisatie uitkering meerkosten Oekraïners	BGR	In deze Turap wordt geen melding gemaakt over de decentralisatie uitkering meerkosten Oekraïners Sociaal Domein. Is hier inmiddels meer over bekend?	Het gaat hier om een decentralisatie-uitkering voor de vergoeding van meerkosten Jeugdwet, Wmo en Wet publieke gezondheid (Wpg) waarbij geen specifieke verantwoording nodig is in het kader van de Sisa. In 2023 hebben wij in dit kader € 4.496 ontvangen. Deze meerkosten hebben betrekking op 2023 en worden daarom niet in de turap vermeld. Wij zijn overigens nog bezig om een totaaloverzicht te krijgen van deze meerkosten.
Turap, begrotingspost WSW	BGR	Begrotingspost WSW wordt verhoogd van 62.736 naar 71.536. Wij kunnen deze 62.736 niet terugvinden in de begroting 2024. Graag uw toelichting.	Dit bedrag is onderdeel van een samenstelling van kosten van in totaal € 71.609 zoals deze in de begroting zijn opgenomen op taakveld 606400 in programma 6.
Turap, Opvang Oekraïners	BGR	In de begroting 2024 staat onder programma 6 een bedrag van 4.097.000 voor opvang Oekraïners. U noemt een aanpassing van een bedrag van 2.600.000. Komt dit bovenop het begrote bedrag? Graag toelichten.	Het in de begroting opgenomen bedrag wordt verlaagd met € 2.600.000 naar € 1.497.000.
Turap, Rente Schatkistbankieren	BGR	Rente schatkistbankieren: U bent kennelijk ingegaan op het aflossingsvoorstel van Alliander inzake de lening. Waarom?	In 2021 is Alliander bij alle gemeenten langsgegaan met het verzoek om alle leningen af te kunnen lossen. Alliander heeft geld nodig voor de energietransitie en wil daarom graag van de relatief dure (eeuwigdurende) leningen af. Voor Rozendaal ging het om een beperkte

			lening met een jaarlijkse rente-opbrengst van € 5.500. (Deze rente-opbrengst stond voor het laatst in de begroting 2022). Omdat Rozendaal de transitie niet in de weg wil staan en het hier om een beperkt bedrag ging hebben wij hier mee ingestemd.
Turap, OZB	BGR	De opbrengst OZB is naar boven bijgesteld, Dit betreft de OZB Woningen, als reden wordt de waardestijging aangegeven. Er wordt niets gemeld over de OZB Niet-woningen. Betekent dit dat deze geen waardestijging doormaken?	De waarde ontwikkeling bij woningen en niet-woningen is significant anders. Het woningtekort zorgt voor een andere waardestijging dan die bij bijvoorbeeld bedrijfspanden waar voldoende aanbod voor is. De waardestijging wijkt hier nauwelijks af van de waardestijging waarmee bij het opstellen van de begroting rekening is gehouden.
Jaarstukken Gemeenschappelijke regelingen, Accountantsverklaringen	BGR	Wij missen de accountantsverklaringen over boekjaar 2023 van BVO DRAN en VGGM en ontvangen deze graag alsnog.	De accountantsverklaring van VGGM is pas na het aanbieden van de stukken door VGGM beschikbaar gekomen. Deze is inmiddels aan het jaarverslag toegevoegd. De nieuwe versie van het jaarverslag (met accountantsverklaring) is, bij de stukken voor de raadsvergadering, inmiddels in de plaats gesteld van het vorige exemplaar zonder accountantsverklaring BVO DRAN: De accountantscontrole op de Jaarrekening 2023 is 14 juni afgerond en de Jaarrekening plus Accountantsverklaring worden maandag 17 juni verstuurd naar het AB. De stukken worden 27 juni in het AB vastgesteld en kunnen eerst daarna openbaar worden gemaakt.

			De stukken worden naar de griffies van de deelnemende gemeenten verstuurd. Dus vanaf 28 juni kan de raad de vastgestelde stukken tegemoet zien.
Turap	R'74	Waarom worden we niet, zoals gebruikelijk, de volledige positieve en negatieve afwijkingen van de Turap bij het eindejaarsaldo einde jaar verwerkt in de algemene reserve? Nu boeken we tussentijds alleen een personele last van 75k rechtstreeks van de algemene reserve af en laten we de rest staan.	Het college doet hierbij een dekkingsvoorstel dat past in de systematiek van begroten. Omdat het onvermijdelijke kosten betreft die vanuit de begrotingssystematiek (risicoparagraaf) inherent geen dekking vinden in de programma-budgetten, is het voor de rechtmatigheid en de boekhoudkundige hygiëne wenselijk om een tussentijds dekkingsvoorstel te doen. Deze onvermijdelijke kosten kunnen we niet anders dekken dan uit de algemene reserve.
Raadsvragen naar aanleiding van raadsvoorstel “Bestemmingsplan Pinkenberg”	BGR PAK R'74	a.Kunt u duidelijk maken in hoeverre dit voorstel impact heeft op de aanwezige rijksmonumenten. Wellicht helpt hierbij het geven van een plattegrond met hierop de gebouwen en/of zones die in dit gebied worden aangemerkt als rijksmonument en de geplande nieuwbouw. b.Kunt u een overzicht geven van de onderzochte alternatieve locaties, op welke criteria deze zijn getoetst, zijn beoordeeld en hoe de	Vragen en antwoorden zitten als bijlagen bij de stukken voor de raadsvergadering van 18 juni 2024.

		uiteindelijke keuze is gemaakt? Zie bijlage:	

Concept-Agenda

van de openbare vergadering van de raad van Rozendaal van dinsdag 18 juni 2024.
De vergadering begint een half uur na afloop van de commissievergadering, die om 19:00 uur begint. Het betreft het een fysieke vergadering in de raadszaal van het gemeentehuis. De vergadering is live te volgen via de website van de gemeente https://www.rozendaal.nl.

1. Opening en spreekrecht;

2. Vaststellen agenda;

3. Mededelingen;

4. Terugkoppeling uit gemeenschappelijke regelingen;

5. Besluitenlijst van de raadsvergadering van 7 mei 2024;

6. ingekomen stukken en raadsinformatiebrieven.
   Het overzicht van ingekomen stukken, waaronder de raadsinformatiebrieven, voor de raad treft u aan op de website van de gemeente: www.rozendaal.nl. Ingekomen stukken die ter vergadering niet worden besproken worden overeenkomstig het reglement van orde geacht voor kennisgeving aangenomen te zijn, tenzij door het college anders is geadviseerd; Een separaat overzicht van de raadsinformatiebrieven is als bijlage bij deze agenda gevoegd.

7. Openstaande toezeggingen en openstaande moties;
   Het overzicht van openstaande toezeggingen is als bijlage bij deze agenda gevoegd.
   Het overzicht van openstaande moties treft u tevens aan op de website van de gemeente: www.rozendaal.nl;

8. Jaarstukken Gemeenschappelijke regelingen ODRA en VGGM, Zienswijzebehandeling meerjarenbegrotingen ODRA, VGGM MGR en GMR en Gewijzigde begroting 2024 en resultaat jaarrekening 2023 VGGM:

9. Consultatie beleidsplan VGGM 2025 – 2026;

10. Ombudsvoorziening en jaarverslag ombudscommissie 2023;

11. Wijziging gemeenschappelijke regeling ODRA;

12. Bestemmingsplan Pinkenberg;

13. 1e Tussenrapportage (TURAP)

14. Rondvraag;

15. Sluiting.

Regeling ten aanzien van het spreekrecht:
Wilt u persoonlijk inspreken in de vergadering van de gemeenteraad?
Maakt u dit dan minstens 24 uur voorafgaand aan de vergadering per email kenbaar bij de griffier: griffie@rozendaal.nl of telefonisch: 026-3843661.
De griffier laat u dan weten hoe u tot het inspreekgedeelte van de raad wordt toegelaten. U kunt uw inspreekreactie ook 24 uur voorafgaand aan de vergadering sturen naar griffie@rozendaal.nl.
De voorzitter van de vergadering spreekt uw tekst dan tijdens de vergadering uit. We vragen u uw bijdrage zo kort en bondig mogelijk te formuleren en bij voorkeur minder dan de toegestane 5 minuten te benutten.
Van deze vergadering worden geluid en beeld worden vastgelegd. Uw bijdrage is openbaar en wordt eveneens vastgelegd.

Besluitenlijst Raadsvergadering 7 mei 2024

Datum	07-05-2024
Tijd	21:30 - 23:50
Locatie	Raadszaal
Voorzitter	E. Weststeijn
Aanwezigen	Mevrouw Weststeijn (voorzitter van de raad/burgemeester) Mevrouw Jansen en de heren De Jonge, Beije en Van Gorkum (R'74), Mevrouw Hupkes en de heer Diepenbroek (BGR), de heren Jansen, Van de Akker en Van Ooik (PAK), Mevrouw Van der Pas (wethouder), de heer Warmerdam (wethouder) en de heer Schaap (griffier).
Afwezigen	---
Toelichting	Openbare raadsvergadering in de raadszaal van het gemeentehuis. De vergadering is terug te zien via de website van de gemeente: www.rozendaal.nl

1	**Opening en spreekrecht** De voorzitter opent de vergadering en geeft ten behoeve van het spreekrecht het woord aan mevrouw Van Eijden over de provinciale weg N785.
2	**Vaststellen agenda** Op voorstel van mevrouw Hupkes wordt agendapunt 10, Bestemmingsplan Pinkenberg, van de agenda afgehaald. Besproken is dat de leden van de raad de vragen die er zijn met betrekking tot dit voorstel uiterlijk aankomend weekeinde inleveren. Het college zal dan ambtelijk advies inwinnen met betrekking tot de termijn waarop die vragen beantwoord kunnen worden en wat dat betekent voor de procedure. Daarbij wordt gekeken of het voorstel kan/moet worden behandeld op de reservedatum van de raad (21 mei 2024) dan wel in de eerstvolgende reguliere raadsvergadering (18 juni 2024). Een en ander te bepalen door het presidium. Vervolgens wordt voor wat de overige agendapunten betreft de agenda vastgesteld overeenkomstig het voorliggende concept.
3	**Mededelingen** • Wethouder Van der Pas over nog openstaande vragen van Rosendael'74 uit de vorige raadsvergadering ten aanzien de energietransitie. • Wethouder Warmerdam over de alternatieve locatie voor de huidige afvallocatie.

4 Terugkoppeling uit gemeenschappelijke regelingen

- Mevrouw Hupkes over een tweetal bijeenkomsten van de Groene Metropoolregio;
- Burgemeester Weststeijn over de Raadsinformatiebijeenkomsten van de Veiligheidsregio (VGGM).

5 Besluitenlijst van de vergadering van 19 maart 2024

De besluitenlijst van de raadsvergadering van 19 maart 2024 is overeenkomstig het voorliggende concept vastgesteld.

6 Ingekomen stukken en raadsinformatiebrieven

Er zijn geen opmerkingen over het overzicht van ingekomen stukken.

7 Openstaande toezeggingen en openstaande moties

Er zijn geen opmerkingen over het overzicht van openstaande moties en het overzicht van openstaande toezeggingen.

8 Wijziging gemeenschappelijke regeling VGGM

1. Unaniem (9-0) is ingestemd met het voorstel om:
   Kennis te nemen van:
   a. het ontwerp-wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Veiligheid- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM);
   b. de bijdrageregeling van de VGGM;
   c. het instellingsbesluit bestuurscommissies van de VGGM.
2. Een zienswijze in te dienen over het ontwerp-wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling, overeenkomstig de in concept als bijlage bij dit voorstel gevoegde brief aan de VGGM.
3. Geen zienswijze in te dienen ten aanzien van de bijdrageregeling van de VGGM.
4. Geen wensen en bedenkingen mee te geven ten aanzien van het instellingsbesluit bestuurscommissies voor de VGGM.

9 Jaarstukken en begrotingen diverse gemeenschappelijke regelingen: BVO-DRAN, Geldersch Archief, MGR-SD en GMR

1. Unaniem (9-0) is ingestemd met het voorstel om:
   Kennis te nemen van de jaarstukken over 2023 van het Gelders Archief, de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen (met inbegrip van de jaarstukken van de Economic Board) en de Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal domein Centraal Gelderland;
2. Geen zienswijzen in te dienen over de jaarstukken van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen;

3. Kennis te nemen van de meerjarenprogrammabegrotingen van het Gelders Archief en de BVO Doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen;
4. Aan het Gelders Archief een zienswijze mee te geven voor het opstellen van de meerjarenbegroting 2025-2028 en daartoe bijgaande zienswijzebrief vast te stellen, vervat in Bijlage 6;
5. Aan de BVO Doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen een zienswijze mee te geven voor het opstellen van de meerjarenbegroting 2025-2028 en daartoe bijgaande zienswijzebrief vast te stellen, vervat in Bijlage 7.

10 **Bestemmingsplan Pinkenberg**

Bij het vaststellen van de agenda is besloten dit voorstel van de agenda af te halen.

11 **Bestemmingsplan Beekhuizenseweg 1a**

Bij de behandeling van dit voorstel is namens alle drie de raadsfracties een motie ingediend betreffende het toezicht op het behoud van het Rijksmonument De Wagenschuur.

Een afschrift van de motie is als bijlage bij deze besluitenlijst gevoegd.

Vervolgens is ingestemd (6-3) met het voorstel om:

1. In te stemmen met de Nota van Zienswijzen herziening bestemmingsplan Pinkenberg.
2. Geen exploitatieplan op grond van afdeling 6.4 Wet ruimtelijk ordening vast te stellen.
3. Het bestemmingsplan Pinkenberg ongewijzigd vast te stellen, zoals in het raadsvoorstel is aangegeven, één en ander conform de bij het besluit behorende en gewaarmerkte bescheiden.

Mevrouw Hupkes (BGR) en de heren Jansen (PAK) en Van Gorkum (R'74) hebben tegen het voorstel gestemd.

Ten slotte wordt unaniem (9-0) ingestemd met de ingediende motie.

12 **Rondvraag**

De heer Van Gorkum over de stand van zaken met betrekking tot de onvoltooide bebouwing van een kavel op De Del.

13 **Sluiting**: De voorzitter sluit de vergadering.

Bijlage:

Motie monitoring en handhaving met focus op behoud restant rijksmonument ‘De Wagenschuur’

De Rozendaalse raad in vergadering bijeen op 7 mei 2024 en sprekende over Bestemmingsplan Beekhuizenseweg 1A,

Overwegende dat:

1. Op het perceel Beekhuizenseweg 1A het Rijksmonument ‘De Wagenschuur’ staat;
2. Dit Rijksmonument gedeeltelijk ingestort is;
3. De afgelopen jaren geen aantoonbare behoudwerkzaamheden of herstelwerkzaamheden ten behoeve van het Rijksmonument ‘De Wagenschuur’ hebben plaatsgevonden.
4. In het voorliggende bestemmingsplan de integratie van het restant van rijksmonument ‘De Wagenschuur’ een onderdeel vormt van het bouwinitiatief.
5. De adviseurs van het samenwerkingsverband cultuurhistorie aangegeven hebben te kunnen instemmen met de herontwikkeling.

Verzoekt het College om:

a. De Raad regelmatig te informeren over de voortgang van het bouwinitiatief met de focus op het behoud restant Rijksmonument ‘De Wagenschuur’.
b. Om de Raad regelmatig te informeren over het toezicht/eventuele lopende acties inzake dit bouwinitiatief, te denken valt aan herbeplantingsplicht, inspecties door de toezichthouders van Rheden namens Rozendaal etc.

En gaat over tot de orde van de dag.

Rozendaal, 7 mei 2024

Fractie Rosendael ’74

Fractie PAK

Fractie BGR

Gemeente ROZENDAAL

Overzicht Raadsinformatiebrieven ten behoeve van de Raadsvergadering van 7 mei 2024

Raadsinformatiebrief	B&W stellen voor
Ontwikkelingen Beschermd Wonen	Voor kennisgeving aannemen
Buurtbemiddeling	Voor kennisgeving aannemen
Woonbehoefteonderzoek	Voor kennisgeving aannemen

Raadsinformatiebrief

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Doorcedentralisatie Beschermd wonen

Adviseur : M. Jansma
Portefeuillehouder : T. van der Pas
Datum : 18 juni 2024

Aan de Raad

Inleiding
Op 26 september 2023 informeerden wij u over de ontwikkelingen in het kader van Beschermd Wonen en Beschermd Thuis (BW/BT) in de regio Centraal Gelderland en de doordecentralisatie daarvan per 1 januari 2025. Deze doordecentralisatie betreft de invoering van het woonplaatsbeginsel voor Beschermd Wonen en het daarmee samenhangende nieuwe financieel verdeelmodel. Dit betekent dat de gemeente waar iemand zijn woonadres heeft, verantwoordelijk wordt voor het verstrekken van beschermd wonen, en niet de gemeente waar iemand zich voor het ontvangen van beschermd wonen meldt. Nu voeren 44 centrumgemeenten, waaronder Arnhem, het beschermd wonen nog voor de regiogemeenten uit.

Inmiddels is bekend geworden dat de doordecentralisatie van Beschermd Wonen opnieuw met een jaar wordt uitgesteld. Na de val van het kabinet in de zomer van 2023 is het wetsvoorstel tot wijziging van de Wmo voor de invoering van het woonplaatsbeginsel controversieel verklaard. Daardoor ligt de behandeling van het wetsvoorstel nu stil. De nieuwe streefdatum is gesteld op 1 januari 2026.

Hybride Toegang
De regio Centraal Gelderland gaat voor de zorgvormen Beschermd Wonen en Beschermd Thuis (BW/BT) werken met een hybride toegangsmodel. Uitstel van de doordecentralisatie betekent ook dat de invoering van het hybride toegangsmodel wordt uitgesteld. De gemeente Arnhem blijft ook in 2025 door de regiogemeenten gemandateerd voor de uitvoering van de toegang BW/BT.

Welke activiteiten gaan gewoon door?
Ongeacht landelijke ontwikkelingen en de onzekerheid over de nieuwe streefdatum waarmee de gemeenten te maken hebben, werken zij in de regio Centraal Gelderland door aan de transformatieopgave van beschermd wonen naar een ‘beschermd thuis’. Het gaat daarbij onder meer om de volgende opgaven:
a. Opbouw lokale voorzieningen (versterking sociale basis).

b. Zorgdragen voor voldoende (passende en betaalbare) woningen en woonvormen.
c. Het opstellen van een regionaal spreidingsplan voor het huidige en gewenste aanbod beschermd wonen en beschermd thuis.
d. Voorbereiding nieuwe inkoop/contractering aanbieders.
e. Voorbereiding op de invoering van het hybride (lokale) toegangsmodel.
f. Regionale procesafspraken omtrent de uitstroom vanuit een instelling, naar zelfstandig wonen (in de wijk).
g. Ontwikkeling regionale monitor BW/BT.

Wij vertrouwen erop u hiermee naar behoren te hebben geïnformeerd.

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum,
gemeentesecretaris

Ester Weststeijn,
burgemeester

Raadsinformatiebrief

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp: Jaarverslag 2023 Buurtbemiddeling

Adviseur : K. Schaap
Portefeuillehouder : Burgemeester
Datum : 14 mei 2024

Aan de Raad
Met deze brief bieden wij u het Jaarverslag over 2023 aan van 'Buurtbemiddeling', voor Rozendaal, Rheden en Doesburg uitgevoerd door de Stichting Rijnstad.

Inleiding
De gemeenten Rheden, Doesburg en Rozendaal ('RRD') financieren samen met de woningcorporaties die in deze drie gemeenten actief zijn al jarenlang het project 'Buurtbemiddeling'. Buurtbemiddeling is een landelijk breed toegepaste wijze om buren te ondersteunen om problemen op te lossen door het maken van redelijke afspraken. Het betreft veelal zaken als geluidsoverlast, tuin-/buitenproblemen en pesten/treiteren. Welzijnsorganisatie Stichting Rijnstad voert voor de drie gemeenten de werkzaamheden uit. Getrainde vrijwillige bemiddelaars en enkele (professionele) coördinatoren ondersteunen buren om het onderlinge contact te herstellen en zelf met oplossingen te komen. De bemiddelaars geven geen eigen mening over het burenconflict. Ze hebben een geheimhoudingsplicht. De werkwijze is (landelijk) gecertificeerd en AVG-proof. Jaarlijks legt Rijnstad verantwoording af over de werkwijze in een jaarverslag. De burgemeester biedt het jaarverslag gewoonlijk ter informatie aan college en raad aan.

Resultaten Buurtbemiddeling 2023
Jaarlijks legt Stichting Rijnstad verantwoording af over de werkwijze in een jaarverslag. Het jaarverslag 2023 laat zien dat van de 94 aangemelde zaken er 70% positief zijn afgehandeld. Dat is zo goed als gelijk aan het resultaat in 2022 en net als de voorgaande jaren ruim meer dan het doel van minimaal 60%. Het totaal aantal zaken laat een lichte teruggang zien ten opzichte van de twee voorgaande jaren (2022: 104; 2021: 112). De coronajaren zorgen voor een piek die in 2023 weer afvlakt. De top drie redenen voor aanmelding waren geluidsoverlast, pesten (verstoorde relatie) en tuin/buitenproblemen. Dit is gelijk aan de top drie in 2022.

Ten opzichte van eerdere jaren is er een grotere wachtlijst. Dit hangt samen met personele wisselingen en uitval van twee coördinatoren in het team. Buurtbemiddeling was hierdoor de eerste helft van 2023 beperkt(er) bereikbaar en kon minder inzet plegen. Sinds juli 2023 zijn er twee nieuwe coördinatoren aangesteld. De achterstand wordt nu (in 2024) ingelopen. Voor alle overige ontwikkelingen en detailinformatie: zie het jaarverslag.

Buurtbemiddeling in Rozendaal in 2023
Het aantal Rozendaalse gevallen waarin Buurtbemiddeling wordt ingezet is al jaren laag en varieert van 0 tot hooguit een kleine handvol (4 in 2020; 1 in 2021; 2 in 2022 en 0 in 2023). In 2023 is geen enkele casus aangebracht bij Buurtbemiddeling. Het Buurtbemiddelingsproject is ooit opgestart op verzoek van de politie om de politie niet of minder met burenruzies te belasten. Hoewel dit in Rozendaal minder speelt dan in de andere gemeenten in onze basiseenheid IJsselwaarden participeren wij wel al vanaf de start in dit project. Enerzijds vanuit solidariteit richting de gemeenten waarmee we veel samenwerken op het brede terrein van OOV (politie, brandweer, afstemming APV,

met Rheden ook sociaal domein); anderzijds omdat we áls het nodig is, overtuigd zijn van de inhoudelijke meerwaarde.

Financiën
De kosten voor Buurtbemiddeling worden voor 50% gedragen door de drie gemeenten en voor 50% door de woningcorporaties. De bijdrage van de gemeenten is gebaseerd op inwoneraantal. Dit komt voor 2024 voor Rozendaal neer op een bedrag net onder de € 1.000; voor 2025 wordt dit een bedrag net boven de € 1.000 (incl. 3% jaarlijkse inflatie – eerder werd de begroting niet geïndexeerd)[1]. In de meerjarenbegroting is reeds rekening gehouden met dit bedrag.

Stichting Rijnstad heeft aangegeven naar de toekomst toe de stijgende personeelslasten als gevolg van Cao-afspraken (Cao Welzijn), door te zullen gaan berekenen in de begroting. De gemeentelijke portefeuillehouders hebben, hoewel zij deze lastenstijging begrijpen, gevraagd om terughoudendheid in het één op één doorbereken van stijgende personeelslasten. Zij hebben een beroep gedaan op Rijnstad om de stijgende lasten (deels) te incorporeren in de eigen begroting. Stichting Rijnstad geeft op voorhand echter aan dit een lastige opgave te vinden, aangezien de lasten in de begroting voor ca. 85% personele lasten betreffen.

Tussentijdse stand van zaken Buurtbemiddeling in 2024
Tot medio mei 2024 volgen de aanmeldingen, de inzet en de resultaten grofweg het patroon van eerdere jaren. Er is geen afwijkende trend te zien. Wel lijkt het aantal aanmeldingen dat verband houdt met bedreiging/intimidatie ver-houdingsgewijs hoger dan voorgaande jaren. In Rozendaal staat de teller tot nu toe voor 2024 op 1 aanmelding.

We vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum,
gemeentesecretaris

Ester Weststeijn,
burgemeester

[1] Ter vergelijking: tussen 2018 en 2022 bedroeg de jaarlijkse bijdrage ca. € 800 - € 900 (toenemend met inwoneraantal, geen indexatie).

Jaarverslag 2023 – Buurtbemiddeling

Rheden, Rozendaal, Doesburg

Maart 2024

rijnstad

Buurtbemiddeling wordt mogelijk gemaakt door:

GEMEENTE DOESBURG

gemeente Rheden

GEMEENTE ROZENDAAL

WOONSERVICE IJSSELLAND

VELUWONEN mijn huis

POLITIE
« waakzaam en dienstbaar »

PORTAAL

vivare

rijnstad

Inhoudsopgave:

Pagina 4	Voorwoord
Pagina 5	Korte samenvatting
Pagina 6-7	Algemeen
Pagina 7-16	Doelstelling en cijfers
Pagina 17	Algemene gegevens bewoners gemeenten versus BBM RRD en CCV

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag over de inzet van Buurtbemiddeling voor Rheden, Rozendaal en Doesburg. In dit jaarverslag leest u over behaalde resultaten en geven we een toelichting.

Landelijk is het product Buurtbemiddeling al 26 jaar actief. Het draait inmiddels in 313 Nederlandse gemeentes (groei van 10 in 2023). Dit maakt dat nu 92% van de gemeenten in Nederland investeren in Buurtbemiddeling. De behoefte aan Buurtbemiddeling groeit en daar wordt op verschillende vlakken hard aan gewerkt. Gemeenten, woningcorporaties, politie, hulpverlening en welzijnsorganisaties werken samen om Buurtbemiddeling te laten slagen en dat lukt!

"Velen vinden het de taak van de politie, gemeente of woningcorporatie om hun probleem op te lossen. Maar als politie zijn wij altijd maar kort aanwezig. Als buren zit je aan elkaar vast, je kiest ze niet zelf uit. Daarom zullen bewoners moeten praten met hun buren over hun ergernissen en standpunten om elkaar beter te begrijpen. Buurtbemiddelaars kunnen dat gesprek als onafhankelijke partij uitstekend in goede banen leiden." Aldus Gert Veurink, lid van de Eenheidsleiding van politie Oost-Nederland en ambassadeur van Buurtbemiddeling.

Vanuit Rijnstad Buurtbemiddeling herkennen we dit beeld volledig. Wat volgens ons opvalt in het afgelopen jaar is dat buren meer verwachtingen hebben naar elkaar. Er lijkt een lagere verdraagzaamheid te zijn. Daarnaast is het opvallend dat er steeds meer psychische problematiek speelt bij de buren. Hierdoor worden de bemiddelaars uitgedaagd om expertise te hebben op complexe vlakken. Onze trainingen in 2023 sloten hier op aan. Ook wordt er door buren een last gelegd op de instanties. We zijn er op gericht om buren door middel van de bemiddelingen de verantwoordelijkheid van hun problematiek in eigen hand te laten nemen.

We hopen u met ons jaarverslag een goed beeld te geven van onze inzet.

Maudy Hylkema
Directeur-Bestuurder Rijnstad a.i.

Korte samenvatting:

cijfers: gaan over 1 januari tot 31 december 2023

gecertificaat: we zijn landelijk gecertificeerd met een PLUS

stuurgoep: zegt Rijnstad toe te mogen uitvoeren in 2023-2025

Aanmeldingen
- **97%** in behandeling genomen
- **70%** is positief afgesloten

Bemiddelingsgesprekken
- er zijn **12** bemiddelingsgesprekken geweest
- **9** zijn succesvol afgesloten, **3** zijn niet opgelost.
- er zijn **10** bemiddelaars

94 aanmeldingen
- in **39** zaken gaan de bemiddelaars op pad
- **37** zaken zijn door de coördinator afgehandeld
- **7** zaken zijn nog in behandeling
- **11** in de wacht

63 gewone zaken en
- **15** complexe zaken
- **6** meerpartijenzaken
- **7** terugkeerzaken
- **3** zaken ongeschikt

Aanmeldingen:

Uit de gemeente Rheden 76, Doesburg 18 en Rozendaal 0	meer vanuit eigen initiatief	meeste van buren die huren
meer aanmeldingen via website	buren bellen en mailen om zich aan te melden	veel samenwerking met wijkteams en andere verwijzers

Top 3 van overlast:

geluidsoverlast	pesten/treiteren	tuin/buitenproblemen

Algemeen

Team BBM 2023
In 2023 is er voor Buurtbemiddeling een roerige tijd geweest, waarbij twee coördinatoren zijn uitgevallen. Buurtbemiddeling was hierdoor beperkt bereikbaar. Sinds juli zijn er twee nieuwe coördinatoren aangesteld: Elly de Bruijn en Aniek Gerdsen. Het team is nog niet compleet, er komt een derde collega bij die als projectmedewerker een aantal taken van de coördinatoren waarneemt.

Aanmeldingen
Er zijn in 2023 94 aanmeldingen geweest. Dit zijn er minder dan in het voorgaande jaar, maar we hebben in de jaren 2022 en 2021 boven de target gezeten. Dit heeft er waarschijnlijk mee te maken dat er in deze jaren corona was, waardoor er meer zaken werden aangemeld. Tevens was het tijdelijk minder bemenst zijn van het coördinatie bureau in de tweede helft van 2023 een mogelijke oorzaak. Het aantal gewone zaken was 63 en het aantal complexe zaken 15. Dit is in verhouding met de voorgaande jaren. Dit zien we ook terug in onze problematiek, er zijn namelijk sinds een aantal jaren meer complexe zaken. Het aantal meerpartijenzaken is gelijk gebleven. Het aantal terugkeerzaken is meer geworden, dit is goed te verklaren vanuit het gegeven dat er tijdens corona meer zaken waren. Omdat er meer zaken waren, is het ook logisch dat er meer terugkeren. Er was in 2023 maar een klein aantal ongeschikte zaken.

Bemiddelaars en trainingen
Er is in 2023 één bemiddelaar gestopt en er is ook één nieuwe bemiddelaar getraind. Het team bestond in 2023 uit 10 bemiddelaars. We zijn druk bezig met de werving.

We concluderen dat de verharding van de maatschappij het voor de bemiddelaars moeilijker maakt om te bemiddelen. Om deze reden hebben we een verscheidenheid aan trainingen gegeven in het jaar 2023, namelijk:

- Binnenkomen bij buur B.
- Omgaan met statushouders en vluchtelingen.
- Omgaan met weerstand.
- Anders kijken, meer zien.
- Omgaan met kwetsbare buren.

Opvallend
De top drie redenen voor aanmelding waren geluidsoverlast, pesten (verstoorde relatie) en tuin/buitenproblemen. Dit was in 2022 ook het geval, de aantallen waren ongeveer hetzelfde. Tevens hebben we in 2023 een percentage van 70% gehaald met zaken met een positief resultaat. Niet ieder positief behaalde zaak betekent dat daar ook een bemiddelingsgesprek heeft plaatsgevonden.

AVG

Rijnstad is AVG proof. We hebben verwerkingsovereenkomsten afgesloten met verwijzers die dit willen. Dit betekent concreet dat we ons houden aan de landelijke richtlijnen van het CCV omtrent gegevensdeling met andere partijen.

Complexe zaken en meerpartijenzaken

Het aantal complexe zaken is in zijn algemeenheid in de afgelopen jaren gegroeid. We krijgen steeds vaker meldingen over complexe problematiek. Dit komt met name door de complexer wordende samenleving en door de extramuralisering in de zorg, waardoor meer kwetsbare mensen in de wijk wonen.[1] Vorig jaar zijn de complexe zaken iets minder geweest dan de jaren daarvoor. Het aantal meerpartijenzaken is gelijk gebleven.

Vooruitblik 2024

In 2024 gaan we met het nieuwe team aan de slag. We zetten sterk in op de werving van nieuwe vrijwilligers en hoe Buurtbemiddeling preventief ingezet kan worden. Dit om burenruzies te voorkomen waardoor Buurtbemiddeling niet nodig is. Dit volgt uit de werkgroep en het convenant. Tevens worden er trainingen, intervisie en andere bijeenkomsten georganiseerd om de expertise van de bemiddelaars te optimaliseren. De kracht van Buurtbemiddeling is het innemen van een plek middenin de samenleving, waarbij er aandacht is voor de huidige topics. Buurtbemiddeling kan buren hun probleem in eigen hand laten nemen, voor een draagkrachtigere samenleving.

[1] Handboek buurtbemiddeling, ‘eerste hulp bij burenproblemen’, CCV.

Doelstelling en cijfers 2023

Aantal en soort aanmeldingen

	Target	2023	2022	2021
Aangemelde zaken	**90**	**94**	**104**	**112**
Geschikte zaken		91	102	112
Ongeschikte zaken		3	2	0
Aangemelde zaken				
Gewone zaken		63	71	73
Complexe zaken		15	22	25
Meerpartijenzaken		6	6	6
Terugkeerzaken		7	3	5
Coachingszaken		0	0	3
Ongeschikte zaken		3	2	0

Aanmeldingen 2021-2023

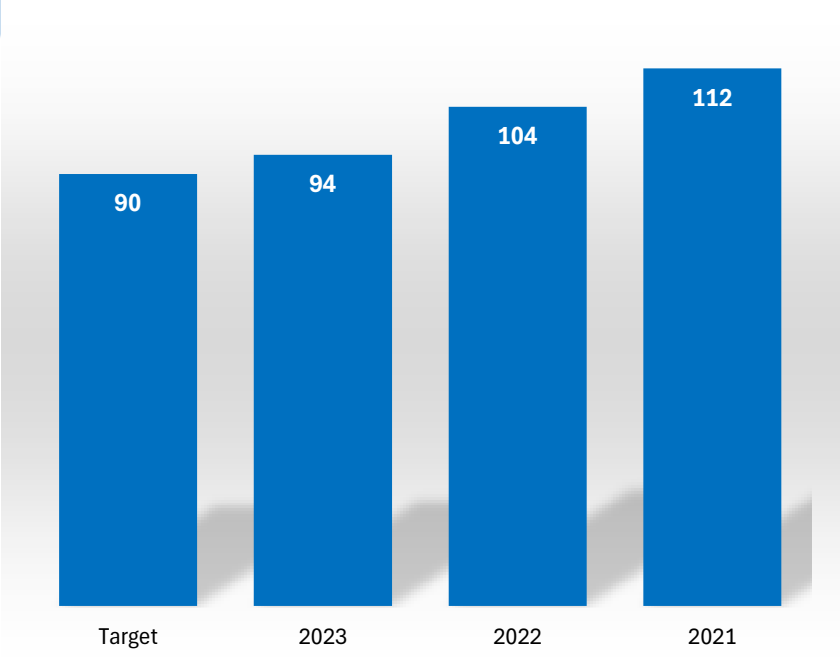

Resultaat bemiddelingszaak/proces

	2023	2023%	2022%	2021%
Opgelost				
Pos: Informatie en advies gegeven	12	13%	18%	20%
Opgelost na intakegesprekken	6	6%	16%	3%
Opgelost na bemiddelingsgesprekken	9	10%	9%	4%
Opgelost na coaching	2	2%	1%	3%
Opgelost door warme doorverwijzing	1	1%	6%	3%
Opgelost door verhuizing	1	1%	2%	0%
Pos: A zelf in actie	19	20%	12%	34%
Opgelost door aanpassing woonsituatie	1	1%	1%	8%
Niet opgelost				
Neg: B weigert bemiddeling	7	8%	12%	9%
Neg: A weigert bemiddeling	5	5%	9%	5%
Neg: Contactlegging onmogelijk	7	8%	9%	4%
Geen oplossing	3	3%	0%	1%
Neutraal				
Neutraal: ongeschikt voor bemiddeling	3	3%	2%	0%
In behandeling	7	7%	3%	6%
In de wacht	11	12%	0%	0%
Totaal	**94**	**100**	**100**	**100**

Resultaat bemiddelingszaak/proces 2023

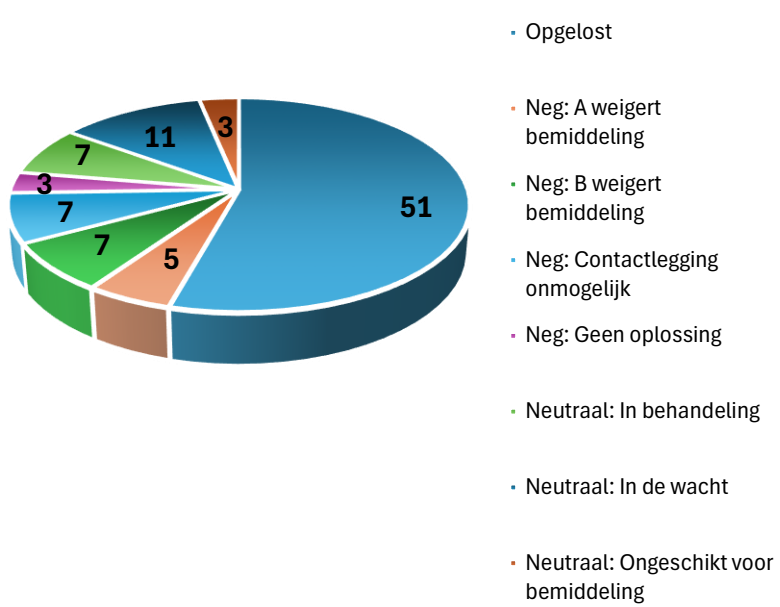

'Opgelost' in bovenstaande taart is een samenvoeging van de volgende onderdelen: Informatie en advies gegeven, opgelost na intakegesprekken, opgelost na bemiddelingsgesprekken, opgelost na coaching, opgelost door warme doorverwijzing, A is zelf in actie en opgelost door aanpassing woonsituatie.

Complexe zaken

	2023	2023%	2022%	2021%
Afgehandeld door coördinator	5	29%	41%	64%
Afgehandeld door bemiddelaars	9	53%	45%	28%
In behandeling	3	18%	14%	8%
Totaal	**17**	**100**	**100**	**100**
Resultaten				
Positief afgerond	9	53%	64%	72%
Niet opgelost	5	29%	23%	20%
In behandeling	3	18%	13%	8%

Resultaat complexe zaken

	2023	2023%	2022%	2021%
Informatie en advies gegeven	2	12%	23%	20%
Opgelost na bemiddelingsgesprek	3	17%	18%	4%
Opgelost na intake	0	0%	5%	4%
Warme doorverwijzing	1	6%	13%	4%
Opgelost na coaching	0	0%	0%	4%
A zelf in actie	3	17%	0%	32%
Opgelost door aanpassing woonsituatie	0	0%	5%	4%
B weigert bemiddeling	3	18%	13%	12%
A weigert bemiddeling	0	0%	5%	4%
Contactlegging onmogelijk	1	6%	5%	0%
Geen oplossing	1	6%	0%	4%
In behandeling	3	18%	13%	8%
Totalen	**17**	**100**	**100**	**100**

Aantal verwijzingen

	2023	2023%	2022%	2021%
Op eigen initiatief	40	43%	31%	33%
Politie	10	11%	24%	21,4%
Vivare	30	32%	29%	25%
Woonservice IJsselland	7	7%	2%	8%
Veluwonen	0	0%	0%	0%
Portaal	0	0%	0%	0%
Totaal woningcorporaties	**37**	**39%**	**31%**	**33%**
Gemeente Rheden	2	2%	7%	6,2%
Gemeente Doesburg	2	2%	0%	0%
Gemeente Rozendaal	0	0%	0%	0%
Overige organisaties	2	2%	7%	5,4%
Onbekend	1	1%	0%	1%
Totaal gemeenten/overig	**7**	**7%**	**14%**	**12,6%**
	94	**100**	**100**	**100**

Verwijzers 2023

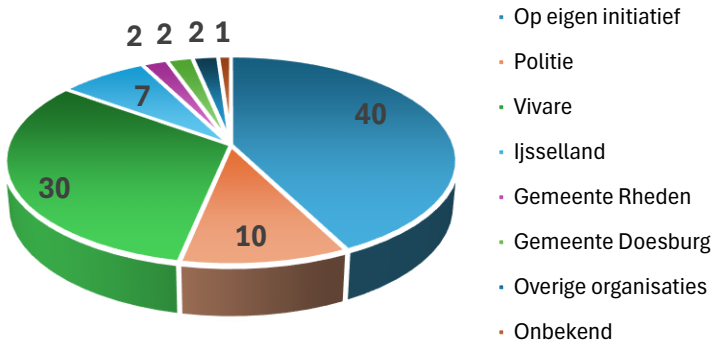

Aanmeldingen behandeld door inzet vrijwilligers/coördinator

	2023	2023%	2022%	2021%
Door vrijwilligers afgehandeld	39	42%	53%	33%
Door coördinator afgehandeld	37	39%	43%	61%
Nog in behandeling	7	7%	4%	6%
In de wacht	11	12%	0%	0%
Totaal	**94**	**100**	**100**	**100**

Overig

Minimaal gecertificeerde vrijwilligers	Target	2023	2022	2021
	8	10	10	13

Bemiddelingsgesprekken

	Target	2023	2023%	2022%	2021%
Totaal		**12**			
Succesvol	**75%**	9	75%	100%	83%
Niet succesvol		3	25%	0%	17%

Succesvolle bemiddelingsgesprekken 2021-2023

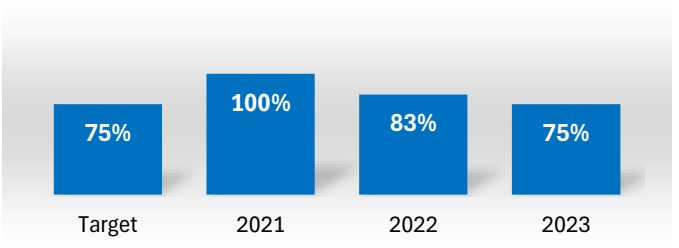

Afgesloten zaken 73

	Target	2023	2022	2021
Geslaagde zaken	**60%**	70%	69%	79%
Overige en niet geslaagde zaken*		30%	31%	21%

*) Onder 'Overige en niet geslaagde zaken' wordt verstaan dat het contact leggen met buren mislukt is, het bemiddelingsgesprek niet tot een oplossing heeft geleid, buren hun deelneming aan bemiddeling weigerden of buren onbereikbaar waren.

Totaal positief resultaat 2021-2023

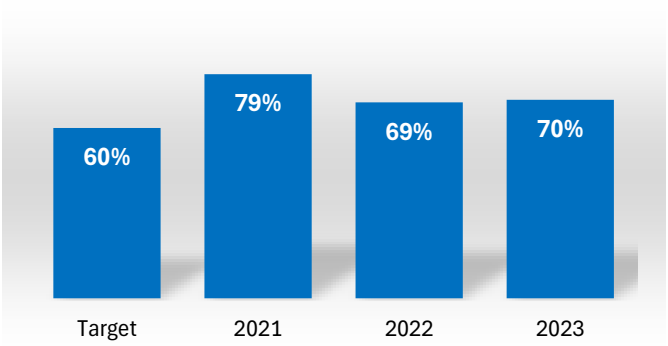

Huurders wooncorporatie eerste partij

	2023	2023%	2022%	2021%
Vivare	45	77%	91%	80%
Woonservice IJsselland	12	21%	3%	20%
Veluwonen	0	0%	0%	0%
Overige wooncorporaties	1	2%	6%	0%
	58	**100**	**100**	**100**

Verhouding huur-koopwoningen

	2023	2023%	2022%	2021%
Huur corporatie	58	62%	61%	63%
Koop	22	23%	33%	31%
Particuliere verhuur	4	4%	2%	1%
Koop/huur onbekend	10	11%	4%	5%
	94	**100**	**100**	**100**

Direct verwezen aanmeldingen

	2023	2023%	2022%	2021%
Politie	1	12%	23%	23%
Woonservice IJsselland	5	63%	8%	35%
Vivare	0	0%	15%	18%
Gemeente Rheden	0	0%	15%	6%
Gemeente Rozendaal	0	0%	0%	0%
Gemeente Doesburg	0	0%	0%	0%
Overige organisaties waaronder: - Maatschappelijke dienstverlening	2	25%	39%	18%
	8	**100**	**100**	**100**

Verwijzingen per gemeente

	2023	2023%	2022%	2021%
Gemeente Rheden	76	81%	95%	84%
Gemeente Doesburg	18	19%	3%	15%
Gemeente Rozendaal	0	0%	2%	1%

Resultaten per gemeente/aard van de klachten

(Er kunnen meerdere klachten in één zaak zijn)

Doesburg	**2023**	**2022**	**2021**
Geluidsoverlast	9	2	10
Pesten/treiteren/schelden/roddelen /lastig vallen/verstoorde relatie	8	0	4
Overlast dieren	2	1	2
Tuin/buiten problemen	5	0	8
Bedreiging/intimidatie	2	0	3
Stankoverlast	0	2	1
Overlast kinderen	0	0	2
Vernielingen	0	0	0
Parkeerproblemen	0	0	2
Rommel/troep	1	0	2
Overig	0	0	1

Rozendaal	**2023**	**2022**	**2021**
Geluidsoverlast	0	1	1
Tuin/buiten problemen	0	1	1
Overlast dieren	0	0	0
Overlast kinderen	0	0	1
Rommel/troep	0	0	1
Pesten/treiteren/schelden/roddelen /lastig vallen/verstoorde relatie	0	1	1
Parkeerproblemen	0	1	0

Rheden	**2023**	**2022**	**2021**
Geluidsoverlast	26	48	51
Pesten/treiteren/schelden/roddelen/ lastigvallen/verstoorde relatie	17	23	39
Tuin/buiten problemen	17	24	42
Bedreiging/intimidatie	8	4	15
Overlast dieren	3	16	14
Stankoverlast	6	11	5
Vernielingen	3	0	4
Parkeerproblemen	3	7	5
Overlast kinderen	3	12	7
Overig	3	3	1
Rommel/troep	7	12	6
Discriminatie	1	1	5

Aard van de klachten: top 5

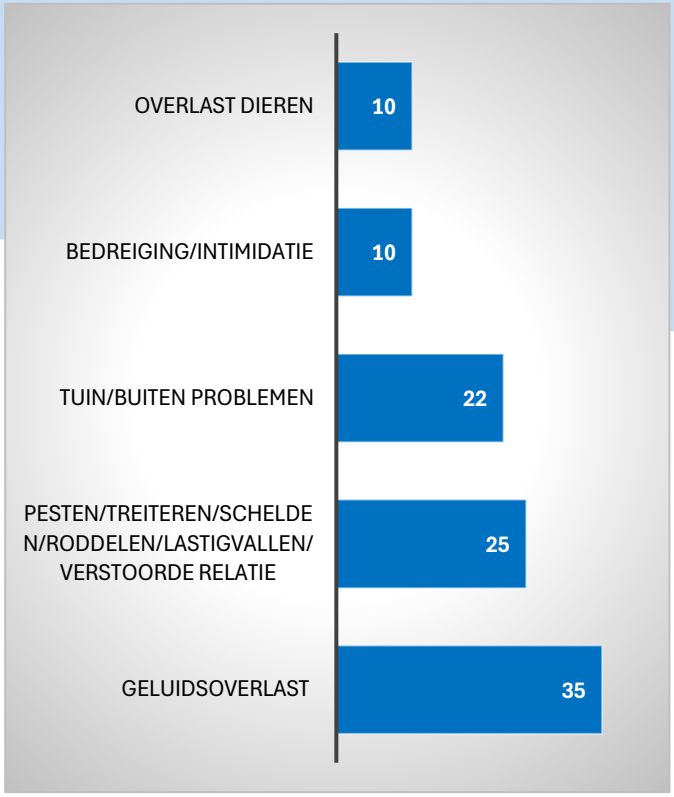

Aard van de klachten 2023

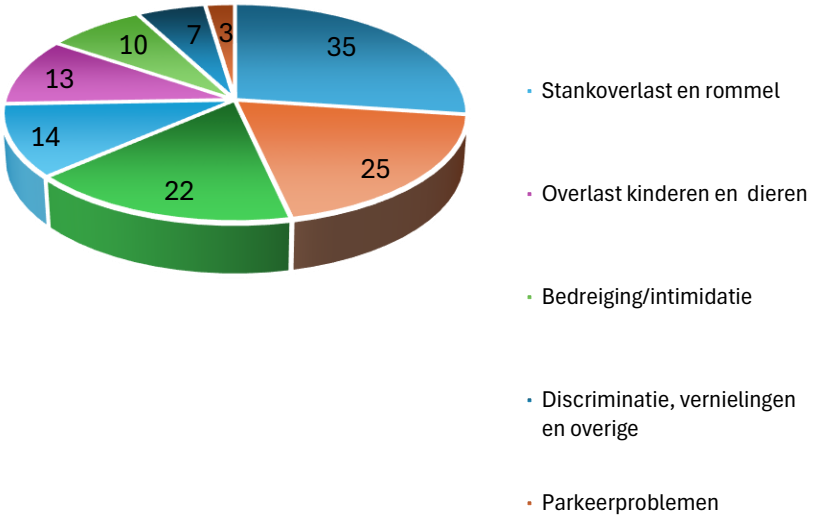

Aanmeldingen per dorp/wijk

	2023	2023%	2022%	2021%
Doesburg				
Beinum (I en II)	2	2%	0%	6%
Noordelijk en Zuidelijk Molenveld	9	10%	0%	5%
Noord-Oost	2	2%	0%	1%
Binnen de oude gracht	4	4%	1%	2%
De Ooi	0	0%	2%	1%
Verspreide huizen Fraterswaard-Noordoost	1	1%	0%	0%
Rozendaal	0	0%	2%	1%
Velp				
Velp Zuid	25	27%	33%	21%
Velp Noord	8	9%	5%	5%
Dieren				
Dieren West	12	13%	14%	13%
Dieren Centrum	7	7%	8%	7%
Dieren Zuid	2	2%	6%	3%
Dieren Noord-Oost	7	7%	5%	9%
Rheden	11	12%	20%	22%
De Steeg	0	0%	0%	2%
Ellecom	1	1%	2%	2%
Spankeren	2	2%	0%	1%
Laag-soeren	1	1%	2%	2%
Totaal	**94**	**100**	**100**	**100**

Aanmeldingen per plaats/wijk 2023

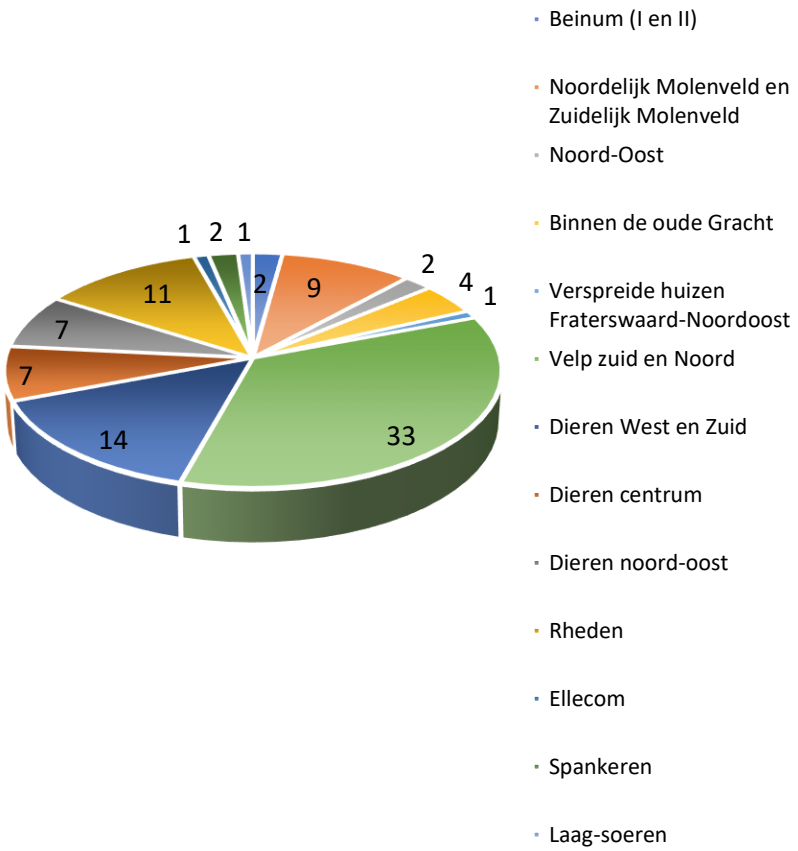

Algemene gegevens bewoners gemeenten versus BBM RRD en CCV

	RRD 2023	Benchmark CCV 2022 landelijk	Hoe doen we het in RRD?
Bewonersaantallen	90.226	68.700	
Aanmeldingen	94	88	Ruim voldoende
In behandeling genomen	91	73%	Ruim voldoende
Positief afgeronde zaken	69%	71%	Voldoende
Uren coördinator	18	17	Voldoende
Uren ondersteuning	-	2	-
Aantal vrijwilligers	13	16	Voldoende
Begroting	€ 66.147,-	51.700, -	Voldoende

Voor meer informatie,
bekijk de website

rijnstad

Raadsinformatiebrief

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp Woonbehoefteonderzoek Rozendaal

Adviseur : R. Berendsen
Portefeuillehouder : S. Warmerdam
Datum : 21 mei 2024

Aan de Raad
In deze brief informeren wij u over de uitkomsten van het woonbehoefteonderzoek Rozendaal. Dit woonbehoefteonderzoek wordt als input gebruikt voor de Omgevingsvisie/Woonvisie die we dit jaar gaan opstellen. Bureau Companen heeft het onderzoek uitgevoerd in opdracht van de gemeente Rozendaal. Het woonbehoefteonderzoek is als bijlage bij deze raadsinformatiebrief gevoegd.

Inleiding
De gemeente Rozendaal is bezig met de voorbereidingen voor het opstellen van een Omgevingsvisie/Woonvisie. Hierin wordt het langjarig beleid op het gebied van de fysieke leefomgeving vastgesteld.
In 2023 is er een regionaal woonbehoefteonderzoek uitgevoerd met daarin op hoofdlijnen inzicht in de woonbehoefte voor Rozendaal. Hierin is onder meer duidelijk geworden dat de woningmarkt sterk veranderd is de afgelopen jaren. Dit bevestigt het belang om een actueel beeld te hebben op de woonbehoefte in Rozendaal. Hiervoor is bijgevoegd Woonbehoefteonderzoek uitgevoerd waarin is onderzocht wat het beeld van de Rozendaalse woningmarkt is.
Als onderdeel van het onderzoek zijn er 2 inwonersbijeenkomsten geweest, 1 fysiek in het gemeentehuis en 1 digitaal. Daarbij kwam een grote diversiteit aan woonwensen naar voren en een zekere mate van urgentie. De uitkomsten zijn betrokken bij het onderzoek.
Het woonbehoefteonderzoek is een belangrijke bouwsteen voor de Omgevingsvisie/Woonvisie. Op het moment dat er in de Omgevingsvisie/Woonvisie mogelijkheden worden opgenomen om woningen toe te voegen geeft het woonbehoefteonderzoek de onderbouwing voor welke doelgroep(en) woningen moeten worden gerealiseerd. In de Omgevingsvisie/Woonvisie wordt uiteindelijk bepaald in hoeverre er ook invulling kan worden gegegeven aan de onderzochte woonbehoefte.

Uitwerking geven aan het coalitieakkoord: input voor beleid en uitvoering
Met de uitvoering van dit onderzoek wordt invulling gegeven aan een onderdeel van het coalitieakkoord. Daarin is aangegeven dat op het moment dat toevoeging van woningen aan de orde is, bekeken moet worden om welk type woningen het gaat. Het voorliggende woonbehoefteonderzoek geeft een beter beeld van de kwalitatieve vraag en vormt hiermee een invulling van dit deel van het coalitieakkoord.

Woonbehoefteonderzoek
In het Woonbehoefteonderzoek zijn in hoofdstuk 2 een aantal conclusies, uitdagingen en aanbevelingen opgenomen. Deze worden hieronder kort toegelicht.

Conclusies
Vanwege de ligging van Rozendaal aan de rand van de Veluwezoom en de vele historische panden heeft Rozendaal een grote aantrekkingskracht. Door de ligging nabij de natuurgebieden zijn er geen mogelijkheden om uit te breiden en moeten eventuele nieuw te bouwen woningen op inbreidingslocaties worden gerealiseerd. Hierdoor heeft de gemeente beperkte mogelijkheden. De woningvoorraad kenmerkt zich door een dure koopvoorraad (gemiddelde WOZ-waarde van € 750.000,-) met sterke prijsstijgingen door weinig vrijkomend aanbod. Als gevolg hiervan wonen in Rozendaal minder lage inkomensgroepen. Ook staan er slechts 46 sociale huurwoningen (7% van de voorraad), dit is relatief minder dan in omliggende gemeenten (gemiddeld 29% sociale huurwoningen in regio Arnhem).

De gemiddelde leeftijd van oudere Rozendalers neemt toe, zo zijn er steeds meer 80-plussers woonachtig in Rozendaal. De ouderen wonen steeds vaker minder passend. De kansen voor lage en middeninkomensgroepen zijn zeer beperkt door het beperkte aanbod aan betaalbare koop en sociale huurwoningen.

Op basis van het regionale woningmarktonderzoek Arnhem-Nijmegen uit 2023 met een doorvertaling naar gemeente Rozendaal is onderzocht hoeveel woningen nodig zijn om in de lokale en regionale woningbehoefte te voor zien. De aanvullende behoefte is vooral een vraag van jonge starters die een betaalbaar woonproduct zoeken en oudere huishoudens die zouden willen doorstromen naar een levensloopgeschikte woning met meer comfort. Dan gaat het om kleiner wonen op een kleinere kavel of appartement.

Uitdagingen
De woningmarkt van Rozendaal voorziet in een specifiek exclusief deel van de woonvraag in de regio. Door de oplopende druk op de woningmarktregio Arnhem-Nijmegen vinden vermogende vestigers uit de regio Arnhem-Nijmegen steeds vaker een plek in Rozendaal. Hierdoor wordt het weinig beschikbare aanbod in Rozendaal maar beperkt ingenomen door Rozendalers zelf.
De woningmarktdruk in de regio Arnhem-Nijmegen loopt verder op. De gemeenten in de regio voelen zich verantwoordelijk voor deze uitdaging. In de Woondeal 2.0 is een opgave van minimaal 33.000 woningen tot en met 2030 opgenomen. Hierin is voor Rozendaal een opgave van 10 woningen opgenomen, deze zijn in 2022 gerealiseerd (8 woningen aan de Steenhoek en 2 woningen in de nieuwbouwwijk de Del). In het woningbehoefteonderzoek regio Arnhem-Nijmegen (2023) is een aanvullende woonbehoefte voor Rozendaal vastgesteld: 50 woningen in de periode 2022-2030 en nog eens 50 woningen tussen 2031 en 2040.

Wij bij de Woondeal 2.0 de volgende kanttekening geplaatst: *“doordat de niet bebouwde locaties binnen de gemeente geen grootschalige ontwikkelingen mogelijk maken, lijkt het realiseren van 66% betaalbaar op voorhand niet haalbaar, ook het realiseren van 30% sociale huurwoningen is gezien de omvang van de niet bebouwde locaties binnen de gemeente gelet de hoge ontwikkelkosten bij kleinere locaties geen sinecure. Het eerder genoemde onderzoek inzake de flexpool zal hiervoor een nadere onderbouwing leveren waar wij graag over in gesprek gaan”.* De afweging tussen enerzijds de woonbehoefte en anderzijds de beperkingen in de mogelijkheden moet worden uitgewerkt in de Omgevingsvisie/Woonvisie. Aandachtspunt hierbij is de aangekondigde Wet versterking regie volkshuisvesting (Wvrv). Hierin wordt vastgelegd dat gemeenten bij nieuwbouw in moeten zetten op

realisatie van 2/3 betaalbare woningen. Gemeenten die momenteel weinig sociale huurwoningen hebben, dienen in te zetten op 30% sociale huurwoningen en 37% middensegment huur of betaalbare koop (tot NHG-grens) bij nieuwbouw te realiseren. Overigens is op dit moment niet duidelijk wat de gevolgen zijn van het nieuwe kabinet op deze aangekondigde wetgeving.

Companen adviseert op basis van de onderzoeksuitkomsten in te zetten op het toevoegen van

- sociale huurwoningen en betaalbare koopwoningen;
- het stimuleren van de doorstroming oudere huishoudens naar een levensloopgeschikte woning om de verhuisbeweging tot stand te brengen.

Aanbevelingen
Companen geeft drie aanbevelingen mee om te betrekken in de op te stellen Omgevingsvisie/Woonvisie:

1. De gemeente Rozendaal heeft momenteel geen actueel woningmarktbeleid vastgelegd in een woonvisie. Hierdoor is het ook nauwelijks mogelijk om te sturen op woonopgaven. De woningmarktsituatie is de afgelopen jaren zo veranderd, dat actieve sturing van de gemeente noodzakelijk is om de kansen van haar inwoners te vergroten. Companen geeft aan dat de omgevingsvisie/woonvisie hier een geschikt middel voor is.
   Hierbij wordt al wel de kanttekening gemaakt dat de er in Rozendaal beperkte bouwmogelijkheden zijn (alleen inbreiding), en dat de aanwezige cultuurhistorische- en natuurwaarden in de gemeente bijzondere aandacht vraagt bij toevoegen van woningen.
2. De tweede aanbeveling vraagt aandacht voor het beter benutten van kansen in de huidige woningvoorraad. De gesignaleerde beperkingen voor nieuwbouw kunnen verlammend werken in beleidsuitvoering. Op basis van de bewonersavonden en ervaringen bij andere gemeenten ziet Companen kansen voor het beter benutten van woonmogelijkheden in de huidige voorraad. In het beleid van de gemeente zou een visie opgenomen moeten waarin aandacht is voor:
   - de mogelijkheden voor (tijdelijke) woonunits;
   - de kansen voor mantelzorgwoningen en hofjesconcepten;
   - de mogelijkheden voor transformatie, woningsplitsing en woningdelen.
3. De derde aanbeveling ziet op het dilemma van het enerzijds tempo maken met woningbouw en anderzijds de juiste keuzes om ook kwaliteit toe te voegen in de toekomst. Dit dilemma vraagt richtinggevende uitspraken in woonbeleid. Om de komende jaren sturing te geven zou de gemeente drie niveaus kunnen onderscheiden:
   - Korte termijn (<5 jaar): Geef prioriteit aan echt realiseerbare plannen..
   - Middellange termijn (5 tot 10 jaar) en lange termijn: Er is momenteel nog geen zicht op planvoorraad voor middellange en lange termijn. Doordat processen en procedures om woningbouwplannen te realiseren langjarig zijn duurt het meestal lang voordat deze in uitvoering kunnen worden genomen. Plannen op de lange termijn is hierdoor wenselijk.

Zoals hiervoor al aangegeven worden deze adviezen en aanbevelingen worden meegenomen als input voor de Omgevingsvisie/Woonvisie.

Omgevingsvisie/Woonvisie

Wij hebben op onlangs aan adviesbureau RUIMTEVOLK opdracht gegeven om de Omgevingsvisie/Woonvisie op te stellen waarin een integrale visie is opgenomen voor de fysieke leefomgeving met een horizon op 2040. In de Omgevingsvisie/Woonvisie worden gebiedsgerichte uitwerkingen opgenomen. In de raadsinformatiebrief van 5 december 2023 over de stand van zaken voorbereidingen Omgevingsvisie/Woonvisie hebben wij u geinformeerd over de globale planning voor het opstellen van de Omgevingsvisie/Woonvisie. Hierin is aangegeven dat er ongeveer één jaar nodig is om de Omgevingsvisie/Woonvisie vast te stellen en dat na selectie van het bureau een definitieve planning kan worden gemaakt.

Het proces om tot de Omgevingsvisie/Woonvisie te komen is onderverdeeld in drie fasen:

1. Omgevingsschets
   Eerste stap in het proces is het opstellen van een omgevingsschets waarin heldere ambities voor de fysieke en sociale leefomgeving worden benoemt. In deze omgevingschets worden de kernwaarden, kernkwaliteiten, opgaven en (beleids)ambities voor de volgende beleidsvelden benoemt: wonen & voorzieningen; groen, landschap en natuur; verkeer en mobiliteit; milieu en gezondheid; duurzaamheid en klimaat; economie. Daarnaast wordt er ook een woonscan opgesteld waarin de potentie voor wonen, werken en voorzieningen door transformatie, sloop-nieuwbouw, splitsing, erfdelen, optoppen, functies stapelen en mengen, etc. inzichtelijk worden gemaakt.
   Deze omgevingsschets wordt in de eerste helft van juli 2024 afgerond.

2. Hoofdlijnennotitie[1]
   Op basis van de omgevingsschets wordt een hoofdlijnennotitie opgesteld waarin de integrale kernambities, ruimtelijke keuzes en dilemma's in beeld worden gebracht en een aanzet wordt gegeven voor gebiedsuitwerkingen. Op basis hiervan wordt er een ‘Dag van Rozendaal’ gehouden waarin overdag met ambtenaren en stakeholders een inhoudelijke reflectie op omgevingsschets en hoofdlijnennotitie door middel van interactieve werkvormen. ‘s Avonds is er een bijeenkomst met bewoners en ondernemers waarin gereflecteerd kan worden op de omgevingsschets en hoofdlijnennotitie, ook door middel van interactieve werkvormen. Hierna krijgen ook college en raad in een interactieve bijeenkomst de mogelijkheid te reflecteren op de omgevingsschets en hoofdlijnennotitie.

   De hoofdlijnennotitie wordt afgerond in september 2024.

3. Omgevingsvisie
   De omgevingsschets, de hoofdlijnennotitie en de oogst van de ‘Dag van Rozendaal’ en de bijeenkomst met college en raad zijn input voor de omgevingsvisie die in deze fase wordt opgesteld. In deze fase vindt er opnieuw een ‘Dag van Rozendaal’ plaats waarin overdag ambtenaren en stakeholders inhoudelijk kunnen reflecteren op omgevingsvisie en ‘s avonds bewoners en ondernemers.

[1] NB. De exacte data voor de bijeenkomsten worden de komende periode in overleg met bestuurssecretariaat en de griffie ingepland.

Op basis hiervan wordt de ontwerp-omgevingsvisie opgesteld die in procedure wordt gebracht.

De ontwerp-omgevingsvisie wordt medio november 2024 afgerond en hierna ter inzage gelegd. De vaststelling van de omgevingsvisie is hierna voorzien in het eerste kwartaal van 2025.

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum, gemeentesecretaris	Ester Weststeijn, burgemeester

Bijlage: Woonbehoefteonderzoek

COMPANEN

Woonbehoefteonderzoek
Rozendaal

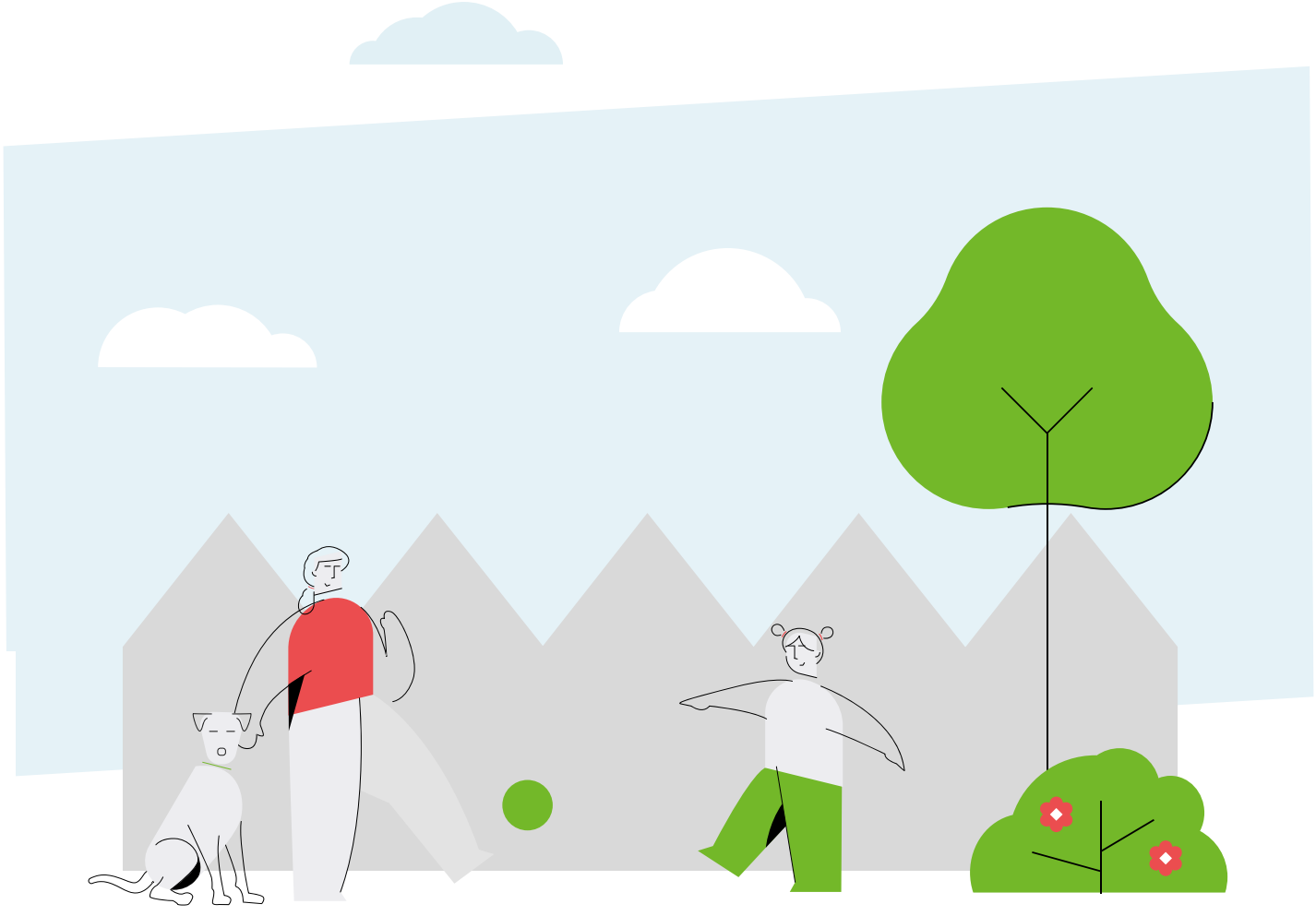

Gemeente Rozendaal
17 mei 2024
Definitieve rapportage

Ontrafel de trend. Kijk vooruit.

COMPANEN
ADVIES VOOR
WONINGMARKT
EN LEEFOMGEVING

DATUM	17 mei 2024
TITEL	Woonbehoefteonderzoek
OPDRACHTGEVER	Gemeente Rozendaal
AUTEUR(S)	Vera Elferink Mattijs Letteboer Harrie Wilhelm
PROJECTNUMMER	277.101
STATUS	Definitieve rapportage

Ontrafel de trend.
Kijk vooruit.

Tivolilaan 205
6824 BV Arnhem
Postbus 1174
6801 BD Arnhem

www.companen.nl
info@companen.nl
026 351 25 32

KvK-nummer: 09035291
BTW-nummer: NL001826517B01

Inhoud

1	**Inleiding**	**4**
2	**Conclusies en aanbevelingen**	**5**
2.1	Conclusies	5
2.2	Uitdagingen voor Rozendaal	6
2.3	Aanbevelingen	8
3	**Huidige woonsituatie Rozendaal**	**10**
4	**Woningbehoefte in Rozendaal**	**15**

1 Inleiding

Aanleiding

De gemeente Rozendaal is bezig met de voorbereidingen voor het opstellen van een Omgevingsvisie. De woningmarkt is sterk veranderd de afgelopen jaren. Dit vraagt om een actueel beeld op wonen in Rozendaal. De gemeente beschikt nog niet over een actuele woonvisie en wil daarom een woonvisie combineren in het bredere traject van het opstellen van een omgevingsvisie. Alvorens een visie op te stellen, is eerst onderzoek nodig naar de stand op de Rozendaalse woningmarkt. U heeft Companen gevraagd om de lokale woningmarkt van Rozendaal nader te onderzoeken.

Vraagstelling

In 2023 is er een regionaal woonbehoefteonderzoek uitgevoerd, met daarin op hoofdlijnen inzicht in de woonbehoefte voor Rozendaal. De mogelijkheden om woningen toe te voegen zijn zeer beperkt in Rozendaal. U wilt daarom verdiepend inzicht in:

- de lokale en regionale woningmarkt van gemeente Rozendaal,
- de mogelijkheden tot doorstroming binnen Rozendaal,
- en de kansen die er liggen om in de behoefte van verschillende Rozendalers te voldoen.

Onderzoeksopzet

Het woningmarktonderzoek moet een bouwsteen zijn om, in het kader van de op te stellen Omgevingsvisie, het juiste gesprek te kunnen voeren over de te maken keuzes. We kijken hiervoor eerst naar de beschikbare cijfers uit
Het regionale woonbehoefteonderzoek Arnhem-Nijmegen (Groene Metropoolregio). We verdiepen dit specifieker voor Rozendaal, door inzicht te geven in de verschillende woonbehoeften van doelgroepen in Rozendaal.

Naast nieuwbouw kijken we ook naar mogelijke wensen ten aanzien van alternatieve woonvormen en mogelijkheden in de bestaande woningvoorraad (bijv. woningsplitsing). We geven zo bijvoorbeeld antwoord op de vraag: Zijn huishoudens die op zoek zijn naar een betaalbare woning geholpen met vrijkomende woningen als ouderen doorverhuizen of stopt de doorstroomketen meteen omdat vrijkomende woningen worden betrokken door mensen van buiten de gemeente.

Als we alleen naar de beschikbare cijfers voor Rozendaal kijken, dan doen we de Rozendaalse woningmarkt tekort. Wonen is ook beleving. Door kleine woningaantallen springt Rozendaal er relatief vaak extreem uit, wat een beperkt beeld geeft over wat er echt leeft bij inwoners. Er zijn daarom twee bewonersavonden georganiseerd (één fysiek en één digitaal) waar stellingen en vragen over het wonen in Rozendaal aan haar inwoners is voorgelegd.
De combinatie tussen de cijfers en de opgehaalde input uit de bewonersavonden vatten we in dit rapport samen tot een aantal conclusies en aanbevelingen voor de woningmarkt van Rozendaal.

2 Conclusies en aanbevelingen

We gaan in dit hoofdstuk in op de belangrijkste uitkomsten, uitdagingen en aanbevelingen voor de woningmarkt in gemeente Rozendaal. De conclusies zijn gebaseerd op het regionale woonbehoefteonderzoek Arnhem-Nijmegen in combinatie met de opgehaalde input uit de twee gehouden bewonersavonden in Rozendaal.

2.1 Conclusies

We vatten de woningmarkt in Rozendaal als volgt samen:

- **Rozendaal is een uniek stukje Nederland; Natuurrijk met vele historische panden.** Rozendaal is rijk aan recreatiegebied met volop ruimte voor natuur in combinatie met veel historische panden. Dit zorgt ervoor dat het voor inwoners en veel woningzoekenden een droom is om in Rozendaal te wonen.
- **Alleen inbreidingsruimte.** De woningvraag is groter dan het beschikbare woningaanbod, waardoor de realiteit is dat niet ieders dromen kunnen uitkomen in Rozendaal. Door de ligging tussen natuurgebieden en snelwegen heeft de gemeente maar beperkte mogelijkheden voor potentiële woningzoekenden.
- **Rozendaal heeft een dure koopvoorraad, met sterke prijsstijgingen door weinig vrijkomend aanbod.** Rozendaal heeft een beperkte woningvoorraad van circa 750 woningen. Deze voornamelijk dure koopwoningen (625 koopwoningen) met een gemiddelde WOZ-waarde van € 750.000 (2023) kennen sterke prijsstijgingen door weinig vrijkomend aanbod.
- **Minder lage inkomensgroepen en minder sociale huurwoningen in Rozendaal dan in omliggende gemeenten.** Als gevolg van de veelal dure koopvoorraad wonen in Rozendaal minder lage inkomensgroepen. Ook staan er slechts 46 sociale huurwoningen (7% van de voorraad), dit is relatief minder dan in omliggende gemeenten (gemiddeld 29% sociale huurwoningen in regio Arnhem).
- **Vooral vermogende gezinnen en oudere huishoudens wonen momenteel in Rozendaal.** De gemiddelde leeftijd van oudere Rozendalers neemt sterk toe. Steeds meer 80-plussers zijn woonachtig in Rozendaal. De ouderen wonen steeds vaker minder passend door toenemend onderhoud aan de woning in combinatie met een zorgvraag die gaat toenemen. Dit is niet voor iedere oudere een probleem. Een groot deel van de oudere Rozendalers kan naar verwachting zorg inkopen. Ook zijn Rozendalers betrokken inwoners, waarbij omzien naar elkaar hoog in het vaandel staat.
- **Nauwelijks woonmogelijkheden voor Rozendaalse jongeren.** De beperkte toegang tot betaalbare koop en sociale huur maakt de kansen voor lage tot middeninkomensgroepen in Rozendaal zeer beperkt. Een lokale jongere kan zonder hulp van ouders nauwelijks in Rozendaal starten, terwijl we wel een wens zien van lokale jongeren om op zichzelf te wonen in Rozendaal.
- **Rozendaal is aantrekkelijk wonen voor vermogende vestigers. Er is nauwelijks doorstroming van lokale inwoners.** Jaarlijks komen er maar weinig woningen in Rozendaal vrij (bijna allemaal dure koopwoningen), onder meer door overlijden van oudere inwoners. Deze woningen zijn aantrekkelijk voor vermogende vestigers uit de regio Arnhem, Velp en omgeving. De vrijkomende woningen worden nauwelijks betrokken door starters (niet betaalbaar) of doorstromers uit Rozendaal. De vrijkomende woningen zijn zo veelal niet betaalbaar voor lokale inwoners.
- **+ 50 woningen tot 2031 en +50 woningen in periode 2031 tot 2040 nodig om in de woningbehoefte van Rozendaal te voorzien.** Op basis van het regionale woningmarktonderzoek Arnhem-Nijmegen uit 2023 met een doorvertaling naar gemeente Rozendaal is onderzocht hoeveel woningen

nodig zijn om in de lokale en regionale woningbehoefte te voorzien. De aanvullende behoefte is vooral een vraag van jonge starters die een betaalbaar woonproduct zoeken en oudere huishoudens die zouden willen doorstromen naar een levensloopgeschikte woning met meer comfort. Dan gaat het om kleiner wonen met minder onderhoud aan de grote tuinen.

- **Beperkt doorstromingskansen voor ouderen; wel behoefte aan appartementen/levensloopgeschikte woningen voor ouderen.** Ouderen verhuizen zeer beperkt in gemeente Rozendaal. Er liggen beperkt doorstroomkansen om ouderen de mogelijkheid te bieden voor appartementen of levensloopgeschikte woningen met een tuintje, voornamelijk in het dure koopsegment. Doordat hierin momenteel het aanbod ontbreekt, hebben ouderen geen mogelijkheid om hierin een wens te vervullen. Ouderen blijven dan geneigd om in de huidige woning te blijven wonen. De woningen die vrijkomen bij verhuizing van ouderen of door overlijden van ouderen sluiten niet aan bij de betaalmogelijkheden van jonge starters uit Rozendaal. Deze woningen zullen naar verwachting in een regionale woonbehoefte voorzien van vermogende stellen of gezinnen.
- **Gemiste woonkwaliteit voor starters; sociale huurwoningen en betaalbare koop voor starters.** Starters wensen kleine eengezinswoning of appartementen. Deze woningen zijn niet aanwezig in Rozendaal en komen ook niet vrij bij verhuizing van ouderen. Primair gaat het bij jongeren om een eerste stap op de woonladder. Uit de bewonersavonden komt naar voren dat sommige jongeren open staan voor een kleine woonunit, bijvoorbeeld op de beschikbare ruime percelen van huidige inwoners van Rozendaal.

2.2 Uitdagingen voor Rozendaal

Woningmarkt Rozendaal is geen lokale woningmarkt

De woningvoorraad van Rozendaal voorziet in een specifiek exclusief deel van de woonvraag in de regio. Dit is een apart woonmilieu in de woningmarktregio van Arnhem-Nijmegen. De oplopende druk in de woningmarktregio Arnhem-Nijmegen in de afgelopen jaren heeft ook invloed op Rozendaal. Vermogende vestigers uit de regio Arnhem-Nijmegen vinden steeds vaker een plek in Rozendaal. Hierdoor wordt het weinig beschikbare aanbod in Rozendaal maar beperkt ingenomen door Rozendalers zelf.

Regionale woondeal en komende wetgeving

De woningmarktdruk in de regio Arnhem-Nijmegen loopt verder op. Vrijkomende woningen zijn schaars. In de regio is uitbreidingsbehoefte van +41.850 woningen tussen 2022 tot en met 2030 (bron: woonbehoefteonderzoek regio Arnhem-Nijmegen 2023). Gemeenten voelen zich verantwoordelijk voor deze uitdaging en ondertekenden samen een Woondeal 2.0 met minimaal + 33.000 woningen tot en met 2030. Rozendaal tekende voor 10 woningen in die periode, die zij in 2022 hebben gerealiseerd. Op basis van het woningbehoefteonderzoek regio Arnhem-Nijmegen (2023) komen we op een grotere woonbehoefte voor Rozendaal. In de periode 2022-2030 +50 woningen en tussen 2031 en 2040 gaat het om nog eens +50 woningen.

De gemeente voldoet qua woningbouwaantallen aan de Woondealafspraken, maar we signaleren op basis van het woningmarktonderzoek een grotere behoefte aan betaalbare woningen voor Rozendalers en woningzoekenden in de regio Arnhem. De gemeente Rozendaal heeft in de Woondeal 2.0 het volgende aangegeven: “doordat de niet bebouwde locaties binnen de gemeente geen grootschalige ontwikkelingen mogelijk maken, lijkt het

realiseren van 66% betaalbaar op voorhand niet haalbaar, ook het realiseren van 30% sociale huurwoningen is gezien de omvang van de niet bebouwde locaties binnen de gemeente gelet de hoge ontwikkelkosten bij kleinere locaties geen sinecure. Het eerder genoemde onderzoek inzake de flexpool zal hiervoor een nadere onderbouwing leveren waar wij graag over in gesprek gaan". De gemeente werkt e.e.a. uit in de Omgevingsvisie. Aandachtspunt bij het opstellen van deze visie is de komende landelijke wet versterking regie volkshuisvesting (Wvrv). Hierin wordt vastgelegd dat gemeenten bij nieuwbouw in moeten zetten op realisatie van 2/3 betaalbare woningen. Gemeenten die momenteel weinig sociale huurwoningen hebben, dienen in te zetten op 30% sociale huurwoningen en 37% middensegment huur of betaalbare koop (tot NHG-grens) bij nieuwbouw te realiseren.

Vraag van starters nauwelijks bediend

We zien knelpunten voor lokale starters, omdat er nauwelijks betaalbare woningen vrijkomen. Op basis van de onderzochte cijfers en de opbrengst uit de bewonersavonden komt een vraag van jongeren naar voren om te kunnen starten in Rozendaal. Vermogende jonge stellen hebben nog enigszins mogelijkheden in Rozendaal. Zij verhuizen veelal naar de achtergelaten koopwoningen bij overlijden van een oudere Rozendaler. Alleenstaande starters en urgent woningzoekenden hebben door de beperkte betaalmogelijkheden nagenoeg geen mogelijkheden binnen Rozendaal. Jaarlijks komen gemiddeld twee sociale huurwoningen vrij. Dit zijn te weinig beschikbare huurwoningen om volkshuisvestelijk van betekenis te zijn voor lokale startende Rozendalers. De gemeente heeft tevens een taakstelling voor urgent woningzoekenden die ook een beroep doen op de schaarse sociale huurwoningen. De koopsector in Rozendaal is tevens niet bereikbaar voor de meeste jonge niet vermogende woningzoekenden. Er staan nagenoeg geen woningen tot de NHG-grens/betaalbaarheidsgrens.

Doorstroming ouderen beperkt

De Rozendaalse gemeenschap wordt steeds ouder. Het aantal 80-plussers gaat de komende jaren flink toenemen. Over het algemeen wonen oudere Rozendalers naar alle tevredenheid in Rozendaal. De meeste oudere inwoners verlaten de huidige woning pas in geval van overlijden of een acute verpleeghuiszorgvraag. De meeste oudere Rozendalers verhuizen dus niet meer. We zien op basis van de woningbehoefte analyse en de gesprekken met inwoners wel een beperkte behoefte van oudere Rozendalers naar levensloopgeschikte woningen. Dit segment is momenteel afwezig in Rozendaal, waardoor ouderen niet kunnen doorstromen. Ouderen wensen meer comfort door minder onderhoud aan de veelal grote woningen en tuinen. Er is behoefte aan appartementen of kleine toegankelijke grondgebonden koopwoningen. Een hofjesconcept spreekt sommige ouderen aan. De vrijkomende woningen zullen naar verwachting niet van meerwaarde zijn voor lokale Rozendalers en worden betrokken door vermogende vestigers.

Beperkte kansen voor woningbouw, maar elke woning telt!

Je kunt voor Rozendaal al snel denken: "We vervullen een druppel op de gloeiende plaat in de woningmarktmogelijkheden van onze inwoners en de regio". Rozendaal heeft weinig woningen, weinig woningbouwruimte en kan daarmee dus minder in grote aantallen voor de vele woningzoekenden betekenen. Een druppel (lees een aantal woningen erbij) in Rozendaal kan echter in verhouding met de kleinere emmer (lees kleine woningvoorraad) een groter effect te weeg brengen voor Rozendalers dan dit bijvoorbeeld het geval is voor Velp of Arnhem. Indien de gemeente optimaal inzet op elke woning telt, kan dit met de juiste woonproducten bijdragen aan het woonplezier en kansen van lokale inwoners. Wij adviseren op basis van de onderzoeksuitkomsten in te zetten op toevoegen van sociale huurwoningen en betaalbare koopwoningen naast uiteraard het stimuleren van de doorstroming. Daarmee komen immers

verhuisbewegingen tot stand die ook van invloed zijn buiten Rozendaal (verhuisketens).

2.3 Aanbevelingen

Wij schetsen de volgende aanbevelingen voor de gemeente Rozendaal om te betrekken in het opstellen van de omgevingsvisie:

1 **De huidige woningmarktsituatie vraagt actieve sturing van de gemeente Rozendaal.** De gemeente Rozendaal heeft momenteel geen actueel woningmarktbeleid vastgelegd in een woonvisie. Dit maakt het dus ook nauwelijks mogelijk om te sturen op woonopgaven. De woningmarktsituatie is de afgelopen jaren zo veranderd, dat actieve sturing van de gemeente noodzakelijk is om de kansen van haar inwoners te vergroten. Het opstellen van de omgevingsvisie is hier een geschikt moment en middel voor. In de omgevingsvisie legt de gemeente vast wat zij wenselijke situaties vindt. Richt je bij het opstellen van de omgevingsvisie vooral op de kansen/wat je wel wil en formuleer dit helder. Neem niet te veel bepalingen van onwenselijke situaties op, want dit kan belemmeringen opwerpen voor mogelijk goede initiatieven van betrokken inwoners en ontwikkelaars. We hebben tijdens de bewonersavonden gemerkt dat er een hoge betrokkenheid is van de inwoners. Het benoemen van de kansen in de omgevingsvisie sluit ook aan bij het gedachtegoed van dit beleidsdocument, van “nee, tenzij” naar “ja, mits” in beleidsuitvoering.
Als kanttekening bij de aanbeveling tot actieve sturing geldt dat de gemeente beperkte bouwmogelijkheden heeft (geen uitbreiding), terwijl anderzijds het behoud de cultuurhistorische- en natuurwaarden in de gemeente bijzondere aandacht vraagt bij toevoegen van woningen.

2 **Focus niet alleen op nieuwbouw, benut vooral betere kansen in ruimte van huidige woningvoorraad.** De gesignaleerde beperkingen van locaties voor nieuwbouw kunnen verlammend werken in beleidsuitvoering. Op basis van de bewonersavonden en onze ervaringen bij andere gemeenten zien we kansen voor het beter benutten van woonmogelijkheden in de huidige voorraad. Zo heeft Rozendaal veel ruime eengezinswoningen op grote percelen/tuinen. Een deel van de inwoners wil hier eigenlijk best wat mee doen, maar kan steun van de gemeente gebruiken. We zien hiervoor een aantal goede initiatieven die geholpen zijn bij een uitgewerkte visie met beleid van de gemeente:

- **Geef inzicht in mogelijkheid voor (tijdelijke) woonunits.** De realisatie van nieuwe woonconcepten of fabrieksmatige bouw kan bijdragen aan het ontwikkelen van betaalbare woonproducten. We signaleren uit ons onderzoek zowel een behoefte vanuit jongeren als mensen in diverse leeftijden die in een gemeenschap willen wonen.
- **Kansen voor mantelzorgwoningen en hofjesconcepten.** Met behulp van (pré)-mantelzorgwoningen kunnen inwoners met een zorgbehoefte zelfstandig blijven wonen. In een woonzorgvisie kan de gemeente specifieke beleidsregels opstellen voor een tweede zelfstandige woonruimte voor mantelzorg op een perceel.
- **Maak een visie op transformatie, woningsplitsing en woningdelen.** Ook dit kan bijdragen aan realisatie van betaalbaar woningaanbod doordat woningen kleiner worden. In de omgevingsvisie kun je beleid inrichten om belemmeringen weg te nemen. In dat beleid kun je ook aangeven in welke omstandigheden je bijvoorbeeld woningsplitsing niet wenselijk vindt.

3 **Van visie naar korte, middellange en lange termijnuitvoering.** De uitdaging is om op korte termijn woningen te realiseren waar inwoners mogelijk al een aantal jaren op wachten. Er is momenteel veel maatschappelijke druk om tempo te maken met nieuwbouw. Aan de

andere kant gaan woningen lang mee en bepaalt de kwaliteit die je toevoegt ook de toekomst. Dit dilemma vraagt richtinggevende uitspraken in woonbeleid. Om de komende jaren sturing te geven, kan de gemeente inzetten op de volgende drie niveaus:

- **Korte termijn (<5 jaar):** Geef prioriteit aan echt realiseerbare plannen. Zorg voor uitbreiding van ruimtelijke plancapaciteit, indien de gemeente de keuze maakt om in te zetten op het realiseren van de woningbehoefte aantallen (+50 woningen).
- **Middellange termijn (5 tot 10 jaar) en lange termijn:** Er is momenteel nog geen zicht op planvoorraad voor middellange en lange termijn. Het gevaar van lange participatieprocessen in een omgevingsvisietraject kan zijn dat er momenteel onvoldoende snel wordt ingezet op het verkrijgen van planvoorraad voor de middellange en lange termijn. Plannen die nu bedacht worden komen door verschillende procedures pas over vele jaren in uitvoering. Maak plannen voor de lange termijn.

In de volgende hoofstukken staan we stil bij de onderzoeksuitkomsten en de opgehaalde input tijdens de bewonersavonden.

3 Huidige woonsituatie Rozendaal

Minder lage inkomensgroepen en minder sociale huurwoningen in Rozendaal dan in omliggende gemeenten

Het aandeel huishoudens behorend met een inkomen tot de corporatiedoelgroep ligt onder de 12% in Rozendaal. Dit is het laagste aandeel en aantal in de regio. Waar in andere gemeenten in Nederland deze doelgroep ook nog veelal in een koopwoning woont, is dit in Rozendaal minder door de relatief hoge koopprijzen. Van de circa 700 woningen in Rozendaal is 7% een sociale huurwoning. Dit zijn 46 sociale huurwoningen geconcentreerd gelegen in drie straten in Rozendaal. Het aandeel sociale huurwoningen ligt in Rozendaal stukken lager dan gemiddeld in de regio Arnhem met 29% sociale huur.

Figuur 3.1: Inkomenssituatie en aandeel corporatiewoningen Rozendaal vergeleken met regiogemeenten

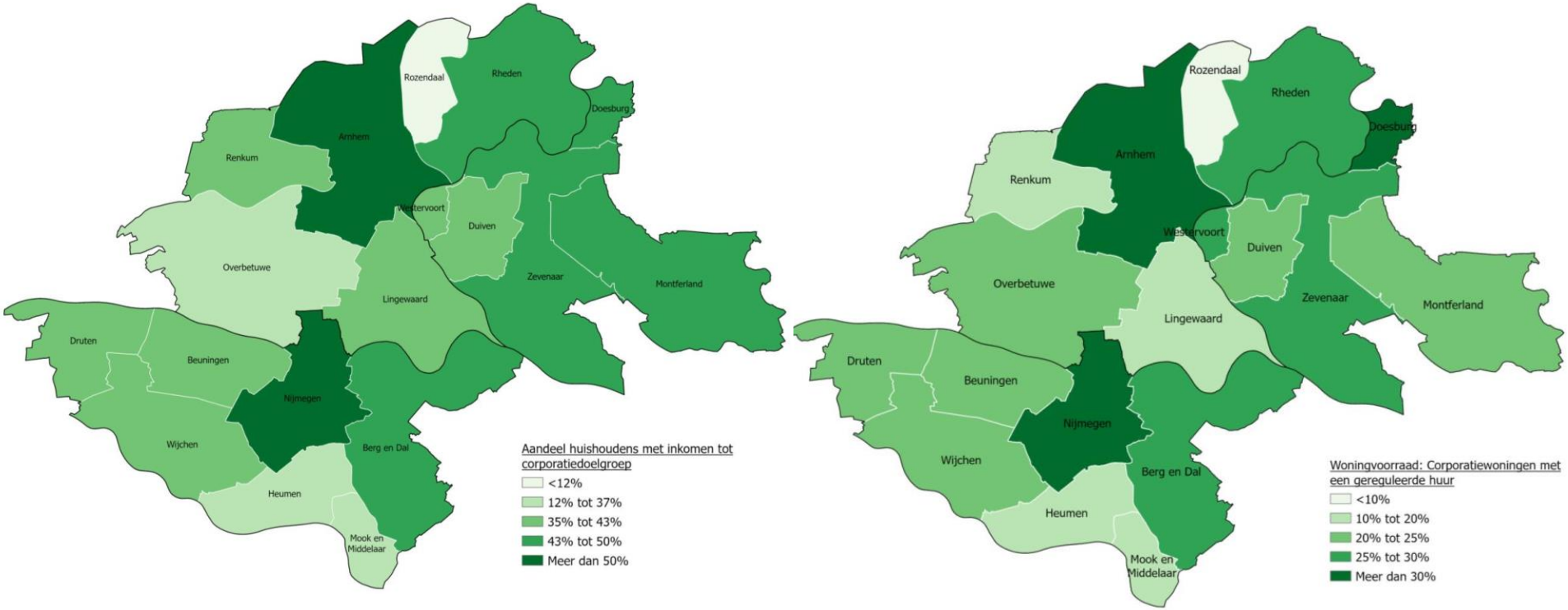

Rozendaal heeft een dure koopvoorraad, met sterke prijsstijgingen door weinig vrijkomend aanbod

Het merendeel van de bestaande voorraad bestaat uit koopwoningen, dit zijn circa 625 woningen. De gemiddelde WOZ-waarde van een koopwoning ligt op € 750.000 (2023). Er staan geen koopwoningen met een WOZ-waarde onder de € 250.000. Dit zijn doorgaans woningen die alleenstaande woningzoekenden kunnen financieren. Daarnaast is een enkele woningen geprijsd tot € 325.000 (NHG-grens 2021). Dit zijn woningen die voor jonge stellen veelal maximaal te financieren zijn.

Figuur 3.2: Koopvoorraad naar WOZ-waarde (2021)

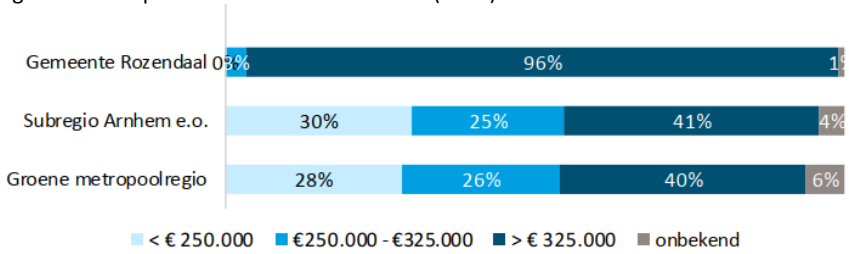

Bron: Woonbehoefteonderzoek Arnhem-Nijmegen, 2023.

Nagenoeg alleen dure woningen komen vrij

Nagenoeg alleen dure woningen komen vrij op de Rozendaalse woningmarkt. Jaarlijks komt er slechts een beperkt aantal koopwoningen vrij op de Rozendaalse woningmarkt. De mediane transactieprijs is in Rozendaal in de periode 2019-2021 relatief het sterkst gestegen. In 2021 was de gemiddelde transactieprijs € 850.000. De afgelopen jaren zijn deze woningprijzen nog verder gestegen, mede door weinig vrijkomend aanbod.

Figuur 3.3: Vrijkomend koopmarktaanbod Rozendaal

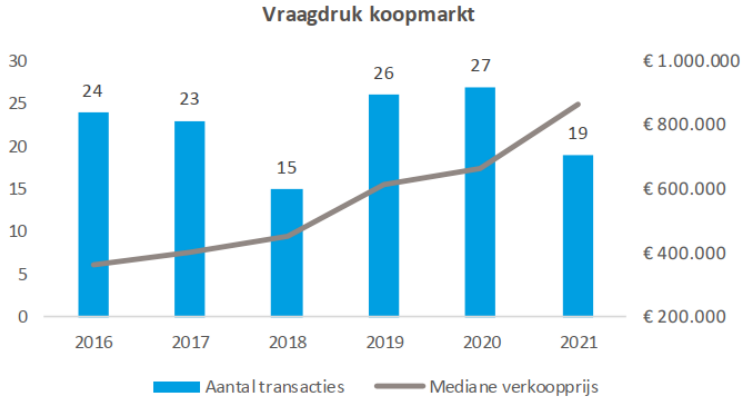

Bron: NVM 2022.

Figuur 3.4: Ontwikkeling mediane transactieprijs (2019-2021)

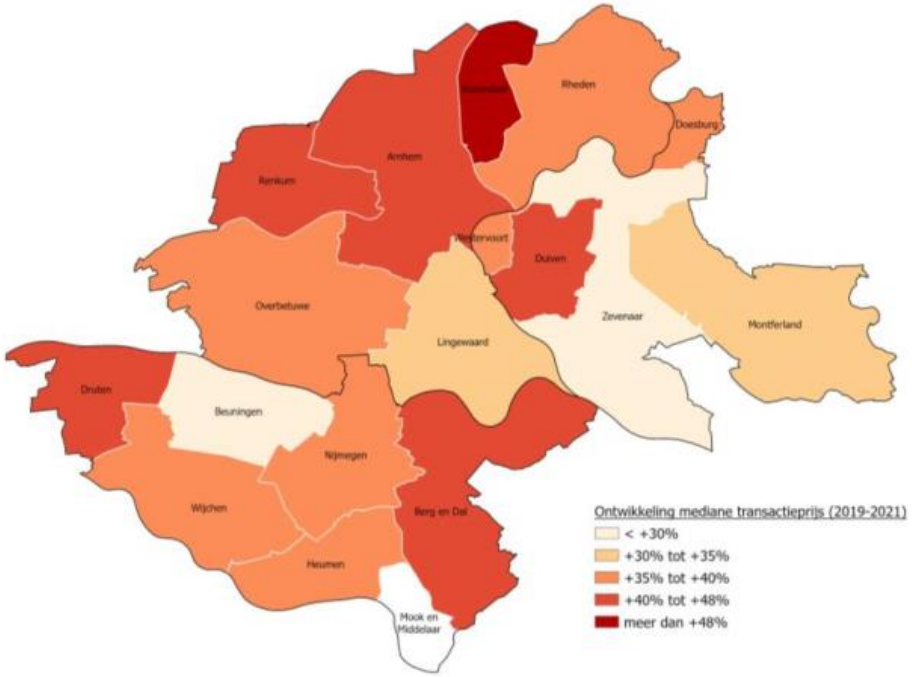

Van de 46 sociale huurwoningen in gemeente Rozendaal van woningcorporatie Portaal komen jaarlijks circa twee woningen vrij. In sommige jaren worden deze beperkt vrijkomende woningen ingezet voor de woningvraag van urgenten. In de jaren dat deze vrij aan woningzoekenden worden aangeboden zien we vele reacties op de woning. Hieruit signaleren we meer vraag naar sociale huurwoningen in Rozendaal dan momenteel vrijkomt. Dit is een vraag van lokale en regionale woningzoekenden.

Figuur 3.5: Vrijkomend aanbod sociale huurwoningen

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gemiddeld aantal reacties per verhuring	0	173	377	0	251	0
Aantal verhuringen	2	2	2	0	1	2
Slaagkans*	0,8%	0,7%	1,8%	0,0%	0,4%	0,0%

Bron: Woonbehoefteonderzoek Arnhem-Nijmegen, 2023.

Relatief veel gezinnen en oudere huishoudens wonen in Rozendaal

Het aandeel (eenouder)gezinnen in Rozendaal is 40%. In de subregio Arnhem en omgeving ligt dit met 30% net wat lager. Een derde van de huishoudens in Rozendaal is in de leeftijd van AOW of ouder. In de subregio Arnhem en omgeving ligt dit aandeel met 23% ouderen stukken lager. Rozendaal is een sterk vergrijzende gemeente. Waar nu nog de meerderheid van de ouderen een stel betreft, zal het aantal en aandeel alleenstaanden ouderen verder toenemen. Zo zien we al dat het aantal 85-plussers in Rozendaal de afgelopen jaren flink is toegenomen.

Figuur 3.6: Huidige huishoudenssamenstelling

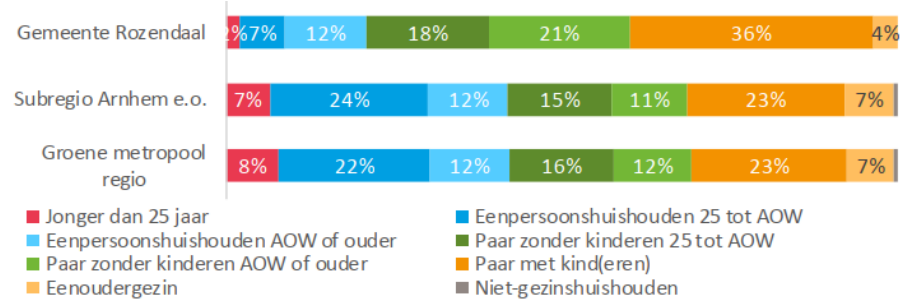

Bron: Woonbehoefteonderzoek Arnhem-Nijmegen, 2023.

Stedelijke roltrap zorgt voor vestigers naar Rozendaal

De afgelopen jaren neemt het aantal verhuizingen van buiten de regio Arnhem-Nijmegen naar de regio Arnhem-Nijmegen toe. De aantrekkingskracht van de steden Arnhem en Nijmegen spelen hierin een belangrijke rol. Door de toename van de verhuizingen in Arnhem en Nijmegen en het beperkte vrijkomende aanbod, zoeken steeds meer woningzoekenden randgemeenten van de steden op. Zo ook het geval in gemeente Rozendaal.

In de gemeente Rozendaal verhuizen nauwelijks huishoudens binnen de eigen gemeente. Hier gaat het om slechts 10% van de verhuizingen in de periode 2011-2021. Dit betekent dat 90% van de verhuizingen in Rozendaal komt, door vestigers van buiten de gemeente Rozendaal. Voor het grootste gedeelte 63% gaat het om vestigers uit de regio en dan met name Arnhem, Velp en Rheden. Ruim een kwart van de vestigers in Rozendaal komt van buiten de regio Arnhem-Nijmegen.

Binnen Rozendaal maken vooral gezinnen wooncarrière. Ook uit de regio vestigen vooral gezinnen in Rozendaal. Van buiten de regio is Rozendaal aantrekkelijk voor huishoudens met meer inkomen, zoals stellen tot 35 jaar en gezinnen. Lokale jongeren kunnen niet starten op de woningmarkt in Rozendaal door het hoge prijsniveau. Op basis van verhuisregistraties verhuizen ouderen in Rozendaal nagenoeg niet, veelal alleen indien een acute zorgvraag niet in de eigen woning is op te vangen. Dit wordt ook beaamd tijdens de bewonersavonden. Het is veelal heel prettig wonen in de huidige woning en natuurrijke woonomgeving, waardoor veel ouderen het liefst zo lang mogelijk in de huidige woning blijven wonen.

Figuur 3.7: Stedelijke roltrap verhuisbewegingen regio Arnhem-Nijmegen

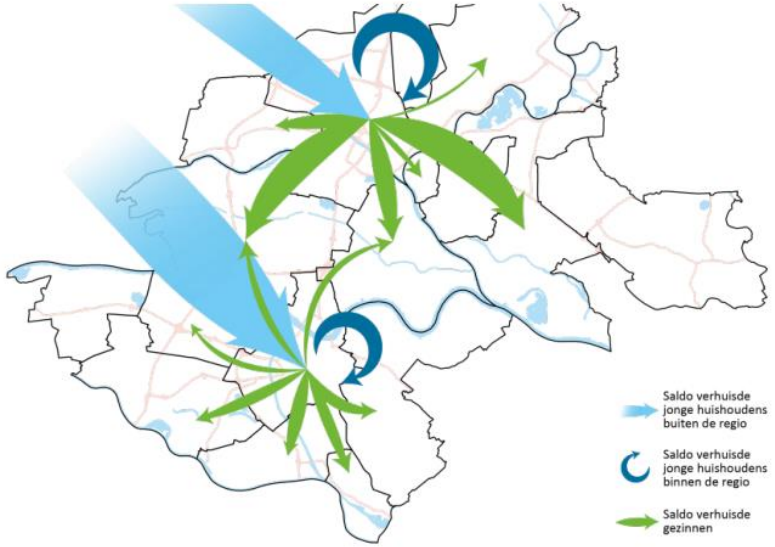

Bron: Woonbehoefteonderzoek Arnhem-Nijmegen, 2023.

Figuur 3.8: Waar komen vestigers naar Rozendaal vandaan?

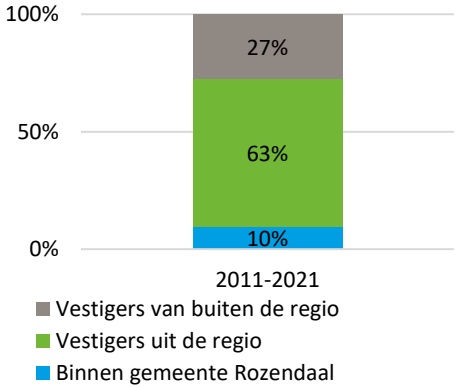

Bron: Woonbehoefteonderzoek Arnhem-Nijmegen, 2023.

Figuur 3.9: Wie vestigen in Rozendaal?

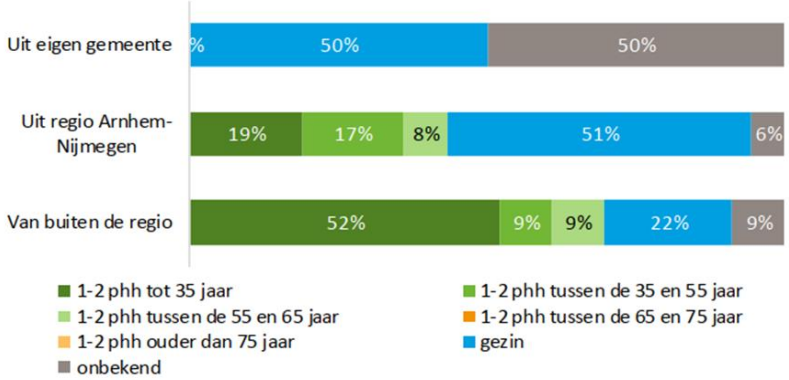

Bron: Woonbehoefteonderzoek Arnhem-Nijmegen, 2023.

4 Woningbehoefte in Rozendaal

In het vorige hoofdstuk hebben we de huidige situatie op de Rozendaalse woningmarkt beschreven. In dit hoofdstuk staan we stil bij de toekomstige woningbehoefte. We behandelen de woningbehoefte aantallen en wat dit betekent voor de gevraagde kwaliteiten aan woningen. Hierbij gebruiken we de uitkomsten uit het regionale woningbehoefteonderzoek Arnhem-Nijmegen en de opbrengst uit de gesprekken tijdens de twee georganiseerde bewonersavonden.

Figuur 4.1: Onderdelen woningbehoeftebepaling

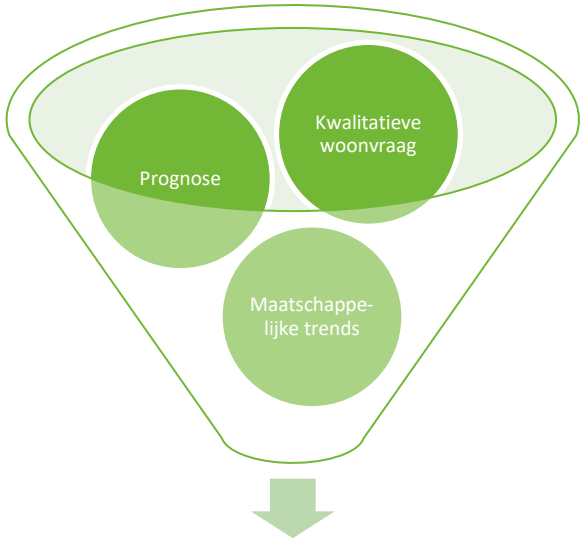

Hoe bepalen we de toekomstige woningbehoefte?

De woningbehoefte bestaat uit een kwantitatief (aantal woningen) en een kwalitatief deel (welke woningen). De kwantitatieve woningbehoefte is gebaseerd op de Gelderse variant Primos 2022. De kwalitatieve woningbehoefte baseren we enerzijds op feitelijk verhuisgedrag (CBS-Microdata) en anderzijds op woonwensen (WoON2021) en de gesprekken tijdens de bewonersavonden. Zo maken we inzichtelijk welke woningzoekenden feitelijk een woning betrekken, aangevuld met mogelijk onvervulde woonwensen. We houden rekening met verschillende woonbehoeften van lokale woningzoekenden en vestigers. Als we dit vertalen naar de toekomstige bevolking met een veranderende huishoudenssamenstelling, krijgen we een beeld van de verhoudingen op de Rozendaalse woningmarkt.

Daarnaast houden we rekening met veranderende maatschappelijke trends. De woningmarkt is namelijk sterk afhankelijk van economische, sociaal-culturele en politieke trends en ontwikkelingen. Een ding weten we zeker: we kunnen de toekomst niet tot in detail voorspellen. Er zijn trends die vrij zeker zijn, zoals vergrijzing en ontgroening. Maar er zijn ook trends die moeilijker te voorspellen zijn Denk aan veranderingen in verhuisgedrag, kooporiëntatie, komende wetgeving en economische ontwikkelingen.

Opgave t/m 2030 + 50 woningen in Rozendaal, tussen 2031 t/m 2039 nog eens +50 woningen

Op basis van het woningbehoefteonderzoek Arnhem-Nijmegen is er behoefte aan +50 woningen tot en met 2030. In de tien jaar daarna is er nog eens vraag naar +50 woningen. Hierbij gaat het zowel om een lokale behoefte van inwoners van Rozendaal en een vraag van vestigers naar Rozendaal.

Tabel 4.1: Aanvullende woningbehoefte o.b.v. woonbehoefteonderzoek Rozendaal en de regio

Gemeente	Aanvullende woningbehoefte 2022 t/m 2030	Aanvullende woningbehoefte 2030 t/m 2039	Aanvullende woningbehoefte 2022 t/m 2039
Arnhem	11.150	3.450	14.600
Lingewaard	2.700	1.100	3.800
Overbetuwe	2.500	600	3.100
Renkum	950	0	950
Rheden	1.650	1.400	3.050
Rozendaal	50	50	100
Subregio Arnhem e.o.	**19.000**	**6.600**	**25.600**

Bron: Woonbehoefteonderzoek Arnhem-Nijmegen, 2023.

Beperkt doorstromingskansen voor ouderen

Ouderen verhuizen zeer beperkt in gemeente Rozendaal. De meeste willen ook niet verhuizen omdat zij heel prettig wonen, maar een aantal ouderen wenst dit wel. Deze wens ontstaat doordat de grote woningen veel onderhoud vergen in combinatie met een groeiende zorgvraag. Er liggen beperkt doorstroomkansen om ouderen de mogelijkheid te bieden voor appartementen of levensloopgeschikte woningen met een tuintje, voornamelijk in het dure koopsegment. Doordat hierin momenteel het aanbod ontbreekt, hebben ouderen geen mogelijkheid om hierin een wens te vervullen. Ouderen blijven dan geneigd om in de huidige woning te blijven wonen. De woningen die vrijkomen bij verhuizing van ouderen of door overlijden van ouderen sluiten niet aan bij de betaalmogelijkheden van jonge starters uit Rozendaal. De vrijkomende woningen door doorstroming van ouderen zullen naar verwachting door verhuisketens in een regionale woonbehoefte voorzien van vermogende stellen of gezinnen.

Gemiste woonkwaliteit voor starters; sociale huurwoningen en betaalbare koop voor starters

Starters wensen kleine eengezinswoning of appartementen. Deze woningen zijn niet aanwezig in Rozendaal en komen ook niet vrij bij verhuizing van ouderen. Primair gaat het bij jongeren om een eerste stap op de woonladder. Uit de bewonersavonden komt naar voren dat sommige jongeren open staan voor een kleine woonunit, bijvoorbeeld op de beschikbare ruime percelen van huidige inwoners van Rozendaal.

Figuur 4.2: Woonvraag starters in Rozendaal

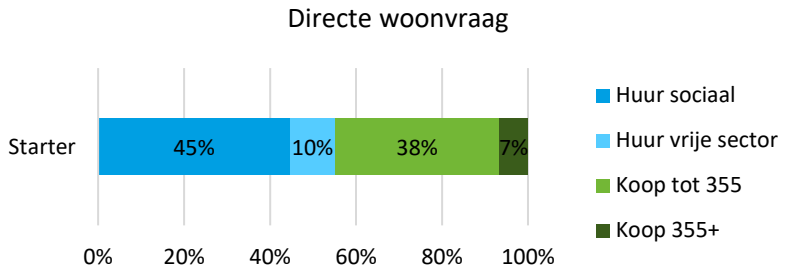

Bron: Woonbehoefteonderzoek Arnhem-Nijmegen, 2023.

Regionale woondeal en komende wetgeving

De woningmarktdruk in de regio Arnhem-Nijmegen loopt verder op. Vrijkomende woningen zijn schaars. In de regio is uitbreidingsbehoefte van +41.850 woningen tussen 2022 tot en met 2030 (woonbehoefteonderzoek regio Arnhem-Nijmegen 2023). Gemeenten voelen zich verantwoordelijk voor deze uitdaging en ondertekenden samen een Woondeal 2.0 met minimaal + 33.000 woningen tot en met 2030. Rozendaal tekende voor 10 woningen in die periode, die zij in 2022 hebben gerealiseerd. Op basis van het woningbehoefteonderzoek in de regio met een doorvertaling naar Rozendaal komen we op een grotere woonbehoefte.

De gemeente Rozendaal heeft in de woondeal aangegeven tegen beperkte bouwmogelijkheden aan te lopen en de betaalbaarheidsintentie uit te werken in de Omgevingsvisie/woonvisie. Aandachtspunt bij het opstellen van deze visie is de komende landelijke wet versterking regie volkshuisvesting (Wvrv). Hierin wordt vastgelegd dat gemeenten bij nieuwbouw in moeten zetten op realisatie van 2/3 betaalbare woningen. Gemeenten die momenteel weinig sociale huurwoningen hebben dienen in te zetten op 30% sociale huurwoningen en 37% middensegment huur of betaalbare koop (tot NHG-grens) bij nieuwbouw te realiseren. Dit zijn ook de segmenten waar lokale starters in Rozendaal mee geholpen zijn. Het halen van genoemde percentages is uiteraard alleen maar mogelijk als daar voldoende reële bouwmogelijkheden voor bestaan.

Input uit bewonersavonden

- **Geef bij woonbeleid prioriteit aan doorstroming, kwalitatieve mismatch van woningen en duurzaamheid.** Aan de Rozendalers op de bewonersavond is voorgelegd wat prioriteit zou moeten hebben als het gaat om het woonbeleid in Rozendaal. Doorstroming, kwalitatieve mismatch (te grote woningen) en duurzaamheid verdienen volgens inwoners in het bijzonder de aandacht. Bij het thema duurzaamheid vinden aanwezigen behoud natuurlijke uitstraling en karakter van Rozendaal van belang. Dit betekent volgens bewoners niet dat er geen woningen bij mogen komen, maar dat er bij planvorming rekening wordt gehouden met natuurlijke elementen.
- **Geef prioriteit aan woningzoekende jonge starters en ouderen.** Op de stelling: ‘Onze starters hebben mogelijkheden genoeg om een eerste woning te vinden op de lokale woningmarkt’ antwoorden aanwezigen unaniem oneens. Starters verdienen volgens aanwezigen extra aandacht in het woonbeleid van de gemeente. Bij jonge starters wordt aangegeven om rekening te houden met de lage- en middeninkomensgroep. Bij ouderen wordt aangegeven dat er aandacht nodig is voor behoud van vitaliteit en inzet op mogelijke doorstroomproducten naar tussenvormen (wonen met oproepbare zorgmogelijkheden).
- **Geef prioriteit aan appartementen en levensloopgeschikte woningen en sociale huurwoningen.** Zowel jongeren als ouderen geven aan dat appartementen in Rozendaal worden gemist. Voor ouderen geldt vaker een behoefte aan een levensloopgeschikte grondgebonden woning. Hofjeswoningen met gemengde doelgroepen zijn aansprekend. Jongeren geven prioriteit aan toevoeging van sociale huurwoningen. De realisering van dit aandachtspunt is een grote uitdaging voor de gemeente. Zij bezit immers zelf geen bouwgrond en is afhankelijk van de medewerking en de mogelijkheden van Portaal.
- **Rozendalers staan open voor verschillende woonconcepten.** Aanwezigen hebben het al snel tijdens de avonden niet alleen over nieuwbouwmogelijkheden, maar ook over mogelijkheden op de bestaande percelen. Zo worden mogelijkheden als woningsplitsing, tiny houses (op eigen erf), mantelzorgwoningen, woongroepen in grote woningen en flexwoningen van starters diverse keren als kansrijk voor Rozendaal genoemd. Deze woonconcepten bieden de mogelijkheid om te voorzien in een behoefte aan betaalbaar wonen. Jongeren staan ervoor open om klein te wonen als eerste stap op de woningmarkt.

De jongeren in Rozendaal willen graag nog verder doorpraten met de gemeente over de woonwensen. Bijvoorbeeld tijdens het verdere traject van de Omgevingsvisie aan de hand van een jongerenpanel. Zij geven aan dan meer ruimte te ervaren om over hun woonmogelijkheden door te praten.

Titel	Toezegging	Stand van zaken	Datum afdoening
Beoordeling omgevingsvergunning en R.C.E.	Op een vraag van de heer Ruseler inzake de R.C.E. geeft wethouder Warmerdam dat deze wordt meegenomen bij de beoordeling van de aanvraag om omgevingsvergunning ten aanzien van de Beekhuizenseweg 1a.	Vraag is op 7 juni schriftelijk beantwoord.	18 juni *Voorstel: afvoeren*
Proces bestemming 50K	Op een vraag van de heer De Jonge over het proces inzake de inzet van de 50K, welke naar aanleiding van de behandeling van de begroting is afgesproken, zegt wethouder Warmerdam toe om terug te komen op de wijze van indienen van een verzoek terzake.	Het college is in afwachting van een voorstel vanuit de raad voor de wijze van bestemmen van deze middelen en ziet daarom voor zichzelf nu geen actie. Desgewenst is het college vanzelfsprekend graag bereid om bij het opstellen van een (initiatief)voorstel over de besteding van de 50k mee te denken over de haalbaarheid en consequenties daarvan. De raad kan overigens in de voorbereidingen van een voorstel zoals gebruikelijk via de griffie een beroep doen op ambtelijke bijstand.	18 juni *Voorstel: afvoeren*
Digitale Agenda	Op een vraag van de heer De Jonge naar aanleiding van de Raadsinformatiebrief over de Digitale Agenda, met betrekking tot de relatie tussen het DMS en verbetering van de verplichtingenadministratie/ contractbeheer, zegt Wethouder Warmerdam toe om nog dit jaar een voortvarende aanzet te geven voor de verbetering van het contractbeheer.	Het is inmiddels technische mogelijk om contracten te registreren in het DMS-systeem, waarbij ook metadata zijn opgenomen als looptijd, opzegtermijn en contractwaarde. Naast deze technische registratie maken wij ook een inventarisatie van de aanwezige SLA's en verwerkersovereenkomsten die nodig zijn vanuit de BIO.	18 juni 2024 *Voorstel: afvoeren*

		In Q3 en Q4 2024 gaan we het bovenstaande uitrollen in de organisatie.	
Project OOR (Opvang Oekraïense vluchtelingen in Rozendaal) (bestemmingsreserve)	Op een vraag de heer De Jonge ten aanzien van een toevoeging aan de bestemmingsreserve i.r.t. het financiële risico i.v.m. kosten sociaal domein, zegt wethouder Warmerdam toe hier bij de raad op terug te komen.	We verwerken de meest recente inzichten over de gewenste vulling van de reserves bij het begrotingsvoorstel 2025.	5 november 2024 *Voorstel: aanhouden*
Project OOR (risicoparagraaf)	Op vragen van mevrouw Hupkes over de Raadsinformatiebrief over project OOR, inzake een toevoeging aan de risicoparagraaf zegt wethouder Warmerdam toe hier bij de raad op terug te komen.	De gevolgkosten, in het bijzonder zorgkosten zijn verwerkt bij het opstellen van de risico-paragraaf bij de jaarrekening.	2 juli *Voorstel: aanhouden*
Waarborgfonds Sociale Woningbouw	Op een vraag van mevrouw Hupkes over de Raadsinformatiebrief over het waarborgfonds Sociale woningbouw, zegt wethouder Warmerdam toe om de garantstelling op te nemen in de risicoparagraaf.	Te verwerken bij begroting 2025.	5 november 2024 *Voorstel: aanhouden*
Openbare Ruimte	Op een vraag van de heer Beije over de staat van het wegdek op een aantal plaatsen in de gemeente, geeft wethouder Warmerdam aan dat het signaal over de openbare ruimte in zijn algemeenheid duidelijk is en door het college zal worden opgepakt.	Het college werkt aan een informatiebrief over de (brede) aanpak van het beheer van de openbare ruimte. Deze wordt voorzien in juli.	2 juli 2024 *Voorstel: Aanhouden*

Respons op meldingen in Fixi	Op een vraag van de heer Beije over de gebrekkige respons op de meldingen in Fixi, zegt de burgemeester, bij afwezigheid van wethouder Warmerdam, toe dat het college hier zo spoedig mogelijk op terug komt.	Het college werkt aan een informatiebrief over de (brede) aanpak van het beheer van de openbare ruimte. Hierin wordt ook ingegaan op de communicatie via onder meer Fixi en de beleving over de follow up van meldingen. Deze wordt voorzien in juli.	2 juli 2024 *Voorstel: Aanhouden*
Tarievenonderzoek Inkoop Jeugd	Op een vraag van mevrouw Hupkes over het tarievenonderzoek als bedoeld in de Raadsinformatiebrief over de Inkoop jeugd, geeft wethouder Van der Pas aan dat de uitkomst van het onderzoek op 8 maart in het wethoudersoverleg zal worden besproken en dat de raad daarover zal worden geïnformeerd.	We werken de gevraagde informatie uit in een raadsinformatiebrief met Rozendaalse implicaties. Deze verwachten we in juli.	2 juli 2024 *Voorstel: Aanhouden*
extra belasten 2e grijze container	Op een vraag van de heer Jansen, in het kader van de afvalstoffenheffing, naar het ontmoedigen van de aanschaf van een tweede grijze container, zegt wethouder Warmerdam toe dit begin 2024 mee te nemen bij de evaluatie van het afvalbeleid.	Wordt meegenomen in de evaluatie die we aan de raad aanbieden in de vergadering van 17 september 2024.	17-09-2024 *Voorstel: Aanhouden*
Terugkoppeling uit gemeenschappelijke regelingen: Groene Metropoolregio	Om de suggestie over het opknippen van de besluitvorming, over de verordenende bevoegdheid, in simpele en verdergaande besluiten, mee te nemen in het AB van de Groene Metropoolregio.	Wordt bij gelegenheid (t.z.t.) in het AB meegenomen.	t.z.t. *Voorstel: Aanhouden*

Raadsvoorstel

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Jaarstukken Gemeenschappelijke regelingen BVO DRAN, ODRA en VGGM, Zienswijzebehandeling meerjarenbegrotingen ODRA, VGGM, MGR en GMR en Gewijzigde begroting 2024 en resultaat jaarrekening 2023 VGGM

Adviseur	: Diana Blagdan	**Datum B&W**	: 28 mei 2024
Programma	: divers	**Datum Raad**	: 18 juni 2024
Portefeuillehouder	: divers	**Openbaar**	: Ja

Aan de Raad

Aanleiding
Jaarlijks terugkerend wordt aan de raden van de Gemeenschappelijke Regelingen gevraagd om zienswijzen voor de vast te stellen (concept) jaarrekeningen en (ontwerp) meerjaren programmabegrotingen. In Rozendaal is het gebruik om daar waar mogelijk de stukken van verschillende regelingen gecombineerd te behandelen. Op die wijze realiseren we een meer efficiënte voorbereiding en afhandeling van het besluitvormingsproces. In de raadsvergadering van 7 mei heeft u het eerste deel van de stukken behandeld. Nu ligt het tweede deel van de stukken voor.

GR	**Deel 1 (raad 7 mei)**	**Deel 2 (raad 18 juni)**
MGR SD CG	Jaarstukken	MJB
BVO DRAN	MJB	Jaarstukken
Gelders Archief	Jaarstukken MJB	
GMR	Jaarstukken	MJB
VGGM		Jaarstukken Gewijzigde begroting MJB
ODRA		Jaarstukken MJB

Gevraagde beslissing
1. Kennisnemen van de jaarstukken over 2023 van ODRA, BVO DRAN en VGGM.
2. Kennisnemen van de ontwerp-begrotingen van ODRA, MGR SD, GMR en VGGM.
3. Een zienswijze indienen ten aanzien van de ontwerpbegrotingen van de Gemeenschappelijke Regelingen ODRA, MGR SD, GMR en VGGM, conform de als bijlagen bij dit voorstel gevoegde concepten.
4. Geen zienswijze indienen ten aanzien van de jaarstukken van de gemeenschappelijke regelingen.
5. Geen zienswijze indienen ten aanzien van de gewijzigde begroting 2024 van VGGM.

Wat willen we bereiken?
De raad in staat te stellen om de kaderstellende rol richting gemeenschappelijke regelingen te laten invullen op een wijze die passend is bij de inhoudelijke en financiële wensen en ambities van onze gemeente.

Argumenten
Door kennis te nemen van de jaarrekeningen in de respectievelijke bijlagen 2a, 2b, 5b en 6b krijgt de raad inzicht in de financiële prestaties van de betreffende gemeenschappelijke regelingen over het afgelopen jaar.

Jaarstukken ODRA, BVO DRAN en VGGM:
1. Jaarstukken ODRA:
We hebben met instemming kennis genomen van de geboekte resultaten in 2023. Ook ziet het college een positief resultaat van € 144.300. De voorgestelde wijze van bestemmen past binnen de kaders van de regeling en kan op instemming van het college rekenen.

2. Jaarstukken BVO DRAN:
We hebben met instemming kennis genomen van de geboekte resultaten in 2023. Het college ziet een positief resultaat ad € 3.288.908 . De voorgestelde wijze van bestemmen past binnen de kaders van de regeling en kan op instemming van het college rekenen. Een deel van het positief resultaat is al teruggestort aan de gemeenten. De overige terugstorting volgt na besluitvorming van de jaarrekening 2023.

3. Jaarstukken VGGM:
We hebben met instemming kennis genomen van de geboekte resultaten in 2023. Het college constateert dat er een positief resultaat is geboekt van € 1,7 miljoen. In de jaarrekening is dit als te bestemmen resultaat verantwoord. Wij adviseren u om kennis te nemen van de jaarrekening 2023 van VGGM.

Concept-begrotingen ODRA, MGR SD, GMR en VGGM
1. Begroting 2025 – 2028 ODRA
Ondanks de moeite die de ODRA heeft genomen om naar aanleiding van de brief van de wethouders Financën bezuinigingen te vinden lopen de lasten per jaar op. Dit resulteert in een verhoogde bijdrage voor de gemeente Rozendaal van 9K (27%).

2. Begroting 2025 – 2028 MGR SD
Onze bijdrage aan de MGR SD stijgt met zo'n 18K (20%). De oorzaak hiervan is te vinden in de aansluiting bij de nieuwe module Regionale Facilitering Zorg en de hogere tarieven. Hiervoor wordt het regiosecretariaat zorg uitgevoerd, het uitvoeringsplan jeugd, en het regionaal advies en regionale projecten jeugd. Ook zien wij een stijging van de kosten voor de WSW. Dit wordt deels veroorzaakt door kostenstijging maar ook door de afbouw van het lage-inkomensvoordeel.

3. Begroting 2025 – 2028 GRM
De bijdrage per inwoner aan de GMR stijgt met 0,46ct. Deze verhoging vloeit voort uit de inflatie en de stijging van de CAO-lonen. Daarnaast blijft de onzekerheid rondom cöfinanciering de bijdrage negatief beïnvloeden.

4. Begroting 2025 – 2028 VGGM
Ten aanzien van de ontwerpbegroting van VGGM valt op dat de begrote bijdrage van 272K in 2025 lager uitvalt dan waarmee wij in de eigen meerjarenbegroting voor 2025 rekening mee hadden gehouden. In onze meerjarenbegroting was rekening gehouden met een bijdrage van onze gemeente van 284K. Weliswaar vallen de kosten voor algemene gezondheiszorg en jeugd-GGZ iets hoger uit, maar door een herverdeling van het gemeentefonds, waar de verdeelsleutel voor de brandweer op

gebaseerd is, wordt een lager bedrag voor de kosten voor de brandweer voor onze gemeente geraamd.

Zienswijze Concept-begroting ODRA, MGR SD, GMR en VGGM
De algemene boodschap die in de zienswijze is terug te lezen dat de GR-en bedankt worden voor hun inzet bij de opgeleverder meerjarenbegroting. Verder wordt nog maals de boodschap afgegeven dat vanaf 2026 het gemeentefonds met 3 miljard naar beneden wordt bijgesteld. Voor onze gemeente betekent dit een forse derving aan inkomsten vanuit het gemeentefonds.
Verzocht wordt om:

- kritisch naar de uitgaven te kijken, aan besparingsopties te werken/slimmer (samen) te werken;
- ervoor te kiezen om noodzakelijke ontwikkelingen zo summier mogelijk door te voeren, om daarmee kostenstijgingen te minimaliseren;
- bij kostenstijgingen waar mogelijk naar oplossingen in de eigen organisatie te kijken.

Gewijzige begroting 2024 VGGM en Bestemmen resultaat jaarrekening 2023 VGGM
Het college constateert dat de gewijzigde begroting voor 2024 van VGGM geen invloed heeft op de gemeentelijke bijdrage over het jaar 2024. Het dagelijks bestuur van VGGM stelt voor het resultaat van de jaarrekening 2023 terug te geven aan de gemeenten. Die voorgestelde wijze van bestemmen kan op instemming van het college rekenen. Het dagelijks bestuur van VGGM stelt uw raad in de gelegenheid een zienswijze in te dienen ten aanzien van de zowel de gewijzigde begroting 2024 als de voorgestelde resultaatbestemming van de jaarrekening 2023.

Gelet op het bovenstaande adviseren wij u om geen zienswijze in te dienen ten aanzien van de gewijzigde begroting 2024 en de resultaatbestemming van de jaarrekening 2023.

Kanttekening
N.v.t.

Planning
Na vaststelling door de respectievelijke AB's zullen de vastgestelde begrotingen worden verwerkt in de ontwerp meerjarenbegroting van onze gemeente 2025-2028.

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum,
gemeentesecretaris

Ester Weststeijn,
burgemeester

Bijlage(n)

1. Concept-raadsbesluit
2a. Aanbiedingssbrief jaarstukken 2023 ODRA
2b.1. Jaarverslag 2023 ODRA – katern 1
2b.2. Jaarrekening 2023 ODRA – katern 2
2c. Aanbiedingsbrief begroting 2025 - 2028 ODRA
2d. Begroting 2025 ODRA
2e. Meerjarenprogramma 2025-2028 ODRA
2f. Zienswijze Begroting 2025-2028 ODRA
3a. Begroting 2025 - 2028 MGR SD
3b. Zienswijze Begroting 2025 – 2028 MGR SD
4a. Aanbiedingsbrief Regionale Agenda 2025-2028 GMR
4b. Regionale Agenda 2025-2028 GMR
5a. Aanbiedingsbrief Jaarstukken 2023 BVO-DRAN
5b. Jaarstukken 2023 BVO-DRAN
5c. Zienswijze Ontwerpbegroting GMR
6a. Aanbiedingsbrief VGGM
6b. Jaarverslag 2023 VGGM
6c. Ontwerpbegroting 2025 VGGM
6d. Brief mogelijke besparingen VGGM
6e. Zienswijze Ontwerpbegroting VGGM

Raadsbesluit

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp

Jaarstukken Gemeenschappelijke regelingen BVO DRAN, ODRA en VGGM, Zienswijzebehandeling meerjarenbegrotingen ODRA, VGGM, MGR en GMR en Gewijzigde begroting 2024 en resultaat jaarrekening 2023 VGGM

De raad van de gemeente Rozendaal, gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 28 mei 2024**.**

Besluit:

1. Kennisnemen van de jaarstukken over 2023 van ODRA, BVO DRAN en VGGM.
2. Kennisnemen van de ontwerp-begrotingen van ODRA, MGR SD, GMR en VGGM.
3. Een zienswijze indienen ten aanzien van de ontwerpbegrotingen van de Gemeenschappelijke Regelingen ODRA, MGR SD, GMR en VGGM, conform de als bijlagen bij dit voorstel gevoegde concepten.
4. Geen zienswijze indienen ten aanzien van de jaarstukken van de gemeenschappelijke regelingen.
5. Geen zienswijze indienen ten aanzien van de gewijzigde begroting 2024 van VGGM.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Rozendaal d.d. 18 juni 2024.

Klaas Schaap,
griffier

Ester Weststeijn,
burgemeester

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Aan de Raden en Staten van de deelnemende partners
van de Gemeenschappelijke Regeling ODRA

Datum	: 19 april 2024
Uw kenmerk	:
Ons kenmerk	: 20240419.02
Contactpersoon	: Fred Mossink
Telefoonnummer	: 06 5019 4015

Onderwerp : Jaarstukken Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) 2023

Bijlagen: Jaarstukken 2023

Geachte dames en heren,

Met deze brief bieden wij u de jaarstukken 2023 van ODRA aan.
ODRA legt hiermee verantwoording af over het gevoerde beleid, bedrijfsvoering en de financiële positie van ODRA. Conform de Wet Gemeenschappelijke Regelingen moet de jaarrekening voor 15 juli 2024 worden vastgesteld.
Odra heeft het boekjaar 2023 afgesloten met een positief exploitatieresultaat van € 144.300.

Qua reguliere bedrijfsvoering is er een positief resultaat van € 161.200. Er is een bijzondere dotatie aan de voorziening voor bovenwettelijk verlof gemaakt van € 16.900,-.

De belangrijkste punten in de jaarrekening zijn:

- De gerealiseerde omzet is nagenoeg conform de begroting, namelijk € 24,7 miljoen.
- De werkpakketten voor de partners zijn voor 98% gerealiseerd inclusief de projecten van partners. De provinciale programma's kennen een 5% hogere realisatie dan begroot. Projecten (van derden) hebben een lagere besteding.
- De overhead is uitgekomen op 26,1% van de omzet (begroot 25,8%).
- Er zijn € 147.000 rente baten. Deze waren niet begroot. Hogere omzet: door realisatie van hogere aantallen producten en diensten (uren) bij de programma's vergunningen en toezicht/handhaving.
- De kosten voor personeel zijn uitgekomen op 100% van de begroting. Er zijn wel meer externen ingeschakeld dan begroot, maar tegen gemiddeld lagere kosten. Per saldo dus in evenwicht.
- Huisvesting en ICT, facilitaire kosten; op deze bedrijfsvoering kosten is 2% minder uitgegeven.
- De verlofdotatie spaarverlof zou gezien het aantal gespaarde dagen hoger gewaardeerd kunnen zijn. Het is echter beperkt tot dit bedrag, waardoor de voorziening voor verlofsparen uitkomt op precies € 0,5 miljoen. Vanuit een risico inschatting op (gelijktijdige) opname van het gespaarde verlof is berekend dat dit bedrag de komende jaren voldoende is om de kosten op te vangen.

De concept jaarrekening is in maart aangeboden aan de accountant van ODRA, De Jong en Laan.

Er is een goedkeurende verklaring afgegeven. Uit de controle zijn geen onrechtmatigheden naar voren gekomen.
De jaarstukken zijn 17 april 2024 in de vergadering van het Algemeen Bestuur van ODRA vastgesteld.

Het Algemeen Bestuur heeft in deze vergadering de volgende besluiten genomen:

- Is akkoord gegaan met de jaarverslag/jaarrekening van ODRA 2023
- Is akkoord gegaan met het toevoegen van € 144.300 aan de algemene reserve van ODRA. De algemene reserve heeft daarmee een omvang van € 644.300,-, waardoor de weerstandsratio voor het lopende begrotingsjaar 0,84 bedraagt.
  (Op 1 juli 2024 zal waarschijnlijk de nieuwe GR van kracht worden, waarin het artikel over het maximale eigen vermogen, wordt aangepast naar een bepaling over de minimale weerstandsratio van 0,8. De achtergrond van deze wijziging is het door het IBP (interbestuurlijke programma) gestelde robuustheidscriterium op dit punt.
- Besloten de jaarrekening / jaarverslag 2023 te versturen naar de Raden en Staten van de Partners en de toezichthouder BZK.

Conform de Wet gemeenschappelijke regeling stellen wij u in de gelegenheid kennis te nemen van de stukken en om desgewenst zienswijzen in te dienen.
Eventuele zienswijzen op de jaarstukken stuurt u aan het ministerie van BZK in afschrift aan ODRA.
De jaarstukken worden voor 15 juli 2024 verstuurd aan het ministerie van Binnenlandse zaken.

Met vriendelijke groet,

Ruben Vlaander
Directeur ODRA

2023
JAARVERSLAG

JAARVERSLAG EN -REKENING 2023
KATERN 1

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

INHOUDSOPGAVE

KATERN 1

04 Voorwoord Ruben Vlaander

06 A: Onze prestaties op een rij

10 B: Omgevingsvergunningen
Programma vergunningen

12 C: Naleefgedrag verbeteren
Programma toezicht en handhaving

15 D: Adviseurs geluid, trillingen en emissies
Programma advies

18 E: Focus op projecten en innovatie
Programma projecten

23 F: We werken samen in Gelderland
Programma stelseltaken

26 G: Werken aan doelmatige bedrijsvoering

31 H: Sociaal jaarverslag

KATERN 2

04 I: Inleiding, grondslagen en uitgangspunten

07 J: Baten en lasten; programma-indeling, product– en klantgroepen

13 K: staat van baten en lasten categoriale indeling

22 L: Balans per 31 december 2023

30 M: Financiële weerbaarheid en risico's

34 N: Rechtmatigheidsverklaring dagelijks bestuur

BIJLAGEN

37 1: Specificatie per partner

38 2: Specificatie producten

39 3: Specificatie diensten

40 4: Specificaties productie/ bestedingen gezamenlijke diensten en projecten

41 5: Organogram ODRA

42 6: Controleverklaring accountant

COLOFON

De Jaarrekening 2023 van de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) is een weerslag van onze collectieve prestaties en is geschreven door teamleiders, management, staf en communicatie (eindredactie).

De foto's zijn van Karin Veenendaal en Ivo Hutten. We verspreiden ons jaarverslag naar onze partners, raadsleden en statenleden en publiceren dit verslag op www. www.odregioarnhem.nl. Voor reacties of vragen: communicatie@odra.nl.

VOORWOORD

“WE ZIJN IN 10 JAAR TIJD FORS GEGROEID IN OMVANG, BEGROTING EN AANTAL VERGUNNINGEN”

Medio 2023 nam de Eerste Kamer het besluit om de Omgevingswet definitief in te voeren. Per 1 januari 2024 worden tientallen wetten en maatregelen van bestuur ondergebracht onder de Omgevingswet. Dat is de duidelijkheid die we al een paar jaar willen. De wet moet de zorg voor de leefomgeving en de ruimte voor initiatiefnemers beter ondersteunen en procedures vereenvoudigen. Digitaal en aan de ‘keukentafel’. En gezondheid krijgt met de nieuwe wet meer aandacht dan voorheen. Soepeler en sneller een aanvraag afhandelen en vooral beter samenwerken met gemeenten, waterschappen, provincie en andere overheidsdiensten. We zagen in de laatste dagen van 2023 nog een stroom aanvragen en meldingen binnenkomen, die we onder ‘het oude recht’ afhandelen. Wat de impact van de Omgevingswet is op ons werk, kunnen we in het volgende jaarverslag benoemen. We zijn er klaar voor en hebben met alle partners een samenwerkingsovereenkomst getekend.

In 2023 is nog een belangrijke verandering in gang gezet. Het Interbestuurlijk Programma VTH (IBP-VTH). In het IBP-VTH werken het Rijk, gemeenten en provincies, inspectie- en opsporingsdiensten, Openbaar Ministerie en politie samen met de 28 omgevingsdiensten aan de verbetering in het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). We hebben in tal van pilots en projecten onze bijdrage aan het collectief geleverd. Medio 2024 moeten de veranderingen duidelijk zijn.
De belangrijkste opdracht voor onszelf is in één woord uit te drukken: robuust. Bijvoorbeeld ten aanzien van het vermogen om eventuele financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Financieel staan we er goed voor, de omzet is toegenomen en we kunnen over 2023 ‘zwarte cijfers’ schrijven. Dat is het goede nieuws, maar om helemaal robuust te zijn volgens de criteria van het IBP-VTH, moeten we nog paar stappen zetten.

In opdracht van ons bestuur is onderzocht hoe we de samenwerking met de Omgevingsdienst in Nijmegen kunnen intensiveren. Over de resultaten van dit onderzoek hebben de besturen van ODRN en ODRA oriënterend gesproken. Conclusies zijn nog niet getrokken. De gesprekken, tegen de achtergrond van de landelijke (IBP-VTH) ontwikkelingen, krijgen in 2024 een vervolg. We hebben ook kennisgemaakt met de mensen die werken voor de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. We onderzoeken hoe we de banden kunnen versterken.

2023 is het jaar dat we kort stil stonden bij 10 jaar omgevingsdiensten. 10 jaar is voor een overheidsdienst met de opdracht die we hebben, best jong. In die tien jaar zijn we in omvang, begroting en aantal vergunningen en controles fors gegroeid. Ook

afgelopen jaar hebben we veel nieuwe medewerkers aangenomen. Veelal jonge mensen die we intern zullen opleiden om de kwaliteit te leveren die de partners van ons gewend zijn.

“OM HELEMAAL ROBUUST TE ZIJN VOLGENS DE CRITERIA VAN HET IBP-VTH, MOETEN WE NOG PAAR STAPPEN ZETTEN”

In een interactie met onze partners hebben we in 2023 gewerkt aan een meerjarenprogramma voor de jaren 2025-2028. In het meerjarenprogramma, de titel zegt het al, kijken we vooruit, anticiperen we op trends en ontwikkelingen in de samenleving en in beleid en leggen we de verbinding tussen ons werk en de opgaven waar onze partners voor staan. Denk aan de energietransitie, de route naar een circulaire economie en de veranderingen in het landelijk gebied. We zetten onze kennis en ervaring in bij de beleidsontwikkeling van onze partners. Het is ons doel om van meerwaarde te zijn.

Tot slot. We hebben het eerste volle jaar in ons nieuwe kantoor achter de rug. De Airborne Tower is voor ons allemaal een prettige omgeving om ons werk te doen. En dat zullen we de komende tien jaar blijven doen.

A

ONZE PRESTATIES OP EEN RIJ

1. Onze doelen en resultaten

Ons Planning & Control proces

Met dit jaarverslag doen wij verslag over onze prestaties in 2023. We laten zien waar het goed ging, maar melden ook waar we de doelen niet gehaald hebben en wat op die punten onze ambities waren voor 2023.
Ons jaarverslag is het sluitstuk van de Planning en Control-cyclus (P&C). De start van de cyclus 2023 was in het najaar 2021. Het Algemeen Bestuur heeft toen de uitgangspuntennotitie (nu kadernota genoemd) voor de begroting 2023 vastgesteld. In juli 2022 is de begroting 2023 vastgesteld, welke (samen met onze partners) is geconcretiseerd in werkprogramma's voor 2023. De werkprogramma's bevatten de concrete doelen en het aantal te leveren producten en diensten voor het reguliere VTH-werk.

2023 was een jaar met veel ontwikkelingen; er zijn twee grote SPUK-projecten opgestart (energie en IBP-VTH), er zijn pilotprojecten en veel aanvullende opdrachten uitgevoerd voor onze partners. Last but not least, ODRA heeft zich voorbereid op de omgevingswet, die per 1 januari 2024 ingaat. Veel van deze ontwikkelingen waren nog niet opgenomen in de eerste begroting voor 2023. ODRA heeft daarom medio 2023 een gewijzigde begroting aangeboden aan de raden. Deze is, na hun zienswijzen, vastgesteld in december 2023.

2. Zijn onze klanten tevreden?

ODRA verleent vergunningen, houdt toezicht en handhaaft. De wijze waarop het contact met burgers en bedrijven verloopt, laat ODRA doorlopend meten; de resultaten vormen een belangrijke maatstaf voor kwaliteit van de publieke dienstverlening door ODRA.

In 2023 hebben we een andere manier van het meten van de tevredenheid over onze dienstverlening geïntroduceerd. Hierbij wordt de tevredenheid over de wijze van dienstverlening en de tevredenheid over de uitkomst van een aanvraag, controle of ingediende klacht, los van elkaar bevraagd. Deze manier van werken geeft meer inzicht over ons eigen functioneren en over het effect wat een besluit of uitkomst heeft op de ervaring van de aanvrager, ondernemer of indiener. Daarnaast is het percentage tevreden mensen geconverteerd naar een rapportcijfer volgens algemene maatstaven. De uitkomsten van de tevredenheidsmeting; voor controles en vergunningen scoren we op de domeinen milieu en bodem een 7,5 tot een 8,2. Alleen voor vergunningen bouw is het rapportcijfer iets lager, een 6,8. Een directe vergelijking met 2022 is niet te maken vanwege de veranderde systematiek; in 2022 waren 76% van de aanvragers, ondernemers en indieners tevreden.
De vraag over hoe we mensen behandelen, wordt over alle producten hoog gewaardeerd. Vanaf augustus 2023 scoren we gemiddeld een 8,6 op de vraag of mensen vriendelijk worden behandeld en daar zijn we trots op.

In 2023 is er een significante toename van het aantal ingediende omgevingsklachten te zien. Er zijn er Namelijk 3991 bij onze partners en gelderse OD's. Daarnaast hebben we nog de klachtafhandeling voor de aandachtsbedrijven gedaan. Vorig jaar waren er 2907 geregistreerde klachten. Dus een toename van 37%. Dit is een landelijke trend.

Figuur 1: Tevredenheid klanten

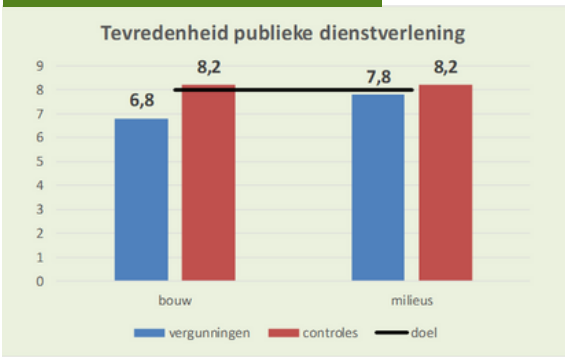

De bereidheid om een klacht in te dienen is toegenomen, dit zien we doordat er meer klachten over bijvoorbeeld eenzelfde evenement of omgevingsoverlastgevende onderneming worden gedaan. Daarnaast zien we een grote, toename in het aantal klachten dat per persoon wordt ingediend, een teken dat de oplossing die wij kunnen bieden voor die personen onvoldoende snel of onvoldoende toereikend is.

Klachten over medewerkers

We ontvangen relatief weinig klachten over onze medewerkers. In 2023 waren het er 13, waarvan 7 gegrond verklaard. De gegronde klachten gingen met name over omgangsvormen. Dit wordt naar verwachting verbeterd met het programma dienstverlening wat in 2024 van start gaat. De klachtenafhandeling wordt in de meeste

gevallen als positief ervaren door de indieners. In het najaar van 2022 hebben we daarnaast een reputatie-onderzoek uitgevoerd, wat inzicht geeft hoe onze 'stakeholders' (burgers, bedrijven, bestuurders, maar ook organisaties als MOB en VNO-NCW) naar ODRA kijken.

3. Financieel resultaat

De gemeenten en provincie waarvoor ODRA de taken uitvoert, zijn naast opdrachtgever ook financier van ODRA. We streven ernaar om het financieel resultaat in balans te hebben met de prestaties (prijs-kwaliteit). Dit is waar gemeenteraden en Provinciale Staten mede naar kijken. De gemeenteraden geven aan dat zij graag zien dat de kosten voor ODRA gaan dalen, mede gelet op de herstructurering van het gemeentefonds in 2026. Het beleid daartoe is reeds in het najaar 2020 geformuleerd (besparingsbrief aan de Raden). Nadat in 2022 structurele besparingen zijn gerealiseerd door onze verhuizing en ICT-transitie, is in 2023 gestuurd op doelmatigheid. In de turbulentie van een ongekend hoge inflatie en een CAO met een loonstijging van 7%, hebben we ons tarief weten te beperken. In de gewijzigde begroting 2023 was de stijging van ons tarief 'maar' 3%.
ODRA is er trots op dat we een omgevingsdienst zijn met één van de laagste tarieven in Nederland. Het uiteindelijke resultaat over 2023 is € 144.300 positief. De jaarrekening laat een exploitatie zien van € 24,7 miljoen, vrijwel exact gelijk aan de begroting.

4. Samenvatting VTH-resultaten

Het kwantitatieve doel om tenminste 98% van de afgesproken werkpakketten te realiseren, is gehaald. Nu zeggen aantallen niet zo veel, het gaat in de werkzaamheden van ODRA toch vooral om de impact (meerwaarde) van onze inspanningen op de leefomgevingskwaliteit. En die kwaliteit staat onder druk. Dit concluderen we vooral uit het over de hele linie toegenomen aantal klachten van burgers over allerlei vormen van overlast (vooral geluid en geur/lucht). Dit past in een patroon waar we al een paar jaar mee van doen hebben. Met onze inzet pogen we de ervaren aantasting van de leefomgevingskwaliteit te verminderen. Dat lukt vaak, maar niet altijd. Onder andere omdat we de klacht niet altijd kunnen oplossen.

Middels milieu- en bouwvergunningen en afhandeling van milieumeldingen, hebben we initiatiefnemers ruimte voor ontwikkeling gegeven en tegelijkertijd de belasting op de leefomgevingskwaliteit zo goed mogelijk geborgd (een vergunning is immers in feite een toestemming om te mogen belasten). Door middel van gericht en zorgvuldig uitgevoerd toezicht, milieucontroles, bodemcontroles en bouwcontroles, zien we er bovendien op toe dat de belasting van de omgeving ook beperkt blijft tot hetgeen is toegestaan (vergund). Daar waar we constateren dat dit niet gebeurt, treden we handhavend op. Dat leidt tot dwangsommen en inning hiervan.

5. Samenvatting organisatorische doelen

In de bedrijfsvoering hadden we ons ten doel gesteld om de organisatie verder te professionaliseren. Op HR-gebied hadden we de uitdaging om de groei van bijna 20 fte op te vangen en de juiste mensen te vinden in een moeilijke arbeidsmarkt. Er is ingezet op arbeidsmarktcommunicatie zowel op eigen kracht als interregionaal of nationaal verband, onder meer in de vorm van een frisse campagne met videomateriaal over ons werkveld, communicatie via sociale media en presentaties op banenmarkten. De werving pakken we op een andere manier aan; meer gericht op het opleiden van eigen young professionals en trainees en het verbeteren van haar aantrekkelijkheid als goed werkgever. In 2023 is JongODRA opgericht. JongODRA richt zich op de jongere generatie en starters binnen onze organisatie en zet zich in om nieuwe en jonge collega's verder te brengen in hun kennis en competenties door elkaar te ontmoeten en van elkaar te leren.

In 2023 hebben wij het gebruik van ons eigen pand en bijbehorende ICT geoptimaliseerd. Sinds het najaar 2022 zijn we gehuisvest in de Airborne Tower. Daar hebben we een hybride werkconcept gerealiseerd met 121 werkplekken (flexfactor 0,6) en een variëteit aan overlegruimten die 'state of the art' zijn uitgerust met audiovisuele opstellingen. Medewerkers zijn voorzien van mobiele apparatuur en kunnen locatie onafhankelijk samenwerken. We hebben de dienstverlening aan onze (interne) klanten onder de loep genomen; verbeterplannen opgesteld en ingevoerd. De ICT-omgeving is in de zomer van 2023 heringericht met een (informatie) beveiligd cloud-netwerk op basis van Office 365. Deze transitie bevordert de efficiëntie door beter gebruik maken van alle ICT-tools en het optimaal werken in the cloud.

B

OMGEVINGSVERGUNNINGEN

1. Omgevingsvergunningen: bouw

Voor de gemeenten Arnhem, Lingewaard, Renkum en Doesburg (sinds 1 okt 2022) hebben we in 2023 de aanvragen omgevingsvergunningen voor de activiteit Bouwen en voor de overige Wabo-activiteiten afgehandeld. Het gaat onder meer over kap-, inrit- en monumentenvergunningen. Aanvragen worden getoetst aan de diverse geldende wet- en regelgeving en de besluiten worden (grotendeels) binnen de wettelijke termijnen genomen.

Daarnaast hebben we meldingen voor sloopwerkzaamheden en brandveilig gebruik gebouwen afgehandeld. Ook hebben we adviezen verstrekt over constructies, stikstof, de welstandstoets, monumentenzorg en natuurinclusief bouwen. Om ons werk goed te kunnen doen, zoeken we altijd afstemming met de inhoudelijk deskundigen en betreffende afdelingen van de gemeenten over planologische afwijkingen, landschappelijke waarden, mobiliteit en erfgoed.

We hebben voor Renkum, Lingewaard en provincie Gelderland de bezwaar- en beroepsprocedures afgehandeld. Daarbij hanteren we de geldende kwaliteitsstandaarden en beschikken binnen de wettelijke termijnen.

We ondersteunen inwoners en ondernemers professioneel en effectief bij de voorbereiding van (bouw)planontwikkeling. Dit houdt in dat we inwoners begeleiden in de procedures en het stappenplan en bij de beoordeling letten we op juistheid en volledigheid.

2. Omgevingsvergunningen: milieu

Wij behandelen voor alle partners de aanvragen voor een milieuvergunning en de milieumeldingen. Dit is een basistaak in het kader van de (in 2023 nog geldende) Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. We beoordelen op juistheid en volledigheid en zorgen dat de aanvragers binnen de wettelijke termijnen een antwoord krijgen. We streven naar een zo integraal mogelijk antwoord door intern met specialisten af te stemmen en door aansluiting te zoeken bij de inhoudelijke deskundigen van de partners.

In samenwerking met ODRN zijn we in oktober 2022 gestart met een pilot waarin ODRA de volledige behandeling van nieuwe aanvragen voor gemeentelijk complexe bedrijven binnen ODRA-werkgebied voor haar rekening neemt. In de oude situatie verzorgde ODRN het adviesdeel voor in de omgevingsvergunning. Met enkele tussentijdse evaluaties hebben we geconcludeerd dat dit tot op heden goed verloopt en ODRA qua advisering robuust is. Wij hebben in heel 2023 de advisering van gemeentelijk complexe bedrijven dan ook zelf uitgevoerd. In afstemming met alle Gelderse OD's neemt elke OD de advisering (en vergunningverlening) voor gemeentelijk complexe bedrijven per 1 januari 2024 voor haar rekening.

3. Kwantitatieve resultaten vergunningen

Figuur 2: KPI's en productieresultaten Vergunningen

Programma Vergunningen	Beoogd resultaat	bg 2023	real. '23	verschil	tov '22	real. '22
Productie	aantal producten	4.478	4.494	0%	8%	4.149
	aantal diensten (in uren)	13.958	18.141	30%	10%	16.457
Gemiddeld kengetal producten		8,5	7,4			8,3
Financiele realisatie						
	Kosten (x € 1.000)	4.773	5.264	10%	10%	4.781
	Baten (x € 1.000)	4.996	4.877	-2%	0%	4.860
	Saldo	223	-387			79

C

NALEEFGEDRAG VERBETEREN

Voor al onze partners voeren we het milieutoezicht bij bedrijven uit, houden we toezicht op grondverzet/bodemsaneringen en asbestsaneringen en behandelen we overlastmeldingen van omwonenden. Daarnaast voeren we voor vier gemeentelijke partners ook het bouwtoezicht uit. Toezicht en handhaving zijn in onze ogen cruciale schakels in de reguleringsketen. We vinden dat preventief toezicht op (bedrijfsmatige) activiteiten de kans verkleint op ongevallen, incidenten of zelfs rampen. Wij zetten ons in om het naleefgedrag van bedrijven te verbeteren. We toetsen de wettelijke voorschriften, zijn oplossingsgericht en bij een overtreding volgen we de sanctiestrategie. Het gaat ons om een gezonde en veilige leefomgeving te bieden aan omwonenden en werknemers.

1. Bouwtoezicht

Voor Arnhem, Doesburg, Lingewaard en Renkum voeren we het toezicht uit op bouwprojecten, monumenten, (asbest)sloop, verbouwingen en bestaande bouw. Tevens behandelen we bouwgerelateerde overlastmeldingen. Het aantal uren bouwtoezicht is fors toegenomen en dat valt weer te koppelen aan het grote aantal verleende vergunningen in 2023.

2. Milieutoezicht

De werkprogramma's zijn voor milieutoezicht volledig gehaald, voor zover te plannen was. De toename in het aantal klachten is opmerkelijk, dit heeft bij een aantal partners ook tot meer controles geleid dan begroot. Bij de gemeentelijk complexe bedrijven zijn we ook actiever onze meetdienst gaan inzetten voor luchtmetingen, bijvoorbeeld bij de steenfabrieken en asfaltcentrales. De resultaten hiervan geven een nog beter inzicht in de milieubelasting en waar wij op moeten inzetten bij toezicht.

LHS als referentie voor controles

De landelijke handhavingsstrategie (LHS) is voor ons het beleidskader waar en hoe handhaving in te zetten. De LHS verbindt het gedrag van de overtreder aan de impact van de overtreding. ‘Ruimte geven waar dat kan, maar direct doorpakken als het nodig is’, is de leidraad. Als overheid is gelijke monniken gelijke kappen het vertrekpunt voor toezicht en handhaving. Dat wil zeggen dat de gelijke interpretatie van de LHS en samenwerking belangrijk zijn. We geven daar aandacht aan door periodiek casuïstiek te bespreken en toezichthouders te ondersteunen door bijzonder opsporingsambtenaren (boa’s). Dit houdt in dat de basis op orde is en ODRA het strafrecht consequent inzet conform dit kader. Gevolg is ook dat we een toename zien in de inzet van BOA's voor strafrecht, zowel voor milieu-, bodem- en bouwtoezicht. Ook hebben we daardoor meer strafrecht ingezet dan oorspronkelijk begroot. Er zit wel een zorg in de snelheid van strafrechtelijke afhandeling verderop in de keten, het lik-op-stuk gevoel verdwijnt hierdoor bij overtreders. We monitoren in 2024 of deze trend zich doorzet.

Piket: Ruim 140 keer in actie

Onze piketdienst is 24/7 het hele jaar beschikbaar om direct actie te ondernemen bij situaties van acute overlast en calamiteiten. Dat doen we voor onze eigen regio en als achtervang voor het werkgebied van de Omgevingsdienst Achterhoek (ODA). Ook het afgelopen jaar is ons piketteam weer meerdere malen per week opgeroepen. Opvallend was dat er in de eerste helft van 2023 minder drugsdumpingen plaatsvonden, maar in de tweede helft het fenomeen toch weer de kop opstak. We zien ook dat we vaker worden gevraagd om te assisteren bij woningbranden met en zonder asbest. Met name de grote asbestbrand in Heteren en de afwikkeling daarvan, de grootste asbestsanering van Nederland, heeft veel inzet van piket gevraagd.

Kamerverhuurbeleid Arnhem

Het project kamerverhuur is gestopt eind 2023. Op een enkele hercontrole na, zijn de geregistreerde kamerverhuurpanden bezocht in samenwerking met de VGGM. De opbrengst en resultaten van de 382 panden zijn gedeeld met de opdrachtgever. Om de panden op een adequaat niveau te houden, is voorgesteld om beleid vast te stellen over hoe en met welke frequentie de huidige voorraad wordt onderhouden. Daarnaast is de zorg gedeeld dat er onbekende en mogelijke onveilige panden aanwezig kunnen zijn.

“WE GEVEN RUIMTE WAAR DAT KAN, MAAR PAKKEN DIRECT DOOR ALS HET NODIG IS”

Bodemtoezicht

We voerden het toezicht uit op bodemsaneringen voor Arnhem en de provincie Gelderland. Daarnaast ondersteunden we wederom ODRN bij de uitvoering van het toezicht Wbb (Wet bodembescherming) in de gemeente Nijmegen. Net als in 2022 ervaren we dat controles tijdens de uitvoering van saneringen meer tijd kosten, omdat zaken vaker niet (geheel) op orde zijn en we een deel van deze zaken ter plekke oplossen, en een deel loopt via een handhavingstraject.

Er is blijvende aandacht geweest voor de problemen met immobilisaat. Onze acties hebben wel gemaakt dat we nu vroegtijdig worden opgezocht door aannemers die problemen willen voorkomen. Dat is winst. Ook hebben we als ODRA, samen met een aantal andere OD's, namens ODNL de problematiek bij het ministerie aangekaart. Dat geldt overigens niet alleen voor immobilisaat maar ook voor de toepassing van staalslakken (landelijk veelvuldig in de pers aangekaart). We hebben samen met de collega's van toezicht aandacht kunnen besteden aan het slopen en de essentie van intensief toezicht daarbij, omdat er nog te vaak ‘verontreinigd’ bouwpuin ontstaat, dat uiteindelijk zijn onwenselijke weg vindt in toepassingen in het milieu, met alle risico's van dien. Fijne en nuttige samenwerking met de bouwcollega's.

Naast vrije veld toezicht, controleerden we ook saneringen van tanks en hielden we de aanleg van bodemenergiesystemen in de gaten. Ook hebben we de transportcontroles met succes geïntensiveerd en zijn we betrokken geweest bij de invoering van het Geografisch Informatie Systeem. Enigszins geplaagd door personele tekorten hebben we toch kans gezien om veel werk te verzetten.

3. Kwantitatieve resultaten Toezicht en Handhaving

In 2023 hebben we de begrote productie als totaal ruim gerealiseerd. Het aantal vervolgcontroles is ook gestegen ten opzichte van vorig jaar. Dit komt deels door het energietoezicht waar de vaak veel lange termijnen afgelopen jaar zijn verlopen, maar ook door steeds meer kennis van de toezichthouders over specifieke onderwerpen waardoor steeds meer overtredingen worden geconstateerd.

Figuur 3: KPI's en productieresultaten Toezicht en Handhaving

Programma Toezicht & hh.	Beoogd resultaat	bg 2023	real. '23	verschil	tov '22	real. '22
Productie	aantal producten	6.646	8.752	32%	21%	7.215
	aantal diensten (in uren)	57.904	59.896	3%	5%	56.869
Gemiddeld kengetal producten		7,3	5,9			6,5
Financiele realisatie						
	- kosten (x € 1.000)	10.911	11.195	3%	7%	10.428
	- baten (x € 1.000)	10.900	11.450	5%	8%	10.568
	Saldo	-11	255			140

D

ADVISEURS GELUID, TRILLINGEN EN EMISSIES

ODRA beschikt over de expertise om partners en andere opdrachtgevers gericht en gedegen te adviseren over geluid, trillingen, licht, emissies, luchtkwaliteit, bodem, duurzaamheid en externe veiligheid. We geven omgevingsadviezen en dat doen we veelal op basis van concrete vragen (vraag-gestuurd en maatwerk) van onze partners. We adviseren ook op projectbasis, zoals emissiemetingen bij bedrijven met een zware milieubelasting.

1. Meten en advies

Met het Schone Lucht Akkoord, het scherper vergunnen en een groeiende lijst van stoffen in de categorie Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) blijven resultaten van metingen een belangrijke informatiebron. Meten is weten, en dat geldt zeker wanneer de kwaliteit van de leefomgeving in het geding is. Als voorbeeld de discussies rond de emissies van asfaltcentrales, die zelfs tot in de Tweede Kamer wordt gevolgd.

Als geaccrediteerde inspectiedienst zijn onze experts betrokken als adviseur bij vergunningverlening, toezicht en handhaving. Zij werken voor ODRA-teams en de omgevingsdiensten in Gelderland. Ook zijn het afgelopen jaar metingen verricht voor de Omgevingsdienst in Overijssel en de Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe, naast andere omgevingsdiensten ook voor o.a. gemeente Nijmegen.

Provincie Gelderland is onze belangrijkste opdrachtgever voor meten bij complexe inrichtingen. Naast metingen bij bedrijven waar de Provincie het bevoegd gezag is (in 2023: 35 projecten) zijn er veel adviezen verstrekt aan toezichthouders en hebben de luchtexperts de nodige ondersteuning gegeven in rechtszaken rondom aandachtsbedrijven. Naast metingen aan schoorstenen voeren onze deskundigen luchtkwaliteitsmetingen uit langs wegen, zoals op 2 plekken langs de Pleijroute en bij de aanleg van rondwegen in Lochem en Zutphen. Daarnaast zijn onze experts betrokken geweest bij landelijke aanpak van het varend ontgassen, de uitstoot van asfaltcentrales en toezicht op ZZS (zeer zorgwekkende stoffen). Samen met de meetdienst van Midden- en West-Brabant (OMWB) en de 3 geurlaboratoria in Nederland is een voorzet geschreven voor een landelijk geurbeleid.

2. Juridische diensten

Voor de reguliere werkzaamheden van onze partners geven we juridisch advies en verzorgen we de juridische handhaving in de vorm van het behandelen van handhavingsverzoeken, handhavingsbesluiten, bezwaar en beroep en Woo-verzoeken. Om de kwaliteit op een nog hoger peil te brengen hebben wij het afgelopen jaar gewerkt aan een betere afstemming, verbetering van de werkprocessen en frequenter contact en kortere communicatielijnen met onze partners. De feedback van onze partners is waardevol voor ons en leidt tot verbetering van ons werk.

3. Minder verkeerslawaai

In 2023 hebben we de uitvoering van het geluidsaneringsproject Apeldoornseweg in Arnhem voortgezet. Met rijkssubsidie van Bureau Sanering Verkeerslawaai (BSV) wordt de geluidsoverlast van wegverkeer verminderd. Er zijn geluidreducerende wegdekken aangelegd en geluidwerende voorzieningen aan gevels aangebracht. Voor diverse partners is subsidie aangevraagd (en verleend) om meer saneringsprojecten te kunnen uitvoeren. Verder is geadviseerd bij nieuwbouwprojecten en transformaties om de geluidhinder van wegverkeer in nieuwe situaties zo veel mogelijk te voorkomen.

4. Toezicht met drone

De exploitatievergunning Specifiek van Omgevingsdienst NL (ODNL) is medio 2023 door Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) afgegeven. Na het inrichten van de beheersorganisatie Drones van ODNL en het ondertekenen van een convenant is het per 1 juli 2023 voor ODRA mogelijk om gebruik te maken van deze exploitatievergunning. Dit betekent dat we nu zo goed als overal met onze drones mogen vliegen, met de voorwaarden vanuit de exploitatievergunning in achtnemend. In de tussentijd weten steeds meer teams onze dronepiloten te vinden. In 2023 is vooral vanuit milieutoezicht de inzet van dronepiloten gevraagd. Zo is bij een controle bij een afvalinzamelaar door middel van 2D/3D-modelling aantoonbaar gemaakt dat de inrichting-houder onvoldoende maatregelen genomen heeft om aan de last onder dwangsom te voldoen, waarna door de betreffende gemeente een dwangsom is verbeurd. Daarnaast is ook voor onze collega's van bodem- en agrarisch toezicht en ondermijnende criminaliteit gevlogen.

Voor 2024 is een projectplan opgesteld voor de inzet van drones. Hierin is budget vanuit provincie Gelderland meegenomen voor inzet bij toezicht en handhaving van provinciale complexe bedrijven, als ook incidentele inzet ODRA-breed op basis van de PDC. En zal ook ingezet worden op technische innovaties, bijvoorbeeld voor emissiemetingen met een drone en/of toezicht op energiebesparing met behulp van warmtebeeldcamera.
Onze piloten staan met geavanceerde apparatuur klaar om in 2024 te vliegen voor alle aspecten op het gebied van onze leefomgeving. Daarnaast speelt ODRA een rol in een landelijke beheersorganisatie Drones van ODNL waar vanuit het Interbestuurlijk Programma versterking VTH budget voor verkregen is.

5. Externe veiligheid

ODRA adviseert over externe veiligheid voor RO-ontwikkelingen zoals bestemmingsplannen, waarbij het gaat over risico's voor mensen en milieu bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen. Verder worden verplichte risicovolle activiteiten geregistreerd en informeren wij onze partners over ontwikkelingen op gebied van externe veiligheid. Het Rijk heeft de Omgevingswet aangegrepen om een beleidswijziging door te voeren op de externe veiligheidswetgeving. In 2023 is met het Register Externe Veiligheid (REV) een andere registratieverplichting voor risicovolle activiteiten ingevoerd. De migratie van gegevens over risicovolle activiteiten vanuit het oude register zijn in 2023ingevoerd in het REV. Echter, in het REV moeten meer risicovolle activiteiten worden opgevoerd dan in het oude register. ODRA heeft deze activiteiten in 2023 voor de regio Arnhem in kaart gebracht en wil dit in 2024 en 2025 voor haar partners opvoeren in het REV. Daarnaast zijn wij bezig om een technische aansluiting van het zaaksysteem op REV te verkrijgen.

6. Kwantitatieve resultaten programma advies

Figuur 4: KPI's en productieresultaten Advies

Programma Advies	Beoogd resultaat	bg 2023	real. '23	verschil	tov '22	real. '22
Productie	aantal producten	0	0	-	-	0
	aantal diensten (in uren)	24.386	23.703	-3%	-4%	24.680
Gemiddeld kengetal producten			nvt			
Financiele realisatie						
	- kosten (x € 1.000)	2.876	3.230	12%	17%	2.765
	- baten (x € 1.000)	2.954	2.729	-8%	-6%	2.911
	Saldo	78	-501			146

E

FOCUS OP PROJECTEN EN INNOVATIE

Projecten en projectmatig werken krijgen naast de reguliere werkprogramma's, steeds meer gewicht binnen ODRA. Het team Programma's, Projecten en Innovatie (PPI) speelt in die ontwikkeling een belangrijke rol. De focus lag in 2023 op het uitbouwen van het aantal en de omvang van de projecten en het beter aansluiten bij de planning & control cyclus van de omgevingsdienst. De link met de partners loopt via thema-overleggen en natuurlijk via de programma's en projecten zelf.
In 2023 zijn meerdere innovatie-initiatieven uitgevoerd. We hebben voor een deel combinaties gemaakt met SPUK-subsidie trajecten zo nieuwe initiatieven, met bijbehorende financiering, in synergie samen uit te werken.

1. Omgevingswet

In maart 2023 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024. Daarom is 2023 een belangrijk jaar geweest voor de laatste puntjes op de 'i' voor de invoering. We zijn dan ook druk aan de slag gegaan met ketentesten van het DSO, het trainen van onze (nieuwe) medewerkers met een basiscursus, opfriscursus en door middel van het oefenen van casuïstiek. Voor onze bouwpartners hebben we de toepasbare regels gemaakt en afgestemd met de betreffende gemeenten. De benodigde mandaten, interne regelingen en brieven in ons zaaksysteem zijn aangepast op de Omgevingswet. Ook hebben we advies gegeven over de legesverordeningen van onze partners. Verder zijn de eerste stappen gezet in de verkenning wat er nodig is voor het Register Externe Veiligheid (REV) zoals hierboven onder D.5 beschreven. Daarnaast hebben we een grote netwerkbijeenkomst georganiseerd waarbij regionale en landelijk vergunningverleners en toezichthouders aan de slag zijn gegaan met de casus 'de groene spoorbrug'. Daar werd ook de oproep gedaan om vaker dergelijke netwerkbijeenkomsten te organiseren. Een mooie mijlpaal was de ondertekening van het samenwerkingsdocument op 31 oktober jl. waarbij de partners en ketenpartners akkoord zijn gegaan met de samenwerkings-afspraken. Door onze voorbereiding zijn we goed van start gegaan met de Omgevingswet op 1 januari 2024.

2. Wet op de Kwaliteitsborging Bouw (WKB)

De wet op de Kwaliteitsborging Bouw (WKB) is gekoppeld aan de invoering van de Omgevingswet. De voorbereiding op deze wet loopt in lijn met de voorbereiding op de Omgevingswet. Collega`s hebben een cursus gehad van de directeur Vereniging Bouw & Woningtoezicht Nederland en onze interne train de trainers hebben trainingen gegeven. Daarnaast zijn we aan de slag gegaan met onze bouwpartners om uniform bouwbeleid te schrijven. Dit heeft geresulteerd in een risicomatrix Besluit bouw en leefomgeving dat door onze bouwpartners wordt vastgesteld, tegelijkertijd met de landelijke handhavingsstrategie omgevingsrecht (LHSO).

3. Warme overdracht bodem

Door de provincie Gelderland is subsidie beschikbaar gesteld voor de voorbereiding van de bodemtaken onder de Omgevingswet. Alle gemeenten hebben deze subsidie aangevraagd en ontvangen. Het budget moet ingezet worden uiterlijk een jaar na invoering van de Omgevingswet. Met het regionale vakberaad bodem is een projectplan opgesteld. Hierin is afgestemd om gezamenlijk deze subsidie in te zetten. Hierdoor hebben we in 2023 onze processen aangepast, kaarten omgezet voor het Omgevingsplan per gemeente, de bodemactiviteiten geoefend in het Omgevingsloket en brieven en webteksten herschreven. Ook hebben medewerkers diverse trainingen gevolgd en casussen opgepakt. Daarnaast zijn voorbereidingen gemaakt om begin 2024 grond-, water- en wegenbouwbedrijven bij te praten in een presentatie over de Omgevingswet.

4. Theseus en ondermijning

Ondermijning en de dunne grens tussen onder- en bovenwereld, is voor ons en onze partners een belangrijk onderwerp. We hebben het thema ondergebracht in een project en willen daarmee bereiken dat we aan de voorkant proactief mee gaan denken over hoe we adequaat kunnen inspelen op signalen uit het veld. Dat doen we onder meer door analyses, gerichte controles en intensiever samen te werken met ketenpartners. De focus van de aanpak op ondermijnende criminaliteit heeft gelegen op bedrijventerreinen en buitengebied.

Naast de `eigen' aanpak van ondermijning hebben we een prominente rol in het project Theseus, dat begin 2021 is gestart op initiatief van de provincie Gelderland. Theseus richt zich op de aanpak van ondermijnende criminaliteit op Gelderse bedrijventerreinen. Door middel van data-analyse en toezicht worden onder regie van gemeenten samen met ketenpartners (o.a. RIEC, Douane en Politie) bedrijventerreinen in beeld gebracht en gecontroleerd. Signalen van ondermijnende criminaliteit worden gedeeld met de betrokken partners. Inmiddels is er door het projectteam bij 21 Gelderse gemeenten ondersteuning gegeven in de aanpak van ondermijning op bedrijventerreinen. Er zijn 41 bedrijventerreinen gecontroleerd en meer dan 1900 constateringen gedaan bij de eerste controle. Ook is er landelijk belangstelling voor het project Theseus. Het team is in 2023 uitgebreid naar 7 toezichthouders. In samenwerking met onder meer het RIEC en de Politie Oost-Nederland zijn er gezamenlijke trainingen georganiseerd in 2023 en hebben wij in Huissen een congres georganiseerd waar partners de mogelijkheid hebben gehad meer te leren van elkaar in het herkennen van signalen ondermijnende criminaliteit. In 2024 loopt het project door. Het project stopt op 1 april 2025, in 2024 zal daarom worden gekeken naar de 'Landing' opties die er zijn voor project Theseus.

5. Circulaire economie

In 2023 hebben we onze circulaire economie aanpak vormgegeven. Onze partners (Rozendaal uitgezonderd) zijn afgelopen jaar aangehaakt bij het circulaire economie project van ODRA. We hebben hiertoe een regionale overlegstructuur gecreëerd voor circulaire economie (platform circulaire economie), waarmee we circulaire economie beleid van de partners en VTH met elkaar in verbinding brengen. We zijn als ODRA aangehaakt bij een aantal belangrijke landelijke ontwikkelingen (Circulair Materialenplan, Landelijk Kennisplatform afval of grondstof). We werkten en werken daarnaast aan een aantal interessante casussen (o.a. recycling van dakpannen, vermindering van Operatie Kamer-afval in een ziekenhuis). In vrijwel elke casus is er een spanningsveld tussen circulaire economie en wet- en regelgeving en we bouwen hierin steeds meer expertise op.

We hebben uitgewerkt hoe we afvalpreventie, doelmatig gebruik van grondstoffen en experimenteer bepalingen kunnen inzetten in vergunningen. In 2024 gaan we dergelijke voorschriften ook in de praktijk brengen. Ambitie is dat we dat eind 2024 bij 20 casussen gedaan hebben. Uit een door ons uitgevoerde analyse blijkt dat de baksteenindustrie (keramische industrie) geschikt is om onze nieuwe manier van werken op toe te passen. De gehele keten (van grondstofwinning, tot productie, tot recycling) vindt namelijk binnen ons werkgebied plaats). We voerden afgelopen jaar gesprekken hierover met onze partners, met collega's van ODRN en met de keramische branche zelf over de te volgen strategie. In 2024 gaan we hier uiteraard mee door.

We hebben uitgezocht welke raakvlakken er zijn met de duurzaamheidsrapportage CSRD (verplichte rapportage voor steeds meer grote bedrijven). CSRD verplicht grote bedrijven vanaf 2024 tot rapportage over circulaire economie, het gebruik van grondstoffen en de risico's hiervan.
Tot slot hebben we onderzocht welke rol we kunnen spelen bij circulair slopen. De instrumenten die wij met VTH kunnen inzetten zijn beperkt. In gesprekken met de deskundige collega's is gebleken dat het momenteel ontbreekt aan goed toezicht op sloopprojecten en dat daar veel verbetering mogelijk is.

6. Programma energie

Samen met onze partners hebben we een substantiële bijdrage geleverd aan energiebesparing en de doelstellingen uit het Gelders Energie Akkoord. Vanuit de energiebesparende maatregelenlijst is gekeken of deze bedrijven voldoen aan de energiewetgeving. Ook via regulier toezicht worden alle relevante bedrijven geïnformeerd over energiebesparing en de energiebesparingsplicht. Zo proberen we jaarlijks de registratie van de energiegegevens in ons zaaksysteem te verbeteren.

In 2023 hebben we bij vrijwel alle van de bezochte bedrijven overtredingen geconstateerd in verschillende gradaties. We merken dat we elk jaar een beter beeld krijgen van de energie-besparingsplichtige bedrijven. Hierdoor wordt het intensiever om de resterende bedrijven in kaart te brengen. Onze schatting is dat we inmiddels (voor de gemeenten die gebruik maken van de co-financiering) gemiddeld genomen zo'n 70 tot 80% van de energie-besparingsplichtige bedrijven hebben bezocht.

Niet alle bedrijven hebben voldaan aan de energiebesparingsplicht. Deze zogenaamde `duikers' komen nog steeds bovendrijven. Wanneer een bedrijf wel heeft voldaan aan de informatieplicht, betekent dit niet dat alle energiebesparende maatregelen genomen zijn. Door middel van het EML-toezicht zorgen we ervoor dat de energiebesparende maatregelen alsnog genomen worden. Het gerichte EML-toezicht loont. In 2023 zijn er ook veel EML-hercontroles uitgevoerd aangezien vrijwel iedere initiële controle tot een hercontrole leidt. In de meeste gevallen is de overtreding na de hersteltermijn opgeheven, in enkele gevallen is een handhavingstraject gestart. Naast de preventieve controles worden bedrijven in samenspraak met gemeenten ook benaderd en ondersteund via stimuleringstrajecten. Het voordeel van een stimuleringstraject is dat een nauwe samenwerking met een bedrijf kan leiden tot meer energiebesparing dan wettelijk is vereist.

Per 1 januari 2023 moet een kantoorgebouw minimaal energielabel C hebben. In dit kader is er uitvoering gegeven aan het projectplan. Bouwkundige controles zijn uitgevoerd. Het merendeel van de panden is bezocht, maar door de stijgende energieprijzen zijn veel kantoren inmiddels aangepakt door de eigenaren en een enkel pand voldoet niet aan het label c en gaat het HH-proces in. Bovenstaande is vormgegeven via de werkprogramma's van de partners en via het SPUK THE project. SPUK THE gelden (Specifieke Uitkering Toezicht en Handhaving Energiebesparingsplicht) heeft een totale omvang van circa € 1.5 miljoen met een looptijd van 2023 tot 2026.

7. Project Toezicht Wet natuurbescherming

Specifieke aandacht verdient een project dat we in 2023 in opdracht van de provincie Gelderland hebben uitgevoerd: Het toezicht bij agrarische bedrijven op verleende vergunningen Wet natuurbescherming op het onderdeel stikstofemissies. ODRA heeft in 2023 in totaal 150 controles uitgevoerd, verdeeld over Gelderland. Grotendeels zijn dit aspectcontroles geweest, maar waar mogelijk onderdeel van het reguliere Wabo-toezicht, dat al bij omgevingsdiensten is belegd.

8. SPUK Uitvoering IBP

Het project SPUK IBP heeft een totale omvang van € 525.000 en had een doorlooptijd tot eind 2023. Door een trage opstart (landelijk beeld) is de doorlooptijd verlengd tot 2024. Het programma heeft als doel een algemeen kwaliteits-verbeterprogramma op te stellen. ODRA levert een bijdrage aan dit programma door deelname in werk- en projectgroepen. Daarnaast hebben drie projectvoorstellen van ODRA subsidie gekregen: operationalisering toetsingskader afval of product / einde afvalstatus, verbeteren dataregistratie en -kwaliteit en verstevigen regionale beleidsadviesrol. Vanaf 2024 maakt ook het project 'inzet drones' onderdeel uit van het programma.

9. Adviseurs beleid en uitvoering

De adviseurs beleid en uitvoering gingen in 2023 aan de slag om te zorgen voor meer verbinding tussen uitvoering en beleid. Onze adviseurs hebben niet stil gezeten. Er is een rapport geschreven over hoe om te gaan met de diverse thema`s die in het omgevingsplan moeten landen en er zijn diverse vakberaden/platforms georganiseerd. Op 4 oktober jl. hebben de adviseurs een regionale sessie over het samenwerken aan het omgevingsplan georganiseerd met de partners, waarin is afgesproken samen op te trekken in het maken van het omgevingsplan. Daarnaast hebben onze adviseurs het nieuwe LHSO (landelijke handhavingsstrategie Omgevingsrecht) specifiek gemaakt en laten vaststellen door de gemeenten. Inmiddels zijn ook de voorbereidingen gedaan voor de overleggen in 2024 waarin veel regionale afstemming plaatsvindt, waarbij kennis en voortgang worden gedeeld over tenminste de volgende onderwerpen: geluid, bodem, geur/licht/lucht, externe veiligheid, bodem, VTH, energie, circulaire economie en omgevingsplan.

Door de inzet van de adviseurs beleid en uitvoering zorgen we dat we regionaal samen optrekken in de uitdagingen, diverse producten schrijven die elke gemeente kan toepassen en kennis en ervaringen delen over de uiteenlopende thema`s.

10. Gezamenlijke diensten

Wij voeren voor alle partners en andere omgevingsdiensten gezamenlijk een aantal diensten uit, waaronder piketdienst, samenwerking met strafrecht, gegevens(data)beheer, ketensamenwerking en klantendesk (bouw en milieu). Deze diensten worden bekostigd door alle partners op basis van fixed price. In katern 2 geven we een overzicht van de kosten voor deze gezamenlijke diensten.

Innovatie: een aantal projecten zijn opgestart

- Meerjaren uitvoeringsplan (MJP): Voor het eerst in haar bestaan heeft ODRA samen met haar partners een Meerjaren uit-voeringsplan (MJP): Voor het eerst in haar bestaan heeft ODRA samen met haar partners een meerjarenprogramma opgezet. Daarmee kan de publieke waarde van ODRA inzichtelijk worden gemaakt en de adviserende rol van ODRA concreet worden ingevuld. Deze invulling vraagt om een inhoudelijke verdieping waarbij de VTH-inzet van ODRA doel- en effectgericht in beeld wordt gebracht.
- Start beleidsadviseurs; We hebben als pilot drie beleidsadviseurs aangenomen om de partners te ondersteunen op diverse beleidsopgaves in het milieudomein. Onderdeel hiervan is het opzetten van een aantal bouwstenen voor de diverse beleidsthema's.
- Borging inzet dronetoezicht; De activiteiten waren gericht om de inzet van onze drones in 2024 projectmatig te borgen in de onze werkzaamheden in toezicht en handhaving
- Start project Circulaire Economie; Het grootste deel van het budget is gebruikt voor het aanjagen van dit project, voor de resultaten hiervan verwijzen naar de paragraaf over dit onderwerp.

11. Resultaten programma advies

Figuur 5: KPI's en productieresultaten PPI

Programma Projecten	Beoogd resultaat	bg 2023	real. '23	verschil	tov '22	real. '22
Productie	aantal producten	0	0	-	-	
	aantal diensten (in uren)	50.495	44.316	-12%	28%	34.557
Gemiddeld kengetal producten			nvt			
Financiele realisatie						
	- kosten (x € 1.000)	5.702	4.542	-20%	23%	3.689
	- baten (x € 1.000)	5.718	5.382	-6%	55%	3.480
	Saldo	16	840			-208

F

WE WERKEN SAMEN IN GELDERLAND

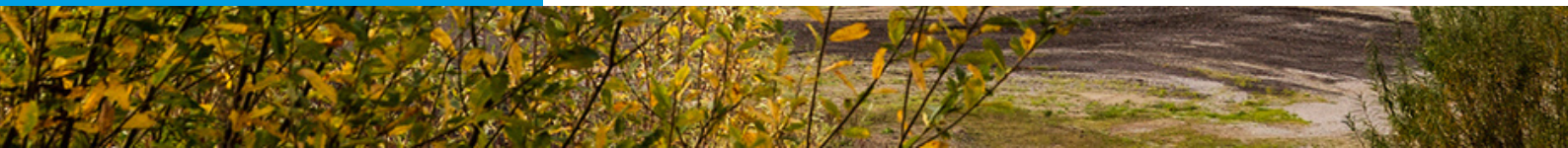

In Gelderland zijn sinds 2013 zeven autonome omgevingsdiensten actief, na 1 januari 2024 zes. We werken als ODRA met de zes collega omgevingsdiensten samen waar het nuttig, effectief en efficiënt is. Deze afspraken gaan door het leven als ‘de stelseltaken’. Wij nemen de stelseltaak handhaving en toezicht provinciale complexe bedrijven voor onze rekening. Daarnaast voeren we als gezamenlijke dienst het Diepgaand administratief toezicht (DAT) en het specialisme Landelijk meldpunt afval (LMA) uit.

1. Stelseltaken omgevingsdiensten

De taken van de andere omgevingsdiensten zijn te verdelen in de taken op het VTH-gebied, en taken die in de overheadsfeer liggen. Ten behoeve van het primaire proces zijn dat:

- ODR voor ketentoezicht;
- ODNV voor de BsBm (coördinatie handhaving);
- ODRN heeft als taak de vergunningen voor de complexe bedrijven in Gelderland te verzorgen. Zij doen dat ook voor de gemeentelijke complexe bedrijven van ODRA. De kosten hiervan worden doorbelast (zie katern 2).

De andere stelseltaken betreffen samenwerking op gebied van bedrijfsvoering:

- OVIJ verzorgt het portaal; (website en communicatie).
- ODA; gezamenlijk beleid op HRM en coördinatie richting SGO.
- ODdV; Datagedreven werken en coördinatie in algemene zin van het Gelders stelsel.

2. Provinciale programma's

Samen sterk

ODRA, ODRN en de provincie Gelderland werken samen aan de uitvoering van provinciale VTH-taken. De samenwerking is inmiddels op een zodanig niveau dat het (tijdelijke) programma Samen Sterk in 2023 kon worden beëindigd en het nu een reguliere samenwerking is. Afstemming vindt plaats via het gezamenlijk accountoverleg dat ODRA, ODRN en VTH-Gelderland voeren via het Integraal Opdrachtgeversteam van de provincie Gelderland.
Drie keer per jaar wordt door de uitvoerende diensten gezamenlijk gerapporteerd aan het Opdrachtgeversteam bij de Provincie. Deze rapportages worden vervolgens besproken in het VTH-managementoverleg en het Bestuurlijk Overleg dat de directeuren van de omgevingsdiensten en het opdrachtgeversteam voeren met de Gedeputeerde. Ook wordt gewerkt aan een gezamenlijk dashboard.

Programma Aandachtbedrijven (PAB)

Het programma Aandachtbedrijven heeft op strategisch en bestuurlijk niveau twee hoofddoelen:

- Aandachtbedrijven terug in het reguliere spoor.
- Geen voorkombare problematiek en bestuurlijke zorgen.

Het programma bestaat inmiddels drie jaar en heeft zijn meerwaarde bewezen. Het programma richt zich op aandachtbedrijven met een complexe (meervoudige) problematiek. Ieder aandachtbedrijf beschikt over een eigen projectleider, die samen met het projectteam interventies ontwikkelt om het betreffende bedrijf zo snel mogelijk weer in het reguliere VTH-spoor te krijgen. Per 31 december 2023 waren er drieëntwintig bedrijven met de status ‘aandachtbedrijf’. Deze bedrijven zijn verdeeld over vijf projectleiders. Uitbreiding van het team is nodig.

Het proces is inmiddels zodanig ingeregeld dat we het opschalen naar en het afschalen van de status van aandachtbedrijf goed kunnen monitoren. Vooral het vroegtijdig signaleren van potentiële aandachtbedrijven werpt zijn vruchten af. Dit doen we via de methodiek van ‘Bedrijf in Beeld’. Door een periodieke schouw van het bedrijvenbestand worden bedrijven geselecteerd voor een ‘light scan’. Op basis daarvan kan snel worden beoordeeld of extra aandacht (regie) nodig is om te voorkomen dat een bedrijf een aandachtbedrijf wordt. In 2023 zijn twintig ‘light scans’ uitgevoerd. We hebben bij zeven bedrijven door extra regie de opschaling naar aandachtsbedrijf kunnen voorkomen. Daarnaast hebben we drie aandachtbedrijven afgeschaald naar regulier. Op basis van uitgevoerde omgevingsscans zijn vijf bedrijven toegevoegd aan het programma.

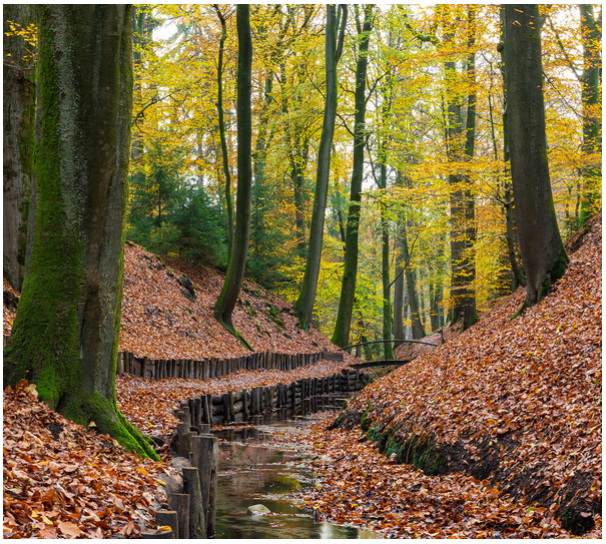

"DOOR VERSCHILLENDE ACTIES EN TRAININGEN ZIEN WE DE KOMST VAN DE OMGEVINGSWET MET VERTROUWEN TEGEMOET"

Programma Complexe Handhaving (PCH)

2023 stond in het teken van de komst van de Omgevingswet. De activiteiten van alle bedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is, zijn getoetst aan de nieuwe regels van de Omgevingswet en het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Dit is projectmatig aangepakt, waarbij nauw is samengewerkt tussen toezichthouders en juristen van ODRA en vergunningverleners en juristen van ODRN. De resultaten zijn opgenomen in de rapportage “Van Inrichting naar MBA” (VINMBA). Voor een deel van de bedrijven (29) verschuift door de komst van de Omgevingswet de bevoegdheid van provincie naar gemeente. Voor deze bedrijven is gezorgd voor een warme overdracht naar de diensten die de uitvoerende taken voor deze bedrijven gaan overnemen. Andersom zijn er 4 bedrijven, die van gemeentelijk naar provinciaal bevoegd gezag overgaan.

Ook is in een pilot aan de hand van concrete casussen geoefend met het toepassen van de nieuwe regels. De ervaringen van deze pilot zijn gedeeld met de toezichthouders. Door deze acties – in combinatie met eerder gevolgde trainingen - zien we de komst van de Omgevingswet met vertrouwen tegemoet.

De basis houden we op orde en we investeren in het verbeteren van de datakwaliteit. In 2023 hebben we een belangrijke stap gezet naar verdere professionalisering: we gaan vanaf 2024 werken met een gecentraliseerde pool. Alle toezichthouders in de pool zijn vanaf dat moment in dienst bij ODRA of worden door ODRA zelf ingehuurd (kleine flexibele schil). Er wordt dan in beginsel geen gebruik meer gemaakt van structurele detachering van medewerkers van andere omgevingsdiensten, zoals vanaf de start van het programma het geval is geweest.

Tenslotte hebben we in 2023 voor het eerst een interne kwaliteitsaudit uitgevoerd bij PCH. Een aantal aspecten van de uitvoering is daarbij onder de loep genomen. Doel van de audit is het signaleren van mogelijke verbeterpunten. De rapportage van de audit komt begin 2024 beschikbaar. De audit zal vanaf 2024 periodiek worden herhaald.

G

WERKEN AAN DOELMATIGE BEDRIJFSVOERING

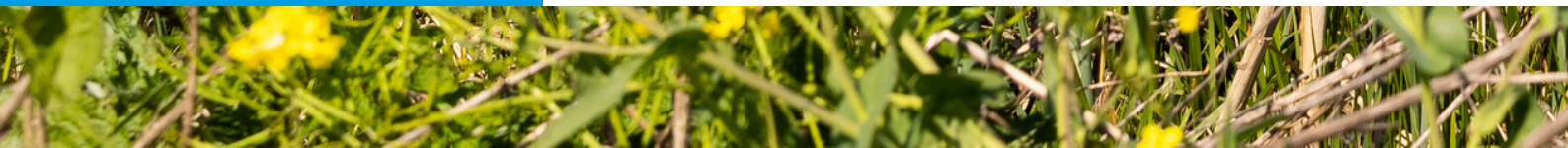

In 2023 hebben we toekomstbestendigheid en doelmatigheid van onze bedrijfsvoering verder vormgegeven, gebaseerd op de analyse en plannen die medio 2022 zijn opgesteld. In de verbeteringen staat de ontwikkeling naar een duurzame organisatie centraal.

1. Op weg naar een duurzame organisatie

Huisvesting en facilitair

Het kantoorpand met triple A status is in de 2e helft 2022 in gebruik genomen. Er is een 20-jarig huurcontract afgesloten voor de huur van 4 verdiepingen (de 9e – 10 – 11e en 13e) in de Airborne Tower. De inrichting is gebaseerd op duurzame uitgangspunten; zoveel mogelijk gebruik van reeds aanwezige materialen en constructies, zoals plafonds en zonwering, volledig uitgerust met led-/bewegingssensoren en klimaatregulering. Voor de inrichting is circa 80% refurbished meubilair aangekocht. De ICT is nagenoeg draadloos en mobiel, volledig ondersteunend aan ons huisvestingsconcept.

Mobiliteit

Op het vlak van duurzame mobiliteit heeft ODRA grote stappen gezet in 2023 door het aanbieden van een e-bikeregeling aan haar medewerkers, het promoten van het gebruik van OV en het starten met het vervangen van het wagenpark van fossiele brandstoffen naar elektrisch.

Een maatstaf voor de effectiviteit van de huisvesting is de verhouding tussen het aantal medewerkers en het aantal werkplekken (rijksnorm 0,7). In ons werkplekconcept, welke uitgaat van werken op locatie (bij bedrijven, partners klant, thuiswerken en ontmoeten op kantoor, hebben we een inrichting kunnen realiseren op een flexfactor van 0,6 werkplek per fte. We vergelijken ons met de landelijke benchmark ‘overheidstarieven’. Onze huisvestingskosten en kosten per werkplek (€ 5.400) liggen ruim onder de gemiddelden.

Figuur 6: Duurzame mobiliteit

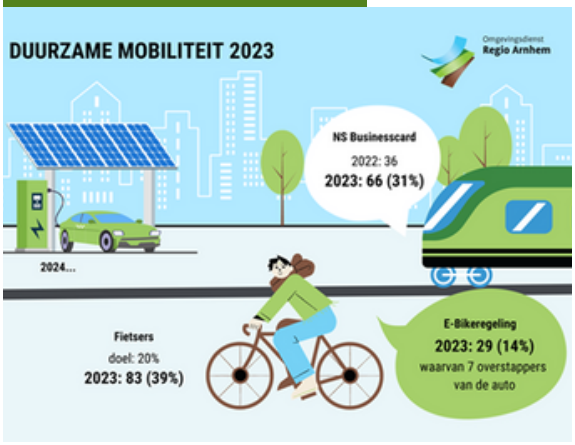

ICT transitie

We zijn tijdens de verhuizing in 2022 gestart met de ICT-transitie, door volledig te gaan werken in de cloud (locatie onafhankelijk). Dit concept werkt goed. Het maakt ons flexibel en efficiënt. In 2023 hebben we ingezet op nazorg van de ICT na de transitie en het beter gebruik van de ICT-tools in de cloud, het structureren van informatiebeheer en archief. Daarnaast is een GIS-applicatie opgeleverd waardoor een belangrijk element is toegevoegd aan het op intuïtieve wijze gebruik kunnen maken van zaakgerelateerde data.

Figuur 7: Huisvesting en facilitair

Huisvesting & facilitair x € 1.000	act bg'23	real.'23	real. '22
Huur- en afschrijvingen	356	306	302
Facilitair / servicekosten	369	346	350
Totaal huur en facilitair	724	652	652
Kengetallen			
huur en afschrijvingen	€ 1.603	€ 1.382	€ 1.480
- facilitaire kosten per fte	€ 1.662	€ 1.564	€ 1.713
- huurkosten per m2	€ 119	€ 109	€ 66
- aantal fte's (incl extern)	222	221	204
- aantal m2	2.023	2.023	2.023
- HV en fac per werkplek (121 stuks)	€ 5.984	€ 5.389	€ 5.386

Figuur 8: ICT

ICT	act bg '23	real.'23	real'22
Kosten ict (x € 1.000)	889	897	804
- ICT kosten per fte	€ 4.010	€ 4.051	€ 3.941
- ICT kosten per werkplek (121 stuks)	€ 7.348	€ 7.410	€ 6.647

2. Planning en control cyclus

Partners en bestuur

Met onze partners hebben we afgesproken dat we maandelijks inzicht geven in de kwantitatieve voortgang van het werkpakket. Aan deze afspraak is voldaan. We merken echter dat de effectiviteit van de rapportages kan verbeteren. De inspanningen om rapportages te maken zijn nog niet in balans met de meerwaarde voor sturing. Daarom wordt ingestoken op een meer kwalitatieve rapportage (duiding verschillen en prognoses) in een vier maanden cyclus. Puur cijfermatige voortgang is actueel beschikbaar.
Het Bestuur (zowel DB als AB) ontving voor elke vergadering een dashboard. In dit dashboard worden de belangrijkste productieresultaten, exploitatie kosten/baten, verzuim en kpi's weergegeven en geprognosticeerd. De besprekingen in het Bestuur zijn gericht op risicobeheersing en mitigatie.

Nieuw in 2023 is de verplichting van het Dagelijks Bestuur om een 'in control statement', of een zogenoemde rechtmatigheidsverantwoording, op te stellen. We hebben daartoe een plan opgesteld voor periodieke beoordeling van de tussenresultaten op gebied van volledigheid, betrouwbaarheid en rechtmatigheid. Deze verantwoording is onderdeel geworden van de bestuursrapportage en jaarrekening (zie katern 2, onderdeel N).

Interne sturing

Sturing van de organisatie vindt onder meer plaats aan de hand van een uitgebreider maandelijks dashboard door het management. Het MT-dashboard is gebaseerd op de balanced scorecard-methodiek (BSC) en qua detaillering op teamniveau. Voor de team- en projectleiding zijn met ons bedrijfsinformatiesysteem (SAC) specifieke dashboards beschikbaar met tijdsbesteding en zaakrealisatie per team, per partner.
Eind 2023 zijn we gestart met een evaluatie -en heroriëntatie op onze bedrijfssystemen voor financiën, projecten, HR en salarissen. Het contract met de leverancier van onze huidige systemen (SAP en Nmbrs) loopt in maart 2024 af. In januari 2024 heeft het Dagelijks Bestuur ingestemd met een nieuwe aanbesteding.

3. Financieel beleid en compliancy

Output en outcome sturing

Sinds 2020 werken we met een systeem van beheerste outputfinanciering voor de partners en OD's. In deze methodiek wordt een mix gehanteerd van levering van diensten (gerealiseerd uren x tarief), gerealiseerde producten (aantal x productprijs) en een fixed price voor gezamenlijke diensten.
Voor de provinciale programma's en derden geldt enkel de levering van diensten (uren x tarief).
Het is een complex systeem gebleken, dat veel administratie met zich meebrengt, maar bovenal de financiële risico's voor ODRA en haar partners vergroot. De consequentie daarvan is dat er grotere buffers nodig zijn om die risico's op te vangen. Zie katern 2, hoofdstuk 'weerstandsvermogen en risico's'. In 2023 is er vanuit het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH (IBP VTH) een onderzoek gedaan naar normfinanciering. In afwachting van de definitieve uitkomsten hebben we besloten een evaluatie van de methodiek op te starten.
Bovenstaande loopt parallel met de al in 2022 ingezette ontwikkeling naar 'Rijker verantwoorden'. Een traject om van 'output' naar effect (outcome) te gaan. Een belangrijk resultaat daarvan is ons meerjarenprogramma (mjp) dat eind 2023 aan de partners is aangeboden te bespreking. Dit mjp is ook de basis voor onze meerjarenbegroting die in april 2024 aan de partners wordt aangeboden.

Verordeningen

De kaders van ons handelen op financieel gebied is vastgelegd in een aantal verordeningen. Deze zijn aanvullend op de Gemeenschappelijke Regeling, de BBV en de Wet op jaarrekening. Mede door de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording verschuiven verantwoordelijkheden en is de rol van de controlerend account gewijzigd.
In 2023 zijn de volgende vier verordeningen/statuten hierop aangepast en geactualiseerd: financiële verordening, controleverordening, controleprotocol en treasurystatuut.

BBV-richtlijnen (Besluit Begroting Verantwoording)

In het BBV is een aantal, voor het jaarverslag verplichte onderdelen benoemd, waarover een toelichting moet worden opgenomen. Dit betreft:

- Verbonden partijen: ODRA kent geen verbonden partijen.
- Lidmaatschappen: ODRA is lid van de werkgeversvereniging WSGO en lid van ODNL.
- Grondbeleid: ODRA heeft geen grond in bezit of pacht, dit hoort niet bij het takenpakket.
- Vennootschapsbelasting: ODRA is vrijgesteld van deze belasting na afspraak met Belastingdienst.
- Lokale heffingen: ODRA heft geen leges en heeft geen andere inkomsten uit hoofde van vergunningverlening dan wel handhaving. ODRA levert wel informatie aan partners ter berekening van de leges.

"ONZE ACTIES HEBBEN GEMAAKT DAT WE NU VROEGTIJDIG WORDEN OPGEZOCHT DOOR AANNEMERS DIE PROBLEMEN WILLEN VOORKOMEN"

AVG / privacy / BIO-richtlijn

In het afgelopen jaar zijn geen datalekken gemeld bij de Functioneel Gegevensbeschermer van ODRA. In het kader van de taken die ODRA uitvoert, is de vraag naar geanonimiseerde documenten toegenomen. In 2023 is daarvoor een anonimiseringstool aanbesteed. In de zomer van 2023 hebben we de Microsoft 365-omgeving verbeterd, daarmee is tevens het beveiligingsniveau aangescherpt. We voldoen nu aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid Cybersecurity (BIO). In de praktijk is de extra beveiliging vooral merkbaar bij het verwerken van documenten en e-mailverkeer. Ook bij de tweetraps authenticatie en extra verificatiestappen bij opnieuw inloggen is de extra beveiliging merkbaar. De extra beveiliging gaat wel ten koste van de efficiëntie, door meer handelingen en versleutelingen.

Wet open overheid (Woo)

Op basis van de Woo worden verzoeken tot informatie gedaan. In de meeste gevallen zijn het onze opdrachtgevers zelf die de openbaarmaking van de documenten verzorgen. ODRA levert de stukken aan en deze worden door de partner geanonimiseerd. In een aantal gevallen wikkelt ODRA de Woo-verzoeken af. De stukken worden door ODRA geanonimiseerd en vervolgens openbaar gemaakt. Er zijn 40 Woo-verzoeken gedaan in 2023.

Onze verslaggevingsrichtlijnen schrijven voor dat we jaarlijks in de begroting aandacht moeten besteden aan beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de Woo en in de jaarlijkse verantwoording verslag moeten doen van de uitvoering van de Woo in relatie tot die beleidsvoornemens. We kunnen hier nog niet aan voldoen. We weten nog niet wanneer we verplicht worden met het actief openbaar maken van informatie. Dat gedeelte van de wet is nog niet inwerking getreden. De ontwikkelingen worden nauwgezet gevolgd.
In 2023 is een anonimiseringstool geïmplementeerd, dit maakt het anonimiseren van documenten minder tijdrovend.

Wet elektronische publicaties (Wep) - informatiewetten

Op 1 juli 2023 is de Wep van kracht geworden. We voeren voor een aantal partners de taak digitale terinzagelegging van voorgenomen besluiten uit. Er is nog een aantal andere informatiewetten, waar we ons op aan het voorbereiden zijn om daar aan te gaan voldoen. Te noemen zijn de Wet duurzaam en maatschappelijk ondernemen, Wet modernisering bestuurlijk verkeer en de Wet digitale overheid.

4. Governance en organisatie

De Eerste Kamer heeft op 14 december 2021 ingestemd met een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna Wgr) en enig andere wetten met betrekking tot de gemeenschappelijke regelingen. Deze wijziging is op 1 juli 2022 in werking getreden. Deze wijziging beoogt een versterking van de democratische legitimatie van de gemeenschappelijke regelingen met betrekking tot de kaderstellende- en controlerende van raden en Staten.

ODRA heeft in 2023 samen met een juridische afvaardiging van gemeenten en Provincie Gelderland de juridische vertaalslag gemaakt van de voorkeuren van de Gemeenteraden en Provinciale Staten naar de bepalingen in de regeling. Bij deze vertaalslag is goed gekeken hoe de voorkeuren verwerkt konden worden in de regeling met inachtneming van de wet. Bij deze vertaalslag hoort ook de afweging of al dan niet in de behoefte wordt voorzien of dat het wenselijk is om bepalingen in de regeling op te nemen. Het uiteindelijke doel van de nieuwe regeling is om deze toekomstbestendig en flexibel op te maken. Voor de borging van het uiteindelijk doel is de nieuwe tekst getoetst door een erkend adviesbureau op het gebied van gemeenschappelijke regelingen.
Het vaststellen van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling gebeurt in twee rondes. In de eerste ronde krijgen de raden en staten de gelegenheid om hun zienswijze te geven. In de tweede ronde worden de raden en staten gevraagd om toestemming

voor het wijzigen van de regeling. Uiterlijk 1 juli 2024 dient de gehele wijziging van de Wgr geïmplementeerd te zijn.

Bestuur en partners (ao)

Het Algemeen Bestuur (AB) bestaat uit aangewezen leden van iedere deelnemer. Leden van het Dagelijks Bestuur (DB) worden benoemd door het AB. Het AB en het DB hebben dezelfde voorzitter. Het AB is de eigenaar van de Gemeenschappelijke Regeling ODRA en neemt besluiten op basis van de stemverhouding die is vastgelegd in de GR. De belangrijkste bevoegdheden zijn het vaststellen van begroting en jaarrekening. Het DB is bevoegd en verantwoordelijk voor bedrijfsvoering en operationele besluitvorming.

Het AB, DB of de voorzitter kan gevraagd en ongevraagd alle informatie aan de gemeenteraden en Provinciale Staten geven die nodig is voor een juiste beoordeling van het door het bestuur te voeren en gevoerde beleid. Wij hebben geen audit comité. De toezichtrol ligt bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
Voorafgaand aan de vergaderingen van het AB vindt er een ambtelijk opdrachtgeversoverleg plaats, te weten het Ambtelijk Overleg (AO). Elke gemeente en de provincie Gelderland hebben een medewerker afgevaardigd (regisseur) die deelneemt aan het AO. In deze vergaderingen worden de vergaderingen voor het AB voorbereid met de regisseurs, zodat zij eigen bestuurders goed kunnen adviseren over de oordeelsvormende- en besluitvormende agendapunten van de AB-vergaderingen.
In 2023 is het AB vijf keer fysiek bij elkaar geweest. Het DB komt zo vaak als nodig bijeen. In 2023 was dat vijf keer, waarvan vier keer fysiek en een keer schriftelijk.

Na de Provinciale verkiezingen op 15 maart 2023 heeft de Provincie een nieuw lid van het Dagelijks en Algemeen bestuur aangewezen. Eveneens is er bij een deelnemer een wisseling geweest in het Algemeen Bestuur. In katern 2 (onderdeel WNT) is een overzicht opgenomen van alle bestuursleden en de wisseling na de provinciale verkiezingen.

Organisatieontwikkeling

In 2023 is veel aandacht besteed aan het samenspel tussen de teams: de teamleiders zijn begeleid in hun verdere doorgroei om onze producten en diensten, als onderdeel van een keten, uit te werken in randvoorwaarden voor vergunningverlening en toezicht (en handhaving). Door de groei van dienstverlening, en uitbreiding van de bezetting, was de maximale omvang van teams bereikt. Eind 2023 is een extra team samengesteld. Het organogram is opgenomen in de bijlagen van katern 2.

In 2023 is de professionalisering van het team Programma's, Projecten en Innovatie verder opgepakt. Er ligt een visie op het team, de positie binnen ODRA en binnen haar omgeving. Er is duidelijkheid over de bemensing en de opgaven en er is gewerkt aan het borgen van de planning en control cyclus voor programma's en projecten. Het belang van een goed werkend team PPI wordt steeds groter, mede dankzij grote subsidie projecten (SPUK IBP) en de innovatieve opgaven die omgevingsdiensten te wacht staat. Innovatie is een belangrijk thema in de robuustheidscriteria die vanuit het IBP-VTH zijn geformuleerd.

Met betrekking tot die robuustheid: ODRA heeft in oktober de zelfevaluatie uitgevoerd, waaruit bleek dat we voldoen aan de belangrijkste criteria, zoals omvang van taken, innovatiekracht en kwaliteit op de primaire taken. Voor 1 april 2024 wordt het plan van aanpak ingediend, waarin is aangegeven hoe we op korte termijn ook op alle andere (kleinere) punten robuust worden.

Managementteam & mandaten

Aan het hoofd van de interne organisatie staat de directeur. Hij is bevoegd voor het nemen van operationele besluiten en deelt deze verantwoordelijkheid met twee managers, uitvoering en bedrijfsvoering. Zij hebben individueel mandaat voor aangaan van verplichtingen tot € 100.000, en gezamenlijk in MT verband een mandaat tot aan de Europese aanbestedingsgrens. Daarboven ligt het mandaat bij het Dagelijks Bestuur (DB). Teamleiding heeft een ondermandaat voor het aangaan van verplichting voor inhuur van externe medewerkers van € 100.000, en voor materiele budgetten tot € 5.000.

SOCIAAL JAARVERSLAG

1. Sociaal beleid

Het jaar 2023 heeft voor ODRA in het teken gestaan van professionalisering. Dat loopt uiteen van schonen van gegevens in diverse systemen, tot optimalisering van processen en ontwikkeling van methodiek voor begeleiding van (nieuwe) medewerkers (van inwerken tot carrière perspectieven). Deze methodiek wordt per januari 2024 geïmplementeerd; het doel is dat medewerkers de regie nemen over hun eigen loopbaan binnen onze organisatie. Leidinggevenden zijn verantwoordelijk voor het begeleiden hiervan en zij vullen aan daar waar nodig.

Het opleiden van onze medewerkers en de VTH-kwaliteitscriteria speelde ook in 2023 een grote rol. Hierbij richten wij ons steeds meer op de competenties die nodig zijn om een functie goed te kunnen bekleden. Daarbij is vanzelfsprekend aangesloten bij de robuustheidscriteria voor de VTH-uitvoering.
Het is een continu proces van aanpassen aan de dynamiek op de arbeidsmarkt en de vraag van de partners naar expertises en kwaliteitsverbetering. Aan dit thema en de bekendheid van ODRA hebben wij het afgelopen jaar veel aandacht besteed. Vanuit de corporate story, de inzet van ODNL en de samenwerking tussen de afdelingen communicatie en HR, is er een plan van aanpak gerealiseerd. Samen met een heldere weergave van ons DNA, vormde dit plan de basis om mee naar buiten te treden. Vanaf werving & selectie tot aan het aansluiten bij banenmarkten op scholen tot aan en het deelnemen in nieuwe HR- gerelateerde netwerken. Ook in 2024 zullen wij pro activiteit verder gaan met dit thema.
Medio 2023 hebben wij ons aangesloten bij een netwerk van diverse organisaties die zich richten op het thema ‘inclusie en diversiteit’. De bedoeling is om in 2024 verder te onderzoeken wat de huidige status is binnen ODRA en hoe wij hier nog meer vorm aan gaan geven. Samen met de diverse partijen werken wij naar een inclusieve werkomgeving toe. Het binden en boeien van onze medewerkers is een daarbij doorlopend thema wat ook dit jaar op de agenda heeft gestaan.

2. Bedrijfsgezondheid

Sinds 2020 werken we samen met de arbodienst Care-to-work. In 2023 hebben we een grotere rol gepakt met betrekking tot de vitaliteit en gezondheid van onze medewerkers. Vanuit de professionaliseringsslag en de strategie naar een preventieve aanpak, hebben wij ons verzuimcijfer positief kunnen beïnvloeden. De samenwerking tussen de leidinggevenden, de medewerkers en HR ligt hieraan ten grondslag. Dit naast de inzet van specialistische diensten, de bedrijfsadviseur en de bedrijfsarts, welke zich hebben gericht op een voorspoedig herstel. Hierdoor is er een aanzienlijke daling gerealiseerd m.b.t. extra lang en lang verzuim.

Een andere maatregel welke een positieve bijdrage heeft geleverd aan de duurzame inzetbaarheid en mobiliteit is de leasefietsregeling. Deze is vanaf medio 2023 voor de medewerkers gerealiseerd en inmiddels zijn er 33 medewerkers die hier gebruik van maken.

In het laatste kwartaal van 2023 zijn de eerste stappen gezet met betrekking tot een RI&E-check. Onderdeel daarvan is een agressie en geweld training waar eind 2023 ook de eerste stappen in zijn gezet. Per januari en februari 2024 gaat dit traject van start. Hierbij is de verwachting dat dit een positief effect zal hebben op het zelfvertrouwen en welzijn van onze medewerkers.

Figuur 9: Sociale inzetbaarheid

Figuur 10: Verzuim

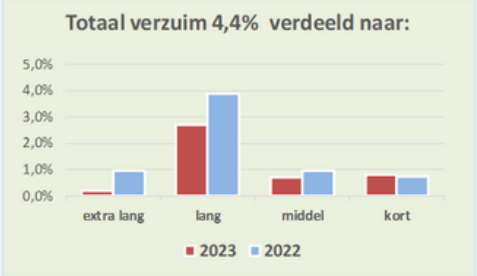

Verzuim

Bij ODRA is het gemiddelde ziekteverzuimpercentage over alle teams in 2023 4,3%. Dat is een aanzienlijke daling ten opzichte van het voorgaande jaar, waarin het percentage 6,5% was. Van de 4,3% zien we dat het grootste deel voortkomt uit verzuim dat langer duurt dan 42 dagen, hoewel extra lang en langverzuim in totaal gedaald is t.o.v. 2022. De oorzaken van het verzuim zijn grotendeels te wijten aan fysieke klachten waarvan twee medewerkers nog last ervaren van long COVID. De combinatie tussen privé en werkbelasting is ook dit jaar aan de orde geweest, dit is met behulp van een passende oplossingen gereduceerd. De aandacht blijft uitgaan naar de balans tussen thuiswerken en op locatie. In de samenwerking met de leidinggevenden en HR is hier meer inzicht en overzicht in verkregen. We blijven hier alert op.

De gemiddelde verzuimcijfers bij de overheidsorganisaties, van de afgelopen twee jaar waren 5,5% (in 2023) en 6,1% (in 2022). Alleen ziekmeldingen die (deels) binnen de contractperiode van de organisatie vallen tellen mee. Bepaalde verzuimoorzaken, bijv. ziekte t.g.v. zwangerschap of bevalling, orgaandonatie e.d. tellen niet mee. Zwangerschapsverlof telt niet mee.

Inclusie

Diversiteit is een realiteit, inclusie is een keuze en verbinden is een noodzaak. Bij ODRA doet iedereen mee. De maatschappij is onze klant én inspiratiebron. Zo benaderen wij ook de arbeidsmarkt en de kanalen die wij hiervoor inzetten. Met als doel een personeelsbestand te vormen dat een afspiegeling van de samenleving is. Daarbij hechten wij waarde aan een prettige en open werksfeer voor onze medewerkers. Gesprekken (naar behoefte) over diversiteit en de onderliggende waarden, zijn daarbij vanzelfsprekend. We zijn trots op onze 128 mannen (63,4%) en 74 vrouwen (36,6%)! In totaal 202 collega's, die een bijdrage leveren aan een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving.

Het aantal vrouwen die bij ODRA werken is licht toegenomen. De gemiddelde leeftijd binnen ODRA blijft sinds drie jaar gelijk. De meeste mannen zijn in de leeftijd van 30-55 jaar en ouder. Vrouwelijke collega's zijn in de leeftijd van 25 tot 34 jaar en in de leeftijd van 45 tot 54 jaar gelijk in aantal. Binnen de teams van Handhaving en Advies zijn vooral mannen werkzaam, hoewel hier steeds meer vrouwen bij komen. Vrouwen werken vooral binnen bedrijfsvoering en staf.

Figuur 11: verhouding

Figuur 12: Leeftijd

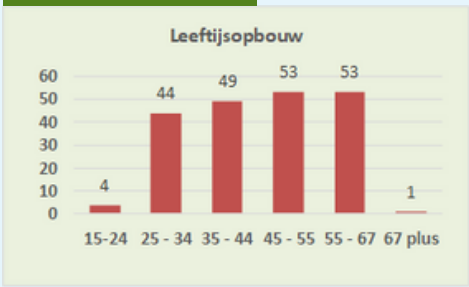

Figuur 13: Opbouw

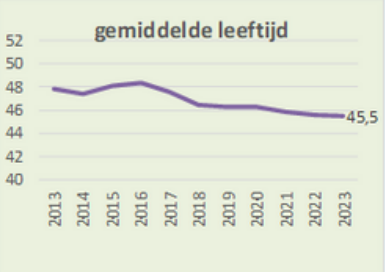

3. Arbeidsmarkt

De bekendheid van ODRA in combinatie met de krapte op de arbeidsmarkt speelt ook een rol als het om de invulling van de vacatures gaat. Met name met betrekking tot de specialistische functies. Er wordt een beroep gedaan op onze creativiteit en het zoeken van verbindingen t.b.v. werving en selectie. Wij hebben gewerkt aan de uitbreiding van de werving en selectiebureaus, we zijn bij drie nieuwe HR-netwerken aangesloten en we hebben deelgenomen aan diverse banenmarkten. Met onze corporate story en het weergeven van ons ODRA DNA, konden wij helder naar buiten treden. In samenwerking met ODNL is ook een bijdrage geleverd aan arbeidsmarktcommunicatie d.m.v. een campagne. Deze strategie zetten wij voort in 2024. Verder zijn de eerste stappen gezet ten behoeve van een strategisch personeelsbeleid, door in kaart te brengen wie er met pensioen gaan in de aankomende 5 tot 10 jaar. Dit jaar zijn er een aantal mannelijke collega's met pensioen gegaan, hier hebben wij goed op geanticipeerd m.b.v. doorstroom en een tijdige werving en selectieprocedure. In 2024 bouwen wij dit verder op.

In-, door – en uitstroom

Groeien in een dynamische omgeving, dat blijkt onder meer uit het feit dat 37 nieuwe collega's zijn aangenomen in de loop van 2023. Er zijn er 24 uitgestroomd. Het verloop is circa 10%.
Dit jaar hebben wij 27 medewerkers blij kunnen maken met een doorstroom naar een nieuwe uitdagende functie of niveau van werkzaamheden. Dit geeft energie voor alle betrokkenen en dit heeft een bijdrage geleverd aan het behouden van onze medewerkers, zoals de onderstaande cijfers en de grafiek ook aangeven. Om de continuïteit van onze organisatie en medewerkers te borgen, ontkwamen wij er niet aan om dit jaar met inhuurkrachten te werken. Ons doel is wel dit binnen de gestelde verhouding tot vast personeel te houden.

Figuur 14: In- uit- en doorstroom

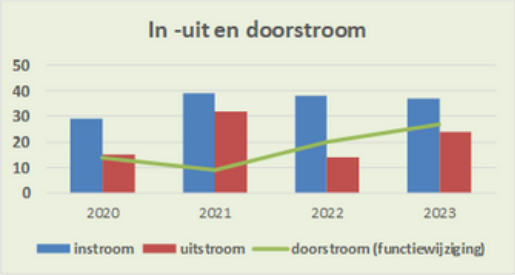

Figuur 15: Doorstroom

4. VTH-kwaliteit

De samenleving verwacht van ons professionele kwaliteit in de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Gemeenten en provincies hebben meer taken gekregen voor de fysieke leefomgeving. Zij zijn volop bezig met grote opgaven zoals de energietransitie, (woning)bouwopgave en de Omgevingswet, welke per 01 januari 2024 in is gegaan. Om al deze taken goed uit te kunnen voeren, is het noodzakelijk dat de kwaliteit van onze organisatie op orde is. De VTH-kwaliteitscriteria dragen hieraan bij en borgen de kwaliteit van de dienstverlening.

Eind 2023 is het gemeten beeld als volgt:
Er zijn 29 onderdelen die vallen onder de generieke deskundigheidsgebieden. ODRA voldoet hier voor 79% aan. Gelijk aan 2022. Voor de 17% waaraan we niet voldoen ligt dat aan de frequentie (lees: we hebben de kennis en ervaring in huis, doch op papier kunnen we niet voldoende tijd besteden aan het deskundigheidsgebied). 3% van deze deskundigheidsgebieden hebben we elders belegd (namelijk forensisch ketentoezicht).

Er zijn 33 onderdelen die vallen onder de specialistische deskundigheidsgebieden, hier voldoen we voor 70% aan. Dit is een hoger percentage t.o.v. vorig jaar met 58%. Daar waar we niet voldoen (9%), is dit wederom voornamelijk vanwege de frequentie. In een paar gevallen ook vanwege te weinig medewerkers die dit deskundigheidsgebied beheersen en 3% van de gevallen (complexe bouwfysica en indirecte afvalwaterlozingen) hebben we de kennis niet in huis en is dit elders belegd. 18% van de specialistische deskundigheidsgebieden is niet van toepassing (dit doen de gemeenten nog zelf). Voor 2024 staan er opleidingen gepland voor onze medewerkers, welke van positieve invloed zullen zijn op dit onderdeel.

Figuur 16: Generiek

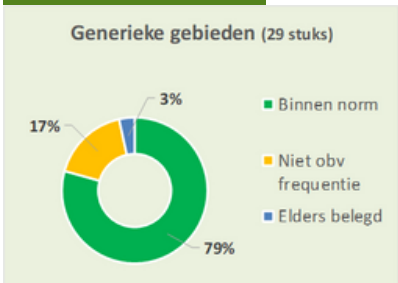

Figuur 17: Specialistisch

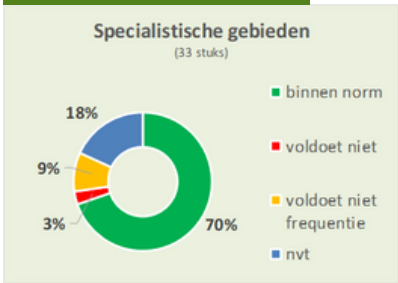

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

2023 JAARREKENING

JAARVERSLAG EN -REKENING 2023
KATERN 2

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

INHOUDSOPGAVE

KATERN 2

04 I: Inleiding, grondslagen en uitgangspunten

07 J: Baten en lasten; programma-indeling, product– en klantgroepen

13 K: staat van baten en lasten categoriale indeling

22 L: Balans per 31 december 2023

30 M: Financiële weerbaarheid en risico's

34 N: Rechtmatigheidsverklaring dagelijks bestuur

BIJLAGEN

37 1: Specificatie per partner

38 2: Specificatie producten

39 3: Specificatie diensten

40 4: Specificaties productie/ bestedingen gezamenlijke diensten en projecten

41 5: Organogram ODRA

42 6: Controleverklaring accountant

1

INLEIDING, GRONDSLAGEN EN UITGANGSPUNTEN

1. Inleiding

Ons financieel en sociaal jaarverslag bestaat uit twee katernen. In katern 1 hebben we de focus op de inhoudelijk behaalde resultaten conform afgesproken programma- en taakveldindeling van het Gelders Stelsel.

In dit katern (2) van het jaarverslag verantwoorden we ons over de financiën 2023. Dit doen we aan de hand van de grondslagen en uitgangspunten, die in hoofdzaak zijn bepaald door de richtlijnen uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
Daarnaast hebben we met de zeven omgevingsdiensten in Gelderland en onze partners (gemeenten en provincie) afspraken gemaakt over de programma- en taakveldindeling en de detaillering van onze verantwoording. We spreken over de programma's Vergunningen, Toezicht/Handhaving, Advies en Projecten. Verder is een indeling gemaakt op de taakvelden Milieu/algemeen en Bouw. Dit sluit aan bij de toekomstige indeling die vanuit de robuustheidseisen wordt gebruikt, respectievelijk 'basis- en milieugerelateerde taken' en 'plus-taken'.

Een derde indeling is de verantwoording op categoriaal exploitatie-niveau. Deze worden aangevuld met alle vereiste cijfers en toelichtingen op onze balanspositie en alle door de BBV voorgeschreven overzichten.

2. Grondslagen en uitgangspunten

Wettelijk kader en bestuurlijke afspraken

- BBV: Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.
- Financiële verordeningen Omgevingsdienst Regio Arnhem (actualisatie is vastgesteld in dec. 2023).
- Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).
- De systematiek van 'Beheerste outputfinanciering'; diensten en producten worden afgerekend tegen vooral vastgestelde prijzen (vastgelegd in de PDC 22/23) en werkelijke aantallen. Deze methodiek geldt voor alle opdrachten van klanten, met uitzondering van de provinciale programma's en opdrachten van derden. Deze worden geheel op uren x tarief afgerekend.

Toerekening en berekeningswijzen

- Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop de dienst en/of product betrekking heeft:
  - Baten betreffen de in rekening gebrachte bedragen aan alle klanten. Dat doen we op basis van de afgesproken tarieven voor de producten en diensten in de PDC. Alleen voor de (SPUK-)projecten zijn afwijkende diensten geformuleerd, met afgesproken (afwijkende) tarieven.
  - Voor nog niet afgeronde producten (onderhandenwerk) wordt op basis van verstreken doorlooptijd in relatie tot de gemiddelde doorlooptijd per product, een percentage berekend. Dat percentage x het tarief van betreffende product is de waarde die is opgenomen, onder aftrek van de stand van voorgaand jaar.
  - Lasten zijn de personeelskosten (eigen medewerkers en inhuur), huisvesting, facilitair, bovenregionale kosten,, advieskosten en materiële kosten voor projecten.
  - Bijzondere lasten zijn correcties uit voorgaande jaren en dotaties aan voorzieningen die niet waren voorzien in de begroting.
- Directe kosten en overhead onderscheiden we in:
  - Directe kosten; dit zijn de personeelskosten en kosten die volledig gerelateerd kunnen worden aan het primaire proces. Deze kosten worden toegerekend aan de programma's en taakvelden, op basis van de verhouding van de tijdsbesteding door medewerkers.
  - Overheadkosten (indirect); dit zijn de loonkosten van medewerkers bedrijfsvoering, staf en management, teamleiding, huisvesting, ICT en facilitair voor zover deze niet worden gemaakt voor projecten en specifieke opdrachten en activiteiten in het primaire proces.
- Voorzieningen worden berekend op basis van het financiële risico, toekomstige kosten voor zover deze tijdens het opstellen van de jaarrekening (februari 2024) konden worden vastgesteld.

- Exploitatieresultaat is het verschil van baten, lasten en dotatie/onttrekking aan voorzieningen. Het exploitatieresultaat wordt na afsluiten van het boekjaar gemuteerd op de Algemene reserve en Bestemmingsreserves, tenzij anders wordt besloten door het Algemeen Bestuur.
- Algemene reserve is 5% van de jaarlijkse exploitatielasten, met een maximum van €0,5 miljoen. Het Algemeen Bestuur kan besluiten tot instellen van Bestemmingsreserves. Mocht na verrekenen van het exploitatieresultaat 2023 met de Algemene Reserve en/of bestemmingsreserves nog een saldo resteren, dan kan dit, op basis van de bepalingen in de gemeenschappelijke regeling, via de sleutel 'stemverhouding' worden afgerekend.
- Continuïteit ODRA, er zijn geen meerjarige toezeggingen van klanten aan ODRA over de meerjarige begroting. Elk jaar wordt op basis van de geaccordeerde begroting een werkprogramma afgesproken. De bijdragen zijn voor een deel van structurele aard, ODRA voert de wettelijke taken voor milieuvergunningen en toezicht uit.

3. Positief resultaat

We hebben boekjaar 2023 met een positief exploitatieresultaat van €144.300 (na fondsmutaties, maar vóór bestemming) afgesloten. Het resultaat is te splitsen in resultaat uit reguliere bedrijfsvoering (afgerond €161.000 positief) en een donatie aan de verlofvoorziening (afgerond €17.000).

J

BATEN EN LASTEN; PROGRAMMA-INDELING, PRODUCT– EN KLANTGROEPEN

1. Indeling van de verantwoording

In het bijgevoegde overzicht van baten en lasten hanteren we een indeling in taakvelden en programma's.
Kosten en baten gefinancierd uit bestemmings- en balansfondsen hebben we niet gecategoriseerd op programmaniveau. Deze zijn opgenomen en toegelicht in de categoriale exploitatie rekening.

We hanteren naast de dimensies programma's en taakvelden, ook een indeling in klantgroepen en productgroepen. We gebruiken klantgroepen en productgroepen om het systeem van beheerste outputfinanciering te laten werken.

Klanten

We hebben enkel publiekrechtelijke organisaties als klant. We maken in de staat van baten en lasten onderscheid tussen vier klanten:

- Partners – dat zijn de 10 gemeenten in de regio Arnhem en de provincie Gelderland voor reguliere taken.
- Provincie - voor de provinciale programma's PCH (toezicht op complexe bedrijven) en PAB (aandachtsbedrijven).
- Omgevingsdiensten in Gelderland.
- Derden - alle overige klanten, zoals gemeenten, omgevingsdiensten buiten Gelderland en Omgevingsdiensten NL, brancheorganisaties en verschillende ministeries. Deze laatste geven subsidie voor projecten die via de SiSa verantwoording lopen.

Productgroepen

In ons financieringssysteem hanteren we een vijftal productgroepen, gebaseerd op de volgende methodiek:

- Producten - worden in rekening gebracht op basis van vaste productprijs x aantal geleverde producten.
- Diensten - op basis van een uniform uurtarief (€95,- per uur).
- Gezamenlijke diensten - op basis van fixed price voor het gehele pakket aan diensten.
- Materiele kosten - worden één op één doorbelast op basis van nacalculatie werkelijke kosten.

Producten- en dienstencatalogus

Wij werken met een producten- en diensten catalogus (PDC) waarin elk van de circa 80 producten en diensten zijn beschreven op inhoud, kwaliteitsniveau en prijs. We hebben elke dienst en product gekoppeld aan een taakveld en een programma. De realisatie van de baten komt geheel vanuit deze koppeling voort. De realisatie van de programma/taakveldkosten baseren we op de verhouding van de tijdsbesteding op de producten x gemiddeld tarief.

Voor partners, omgevingsdiensten en de provincie voor de provinciale programma's geldt dat we vooraf een werkpakket afspreken. Werk voor overige klanten, de projecten en alle opdrachten van partners die niet zijn opgenomen in het basiswerkpakket, worden beschouwd als 'aanvullend werk' en daarmee een extra dimensie in de monitoring en beheersing van ons werk.

Het systeem van outputfinanciering is door de indeling in product- en klantgroepen administratief complexer geworden dan we bij aanvang aannamen. Ook de aanvullende opdrachten, met soms afwijkende tarieven en diensten, leiden tot aanvullende complexiteit. Doel is om dit te gaan beperken door zoveel mogelijk opdrachten in het werkpakket op te nemen.

2. Initiële begroting en begrotingswijziging

Op 14 april 2022 heeft het Algemeen Bestuur (AB) de initiële begroting 2023 besproken en op 20 oktober 2022, met inachtneming van de zienswijzen van Gemeenteraden en Provinciale Staten, vastgesteld.

In het voorjaar 2023 zijn we gestart met opstellen van een begrotingswijziging. In april 2023 is de CAO-SGO voor 2023 van kracht geworden. Deze CAO bevatte forse stijgingen van lonen en verruiming van het bovenwettelijk verlof. De stijging was

zodanig dat een begrotingswijziging, met tariefsverhoging van €92,- (in de initiële begroting) naar €95,- nodig was. Ook de toezeggingen vanuit de ministeries over de (SPUK-)projecten leidde tot veranderingen in de begroting. Op 14 december 2023 is de gewijzigde begroting 2023 door het Algemeen Bestuur goedgekeurd, met inachtneming van de zienswijzen van onze partners de Gemeenteraden en Staten.

De totale omvang van de initiële begroting 2023 was €20,6 miljoen. De geactualiseerde begroting gaat uit van €24,7 miljoen. De belangrijkste aanpassingen zijn:

- €3,3 miljoen hogere omzet door aanvullend werk, nieuwe projecten en actualisatie werkprogramma's.
- €0,1 miljoen extra middelen uit reserves en voorzieningen (uitkomsten jaarrekening 2022).
- €0,7 miljoen prijsbijstelling van de diensten en producten.

3. Verschillen begroting en realisatie per programma

In tabel 1 is per programma en taakveld te zien dat de saldi van kosten en baten per programma relatief klein zijn. Waar deze optreden betreft dit onder meer het verschil tussen urenrealisatie en de afgerekende productprijzen (kengetallen), doordat kosten anders zijn toegerekend dan de baten (zie grondslagen).

Na afloop van elk jaar maken we een analyse van de kengetallen. Als gevolg van deze interne analyse over 2023 zien we dat processen nader bekeken moeten worden, dan wel het kengetal bijstelling behoeft in de toekomst. Dit wordt in de begroting verder meegenomen.

Tabel 1: Staat van baten en lasten per programma

Staat van baten en lasten	actuele bg '23			verschil	realisatie 2023				realisatie 2022			
Programma's x € 1.000	**bouw**	**milieu**	**totaal**	**real-bg**	**bouw**	**milieu**	**kosten**	**baten**	**bouw**	**milieu**	**kosten**	**totaal**
Vergunningen (+ % v/d omzet)			20%					20%				24%
- directe kosten	3.342	1.431	4.773	-491	3.573	1.691	3.890				3.524	3.524
- toegerekende overhead							1.374				1.256	1.256
- baten partners / prov progr	3.498	1.498	4.996	-119	3.221	1.527		4.748	3.140	1.542		4.682
- baten overige klantgroepen		niet specifiek begroot			129	0		129	178	0		178
Saldo vergunningen	156	67	223	-610	-223	-164	-5.264	4.877	3.318	1.542		79
verschil real. met begroting			-610		saldo vergunningen			-387				
Toez. & handh. (+ % v/d omzet)			44%					46%				53%
- directe kosten	2.535	8.376	10.911	-284	2.737	8.458	8.273				7.688	7.688
- toegerekende overhead							2.922				2.740	2.740
- baten partners / prov progr	2.533	8.367	10.900	550	2.132	9.081		11.212	2.314	7.936		10.250
- baten OD's en derden		niet specifiek begroot				238		238	0	318		318
Saldo handhaving	-2	-9	-11	266	-368	623	-11.195	11.450	2.314	8.254		140
verschil real. met begroting			266		saldo toez. & handh.			255				
Advies (+% v/d omzet)			12%					11%				14%
- directe kosten	776	2.100	2.876	-354	200	3.030	2.387				2.039	2.039
- toegerekende overhead							843				727	727
- baten partners	797	2.157	2.954	-225	198	2.499		2.697	363	2.376		2.739
- baten OD's en derden		niet specifiek begroot				31		31	0	172		172
Saldo advies	21	57	78	-579	-2	-499	-3.230	2.729	363	2.548		146
verschil real. met begroting			-579		saldo advies			-501				
Stelseltaken (+% v/d omzet)			-									2%
- directe kosten		400	400	64		336	120				115	115
- toegerekende overhead							216				192	192
- baten partners				-								0
Saldo stelseltaken	0	-400	-400	64	0	-336	-336	0	0	0		-308
verschil real. met begroting			64		saldostelseltaken			-336				
Projecten (+% v/d kosten)			11%									19%
- directe kosten		5.702	5.702	1.160		4.542	3.485				2.719	2.719
- toegerekende overhead							1.057				969	969
- baten partners		2.620	2.620	1.350		5.382		3.970	0	2.810		2.810
- baten OD's en derden		3.098	3.098	-1.686				1.412	0	670		670
Saldo algemeen	0	16	16	824	0	840	-4.542	5.382	0	3.480		-208
verschil real. met begroting			824		saldo projecten			840				
Vanuit balans & overige kst/baten			0,4%			algemeen						
- Baten uit bestemmingsfondsen		95	95			126		126			205	
- Rente baten en overig						147		148				
Saldo balans en overig	**0**	**95**	**95**	274,5	**0**	**273**	**0**	**275**	**0**	**0**	**205**	**0**
Totaal					niet gespecificeerd							
- kosten	6.653	18.010	24.663		6.511	18.057	24.568		0	0	21.971	
- baten			24.663		5.679	19.031		24.712	5.996	15.824	22.024	
Saldo	**6.653**	**18.010**	**0**	48,8	**-831**	**974**	**-24.568**	**24.712**	**5.996**	**15.824**	**53,3**	
Resultaat te bestemmen / na bestemming			**0**					**144,3**			**24 ***	
% baten per taakveld	27%	73%			-3%	4%			27%	73%		

Toelichting tabel 1 (realisatie per programma)

We hebben €48.000 meer baten gerealiseerd dan begroot. Per programma zijn de verschillen tussen de begroting, respectievelijk kosten/baten als volgt te verklaren (zie bijlage 2 voor de exacte aantallen):

- Vergunningen - saldo programma minus €0,4 miljoen
  - De baten zijn lager dan begroot. Er zijn meer diensten geleverd (4.183 uur). Het gaat om juridische ondersteuning bij vergunningen, begeleiden Briks aanvragen en adviezen omgevingskwaliteit.
  - Bij de producten geldt dat er vooral goedkopere producten zijn geleverd dan begroot; 300 meer meldingen met kengetal 1; er waren 175 omgevingsvergunningen minder (kengetal 23). Dit drukt de omzet.
    - De toegerekende (personeel) kosten zijn navenant hoger door de extra inzet, maar ook vanwege hogere tijdsbesteding op de producten dan het geraamde kengetal.
- Toezicht en handhaving - saldo programma €0,3 miljoen
  - De baten zijn ruim een half miljoen hoger dan begroot. Er zijn meer diensten geleverd (1.990 uur). Het betreft meer controles bodem, mba en complex en handhavingsbesluiten. Bij de producten geldt dat er 2.106 meer zijn dan begroot, vooral een enorme toename aan klachten. Het effect op de baten is gering vanwege het kengetal 1 uur.
  - De toegerekende (personeel) kosten vallen hoger uit. Meer bestede uren, maar ook een hogere inzet op de klachtafhandeling dan het kengetal 1.
- Advies - saldo programma minus €0,5 miljoen
  - De baten zijn lager dan begroot. Er zijn minder diensten geleverd (683 uur). Het betreft vooral saneringsevaluaties.
  - De toegerekende (personeel) kosten vallen hoger uit. Onder meer door een hogere materiële kostencomponent, dan begroot, voor de meetdienst en andere adviesopdrachten.
- Projecten - saldo programma projecten €0,7 miljoen
  - Projecten; de baten zijn lager dan begroot. Een aantal projecten zijn later gestart dan gehoopt en budget niet geheel benut. Onder meer projectmanagent en ondersteuning is 6.179 uur minder. De toegerekende (personeel) kosten navenant lager uit.
- Stelseltaken: worden alleen kosten op gerealiseerd. Inhoudelijk is dit toegelicht in katern 1.
- Balans en saldo
  - Vanuit de bestemmingsfondsen zijn middelen vrijgevallen voor innovatie, mba-omzetting dekking voor afschrijvingen van apparatuur en voertuigen meetdienst.
  - Saldo 2023 is vóór bestemming. In 2022 is het saldo weergegeven (€24.000) dat na bestemming is gerestitueerd aan de partners.

Tabel 2: Realisatie per productgroep

Kerntabel x € 1.000	initiele bg 2023	act. bg 2023 aant. (prod / uren)	tarief	omzet	%	realisatie '23 (tm dec) aant. (prod / uren)	tarief	omzet	% bg
Omzet									
Producten	€ 7.352	11.124	€ 740	€ 8.237	33%	13.246	€ 611	€ 8.095	98%
Diensten (incl. prov. Prog)	€ 10.992	146.743	€ 95	€ 13.871	56%	146.056	€ 95	€ 13.838	100%
Gezamenlijke diensten	€ 1.463		€ 92	€ 1.394	6%			€ 1.644	118%
Doorbelaste baten	€ 527		€ 92	€ 813	3%			€ 883	109%
Dienstverlening				€ 24.569	100%			€ 24.461	100%
Balans vrijval				€ 95	0%			€ 126	133%
Overige inkomsten								€ 125	0%
Totaal baten	€ 20.577			€ 24.663				€ 24.712	100%
Kengetallen en fte's			**fte's**				**fte's**		
- kosten uitvoering	€ 15.264		179,2	€ 18.300	74,2%		179,1	€ 18.155	73,9%
- kosten overhead	€ 5.314		39,3	€ 6.363	25,8%		42,0	€ 6.412	26,1%
Totaal lasten	€ 20.577		€ 218	€ 24.663,342			€ 221	€ 24.568	
Saldo	**€ 0**			€ 0				€ 144	
gemid. Kengetal p/prod		7,79 uur				6,43	uur		
benodigde capaciteit		252.929 uur begroot				255.683	uur gerealiseerd		101%

Toelichting tabel 2

Verschillen tussen realisatie en actuele begroting

- We hebben meer producten geleverd dan in de actuele begroting was aangenomen. Deels vanwege aanvullende opdrachten en taken (bijvoorbeeld bouwtaken Doesburg), maar ook door meer ondersteuning bij vergunningen bij de bouwpartners. Een groot aandeel is het aantal klachten, dat fors is toegenomen.
- We hebben minder omzet gerealiseerd in de groep Producten. De prijs van producten varieert van €92 (melding sloop) tot €9.200 (milieuvergunning uitgebreid). Er zijn in 2023 meer goedkope producten gerealiseerd (vooral meldingen en klachtafhandelingen) , waardoor er minder omzet is gemaakt. Het gemiddeld gerealiseerd tarief is ruim €129 per product lager uitgekomen.

4. Overhead specificatie

Tabel 3: Specificatie Overhead

Overhead (indirecte kosten) x € 1.000	act.-bg 2023	directe kosten'23	begroting 2023	real. overhead '23	directe kosten 2023	kosten 2023	overhead '22
Personeel	**4.062**	**17.345**	**21.408**	**4.256**	**17.073**	**21.329**	**3.319**
	16%			17%			
Materieel							
- huisvesting en facilitair	824		824	747	0	747	716
- ict	889		889	897	0	897	804
- stelselkosten	284	116	400	216	120	336	192
- advieskosten	205	75	280	269	40	309	427
- onvoorzien en overig	99	95	193	26	0	26	101
- projecten		669	669	0	907	907	
- dotatie			0	2	15	17	325
Subtotaal materieel	2.301	955	3.256	2.156	1.083	3.239	2.566
Totaal	6.363	18.300	24.663	6.412	18.155	24.568	5.885
- baten						24.712	
- saldo						144,3	
% van de kosten	25,8%			26,1%			26,8%

Toelichting tabel 3

De totale overhead is uitgekomen op afgerond €6,4 miljoen. In tabel 3 is de opbouw hiervan weergegeven. De totale overhead (exclusief voorziening) bedraagt 26% (begroot is 25,8%). Ten opzichte van 2022 is de overhead wel gedaald, maar ten opzicht van het begrotingsdoel niet. Het absolute bedrag aan overheadkosten toegenomen, maar niet evenredig aan de groei van de organisatie. We hebben een stukje efficiency gerealiseerd door de omzet groei. De huisvesting- en ICT-kosten zijn veelal vaste kosten. De dekkingsgraad neemt toe.

5. Financiering en dekking

Tabel 4: Overzicht van dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	actuele bg '23			realisatie 2023			realisatie 2022		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Exploitatie	24.568	24.569	0	24.439	24.551	-112	21.544	21.462	83
Overzicht van dekkingsmiddelen									
- lokale heffingen									
- algemene uitkeringen									
- dividend									
- saldo financieringsfunctie	95	95	0	273	17	256	480	509	-29
- reserves (voor resultaat bestemming)						144,3			53
Saldo	**24.663**	**24.663**	**0**	**24.712**	**24.568**	**0**	**22.024**	**21.971**	**0**

Toelichting tabel 4

We kennen vier financieringsstromen die gerekend worden tot de exploitatie: baten van partners, baten uit provinciale programma's, baten van de omgevingsdiensten in Gelderland en baten van derden.

Het saldo financieringsmiddelen bestaat uit vrijval uit reserves en voorzieningen en rente. Over het saldo in de schatkist is €147.000 rente ontvangen. De vrijval uit de balans betrof afgerond €126.000. We hebben in 2022 een lening bij de Bank Nederlandse Gemeenten BNG afgesloten voor de financiering van onze herhuisvesting in de Airborne Tower. De eerste aflossing– en rentetermijn ad €17.000 was in 2023. We hebben geen beleggingen uitstaan en dus geen dividend uitgekeerd. We innen geen lokale heffingen en ontvangen geen uitkeringen uit algemene fondsen.

Tabel 5: Overzicht financiering uit reserves

Mutaties reserves	actuele bg '23			realisatie 2023			realisatie 2022		
	toev.	onttr.	saldo	toev.	onttr.	saldo	toev.	onttr.	saldo
Algemene reserve	30		500	30		500			470
BR provincietaken			92			92			92
BR bur. mil. metingen		38	153		70	121			191
BR omzetting mba's		11	0		11	0	64	53	11
BR innovatie		46	0		46	0		48	46
BR opleidingen omgevingswet			0		0	0		104	0
Resultaat			0			0			0
- onverdeeld resultaat		53	0	144,3		144,3	53		53
Saldo	**30**	**148**	**745**	**174**	**126**	**858**	**118**	**205**	**863**

Toelichting tabel 5

We hebben het positieve saldo van boekjaar 2022 na een bestuursbesluit in oktober 2023, op basis van zienswijzen van de partners, gesplitst. Het saldo 2022 ad €53.300 is voor €23.000 toegevoegd aan de algemene reserve. Daarmee is het maximum bereikt. Het restant is teruggestort aan de partners conform de verdeelsleutel.

Aan het Algemeen Bestuur wordt voorgelegd hoe het positieve saldo van 2023 te bestemmen. Er is een voorstel voor aanpassing van de gemeenschappelijke regeling (ingangsdatum 1 juli 2024), waarin wordt voorgesteld om het artikel met de maximale grens van het eigen vermogen (€0,5 miljoen) aan te passen. De aanpassing behelst een normstelling van minimaal 0,8 voor de ratio van het weerstandsvemogen en de risico's van ODRA. Deze wijziging is in lijn met de robuustheidscriteria die het ministerie van I&W voorstelt. Besluitvorming over de bestemming, en besluitvorming over de nieuwe GR zijn aan elkaar gerelateerd.

Tabel 6: Overzicht incidentele kosten en baten

Incidentele baten en lasten	actuele bg '23			realisatie 2023			realisatie 2022		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
- opdrachten derden*	312	*		235	237	-2	734	314	420
- projecten, subsidies, aanvullend werk	3.098			884	1.106	-223	1.206	1.185	21
Saldo	**3.410**	**0**	**0**	**1.119**	**1.343**	**-224**	**1.940**	**1.499**	**441**

* De kosten van derden zijn niet berekend in de begroting; In de realisatie zijn de kosten toegerend obv % tijdsbesteding

Toelichting op tabel 6

De afspraken die we met onze partners hebben gemaakt over de basistaken zijn structurele taken. Dit zijn wettelijk verplichte taken om onder te brengen bij een omgevingsdienst. Daarnaast leggen partners (overig) milieugerelateerde taken en bouwtaken bij ons neer. Voor de meeste taken geldt dat deze structureel zijn ingebracht; ze zijn onderdeel van de werkpakketten/ afspraken in de DVO's. Naast deze taken die in tabel 2 zijn verwerkt leggen partners en derden aanvullende opdrachten bij ons neer. Deze incidentele kosten en baten staan in tabel 6. Dit zijn opdrachten die vaak in de vorm van een project worden uitgevoerd.

Onze partners hebben de verantwoordelijkheid om de benodigde capaciteit en kwaliteit die wij moeten aanwenden in stand te houden, dan wel verantwoord af te bouwen bij majeure verandering van taken. Om ODRA en haar partners te vrijwaren van financiële risico's bij terugtrekken van structurele, niet wettelijke taken zijn in het voorstel voor de nieuwe GR (1 juli 2024) bepalingen opgenomen voor vergoeding van frictiekosten.

K

STAAT VAN BATEN EN LASTEN
CATEGORIALE INDELING

1. Baten

In de voorgaande hoofdstukken hebben we de baten gepresenteerd op programma of taakveld en per productgroep. In tabel 7 is de verdeling over de klantgroepen weergegeven. De omvang van onze begroting is €24,7 miljoen.

Toelichting tabel 7

Ten opzichte van de begroting is de omzet nagenoeg 100%. Op detailniveau zijn er verschillen:

- Voor de provinciale programma's 'complexe handhaving en aandachts-bedrijven' zijn meer diensten verricht (inhoudelijk is dit in katern 1 toegelicht).
- Bij partners en de post derden en overig is de omzet eveneens hoger dan begroot. Belangrijkste reden is de groei in aantal aanvullende opdrachten dat gedurende 2023 bij ons is neergelegd. Het totaal aan aanvullend werk is 5% van onze omzet.
- In de begroting was €3,1 miljoen begroot voor projecten; hierin waren stelposten opgenomen die middels aanvullende opdrachten bij partners en prov. Programma's zijn verantwoord in de realisatie.
- Doorbelaste materiële kosten: hogere realisatie doordat we een groter aandeel externe expertise hebben ingehuurd, respectievelijk projecten zijn opgestart.
- De overige inkomsten betreft rente. Na enkele jaren van een 0-situatie wordt sinds oktober 2022 weer rente uitgekeerd door de BNG en schatkist op onze openstaande tegoeden.

Tabel 7: Staat van baten

	ini-begr. 2023	act.- bg 2023	real. 2023	% tov act-bg	real. 2022
Provinciale programma's	4.711	4.861	5.088	105%	4.848
Partners	14.004	15.389	16.880	115%	15.009
Omgevingsdiensten	472	537	490	134%	391
Derden en overigen	366	312	235	310%	734
Projectgelden en subsidies		3.098	884	0%	
Baten dienstverlening	19.553	24.197	23.577	101%	20.983
Doorbelaste mat. kosten	475	372	846	0%	671
Overige inkomsten	550	0	16		10
Rente baten		0	147	0%	
Vrijval balans		95	126	108%	360
Totaal baten	20.577	24.663	24.712	100%	22.024

2. Kosten: totaal overzicht

Tabel 8: Staat van lasten

	ini-begr. 2023	act.- bg 2023	real. 2023	% tov act-bg	real. 2022
Personele kosten					
Loonkosten mdw. ODRA	13.287	16.023	15.403	96%	13.172
Kosten externe inhuur	3.505	4.112	4.776	116%	4.654
Loonkosten intern & extern	16.792	20.134	20.179	100%	17.826
Opleidingen	294	481	240	50%	275
Alg. personeelskosten	534	673	723	107%	556
Voorm. Pers. / uitk. (uwv)	60	200	240	120%	-111
Harmonisatie bijdrage	-100	-80	-52	65%	-66
Personeels kosten	17.580	21.408	21.329	100%	18.480
Bedrijfskosten					
Huisvesting en mobiliteit	742	824	747	91%	716
ICT-kosten	822	889	897	101%	805
Advieskst + acc. + comm.	206	280	309	110%	490
Bedrijfskosten	1.769	1.993	1.953	98%	2.011
Programma kosten					
Bovenregionale kosten	364	400	336	84%	308
Overig kosten / onvoorzien	92	99	26	26%	101
Progr.kosten (kst ODRA)		122	0	0%	61
Proj. kst (door te belasten)	772	547	907	166%	686
Programma kosten	1.228	1.168	1.269	109%	1.155
Totaal kosten	20.577	24.569	24.551	100%	21.646
Saldo voor mutaties fondsen	0	95	161	170%	378
Verlof dotatie			17		325
Saldo ter bestemming	0	0	144,3		53

Realisatie & begrotingsindicatoren

Onze begroting 2023 is opgebouwd vanuit een aantal uitgangspunten en kengetallen. Hieronder zijn deze weergegeven qua begroting en realisatie in 2023.

Realisatie- en begrotingsindicatoren

De personeelskosten plus kosten inhuur zijn samen 87% van de kosten.
Huisvesting en ICT totaal 7%, de bedrijfs- en overige kosten 6%.

De loon- en personeelskosten, huisvesting en ict zijn de vaste kosten van ODRA. Totaal 74%. Deze zijn weinig beïnvloedbaar.

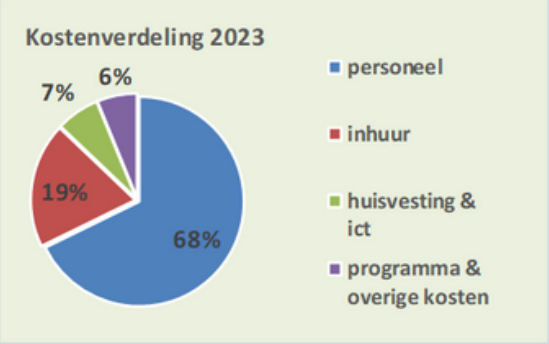

3. Kosten: capaciteit en personeel

Tabel 9: Formatie bezetting/loonkosten en personele kengetallen

Formatie bezetting en personele kengetallen	ini-bg '23 totaal		najaarsbegroting 2023 int	tot. Ext.	totaal		realisatie 2023 int	tot. Ext.	totaal	
Formatie bezetting										
Lijn afdelingen	152,5	81%	152,8	29,7	182,5	82%	147,2	31,7	178,9	81%
Bedrijfsv./staf/man.	36,5	19%	35,3	4,0	39,3	18%	36,3	6,1	42,4	19%
Reguliere capaciteit	189,0		188,1	33,7	221,7		183,5	37,8	221,3	
- verhouding in fte's			85%	15%			83%	17%		
Loonkosten (x € 1.000)										
loonkosten (intern)	€ 13.287		€ 16.023	-	€ 16.023	80%	€ 15.403	€ 0	€ 15.403	76%
inhuur capaciteit	€ 3.505		-	€ 4.112	€ 4.112	20%		€ 4.034	€ 4.034	20%
inhuur ondersteuning	€ 0		-	-	-	0%		€ 741	€ 741	4%
Kosten capaciteit	€ 16.792		€ 16.023	€ 4.112	€ 20.134		€ 15.403	€ 4.776	€ 20.179	
- verhouding			80%	20%			76%	24%		
Gemid. kosten /fte (in €)	**€ 88.856**		**€ 85.196**	**€ 122.150**	**€ 90.806**		**€ 83.917**	**€ 126.459**	**€ 91.176**	
- per peroductief uur	€ 62,22		€ 66,09	€ 76,34	€ 63,48		€ 61,08	€ 79,04	€ 63,58	
- verschil tov begroting							-8%	4%	0%	

Toelichting tabel 9

Loonkosten

- De formatie is begroot op 222 fte (initieel 189 fte begroot). De begroting voor de loonsom is gebaseerd op de functieschaal en de gemiddelde periodiek van de werknemers in die schaal. Dit houdt in dat veelal het maximum van de schaal is gehanteerd qua periodieken. Er was €16 miljoen begroot.
- De gemiddelde loonsom is begroot op €85.196 per fte. De realisatie is €1.279 per fte lager uitgekomen. Dit heeft te maken met de feitelijke periodieken van nieuwe medewerkers; die starten vaak lager in een schaal. Er is circa €0,6 miljoen minder aan salarissen en sociale premies uitgegeven.

Externe inhuur

- Het werkaanbod is sterk gegroeid sinds de initiële begroting is opgesteld in april 2022. Dit is via de gewijzigde begroting (medio 2023) aangepast. Omdat een groot deel van het extra werk van tijdelijke aard is (projecten) en doordat de arbeidsmarkt het lastig maakt om voor sommige functies invulling te vinden, is het aandeel externen hoger uitgekomen dan begroot, namelijk 23% (i.p.v. de begrote 20%).
- De arbeidsmarkt maakt tevens dat de gemiddelde kosten voor inhuur hoger zijn dan begroot. Veel externen hebben (tussentijds) hun tarieven aangepast op basis van de inflatie. Het hogere aandeel externen en het hogere tarief heeft geleidt tot een hogere besteding van €0,6 miljoen t.o.v. de begroting. De kosten van interne capaciteit en externe capaciteit zijn samen conform de begroting.

Overhead en productiviteit

- Personele overhead was begroot op 176% en is uitgekomen op 17%. (zie tabel 3) De extra inzet van circa 3 fte was nodig voor inhaalwerk op startdossiers en ICT-office verbeteringen.
- De totale overhead inclusief materiele overhead (zie tabel 3) is begroot op 25,8% van de omzet. We zijn uitgekomen op 26%. Meerjarig is het doel 25%.
- Productiviteit was initieel begroot op 1.400 uur per fte; Door de nieuwe CAO hebben alle medewerkers 3 extra bovenwettelijke verlofdagen toegekend gekregen. Dit verlaagt de norm voor de productiviteit structureel naar 1.374 uur per fte. Deze is als kengetal in de gewijzigde begroting opgenomen.

In 2023 is de productiviteit uitgekomen op 76% (bij de uitvoering). Omgerekend 1.422 uur per fte. Deze hogere productiviteit is te verklaren door onder meer een toename van het verlofsaldo. De extra toegekende bovenwettelijke verlof uren zijn voor een klein deel opgenomen. Daarnaast is er een relatief laag verzuim geweest in 2023, namelijk 4,4% (begroot met de norm 5%) en qua opleidingen (bij de lijnafdelingen) is ook minder besteed, namelijk 47 uur gemiddeld per fte (incl. omgevingswet). De norm is 64 uur.

Opleidingen en overige personeelskosten; totale kosten €963.000

- Overige personeelskosten is genormeerd op 4% loonsom. De realisatie is 4,7%. Het merendeel van de kosten (afgerond €0,3 miljoen) betreft reiskosten, zowel woonwerk als zakelijk. In september 2023 is gestart met het verstrekken van leasefietsen. Er zijn inmiddels ruim 20 medewerkers die daar gebruik van maken. Een andere grote (en toenemende post) zijn de vergoedingen voor de zogenaamde 'buiten-dag-venster'-uren ad €0,1 miljoen; waarbij toezichthouders 's avonds, 's nachts, en in de weekenden diensten verrichten. De overige personeels-gerelateerde kosten zijn voor werving en selectie, arbo, verzuimbegeleiding en werkkleding.

Uitkeringen en kosten voormalige medewerkers. Totaal kosten €188.000

Er heeft een dotatie plaatsgevonden aan de personeelsvoorziening voor twee voormalige medewerkers, waarvoor toekomstige kosten voor ODRA (uitkering en transitiekosten) gedragen worden.
Onder de post uitkeringen vallen de UWV-vergoedingen voor medewerkers met zwangerschapsverlof.
Harmonisatiebijdragen zijn vergoedingen van toelagen die worden gegeven aan medewerkers die bij de oprichting van ODRA in 2013 zijn overgekomen van de partners. De vergoeding is lager dan begroot, omdat de voorziening die hiervoor is gevormd is geïndexeerd voor hogere Cao-lonen.

Externe inhuur

- Het werkaanbod is sterk gegroeid sinds de initiële begroting is opgesteld in april 2022. Dit is via de gewijzigde begroting (medio 2023) aangepast. Omdat een groot deel van het extra werk van tijdelijke aard is (projecten) en doordat de
- arbeidsmarkt het lastig maakt om voor sommige functies invulling te vinden, is het aandeel externen hoger uitgekomen dan begroot, nl 23% (i.p.v. de begrote 20%).
- De arbeidsmarkt maakt tevens dat de gemiddelde kosten voor inhuur hoger zijn dan begroot. Veel externen hebben (tussentijds) hun tarieven aangepast op basis van de inflatie. Het hogere aandeel externen en het hogere tarief heeft geleidt tot een hogere besteding van €0,6 miljoen t.o.v. de begroting. De kosten van interne capaciteit en externe capaciteit zijn samen conform de begroting.

Overhead en productiviteit

- Personele overhead was begroot op 176% en is uitgekomen op 17%. (zie tabel 3) De extra inzet van circa 3 fte was nodig voor inhaalwerk op startdossiers en ict-office verbeteringen.
- De totale overhead inclusief materiele overhead (zie tabel 3) is begroot op 25,8% van de omzet. We zijn uitgekomen op 26% Het meerjarig is het doel 25%.
- Productiviteit; Deze was initieel begroot op 1.400 uur per fte; Door de nieuwe CAO hebben alle medewerkers 3 extra bovenwettelijke verlofdagen toegekend gekregen. Dit verlaagt de norm voor de productiviteit structureel naar 1.374 uur per fte. Deze is als kengetal in de gewijzigde begroting opgenomen.

In 2023 is de productiviteit uitgekomen op 76% (bij de uitvoering). Omgerekend 1.422 uur per fte.Deze hogere productiviteit is te verklaren door onder meer een toename van het verlofsaldo. De extra toegekende bovenwettelijke verlof uren zijn voor een klein deel opgenomen. Daarnaast is er een relatief laag verzuim geweest in 2023, nl 4,4%.(begroot met de norm 5%) en qua opleidingen (bij de lijn afdelingen) is ook minder besteed, nl 47 uur gemiddeld per fte. (incl. omgevingswet). De norm is 64 uur.

Opleidingen en overige personeelskosten; totale kosten €963.000

- Overige personeelskosten is genormeerd op 4% loonsom. De realisatie is 4,7%. Het merendeel van de kosten (afgerond €0,3 miljoen) betreft reiskosten; zowel woonwerk als zakelijk. In september 2023 is gestart met het verstrekken van leasefietsen. Er zijn inmiddels ruim 20 medewerkers die daar gebruik van maken. Een andere grote (en toenemende post) zijn de vergoedingen voor de zgn. ‘buiten-dag-venster’-uren ad €0,1 miljoen; waarbij toezichthouders ’s avonds, ‘s nachts, en in de weekenden diensten verrichten. De overige personeels-gerelateerde kosten zijn voor werving en selectie, arbo, verzuimbegeleiding en werkkleding.
- Onder de werkkostenregeling zijn vergoedingen en kosten opgenomen voor collectieve personeelsuitjes en bijeenkomsten, lunches enz. Cf de CAO wordt ook jaarlijks een vergoeding uitgekeerd voor ziektekosten. De vrije WKR ruime voor ODRA is berekend op €0,25 miljoen. De besteding van €0,13 miljoen blijft daar ruim onder.
- Opleidingen zijn genormeerd op 3% van de loonsom. De realisatie is 1,6%. De begrotingsveronderstelling is dat dit volledig materiële (out of pocket) kosten zouden zijn. Ten behoeve van de omgevingswet is gekozen voor interne opleidingen; dus vooral tijdsbesteding i.p.v. uitgaven.

Uitkeringen en kosten voormalige medewerkers. Totaal kosten €188.000

- Er heeft een dotatie plaatsgevonden aan de personeelsvoorziening voor twee voormalige medewerkers, waarvoor toekomstige kosten voor ODRA (uitkering en transitiekosten) gedragen worden.
- Onder de post uitkeringen vallen de UWV-vergoedingen voor medewerkers met zwangerschapsverlof.
- Harmonisatiebijdragen; dit zijn vergoedingen van toelagen die worden gegeven aan medewerkers die bij de oprichting van ODRA in 2013 zijn overgekomen van de partners. De vergoeding is lager dan begroot, omdat de voorziening die hiervoor is gevormd is geïndexeerd voor hogere cao-lonen.

4. Wet normering topinkomens

De WNT is van toepassing op Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA). Het voor ODRA toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000 op fulltime basis. Naast de in tabel 10 vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Ons Algemeen en Dagelijks Bestuur bestaat uit wethouders en Gedeputeerde namens onze partners. Bestuurders krijgen geen vergoeding voor hun bestuurstaak. De kosten voor onze bestuursleden worden door de desbetreffende partner vergoed. In 2023 is na de Provinciale verkiezingen van maart 2023 het bestuurslid vanuit de Provincie gewijzigd. Daarnaast is er een bestuurslid vanuit de gemeente afgetreden, en begin 2024 een nieuw bestuurslid aangetreden.

De directeur van ODRA is de enige bestuurder vallend onder de WNT. Ruben Vlaander is in oktober 2019 aangesteld als directeur. Het inkomen en de vergoedingen in 2023 zijn samen onder de norm van de WNT gebleven.

Tabel 10 en 11: Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling.

Bedragen x € 1	**Dhr. R. Vlaander**
Functie gegevens	**Directeur**
Aanvang en einde functievervulling in 20	1-1--2023 t/m 31-12-2023
Omvang dienstverband (deeltijdfactor in	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergo	€ 173.406
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.112
Subtotaal	***€ 192.519***
Individueel toepasselijke bezoldingsma›	€ 223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t
Totale bezoldiging 2023	**€ 192.519**
Het bedrag en de reden: overschrijding	€ 0
wel/niet is toegestaan	n.v.t
Toelichting op onverschuldigde betaling	n.v.t
Gegevens 2022	
Aanvang en einde functievervulling in 20	1-1--2022 t/m 31-12-2022
Omvang dienstverband (deeltijdfactor in	1,0
Dienstbetrekking	Ja
Bezoldiging	
- Beloning plus belastbare onkostenverg	€ 111.850
- Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.987
Subtotaal	***€ 131.837***
Individueel toepasselijke bezoldingsma›	€ 216.000

Naam Topfunctionaris (met bezoldiging < € 1.900 per jaar)	**Functie**
Dhr. J. Maouche	Voorzitter (DB & AB)
Dhr M. van de Wel	Bestuurslid (DB & AB)
Dhr. J. Schrijner	Bestuurslid (AB)
* Mw. D.P.L.M. van Dam	Bestuurslid (AB)
Dhr. M.J.A. van den Bos	Bestuurslid (AB)
Dhr. D. Vreugdenhill	Bestuurslid (DB & AB)
* Dhr. P. Kerris	Bestuurslid (AB)
Mw. B. van Veldhuizen - van Oort	Bestuurslid (AB)
Dhr. R. van den Dam	Bestuurslid (DB & AB)
Dhr. P.L.P.S. Hofman	Bestuurslid (AB)
Dhr. S. Warmerdam	Bestuurslid (AB)
Dhr. J.H.J. Sluiter	Bestuurslid (DB & AB)
Dhr. B.M. Kagei	Bestuurslid (AB)

* In 2023 afgetreden

Partner	**Periode**
Renkum	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Arnhem	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Duiven	13-11-2023 t/m 31-12-2023
Duiven	01-01-2023 t/m 26-10-2023
Lingewaard	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Prov. Gelderland	29-06-2023 t/m 31-12-2023
Prov. Gelderland	01-01-2023 t/m 29-06-2023
Doesburg	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Overbetuwe	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Rheden	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Rozendaal	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Westervoort	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Zevenaar	01-01-2023 t/m 31-12-2023

5. Kosten huisvesting (+facilitair), mobiliteit en ICT kosten; Totaal kosten €1.644.000

Tabel 12: Huisvesting en facilitair

Huisvesting & facilitair x € 1.000	act bg'23	real.'23	real. '22
Huur Airborne Tower	240	220	133
Service kst Airborn Tower	190	98	160
Afschrijvingen inrichting en meubilair	116	86	169
Facilitaire kosten Airborne Tower	175	226	167
Overige huurkosten (extern)	4	22	22
Parkeren / fietsen / wagenpark	100	95	64
Totaal	824	747	716
Kengetallen			
huur en afschrijvingen	€ 1.603	€ 1.382	€ 1.480
- facilitaire kosten per fte	€ 1.662	€ 1.564	€ 1.713
- huurkosten per m2	€ 119	€ 109	€ 66
- aantal fte's (incl extern)	222	221	204
- aantal m2	2.023	2.023	2.023
- HV en fac per werkplek (121 stuks)	€ 5.984	€ 5.389	€ 5.386

Toelichting tabel 12

In september 2022 is ODRA verhuisd naar de Airborne Tower. Door de verhuizing en het in eigen beheer nemen van de huisvesting, ict en facilitair, is de kostenstructuur veranderd van een 'all-in service fee' aan de toenmalige gastheer De Connectie', in een huurcontract, investeringen in het kantoorpand met bijbehorende afschrijvingen en tal van facilitaire en ICT-contacten. De overgang is gepaard gegaan met een structurele besparing van €150.000. 2023 is het eerste jaar dat we volledig zelfstandig hebben gedraaid; het vergelijk in de kosten in de betreffende tabellen met 2022 is derhalve niet in alle gevallen te maken, te meer dat ook in 2022 we een aantal maanden huur als incentive hebben meegekregen.

- In de begroting én realisatie geldt dat we 121 werkplekken (0,6 flex-factor) hebben met gelijkblijvend gehuurd oppervlakte (2.100 m2). De vier etages die we huren (met een 20 jarig huur contract) zijn volledig duurzaam ingericht met automatische LED, warmteregeling en refurbished meubilair. In de onderhandelingen,vorig jaar bij het aangaan van de huurovereenkomst, is afgesproken dat de huur per 1 februari 2023 ingaat en de indexering per 2024. Voor 2023 een meevaller van 1 maand huur en de inflatie - correctie.
- De huisvestings-, facilitaire en mobiliteitskosten zijn als geheel binnen de begroting gebleven. Qua mobiliteit: we zijn bezig met het verduurzamen van de mobiliteit door het wagenpark te elektrificeren en door het beschikbaar stellen van lease fietsen.

ICT-kosten

Tabel 13: ICT kengetallen

ICT	act. bg '23	real. '23	real. '22
Licenties (ODRA)	443	580	481
Software afschijving	42	42	61
Netwerk (wifi-cloud) *	288	158	143
Werkplekkosten ict / afschrijvingen	116	116	119
Totaal ICT	**889**	**897**	**804**
Kengetallen			
• ICT kosten per fte	€4.010	€3.941	€3.941
• ICT kosten per werkplek (121 stuks)	€7.348	€7.410	€6.647

Toelichting tabel 13

Qua ICT wordt volledig 'mobiel en plaats onafhankelijk' gewerkt: geheel via wifi, alles in the Cloud, en met office 365/Teams als tools. Medio 2023 is een intern project geweest, waarbij de office omgeving opnieuw is ingericht om efficiënter gebruik te maken van de functionaliteit die office/teams biedt. Tevens is de beveiliging herzien, waardoor de BIO-compliance beter is gewaarborgd.

Adviseurs en onderzoek; kosten €309.000 (zie tabel 8)

Naast de inhuur van capaciteit voor het primaire proces maken we gebruik van adviseurs voor specialistische taken en onderzoeken. In 2023 waren de grote posten:

- Onderzoeken voor de bedrijfsvoering: accountant (50K), juridische, HR en inkoopadviezen (49K), marketingkosten (20K) en informatiemanagement (46K) en diverse kleine adviezen (12K).
- Onderzoeken behoeve van samenwerking in het stelsel van omgevingsdiensten (60K).
- Organisatieontwikkeling: Opzet en uitwerking van 'outcome' gericht werken en verantwoorden (72K).

6. Specificatie programma's en projectkosten; totaal €1.239.000 (zie tabel 8)

Tabel 14: Bovenregionale kosten (stelselkosten)

Stelseltaken x €1.000	act. Bg '23	real. '23
I-Go	24	19
Kennis en portaal	100	103
Ketenhandhaving	100	110
Kwaliteit en coördinatie	36	6
Personeel en organisatie	15	44
BSBm	16	6
Complexe vergunningen		
Contributie ODNL	30	38
Overig	0	10
Totaal (kosten OD's)	**400**	**336**

Tabel 15: Specificatie programma's en projecten

Projectkosten	act. Bg '23	real. '23	real. '23
Projecten partners			
• meetdienst	230	315	251
• wabo Arnhem	0	27	38
• wabo Lingewaard	0	32	80
• beheer zones en kaarten (incl rvmk)	77 0	46	
• rvmk / orm	64	40	98
• vergunning milieu ODRN	72	58	66
• piket (schoonmaak)	103	15	89
• innovatie	0	51	7
• prov. Programma's	122	324	118
• incidentele projecten			
Totaal (kosten OD's)	**400**	**336**	**336**

Stelselkosten; Totaal €336.000

Toelichting op tabel 14

In tabel 14 zijn de kosten opgenomen van taken die gezamenlijk in het Gelders stelsel worden gedaan. Totaal is er bijna €60.000 minder uitgegeven dan begroot. Opvallende afwijkingen zijn de kosten van de coördinatie (uitgevoerd door OddV) en de kosten voor personeel. In deze laatste zijn de kosten van de Gelderse omgevingsdag opgenomen.

Toelichting tabel 15

Onder de projectkosten vallen de kosten die direct gerelateerd zijn aan de VTH-taken of projecten. Een groot deel van de kosten wordt één op één doorbelast aan de betreffende afnemer of toegerekend aan het project.

- Wabo - er zijn afspraken gemaakt met de gemeente Lingewaard en Arnhem dat de materiele kosten voor de Wabo vanaf 2023 direct door de gemeente worden betaald, i.p.v.voorgeschoten door ODRA. Dat er toch een realisatie is, heeft te maken met oude rekeningen uit 2022 en de overgangstermijnen. De kosten zijn via de werkprogramma's doorbelast.
- De kosten van de meetdienst overstijgen het budget.
- De kostentrend is opwaarts vanwege toename aantal opdrachten en het gebruik van materialen. Ook de kosten voor het pand aan de markt en de voertuigen van de meetdienst worden doorbelast aan de provincie via dit budget. Afschrijfkosten van apparatuur wordt bekostigd uit de bestemmingsreserve (zie hoofdstuk over activa).
- Piket (schoonmaakkosten) vallen ook hoger uit dan begroot. Dit heeft er mee te maken dat incidenten zoals afvalstortingen niet te voorspellen zijn. De kosten worden direct aan de betreffende partner doorbelast. Ten opzichte van vorig jaar zijn er minder kosten gemaakt.
- Projecten - betreffen de kosten die zijn toegerekend aan bv de SPUK-projecten, Theseus, Adviesrobot, en kosten meetdienst voor derden en OD's.

L

BALANS PER 31 DECEMBER 2023

Onze jaarrekening 2023 is opgesteld met inachtneming van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de Financiële verordening Omgevingsdienst Regio Arnhem. Deze verordening is eind 2023 vernieuwd en vastgesteld door het Algemeen Bestuur.
We lichten de grondslagen die daar mede in zijn opgenomen hierna verder toe.

1. Grondslagen balans

Vaste activa

- Immateriële vaste activa - zijn bij ODRA niet aanwezig.
- Materiële vaste activa - de materiële vaste activa met economisch nut zijn geactiveerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de ontvangen bijdragen, die hierop betrekking hebben. Duurzame waardeverminderingen worden onafhankelijk van het resultaat in aanmerking genomen. Deze worden lineair afgeschreven op basis van de economische levensduur. De investeringen in de inrichting van de ICT-systemen behoren tot de (im)materiële activa.
- Financiële vaste activa – zijn bij ODRA niet aanwezig.

Vlottende activa

- Voorraden – zijn niet van toepassing bij ODRA.
- Uitzettingen met renteloopti jd korter dan een jaar - hieronder vallen in principe het onderhanden werk. De waardering is op basis van de gerealiseerde doorlooptijd van het product in relatie tot de gemiddelde doorlooptijd van het betreffende product. Onderhanden werk is gefactureerd aan de klanten, verrekend met het saldo van voorgaand jaar, en komt dus nu niet voor op de balans van 2023.
- Liquide middelen - betreft de BNG rekening - worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De rekening ‘Rijksschatkist’ is opgenomen onder de uitzettingen minder dan een jaar.

Vaste passiva

- Eigen Vermogen - betreft de Algemene Reserve, de Bestemmingsreserves en het saldo van de rekening van baten en lasten (resultaat).

Voorzieningen

ODRA kent vier voorzieningen:

- Harmonisatie-voorziening - deze is gevormd bij de oprichting van ODRA in 2013 ter dekking van toekomstige kosten van werknemers die door ODRA van de betreffende gemeenten en provincie zijn overgenomen.
- Voorzieningen voor kosten van voormalige medewerkers - hier worden alle toekomstige kosten opgenomen van medewerkers waar nog uitkeringen of vergoedingen voor betaald moeten worden.
- Voorzieningen voor bovenwettelijk verlof. Vanuit de BBV is bepaald dat het deel dat wordt gespaard door medewerkers moet worden opgenomen in de voorziening. Bij ODRA wordt het spaardeel niet apart geregistreerd. Voor de voorziening wordt uitgegaan van het aantal niet opgenomen bovenwettelijke verlofuren (x gemiddeld uurloon), met een maximum voor de voorziening. Het maximum wordt bepaald via een risico-afweging, nl welk bedrag is nodig om de kosten van grootschalige opname van verlof in twee begrotingsjaren op te vangen.

Vlottende passiva

- Passiva met renteloopti jd korter dan een jaar - zoals de vooruit ontvangen betalingen en hebben betrekking op programma’s en projecten die in het boekjaar nog niet volledig zijn afgerond. Deze zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde na aftrek van de gemaakte kosten. De overige schulden en de overlopende passiva, deze zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.
- Langlopende lening - afgesloten met de BNG ter dekking van de investering in de huisvesting in 2022. Rente en aflossing staan vast voor 15 jaar.

2. Balans

Tabel 16: Vaste en vlottende activa

Activa x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Vasta activa		
Materiële vaste activa	1.155	1.387
Financiële vaste activa		
Vlottende activa		
Voorraden /ohw		
Liquide middelen	846	0
Uitzettingen met rentetypische looptijd < 1 jaar	5.705	5.082
Vooruit betaalde bedragen	250	220
Totale activa	**7.956**	**6.688**

Passiva x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Eigen vermogen		
- Algemene reserve	500	470
- Bestemingsreserves	213	339
- Onverdeeld gereal. result	144	53
Voorzieningen	1.056	895
Schulden > 1 jaar	542	625
Totaal vaste passiva	**2.455**	**2.383**
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden	809	3.600
Vooruitontvangen	790	516
Overige schulden	3.775	189
Overlopende passiva	127	-
Totaal vlottende passiva	**5.501**	**4.305**
Totale passiva	**7.956**	**6.688**

3. Activa

Tabel 17: Materiële vaste activa

(Im)Materiële vaste activa x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2023	investe- ringen	desinves- tering	afschrij- vingen	bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2022
Investeringen met economisch nut						
Apparatuur en Vervoermiddelen kantoo	7	2		2		8
Voertuigen meetdienst	8			3		11
Apparatuur meetdienst	107	21		35		120
Infrastructuur kantoor	424	0		31		455
Meubilair	317	0		52		369
ICT-apparatuur	237	29		116		325
Immateriele activa (software)	56	0		42		98
(Im)Materiele vaste activa	**1.155**	**51**	**-**	**282**	**-**	**1.386**

Toelichting tabel 17

De materiele activa zijn in 2023 als volgt gemuteerd:

- Apparatuur ten behoeve van bedrijfsvoering en kantoor: investeringen worden in 5 jaar afgeschreven. Er is een kleine investering geweest in keukenapparatuur.
- Voertuigen meetdienst: de bussen worden in 10 jaar afgeschreven. Het beleid is om over te gaan op elektrische voertuigen en lease. Er is één auto verkocht in 2023 met een bescheiden boekwinst.
- Apparatuur voor meetdienst: afschrijving is 5 tot 10 jaar afhankelijk van het type apparatuur. De investering betreft een soundlevel meter.
- Huisvesting infrastructuur kantoor: de kosten van de verbouwing en inrichting uit 2022 wordt in 15 jaar afgeschreven. Parallel aan de lening die hiervoor is afgesloten. In 2023 zijn er geen aanpassingen gedaan aan het kantoor.
- Meubilair: afschrijving in 10 jaar. Eveneens geen nieuwe investeringen gedaan.
- ICT-apparatuur, laptops en audiovisuele schermen worden in 4 jaar afgeschreven, telefoons in 2 jaar. De investering betreft mobiele apparatuur voor uitbreiding van de bezetting.
- Software investeringen: betreft de investeringen in SAP en Open Wave en worden in 5 jaar afgeschreven.

Toelichting tabel 18

In tabel 18 hebben we een onderscheid gemaakt tussen de 'uitzettingen korter dan een jaar' en de vorderingen. De uitzettingen betreffen de middelen die zijn ondergebracht in de Rijksschatkist. Er is een saldo van €2,28 miljoen beschikbaar op 31 december 2023.
De overige vorderingen betreffen vooruitbetaalde bedragen aan leveranciers, met name licentiekosten waarvoor vooruitbetaling veelal in de leveringsvoorwaarden is opgenomen.

Tabel 18: Uitzettingen korter dan een jaar

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < jaar x € 1.000	Stand 31-12-2023	Stand 31-12-2022
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	2.284	2.651
Vorderingen op openbare lichamen (debiteurer	3.420	1.534
BTW	-	
Overige vorderingen (vooruitbetaalde kosten)	250	419
OHW *		
Totaal uitzettingen	**5.955**	**4.604**

* ohw'23; is € 30.338 aanvullend in rekening gebracht aan partners

De producten die we aan de partner leveren, worden afgerekend met een vaste productprijs nadat ze zijn afgerond. Producten die nog niet zijn afgerond worden als onderhanden werk gewaardeerd (zie grondslagen). Met de partners is afgesproken dat de waarde niet op de balans wordt opgenomen, maar wordt gefactureerd (met verdiscontering van de waarde uit 2022). De waarden zijn afgerond €623.000 eind 2023 minus €593.800 eind 2022.

Toelichting tabel 19

We maken gebruik van twee bankrekeningen - BNG en een rekeningcourant bij het Rijk (schatkistbankieren SKB). Voor de liquiditeitspositie wordt alleen de BNG-rekening weergegeven. De schatkist is opgenomen bij de 'uitzettingen'. De liquiditeit is in heel 2023 goed geweest. Het systeem van bevoorschotting dat ODRA heeft afgesproken met de partners zorgt ervoor dat er voldoende werkkapitaal aanwezig is, en rente opbrengsten heeft gegeven. In het geval van grote uitgaven (bijvoorbeeld bij btw en premie betalingen) kunnen we eventueel gebruik maken van een lopend krediet bij de BNG van €1,0 miljoen.

Tabel 19: Liquide middelen

Liquide middelen x € 1.000	Stand 31-12-2023	Stand 31-12-2022
BNG betaalrekening	846	-94
Liquide middelen	**846**	**-94**

Er is een bankgarantie afgegeven ad € 115.679 t.b.v. de huur aan Eusebius BS.

Tabel 20: Benutting drempelbedrag

Berekening drempelbedrag		2023 1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
(1)	Afgesproken drempelbedrag *	1.750	1.750	1.750	1.750
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen.	882	573	651	669
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	868	1.177	1.099	1.081
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding drempelbedrag	0	0	0	0
(1) Berekening drempelbedrag					
(4a)	Begrotingstotaal 2023	24.663			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen.	24.663			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	0			
(4d)	Drempel bedrag ODRA	1.750	1.750	1.750	1.750
	(richtlijn)	(1.000)	(1.000)	(1.000)	(1.000)
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's rijksschatkist aangehouden middelen					
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	79.349	52.179	59.884	61.582
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a)/(5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	882	573	651	669

Toelichting tabel 20

Standaard is een drempelbedrag van €1,0 miljoen. We hebben echter een specifieke afspraak (25-9-2013) met het Ministerie van Financiën. Daarin is vastgelegd dat de limiet €1,75 miljoen is om het werkkapitaal ruimer te hebben.

4: Passiva

Reserves

Het resultaat van 2022 (€53.300) is gesplitst. Er is €29.800 toegevoegd aan de algemene reserve. Daarmee is die reserve aangevuld tot het maximum, zoals in de GR is bepaald. Het restant ad €23.500 is gerestitueerd aan de partners, conform de geldende verdeelsleutel van stemverhouding.

In 2023 zijn de bestemmingsreserves als volgt gemuteerd:

- BR Bureau milieumetingen: hieruit worden de afschrijfkosten van de apparatuur en voertuigen van de meetdienst bekostigd.
- BR Omzetting mba's: In de voorbereiding voor de omgevingswet zijn deze activiteiten uitgevoerd. Bedrag is vrijgevallen.
- BR Innovatie: Is vrijgevallen ter dekking van de projecten die binnen de gezamenlijke diensten zijn uitgevoerd.

Tabel 21: Reserves

Reserves x € 1.000	Saldo 31-12-2023	Resultaat-bestemming	Toevoe-gingen	Rente-toerekening	Onttrek-kingen	Saldo 31-12-2022
Algemene reserve	500	30				470
BR Provincietaken	92					92
BR Bureau milieumetingen	121				70	191
BR Innovatie	0				46	46
BR Opleidingen Omg wet	0					0
BR omzetting mba's	0				11	11
Resultaat 2022	0	-30			24 *	53
Onverdeeld resultaat 2023	144		144			
Reserves	**858**	**0**	**144**	**0**	**150**	**863**
* Uitgekeerd aan de partners						

Batig saldo

Wij stellen voor om het positieve resultaat van €144.300 te reserveren. Er is een wijziging van de GR gepland op 1 juli 2024, waarin een wijziging is opgenomen met betrekking tot algemene reserve. De wijziging betreft een aanpassing van het maximum van €0,5 miljoen algemene reserve in een minimale ratio van 0,8 voor het weerstandsvermogen. Deze wijziging komt voort uit de robuustheidscriteria die door het Interbestuurlijk Programma (IBP) zijn geformuleerd.
In afwachting van de besluitvorming over dit artikel kan het AB een besluit nemen, dit zal na balansdatum worden verwerkt.

Tabel 22: Voorzieningen en langlopende schuld

Voorzieningen x € 1.000	Saldo 31-12-2023	Toevoe-gingen	Aanwen-dingen	Saldo 31-12-2022
Harmonisatietoel.Prov. Geld	404	22		381
Verlof sparen / Bovenmatig	500	17		483
Personele kosten	152	121		31
Frictie	pm			0
Voorzieningen	**1.056**	**160**	**-**	**895**
Schuld BNG per 31-12-2023	625		42	583

Toelichting op tabel 22

De voorzieningen voor toekomstige verplichtingen zijn in 2023 met €239.000 toegenomen;

- Voorziening 'harmonisatietoelagen': is bij de oprichting van ODRA ingesteld om garantie toelagen die overgekomen medewerkers ontvangen, tot hun uitdiensttreding te dekken. Er is een dotatie geweest om de effecten (loonstijgingen) van de CAO 2023 te kunnen opvangen. Er is nog €404.000 nodig lopend tot 2041.
- Voorziening 'personele kosten': zie toelichting bij de exploitatie. De toekomstige kosten van voormalige medewerkers zijn opgenomen.
- Reserve 'bovenmatig verlof': zie toelichting bij de exploitatie. Door sturing op de verlofsaldi wordt de opname gespreid en afgebouwd. Met €0,5 miljoen kunnen op korte termijn de risico's worden opgevangen.

Langlopende schulden

- Bij de BNG is een lening afgesloten voor de financiering van de infrastructuur in het kantoor. Ingangsdatum was 1 juli 2022; looptijd 15 jaar lineair. In 2023 heeft de eerste aflossing plaatsgevonden van €41.700. De rente is verantwoord in de exploitatie.
- Het deel voor 2024 is opgenomen bij de kortlopende schulden.

Vlottende passiva (met looptijd korter dan jaar)

Tabel 23: Vooruit ontvangen bedragen

Vooruitontvangen betalingen x € 1.000	Saldo 31-12-2023	Toevoe-gingen	Aanwen-dingen	Saldo 31-12-2022
Warme overdracht bodem	123	123		0
Inrichting klachtensysteem	4	4		
Subsidies bodemtaken	25		5	30
SPUK subsidie energie	414	448	346	311
SPUK subsidie IBP	351	350	173	175
Vooruitontvangen betalingen	**917**	**925**	**524**	**516**

Toelichting op tabel 23

Eind 2022 zijn voorschotbedragen op de toegekende subsidies binnengekomen voor SPUK-projecten die begin 2023 zijn gestart. Eind 2023 zijn de voorschotten voor 2024 binnengekomen.
Qua besteding / aanwending; deze zijn verantwoord bij de baten van derden (projecten).
Daarnaast zijn er nog drie projecten waarvoor al middelen zijn binnengekomen (via voorschotfacturering) en in 2024 zullen worden besteed.

- Subsidies voor bodemtaken - de laatste rekeningen moeten nog in 2024 binnenkomen. Daarna kan het verschil worden samengevoegd met de middelen 'warme overdracht bodem'.
- Voor de warme overdracht bodem zijn middelen door de Provincie beschikbaar gesteld aan de gemeenten. Uit deze subsidie worden mede de kosten van ODRA bekostigd. Voor 2024 is een bestedingsplan opgesteld.
- De inrichting van het meldpunt is overgedragen van de provincie naar de OD's. Gezamenlijk is hiervoor een nieuw systeem ingericht. De eindafrekening is in 2024; resterende bedragen zijn hiervoor beschikbaar.

De verantwoording van de SPUK-subsidies loopt via de Sisa-richtlijnen en maken onderdeel uit van de jaarrekening (inhoudelijk zijn de projecten in katern 1 toegelicht).

Tabel 24: SPUK verantwoordingstabellen

Beschikkingsnummer	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
SPUK - IBP beschikkingsnummer	Ontvangen gelden (voorschotten)	Besteding ten laste van Rijksmiddelen in 2023	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen	Eindverantwoor-ding (ja/nee)	Naam Activiteit	Besteding per activiteit	Cumulatieve besteding per activiteit
		Aard controle R Indicator E93/01	Aard controle n.v.t Indicator E93/02	Aard controle n.v.t Indicator E93/03			
IenW E93 IENW/BSK-2022/298276	€ 524.590	€ 173.216	€ 173.216	Nee	Regeling specifieke uitkering	€ -	€ -

		Indicator	Indicator 01	Indicator 02	Indicator 03	Indicator	Indicator 05
SPUK - energie	specifieke uitkering	Ontvangen gelden (voorschotten)	Besteding ten laste van Rijksmiddelen in 2023	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen	Voldaan aan artikel 6, tweede lid van de regeling (ja/nee)	Voldaan aan artikel 6, zesde lid van de regeling (ja/nee)	Eindverantwo ording (ja/nee)
	Eenmalig specifieke uitkering ten behoeve van extra ondersteuning voor toezicht op en handhaving van de energiebesparingsplicht		Aard controle R Indicator F21/01	Aard controle n.v.t Indicator F21/02	Aard controle R Indicator F21/03	Aard controle D2 Indicator F21/04	Aard controle R Indicator F21/05
EZK F21 THE-22-03351958		€ 759.735	€ 345.966	€ 345.966,00	Nee	Ja	Nee

- SPUK-IBP: kwaliteitsprogramma vanuit Omgevingsdienst NL en Ministerie van I&W, voortvloeiend uit de aanbevelingen van de Commissie van Aartsen. Het ontvangen bedrag zijn de voorschotten van 2023 en 2024. De looptijd van het project is verlengd tot eind 2024. Er is totaal een bedrag van €525.000 toegezegd.
- SPUK-THE (energie): Toezicht en handhaving op energie-besparingsplicht. De ontvangen middelen zijn de voorschotten van 2023 en 2024. Het project loopt door tot 2026; er is een beschikking afgegeven voor een totaalbedrag van €1.565.897.

Tabel 25 : Schulden korter dan 1 jaar

Schulden < jaar x € 1.000	Stand 31-12-2023	Stand 31-12-2022
Te betalen lonen, loon belasting	1.038	1.184
Premies IP/OP/NP /FPU	208	193
Crediteuren	1.304	141
Crediteuren privaat	3	7
Te betalen BTW	1.082	559
Te betalen netto lonen	61	0
BNG-liquiditeit		13
Divers	79	98
Overige schulden	**3.775**	**2.195**

Tabel 26: Overlopende passiva

Overlopende passiva (nog te betalen) x € 1.000	Stand 31-12-2023	Stand 31-12-2022
Facturen leveranciers	511	169
CAO nabetalingen		16
Afrekeningen met klanten	250	4
rente lening	48	
Overlopende passiva	**809**	**189**

Toelichting op tabel 25 en 26

Onze schuldenpositie is aan het einde van het boekjaar altijd relatief groot. Leveranciersfacturen en afdracht belastingen en premies worden toegerekend aan het boekjaar, maar betaald in de eerste maand van het nieuwe jaar.

- Voor de BTW-afdracht geldt dat het opgenomen bedrag in de tabel de verschuldigde belasting is over het vierde kwartaal 2022, gesaldeerd met de voorbelasting.
- Onder de post 'crediteuren privaat' zijn verschuldigde bedragen aan de personeelsvereniging en nog te betalen vergoedingen aan private personen opgenomen.
- De afrekeningen met de klanten betreffen een aantal (nog op te stellen) creditnota's.

5: Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Tabel 27: Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Overzicht niet uit de balans blijkende verplichtingen en langdurige contracten x € 1.000		looptijd in mnd. vanaf 1 jan 2024	Looptijd eindigt	contractw. 2024	contractwaarde x € 1.000 tot einde looptijd	Toelichting
Leasecontracten vervoersmiddelen						
- Wassink	Peugeot	68	30-8-2029	7	37	
- BK mobility	Peugeot e-Bus	26	1-3-2026	8	18	5 jarig contract
- Zoevers	Lease fietsen	33	30-9-2026	52	142	met optie verlenging & overname
ICT licenties en beheer						
- T2en	Licenties SAP / SAC / helpdesk	15	20-3-2025	125	156	wordt opnieuw aanbesteed in 2024
- REM automatisering	Licenties Open Wave	24	1-1-2026	54	108	optie tot verlenging met 5 jaar
- Rubicon	Cloud-beheer	6	1-6-2024	17	9	wordt opnieuw aanbesteed in 2024
- Rubicon	MS licenties	6	1-6-2024	125	63	wordt opnieuw aanbesteed in 2024
- telefoon / wifi	Wilroff Rijtsema	30	1-7-2026	26	66	onderhoudscontr\act
- licenties software	Data mask	42	21-5-2027	8	29	
Huisvesting en facilitair						
- Eusebius BS	Huurcontract & services	217	1-2-2042	388	7.399	
- Ten Brinke	Beplanting	42	1-8-2027	24	83	Lease contract 5 jaar
Primaire proces						
Stantec	Milieu controles	15	1-4-2025	150	188	afname is schatting; zelf te bepalen
Geonavation	GIS/GOED applicatie	41	1-6-2027	20	70	
Totaal				**1004**	**8.366**	

Toelichting op tabel 27

In de tabel zijn alle verplichtingen opgenomen waarvoor in 2023 of eerdere jaren meerjarige contracten zijn afgesloten. Een deel van de contracten wordt in 2024 opnieuw afgesloten, wederom meerjarig, een aantal via een Europese Aanbesteding.

In de tabel zijn de contracten die in 2023 zijn afgesloten, maar een looptijd hebben van minder dan een jaar, niet opgenomen, evenals de afspraken met leveranciers met een korte (<1 jaar) opzegtermijn. Deze kosten worden uit de begroting 2024 gedekt, en vormen geen risico op frictie of afkoop bij tussentijdse verandering van de organisatie.

Diverse verplichtingen

- Opgebouwd IKB is niet gekapitaliseerd. Dit is geen verplichting in het BBV vanuit de aanname dat deze jaarlijks gelijk zijn. Wij rekenen de opgebouwde IKB aan het eind van het jaar af.

- Reguliere verlofsaldi hoeven volgens de BBV niet gekapitaliseerd te worden. Er wordt uitgegaan van gelijke opnamen in de jaren. De (nieuwe) verplichting om bovenwettelijk verlof wel als voorziening op te nemen is verwerkt in de balans tot maximaal €0,5 miljoen. Een volledige opname van het boven wettig verlof (volledige verplichting) zou uitkomen op €0,8 miljoen.
- Alle medewerkers in vaste dienst hebben een trekkingsrecht van maximaal €1.000 voor vijf jaar ter besteding aan een Arbo-geschikte thuiswerkplek. De feitelijk afgeroepen vergoeding is in de exploitatie opgenomen bij de algemene personeelskosten. De reservering staat (gesaldeerd) op de balans en bedraagt €34.300.
- Afspraken rond het generatiepact zijn niet gewaardeerd in de jaarrekening

Gebeurtenissen met gevolgen voor 2024 en later

- Er zijn toezeggingen vanuit respectievelijk het ministerie van I en W en het RVO dat in de verantwoording de tarieven kunnen worden gebruikt die standaard zijn voor de betreffende OD's. In de verantwoording van de SPUK-middelen is door ODRA uitgegaan van de tarieven in de initiële begroting en de daarop gebaseerde beschikking. Indien de tarieven van de bijgestelde begroting wordt gehanteerd, leidt dat tot een hogere omzet in de betreffende jaren.
- De eerste fase van ons contract met de leveranciers van onze bedrijfvoeringsystemen (SAP/Nmbrs) loopt af per 20 maart 2024. Vooruitlopend hierop heeft een evaluatie plaatsgevonden op de functionaliteit en technisch functioneren van deze systemen. Op basis van een opgestelde businesscase heeft het bestuur op 8 februari 2024 besloten om een Europese Aanbesteding op te starten voor vernieuwing van de bedrijfssystemen. Operationeel per 1 januari 2025.
- Verder zijn geen andere relevante gebeurtenissen na balansdatum.

M

FINANCIËLE WEERBAARHEID EN RISICO'S

Wij brengen ons bestuur aan de hand van een dashboard periodiek op de hoogte van de stand van zaken in onze bedrijfsvoering. We staan dan stil bij de operationele risico's, financiën en ons weerstandsvermogen. De financiële positie ultimo 2023 geeft geen directe aanleiding om in 2024 maatregelen voor te stellen aan ons bestuur.

1: Financiële positie; weerstandsvermogen

In de tabellen wordt de financiële positie verder geduid.

- Weerstandsvermogen: het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate wij in staat zijn financiële tegenvallers in de toekomst op te vangen. In de Gemeenschappelijke Regeling (GR) is bepaald welke vermogensbestanddelen wij kunnen aanhouden. Deze bestaan uit een algemene reserve en bestemmingsreserves. De algemene reserve is nu nog gemaximeerd tot €500.000, dat is 2,0% van de omzet in 2023. Daarnaast kunnen we bestemmingsreserves aanhouden voor kosten die we in de toekomst verwachten. Inhoud en omvang bepaalt het Algemeen Bestuur. In de nieuwe GR wordt voorgesteld om het weerstandsratio als uitgangspunt te nemen. Dit is de verhouding tussen de risico's en het vermogen (+ post onvoorzien). De norm vanuit het IBP is 0,8. Eind 2023 was onze ratio 0,6. Indien het batig saldo wordt toegevoegd aan de algemene reserve, stijgt de ratio naar 76%.

Tabel 28: Weerstandsvermogen en weerstandsratio

Weerstands vermogen x € 1.000	stand 31-12-2023	% omzet
Algemene Reserve	500	2%
- Resultaat boekjaar		
- te bestemmen (na balansdatum)	144	17%
Bestemmingsreserves	213	1%
Totaal	857	
Totale baten (omzet)	24.712	
% omzet	3,5%	

weerstands-ratio	2023	toev. batig saldo
Totaal risico's x € 1.000	1.000	
Post onvoorzien in de begroting	99	
Algemene reserve	500	144
Ratio (vermogen + onvoorzien / risico's)	59,9%	74,3%

2: Risico beoordeling

In deze paragraaf geven we een beeld van de risico's die waren geïdentificeerd in de begroting 2023, en welke zich hebben voorgedaan. We hebben (als ze tegelijkertijd voordoen) de inschatting gemaakt van circa €1,0 miljoen aan risico's voor de bedrijfsvoering. We hebben de risico's verdeeld in vijf categorieën:

1. Exploitatiesaldo

Een saldo in de exploitatie kan ontstaan door het niet realiseren van begrote inkomsten, tegenvallende kosten of kosten voor onvoorziene gebeurtenissen. Nieuw in deze categorie is ook de structurele krappe arbeidsmarkt, waardoor niet aan verplichtingen jegens klanten kan worden voldaan, en er omzetmarge wordt misgelopen.

Verloop in 2023

Vanuit de periodieke prognoses (aan het bestuur) is gebleken dat we achterliepen op de realisatie van de omzet. De marges liepen op tot 2% á 3% van de omzet, circa €0,5 miljoen. Die marges ontstonden door:

- Een groei van het werkaanbod, waardoor er veel extra capaciteit nodig is. Werving en inwerken leidt tot een vertraging in de realisatie van de werkafspraken. Dit was het meest voelbaar bij de projecten. Daar is ook uiteindelijk minder omzet gerealiseerd dan begroot. Daarbij komt dat je voor het extra werk, met name als het incidenteel is, aangewezen bent op externen. Het risico van de meerprijs, heeft zich voorgedaan. Het gaat om €37.000 per fte.
- Ons systeem van Outputfinanciering; uit de analyse over 2023 blijkt dat de gemiddelde prijs van een product uitkomt op €611,- (begroot €740). Er worden meer 'goedkopere' producten dan duurdere geleverd. Er is een disbalans in aantallen, maar ook in bestede tijd per product. Bij een aantal producten is het 'kengetal' (de gemiddelde tijdsbesteding) niet reëel.

"WERKEN EN INWERKEN LEIDT TOT EEN VERTRAGING IN DE REALISATIE VAN DE WERKAFSPRAKEN"

De mitigerende maatregen waren er vooral in de 2e helft 2023; de focus is toen gelegd op de declarabiliteit; indirecte activiteiten zijn lager geprioriteerd.

2. Taakuitvoering

We kunnen aansprakelijk worden gesteld voor fouten in de taakuitvoering en bedrijfsvoering. Bijvoorbeeld als gedelegeerde bevoegdheden onduidelijk zijn en niet helder zijn vastgelegd. Dit betreft vooral een bestuurlijk- en imagoprobleem. We zijn verzekerd voor schadeclaims tot een bedrag van maximaal twee keer €2,5 miljoen per jaar. Met een eigen risico.
In 2023 zijn er geen substantiële claims binnen gekomen waarvoor de verzekering is ingezet.

3. Frictiekosten

Ondanks de groei van afgelopen jaren, de krappe arbeidsmarkt en organisatorische turbulentie, is in 2023 weinig frictie ontstaan met financiële consequenties. Partners hebben in 2023 vooral meer taken en opdrachten bij ons neergelegd. Het effect hiervan is al in punt 1 beschreven. Er zijn geen partners die taken weer terug in eigen beheer hebben genomen.
De frictie van personeel dat geen fit meer heeft met ODRA is beperkt gebleven. Er is wel een dotatie gedaan van €0,2 miljoen voor de personeelsvoorziening van eerdere casussen,

4. Niet voldoen aan wet- en regelgeving

Compliancy aan algemene wet- en regelgeving, zoals belastingwetten, privacy, Europese -en nationale verordeningen is een algemeen risico. Met name voor de rechtmatigheidsverklaring. We zijn vanaf boekjaar 2023 verplicht om een eigen 'in control-statement' af te geven, waaruit deze rechtmatigheid blijkt. Deze is verderop in de jaarrekening opgenomen.

In 2023 is geconstateerd dat er geen financiële risico's hieruit voortkomen die effect hebben gehad op de exploitatie of begroting 2024. omdat bijvoorbeeld geen wijzigingen zijn doorgevoerd in de belastingplicht (omgevingsdiensten zijn vrijgesteld van vennootschapsbelasting).

5. Liquiditeit

Ons werkkapitaal wordt gevormd door vermogen, beschikbare voorzieningen en voorschotten die partners betalen voor onze dienstverlening. Bij uitblijven van betalingen van de voorschotten lopen wij een risico dat we salarissen, loonheffing, premies, BTW en crediteuren te laat betalen. We hebben aan het eind van elk kwartaal een saldo van minimaal twee miljoen euro nodig. We dekken een groot deel van de liquiditeitsbehoefte uit de voorschotten van onze partners, en zijn daarbij afhankelijk van hun betalingsdiscipline. Die is in 2023 sterk verbeterd ten opzichte van 2022.

3: Financiële kengetallen

Tabel 29: Financiële kengetallen

Kengetallen	stand 31-12-2023	stand 01-01-2023
netto schuldquote	3,0%	3,0%
netto schuldquote gecorr. voor verstrekt	0,0%	0,0%
solvabiliteitsrisico	6,3%	7,0%
structurele exploitatieruimte	pm	pm
liquiditeit	410,1%	334,2%
grondexploitatie	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt

Toelichting op tabel 29

Met bovenstaande kengetallen geven we inzicht in de structurele evenwichtigheid en duurzaamheid van onze begroting.

- De netto schuld quotes geven inzicht in het niveau van onze schuldenlast ten opzichte van de baten middelen. In de toelichting op de balans zijn de schulden en eigen vermogen gespecificeerd. De schuldquote is gelijk aan 2022. Feitelijk financieren we de lopende verplichtingen met eigen middelen.
- De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin wij in staat zijn aan onze financiële verplichtingen te voldoen. Het betreft het eigen vermogen versus het balanstotaal. Het percentage is licht gedaald naar 6,6%.
- Voor de beoordeling van het structurele- en reële evenwicht van de begroting maken wij het onderscheid tussen structurele- en incidentele lasten. We hebben geen toezeggingen op een meerjarige omzet, ondanks het aanwezig zijn van wettelijke verplichte basis-milieutaken.
- Grondexploitatie en belastingcapaciteit zijn bij ODRA niet van toepassing.

4: Financiering, treasury, bankieren

Ons Treasurystatuut is in december 2023 geactualiseerd, te samen met de financiële verordeningen.
Hieronder een toelichting op de kasstromen en het renterisico beheer.

- Externe financieringen: In 2022 zijn we een lening aangegaan ter dekking van de investeringen in de huisvesting. Dit gaat om een 15-jarige lening van €625.000. De afschrijving van de investeringen loopt hiermee gelijk. De investeringen in ICT worden gefinancierd uit onze liquiditeit. Dit gezien de relatief korte looptijd.
- Investeringen in apparatuur meetdienst; Deze worden de komende jaren nog gedekt met het bestemmingsfonds.
- We zijn sinds eind 2013 verplicht deel te nemen aan schatkistbankieren - alle banktegoeden boven drempelwaarde van €1,75 miljoen, die wij met het Ministerie van Financiën hebben afgesproken, worden verplicht gestort op een rekening-courant bij het Ministerie. De overige liquiditeit is onze rekening-courant tegoeden en die hebben we ondergebracht bij de BNG. In de financieringsovereenkomst (juni 2020) met de BNG is een kredietlimiet afgesproken van maximaal één miljoen euro. Sinds oktober 2022 wordt er (weer) rente vergoed over de tegoeden.
- Kasgeldlimiet Fido - in de wet Financiering decentrale overheden (Fido) is een kasgeldlimiet gesteld aan het maximumbedrag waarop wij onze financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd minder dan 1 jaar) mogen financieren. Voor ons is de norm 8,2% van het begrotingstotaal. Wij komen hier niet boven.

N

RECHTMATIGHEIDSVERKLARING DAGELIJKS BESTUUR

1. Vereisten

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Daarnaast geldt dat de ODRA moet voldoen aan een drietal rechtmatigheidscriteria. Dit betreffen:

- Het begrotingscriterium: een verklaring dat alle exploitatieposten binnen de vastgestelde begroting zijn gebleven, inachtneming van gestelde marges (beschreven in de financiële verordeningen en controle protocollen), dan wel expliciet (buiten de begroting om) zijn geaccordeerd door het bestuur.
- Rechtmatig handelen binnen de bestaande wet en regelgeving en verordeningen. Deze betreft met name de rechtmatigheid op inkoop (Europese Aanbesteding), kasbeheer, en loon- en belasting wetgeving.
- Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium.; richt zich op niet toegestaane aanwending van eigendommen van ODRA door medewerkers, dan wel misbruik maken van de positie die medewerkers hebben binnen ODRA.

2. Conclusies over 2023

In de bestuursvergadering van december 2023 is het geactualiseerde treasury statuut, de financiële verordening en het controle-protocol vastgesteld. Ze hebben een werking voor heel 2023.

- In het controle protocol is het grensbedrag voor fouten in de jaarrekening bepaald op 1% van de omzet, zijnde €246.000. Voor onzekerheden geldt de grens van 3% van de omzet; €738.000.
- De rapporteringstolerantie is bepaald op €50.000 bij fouten.
- Voor de WNT geldt een marge van €0,-.

Met inachtneming van bovenstaande is het Dagelijks Bestuur van mening:

- Begrotingscriterium - dat de ODRA periodiek het bestuur en de partners heeft geïnformeerd over de voortgang van de exploitatie via een ‘dashboard’ en specifieke partnerrapportages. Dat daarin inzicht is gegeven in de kosten en baten, waarbij de marges van de prognoses expliciet zijn toegelicht, en binnen de marges van onzekerheden zijn gebleven. Er is uiteindelijk een positief exploitatie saldo gerealiseerd, waarmee ODRA wordt gecomplimenteerd. Op basis van de tussentijdse rapportages, met een wat somberder beeld) is tijdig bijgestuurd. In deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties zijn rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.
- Rechtmatigheid - alle inkoopcontracten zijn getoetst aan de (Europese) aanbestedingsregels. Het merendeel van de inkoopcontracten betreft inhuur van personeel. Deze worden via het platform ‘Werken in Gelderland’ (WIG) aanbesteed. WIG is een zogenaamde DAS (dynamisch aankoop), dat Europese aanbesteding garandeert. Er is één licentiecontract dat in 2023 opnieuw (Europees) had moeten worden aanbesteed, maar door de verlengingsbepalingen (automatisch tenzij) is dit niet tijdig opgestart. Het contract wordt in 2024 Europees aanbesteed. Betreft €125.000 overwaarde.
- Misbruik - er zijn door het bestuur geen gevallen van misbruik of oneigenlijk gebruik van middelen bekend.

ONDERTEKENING

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van Omgevingsdienst Regio Arnhem van 17 april 2024.

De voorzitter,
De heer J. Maouche

De secretaris,
Dhr. R. Vlaander

BIJLAGEN

Bijlage 1: Specificatie per partner

Actuele Begroting en realisatie 2023 per klant (groep)						in euro's x € 1.000		aantallen begroot		Realisatie per klant															
										aantallen		bedragen x € 1.000										taakvelden real. 2023			
Baten per klant x € 1.000	producten aantal x tarief	diensten uren x tarief	Collectieve diensten	Overige baten	totaal baten	Aandeel bouw	aandeel milieu	aantal producten	aantal diensten	real. producten	real. diensten	prod. X tarief	uren x tarief	col. Diensten	div materieel	totaal						bouw		mil / alg	
Arnhem	3.656	1.999	606	141	6.401	3.466	2.935	4.834	21.038	6.203	25.019	€	3.621	€	2.451	€	606	€	80	€	6.759	€	3.115	€	3.644
Doesburg	402	105	47	13	568	381	186	472	1.107	522	1.411	€	423	€	141	€	47	€	-	€	611	€	417	€	194
Duiven	228	124	43	20	415	35	380	291	1.304	262	1.422	€	209	€	146	€	43	€	7	€	406	€	11	€	395
Lingewaard	1.544	1.354	220	80	3.198	1.469	1.729	2.017	14.251	1.765	13.940	€	1.288	€	1.355	€	220	€	76	€	2.940	€	1.037	€	1.903
Overbetuwe	499	432	110	58	1.099	105	993	681	4.545	817	3.967	€	496	€	401	€	110	€	1	€	1.009	€	63	€	946
Provincie regulier & projecten	330	1.720	107	249	2.406	249	2.158	325	18.263	430	10.097	€	398	€	945	€	107	€	380	€	1.830			€	1.830
Provincie Bodemtaken		755			755	333	423		7.950		5.765			€	548			€	-	€	548	€	198	€	350
Provincie Complexe Handhaving		3.601		45	3.646	94	3.552		37.909		40.834			€	1.131			€	23	€	1.154	€	61	€	1.093
Provincie aandachtsbedrijven		1.173		42	1.215	42	1.173		12.348		11.902			€	3.957			€	4	€	3.962			€	3.962
Renkum	854	441	154	41	1.489	834	655	1.163	4.641	1.834	5.630	€	963	€	540	€	154	€	28	€	1.685	€	770	€	914
Rheden	291	173	103	48	615	110	505	707	1.822	844	2.182	€	332	€	229	€	103	€	22	€	685	€	54	€	631
Rozendaal	9	7	17	7	40	10	30	18	78	13	50	€	10	€	8	€	17	€	-	€	36	€	3	€	32
Westervoort	47	31	31	14	123	17	106	67	328	61	211	€	40	€	28	€	31	€	6	€	104	€	4	€	100
Zevenaar	354	269	87	55	765	95	670	495	2.832	457	4.651	€	306	€	464	€	87	€	33	€	890	€	55	€	835
Subtotaal partners	8.213	12.185	1.526	813	22.737	7.241	15.495	11.070	128.416	13.208	127.081	€	8.086	€	12.344	€	1.526	€	661	€	22.617	€	5.788	€	16.829
% van de omzet	53%	79%	10%	5%				*kengetal*	*742*	*kengetal*	*612*		36%		55%		7%		3%				26%		74%
Subtotaal OD's	24	399	114	-0	537	-	502	54	3.955	38	3.971	€	10	€	370	€	110	€	7	€	497	€	65	€	432
Subtotaal derden	-	304	8	-0	312	-	312	-	3.306	-	2.470	€	-	€	297	€	7	€	66	€	370	€	64	€	306
Subtotaal uit balans/overig	-	983	-	-	983	-	1.078	-	10.685	-	12.534	€	-	€	1.046	€	-	€	181	€	1.227	€	-	€	1.227
Totaal klanten	8.237	13.871	1.648	813	24.569	7.241	17.387	11.124	146.362	13.246	146.056	€	8.095	€	14.057	€	1.644	€	915	€	24.712	€	5.917	€	18.794
% van de omzet	47%	80%	9%	5%				*kengetal*	*740*	*kengetal*	*611*		33%		57%		7%		4%				24%		76%

Bijlage 2: Specificatie producten

Productnaam	initiel Taak-veld	actuele bg 2023 getal	tarief	act bg '23	aantal	baten x € 1.000	Realisatie 2023 aantallen	baten	% tov act bg	2022 aantallen 2022	mut '23 tov '22
Programma 1. Vergunningverlening											
Intrekken omgevingsvergunning mba	Milieu	13	€ 1.235		8 €	10	5 €	6	63%	6	17%
Intrekkingsbesluit BRIKS	Bouw	4	€ 380		40 €	15	28 €	11	70%	26	-8%
Maatwerk milieu	Milieu	14	€ 1.330		61 €	81	50 €	67	82%	56	11%
Meldingen beh. Besluit bouw en leefomg.	Bouw	1	€ 95		1388 €	132	1.688 €	160	122%	1.469	-15%
Meldingen mba	Milieu	10	€ 950		464 €	441	393 €	373	85%	394	0%
Omgevingsvergunning BRIKS cat 1/gevolgklasse 1	Bouw	9	€ 855		1778 €	1.520	1.765 €	1.509	99%	1.490	-18%
Omgevingsvergunning BRIKS cat 2/gevolgklasse 2	Bouw	23	€ 2.185		513 €	1.121	364 €	795	71%	492	26%
Omgevingsvergunningen milieubelastende act.	Milieu	22	€ 2.090		51 €	107	25 €	52	49%	33	24%
Vergunning vuurwerkontbrandingen	Milieu	11	€ 1.045		175 €	183	176 €	184	101%	183	4%
Subtotaal vergunningen		8,5	€ 806,0		4.478 €	3.609	4.494 €	3.158	87%	4.149	37%
aandeel bouw			aandeel bouw		3.719 €	2.788	3.845 €	2.475	78%	3.477	84%
aandeel milieu/alg			aandeel milieu		759 €	821	649 €	682,2	22%	278	7%
Programma 2. Toezicht en Handhaving											
Controle Alcoholwet	Milieu	5	475		30 €	14	46 €	22	153%		
Controle asbest/sloop	Bouw	9	€ 855		229 €	196	249 €	213	109%	230	-8%
Controle BRIKS / gevolgklasse 2 Bbl	Bouw	23	€ 2.185		244 €	533	164 €	358	67%	202	19%
Controle BRIKS / gevolgklasse 3 Bbl	Bouw	48	€ 4.560		89 €	406	51 €	233	57%	64	20%
Controle BRIKS categorie 1	Bouw	8	€ 760		1267 €	963	1.251 €	951	99%	1.379	9%
Handhavingscontrole	Milieu	10	€ 950	€	109,0 €	104	287 €	273	263%	116	-147%
Hercontrole milieu	Milieu	6	€ 570		642 €	366	433 €	247	67%	429	-1%
Klachtbehandeling	Milieu	2	€ 190		2006 €	381	3.991 €	758	199%	2.907	-37%
Prev. milieutoezicht	Milieu	9	€ 855		1.691 €	1.446	1.633 €	1.396	97%	1.548	-5%
Prev. milieutoezicht - RIO	Milieu	9	€ 855		€	-	9 €	8	0%	4	-125%
Projectcontrole - WNB	Milieu	9	€ 855		€	-	121 €	103	0%	45	-169%
Rapp.verpl. overig	Milieu	4	€ 380		219 €	83	185 €	70	84%	176	-5%
Toez. vuurwerkev.	Milieu	12	€ 1.140		120 €	137	94 €	107	78%	100	6%
Projectcontrole	Milieu	11	€ 1.045				118 €	123	0%		
Hercontrole milieu - ENE	Milieu	6	€ 570				96 €	55	0%		
Contr. act. in of op bodem	Milieu	1	€ 95				24 €	2	0%		
subtotaal toezicht & handhaving		7,3	€ 696,4		6.646 €	4.628	8.752 €	4.919	106%	7.215	63%
aandeel bouw					1.829 €	2.098	1.715 €	1.755	36%	1.887	26%
aandeel milieu & algemeen					4.817 €	2.531	7.037 €	3.164,7	64%	5.328	74%
Totaal producten		8,1	€ 740,5		11.124 €	8.238	13.246 €	8.077		11.364	
aandeel bouw					5.548 €	4.886	5.560 €	4.230	52%	5.364	47%
aandeel milieu & algemeen					5.576 €	3.352	7.686 €	3.846,9	48%	5.606	49%

Bijlage 3: Specificatie diensten

		actuele bg '23		Realisatie 2023		realisatie '22	
	taakveld	aantallen	bedrag x € 1.000 ad 95 p/u	aantal uren	baten	aantal uur	baten
Programma; Vergunningen							
Advies omgevingskwaliteit	Bouw	1.671	€ 159	2.936	€ 279		
Advies omgevingsverg. en meldingen mba	Milieu	607	€ 58	594	€ 56	681	€ 62,6
Begeleiden initiatief BRIKS	Bouw	3.137	€ 298	4.317	€ 408	4.456	€ 409,7
Begeleiden initiatief milieu	Milieu	1.022	€ 97	695	€ 66	645	€ 59,3
Beoordelingen Bbl	Bouw	2.040	€ 190	1.439	€ 135	1.499	€ 137,8
Juridische expertise vergunningen	Algemeen	2.312	€ 220	5.404	€ 513	5.180	€ 476,5
Omgevingsverg. BRIKS cat 3 /gevolgklasse 3	Bouw	660	€ 63	556	€ 53	1.945	€ 178,9
Omgevingsvergunning compl. Bedrijven	Milieu	2.509	€ 238	2.200	€ 209	2.051	€ 188,5
Subtotaal vergunningen		**13.958**	**€ 1.322**	**18.141**	**€ 1.719**	**16.457**	**€ 1.513**
aandeel bouw		7.508	€ 710	9.248	€ 874	7.900	€ 726
aandeel milieu/alg		6.450	€ 613	8.893	€ 845	8.557	€ 787
Programma 2. Toezicht en Handhaving							
Bestuursdwang uitvoeren	Algemeen	250	24	9	€ 1	32	€ 2,8
Controle activiteiten in of op de bodem	Milieu	666	63	afgerekend als product			
Contr. best. bouw en RO	Bouw	4.581	435	6.470	€ 376	4.194	€ 385,4
Controle bodemsanering	Milieu	5.818	551	4.823	€ 457	6.210	€ 571,2
Controle complex bedrijf	Milieu	9.399	892	11.271	€ 1.023	11.631	€ 1.069,8
Contr. grav. i/bodem o/IW	Milieu	2.790	263	4.600	€ 436	4.744	€ 436,2
Handh.besl. nemen	Algemeen	10.694	1.016	13.476	€ 1.280	10.776	€ 991,1
Handhavingscontrole - PCH	Milieu	670	64	710	€ 67		
Hercontrole milieu PCH	Milieu	1.410	134	1.184	€ 112		
Jur. exp. handhaving	Algemeen	4.782	454	5.626	€ 534	5.479	€ 503,8
Keten- en data gedreven toezicht - PCH	Milieu	795	76	1.153	€ 110		
Klachtbehandeling - PCH	Milieu	2.028	193	1.147	€ 109		
Preventieve controle mba - PCH	Milieu	657	62	4.013	€ 381		
Projectcontrole - ENE	Milieu	8.379	790	587	€ 56	3.454	€ 317,6
Rapp.verpl. EPRTR	Algemeen	1.289	122	1.217	€ 115	1.205	€ 110,7
Rapportageverplichting overig - PCH	Milieu	1.572	149	1.518	€ 144		
Rapp.beh. meld. ong. voorv.	Milieu	1.524	145	558	€ 53	602	€ 55,2
Strafrecht - PCH	Milieu	600	57	1.104	€ 105		
Transportcontrole	Milieu	0	0	430	€ 41	191	€ 17,5
Subtotaal toezicht		**57.904**	**€ 5.490**	**59.896**	**€ 5.640**	**56.869**	**€ 5.229**
aandeel bouw		4.581	€ 435	6.470	€ 615	4.194	€ 385
aandeel milieu/alg		53.323	€ 5.055	53.426	€ 5.025	52.675	€ 4.843
Programma 3. Advies							
Adviesrapport leefomgeving	**Milieu**	10.073	956	10.577	€ 1.004	**10151**	**933,547**
Adviesrapport leefomgeving - A15	Milieu			8	€ 1	4	€ 0,3
Adviesrapport leefomgeving - GUO	Milieu			767	€ 73	1.056	€ 97,0
Adviesrapport leefomgeving	Milieu					805	€ 74,0
Afhandeling Woo-verzoeken	Algemeen	670	64	410	€ 39		
Beoordeling saneringsevaluatie	Bouw	3.505	333	2.085	€ 198	3.950	€ 363,4
Meetadviesrapport leefomgeving	Milieu	8.373	790	7.964	€ 752	7.116	€ 654,4
Meten luchtkwaliteit langs wegen	Milieu	1.765	168	1.892	€ 179	-2	€ -
Meetadvies lucht						1.481	€ 136,3
divers		0	0			119	€ -
Subtotaal advies		**24.386**	**€ 2.310**	**23.703**	**€ 2.245**	**24.680**	**€ 2.259**
aandeel bouw		3.505	€ 333	2.085	€ 198	3.950	€ 363
aandeel mil. & alg		20.881	€ 1.977	21.618	€ 2.047	20.730	€ 1.896
Programma 5. Algemeen en Projecten							
Beleids- en best.onderst.	**Algemeen**	3.614	343	3.006	€ 286	2.234	€ 205,4
Beleids- en best.onderst. - RIO	Algemeen			18	€ 2		
Detachering	Algemeen	3.096	288	3.765	€ 349	1.829	€ 180,9
Externe communicatie	Algemeen			613	€ 58	1.050	€ 96,4
Faciliteren part.traject	Milieu	470	45	234	€ 22	593	€ 54,5
Meewerken aan programma of project	Algemeen	15.750	1.478	11.883	€ 1.114	13.773	€ 1.190,5
Inzet toezichthouders	Milieu					433	€ 39,8
Kennisontwikkeling	Algemeen					3.756	€ 345,4
Omgevingsscans	Milieu					953	€ 87,7
Partn.spec. werkafspr.	Algemeen	977	93	1.416	€ 134	373	€ 34,2
Partn.spec. werkafspr. - ASB	Algemeen						
Progr.- en proj.man.	Algemeen	16.834	1.594	11.210	€ 1.059	9.563	€ 918,0
Werkzaamheden projecten (spuk ed.)		9.754	909	8.718	€ 751	0	€ -
AUB/omg. Wet/circulair/diversDivers					€ 109		
Subtotaal projecten		**50.495**	**€ 4.749**	**44.316**	**€ 4.234**	**34.557**	**€ 3.153**
aandeel bouw							
aandeel mil. & alg		50.495	€ 4.749	44.316	€ 4.234	34.557	€ 3.153
Totaal diensten (in uren)		**146.743**	**€ 13.871**	**146.056**	**€ 13.838**	**132.563**	**€ 12.154**
aandeel bouw		15.594	€ 1.478	17.803	€ 1.687	16.044	€ 1.475
aandeel mil. & alg		131.149	€ 12.393	128.253	€ 12.151	116.519	€ 10.679

Bijlage 4: Specificaties productie/ bestedingen gezamenlijke diensten en projecten

Projecten en geamenlijke diensten x € 1.000	ini bg 2023	act. Bg 2023 = bijdrage partners	Omzet	uren	real. Mat kst	tot kosten	overige bekostiging	saldo kst min bijdragen	Toelichting
Project omgevingswet	129	133	251	2.642		251	80	38	
Programma energie	138	143	173	1.820		173		30	
Circulaire economie	46	48	81	853		81	20	14	
GUOV	23	24	29	300		29		5	
Gezam. algemeen deel projecten	**336**	**347**	**533**	**5.615**	**0**	**533**	**100**	**87**	
Beheer kaarten/zones/data	167	173	432	4.553	84	516	ook door od's	343	bekosting uit innovatie
Keten en data gedreven toezicht	244	177	205	2.159		205		29	deels uit innov mid.
Klantadvies milieu	65	67	13	133		13		-55	
Ontwikkeling strafrecht	202	152	217	2.281		217		65	
Piketdienst abonnement	107	110	85	893	2	87		-23	
Omzetting mba's			0			0	11	-11	uit balans
Alg. uitvoeringsbeleid AUB			137	1.438		137	137	0	
Innovatie	100	103	81	849	15	95	46	-54	
Gezam. alle partners	**886**	**782**	**1.169**	**12.304**	**100**	**1.269**	**193**	**294**	
Klantadvies briks	368	397	498	5.238	6,1	504		107	
						0		0	
Gezam. Bouw-partners	**368**	**397**	**498**	**5.238**	**6**	**504**	**0**	**107**	
Overige klanten									
OD's: keten en data gedreven toezi	110	110	0			0		-110	
- transport controles			40	430		40		40	
Gem. Beheer kaarten/zones/data	8	8	0			0		-8	montferland
Totaal-generaal	**1.708**	**1.644**	**2.200**	**23.157**	**107**	**2.306**	**293**	**370**	

Bijlage 5: Organogram ODRA

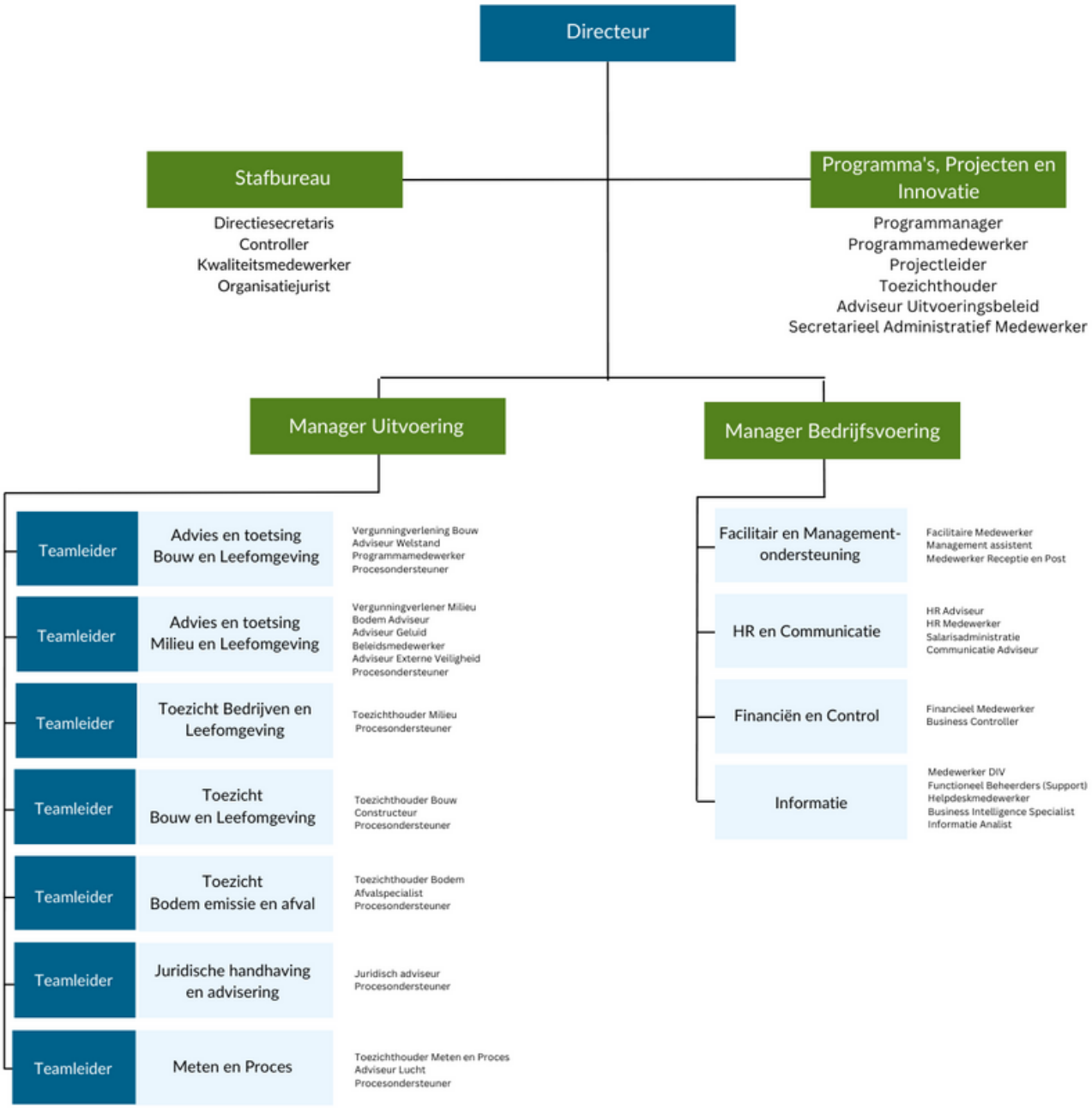

deJong&Laan

Pascalweg 2
6662 NX Elst
0481-463534

elst@jonglaan.nl
www.jonglaan.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de in de jaarstukken 2023, op pagina 4 tot en met 41 (katern 2), opgenomen jaarrekening 2023 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

• geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023 een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2023 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem per 31 december 2023 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).
• zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2023 met betrekking tot specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, zoals opgenomen in het normenkader.

De jaarrekening bestaat uit*:*

1 de balans per 31 december 2023;
2 het overzicht van baten en lasten over 2023;
3 de toelichtingen met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
4 de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (pagina 27, katern 2); en
5 de rechtmatigheidsverantwoording (pagina 35, katern 2).

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het door het algemeen bestuur vastgestelde Controleprotocol en het Controleprotocol WNT 2023 vallen, alsmede volgens de voorschriften vanuit de kadernota rechtmatigheid (van de commissie BBV) aangaande de rechtmatigheidsverantwoording. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

D e Jong & Laan Controle B.V., gevestigd te Vroomshoop, KvK 06054458. Op al onze diensten en werkzaamheden zijn onze algemene voorwaarden van toepassing. Deze algemene voorwaarden zijn gedeponeerd bij de KvK onder nr. 08153431, zijn in te zien op www.jonglaan.nl, en worden op verzoek kosteloos toegezonden.

ISO 27001:2017 Gecertificeerd door Brand Compliance
SRA
GGi INDEPENDENT MEMBER

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel
Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 246.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado en het door het algemeen bestuur vastgestelde controleprotocol. Op basis van hoofdstuk 4 van de
Nota verwachtingen accountantscontrole 2023 hebben wij bij de controle van de SiSa-verantwoording dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2023. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen relevant zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 50.000 rapporteren en ook kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Het risico op frauduleuze verslaggeving ten aanzien van de nauwkeurigheid van de verantwoording van baten en lasten van aanvullende activiteiten
De omgevingsdienst ontvangt naast de vaste bijdragen voor de uit te voeren begrote taken overige bijdragen van het Rijk, provincies en deelnemende gemeenten, al dan niet via vooruitbetalingen. Met de overige bijdragen kan het jaarresultaat beïnvloed worden door de uit deze bijdragen voortvloeiende baten en hiermee samenhangende lasten niet aan de juiste verslaggevingsperiode toe te rekenen, dit met het doel om de realisatie beter aan te laten sluiten bij de begroting.

Wij hebben aandacht besteed aan dit risico door het vaststellen van de opzet en het bestaan van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het opstellen van de begroting, factureren van de bijdrages, het aangaan van inkoopverplichtingen en het autoriseren van de inkopen, het genereren en verwerken van journaalposten, uitgaande van een risico op doorbreking van deze processen.

Voorts hebben wij door middel van data-analyse een analyse uitgevoerd op de wijze waarop de omzet- en kostenboekingen tot stand komen en cijferanalyses uitgevoerd op de afwijkingen tussen de realisatie en de definitieve begroting over het boekjaar. Naar aanleiding hiervan hebben wij detailcontroles uitgevoerd op de bijzonderheden die wij hebben geconstateerd om vast te stellen dat de boekingen zijn gebaseerd op daadwerkelijke bijdragen en lasten in het betreffende boekjaar, door vergelijking van verantwoorde bedragen met informatie over toegekende bedragen, opdrachtovereenkomsten en andere onderliggende informatie en ook andere informatie verkregen in de controle, waaronder de programmaverantwoording en rapportages aan de deelnemers. Als onderdeel van onze data-analysewerkzaamheden hebben wij de aansluiting tussen de bankmutaties en de verantwoording hiervan in de financiële administratie vastgesteld, waaronder een aansluiting tussen de ontvangen gelden en de verantwoorde baten en een aansluiting tussen uitgaande gelden en de verantwoorde lasten. Hierbij is ook informatie betrokken uit het volgende boekjaar om door middel van een voortgezette controle op inkopen en betalingen vast te stellen dat lasten in het juiste boekjaar zijn verantwoord.

Uit onze controlewerkzaamheden zijn geen bevindingen voortgekomen die duiden op frauduleuze verslaggeving ten aanzien van de verantwoording van baten.

Frauderisico's die leiden tot onrechtmatige lasten

Als gevolg van tekortkomingen in de administratieve organisatie en interne beheersing in het inkoopproces onderkennen wij het risico dat onrechtmatige facturen in de administratie worden verwerkt en worden betaald. Daarbij zien wij een specifiek onrechtmatigheidsrisico dat Europese aanbestedingsregels bewust niet worden nageleefd. Door dezelfde diensten bij meerdere aanbieders onder te brengen, waardoor de omvang van dienstverlening per aanbieder beneden de aanbestedingsnorm blijft, of door opdrachten in meerdere losse overeenkomsten vast te leggen, is het mogelijk om diensten, die naar verwachting boven de aanbestedingsnorm uitkomen, buiten de aanbestedingsprocedure om te contracteren.

Wij hebben aandacht besteed aan dit risico door het vaststellen van de opzet en het bestaan van de maatregelen van interne beheersing in de processen met betrekking tot het aangaan van inkoopverplichtingen (waaronder de aanbestedingsprocedure), autoriseren van de inkopen, autoriseren van betalingen en het genereren en verwerken van journaalposten, uitgaande van een risico op doorbreking van deze processen.

Voorts hebben wij door middel van data-analyse een analyse uitgevoerd op de wijze waarop bankmutaties en kostenboekingen tot stand komen en cijferanalyses uitgevoerd op de in het boekjaar verantwoorde lasten in vergelijking tot de begroting en voorgaand jaar. Naar aanleiding hiervan hebben wij detailcontroles uitgevoerd op de bijzonderheden die wij hebben geconstateerd om vast te stellen dat boekingen zijn gebaseerd op daadwerkelijke lasten in het betreffende boekjaar en detailcontroles op bankmutaties gericht op bijzonderheden zoals meerdere namen per bankrekeningnummer, meerdere rekeningnummers per naam en controles op specifieke bankrekeningnummers. Onderdeel van deze controlewerkzaamheden was het beoordelen van de totale kosten per leverancier over een periode van 4 jaar om de totale omvang van dienstverlening te bepalen en het uitvoeren van detailcontrole op onderliggende contracten van kosten boven de aanbestedingsnorm, om te toetsen of aanbesteding (juist) heeft plaatsgevonden.

Controleaanpak veronderstellingen over financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Onze verantwoordelijkheden met betrekking tot het beoordelen van de door de gemeenschappelijke regeling gehanteerde veronderstellingen inzake haar financiële risico's in relatie tot de financiële positie zijn beschreven in het hoofdstuk "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening". Bij het invullen van onze verantwoordelijkheden hebben wij, rekening houdend met de materialiteit voor de jaarrekeningcontrole groot € 246.000, een aantal werkzaamheden uitgevoerd, waaronder:

• Het kennis nemen van de financiële uitgangspunten zoals opgenomen in de gemeenschappelijke regeling.
• Het kennis nemen van de primaire begroting voor het aankomende jaar teneinde vast te stellen dat voldaan wordt aan de financiële bijdragen van de gemeenschappelijke regeling door de deelnemers.
• Het inwinnen van inlichtingen bij het dagelijks bestuur en het management over hun kennis van eventuele significante risico's die zijn ontstaan na balansdatum tot aan het opmaken van de jaarrekening.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen bevindingen met betrekking tot de risico-inschattingen zoals opgenomen in de risicoparagraaf. Overeenkomstig de gemeenschappelijke regeling worden gerealiseerde resultaten verrekend met de deelnemende gemeenten. De aard en diepgang van de risico-paragraaf en risico-inschattingen achten wij vanuit dat perspectief passend voor de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken het jaarverslag, bestaande uit de programmaverantwoording de verplichte paragrafen en overzichten, alsmede bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:
• met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
• alle informatie bevat die op grond van het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten volgens de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV en de bepaling van en krachtens de WNT.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, zoals opgenomen in het normenkader.

Het dagelijks bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de Gemeenschappelijk Regeling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het dagelijks bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het dagelijks bestuur het voornemen heeft om de Gemeenschappelijk Regeling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Gemeenschappelijk Regeling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023, het controleprotocol vastgesteld door het algemeen bestuur, het controleprotocol WNT 2023, de voorschriften vanuit de kadernota rechtmatigheid (van de commissie BBV) aangaande de rechtmatigheidsverantwoording, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

• het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
• het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het dagelijks bestuur gemaakte schattingen;
• het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
• het evalueren of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Elst, 09 april 2024

De Jong & Laan Controle B.V.

Origineel getekend door N.C. van der Wolf MSc RA

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Aan de Raden en Staten van de deelnemende partners
van de Gemeenschappelijke Regeling ODRA

Datum	: 19 april 2024
Uw kenmerk	:
Ons kenmerk	: 20240419.01
Contactpersoon	: Fred Mossink
Telefoon	: 06 5019 4015

Onderwerp : Begroting 2025 en meerjarenprogramma 2025-2028
Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

Bijlagen: begroting 2025 + meerjarenprogramma

Geachte dames en heren,

Met genoegen bieden wij u hierbij de begroting 2025 en het meerjarenprogramma van ODRA aan.

Deze documenten zijn in de vergadering van het Algemeen Bestuur ODRA van 17 april 2024 besproken en vastgesteld. Het Algemeen Bestuur heeft besloten beide stukken aan te bieden aan de Raden en Staten van de partners. Het meerjarenprogramma wordt ter informatie aangeboden, de begroting wordt voorgelegd met het verzoek om zienswijzen op in te dienen, conform de bepalingen in onze GR.

Totstandkoming en inhoud meerjarenprogramma en begroting 2025
ODRA is medio 2023 gestart om samen met de partners vorm te geven aan een meerjarenprogramma. Het is het eerste meerjarige uitvoeringsdocument in het bestaan van ODRA en maakt duidelijk waarom ODRA er is en waar ODRA en haar partners denken dat de bijdrage van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering aan de opgaven van haar partners het grootste effect heeft. Het programma benoemt een aantal prioritaire thema's; thema's die aandacht vragen in de samenleving. Denk aan het voorkomen van emissies van zeer zorgwekkende stoffen in het milieu (zoals pfas), het beter grip krijgen op ongezonde uitstoot van stoffen naar de lucht of het voorkomen van het ontstaan van afval.
Het Algemeen Bestuur heeft aangegeven content te zijn met het programma; het geeft houvast én flexibiliteit vanwege de mogelijkheid om het programma gedurende de looptijd jaarlijks te actualiseren. Ook het feit dat de geformuleerde prioriteiten niet tot enorme kostenverhogingen leiden, stemt tot tevredenheid. Met het programma ligt er een mooie en noodzakelijke basis voor de VTH-bijdrage aan een goede leefomgevingskwaliteit.
Het meerjarenprogramma is in concept, samen met de Kadernota 2025 in december 2023 aangeboden aan het Algemeen Bestuur ODRA. In de Kadernota zijn de ontwikkelingen uit het meerjarenprogramma financieel vertaald. Met de kanttekening dat partners de financiële consequenties van het meerjarenprogramma ten opzichte van de ontwikkelingen in de eigen gemeentelijke begrotingen nog niet kunnen overzien, is vastgesteld dat de Kadernota voor de begroting 2025 kan worden gebruikt als basis.

In januari 2024 heeft ODRA, op verzoek van de wethouders financiën van onze partners via een brief aangegeven welke mogelijkheden ODRA ziet om mee te denken met de besparingsopgave van de gemeenten.

Op 7 maart 2023 zijn de belangrijkste punten uit ons begrotingsvoorstel voor 2025 en meerjarenprogramma besproken met de regisseurs en financieel adviseurs van de partners, en zijn deze beoordeeld tegen het licht van de besparingsopgave en de mogelijkheden genoemd in voornoemde brief.
In dat overleg is onder meer afgesproken dat vanuit de ambtelijke ondersteuning de zienswijzen voor de begroting van de raden worden gesynchroniseerd. Om dit inhoudelijk voor te bereiden en inhoudelijke keuzes te maken, zijn twee sessies in mei 2024 gepland met ODRA. Gemaakte keuzes worden daarna vertaald in de definitieve begroting.

Conform de bepalingen uit de GR biedt ODRA de begroting 2025 aan voor zienswijzen.
Het is een sluitende begroting voor 2025. Samenvattend zijn de belangrijkste punten:

- De omvang (omzet) in de begroting 2025 is € 26,6 miljoen.
- Het uurtarief voor 2025 wordt met € 5,- verhoogd tot € 104,- Dit om o.a. de structurele effecten van de vastgestelde CAO 2024 en inflatie op te vangen.
- In het tarief is circa € 0,80 opgenomen voor nieuwe activiteiten in 2025 ten opzichte van de begroting 2024. Dit betreft met name kosten voor adviseurs uitvoeringsbeleid. Daarnaast is er een nieuwe invulling voorgesteld voor het reeds bestaande budget van gezamenlijke diensten/projecten ad € 450K.
- Het overheadpercentage houdt ODRA gelijk aan 2023, namelijk 26,1%. Het is daarmee +1% ten opzichte van het lange termijn doel dat ODRA heeft gesteld.
- Een opleidingsbudget van 3% van de loonsom, conform de norm voor robuuste diensten in het kader van het Interbestuurlijk Programma versterking (IBP) VTH stelsel.
- Een innovatiekalender- en budget van 1,7% van de omzet (450K zie 3^{e} punt boven).
- Weerstandsvermogen; na toevoeging van het batig saldo 2023 (€ 144.300) komt de weerstandsratio uit op 0.84 (ook conform de norm die het IBP-VTH stelt nl. 0.8).
- De meerjarenbegroting is gebaseerd op de maatschappelijke -en economische trends die in de begroting zijn beschreven. We gaan uit van een klein positief saldo vanaf 2026.
- In de bijlagen van de begroting zijn de kosten voor de partners opgenomen, gebaseerd op de voorlopige werkprogramma’s 2025 die ambtelijk zijn overeengekomen.

Begroting 2024
We willen u er op attenderen dat in de zomer van 2024 een begrotingsactualisatie voor 2024 ter informatie zal worden aangeboden aan de partners. De verwachting is dat de begrotingsactualisatie voor de partners kostenneutraal wordt. De actualisatie zal voornamelijk betrekking hebben op de projectenportefeuille van ODRA die sinds het opstellen van de begroting 2024 (in maart 2023) in omvang is gegroeid. Tevens zullen de trends en structurele effecten uit boekjaar 2023 worden meegenomen.

Procedure begroting 2025
Uw Raad cq Staten kan/kunnen zienswijzen indienen op de begroting 2025.
Deze zienswijze stuurt u binnen 12 weken na dagtekening van deze brief aan het Dagelijks Bestuur van ODRA die de begroting met de ingediende zienswijzen agendeert voor het Algemeen Bestuur die de (aangepaste) begroting vaststelt.

ODRA moet de vastgestelde begroting voor 15 september 2024 aan het ministerie van BZK sturen. Met de regisseurs van de partners is het tijdspad verder afgestemd.

Met vriendelijke groet,

Ruben Vlaander
Directeur ODRA

Bijlage bij meerjarenplan
2025 - 2028

Begroting 2025

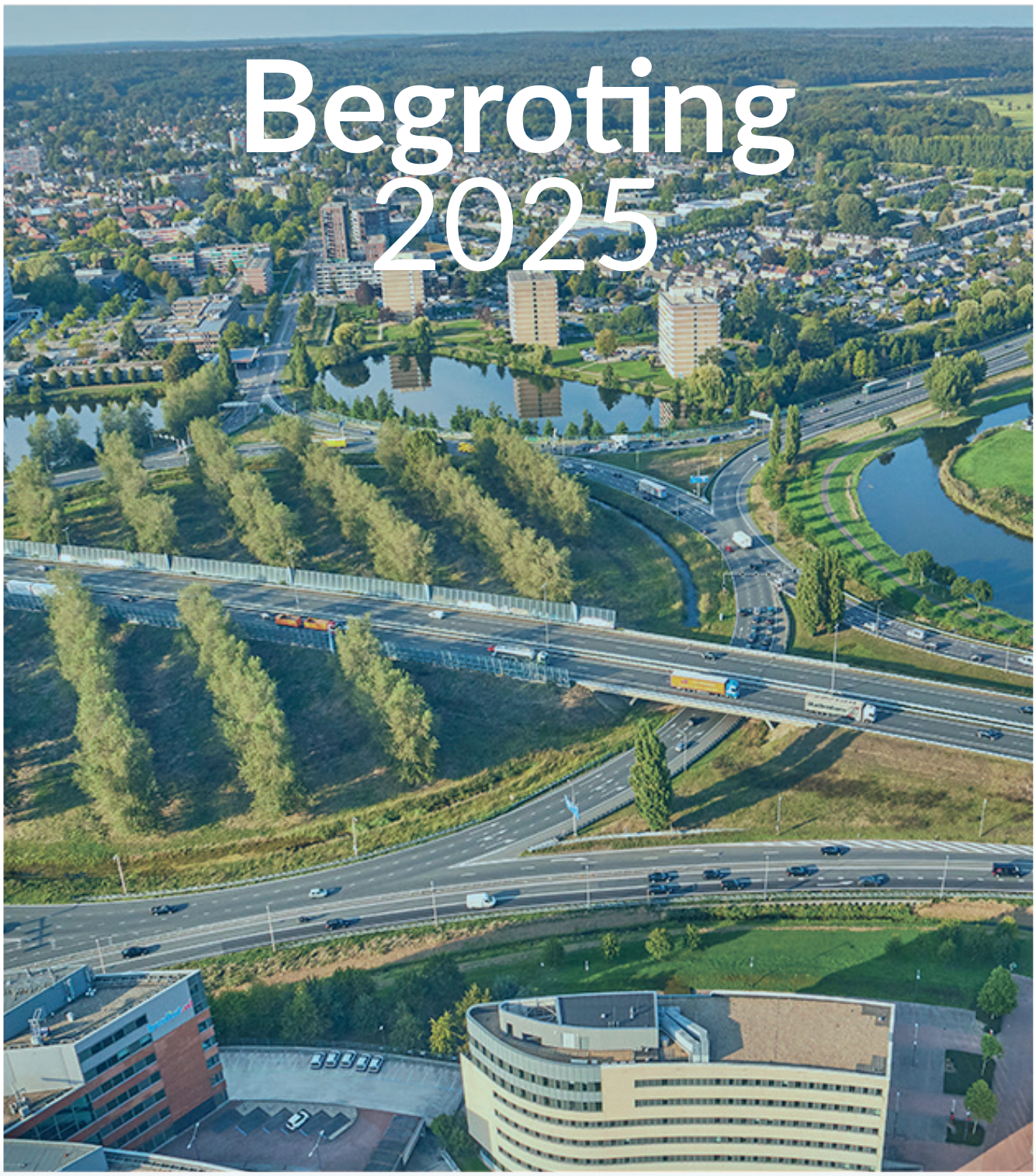

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

INLEIDING

Deze begroting wordt gepresenteerd als bijlage bij het meerjarenplan van ODRA.

In 2023 is ODRA gestart met het opstellen van dit plan. Het proces voor het opstellen van begroting liep hieraan parallel. In hoofdstuk 7 van het meerjarenplan zijn dan ook de uitgangspunten van het financieel beleid opgenomen. De focuspunten en activiteiten voor de komende jaren zijn vertaald in deze begroting.

In december 2023 is, op basis van een concept van het meerjarenplan, de kadernota 2025 door het Algemeen Bestuur vastgesteld. Dié kaders vormen de uitgangspunten voor deze begroting en meerjarenraming, te samen met het meerjarenplan én de conceptwerkplannen voor 2025. Deze zijn met de partners opgesteld in de maanden januari en februari 2024 en gebaseerd/geëxtrapoleerd op de werkplannen 2024.

Deze begrotingsbijlage is beleidsarm. Bij de toelichtingen op de tabellen worden met name de uitgangspunten toegelicht waarop de begroting is gebaseerd. Die bestaan vooral uit de kaders en normen die door het Algemeen Bestuur zijn vastgesteld (mede in de kadernota) en gebaseerd op de geldende CAO, verplichtingen, indexeringen en trendontwikkelingen vanuit de realisatie(s) van afgelopen jaar 2023.

INHOUDSOPGAVE

03 Inleiding

04 1. Uitgangspunten voor de programma-begroting 2025

09 2. Financieel beleid en kaderstelling

012 3. Begroting 2025

017 4. Meerjarenbegroting 2026-2028

019 5. Geprognosticeerde balans en financiële positie

023 6. Risico's voor de begroting 2025

025 7. Ondertekening

BIJLAGEN

026 Bijlage 1
Overzicht producten

027 Bijlage 2
Overzicht diensten

028 Bijlage 3
Overzicht bijdragen klanten

1

UITGANGSPUNTEN VOOR DE PROGRAMMA-BEGROTING 2025

1.1 PDC - 2024 / 2025

In september 2023 heeft het bestuur de PDC voor 2024 vastgesteld. Voor 2025 is een aantal modificaties aangebracht, op basis van nieuwe inzichten vanuit de omgevingswet en nieuwe vraag aan diensten. Tevens zijn een beperkt aantal wijzigingen in de servicecategorie gemaakt. Services zijn omgezet van 'product' naar 'dienst' vanwege de ervaringen van 2023. Er is gebleken dat de tijdsbesteding aan een product te gevarieerd is afhankelijk van de aard van de zaak of partner. Klachtenafhandeling is de belangrijkste aanpassing.
Kengetallen zijn niet aangepast.

1.2 Taakvelden en programma's

Binnen het Gelders Stelsel is de afspraak gemaakt dat onze werkzaamheden worden gecategoriseerd in taakvelden en programma's. De taakvelden (milieu, bouw en algemeen) die we voorheen hanteerden hebben we in lijn gebracht met de taakvelden die vanuit het IBP (Inter Bestuurlijk Programma) worden gehanteerd ten behoeve van de robuustheidsmeting. Het gaat om 'basistaken milieu', 'milieu gerelateerde (plus)taken' en plustaken; over het algemeen 'bouw'.

Er zijn vijf programma's: vergunningverlening, toezicht en handhaving, advies, stelseltaken, en projecten.

1.3 Financieringsstructuur

Sinds 2018 werken we vanuit de afspraken over 'beheerste output-financiering'. Deze methodiek houdt in dat we werken met een mix van financieringen. Per productcategorie geldt een ander regime:

- Provinciale programma's worden afgerekend op basis van nacalculatie van de gewerkte uren.
- De werkprogramma's voor partners en collega OD's in Gelderland: afgenomen 'producten' worden afgerekend met een vaste prijs, de 'diensten' met nacalculatie op uren en de gezamenlijke diensten met een vaste prijs voor het geheel.
- De diensten aan derden is geheel op nacalculatie basis van de bestede uren.
- Materiele kosten (out of pocket) worden veelal 1 op 1 doorbelast zonder toeslag.

In onderstaande 'kern-tabel' is het kader vanuit de productcategorieën (PDC) weergegeven.

De cijfers in de begroting 2025 zijn bepaald door extrapolatie van de diensten in de werkpakketten 2024 (vastgesteld in november 2023), met op de achtergrond geformuleerde trends (zie meerjarenplan), voor zover kwantificeerbaar.
ODRA is de afgelopen jaren in omzet gegroeid. Dit komt voort uit een groter structureel takenpakket vanuit de partners en, met name vanaf 2023, door de uitvoering van grote projecten. Vanaf 2023 zijn de tarieven geïndexeerd op de (historisch gezien) hoge inflatie.

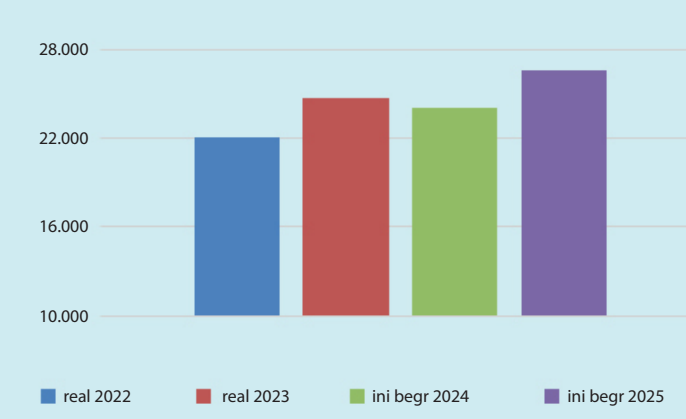

Tabel 2: Omzetontwikkeling vanaf 2022

Toelichting grafiek omzetontwikkeling

- De begroting 2024 is lager dan 2023 en 2025. Dit heeft te maken met de projecten (bv WNB, SPUK IBP) die in 2023 zijn uitgevoerd.
- Voor 2024 is de verwachting dat de omzet hoger wordt door nieuwe projecten, aanvullend gefinancierd door ministerie en derden.

Raming 2025 op hoofdlijnen x € 1.000	**aantallen**	**realisatie 2023**		**aantallen**	**ini begroting 2024 in €**		**aantallen**	**capaciteit (uren)**	**begroting 2025 in €**	
Baten										
Producten (obv aantallen)	13.246	8.095	33%	11.278	8.702	36%	8.957	*80.110*	8.331	31%
Diensten (obv uren)	146.056	13.838	56%	130.068	12.877	53%		*150.015*	15.602	58%
Gezamenlijke diensten		1.644	7%		2.172	9%		*24.283*	2.463	9%
Materiële kosten		1.009	4%		332	1%			333	1%
Vrijval balansposten		126							pm	
Totaal baten		**24.712**			**24.083**			***254.408***	**26.729**	
Lasten	aantal fte			aantal fte	x € 1.000		aantal fte		x € 1.000	
Lasten programma's	179,1	18.156	74%	169,7	18.028	75%	182,8		19.710	74%
Lasten overhead	42,0	6.412	26%	35,3	6.054	25%	39,1		7.019	26%
Totaal lasten	**221,1**	**24.568**		**204,9**	**24.083**		**221,9**		**26.729**	
gemid. kengetal producten	6,4			7,7			8,9			
tarief per uur	€ 95,00			€ 99,00	tov 2023	4,2%	€ 104,00	tov 2024	5,1%	
Saldo		**144**			**0**				**0**	

Tabel 1: Kerncijfers productie

Tariefopbouw in euro	realisatie 2023	begroting 2024	begroting 2025	benchmark
Personeelskosten direct	€ 69	€ 73	€ 76	€ 68
Personeelskosten indirect	€ 17	€ 16	€ 17	€ 21
Materieel				
- huisvesting & facilitair	€ 3	€ 4	€ 3	€ 9
- ict	€ 4	€ 3	€ 4	€ 5
- overige kosten	€ 2	€ 3	€ 4	€ 5
Overhead	€ 9	€ 10	€ 11	€ 19
Beleidsruimte *)	€ 0			-€ 4
Totaal	**€ 95**	**€ 99**	**€ 104**	**€ 104**
- stijging tov voorgaand jaar		4,2%	5,1%	
Aantal productieve uren	1.412	1.400	1.358	1.358

Tabel 3: Tarief opbouw in relatie tot benchmark

1.4 Benchmark; tarief opbouw en andere uitgangspunten

We benchmarken onszelf met onder meer de 'handleiding overheidstarieven'. Met name waar het gaat over het tarief, de overhead en over het aantal productieve uren per fte.

In 2023 is er een trendbreuk in de norm hiervoor. Vanuit de CAO-SGO is het aantal (bovenwettelijke) verlofdagen voor onze medewerkers toegenomen. In 2023 en 2024 gaat het om gemiddeld 5 dagen extra per persoon. De productiviteitsnorm zakt daardoor van gemiddeld 1.400 uur per fte naar 1.358 uur.

Vanuit de benchmark zien we dat het tarief van ODRA gelijk is aan het landelijke beeld van overheidsorganisaties. In vergelijking met andere omgevingsdiensten zit het tarief van ODRA in de onderste regionen. Een belangrijk verschil is dat we onze overhead hebben kunnen verlagen naar circa 26%. Het aandeel loonkosten in het tarief is bij ODRA hoger dan in de benchmark; dit is te verklaren doordat we relatief veel hoger ingeschaalde werknemers hebben dan veel uitvoeringsdiensten in de benchmark. De 'beleidsruimte' in de benchmark is de vrije ruimte die organisaties voor specifieke projecten inzetten. Wij categoriseren deze binnen de personeelskosten.

1.5 Trends per taakveld en programma en aantallen producten & diensten

In de tabellen 4 en 5 is de omzetontwikkeling van de afzonderlijke taakvelden en programma's weergegeven. In de grafieken is de omzet (x € 1.000) van respectievelijk 2023 en begroting 2025 aangegeven.

- De omzet neemt toe in beide taakvelden (bouw en milieu). Ten opzichte van de realisatie 2023 stijgt de omzet uit de bouw met 1,3 miljoen (22%). Dit is voor de helft toe te schrijven aan het prijseffect, de andere helft betreft een verwachte toename in het aantal Briks-vergunningen.
- In het taakveld milieu neemt de omzet met 5% toe ten opzichte van 2023. Uit grafiek 5 blijkt dat we een afname verwachten bij toezicht en handhaving; er zijn vooralsnog minder controles (wnb), klachten en handhavingsbesluiten geraamd.
- In 2023 zijn er veel projecten uitgevoerd. We verwachten dat deze trend zich doorzet. Er is een stelpost opgenomen in de begroting voor mogelijke projecten van derden.
- In de PDC 2025 wordt een aanpassing gedaan met betrekking tot de service categorisering. We evalueren elk jaar of een activiteit voldoende stabiliteit heeft om deze als product met vaste prijs aan te bieden. Het moet dan voor alle klanten en alle zaken voldoende representatief en vergelijkbaar zijn. Hiermee word het risico van een onnauwkeurig kengetal (en dus onjuiste kostendoorbelasting) gemitigeerd.

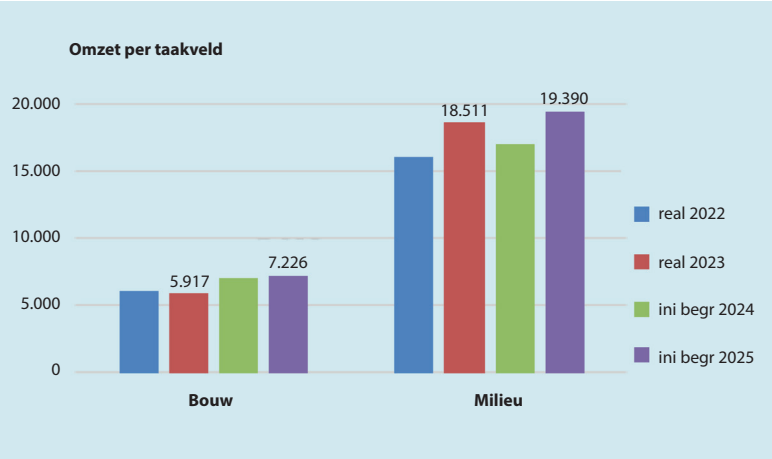

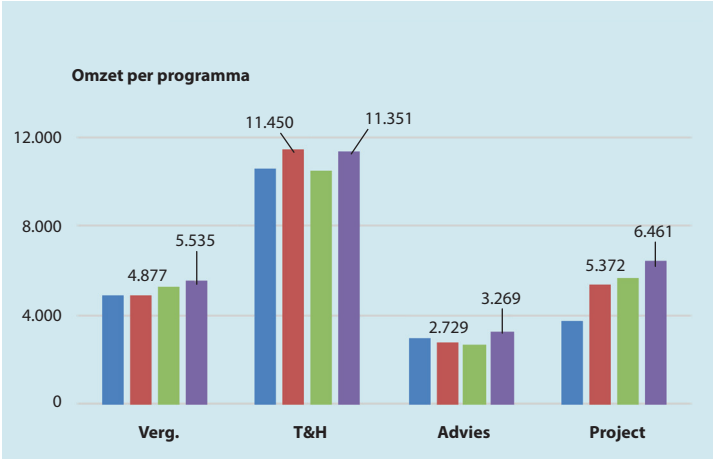

Tabel 4 en 5: Omzet per taakveld en programma

Omgevingsdienst Regio Arnhem

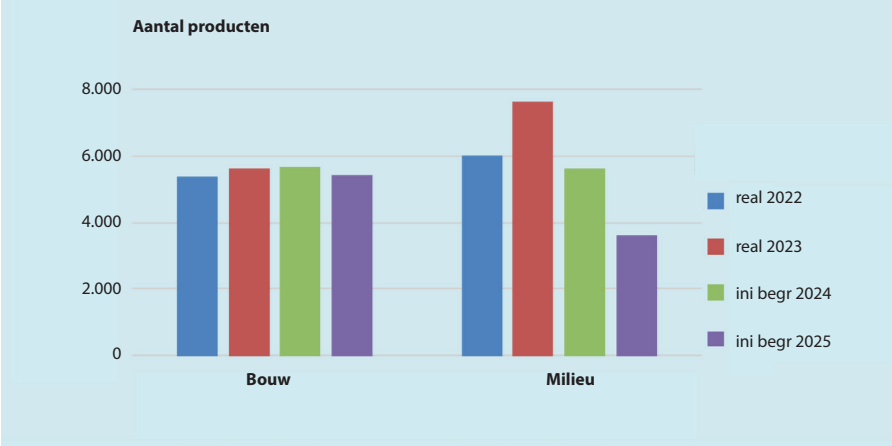

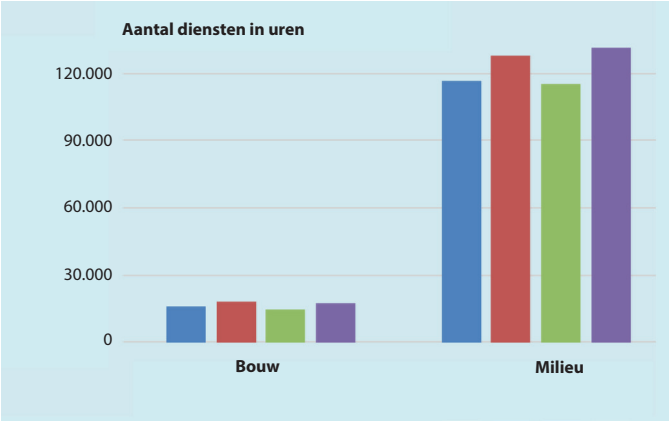

Tabel 6 en 7: Ontwikkeling aantal producten en diensten

- De daling van het aantal producten in tabel 6 betreft de omzetting van klachtafhandeling van product naar dienst. Hier is gebleken dat enkele bedrijven/casus vele klachten veroorzaken die een specifieke aanpak vergen. Het afrekenen via een vaste prijs is dan niet reëel. Om dit te voorkomen wordt de klachtafhandeling voortaan afgerekend op reële urenbasis.

1.6 Projecten en programma's en gezamenlijke diensten

In deze paragraaf is het merenjarenplan gespecificeerd voor het aandeel projecten, programma's en innovatieactiviteiten. Voor de inhoudelijke toelichting op de voorgenomen bestedingen, wordt naar het meerjarenplan verwezen. Vanuit het IBP (Interbestuurlijk programma) is een criterium gesteld voor de innovatieomzet van een omgevingsdienst. Deze betreft 1% van de omzet.

Innovatie/projecten-agenda x € 1.000	**Ini begr. 2025**
Programma Omgevingswet	
Energie	120
Stimuleren circulaire economie	150
Verminderen Nox en fijnstof	100
Tegengaan ZZS	30
Robotisering intakeproces	50
Nader te bepalen / vrij budget innovatie	
Totaal	**450**
Percentage omzet	*1,7%*
Omzet	26.729

Tabel 8: Innovatie agenda

Toelichting grafiek innovatie budget

- Ten behoeve van de begroting 2025 zijn de bestaande project-budgetten samengevoegd en opnieuw gealloceerd.
- Het budget voor de omgevingswet valt vrij, evenals voor de GUOV. De vaste kosten hiervoor zijn onderdeel van de gezamenlijke dienst 'beheer zones en kaarten' (zie tabel 9).

Omschrijving gezamenlijke dienst x € 1.000	Thema	realisatie 2023	ini begr. 2024	begroting 2025
Piketdienst		87	115	117
Strafrecht		217	248	260
Data- en ketengedreven services		721	693	731
Klantadvisering	milieu	12	30	42
Klantadvisering	bouw	504	413	434
Gezamenlijke dienst voor algemeen deel van de projecten	GUOV	29	25	
Advies uitvoeringsbeleid		137	204	429
Subtotaal reguliere gezamenlijke diensten		1.706	1.727	2.013
Programma Duurzaamheid:	Energie	173	149	
	Circulariteit	81	50	
Programma Omgevingswet:	Omgevingswet	251	139	
Gezamenlijke dienst innovatiebudget		95	108	450
Subtotaal gezamenlijke programma's en projecten		600	444	450
Totaal gezamenlijke diensten		**2.306**	**2.172**	**2.463**

Tabel 9: Overzicht gezamenlijke diensten

De gezamenlijke diensten worden met een vaste prijs opgenomen in de werkprogramma's. Dat geschiedt op basis van de vastgestelde verdeelsleutel, bestaande uit 40% stemverhouding en 60% inwoneraantal. Voor 2025 is deze verdeelsleutel herijkt; vanwege de groei in de bijdrage van Doesburg, Overbetuwe en de Provincie is de verhouding aangepast. De gezamenlijke diensten worden ondergebracht in de betreffende programma's conform onderstaande tabel.

Toelichting gez. diensten

- De stijging van het budget is voornamelijk een prijseffect.
- Uitzondering is het advies uitvoeringsbeleid; Dit is een intensivering t.o.v 2024. Dit is apart toegelicht in het meerjarenplan.

2

UITWERKING FINANCIEEL BELEID EN KADERSTELLING

In het meerjarenplan is in hoofdstuk 7 het meerjarig financieel beleid (op hoofdlijnen) beschreven. Voor de begroting is concreet het volgende van belang:

2.1 Outputfinanciering: Hybride vorm - provinciale programma's

In 2020 is het systeem van 'beheerste' outputfinanciering ingevoerd. Deze vorm van financiering geldt alleen voor de werkpakketten van partners en omgevingsdiensten. Voor diensten in provinciale programma's (complexe handhaving en aandachts-bedrijven) geldt dat deze worden afgerekend via een input-methode, namelijk op basis van gerealiseerde uren (circa één vijfde van de omzet).

Deze hybride vorm van financiering brengt inefficiënties met zich mee qua administratieve inrichting, tarifering en verantwoording naar de klanten. Vanuit het IBP-programma wordt nagedacht over een vorm van normfinanciering. Wanneer het kan worden geïmplementeerd is nog onduidelijk en dus nog niet meegenomen in deze begroting.

In de bedrijfsvoering wordt het hanteren van een uniform tarief steeds lastiger. Er zijn tal van projecten die al op andere basis worden gefinancierd. Ook procesinnovaties, waarbij een deel van het werk door procesondersteuners wordt gedaan, maakt dat uniforme tarieven op termijn niet houdbaar zijn. Waar mogelijk gaat ODRA op beperkte schaal met tariefdifferentiatie aan de slag.

2.2 Besparingsdoelstellingen

In december 2023 hebben de partners gevraagd om scenario's uit te werken voor eventuele besparingen in de begroting, met als achtergrond de verontrustende scenario's voor de gemeenten in kader van de herstructurering van het gemeentefonds in 2026.

ODRA heeft op korte termijn, dus voor de begroting 2025, beperkt mogelijkheden. Veel van de kosten zijn vaste kosten (huisvesting, ict), en het merendeel van personeelskosten is gebaseerd op de CAO en ontwikkelingen daarin (indexatie). Besparingen komen pas in zicht op middellange termijn, middels intensievere samenwerking met andere omgevingsdiensten, waarbij taken en/of bedrijfsvoering gezamenlijk kan worden gedaan.

2.3 Doelmatig en efficiënt werken

We werken continu aan onze doelmatigheid. Kwalitatief meer bereiken met minder middelen. Dit doen we onder meer door ons traject 'rijker verantwoorden / outcome gericht werken' waarbij we het te berekenen effect voorop stellen. Dat zijn vertrekpunten voor onze procesinrichting, die we zo efficiënt mogelijk inrichten. We ondersteunen dat door:

2.3.1 KWALITATIEF HOOGWAARDIG PERSONEEL:

Van alle kosten vormen de personeelskosten het grootste aandeel in de exploitatie, in totaal circa 80%. ODRA voert een beleid om continu op drie aspecten de balans te vinden tussen kwaliteit en kosten:

- Strategisch personeelsbeleid: We kennen relatief veel medewerkers die bij de oprichting vanuit de partners zijn overgekomen, met een hogere dan gemiddelde leeftijd, veelal salariëring in de eindschalen en diverse garantietoelagen. De natuurlijke uitstroom (pensioen) is op gang gekomen. Daarnaast zien we dat het verloop, door een dynamische arbeidsmarkt, fors is toegenomen, circa 15% in 2023. We verwachten dat het relatief hoge verloop blijft.
- Inclusie en diversiteit: ons uitgangspunt is een werkgever te zijn die breed aantrekkelijk is voor een diversiteit aan mensen. Hierbij streven wij naar een personeelsbestand welke een afspiegeling is van de maatschappij. Het streven is om in het laatste kwartaal 2024 tot een beleid en strategie rondom dit thema te komen. Hier geven wij vorm aan door middel van onderzoek, de aansluiting bij het netwerk Diversiteitsreis, en gesprekken met diverse partijen en partners ter benchmarking van het op te zetten beleid.
- Het werk dat moet worden uitgevoerd, wordt complexer. Het aantrekken en behouden van kwalitatief hoogwaardig personeel zal door de krapte op de arbeidsmarkt in toenemende mate een uitdaging zijn. Om te voorkomen dat medewerkers hun heil elders zoeken en vervanging er niet is, behoudens steeds kostbaar wordende inhuur, wordt er gekeken naar het functiehuis.
- We trekken veel jonge medewerkers aan en leiden ze zelf op. Dit zijn over het algemeen wat langere trajecten, met meer inwerkkosten, maar leiden uiteindelijk tot een stabielere en toekomst bestendige organisatie.
- Het aandeel van de flexibele schil (externe inhuur) is op dit moment circa 23% van de totale loonkosten. Wij streven naar een flexibele schil van maximaal 15% van de loonkosten. Belangrijke succesfactor voor dit beleid zijn de afspraken die ODRA maakt met haar partners over de structurele werkpakketten en de kwaliteit van de prognoses rond het meerjarige werkaanbod. Met bovenstaande condities zijn we beter in staat om in te zetten op het werven en behouden van vast personeel in plaats van inhuur.

2.3.2. DIENSTVERLENINGSCONCEPT

We vinden het belangrijk dat er goed zicht is op de uitvoering van de dienstverlening van ODRA aan inwoners en ondernemers in de regio. Daartoe zijn in 2023 werkplannen opgesteld voor verbetering van de diensterlening, vanuit de visie dat we inwoners en ondernemers behandelen, zoals wij zelf ook behandeld zouden willen worden: vriendelijk, behulpzaam, geïnteresseerd en vakkundig. Door duidelijke en zichtbare servicenormen over onze dienstverlening, samengevat in een online kwaliteitshandvest. We werken aan begrijpelijke digitale externe informatievoorziening, toegankelijk voor iedereen, ook voor mensen met een specifieke beperking.

In de begroting is dit vertaald in de budgetten voor bedrijfsvoering, onder meer bij post – en telefonie, receptie, informatievoorziening & archief en facilitair.

2.3.3. DUURZAME HUISVESTING, FACILITAIR EN ICT:

In september 2022 is ODRA verhuisd naar de Airborne tower. We huren daar vier verdiepingen die duurzaam zijn ingericht (energielabel A++), automatische ledverlichting en refurbished meubilair. Aan de verhuizing was gekoppeld een ICT -transitie naar volledig mobiel – in the cloud. De structurele financiële effecten waren circa € 150.000 per jaar besparing en compliant aan de wet informatiebeveiliging. Het beleid voor de komende jaren is erop gericht om de ICT verder in te richten op efficiënt gebruik van de mogelijkheden voor samenwerken (via teams).

Qua huisvesting begint de grens al wel in zicht te komen, met name op de drukke dagen in de week. Voor één specifiek onderdeel van de huisvesting, namelijk de meetdienst, wordt in 2024 een oplossing gezocht. De huidige locatie van de werkplaats (aan de Markt in Arnhem) is te klein voor de te verwachten groei.

Op facilitair gebied hebben we een mobiliteitsbeleid geformuleerd, waarbij we de omslag naar minder CO_2 uitstoot voor ogen hebben. We stimuleren dat door ons wagenpark te electrificeren, en door gebruik te maken van e-fietsen (leaseregeling), ook voor woon-werk verkeer. Vanaf het begrotingsjaar 2024 zijn we met ingang van 1 juli verplicht te rapporteren over het CO_2 gebruik en de besparingen die we gaan bereiken.

2.3.4. PLANNING EN CONTROL & INFORMATIESYSTEMEN

Efficiëntie bereiken we ook in de informatievoorziening aan onze klanten (partners, derden en subsidiegevers). We zijn bezig om de processen verder te stroomlijnen, mede aan de hand van de richtlijnen om een eigen 'in control statement' te kunnen afgeven. Deze verplichting geldt vanaf 2023.

Begin 2024 zijn we gestart met een hernieuwde aanbesteding voor een integraal bedrijfsvoerings-systeem. Sinds 2019 gebruiken we SAP by Design in combinatie met een aantal systemen, waaronder die voor salarisverwerking. Na evaluatie is gebleken dat dit systeem in de huidige configuratie onvoldoende toekomstbestendig is, met name om de professionalisering op HR-gebied te kunnen ondersteunen. Vanuit een opgestelde businesscase blijkt dat implementatie van een nieuw systeem per 1 januari 2025 haalbaar is, en budgetneutraal qua exploitatie kan worden gerealiseerd. Doorgaan met de huidige configuratie zou leiden tot hogere structurele lasten.

2.4 Samenwerking met de regio

We werken niet alleen samen met partners in de veiligheidsketen (brandweer, politie, GGD, waterschappen en openbaar ministerie en gemeenten), maar ook met de andere vijf omgevingsdiensten in Gelderland. Het is samenwerken in het primaire proces (complexe handhaving en -vergunningen, ketensamenwerking, enz.), maar ook op het gebied van ICT (IGO – Data gedreven werken) en bedrijfsvoering (HR, AVG en communicatie/portaal). De taken zijn onderling verdeeld. De komende jaren wordt samenwerking landelijk van groter belang. De aanleiding hiervoor is het IBP (Interbestuurlijk programma) met focuspunten op de 'robuustheid' van omgevingsdiensten en vth-kwaliteit.

De kosten voor de komende jaren zullen gaan verschuiven van bijdragen aan het Gelders Stelsel, naar contributie en bijdragen voor de kennisontwikkeling via Omgevingsdienst-NL.

2.5. Kaderstelling en normering

In december 2023 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met de kaderstelling voor de begroting 2025. De tariefstelling (ad € 104,- per uur) is reeds in paragraaf 1.4 toegelicht.

De kaderstelling bevatte nog een aantal andere normen. Hieronder aangegeven:

2.5.1 NORMERING PERSONEELSBUDGETTEN

Personele overhead: De huidige interne bezetting (begin 2024) op bedrijfsvoering / staf / management bedraagt 36 fte. Dit is 20% van de interne bezetting. Binnen bedrijfsvoering en staf worden activiteiten uitgevoerd uiteenlopend van secretariaat, communicatie, ICT-beheer en datakwaliteit, post-telefoon-intake, planning en control en HR. Door de groei van de organisatie is er ook een uitbreiding van teamleiding opgenomen in de begroting.

Secundaire arbeidsvoorwaarden: De algemene personeelskosten waren jarenlang genormeerd op 4,0% van de loonsom. Vanaf 2024 is het verhoogd naar 4,4%; gebleken is dat, met de CAO waarin éénmalige uitkeringen en veel nieuwe secundaire voorwaarden (bijvoorbeeld thuiswerkvergoedingen), dit nodig is.

Het reguliere opleidingen budget: Op basis van de richtlijnen uit het IBP is het opleidingen budget verhoogd naar 3% van de loonsom. Naast eigen opleidingen gaan we hier ook de bijdrage aan Omgevingsdienst-NL voor de 'academie' uit bekostigen.

2.5.2 DOELSTELLING OVERHEAD

Ons langjarig doel is om op 25% overhead uit te komen. In 2023 zijn we uitgekomen op 26%. De jaren daarvoor zijn we geleidelijk gedaald van 28% in 2018. In absolute zin hebben is 2% equivalent aan een half miljoen euro.

De stap naar 25% (circa € 0,25 miljoen efficiency) gaan we nog niet in de begroting 2025 bereiken. De ontwikkelingen rond IBP en eigen ambities voor organisatieontwikkeling leidt ertoe dat we nog extra investeren in de bedrijfsvoering. Dit is nader toegelicht in hoofdstuk 3.

2.5.3 DOELSTELLING EXTERNE INHUUR

In de CAO is voor overheden de inspanningsverplichting opgenomen om het aandeel externe inhuur te reduceren. In 2023 was ons aandeel 19% qua fte's (en 24% qua loonkosten). We streven naar 18% in fte's en 15% loonkosten. De daling in fte's zal gering zijn vanwege de gespannen arbeidsmarkt. De daling in loonsom bereiken we door meer eigen personeel in te zetten, met name bij de provinciale programma's. Tot nu toe liep dat via 'de pool' in het Gelders Stelsel met de hogere tarieven van de betreffende OD.

2.5.4. KADERSTELLING DECLARABILITEIT (PRODUCTIVITEITSNORM)

Zoals aangegeven in paragraaf 1.4 (benchmark overheidstarieven) daalt onze gemiddelde declarabiliteit per medewerker naar 1.358 uur (in 2023 ruim 1.400 uur). In de CAO zijn de (bovenwettelijke) verlof faciliteiten voor medewerkers toegenomen.

Productiviteit wordt daarnaast ook bepaald door 'verzuim', opleiding en het opnemen van oude verlofrechten. Voor die laatste categorie is een voorziening opgenomen (zie balans) om risico's voor de realisatie van afgesproken werk via inhuur te kunnen realiseren. Daarnaast sturen we nadrukkelijk op verzuim en op het op peil houden van kennis en vaardigheden.

3

BEGROTING 2025

In de tabellen 10 t/m 12 is de begroting vanuit een aantal invalshoeken weergegeven. Achtereenvolgens de taaktype (voorheen taakveld) / programma begroting en de categoriale begroting. De taakveld/ programmabegroting is de resultante van de verwachte werkprogramma's 2025, ingebracht door de partners. De categoriale begroting wordt verder gespecificeerd met toelichtingen per kostencategorie.

3.1 Baten 2025

De baten per programma worden bepaald door de PDC. Aan elke dienst of product is zowel een programma als een taakveld gekoppeld. De kosten worden bepaald aan de hand van de verhouding tijdsbesteding op die zelfde producten en diensten.
De bijdragen per klant zijn opgenomen in bijlage 4. Deze zijn gebaseerd op de conceptwerkprogramma's 2025 die in februari 2024 met de partners zijn doorgesproken.

Baten x € 1.000	realisatie 2023	ini begr. 2024	begroting 2025	Specificatie taaktype '25 basistaak	plustaak milieu	plustaak niet-milieu
Partners	16.880	17.091	18.446	8.293	2.742	6.955
Provinciale programma's	5.088	5.005	5.562	3.137	2.371	54
Omgevingsdiensten	490	439	601	272	328	0
Derden	1.119	1.253	2.120	111	2.008	0
Overige baten	1.135	294		75	381	0
Baten	**24.712**	**24.083**	**26.729**	**11.889**	**7.830**	**7.009**
- verhouding				44%	29%	26%

Baten x € 1.000	realisatie 2023		ini begr. 2024		begroting 2025		Specificatie taakveld '25 basistaak	plustaak milieu	plustaak niet-milieu
1. Vergunningverlening	4.877	20%	5.241	22%	5.524	21%	1.595	408	3.522
2. Toezicht en Handhaving	11.450	46%	10.505	44%	11.324	42%	7.762	811	2.751
3. Advies	2.728	11%	2.698	11%	3.269	12%	2.532	0	736
4. Stelseltaken		0%	0	0%	0	0%	0	0	0
5. Algemeen en Projecten	5.382	22%	5.639	23%	6.611	25%	0	6.611	0
Overige	275								
Baten	**24.712**	100%	**24.083**	100%	**26.729**	100%	**11.889**	**7.830**	**7.009**
- verhouding							44%	29%	26%

Tabel 10: Exploitatie overzicht 2025 baten per klantgroep - taakveld en programma

Raming baten en lasten (categoriaal) x € 1.000	realisatie 2023		ini begr. 2024		begroting 2025		% tov 2024
Baten	**24.712**		**24.083**		**26.729**		11%
Lasten							
Personeel loonkosten							
Medewerkers ODRA	15.403	63%	16.350	68%	18.647	70%	14%
Inhuur externe capaciteit	4.776	19%	3.685	15%	3.317	12%	-10%
Personeel overige kosten							
Opleidingen	240	1%	327	1%	559	2%	71%
Algemene personeelskosten	723	3%	719	3%	820	3%	14%
Dotatie personeelsvoorzieningen	240	1%	70	0%	100	0%	43%
Harmonisatie/detacheringen	-53	0%	-80	0%	-50	0%	-38%
Totaal personeel	21.329	87%	21.072	87%	23.394	88%	11%

Tabel 11: Lasten; personeel

Raming baten en lasten (categoriaal) x € 1.000	realisatie 2023		ini begr. 2024		begroting 2025		% tov 2024
Huisvesting en facilitair	747	3%	828	3%	841	3%	2%
ICT	897	4%	778	3%	900	3%	16%
Stelselkosten	336	1%	333	1%	358	1%	8%
Advieskosten	309	1%	350	1%	357	1%	2%
Overige kosten	26	0%	10	0%	36	0%	261%
Risico's (onvoorzien)		0%	197	1%	134	0%	-32%
Programmakosten	907	4%	515	2%	708	3%	37%
Totaal lasten	**24.551**	100%	**24.083**	100%	**26.729**	100%	**11%**
Saldo voor mutatie fondsen	**161**		**0**		**0**		
Verlof dotatie	17						0%
Saldo ter bestemming	**144**		**0**		**0**		

Tabel 12: lasten bedrijfsvoering en saldo

Formatie bezetting en personele kengetallen	realisatie 2023			%	ini begroting 2024			%	begroting 2025			%
	intern	extern	totaal	intern	intern	extern	totaal	intern	intern	extern	totaal	intern
Formatie bezetting												
Productief	147,2	31,7	178,9	82%	141,1	28,6	169,7	83%	156,9	25,9	182,8	86%
Niet productief	36,3	6,1	42,4		35,3		35,3		39,1		39,1	
Totaal bezetting en formatie	183,6	37,8	221,3		176,4	28,6	204,9		196,0	25,9	221,9	
Loonkosten x € 1.000	15.403	4.776	20.179		16.350	3.685	20.035		18.647	3.317	21.964	
Gemiddelde kosten /fte (in €)	**83.917**	**126.464**	**91.177**		**92.699**	**129.020**	**97.761**		**95.124**	**128.209**	**98.982**	
% van de loonsom	76%	24%			82%	18%			85%	15%		
% stijging gemid loonkosten tov jaar eerder									3%	-1%	1%	
Ten opzichte van realisatie 2023												
Bezettingsverschil in euro's									1.047	-1.504	53	
Prijsverschil in euro's									2.197	45	1.732	
									3.244	-1.459	1.785	
Ten opzichte van begroting 2024												
Bezettingsverschil in euro's									1.821	-347	1.475	
Prijsverschil in euro's									475	-21	454	
									2.297	-368	1.929	

Tabel 13: Personele kengetallen

Omgevingsdienst Regio Arnhem

3.2 Lasten 2025

3.2.1. TOELICHTING PERSONEELSKOSTEN

In tabel 13 is de ontwikkeling van een aantal belangrijke kengetallen rond bezetting en loonkosten in kaart gebracht. In de begroting gaan we uit van het principe akkoord CAO 2024 en de loonindexeringen Mev-2025 (laatste versie aug. '23). Voor 2024 en 2025 is de loonindex respectievelijk 5,8 en 4,3%

Toelichting tabel 13; personele kengetallen

- Loonkosten: De loonkosten van internen stijgen vanaf 2023 gemeten met 13%. Dit is meer dan de loonindex (gemiddeld 10%). Een van de redenen is dat we het aandeel externen terugbrengen, door medewerkers intern aan te nemen. Dit betreffen veelal de hoger ingeschaalde functies waardoor de gemiddelde looskosten stijgen. Een tweede oorzaak betreft periodieken en doorgroei van medewerkers.
- Inhuur: Het tegenovergestelde effect zien we bij inhuur. Het aandeel inhuur daalt, en de gemiddelde kosten voor externen stijgen minder dan de inflatie. Ondanks de krappe arbeidsmarkt hebben we afgelopen jaar (2023) de capaciteit op orde kunnen houden, zonder al te veel druk op de tarieven.
  Belangrijk voor goede (en qua tarief acceptabele) inhuur is het tijdig aanbesteden hiervan. Dit wordt mogelijk als we samen met onze opdrachtgevers vroegtijdig de benodigde capaciteit in kaart brengen. Het beleid is erop gericht om zo min mogelijk met aanvullende opdrachten te gaan werken; ad-hoc inhuur is altijd duurder.
- (Personele) overhead: Het aantal fte's in de bedrijfsvoering is afgelopen jaar meegegroeid met de omzet. Daarnaast zijn er functies bijgekomen die verband houden met onze verzelfstandiging op ict en huisvesting. Doel is om de bedrijfsvoering met internen te bemensen. Externe inhuur wordt ingezet bij langdurige ziekte of overbrugging van vacatures. Dit is lastig te plannen en daarom niet in de begroting (met een aantal fte) opgenomen.

3.3 Overhead

Naast de personele overhead (medewerkers bedrijfsvoering, staf en leiding) hebben we de huisvesting, ict en andere algemene kosten. Het totaal van de overhead (cf BBV-definitie) gaat in 2025 uitkomen op 26%. Hiervan is 16% personeel, en 10% materieel.

3.3.1 HUISVESTING EN ICT EN ADVIESKOSTEN

De huisvestingskosten stijgen ten opzichte van 2024 met 1,5%. Een groot deel van de kosten zijn afschrijvingen. De facilitaire kosten en energie stijgen natuurlijk wel gelijk (en meer) aan de inflatie. Deze structurele stijging is reeds in de begroting 2024 opgenomen.

Duurzame mobiliteit: De stijging van 2023 naar 2024 is een stijging vanwege de investeringen in duurzame mobiliteit; electrificering van het wagenpark en stimulering fiets en OV.

ICT; We begroten in 2025 cf het niveau van 2023. Die kosten zijn hoger dan we in 2024 hebben begroot; dit heeft voornamelijk als oorzaak de toename van de mobiele apparatuur en licenties, die nodig zijn voor onze medewerkers.

Gezien het aantal ontwikkelingen dat op ODRA afkomt in het kader van wet- en regelgeving, en de ambities om te kunnen inspelen op de maatschappelijke ontwikkelingen, is naast indexering een groter advieskosten-budget benodigd. We gaan uit van € 357.000.

3.3.2 PROGRAMMAKOSTEN EN STELSELTAKEN

In de stelseltaken zijn kosten opgenomen die de Gelderse omgevingsdiensten (en Omgevingsdienst NL) bij ons in rekening brengen voor de taken die zij voor het hele stelsel uitvoeren. De kosten van andere OD's zijn structureel wat lager. We begroten een budget van € 358.000 (zie ook § 2.4).

Voor de projecten en werkpakketten die we in opdracht van de partners uitvoeren, worden ook materiële kosten gemaakt. Deze worden aan de betreffende partner doorbelast. De grootste posten zijn: Meetdienst voor de Provincie, specifieke inhuur of inschakeling van advies bureau's, en piket (kosten n.a.v. calamiteiten).

3.3.3 ONVOORZIEN

Gezien de grote veranderingen die op ODRA afkomen in 2025, nemen we een bedrag onvoorzien op, zijnde 0,5% van de begroting. De risico's in de begroting zijn hoger dan deze norm (cf BBV van 0,5% van de baten). Afgelopen jaar 2023 is gebleken dat de risico's voor ODRA tegen de 2% van de omzet zitten. Zie jaarrekening ODRA 2023.

Overhead specificatie (indirecte kosten) x € 1.000	realisatie overhead 2023	directe kosten 2023	totaal kosten 2023	ini begr. overhead 2024	directe kosten 2024	totaal kosten 2024	begroting overhead 2025	directe kosten 2025	totaal kosten 2025
Subtotaal personeel	**4.256**	**17.073**	**21.329**	**3.674**	**17.397**	**21.072**	**4.291**	**19.103**	**23.394**
Overige overhead									
Huisvesting en facilitair	747		747	830		830	841		841
ICT	897		897	776		776	900		900
Advieskosten	269	40	309	350		350	357		357
Stelselkosten	216	120	336	217	116	333	240	118	358
Onvoorzien en overig	27	923	950	207 0	515	722	389 0	489	878
Subtotaal overige overhead	**2.156**	**1.083**	**3.239**	**2.380**	**631**	**3.011**	**2.727**	**607**	**3.334**
Totaal	**6.412**	**18.156**	**24.568**	**6.054**	**18.028**	**24.083**	**7.019**	**19.710**	**26.729**
totale kosten	24.568			24.083			26.729		
% van de totale kosten	26,1%	73,9%		25,1%	74,9%		26,3%	73,7%	

Tabel 14: Overhead

3.4. Samenvatting begroting 2025

ODRA presenteert een sluitende begroting voor 2025, met een omzet van € 26,6 miljoen.

Samengevat is het volgende proces gevolgd:

- Eind 2023 zijn de uitgangspunten voor de begroting 2025 via een kaderbrief vastgesteld in het algemeen bestuur. De begroting is een onderdeel (bijlage) van het meerjarenplan dat we hebben opgesteld samen met de partners.
- Begin 2024 zijn samen met de partners concept werkprogramma's opgesteld. Op basis hiervan is het aantal te leveren producten en diensten (vastgelegd in de PDC 2025) bepaald. Aan de hand van de PDC is de programma en taakveld indeling van de begroting opgesteld.
- Voor de diensten aan omgevingsdiensten en derden is een voorlopig kader bepaald en zijn stelposten opgenomen; voornamelijk gebaseerd op de cijfers van 2023 en afspraken 2024.

Belangrijkste kengetallen:

- Het uurtarief voor 2025 wordt ten opzichte van 2024 met € 5,- verhoogd tot € 104,-. Het merendeel van de verhoging is gerelateerd aan de indexatiecijfers uit de Mev voor 2025.
- De nieuwe activiteiten ten opzichte van de begroting 2024 (uitvoeringsbeleid /innovatiekalender) maken voor circa € 0,80 deel uit van de tariefsverhoging.
- De omvang van de begroting voor 2025 is € 26,6 miljoen (realisatie 2023 is € 24,6 miljoen).
- Het overheadpercentage komt uit op 26%. We streven naar een percentage van 25%.
- De begroting 2025 voldoet aan de criteria voor robuustheid; de omzet uit basis en milieu-gerelateerde taken is € 19,5 miljoen (norm is € 16,5 miljoen); het opleidingsbudget is 3% (cf de norm) en het innovatiebudget 1,7 % (norm = 1%).

4

MEERJAREN-BEGROTING 2026-2028

4.1 Stijgende omzet in komende jaren

Onze ambitie is om elk jaar ook de meerjarige ontwikkelingen te kwantificeren. Zowel op programmaniveau als op taakveldniveau. Dit is een moeilijk proces omdat het op veel punten nog onduidelijk is qua beleid, zowel vanuit de regering, als vanuit onze partners. Waar we zelf, met de partners, de koers kunnen bepalen is verwoord in het meerjarenplan. Deze heeft dient als uitgangspunt voor de meerjaren-raming, zoals hieronder weergegeven.

baten per programma x € 1.000	begroting 2024	begroting 2025	raming 2026	raming 2027	raming 2028	raming 2029
1. Vergunningverlening	5.241	5.524	5.397	5.273	5.152	5.033
2. Toezicht en Handhaving	10.505	11.324	11.857	12.414	12.997	13.608
3. Advies	2.698	3.269	3.520	3.791	4.083	4.398
4. Stelseltaken	0	0	0	0	0	0
5. Algemeen en Projecten	5.639	6.611	7.120	7.668	8.259	8.895
	24.083	26.729	27.894	29.147	30.492	31.934
% verandering		11,0%	4,4%	4,5%	4,6%	4,7%

categoriaal meerjaren x € 1.000	begroting 2024	begroting 2025	raming 2026	raming 2027	raming 2028	raming 2029
Baten						
Partners	17.386	18.446	19.612	20.864	22.209	23.652
Provinciale programma's	5.005	5.562	5.562	5.562	5.562	5.562
OD's en derden	1.692	2.721	2.721	2.721	2.721	2.721
Totaal baten	24.083	26.729	27.894	29.147	30.492	31.934
lasten x € 1.000	**begroting 2024**	**begroting 2025**	**raming 2026**	**raming 2027**	**raming 2028**	**raming 2029**
Personeelskosten	21.072	23.394	24.485	25.658	26.918	28.273
volume		*8,3%*	*1,7%*	*1,8%*	*1,9%*	*2,0%*
prijspeil		*3,0%*	*3,0%*	*3,0%*	*3,0%*	*3,0%*
Bedrijfsvoering	2.496	2.626	2.679	2.732	2.787	2.843
- huisvesting & facilitair	828	841	858	875	893	911
- ict	778	900	918	936	955	974
- overige kosten	890	885	903	921	939	958
Programmakosten	515	708	722	737	752	767
Totaal lasten	24.083	26.729	27.886	29.127	30.457	31.882
Saldo	0	0	9	20	35	52

Tabel 15: Meerjarige ontwikkeling

5

GEPROGNOSTICEERDE BALANS EN FINANCIËLE POSITIE

Activa x € 1.000	realisatie 31-12-2023	prognose 31-12-2024	prognose 31-12-2025
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	0	0	0
Materiële vaste activa	1.155	1.250	1.000
Financiële vaste activa	0	0	0
Vaste activa	1.155	1.250	1.000
Vlottende activa			
Liquide middelen	846	600	600
Uitzettingen met looptijd < 1 jaar	5.705	3.000	3.000
Vooruit betaalde bedragen	250	100	100
Onderhanden werk	0	0	0
Vlottende activa	6.801	3.700	3.700
Totaal activa	**7.956**	**4.950**	**4.700**

Passiva x € 1.000	realisatie 31-12-2023	prognose 31-12-2024	prognose 31-12-2025
Vaste passiva			
Algemene reserve	500	644	644
Te bestemmen batig saldo	0	0	0
Bestemmingsreserves	213	50	0
Resultaat boekjaar	144	0	0
Voorzieningen	1.056	865	825
Schulden > 1 jaar	542	495	448
	2.455	2.054	1.917
Vlottende passiva			
Vlottende schulden < 1 jaar	809	100	100
Vooruitontvangen subsidies	790	500	500
Overige schulden	3.775	2.000	2.000
Overlopende passiva	127	296	183
Vlottende passiva	5.501	2.896	2.783
Totaal passiva	**7.956**	**4.950**	**4.700**

Tabel 16: Geprognosticeerde balans

5.1 Verwachte balanspositie

De bijgevoegde balans is gebaseerd op de eindbalans 2023, in combinatie met voorgenomen investeringen, vastgestelde afschrijvingen in 2024 t.b.v. de huisvesting en ICT en de verwachte mutaties in reserves en voorzieningen in 2024.

Balansposten “vlottende activa en vlottende passiva” zijn moeilijk te prognosticeren, daardoor grotendeels stabiel in de prognose gehouden.

5.1.1 TOELICHTING OP VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa bestaan grotendeels uit de investeringen in ICT en de kantoorinrichting als gevolg van de verhuizing in 2022. Ze worden afgeschreven met de volgende looptijden: Laptops in 4 jaar; Mobiele telefoons in 2 jaar; Netwerkapparatuur / audiovisueel in 4 jaar; Meubilair en kantoorinrichting, variërend van 4 jaar voor bureaustoelen tot 10 jaar overige meubilair; Inrichting en infrastructuur pand in 15 jaar. In 2024 en 2025 zal een deel van de mobiele apparatuur worden vervangen vanwege einde technische levensduur. Geschatte investering € 101.000,-

Naast de investeringen in huisvesting en ict, wordt er geïnvesteerd in de apparatuur voor kantoor en basistaken.

Voor de apparatuur en voertuigen geldt veelal 10 jaar afschrijving. Voor de meetdienst wordt een apart investeringsplan opgesteld iom de opdrachtgever, zijnde de provincie.

Verder bestaat de vaste activa uit waarden voor software, zijnde de investeringen in SAP en Open Wave. Hiervoor geldt een afschrijving van 5 jaar. In 2024 investeren we in een nieuw bedrijfsvoeringsysteem. De kosten worden vanaf 2025 afgeschreven, en komen in de plaats van de afschrijfkosten van ons huidig systeem. Geschatte investering € 250.000 in 2024 en € 75.000 in 2025.

5.1.2 TOELICHTING OP VLOTTENDE ACTIVA

De uiteenzettingen met een looptijd < 1 jaar betreffen grotendeels het banksaldo in de rijksschatkist. Aan het eind van 2023 was deze hoog, vanwege diverse afrekeningen over het werkpakket die nog afgewikkeld moesten worden. Gezien onze financieringsafspraken,

Materiële vaste activa x € 1.000	realisatie 31-12-2023	mutaties 2024	prognose 31-12-2024	mutaties 2025	prognose 31-12-2025
Apparatuur en voertuigen	115	-40	75	-35	40
Infrastructuur kantoor	424	-31	392	-31	361
Kantoormeubilair	317	-52	264	-52	212
ICT-apparatuur	244	-10	235	-145	90
Immateriële activa (software)	56	227	283	14	297
x € 1.000	**1.155**	**94**	**1.250**	**-250**	**1.000**

Tabel 17: Materiële vaste activa

middels voorschotten ter grootte van een kwart van de werkpakketten per kwartaal, is te verwachten dat het banksaldo hoog blijft op de jaargrenzen.

De post onderhandenwerk is pro forma opgenomen; in 2023 is de onderhanden positie gefactureerd aan de partners, derhalve onderdeel van de debiteuren.

5.1.3 TOELICHTING OP VASTE PASSIVA; RESERVES

De vaste passiva bestaan uit onze reserves, voorzieningen en kortlopende schulden.

- De algemene reserve is nu nog gemaximeerd (cf de GR) op € 0,5 miljoen. De verwachting is dat per juli 2024 de nieuwe GR van kracht wordt. In de GR is het artikel over de maximale algemene reserve aangepast op basis van de richtlijnen vanuit het IBP. Dit betreft een minimale weerstandsratio van 0,8. De weerstandsratio is de verhouding tussen de risico's en het vermogen + post onvoorzien. (zie tabel 20). Aan het bestuur wordt voorgesteld om het positieve saldo over 2023 toe te voegen aan de algemene reserve, nadat de GR van kracht is. Indien anders wordt besloten heeft dit geen effect op de exploitatie, enkel op de eindstand van het vermogen ultimo 2024.
- De bestemmingsreserves die vanuit de provincie zijn gevormd worden aangewend voor investeringen en afschrijvingen van de 'meetdienst'. Tevens verwachten we dat daar ook incidentele investeringen uit bekostigd kunnen worden ter uitbreiding van de meetdienst en mogelijk nieuwe huisvesting. Over deze laatste vindt nog overleg met de provincie plaats.

5.1.4. TOELICHTING OP VASTE PASSIVA; VOORZIENINGEN

De harmonisatievergoeding dekt de kosten van de garantietoelagen van medewerkers die zijn overgekomen van de Provincie bij de oprichting van ODRA. Deze voorziening loopt door tot in de jaren '30.

Het verlofsparen is een voorziening die eind 2022 is ingesteld, om kosten voortkomend uit gespaard verlof af te dekken. Medewerkers hebben sinds de CAO van 2023 het recht om al hun bovenwettelijk verlof te sparen en aan te wenden voor een sabbatical en/of eerder stoppen met werk. Er is nog weinig ervaring met dit type opname, de opbouw voor de meeste medewerkers is nog niet van die omvang. In de jaarrekening hebben we de voorziening gemaximeerd op € 0,5 miljoen. Dit is gedaan vanuit een risico inschatting op de effecten van de bedrijfsvoering bij grootschalige opname van verlof.

De voorziening personele kosten valt voor het grootste deel vrij in 2024 en een stukje in 2025. Dit is gekoppeld aan looptijden van de personele trajecten.

5.1.5. TOELICHTING OP VLOTTENDE PASSIVA

Op balansdatum is de schuldpositie (veelal crediteuren) bij ODRA omvangrijk. Dat heeft te maken met de wijze van administreren conform de richtlijnen BBV. Kosten ten laste van het boekjaar zijn verwerkt, de betalingen veelal nog niet gedaan.

In 2022 is een lening bij de BNG afgesloten van € 625.000. Looptijd 15 jaar. jaar, gelijklopend aan de afschrijftermijnen voor de inrichting. De cashflow uit de afschrijvingen zullen gebruikt worden voor aflossing van € 47.000 per jaar.

Reserves x € 1.000	realisatie 31-12-2023	mutaties 2024	prognose 31-12-2024	prognose 31-12-2025	prognose 31-12-2026	prognose 31-12-2027	prognose 31-12-2028	prognose 31-12-2029	*)
Algemene reserve	500	144	644	644	644	644	644	644	
Te bestemmen batig saldo	0	0	0	0	9	29	64	116	
BR Provincietaken	92	-92	0	0	0	0	0	0	
BR Bureau milieumetingen	121	-71	50	0	0	0	0	0	
Totaal reserves	**713**	**-19**	**694**	**644**	**653**	**673**	**708**	**760**	

**) Onder voorbehoud van besluit partners over GR en bestuursbesluit*

Tabel 18: Reserves

Voorzieningen x € 1.000	realisatie 31-12-2023	mutaties 2024	prognose 31-12-2024	mutaties 2025	prognose 31-12-2025
Harmonisatie Prov. Gelderland	404	-39	365	-40	325
Verlofsparen	500	0	500	0	500
Personele kosten	152	-152	0	0	0
Totaal voorzieningen	**1.056**	**-191**	**865**	**-40**	**825**

Tabel 19 :Voorzieningen

Weerstandsratio (bedragen x € 1.000)	stand 31-12-2023	stand 31-12-2024	stand 31-12-2025
Algemene reserve	500	644	644 **)
Te bestemmen batig saldo	144		0
Bestemmingsreserves	213	50	0
Resultaat boekjaar		0	0
Onvoorzien *)			
Totaal weerstandsvermogen (ex bestemmingsres.)	644	644	644
Totaal risico	1.000	900	900
Weerstandsratio	*64%*	*72%*	*72%*
Norm	*80%*	*80%*	*80%*

**) Betreft een post van € 197 duizend in 2024 en € 133 duizend in 2025*

***) Onder aanname dat het batig saldo 2023 wordt toegevoegd aan de algemene reserve*

Kengetallen	Realisatie 2023	prognose 2024	Prognose 2025
Netto schuldquote	-2,6%	-2,1%	-2,1%
Netto schuldquote (verstrekte leningen)	-2,6%	-2,1%	-2,1%
Solvabiliteit	10,8%	14,0%	13,7%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%
Liquiditeit (current ratio)	123,6%	127,8%	132,9%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

Tabel 20: Weerstandsvermogen en financiële kengetallen

5.2 Financiële weerbaarheid

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate we in staat zijn om tegenvallers op te vangen. In hoofdstuk 6 zijn de risico's beschreven die we nu voorzien. De geschatte omvang van die risico's is rond de € 0,9 miljoen. Door mitigatie kan dit iets dalen.

Indien de partners en het bestuur besluiten het batig saldo 2023 toe te voegen aan de reserve, verbeterd de ratio naar 72% aan het eind van 2024. Daarbij wordt uitgegaan van het gegeven dat de post onvoorzien in de begroting wordt aangewend, zo niet dan valt deze (gedeeltelijk) vrij en verbetert de weerstandsratio t.b.v. de begroting 2025.

De netto schuldquote geeft inzicht in de verhouding van het vrije vermogen (+ reserves minus vaste activa) ten opzichte van de omzet. Deze schuldquote verbetert de komende jaren.

De solvabiliteitsratio en liquiditeit geven inzicht in de mate waarin we in staat zijn om aan de financiële verplichtingen te voldoen. De saldi zijn relatief laag. Het systeem van bevoorschotting aan partners (en de tijdigheid van betalen) is hier debet aan.

Rente risico beheer en kasgeld limiet

De treasury functie binnen ODRA is gebaseerd op de wet Fido. ODRA stuurt op financiering voor de korte termijn en lange termijn. Zoals al aangegeven; de korte termijn financiering hangt sterk samen met het systeem van bevoorschotting aan de partners. Deze werkwijze kan nog meer worden verbeterd om grote afrekeningen van de werk-pakketten aan het eind van het jaar te voorkomen.

Met de kasgeldlimiet in de wet Fido is bepaald dat het maximum bedrag voor financiering met kortlopende middelen 8,2% van het begrotingstotaal is (€ 1,7 miljoen). We komen niet boven deze norm uit.

Voor de middelen die aangehouden mogen worden op de lopende rekening (BNG), alvorens deze worden overgeheveld naar de rijks-schatkist, geldt in principe een limiet van € 1,0 miljoen. We hebben aanvullend een afspraak dat de limiet € 1,75 miljoen is. Hierdoor zijn we beter in staat het betalingsverkeer vorm te geven, zonder saldi over te boeken.

6

RISICO' S VOOR DE BEGROTING 2025

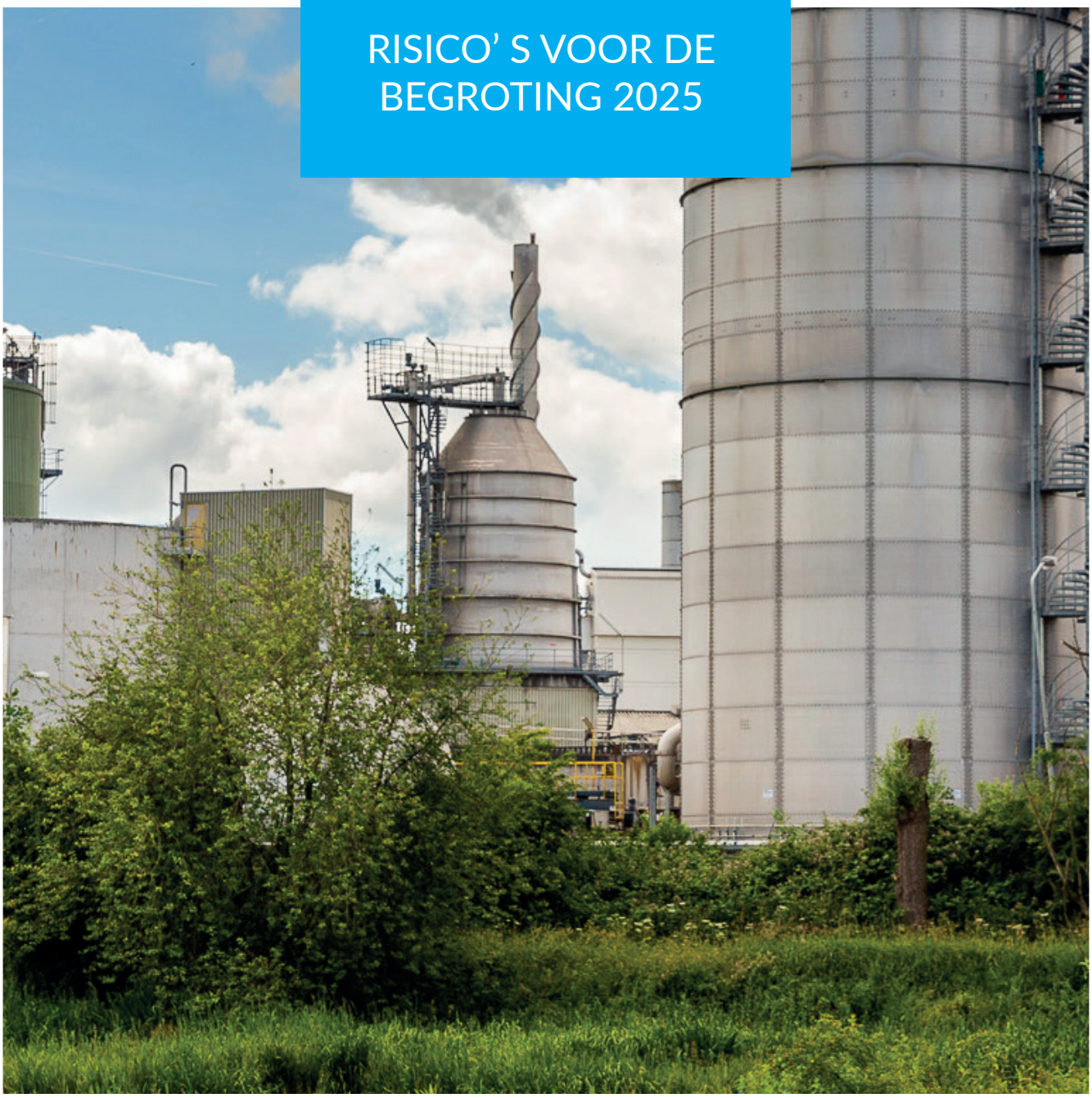

In deze paragraaf geven we een beeld van de risico's die wij nu zien. We komen uit op risico's (als ze zich tegelijkertijd voordoen) van rond de € 0,9 miljoen. We staan regelmatig stil bij de operationele risico's. Dan bespreken we met het bestuur of en welke noodzakelijke, mitigerende maatregelen nodig zijn. Daarnaast liggen generieke risico's permanent op de loer.

6.1 Exploitatierisico's

Een risico in de exploitatie kan ontstaan door niet realiseren van begrote inkomsten, tegenvallende kosten of kosten voor onvoorziene gebeurtenissen. Sinds enkele jaren is ook de structurele krappe arbeidsmarkt een risico. Hierdoor zouden verplichtingen jegens klanten, niet kunnen worden voldaan. Dit geeft consequenties bij de klant, bij ODRA wordt er omzetmarge misgelopen.

Prognoses; Afgelopen jaar is geconstateerd dat bij het maken van prognoses de marges, die door bovenstaande onzekerheden ontstaan, kunnen oplopen tot 2% á 3% van de omzet. Het gaat om een bedrag van circa € 500.000.

Outputfinanciering; Er kunnen risico's voor de bedrijfsvoering ontstaan doordat de gemiddelde tijdsbesteding hoger uitvalt dan het vastgestelde kengetal. Naarmate het aantal geleverde producten stijgt, is er beter zicht op goede en stabiele kengetallen. Bij kleine aantallen is de spreiding van de tijdsbesteding te groot, met als gevolg afwijkingen in de begroting. Ook de omgevingswet verhoogt dit risico, omdat we te maken hebben met nieuwe processen en veel uitzoek – en herstelwerk. Afgelopen jaren zijn al enkele producten overgezet naar diensten; het geeft voor klanten en ODRA beter zicht op de kosten. Het risico van overbesteding is circa € 300.000

6.2 Risico's van de taakuitvoering

We kunnen aansprakelijk worden gesteld voor fouten in de taakuitvoering en bedrijfsvoering. Bijvoorbeeld als gedelegeerde bevoegdheden onduidelijk zijn en niet helder zijn vastgelegd. Dit betreft vooral een bestuurlijk- en imagoprobleem. We zijn verzekerd voor schadeclaims tot een bedrag van maximaal twee keer € 2,5 miljoen per jaar. Met een eigen risico. In 2023 zijn er geen substantiële claims binnen gekomen waarvoor de verzekering is ingezet.

6.3 Frictiekosten

Frictiekosten ontstaan meestal als gevolg van grote veranderingen in de organisatie. Bijvoorbeeld als partners besluiten om de niet-wettelijke taken in eigen beheer op te pakken. Ook kunnen grote fricties ontstaan bij medewerkers die (niet meer) passen op het werk dat moet worden uitgevoerd. Voor 2025 verwachten we dat er geen noemenswaardige frictie zal optreden. Wel wordt er nog € 100.000 (0,4% van de omzet) gereserveerd voor personele frictie.

6.4 Compliance aan wet- en regelgeving

Het niet voldoen aan wet- en regelgeving is een risico dat de legitimiteit van de organisatie ondergraaft. Het heeft effect heeft op ons imago van betrouwbare overheidsdienst. En als we het 'te bont' maken, een afkeurende accountantsverklaring. Om compliant te blijven moeten in de bedrijfsvoering investeringen worden gedaan. De WOO (sinds 2022 van kracht) zal nog de nodige energie (en kosten) met zich meebrengen, evenals informatiebeveiliging en AVG. Er is een hoger advies budget in de begroting opgenomen.

6.5 Liquiditeit

Met de partners is afgesproken dat zij aan het begin van elk kwartaal een kwart van het werkprogramma als voorschot betalen. Zonder dit systeem zou ODRA niet aan haar betalingsverplichtingen kunnen voldoen.

De grote investeringen in onze huisvesting in 2022 zijn qua liquiditeit voor een deel afgedekt met een lening bij de BNG. Toekomstige grote vervangingsinvesteringen, de eerste zijn te verwachten in IT apparatuur in 2026, kunnen eveneens gefinancierd worden met een lening.

7

ONDERTEKENING

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van Omgevingsdienst Regio Arnhem van 17 april 2024.

De voorzitter,
Joa Maouche

De secretaris,
Ruben Vlaander

BIJLAGEN

Bijlage 1. Overzicht producten

Omschrijving product	Taakveld	Kengetal 2025	Kostprijs 2025	Aantal producten begroting 2025	Baten 2025 per product x 1.000	%	Aantal producten begroting 2024	Aantal producten realisatie 2023
Programma 1. Vergunningverlening								
Aanpassingen omgevingsvergunning mba	Milieu	13	€ 1.352	8	€ 11	0%	8	5
Intrekkingsbesluit BRIKS	Bouw	4	€ 416	40	€ 17	1%	40	28
Maatwerk milieu	Milieu	14	€ 1.456	61	€ 90	1%	62	50
Meldingen behandelen Besluit bouwen en leefomgeving	Bouw	1	€ 104	1.484	€ 154	33%	1.393	1.688
Meldingen mba	Milieu	10	€ 1.040	470	€ 492	10%	470	393
Omgevingsvergunning BRIKS cat 1 /Wkb	Bouw	9	€ 936	1.784	€ 1.670	39%	1.787	1.765
Omgevingsvergunning BRIKS cat 2 /gevolgklasse 2	Bouw	23	€ 2.392	454	€ 1.086	10%	515	364
Omgevingsvergunningen milieubelastende activiteiten	Milieu	22	€ 2.288	51	€ 117	1%	52	25
Vergunning vuurwerkontbrandingen	Milieu	11	€ 1.144	175	€ 200	4%	175	176
Totaal (+ gemiddelden)		**8,9**	**€ 848**	**4.527**	**€ 3.837**	100%	**4.502**	**4.494**
			aandeel bouw	3.762	2.927	83%	3.736	3.845
			aandeel milieu/alg	765	910	17%	766	649
Programma 2. Toezicht en Handhaving								
Controle Alcoholwet	Bouw	5	€ 520	40	€ 21	1%	31	46
Controle activiteiten in of op de bodem	Milieu							24
Controle asbest/sloop	Bouw	9	€ 936	296	€ 277	7%	296	249
Controle BRIKS / gevolgklasse 2 Bbl	Bouw	23	€ 2.392	235	€ 562	5%	245	164
Controle BRIKS / gevolgklasse 3 Bbl	Bouw	48	€ 4.992	85	€ 424	2%	89	51
Controle BRIKS categorie 1	Bouw	8	€ 832	933	€ 776	21%	1.271	1.251
Handhavingscontrole	Milieu	10	€ 1.040	108	€ 113	2%	110	287
Hercontrole milieu	Milieu	6	€ 624	641	€ 400	14%	641	529
Klachtbehandeling	Algemeen						2.036	3.991
Preventieve controle mba	Milieu	9	€ 936	1.646	€ 1.541	36%	1.717	1.642
Projectcontrole - ENE	Milieu	11	€ 1.144	130	€ 149	3%		118
Projectcontrole - WNB	Milieu							121
Rapportageverplichting overig	Milieu	4	€ 416	196	€ 82	4%	221	185
Toezicht vuurwerkevenementen	Milieu	12	€ 1.248	120	€ 150	3%	120	94
Totaal (+ gemiddelden)		**10,7**	**€ 1.015**	**4.430**	**€ 4.495**	100%	**6.776**	**8.752**
			aandeel bouw	1.589	2.061	36%	1.932	1.761
			aandeel milieu/alg	2.841	2.434	64%	4.844	6.991
Totaal producten		**10,2**	**€ 930**	**8.957**	**€ 8.331**		**11.278**	**13.246**
			aandeel bouw	6.603	**€ 4.987**	60%	8.580	10.836
			aandeel milieu/alg	2.354	**€ 3.344**	40%	2.698	2.410

Bijlage 2. Overzicht diensten

Omschrijving dienst	Taakveld	Aantal uren begroting 2025	Baten 2025 per dienst x 1.000	%	Aantal uren begroting 2024	Aantal uren realisatie 2023
Programma 1. Vergunningverlening						
Advies omgevingskwaliteit	Bouw	1.906	€ 198	12%	1.684	2.936
Advies omgevingsvergunningen en meldingen mba	Milieu	615	€ 64	4%	612	594
Begeleiden initiatief BRIKS	Bouw	3.153	€ 328	19%	3.156	4.317
Begeleiden initiatief	Milieu	1.043	€ 108	6%	1.035	695
Beoordelingen Bbl	Bouw	1.997	€ 208	12%	2.045	1.439
Juridische expertise vergunningen	Algemeen	4.074	€ 424	25%	2.335	5.404
Omgevingsvergunning mba uitgebreid	Milieu	2.776	€ 289	17%	2.538	2.200
Omgevingsvergunning BRIKS cat 3 /gevolgklasse 3	Bouw	660	€ 69	4%	662	556
Toepasbare regelspecialist	Bouw					
Subtotaal		**16.223**	**€ 1.687**	100%	**14.067**	**18.141**
	aandeel bouw	7.716	802	48%	7.547	9.248
	aandeel milieu/alg	8.508	€ 885	52%	6.520	8.893
Programma 2. Toezicht en Handhaving						
Bestuursdwang uitvoeren	Algemeen	254	€ 26	2%	253	9
Controle activiteiten in of op de bodem	Milieu	672	€ 70	4%	672	
Controle bestaande bouw en RO	Bouw	4.424	€ 460	27%	4.585	6.470
Controle bodemsanering	Milieu	4.073	€ 424	25%	4.072	4.823
Controle complex bedrijf	Milieu	10.062	€ 1.046	62%	8.911	11.271
Controle gevolgklasse 1 / WKB	Bouw	2.412	€ 251	15%		
Controle graven in de bodem onder de IW	Milieu	4.373	€ 455	27%	4.083	4.600
Handhavingsbesluit nemen	Algemeen	10.476	€ 1.089	65%	10.775	13.476
Handhavingscontrole - PCH	Milieu	500	€ 52	3%	500	710
Hercontrole milieu - PCH	Milieu	1.300	€ 135	8%	1.300	1.184
Inning	Algemeen	8	€ 1	0%		
Invorderingsbesluit	Algemeen	29	€ 3	0%		
Juridische expertise handhaving	Algemeen	5.050	€ 525	31%	4.815	5.626
Keten- en data gedreven toezicht - PCH	Milieu	795	€ 83	5%	795	1.153
Klachtbehandeling	Milieu	5.998	€ 624	37%	1.514	1.147
Preventieve controle mba - PCH	Milieu	1.400	€ 146	9%	855	4.013
Projectcontrole	Milieu	1.848	€ 192	11%	4.061	587
Rapportageverplichting EPRTR	Algemeen	1.230	€ 128	8%	1.232	1.217
Rapportageverplichting overig - PCH	Milieu	1.452	€ 151	9%	1.452	1.518
Rapportbehandeling bedrijfsmelding en melding ongewoon voorval	Milieu	1.208	€ 126	7%	1.208	558
Strafrecht - PCH	Milieu	1.350	€ 140	8%	600	1.104
Transportcontrole	Milieu	250	€ 26	2%		
Algemeen				0%	-1.240	430
Subtotaal		**59.163**	**€ 6.153**	100%	**50.442**	**59.896**
	aandeel bouw	6.836	711	12%	4.585	6.470
	aandeel milieu/alg	52.327	€ 5.442	88%	45.857	53.426
Programma 3. Advies						
Adviesrapport leefomgeving	Milieu	12.902	€ 1.342	80%	10.355	11.352
Afhandeling Woo-verzoeken	Algemeen	679	€ 71	4%	677	410
Beoordeling saneringsevaluatie	Bouw	2.505	€ 261	15%	2.505	2.085
Meetadviesrapport leefomgeving	Milieu	9.069	€ 943	56%	7.342	7.964
Meetadviesrapport luchtkwaliteit langs wegen	Milieu	1.699	€ 177	10%	1.500	1.892
Algemeen	Algemeen			0%	400	
Subtotaal		**26.855**	**€ 2.793**	100%	**22.779**	**23.703**
	aandeel bouw	2.505	€ 261	9%	2.505	2.085
	aandeel milieu/alg	24.350	€ 2.532	91%	20.274	21.618
Programma 5. Algemeen en Projecten						
Beleids- en bestuursondersteuning	Algemeen	3.198	€ 333	7%	3.632	3.024
Detachering	Algemeen	768	€ 80	2%	768	3.765
Faciliteren participatietraject	Milieu	370	€ 38	1%	471	234
Meewerken aan programma of project	Algemeen	8.951	€ 931	19%	9.771	12.496
Partnerspecifieke werkafspraken	Algemeen	2.010	€ 209	4%	625	1.416
Programma- en projectmanagement	Algemeen	13.246	€ 1.378	28%	16.309	14.663
Algemeen	Algemeen	19.231	€ 2.000	40%	11.205	8.718
Subtotaal		**47.774**	**€ 4.968**	100%	**42.780**	**44.316**
	aandeel milieu/alg	47.774	€ 4.968	100%	42.780	44.316
Totaal uren		**150.015**	**15.602**		**130.068**	**146.056**
	aandeel bouw	17.057	€ 1.774	11%	14.637	17.803
	aandeel milieu/alg	132.958	€ 13.828	89%	115.431	128.253

Bijlage 3. Overzicht bijdragen klanten

Baten per klant x € 1.000	Bouw producten x tarief	Milieu producten x tarief	Totaal producten x tarief	Bouw diensten x € 104	Milieu diensten x € 104	Algemeen diensten x € 104	Totaal diensten x € 104	Gezamenlijke diensten				Overige baten ****)
								Alle partners *)	Deel partners **)	Innovatie ***)	Totaal	
Arnhem	2.820	934	3.755	757	859	1.060	2.676	299	422	150	872	
Doesburg	304	66	370	62	59	33	155	26	31	13	70	
Duiven	11	237	249		126	28	154	44	21	14	79	
Lingewaard	968	410	1.379	326	637	656	1.619	124	141	63	328	
Overbetuwe	101	525	626	32	330	105	467	94	45	48	187	
Provincie regulier		350	350		204	229	433	119		28	146	300
Provincie Bodemtaken				260	413		673					
Provincie Complexe Handhaving				54	2.934	1.146	4.134					23
Provincie Aandachtsbedrijven						1.396	1.396					10
Renkum	708	168	876	127	149	315	592	88	97	45	230	
Rheden	48	249	297	12	234	64	310	88	42	44	175	
Rozendaal	3	6	9	1	5	2	7	14	7	7	28	
Westervoort	2	48	50		31	6	37	31	15	10	56	
Zevenaar	22	340	362	17	299	51	367	89	42	28	159	
Partners algemeen												
Subtotaal partners	4.987	3.334	8.322	1.649	6.280	5.093	13.023	1.018	863	450	2.331	333
Subtotaal OD's		10	10	125	239	104	467	124			124	
Subtotaal derden					111		2.111	8			8	
Totaal klanten	**4.987**	**3.344**	**8.331**	**1.774**	**6.631**	**5.197**	**15.602**	**1.150**	**863**	**450**	**2.463**	**333**
% van de omzet			31%				58%				9%	1%

**)* *betreft data- en ketengedreven services, strafrecht, klantadvies milieu en piketdienst*
***)* *betreft klantadvies bouw en advies uitvoeringsbeleid*
****)* *betreft stimuleren circulaire economie, verminderen Nox en fijnstof, tegengaan ZZS, robotisering intakeproces en energie*
*****)* *betreft meetdienst provincie en out-of-pocketkosten PCH/PAB*

Ini begroting 2025	aandeel bouw	aandeel mil. & alg.	%	Aantal producten	Uren diensten	Ini begroting 2024	% tov 2025	Totaal baten real. 2023	% tov 2024
7.303	*4.000*	*3.303*	30%	3.684	25.735	6.544	12%	6.759	8%
595	*397*	*198*	2%	378	1.488	565	5%	611	-3%
482	*33*	*449*	2%	272	1.485	426	13%	406	19%
3.326	*1.435*	*1.891*	14%	1.508	15.569	3.284	1%	2.939	13%
1.280	*177*	*1.103*	5%	845	4.495	1.194	7%	1.009	27%
1.229	*300*	*929*	5%	295	4.162	1.203	2%	1.830	-33%
673	*260*	*413*	3%		6.475	530	27%	548	23%
4.156	*77*	*4.079*	17%		39.746	3.766	10%	3.962	5%
1.406	*10*	*1.396*	6%		13.424	1.239	13%	1.154	22%
1.698	*932*	*766*	7%	961	5.692	1.539	10%	1.685	1%
782	*101*	*681*	3%	557	2.985	646	21%	685	14%
44	*11*	*34*	0%	10	71	35	27%	36	23%
143	*17*	*126*	1%	53	359	116	23%	104	38%
889	*82*	*807*	4%	382	3.533	800	11%	890	0%
24.008	*7.832*	*16.176*	100%	8.945	125.219	21.887	2	22.618	6%
601		*601*		12	4.494	439	37%	497	21%
2.120		*2.120*			20.303	1.757	21%	1.597	33%
26.729	**7.832**	**18.896**		**8.957**	**150.015**	**24.083**	**11%**	**24.712**	**8%**

8,9 gemiddeld kengetal

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Samenwerken aan impact

Meerjarenprogramma 2025-2028

Omgevingsdienst Regio Arnhem

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

SAMENVATTING

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) voert sinds 2013 voor tien gemeenten en de provincie Gelderland vergunning-verlening-, toezicht- en handhavingstaken (VTH) uit voor milieu en – voor vier gemeenten en de provincie – bouw. Op deze wijze draagt ODRA bij aan het realiseren van de maatschappelijke opgaven van haar opdrachtgevers. En hoewel de prestaties van ODRA niet ter discussie staan, is er in toenemende mate behoefte om meer duidelijkheid te krijgen in de publieke waarde die ODRA creëert. De focus op waarde creatie gaat hand in hand met de behoefte aan verbreding van de sturings- en verantwoordingscyclus richting een rijkere verantwoording.

Voorgaande betekent dat ODRA verbreedt van een uitvoeringsorganisatie naar ook een advies- en kennisorganisatie en beleidsondersteuner. Deze adviserende rol is gerelateerd aan de kerntaak van ODRA (VTH) en gericht op een goede uitvoering van de door gemeenten en provincie aan ODRA opgedragen taken.

WAAROM EEN MEERJARENPROGRAMMA?

Bij de eigenaren en ODRA bestaat behoefte aan een meerjarig uitvoeringsprogramma. Daarmee kan de publieke waarde van ODRA inzichtelijk worden gemaakt en de adviserende rol van ODRA concreet worden ingevuld. Deze invulling vraagt om een inhoudelijke verdieping waarbij de VTH-inzet van ODRA doel- en effectgericht in beeld wordt gebracht. Denk bijvoorbeeld aan de bijdrage aan schone lucht, minder geluidsoverlast en verduurzaming van de energievoorziening. Het Algemeen Bestuur van ODRA heeft eind 2022 de opdracht gegeven deze slag te maken en te komen tot een meerjarig programma voor de periode 2025-2028. Een programma dat:

- aansluit bij de opgaven van gemeenten en provincie;
- altijd vertrekt vanuit de basistaken van ODRA: VTH en daarbinnen accenten aanbrengt;
- accenten legt die in nauwe samenspraak met vertegenwoordigers vanuit de gemeenten en provincie tot stand zijn gekomen;
- inspeelt op de rolontwikkeling van omgevingsdiensten die de samenleving vraagt. Een rolontwikkeling die meer gezamenlijk eigenaarschap / solidariteit vraagt van gemeenten en provincie;
- vooruitkijkt over meerdere jaren én ruimte biedt om jaarlijks bij te stellen op basis van goede monitoring;
- de beleidscyclus zoals we die met elkaar hebben afgesproken sluitend maakt:

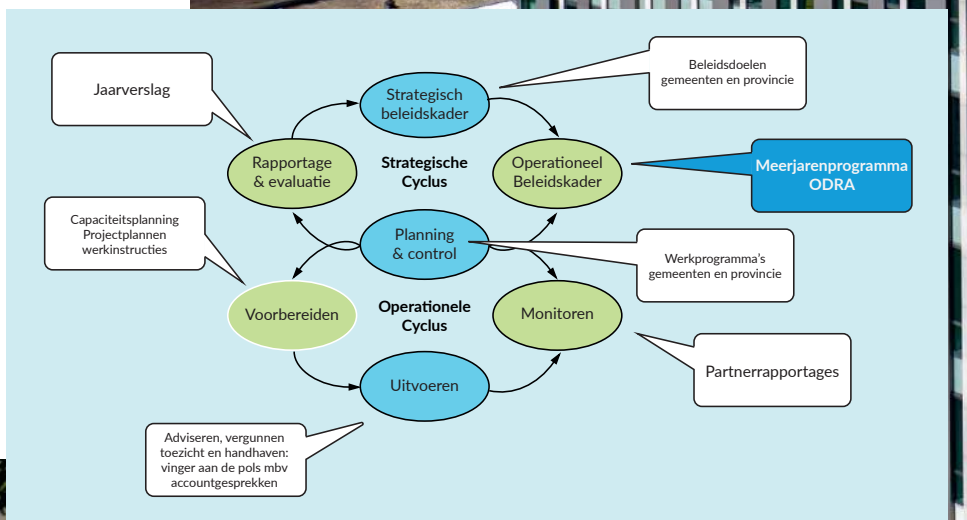

WAT ZIJN DE REGIONALE OPGAVEN?
De opgaven in de fysieke leefomgeving - waar alle gemeenten en provincie die samen ODRA vormen de komende jaren voor staan - zijn als volgt samen te vatten:

- Een gezonde leefomgeving voor mens, dier en milieu
- Veiligheid in de leefomgeving
- Focus op duurzame oplossingen.

WAT ZIJN DE INHOUDELIJKE ACCENTEN?
ODRA verleent vergunningen, houdt toezicht en handhaaft waar nodig. Dat blijft ODRA doen, dat is de basis. Vanuit de behoefte aan meer zicht op de waarde creatie heeft ODRA, samen met de partners, afgelopen jaar besproken wélke inhoudelijke accenten (prioriteiten) er in de uitvoering van de VTH-taken moeten worden gelegd. We willen niet 'zomaar controles uitvoeren' maar sturen op impact en 'bijdragen aan de opgaven waar gemeenten en provincie zich voor gesteld zien'. VTH is immers een instrument voor gemeenten en provincie om doelen te realiseren. ODRA gaat geen nieuwe dingen doen, maar meer specifieke accenten leggen in de uitvoering van haar werk. Bijvoorbeeld: Een vergunning verlenen en daarbij expliciet aandacht besteden aan circulair bouwen. Of: In plaats van een algemene controle, tijdens de controle specifiek aandacht besteden aan luchtkwaliteitsmaatregelen. Er is ingezoomd op de hiervoor genoemde opgaven en gekeken waar de bijdrage van het VTH-instrumentarium substantieel kan zijn. Dit heeft geleid tot elf thema's voor de komende vier jaar. In paragraaf 3.3 wordt de keuze van deze prioritaire thema's nader toegelicht:

Gezondheid mens en milieu met de thema's: verbeteren lokale luchtkwaliteit, verminderen milieuhinder, beschermen bodem- en grondwaterkwaliteit, tegengaan verspreiding Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) verbeteren waterkwaliteit.

Veiligheid in de leefomgeving met de thema's: beperken veiligheidsrisico's, borgen bouwkwaliteit en veiligheid, aanpakken ondermijning en milieucriminaliteit.

Duurzame oplossingen, met de thema's: verminderen gebruik fossiele energie, stimuleren circulaire economie, bijdragen aan ruimtelijke opgaven en een natuur-inclusieve leefomgeving.

Aan elk prioritair thema zijn één of twee concrete uitvoeringsdoelstellingen en prestatie-indicatoren gekoppeld en vervolgens uitgewerkt in een set activiteiten om die doelen te bereiken. De rol van ODRA is daarbij de ene keer regulerend, de andere keer adviserend, participerend of signalerend.

In het Meerjarenprogramma wordt aansluiting gezocht bij de doelen van het Interbestuurlijke Programma 'Versterking VTH-stelsel' (IBP-VTH): Toe bewegen naar een brede milieu (omgevings-) dienst. Opdat ODRA een stevige inbreng van milieu- en bouwaspecten in beleid en regelgeving kan bieden en wel op zodanige wijze dat aan de 'voorkant' (het beleid) niet de problemen voor de 'achterkant' (VTH-uitvoering) worden geschapen. Dat vraagt van onze eigenaren dat zij ODRA vroegtijdig betrekken en het vraagt van ODRA een verdere organisatieontwikkeling om de juiste kennis aan tafel te brengen en deze te kunnen vertalen naar beleid. En daarmee een robuuste, onafhankelijke, professionele en hoogwaardige organisatie te zijn met een voorspelbaar en acceptabel kostenplaatje.

HOE HOUDEN GEMEENTEN EN PROVINCIE GRIP: MONITORING, EVALUATIE EN BIJSTELLING
Het Meerjarenprogramma geeft richting en sturing aan de VTH-inzet voor de komende jaren. Echter, het programma is inhoudelijk niet in beton gegoten. Jaarlijks wordt het Meerjarenprogramma geactualiseerd en worden in overleg met de opdrachtgevers de indicatoren en activiteiten aangescherpt. De jaarlijkse actualisatie biedt ook ruimte om binnen de financiële kaders tot inhoudelijke bijstelling te komen.

Gedurende de uitvoering monitoren we de voortgang aan de hand van de met elkaar overeengekomen prestatie-indicatoren per thema. Daarover wordt periodiek in de zogeheten partnerrapportages en jaarlijks in de jaarverslagen verantwoording afgelegd, waarmee gemeenten en provincie kunnen bijsturen. Aan de hand van de resultaten in het jaarverslag, kunnen gemeenten en provincie verzoeken om bijsturing voor het daaropvolgende uitvoeringsjaar. Daarmee houden gemeenten en provincie grip op de prioriteitstelling in de uitvoering door ODRA. Op deze wijze bewaken we samen dat ODRA doet waarvoor zij is opgericht namelijk het bijdragen aan een schone, veilige en duurzame leefomgeving voor mens, dier en milieu!

GEZOND, VEILIG EN DUURZAAM

INHOUDSOPGAVE

02 Samenvatting

05 Inhoudsopgave

07 1. Inleiding - Deel 1
- 1.1 Achtergrond
- 1.2 Doel Meerjarenprogramma 2025 – 2028
- 1.3 Positionering Meerjarenprogramma
- 1.4 Totstandkomingsproces
- 1.5 Leeswijzer

09 2. Uitgangspunten
- Opgaven Gemeenten en provincie centraal
- Adequate uitvoering wettelijke taken
- Kennisintensieve uitvoeringsorganisatie
- Naast individueel maatwerk aandacht voor gezamenlijkheid (solidariteit)
- Rijker VERANTWOORDEN: Sturen op impact
- Inzet op continu verbeteren
- Intensiveren samenwerking
- Uitvoeren missie, visie, kernwaarden

011 3. Ontwikkelingen - Beleidsopgaven in de regio
- 3.1 Landelijke ontwikkelingen
- 3.2 Beleidsopgaven in de regio
- 3.3 Vertaling beleidsopgaven in 11 prioritaire thema's

014 4. Inzet op prioritaire thema's
- 4.1 Gezondheid mens, dier en milieu
- 4.2 Veiligheid in de leefomgeving
- 4.3 Bijdragen aan duurzame oplossingen

024 5. Hoogwaardige uitvoering
- 5.1 Uitvoeringsstrategieën: Optimaliseren en verbeteren
- 5.2 Bouw
- 5.3 Milieu

029 6. Borging uitvoering en doorontwikkeling organisatie
- 6.1 Uitgangspunten organisatieontwikkeling
- 6.2 Interne prioriteiten

032 7. Financiële doorkijk
- 7.1 Financieel beleid
- 7.2 duiding Financiële Consequenties Meerjarenprogramma

032 8. Aanzet tot programmering - Evaluatie en bijstelling
- 8.1 Goede basis leggen in 2024
- 8.2 Verdere uitwerking Meerjarenprogramma - Monitoring
- 8.3 Evaluatie - Bijstelling

BIJLAGEN

038 Bijlage 1
Uitvoeringsprogramma MJP 2025-2028

048 Bijlage 2
Begroting 2025-2028 *(separaat document)*

COLOFON

Het Meerjarenprogramma 2025-2028 is een uitgave van de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA). De inhoud is tot stand gekomen in interactie met de partners. Het meerjarenprogramma is geschreven door Henk Mogezomp (Buiten Organisatieadvies), Annette Prent en Maarten Leseman (ODRA).

De foto's zijn van Ivo Hutten en StudioBont heeft het meerjarenprogramma vormgegeven. We verspreiden ons meerjarenprogramma onder onze partners, Raadsleden en Statenleden en publiceren dit programma op www.odregioarnhem.nl. Voor reacties of opmerkingen: communicatie@odra.nl.

1

INLEIDING

1.1 Achtergrond

De samenleving vraagt in toenemende mate om heldere antwoorden van de overheid op complexe ruimte gerelateerde vraagstukken. Denk aan schone lucht, schoon en voldoende (drink)water, duurzame energie, voldoende en betaalbare woningen, een prettige en veilige leef-omgeving en – last but not least – een goede dienstverlening. Eén van de instrumenten die de overheid daarbij ter beschikking staat is regule-ring. De regulerende (uitvoerende) taken heeft de overheid grotendeels belegd bij omgevingsdiensten. Zo ook de gemeenten en provincie die samen omgevingsdienst regio Arnhem (ODRA) vormen.

ODRA is gestart als uitvoeringsorganisatie namens gemeenten en provincie voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Gemeen-ten en provincie doen de afgelopen jaren meer en meer ook een beroep op de aanwezige kennis- en adviesvaardigheden van ODRA. Dit is enerzijds ingegeven door de krapte op de arbeidsmarkt, anderzijds door de toegenomen aandacht voor de kwaliteit van de fysieke leefomge-ving. Die vraagt om kennis en expertise op diverse milieuthema's zoals geluid, bodem, lucht, water, externe veiligheid, energie en circulariteit. Kennis die bij ODRA aanwezig is en die breder kan worden ingezet dan uitsluitend voor toetsing van vergunningaanvragen. Deze ontwikkeling vraagt (deels) ook om andere accenten in de sturing en verantwoording: Er is behoefte aan meer zicht en grip op de maatschappelijke impact van het werk van ODRA, oftewel de publieke waarde die ODRA levert. Voorliggend meerjarenprogramma biedt daarvoor de inhoudelijke basis.

We leggen in dit Meerjarenprogramma de focus op de bijdrage van ODRA aan een veilige en gezonde leefomgeving en op de bijdrage die ODRA kan leveren aan het realiseren van duurzame oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. De gezondheid van mens, dier en milieu is daarbij leidend. ODRA heeft daarnaast een belangrijke rol in het versterken van het vertrouwen in de overheid en het gezag in de uitvoering. Door een goede uit-voering van haar kerntaken (vergunningver-lening, toezicht op naleving en handhaving) draagt ODRA daar haar steentje aan bij.

1.2 Doel Meerjarenprogramma 2025 – 2028

Doel van dit meerjarenprogramma (MJP) is tweeledig:

1. De bijdrage aan de beleidsopgaven van gemeenten en provincie expliciteren, zowel inhoudelijk, financieel als procesmatig en daarmee tegelijkertijd de aanwezige kennis en expertise eerder in de beleidscyclus betrekken. Daarbij ligt het accent vooral op het verbreden van de (specialistische) adviesrol naar meer beleidsondersteuning bij ruimtelijke plannen.
2. Beter inzichtelijk maken wat de publieke waarde van ODRA is. De huidige programmering en verantwoording is vrijwel uit-sluitend ingericht op het verantwoorden van uren (input) en aantallen vergunningen en controles (output), maar dat zegt niet alles over de impact van het werk van ODRA op de leefomgeving. ODRA streeft ernaar om de komende jaren voelbaar, zichtbaar en meetbaar concretere doelen te realiseren.

1.3 Positionering Meerjarenprogramma

Met het Meerjarenprogramma legt ODRA een sterkere verbinding tussen het strategische en operationele domein in de beleidscyclus: De zogenoemde 'Big 8':

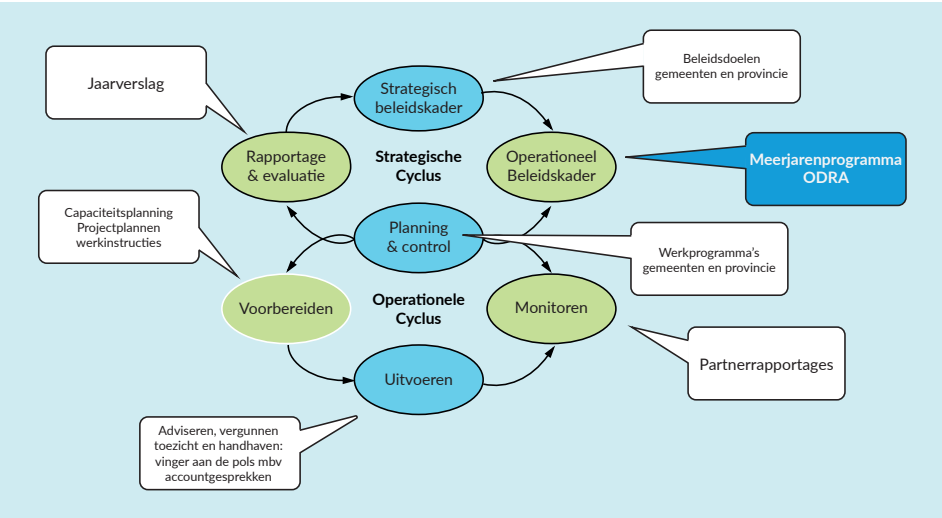

Het Meerjarenprogramma heeft binnen de Planning en Control-cyclus (P&C) van ODRA een kader- stellende functie, is het inhoudelijke richtsnoer (kompas) voor jaarlijkse werkprogramma's en is de inhoude-lijke onderbouwing voor de meerjarenbegroting. We maken het Meerjarenprogramma in principe voor vier jaar, maar zullen het jaarlijks in overleg met onze gemeenten en provincie actualiseren.

1.4 Totstandkomingsproces

Dit Meerjarenprogramma is in overleg met vertegenwoordigers van onze gemeenten en provincie tot stand gekomen. Gestart is met een gebiedsverkenning en analyse van Coalitieakkoorden en beleidsplannen. In gesprekken bij gemeenten en provincie is verkend welke thema's en onderwerpen prioriteit hebben en waar (extra) inzet van ODRA gewenst is. Op basis hiervan is ingezoomd op de bijdrage die ODRA met haar VTH-instrumentarium aan de beleidsopgaven van provincie en gemeenten kan leveren. Het resultaat van deze analyse is in de vorm van een eerste concept Meerjarenprogramma ambtelijk teruggelegd en oriënterend besproken in het Algemeen Bestuur.
Op basis van deze besprekingen is het Meerjarenprogramma aangepast en geconcretiseerd, onder meer op het punt van financiële consequenties. Het Meerjarenprogramma is vervolgens in een finale commentaarronde voorgelegd, waarbij het uitvoeringsprogramma bij de provincie en een aantal gemeenten in aparte sessies is doorgesproken.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 lichten we de uitgangspunten toe, die aan de basis staan van dit Meerjarenprogramma. Vervolgens staan we in hoofdstuk 3 stil bij maatschappelijke trends en ontwikkelingen in het VTH-veld. Tevens bespreken we hier de (gemene deler in de) beleidsopgaven van provincie en gemeenten. De VTH-inzet op elf prioritaire omgevingsthema's beschrijven we in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 lichten we onze uitvoeringsstrategie toe, zowel ten aanzien van de prioritaire thema's als onze wettelijke VTH-taken. Hoofdstuk 6 behandelt de interne organisatie van ODRA en de doorontwikkeling die hier nodig is. Hoofdstuk 7 beschrijft het financiële beleid van ODRA en hoe met de financiële consequenties van het Meerjarenprogramma wordt omgegaan. Hoofdstuk 8 is het slothoofdstuk: hier komen de verdere programma-uitwerking, monitoring en jaarlijkse actualisatie en bijstelling aan de orde.

2

UITGANGSPUNTEN

In dialoog met onze gemeenten en provincie hebben we de volgende uitgangspunten geformuleerd die tezamen de basis zijn onder het Meerjarenprogramma 2025-2028.

Opgaven gemeenten en provincie centraal

We willen vanuit onze kennis, expertise, rol en verantwoordelijkheid een substantiële bijdrage leveren aan de maatschappelijke opgaven waar onze opdrachtgevers voor staan. We vertrekken daarom bij de beleidsopgaven van de gemeenten en de provincie. Daarbinnen focussen we op omgevingsthema's waar ODRA invloed heeft met haar VTH-inzet, te weten:

- Gezonde leefomgeving, met thema's als luchtkwaliteit, milieuhinder en bodembescherming.
- Veilige leefomgeving, met thema's als veiligheidsrisico's, bouwkwaliteit en veiligheid en ondermijning.
- Duurzame leefomgeving, met thema's als energietransitie, circulaire economie en duurzame inpassing van ruimtelijke opgaven.

Adequate uitvoering wettelijke taken

De basis voor ons werkpakket blijven de bouw- en milieutaken die bij wet of per mandaat aan ons zijn overgedragen. De komende jaren gaan we deze (basis)taken meer dan adequaat uitvoeren. We zien nadrukkelijk de mogelijkheden om inhoudelijke thema's en accenten aan deze basisactiviteiten te koppelen, zodat de publieke waarde en impact van onze activiteiten toeneemt.

Kennisintensieve uitvoeringsorganisatie

ODRA verbreedt zich van pure uitvoeringsorganisatie, aangestuurd op aantallen, naar een kennisintensieve uitvoeringsorganisatie, die:

- Op een groot aantal omgevingsthema's in staat is beleid te toetsen op uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid en daar goed over kan adviseren richting gemeenten en provincie;
- Ook bijdraagt aan de leefomgevingskwaliteit door op diverse omgevingsthema's te helpen bij de ontwikkeling van meer regionaal afgestemd beleid.

ODRA functioneert op onderdelen al als kennisintensieve uitvoerings-organisatie. Diverse gemeenten worden al ondersteund met milieu-expertise. ODRA denkt mee over ruimtelijke plannen en formuleert op bepaalde thema's al uitvoeringsrichtlijnen waar aanvragen op worden getoetst. Naar verwachting neemt deze advies- en kennisrol de komende jaren, onder invloed van diverse ontwikkelingen (zie hoofd-stuk 3), verder aan belang toe.

Naast individueel maatwerk aandacht voor gezamenlijkheid (solidariteit)

ODRA beschikt over veel VTH-gerelateerde omgevingsexpertise (denk aan geluid, bodem, externe veiligheid, lucht, geur, licht, constructieve veiligheid, energie en ecologie). In lijn met de Omgevingswet, die immers meer ruimte laat voor regionaal en lokaal maatwerk, willen gemeenten en provincie deze expertise meer te gelde maken door deze ook eerder in de beleidscyclus in te zetten en waar mogelijk

'Rijker Verantwoorden'

Het Meerjarenprogramma is gebaseerd op de werkwijze van Rijker Verantwoorden, die aansluit op de Publieke Waarde theorie van Mark Moore. De doelen en indicatoren kunnen niet altijd effectgericht (bijvoorbeeld in termen van bodem- of luchtkwaliteit) worden geformuleerd. Wat wel kan is dat we gezamenlijk met opdrachtgevers bepalen wat op belangrijke thema's de gewenste outcome is. Rijker verantwoorden is een proces dat continu bijstelling en aanscherping vraagt.

te komen tot regionaal afgestemd uitvoeringsbeleid op de diverse omgevingsthema's. Dat vraagt om meer sturing op solidariteit. Een onderwerp als milieu houdt immers niet op bij de gemeentegrens.

Rijker verantwoorden: sturen op impact

ODRA wil meer inzetten op een meer op outcome gerichte wijze van verantwoording, oftewel: Heeft de bijdrage van ODRA (voldoende) effect gehad op het verbeteren van de kwaliteit van de leef-omgeving? In lijn met de ontwikkeling van de organisatie, waarin veel meer vanuit de maatschappelijke opgaven wordt gewerkt, wil ODRA deze 'rijkere verantwoording' aanbrengen. Daarbij sluit ODRA aan bij de uitkomsten van de pilot Rijker Verantwoorden uit 2022/2023. Deze ontwikkeling is tevens in lijn met de aanbevelingen uit het rapport "Om de leefomgeving" van de Commissie van Aartsen en sluit ook aan bij de kern van de Omgevingswet. Daarin wordt de leefwereld meer centraal gezet in plaats van de systeemwereld.

Inzet op continu verbeteren

We krijgen de komende jaren onze rol en verantwoordelijkheid in relatie tot de Omgevingswet (per 1 januari 2024) duidelijker in beeld. We groeien met de jaren in onze rol en houden scherp voor ogen wat de wet (inclusief EU-regelgeving) beoogt: het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving. Onze focus is het (continu) verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving.

Intensiveren samenwerking

In toenemende mate is specialistische kennis en expertise vereist voor effectief toezicht. We gaan in netwerken samenwerken met specialisten van onder meer de veiligheidsregio (VGGM) en andere OD's (via ODNL). Daarnaast bundelen we in de uitvoering onze krachten met andere toezicht- en handhavingsinstanties, zoals water-schappen, provincie en ILT, politie en Openbaar Ministerie.

Uitvoeren missie, visie, kernwaarden

Het Meerjarenprogramma gaat niet alleen over het 'wat', maar ook over het 'hoe' en wat onze inspiratiebronnen zijn: onze missie, visie en kernwaarden. Deze waarden komen in alle onderdelen van ons werk terug.

Missie, visie

Ons bestaansrecht is het bijdragen aan een gezonde, veilige, schone en duurzamere leef-omgeving waarin de gezondheid van mens, dier en milieu leidend is. We werken dagelijks aan de veiligheid en het aanzien van gebouwen, de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater, bodem, lucht (geluid) en indirect aan biodiversiteit en natuur. We geven samen met onze gemeenten en provincie richting aan duurzame oplossingen voor de maatschappelijke opgaven. Dat doen we door kwaliteit te leveren in vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies en door onze (specialistische) kennis, deskundigheid en ervaringen actief te delen met beleidsmakers en bestuurders. We zijn ondernemend, innovatief en steeds uit op het verbeteren van ons werk.

Kernwaarden

Verantwoordelijk, Vertrouwen, Vakmanschap, Samen(werken).

3

ONTWIKKELINGEN - BELEIDSOPGAVEN IN DE REGIO

3.1 Landelijke ontwikkelingen

• Gezondheid en veiligheid

We zullen ons opnieuw moeten verhouden tot de wens van inwoners die een gezonde en veilige leefomgeving willen en soms eisen. Samenwerking is nodig om de weg naar duurzame oplossingen met onze opdrachtgevers, bedrijven en inwoners af te leggen. Het veranderende klimaat, nieuwe energievoorzieningen, warmtenetten, verduurzaming van woningen, meer groen in de wijken en reductie van stikstof vragen om ingrijpende maatregelen.

• Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging

De implementatie van de Omgevingswet vraagt de komende jaren veel aandacht. We gaan vaker gemeenten adviseren over omgevingsvisies en omgevingsplannen. We zullen ook een actievere rol hebben in meedenken over ruimtelijke initiatieven, vergunningen en meldingen binnen strakkere termijnen moeten afhandelen en aanvragen volledig digitaal gaan afhandelen (DSO).

Ditzelfde geldt voor de Wet Kwaliteitsborging bouw (Wkb). De technische veiligheidstoets bij de nieuwbouw van kleinere bouwwerken ligt met ingang van 1-1-2024 in handen van private kwaliteitsborgers en niet meer bij de overheid. Het is nog speculeren wat het effect van deze wet is op de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht.

• Verbetering en versterking VTH

Na kritische analyses over het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving en de daaruit voortvloeiende aanbevelingen (commissie Van Aartsen), zullen de komende jaren in het stelsel verbeteringen worden doorgevoerd. Wat de impact is voor ODRA is nog niet exact te beschrijven. Omgevingsdiensten moeten hoe dan ook robuuster worden en onafhankelijker kunnen opereren. Parallel aan de landelijke ontwikkelingen, verkent het bestuur van ODRA dan ook verschillende vormen van samenwerking, zoals die met de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN).

• Dynamische omgeving

We groeien en werken in een dynamische omgeving. Dat vraagt attent zijn op kansen zien en kansen benutten en op het juiste moment de goede keuzes maken. Bijvoorbeeld vinden, boeien en binden van nieuwe medewerkers op een krappe arbeidsmarkt met veel concurrenten. We zullen als organisatie niet alleen onze zaakjes op orde moeten hebben, maar ook interessant moeten zijn voor jonge mensen. Dat betekent investeren in strategisch personeelsmanagement, in ontwikkeling van medewerkers (qua expertises en vaardigheden) en in de professionalisering van de bedrijfsvoering.

• Complexe informatiewetten

We moeten aan complexe informatiewetten voldoen (o.m. WEP, digitale overheid, AVG, etc.) en de eisen aan business intelligence, datakwaliteit en informatiebeheer worden hoger. Dat vraagt extra inspanning van de hele organisatie en alle medewerkers.

3.2 Beleidsopgaven in de regio

Veel van de geschetste landelijke ontwikkelingen zien we terug in de beleidsopgaven van onze gemeenten en provincie. De beleidsopgaven met de grootste relevantie voor het werkveld van ODRA zijn:

• Verduurzaming / energietransitie

Circulaire economie, klimaat en energie spelen in de beleidsprogramma's van onze gemeenten en provincie een voorname rol. Het zijn eveneens speerpunten in het programma van de Groene Metropool Regio. Wij kunnen een bijdrage leveren aan duurzame oplossingen voor bedrijfsactiviteiten (energie en circulaire economie). We vinden deze thema's terug in de gebouwde omgeving, denk aan energiezuinig en circulair bouwen en natuur-inclusief en klimaatadaptief bouwen.

• Stedelijk gebied

De deelnemers aan de Groene Metropool Regio hebben een forse woningbouwopgave. In de Woondeal 2.0 gaat het om 33.000 woningen voor 2030 en circa 55.000 voor 2040. Naast woningbouw staan grote infrastructurele projecten (Noordtak Betuwelijn, mogelijke doortrekking A-15) gepland. Deze projecten leiden tot een verdere verstedelijking van de regio.

De ruimtelijke opgave is niet alleen kwantitatief (beton en asfalt), maar ook kwalitatief (groen en leefomgeving). Dat betekent concreet: Beter benutten van bestaande voorraad, meer landschap, meer stad. Deze ruimtelijke opgaven leveren enerzijds forse milieu-hygiënische uitdagingen op (o.m. geluids-, externe veiligheids- en luchtkwaliteit-issues, w.o. stikstof) en bieden anderzijds ook kansen voor duurzamere keuzes. Op ODRA zal een beroep worden gedaan om tijdig en oplossingsgericht te adviseren over milieu-en duurzaamheid.

• Landelijk gebied

De transformatie van het landelijk gebied (nieuwe invulling van bestaande functies) is voor de provincie en de gemeenten met een groot buitengebied een actueel beleidsthema en stevige uitdaging. De ruimteclaims zijn groot: energie, woningbouw, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Op ODRA zal een beroep worden gedaan om tijdig en oplossingsgericht te adviseren over milieu- en duurzaamheid en het tegengaan van ondermijning.

• Leefbaarheid

In de plannen van onze gemeenten en provincie is volop aandacht voor een gezonde, veilige, klimaatbestendige en aantrekkelijke leefomgeving, zowel fysiek (voldoende groen en blauw) als fysisch (milieuhinder, schone lucht, water en bodem). Aandacht voor de 'harde kant' van de leefomgeving is belangrijk voor de beleving door inwoners van hun wijk, hun centrum en hun dorp. Arnhem stelt momenteel een beleidsplan gezonde leefomgeving op waarin dit soort milieuthema's worden uitgewerkt. De provincie heeft recent een kadernotitie Gezonde, Veilige Leefomgeving vastgesteld, waarin ook ingezet wordt op een hogere basiskwaliteit van de leefomgeving. De luchtkwaliteit is daarbinnen een belangrijk thema met grote impact op de gezondheid. In onze regio hebben de gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden en de provincie het Schone Luchtakkoord (SLA) getekend. Voor ODRA betekent dit dat we een nieuwe balans moeten zoeken tussen enerzijds het voorkomen van gezondheidsschade door slechte lucht voor bewoners en anderzijds de ruimte voor bedrijven: 'voldoen aan emissienormen'.

DOLFIJN
PEPPER

3.3 Vertaling beleidsopgaven in 11 prioritaire thema's

We onderscheiden elf thema's waar ODRA met haar VTH-inzet een substantiële bijdrage kan leveren aan de beleidsopgaven van provincie en gemeenten. Deze prioritaire thema's spelen een centrale rol in dit Meerjarenprogramma.

Prioritaire thema's

Gezondheid mens, dier en milieu

1. Verbeteren lokale luchtkwaliteit
2. Verminderen milieuhinder
3. Beschermen bodem- en grondwaterkwaliteit
4. Voorkomen verspreiding ZZS
5. Verbeteren waterkwaliteit

Veiligheid in leefomgeving

6. Beperken en beheerden veiligheidsrisico's bedrijfsactiviteiten
7. Borgen bouwkwalititeit en veiligheid
8. Aanpakken ondermijnende criminaliteit

Duurzame oplossingen

9. Energietransitie: verlagen gebruik fossiele energie
10. Stimuleren circulaire economie
11. Bijdragen aan ruimtelijke opgaven en een natuurinclusieve leefomgeving

Deze keuze is gebaseerd op de volgende overwegingen en argumenten:

1. Uit de omgevingsanalyse die ter voorbereiding op dit meerjarenprogramma is uitgevoerd, komen als belangrijkste beleidsopgaven met betrekking tot de fysieke leefomgeving van gemeenten en provincie deze naar voren: gezondheid, veiligheid en duurzaamheid.

2. ODRA heeft vervolgens gekeken naar díe thema's waar zij het meest het verschil kan maken met de inzet van haar expertise en het VTH-instrumentarium.

3. De – op basis van interviews en sessies met experts gekozen – prioritaire thema's sluiten bovendien goed aan op de opgaven en thema's uit het Nationaal Milieuprogramma (NMP). Onder de hoofdopgaven vitale ecosystemen, gezonde leefomgeving en duurzame circulaire economie worden in het NMP onder meer de volgende thema's genoemd: bodemverontreiniging, chemische stoffen, lichthinder, geluid, luchtkwaliteit, omgevingsveiligheid, circulaire economie en duurzame productie en consumptie.

Voor elk van de prioritaire thema's geldt dat de aandacht ervoor zoveel als mogelijk deel uit maakt van het reguliere VTH-werk. Anders geformuleerd: In de meeste gevallen is geen sprake van extra werk, maar van het aanbrengen van accenten in de uitvoering; accenten waar ODRA vervolgens richting haar eigenaren verantwoording over aflegt om zo invulling te geven aan het 'rijker verantwoorden'.

In het hoofdstuk hierna lichten we de elf prioritaire thema's verder toe en geven we aan wat we de komende periode tot en met 2028 met onze expertise en VTH-inzet op deze prioritaire thema's willen bereiken.

4

INZET OP PRIORITAIRE THEMA'S

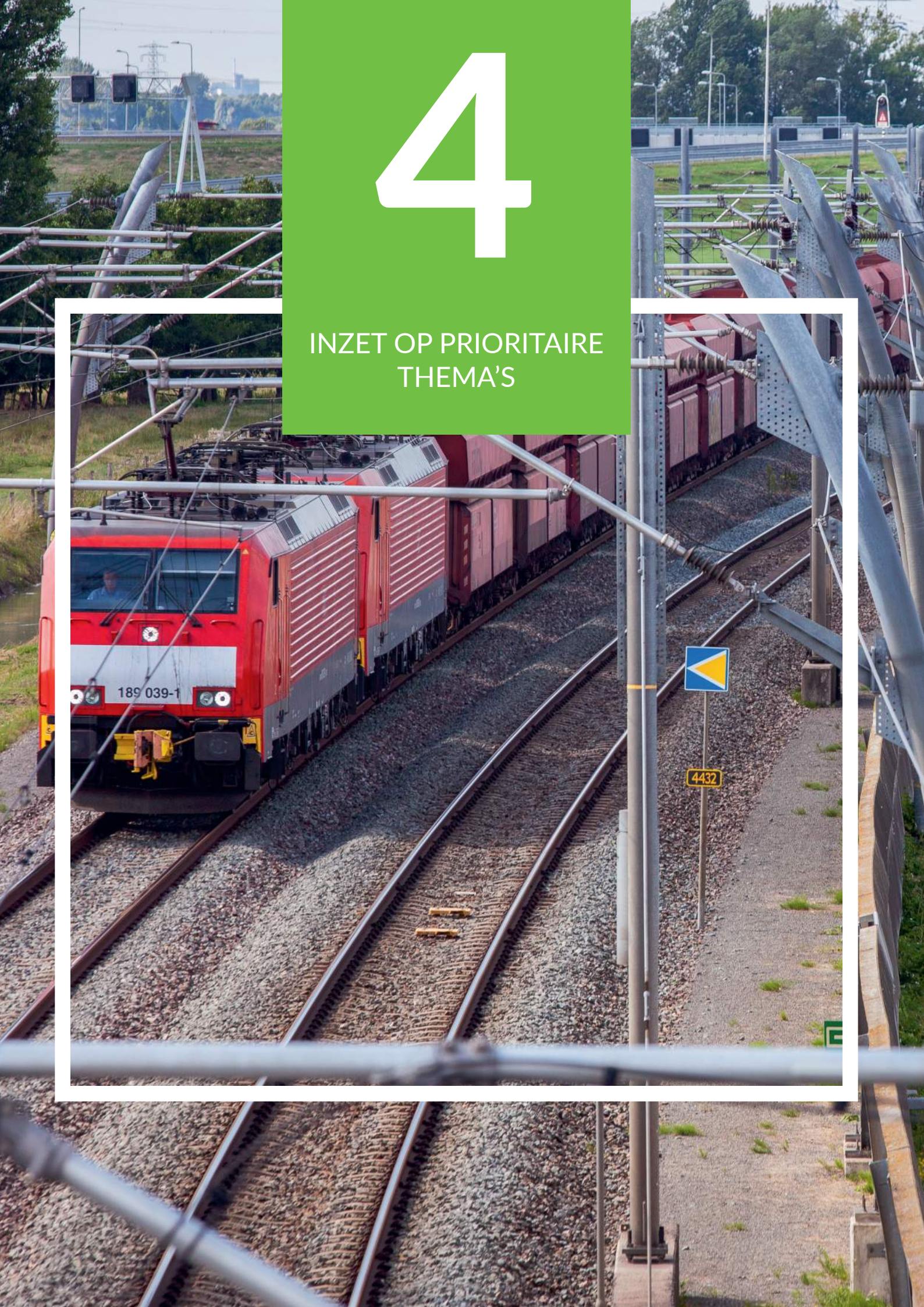

ODRA wil een bijdrage leveren aan het verbeteren van de omgevingskwaliteit en helpen bij de realisatie van duurzame oplossingen en ruimtelijke opgaven waar provincie en gemeenten voor staan. De inzet op de elf prioritaire thema's, zoals in het vorige hoofdstuk gepresenteerd, speelt hierbij een leidende rol. In dit hoofdstuk beschrijven we de VTH-uitvoeringsaccenten op deze thema's. Per thema volgt eerst een korte probleemanalyse, daarna benoemen we de VTH-doelen. De uitvoeringsaccenten in de prioritaire thema's (met activiteiten, kpi's en kostenindicatie) zijn uitgewerkt in de separate bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP".

4.1 Gezondheid mens, dier en milieu

Gezondheid voor mens en milieu heeft bij inwoners en bestuurders steeds meer aandacht. Het voorkomen en verminderen van gezondheidsschade door onder meer luchtverontreiniging, geluidhinder en de verspreiding van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) staat volop in de belangstelling. ODRA kan op deze thema's met het VTH-instrumentarium een belangrijke bijdrage leveren. Hetzelfde geldt op het gebied van de bodemkwaliteit, waar de onderwerpen grondwaterbescherming en een juiste toepassing van grond en secundaire bouwstoffen extra aandacht krijgen. Binnen het thema waterkwaliteit volgen we de ontwikkelingen en intensiveren we onze toezichttaak op indirecte lozingen op het riool.

4.1.1 Verbeteren lokale luchtkwaliteit

Probleemanalyse

We weten dat luchtvervuiling een belangrijke oorzaak is van gezondheidsklachten met chronische ziekte tot gevolg. Het kost de gemiddelde Nederlander volgens het RIVM 13 maanden aan levensverwachting. Fijnstof en stikstofdioxide (NO_2) zijn verantwoordelijk voor ongeveer 3,5 procent van de nationale ziektelast en veroorzaken in Nederland jaarlijks 11.000 doden.

Stikstofoxiden, samen met ammoniak (NH_3), dragen ook bij aan de stikstofdepositie op kwetsbare natuurgebieden. Naast natuurherstel is terugdringen van de stikstofuitstoot ook een voorwaarde voor twee opgaven: woningbouw en uitbreiding energie-infrastructuur.

De huidige wettelijke grenswaarden liggen hoger dan de advieswaarden van de Wereld Gezondheid Organisatie (WHO). De WHO heeft in 2021 haar advieswaarden naar beneden bijgesteld, omdat gezondheidseffecten en sterfte optreden bij zeer lage concentraties. Door verstedelijking (inbreiding) neemt de congestie en kans op gezondheidsschade toe.

In het verlengde van de nieuwe WHO normen verwachten we voor de zomer van 2024 een nieuwe EU richtlijn met aangescherpte luchtkwaliteitsnormen richting 2030-2035. Dit kondigt een nieuwe fase in het luchtkwaliteitsbeleid aan waarin beleid wordt aangescherpt en uitvoering geïntensiveerd.

Landelijk en in de regio is de lokale luchtkwaliteit een belangrijk thema, zie onder meer de beleidsplannen van de gemeente Arnhem en de provincie Gelderland. Het Schone Lucht Akkoord (SLA) heeft hoge ambities en kent een breed maatregelenpakket. We constateren dat landelijk meer aandacht is voor cumulatieve effecten van stoffen op de luchtkwaliteit en hoe inwoners deze percipiëren.

Wat willen we bereiken?

We willen een concrete bijdrage leveren aan het verbeteren van de luchtkwaliteit. Extra aandacht binnen dit thema krijgt de aanpak van fijnstof en stikstofoxiden. Onze VTH-doelen voor dit thema zijn:

1. Alle vergunningen voldoen uiterlijk in 2027 aan de strengere luchtemissie-eisen;
2. De NOx- en fijn stof-emissies van de prioritaire milieubelastende activiteiten zijn in 2025 in beeld én kennen een dalende trend in 2028 ten opzichte van 2025.

4.1.2 Verminderen van milieuhinder

Probleemanalyse

Milieuhinder wordt veelal ervaren als overlast, maar kan ook gezondheidsklachten veroorzaken. Verwacht wordt dat het aantal klachten als gevolg van milieuhinder de komende jaren gaat toenemen, omdat:

- De afstand tussen hindergevoelige objecten (wonen, recreëren, e.d.) en hinder veroorzakende activiteiten (woningbouw, infrastructurele projecten) in stedelijke gebieden als gevolg van verdichting kleiner wordt;
- Het draagvlak voor hinder producerende activiteiten afneemt;
- Nieuwe vormen van energievoorziening (buitenunits warmtepompen, windmolens, zonneparken) de kans op overlast vergroten.

We leggen komende periode de focus op geluidklachten omdat we uit ervaring en meetgegevens weten dat geluidsoverlast het grootste aandeel heeft in de gemelde hinderklachten. Binnen de VTH-taken van ODRA zijn het vaak evenementen (met name in Arnhem) die de meeste geluidklachten veroorzaken. Bedrijfsmatige activiteiten (denk bijvoorbeeld aan horeca, recreatie, sport) kunnen ook een bron van geluidsoverlast zijn, zeker wanneer ze in of dichtbij woonomgevingen worden uitgeoefend. In toenemende mate is sprake van klachten over warmtepompen, airco's en windenergie (neveneffecten van de energietransitie).

Binnen het thema milieuhinder blijven we vanzelfsprekend ook aandacht besteden aan het verminderen van geur- en lichthinder. Onze activiteiten op dit vlak zetten we op het huidige niveau door.

Om misverstanden te voorkomen: ODRA blijft gewoon de wettelijke, aan ODRA opgedragen, VTH-taken uitvoeren. Binnen deze basisuitvoering worden op 11 inhoudelijke prioritaire thema's uitvoeringsaccenten gezet. In hoofdstuk 5 gaan we dieper in op de uitvoeringsstrategie, waarbij ook de basisuitvoering wordt beschreven.

Wat willen we bereiken?
Binnen het thema milieuhinder krijgt de aanpak van geluidhinder de komende jaren extra accent. Onze VTH-doelen hierbij zijn:

1. Het verminderen van geluidhinder door bedrijfsactiviteiten en evenementen.
2. Het verminderen van geluidhinder van nieuwe energiedragers en -voorzieningen als gevolg van de energietransitie.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.1.3 Beschermen bodem- en grondwaterkwaliteit

Probleemanalyse
De gezondheid van mensen kan worden aangetast door blootstelling aan bodemverontreiniging. Tevens heeft de bodemkwaliteit effect op kwetsbare functies als natuur en drinkwater. Naast de aandacht voor de chemische kwaliteit blijkt dat ook andere eigenschappen van de bodem van belang zijn voor een gezonde leefomgeving. Een vitale bodem zorgt voor voedselzekerheid en voedselveiligheid en draagt bij aan het beperken van wateroverlast en hittestress. Daarnaast kan de bodem energie leveren en zorgen voor CO2-opslag waarmee klimaatdoelen worden bereikt.

Onderdeel van de bodem is het grondwater. De kwaliteit van het grondwater (en oppervlaktewater, zie 4.1.5) staat onder druk als gevolg van verontreinigingen afkomstig uit de landbouw, industrie en huishoudens. Er worden te veel probleemstoffen aangetroffen in het grondwater. Zonder aanvullende maatregelen gaat de kwaliteit van ons drinkwater achteruit.

Op het gebied van bodem- en grondwaterkwaliteit krijgt ODRA de komende jaren een grotere rol:

- Per 1 januari 2024 is de zorg voor de bescherming van de bodem formeel bij de gemeenten komen te liggen in plaats van bij de provincie. Gemeenten beleggen deze taken voor een groot deel bij ODRA. We moeten nieuwe bodemverontreinigingen zien te voorkomen en bestaande verontreinigingslocaties bewaken.
- De provincie heeft het toezicht op milieubedreigende activiteiten in grondwater-beschermingsgebieden* in Gelderland per 1-1-2024 bij ODRA belegd. De provincie ziet (voor deze gebieden) ook een signalerende rol weggelegd voor ODRA als het gaat om het grondwatergebruik (onttrekkingsputten) en bodemlozingen (lozingsputten).
- Voor de toepassing van bodemenergie is specifiek uitvoeringsbeleid nodig. Het afhandelen van vergunningen moet goed geregeld worden. ODRA kan hier met haar kennis en expertise - en gebruikmakend van het kennisnetwerk in ODNL-verband - een belangrijke bijdrage leveren.

Last but not least schudt ook de Omgevingswet de kaarten opnieuw als het gaat om de kaders van wet- en regelgeving:

Toezicht op transport en toepassing van (verontreinigde) grond en secundaire bouwstoffen blijft de komende jaren ook een belangrijk item. Illegale of onjuiste toepassingen zijn een belangrijke oorzaak van het nieuwe lokale verontreinigingen of diffuse verspreiding. ODRA kan daarbij gebruik maken van scherpere landelijke regels. Toepassing van bepaalde bouwstoffen wordt bijvoorbeeld verboden en voor de toepassing van AVI-bodemassen en immobilisaat gaat een informatieplicht gelden.

Kortom, er is zowel inhoudelijk als organisatorisch en juridisch, sprake van veranderingen die maken dat de toch al bedreigde bodem- en grondwaterkwaliteit nóg kwetsbaarder wordt. De bescherming en beschikbaarheid van een vitale bodem en goede kwaliteit van grondwater vragen de komende jaren dan ook extra aandacht.

Wat willen we bereiken?
We willen de komende jaren actief invulling geven aan de zorg voor een gezonde kwaliteit van bodem en grondwater, zowel door het inzetten van het VTH-instrumentarium als door het inzetten van onze expertise in een adviesrol. Binnen dit thema krijgen de bescherming van grondwater en juiste toepassing van verontreinigde grond en risicovolle secundaire bouwstoffen extra aandacht.
Onze doelen op dit thema zijn:

1. Voorkomen van nieuwe bodemverontreinigingen als gevolg van bedrijfsactiviteiten.
2. Beter beschermen van grondwater(beschermingsgebieden).

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

** Hiermee worden alle beschermingsgebieden t.b.v. de openbare drinkwatervoorziening bedoeld, zowel bestaande winningen als beschermingsgebieden t.b.v. nog te realiseren winningen.*

Overzicht bodemregels

Regels in omgevingsplan

Algemene rijksregels

- Milieubelastende activiteiten graven, saneren van de bodem, toepassenbouwstoffen of grond of baggerspecie
- Voorafgaand bodemonderzoek

Bruidsschatregels

- Bouwen op bodemgevoelige locaties
- Nazorg

Overige
- Kleinschalig grondverzet in verontreinigde bodem
- Activiteiten op locatie zonder onaanvaardbaar risico

Mogelijke overige decentrale regels

- Maatwerkregels in het Bal gereguleerde mba's
- Aanpassingen/vervallen bruidsschatregels
- Uitvoering geven aan instructieregels provincie ter bescherming grondwater

Overige
- Concretisering bodemsanering bij overige activiteiten
- Integraal bodembeleid

4.1.4 Tegengaan verspreiding ZZS

Probleemanalyse

Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) is de verzamelnaam voor stoffen die gevaarlijk zijn voor mens en milieu en waarvan we weten dat deze direct of indirect de gezondheid van mens en milieu bedreigen. Veel van deze stoffen zijn kankerverwekkend, hebben een negatieve impact op de voortplanting en hopen zich op in de voedselketen. Voorbeelden zijn PFAS, kwik, lood, benzeen en PAK. De afbraaksnelheid van een aantal ZZS is zo laag dat gesproken wordt over 'eeuwige chemicaliën'.

De totale lijst ZZS bestaat uit meer dan 1.500 stoffen. Verspreiding vindt plaats via lucht en water en ZZS kunnen zich ophopen in bodem en ondergrond en verder verplaatsen via grond- en afvalstromen. Daar komt bij dat veel bedrijven niet op de hoogte zijn welke ZZS zij gebruiken, welke (informatie- en minimalisatie) verplichtingen van kracht zijn en wat bedrijven kunnen doen (kennis en handelingsperspectief ontbreekt).

In Europees en landelijk beleid heeft het weren van ZZS en tegengaan van verdere verspreiding in bodem, lucht, water en afval hoge prioriteit. Een belangrijke rol hierbij is weggelegd voor ons als omgevingsdienst. Het Ministerie van I&W heeft recent gevraagd welke PFAS-emissiebedrijven in onze regio zijn gevestigd. Dit soort vragen zullen breder en vaker gesteld gaan worden.

Wat willen we bereiken?

We willen een actieve bijdrage leveren om de problematiek van ZZS inzichtelijk en beheersbaar te krijgen. Het streven is nieuwe PFAS-situaties te voorkomen. Concreet willen we op dit prioritaire thema het volgende bereiken:

1. Grootgebruikers en grote uitstoters van ZZS in onze regio in beeld;
2. Naleefgedrag bevorderen ten aanzien van informatieplicht en minimalisatieverplichting ZZS (naleefgedrag is bij benaderde en gecontroleerde groep bedrijven substantieel gestegen).

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.1.5 Verbeteren waterkwaliteit

Probleemanalyse

De Kaderrichtlijn Water (Krw) stelt dat al het oppervlakte- en grondwater in de Europese Unie uiterlijk in 2027 van goede kwaliteit moet zijn. Tevens moet er voldoende schoon water beschikbaar zijn. We zien in de praktijk dat deze doelen onder druk staan en de breed levende verwachting is dat deze doelen waarschijnlijk niet gehaald worden. Dat heeft niet alleen gevolgen voor de gezondheid, de natuur, de drinkwaterproductie, de industrie en de landbouw. Het betekent ook dat de EU aan Nederland forse boetes kan opleggen en dat activiteiten stil komen te liggen. De analogie met het stikstofdossier dringt zich op.

Wat willen we bereiken?

De primaire bevoegdheid op dit thema ligt bij de waterbeheerders, Rijkswaterstaat en de waterschappen. De gemeenten zijn bevoegd gezag voor 'indirecte lozingen' op het riool. Wij leveren onze bijdrage door:

1. Het toezicht op indirecte lozingen te intensiveren en waar dat voor de hand ligt een relatie te leggen met de ZZS-aanpak (zie thema 3). De controles doen we ook ter bescherming van het rioolstelsel.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.2 Veiligheid in de leefomgeving

Wij hebben een rol in het verminderen dan wel beheersen van externe veiligheidsrisico's voor mens en milieu. We leggen de komende periode accenten bij de opslag van gevaarlijke stoffen bij grote distributiecentra en magazijnen en het borgen van bouwkwaliteit en veiligheid, ook bij bestaande bouw. De Omgevingswet en de ruimtelijke ontwikkelingen in onze regio betekenen dat we meer aandacht moeten geven aan omgevingsveiligheid in ruimtelijke plannen. De aanpak van ondermijnende (milieu)criminaliteit is ook onderdeel van deze pijler en dit willen we de komende jaren op structurele basis doorzetten.

4.2.1 Beperken en beheersen veiligheidsrisico's

Probleemanalyse

Externe veiligheid gaat over de risico's voor mens en milieu bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen. Dat is de definitie die wij hanteren. Op risicokaarten is aangegeven welke risicovolle bedrijven, transportroutes of buisleidingen in de directe omgeving staan of liggen. De opslag van gevaarlijke stoffen is een actueel veiligheidsthema, dat door de sterke groei van logistieke bedrijven en postorder- en koeriersbedrijven om extra aandacht vraagt. In de regio komen veel grote magazijnen en distributiepunten voor. Hier speelt veel onbekendheid over opgeslagen stoffen en de risico's daarvan.

Veiligheidsrisico's spelen nadrukkelijk ook rond de opkomst van nieuwe energiedragers, zoals de toename van LNG-tankstations, toepassing van waterstof (o.m. waterstofbromidebatterij), introductie van buurtbatterijen en opslag van lithium ion-accu's.

We zien door verstedelijking (woningbouw) en infrastructurele ontwikkelingen (bijvoorbeeld Noordtak Betuweroute, aanpassingen bij treinstations) de veiligheidsrisico's voor gevoelige functies in de directe omgeving toenemen. Dit levert voor ons een spanningsveld op met de Omgevingswet, waarin een betere bescherming van gevoelige functies en gebouwen uitgangspunt is. Dit zet grote druk op de kwaliteit van ruimtelijke planontwikkeling en risico-afwegingen.

Wat willen we bereiken?

We willen externe veiligheidsrisico's beheersen en gevoelige functies beter beschermen. Extra aandacht de komende jaren gaat uit naar opslag van gevaarlijke stoffen en omgevingsveiligheid in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Op welke milieubelastende activiteiten we ons exact gaan richten, wordt in de in 2024 op te stellen regionale risicoanalyse nader ingekleurd.
Onze doelen op dit thema zijn:

1. Beter inzicht in de actuele veiligheidsrisico's van bedrijfsactiviteiten;
2. Verlagen van veiligheidsrisico's in verband met opslag van gevaarlijke stoffen en toepassing van nieuwe energiedragers.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.2.2 Borgen bouwkwaliteit en -veiligheid

Probleemanalyse

Er wordt steeds meer binnenstedelijk gebouwd waardoor het een steeds grotere uitdaging wordt dit op een veilige en verantwoorde wijze te kunnen doen. Ook de veiligheid voor personen buiten het bouwhek of sloopterrein is een actueel vraagstuk. Scherpe prioriteiten en een nieuwe aanpak zijn nodig om klachten ook echt opgelost te krijgen.

De bouwkwaliteit van woningen en gebouwen is door verschillende ontwikkelingen ook een issue:

- In hoofdstuk 3 hebben we al gewezen op de Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb). Hoe deze wet uitpakt en wat dit betekent, gaat de komende jaren blijken;
- De scope van het onderwerp bouwkwaliteit wordt breder. Het gaat allang niet meer alleen om technische en gebouwgebonden onderwerpen als constructieve veiligheid en brandveiligheid, maar ook om (omgevings)aspecten als klimaat, energie en natuur-inclusief bouwen.
- De energietransitie levert nieuwe veiligheidsvraagstukken op in de gebouwde omgeving, denk aan de toepassing van zonnepanelen en (buurt)batterijen.

Wat willen we bereiken?

Onze inzet is erop gericht dat de bouwkwaliteit en veiligheid bij nieuwbouw en sloop geborgd blijft. De doelen die we op dit thema voor onze bouwpartners willen realiseren, zijn:

1. Grotere effectiviteit bouwtoezicht;
2. Meer aandacht voor bouwkwaliteit en bouwveiligheid in bestaande bouw.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.2.3 Verminderen ondermijnende criminaliteit

Probleemanalyse

We komen in het veld tegen dat bedrijven en gebouwen een dekmantel zijn voor criminele activiteiten. Het vermengen van onder- en bovenwereld zien wij op verschillende plekken terug. Denk aan garagebedrijven, horeca, afvalverwijderingsbedrijven en opslagboxen op bedrijventerreinen en stallen en loodsen en recreatieparken in het landelijk gebied. Van een percentage bedrijfspanden, stallen en loodsen in de regio is het feitelijke gebruik onbekend. Zicht van de overheid ontbreekt of is versnipperd over verschillende organisaties, waarmee het risico op ondermijning toeneemt. Dit geldt zowel op bedrijventerreinen als in het landelijk gebied.

De aanpak van milieucriminaliteit blijft nadrukkelijk om aandacht vragen. Het verdienmodel in de afvalsector nodigt uit tot crimineel handelen. Bedrijven krijgen vaak betaald voor het innemen van afval nog voordat ze de verwerking hebben geregeld. Dit levert grote milieu- en gezondheidsrisico's op, omdat de bedrijven het afval onjuist kunnen verwerken en dumpen. Zo kan het afval in de leefomgeving of voedselketens terechtkomen. Aanpakken van deze vorm van milieucriminaliteit is arbeidsintensief en vraagt een regio-overstijgende ketenaanpak.

Wat willen we bereiken?

We willen de aanpak van ondermijnende criminaliteit intensiveren en de inzet van partners op het thema ondermijnende criminaliteit blijvend en met kwaliteit ondersteunen.

Onze doelen op dit thema zijn:

1. Versterken van samenwerking met ketenpartners in de aanpak van ondermijnende (milieu)criminaliteit;
2. Actief monitoren van wijzigingen van het bedrijvenbestand en sneller kunnen signaleren en/of opsporen van ondermijnende (milieu)criminaliteit.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.3 Bijdragen aan duurzame oplossingen

Verduurzaming heeft hoge prioriteit in het beleid van onze gemeenten en provincie. Van ons wordt een belangrijke bijdrage verwacht, onder meer door duurzame initiatieven te faciliteren. Speerpunt in onze VTH-aanpak is bijdragen aan de energietransitie bij bedrijven en waar het kan ook in de gebouwde omgeving. Naast toezicht en handhaving gaat het hierbij ook om signalering en advisering vanuit de VTH-praktijk, bijvoorbeeld bij de aanpak van netcongestie en neveneffecten van duurzame energievoorziening.

Ook bij het stimuleren en bevorderen van een meer circulaire economie en natuur- en klimaatinclusieve leefomgeving kan ODRA een belangrijke rol vervullen. We willen daar een effectieve VTH-A-aanpak (de "A" staat voor advies) voor ontwikkelen, zoveel mogelijk in samenwerking met de Groene Metropool Regio (GMR). Prioriteit binnen deze pijler ligt nadrukkelijk ook bij de ruimtelijke opgaven van onze opdrachtgevers. We willen de kwaliteit en impact van de ODRA-advisering (milieu-inbreng) in ruimtelijke planprocessen verder verhogen.

4.3.1 Terugdringen gebruik fossiele energie

Probleemanalyse

We constateren dat de energietransitie wereldwijd een van de grootste uitdagingen is en steeds meer urgentie krijgt. Bij alle partners staat duurzaamheid hoog op de agenda en wordt gewerkt aan duurzaamheids- of klimaat-/energieprogramma's.

De energietransitie is noodzakelijk omdat de inzet van fossiele brandstoffen tot uitstoot van CO2 leidt en de klimaatopwarming versterkt. De energie die we niet kunnen besparen, moeten we uiteindelijk groen maken door de inzet van hernieuwbare bronnen.

Realisatie van deze doelen gaat niet zonder slag of stoot. Terugverdientijden voor bedrijven zijn lang omdat de investeringen hoog zijn. Ook ontbreekt het, zeker bij kleinere bedrijven, vaak aan de benodigde technische kennis. Door grootschalige inzet en verdere technische ontwikkeling kan duurzaam energiegebruik tot kostenbesparing leiden. We hebben op dit terrein de nodige expertise.

De plicht tot verduurzaming van het energieverbruik en de onderzoeksplicht voor zeer grootverbruikers (inclusief ETS) per 2023 ondersteunt het transitieproces. Dat doet andere – bestaande en nieuwe - regelgeving ook.

- Per 1 juli 2023 zijn de erkende maatregelen (de EML-lijst) geactualiseerd. Naast energiebesparende maatregelen bevat de EML-lijst nu ook maatregelen voor de productie van hernieuwbare energie op de eigen locatie;
- Grotere kantoren moeten via een energielabel al aan kunnen tonen dat ze aan een bepaald niveau voldoen. Nu is energielabel C nog genoeg, de komende jaren volgt een stapsgewijze aanscherping richting label A. Via de EPBD IV worden ook aan andere gebouwen strengere energieprestatie-eisen gesteld;
- Per 1 januari 2024 geldt voor grotere werkgevers (met meer dan 100 werknemers) een rapportageplicht voor werkgebonden personenmobiliteit. Doel achter deze regels is een verduurzaming van het vervoer (mobiliteitsmanagement).

De energietransitie-opgave in de gebouwde omgeving is ook groot. In alle nieuw- en verbouwplannen speelt duurzaamheid een belangrijke rol, maar het gat tussen ambitie en uitvoering is vaak nog groot. ODRA kan gemeenten met specifieke expertise en praktische adviezen ondersteunen, bijvoorbeeld door uitvoeringsbeleid te helpen formuleren voor omgevingsplannen en initiatiefnemers in het kader van (bouw)aanvragen te wijzen op duurzame oplossingen (zie ook 4.2.2.).

Nieuwe energiedragers zijn dringend nodig, maar hebben ook neveneffecten. Denk aan geluidsoverlast van buitenunits van warmtepompen, veiligheidsvraagstukken rond buurtbatterijen, lokale energienetten en waterstof of beïnvloeding van het grondwater door bodemenergiesystemen.

Ook de netcongestie is in toenemende mate een probleem. Gemeenten en provincie zijn hier aan zet, waarbij de kennis die ODRA over de bedrijven en hun activiteiten heeft, van betekenis is in het aanpakken van dit probleem. Dit vraagt derhalve om een goed samenspel tussen gemeenten en provincie en ODRA. De rol van ODRA is hier adviserend en signalerend.

Wat willen we bereiken?
Wij willen met ons regulerende instrumentarium het gebruik van fossiele energie door bedrijven verder terugdringen. Naast energiebesparing krijgen duurzame energie en energiemanagement extra aandacht. Wij zetten verder onze kennis en expertise in om de verduurzaming in de gebouwde omgeving te ondersteunen.

Ook gaat extra aandacht uit naar het beheersen en beperken van neveneffecten van nieuwe energiedragers. Onze doelen op dit thema zijn:

1. Het verminderen van het fossiele energieverbruik bij bedrijven en kantoren. Energiecontroles zijn daarbij succesvol verbreed naar energiebesparing én duurzame opwek, energiemanagement en mobiliteit;
2. Beter ondersteunen van energietransitieplannen en -projecten van gemeenten, regio en provincie.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.3.2 Stimuleren circulaire economie

Probleemanalyse
De ambitie is hoog. Nederland wil in 2030 tenminste 50 procent minder grondstoffen verbruiken en in 2050 moet de Nederlandse economie volledig circulair zijn. In het ideaalplaatje bestaat in de circulaire economie geen afval, worden bio grondstoffen hoogwaardig benut en gebruiken producenten grondstoffen steeds opnieuw. In de praktijk is de economie nog ver van dit ideaal en zijn partijen nog volop op zoek naar effectieve strategieën. Circulaire economie is een breed en lastig begrip. 'Greenwashing' komt veelvuldig voor, omdat veel onduidelijk is over wat nu wel of niet circulair is en of een reststroom als afval moet worden beschouwd of niet. Wij kunnen met onze kennis en expertise meer duidelijkheid scheppen en helpen om tot een concrete en praktische aanpak te komen.

Wat willen we bereiken?
ODRA reguleert het bedrijfsleven in de regio Arnhem en moet daarbij continu balanceren tussen enerzijds het adequaat toepassen van het 'voorzorgsbeginsel', anderzijds ruimte bieden voor innovatieve ideeën. Daarvoor is expertise op het gebied van circulariteit onmisbaar. Enerzijds om vergunningverleners en toezichthouders te faciliteren en te adviseren, anderzijds om signalen te vertalen en te (laten) beoordelen door deskundigen op circulaire toepassingen. Ook participeren in netwerken circulariteit en het coördineren van toezicht- en vergunningprojecten gericht op het circulair krijgen van een bepaalde branche, zijn noodzakelijke bouwstenen voor ODRA om haar verantwoordelijkheid waar te kunnen maken. Hiervoor is de komende jaren extra inzet nodig.

Onze doelen op dit thema zijn:
1. Beter zicht op circulaire aspecten van bedrijvigheid en bedrijfsprocessen in de regio;
2. Beter ondersteunen van innovatieve CE-initiatieven en -projecten.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.3.3 Bijdragen aan ruimtelijke opgaven en natuur-inclusieve leefomgeving

Probleemanalyse

Voor de gemeenten in de Groene Metropool Regio geldt dat zij voor 2030 zo'n 33.000 woningen moeten bouwen en circa 55.000 voor 2040 (Woondeal 2.0). Daarnaast liggen er grote ruimtelijke opgaven in verband met de energie-infrastructuur (boven- en ondergronds), klimaatadaptatie en natuur- en landschapsontwikkeling. Ook legt de inpassing van infrastructurele projecten (A-15, Noordtak Betuwelijn) een claim op de schaarse ruimte. Deze ontwikkelingen hebben grote impact op de omgevingskwaliteit. Daar komt bij dat de opgave niet alleen kwantitatief is, maar ook kwalitatief. De bestaande voorraad moet beter benut, de woonomgeving "vergroend" en er moet meer circulair en conceptueel worden gebouwd. De eisen aan ruimtelijke planvorming worden steeds hoger, terwijl gemeenten in toenemende mate expertise op relevante omgevingsthema's (denk aan geluid, lucht, externe veiligheid, technische duurzaamheidsissues en de VTH-invalshoek) missen. ODRA beschikt hier wel over en zet deze kennis graag in voor het helpen formuleren van uitvoeringsbeleid en het laten landen hiervan in omgevingsplannen. Om tot realisatie van woningbouw- en andere ruimtelijke plannen te komen zijn er creatieve oplossingen nodig. Naast hoogwaardige expertise en praktische en tijdige advisering wordt er van ODRA steeds meer een flexibele en meedenkende houding gevraagd.

In de realisatie en beheerfase van woon- en werkomgevingen doen zich ook interessante ontwikkelingen voor. Gemeenten maken met ontwikkelaars privaatrechtelijke afspraken over bijvoorbeeld groenaanleg en regenwateropvang en willen dat deze worden nagekomen. Zijn de afgesproken klimaat- en watermaatregelen wel gerealiseerd, zijn de afspraken over natuurcompensatie en circulaire economie wel nagekomen en staan bomen/groenvoorzieningen er over 5 jaar ook nog? Wij krijgen steeds meer verzoeken om op dit soort onderwerpen toe te zien.

Wat willen we bereiken?

Wij willen in overleg met onze opdrachtgevers bijdragen aan een duurzame en natuur-en klimaatinclusieve leefomgeving. De komende jaren gaat extra aandacht uit naar de kwaliteit van de milieu-inbreng in ruimtelijke planprocessen en natuur- en klimaatmaatregelen in de realisatie- en beheerfase. Onze doelen op dit thema zijn:

1. Hoogwaardige, tijdige en oplossingsgerichte (milieu)advisering bij ruimtelijke ontwikkelingen;
2. Verhogen naleefgedrag bij de toepassing en instandhouding van duurzaamheids-/klimaat- en natuurmaatregelen.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

5

HOOGWAARDIGE UITVOERING

ODRA wil de uitvoering van haar VTH taken verder ontwikkelen. Enerzijds gaat het daarbij om het verbeteren van de dienstverlening bij de uitvoering van haar VTH-taken. Anderzijds om het goed inbedden van de in hoofdstuk 4 geformuleerde prioritaire thema's. Om daarmee de bijdrage van ons werk aan de beleidsopgaven van gemeenten en provincie beter zichtbaar te maken. In paragraaf 5.1 is samengevat langs welke lijnen ODRA de uitvoering wil bewerkstelligen.

Daarnaast is ook sprake van volume veranderingen in de uitvoering van onze VTH-taken. Deze veranderingen zijn het gevolg van ruimtelijke, economische en maatschappelijke ontwikkelingen (zie hoofdstuk 3). In de paragrafen 5.2 en 5.3 wordt dit nader toegelicht. Specifiek wordt in deze paragrafen ook ingegaan op de ontwikkeling die ODRA doormaakt van uitvoeringsorganisatie naar een brede omgevingsdienst. De start in 2023 met adviseurs uitvoeringsbeleid is daarvan een eerste aanzet. ODRA wil hieraan samen met gemeenten en provincie komende jaren nadrukkelijker invulling geven..

5.1 Uitvoeringsstrategieën: Optimaliseren en verbeteren

In kwalitatief opzicht zetten we in op het verhogen van het rendement van onze VTH-inzet. Dat doen we door:

- Te innoveren en gebruik te maken van moderne technieken en ICT. Bijvoorbeeld door de inzet van drones, warmtebeeldcamera's en scan-apparatuur.
- Scherper te gaan vergunnen.
- De planmatige aanpak van het toezicht te intensiveren met een effectieve toezichtstrategie: Gebiedsgerichte aanpak, doorzetten en combineren van branche-gewijze controles, aspectcontroles op specifieke thema's, ketentoezicht op materiaal- en productketens.
- Consequent handhaven gebaseerd op landelijke handhavingsstrategie omgevingsrecht (LHSO) en het landelijk beleidskader gedogen.
- Het informatie gestuurd werken te versterken, onder meer ten behoeve van tactische analyses, toezichtplannen en periodieke effectmetingen.
- Intensiever samen te werken in de keten (met o.m. brandweer, GGD, collega-OD's en andere toezichthoudende instanties) om op die manier kennis en krachten te kunnen bundelen.
- Meer "aan de voorkant aan tafel te zitten" in de initiatieffase van plannen (met initiatiefnemers en/of collega's van gemeenten) om in een vroeg stadium al te kunnen bijsturen of duidelijkheid te kunnen geven.

5.2 Bouw

5.2.1 Vergunningverlening

Dit Meerjarenprogramma treedt 1 januari 2025 in werking. Dan hebben we het eerste jaar Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb) achter de rug en kunnen we op basis van analyse en ervaring meer en beter inschatten wat deze veranderingen voor onze werkpakketten betekenen. Voor de vergunningverlening verwachten we op basis van wat we nu zien een (geringe) volumestijging bij de gemeenten Arnhem en Lingewaard. Binnenstedelijke bouwoplossingen maken de uitdaging in de regulering nóg groter.

Meer specifiek verwachten we op bouwgebied een kwalitatieve ontwikkeling in de vergunningverlening. De Omgevingswet maakt immers meer lokaal en regionaal maatwerk mogelijk, maatwerk waar ook in de vergunningverlening op moet worden ingespeeld. Denk bijvoorbeeld aan klimaat en energie, natuur inclusieve bouw, cultuurhistorische waarden en monumentenzorg.

Ook verwachten we dat als gevolg van de invoering van de Wet Kwaliteitsborging bouw (Wkb) het aantal vragen en klachten stijgt als gevolg van bijvoorbeeld onduidelijkheden over hoe rapporten van private kwaliteitsborgers te interpreteren. De Wkb geldt in eerste instantie voor gevolgklasse 1 (grofweg: grondgebonden woningen en kleinere bouwinitiatieven, vooralsnog alleen nieuwbouw). Na 3 jaar wordt geëvalueerd en volgt mogelijk klasse 2.

De krapte op de arbeidsmarkt dwingt ons om het proces van vergunningverlening zo slim mogelijk in te richten, zodat we met de beschikbare capaciteit aan de vraag uit de markt kunnen voldoen, binnen de gestelde termijnen. We gaan het proces klantgericht, transparant én zakelijk inrichten, zodanig dat aanvragers goed worden bediend én het aantal beoordelingen/afkeuringen van stukken wordt ingeperkt, evenals het aantal herkansingen om aan de indieningsvereisten te voldoen.

We zullen bij vergunningaanvragen, aan de voorkant scherp in beeld brengen wat wordt verwacht van de aanvrager. Hoe beter de aanvraag is voorbereid - en daar zullen we samen met onze gemeentelijke collega's bij intake en omgevingstafels op letten - des te sneller kan een aanvraag behandeld worden. Dankzij slimmer vergunnen proberen we de verwachte volumegroei het hoofd te bieden met beperkte stijging van kosten.

5.2.2 Toezicht

We werken vanaf 2022 risico-gestuurd in het bouwtoezicht. We ontwikkelen daar samen met de gemeenten waarvoor wij de bouwtaken mogen uitvoeren een zogenoemde prioriteitstellingsmethodiek voor, met als doel het rendement van het bouwtoezicht te optimaliseren en te vergroten. Een scherpe prioriteitstelling beperkt de kostenstijging als gevolg van volumegroei. In de prioriteiten zal, onder andere naar aanleiding van diverse incidenten, meer nadruk komen te liggen op toezicht bestaande bouw. Denk aan verkamering, renovatie, brandveiligheid en verduurzaming.

Ook zullen we, in elk geval voor de gemeente Arnhem, meewerken aan de ambities om het beleidsdoel van 'Radicaal Vergroenen' te realiseren. Momenteel voeren we in de vorm van een pilot onder meer toezicht uit op herplantplicht en natuurcompensatie bij de aanvraag van omgevingsvergunning. Op basis van een evaluatie van deze pilot, wordt in 2025 mogelijk overgegaan tot het structureel uitvoeren van deze taken. Is dat het geval, dan betekent dit een uitbreiding van de capaciteit en daarmee stijging van de kosten voor de partners die deze taak bij ODRA beleggen.

5.2.3 Handhaving

De basis voor ons om handhavend (sanctionerend) op te treden in het bouw- en milieudomein is de Landelijke Handhaving Strategie Omgevingsrecht (LHSO). Het is de ernst van de overtreding én het gedrag van de overtreder die tezamen bepalen welke sanctie wij noodzakelijk en gepast vinden en wanneer de overtreder ook naar het strafrecht wordt doorverwezen.

We verwachten de komende jaren een stijging in het aantal sancties; door volumegroei aan de vergunningenkant, door de nieuwe wetgeving (Omgevingswet) en door de verwachtingen (soms eisen) van inwoners. De verwachting is dat de inzet van BOA's en juristen in het bouwdomein zal groeien.

In ons werk wordt altijd de proportionaliteit meegewogen.
Dat betekent dat ook in uitzonderlijke gevallen wordt afgezien van sancties, ondanks de overtreding. Dit gebeurt altijd zorgvuldig en conform de landelijke nota *'Grenzen aan gedogen'.*

5.2.4 Advisering

In het bouwdomein verwachten wij als gevolg van de Omgevingswet dat op meer van onze expertise een beroep wordt gedaan. Naast constructieve veiligheid (bij grotere bouwplannen), bodem, geluid, monumenten en brandveiligheid gaat het hierbij ook om externe veiligheid, circulair bouwen, energiezuinig bouwen en natuur inclusief bouwen. Bovendien zien we een verbreding van uitsluitend technische, vergunning gerelateerde advisering naar advisering bij ruimtelijke plannen en uitvoeringsgericht beleid.

5.3 Milieu

5.3.1 Vergunningverlening

De Omgevingswet dwingt ons om de reguliere behandeltermijn ook voor milieuvergunningen binnen acht weken af te handelen. We gaan, zoals we dat ook doen voor de omgevingsvergunning bouw, de milieuvergunningverlening transparant en zakelijk inrichten. Het is aan de aanvrager om zijn aanvraag zo goed en compleet mogelijk voor te bereiden. Aan onze kant bieden we de aanvrager duidelijke kaders voor indieningsvoorwaarden, procedures en wel of niet buiten behandeling laten.

Inhoudelijk zullen we aanvragen toetsen op méér dan alleen de best beschikbare technieken (bbt) ; Het moet immers naast beschermen en benutten ook gaan om het verbeteren van de leefomgeving.

We ervaren door de hele organisatie heen dat de arbeidsmarkt krap is. We volgen daarom nauwgezet de ontwikkelingen die kunnen bijdragen aan slim afhandelen van aanvragen, een goed proces aan de voorkant en werken met een actualisatiestrategie.

We maken gebruik van de kennis en ervaring die wordt opgehaald in de projecten Altijd Actuele Digitale Vergunning, de voorstellen uit het Interbestuurlijk Programma (IBP-VTH), de omgevingstafels en het jaarlijks toetsen van het vergunningenbestand.

Een aantal gemeenten in onze regio heeft voor de komende jaren nog volop plannen voor uitbreiding en/of verduurzaming van bedrijventerreinen. Dat betekent dat wij meer aanvragen voor het mogen uitvoeren van milieubelastende activiteiten (mba) moeten beoordelen. We verwachten dan ook groei in de volumes, vooral bij de gemeenten Arnhem, Duiven, Zevenaar en Overbetuwe. Daarnaast worden aanvragen complexer en dat vraagt naast overleg en afstemming, vooral extra inzet van specialisten. Denk aan stikstof, lucht, circulaire economie en duurzaamheid.

De Omgevingswet streeft naar meer flexibiliteit en maatwerk in de vergunningverlening. Dit houdt in dat er meer ruimte is om gezamenlijk maatwerkvoorschriften op te stellen die aansluiten bij de situatie van een bedrijf, rekening houdend met factoren zoals de locatie, technologieën, milieuprestaties en andere relevante omstandigheden. Hoewel de verwachting is dat het aantal vergunningplichtige activiteiten iets zal dalen, is een groei te verwachten op het aantal meldingen en maatwerk besluiten.

In het domein 'bodem' is in 2025 veel veranderd. Gemeenten zijn bevoegd gezag voor bodemtaken, de provincie is dat alleen nog voor lopende dossiers (overgangsrecht). De meeste gemeenten in onze regio hebben taken op het gebied van bodembescherming en onderzoek overgedragen aan ons. De gemeente Arnhem voert een groot deel van de bodemtaken wel zelf uit. Naar verwachting zullen onderdelen bij ons worden ondergebracht. Nog een verandering is dat graven op of in de bodem, boven of onder de interventiewaarde (norm voor sterke bodemverontreiniging) een milieubelastende activiteit (mba) is. Het is voor ons nog niet exact duidelijk hoe deze taak zich ontwikkelt en of hier extra inzet voor nodig is.

5.3.2 Toezicht milieubelastende activiteiten

We houden op milieugebied vanaf de start toezicht op basis van een met onze partners opgestelde risicoanalyse. Deze analyse actualiseren we eens in de vier jaar. In 2024 actualiseren we deze weer voor de jaren 2025 en verder. Dat geldt ook voor de risicoanalyse voor het toezicht op de milieubelastende activiteiten waarvoor de provincie bevoegd gezag is. De methodiek en parameters van beide analyses stemmen we op elkaar af. Een en ander in lijn met wat het interbestuurlijk programma (IBP) ontwikkelt.

De toezichtstrategie milieu is in 2022 vastgesteld. Voor alle gemeenten en provincie voeren wij toezicht uit op milieubelastende activiteiten. Dat doen we aan de hand van branche- en toezicht-

plannen en aspect-of projectcontroles (denk aan bijvoorbeeld energietoezicht, legionella). Deze aanpak gaan we komende jaren verder ontwikkelen, mede gestuurd door de inhoudelijke accenten van dit Meerjarenprogramma.

We verwachten door een toename van het aantal milieuklachten, groei en verduurzaming van bedrijventerreinen dat meer inzet van medewerkers milieutoezicht nodig is. De volumegroei proberen we beperkt te houden door scherp te prioriteren en toezicht slim uit te voeren, onder meer door te investeren in innovaties, zoals toezicht met drones en combicontroles met andere beleidsonderdelen.

ODRA zet bodemspecialisten in bij het milieutoezicht op bedrijfsactiviteiten. We adviseren ook bij grotere projecten en begeleiden bodem- en grondwatersaneringen. Samen met ketenpartners worden transportcontroles uitgevoerd evenals vrijeveldcontroles om niet gemelde graafwerkzaamheden op te sporen. Voor keten- en administratief toezicht op de toepassing van secundaire grondstoffen volgen we ook de komende jaren een risico gestuurde aanpak.

Voor toezicht op bedrijven waar de provincie bevoegd gezag is, hanteren we een programmatische aanpak. We onderscheiden twee programma's: Een programma complex toezicht (PCH) en een programma aandachtsbedrijven (PAB). Dit laatste programma richt zich op bedrijven die, vanwege ruimtelijke, milieutechnische en/of nalevingsproblemen tijdelijk extra aandacht nodig hebben.

5.3.3 Toezicht grondwater

In de provinciale omgevingsverordening zijn de beschermingsgebieden voor grondwater vastgelegd. ODRA gaat hier met ingang van 1 januari 2024 toezicht op houden. Dat betekent een (geringe) toename van de benodigde capaciteit, die wij deels kunnen opvangen door verschuivingen van de provinciale bodemtaak naar de omgevingsdiensten in Gelderland.

5.3.4 Handhaving

We verwachten naast een verdere stijging van het aantal klachten ook meer verzoeken tot handhaving en dan vooral in stedelijk gebied. De inzet van onze boa's zal naar verwachting met 5% stijgen. In onze handhavingsactiviteiten bouw en milieu is de Landelijke Handhaving Strategie Omgevingsrecht (LHSO, 2023) onze leidraad.

Ook in het milieu domein zal de inzet van juristen groeien. Dit is te verklaren door een toename van het aantal op te leggen sancties, de introductie van nieuwe wetgeving en de implementatie van de Omgevingswet. Dit leidt tot meer uitzoekwerk om de sanctiebeschikking op te kunnen stellen. Als gevolg van nieuwe wetgeving zal het aantal bezwaar- en beroepszaken ook toenemen. Concreet denken we dat de benodigde juridische inzet de komende jaren licht toeneemt.

5.3.5 Advisering

Er wordt ook in het milieudomein de komende jaren een groter beroep gedaan op onze expertrol, zowel als het gaat om de vraag naar onze expertise voor technisch inhoudelijke adviezen als bij meer generalistische milieuadvisering in ruimtelijke plannen. Naast de milieuthema's geluid, lucht, geur, externe veiligheid, zie zien we een toename van vragen over lichthinder, Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS), (grond) waterkwaliteit en bodem(energiesystemen). De omvang van de technisch-specialistische milieuadvisering neemt de komende vier jaar naar verwachting met circa 5% toe.

We verwachten daarnaast als gevolg van de ontwikkeling in milieuhinder- en gezondheidsvragen en klachten een structureel hogere inzet van onze meetdienst. Onze gemeenten en provincie doen meer beroep op generalistische advisering over milieu en omgevingsplannen. Bovendien lijkt het geloof in modellen minder te worden en kiest het bestuur steeds vaker voor 'meten is weten'. De financiële consequenties hiervan zijn opgenomen in de meerjarenbegroting en worden in bijlage 2 van dit meerjarenprogramma in beeld gebracht.

Als het gaat om de meer generalistische milieuadvisering investeert ODRA komende jaren in capaciteit voor advies uitvoeringsbeleid. Concreet is deze gericht op de volgende taken:

- Het samen met gemeenten en provincie leveren van regionaal afgestemd uitvoeringsbeleid op de diverse milieuthema's als input voor de omgevingsplannen.
- Milieuadvisering rondom vraagstukken aan gemeenten en provincie kunnen vertalen in hun eigen beleid met betrekking tot omgevingsplan- en visie; mobiliteit; openbare ruimte; klimaat; circulariteit. VTH-bril blijft daarin leidend.
- 1-op-1 advisering over milieuaspecten in ruimtelijke plannen en aanpalende plannen.

Daar het hier grotendeels gaat om een collectieve taak, komt dit ook op die wijze tot uiting in de meerjarenbegroting.

6

BORGING UITVOERING EN DOORONTWIKKELING ORGANISATIE

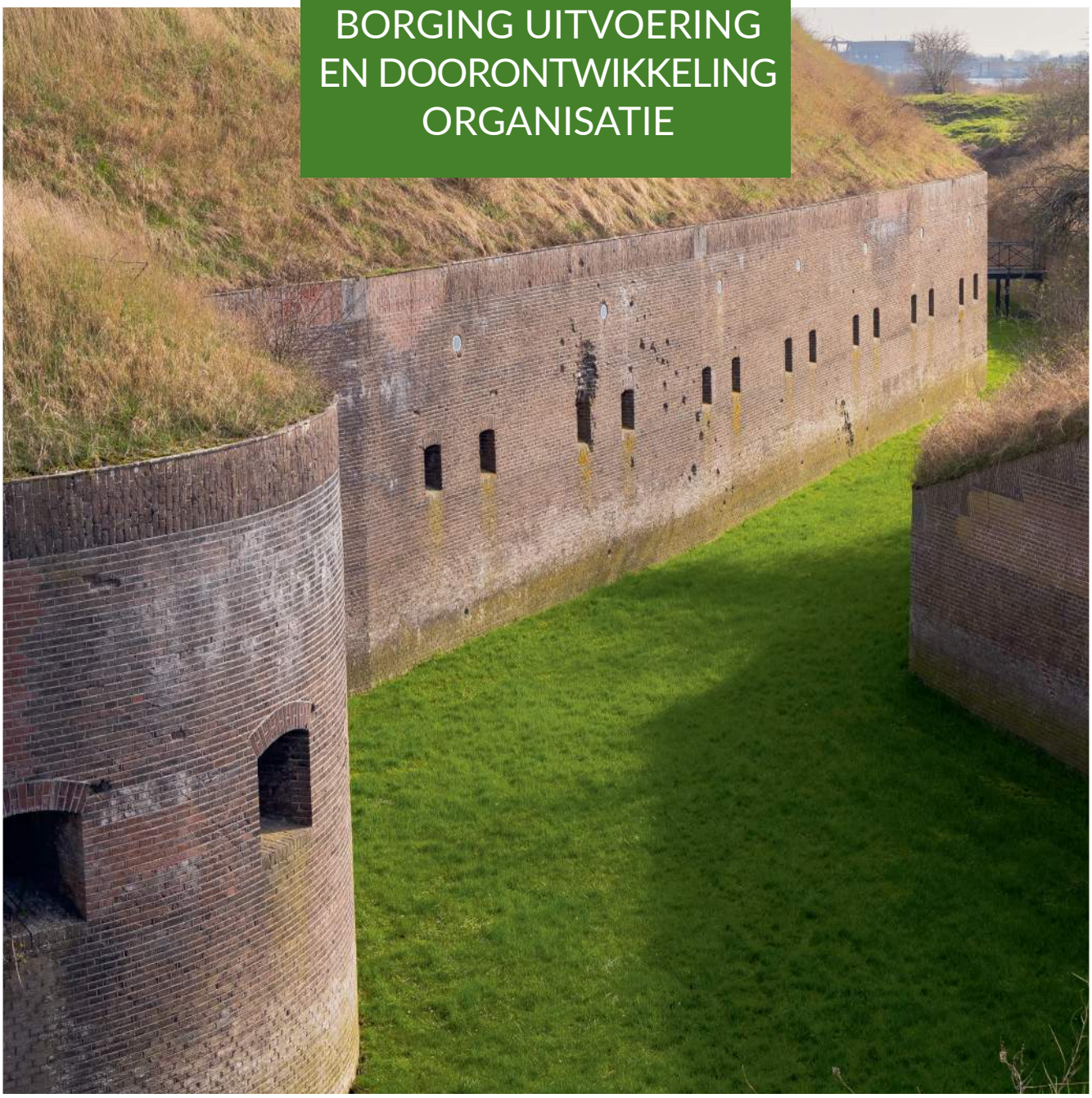

Om de doelen van dit Meerjarenprogramma te realiseren is een verdere ontwikkeling en professionalisering van de ODRA-organisatie en bedrijfsvoering nodig. Voor de komende jaren onderscheiden we een aantal prioriteiten die we hebben geclusterd in de volgende vijf bouwstenen: Bedrijfsvoering, samenspel omgeving, capaciteit, werkklimaat en aansturing. In dit hoofdstuk gaan we hier verder op in. Een meer gedetailleerde uitwerking vindt plaats in het document 'doorontwikkeling organisatie'.

6.1 Uitgangspunten organisatieontwikkeling

In de eerdere versie van het Organisatie-ontwikkelplan hebben we uitgangspunten geformuleerd die kunnen worden gelezen als verbeteropdrachten. In de kern staan deze uitgangspunten nog steeds overeind, hier en daar hebben we deze geactualiseerd.

- **Van productiegericht naar opgavegericht werken**
  Van buiten naar binnen, weten wat in de omgeving speelt, de bedrijven en organisaties in ons werkgebied kennen en de data op orde hebben. We willen een bijdrage leveren aan duurzame oplossingen voor de maatschappelijke opgaven die de fysieke leefomgeving raken. Opgavegericht werken blijft het leidend principe in de uitvoering. De productie van hoeveelheden en aantallen wordt ingeruild voor inbrengen van meer kennis van de complexiteit in relatie tot maatschappelijke opgaven en projecten.

- **Kwaliteit wordt om vraagstukken heen georganiseerd**
  De Omgevingswet vraagt om een andere aanpak: meer adviserend, integraal en multidisciplinair. Daarom gaan we meer en meer competenties, kennis en vaardigheden organiseren rondom vraagstukken, in plaats van langs afdelingen. Het gaat om innovatie, slim elkaar vinden en samenwerken.

- **Meer aandacht voor medewerkers en meer tijd voor management**
  Medewerkers zijn het kapitaal van de organisatie. Daar moeten we zorg en aandacht voor hebben. De organisatie waar we met ingang van maart 2020 aan zijn gaan bouwen, heeft dat als inzet. Medewerkers krijgen meer persoonlijke aandacht (functioneren, opleiding, talenten benutten, e.d.) van teamleiders, er wordt gezorgd voor een veilige werkomgeving (ook in het toezicht buiten) en er is meer tijd om samen inhoudelijke afwegingen te maken. Daarnaast hebben managers en directie meer tijd om ODRA als organisatie verder te ontwikkelen.

- **Leiderschap van ODRA richt zich meer op positionering en rol ODRA in het speelveld**
  De balans tussen binnen de boel op orde en buiten een stevige herkenbare rol in het netwerk spelen, is voor de doorontwikkeling van ODRA van cruciaal belang. Het bestaansrecht van ODRA in de huidige vorm is niet vanzelfsprekend. Dat vraagt aandacht van management, opereren in netwerken en een public affairs strategie.

- **ODRA heeft een voorbeeldfunctie en wil zelf ook een duurzame organisatie zijn**
  In onze huisvesting (onder meer gebruik van meer dan 70% refurbishhed materialen, Ledverlichting) werken we al conform dit uitgangspunt maar dit geldt in de volle breedte van ons handelen (naast huisvesting ook inkoop, mobiliteit en schoonmaak bijvoorbeeld).

- **Het primair proces wordt optimaal ondersteund bij de uitvoering van haar taken**
  De essentie is dat medewerkers in het primair proces efficiënt en effectief hun werk doen. De bedrijfsvoering, de processen en systemen moeten hen faciliteren en dienen de organisatie efficiënt en effectief te laten werken.

- **De gekozen aanpak van de verandering biedt ruimte en tijd om te leren**
  Het zit in ons DNA om te reflecteren en te leren van casuïstiek en onze ervaringen en fouten. We zijn in die zin een lerende organisatie, steken onze nek uit, zijn ondernemend en gericht op innovatieve oplossingen. Dat betekent dat we multidisciplinair samenwerken in verschillende samenstellingen, dat we integraal werken, oplossingsgericht handelen en adviserend zijn.

- **Verantwoorden vinden we niet erg en we laten zien wat we doen**
  Bouwen aan een veelbelovende toekomst en gewaardeerd worden om de kwaliteit van ons werk betekent dat we rijker willen verantwoorden en proactief laten zien wat we doen. Het gaat om de maatschappelijke impact van ons werk (de bedoeling).
  We vertellen het eerlijke verhaal.

6.2 Interne prioriteiten

Komende vier jaar zetten we het traject van organisatieontwikkeling verder door. Daarbij hebben we – zoals deels ook al te lezen is in de aanzet tot de uitvoeringstrategieën in hoofdstuk 5 – de volgende aandachtsgebieden benoemd:

1. Bedrijfsvoering (en processen, data- en informatiemanagement)

- Data gedreven werken vraagt om goede aansluiting op de informatiewensen van onze gemeenten en provincie en om goed informatiebeheer, waaronder scherpe keuzes wat wel en niet te registreren en met wie samen te werken (slim registreren). Data gedreven werken vraagt bovendien ook een deels andere houding (discipline) van onze medewerkers;

- De grotere focus van de stakeholders op onze kennis en op maatschappelijke bijdragen in plaats van op onze (aantallen) producten vraagt om andere wijzen van onze financiële sturing, ondersteuning en daarmee inrichting van systemen. Komende jaren willen we benutten om deze systematiek te evalueren en waar nodig te actualiseren of te herijken in combinatie met het formuleren van indicatoren voor outcome, naast input en output: Rijker verantwoorden.
- Ook willen we de intake van nieuwe zaken zodanig standaardiseren dat we met behulp van innovatieve technieken (robot) efficiënter kunnen werken.

2. Samenspel met omgeving

- De samenleving wil een transparante overheid, betrouwbaar en met gezag, hetgeen betekent dat we niet alleen in control moeten zijn, maar deze en andere informatie ook goed moeten ontsluiten en waar mogelijk (dashboards) openbaar maken. Dat vraagt om goed registreren en ook ontplooien van andere wijzen van communicatie en een goede publieke dienstverlening: 'Jij behandelt de ander zoals je zelf wil worden behandeld.' We gaan in gesprek met stakeholders en investeren in vroegtijdige en duidelijke communicatie met initiatiefnemers en aanvragers.

3. Arbeidsmarkt en strategisch personeelsmanagement

- De roep om de goede expertise en de krappe arbeidsmarkt vraagt om extra en andere inzet van ons als het gaat om opleiden, werven, selecteren en ontwikkelen van personeel en vooral ook het faciliteren van dit personeel (binden en boeien). Een herijking van het functiehuis (daterend uit 2013) is hier ook onderdeel van.

4. Cultuur en werkklimaat

- Vertrouwen in de overheid en gezag in de uitvoering van de publieke dienstverlening is minimaal. Dit gegeven doet een extra beroep op management en medewerkers om te doen wat we zeggen.
- Bijdragen aan de oplossingen voor de opgaven vraagt om een goed (intern) samenspel: leren van elkaar, samen kennis ontwikkelen, ontsluiten en toepassen moet vanzelfsprekend zijn.

5. Aansturing en organisatie

- De ontwikkelingen doen ook een (deels) ander beroep op de wijze van aansturing. Niet taakgericht maar oplossingsgericht werken faciliteren. Dit vraagt om continue aandacht voor de medewerker.
- Specifiek onderdeel hierbij is de doorontwikkeling van de rol van ODRA in relatie tot het beleid: Inbrengen van de (consequenties voor de) praktijk aan de beleidstafels vraagt van het management sturing/coaching intern op de juiste vaardigheden en extern voor acquisitie om ruimte te maken voor een goede rolinvulling van ODRA.

7

FINANCIELE DOORKIJK

De organisatorische consequenties van dit Meerjarenprogramma zijn in het vorige hoofdstuk toegelicht. In dit hoofdstuk behandelen we het financiële beleid van ODRA. Separaat bijgevoegd is de meerjaren-begroting, waarin de financiële consequenties van dit Meerjarenpro-gramma voor 2025 en verder zijn verwerkt.

7.1 Financieel beleid

7.1.1 Uitgangspunten

In de afgelopen jaren hebben wij onze werkzaamheden begroot en verantwoordt via de 'matrix' van programma's en taakvelden. Daarbij waren veelal de programma's leidend. De Omgevingswet betekent dat onze dienstverlening integraler gaat worden waarbij advies en vooroverleg onderdeel wordt van aanvragen voor vergunningen en controles.

Belangrijker worden de taakvelden (of domeinen) Bouw en Milieu. Het sluit beter aan bij de taken die opdrachtgevers bij ons neerleggen, veelal vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomsten (DVO). Het sluit ook beter aan bij de landelijke ontwikkelingen vanuit het IBP-VTH. Daarbij wordt onze robuustheid mede getoetst op de omvang van de wettelijke taken voor milieu (en milieu gerelateerd) en de zogenoemde plus-taken, dat zijn veelal bouw-taken.

7.1.2 Outputfinanciering

In 2020 hebben wij het systeem van 'beheerste' outputfinanciering ingevoerd. Deze methodiek is nog steeds leidend voor de financiering van ODRA.

Deze vorm van financiering houdt in dat sprake is van een mix van diensten en producten, die elk hun eigen financieringsmethodiek kennen. Er is destijds voor 'beheerst' gekozen om risico's te vermijden die zouden gelden bij een volledige overgang naar output financiering, met voor alle te leveren output een vaste (product) prijs.

We leveren onze diensten en producten in de volgende verhouding:

Omzet verdeling in de begroting 2024

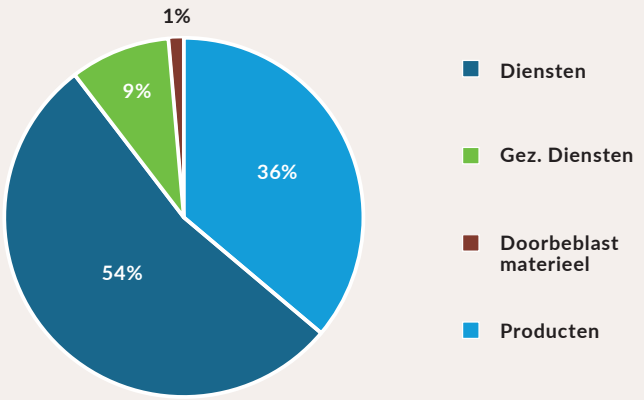

Toelichting financieringswijze:

- Diensten: nacalculaties op uren
- Producten; gerealiseerde producten x vaste productprijs
- Gezamenlijke diensten; vaste prijs via verdeelsleutel over de deelnemers
- Materieel; doorbelaste kosten voor specifieke taken.

Provinciale programma's en projecten worden geheel op 'diensten-basis' gefinancierd.

De verhouding ‘producten’ is afgelopen jaren gedaald van ruim 55% naar nu 36%. In absolute zin is het aandeel gelijk gebleven (circa € 8,5 miljoen), maar doordat het aandeel projecten en provinciale programma’s is toegenomen, daalt het relatieve aandeel.

We merken steeds meer dat deze hybride vorm van financiering moeilijker is vol te houden. In administratieve zin brengt het veel inefficiënties met zich mee. Dit geldt voor de systeeminrichting (de BI) maar ook in de tarifering en verantwoording naar de klanten.

Een ander belangrijk punt in de huidige financieringsmethodiek is dat we onze financiële risico’s zien toenemen. De Omgevingswet, en een aantal van de (in vorige hoofdstukken) geschetste ontwikkelingen, betekent dat realiseren van producten meer tijd gaat kosten dan het huidige kengetal. Hoeveel meer moet de komende jaren blijken.

Ons uitgangspunt voor de Begroting 2025 en verder is dat deze hybride vorm van financiering aan vervanging toe is. Vanuit het IBP-programma wordt nagedacht over normfinanciering. In 2024 bereiden we ons hier samen met onze partners op voor, opdat we mogelijk vanaf 2025 een omslag kunnen realiseren.

Tot die tijd hanteren we het huidige systeem, waarbij we knelpunten en risico’s mitigeren als het gaat om de producten en diensten versus methodiek en tarief. De complexiteit gaan we verminderen, wat mogelijk effect heeft op de PDC. Voor de kadernota 2025 hanteren we de Producten Diensten Catalogus (PDC-‘24) die in het najaar 2023 door het bestuur is vastgesteld.

7.1.3 Kostenbeheersing / tariefstelling

In oktober 2020 heeft ODRA een besparingsbrief aangeboden aan de Gemeenteraden en Provinciale Staten. In deze besparingsbrief zijn deelgebieden benoemd waar besparingen mogelijk zijn. Nu drie jaar later mogen we constateren dat die doelen zijn gehaald. Met name door nieuwe huisvesting, ICT en investeringen in kwalitatief hoogwaardig personeel (mix intern/extern). Dit is tot uitdrukking gekomen in ons tarief. Dat is tussen 2019 -2023 gestegen met 7%, terwijl de inflatie over die periode ruim 14% was.

Onze partners hebben aangegeven dat kostenbesparing voor hen van groot belang is. En blijft. De verwachting is dat veel gemeenten vanaf 2026, als er een herijking in de systematiek van het gemeentefonds plaatsvindt, erop achteruitgaan. Ook wij zullen hier rekening mee dienen te houden.

Het financiële beleid van ODRA op lange termijn is gericht om de tarieven voor dienstverlening met maximaal de CBS-indexeringen te laten stijgen, waar mogelijk iets minder. Dat bereiken we via de verbeteringen in de bedrijfsvoering en mogelijk ook door omzetgroei, waardoor een betere dekkingsgraad ontstaat van de (vaste) overheadkosten.

7.1.4 Vermogenspositie

Binnen het IBP zijn normen ontwikkeld voor robuuste omgevingsdiensten. De financiële weerbaarheid is daar één van. Op dit moment voldoet ODRA nog niet aan de eis om een weerbaarheidsratio van 0,8 te hebben.

Het financieel beleid is gericht op de komende jaren hiernaar toe te groeien, bijvoorbeeld door mogelijk batige saldi toe te voegen aan de algemene reserves. Het plafond hiervan is nog niet vastgesteld, dat hangt mede af van de risico’s die we onderkennen. Hiertoe zal ODRA haar risicomanagement verder verstevigen de komende jaren.

7.1.5 Meerjarige financiële ontwikkelingen

- **Omzet verwachting**

  ODRA heeft afgelopen jaren een forse omzetgroei doorgemaakt naar € 25 miljoen in 2024. Vooral op milieugebied. Een groot deel is ontstaan door de uitvoering van de provinciale programma’s ‘complexe handhaving’ (PCH) en ‘aandachtsbedrijven’ (PAB). Maar ook de werkpakketten van de gemeentelijke partners zijn in omvang toegenomen, deels door overheveling van (bouw) taken naar de ODRA, projecten die we uitvoeren, maar ook door de (economische) ontwikkelingen die in voorgaande hoofdstukken al zijn beschreven.

  Komende jaren zal de omzet verder groeien. We verwachten stijgingen van rond de 3% per jaar richting € 30 miljoen in 2028.

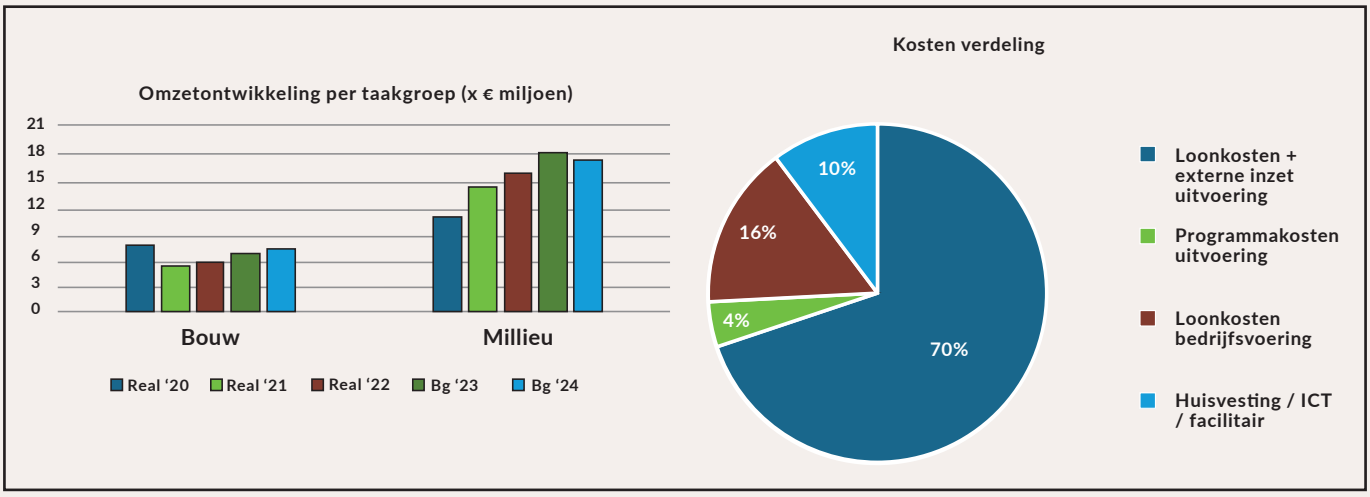

- **Kosten verwachting**
  De verhouding tussen de kosten van de uitvoering en bedrijfsvoering (overhead) is nu 74% - 26%. Het meerjarig doel is 25% overhead. In absolute zin zal ons budget voor bedrijfsvoering groeien door de verwachte omzetgroei. Dit biedt voor een deel ruimte voor de structurele investeringen die in voorgaande hoofdstukken is beschreven op gebied van informatiebeheer en datakwaliteit, personeelsmanagement en kwaliteit (+uitbreiding capaciteit) van medewerkers op de PIOFHA-processen. Incidentele investeringen zullen op specifieke punten ook nodig zijn.

- **Personeelskosten**
  Onze personeelskosten vormen de belangrijkste post binnen de begroting, namelijk 80%. De arbeidsmarkt werkt op dit moment vanuit werkgeversperspectief niet mee, hetgeen betekent dat werving van internen lastig is voor sommige functies. Externe inzet werkt kostenverhogend. Andere onzekerheden zijn de inflatie en de reactie daarop via de CAO-ontwikkelingen.

Het beleid is gericht op een goede verhouding te vinden tussen interne medewerkers en externe inzet. We hanteren daarvoor de richtlijnen vanuit het IBP in het kader van de robuustheidscriteria, max 20% externe inhuur.

Qua bedrijfsvoeringkosten geldt dat we met ons nieuwe kantoor dat we in 2022 hebben betrokken, een structurele besparing hebben weten te bewerkstelligen in de huisvestings- en ICT-kosten. Door de groei van taken en daarmee samenhangend het personeel én nieuwe wensen vanuit een aantal partners om toch een receptie in te richten, zullen we mogelijkerwijs in de nabije toekomst extra moeten investeren in onze huisvesting. In het MJP houden we hier echter nog geen rekening mee.

Daarnaast is nieuwe huisvesting voor de meetdienst een ontwikkeling die op kortere termijn nodig zal zijn. De intensivering van ons beleid op emissiemetingen zorgt voor groei op dit punt. De huidige locatie aan de Markt in Arnhem voldoet niet meer aan de omvang van de dienst, maar ook de milieueisen waaraan de dienst moet voldoen zijn moeilijk daar te realiseren. Waar mogelijk pakt ODRA dit samen met de hiervoor geschetste ontwikkelingen.

7.2 Duiding Financiële Consequenties Meerjarenprogramma

- **Uitvoeringskosten inhoudelijke accenten**
  In bijlage 1 zijn indicatief de kostenconsequenties aangegeven van de uitvoering van de inhoudelijke accenten van dit Meerjarenprogramma. Een groot deel van de activiteiten kunnen we de komende jaren naar verwachting binnen de budgetten voor onze VTH-kerntaken uitvoeren. Dat kan doordat “werk met werk” wordt gemaakt en er via actualisering van de risicoanalyse en daarop gebaseerde toezicht- en actualisatieprogramma’s “als vanzelf” meer aan-dacht aan de inhoudelijke accenten van dit Meerjarenprogramma zal worden besteed (zie ook 5.1).

Op een aantal thema’s en onderdelen zijn extra middelen en/of capaciteit nodig. Dit betreft enerzijds incidentele middelen en anderzijds structurele capaciteit.
Extra *incidentele middelen* zijn nodig voor een incentive aan de voorkant, waaronder:

- Het ontwikkelen van handreikingen en specifieke aanpakken, bij bijvoorbeeld geluidhinder.
- Uitvoering van een meerjarig CE-programma.
- Uitvoering van specifieke toezichtprojecten, bij bijv. luchtkwaliteit en in de bestaande bouw.

De *structurele middelen* die gemoeid zijn met de uitvoering van de inhoudelijke accenten van dit Meerjarenprogramma zijn meegenomen in de raming (extrapolatie van de kosten) van de werkpakketten. Hierbij gaat het om:

- Bredere inzet van de meetdienst, voor onder meer luchtkwaliteitsmetingen en extra inzet op geluid en ZZS.
- Structureel maken van capaciteit voor uitvoeringsbeleid milieu.

Tegenover deze investeringen staan ook besparingen. Structurele budgetuitbreiding bij ODRA voor uitvoeringsbeleid milieu betekent ook dat er bij gemeenten zelf geen of minder capaciteit voor deze taken beschikbaar hoeft te zijn.

- **Verdere uitwerking**
  In de kadernota 2025 en de meerjarenbegroting zijn de kosten van het meerjarenprogramma verder geconcretiseerd.
  De meerjarenbegroting is separaat als bijlage 2 bijgevoegd.

8

AANZET TOT PROGRAMMERING - EVALUATIE EN BIJSTELLING

8.1 Goede basis leggen in 2024

In 2024 voeren we onze lopende werkprogramma's uit. Daarnaast pakken we, zoveel mogelijk in de eerste drie kwartalen van 2024, de volgende zaken op:

- Uitvoeren van nulmetingen zodat vanaf 2025 een scherpe monitoring mogelijk is;
- Actualiseren van de risicoanalyse milieu en opstellen van de risicoanalyse bouw. In de uitwerking krijgen prioritaire thema's zoals duurzaamheid, schone lucht, geluid en ZZS een zwaarder gewicht;
- Verder opstellen van bouwstenen voor regionaal uitvoeringsbeleid voor verschillende milieuthema's en voor het taakveld bouw. Vaststelling van gezamenlijk uitvoeringsbeleid maakt toezicht en handhaving eenvoudiger en effectiever;
- Voorbereiden van branchegerichte toezichtplannen en projectplannen die in 2025 starten;
- Uitvoeren van basisonderzoeken en analyses, die bepalend zijn voor de verdere invulling van de VTH-A-aanpak, zoals de risicoanalyse ZZS, de gebieds- en ketenanalyse CE en neveneffecten van nieuwe energiedragers;
- Werken aan interne/organisatorische randvoorwaarden:
  - Datakwaliteit en beheer, afgestemd op inhoudelijke doelen en prioriteiten;
  - Inzet van nieuwe technieken (drones, scan- en meetapparatuur);
  - Opleidings- en ontwikkelplan medewerkers (als onderdeel van strategisch personeelsmanagement).

8.2 Verdere uitwerking Meerjarenprogramma - Monitoring

In bijlage 1 hebben we een eerste aanzet gemaakt van het meerjarige uitvoeringsprogramma waarin de activiteiten in de tijd zijn uitgezet.

In de bijlage staan ook eerste aanzetten voor prestatie-indicatoren. Deze zijn nadrukkelijk bedoeld als voorbeeld en inspiratiebron. Deze scherpen we in 2024 waar mogelijk volgens het gedachtegoed van *'Rijker Verantwoorden'* verder aan. De KPI's moeten enerzijds gemeenten en provincie meer 'duiding' geven over de impact van het werk van ODRA op de opgaven van gemeenten en provincie (publieke waarde / rijker verantwoorden). Anderzijds moeten ze ODRA de mogelijkheid geven om te kunnen bijsturen op de kwaliteit van de publieke dienstverlening en efficiency (input, througput en output).

De set kpi's moet ook behapbaar blijven. Vandaar dat we samen met onze partners per prioritair thema maximaal twee outcome of output kpi's op de inhoud willen definiëren. Daarnaast hanteert ODRA de volgende in- through- en output indicatoren op de uitvoering van de VTH-taken:

- Vergunningverlening – deskundigheid voldoet aan de kwaliteitscriteria, doorlooptijd vergunningen maximaal 8 weken, tevredenheid publieke dienstverlening;
- Toezicht en handhaving – deskundigheid voldoet aan de kwaliteitscriteria, % nalevingsgedrag, tevredenheid publieke dienstverlening;
- Klachtafhandeling – % tevredenheid publieke dienstverlening, % binnen de termijn van 2 werkdagen in behandeling genomen.

In de uitwerking van de nieuwe set kijken we ook (kritisch) naar deze prestatie-indicatoren. Mede op basis van de nieuwe set KPI's werken we samen met onze partners de wijze van monitoring - en wat dit betekent voor de kwaliteit van informatie, ons informatiesysteem en het proces van verantwoording - verder uit. Onderdeel hiervan zijn ook de nulmetingen.

8.3 Evaluatie - Bijstelling

ODRA actualiseert het Meerjarenprogramma jaarlijks. Naast verdere inhoudelijke uitwerking schetsen we in de jaarlijkse actualisatie de voortgang in de uitvoering van de basiswerkzaamheden en de prioriteiten. Dat doen we aan de hand van de KPI's en een bondige kwalitatieve terugblik (high-lights en story-telling).

Tegen het einde van jaar vier volgt een uitgebreide evaluatie, op basis waarvan een nieuw Meerjarenprogramma voor de volgende periode van vier jaar wordt opgesteld.

BIJLAGE 1 Uitvoeringsprogramma MJP 2025-2028

Toelichting

- In onderstaand uitvoeringsprogramma zijn de elf prioritaire omgevingsthema's uit het Meerjarenprogramma (MJP) een slag nader uitgewerkt.

- Onderstaande uitwerking is een eerste uitwerking. Het is de bedoeling dat het uitvoeringsprogramma jaarlijks – in nauw overleg tussen betrokkenen van ODRA, provincie en gemeenten - wordt geactualiseerd. Nadrukkelijk biedt dit de mogelijkheid om tot aanvulling, aanscherping en concretisering van doelen, activiteiten en KPI's te komen.

- Alleen nieuwe accenten in de VTH-uitvoering zijn in onderstaand programma opgenomen. Reguliere activiteiten in de basis-uitvoering die "gewoon" doorgezet worden, worden hieronder niet genoemd. Voorbeelden hiervan zijn:
  - Bij het thema luchtkwaliteit: Reguliere monitoring en meting van luchtemissies, reguliere control es op luchtemissie-eisen en emissiebeperkende maatregelen en Controle op stalsystemen intensieve veehouderijen.
  - Bij milieuhinder: Afhandelen van klachten. Regulier toezicht op hinderaspecten (w.o. geur) in het kader van integrale controles. Beheer Verkeersmilieukaart.
  - Bij Bodem en Grondwater: Regulier bodemtoezicht: zorgdragen voor een duurzame bodemkwaliteit bij lopende, nieuwe en beëindigende bedrijfsactiviteiten. Advisering over bodemkwaliteit irt gebruiksfunctie bij nieuwbouw en andere ruimtelijke ontwikkelingen.
  - Bij ZZS: Bij vergunningverlening milieu en regulier toezicht: sturen op afname ZZS. Aandacht besteden aan ZZS bij bodemtoezicht, ketentoezicht en milieutoezicht bij afval- of verwerkende bedrijven.
  - Bij externe veiligheid: In het kader van integraal milieutoezicht: adviseren/toetsen en controleren van risicovolle milieubelastende activiteiten. Adviseren over veiligheidsrisico's bij ruimtelijke initiatieven en omgevings-plannen. Actualisatie risicokaart en beheer en registratie externe veiligheidsrisico's (REV).
  - Bij Bouwkwaliteit en veiligheid: volgen van ontwikkelingen rond Wkb en maken van werkafspraken met gemeenten over eindrapportages kwaliteitsborgers. Afhandelen van bouwgerelateerde klachten conform afgesproken prioriteiten. Uitvoeren controle-aanpak kamergewijze verhuur, deelname pandenoverleg gemeente Arnhem.
  - Bij Ondermijnende criminaliteit: Periodieke actualisatie van het bedrijvenbestand op bedrijventerreinen.

- Bij Energietransitie: Doorzetten energiecontroles bij bedrijven door energieteam, inclusief voormalige ETS-bedrijven. Uitvoeren energielabel controles bij kantoren.

- De activiteiten zijn in drie categorieën ingedeeld:
  1. “Going” concern: de activiteit is onderdeel van de reguliere basisuitvoering (zoals geschetst in hoofdstuk 5 van het MJP) of kan in de basisuitvoering worden geïntegreerd. Dit zijn generieke activiteiten (producten of algemene diensten).
  2. Kaderstellende activiteiten: bijvoorbeeld de ontwikkeling van regionaal uitvoeringsbeleid, kennisontwikkeling en het uitvoeren van een risicoanalyse die aan de basis staat van het formuleren van een concrete VTH-aanpak of beleid. Dit zijn generieke activiteiten/algemene diensten.
  3. Projecten en programmatische activiteiten: vernieuwende en/of innovatieve activiteiten in een begrensde periode die erop zijn gericht om tot een effectieve VTH-aanpak te komen. Deze activiteiten worden in principe ook collectief (met alle milieu- of bouwpartners) opgepakt, maar hier kunnen ook andere keuzes worden gemaakt. Van te voren wordt altijd eerst een project- of programmaplan opgesteld.

- De financiële consequenties in de kolom “ €€” zijn als volgt geduid: S = structureel. I= incidenteel (bijv. project- en/of procesgeld). Dekking van de incidentele kosten vindt in principe plaats uit het innovatiebudget.

- In de laatste kolom is de rol van ODRA bij een activiteit geduid. We onderscheiden hier vier rollen, die in combinatie kunnen voorkomen: regulerend (regelgever of toezichthouder), adviserend (zowel beleidsadvisering als ruimtelijke/projectadvisering), participerend (samenwerken in een project of activiteit), signalerend (doorgeven van relevante informatie uit de uitvoeringspraktijk aan beleidsmakers).

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Opgave: een gezonde leefomgeving voor mens, dier en milieu		Beleving van inwoners in de regio Arnhem van de milieu hygiënische kwaliteit van hun leefomgeving	Dit wordt gemeten door in 2024/2025 een nulmeting uit te laten voeren en in 2028 een nieuwe meting. Uiteraard is de score die wordt gemeten niet uitsluitend afhankelijk van de VTH-inzet, maar verondersteld wordt dat de bijdrage substantieel is						
Prioriteit 1: Luchtkwaliteit			**1**	**2**	**3**		**I**	**S**	
Alle vergunningen voldoen uiterlijk in 2027 aan strenge luchtemissie-eisen	- Samen met partners en ism GGD ontwikkelen van uitvoeringsbeleid lokale luchtkwaliteit, onder meer ten behoeve van omgevingsplannen	Aantal aangescherpte/ geactualiseerde vergunningen op luchtemissies		x		**2025**	-	-	**Participerend**
	-Opstellen en uitvoeren actualisatieprogramma luchtemissies (scherper vergunnen op fijn stof, stikstof en ammoniak)				x	**2025-2028**			**Regulerend**
Verminderen van NOx- en fijn stof-emissies bij prioritaire milieu-belastende activiteiten	-Uitvoeren analyse prioritaire MBA's voor wat betreft NOx- en fijn-stof-emissies	Aantal controles specifiek gericht op naleving luchtemissies (fijn stof, NOx, ammoniak)		x		**2025**	**30 K**	-	**Regulerend**
	- Meer inzicht krijgen in daadwerkelijke luchtkwaliteit, met partners ontwikkelen van een voorstel voor bredere inzet meetdienst op luchtkwaliteitsmetingen (gebruikmakend van reeds aanwezige data en meetnetten).			x			-	**250 K***	**Adviserend**
	-Uitvoeren toezichtproject luchtemissies bij prioritaire MBA's (w.o. steenfabrieken en grote stookinstallaties)				x		**30 K**	-	**Regulerend**
	-Op basis van toezichtproject ontwikkelen van een maatwerkaanpak voor bedrijven met hoogste uitstoot NOx en fijn stof		x					-	**Regulerend**

**Er wordt ingeschat dat een uitbreiding nodig is van de meetdienst met 2 fte. Deze uitbreiding wordt niet alleen ingezet voor luchtkwaliteitsmetingen, maar ook voor geluid en ZZS-metingen. De daadwerkelijke invulling is afhankelijk van de feitelijke invulling en de strategische positionering van de meetdienst. Momenteel wordt een BC uitgewerkt. Voor 2025 hebben we daarom nog geen bedrag in de begroting opgenomen doch deze als stelpost gepositioneerd.*

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Prioriteit 2: Verminderen milieuhinder			1	2	3		I	S	
Verminderen geluid-hinder door bedrijfs-activiteiten en evenementen	- Bijdragen aan de totstandkoming van een regionaal afgestemd geluidbeleid tbv omgevingsplannen	Daling van aantal klachten geluid-gehinderden agv bedrijfsactiviteiten en evenementen t.o.v. 2023		x		2025	-	-#	Adviserend
	- Bijdragen aan een handhaafbaar geluidbeleid voor evenementen			x		2025		-	Adviserend
	- Samen met partners ontwikkelen en uitvoeren van een actieve bronaanpak richting o.m. binnenstad-vervoerders, evenementenorganisatoren				x	2026	50 K	-	Participerend
	- Maatwerkaanpak VTH ontwikkelen en uitvoeren voor bedrijven die de meeste geluidhinder veroorzaken, inclusief periodieke geluidmetingen		x			2026 - 2028	30K	-*	Regulerend
	- Actualiseren vergunningen op het aspect geluid		x			2026 - 2028	-	-	Regulerend
Het verminderen van geluidhinder van nieuwe energiedragers en -voorzieningen als gevolg van de energietransit	- Samen met partners ontwikkelen en toepassen van een handreiking voor cumulatie geluidsoverlast agv energietransitie			x		2025	-	-	Adviserend
	-Opstellen klachtafhandelingsbeleid voor hinder agv energietransitie			x		2025	-	-	Adviserend

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Prioriteit 3: Beschermen bodem en grondwater			1	2	3		I	S	
Voorkomen van nieuwe bodem-verontreinigingen	- Bij bedrijfsbeëindiging consequent laten uitvoeren van eindonderzoek bodem	Stijging van aantal nulsituatieonderzoeken dat bedrijven laten uitvoeren ten opzichte van 1-1-2025	x			2025 - 2028	-	-	Regulerend
	-Intensiveren risicogestuurd keten- en locatietoezicht (vrijeveld-controles) grond en secundaire bouwstoffen (focus op o.m. AVI-bodemas, immobilisaten, IBC-bouwstoffen)		x			2025 - 2028	-	-	Regulerend
Beter beschermen van grondwater (beschermings-gebieden)	- Uitvoeren van toezicht op milieubelastende activiteiten in beschermingsgebieden t.b.v. de openbare drinkwatervoorziening (nieuwe taak ODRA i.o.v. provincie)		x				-	-	Regulerend en signalerend
	- Samen met partners ontwikkelen van een richtlijn voor wijze van omgaan met bodemenergie-systemen			x		2026	30K	-	Adviserend
Prioriteit 4: Tegengaan verspreiding ZZS									
Grootgebruikers- en groot emittenten van ZZS in ODRA-gebied beter in beeld	- Samen met partners uitvoeren van een risicoanalyse ZZS: op welke ZZS-groepen gaan we ons focussen	Stijging inzicht in aantal bedrijven dat ZZS emitteert e/o verwerkt e/o zich ervan ontdoet ten opzichte van 1-1-2025 in beeld		x		2025	30K	-	Adviserend en participerend
	- Uitvoeren branchegericht toezicht bij ZZS-relevante bedrijven zoals metaalbewerkende en coatingbedrijven		x			2026 - 2028	-	-	Regulerend en adviserend
	- Vergunningen actualiseren op aspect ZZS		x			2027 - 2028	-	-	Regulerend
Betere naleving informatieplicht en minimalisatie-verplichting ZZS	- Gerichte aspectcontroles op ZZS: toezicht en handhaving op aanwezigheid vermijdings- en reductieplannen	Jaarlijks aantal handhavingszaken dat betrekking heeft op ZZS-gerelateerde overtredingen. Of: % van gecontroleerde groep die aan informatieplicht ZZS voldoet	x			2027 - 2028	-	-	Regulerend
	-Toezicht en handhaving op de ketens van ZZS (specifiek toezichtproject)		x			2027	50K	-	Regulerend en adviserend
Prioriteit 5: Verbeteren waterkwaliteit									
Intensiveren toezicht indirecte lozingen	Intensiveren van controles op indirecte lozingen op het riool. Daarbij leggen we een link met de ZZS-aanpak (zie prioriteit 4).		x			2025 - 2028	-	-	Regulerend en signalerend

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Opgave: een veilige leefomgeving		Beleving van externe veiligheid door inwoners in de regio Arnhem	Dit wordt gemeten door in 2024/2025 een nulmeting uit te voeren en deze te herhalen in 2028. Uiteraard is de score die wordt gemeten niet uitsluitend afhankelijk van de VTH-inzet, maar verondersteld wordt dat de bijdrage substantieel is						
Prioriteit 6. Beperken en beheersen veiligheidsrisico's			1	2	3		I	S	
Beter inzicht in de actuele veiligheids-risico's van bedrijfs-activiteiten;	- Samen met partners ontwikkelen van regionaal uitvoeringsbeleid EV, o.m. t.b.v. Omgevingsplannen.	Aantal incidenten en ongevallen bij bedrijven		x		2024 - 2025	-	-#	Adviserend
	- Uitbreiden expertise en versterken samenwerking in expertisenetwerk EV (regionaal en landelijk).			x		2025 - 2028	-	-	Participerend
	- Versterken van de EV-advisering bij ruimtelijke initiatieven en plannen, gericht op integrale omgevingsveiligheid (rekening houdend met cumulatieve risico's van o.m. bedrijfsactiviteiten, transport gevaarlijke stoffen, nieuwe energiedragers).		x			2025 - 2028	-	-	Adviserend
Verlagen van veiligheidsrisico's ivm opslag gevaarlijke stoffen en toepassing nieuwe energiedragers	- Projectmatig toezicht bij 1) opslag gevaarlijke stoffen bij magazijnen en distributiepunten en 2) LNG-stations + andere nieuwe energiedragers.	% van gecontroleerde bedrijven waar opslag gevaarlijke stoffen aan de regels voldoet	x			2025 - 2028	-	-	Regulerend en adviserend
Prioriteit 7. Borgen bouwkwaliteit en veiligheid									
Grotere effectiviteit bouwtoezicht	- Uitvoeren van bouw- en woningtoezicht conform met bouwpartners opgestelde risicostrategie bouw.	Bij steekproefsgewijze audits op vereiste bouwkwaliteit is het percentage dat voldoet tenminste 90%	x			2025 - 2028			Regulerend
	- Extra aandacht aan bouwkwaliteit (w.o. duurzaamheid) en veiligheid bij aanvragen vergunningen Bouw en Sloop.		x			2026 - 2028			Regulerend
	- Met ontwikkelaars en bouwers in initiatieffase om de tafel over kwaliteits- en veiligheidsaspecten.		x			2025 - 2028			Adviserend
Meer aandacht voor bouwkwaliteit en -veiligheid in de bestaande bouw	-Samen met milieutoezicht, brandweer en andere partners ontwikkelen van een risicogestuurde en programmatische aanpak op kwaliteits- en veiligheidsaspecten in de bestaande bouw.					2026 - 2027	75K	-	Participerend en adviserend

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Opgave: een veilige leefomgeving		Beleving van externe veiligheid door inwoners in de regio Arnhem	Dit wordt gemeten door in 2024/2025 een nulmeting uit te voeren en deze te herhalen in 2028. Uiteraard is de score die wordt gemeten niet uitsluitend afhankelijk van de VTH-inzet, maar verondersteld wordt dat de bijdrage substantieel is						
Prioriteit 8. Aanpak ondermijnende criminaliteit									
Versterken van de samenwerking met ketenpartners in de aanpak van ondermijnende (milieu) criminaliteit	- Uitvoeren van risicogestuurd ketentoezicht, samen met andere OD's en ketenpartners (w.o. politie en OM), bij o.m. afvalbedrijven en specifieke stromen (bijv. metaal, asbest, grond).	Aantal geregistreerde gevallen van ondermijnende en milieucriminaliteit	x			2025 - 2028	-	-	Regulerend en signalerend
	- Met specifieke expertise en capaciteit ondersteunen van integrale veiligheidscontroles en anti-ondermijningsprojecten van gemeenten.				x	2025 - 2028	-	-	Adviserend
	- In 2024 ontwikkelen we een voorstel voor het vervolg van het project Theseus dat in april 2025 afloopt.				x	2025	-	-	Adviserend
Actief monitoren van wijzigingen in het bedrijvenbestand en snellere signalering en/of opsporing van ondermijnende (milieu) criminaliteit	- Doorzetten/intensiveren van gebiedsscans op bedrijventerreinen.	98% van alle bedrijfslocaties ongeacht de milieu-impact is bekend	x			2025 - 2028	-	-	Participerend en signalerend
	- Verbreden van de gebiedsgerichte aanpak naar het buitengebied (bijv. leegstaande gebouwen, recreatieparken).		x			2026 - 2028	-	-	Participerend en signalerend
	- Bijdrage leveren aan nieuwe initiatieven (bijvoorbeeld bestuurlijke interventieteams, speciaal informatiecentrum voor opsporing ondermijnende criminaliteit).		x			2026 - 2028			Adviserend en participerend

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Opgave: een duurzame leefomgeving		Mate waarin bedrijven duurzaamheids-maat-regelen hebben getroffen is met 20% gestegen t.o.v. 2024	In 2024 wordt m.b.v. een enquête in kaart gebracht wat de nulsituatie op een select aantal duurzaamheidsitems is (CE en energie); in 2028 wordt de enquête herhaald. Uiteraard is de score die wordt gemeten niet uitsluitend afhankelijk van de VTH-inzet, maar verondersteld wordt dat de bijdrage substantieel is							
Prioriteit 9: Terug- dringen gebruik fossiele energie			**1**	**2**	**3**		**I**	**S**	
Verminderen van het fossiele energie-verbruik bij bedrijven en kantoren. Energie-controles zijn daarbij succesvol verbreed;	- In energiecontroles aandacht voor duurzame opwek, energiemanagement, vervoer/mobiliteit en netcongestie-problematiek.	Het gebruik van hernieuwbare energiebronnen bij bedrijven is met 25% toegenomen t.o.v. 2024	x			**2025 - 2028**	-	-**	**Regulerend en signalerend**
	- Samen met partners gebiedsgerichte of branche-specifieke projecten opzetten die zich richten op zichtbare, concrete en effectieve maatregelen, bijv. minder terrasverwarmers, sluiten van winkeldeuren, 's avonds uitdoen van kantoorverlichting.	Aantal uitgevoerde "brede" energie-controles			x	**2026 - 2028**	**100K**	-	**Participerend**
	- Samen met gemeenten ontwikkelen van een effectieve aanpak richting kleinverbruikers.				x	**2026 - 2027**	**100K**	-	**Participerend**
Beter ondersteunen van energietransitie-plannen en -projecten van gemeenten, regio en provincie.	- Samen met partners opstellen van regionaal uitvoeringsbeleid verduurzaming energievoorziening (met aandacht voor neveneffecten nieuwe energie-dragers en verduurzaming monumentale panden).			x		**2025**	-	-#	**Participerend**
	- Ondersteunen (met specifieke inhoudelijke en VTH-expertise) van gemeenten en regionale partijen bij het oplossen van vraagstukken rond de energie-infrastructuur (laadinfra, netcongestie).		x			**2025 - 2028**	-	-	**Participerend**
	- Versterken van de energie-advisering rond ruimtelijke plannen en gemeenten ondersteunen met de duurzaamheidstoetsing daarvan (bijv. vervolgpilots m.b.v. het instrument EnergiePrestatie op Locatie (EPL) en/of op daadwerkelijke realisatie energie-/ klimaat- /watermaatregelen).		x				-	-	**Adviserend en participerend**

***Tot en met 2026 zijn er – mede dankzij de SPUK-bijdragen - voldoende middelen voor het energieprogramma. Vanaf daarna is de financiële situatie onzeker. Gelet hierop zijn voor enkele energieprojecten in dit overzicht aanvullende incidentele middelen opgenomen (2 x € 100.000,-). Dekking hiervan vindt plaats vanuit het innovatiebudget.*

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Thema 10: Stimuleren Circulaire Economie			1	2	3		I	S	
Vergroten kennis en expertise met het oog op betere onder-steuning van innovatieve CE-initiatieven/ -projecten	- Uitvoeren gebieds- en ketenanalyse: op welke materiaal- en grondstofstromen, gebieden en bedrijfsactiviteiten gaan we ons focussen?	Aantal geïnventariseerde en begeleidde CE-initiatieven		x		2025			Adviserend
	- Meedenken met en ondersteunen van provincie/ gemeenten bij opstelling en evaluaties CE-programma's.			x		2025 - 2028			Participerend
	- Vroegtijdige inbreng van CE-expertise bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.			x		2025 - 2028			Adviserend
	- Ontwikkelen en toepassen maatwerkvoor-schriften CE (grondstoffenbesparing) en spelregels voor proefnemingen CE in vergunningen.		x			2025 - 2028	150K per jaar^		Regulerend en adviserend
Beter zicht en meer grip op circulaire bedrijvigheid en bedrijfsprocessen in de regio	- Actualisatie van vergunningen van afval- bedrijven of verwerkers, zodat ze aan de eisen vanuit het landelijke CMP-1 voldoen. Hierover maken we werkafspraken met ODRN.	Aantal nieuwe vergunningen waarin CE-voorschriften zijn meegenomen	x			2025 - 2027			Regulerend
	- CE meenemen in branche-aanpak (complexe) bedrijven (scouten van koploper-bedrijven, informeren over komende verplichtingen t.a.v. toepassing recyclaat, ecodesign en experimenteren met maatwerkvoorschriften CE).	Overzicht koplopers CE in een branche	x			2026 - 2028			Regulerend en adviserend
	- Intensiveren van toezicht op circulair handelen en naleving scheidingsregels bouw- en sloopafval bij sloopprojecten in GWW en woningbouw.		x			2026 - 2028			Regulerend
	- Beoordelen "afval of niet" conform nog vast te stellen handreiking.		x			2025 - 2028			Regulerend

^ Uitvoering van totale CE-projectplan van ODRA kost circa € 200.000 p.j. In de begroting is 0,5 fte beschikbaar. Vanaf 2025 t/m 2028 is aanvullend € 150.000 p.j. extra nodig. Uitgangspunt is dat na 2028 CE onderdeel is van het reguliere VTH-werk (apart programma is dan niet meer nodig).

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Prioriteit 11: Bijdragen aan ruimtelijke opgaven			1	2	3		I	S	
Hoogwaardige, tijdige en oplossingsgerichte (milieu)advisering bij ruimtelijke ontwikkelingen;	- Milieuadvisering in initiatief- en planfase bij ruimtelijke ontwikkelingen: opstellen advies-planning + ODRA wordt standaard ingeschakeld.	ODRA-partners waarderen de bijdragen van ODRA met gemiddeld een 8	x			2025 - 2028	-	-	Advisering
	- Samen met partners ontwikkelen en toepassen bouwstenen voor regionaal uitvoeringsbeleid op diverse milieuthema's, t.b.v. o.m. Omgevingsplannen (incl. gebiedsgerichte kwaliteitsdoelen).			x		2025 - 2028		225L^	Advisering
	- Ontwikkelen voorzet voor (inter)gemeentelijk bouwbeleid, w.o. eenduidige criteria vergunningvrij bouwen in verschillende soorten gebieden.			x		2025	-	-	Advisering
	- ODRA intern: investeren in advies- en communicatievaardigheden van experts en adviseurs uitvoeringsbeleid.			x		2025 - 2028	-	-	Advisering
Verhogen naleefgedrag bij de toepassing en instandhouding van duurzaamheids-/ klimaat- en natuur-maatregelen.	- Vervolg geven aan pilot toezicht op herplant-plicht en natuurcompensatie bij bouwaanvragen voor de gemeente Arnhem.		x				-	-	Regulerend en participerend
	- Ontwikkelen en toepassen van een toezichtaanpak op afspraken van gemeenten met ontwikkelaars over duurzaamheids/-natuurmaatregelen (tijdens realisatie- en beheerfase).				x		-	-	Participerend
	- Een meedenkende rol bij ontwikkeling en toepassing van nieuwe instrumenten (bijv. punten-systeem kwaliteit/duurzaamheid stedebouwkundige plannen) en het wegnemen van belemmeringen (stikstof bijv.).		x				-	-	Adviserend en participerend

^Naast SPUK-middelen is er op dit moment voor 1,5 fte (225k) aan budget vanuit gemeenten beschikbaar voor adviseurs uitvoeringsbeleid (AUB) beschikbaar. Dit betreft incidenteel geld t/m 2024. In de ramingen hier wordt ervanuit gegaan dat deze incidentele ruimte wordt omgezet in structureel en dat er daarbovenop 1,5 fte extra ruimte komt. Op die manier is er structureel 3 fte aan AUB-inzet beschikbaar.

BIJLAGE 2 Begroting 2025-2028
Separaat bijgevoegd

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Gemeente
ROZENDAAL

Het algemeen bestuur van de
ODRA
t.a.v. R.M. Vlaander, secretaris
Eusebiusbuitensingel 75
6828 HZ ARNHEM

Datum	: 30-5-2024	Behandeld door	: D. Blagdan
Uw kenmerk	: -	Telefoon	: 026-3843666
Ons kenmerk	: 2024DB0501	E-mail	: d.blagdan@rozendaal.nl

Onderwerp: Zienswijze gemeenteraad Rozendaal op begroting 2025

Geachte heer Vlaander,

Op 18 april 2023 ontvingen wij van u de jaarstukken 2023 en begroting 2025. U verzocht de gemeenteraad zijn zienswijze over de vastgestelde ontwerpbegroting 2025 aan u kenbaar te maken.

De gemeenteraad van Rozendaal heeft de begroting in zijn vergadering van 18 juni 2024 besproken en daarop de volgende zienswijze vastgesteld.

We zijn verheugd te zien dat ODRA afgelopen jaren een meerjarenperspectief heeft ontwikkeld. Grote inspanning is verricht door het opstellen van een Meerjarenplan waarin de ambities van gemeenten en provincie zijn uitgewerkt. Met het MJP zien wij een krachtige verbinding ontstaan tussen gemeente, provincie en ODRA en een goede basis voor een stabiele meerjarenbegroting.

Zoals u weet ontvangt de gemeente Rozendaal net als alle gemeenten, vanaf 2026 aanzienlijk minder geld uit het Gemeentefonds. Dit heeft consequenties voor vrijwel alle gemeenten, en zeker ook voor de gemeente Rozendaal. Op dit moment legt ons college van B&W de laatste hand aan de Kadernota 2025-2028. Hoewel deze nog niet in de gemeenteraad behandeld is, beseffen we dat er de komende jaren een groeiende noodzaak ontstaat om ambities te temperen en over de volle breedte afwegingen te maken om het niveau van diensten naar beneden bij te stellen. Onontkoombaar heeft dit ook consequenties voor onze opdracht aan ODRA. Wij begrijpen dat u gezien de voorbereidingstijd van de begroting en de wettelijke deadlines nog geen ombuigingen in de begroting heeft kunnen realiseren. Wel heeft u met creativiteit alle extra financiële verplichtingen vanuit het landelijke interbestuurlijke programma ‘versterking VTH-stelsel’, zoals een verplicht hoger opleidings- en innovatiebudget en een hogere algemene reserve binnen de bestaande budgetten, weten te vinden evenals grotendeels de benodigde budgetten voor het MJP. Wij waarderen deze inspanning zeer.

U heeft aangegeven in uw aanbiedingsbrief de ernst en urgentie van de financiële ombuigingen te zien en dat u proactief met ons wil meedenken door samen constructief te gaan zoeken naar

Kerklaan 1, 6891 CL Rozendaal – Postbus 9106, 6880 HH Velp

mogelijkheden om de door u geleverde diensten anders uit te voeren dan wel te versoberen of te verminderen of wellicht juist extra te investeren in gezamenlijke diensten tegen een besparing bij de gemeenten. U heeft hiertoe inmiddels gezamenlijke ambtelijke sessies gepland. Wij vragen u de definitieve begroting passend te maken binnen de nieuwe financiële situatie van de gemeenten. We gaan er vanuit dat u hierin wederom voortvarend, creatief en innovatief bent.

We zien graag uw reactie op de zienswijze tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Namens de gemeenteraad van Rozendaal,

Klaas Schaap	Ester Weststeijn,
griffier	burgemeester

Modulair Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein Centraal Gelderland

Zorg Participatie Onderwijs

BEGROTING 2025

Incl. gewijzigde begroting 2024 - actualisatie programmaplan 2024

programmaplan 2025 en meerjarenbegroting 2025 - 2028

'Wij staan voor een krachtige en samenhangende aanpak van regionale vraagstukken in het sociaal domein'

MGR
sociaal domein centraal Gelderland

INHOUD

Voorwoord 2

Deel 1: Hoofdlijnen van beleid 4
- Algemene ontwikkelingen 2024 en 2025
- Uitgangspunten voor de begrotingsramingen
- Ontwikkelingen 2024 en 2025 in cijfers
- Impact uitvoeringsbeleid 2024
- Impact uitvoeringsbeleid 2025

Deel 2: Beleidsbegroting 8
- Programmaplan 2024
- Programmaplannen
  - Thema Zorg
  - Thema Onderwijs
  - Thema Participatie
  - MGR Beheerorganisatie
- Overzicht kosten van overhead
- Het bedrag van onvoorzien
- Overzicht algemene dekkingsmiddelen
- Beleidsindicatoren bestuur en organisatie
- De Paragrafen

Deel 3: De Financiële begroting 49
- Overzicht baten en lasten
- Toelichting overzicht baten en lasten
- Overzicht geraamde incidentele baten en lasten
- Uiteenzetting van de financiële positie
- Financiële gevolgen bestaand en nieuw beleid
- Geprognotiseerde eindbalans 2024 en 2025
- Ontwikkeling van het EMU saldo
- Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Deel 4: De meerjarenraming 56
- Meerjarenraming 2025 - 2028
- De geprognotiseerde balans
- De uiteenzetting van de financiële positie
- Baten en lasten van het bestaande en nieuwe beleid

Deel 5: Bijlagen 60
- Bijdragen per gemeente

Voorwoord

Voor u ligt de actualisatie van het programmaplan 2024, de begrotingswijziging 2024 en het programmaplan 2025 met de meerjarenbegroting 2025 - 2028 van de Modulaire gemeenschappelijke Regeling sociaal domein Centraal Gelderland (MGR SDCG).

Het programmaplan 2024 is voor de module Inkoop Zorg en het Regionaal Bureau Leerlingzaken geactualiseerd. Daarnaast vindt u vanaf 2024 een nieuwe module Regionale Facilitering Zorg met een bijbehorende begroting.

We lichten de actualisatie van de plannen in 2024 en het programmaplan 2025 met de meerjarenbegroting graag toe in een raadsinformatiebijeenkomst op 13 mei 2024. Deze raadsinformatiebijeenkomst wordt samen met andere GR-en in de regio georganiseerd. Tijdens deze raadsinformatiebijeenkomst bespreken we met u ook een beperkte wijziging van de regeling in verband met de nieuwe module.

Voor gemeenten brengt de periode van deze meerjarenbegroting 2025 - 2028 grote financiële uitdagingen met zich mee. De deelnemende gemeenten hebben aan de MGR gevraagd te inventariseren wat voor gevolgen er zijn voor de dienstverlening als er komende jaren geen volledige prijscompensatie plaats kan vinden.

Het bestuur van de MGR heeft als reactie op het verzoek van de deelnemende gemeenten de bestuurscommissies verzocht naar keuzemogelijkheden in de dienstverlening te kijken voor het programmaplan en begroting 2025 en 2026.

De uitkomsten hiervan worden met de deelnemende gemeenten besproken als opdrachtgever van de MGR. Iedere uitvoeringstaak die de MGR anders, meer of minder uitvoert, heeft immers direct of indirect gevolgen voor de begroting en/of formatie van gemeenten. We willen dit proces dit jaar zorgvuldig met elkaar doorlopen. De effecten hiervan zullen zo mogelijk zichtbaar worden in het programmaplan en begroting voor 2026 e.v.

We hebben het afgelopen jaar voor het eerst gemerkt dat de arbeidsmarkt voor de MGR, met name voor specifieke functies, uitdagend is. Dit heeft een enkele keer geleid tot inhuur in plaats van het in dienst kunnen nemen van een medeweker met specifieke expertise.

We zien de uitdaging van de arbeidsmarkt voor alle sectoren waar we werkzaam zijn. Dit betreft de zorg, het onderwijs en gemeenten. Het is daarom nog meer van belang om een aantrekkelijk werkgever te zijn en professionals te boeien en te binden.

De grote vraag op de arbeidsmarkt biedt ook kansen voor inwoners die zijn aangewezen op de participatiewet of andere uitkering en/of die momenteel geen betaald werk hebben. We willen de kansen voor hen, via de inzet van het WSP en het Doorstroompunt Werk van het RBL, kunnen verzilveren.

We nodigen u uit kennis te nemen van de plannen en begroting voor de Modulaire gemeenschappelijke Regeling sociaal domein Centraal Gelderland.

J. Goossen
Voorzitter MGR SDCG

S. van den Brand
Secretaris/directeur MGR SDCG

1. HOOFDLIJNEN VAN BELEID

- Algemene ontwikkelingen 2024 en 2025
- Uitgangspunten voor de begrotingsramingen
- Ontwikkelingen 2024 en 2025 in cijfers
- Impact uitvoeringsbeleid 2024
- Impact uitvoeringsbeleid 2025

Algemene ontwikkelingen 2024 en 2025

Inkoop Zorg
De module Inkoop Zorg versterkt de operationele aansturing en de strategische positionering van het inkoopbeleid. Het juridisch advies, dat voorheen incidenteel extern werd ingekocht, wordt nu vast onderdeel van het team waardoor we vaste expertise opbouwen.

Regionale Facilitering Zorg
Nieuw in de MGR is in 2024 de module Regionale Facilitering Zorg. Binnen deze module wordt op verzoek van het RPO Zorg uitvoering gegeven aan het regiosecretariaat Zorg, regioadvies Jeugd en enkele regionale projecten Jeugd.

RBL
Binnen de module RBL verwerken we de laatste aanpassing van de leerplichtformatie, en implementeren we het organisatieonderzoek. Hiermee borgen we dat het RBL aan blijft sluiten bij wettelijke en maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van leerplicht en schoolverzuim.

WSP
In 2024 is de submodule Steunpunt SROI formeel onderdeel van het WSP. Daarnaast liggen er extra regionale opdrachten, waaronder de Harrietrainingen.

WgSW
Binnen de module WgSW is sprake van een herverdeling van de gemeentelijke baten op basis van het aantal arbeidsjaren per oktober 2023.

Uitgangspunten voor de begrotingsramingen

Tijdens de vergadering van het Algemeen Bestuur d.d. 7 december 2023 zijn de kaders voor de begrotingswijziging 2024 en begroting 2025 vastgesteld. De begroting 2025 wordt berekend op basis van de prognose 2024 en de onderstaande kaders voor bestaand beleid. Het AB heeft besloten uit te gaan van septembercirculaire 2023 voor loonkosten en overige indexeringen.

Op basis van de septembercirculaire 2023 (CBP Rapport MEV 2024) zijn de volgende indexeringen van toepassing voor de komende jaren:

	2024	2025	2026	2027	2028
Loonvoet (CAO SGO + inschaling)	6,7% (was 4,2%)	5,8%	4,8%	4,1%	4,2%
Index Materieel Overheidsconsumptie	3,5% (was 2,4%)	1,6%	1,6%	1,6%	1,6%

Voor 2026 en verder wordt er in de meerjarenraming zonder indexatie gerekend.

- In november 2023 is een nieuwe CAO SGO afgesproken met een looptijd van 1 januari 2024 tot 31 maart 2025. Belangrijkste elementen zijn een 6% loonsverhoging in twee stappen, een hogere toepasbare arbeidsmarkttoelage en extra verlof. De personeelskosten worden begroot op werkelijke loonkosten van de bezetting. Dat betekent dat er geen ruimte is begroot voor hogere inschaling bij werving en selectie en/of inhuur. Ook is geen rekening gehouden met ruimte voor arbeidsverzuim.

- In november 2023 is bekend geworden dat er een akkoord is gesloten tussen bonden en werkgevers voor de CAO SW. De verhoging valt deels in 2023, met een beperkte nominale verhoging in 2024. Het akkoord is geldig voor de resterende looptijd van de CAO, dus tot en met 2025. Voor de bijstelling van de begroting 2024 gaan we uit van de percentages benoemd in de septembercirculaire.

  Het verwachte uitstroompercentage SW op basis van pensionering, langdurige ziekte, ondergrens etc. is door de bestuurscommissie WgSW vastgesteld in maart 2024.

- De index voor overige kosten ligt met 3,5% hoger dan geraamd in de primaire begroting 2024 (2,4%).

Ontwikkelingen 2024 en 2025 in cijfers

Lasten en baten € x 1000	Realisatie 2023	Primaire begroting 2024	Gewijzigde Begroting 2024	Begroting 2025	*Verschil 2024*	*Verschil 2025*
Lasten per module						
Inkoop	€ 1.949	€ 2.105	€ 2.170	€ 2.270	*€ 65*	*€ 101*
RFZ	€ 0	€ 0	€ 1.295	€ 1.324	*€ 1.295*	*€ 28*
Onderwijs	€ 3.428	€ 3.816	€ 4.078	€ 4.171	*€ 262*	*€ 94*
WSP	€ 1.947	€ 2.041	€ 2.408	€ 2.255	*€ 367*	*-€ 153*
WgSW	€ 54.395	€ 55.023	€ 54.411	€ 54.622	*-€ 612*	*€ 211*
CMI	€ 76	€ 78	€ 81	€ 85	*€ 3*	*€ 4*
Beheer	€ 490	€ 557	€ 678	€ 665	*€ 121*	*-€ 12*
Lasten (incl. overhead)	**€ 62.285**	**€ 63.621**	**€ 65.121**	**€ 65.393**	*€ 1.500*	*€ 272*
Baten						
Gemeentelijke bijdrage	€ 58.527	€ 60.566	€ 61.333	€ 62.291	*€ 767*	*€ 958*
Regionale bijdrage (DSP)	€ 1.188	€ 1.265	€ 1.374	€ 1.279	*€ 109*	*-€ 95*
Buitengemeenten (SW)	€ 1.737	€ 1.467	€ 1.660	€ 1.592	*€ 193*	*-€ 69*
Overige baten	€ 639	€ 323	€ 683	€ 201	*€ 360*	*-€ 482*
Rentebaten	€ 222	€ 0	€ 70	€ 30	*€ 70*	*-€ 40*
Baten	**€ 62.313**	**€ 63.621**	**€ 65.121**	**€ 65.393**	*€ 1.500*	*€ 272*
Resultaat	**€ 29**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	*€ 0*	*€ 0*
Onttrekking aan reserve	€ 4	€ 0	€ 0	€ 0	*€ 0*	*€ 0*
Dotatie aan reserve	€ 33	€ 0	€ 0	€ 0	*€ 0*	*€ 0*
Eindresultaat	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

Impact uitvoeringsbeleid 2024

Naast autonome ontwikkelingen zijn er tevens een aantal ontwikkelingen in uitvoeringsbeleid die van grote invloed zijn op de financiële begroting. De grootste impact ten opzichte van de primaire begroting 2024 wordt veroorzaakt door:

1. **Inkoop Zorg:** Bij de module Inkoop Zorg wordt de operationele aansturing en strategische positie van het inkoopbeleid verbeterd. Financieel effect: structureel € 50.000.
2. **Regionale Facilitering Zorg:** Nieuw in 2024 is de module Regionale Facilitering Zorg. Op verzoek van het RPO Zorg voeren we het regiosecretariaat Zorg uit. Daarnaast voeren we, zoals vastgelegd in het door colleges vastgestelde Uitvoeringsplan Jeugd, het regionaal advies en regionale projecten Jeugd uit. Financieel effect: structureel € 1,3 miljoen.
   In 2024 houden we rekening met een incidentele inzet op archiefonderhoud van de jaren voorafgaand aan de implementatie bij de MGR. Financieel effect incidenteel € 35.000.
3. **RBL:** Als gevolg van de aangepaste formatierichtlijn voeren we in 2024 de tweede stap in de formatie voor leerplicht uit, en implementeren we het organisatieonderzoek. Financieel effect: Structureel € 200.000 en incidenteel in 2024 € 60.000.
4. **WSP:** Vanaf 2024 komen de lasten van het Steunpunt SROI voor rekening van deelnemende gemeenten.
5. **WSP en RBL:** In 2024 worden verschillende regionale opdrachten uitgevoerd, waaronder de Harrie-trainingen en inzet voor het RMT. Financieel effect incidenteel is € 450.000. Hier staan regionale middelen tegenover. Voor 2025 zijn deze nog niet begroot.
6. **Overhead:** Vanaf 2024 heeft de MGR een fulltime directeur/secretaris. Financieel effect is structureel € 35.000. In 2024 houden we incidenteel rekening met € 45.000 in verband met overlap op de directeursfunctie.

Impact uitvoeringsbeleid 2025

Voor de primaire begroting 2025 is op dit moment onvoldoende in te schatten welke extra regionale opdrachten er bij de MGR worden ondergebracht. We houden in de begroting 2024 rekening met de volgende ontwikkelingen:

1. **WSP:** Vanaf 2025 houden we rekening met budget voor vervanging van werving en selectie software. Financieel effect structureel € 45.000.
2. **Overhead:** In 2025 houden we rekening met vervanging van mobiele telefoons van de beheerorganisatie en module Inkoop Zorg. Financieel effect incidenteel 15.000.

2. BELEIDS-BEGROTING

- **Programmaplan 2024**
- **Programmaplannen**
  - Thema Zorg
  - Thema Onderwijs
  - Thema Participatie
  - MGR Beheerorganisatie
- **Overzicht kosten van overhead**
- **Het bedrag van onvoorzien**
- **Overzicht algemene dekkingsmiddelen**
- **Beleidsindicatoren bestuur en organisatie**
- **De Paragrafen**
  - Weerstandsvermogen en risicobeheersing
  - Beschikbare weerstandscapaciteit
  - Inventarisatie van de risico's
  - Beleid weerstandscapaciteit en de risico's
  - Kengetallen
  - Verhouding kengetallen i.r.t. financiele positie
  - Financiering
  - Openbaarheid van informatie

De beleidsbegroting bestaat uit het programmaplan en de verplichte paragrafen volgens het Besluit Begroting & Verantwoording (BBV).

Programmaplan 2024

Het programmaplan bestaat voornamelijk uit een overzicht van de te realiseren programma's en een overzicht van de kosten van de overhead. Het programmaplan is opgebouwd uit:

a. De belangrijkste ontwikkelingen die betrekking hebben op de uitvoering van de dienstverlening: met welke ontwikkelingen houden we rekening?
b. de doelstelling, in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten, ten minste toegelicht aan de hand van de bij ministeriële regeling vast te stellen beleidsindicatoren: wat willen we bereiken?
c. de wijze waarop ernaar gestreefd zal worden die effecten te bereiken, en de betrokkenheid hierbij van verbonden partijen: wat gaan we daarvoor doen?
d. de raming van baten en lasten: wat gaat het kosten?

Programmaplan thema Zorg

Module Inkoop Zorg

Omgeving

Wat zijn de verwachte ontwikkelingen?

Hervormingsagenda Jeugd 2023 – 2028
De Hervormingsagenda Jeugd heeft als doel knelpunten in de jeugdhulp structureel aan te pakken. Een ander doel is het jeugdhulpstelsel financieel houdbaar te maken voor de toekomst. De hervormingsagenda omvat een groot pakket afspraken om deze doelen te bereiken. In de uitwerking van deze hervormingen worden een aantal principes gehanteerd die van belang zijn voor de regiogemeenten en Inkoop SDCG.

Jeugdhulp is onlosmakelijk verbonden met het gemeentelijke sociaal domein en het zorgstelsel. Deze moeten veel beter met elkaar in verbinding worden gebracht en worden ontschot, zodat er zorg kan worden geboden aan zowel de jeugdige als het gezin waar de jeugdige in opgroeit.
Een voorbeeld hiervan is het terugdringen van het gebruik van residentiële Jeugdhulp door het vergroten van de inzet van ambulante alternatieven. We gaan aanbieders sturen op het ontwikkelen van het aanbod in deze richting. Deze ontwikkeling zal in samenwerking met gecontracteerde aanbieders worden vormgegeven.

Financiële positie aanbieders
Hoewel een behoorlijk deel van de zorgaanbieders verlies lijdt, blijft het aantal aanbieders bij wie op korte termijn voorzetting van de bedrijfsvoering in het geding is, redelijk beperkt. Echter, het feit dat de afgelopen jaren steeds meer aanbieders er niet in slagen kostendekkend te werken, is reden tot zorg. Als (grote) aanbieders in de problemen komen, zal hun aanbod niet eenvoudig door andere aanbieders overgenomen kunnen worden. Dit betekent een reëel risico op discontinuïteit en daarmee op de beschikbaarheid van voldoende zorg. We zien daarbij tevens een zorgelijke trend waarbij aanbieders onrendabele bedrijfsonderdelen afstoten. Tevens wordt de arbeidsmarkt in de zorg steeds krapper.

Met de invoering van de nieuwe reële tarieven zal in ook in het regionaal contractmanagement de focus weer meer komen te liggen op het gesprek over de inhoud: kwaliteit van zorg, instroom, doorstroom en uitstroom. De beschikbaarheid van kwalitatief en voldoende aanbod blijft een punt van zorg.

Inkoop Verblijf Jeugd en Essentiële functies Jeugd
Begin 2024 gaat de nieuwe inkoop Verblijf Jeugd van start. Per 1 juli 2024 kan gebruik worden gemaakt van nieuw ingekochte producten Verblijf Jeugd. Hiermee creëren we in regio Centraal Gelderland een dekkend zorglandschap voor Verblijf Jeugd. Omdat er steeds meer overlap komt in de producten Verblijf en ambulante producten zal Inkoop SDCG de aanbieders van deze producten stimuleren tot samenwerking, zodat op- en afschalen in verschillende producten effectiever kan plaatsvinden. De hervormingsagenda Jeugd stelt tevens: *"dat er is meer samenwerking, samenhang en efficientere inzet van specialistische zorg nodig is. En dat zorg, die regionaal of landelijk slechts voor een aantal kinderen nodig is, moet ingekocht worden op de schaal waar deze zo effectief mogelijk georganiseerd kan worden."* Met de inkoop van zeer specialistische jeugdhulp lopen we als regio voor op de hervormingsagenda door op bovenregionale schaal uitvoering te geven aan het project Essentiele functies waarmee 56 gemeenten gezamenlijk inkopen.

Concrete doelstellingen en opdrachten zorgen voor meer sturing
Strategische advisering gaat helpen bij het concretiseren van de regiovisie die verwoord is in het document: 'Samenwerking en opdrachtgeverschap Jeugd, WMO, Beschermd Wonen, regio Centraal Gelderland'. Inkoop SDCG vervult vanuit de adviesfunctie een belangrijke rol in de verheldering van doelstellingen en de vertaling naar inkoop. Op strategisch niveau worden belangrijke vraagstukken(-zorgvorm en zorgwet overstijgend), integraal in behandeling genomen waardoor de regiogemeenten in staat worden gesteld om keuzes te maken voordat wordt overgegaan tot het inkopen van hulp. Het zichtbaar maken van de 'rode draad' tussen diverse projecten en programma's zoals de 'hervormingsagenda Jeugd', het 'regionaal uitvoeringsplan Jeugd', het 'Integraal Zorgakkoord' en de transformatie 'van beschermd wonen naar beschermd thuis' is nodig om meer toekomstgericht sturing te geven richting aanbieders.

Binnen de huidige inkoop(opdracht) gaat Inkoop SDCG zich richten op de integraliteit van hulp vanuit het perspectief van de inwoner. Dat betekent dat we meer gaan inzetten op aansluiting bij de behoefte van de inwoner en wat dat vraagt van gemeenten en marktpartijen.

Krapte op de arbeidsmarkt
Niet alleen zorgaanbieders maar ook regiogemeenten hebben te maken met krapte op de arbeidsmarkt waardoor het lastiger is om personeel te werven. We hebben de regiogemeenten als beleidsverantwoordelijke hard nodig, zodat we daarmee meer sturing kunnen geven aan de uitvoering van het beleid. We zien dat er bij personeelswisselingen in regiogemeenten ook kennis uit de regio verdwijnt. De doorontwikkeling van gecontracteerd zorgaanbod vraagt om een beleidsvisie voor de korte en langere termijn. Het op adequate wijze voldoen aan de gestelde vragen vanuit de regiogemeenten vraagt om de juiste inzet, capaciteit en expertise vanuit de regiogemeenten. Vanuit Inkoop SDCG gaan we kijken op welke wijze we kunnen bijdragen een 'regionaal kennisnetwerk'.

Verzoek regiogemeenten mogelijkheden taakstelling begroting
De MGR heeft van regiogemeenten een verzoek ontvangen te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om de opdracht van de gemeenten tegen lagere kosten uit te kunnen voeren. Er zijn twee concrete onderwerpen waarvoor een voorstel wordt gemaakt die mogelijkheden bevat op regionale schaal voordeel te behalen. Het betreft voorstellen inzake:

1. Het minimaliseren van lokaal maatwerk en
2. Samenloop lokaal en regionaal contractmanagement

Beide voorstellen worden voor oktober 2024 ter advisering aan de bestuurscommissie Inkoop Zorg voorgelegd. De voorstellen bevatten inhoudelijke keuzes in de dienstverlening van Inkoop SDCG voor de begroting van 2026 en verder, zodat de gemeenschappelijke regeling zoveel mogelijk bij kan dragen aan de uitdaging die de deelnemende gemeenten hebben met hun begrotingen. Bij het uitwerken van alle voorstellen zal tevens worden onderzocht of en op welke wijze we, door regionale samenwerking en het bundelen van krachten, op het totaal een voordeel kunnen realiseren.

Wie zijn onze partners en hoe betrekken we onze partners bij het bereiken van onze doelstellingen?

Regiogemeenten zijn voor ons een belangrijke partner. Zij geven richting en bepalen de beleidsmatige doelstellingen. Inkoop SDCG kan, met inkopen als een belangrijk instrument, bijdragen aan het realiseren van de beoogde doelstellingen. Inkoop SDCG kan als gesprekspartner tevens een verbinder zijn tussen gemeenten en de aanbieders die daadwerkelijke hulp leveren aan kwetsbare inwoners.

We zien het als uitdaging om binnen de regio de verbinding tussen de maatschappelijke opgaven waar gemeenten voor staan en het belang van de aanbieders bij elkaar te brengen op alle niveaus. Van dagelijkse uitvoering op cliëntniveau tot strategische stip op de horizon op bestuurlijk niveau. Naast het voorbereiden en begeleiden van het inkoopproces binnen het sociaal domein, sluiten wij voor de regiogemeenten (raam)overeenkomsten af met aanbieders. Indien nodig worden ook tussentijdse inkoopmomenten georganiseerd. Hiervoor is het noodzakelijk om continu in gesprek te blijven met gemeenten en aanbieders. In het proces wordt rekening gehouden met lokale en regionale wensen.

Op welke wijze gaat de module invulling geven aan (burger)participatie? Hoe en met welk doel?

Vooropgesteld dient burgerparticipatie vooral bij de start van een proces, bijvoorbeeld bij het maken van lokaal of regionaal beleid, plaats te vinden zodat maximaal ruimte is voor de invloed van burgers. De regiogemeenten hebben lokale adviesraden waarmee inwoners worden betrokken bij beleidskeuzes. Bij de uitvoeringstaak die Inkoop SDCG heeft, het uitvoeren van het inkoopproces, zien we geen verdere rol voor burgers en/of gemeenteraden. De invloed van inwoners en/of gemeenteraden dient juist voorafgaand aan het proces van inkoop plaats te vinden bij het stellen van inkoopdoelen en de inkoopopdracht.

De bijdrage van burgerparticipatie vanuit de module Inkoop Zorg is er primair op gericht om de regiogemeenten van de nodige input of vragen te voorzien, waarmee zij invulling kunnen geven aan burgerparticipatie op een voor hen passende wijze bij het vaststellen van (inkoop)doelstellingen. De Module Inkoop Zorg heeft geen rechtstreeks verbinding naar de inwoners en/of raden van regiogemeenten, maar een indirecte lijn via de regiogemeenten. In de strategische advisering zal actief aandacht worden gevraagd voor (burger)participatie in de beleidsvormende fase die kunnen leiden tot concrete inkoopopdrachten.

Binnen het contractmanagement stimuleert Inkoop SDCG aanbieders om cliënten een actieve rol te geven in het vormgeven van het zorgtraject. Ook zijn aanbieders (binnen de Wmo) verplicht om jaarlijks een cliënttevredenheidsonderzoek uit te voeren. Verder staat in de contracteisen opgenomen dat iedere Jeugdhulp-organisatie een cliëntenraad dient te hebben. Op die manier is er ruimte voor de invloed van cliënten/inwoners.

Activiteiten

Wat willen we bereiken?

Inkopen en contractmanagement

Ook dit jaar zien we diverse op elkaar ingrijpende ontwikkelingen. Het is van belang dat we binnen deze ontwikkelingen prioriteiten en kaders stellen, zodat we binnen Inkoop SDCG een realistische vraag en opdracht van de regiogemeenten hebben die tevens past bij de beschikbare bemensing.

Inkoop SDCG blijft de regiogemeenten ondersteunen en faciliteren bij het effectief inzetten van inkoop als instrument om beleidsdoelstellingen te realiseren. Inkoop is “slechts” één van de vele instrumenten die gemeenten tot hun beschikking hebben om uitvoering te geven aan de wettelijke taken voor jeugdhulp en Wmo-activiteiten. De doorontwikkeling van de regionale inkoopopdracht (wat koopt Inkoop SDCG in voor regiogemeenten?) zal bijdragen aan het sturen op en realiseren van beleidsdoelstellingen. Hiervoor is het van belang dat regiogemeenten in de beleidsontwikkeling concreter worden over de (lange termijn) doelstellingen. Strategische advisering vanuit Inkoop SDCG en vroegtijdig betrokken worden bij ontwikkelingen zijn daarbij belangrijk.

Vanuit Inkoop SDCG gaan we een meer leidende rol pakken in het traject dat nodig is om te komen tot meer concrete inkoopopdrachten en bijbehorende realistische concrete doelstellingen voor korte en lange termijn. Op deze wijze kan de uitvoering van inkoop maximaal bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen. De samenhang in het zorgaanbod, met name gericht op die groepen inwoners die onder diverse wettelijke regelingen vallen, willen we samen met de aanbieder vergroten. Ook in het contractmanagement gaan we vanuit deze integraliteit werken. Daarom zijn alle aanbieders opnieuw geanalyseerd op basis van twee dimensies: impact op de organisatie en leverancierscomplexiteit. Hiermee hebben we beter zicht op de (strategisch) belangrijkste aanbieders en de afhankelijkheden voor de regio en individuele gemeenten.

Een van de in te zetten verbeteringen is de huidige samenwerking met ’het Collectief’. Het Collectief is een (informeel) samenwerkingsverband van aanbieders die verblijfsvormen aanbieden. De huidige omstandigheden vragen om een drastisch andere benadering waarbij niet alleen aanbieders van Verblijf maar juist ook aanbieders die ambulante zorgvormen bieden een sleutelrol gaan spelen in het toekomstbestendig maken van de jeugdhulp. De belangrijke pijlers hierbij zijn ‘normaliseren’ en ‘zo thuis mogelijk’.

Onderzoek mogelijkheden en effecten tariefdifferentiatie
Inkoop SDCG is verzocht om de mogelijkheden en effecten van tariefdifferentiatie samen met een regionale werkgroep gefaseerd uit te werken.

Datagericht werken ter versterking lokale toegang
De zoektool, bedoeld om de zoektocht naar tijdig en passende hulp te vereenvoudigen, sluit nog niet optimaal aan bij de behoefte van de gebruikers. Vanuit het regionaal uitvoeringsplan Jeugd wordt gewerkt aan ‘het versterken van de toegang’. Het doorontwikkelen van de zoektool zal bijdragen aan deze versterking en kan tevens een gunstig effect hebben op het inzichtelijk maken en verminderen van wachtlijsten.

Wat gaan we daar voor doen?

Regionaal Contractmanagement
De huidige indeling van aanbieders op basis van producten wordt meer losgelaten, daarmee bevorderen we het meer integraal benaderen van aanbieders. Immers het vraagstuk van de inwoner is over het algemeen niet op productniveau, en vereist een overstijgende aanpak. Inkoop SDCG gaat aanbieders en gemeenten meer samenbrengen aan de hand van thema’s en hierin een regierol pakken. Ook op bestuurlijk niveau gaan we meer inzetten op strategie door op thema’s in gesprek te gaan met aanbieders waarmee we meer sturing en richting geven aan de markt. Voor Jeugd sluiten de thema’s aan bij het ‘Uitvoeringsplan Jeugd Regio Centraal Gelderland’, voor Wmo ligt in 2024 de focus op ‘huishoudelijke ondersteuning’ en de beweging ‘van beschermd wonen naar beschermd thuis’.

Regionaal dashboard
Na de eerste aanloop en start van het regionaal dashboard zal in 2024 de focus komen te liggen op doorontwikkeling. Met het regionaal dashboard kunnen we gemeenten van belangrijke sturingsinformatie gaan voorzien waarmee we bijdragen aan het betaalbaar en (tijdig) beschikbaar houden van

passende hulp. Ook de voor Verblijf Jeugd ontwikkelde monitor zal in 2024 verder wordt ontwikkeld zodat grip op de inkoop van Verblijf Jeugd kan worden gehouden. In samenwerking met de software-leverancier werkt Inkoop SDCG aan de doorontwikkeling van het dashboard zodat er meer inzicht gekregen wordt over het aantal trajecten en de kostenstijgingen die daarmee gepaard gaan. Data zal ook meer gebruikt gaan worden in contractgesprekken om beter te kunnen sturen en monitoren. Daarnaast zal samen met de regio de behoefte aan data worden geëvalueerd, zodat keuzes gemaakt kunnen worden over de toekomstige afspraken en benodigde systemen. Daarnaast zal aangesloten worden bij de bovenregionale monitor vanuit de G7. In 2024 zal deze monitor worden opgezet met medewerking van Inkoop. Deze zal door 56 gemeentes gevalideerd worden en zal ons inzicht geven in regionale ontwikkelingen zoals het gebruikt van Essentiële functies. Aan de hand van de data uit het regionale dashboard kunnen we de problemen/hiaten vaststellen binnen het zorglandschap van regio Centraal Gelderland en daar gezamenlijk met de gemeenten op gaan sturen doormiddel van de thema's 'kwaliteit' en 'tijd'.

Regionaal toezicht
De regiogemeenten hebben gevraagd een voorstel uit te werken voor het regionaal uitvoeren van toezicht en handhaving op kwaliteit en rechtmatigheid. Inkoop SDCG is als projectleider kartrekker voor het uitwerken van dit voorstel. De kwaliteitscoördinator inkoop zal ongeacht de keuze waar de uitvoering van het regionaal toezicht belegd wordt, betrokken zijn bij de implementatie en inrichting van het regionaal toezicht. De kwaliteitscoördinator inkoop zal waarborgen dat het regionaal toe-zicht(steam) aansluit bij het regionaal toezicht-, en handhavingskader.

Kwaliteit
Kwaliteit van zorg blijft binnen de regio een belangrijk speerpunt. We sturen gedurende de gehele looptijd van de overeenkomsten proactief op kwaliteit en rechtmatigheid. Een belangrijk instrument hiervoor is ons **Meldpunt signalen zorg** waar iedereen laagdrempelig en eenvoudig signalen kan mel-den. Vanuit de kwaliteitscoördinator is voorgesteld pro-actief bij de inkoop van zorg Bibob[1] toetsingen te gaan uitvoeren. Hiermee sturen we bij (nieuwe) inkoop niet alleen gedurende de looptijd van de overeenkomst maar ook voorafgaand aan de overeenkomst nog meer op kwaliteit en rechtmatigheid. Hiermee hebben we een extra instrument in de strijd tegen 'zorgcowboys'.

Onderzoek lokaal maatwerk
Het komend jaar gaan we een onderzoek doen naar lokaal maatwerk binnen de gemeenten naast de regionale inkoop van zorg binnen het sociaal domein. Dit onderzoek richt zich op de evaluatie van de huidige praktijk, identificatie van de inkoopbehoeften en het ontwikkelen van aanbevelingen voor verbeteringen. Het onderzoek zal leiden tot een voorstel hoe we als regio het gebruik van lokaal maatwerk terug kunnen brengen tot een minimum door het optimaal benutten van de regionale inkoopinstrumenten.

Onderzoek lokaal en regionaal contractmanagement
Inkoop SDCG gaat onderzoek doen naar de uitvoeringspraktijk van het lokale contractmanagement bij gemeenten. We willen zo verkennen op welke vlakken we elkaar kunnen versterken en welke taken en verantwoordelijkheden regionaal overgenomen kunnen worden. Het onderzoek zal leiden tot een voorstel, zodat gemeenten en Inkoop SDCG zich beter kunnen richten op de kerntaken.

Arbeidsmarktkrapte
Om de arbeidsmarktkrapte in de zorg te kunnen beheersen, is een regionaal plan van aanpak opge-steld. In dit plan zijn diverse mogelijkheden verkend hoe de instroom van professionals vergroot kan worden en hoe we de professionals kunnen behouden in de zorg. Een regionale werkgroep werkt het plan van aanpak verder uit onder leiding van Inkoop SDCG. Hierbij wordt tevens gekeken welke mo-gelijkheden een meerwaarde hebben binnen de huidige contracten en welke mogelijkheden in een volgende inkoopronde passen.

[1] De Wet Bibob staat voor 'Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur'. Deze wet geeft overheidsinstanties (zoals een gemeente) de mogelijkheid om de achtergrond van bedrijven en personen met wie zij zakendoen, te screenen

Wat gaat het kosten?

In 2024 neemt de begroting toe met € 65.000 als gevolg van loonkostenindexatie en taakverschuiving. In 2025 verwachten we een beperkte stijging als gevolg van loonkostenindexatie.

		A	B	C	B-A	C-B
Lasten en baten Inkoop Zorg	Realisatie 2023	Primaire begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Primaire begroting 2025	Verschil 2024	Verschil 2025-2024
€ x1.000						
Programma - Personeel	€ 1.218	€ 1.273	€ 1.492	€ 1.579	€ 219	€ 87
Programma - Uitvoering	€ 305	€ 373	€ 265	€ 249	-€ 108	-€ 16
Overheadlasten	€ 425	€ 458	€ 412	€ 443	-€ 46	€ 31
Programmalasten	**€ 1.949**	**€ 2.105**	**€ 2.170**	**€ 2.270**	**€ 65**	**€ 101**
Deelnemende gemeenten	€ 1.981	€ 2.105	€ 2.170	€ 2.270	€ 65	€ 101
Baten	**€ 1.981**	**€ 2.105**	**€ 2.170**	**€ 2.270**	**€ 65**	**€ 101**
Saldo	**€ 33**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Onttrekking aan reserve					€ 0	€ 0
Dotatie aan reserve	€ 33				€ 0	€ 0
Resultaat Programma	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

Toelichting:

1. **Personeelslasten** nemen in 2024 met € 219.000 toe:
   - Er wordt in 2024 een juridisch adviseur inkoop aan de formatie toegevoegd zodat extern juridisch advies kan worden afgebouwd. Dit wordt bekostigd uit de begrootte kosten voor extern juridisch advies. In 2024 houden we rekening met kosten voor opleiding en het inwerktraject, in 2025 bouwen we dit af.
   - Verder wordt het team Inkoop Zorg versterkt met een strategisch adviseur inkoopbeleid en versterken we de operationele aansturing van het contractmanagement.
   - De versterking van de operationele aansturing past binnen begroting. Voor de strategisch inkoopadviseur wordt € 50.000 aan de begroting toegevoegd.
   - De resterende ontwikkeling bestaat uit loonkostenindexatie.

2. **Uitvoeringslasten** dalen in 2024, met een structurele doorwerking in komende jaren:
   - De kosten voor extern juridisch advies wordt stapsgewijs afgebouwd, zoals bij de personeelslasten aangegeven.
   - We brengen de begroting voor het onafhankelijk WMO toezicht terug naar het gerealiseerde niveau de afgelopen jaren.
   - Technische ontwikkelingen maken dat een aanvullend systeem voor het publiceren van de raamovereenkomst en andere inkoopdocumenten niet langer noodzakelijk is. Hierdoor realiseren we een structurele besparing.

3. **Overheadlasten** dalen in 2024 beperkt, maar stijgen in 2025 incidenteel:
   - In verband met synergievoordeel door de nieuwe samenwerkingsmodule RFZ en een verlengde dienstverleningsovereenkomst voor de P&F diensten ontstaat een besparing op de indirecte overhead.
   - Kosten van het management vallen lager uit als gevolg van een verschuiving van taken naar de strategisch adviseur inkoopbeleid.
   - In 2024 en 2025 houden we rekening met vervanging van laptops (structureel) en telefoons (incidenteel in 2025).

4. **Baten** bestaan volledig uit bijdragen van deelnemende gemeenten.

Module Regionale Facilitering Zorg

Omgeving

Wat zijn de verwachte ontwikkelingen?

De module Facilitering Zorg is in januari 2024 gestart, daarom staat 2024 in het teken van opbouw. De medewerkers die voor de module werken zijn reeds eerder voor de regio werkzaam geweest en kennen de werkzaamheden. Met de overgang naar de MGR verandert er aan de inhoud van de werkzaamheden niets. De wijze waarop de werkzaamheden worden uitgevoerd en de regionale afspraken hierover zijn wel anders dan de medewerkers gewend zijn. Daarnaast is het van belang dat de medewerkers elkaar leren kennen en dat zij bekend raken met de werkzaamheden van andere teamleden. Dit jaar zal daarom, naast de inhoudelijke werkzaamheden, ook in het teken staan van opbouw en teambuilding.

De werkzaamheden voor de nieuwe module zijn in twee hoofdtaken te splitsen: Het regiosecretariaat en het regioadvies Jeugd.

Regiosecretariaat
De bestuurders van de 11 samenwerkende gemeenten hebben in 2023 met elkaar gesproken over de wens om de regionale samenwerking verder te ontwikkelen. Door slim en efficiënt samen te werken kunnen regiogemeenten meer gedaan krijgen. Deze doorontwikkeling krijgt in 2024 een vervolg. De regiosecretaris Zorg is adviseur voor dit project en het regiosecretariaat zal tevens ondersteunend en faciliterend zijn in dit project. Naast een sterke en passende regionale (overleg)structuur dient hier vooral ook aandacht te zijn voor een cultuuromslag. Dit kan gevolgen hebben voor de omvang van het takenpakket van het regiosecretariaat. Het archief van de regionale werkzaamheden moet ingericht worden binnen de MGR. Ook alle relevante zaken uit de regio van vóór januari 2024 moeten binnen de MGR gearchiveerd gaan worden, in lijn met de regels vanuit de archiefwet.

Regio advies Jeugd en regionale activiteiten
Voor het regionaal advies Jeugd geldt dat regiogemeenten een jaarlijks uitvoeringsplan Jeugd vaststellen waarin staat welke thema's de komende jaren worden opgepakt. Voor 2024 geldt dat de regiogemeenten bij collegebesluit in december 2023 het 'Uitvoeringsplan Jeugd Regio Centraal Gelderland' hebben vastgesteld, waarmee duidelijk is welke werkzaamheden dit voor 2024 betreft.

Binnen het uitvoeringsplan zijn de activiteiten verdeeld onder 3 thema's:
- *Kind- en gezinsbescherming*
- *Sterke Lokale Toegang*
- *Complexe Hulpvragen*

Deze thema's vragen onze aandacht voor de komende jaren. De thema's uit dit uitvoeringsplan zullen worden vertaald in concrete plannen van aanpak.

Onder het ***thema Kind- en Gezinsbescherming*** vallen de onderwerpen Gelderse Verbeteragenda, Toekomsttuin, Beschermingstafel en Crisis en Spoed. De themagroep werkt aan de volgende doelstellingen:
- Doorontwikkelen van de samenwerkingsafspraken op G7 niveau;
- Zorgen dat kinderen en gezinnen, die zich in onveilige situaties bevinden, besproken kunnen worden;
- Zorgen dat we voldoende zicht hebben op hoe onze inwoners geholpen kunnen worden in crisis- en spoedsituaties;
- Te komen tot een nieuwe werkwijze voor kind- en gezinsbescherming, waarin gezinsgericht en in samenhang met alle betrokkenen wordt ingezet op eerdere en passende hulp aan alle leden in een gezin.

Onder het ***thema Sterke Lokale Toegang*** vallen het Stevige Lokale Teams, de afstemming Onderwijs en Jeugdhulp en Complexe Scheidingen. Dit thema werkt aan de volgende doelstellingen:

- De basis is in regio Centraal Gelderland op orde. Elke gemeente heeft in 2028 een stevig lokaal team staan welke voldoet aan de randvoorwaarden van het convenant *Stevige lokale teams*. De verscheidenheid aan kaders en instrumenten is verkleind en er is samenhang aangebracht. Tevens is geborgd dat er een gedragen besluit ligt over stevige lokale teams. Er is gestart met de implementatie van rollen en werkwijze die lokale teams op uniforme wijze moeten uitvoeren ('regionale kwaliteitsnorm'). Onderdeel van de opgave is om samen te bepalen wat uniform moet worden uitgevoerd, en waar lokaal maatwerk mogelijk is.
- Zorgen voor passende onderwijs en (jeugd-) hulp, wanneer nodig, voor jeugdigen zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- Schade voor kinderen door een complexe scheiding zoveel mogelijk te verminderen door inzet van vroegtijdig passende ondersteuning.

Het ***thema Complexe Hulpvragen*** werkt aan de volgende doelstellingen:

- Voorkomen dat hulpvragen complex worden;
- Zorgen dat er tijdig, passende hulp beschikbaar is;
- Doorontwikkelen van het zorgaanbod;
- Leren van de knelpunten en werken aan verbeteringen.

Een belangrijk onderdeel van de werkzaamheden is het verbeteren van de samenwerking in de regio en met ketenpartners. In dit programmaplan is een beknopte samenvatting opgenomen. Voor een volledig overzicht van alle regionale projecten en werkzaamheden verwijzen wij naar het *Uitvoeringsplan Jeugd Regio Centraal Gelderland 2024-2025*.

Er zijn een aantal op elkaar ingrijpende ontwikkelingen gaande zowel inhoudelijk op Jeugd als binnen de regionale samenwerking, bovenregionaal en op landelijke niveau. Binnen deze ontwikkelingen zullen we prioriteiten en kaders stellen, zodat we binnen de module Facilitering Zorg een realistische vraag c.q. opdracht van de regiogemeenten hebben, die past bij de beschikbare bemensing.

Voorbeelden van deze landelijke en bovenregionale ontwikkelingen zijn de bovenregionale verwerving van de Essentiële Functies en de Hervormingsagenda Jeugd. Deze ontwikkelingen hebben effect op onze regio, zowel in randvoorwaardelijkheid als in implementatie. Daarnaast wordt ons werkveld beïnvloed door omgevingsfactoren en externe impulsen. Er is vanuit het Rijk op veel vlakken nog geen besluitvorming. We richten ons ook op sturing richting aanbieders, hierbij zijn wel afhankelijkheden van ontwikkelingen bij zorgaanbieders.

Wie zijn onze partners en hoe betrekken we onze partners bij het bereiken van onze doelstellingen?

Regiogemeenten zijn voor ons een belangrijke partner. Zij geven richting en bepalen beleidsmatige doelstellingen. Daarnaast hebben we meerdere belangrijke partners in het veld, bijvoorbeeld externe verwijzers als de gecertificeerde instellingen(GI) en huisartsen. Ook organisaties als Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming, het onderwijs en het Jongeren Netwerkzijn voor ons belangrijke samenwerkingspartners. Daarnaast werken we als jeugdhulpregio, zowel bestuurlijk als ambtelijk, samen met de 7 andere jeugdhulpregio's in Gelderland binnen de G7.

We zien het als uitdaging om binnen de regio de verbinding tussen de maatschappelijke opgaven, waar gemeenten lokaal voor staan, en het belang van de gemeenten als regio bij elkaar te brengen op alle niveaus. Van dagelijkse uitvoering op cliëntniveau tot strategische stip op de horizon op bestuurlijk niveau.

Een stevige randvoorwaarde voor het behalen van onze doelstellingen is de inzet vanuit gemeenten, zowel kwantitatief als kwalitatief. In de gezamenlijke opgave die er ligt is het nodig met elkaar deze beweging te maken om de gewenste resultaten te behalen binnen de planning. Hierbij laveren we tussen gemeente en aanbieders, zowel beleidsmatig, inhoudelijk en vanuit de uitvoering. Er ligt een uitdaging om over de juiste en voldoende informatie te beschikken om daarmee de gemeenten bestuurlijk en inhoudelijk goed te kunnen adviseren en recht te doen aan het spanningsveld tussen de verschillende belangen.

Op welke wijze gaat de module invulling geven aan (burger)participatie? Hoe en met welk doel?

Vooropgesteld dient burgerparticipatie vooral aan de voorkant, bijvoorbeeld bij het maken van lokaal of regionaal beleid, plaats te vinden zodat maximaal ruimte is voor de invloed van burgers.
De regiogemeenten hebben lokale adviesraden waarmee inwoners worden betrokken aan de voorkant. Nu de regiogemeenten meer regionaal gaan samenwerken en ontwikkelen is het wenselijk te onderzoeken hoe deze lokale adviesraden betrokken kunnen worden bij de regionale ontwikkeling. Daarvoor zullen we in de tweede helft van 2024 gaan verkennen of en zo ja hoe de lokale adviesraden te betrekken bij regionale ontwikkeling.

Het doel van burgerparticipatie voor de module Facilitering Zorg is er primair op gericht om de regiogemeenten van de nodige input of vragen te voorzien, waarmee zij invulling kunnen geven aan burgerparticipatie op een voor hen passende wijze.

Activiteiten

Wat willen we bereiken?

Opbouw en professionalisering
Het team Facilitering Zorg is nieuw binnen de MGR en vormt zowel intern (binnen de MGR) als extern (binnen de regiogemeenten) een onmisbare schakel in de regionale samenwerking. De teamleden zijn goed ingespeeld op elkaar en er staat een kundig team.

Als solide partner voor regiogemeenten is het inrichten van (werk)processen nodig om inzichtelijk te hebben wat we bijdragen aan het resultaat. In de werkprocessen zullen rolverdeling en de verantwoordelijkheden helder moeten worden. Zo ontstaat een gezamenlijk beeld tussen de module en de regiogemeenten en wie waar verantwoordelijk voor is. Door procesmatig te werken wordt het makkelijker om risico's te beperken en van passende beheersmaatregelen te voorzien. Communicatie heeft een belangrijke sleutelrol in de werkzaamheden van de module. Daarom zal de communicatieadviseur die betrokken is bij de Module Inkoop Zorg basis werkzaamheden gaan verrichten voor de module Facilitering Zorg.

Regioarchief
Met het "project" regioarchief gaan we er voor zorgen dat alle informatie zodanig beheerd en bewaard wordt dat deze nu en ook later bruikbaar is.

Uitvoeren regionaal uitvoeringplan jeugd
In 2024 worden de plannen van aanpak op de drie hoofdthema's geconcretiseerd zodat ze kunnen worden vastgesteld door het RPO Zorg. Binnen deze plannen zijn de probleemstellingen gereed en zijn tevens de gerichte activiteiten genoemd, inclusief tijdslijn. Deze plannen bevatten ten minste de volgende elementen: doelstelling, (eind)resultaten, randvoorwaarden, tijdlijn, bestuurlijke besluitvorming, concrete projectaanpak, betrokken externe partners, keuzemomenten, risico's, implementatieplan. De regioadviseurs zijn voorzitter en verbinder van de themagroepen, ambtelijk opdrachtgever voor externe projectleiders, bestuurlijk adviseurs richting regionaal bestuurlijke overleggen en bovenregionaal bestuurlijk overleggen.

Het team Regionaal Adviseurs Jeugd ondersteunt de regio in de gezamenlijke ontwikkeling, houdt overzicht op (de voortgang van) alle activiteiten en thema's en daarmee ook op de voortgang van het Regionale Uitvoeringsplan Jeugd. Het team vormt de schakel tussen het lokale beleid, regionale afspraken en (boven)regionale en landelijke ontwikkelingen. Daarbij is de rol van het team gericht op het verbinden, stimuleren, informeren, informatie ophalen, rapporteren, 'halen en brengen', bij de ambtelijke regio-collega's. Het team zit het Regionaal Ambtelijk Overleg Jeugd voor en adviseert het Regionale Ambtelijke Overleg Zorg. Tevens wordt er deelgenomen aan verschillende regionale, bovenregionale en landelijke bijeenkomsten om kennis en ervaringen te delen.

Uitvoeren regiosecretariaat
Binnen het regiosecretariaat blijven wij in 2024 bijdragen aan het versterken van de regionale samenwerking. Dit doen we onder andere door de bestuurlijke regionale overleggen (RPO Zorg, de Bestuurscommissie Inkoop Zorg en de Adviescommissie) en het overleg in voorbereiding hierop (RAO Zorg) efficiënt en effectief te ondersteunen. In 2024 gaat het Regiosecretariaat tevens actief bijdragen aan de doorontwikkeling van de regionale samenwerking, bijvoorbeeld doormiddel van het organiseren van een Regionale Heidag voor Zorg. Het regiosecretariaat is faciliterend voor deze heidagen, de inhoudelijke invulling komt van de regiogemeenten.

Begroting 2026
Naar aanleiding van het verzoek van de portefeuillehouders Financiën op 11 december 2023 en het daaropvolgende verzoek van de MGR aan de bestuur-, en adviescommissies op 21 december 2023, wordt in 2024 onderzocht of, en zo ja welke inhoudelijke keuzes gemaakt moeten worden in de dienstverlening van de module Facilitering Zorg vanaf 2026. Daarbij moet gekeken worden naar welke taken niet of minder uitgevoerd kunnen gaan worden vanaf 2026 als gemeenten zouden besluiten een lagere indexatie voor de dienstverlening vanuit de module toe te passen.

Als uitgangspunt wordt aangehouden dat onderstaande onderwerpen buiten het onderzoek blijven vanwege de aard van de opgave:
1. Projecten welke gericht zijn op het structureel besparen van kosten op maatwerkvoorzieningen van de deelnemende gemeenten;
2. Projecten welke landelijk worden afgedwongen (zoals IZA en de Hervormingsagenda Jeugd);
3. Personele besparingen. Er is op dit moment al sprake van een minimale bezetting in de module en daarnaast wordt landelijk steeds meer van de regio gevraagd waardoor de werklast wellicht in de toekomst zal gaan stijgen. Indien de werklast gaat stijgen zal een grotere bijdrage (mensen en/of middelen) gevraagd worden van regiogemeenten.

Wat gaan we daar voor doen?

We maken een startfoto (waar staan we nu?) en schetsen de toekomst (*waar willen we naar toe?*). Aan de hand hiervan werken we aan teamontwikkeling. Verder gaan we professionaliseren onder andere door werkprocessen in te richten waarmee we toekomstige vraagstukken voor regiogemeenten passend kunnen uitvoeren.

Het Regionaal Uitvoeringsplan Jeugd biedt ruimte om wendbaar te zijn bij onverwachte ontwikkelingen. De verwachte landelijke ontwikkelingen zijn ingebed in de themagroepen en de plannen van aanpak binnen het Regionaal Uitvoeringsplan Jeugd. De regiogemeenten zijn zelf aan zet de ontwikkelingen vanuit de Hervormingsagenda in te bedden in hun beleid.

Wat gaat het kosten?

De begroting voor de samenwerkingsmodule Facilitering Zorg is opgebouwd uit de kosten voor het regiosecretariaat, en de kosten voor het regioadvies en regionale projecten. De kosten voor het regiosecretariaat worden doorbelast aan de deelnemende gemeenten op basis van het aantal inwoners, voor het regioadvies en regionale projecten is de verdeelsleutel het aantal jongeren <18.

		A	B	C	B-A	C-B
Lasten en baten RFZ	Realisatie 2023	Primaire begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Primaire begroting 2025	Verschil 2024	Verschil 2025-2024
	€ x1.000					
Programma - Personeel	€ 0	€ 0	€ 554	€ 549	€ 554	-€ 5
Regiosecretariaat			*€ 187*	*€ 160*	*€ 187*	*-€ 27*
Regioadvies			*€ 368*	*€ 389*	*€ 368*	*€ 21*
Programma - Uitvoering	€ 0	€ 0	€ 647	€ 679	€ 647	€ 32
Regiosecretariaat			*€ 15*	*€ 15*	*€ 15*	*€ 0*
Regioadvies			*€ 632*	*€ 664*	*€ 632*	*€ 32*
Overhead	€ 0	€ 0	€ 94	€ 96	€ 94	€ 2
Regiosecretariaat			*€ 32*	*€ 28*	*€ 32*	*-€ 4*
Regioadvies			*€ 62*	*€ 68*	*€ 62*	*€ 6*
Programmalasten	**€ 0**	**€ 0**	**€ 1.295**	**€ 1.324**	**€ 1.295**	**€ 28**
Deelnemende gemeenten	€ 0	€ 0	€ 1.295	€ 1.324	€ 1.295	€ 28
Regiosecretariaat			*€ 233*	*€ 203*	*€ 233*	*-€ 30*
Regioadvies			*€ 1.062*	*€ 1.120*	*€ 1.062*	*€ 59*
Baten	**€ 0**	**€ 0**	**€ 1.295**	**€ 1.324**	**€ 1.295**	**€ 28**
Saldo	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Onttrekking aan reserve	€ 0				€ 0	€ 0
Dotatie aan reserve	€ 0				€ 0	€ 0
Resultaat Programma	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

1. **Regiosecretariaat:**
- De personeelslasten bestaan uit de reguliere formatie, in 2024 incidenteel opgehoogd met een beperkt budget voor het verwerken van het archief uit voorgaande jaren.
- Uitvoeringskosten zijn minimaal en bestaan uit budget voor het organiseren van regionale bijeenkomsten.

2. **Regioadvies en regionale projecten:**
- De personeelslasten bestaan uit de reguliere formatie.
- Uitvoeringslasten bestaan uit de in het door colleges vastgestelde uitvoeringsplan Jeugd vastgelegde projecten, evenals kosten voor regionale samenwerking en de regionale website.
- Projecten uit het uitvoeringsplan Jeugd die op basis van een subsidiebeschikking dienen te worden bekostigd, vallen niet binnen deze begroting.

3. **Overheadlasten** bestaan uit de lasten van management, evenals een doorbelasting van P&F diensten. Dit leidt tot een synergievoordeel bij de overige modules.

Programmaplan thema Onderwijs

Module Regionaal Bureau Leerlingzaken Midden-Gelre

Omgeving

Wat zijn de verwachte ontwikkelingen?

RBL algemeen

- We verwachten dat de stijging van het aantal meldingen doorzet gezien de stijging van 25% van het aantal leerplichtmeldingen in het eerste halve schooljaar (augustus 2023 t/m januari 2024) ten opzichte van dezelfde periode in het vorige schooljaar. De onderstaande ontwikkelingen zijn hiervoor mede de reden:
  - De hoge meldingsfrequentie van de scholen;
  - De verwachting dat de migratiestroom van jongeren verder toeneemt;
  - Meer meldingen van luxeverzuim;
  - Toename van ernst en complexiteit van de problematiek.

Doorstroompunt

- Medio 2025 zal naar verwachting de wet ‘van school naar duurzaam werk’ in werking treden. In de loop van 2024 wordt waarschijnlijk duidelijk wat dit betekent voor de dienstverlening en organisatie van het RBL Midden-Gelre.
- In 2024 wordt de nieuwe regeling met financiële verdeling voor de vsv middelen duidelijk. Het CBS heeft verkend of het mogelijk is om een indicator te ontwikkelen om de omvang van de vsv-problematiek per regio te schatten.

Wie zijn onze partners en hoe betrekken we onze partners bij het bereiken van onze doelstellingen?

Gesprekspartner op verschillende niveaus

Er wordt steeds vaker een beroep gedaan op de creativiteit van professionals om leerlingen passende ondersteuning en ontwikkelingskansen te bieden. Om dit te regelen is de samenwerking tussen gemeenten, onderwijs, de sociale (wijk)teams en andere partners in het sociaal en justitieel domein belangrijk. Het RBL Midden-Gelre is hierin vaak de verbindende schakel tussen de verschillende niveaus. Daarom zijn we ook op beleidsniveau gesprekspartner op het snijvlak van onderwijs, zorg en participatie. De Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) is in de regio de gezamenlijke basis. Met onze samenwerkingspartners willen we (meer) in dialoog om de MAS in de regio verder door te ontwikkelen.

Op welke wijze gaat de module invulling geven aan (burger)participatie? Hoe en met welk doel?

- Komend jaar willen we onderzoeken wat het (lokale) aanbod in onze regio van Maatschappelijke Diensttijd (MDT) kan betekenen in het voorkomen van voortijdig schoolverlaten van jongeren.
- We onderzoeken hoe we jongeren actief kunnen betrekken bij de doorontwikkeling van het Doorstroompunt om met onze dienstverlening zo goed mogelijk aan te sluiten bij de beleefwereld van de jongeren.
- Elke vijf jaar vindt er een Klanttevredenheidonderzoek (KTO) plaats om de kwaliteit van onze dienstverlening te toetsen en waar nodig te verbeteren. Hierbij worden ketenpartners, ouders en jongeren betrokken. De eerstvolgende staat gepland voor 2025.

Activiteiten

Wat willen we bereiken?

Met de uitvoering van (wettelijke) taken heeft het RBL de ambitie dat zoveel mogelijk jeugdigen een route volgen naar een startkwalificatie[1]. Deze startkwalificatie geeft hen een betere uitgangspositie op de arbeidsmarkt. Jeugdigen die ongeoorloofd verzuimen of (dreigen) uit te vallen, begeleidt het RBL terug naar school of naar een andere passende route in zorg of arbeid en jongeren in een kwetsbare positie houden we in beeld.

Beleidsindicatoren taakveld Onderwijs[2]

Beleidsindicatoren	Landelijk gemiddelde 2022[3]	2022[3]	2023[4]	Prognose 2024[5]	Prognose 2025
Absoluut verzuim (per 1.000 leerplichtigen)	**4,2**	1,6	0,7	1	1
Absoluut verzuim (aantal leerplichtigen)		75	41	55	57
Relatief verzuim (per 1.000 leerplichtigen)	**24**	32	37	42	47
Relatief verzuim (aantal leerplichtigen)		1.876	2.120	2.396	2.660
VSV-percentage regio Arnhem (12-23 jaar)	**2,4%**	2,4%	Prognose: 2,2%	2,1%	2%

Toelichting

- De werkwijze om jeugdigen zonder schoolinschrijving snel in beeld te hebben ontwikkelen we door. We verwachten niet dat het aantal verder daalt. Omdat het om lage aantallen gaat, is het lastig te voorspellen hoe zich dit cijfermatig vertaalt.
- We verwachten dat de stijgende trend in het aantal verzuimmeldingen verder doorzet. Deels doordat scholen steeds beter melden, maar ook vanwege een aantal maatschappelijke ontwikkelingen en factoren (toename ernst van problematiek onder jongeren, beschikbaarheid van jeugdhulp en dagbestedingsplekken). Dit beeld is landelijk.
- We verwachten dat het VSV-percentage licht daalt, omdat we de eerdere stijging gedeeltelijk verklaren als gevolg van de coronapandemie en de impact hiervan minder wordt. We willen hierbij opmerken dat het mogelijk is dat de definitie van voortijdig schoolverlaten gaat wijzigen als de doelgroep uitgebreid wordt naar 27 jaar. Dat zou effect kunnen hebben op het percentage. De aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt blijft effect hebben op het aantal voortijdig schoolverlaters.

1. Een startkwalificatie is een diploma op ten minste mbo-2, havo of vwo-niveau. Op de 18e verjaardag vervalt de kwalificatieplicht.
2. In de regeling 'beleidsindicatoren gemeenten' zijn drie beleidsindicatoren vastgesteld die door gemeenten in de programmaverantwoording opgenomen moeten worden: absoluut verzuim, relatief verzuim en het vsv-percentage.
3. Bron: DUO/Ingrado 2021 op website 'Waarstaatjegemeente.nl'
4. Bron: DUO art25 rapportage, oktober. Voor deze rapportage wordt een andere peildatum gebruikt dan het jaarverslag van het RBL. De cijfers wijken om die reden af.
5. Gebaseerd o.b.v. de stijging van het aantal meldingen die we zien in de eerste periode van het schooljaar 2023-2024. Voor het aantal leerplichtigen gaan we uit van het aantal in 2023.

Wat gaan we daar voor doen?

Het RBL Midden-Gelre voert de wettelijke taken uit op het gebied van leerplicht, kwalificatieplicht en Doorstroompunt voor de jeugdigen in de leeftijd van 5 tot 23 jaar. Daarnaast participeert het RBL Midden-Gelre bij het regionaal vsv-programma in verschillende teams. We voeren de taken van verzuim 18+ uit, zijn opdrachtnemer voor het Schakelpunt en we leveren de programmaleider voor de Sluitende Keten en de coördinator van Team Overstap.

RBL algemeen

- In 2023 is onderzocht hoe we de organisatie en het management van het RBL toekomstbestendig in kunnen richten. In 2024 wordt deze nieuwe structuur gerealiseerd.
- Het RBL zal de tweede stap zetten in de formatie-uitbreiding.
- Bij de deskundigheidsbevordering ligt de focus dit jaar op bewustwording van de eisen die de Wet Politiegegevens stelt in ons werk en daarnaast op de verdieping van onze methodische manier van werken en het adequaat omgaan met agressie.

Leerplicht

- Het RBL Midden-Gelre en SWV de Verbinding onderzoeken gezamenlijk de mogelijkheden voor onderlinge gegevensuitwisseling van alle thuiszittende leerlingen.
- Als RBL Midden-Gelre willen we meer vorm en inhoud geven aan afhandeling van vrijstellingsaanvragen die betrekking hebben op bezwaar tegen de richting van het onderwijs (art. 5 onder b Lpw). Onderdeel daarvan is kennisverrijking. Daarnaast is dit onderwerp ook onder de aandacht bij brancheorganisatie Ingrado.

Doorstroompunt

- Het RBL Midden-Gelre heeft de wettelijke taak om de doelgroep Jongeren in Kwetsbare Positie (JIKP) te monitoren. Omdat we graag meer voor hen willen doen is er een onderzoek uitgevoerd rondom deze vraag. De uitkomsten willen we komend jaar verder vorm en inhoud geven binnen ons beleid.
- Afgelopen jaar is er een start gemaakt met de pilot Jongeren in Beeld in de gemeente Arnhem. Naar verwachting wordt deze pilot ook uitgevoerd in de gemeente Rheden en Zevenaar.

Wat gaat het kosten?

De begroting 2024 neemt met € 262.000 toe ten opzichte van de primaire begroting. In 2025 stijgt de begroting beperkt: het wegvallen van incidentele lasten uit 2024 compenseert grotendeels de reguliere kostenstijging als gevolg van indexatie.

		A	B	C	B-A	C-B
Lasten en baten RBL	Realisatie 2023	Primaire begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Primaire begroting 2025	Verschil 2024	Verschil 2025-2024
€ x1.000						
Programma - Personeel	€ 1.628	€ 2.841	€ 2.964	€ 3.069	€ 123	€ 105
Programma - Uitvoering	€ 40	€ 49	€ 51	€ 51	€ 2	€ 1
Overheadlasten	€ 760	€ 927	€ 1.063	€ 1.051	€ 137	-€ 12
Programmalasten	**€ 3.428**	**€ 3.816**	**€ 4.078**	**€ 4.171**	**€ 262**	**€ 94**
Deelnemende gemeenten	€ 2.123	€ 2.551	€ 2.588	€ 2.892	€ 36	€ 305
Overige baten	€ 1.188	€ 0	€ 116	€ 0	€ 116	-€ 116
Regionale bijdrage	€ 117	€ 1.265	€ 1.374	€ 1.279	€ 109	-€ 95
Baten	**€ 3.428**	**€ 3.816**	**€ 4.078**	**€ 4.171**	**€ 262**	**€ 94**
Saldo	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Onttrekking aan reserve					€ 0	€ 0
Dotatie aan reserve					€ 0	€ 0
Resultaat Programma	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

Toelichting:

1. **Personeelslasten** nemen in 2024 beperkt toe:

- In 2024 zetten we de laatste stap van de formatie-uitbreiding, en groeien we met 2,4 fte naar de leerplichtformatie volgens de regeling.
- Er vindt een verschuiving van loonkosten plaats van het programma naar de overhead: de coördinator kwaliteit & bedrijfsvoering maakt plaats voor een extra teamleider.
- Met de groei van leerplichtformatie bouwen we het budget van inhuur voor opvang van de werkdruk af.
- Voor het project transitiecoach, onderdeel van het plan van aanpak jeugdwerkloosheid, begroten we € 109.000. Deze lasten worden rechtstreeks gedekt door een subsidie.
- De stijging in 2025 ontstaat als gevolg van de reguliere loonkostenindexatie.

2. **Uitvoeringskosten** blijven in 2024 en 2025 nagenoeg gelijk. De genoemde stijging ontstaat als gevolg van indexatie.

- Overheadlasten stijgen in 2024 met € 137.000:
- Vanaf 2024 wordt er, naar aanleiding van het in 2023 uitgevoerde organisatieonderzoek, een teamleider toegevoegd aan de managementformatie.
- In 2024 begroten we incidenteel € 60.000 voor de implementatie van het organisatieonderzoek. Daarbij wordt ook rekening gehouden met het opstellen van een communicatiestrategie, passend bij de nieuwe organisatie-inrichting.

3. **Baten** bestaan uit bijdragen van deelnemende gemeenten, de regionale bijdrage voor het Doorstroompunt en overige baten:

- Gemeentelijke bijdragen nemen in 2024 beperkt toe met € 36.000. Als gevolg van beschikbaar gekomen overige baten van extra opdrachten ontstaat dekking voor structurele salariskosten en wordt de loonkostenstijging deels gecompenseerd.
- In 2025 stijgen de gemeentelijke bijdragen, enerzijds als gevolg van indexatie, anderzijds omdat overige baten – waarmee structurele salariskosten gedekt worden - niet zeker zijn.
- Overige baten bestaan in 2024 uit bijdragen voor de coördinator Team Overstap voor het regionale vsv programma, en de opdracht loopbaangesprekken Werk & Inkomen voor gemeente Arnhem. Deze baten zijn voor 2025 nog niet zeker, en daarom niet begroot.
- Onder overige baten os een bedrag van € 60.000 opgenomen, vooruitbetaald door de deelnemende gemeenten in 2023, voor implementatie van het organisatieonderzoek. Dit bedrag en bijbehorende kosten zijn incidenteel in 2024 en daarom niet begroot in 2025.
- De regionale bijdragen bestaan uit de bijdragen voor het Doorstroompunt. In 2024 ontvangt het RBL tevens een subsidie voor de transitiecoach.

Programmaplan thema Participatie

Het programma Participatie bestaat uit de modules:
- WerkgeversServicepunt (WSP) met sinds 2023 daaraan toegevoegd de submodule Steunpunt Social Return on Investment (SROI);
- Werkgeverschap Sociale Werkvoorziening (WgSW) en
- Contractmanagement Inburgeringstrajecten (CmI).

Module WSP

Het WerkgeversServicepunt bestaat uit twee teams: één met de focus op UWV en één met de focus op gemeenten. Beide teams werken nauw samen, met name op het gebied van arbeidsbemiddeling en ontmoetingen.

Met de bestuurscommissie is de afspraak gemaakt dat het programmaplan voor het daaropvolgende jaar (in dit geval 2025) in het voorjaar beperkt blijft tot de financiële kaders van de begroting. In het najaar, de vergadering van de bestuurscommissie van november, wordt het jaarplan 2025 met de daarin te verwezenlijken activiteiten voorgelegd. Hierdoor sluit het jaarplan beter aan op de actuele arbeidsmarktsituatie.

Omgeving

Wat zijn de verwachte ontwikkelingen?

Steunpunt SROI

In 2023 is, op basis van incidentele regionale financiering, een start gemaakt met het organiseren van het Steunpunt SROI binnen het team WSP-gemeenten. Hierdoor was het mogelijk ervaring op te doen met dit steunpunt en de implementatie in de WSP-organisatie vorm te geven. Vanaf 2024 maakt het Steunpunt SROI formeel onderdeel uit van het WSP. De dienstverleningsovereenkomst tussen de MGR/module WSP en gemeenten is hierop aangepast.

Het Steunpunt richt zich zowel op gemeenten en de taak die inkooporganisaties van gemeenten hebben om in hun aanbestedingen SROI-verplichtingen op te nemen, als op de ondernemers die uitvoering geven aan de gemeentelijke contracten. Met deze gemeentelijke opdrachtnemers wordt, op basis van het bouwblokkenmodel, gekeken naar een goede invulling van de SROI-verplichtingen. Activiteiten gericht op het beschikbaar stellen van arbeidsplekken hebben de voorkeur.

Regionaal Verbinder statushouders

In de Kamerbrief “Uitwerking Plan van aanpak Statushouders aan het werk” wordt gesproken over de extra inzet die statushouders nodig hebben om aan het werk te komen. Voor deze doelgroepspecifieke aanpak worden voor de jaren 2023 t/m 2026 rijksmiddelen verstrekt die ingezet kunnen worden voor de financiering van de Regionaal verbinder statushouders. De functie is per februari 2024 belegd bij het WerkgeversServicepunt zodat zowel de expertise van het WSP op de doelgroep statushouders als de intensieve contacten die er zijn met werkgevers hiervoor optimaal benut kunnen worden.

Verhuizing WSP-gemeenten

Het team WSP-gemeenten is begin 2024 verhuisd naar een nieuwe locatie aan de Bruningweg 10 te Arnhem. In dit pand zijn ook Arbeidsontwikkeling en de Digitale Werkplaats van Scalabor gehuisvest. Tevens is dit de locatie van Presikhaaf Schoolmeubelen; een werkgever waar veel mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt gehuisvest zijn. Met deze verhuizing verwachten we tot een intensievere samenwerking en een optimale afstemming van de werkprocessen te kunnen komen met Scalabor.

Transparantie van bestanden

Landelijk is een programma opgezet om te komen tot het verbeteren van de uitwisseling van matchings- gegevens (VUM). Doel is te komen tot een verbetering in het vanuit de systemen organiseren van de verbinding tussen werkzoekenden en vacatures bij werkgevers. De verwachting is dat medio 2025 voor de regiogemeenten en WSP-gemeenten duidelijk is hoe deze gegevensverwerking georganiseerd kan worden, welke investeringen (in applicaties en bijbehorende ondersteuning) daarvoor gedaan moeten worden en hoe het implementatieproces vorm moet krijgen. Dit is dan op tijd voor de uitfasering van de UWV-applicaties (Sonar en WBS) waarvan in de regio gebruik wordt gemaakt en die voor begin 2026 gepland staat.

Regionale samenwerking

Gelijk aan eerdere jaren zal het WSP bijdragen aan regionale ontwikkelingen en projecten/samenwerkingen die in het kader van de regionale strategische agenda worden opgezet. Belangrijke thema's hierbij zijn het verkleinen van de afstand van jongeren naar werk en het vergroten van het netwerk van inclusieve werkgevers. Ook de inzet op statushouders, in brede zin, is een belangrijk item. Overigens wordt er rekening mee gehouden dat de inbreng van incidentele middelen, zowel op landelijk niveau als regionaal, steeds minder zal gaan worden. Op de begroting van het WSP is geen ruimte om structureel middelen op te nemen voor ontmoetingen en evenementen met werkgevers en werkzoekenden. Dat vraagt om creativiteit en samenwerking met gemeenten en andere partners om evenementen te kunnen blijven organiseren. Te denken valt aan het op locatie van een gemeente organiseren van een ontmoeting.
We blijven inzetten op netwerken, ontwikkelen van vakmanschap en deskundigheidsbevordering. Deels is dit in de begroting van de MGR opgenomen, maar ook hierin zoeken we naar samenwerking met en aansluiting bij (regionale) partners waardoor de kosten beperkt kunnen blijven.

Projecten waaraan het WSP vanuit het jaarplan 2024 van de arbeidsmarktregio een bijdrage levert zijn:
- Beschut Werk
- HARRIE-trainingen en intervisiebijeenkomsten
- matchingstafel
- buses for jobs
- stage- en banenfestival specifiek voor jongeren van VSO/Pro- en Entree-onderwijs.

Deze activiteiten worden gefinancierd uit regionale middelen.
Daarnaast wordt deelgenomen aan overlegtafels zoals bij het RMT.

Arbeidsmarktinfrastructuur

Vanaf 2023 wordt vanuit de regio gewerkt aan het mede ontwikkelen van de landelijke kaders en de regionale implementatie van de nieuw te vormen Regionale Werkcentra. De verwachting is dat eind 2024/begin 2025 de contouren hiervan bekend zijn en onderzocht kan gaan worden welke werkvorm het best passend is voor onze arbeidsmarktregio. Voor het WSP zal deze zich enerzijds toespitsen op het behouden en uitbreiden van werkgeverscontacten; met name bij werkgevers die inclusie hoog in het vaandel dragen. Daarbij zal de nadruk steeds meer komen te liggen op:
- het faciliteren van de ontmoeting tussen werkgevers en werkzoekenden;
- het acteren als adviseur van werkgevers bij het vinden van de juiste oplossingen voor HR-problemen in brede zin en;
- het ondersteunen van werkgevers bij de inzet van instrumenten, voorzieningen en subsidies.

Anderzijds zal hierbij de samenwerking met de gemeenten en de zichtbaarheid bij gemeenten en onze belangrijkste partners van belang blijven. Deze samenwerking en zichtbaarheid wordt nu in de vorm van subregionale dienstverlening al vormgegeven, maar zal zich verder intensiveren. Daarbij richten we ons steeds meer op het laten aansluiten van de dienstverlening van het WSP op de ambities die gemeenten geformuleerd hebben. Hierdoor ontstaat een nauw samenspel en een intensieve samenwerking.

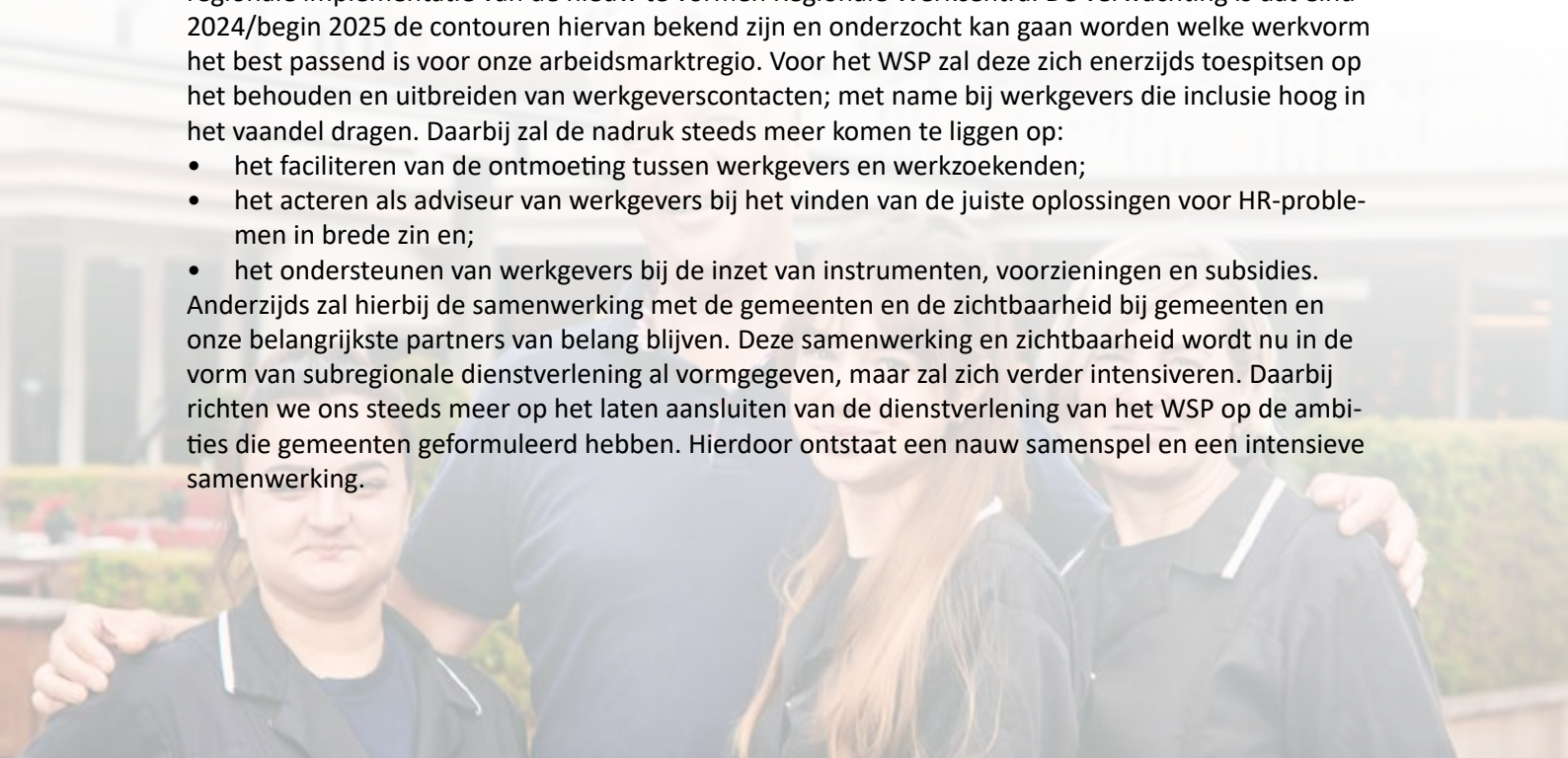

Wie zijn onze partners en hoe betrekken we onze partners bij het bereiken van onze doelstellingen?

- Uitgangspunt in de relatie met de negen deelnemende gemeenten is dat gemeenten en WSP directe samenwerkingspartners zijn die gezamenlijk met andere partijen/partners van gemeenten verantwoordelijk zijn voor het uitstroomresultaat binnen de gemeente.
- Met UWV is de relatie tweeledig: Het team WSP-UWV is onderdeel van de WSP-organisatie in Midden-Gelderland. Daarnaast is de werkzoekendendienstverlening van UWV, gelijk aan onze gemeentelijke partners de partij waar bemiddelbare kandidaten vandaan komen. Binnen het WSP heeft het team WSP-UWV de focus op de werkzoekendendienstverlening van UWV en WSP-gemeenten op die van gemeenten.
- Ook Scalabor is een belangrijke partner van het WSP. Nagenoeg alle kandidaten van de gemeente Arnhem starten het traject naar werk via Scalabor. Bemiddeling van werkfitte kandidaten wordt in afstemming met Scalabor door beide partijen uitgevoerd. Ook voor andere opdrachtgevers verzorgt Scalabor ontwikkeltrajecten. Samen met de bemiddelaars van Scalabor en andere re-integratiepartners wordt voor deze kandidaten gezocht naar de best passende werkplek.
- Op regionaal niveau zijn er nauwe banden met het Netwerkteam van waaruit de uitvoering van projecten in het kader van de regionale strategische agenda worden opgestart. Te denken valt hierbij ook aan de contacten met het Regionaal Mobiliteitsteam en de aanpak van werkloze jongeren en vroegtijdig schoolverlaters waarvoor het WSP onder meer de Matchingstafel organiseert.
- Werkgeverscontacten worden onder meer onderhouden via de ondernemersverenigingen die in de negen gemeenten bestaan en via VNO-NCW.
- Met de Stichting Inclusief Midden-Gelderland zijn nauwe banden om het netwerk van inclusieve werkgevers in de arbeidsmarktregio te vergroten.

Op welke wijze gaat de module invulling geven aan (burger)participatie? Hoe en met welk doel?

In het kader van de SUWI-afspraken is een landelijke monitor ontwikkeld om de werkgeverstevredenheid te meten en hier benchmarkgegevens uit te kunnen halen. De indicator op werkgeverstevredenheid is **7,5**.

Activiteiten

Wat willen we bereiken?

Doelstelling op vacaturevervulling en plaatsingen

Het team WSP-gemeenten heeft met de gemeenten afgesproken om met name kwalitatieve resultaatafspraken te maken op onder meer het gebied van samenwerking/partnership, vacaturevervulling en plaatsingen. De aantallen worden uiteraard wel gemonitord en gerapporteerd.

Prestatie-indicatoren

Voor WSP-gemeenten wordt de verantwoording van de resultaatafspraken vormgegeven tijdens de kwartaalgesprekken met gemeenten en in het halfjaarbericht en jaarverslag aan de Bestuurscommissie.

- *Aansluiting op ambities gemeenten*: in onze gesprekscyclus met gemeenten halen wij op welke ontwikkelingen zich voordoen in de werkzoekendendienstverlening en hoe wij hier onze bijdrage aan kunnen leveren, zodat we maximaal aansluiten op de gemeentelijke ambities. De focus voor 2024 ligt vooral op aanbodgericht werken, aansluiten op de lokale arbeidsmarkt, het stimuleren van samenwerking met andere gemeentelijke partijen en de contacten met Economische Zaken/ de bedrijfscontactfunctionaris.

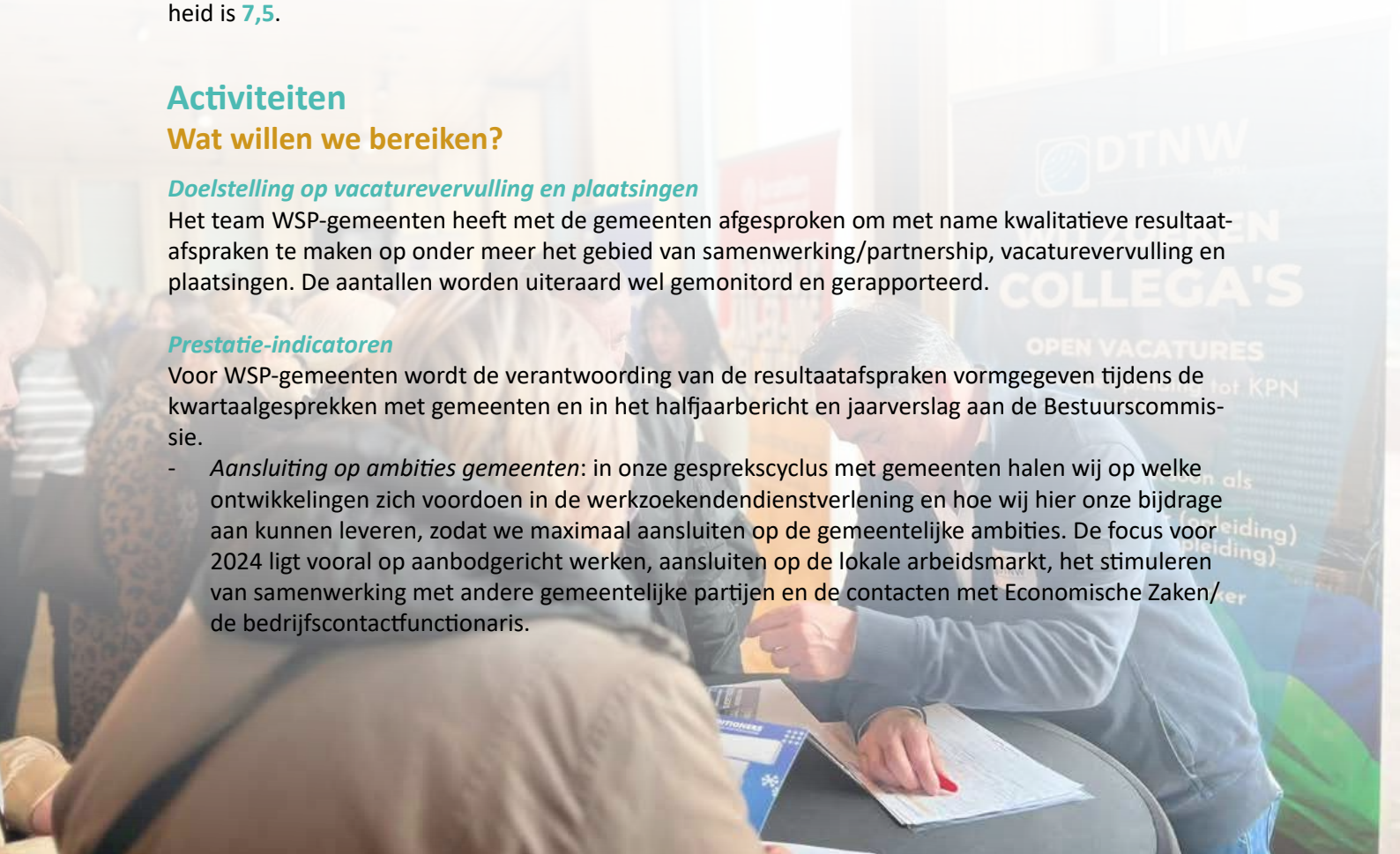

- *Vacaturevervulling*: in aansluiting hierop zijn we met gemeenten in gesprek over een andere benadering van de taakstelling op vacaturevervulling. De prestaties op deze KPI zijn immers ook afhankelijk van het aantal werkfitte kandidaten/werkzoekenden dat door ketenpartners wordt aangemerkt en in beeld is gebracht. Met de deelnemende gemeenten zijn afspraken gemaakt over het transparant maken van het arbeidspotentieel.

Aanvullend hierop willen wij voor 2024 toewerken naar een prestatie-indicator gericht op het percentage bedrijven in Midden-Gelderland dat actief door het WSP benaderd is. Met behulp van deze informatie kan vanaf 2025 een ambitie vastgelegd worden waarop gestuurd gaat worden.

Wat gaan we daar voor doen?

Ambities WSP Midden-Gelderland

De gezamenlijke ambitie van het WSP Midden-Gelderland is door de managers van het WSP voor het voetlicht gebracht tijdens de heidag van 30 augustus 2023:

- Focus op *core business*: WSP is als strategisch partner een gids voor werkgevers en draagt bij aan het bij elkaar brengen van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.
- Uitwerking geven aan de *drempelloze klantreis*: WSP werkt nauw samen met de verschillende disciplines van UWV en op subregionaal niveau met gemeenten met als resultaat een hogere klanttevredenheid en hogere uitstroom.
- *Vakmanschap en deskundigheidsbevordering*: WSP organiseert zes keer per jaar een kennissessie voor de eigen medewerkers.

Focus WSP Midden-Gelderland

Het WSP Midden-Gelderland geeft werkgevers een compleet pakket aan dienstverlening. Hierbij staat de vraag van werkgevers centraal. In de dienstverlening heeft WSP een aantal focuspunten:

- *Preventie en baanbehoud*: we bevorderen duurzame inzetbaarheid van werknemers en baanbehoud bij werkgevers en beperken daarmee instroom in een uitkering. Dit doen we onder andere door het stimuleren van een “leven lang ontwikkelen” in samenwerking met het Leerwerkloket en het inzetten op nazorg en begeleiding op de werkplek.
- *Inclusieve arbeidsmarkt*: we richten ons op aan het werk helpen van mensen die normaal gesproken niet zo makkelijk aan het werk komen. We bestendigen onze relatie met inclusieve werkgevers en vergroten dit netwerk. We stimuleren hen voor deze groep werkzoekenden ruimte te maken binnen hun bedrijf door te adviseren over gebruik van voorzieningen en financiële ondersteuning.
- *Maatwerk*: we hebben binnen de dienstverlening vanuit de bedoeling oog voor de menselijke maat en maatwerk. Wanneer onze dienstverlening knelt, kijken we of er andere mogelijkheden zijn, bijvoorbeeld door aanbodgericht te werken. Hierbij stemmen we ook af met andere afdelingen van gemeenten en UWV.
- *Drempelloze klantreis*: we stellen de ervaring vanuit klantperspectief en de gewenste dienstverlening centraal, zodat werkzoekenden en werkgevers een zo soepel mogelijk proces ervaren tussen het WSP, gemeenten en/of UWV.
- *Intensiveren samenwerking Klant & Service (K&S) en Arbeidsjuridische Dienstverlening (AJD) van UWV en Economische Zaken van gemeenten*: we trekken samen op met de accountmanagers van grote werkgevers van K&S en de consulenten van de AJD, zodat we werkgevers een completere dienstverlening kunnen bieden. We trekken samen op met de bedrijfscontactfunctionarissen van gemeenten. Dit leidt ertoe dat EZ en WSP samen nieuwe ondernemers in de regio bezoeken waardoor deze sneller op weg geholpen worden; ook op het gebied van werkgeversdienstverlening.

Ontmoetingen en evenementen

WSP Midden-Gelderland heeft voor 2024 regionale middelen aangevraagd om voor werkgevers en werkzoekenden evenementen en ontmoetingen te organiseren. Bij werkgevers stimuleren wij hiermee dat zij steeds inclusiever gaan werken, waardoor met name mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt meer kansen krijgen op duurzaam werk. Door het WSP zijn hierover de volgende afspraken gemaakt:

- Eén keer per kwartaal wordt een evenement georganiseerd gericht op de brede doelgroep van het WSP. Daarbij wordt per kwartaal een specifiek thema extra aandacht gegeven. Bij deze evenementen worden ook andere partners, zoals bijvoorbeeld het Leerwerkloket, betrokken.
- Naast de kwartaalevenementen organiseren we kleinere “ontmoetingen” in de vorm van banenmarkten, meet & greets en op een branche, werkgever of doelgroep gerichte activiteiten. Deze kleinere events worden vanuit één van de WSP-teams geïnitieerd.
- In de communicatie wordt het campagne-denken ingezet, waardoor ieder kwartaal een eigen “kleur en invulling” krijgt.
- Gewerkt wordt met een **digitale eventkalender** die gepubliceerd wordt op de **website** van het WSP. Andere partners kunnen hierop ook eigen events aandacht geven.

Wat gaat het kosten?

De begroting van het WSP neemt in 2024 toe met € 367.000, en daalt in 2025 met € 153.000 ten opzichte van 2024. Deze schommeling wordt veroorzaakt door de regionale opdrachten.

		A	B	C	B-A	C-B
Lasten en baten WSP	Realisatie 2023	Primaire begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Primaire begroting 2025	Verschil 2024	Verschil 2025-2024
€ x1.000						
Programma - Personeel	€ 1.407	€ 1.421	€ 1.604	€ 1.658	€ 183	€ 54
Programma - Uitvoering	€ 65	€ 28	€ 246	€ 74	€ 218	-€ 173
Overhead	€ 476	€ 591	€ 558	€ 523	-€ 33	-€ 34
Programmalasten	**€ 1.947**	**€ 2.041**	**€ 2.408**	**€ 2.255**	**€ 367**	**-€ 153**
Deelnemende gemeenten	€ 1.658	€ 2.041	€ 2.041	€ 2.255	€ 0	€ 214
Overige baten	€ 289	€ 0	€ 367	€ 0	€ 367	-€ 367
Baten	**€ 1.947**	**€ 2.041**	**€ 2.408**	**€ 2.255**	**€ 367**	**-€ 153**
Saldo	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Onttrekking aan reserve					€ 0	€ 0
Dotatie aan reserve					€ 0	€ 0
Resultaat Programma	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

Toelichting:

1. **Personeelslasten** nemen in 2024 toe met € 183.000:
- In 2024 houden we rekening met circa € 140.000 aan personeelslasten voor regionale opdrachten.
- Vaste invulling van de formatie voor het steunpunt SROI valt goedkoper uit dan de huidige externe invulling (€ 13.000).
- De resterende ontwikkeling bestaat uit loonkostenindexatie.

2. **Uitvoeringslasten** vallen in 2024 € 218.000 hoger uit dan de primaire begroting:
- Deze stijging wordt volledig veroorzaakt door de regionale opdrachten. Deze regionale opdrachten zijn niet zeker, en daarom niet begroot in 2025.
- In 2025 houden we rekening met licentiekosten voor werving- en selectiesoftware (€ 45.000).

3. **Overheadlasten** vallen in 2024 € 33.000 lager uit:
- In verband met synergievoordeel door de nieuwe samenwerkingsmodule RFZ en een verlengde dienstverleningsovereenkomst voor de P&F diensten ontstaat een besparing op de indirecte overhead.
- Het WSP verhuist in 2024 naar een kleinere en passender huisvesting. Hierdoor ontstaat een kleine besparing in 2024, rekening houdend met implementatiekosten. In 2025 is er geen sprake van implementatiekosten, en is er sprake van een structurele verlaging van overheadkosten.

4. **Baten** bestaan uit bijdragen van deelnemende gemeenten en bijdragen voor regionale opdrachten:
- Gemeentelijke bijdragen blijven in 2024 gelijk aan de primaire begroting; de loonkostenindexatie wordt gecompenseerd door de hierboven genoemde besparing op overhead. In 2025 stijgen de gemeentelijke bijdragen. Enerzijds als gevolg van indexatie, anderzijds omdat overige baten, waarmee structurele salariskosten gedekt worden, niet zeker zijn.

Overige baten bestaan in 2024 uit: onder andere de Harrie-trainingen, de Matchingstafel, het regionaal verbindingsproject statushouders en een budget voor evenementen. Deze baten zijn voor 2025 niet zeker.

Module Werkgeverschap SW-medewerkers

Omgeving

Wat zijn de verwachte ontwikkelingen?

In 2020 is de dienstverlening én het gekozen construct met een scheiding tussen het formeel werkgeverschap (MGR) en materieel werkgeverschap (Scalabor) voor de eerste keer geëvalueerd. De afspraken tussen Scalabor, gemeenten en de MGR zijn, na een verkennend onderzoek met ingang van 2022 gecontinueerd voor de periode 2022 – 2025 (met een opzegtermijn van twaalf maanden). Eind 2024 moet derhalve iedere individuele gemeente een besluit genomen hebben over de voortzetting van de afspraken en de voorwaarden die daarvoor gelden. Hetzelfde geldt voor de MGR en voor Scalabor.

Op verzoek van het RPO heeft de MGR begin 2024 de taak op zich genomen om onderzoek te doen naar de mate van tevredenheid bij partijen en te komen tot een voorstel voor de toekomst vanaf 1 januari 2026.

Inhoudelijke vraagstukken die met de evaluatie beantwoord moeten worden, hebben betrekking op:
- tevredenheid met de huidige werkwijze zowel vanuit de gemeenten, de MGR als Scalabor (directie en medewerkers);
- de financiële effecten van het continueren van afspraken;
- de effecten/uitwerking van andere ontwikkelingen vanuit de Participatiewet;
- de looptijd waarover gemeenten afspraken willen maken.

Uitkomsten van het onderzoek richten zich op:
- de inhoud van de afspraken tussen gemeenten en Scalabor en, inherent daaraan, tussen de MGR en Scalabor;
- de looptijd van de nieuwe afspraken c.q. de termijn die gehanteerd wordt voor het bijgestelde aanwijzingsbesluit en de daarbij behorende regeling.

In lijn met het vernieuwde aanwijzingsbesluit is door de MGR ook een hernieuwde dienstverleningsovereenkomst aangegaan met Scalabor voor de uitvoering van de personeels- en salaris¬administratieve taken. Vanaf 2024 dient voor de begroting rekening te worden gehouden met een indexatie van de kosten conform de bepalingen in de nieuwe DVO.

Op regionaal niveau wordt door gemeenten begin 2024 een onderzoek uitgevoerd naar de toekomst van sociaal ontwikkelbedrijven in onze regio. Vraag daarbij is vooral welke vormen van dienstverlening voor de toekomst bij het sociaal ontwikkelbedrijf belegd kunnen gaan worden. Hoewel het onderzoek zich, zeker in de beginfase, niet specifiek richt op het bedrijf Scalabor, wordt voorzien dat de uitkomsten van het onderzoek effect zullen hebben op de hiervoor genoemde verkenning en contractafspraken.

De groep SW-medewerkers daalt jaarlijks met ruim 100 mensen. De verwachting is dat er begin 2024 nog zo'n 1.600 medewerkers (1.318 fte) in dienst zijn bij de MGR en dat dat aantal eind 2027 zal zijn gedaald tot ca. 1.200 personen. Deze aantallen zijn inclusief ca. 56 Begeleid Werkers. De gemiddelde uitstroom is berekend op 5%.

Wie zijn onze partners en hoe betrekken we onze partners bij het bereiken van onze doelstellingen?

Naast de negen deelnemende gemeenten heeft de module WgSW voornamelijk contact met Scalabor als materieel werkgever voor de SW-populatie en met Cedris als kennispartner.

Op welke wijze gaat de module invulling geven aan (burger)participatie? Hoe en met welk doel?

Scalabor voert onder haar medewerkers jaarlijks een medewerkersbelevingsonderzoek uit. De uitkomsten van dit onderzoek worden gedeeld met de MGR/module WgSW.

Activiteiten

Wat willen we bereiken?

Ook voor 2025 wordt invulling gegeven aan de formele werkgeversrol voor SW-medewerkers. Dat betekent dat ontwikkelingen die van invloed zijn op de werkgeversrol vanuit de module worden gesignaleerd en daar waar nodig vertaald naar beleid en/of regelgeving ten aanzien van de SW-medewerkers. Verder blijft de focus op de naleving van de afspraken met Scalabor zoals vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst.

Wat gaan we daar voor doen?

Het doel van de module werkgeverschap SW is het formeel werkgeverschap voor de SW-medewerkers van de negen deelnemende gemeenten borgen en zorgen voor aansluiting op het aanwijzingsbesluit van deze gemeenten. Per 2023 zijn hernieuwde afspraken gemaakt met Scalabor over het vervullen van de taken in het kader van het materieel werkgeverschap, bestaande uit:

- Invulling geven aan de werkgeversrol, te weten formele kwesties als in- en uitdiensttreding van personeel, aanstellingen en ontslag.
- De betaling en financiering van de loonkosten en werkgeverslasten. Deze kosten worden door de deelnemende gemeenten betaald. De module WgSW draagt er zorg voor dat dit bedrag vooraf goed wordt begroot en geïnd bij de deelnemende gemeenten en dat de betalingen aan SW-medewerkers goed verloopt.

De module WgSW ziet erop toe dat de afspraken die zijn gemaakt in de DVO met Scalabor goed worden nageleefd en dat de ontwikkelingen en resultaten worden gedeeld in de bestuurscommissie.

Wat gaat het kosten?

De begroting voor WgSW daalt in 2024 met € 682.000, als gevolg van een hoger dan begrootte uitstroom in 2023 en lagere loonkostenstijging dan begroot in 2023.

		A	B	C	B-A	C-B
Lasten en baten WgSW	Realisatie 2023	Primaire begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Primaire begroting 2025	Verschil 2024	Verschil 2025-2024
€ x1.000						
Programma - Personeel	€ 52.032	€ 52.708	€ 52.043	€ 52.266	-€ 664	€ 223
Programma - Uitvoering	€ 22.374	€ 2.148	€ 2.226	€ 2.207	€ 78	-€ 19
Overhead	€ 128	€ 168	€ 142	€ 149	-€ 26	€ 7
Programmalasten	**€ 54.395**	**€ 55.023**	**€ 54.411**	**€ 54.622**	**-€ 612**	**€ 211**
Deelnemende gemeenten	€ 52.442	€ 53.233	€ 52.551	€ 52.830	-€ 682	€ 279
Overige baten	€ 212	€ 323	€ 200	€ 201	-€ 123	€ 1
Buitengemeenten	€ 1.737	€ 1.467	€ 1.660	€ 1.592	€ 193	-€ 69
Baten	**€ 54.391**	**€ 55.023**	**€ 54.411**	**€ 54.622**	**-€ 612**	**€ 211**
Saldo	**-€ 4**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Onttrekking aan reserve	€ 4	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Dotatie aan reserve					€ 0	€ 0
Resultaat Programma	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

1. **Personeelslasten** nemen in 2024 met € 664.000 af ten opzichte van de primaire begroting. De uitstroom in 2023 was hoger (6,2%) dan begroot (5%); dit leidt tot een lagere beginstand per 2024. Daarnaast was de loonstijging in 2023 lager dan verwacht, dit heeft een structurele doorwerking. Voor 2025 gaan we uit van de loonkostenontwikkeling uit de septembercirculaire, te weten 5,8%. Daarmee ligt de begrootte loonkostenstijging boven de uitstroom, en nemen de lasten beperkt toe.
   In voorgaande jaren ontving de MGR het Lage InkomensVoordeel. In 2024 wordt deze tegemoetkoming versneld afgeschaft (€ 300.000 nadeel). In 2025 bestaat deze tegemoetkoming in zijn geheel niet meer.

Personeelskosten SW Euro x 1.000	2023 *Realisatie*	2024 *Primaire Begroting*	*Aannames 2024*	2024 *Gewijzigde Begroting*	2025 *Primaire Begroting*
Salarissen	**€ 50.829**	**€ 51.763**	**6,70%**	**€ 50.885**	**€ 51.144**
Transitievergoeding	**€ 33**	**€ 20**		**€ 19**	**€ 20**
LIV	**-€ 627**	**-€ 420**		**-€ 90**	
Reiskosten	**€ 588**	**€ 983**		**€ 1.007**	**€ 957**
Eenmalige uitkering	**€ 1.108**			**€ 0**	
Overige personeelskosten	**€ 101**	**€ 217**	**6,70%**	**€ 222**	**€ 211**
Totaal Personeelskosten SW	**€ 52.032**	**€ 52.565**		**€ 52.043**	**€ 52.332**
Indicatoren					
Dienstverbanden SW (Fte)	**1.382**	1.331	-5,00%	1.313	1.247
Personeelkosten/Fte	**€ 37.650**	€ 39.487		€ 39.640	€ 41.958
CAO stijging	**6,0%**	4,2%	6,7%	6,7%	5,8%
Totaal loonkosten/Fte	**36.350**	€ 38.885		€ 38.758	€ 41.006
Werkgeverslasten/Fte	**36.779**				
Sociale lasten/Fte	**5.241**	€ 5.273		€ 5.592	€ 5.966

2. **Uitvoeringskosten** nemen toe met € 78.000 als gevolg van een hoger dan verwacht aantal begeleid werkers. In 2025 dalen uitvoeringskosten door de uitstroom van SW-medewerkers. Daarmee dalen ook de kosten van de DVO met Scalabor voor het uitvoeren van het materieel werkgeverschap.

3. **Overheadlasten** dalen door het synergievoordeel van de nieuwe samenwerkingsmodule RFZ en door een verlengde dienstverleningsovereenkomst voor de P&F diensten ontstaat een besparing op de indirecte overhead.

4. **Baten** bestaan uit de bijdragen van deelnemende gemeenten, overige baten en de rijksbijdrage voor SW-medewerkers uit buitengemeenten:
- De gemeentelijke bijdragen dalen in 2024 met € 682.000 ten opzichte van de primaire begroting 2024. In 2025 stijgen de bijdragen beperkt, aangezien de loonkostenstijging naar verwachting hoger ligt dan de uitstroom.
- Overige baten dalen met € 123.000. Enerzijds houden we voorzichtigheidshalve geen rekening met een subsidieontvangst. Anderzijds zien we dat met het afnemen van de SW-medewerkers er minder sprake is van doorbelasting van overige personeelskosten.

De rijksbijdrage voor buitengemeenten stijgt met € 193.000 ten opzichte van de primaire begroting. De geprognosticeerde daling in 2025 heeft te maken met uitstroom van SW-medewerkers.

Module Contractmanagement Inburgeringstrajecten

Omgeving

Wat zijn de verwachte ontwikkelingen?

Per 1 januari 2022 is de nieuwe wet Inburgering (Wi2021) in werking getreden. De negen gemeenten van de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland hebben voor de uitvoering van deze wet gezamenlijk contracten afgesloten met taalaanbieders. Hiervoor zijn drie percelen ingekocht op de volgende leerroutes:

- De B1 route; een route voor taal en (vrijwilligers)werk. Inburgeringsplichtigen spreken en schrijven binnen maximaal 3 jaar de Nederlandse taal op niveau B1. Tegelijk kunnen zij meedoen door (vrijwilligers)werk.
- De onderwijsroute; een route vooral voor jongeren. Zij leren de Nederlandse taal op niveau B1 of hoger. Ook worden zij dan voorbereid op het volgen van een mbo-, hbo- of universitaire opleiding.
- De zelfredzaamheidsroute; een route voor inburgeringsplichtigen waarvoor route 1 en 2 te moeilijk is. Zij leren de Nederlandse taal op een lager niveau (A1-niveau). Deze mensen worden voorbereid (op een eenvoudige manier) om mee te doen in de Nederlandse samenleving.

Regionaal is een werkgroep Inburgering actief die gericht is op zowel het stroomlijnen van de contacten met aanbieders en het toezien op de contractafspraken als op het (door)ontwikkelen van inburgeringsbeleid en de daaraan te relateren participatie van inburgeraars in de maatschappij.
De deelnemende gemeenten hebben bij de MGR de opdracht neergelegd tot contractbeheer over de inburgeringstrajecten. Het gaat om de volgende taken:

- contractbeheer en contractmanagement;
- toegankelijk maken van contractinformatie;
- informatie ophalen over de behaalde resultaten;
- contractgesprekken voeren op grond van informatie en signalen en;
- het verzorgen van rapportages.

De contracten met de huidige taalaanbieders lopen formeel tot eind 2024. In de contracten is opgenomen dat er een mogelijkheid is om tweemaal voor één jaar te verlengen. Ten tijde van het schrijven van deze gewijzigde begroting wordt onderzocht of voor alle percelen deze verlengingsoptie bruikbaar is of dat één of meerdere percelen opnieuw ingekocht gaan worden per 2025. Mocht dat laatste het geval zijn, dan zal voor die percelen het inkoopproces gaan lopen. Mogelijk wordt de procesbegeleiding bij de MGR neergelegd. Als dat het geval is, dan zullen hiervoor contractafspraken tussen de MGR en de deelnemende gemeenten gemaakt worden en worden vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst.

Wie zijn onze partners en hoe betrekken we onze partners bij het bereiken van onze doelstellingen?

De module CmI heeft contacten met:

- De aan de module deelnemende gemeenten;
- De regionale werkgroep Inburgering die de negen deelnemende gemeenten vertegenwoordigen en inhoudelijk betrokken zijn bij de uitvoering van de inburgeringstrajecten;
- De contractpartijen waarmee afspraken zijn gemaakt op één of meerdere percelen.

Wat gaat het kosten?

Lasten en baten CMI	Realisatie 2023	A Primaire begroting 2024	B Gewijzigde begroting 2024	C Primaire begroting 2025	B-A Verschil 2024	C-B Verschil 2025-2024
€ x 1.000						
Programma - Personeel	€ 47	€ 49	€ 51	€ 54	€ 2	€ 3
Programma - Uitvoering	€ 8	€ 8	€ 8	€ 8	€ 0	€ 0
Overheadlasten	€ 20	€ 21	€ 22	€ 22	€ 1	€ 1
Programmalasten	**€ 76**	**€ 78**	**€ 81**	**€ 85**	**€ 3**	**€ 4**
Deelnemende gemeenten	€ 76	€ 78	€ 81	€ 85	€ 3	€ 4
Baten	**€ 76**	**€ 78**	**€ 81**	**€ 85**	**€ 3**	**€ 4**
Saldo	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Onttrekking aan reserve					€ 0	€ 0
Dotatie aan reserve					€ 0	€ 0
Resultaat Programma	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

De werkzaamheden binnen de module CMI worden uitgevoerd door het team Inkoop Zorg. De begroting is een voortzetting van de voorgaande begroting.

Actualisatie van loon en prijsontwikkelingen in 2024 leiden tot een beperkte ophoging van de begroting. Voor 2025 houden we rekening met de reguliere indexatie.

CMI wordt bekostigd door de 9 deelnemende gemeenten op basis van het inwoneraantal en deelname aan de zorgvormen.

Programmaplan MGR Beheerorganisatie

Omgeving

Wat zijn de verwachte ontwikkelingen?

De verwachting is dat 2024 en 2025 zich zullen kenmerken door een samenleving die aan het herstellen is na een periode van hoge inflatie, onzekerheid over prijsontwikkeling, onzekerheid over het landelijke politieke landschap en de effecten daarvan voor gemeenten en hun inwoners.
We zien dat als MGR terug in vraagstukken over tarieven in zorgcontracten en effecten op de arbeidsmarkt. We zien dit ook terug in zorgen over de financiële situatie van gemeenten en van onze SW-medewerkers die een lagere indexering van hun arbeidsvoorwaarden kennen dan vele andere CAO's. Daarnaast zien we dat de arbeidsmarkt voor het werven van specialistische medewerkers steeds uitdagender wordt.

De MGR is een uitvoeringsorganisatie. De governance van de MGR is hierop ingericht. Gemeenten dragen zorg voor een duidelijke opdrachtverlening – 'het wat'. De MGR met haar bestuurscommissies draagt zorg voor de uitvoering – 'het hoe'. Het is belangrijk dat iedereen zich bewust is van deze rolverdeling en we elkaar daarop blijven aanspreken.

Vanaf 2024 gaat de MGR de Regionale Portefeuillehouders Zorg faciliteren bij hun beleidsvoorbereidende werkzaamheden en projectmatige activiteiten op het vlak van Jeugd. Deze faciliterende werkzaamheden zijn ondergebracht in de nieuwe module Regionale Facilitering Zorg. Colleges hebben voor het bepalen van de werkzaamheden en projecten een uitvoeringsplan Jeugd vastgesteld. Het bijbehorende budget dat opgenomen wordt in de begroting van de MGR, wordt gefinancierd uit de hiervoor reeds bestemde middelen bij gemeenten in de regionale meerjarenbegroting Jeugd. Dit is ook tegelijkertijd de achtergrond van de begrotingswijziging 2024.

In 2024 gaan we de regeling beperkt aanpassen zodat de taken van de nieuwe module beter geformuleerd zijn. Ook moeten we de verdeelsleutel van de activiteiten voor Jeugd aanpassen in de regeling. Gemeenten hebben afspraken gemaakt over verdeling van deze kosten op grond van het aantal jeugdigen per gemeente in plaats van de algemene verdeelsleutel die gericht is op het aantal inwoners. Dit was nog niet duidelijk bij het wijzigen van de regeling in 2023 en zal daarom in 2024 gecorrigeerd worden.

In 2025 zullen we voor het eerst de regeling gaan evalueren, zoals opgenomen in de gewijzigde regeling. Dit is ook het moment dat het Algemeen Bestuur de uitvoering van de nieuwe module Regionale Facilitering Zorg gaat evalueren. In het voorjaar van 2024 zal de opzet van de evaluatie worden geformuleerd.

Dit is ook een goed moment om de bezetting van de beheerorganisatie tegen het licht te houden. Daarbij blijft het uitgangspunt 'lean en mean', maar het moet wel passen bij de verwachting die gemeenten en andere overheden hebben van de bedrijfsvoering van een gemeenschappelijke regeling op grond van wet- en regelgeving.

Wie zijn onze partners en hoe betrekken we onze partners bij het bereiken van onze doelstellingen?

Intensieve samenwerking
Het uitvoeren van onze werkzaamheden op basis van duidelijke opdrachtverlening van de deelnemende gemeenten kan alleen door intensieve samenwerking met een groot aantal partners. Voor MGR beheer gaat het met name om de bestuurlijke omgeving en de gemeentelijke organisaties.

Colleges en gemeenteraden
In 2023 zijn we samen met griffies en andere gemeenschappelijke regelingen gestart met het organiseren van gezamenlijke raadsinformatiebijeenkomsten. Dit is alle partijen goed bevallen en zal in 2024 gecontinueerd worden. Dat betekent dat we in mei en november een bijeenkomst plannen. Daarnaast maken we tenminste twee digitale nieuwsbrieven om raadsleden te informeren. De MGR kan ook besluiten om bij belangrijke ontwikkelingen raden actief te informeren of op verzoek naar raden toe te gaan voor een toelichting op ontwikkelingen.

De nu voorliggende wijziging van de regeling gaat in twee rondes: Gemeenteraden kunnen eerst hun zienswijze geven op de voorgestelde wijziging. Nadat deze zijn verwerkt volgt een verzoek om toestemming te verlenen aan de colleges om de regeling te mogen wijzigen. Aangezien het een kleine verbetering is van de formulering, is er geen aanleiding om extra raadsinformatiebijeenkomsten te houden. We zullen daarvoor de geplande gezamenlijke bijeenkomsten gebruiken.

Andere GR-en en gemeenten
We blijven samenwerken met andere GR-en en griffies om raden goed te informeren en processen met elkaar af te stemmen. We blijven ook voor onze bedrijfsvoering afstemmen met gemeenten en GR-en. Bij gemeenten gaat het om het leveren van capaciteit op het vlak van juridische advisering en om gemeenten die onze huisvesting mogelijk maken. Daarnaast werken we samen met andere Gemeenschappelijke Regelingen, zoals de RID en de Connectie voor dienstverlening op het vlak van bijvoorbeeld ICT en met 1Stroom voor onze HR dienstverlening en financiële administratie. Daarnaast stemmen we met andere GR-en en individuele gemeenten af in hoeverre we kunnen samenwerken op de inzet van expertise bij specialistische functies in de bedrijfsvoering. Verder willen we ook de komende jaren met andere GR-en en gemeenten kijken in hoeverre we kunnen samenwerken als het gaat om onze arbeidsmarktpositie.

Op welke wijze gaat de module invulling geven aan (burger)participatie? Hoe en met welk doel?

De MGR is een uitvoeringsorganisatie. Beleidsontwikkeling wordt bij gemeenten gedaan en/of regionaal voorbereid en door de colleges vastgesteld. Dit kan leiden tot het uitvoeren van regionale taken die bij de MGR worden ondergebracht. Wanneer de uitvoering van deze taken zou leiden tot het informeren en/of actief betrekken van inwoners, dan gebeurt dat via de modules. Dit wordt dan aangegeven in het programmaplan van de betreffende module.

De MGR draagt zorg voor een up-to-date website en het openbaar zetten van de relevante documenten. De website van de MGR heeft op grond van toegankelijkheid een score B.

Activiteiten
Wat willen we bereiken?

Inclusie en diversiteit
De MGR staat met dienstverlening zoals inkoop zorg, leerlingzaken en werkgeverservicepunt voor een inclusieve samenleving en inclusief werkgeverschap. De medewerkers van de MGR begrijpen voor en met wie ze werken en (h)erkennen de grote variatie in talenten die waardevol is voor de externe dienstverlening. Daarom wordt er grote waarde gehecht aan de inclusie en diversiteit in de interne samenwerking en van onze medewerkers. We willen in 2024 kijken hoe we inclusie en diversiteit nog meer kunnen borgen in onze dienstverlening.

Signalerende, adviserende en faciliterende rol MGR
Als regionaal samenwerkingsverband in het sociaal domein heeft de MGR een signalerende, adviserende en faciliterende rol voor gesprekken in de regio over toezicht op en handhaving van de zorg, bekostiging en bemensing van de zorg, opvang van Oekraïense vluchtelingen en inburgering, uitdagingen op de arbeidsmarkt, het voorkomen van jeugdwerkloosheid en aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. Passend bij nieuwe wetgeving en regionale uitdagingen voor gemeenten op het vlak van zorg, onderwijs en participatie.

Meerwaarde Governance
In 2024 gaan we in gesprek met gemeentesecretarissen om met elkaar de meerwaarde van de governance van de MGR te bespreken. Voor de MGR is het van groot belang dat gemeenten duidelijke opdrachten geven aan de MGR voor de uitvoering en de daarbij beoogde resultaten benoemen. Daarmee zijn gemeenten verantwoordelijk voor de ontwikkeling van beleid en besluitvorming van het beleid dat vraagt om regionale uitvoering. De MGR krijgt op die manier een duidelijk kader mee voor de uitvoering van de taken. Uiteraard zal de MGR daarbij haar adviserende rol vervullen als het gaat om de haalbaarheid van de beleidsdoelen en beoogde resultaten.

Aanpassing Governance
Per 1 januari 2024 is in de governance van de MGR aangevuld met de nieuwe module Regionale Faciliteren Zorg. Voor deze module is een adviescommissie ingesteld door het Algemeen Bestuur. Dit ziet er in de governance-structuur als volgt uit.

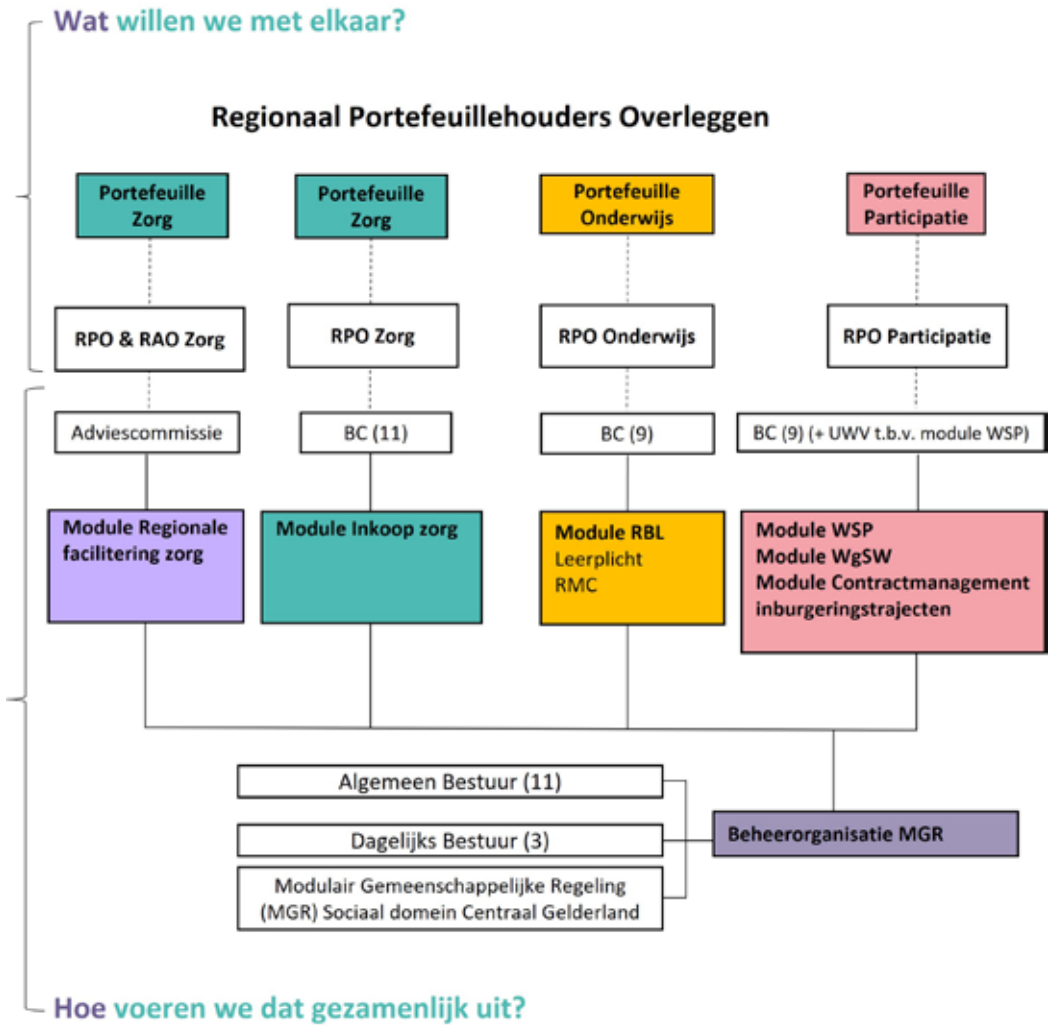

Deze adviescommissie is de verbindende schakel tussen het Regionale Portefeuillehouders Overleg (RPO) Zorg als opdrachtgever voor deze module. In deze adviescommissie hebben de voorzitter van

het RPO Zorg, de voorzitter van het regionale ambtelijke overleg en de regiosecretaris zitting. Zij vertalen de opdrachten vanuit de deelnemende gemeenten, zoals vastgelegd in het uitvoeringsplan Jeugd, in een advies aan het Dagelijks Bestuur over het programmaplan en de begroting voor 2024 en 2025 en zijn ook verantwoordelijk voor de verslaglegging over deze jaren. Ook borgen zij dat uitvoeringsvraagstukken, die gaan over het realiseren van het door colleges vastgestelde uitvoeringsplan Jeugd, teruggelegd worden bij de betreffende regionale overlegorganen en zo nodig bij de colleges. Daarmee blijft de MGR een uitvoeringsorganisatie en blijft de vaststelling van beleid liggen bij de opdrachtgevende colleges.

Bijdrage beheerorganisatie
De MGR voert de basistaken uit die randvoorwaardelijk zijn voor de modules en die zorgen voor transparantie van de uitvoering en kosten die hiermee gemoeid zijn voor gemeenten. Dit betreft de bestuurlijke besluitvorming en informatievoorziening aan deelnemende gemeenten, colleges en raden enerzijds en aspecten van de bedrijfsvoering zoals financiën, HR en AVG en informatieveiligheid anderzijds.

We kunnen de uitdagingen op het vlak van bedrijfsvoering steeds beter borgen. Samenwerking met andere gemeenten en GR-en leidt tot nu toe nog niet tot gezamenlijke werving en selectie van specialismen. We blijven op dit terrein naar samenwerking zoeken om kennis en kunde in de regio te borgen en als MGR lean en mean te blijven.

Wat gaan we daar voor doen?

De werkzaamheden van de beheerorganisatie bestaan o.a. uit:
- Het voorbereiden van bestuursvergaderingen, de verslaglegging daarvan en uitvoeren van de bestuursbesluiten;
- Toepassing van de governance van de MGR;
- Het HR beleid en werkgeverschap van medewerkers met focus op talent- en opgavegericht werken van medewerkers en gezond en veilig werken. Leren en ontwikkelen van medewerkers is essentieel en wordt actief ondersteund;
- Het financieel beheer is op orde en leidt tot inzichtelijke rapportages voor het management en bestuurders. Transparantie van de resultaten en kosten staan hoog in het vaandel;
- Actieve informatievoorziening voor alle betrokkenen, waaronder gemeenteraden, met goed digitaal toegankelijke websites. De websites hebben op het gebied van digitale toegankelijkheid een B-status;
- Voor 2024 zal een nieuw (wettelijk verplicht) onafhankelijk onderzoek worden uitgevoerd naar de digitale toegankelijkheid. Voor 2025 hebben we de ambitie om de gepubliceerde (verbeter) maatregelen uit te voeren, minimaal de B-status te behouden en te streven naar de A-status voor onze websites;
- Zorgvuldig omgaan met informatie van alle betrokkenen in het kader van privacy, informatiebeheer en archivering;
- Behandelen van klachten en ondersteuning bij WOO verzoeken.

De huisvesting van de module Inkoop Zorg, de module Regionale Facilitering Zorg en de beheerorganisatie is tot eind 2024 verlengd bij de gemeente Westervoort. Dat betekent dat medio 2024 zicht moet zijn op de opties voor de langere termijn. De overeenkomsten op het vlak van ICT met RID de Liemers en HR en de financiële administratie met 1Stroom, zijn ook met 1 jaar verlengd tot eind 2024. Ook voor die dienstverlening geldt dat er medio 2024 duidelijkheid moet zijn over de opties vanaf 2025, zodat de MGR kan zorgen voor de continuïteit van de bedrijfsvoering op deze gebieden.

Wat gaat het kosten?

De beheerorganisatie heeft te maken met een enkele prijsontwikkelingen voor 2024 en 2025. In 2024 zijn er enkele personele ontwikkelingen, in 2025 betreft de ontwikkeling enkel de stijging van de loonkosten.

		A	B	C	B-A	C-B
Lasten en baten Beheer	Realisatie 2023	Primaire begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Primaire begroting 2025	Verschil 2024	Verschil 2025-2024
€ x1.000						
Beheer	€ 489	€ 520	€ 640	€ 627	€ 120	-€ 13
Onvoorzien	€ 1	€ 37	€ 37	€ 38	€ 0	€ 1
Programmalasten	**€ 490**	**€ 557**	**€ 678**	**€ 665**	**€ 121**	**-€ 12**
Deelnemende gemeenten	€ 246	€ 557	€ 608	€ 635	€ 51	€ 28
Overige baten	€ 22				€ 0	€ 0
Rentebaten	€ 222		€ 70	€ 30	€ 70	-€ 40
Baten	**€ 490**	**€ 557**	**€ 678**	**€ 665**	**€ 121**	**-€ 12**
Saldo	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Onttrekking aan reserve					€ 0	€ 0
Dotatie aan reserve					€ 0	€ 0
Resultaat Programma	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

Beheer wordt gezien als overhead. In de kosten beheer zijn de personeelslasten, uitvoeringskosten en overhead opgenomen. We lichten deze posten hieronder toe.

1. **Personeelslasten** nemen in 2024 € 114.000 toe ten opzichte van de primaire begroting 2023. In 2025 zijn de kosten 5,8% hoger. De stijging van de personeelslasten volgt uit:
- De directeur heeft vanaf 2024 een voltijd dienstverband. In de primaire begroting is uitgegaan van een deeltijd dienstverband. Effect € 35.000.
- In verband met de opvolging van de directie en de bijbehorende overdracht is er sprake van een overlap binnen de directiefunctie (Effect € 40.000)
- Het dienstverband van de communicatieadviseur is in 2023 uitgebreid. Dit valt hoger uit dan primair begroot voor 2024 (€ 15.000).
- De opleidingskosten nemen toe (€ 15.000) als gevolg van extra personeel in 2024 ten opzichte van de primaire begroting. Dit ontstaat bij Inkoop Zorg, Regionale Facilitering Zorg en het RBL.
- In **2025** is geen sprake meer van overlap binnen de directiefunctie en dalen de personeelslasten.

2. **Uitvoeringskosten** bestaan primair uit de kosten voor de accountant. De indexatie kan binnen begroting worden opgevangen.

3. **Overhead** valt € 7.000 lager uit dan begroot als gevolg van synergievoordelen met de nieuwe module Regionale Facilitering Zorg.

4. **Onvoorzien** is geïndexeerd.

5. **Baten** stijgen in 2024 met €115.000:
- De bijdragen van deelnemende gemeenten, stijgen in 2024 met € 45.000 ten opzichte van de primaire begroting. In 2025 betreft de stijging € 32.000.
- We houden vanaf 2024 rekening met een structurele beperkte rentebaten. In het eerste kwartaal bestaat het renderend vermogen uit het resultaat van het boekjaar 2023 en de bestemmingsreserves. Vanaf het tweede kwartaal 2024 houden we rekening met enkel de bestemmingsreserves als renderend vermogen.

Overzicht kosten van overhead

Conform de uitgangspunten is de MGR 'lean en mean' ingericht. De meeste ondersteunende functies worden afgenomen bij externe dienstverleners.

Het gaat om de volgende ondersteunende taken bij 1Stroom:
- Financiële administratie;
- Salaris- en personeelsadministratie;
- P&O advisering;

Andere ondersteunende taken op het terrein van ICT worden afgenomen door de RID (Inkoop, WSP, WG SW en beheer) of De Connectie (Onderwijszaken).

De MGR kent een Privacy Officer met ondersteunende taken op het brede terrein van privacy, informatiebeleid en archief en informatiebeveiliging voor de MGR en haar modules. In de eerste helft van 2024 wordt de FG functie tijdelijk vervuld door een extern bureau. We blijven zoeken naar samenwerking met andere gemeenten en/of GR-en, om zo specialistische functies met beperkte omvang in kunnen vullen. Met deze samenwerking willen we beogen dat we interessante functies met voldoende omvang en kruisbestuiving kunnen vormgeven om zo een interessant werkgever te blijven voor experts.

De MGR wil zelf als werkgever invulling blijven geven aan de banenafspraak. Binnen Beheer geven we sinds 2023 invulling aan de banenafspraak door middel van een administratief ondersteuner informatiebeheer.

Huisvesting en duurzaamheid

De MGR is met haar vier modules gehuisvest op 3 locaties, te weten:
- Gemeentehuis Westervoort – Modules Inkoop Zorg, Facilitering Zorg en Beheer – in 2020 energielabel D met verwarming via stadsverwarming, ledverlichting, stroom via Groene Stroomfabriek, mede afkomstig van zonnepanelen dat gemeentehuis en bibliotheek.
- Stadskantoor Arnhem – module onderwijszaken – in 2020 energielabel A. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een warmtepomp die kan koelen en verwarmen. Voor verwarmen in koude periodes is de warmtepomp aangesloten op het warmtenet. Ook daar wordt groene stroom van de Groene stroomfabriek gebruikt.
- Bedrijfsverzamelgebouw op Het Broek – module WSP – Het pand is modern, goed geïsoleerd en heeft goede klimaatbeheersing.

Op de locaties is sprake van gescheiden afvalverwerking voor papier en overige. De mate van afvalscheiden verschilt per locatie. Er wordt door medewerkers gebruik gemaakt van elektrische fietsen voor dienstreizen. Met mobiliteitsregeling wordt fietsen en gebruik OV gestimuleerd, o.a. via gebruik businesscard voor OV, leenauto en leenfietsen. Dat geldt ook voor de IKB regeling met uitruil voor de fiets.

Op het gebied van duurzame inzetbaarheid van medewerkers wordt ingezet op het inzetten van de ei¬gen talenten en vergroten van ontwikkelmogelijkheden, verlagen van werkdruk, opnemen van verlof, inzet preventiemedewerkers, aandacht voor goede werkhouding ter verhoging van het werkplezier en beperken van verzuim. Een goede balans tussen op kantoor werken en thuiswerken draagt tevens bij aan de duurzame inzetbaarheid van medewerkers. In 2023 is de hernieuwde arbobeleidscyclus, na evaluatie van de voorgaande cyclus, voor 3 jaar vastgesteld.

De totale overheadkosten worden in de onderstaande tabel zowel per kostengroep als per module gepresenteerd.

Overzicht Overhead € x 1.000	Classificatie	*Realisatie 2023*	Primaire begroting 2024	Gewijzigde Begroting 2024	Begroting 2025	*Verschil 2024*	*Verschil 2025*
Kosten Groep	Personeelskosten	€ 1.158	€ 1.416	€ 1.600	€ 1.642	*€ 184*	*€ 42*
	Huisvestingskosten	€ 227	€ 268	€ 200	€ 206	*-€ 68*	*€ 6*
	ICT kosten	€ 258	€ 260	€ 286	€ 308	*€ 26*	*€ 22*
	P&O & FA kosten	€ 320	€ 396	€ 341	€ 372	*-€ 55*	*€ 31*
	Overige kosten	€ 336	€ 382	€ 541	€ 422	*€ 160*	*-€ 120*
Totaal Overheadlasten		**€ 2.299**	**€ 2.722**	**€ 2.968**	**€ 2.950**	*€ 246*	*-€ 18*
Module	Inkoop	**€ 425**	€ 458	€ 412	€ 443	*-€ 46*	*€ 31*
	RFZ			€ 94	€ 96	*€ 94*	*€ 2*
	Onderwijs	**€ 760**	€ 927	€ 1.063	€ 1.051	*€ 137*	*-€ 12*
	WSP	**€ 476**	€ 591	€ 558	€ 523	*-€ 33*	*-€ 34*
	WgSW	**€ 128**	€ 168	€ 142	€ 149	*-€ 26*	*€ 7*
	CMI	**€ 20**	€ 21	€ 22	€ 22	*€ 1*	*€ 1*
	Beheer	**€ 489**	€ 557	€ 678	€ 665	*€ 121*	*-€ 12*
Totaal Overhead lasten		**€ 2.299**	**€ 2.722**	**€ 2.968**	**€ 2.950**	*€ 246*	*-€ 18*

Toelichting

- Personeelskosten nemen in 2023 toe als gevolg van uitbreiding van dienstverbanden van de directeur en communicatieadviseur, en toevoeging van extra formatie aan overhead bij de module RBL. Ook de toevoeging van het regiosecretariaat leid tot hogere personeelskosten.
- Huisvestingskosten nemen af als gevolg van een lagere indexering dan primair begroot. Daarnaast is de module WSP in 2024 verhuisd naar een kleinere kantoorruimte.
- ICT kosten nemen toe ten opzichte van de primaire begroting als gevolg van de hoge indexatie en uitbreiding van het aantal medewerkers.
- P&O en FA kosten nemen af als gevolg van verlenging van de dienstverleningsovereenkomst.
- Overige kosten nemen toe door de toevoeging van de nieuwe module Regionale Facilitering Zorg en de implementatie van het organisatieonderzoek bij het RBL.

Het bedrag van onvoorzien

Er is een bedrag opgenomen van € 37.000 voor onvoorziene uitgaven in de overhead (module Beheer).

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

n.v.t. voor de MGR.

Beleidsindicatoren bestuur en organisatie

De beleidsindicatoren voor bestuur en organisatie geven een beeld van de ontwikkeling van de formatie en de verhouding tussen vaste bezetting en externe inhuur. De ontwikkeling van de kengetallen over meer jaren geeft een goed inzicht in verbetering van de structuur van de organisatie. Het aantal SW dienstverbanden is in onderstaande tabel niet opgenomen. Deze zijn apart benoemd bij de module WgSW.

Formatie & indicatoren Bestuur en organisatie		2023 Realisatie	2024 Primaire Begroting	2024 Gewijzigde Begroting	2025 Primaire Begroting
1. Formatie (fte) (formatieplan)	Beheer	4,0	4,0	4,3	4,3
	Inkoop	13,1	13,1	15,1	15,1
	RFZ	-	-	4,5	4,5
	Onderwijs	34,8	34,8	37,2	37,2
	WSP	16,9	16,9	19,0	19,0
	WgSW	0,8	0,8	0,8	0,8
	CMI	0,6	0,6	0,6	0,6
Totale formatie		**70,2**	**70,2**	**81,4**	**81,4**
2. Bezette formatie (fte)	Beheer	3,7	4,0	4,3	4,3
	Inkoop	13,3	13,1	15,1	15,1
	RFZ			3,8	3,8
	Onderwijs	33,9	34,8	37,2	37,2
	WSP	18,7	16,9	19,0	19,0
	WgSW	0,8	0,8	0,8	0,8
	CMI	0,6	0,6	0,6	0,6
Totaal bezette formatie		**71,0**	**70,2**	**80,8**	**80,8**
3. Indicatoren	Externe inhuur %	9%	3%	5%	2%
	Overhead %	*4%*	*4%*	*5%*	*5%*
	Apparaatskosten per inwoner	*€ 16,82*	*€ 18,06*	*€ 22,52*	*€ 22,65*
	Formatie Fte per 1.000 inwoners	*0,15*	*0,15*	*0,17*	*0,17*
	Bezette vaste formatie fte per 1.000 inwoners	*0,15*	*0,15*	*0,17*	*0,17*

In 2024 en 2025 begroten we de externe inhuur respectievelijk op 5% en 2% van de totale loonsom. In 2024 hebben we te maken met gedetacheerde medewerkers vanuit gemeenten, waardoor de externe inhuur beperkt hoger uitvalt dan primair begroot. In 2025 vullen we meer functies zelfstandig in, waardoor we minder inhuur nodig hebben.

De Paragrafen

Voor de MGR zijn enkel de paragrafen Weerstandsvermogen en risicobeheersing, Financiering, Bedrijfsvoering en Openbaarheid van informatie van toepassing.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover MGR beschikt om niet begrote kosten te dekken en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de MGR in staat is om financiële en budgettaire tegenvallers op te vangen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De MGR beschikt niet over algemene reserves die kunnen worden ingezet ter dekking van risico's. In 2019 is er voor de module WgSW een specifieke bestemmingsreserve opgenomen voor het opvangen van negatieve fluctuaties in de personeelslasten van SW dienstverbanden. Voor de overige modules is er een mogelijkheid om een beperkte bestemmingsreserve op te bouwen bij een positief resultaat van maximaal € 50.000.

In totaal zijn er eind 2023 vijf bestemmingsreserves met in totaal € 714.000. De bestemmingsreserves mogen alleen voor de specifieke module worden ingezet. De module beheer beschikt over een begrotingspost voor onvoorziene uitgaven van € 37.000.

Voor de MGR is een 'open einde' systematiek afgesproken. In de regeling is opgenomen dat in de jaarrekening de kosten per module na aftrek van de inkomsten, worden verdeeld over de deelnemende gemeenten volgens de in de regeling vastgestelde kostenverdeelsleutel. Alle resterende risico's vallen daarmee ten laste van de deelnemende gemeenten.

Inventarisatie van de risico's

Als onderdeel van het risicomanagement zijn de volgende belangrijkste risico's geïnventariseerd en beheersmaatregelen vastgesteld:

	Risico	Kans	Reputatie en/of maatschappelijke impact	Financiële impact	Beheersmaatregelen
1	Incident/hack ICT beveiliging/ AVG / ICT systeem niet beschikbaar	Laag	Hoog	200k of 20k per dag	DVO's RID De Liemers & De Connectie; Informatiebeveiliging beleid en beveiligde mobiele telefoons. Aanstellen Ciso.
2	Loonkosten stijging SW > Begroting (na 2023/2024)	40%		500k (1%)	Bestemmingsreserve.
3	Liquiditeitstekort	Laag	Laag	Hoog	Afstemmen voorschotnota's op verwachte uitgaven. Resultaat boekjaar als buffer tot aangepaste voorschotnota's verstuurd kunnen worden.
4	Onrechtmatigheid of fraude	Laag	Hoog	<50k	Intern controle plan; betalingen door 4 mensen goedgekeurd. Notitie Misbruik en Oneigenlijk gebruik.
5	Specifieke uitvoeringsrisico's bij modules leiden er toe dat maatschappelijke doelstellingen niet worden gehaald.	Medium	Medium/Hoog	Indirect	Signalering en advisering door ambtelijk overleg en bestuurscommissies. Planning & control cyclus: actualiseren van uitvoeringsprogramma. Inzet op kwaliteit en motivatie van medewerkers.
6	De MGR wordt verantwoordelijk gehouden voor regionaal beleid	Medium	Hoog	Indirect	MGR voert enkel taken uit op basis van het door de colleges vastgestelde uitvoeringsplan Jeugd. De deelnemende gemeenten maken duidelijke en niet vrijblijvende afspraken over het bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgeverschap en eigenaarschap dat opgenomen wordt in een DVO. De colleges stellen ook het lokale en/of regionale beleid vast.
7	Wegvallen van deel financiering van gemeenten, door uittreden bij één of meer modules.	Laag		500k (10% structuur)	Goede lange termijnplanning. Bescherming in regeling waarbij reorganisatiekosten bij uittreders worden gelegd.

	Risico	Kans	Reputatie en/of maatschappelijke impact	Financiële impact	Beheersmaatregelen
8	Geen passend personeel met expertise kunnen vinden voor het uitvoeren van de opdrachten	Hoog	Medium	100k	1. Een betrouwbare, zorgvuldige en interessante werkgever zijn waar mensen graag willen werken. 2. Inzetten op een regionale arbeidsmarkt voor overheidsorganen, om zo meer te kunnen bieden aan huidige en potentiële werknemers. Eventueel inhuren van specifieke deskundigheid, die niet zelf geworven kan worden tegen hogere kosten.
9	Niet voldoen aan wet- en regelgeving voor gemeenten	Laag	Hoog	50K	1. Monitoring door manager bedrijfsvoering en privacy-officer. 2. Voortdurende afweging wat van toepassing is op een kleine GR met beperkte taken. 3. Samen organiseren met andere GR'en of gemeenten. 4. Afweging maken tussen inhuren of in dienst nemen.
10	Financiële situatie bij gemeenten leidt tot beperkingen bij GR'en	Hoog	Medium	500K	- Lean en mean begroten en organiseren. - Deelnemende gemeenten bepalen welke taken zij bij de MGR leggen ter uitvoering. - Regionale uitvoering (bij de MGR) kan kosteneffectiever zijn dan zelfstandige uitvoering.
11	Rente-inkomsten vallen lager uit dan begroot	Medium	Medium	100K	Behoedzaam begroten. Renteontwikkelingen op de voet volgen.
12	Onzekere inkomsten uit regionale opdrachten (ten opzichte van structurele kosten)	Medium	Medium	100K	Strategische personeelsplanning i.r.t. incidentele en onzekere regionale opdrachten. Aangesloten blijven op regionale ontwikkelingen.

Beleid weerstandscapaciteit en de risico's

In de Planning & Control cyclus wordt er aan het Dagelijks Bestuur op kwartaalbasis gerapporteerd m.b.t. de gerealiseerde en geprognotiseerde uitgaven tot jaareinde. De bestuurscommissies van de modules krijgen twee keer per jaar een financiële rapportage. Het algemeen bestuur krijgt 2 keer per jaar een geconsolideerde financiële rapportage met adviezen van de bestuurscommissie en het DB hoe er bij eventuele overschrijdingen gehandeld kan worden.

De bovengenoemde beheersmaatregelen in samenhang met de bestemmingsreserves voor de grootste risico's (loonkosten SW en overschrijdingen modules) leidt tot een beheerste situatie.

Kengetallen

Met de bestemmingsreserves is er een beperkt eigen vermogen. Dit is beperkt ten opzichte van de totale baten. De voorfinanciering door gemeenten leidt tot een negatieve schuldquote. Er zijn geen externe leningen.

Financiële kengetallen *Euro x 1.000*	2023 Realisatie	**2024 Gewijzigde Begroting**	2025 Begroting
netto schuldquote	-0,02	-0,01	-0,01
solvabiliteitsratio (A/B)	0,09	0,24	0,26
structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%

Verhouding kengetallen i.r.t. financiële positie

De solvabiliteitsratio is goed en blijft de komende jaren stabiel. Het eigen vermogen (bestemmingsreserves) en voorzieningen worden langzaam afgebouwd, en enig resultaat wordt altijd geretourneerd aan de deelnemende gemeenten.

De structurele exploitatieruimte blijft daarmee op nul staan doordat er geen sprake is vrij besteedbare middelen vanuit algemene reserves. Structurele lasten en baten zijn meerjarig in evenwicht. Er wordt immers jaarlijks afgerekend zoals hierboven is aangegeven. Er is dus sprake van een stabiele ontwikkeling zonder opbouw van structurele exploitatieruimte bij de MGR.

Er is nadrukkelijk niet gekozen om een algemene reserve aan te houden. De weerstandscapaciteit, gevormd door de module specifieke bestemmingsreserves. Hiermee kan een groot deel van de risico's in eerste instantie worden opgevangen. Het weerstandsvermogen daarmee is op korte termijn redelijk in balans. Daarnaast wordt er sterk ingezet op de beheersmaatregelen inclusief de tijdige rapportage in de P&C-cyclus.

Financiering

De financiering van de activiteiten van de MGR gebeurt door voorfinanciering op kwartaalbasis door de deelnemende gemeenten gebaseerd de begroting. De financiering van de verloning van de SW medewerkers gebeurt maandelijks voor de 15e kalendermaand. De verlegde BTW wordt per halfjaar achteraf verrekend. Op basis van deze begrotingscijfers met gezonde solvabiliteit is er geen externe financiering voor werkkapitaal nodig.

Vanaf 2023 zijn we onderhavig aan een Wet gemeenschappelijke regelingen waarin is vastgelegd dat gemeenteraden twaalf weken tijd krijgen voor het indienen van een zienswijze. Hierdoor kan de begroting niet voor medio september worden vastgesteld. Wachten tot de begroting definitief is vastgesteld alvorens de gewijzigde gemeen¬telijke bijdragen de factureren kan liquiditeitsproblemen tot gevolg hebben. Om te voorkomen dat de MGR daardoor alsnog externe financiering aan zou moeten trekken is besloten na het vaststellen van de conceptbegroting reeds de gewijzigde gemeentelijke bijdragen te factureren.

Vanaf het najaar 2022 ontvangt de MGR rente op de schatkist. In 2022 en 2023 zijn deze rentebaten niet begroot, gelet op het onzekere karakter. Vanaf 2024 houden we rekening met een beperkte rentebate, gebaseerd op de renderende bestemmingsreserves. De MGR heeft geen beleid om rentebaten te minimaliseren of maximaliseren.

Omzetbelasting
De MGR kan de btw op de kosten van de beheersorganisatie en de modules doorschuiven naar de deelnemende gemeenten, zodat deze btw door de deelnemende gemeenten kan worden gecompenseerd. Dit betekent dat de begroting van de MGR voor de beheerstaken en de respectievelijke modules exclusief btw wordt opgesteld. Na afloop van het jaar wordt een opgave van de btw aan iedere deelnemer verstrekt. Gemeenten kunnen de verschuldigde btw bij het btw-compensatiefonds declareren. Alleen de administratieve activiteiten met betrekking tot de verloning van SW dienstverbanden is BTW plichtig. Dit wordt apart doorbelast.

Vennootschapsbelasting
Het kabinet heeft eind 2014 wetgeving vastgesteld, die erop is gericht dat overheidsbedrijven, die economische activiteiten uitoefenen, op dezelfde wijze als private bedrijven aan vennootschapsbelasting zullen worden onderworpen. Deze wetswijziging is per 1 januari 2016 in werking getreden. Aangezien de MGR geen winstoogmerk heeft en in de GR is bepaald dat positieve rekeningresultaten aan de deelnemers worden terugbetaald is MGR geen vennootschapsbelasting verschuldigd.

Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering betreft de sturing en beheersing van de primaire en ondersteunende processen om het voorgenomen beleid en de daarmee samenhangende doelstellingen van de MGR te realiseren.

In 2023 is de financiële administratie en interne controle zodanig ingericht dat het Dagelijks Bestuur de rechtmatigheidsverantwoording kan afgeven. In de jaarverantwoording 2023 is dit voor de eerste maal succesvol gebeurd. Vooralsnog is de conclusie dat het enige thema met invloed op de rechtmatig-heidsverantwoording de Europese aanbestedingen bedraagt. In 2024 actualiseren we het intern controleplan.

De planning & control cyclus start met de begroting en uitvoeringsprogramma waarin de afspraken over het te voeren beleid per module worden vastgelegd. Aan de partners wordt per module gerapporteerd. De rapportages worden halfjaarlijks opgesteld. Het jaar wordt afgesloten met de jaarrekening waarin verantwoording, per module, wordt afgelegd over het afgesloten jaar.
De administratieve organisatie is zodanig opgesteld dat de dagelijkse gang van zaken erop ingericht is dat de financiële verordening, de controleverordening en het mandaat van de treasury nageleefd worden. Daarbij moet er opgemerkt worden dat MGR de financiële en personeelsadministratie uitbesteed heeft een externe dienstverlener: 1Stroom. De salarisadministratie voor de verloning van de SW-dienstverbanden en de administratie van SW-gerelateerde betaling is bij Scalabor belegd. Voor de jaren 2023 en verder zijn deze diensten voor verloning van SW in verband met nieuwe periode aanwijzingsbesluit gemeenten gegund aan Scalabor.

Openbaarheid van informatie

De Wet open overheid (WOO) is per 1 mei 2022 in werking getreden als vervanging van de Wet open-baarheid van bestuur (WOB). Binnen de MGR is de manager bedrijfsvoering aangewezen als contact-functionaris voor externen. Een van de grote wijzigingen ten opzichte van de WOB is de verplichte actieve openbaarmaking van gegevens: er zijn elf categorieën van gegevens die de MGR verplicht moet publiceren. De MGR publiceert reeds de meest relevante informatie op de eigen website, en specifieke informatie zoals verordeningen en aangewezen besluiten worden conform de Wet elek¬tronische publicaties al via lokaleregelgeving.overheid.nl gepubliceerd. In 2023 zijn er geen WOO verzoeken binnengekomen. In 2024 brengen we de informatiehuishouding verder op orde, doen we meer ervaring op met de actieve openbaarmaking, en dragen we zorg voor de juiste vulling van de WOO index.

3. FINANCIELE BEGROTING

- Het overzicht van baten en lasten en de toelichting
- Overzicht baten en lasten
- Overzicht geraamde incidentele baten en lasten
- Uiteenzetting van de financiële positie
- Financiële gevolgen bestaand en nieuw beleid
- Geprognotiseerde eindbalans 2024 en 2025
- Ontwikkeling van het EMU saldo
- Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Het overzicht van baten en lasten en de toelichting

In het overzicht van baten en lasten worden de verschillende onderdelen van het programmaplan (hoofdstuk 2) samengevoegd.

Overzicht baten en lasten

De overheadlasten zijn integraal in de programma's van de modules verantwoord, in plaats van in een apart programma overhead. Dat doen we ook zo voor de beheerorganisatie. Op deze manier zijn de lasten van de modules binnen de programma's in evenwicht met de baten.

Een overzicht van de totale lasten van overhead is conform de bepalingen in het BBV opgenomen in het programmaplan.

Overzicht baten en lasten *Programma*		2023 Realisatie	2024 Primaire Begroting	2024 Gewijzigde Begroting	2025 Begroting
Inkoop	Lasten	€ 1.949	€ 2.105	€ 2.170	€ 2.270
	Baten	€ 1.981	€ 2.105	€ 2.170	€ 2.270
	Saldo	-€ 33	€ 0	€ 0	€ 0
	Dotatie bestemmingsreserve	€ 33	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat Inkoop	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
RFZ	Lasten	€ 0	€ 0	€ 1.295	€ 1.324
	Baten	€ 0	€ 0	€ 1.295	€ 1.324
	Resultaat RFZ	**€ 0**	€ 0	**€ 0**	**€ 0**
Onderwijs	Lasten	€ 3.428	€ 3.816	€ 4.078	€ 4.171
	Baten	€ 3.428	€ 3.816	€ 4.078	€ 4.171
	Resultaat Onderwijs	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
WSP	Lasten	€ 1.947	€ 2.041	€ 2.408	€ 2.255
	Baten	€ 1.947	€ 2.041	€ 2.408	€ 2.255
	Resultaat WSP	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
WgSW	Lasten	€ 54.395	€ 55.023	€ 54.411	€ 54.622
	Baten	€ 54.391	€ 55.023	€ 54.411	€ 54.622
	Saldo	-€ 4	€ 0	€ 0	€ 0
	Onttrekking bestemmingsreserve	€ 4	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat WgSW	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
CMI	Lasten	€ 76	€ 78	€ 81	€ 85
	Baten	€ 76	€ 78	€ 81	€ 85
	Resultaat CMI	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Beheer	Lasten	€ 490	€ 557	€ 678	€ 665
	Baten	€ 490	€ 557	€ 678	€ 665
	Saldo	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat Beheer		**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

De belangrijkste afwijkingen in de ontwikkelingen in de baten en lasten door nieuw beleid wordt hier toegelicht. De uitgangspunten van de ramingen voor bestaand beleid zijn reeds toegelicht vanaf pagina 4. Per programma zijn de cijfers toegelicht in hoofdstuk 2. De impact van incidentele baten en lasten wordt in een aparte tabel aan het einde van deze paragraaf toegelicht.

1. De module Inkoop versterkt de operationele aansturing en positionering van het strategisch inkoopbeleid. Effect € 50.000 in 2024.
2. De module RFZ is nieuw in 2024. Het regiosecretariaat Zorg bestaat primair uit personeelskosten; het regioadvies en de regionale projecten Jeugd volgen het door colleges vastgestelde uitvoeringsplan Jeugd. Effect € 1,3 miljoen in 2024.
3. De module Onderwijs geeft in 2024 uitvoering aan de tweede stap van de uitbreiding van de leerplichtformatie en implementatie van het organisatieonderzoek.
4. De module WSP voert extra activiteiten uit voor het regionale RMT: deze zijn als overige lasten en baten (€ 360.000 vanuit regionale middelen) opgenomen in de begroting 2023.
5. Bij de module WgSW liggen de kosten lager dan in de primaire begroting. Dit wordt veroorzaakt doordat de loonkostenontwikkeling in 2023 lager lag dan begroot, waardoor er sprake is van een lagere uitgangssituatie dan in de primaire begroting.
6. De baten en lasten zijn in evenwicht.

Overzicht van geraamde incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten		2023 Realisatie	2024 Primaire Begroting	2024 Gewijzigde Begroting	2025 Begroting
Programma					
Inkoop	Lasten	€ 156	€ 0	€ 0	€ 15
	Baten	€ 156	€ 0	€ 0	€ 15
	Saldo	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Dotatie bestemmingsreserve	€ 33	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat Inkoop	**-€ 33**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
RFZ	Lasten	€ 0	€ 0	€ 35	€ 0
	Baten	€ 0	€ 0	€ 35	€ 0
	Resultaat RFZ	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Onderwijs	Lasten	€ 185	€ 0	€ 169	€ 0
	Baten	€ 185	€ 0	€ 219	€ 0
	Resultaat Onderwijs	**€ 0**	**€ 0**	**€ 50**	**€ 0**
WSP	Lasten	€ 115	€ 0	€ 258	€ 0
	Baten	€ 286	€ 0	€ 407	€ 0
	Saldo	€ 171	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat WSP	**€ 171**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
WgSW	Lasten	€ 1.108	€ 0	€ 0	€ 0
	Baten	€ 1.108	€ 0	€ 0	€ 0
	Saldo	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat WgSW	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
CMI	Lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Saldo	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat CMI	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Beheer	Lasten	€ 23	€ 0	€ 45	€ 0
	Baten	€ 245	€ 0	€ 45	€ 0
	Saldo	€ 222	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat Beheer	**€ 222**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Totaal	**Lasten**	**€ 1.587**	**€ 0**	**€ 507**	**€ 15**
	Baten	**€ 1.980**	**€ 0**	**€ 706**	**€ 15**
	Saldo	**€ 393**	**€ 0**	**€ 200**	**€ 0**
	Dotatie bestemmingsreserve	**€ 33**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
	Onttrekking bestemmingsreserve	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Eindresultaat		**€ 360**	**-**	**€ 200**	**-**

Toelichting

1. De module Inkoop begroot € 15.000 voor vervanging van mobiele telefoons in 2025.
2. De module RFZ begroot in 2024 € 35.000 voor opschoning van het archief van voorgaande jaren.
3. De module Onderwijs begroot € 60.000 voor implementatie van het organisatieonderzoek. Daarnaast is sprake van een incidentele subsidie (€ 109.000) voor transitiecoaches, passend binnen het plan van aanpak Jeugdwerkloosheid. Tot slot is sprake van incidentele baten voor regionale opdrachten.
4. De module WSP voert extra activiteiten uit voor het RMT: deze zijn als overige lasten (€ 200.000) en baten (€ 350.000) vanuit regionale middelen opgenomen in de begroting 2024. Hiermee worden deels structurele lasten gedekt. In 2024 hebben we te maken met incidentele baten en lasten (€ 40.000) voor de verhuizing.
5. Bij Beheer is in 2024 sprake van een incidentele overlap op de directeurspositie (€ 45.000).

Uiteenzetting van de financiële positie

De jaarlijkse lasten bestaan grotendeels uit personeelskosten. Deze zijn stabiel, met incidentele lasten voor extra opdrachten. De kosten van de SW dienstverbanden neemt stapsgewijs af. Er zijn beperkte bestemmingsreserves voor het opvangen van risico's zoals toegelicht in de paragraaf financiering. De voorzieningen voor boventalligen wordt afgebouwd totdat de voormalig medewerkers van Presikhaaf Bedrijven de pensioengerechtigde leeftijd bereiken. De waardering van niet opgenomen vakantie¬-dagen en niet uitbetaald vakantiegeld SW dienstverbanden is niet op de balans opgenomen. Deze posten nemen af met de afname van het aantal SW dienstverbanden.

Financiële gevolgen van het bestaande en nieuw beleid

In het volgende overzicht is een raming van de financiële gevolgen van het bestaande en nieuw beleid opgenomen.

Ontwikkeling financiële positie		Omschrijving Euro x 1.000	2023 Realisatie	2024 Primaire Begroting	2024 Gewijzigde begroting	2025 Primaire Begroting
Jaarlijkse lasten	A1	Loonsom (vast)	€ 5.590	€ 6.493	€ 7.549	€ 8.017
	A2	Externe inhuur	€ 492	€ 216	€ 354	€ 152
	A3	SW dienstverbanden	€ 52.032	€ 52.708	€ 52.043	€ 52.266
Eindstand per balansdatum	B	Investeringen ICT	€ 0	€ 0	€ 40	€ 15
	C	Externe financiering	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	D1	Bestemmingreserve WgSW	€ 514	€ 518	€ 514	€ 523
	D2	Bestemmingsreserve WSP	€ 50	€ 41	€ 50	€ 50
	D3	Bestemmingreserve Inkoop	€ 50	€ 17	€ 50	€ 50
	D4	Bestemmingsreserve Onderwijs	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50
	D5	Bestemmingreserve Beheer	€ 50	€ 20	€ 50	€ 50
	E1	Voorziening boventalligen	€ 218	€ 314	€ 150	€ 100
	E2	Voorziening latente verplichtingen PHB	€ 145	€ 145	€ 70	€ 0
	E3	Voorziening verlofsparen	€ 29	€ 40	€ 40	€ 60
	F1	Niet opgenomen vakantiedagen ambtelijk	€ 222	€ 150	€ 150	€ 150
	F2	Niet opgenomen vakantiedagen SW dienstverbanden	€ 4.700	€ 4.376	€ 4.465	€ 4.157
	F3	Niet uitbetaald vakantiegeld SW dienstverbanden	€ 1.700	€ 1.534	€ 1.615	€ 1.534

Toelichting

A. De jaarlijks terugkerende arbeidskosten kunnen worden verdeeld in de loonsom voor vaste dienstverbanden, externe inhuur en de loonkosten voor SW dienstverbanden.
B. Er is geen behoefte aan externe financiering.
C. Er is geen behoefte aan externe financiering doordat er wordt gewerkt met voorschotfacturen aan gemeente. Ook is er vanaf 2020 een financiële buffer met de opgebouwde bestemmingsreserves en de overgenomen voorziening Presikhaaf Bedrijven.
D. Er zijn onttrekkingen voorzien aan de bestemmingsreserve WgSW, deze voorziening mag maximaal 1% bedragen van de totale loonsom, en neemt daarmee net als het aantal SW dienstverbanden jaarlijks af. In verband met de loonkostenontwikkeling, die in 2025 hoger ligt dan de uitstroom, begroten we de bestemmingsreserve in 2025 beperkt hoger.
E. De beoogde ontwikkeling verplichting op balansdatum voor niet opgenomen vakantiedagen en niet uitbetaald vakantiegeld laat een langzame daling zien door het gecombineerde effect van de uitstroom SW-dienstverbanden en de begrote salarisstijgingen. De uitbetaalde vakantiedagen bij uitdiensttreding worden deels vergoed door Scalabor die verantwoordelijk is voor de tijdig afbouw van dit saldo.

Geprognotiseerde eindbalans 2024 en 2025

Het balanstotaal is in 2023 gestegen tot € 8 miljoen door het incidentele positieve resultaat van € 3,3 miljoen dat in 2024 wordt gecrediteerd aan gemeenten.

ACTIVA (Euro x1.000)	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	PASSIVA	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
Vaste activa	**1**	**30**	**20**	**Vaste passiva**	**1.106**	**974**	**876**
Materiële vaste activa				*Eigen vermogen*			
Investeringen met een economisch nut	1	30	20	Bestemmingsreserves	714	714	716
Vlottende activa	**7.862**	**2.946**	**2.778**				
Uitzettingen (looptijd<1 jaar)				**Totaal eigen vermogen**	**714**	**714**	**716**
Vorderingen op openbare lichamen	622	500	500	*Voorzieningen*	392	260	160
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	6.169	1.786	2.018	*Vaste schulden*	-	-	-
Overige vorderingen	180	100	100	**Vlottende passiva**	**6.757**	**2.002**	**1.922**
Totaal uitzettingen	**6.971**	**2.386**	**2.618**	*Netto-vlottende schulden (looptijd <1 jaar)*			
Liquide middelen (kas- en banksaldi)	-	-	-	**Overige schulden**	**4.523**	**400**	**400**
				Overige Kasgeldleningen			
				Overige vlottende schulden			
Overlopende activa				*Overlopende passiva*			
Nog te ontvangen bijdragen van overige Nederlandse overheidslichamen	797	500	100	Voorschotten van overige Nederlandse overheidslichamen	81	-	-
Overige overlopende activa	94	60	60	Overige Overlopende passiva	2.152	1.602	1.522
Totaal overlopende activa	**891**	**560**	**160**	**Totaal Overlopende passiva**	**2.233**	**1.602**	**1.522**
Totaal Activa	**7.863**	**2.976**	**2.798**	**Totaal Passiva**	**7.863**	**2.976**	**2.798**

Ontwikkelingen van het EMU saldo

Het EMU-saldo of vorderingensaldo is het financieringssaldo waarin het exploitatie resultaat wordt gecorrigeerd voor baten en lasten die geen financiële uitgaven of inkomsten zijn.

	Berekening EMU-saldo Omschrijving Euro x 1.000	2023 Realisatie	2024 Primaire Begroting	**2024 Gewijzigde begroting**	**2025 Primaire Begroting**
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	29	0	**0**	**0**
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	-9	0	**-9**	**0**
3	Mutatie voorzieningen (dotatie -	-392	-60	**-130**	**-130**
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)				
5	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa,				
Berekend EMU-saldo		**-372**	**-60**	**-139**	**-130**

Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Conform de BBV worden de baten en lasten verdeeld over de taakvelden. Voor de baten is dit grotendeels in lijn met de verdeling per module (Onderwijs, WgSW en WSP). De lasten zijn verdeeld tussen programmataakvelden en overhead taakvelden zoals opgenomen in het programmaplan (hoofdstuk 2). Voor de modules beheer en Inkoop, en het regiosecretariaat Zorg zijn zowel de baten als de lasten onder overhead geclassificeerd.

Overzicht Taakvelden		Taakveld	2023 Realisatie	2024 Primaire begroting	2024 Gewijzigde	2025 Begroting
€x 1.000						
Lasten	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	**€ 2.668**	**€ 2.889**	**€ 3.014**	**€ 3.120**
	6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	**€ 0**	**€ 0**	**€ 1.000**	**€ 1.053**
	6.4	Begeleide participatie	**€ 54.267**	**€ 54.856**	**€ 54.270**	**€ 54.474**
	6.5	Arbeidsparticipatie	**€ 1.471**	**€ 1.450**	**€ 1.850**	**€ 1.731**
	0.4	Overhead	**€ 3.877**	**€ 4.389**	**€ 4.949**	**€ 4.977**
	0.8	Overige baten en lasten	**€ 1**	**€ 37**	**€ 37**	**€ 38**
	0.10	Mutaties reserves	**€ 33**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Totaal Lasten			**€ 62.317**	**€ 63.621**	**€ 65.121**	**€ 65.393**
Baten	0.5	Rente	**€ 222**	**€ 0**	**€ 70**	**€ 30**
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	**€ 3.428**	**€ 3.816**	**€ 4.078**	**€ 4.171**
	6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	**€ 0**	**€ 0**	**€ 1.062**	**€ 1.120**
	6.4	Begeleide participatie	**€ 54.391**	**€ 55.023**	**€ 54.411**	**€ 54.622**
	6.5	Arbeidsparticipatie	**€ 1.947**	**€ 2.041**	**€ 2.408**	**€ 2.255**
	0.4	Overhead	**€ 2.324**	**€ 2.704**	**€ 3.054**	**€ 3.156**
	0.8	Overige baten en lasten	**€ 1**	**€ 37**	**€ 37**	**€ 38**
	0.10	Mutaties reserves	**€ 4**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Totaal Baten			**€ 62.317**	**€ 63.621**	**€ 65.121**	**€ 65.393**

Een korte toelichting voor de administratieve verwerking:

"Bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen moeten als directe lasten op de taakvelden worden geboekt. De bijdragen worden aan de lastenkant bij gemeenten en batenkant bij gemeenschappelijke regelingen verwerkt zonder afsplitsing van de overhead naar het taakveld Overhead. Aan de lastenkant bij de gemeenschappelijke regelingen vindt de afsplitsing van de overhead op het taakveld Overhead wel plaats."

"Wanneer de gemeenschappelijke regeling overheadtaken van de gemeente uitvoert, dan wordt de bijdrage voor deze gemeentelijke overheadtaken aan de lastenkant bij gemeenten en batenkant bij gemeenschappelijke regelingen wel op het taakveld Overhead begroot en verantwoord."

4. MEERJAREN-RAMING

- Meerjarenraming 2025 - 2028
- De geprognotiseerde balans
- De uiteenzetting van de financiële positie
- Baten en lasten van het bestaande en nieuwe beleid

Meerjarenraming 2025 - 2028

De meerjarenraming bevat voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar een geprognosticeerde begin- en eindbalans en een raming van de financiële gevolgen, waaronder de baten en de lasten van het bestaande en het nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen.

Geprognotiseerde balans

De geprognotiseerde balans laat een geleidelijke daling zien als gevolg van een daling in de voorziening (boventalligen). De impact van het teruglopen van het SW personeelsbestand komt terug in lagere overlopende activa en overlopende passiva.

Daarnaast zien we dat per 2025 het Lage Inkomens Voordeel komt te vervallen. Dit leidt tot een daling van de nog te ontvangen bijdragen van overige Nederlandse Overheidslichamen.

ACTIVA (Euro x1.000)	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	PASSIVA	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028
Vaste activa	**20**	**10**	**1**	-	**Vaste passiva**	**876**	**801**	**726**	**703**
Materiële vaste activa					*Eigen vermogen*				
Investeringen met een economisch nut	**20**	**10**	**1**	-	Bestemmingsreserves	716	691	666	643
Vlottende activa	**2.778**	**2.636**	**2.498**	**2.407**					
Uitzettingen (looptijd<1 jaar)					**Totaal eigen vermogen**	**716**	**691**	**666**	**643**
Vorderingen op openbare lichamen	500	500	500	500	*Voorzieningen*	160	110	60	60
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	2.018	1.876	1.738	1.647	*Vaste schulden*	-	-	-	-
Overige vorderingen	100	100	100	100	**Vlottende passiva**	**1.922**	**1.846**	**1.773**	**1.705**
Totaal uitzettingen	**2.618**	**2.476**	**2.338**	**2.247**	*Netto vlottende schulden (looptijd <1 jaar)*				
Liquide middelen (kas- en banksaldi)	-	-	-	-	**Overige schulden**	**400**	**400**	**400**	**400**
					Overige Kasgeldleningen				
					Overige vlottende schulden				
Overlopende activa					*Overlopende passiva*				
Nog te ontvangen bijdragen van overige Nederlandse overheidslichamen	100	100	100	100	Voorschotten van overige Nederlandse overheidslichamen	-	-	-	-
Overige overlopende activa	60	60	60	60	Overige Overlopende passiva	1.522	1.446	1.373	1.305
Totaal overlopende activa	**160**	**160**	**160**	**160**	**Totaal Overlopende passiva**	**1.522**	**1.446**	**1.373**	**1.305**
Totaal Activa	**2.798**	**2.646**	**2.499**	**2.407**	**Totaal Passiva**	**2.798**	**2.646**	**2.499**	**2.407**

De uiteenzetting van de financiële positie

De begrote baten en lasten vanaf 2025 zijn zonder indexatie berekend. De financiële positie wijzigt wel door minder SW dienstverbanden en afname van de voorziening boventalligen en niet uit de balans blijkende verplichtingen zoals niet opgenomen vakantie dagen en niet uitbetaald vakantiegeld van SW medewerkers. Er is geen externe financieringsbehoefte, in 2028 is een nieuwe investering gepland voor de vervanging van hardware.

Ontwikkeling financiële positie		Omschrijving Euro x 1.000	2025 Primaire Begroting	2026 Meerjaren raming	2027 Meerjaren raming	2028 Meerjaren raming
Jaarlijkse lasten	A1	Loonsom (vast)	€ 8.017	€ 8.017	€ 8.017	€ 8.017
	A2	Externe inhuur	€ 152	€ 152	€ 152	€ 152
	A3	SW dienstverbanden	€ 52.266	€ 49.653	€ 47.170	€ 44.812
Eindstand per balansdatum	B	Investeringen ICT	€ 15	€ 5	€ 5	€ 20
	C	Externe financiering	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	D1	Bestemmingreserve WgSW	€ 523	€ 497	€ 472	€ 448
	D2	Bestemmingsreserve WSP	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50
	D3	Bestemmingreserve Inkoop	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50
	D4	Bestemmingsreserve Onderwijs	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50
	D5	Bestemmingreserve Beheer	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50
	E1	Voorziening boventalligen	€ 100	€ 50	€ 0	€ 0
	E2	Voorziening latente verplichtingen PHB	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	E3	Voorziening verlofsparen	€ 60	€ 60	€ 60	€ 60
	F1	Niet opgenomen vakantiedagen ambtelijk	€ 150	€ 150	€ 150	€ 150
	F2	Niet opgenomen vakantiedagen SW dienstverbanden	€ 4.157	€ 4.242	€ 3.949	€ 4.030
	F3	Niet uitbetaald vakantiegeld SW dienstverbanden	€ 1.534	€ 1.458	€ 1.385	€ 1.315

Baten en lasten van het bestaande en nieuwe beleid

Overzicht baten en lasten *Programma*		2025 Begroting	2026 Meerjaren raming	2027 Meerjaren raming	2028 Meerjaren raming
Inkoop	Lasten	€ 2.270	€ 2.270	€ 2.270	€ 2.270
	Baten	€ 2.270	€ 2.270	€ 2.270	€ 2.270
	Saldo	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Dotatie bestemmingsreserve	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat Inkoop	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
RFZ	Lasten	€ 1.324	€ 1.324	€ 1.324	€ 1.324
	Baten	€ 1.324	€ 1.324	€ 1.324	€ 1.324
	Resultaat RFZ	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Onderwijs	Lasten	€ 4.171	€ 4.171	€ 4.171	€ 4.171
	Baten	€ 4.171	€ 4.171	€ 4.171	€ 4.171
	Resultaat Onderwijs	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
WSP	Lasten	€ 2.255	€ 2.255	€ 2.255	€ 2.255
	Baten	€ 2.255	€ 2.255	€ 2.255	€ 2.255
	Resultaat WSP	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
WgSW	Lasten	€ 54.622	€ 51.891	€ 49.297	€ 46.832
	Baten	€ 54.622	€ 51.891	€ 49.297	€ 46.832
	Saldo	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Onttrekking bestemmingsreserve	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat WgSW	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
CMI	Lasten	€ 85	€ 85	€ 85	€ 85
	Baten	€ 85	€ 85	€ 85	€ 85
	Resultaat CMI	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Beheer	Lasten	€ 665	€ 665	€ 665	€ 665
	Baten	€ 665	€ 665	€ 665	€ 665
	Saldo	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat Beheer	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Totaal	**Lasten**	**€ 65.393**	**€ 62.662**	**€ 60.067**	**€ 57.602**
	Baten	**€ 65.393**	**€ 62.662**	**€ 60.067**	**€ 57.602**
	Saldo	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
	Dotatie bestemmingsreserve	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
	Onttrekking bestemmingsreserve	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Eindresultaat		-	-	-	-

Toelichting

De belangrijkste uitgangspunten voor de meerjarenraming zijn:

a. Er is geen indexatie in de meerjarenraming meegenomen zodat de ontwikkeling in lasten enkel de verwachte wijzigingen in de hoeveelheid mensen en middelen weergeeft.
b. De jaarlijkse verlaging van het aantal SW dienstverbanden leidt tot lagere salariskosten en tot lagere uitvoeringskosten voor de Module WgSW. Bij de andere modules zijn er geen wijzigingen in de bezetting opgenomen.
c. Er zijn geen incidentele baten en lasten geraamd voor deze periode.
d. Er wordt in principe jaarlijks afgerekend met de deelnemende gemeenten. Hierdoor is er geen sprake van structurele toevoegingen of onttrekkingen aan de reserves.

De geprognotiseerde meerjaren-ontwikkeling van het EMU-saldo is als volgt:

Berekening EMU-saldo	Omschrijving Euro x 1.000	2025 Primaire Begroting	2026 Meerjaren raming	2027 Meerjaren raming	2028 Meerjaren raming
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	**0**	0	0	0
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	**0**			
3	Mutatie voorzieningen (dotatie - onttrekkingen)	**-130**	-60	-60	0
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)				
5	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa				
Berekend EMU-saldo		**-130**	**-60**	**-60**	**-**

5. BIJLAGEN

» **Bijdragen per gemeente:**

- Module Inkoop Zorg
- Module Regionale Facilitering Zorg
- Module RBL
- Module WSP
- Module WgSW
- Module CmI
- Module Beheer
- Totaaloverzicht

Bijdragen per gemeente

Module Inkoop

Gemeentelijke bijdrage *Programma Inkoop* Euro x 1	*2024* *Primaire begroting*	*2024* *Prognose*	*Verschil 2024*	*2025* *Begroting*	*2025 verschil*
Deelnemende gemeenten					
Gemeente Arnhem	€ 721.076	€ 741.361	€ *20.285*	€ 778.251	€ *36.890*
Gemeente Doesburg	€ 48.556	€ 49.922	€ *1.366*	€ 52.023	€ *2.100*
Gemeente Duiven	€ 116.186	€ 119.964	€ *3.778*	€ 124.306	€ *4.342*
Gemeente Lingewaard	€ 199.133	€ 205.686	€ *6.553*	€ 214.283	€ *8.597*
Gemeente Overbetuwe	€ 224.726	€ 232.027	€ *7.301*	€ 242.579	€ *10.552*
Gemeente Renkum	€ 137.969	€ 141.851	€ *3.881*	€ 147.702	€ *5.851*
Gemeente Rheden	€ 202.268	€ 208.842	€ *6.574*	€ 217.109	€ *8.267*
Gemeente Rozendaal	€ 8.169	€ 8.434	€ *265*	€ 8.733	€ *299*
Gemeente Wageningen	€ 169.573	€ 175.148	€ *5.576*	€ 185.854	€ *10.706*
Gemeente Westervoort	€ 69.601	€ 71.864	€ *2.263*	€ 75.289	€ *3.424*
Gemeente Zevenaar	€ 207.738	€ 214.478	€ *6.740*	€ 224.185	€ *9.707*
Totaal gemeenten	**€ 2.104.995**	**€ 2.169.578**	€ *64.583*	**€ 2.270.313**	€ *100.735*

Module Regionale Facilitering Zorg

Gemeentelijke bijdrage *Programma RFZ* *Euro x 1*	*2024* *Primaire begroting*	*2024* *Prognose*	*Verschil 2024*	*2025* *Begroting*	*Verschil 2025*
Deelnemende gemeenten					
Gemeente Arnhem	€ -	€ 456.679	€ *456.679*	€ 468.815	€ *12.136*
Gemeente Doesburg	€ -	€ 26.761	€ *26.761*	€ 26.767	€ *5*
Gemeente Duiven	€ -	€ 68.842	€ *68.842*	€ 69.354	€ *512*
Gemeente Lingewaard	€ -	€ 137.328	€ *137.328*	€ 139.723	€ *2.395*
Gemeente Overbetuwe	€ -	€ 150.500	€ *150.500*	€ 154.384	€ *3.884*
Gemeente Renkum	€ -	€ 81.956	€ *81.956*	€ 82.999	€ *1.043*
Gemeente Rheden	€ -	€ 113.379	€ *113.379*	€ 114.831	€ *1.453*
Gemeente Rozendaal	€ -	€ 6.046	€ *6.046*	€ 6.118	€ *72*
Gemeente Wageningen	€ -	€ 92.398	€ *92.398*	€ 95.448	€ *3.050*
Gemeente Westervoort	€ -	€ 41.537	€ *41.537*	€ 42.966	€ *1.429*
Gemeente Zevenaar	€ -	€ 119.619	€ *119.619*	€ 122.128	€ *2.509*
Totaal gemeenten	**€ -**	**€ 1.295.046**	€ *1.295.046*	**€ 1.323.534**	€ *28.488*

Module RBL

Gemeentelijke bijdrage Programma Onderwijs	*2024 Primaire begroting*	*2024 Prognose*	*Verschil 2024*	*2025 Begroting*	*Verschil 2025*
Euro x 1					
Deelnemende gemeenten					
Gemeente Arnhem	€ 1.115.197	€ 1.132.037	€ *16.840*	€ 1.273.573	€ *141.536*
Gemeente Doesburg	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Gemeente Duiven	€ 128.867	€ 130.813	€ *1.946*	€ 147.168	€ *16.355*
Gemeente Lingewaard	€ 225.183	€ 228.583	€ *3.400*	€ 257.162	€ *28.579*
Gemeente Overbetuwe	€ 258.636	€ 262.542	€ *3.906*	€ 295.366	€ *32.825*
Gemeente Renkum	€ 140.764	€ 142.889	€ *2.126*	€ 160.754	€ *17.865*
Gemeente Rheden	€ 232.493	€ 236.004	€ *3.511*	€ 265.511	€ *29.507*
Gemeente Rozendaal	€ 7.530	€ 7.643	€ *114*	€ 8.599	€ *956*
Gemeente Wageningen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Gemeente Westervoort	€ 84.827	€ 86.108	€ *1.281*	€ 96.873	€ *10.766*
Gemeente Zevenaar	€ 208.269	€ 211.414	€ *3.145*	€ 237.847	€ *26.433*
Totaal Leerplicht	**€ 2.401.765**	**€ 2.438.033**	**€ *36.269***	**€ 2.742.855**	**€ *304.821***
VSV Gemeente Arnhem	€ 149.500	€ 149.500	€ -	€ 149.500	€ -
Totaal gemeenten	**€ 2.551.265**	**€ 2.587.533**	**€ *36.269***	**€ 2.892.355**	**€ *304.821***
Regionale bijdrage			€ -		€ -
Kwalificatieplicht	€ 424.340	€ 424.340	€ -	€ 431.129	€ *6.789*
Doorstroompunt VSV	€ 469.409	€ 469.409	€ -	€ 476.919	€ *7.511*
Jeugdwerkloosheid	€ -	€ 109.200	€ *109.200*	€ -	€ *-109.200*
Programma Schakelpunt	€ 191.000	€ 191.000	€ -	€ 191.000	€ -
Programma Sluitende Keten	€ 20.000	€ 20.000	€ -	€ 20.000	€ -
Programma Verzuim 18+	€ 160.000	€ 160.000	€ -	€ 160.000	€ -
Totaal regionale bijdrage	**€ 1.264.749**	**€ 1.373.949**	**€ *109.200***	**€ 1.279.049**	**€ *-94.900***
Overige baten		-			
Vooruit ontvangen organisatieonderzoek		*60.000*			
Werkplein		*31.250*			
RijnIJssel		*25.091*			
Totaal overige baten		***116.341***	**€ *116.341***	-	**€ *-116.341***
Totaal baten	***3.816.013***	***4.077.823***	**€ *261.810***	***4.171.403***	**€ *93.580***

Module WSP

Gemeentelijke bijdrage Programma WSP Euro x 1	2024 Primaire begroting	2024 Prognose	Verschil 2024	2025 Begroting	Verschil 2025
Deelnemende gemeenten					
Gemeente Arnhem	€ 838.544	€ 838.544	€ -	€ 928.765	€ 90.221
Gemeente Doesburg	€ 51.267	€ 51.267	€ -	€ 57.840	€ 6.573
Gemeente Duiven	€ 127.638	€ 127.638	€ -	€ 139.715	€ 12.078
Gemeente Lingewaard	€ 240.289	€ 240.289	€ -	€ 264.561	€ 24.272
Gemeente Overbetuwe	€ 246.956	€ 246.956	€ -	€ 272.892	€ 25.936
Gemeente Renkum	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Gemeente Rheden	€ 222.238	€ 222.238	€ -	€ 244.111	€ 21.873
Gemeente Rozendaal	€ 8.985	€ 8.985	€ -	€ 9.827	€ 843
Gemeente Wageningen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Gemeente Westervoort	€ 76.462	€ 76.462	€ -	€ 84.680	€ 8.218
Gemeente Zevenaar	€ 228.429	€ 228.429	€ -	€ 252.358	€ 23.929
Totaal gemeenten	**€ 2.040.808**	**€ 2.040.808**	**€ -**	**€ 2.254.751**	**€ 213.942**
Overige baten					
Matchingtafel		49.500			
Evenementen		130.000			
Harry trainingen		50.000			
Stagebanen		30.000			
Buses for Jobs		7.500			
Regionaal verbindingsproject		68.000			
Arnhem Oost		32.000			
Totaal overige baten		**367.000**	**€ 367.000**		**€ -367.000**
Totaal baten	**2.040.808**	**2.407.808**	**€ 367.000**	**2.254.751**	**€ -153.058**

Module WgSW

De verdeling van de gemeentelijke bijdrage is conform de regeling aangepast voor de gewijzigde begroting op basis van het aantal arbeidsjaren per gemeente op 30/10/2023. Voor 2024 wordt gerekend met dezelfde verdeling op basis van een gelijkmatige uitstroom voor alle gemeenten. De bijdrage van medewerkers woonachtig in buitengemeenten verloopt via gemeente Arnhem.

Gemeentelijke bijdrage Programma WgSW Euro x 1	2024 Primaire begroting	2024 Prognose	Verschil 2024	2025 Primaire begroting	Arbeidsjaren primaire begroting 2024	Arbeidsjaren wijziging begroting 2024 Primaire begroting 2025
Deelnemende gemeenten						
Gemeente Arnhem	€ 27.627.035	€ 27.649.279	€ 22.244	€ 27.795.962	761,84	721,96
Gemeente Doesburg	€ 1.562.234	€ 1.453.008	€ -109.226	€ 1.460.716	43,08	37,94
Gemeente Duiven	€ 1.999.210	€ 1.878.110	€ -121.100	€ 1.888.074	55,13	49,04
Gemeente Lingewaard	€ 4.118.091	€ 3.937.368	€ -180.722	€ 3.958.257	113,56	102,81
Gemeente Overbetuwe	€ 3.625.269	€ 3.453.288	€ -171.981	€ 3.471.608	99,97	90,17
Gemeente Renkum	€ -	€ -	€ -	€ -	-	-
Gemeente Rheden	€ 6.581.112	€ 6.371.559	€ -209.553	€ 6.405.361	181,48	166,37
Gemeente Rozendaal	€ 62.736	€ 72.382	€ 9.646	€ 72.766	1,73	1,89
Gemeente Wageningen	€ -	€ -	€ -	€ -	-	-
Gemeente Westervoort	€ 2.723.394	€ 2.884.952	€ 161.559	€ 2.900.257	75,10	75,33
Gemeente Zevenaar	€ 4.934.383	€ 4.851.147	€ -83.236	€ 4.876.883	136,07	126,67
Totaal gemeenten	**€ 53.233.464**	**€ 52.551.093**	**€ -682.371**	**€ 52.829.885**	**1.467,96**	**1.372,18**
Buitengemeenten	€ 1.467.036	€ 1.660.112	€ 193.076	€ 1.591.550	52,20	50,04

Module Contractmanagement Inburgeringstrajecten

Gemeentelijke bijdrage	*2024*	*2024*		*2025*	
Contractmanagement Inburgeringstrajecten	***Primaire begrotin***	***Prognose***	*Verschil 2024*	***Begroting***	*Verschil 2025*
Euro x 1					
Deelnemende gemeenten					
Gemeente Arnhem	€ 32.122	€ 33.244	€ 1.121	€ 34.973	€ *1.729*
Gemeente Doesburg	€ 2.163	€ 2.239	€ 76	€ 2.338	€ *99*
Gemeente Duiven	€ 4.889	€ 5.060	€ 171	€ 5.261	€ *201*
Gemeente Lingewaard	€ 9.205	€ 9.526	€ 321	€ 9.962	€ *436*
Gemeente Overbetuwe	€ 9.460	€ 9.790	€ 330	€ 10.276	€ *485*
Gemeente Renkum					
Gemeente Rheden	€ 8.513	€ 8.811	€ 297	€ 9.192	€ *382*
Gemeente Rozendaal	€ 344	€ 356	€ 12	€ 370	€ *14*
Gemeente Wageningen					
Gemeente Westervoort	€ 2.929	€ 3.031	€ 102	€ 3.189	€ *157*
Gemeente Zevenaar	€ 8.751	€ 9.056	€ 305	€ 9.503	€ *447*
Totaal gemeenten	**€ 78.377**	**€ 81.113**	**€ 2.736**	**€ 85.063**	€ ***3.950***

Module Beheer

Gemeentelijke bijdrage	*2024*	*2024*		*2025*	
Beheer	***Primaire begroting***	***Prognose***	*Verschil 2024*	***Begroting***	*Verschil 2025*
Euro x 1					
Deelnemende gemeenten					
Gemeente Arnhem	€ 193.873	€ 211.456	€ *17.584*	€ 231.934	€ *20.477*
Gemeente Doesburg	€ 13.055	€ 14.239	€ *1.184*	€ 15.504	€ *1.265*
Gemeente Duiven	€ 29.510	€ 32.187	€ *2.676*	€ 34.890	€ *2.704*
Gemeente Lingewaard	€ 55.555	€ 60.594	€ *5.039*	€ 66.067	€ *5.473*
Gemeente Overbetuwe	€ 57.097	€ 62.275	€ *5.179*	€ 68.147	€ *5.872*
Gemeente Renkum	€ 37.095	€ 40.460	€ *3.364*	€ 44.018	€ *3.558*
Gemeente Rheden	€ 51.382	€ 56.042	€ *4.660*	€ 60.960	€ *4.918*
Gemeente Rozendaal	€ 2.077	€ 2.266	€ *188*	€ 2.454	€ *188*
Gemeente Wageningen	€ 47.246	€ 51.531	€ *4.285*	€ 57.308	€ *5.777*
Gemeente Westervoort	€ 17.678	€ 19.281	€ *1.603*	€ 21.146	€ *1.865*
Gemeente Zevenaar	€ 52.813	€ 57.603	€ *4.790*	€ 63.020	€ *5.416*
Totaal gemeenten	**€ 557.381**	**€ 607.934**	€ ***50.553***	**€ 635.448**	€ ***27.514***
Rentebaten		70.000	€ *70.000*	30.000	€ *-40.000*
Totaal baten	**€ 557.381**	**€ 677.934**	€ ***120.553***	**€ 665.448**	€ ***-12.486***

Totaaloverzicht

Gemeentelijke bijdrage Totaal *Euro x 1*	*2024 Primaire begroting*	*2024 Prognose*	*Verschil 2024*	*2025 Begroting*	*Verschil 2025*
Deelnemende gemeenten					
Gemeente Arnhem	€ 30.527.846	€ 31.062.600	€ *534.754*	€ 31.512.274	€ *449.674*
Gemeente Doesburg	€ 1.677.275	€ 1.597.436	€ *-79.840*	€ 1.615.187	€ *17.751*
Gemeente Duiven	€ 2.406.301	€ 2.362.614	€ *-43.687*	€ 2.408.769	€ *46.155*
Gemeente Lingewaard	€ 4.847.456	€ 4.819.375	€ *-28.081*	€ 4.910.015	€ *90.640*
Gemeente Overbetuwe	€ 4.422.144	€ 4.417.379	€ *-4.765*	€ 4.515.253	€ *97.875*
Gemeente Renkum	€ 315.828	€ 407.155	€ *91.327*	€ 435.473	€ *28.318*
Gemeente Rheden	€ 7.298.006	€ 7.216.874	€ *-81.132*	€ 7.317.075	€ *100.201*
Gemeente Rozendaal	€ 89.840	€ 106.112	€ *16.271*	€ 108.867	€ *2.756*
Gemeente Wageningen	€ 216.819	€ 319.078	€ *102.259*	€ 338.610	€ *19.533*
Gemeente Westervoort	€ 2.974.891	€ 3.183.236	€ *208.346*	€ 3.224.400	€ *41.164*
Gemeente Zevenaar	€ 5.640.383	€ 5.691.747	€ *51.363*	€ 5.785.923	€ *94.177*
Totaal gemeenten	**€ 60.416.790**	**€ 61.183.605**	**€ *766.815***	**€ 62.171.849**	**€ *988.244***

Gemeente
ROZENDAAL

Dagelijks Bestuur MGR Sociaal
Domein Regio Centraal Gelderland
Dorpsplein 1
6931 CZ Westervoort

Datum	: 18 juni 2024	Behandeld door	: Mevr. D. Blagdan
Uw kenmerk	: n.v.t.	Telefoon	: 026-3843677
Ons kenmerk	: -	E-mail	: gemeente@rozendaal.nl

Onderwerp: Zienswijzen meerjarenbegroting 2025-2028 MGR Sociaal Domein

Geacht bestuur,

Vanaf 2026 wordt het gemeentefonds met ruim 2 miljard naar beneden bijgesteld. Dit heeft grote consequenties voor onze inkomsten uit het gemeentefonds en daarmee voor de dienstverlening aan onze inwoners. Net als alle gemeenten zijn ook wij nadrukkelijk op zoek op welke wijze wij onze dienstverlening kunnen aanpassen, lees versoberen, zodat we een structureel sluitende begroting kunnen indienen.

Het betreft niet alleen dienstverlening die door gemeente zelf wordt verzorgd, maar ook door de uitvoeringsorganisaties die via gemeenschappelijke regelingen aan onze gemeente verbonden zijn. Dat geldt ook voor de MGR SDCG. Dit betekent, dat de korting in het gemeentefonds een direct gevolg heeft op de beschikbare middelen die onze gemeente heeft om de activiteiten van de MGR SDCG te financieren. Wij zien hier een gezamenlijke verantwoordelijkheid om deze inkomstenterugval te accommoderen. In uw conceptbegroting herkent u de grote financiële opgave waarmee de gemeenten vanaf 2026 worden geconfronteerd en erkent u dat er, een ieder vanuit zijn eigen rol, een gezamenlijke verantwoordelijkheid ligt.

U dient uw begroting nog vast te stellen. Wij vragen u vanuit het hiervoor genoemde gezichtspunt bij de vaststelling van uw begroting voor het jaar 2025 en verder te bezien hoe u kunt bijdragen aan het oplossen van ons gezamenlijk financieel probleem. We sluiten daarmee ook aan bij het signaal dat de wethouders Financiën uit de regio Arnhem in december 2023 per brief naar een aantal Gemeenschappelijke Regelingen hebben afgegeven. Uit ambtelijk en bestuurlijk contact is gebleken, dat u dit jaar onderzoek gaat doen naar concrete voorstellen om tot vermindering van uitgaven te komen. Deels zal dit moeten gebeuren door in gezamenlijk overleg de door u geleverde diensten anders uit te voeren dan wel te versoberen of verminderen.

Voor de Begroting 2025 vragen wij u als uitgangspunt voor de indexatie voor 2025 exact aan te sluiten bij de loon-prijsontwikkelingen die gemeenten via het accres gecompenseerd krijgen.

Voor zover dit niet of nog beperkt in de Begroting 2025 is gedaan, vragen wij u om ook in de Begroting 2026 en verder voorstellen uit te werken voor inhoudelijke en/of bedrijfsvoering technische keuzes in uw dienstverlening opdat het middelenbeslag wordt verminderd.

Kerklaan 1, 6891 CL Rozendaal – Postbus 9106, 6880 HH Velp

Met vriendelijke groet,

Namens de gemeenteraad van Rozendaal

De griffier
Klaas Schaap

De voorzitter,
Ester Weststeijn

Aan de gemeenteraden en colleges van B&W
van de 18 gemeenten in de
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Datum	:	15 april 2024
Uw kenmerk	:	
Ons kenmerk	:	2024-GMDB-17
Contactpersoon	:	Henk van den Berg
Telefoonnummer	:	06-46737374

Onderwerp: aanbieden ontwerp-regionale agenda en conceptbegroting Groene Metropoolregio 2025-2028

Geacht college, geachte raad,

Met gepaste trots presenteren wij u de ontwerp-regionale agenda 2025-2028 inclusief conceptbegroting 2025-2028.

Dit is de derde regionale agenda van onze regionale samenwerking. Bij de behandeling van de regionale agenda 2023-2024 is de wens uitgesproken door (bijna) alle gemeenteraden om in het vervolg een vierjarige agenda te presenteren. De regionale agenda is opgebouwd uit de vijf opgaven en het regiobureau. De inhoud van de opgaven is na een intensief proces binnen het bestuurlijk platform tot stand gekomen. De opgaven kennen wederom speerpunten die bij enkele opgaven gewijzigd zijn ten opzichte van de huidige regionale agenda.

Onze regio staat voor de uitdaging om de groei van wonen, werken en mobiliteit zo te realiseren dat we een balans vinden tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit. We noemen dat groene groei. We gaan ervan uit dat wat de afgelopen jaren in gang is gezet, doorgezet kan worden. Dat we aan het werk kunnen met alle plannen die in de afgelopen drie jaren zijn gemaakt. Voor de periode 2025-2028 ligt onze focus op uitvoering. Deze regionale agenda en begroting vormen de komende vier jaren de basis voor de inzet van menskracht en middelen.

Wij vragen u
Aan u wordt gevraagd of u zich herkent in de (uitwerking van de) ambities en bijbehorende acties in de concept-regionale agenda 2025- 2028. Door de samenhang tussen de vijf integrale opgaven wordt het steeds minder logisch om aan één of meerdere opgaven niet deel te nemen. Deze agenda is dan ook een uitdrukkelijke uitnodiging om in te tekenen op alle opgaven.

De gemeenteraden worden uitgenodigd een zienswijze in te dienen. We vragen u vóór 26 juli 2024 te reageren.

Inwonerbijdrage 2025
De inwonerbijdrage 2025 is opgebouwd uit de bijdrage voor het regiobureau (€ 2,77) en bijdragen voor de vijf inhoudelijke opgaven (gezamenlijk € 6,24). Daarmee komt de inwonerbijdrage voor 2025 uit op € 9,01.

Net als bij de begroting 2024 is bij het samenstellen van deze begroting gebruik gemaakt van de Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen 2025 (bijlage 2).

Verdere procedure
Na de zienswijzeprocedure wordt de regionale agenda 2025-2028 inclusief begroting 2025-2028 op 11 september 2024 vastgesteld door het algemeen bestuur. Voor dat moment ontvangen de gemeenteraden de op te stellen zienswijzennotitie. Zeventien gemeenten worden vervolgens uitgenodigd op de vijf opgaven in te tekenen voor een periode van vier jaar.

Het regiobureau biedt aan een actieve rol te spelen bij de behandeling van de regionale agenda en begroting door de gemeenteraad. U kunt hiervoor contact opnemen met Henk van den Berg.

Wij zien uw zienswijze tegemoet.

Met vriendelijke groet,
het dagelijks bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Drs. H.M.F. Bruls	H. Tiemens
Voorzitter	secretaris

Bijlagen:
1. Ontwerp-regionale agenda en conceptbegroting Groene Metropoolregio 2025-2028
2. Begrotingsrichtlijnen regio Nijmegen (BRN) 2025

in afschrift aan: regiocoördinatoren

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

REGIONALE AGENDA 2025-2028
& BEGROTING 2025-2028

Versie 11.2 - **CONCEPT**
27 maart 2024
RCO

De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR)

- **als organisatie**

Wij zijn een samenwerkingsverband van zeventien gemeenten op basis van een gemeenschappelijke regeling. De organisatie houdt zich hoofdzakelijk bezig met uitdagingen in het ruimtelijke domein.

- **als gebied**

Het gebied kent meerdere aanduidingen als het gaat om de naam. De afbakening is, dat wij hieronder de Groene Metropoolregio en het geografisch gebied regio Arnhem-Nijmegen verstaan en gebruiken. We voegen altijd ‘regio’ toe. We benadrukken daarmee dat het een groter geografisch gebied is, een regio, en niet alleen een stedelijk gebied.

Wat doet de GMR

Tot de GMR behoren de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.
De regio grenst aan Duitsland en ligt grotendeels in de provincie Gelderland. De gemeente Mook en Middelaar ligt in het uiterste noorden van de provincie Limburg.

De opgaven van de GMR zijn:

- Groene groeiregio (verbinden van ruimtelijke opgaven en woningbouw)
- Productieve regio (economie en arbeidsmarkt)
- Ontspannen regio (leefbaarheid, natuur en landschap, cultuur en erfgoed)
- Verbonden regio (mobiliteit en bereikbaarheid)
- Circulaire regio (circulariteit, duurzaamheid, klimaat en energie)

Wat kenmerkt onze regio

Diversiteit

De diversiteit van het stadse, het dorpse en het groen. Wil je de drukte in, dan ga je zo de stad in. Wil je de rust in, dan kan dat ook: binnen vijf minuten ben je in een bos en kun je heerlijk wandelen.
Ons groene profiel komt door zowel het groen in de steden als de omgeving daarbuiten en onze prachtige natuur met rivieren, bossen en komgebieden.

Rivierengebied en stuwwallen

Ons rivierengebied zorgt voor een spectaculaire natuur van rivieren. De grote dynamische rivieren van ons land, de Waal, IJssel, Rijn en Maas stromen allemaal door onze regio. Deze rivieren zijn krachtige ecosystemen omdat ze altijd te maken hebben met verschillende waterstanden en sterk veranderende seizoensinvloeden. Langs deze rivieren liggen stuwwallen uit de ijstijd, op de Veluwezoom en in het Rijk van Nijmegen. Deze stuwwallen kennen een bijzondere natuur met heuvels, bossen, beken, heide en belangrijke drinkwatervoorraden.

Ligging

Onze ligging in Europa is bijzonder gunstig en we zijn een grensregio. We zijn een belangrijk knooppunt op het Europese vervoersnetwerk, dat Nederland en de Randstad verbindt met o.a. Duitsland.

Innovatieve organisaties

De regio blinkt vooral uit in innovatieve organisaties op het gebied van energie, hoogwaardige techniek en gezondheid. De kracht van deze organisaties, in combinatie met campus, universiteit, hogeschool en diverse ROC’s, maakt deze regio interessant. Denk aan ConnectR, Noviotech

Campus, Radboudumc, Radboud universiteit, HAN University of Applied Sciences en Hogeschool Van Hall Larenstein.

Onze uitdagingen

Er is een enorme druk op de regio om te wonen, te werken, te bezoeken, te studeren en te ontspannen. En tegelijkertijd is er de zorg voor onze natuurlijke omgeving, die daarbij voor eco-systeemdiensten als drinkwater zorgt. Daarom moeten we investeren in woningbouw, bereikbaarheid, economie, duurzaamheid, natuur, landschap, recreatie en toerisme.

Inhoudsopgave

Voorwoord 5

1. Inleiding 6

2. Groene groeiregio 11

2.1 Verbinden van de ruimtelijke opgaven 11

2.2 Wonen in balans: versnellen van de woningbouw 13

Speerpunt continuïteit en versnelling van de bouwproductie 13

Speerpunt betaalbare woningen voor lage en middeninkomens 14

Speerpunt voldoende huisvesting voor aandachtsgroepen 15

Speerpunt klimaatadaptieve, conceptuele en circulaire woningbouw 15

Speerpunt wijk- en dorpsgericht werken (leefbare wijken) 16

3. Productieve regio 17

Speerpunt toekomstbestendige werklocaties 18

Speerpunt verbeteren van de dienstverlening aan het mkb 19

Speerpunt slimmere en schonere logistiek 19

4. Ontspannen regio 21

Speerpunt groen-blauw raamwerk en landelijk gebied 23

Speerpunt recreatie en toerisme 23

Speerpunt cultuur 24

5. Verbonden regio 25

Speerpunt voorzieningen en infrastructuur 27

Speerpunt duurzame mobiliteit en gedrag 28

6. Circulaire regio 30

Speerpunt grondstoffen en ketens 31

Speerpunt circulaire bouw en infra 32

Speerpunt water en klimaatadaptatie 32

Speerpunt energietransitie 33

7. Begroting 2025-2028 35

7.1 Het regiobureau 35

7.2 De vijf opgaven 37

7.3 Totaaloverzicht baten en lasten begroting per taakveld 43

7.4 Geprognosticeerde balans 44

8. Bedrag heffing vennootschapsbelasting **45**

9. Paragrafen **46**

9.1 Paragraaf 1: Risico’s en weerstandsvermogen 46

9.2 Paragraaf 2: Financiering 47

9.3 Paragraaf 3: Bedrijfsvoering 47

9.4 Paragraaf 4: Verbonden partijen 49

9.5 Paragraaf 5: Ontwikkeling van het EMU saldo 49

BIJLAGEN **50**

Bijlage 1: Kerngegevens 50

Bijlage 2: Deelnemende gemeenten 51

Bijlage 3: Inwoneraantallen per gemeente 52

Voorwoord

Voor u ligt de regionale agenda 2025-2028 en bijbehorende begroting.
De afgelopen jaren hebben we nagedacht over hoe we ons moeten gaan voorbereiden op de nabije toekomst. We hebben in diverse plannen, zoals het regioarrangement en NOVEX ontwikkelperspectief, samen met andere overheden, uitgebreid bepaald wat nodig is om op de toekomst voorbereid te zijn.

Heel kort samengevat gaat het over maatregelen om bijvoorbeeld drinkwatervoorraden veilig te stellen, onze rivieren in toom te houden maar eveneens verdroging aan te pakken. Zowel in het rivierengebied als op de stuwwallen. Het zuiniger en slimmer omgaan met energie, grondstoffen en producten. Circulaire economie is een transitievraagstuk waar de hele samenleving mee te maken heeft. We willen verspilling voorkomen, anders ontwerpen en de levensduur van producten verlengen om grondstoffen te sparen. En het huidige energienetwerk stelt ons voor grote uitdagingen die om slimme keuzes vragen. Er is ruimte nodig voor bedrijven, het bouwen van 60.000 woningen en ruimte om de bereikbaarheid te garanderen.
Er zijn gebieden in de regio waar nog niet duidelijk is hoe concurrerende ambities op elkaar kunnen worden afgestemd. Maar er zijn ook gebieden waar we gewoon aan de slag kunnen. Daar is de opgave helder en is het een kwestie van uitwerken en budget organiseren. Met alle plannen die we hebben gemaakt en de Regio Deal die is gesloten met het Rijk, de provincie Gelderland en The Economic Board kunnen we verder.

Alle ontwikkelingen die nodig zijn, hebben ruimte nodig. Keuzes maken is onvermijdelijk om tot uitvoering te komen. Dit vraagt om een manier van werken die we niet gewend zijn; het verdelen van schaarste, van ruimte en van financiële middelen. De samenwerking zal behoorlijk op de proef worden gesteld. Tegelijkertijd is samenwerken de enige weg om hieruit te komen. De komende jaren zal blijken hoe succesvol wij deze problemen kunnen oplossen. Ik heb er alle vertrouwen in, maar het zal zeker niet makkelijk zijn.

We kijken verwachtingsvol naar de toekomst. We gaan ervan uit dat wat de afgelopen jaren in gang is gezet, doorgezet kan worden. Dat we aan het werk kunnen met alle plannen die zijn gemaakt. Dit vergt veel van de samenwerking, maar ik geloof daarin!

Namens het algemeen bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen,

Hubert Bruls
Voorzitter

1. Inleiding

De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) is, als opvolger van het gemeenschappelijk orgaan Regio Arnhem-Nijmegen, op 1 januari 2021 van start gegaan. De GMR is een samenwerkingsverband van zeventien gemeenten. De regio is een van de vijf metropoolregio's van het land.
Dit is de derde regionale agenda van de GMR. De eerste agenda ging over 2022, de tweede over 2023-2024. Deze derde agenda gaat over vier jaar: 2025-2028.

Opgaven 2025-2028

De GMR krijgt de komende jaren te maken met een enorme groei van het aantal inwoners. Tussen 2020 en 2040 zijn er naar verwachting 60.000 extra woningen nodig. Deze woningen moeten betaalbaar en duurzaam zijn en aansluiten bij de woonwensen van verschillende doelgroepen. Om dit voor elkaar te krijgen is regionale samenwerking belangrijk. Mede door de verwachte groei van het aantal inwoners neemt de druk op bereikbaarheid van werk en voorzieningen nog verder toe. Ook hiervoor zijn forse investeringen nodig die om een gezamenlijke aanpak vragen. Meer inwoners leidt tot een grotere behoefte aan banen. We werken regionaal samen aan een stabiele economische infrastructuur waarbij er in de toekomst voldoende geschikte banen zijn. Naast werk, zijn voor onze inwoners recreatieve en culturele voorzieningen en natuur rondom de steden en dorpskernen belangrijk. De druk op het landschap en de voorzieningen neemt toe en ook hier is een regionale aanpak vereist om slim en efficiënt in deze behoefte te voorzien. We moeten hierbij scherpe keuzes maken; niet alle ambities passen in de ruimte die in onze regio beschikbaar is. Daarnaast moeten we onze CO_2-footprint fors verkleinen, hebben we steeds vaker te maken met tekorten aan grondstoffen en materialen en kan ons energiesysteem de toenemende vraag naar elektriciteit niet aan. Deze thema's vragen om een regionale aanpak, aanvullend op die van gemeenten, provincie en Rijk.

We staan voor de uitdaging om de groei van wonen, werken en mobiliteit zo te realiseren dat we een balans vinden tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit, we noemen dat groene groei.
Om dit te bereiken, werken we met de gemeenten aan vijf opgaven:

- Groene groeiregio (verbinden van ruimtelijke opgaven en woningbouw)
- Productieve regio (economie en arbeidsmarkt)
- Ontspannen regio (leefbaarheid, natuur en landschap, cultuur en erfgoed)
- Verbonden regio (mobiliteit en bereikbaarheid)
- Circulaire regio (circulariteit, duurzaamheid, klimaat en energie)

Op deze opgaven is regionale samenwerking om verschillende redenen van belang, te weten:

Slim omgaan met de ruimte
Er is sprake van schaarse ruimte en veel opgaven. We kijken samen waar we welke functies willen en kunnen realiseren en hoe functies slim gecombineerd kunnen worden. We hebben hiervoor een goede regionale visie op de ruimtelijk inrichting nodig, die doorwerkt in lokaal omgevingsbeleid.

Opgaven overstijgen de gemeentegrenzen
De opgaven zijn te veel omvattend om op gemeentelijk niveau aan te pakken. Veel maatregelen die in de ene gemeente genomen worden, zijn direct van invloed op opgaven in andere gemeenten. Voor de meest optimale oplossingen is samenwerking nodig.

Financiering van bovenlokale maatregelen
We hebben te maken met bovenlokale opgaven met hoge kosten. Denk aan bovenlokale mobiliteitsopgaven, natuurherstel, een robuust watersysteem en de energietransitie. Een regionale aanpak geeft ons meer slagkracht richting diverse ministeries, de provincie en Europa.

Verplichting provincie en Rijk om opgaven regionaal op te pakken
Provincie en Rijk verplichten gemeenten om opgaven in regionaal verband op te pakken. Voorbeelden van verplichte programma's zijn de Woondeal, de Regionale woonzorgvisie, het regioarrangement, het NOVEX ontwikkelperspectief, de aanpak voor het landelijk gebied, het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) en de Regionale Energie Strategie (RES). De GMR vervult bij deze programma's een verbindende en coördinerende rol.

Efficiency en kostenvoordelen
Door samen op te trekken kan met dezelfde mensen en middelen meer bereikt worden. Bijvoorbeeld door kostenvoordelen bij gezamenlijke inkoop, het delen van kennis en het samen uitvoeren van projecten, waardoor minder menskracht nodig is.

Focus op uitvoering

In deze regionale agenda staan dezelfde vijf opgaven centraal als in de voorgaande agenda's. Onze opgaven zijn niet veranderd. Dit betekent niet dat we hetzelfde blijven doen. We komen in een nieuwe fase. In de eerste jaren van het bestaan van de GMR is gebouwd aan een gezamenlijk beeld van de toekomst van de regio. Daarom lag in de regionale agenda's voorheen de focus op beleids-ontwikkeling, onderzoek en planvorming. Dit is vastgelegd in o.a. het regioarrangement.
Voor de periode 2025-2028 ligt onze focus op uitvoering. Dat doen we als regio niet zelf, de uitvoering gebeurt door gemeenten en andere partners. Wij ondersteunen die uitvoering wel. Door betrokkenen bij elkaar te brengen, samenwerking te organiseren, gebiedsprocessen te helpen organiseren, financieringsstrategieën te ontwikkelen en middelen te helpen organiseren, te lobbyen, ons verhaal in te brengen in het programma NOVEX en andere samenwerkingen. Bovendien zorgen we dat we onze aanpak, samen met alle betrokkenen, aanpassen op nieuwe kansen en ontwikkelingen.

Integratietafel voor samenhang tussen opgaven

Afgelopen jaren bleek er steeds vaker de behoefte te zijn om (ruimtelijke) vraagstukken integraal aan te vliegen, denk aan het groen-blauw raamwerk, maar ook bijvoorbeeld onderwerpen als logistiek en circulair bouwen. In aanloop naar deze agenda wordt geoefend met een werkwijze hiervoor. Een zogenaamde integratietafel om zo de transparantie van processen en besluitvorming te vergroten en faciliterend te zijn aan de verschillende opgaven.

De werkwijze is bedoeld om bij de start op de integratietafel een onderwerp van alle kanten te belichten. Op deze manier kunnen we de opgaventeams gericht opdrachten meegeven en het te doorlopen proces op voorhand goed uitlijnen. Deze werkwijze moet ertoe leiden, dat in een aantal stappen een integraal advies wordt gegeven richting de verschillende opgaven en uiteindelijk het algemeen bestuur. De integratietafel kan zich ontwikkelen tot een logische plek voor de inbreng van externe partners.
Voor de integratietafel maken de bestuurlijke opdrachtgevers samen met het dagelijks bestuur een jaarkalender, wat meer structuur geeft. Het algemeen bestuur bespreekt deze kalender.

Uitvoeringskracht gemeenten

Veel uitvoering ligt op het bordje van de deelnemende gemeenten. In heel Nederland en eveneens in onze regio kampen gemeenten met personele krapte. Door meerdere oorzaken, waaronder personele capaciteit, netcongestie en stikstof, komt de uitvoering van plannen in het gedrang. Daarnaast zien we dat de complexiteit van de leefomgeving toeneemt. Er is een toenemende inhoudelijke en ruimtelijke afhankelijkheid tussen de opgaven.

Binnen de GMR adviseren de gemeentesecretarissen, verenigd in de Netwerkdirectie, over de haal-baarheid van de plannen, op basis van o.a. de beschikbare capaciteit. Voor de uitvoering van de

regionale agenda is, voor zover mogelijk, geïnventariseerd welke personele capaciteit gemeenten nodig hebben om de agenda uit te voeren. Een tekort aan personele capaciteit is geconstateerd voor met name:

- de uitvoering van de Woondeal, met name projectleiders, plantoetsers en verkeersdeskundigen
- de energietransitie, de hiervoor vereiste capaciteit is vaak alleen extern verkrijgbaar
- projectleiders en verkeersdeskundigen voor de planvoorbereiding van mobiliteitsmaatregelen
- begeleiders van ruimtelijke gebiedsprocessen en de uitwerking daarvan in uitvoeringsplannen

Geen enkele gemeente in onze regio is in staat om, in de huidige arbeidsmarkt, de geschetste personele knelpunten zelfstandig op te lossen. Juist samenwerking op de schaal van de GMR maakt het mogelijk om met elkaar oplossingen te genereren.

Naar aanleiding van de inventarisatie zijn de volgende maatregelen genomen of in voorbereiding om dit capaciteitsvraagstuk aan te pakken:

1. Startersprogramma Werken in Gelderland
   Met een provinciale bijdrage draait het startersprogramma Werken in Gelderland, dat is toegespitst op woningbouw. Hier maken meerdere gemeenten in de regio gebruik van.
2. Flexpool met specialisten
   Met provinciale bijdrage draait een Flexpool van specialisten in de GMR, die specifiek voor de versnelling van de woningbouwopgave wordt ingezet. Het regiobureau coördineert dit. Er wordt door meerdere gemeenten in onze regio gebruik gemaakt van deze specialisten. De Flexpool bestaat uit ingehuurde adviseurs die tijdelijk worden ondergebracht bij de gemeenten voor afgebakende klussen en opdrachten. De Flexpool werkt goed, maar is duur en er is onvoldoende borging van kennis in de regio.
3. Inrichten projectleiderspool
   Samen met het P&O-Netwerk Arnhem-Nijmegen is inmiddels een opzet gemaakt, met gebruik van de expertise van de Regio West-Brabant. Het is de bedoeling om te starten met het in dienst nemen van vijftien projectleiders, die door gemeenten kunnen worden ingehuurd voor specifieke werkzaamheden of als aanvulling op de Flexpool. Het profiel van de projectleiders wordt gerelateerd aan de opgaven van de GMR. Op deze manier verwachten we goedkoper te kunnen werken en blijft de kennis in de regio. Het projectvoorstel is nagenoeg afgerond. We verwachten dat de projectleiderspool in 2025 operationeel is. De financiële dekking voor het aanstellen van bijvoorbeeld de vijftien projectleiders, zit niet in de regionale begroting. Dit kan gefinancierd worden uit de huidige vacatureruimte bij de deelnemende gemeenten.
4. Verder uitbouwen gezamenlijke inkoop
   Gezamenlijke inkoop van goederen en diensten, zoals nu al gebeurt voor de inkoop van elektriciteit en gas kan worden uitgebreid. Dit kan voor de inkoop van bijvoorbeeld bepaalde specialistische adviezen, zoals voor de uitvoering van het Nationaal Isolatieprogramma.

De Netwerkdirectie gaat, in samenwerking met de opgavemanagers, periodiek monitoren en rapporteren hoe de realisatie van de uitvoering loopt, met name vanuit het oogpunt van beschikbare personele capaciteit en financiële ruimte. Deze inzichten worden in de bestuurlijke opgaveteams (BOT's) gedeeld. Op basis van deze inzichten (vooruitkijkend, forecasting) draagt de netwerkdirectie oplossingsrichtingen aan om de uitvoering te bevorderen.

Monitoren regionale opgaven

Afgelopen jaren zijn diverse monitoringsinstrumenten ingezet, zoals de monitor verbonden aan de Woondeal, de Economische Monitor en een monitor over CO_2-reductie. Uit de evaluatie van de GMR kwam de vraag om de uitvoering van de regionale agenda te monitoren. Komende jaren gaan we aan de slag om verschillende meetmethoden op een praktische wijze te bundelen tot een overzichtelijk instrument.

Samenwerkingsverbanden

De GMR werkt met veel partijen samen. Voor de GMR zijn de belangrijkste samenwerkingen die met Regio Foodvalley via het gezamenlijke NOVEX gebied, provincie Gelderland en The Economic Board. Daarnaast zijn er tal van andere partners waarmee vanuit de opgaven wordt samengewerkt. Zo werken we samen met partners in Europa, het bedrijfsleven, onderwijs- en onderzoeksinstellingen.

NOVEX gebied Arnhem-Nijmegen-Foodvalley

In het gebied Arnhem-Nijmegen-Foodvalley komt een aantal grote nationale opgaven samen:

- het realiseren van een schaalsprong in verstedelijking (wonen, economie, mobiliteit, leefomgeving en energietransitie)
- een forse herstelopgave van natuur- en watersystemen
- de landbouwtransitie

Om deze opgaven integraal te bekijken en aan te pakken, is het gebied door het Rijk aangemerkt als een van de NOVEX gebieden in Nederland. In de NOVEX gebieden werken Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten als partners nauw samen: gebieds- en opgavegericht. In het NOVEX ontwikkelperspectief Arnhem-Nijmegen-Foodvalley 2023 zijn de ambities en keuzes geformuleerd. Dit ontwikkelperspectief is een uitbreiding van en verdieping op de Verstedelijkingsstrategie “Meer landschap, meer stad”.
Een samenwerking met zoveel partijen is een ingewikkeld proces. Afgelopen jaren is hiervoor een structuur ontwikkeld, waarbinnen we de gezamenlijke afspraken voorbereiden. Via deze structuur werken de overheden aan de programmering (wanneer voeren we wat uit) en uitvoering (o.a. invulling van randvoorwaarden en financiering) van de afspraken.
Op gebiedsniveau worden de afspraken verder uitgewerkt in gebiedsprogramma’s. De GMR is opgedeeld in vier gebieden: Veluwezoom, Middengebied, Liemers en Rijk van Nijmegen. De door het Rijk aangewezen grootschalige NOVEX woningbouwlocaties in Arnhem en Nijmegen hebben daarbij een aparte relatie met het Rijk. Naast de landelijk gemaakte afspraken levert het regioarrangement van de GMR input voor de gebiedsprogramma's. De uitvoering van de gebiedsprogramma's vraagt vaak bijdragen van andere overheden. De ‘NOVEX structuur’ wordt gebruikt om hierover afspraken te maken met Rijk, provincie en waterschappen.

Provincie Gelderland

Beleidsontwikkeling en belangenbehartiging gebeurt deels op provinciaal niveau. We werken daarom nauw samen met de provincie Gelderland. De GMR is binnen Gelderland een stedelijke regio met een grote en ingewikkelde ruimtelijke opgave. Het is belangrijk dat de (ruimtelijke) ambities van onze regio een goede plek krijgen in de provinciale agenda’s. Bijvoorbeeld in de provinciale Omgevingsvisie, de bijbehorende verordening en andere meer sectorale programma’s, zoals voor het landelijk gebied, mobiliteit, economie en wonen. Ons regioarrangement, dat is vastgesteld door de gemeenteraden van de GMR en opgesteld in opdracht van en in samenwerking met de provincie, is de basis waarop wordt samengewerkt.

The Economic Board (TEB)

TEB is een netwerk van ondernemers, kennis- en onderwijsinstellingen, overheden en maatschappelijke organisaties. Zij stimuleert samenwerking voor een gezond en duurzaam leven onder de merknaam Lifeport. Voor meer informatie: www.lifeport.nl.
Samen met hun partners en uitvoeringsorganisaties werken zij aan de innovaties in de topsectoren van onze regio: energy, health en hightech. Voorbeelden waar TEB aan werkt, zijn het vinden van oplossingen voor aansluiting op het energienetwerk (smart energy hubs), innovatie in de gezondheidszorg, AI (kunstmatige intelligentie), ontwikkeling van onze arbeidsmarkt en CO_2-reductie.
TEB en de GMR werken veel samen. We hebben bijvoorbeeld met de provincie het initiatief genomen voor de Regio Deal en voeren deze samen uit.
Onze opgaven raken elkaar op meerdere terreinen en hierover maken we werkafspraken. De taakverdeling is grofweg dat TEB oppakt wat triple helix (overheid, ondernemers en onderwijs) moet worden georganiseerd, zoals de arbeidsmarkt bij het Human Capital Akkoord, campusontwikkeling

(Noviotech campus en Arnhems Buiten) of innovaties voor gezondheid of schaarse grondstoffen. De GMR pakt zaken op die vooral betrekking hebben op de samenwerking met andere overheden zoals wetgeving, financiering en de ruimtelijke vraagstukken.
De twee organisaties zijn bestuurlijk aan elkaar gekoppeld. Vanuit de GMR zit een vertegenwoordiger in de Board en vanuit TEB sluit de directeur aan bij het bestuurlijk overleg van de Productieve regio.

Regio Deal Arnhem-Nijmegen

De Regio Deal Arnhem-Nijmegen, Gezonde groene groei, is op 1 november 2023 gesloten tussen het Rijk, de provincie Gelderland, TEB en de GMR. De Regio Deal geldt voor de periode 2024-2027. Meer dan honderd private en publieke partijen werken samen aan zes programmalijnen:

- gezond leven
- toekomstbestendig wonen
- sterke bedrijvigheid
- werkende arbeidsmarkt
- grenzeloos samenwerken
- wijk- en dorpsgericht werken

Door het Rijk is vijftien miljoen euro beschikbaar gesteld voor deze Regio Deal en daar staat minstens zoveel cofinanciering van de deelnemende partijen tegenover. Dit betekent dat met de uitvoering van deze Regio Deal minstens dertig miljoen euro in de regio wordt geïnvesteerd.
Bij een aantal projecten binnen de Regio Deal is de GMR inhoudelijk betrokken. Dit is opgenomen bij de uitwerking van de vijf opgaven in hoofdstuk 2 tot en met 6. We zijn bijvoorbeeld betrokken bij meerdere projecten in de programmalijn “toekomstbestendig wonen”. Deze projecten vallen onder de Circulaire regio. De financiële bijdrage aan de Regio Deal-projecten is verwerkt in de betreffende opgave.
De GMR is de coördinator van de hele Regio Deal. In de begroting van het regiobureau zijn deze kosten verwerkt. Een deel is voor eigen rekening en een deel wordt bekostigd uit de toegekende rijksbijdrage. De provincie Gelderland is kassier voor de Regio Deal.

2. Groene groeiregio

De opgave Groene groeiregio bestaat uit twee delen:
- verbinden van de ruimtelijke opgaven
- wonen in balans, versnellen van de woningbouwopgave

2.1 Verbinden van de ruimtelijke opgaven

Toelichting op de opgave

In de GMR hebben we te maken met veel ruimtelijke opgaven. In deze regionale agenda zijn de verschillende opgaven uitgewerkt. De verschillende opgaven kunnen niet los van elkaar gezien worden. De ruimte in onze regio is schaars, onze middelen zijn beperkt en de verschillende opgaven hebben effect op elkaar. Het integraal bekijken en waar mogelijk verbinden van de verschillende opgaven is nodig om tot goede keuzes en maximale resultaten te komen. Daarover gaat deze opgave.

Als basis hiervoor hebben de gemeenten in de GMR in de vastgestelde Verstedelijkingstrategie (2022) een ambitie uitgesproken voor “Meer landschap meer stad”. Een gebalanceerde groei waarbij stedelijke ontwikkeling wordt gecombineerd met natuur, landschap en klimaat, economie en bereikbaarheid. In daaropvolgende documenten, zoals het regioarrangement (2023) en het NOVEX ontwikkelperspectief (2023), is deze lijn doorgezet en verder uitgewerkt. Deze documenten helpen gemeenten bij het maken van hun lokale omgevingsbeleid.

Voor het realiseren van de regie op de ruimtelijke opgaven is een aanpak uitgewerkt die uit vier onderdelen bestaat:
1. Afstemming tussen de vijf opgaven en de daaruit voortkomende ruimtelijke doelstellingen
2. Nadenken over de toekomst om nu de juiste keuze te maken
3. Ondersteuning bij de uitvoering van gebiedsprogramma’s
4. Kansen en knelpunten programmeren en agenderen bij provincie, Rijk en andere partners

Afstemming tussen de vijf opgaven en de daaruit voortkomende ruimtelijke doelstellingen

We zorgen voor regie en verbinding op inhoud, proces en uitvoering voor de ruimtelijke doelstellingen uit de verschillende opgaven. We faciliteren het inhoudelijke gesprek over de ruimtelijke thema’s door middel van eerdergenoemde integratietafel. Hieraan bespreken we met bestuurders en stakeholders onderwerpen die meerdere opgaven van de GMR raken en die afstemming en eventuele keuzes vergen. Vraagstukken die op de agenda staan zijn onder meer: netcongestie, inpassingen duurzame energieopwekking, bereikbaarheid, robuust watersysteem en natuur versterken, stikstofreductie, ruimte voor bedrijven, GMR 2120 (water en bodem sturend) en de verduurzaming van onze woningbouw.
We gebruiken 2024 om te oefenen met deze integratietafel. Als hulpmiddel voor deze gesprekken brengen we de ruimtelijke consequenties van onze opgaven in kaart en bouwen dit uit tot een ruimtelijke monitor. Hiermee bieden we overzicht aan gemeenten en andere partijen over de stand van de ruimtelijke ontwikkeling in de regio. Dit helpt om de (integrale) ruimtelijke vraagstukken te verbeelden, te bespreken en te programmeren.

Nadenken over de toekomst om nu de juiste keuze te maken

In 2023 heeft de GMR samen met de Wageningen University & Research een toekomstbeeld van de regio voor 2120 opgesteld. Deze toekomstvisie laat zien hoe wij over honderd jaar zouden kunnen leven in deze regio. In de toekomstvisie worden de belangrijkste thema’s die spelen aangestipt; nu én in het jaar 2120. Het natuurlijke systeem (rivier, natuur en landbouw) is als basis genomen. Dit

toekomstbeeld is geen blauwdruk. Het is bedoeld om ons gezamenlijke gesprek over de toekomst te voeden, zodat we nu de juiste keuzes maken.
In Nederland en in onze regio spelen grote maatschappelijke en ecologische uitdagingen die ons allemaal raken, zoals huisvesting, (drink)water en verdrogingsproblemen, energietransitie en sociale rechtvaardigheid. De oplossingen voor deze uitdagingen zijn niet eenvoudig en vragen langetermijndenken. Om tot oplossingen te komen, helpt het om eerst te kijken naar het langetermijnperspectief voor de regio en vandaaruit terug te redeneren naar wat we nu moeten doen. De toekomstvisie van de GMR 2120 wordt als achtergronddocument gebruikt om de nu te maken ruimtelijke keuzes tegen het licht te houden.

Ondersteunen uitvoering gebiedsprogramma's

De afgelopen jaren is gewerkt aan de ambitie, ontwerpprincipes en agenda's voor onze regionale ruimtelijke ontwikkeling: verstedelijkingsstrategie, regioarrangement, NOVEX ontwikkelperspectief. In 2024 is de stap richting programmeren en uitvoering gemaakt. Gemeenten, provincie, regio, waterschappen en andere partners in het gebied hebben samen ruimtelijke gebiedsprogramma's opgesteld voor vier gebieden: Liemers, Middengebied, Veluwezoom (incl. Arnhem) en Rijk van Nijmegen (incl. Nijmegen). Deze gebiedsprogramma's vormen een kapstok voor lokaal- en provinciaal omgevingsbeleid en geven zicht op de randvoorwaarden die nodig zijn voor gebalanceerde groei van het gebied. In de periode 2025-2028 is het gebiedsprogramma het 'spoorboekje' voor de bovenlokale ruimtelijke ontwikkeling in deze gebieden. Gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor de uitvoering van de maatregelen die daarin benoemd zijn en kunnen voor ondersteuning terecht bij de GMR. Deze ondersteuning kan bestaan uit coördinatie tussen de gebieden, kennis en het leveren van aanvullende capaciteit. Om daadwerkelijk uitvoering te geven aan de ruimtelijke opgaven, is het nodig dat randvoorwaarden op orde zijn. Aandachtspunten zijn onder meer netcongestie, natuurherstel (stikstof) en mobiliteit. Via de vijf opgaven wordt hier invulling en uitvoering aan gegeven.
Vanaf 2025 scherpen we de gebiedsprogramma's, samen met de gemeenten, verder aan en kijken we welke actualisatie(s) nodig zijn in aanverwante ruimtelijke trajecten. We agenderen benodigde financiële bijdragen voor bovenlokale maatregelen bij onze partners in NOVEX-verband en bij de bestuurlijke overleggen zoals het BO MIRT en BO Leefomgeving.

Kansen en knelpunten programmeren en agenderen bij Provincie, Rijk en andere partners

De uitvoering van de ambities van de GMR is mede afhankelijk van beleid en middelen van Rijk en provincie. We faciliteren de samenwerking en agenderen de ambities van GRM.

- **NOVEX uitvoeringsagenda**
  Met het NOVEX ontwikkelperspectief hebben we voor de periode tot 2040 richting gegeven aan de ruimtelijke keuzes die nodig zijn. Dit vormt de basis voor de strategische besluiten en uitvoeringsafspraken tussen alle overheidspartijen. De uitvoering van maatregelen wordt geprogrammeerd en gemonitord via de gezamenlijke NOVEX uitvoeringsagenda. De gebiedsprogramma's van de GMR en de ervaringen met de uitvoering daarvan, vormen een belangrijke grondslag voor het adaptief bijstellen van deze uitvoeringsagenda.
- **ambities van de GMR verbinden aan provinciale plannen**
  Het is belangrijk dat de ambities van de GMR een goede plek krijgen in de provinciale agenda's, bijvoorbeeld in de provinciale Omgevingsvisie, de bijbehorende verordening en andere meer sectorale programma's, zoals voor het landelijke gebied, mobiliteit, economie en wonen. In 2025 actualiseren wij samen met de provincie het regioarrangement. Enerzijds aan de hand van de nieuwste inzichten vanuit het Rijk (Nota Ruimte Rijk, landelijk coalitieakkoord 2024-2027) en provincie en anderzijds gevoed door de gebiedsprocessen in de regio. Wij agenderen onze groen-blauwe maatregelen via het provinciale programma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG).

2.2 Wonen in balans: versnellen van de woningbouw

Toelichting op de opgave

Sinds 2020 werken de gemeenten in de GMR samen met het Rijk en de provincie aan de woningbouwopgave. Dit is vastgelegd in de Woondeal 2.0. In de regio is het tekort aan betaalbare woningen onverminderd hoog. Samenwerking op woonbeleid is nodig om de snelheid van realisatie te vergroten, betaalbare woningen te bouwen en de huisvesting voor specifieke doelgroepen te realiseren. Een regionale aanpak helpt in het slim toevoegen van woonruimte in de bestaande voorraad.
Begin 2025 is een actualisatie van de tweede Woondeal afgerond: de Woondeal 2.1. De belangrijkste aanpassingen in deze tweede Woondeal zijn:

- aanscherping van de woningbouwopgave rond wonen en zorg
- actualisatie van de woningbouwambitie

De GMR heeft de ambitie om te wonen in balans. In de woningbouwopgave spelen verschillende vraagstukken tegelijkertijd, die in samenhang aangepakt moeten worden. Continuïteit en versnelling van de bouwproductie heeft prioriteit. Waarbij voldoende betaalbare woningen voor lage en middeninkomens gerealiseerd moeten worden. Daarbij komt de opdracht om te voorzien in voldoende huisvesting voor ouderen en andere aandachtsgroepen. Maar deze vragen over beschikbaarheid van woningen, is slechts een deel van wonen in balans. Even belangrijk zijn vraagstukken over klimaatadaptie en circulariteit in de woningbouw, het realiseren van leefbare wijken met voldoende mogelijkheden voor recreatie en werkgelegenheid en samenhang tussen verstedelijking en gebiedsontwikkeling.

Onze doelen

De doelen voor de opgave wonen in balans zijn:

- continuïteit en versnelling in de bouwproductie:
  - realiseren van minimaal 26.500 woningen van 2025 tot en met 2030, waarvan minimaal 34.500 woningen zijn opgenomen in plannen
  - beter benutten van bestaande voorraad
- betaalbare woningen voor lage en middeninkomens; nieuwbouw in de regio bestaat vanaf 2025 in alle gemeenten uit minimaal 30% sociale huur en twee derde deel betaalbare woningen
- voldoende huisvesting voor aandachtsgroepen:
  - ouderen en aandachtsgroepen die afhankelijk zijn van specifiek passende woningen kunnen in alle gemeenten van de GMR een woning vinden
  - in antwoord op de groeiende behoefte aan gezonde en veilige woonplekken voor arbeidsmigranten realiseren van meer aanbod
- klimaatadaptieve, conceptuele en circulaire woningbouw
- leefbare wijken

Onze activiteiten

Voor het realiseren van onze doelen werken we aan vijf speerpunten.

Speerpunt continuïteit en versnelling van de bouwproductie

De ambitie in de Woondeal is de realisatie van minimaal 33.000 woningen van 2022 tot en met 2030, en waar mogelijk meer. Richting 2040 gaat het om zo'n 55.000 woningen. Ons doel is een gezonde woningmarkt met een woningtekort van 2%. Circa 20.000 van deze woningen worden gerealiseerd in drie grootschalige NOVEX woningbouwlocaties: Nijmegen Stationsgebied, Nijmegen Kanaalzone en

de Spoorzone Arnhem-Oost. Op zeventien andere versnellingslocaties worden 17.000 woningen gebouwd. In de periode van deze regionale agenda gaat het om gemiddeld 4.300 woningen per jaar. De GMR stimuleert de woningbouw op verschillende manieren:

- **woningmarktmonitor**
  Jaarlijks actualiseren we de woningmarktmonitor, zodat we een scherp beeld van realisatie en plancapaciteit hebben. En we voeren periodiek een woningbehoefteonderzoek uit.
- **hulp bij generieke vraagstukken**
  Via tempotafels organiseren we gesprekken met marktpartijen en woningcorporaties over randvoorwaarden voor realisatie. We identificeren samen generieke kansen en knelpunten. We bieden hulp om generieke vraagstukken bij verschillende gemeenten te helpen oplossen, door voorbeeldaanpakken voor alle gemeenten te ontwikkelen. Vanuit de regio is menskracht beschikbaar om deze aanpakken te implementeren. Daarnaast is er vanuit de Flexpool een hulpbrigade om specifieke vraagstukken vanuit projecten te helpen oplossen: zowel inhoudelijke expertise, projectleiders als mediators.
- **lobby voor adequate financiële ondersteuning**
  Deze ondersteuning is nodig voor (ruimtelijke inpassing van) betaalbare woningen. De afgelopen periode is de GMR samen met gemeenten succesvol geweest in het naar de regio halen van schaarse rijksmiddelen vanuit de Woningbouwimpuls, de regeling huisvesting aandachtsgroepen, de stimuleringsregeling ontmoetingsruimten in ouderenhuisvesting, het Mobiliteitsfonds (versnellingsafspraken en mobiliteitspakketten), het gebiedsbudget voor de grootschalige woningbouwlocaties en de Start Bouw Impuls. De komende periode zet de regio zich blijvend in voor het benutten van landelijke en provinciale middelen.
- **personele capaciteit gemeenten**
  Een belangrijke randvoorwaarde voor meer woningbouw is beschikbaarheid van voldoende personeel bij gemeenten. Dit staat bij gemeenten onder druk. Vanuit de regio bieden we menskracht via een Flexpool. Vanaf 2025 ontvangen wij hiervoor structurele financiering van de provincie en werken we aan een meer structurele inbedding van de Flexpool in de regio-organisatie. Tegelijkertijd neemt de Netwerkdirectie het initiatief om met oplossingen te komen, zoals de gezamenlijke projectleiderspool. Dit moet bijdragen aan een solide basis voor alle gemeenten in een steeds moeilijkere arbeidsmarkt.
- **onderzoek planlocaties**
  We doen samen met de gemeenten een onderzoek naar de planlocaties voor periode 2030-2035.
- **organiseren van randvoorwaarden**
  Voor voldoende woningbouw zijn de aanpak van stikstof en ruimte voor aansluitingen op het elektriciteitsnet belangrijke randvoorwaarden. Samenwerking vanuit de Woondeal met de regionale aanpak voor netcongestie is cruciaal en hier zetten we op in, samen met de Productie, Circulaire en Ontspannen regio.
- **beter benutten bestaande voorraad**
  Meer woonruimte creëren kan door de bestaande voorraad beter te benutten, bijvoorbeeld door optoppen en splitsen. Nu al vindt een substantieel deel (ca. 20%) van de toevoegingen plaats in de bestaande voorraad. De GMR heeft in 2023-2024 een aanpak voor het beter benutten van de bestaande voorraad ontwikkeld. We bouwen deze aanpak verder uit. Daarnaast werken we met woningcorporaties en marktpartijen werkwijzen uit voor betere benutting van de bestaande voorraad, zodat procedures op lokaal niveau verkort kunnen worden. Daarin betrekken we de (eventuele) mogelijkheden die instrumenten, zoals een leegstandverordening en de Wet goed verhuurderschap bieden, om binnen de bestaande voorraad meer woonruimte te realiseren.

Speerpunt betaalbare woningen voor lage en middeninkomens

In de Woondeal is afgesproken dat gemeenten bij nieuwbouw twee derde betaalbare en minimaal 30% sociale huur realiseren. Deze doelstelling vraagt, dat gemeenten de woningcorporaties maximaal

in positie brengen om hun aandeel in de woningbouwopgave te kunnen realiseren. De GMR ondersteunt gemeenten hierbij.

- **voorbeeld aanpakken ontwikkelen**
  GMR, Woonkr8 (samenwerkende woningcorporaties) en Aedes werken met gemeenten en corporaties een aantal pilotaanpakken uit voor de realisatie van sociale huur binnen de woningbouwprogramma's. Deze pilotaanpakken rollen we in 2025 uit over de regio.
- **monitoring realisatie**
  De regio maakt inzichtelijk of er voldoende plannen voor sociale huur zijn. Via jaarlijkse monitoring houden we vinger aan de pols op de realisatie van de doelen. Via de Woondeal zorgen we voor uniforme definities.
- **gemeentelijk grondbeleid**
  We onderzoeken gemeentelijk grondbeleid en de waardering van grond. We bieden gemeenten instrumentarium met voorbeeldaanpakken om grondbeleid te voeren en ondersteunen vanuit de Flexpool met de implementatie hiervan. We helpen bij het verwerven van eventuele nieuwe subsidieregelingen van Rijk en/of provincie, die gericht zijn op het verminderen van de 'onrendabele toppen' en het realiseren van economisch uitvoerbare plannen. We lobbyen voor voldoende financiële mogelijkheden voor (sociale) woningbouw en trekken daarin samen op met Woonkr8 en Aedes.

Speerpunt voldoende huisvesting voor aandachtsgroepen

In het rijksprogramma Een thuis voor iedereen is de ambitie geformuleerd dat alle gemeenten hun fair-share nemen in de huisvesting van specifieke aandachtsgroepen. Specifieke aandachtsgroepen zijn bijvoorbeeld mensen die uitstromen uit instellingen, statushouders en arbeidsmigranten.

- **implementatie woonzorgvisie**
  Voor een deel van deze aandachtsgroepen is een combinatie van wonen en zorg noodzakelijk. Naast afspraken over beschikbaarheid van woningen, zijn dus afspraken over de bijbehorende welzijns- en zorgvoorzieningen nodig. In 2024 zijn deze afspraken uitgewerkt in de regionale woonzorgvisie. Deze wordt uitgewerkt in lokale woonzorgvisies of, als er sprake is van al bestaande lokale woonzorgvisies, - waar nodig - in lijn gebracht met deze regionale visie. Vanaf 2025 wordt de woonzorgvisie geïmplementeerd. Deze implementatie bestaat uit nadere afspraken tussen de regio, gemeenten, corporaties en zorginstellingen over investeringen in de woonzorg-infrastructuur. Dit vraagt een stevige verbinding met het gemeentelijk sociaal domein.
- **huisvesting arbeidsmigranten**
  In alle gemeenten in de regio is een aanzienlijk deel van de arbeidsplaatsen ingevuld door arbeidsmigranten. De gemeenten in de GMR hebben uitgesproken zich gezamenlijk verantwoordelijk te voelen voor menswaardige leefomstandigheden voor arbeidsmigranten. In 2024 is een onderzoek afgerond naar de huisvestingsopgave in relatie tot de economische sectoren. Op basis hiervan wordt een regionale aanpak geformuleerd. De GMR gaat de realisatie van deze aanpak coördineren, ondersteunen en monitoren. Dit gebeurt in samenwerking met de opgave Productieve regio.

Speerpunt klimaatadaptieve, conceptuele en circulaire woningbouw

In de Woondeal zijn doelstellingen opgenomen over de transitie naar conceptueel en circulair bouwen, met als doel in 2030 te komen tot een halvering van de uitstoot van CO_2, stikstof en gebruik van primaire grondstoffen bij het bouwproces van woningen. In 2023 is een programma Conceptueel en Circulair Bouwen (CCB) gestart. We trekken hierin samen op met de opgave Circulaire regio; meer informatie hierover is opgenomen in hoofdstuk 6.

Speerpunt wijk- en dorpsgericht werken (leefbare wijken)

Het realiseren van woningen zorgt niet automatisch voor een regio waar wonen in balans is. In de GMR zetten we in op leefbare wijken en dorpen. Hieraan werken we door integraal te kijken naar onze opgaven (zie paragraaf 2.1 Verbinden van ruimtelijke opgaven). Daarnaast werken we via twee programma's aan specifieke vraagstukken.

- **programmalijn wijk- en dorpsgericht werken Regio Deal**
  De energietransitie bestaande bouw, gezonder leven en verbeteren van de leefbaarheid in de wijk lukt alleen in samenspel met bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en lokale overheid. In deze programmalijn van de Regio Deal leren en onderzoeken we in vijf wijken in de gemeenten Rheden, Druten, Wijchen, Berg en Dal en Doesburg, welke aanpak in welk type wijk werkt en welke werkzame elementen kunnen worden gebruikt in andere wijken. Kennis wordt gedeeld via de leerkring Wijk en dorpsgericht werken. Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN) ondersteunt deze leerkring. De vijf gemeenten krijgen financiële ondersteuning, zodat daadwerkelijk resultaten geboekt kunnen worden op de inhoudelijke thema's.
- **het Nationale Programma Leefbaarheid en Veiligheid**
  Hiervan maakt Arnhem-Oost onderdeel uit. Dit programma heeft als doel om de achterstanden in onderwijs, werk, inkomen, wonen, gezondheid, leefbaarheid en veiligheid in de vijf wijken (Klarendal, Geitenkamp, Presikhaaf-West, Malburgen en het Arnhemse Broek) aan te pakken. De geleerde lessen uit dit programma worden via de leerkring Wijk- en dorpsgericht werken gedeeld met de andere gemeenten in de regio.

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht staat de begroting voor de Groene groeiregio voor de planperiode van deze agenda en de realisatie van de begroting van 2023.

	realisatie	begroting	meerjarenraming			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)						
Groene groeiregio						
Lasten	1.195	882	1.568	1.606	1.606	1.606
Baten	1.195	882	1.568	1.606	1.606	1.606
Saldo baten en lasten	-	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserve	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserve	-	-	-	-	-	-
Saldo na reserves	-	-	-	-	-	-

3. Productieve regio

Toelichting op de opgave

Een gezonde economie draagt bij aan de gezondheid, leefkwaliteit, het milieu, onderwijs, de sociale cohesie en opgaven die we hebben op het gebied van energietransitie, circulariteit en klimaat-adaptatie. Economie gaat over werk, aantallen bedrijven en banen. Maar dat niet alleen, het gaat ook over onderwerpen als innoveren en verduurzamen, banen voor iedereen in een nieuwe steeds meer digitale omgeving. Dit is het werkveld van de opgave Productieve regio.

Met de enorme woningbouwopgave in onze regio is er behoefte aan nieuwe werkplekken, zodat mensen in hun directe omgeving kunnen werken en talent voor de regio wordt behouden. We zetten in op het meer in balans brengen van wonen en werken. Dit vraagt om meer ruimte voor economische activiteiten en arbeidsplaatsen. Onze ambitie is een toekomstbestendige economie in 2040. In onze visie Economie van de Toekomst haken we aan bij actuele ontwikkelingen als de energietransitie, de circulaire transitie en de grote woningbouwopgave. Dit document vormt samen met de afspraken in het Verstedelijkingsakkoord de basis voor onze koers op economie.

We willen de kwaliteiten van onze regio steviger profileren en economische potenties beter benutten. De regio blinkt vooral uit in de innovatieve topsectoren energy, health en hightech. De topsectoren zijn momenteel samen met logistiek goed voor ongeveer 30% van de bedrijven en 50% van de banen. De kracht van deze bedrijven, geflankeerd door een campus, universiteit, hogeschool en diverse ROC's maakt deze regio uitermate interessant. De topsectoren zijn belangrijk voor het innovatieve vermogen in de regio. Voor deze sectoren moet voldoende ruimte voor doorontwikkeling in de regio zijn. TEB heeft hierin de lead, is aanjager en verbinder vanuit de triple helix. Samen met het bedrijfsleven, onderwijs- en kennisinstellingen en de overheden stimuleren zij innovaties in deze topsectoren. TEB werkt daarbij samen met de provincie en de GMR. De GMR staat samen met TEB aan de lat voor een goed vestigingsklimaat en beschikbare ruimte voor circulaire economie, de energietransitie (onderstations, batterijopslag) en voor de topsectoren op (en rond) campussen.

Naast de topsectoren zien we dat deze regio de meest bereikbare en centraal gelegen Europese regio is, waardoor ook de logistieke sector floreert. We hebben een sterk midden- en kleinbedrijf (mkb), veel innovaties komen uit dit segment. Onze kracht zit in de combinatie van de topsectoren, een sterk mkb en een logistieke sector die randvoorwaardelijk is voor ons economisch functioneren.

Human capital is een belangrijke randvoorwaarde om onze maatschappelijke doelen te kunnen bereiken. Met succes is de afgelopen periode gewerkt aan een Human Capital Agenda en een Human Capital Akkoord. Van strategie en beleid is het nu tijd voor uitvoering en projecten. Dit gebeurt in triple helix verband, waarbij TEB de regie voert. Human capital is daarom geen speerpunt meer in deze regionale agenda. We blijven er wel bij betrokken, aangezien het Human Capital Akkoord onderdeel is van de Regio Deal en we als GMR vertegenwoordigd zijn in de board van TEB.

Onze doelen

- voldoende ruimte op toekomstbestendige werklocaties om onze ambities uit het RPW 2024 voor 2025-2028 te realiseren:
  - herstructurering en verdichting van bestaande werklocaties
  - behoud van werklocatiefuncties voor het mkb
  - verduurzaming van werklocaties via herstructureringstrajecten: energietransitie, circulariteit en klimaatadaptie
  - ruimte voor circulaire economie en hoge milieucategorie bedrijven
  - ruimte voor de ontwikkeling van de campussen, op de campussen en in de omliggende gemeenten
- het stimuleren van ondernemerschap in het mkb

- het stimuleren van ontwikkeling naar een circulaire economie
- een schoon en slim logistiek ecosysteem om de leefbaarheid, economie en bereikbaarheid in de regio te verbeteren

Onze activiteiten

We richten ons op een toekomstbestendige economie. We willen behouden wat goed is, kansen grijpen en versterken wat beter kan. We monitoren de economische ontwikkelingen jaarlijks met de Economische Monitor. De basis hiervoor is gelegd in 2023. We bouwen dit uit tot een meer uitgebreide monitor/dashboard. De Economische Monitor helpt om te bepalen waar de focus moet liggen. Wat zijn de sterke punten in onze regio? Wat is kansrijk en wat niet? Waar schieten we tekort? Met deze monitor kunnen we sturen op kengetallen en beleid maken op basis van feiten en ontwikkelingen.

De activiteiten die we ondernemen om onze doelen te realiseren, zijn ingedeeld in drie speerpunten.

Speerpunt toekomstbestendige werklocaties

Goede, toekomstbestendige werklocaties zijn belangrijk voor de economie in de GMR. Deze werklocaties moeten zo zijn ingericht dat bedrijven er goed kunnen ondernemen, nu en in de toekomst. Daarnaast spelen werklocaties een belangrijke rol in het behalen van onze doelstellingen voor de energietransitie, circulariteit, klimaatadaptatie en biodiversiteit.

- **Regionaal Programma Werklocaties (RPW)**
  Dit is operationeel op 1 januari 2025. Hierin hebben we afspraken gemaakt over hoe om te gaan met bedrijventerreinen, kantoorlocaties, perifere detailhandel en campussen. In dit RPW maken we een flinke kwalitatieve slag ten opzichte van het vorige RPW, waar het vooral ging over nieuwe ontwikkelingen op de juiste plek. Toekomstige uitbreidingen van werklocaties kunnen en willen we niet meer automatisch in uitleggebieden laten landen. Herstructurering, verdichting en verduurzaming van bestaande terreinen, door middel van sloop en nieuwbouw, is het nieuwe uitgangspunt in het RPW. Een ingewikkelde, kostbare en langjarige opgave waarvoor samenwerking tussen gemeenten, bedrijven, provincie en het Rijk nodig is. We onderzoeken de meerwaarde van de oprichting van een regionaal ontwikkelbedrijf. We stimuleren de ontwikkeling naar een circulaire economie en we nemen de ruimtevraag hiervoor mee in de regionale afspraken. Dit doen we in nauwe samenspraak met de Circulaire regio.
  Gedurende de uitvoeringsperiode van het RPW vindt binnen het Intergemeentelijk Overleg Werklocaties (IOW) toetsing aan het RPW van ingediende plannen plaats. Tevens worden de trajecten rondom herstructurering van werklocaties en omgaan met netcongestie verder geconcretiseerd en waar mogelijk tot uitvoering gebracht. We ondersteunen gemeenten daarbij.
  Om het jaar monitoren we of de gemaakte afspraken binnen het RPW overeenkomen met de feitelijke situatie op dat moment. We onderzoeken met de Verbonden regio waar, wat betreft mobiliteit, kansen en knelpunten kunnen ontstaan.
  In 2024 is onderzoek gedaan naar de benodigde personele capaciteit bij gemeenten in relatie tot het RPW. Deze input is medebepalend voor onze ondersteuning hierop richting gemeenten.
- **klimaatadaptatie op werklocaties**
  Werklocaties kunnen positief bijdragen aan onze ambitie om slimmer om te gaan met de gevolgen van klimaatverandering. De gevolgen van droogte, hitte, hevige regenbuien, hoog- en laagwater zijn namelijk ook op werklocaties merkbaar. De Ontspannen regio richt zich vooral op de ruimtelijke aspecten van klimaatadaptatie. Binnen de Productieve regio richten we ons vooral op kennisdeling, het organiseren van themabijeenkomsten en het delen van best practices voor meer klimaatadaptieve werklocaties.

- **Regio Deal programmalijn “sterke bedrijvigheid”**
  In de Regio Deal is een van de benoemde urgente opgaven: het tegengaan van de achterblijvende economische groei. Onder de programmalijn “sterke bedrijvigheid” werken we een project uit dat is gericht op toekomstbestendigheid van werklocaties. Op zeven bedrijventerreinen in de regio, wordt gewerkt aan toekomstbestendigheid en daarmee aantrekkelijkheid. Dat gebeurt door een hogere organisatiegraad, grotere en duurzame beschikbaarheid van duurzame energie, betere leveringszekerheid van grondstoffen door hergebruik, recycling en kortere ketens, betere (digitale) bereikbaarheid en een goede balans tussen leefomgeving en industrie. Wij ondersteunen hierbij.

Speerpunt verbeteren van de dienstverlening aan het mkb

Mkb’ers in de regio hebben aangegeven dat de dienstverlening voor het mkb vaak niet naar wens verloopt. Hierdoor worden kansen gemist en problemen niet opgelost. Dit wordt bevestigd door betrokken stakeholders in de regio. De belangrijkste problemen zijn:

- er is veel aanbod maar er is onvoldoende inzicht in de behoefte van de ondernemers
- er is veel aanbod in ondersteuning in de regio maar dat is niet op elkaar afgestemd; de dienstverlening is daardoor minder efficiënt en doeltreffend
- mkb’ers zien door de bomen het bos niet meer qua aanbod; er is behoefte aan één loket

Om de dienstverlening aan het mkb te verbeteren zetten we in op de volgende vier punten:

1. We faciliteren de onderlinge samenwerking en afstemming tussen alle partijen in de regio, We brengen partijen bij elkaar, organiseren bijeenkomsten en initiëren werkgroepen.
2. We organiseren samen met de partners een “no wrong door systeem”. Dit betekent dat het niet uitmaakt waar een mkb’er aanklopt, we zorgen dat de ondernemer op de juiste plek terecht komt.
3. We hebben afgelopen periode enkele tools ontwikkeld voor het mkb zoals inzicht in het financieringslandschap mkb tot een miljoen. Deze tools worden ondergebracht in de dienstverlening. Daarbij nemen we thema’s als digitalisering en innovatie hierin mee.
4. Het delen van kennis door het verbinden en ontsluiten van landelijke, provinciale, regionale en lokale programma’s voor mkb’ers.

Onder leiding van het HAN lectoraat Kansrijk Ondernemen en de betrokken stakeholders werken we jaarlijks aan een praktijkgericht onderzoeksvoorstel en dienen we deze in bij het subsidieprogramma SIA-RAAK. Op deze manier ontwikkelen we stap voor stap passende dienstverlening voor onze ondernemers.

Speerpunt slimmere en schonere logistiek

Met de groei van de regio zal het relatieve belang van logistiek in ieder geval de komende jaren toenemen. Vanuit een Europees perspectief is deze regio een strategisch knooppunt van transportcorridors naar elke windrichting. Dit geeft mogelijkheden en kansen, maar ook bedreigingen. We willen de negatieve impact van transport en logistiek op de leefomgeving tot een minimum beperken én onze groei in wonen en werken faciliteren.

- **het speerpunt slimmere en schonere logistiek kent vier onderwerpen:**
  - verslimmen aanpak laadinfrastructuur (Circulaire opgave)
  - versterken en verschonen multimodaliteit (Verbonden opgave)
  - signaleren externe ontwikkelingen (Verbonden opgave)
  - ruimtelijke inpassing (Productieve opgave)

  Het doel is om de inzet van duurzame logistiek in de regio te maximaliseren. De coördinatie van het speerpunt krijgt hierbij vorm vanuit de Productieve opgave. Een nadere toelichting per deelonderwerp volgt in deze agenda bij de genoemde opgaven.
- **ruimtelijke inpassing**

We nemen logistiek mee in de ruimtelijke planningsvraagstukken. Dat doen we bijvoorbeeld in het RPW. Logistiek is namelijk niet alleen een verkeerskundig, maar ook een ruimtelijk vraagstuk. Het gaat daarbij om de realisatie van voorzieningen als (circulaire) bouwhubs, laadinfrastructuur, truck-parkings en/of stadshubs. We ondersteunen regiogemeenten met het ontwikkelen van hubs op kansrijke locaties.

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht staat de begroting voor de Productieve regio voor de planperiode van deze agenda en de realisatie van de begroting van 2023.

	realisatie	begroting	meerjarenraming			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)						
Productieve regio						
Lasten	658	878	714	768	587	689
Baten	658	843	714	768	587	689
Saldo baten en lasten	-	*-35*	-	-	-	-
Toevoeging aan reserve	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserve	-	35	-	-	-	-
Saldo na reserves	-	-	-	-	-	-

4. Ontspannen regio

Toelichting op de opgave

We willen als regio groeien in balans. Groei in inwoners, wegen, huizen, bedrijvigheid in balans met groei van de kwaliteit van onze leefomgeving. Kwaliteit van de leefomgeving is een breed begrip. Het gaat over een groene omgeving, met ruimte voor (rivier)natuur, waardevolle landschappen, land- en tuinbouw, klimaatadaptatie, mogelijkheden om te recreëren, goede voorzieningen op het gebied van cultuur, cultuurhistorie, recreatie, wonen, zorg, winkels, scholen, sportvoorzieningen, et cetera.

We heten niet voor niets de groene metropoolregio. We vinden het behouden en versterken van groen en blauw van onze regio belangrijk. Onze verstedelijking is nauw verbonden en vervlochten met het landelijk gebied en het groen en blauw in onze regio. Het landelijk gebied van GMR heeft veel variatie in het landschap, waardevolle cultuurhistorie, natuurgebieden en grote rivieren. De hoofdopgave “natuurherstel en robuust watersysteem” uit het NOVEX ontwikkelperspectief is in onze regio dan ook van cruciaal belang. Een groot deel van het landelijk gebied van de GMR is agrarisch gebied. De land- en tuinbouw in onze regio is divers van aard: intensievere land- en tuinbouw wordt afgewisseld door meer natuurinclusieve land- en tuinbouw. Onze regio is rijk aan innovatieve initiatieven voor de transitie van de land- en tuinbouw, die bijdragen aan onze doelen van natuur en het aantrekkelijker maken van het landschap, o.a. voor recreatie. De hoofdopgave “Transitie van de landbouw” uit het NOVEX ontwikkelperspectief is voor onze regio relevant.

Klimaatadaptatie is een belangrijke opgave in onze regio. Steeds vaker en heftiger merken we de gevolgen van droogte, hitte, hevige regenbuien, hoog- en laagwater. Om een gezonde en leefbare regio te blijven, is het noodzakelijk dat we ons aanpassen aan die veranderingen. Belangrijke leidraad daarbij is de Kamerbrief “Water en Bodem sturend”. Daarbij moeten in 2027 alle EU-lidstaten voldoen aan doelen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW).

De GMR kent een rijke cultuurhistorie, die zich ook in het landschap laat zien. Deze waardevolle landschappen, (rivier)natuur en cultuurhistorie willen we behouden en versterken. Dat willen we vanwege de intrinsieke waarde van deze landschappen én zodat onze inwoners en bezoekers van deze landschappen kunnen genieten.

De GMR wil een aantrekkelijke regio voor eigen inwoners en toeristen zijn, met toegankelijke recreatieve en toeristische voorzieningen, die passen bij de vraag. We streven naar een goede spreiding van recreanten over de regio. Dit is ten eerste belangrijk voor behoud en herstel van natuur, landschap en cultuurhistorie. In bepaalde gebieden willen we niet te veel en soms zelfs geen bezoekers, zodat natuur en landschap zich kunnen herstellen en ontwikkelen. Spreiding van recreatie is belangrijk voor een goede beleving van natuur, landschap en cultuurhistorie en voor de leefbaarheid van steden en dorpen.
In de afgelopen periode hebben we drie verhaallijnen gekozen die we op regionaal niveau verder willen ontwikkelen. Deze verhaallijnen zijn: Romeins verleden, WOII en Leven met het water. Een beleefbare regio met mooie verhalen draagt bij aan de identiteit van onze regio en aan een aantrekkelijk en gezond woon- en leefklimaat. Met nieuwe, slimme verbindingen en samenwerkings-verbanden verleiden we op termijn gasten om nieuwe plekken en producten te ontdekken. Zo draagt toerisme bij aan welvaart en welzijn in de regio en het versterken van het regionale verdienvermogen. Tegelijkertijd levert deze aanpak een bijdrage aan de (be)leefbaarheid van huidige hotspots.
Hiervoor is een goed routenetwerk en een goede herkenbaarheid, bekendheid, vindbaarheid en bereikbaarheid van recreatieve locaties en routes voor zowel inwoners als toeristen belangrijk. We doen dit in nauwe samenwerking met Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN). Daarbij is de vitaliteit van onze recreatief-toeristische sector van belang. Om te kunnen voldoen aan de groeiende vraag naar recreatief-toeristische voorzieningen is een gezonde recreatief-toeristische sector, met een gevarieerd aanbod, nodig.

In de GMR hebben we een bloeiend creatief klimaat en cultureel leven en kennen we een sterke culturele infrastructuur. Kunst en cultuur dragen bij aan een aantrekkelijk woon- en werkklimaat, zijn belangrijk voor het sociale klimaat en de leefbaarheid van de regio.
Cultuurregio 025 kent een eigen culturele signatuur en kracht. Bijzonder is dat nagenoeg de complete culturele keten van opleiding, productie en presentatie in 025 aanwezig is voor alle kunstvormen: toneel, muziek, dans, film, letteren, beeldende kunst, vormgeving en mode. De (inter)nationale top is hier aanwezig, evenals een innovatief middensegment met makers, gezelschappen, kleine en middelgrote podia, (kunst- en erfgoed) musea en festivals, expositieruimten, creatieve ondernemers, broedplaatsen en productiehuizen. Daarnaast kent de regio bloeiende amateurkunstgezelschappen die onze dorpskernen leefbaar en levendig houden. We vinden het belangrijk dat elk Gelders kind zich kan ontplooien en we willen cultuur, ons erfgoed en (de voorstellingen in) onze culture instellingen toegankelijk houden voor iedereen.

Wij concentreren ons op bovenstaande thema's. Omdat het bij ieder van deze thema's belangrijk is om regionaal samen te werken. Dit betekent niet dat voorzieningen zoals scholen, winkels en sport niet belangrijk zijn. Integendeel: die maken eveneens een belangrijk onderdeel uit van de leefomgeving en leefkwaliteit. Maar dit zijn zaken die door gemeenten individueel of in andere, bestaande bovenlokale verbanden worden opgepakt. Het thema bruisende binnensteden, krachtige kernen komt in deze regionale agenda, in tegenstelling tot de vorige regionale agenda, dan ook niet terug: datgene wat we regionaal op willen pakken is inmiddels belegd binnen verschillende andere opgaven.

Onze doelen

- "Meer landschap, meer stad"; groen en blauw in stedelijk en landelijk gebied versterken:
  - behoud en herstel van natuur en biodiversiteit
  - een robuust water- en riviersysteem, dat past bij de veranderende klimaatomstandigheden
  - het creëren van drieduizend hectare extra uitloopgebied in onze regio, waarin inwoners en bezoekers kunnen recreëren
- een aantrekkelijke regio zijn voor bezoekers van binnen en buiten de regio:
  - goede en toegankelijke toeristische-recreatieve voorzieningen
  - een goede spreiding van recreatief-toeristische voorzieningen over de regio, o.a. met het oog op natuurbehoud en herstel
  - goede culturele voorzieningen en een actief cultureel netwerk van topinstellingen, midden-segment, amateurkunst, cultuureducatie en vrijwilligers

Onze activiteiten

We werken aan de realisatie van onze doelen via drie speerpunten. In de afgelopen jaren hebben we gewerkt aan het concreet en uitvoerbaar maken van onze ambities. We zijn gestart met de uitvoering van die plannen. Voor de periode 2025-2028 ligt onze focus op de uitvoering. Dat doen we als regio niet zelf; de uitvoering gebeurt door gemeenten en andere partners. Wij ondersteunen die uitvoering wel. Door betrokkenen bij elkaar te brengen, samenwerking te organiseren, gebiedsprocessen te helpen organiseren, financieringsstrategieën te ontwikkelen en middelen te helpen organiseren, te lobbyen en ons verhaal in te brengen in NOVEX en andere samenwerkingen. Daarnaast zorgen we dat we onze aanpak, samen met alle betrokkenen, aanpassen op nieuwe kansen en ontwikkelingen.

Speerpunt groen-blauw raamwerk en landelijk gebied

- **uitvoeringsprogramma groen-blauw raamwerk en landelijk gebied**
  Uitvoeren van dit programma in nauwe samenhang met de gebiedsprocessen, zoals beschreven bij de Groene groeiregio in paragraaf 2.1. Dit betekent verdere uitwerking en uitvoering van het groen-blauw raamwerk, waarbij we ons focussen op regio-overstijgende thema's en gebieden. Belangrijke thema's zijn de invulling van water en bodem sturend en de bijdragen van land- en tuinbouw en de landbouwtransitie aan onze doelen in het groen en blauw. Voor de uitvoering van het groen-blauw raamwerk is capaciteit nodig bij gemeenten. Deze brengen we in kaart en we helpen gemeenten met het organiseren hiervan en het zoeken naar financiering hiervoor.
  De gebieden waarop we ons richten zijn:
  - het Liemerse Broek en de recreatieve uitloopgebieden in de Liemers
  - de doorontwikkeling en realisatie van Park Lingezegen en de Ambitie voor de Boven-Linge in het Middengebied
  - de Groene Mantel in het Rijk van Nijmegen, met daarbinnen o.a. de Blauwe motor, groen-blauwe dooradering en Kop Malden
  - natuur- en beekherstel in de Veluwezoom
  - Gelderse Poort in relatie tot de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) en Integraal riviermanagement (IRM); binnen deze programma's onderzoeken we of we onze doelen voor natuurherstel en een robuust watersysteem in samenhang en samenwerking kunnen realiseren
  - groen en blauw in de stad en daarmee een bijdrage leveren aan klimaatadaptatie; zie Circulaire regio
- **lobby en organiseren financiering**
  Provincie Gelderland en het Rijk zijn al belangrijke partners in de uitvoering van onze activiteiten, we blijven actief werken aan het realiseren van samenwerking, delen van kennis en verwerven van financiering. Op Europees vlak verkennen we de mogelijkheden voor het verkrijgen van financiering voor de uitvoering en het delen van kennis.

Speerpunt recreatie en toerisme

- **voorbereiden ruimtelijke keuzes om recreatie en bezoekers beter te spreiden over de regio**
  Waar we op veel onderwerpen de afgelopen jaren al een mooie basis hebben gelegd en ons nu op uitvoering kunnen richten, geldt dat niet voor de spreiding van recreatie. We moeten op basis van het groen-blauw raamwerk en het toeristisch-recreatieve aanbod in de regio nadenken over hoe spreiding van recreatie en toerisme over de regio kan worden gestimuleerd. Een belangrijk vraag hierbij is hoe recreatie en toerisme goed kan samengaan met andere functies, zoals natuur, landschap en landbouw. Samen met de Verbonden regio kijken we hoe hubs en toeristische overstappunten (TOP's) hier een rol in kunnen spelen. In 2024 maken we hiermee een start, maar wij zullen dit verder moeten uitwerken en verfijnen in 2025 en daarna.
- **uitvoeren ambitiedocument en uitvoeringsplan verhaallijnen**
  In 2024 maken we een ambitiedocument en uitvoeringsplan voor de verhaallijnen. De uitwerking van de verhaallijnen WOII, Leven met het water en Romeinen maken hier in ieder geval onderdeel van uit. Vanaf 2025 gaan we werken aan de uitvoering van dit plan. Het (helpen) uitvoeren van het Masterplan Romeins verleden maakt hier onderdeel van uit.
- **fiets- en wandelroutenetwerk verder uitbreiden en beleving toevoegen**
  In samenwerking met de Verbonden regio werken we aan de verdere uitbreiding van fiets- en wandelroutenetwerken door bijvoorbeeld TOP's te realiseren. Het beheer en onderhoud van de routenetwerken maakt vooralsnog geen onderdeel uit van de bijdrage en rol van de GMR. We zijn wel betrokken bij het nadenken en besluiten over de manier waarop dit wordt georganiseerd. Mocht in 2024 blijken dat we een rol hebben in beheer en onderhoud, dan doen we hiervoor een voorstel aan gemeenten, inclusief de benodigde randvoorwaarden in capaciteit en geld.

- **profileren bezoekersmogelijkheden in de regio**
  We gaan samen met o.a. TVAN de verschillende recreatie- en bezoekersmogelijkheden in de regio goed en in balans op de kaart zetten en profileren. We doen dit vanuit de uitgangspunten van de samenwerkende gemeenten, waar de drie verhaallijnen onderdeel van zijn.

Speerpunt cultuur

- **uitvoeringsplan transformatievoorstel cultuur**
  We richten ons op het afronden van de uitvoering van het uitvoeringsplan om onze culturele infrastructuur te versterken. Daarnaast zorgen we dat de resultaten van dit uitvoeringsplan een plek krijgen binnen de bestaande organisaties en initiatieven. We doen dit samen met de provincie. Het gaat hier om het borgen van de resultaten van vier van de vijf hoofdlijnen van het uitvoeringsplan: innovatie in de culturele sector, cultuureducatie, opleiding van professionals in de kunst en het versterken van de ondersteuning van amateurkunst en vrijwilligers. De hoofdlijn van het versterken van de verhaallijn Romeinen, wordt geborgd in het uitwerken van de drie verhaallijnen (zie speerpunt recreatie en toerisme).
- **verkenning Nijmegen culturele hoofdstad**
  Nijmegen verkent of zij een bod wil doen voor culturele hoofdstad 2033. We hebben afgesproken samen op te trekken in die verkenning en een eventueel vervolg daarop. We richten ons op het ontwikkelen van een bod dat bijdraagt aan onze regionale opgaven en vraagstukken in brede zin (dus niet alleen cultuur).
- **aansluiten bij landelijke en provinciale ontwikkelingen**
  Op landelijk niveau wordt steeds meer gekeken naar de (cultuur)regio's als het gaat om cultuur en cultuurbeleid. We volgen deze ontwikkelingen en spelen daar op in. Ditzelfde geldt voor de ontwikkelingen op provinciaal niveau.

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht staat de begroting voor de Ontspannen regio voor de planperiode van deze agenda en de realisatie van de begroting van 2023. Voor 2024 wordt nog een begrotingswijziging voorgelegd, die een direct gevolg is van de begrotingswijziging die in 2023 op het speerpunt Duurzaam toerisme is geaccordeerd. Hiermee komt de totale begroting voor 2024 uit op € 770.000.

	realisatie	begroting	meerjarenraming			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)						
Ontspannen regio						
Lasten	500	531	704	722	722	722
Baten	500	531	704	722	722	722
Saldo baten en lasten	-	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserve	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserve	-	-	-	-	-	-
Saldo na reserves	-	-	-	-	-	-

5. Verbonden regio

Toelichting op de opgave

Deze opgave gaat over veilige en duurzame bereikbaarheid van onze regio. Onze mobiliteit verbindt meer stad met meer landschap. We zetten daarom in op een mobiliteitskoers in evenwicht met de andere opgaven in de regio. We werken vanuit een integraal perspectief, zodat de toekomstige mobiliteitsmaatregelen niet alleen goed zijn voor onze bereikbaarheid, maar ook bijdragen aan een prettige leef- en woonomgeving, gezondheid en natuur en recreatie.

De verstedelijkingsopgave in de regio is groot. Er zijn 60.000 extra woningen en extra werklocaties nodig tot 2040. De mobiliteitsdruk neemt toe. Uitgaande van het huidige mobiliteitsgedrag, ontstaan door 60.000 extra woningen alleen al zo'n 300.000 extra dagelijkse autoritten. Zonder extra investeringen zijn de nieuwe woningen letterlijk en figuurlijk onbereikbaar. De locatie waar we bouwen, maakt voor mobiliteit veel uit. De regio kiest bewust ervoor om de extra benodigde woningen zo veel als mogelijk te bouwen in bestaand stedelijk gebied rondom OV-knooppunten. Dit leidt niet alleen tot minder extra autoritten, maar geeft daarnaast een mobiliteitstransitie naar meer openbaar vervoer, meer fietsgebruik en meer verplaatsingen te voet. Een groot aantal mobiliteitsmaatregelen zijn essentieel voor onze woningbouwopgave. Zonder verbeterde ontsluiting en mobiliteitsmaatregelen is het onmogelijk de afgesproken aantallen woningen en bijbehorende werklocaties te realiseren. We signaleren in toenemende mate knelpunten in het mobiliteitsnetwerk, die alleen in samenhang op te lossen zijn.

In het landelijk gebied stijgt het autogebruik en is alternatief vervoer te beperkt aanwezig. Alternatieven voor autovervoer zijn nodig om het landelijk gebied voor iedereen duurzaam bereikbaar te houden.
Het beter op elkaar laten aansluiten van verschillende modaliteiten is noodzakelijk voor de mobiliteits-transitie en de bereikbaarheid van de regio. Regionale samenwerking is hiervoor een voorwaarde. De mobiliteitstransitie geldt niet alleen voor de toekomstige inwoners. Ook de huidige inwoners in de regio krijgen hiermee te maken. De transitie vraagt investeringen in onze infrastructuur en gedrags-verandering van onze bewoners. Daarvoor is het nodig dat mensen minder gaan reizen, vaker buiten de spits reizen of vaker kiezen voor een duurzaam alternatief.

Onze ambitie is duurzame bereikbaarheid voor inwoners en bedrijfsleven. Bereikbaarheid is voor inwoners en bedrijfsleven cruciaal om mee te doen aan de maatschappij. We zetten meer in op nabijheid en het voorkomen van bereikbaarheidsongelijkheid. Met de nieuwe OV-concessie voor de regio op komst (2026) is er een reële kans op verschraling van het OV-aanbod. We vragen met klem aandacht voor het behoud van het OV-aanbod. De in 2024 vastgestelde position paper en bijbehorende ambitienetwerkkaart is leidraad voor onze verdere aanpak.

We zien steeds grotere verschillen tussen stad en ommeland. In het landelijk gebied neemt het gebruik van OV en fiets af en stijgt het autobezit en autogebruik. Terwijl in de steden het autogebruik stabiliseert, het OV-aandeel standhoudt en de fiets enorm groeit. De toenemende autoafhankelijkheid leidt ertoe dat inwoners zonder rijbewijs of zonder auto in bepaalde kernen niet meer volwaardig mee kunnen doen in de samenleving. En het draagt niet bij aan de gewenste verduurzaming van onze mobiliteit.

Vanuit het klimaatakkoord zijn tussen Rijk, provincie en regio afspraken gemaakt om integrale duurzame mobiliteitsmaatregelen uit te werken. Voor het verminderen van de CO_2-uitstoot zijn concrete doelen afgesproken: 55% CO_2-reductie in 2030 (ten opzichte van 1990) en nagenoeg geen CO_2-uitstoot meer in 2050. Deze doelen zijn breed omarmd en vragen om flinke ingrepen, niet in de laatste plaats in onze mobiliteit. Immers, ruim 25% van de CO_2-uitstoot komt door onze mobiliteit. Om de afgesproken CO_2-reductie te behalen, zijn duurzame mobiliteitsmaatregelen nodig. In 2024 zijn

hiervoor de koers en ambities uitgewerkt in een Regio Mobiliteitsprogramma (RMP). In de periode 2025-2028 maken we samen met de provincie en de gemeenten afspraken over de verdere implementatie van het RMP. Wij onderzoeken of een eventueel regionaal mobiliteitsfonds van toegevoegde waarde is en wat de consequenties daarvan zijn.

Vanuit Europa gezien vormt de GMR een strategisch knooppunt van transportcorridors. In Den Haag worden plannen ontwikkeld voor oplossingen op de lange termijn, voor extra capaciteit voor goederenvervoer via weg, water en spoor in Oost-Nederland. De GMR heeft hierin geografisch gezien een strategische schakelrol. Deze goederencorridors concurreren in ruimte met andere opgaven in onze regio, zoals de woningbouwopgave. Een verwachte toename in goederenvervoer heeft impact op de bereikbaarheid en leefbaarheid in de regio zelf. En kan een toenemend gevoel van onveiligheid, overlast en/of gezondheidsproblemen voor onze inwoners betekenen.

Het wordt steeds drukker op onze wegen. Met de toenemende verkeerdrukte wordt de kans op ongelukken groter. Naast een goede bereikbaarheid is het vooral belangrijk dat het veilig is in het verkeer. De oplossing daarvoor ligt niet alleen in een goede infrastructuur met veilige wegen en fietspaden. Het gedrag van iedereen die aan het verkeer deelneemt, speelt hierin een belangrijke rol. Om verkeersslachtoffers te voorkómen, pakken we de belangrijkste risico's aan (risico-gestuurde aanpak).

Onze doelen

Mobiliteit en bereikbaarheid staan niet op zichzelf, maar moeten in balans zijn met de andere doelen rondom verstedelijking, klimaat, veiligheid en gezonde leefomgeving. We willen terughoudend zijn met het uitbreiden van de ruimte die voor mobiliteit nodig is, omdat de schaarse ruimte ook nodig is voor andere functies. We streven daarom niet naar maximalisatie van de bereikbaarheid, maar naar een optimale bereikbaarheid in relatie tot de andere doelstellingen. Mobiliteit en bereikbaarheid zijn integrale vraagstukken geworden. We willen bijdragen aan de doelen van brede welvaart en een bijdrage leveren aan de afgesproken CO_2-reductie.

- **toekomstbestendig mobiliteitsnetwerk**
  Een toekomstbestendig mobiliteitsnetwerk is een randvoorwaarde om de ambities van onze verstedelijkingsopgave tot 2040 uit te voeren. We willen de bereikbaarheid verbeteren en ons mobiliteitssysteem toekomstbestendig maken door:
  - het beter benutten van de beschikbare capaciteit van onze infrastructuur, door te stimuleren om minder, buiten de spits of op minder drukke dagen te gaan reizen
  - daar waar knelpunten blijven bestaan, streven we naar een vergroting van de capaciteit en doorstroming van het mobiliteitsnetwerk; dat geldt zowel voor fiets, bus, trein als auto
- **toegang voor iedereen**
  Iedereen heeft recht op bereikbaarheid, zodat iedereen kan meedoen in onze samenleving. Iedere inwoner in de GMR heeft in 2028 alternatieven voor de (eigen) auto beschikbaar binnen loopafstand (deelmobiliteit, (flexibel) OV) of korte fietsafstand (HOV). Bereikbaarheid wordt niet alleen bepaald door de afstand (nabijheid) en snelheid (reistijd), maar ook door de toegankelijkheid en betaalbaarheid van vervoermiddelen en het voorhanden zijn van alternatieven. We willen dat onze inwoners in 2028 meer ontplooiingsmogelijkheden hebben dan nu. Concreet willen we dat onze inwoners meer arbeidsplaatsen/voorzieningen binnen een acceptabele reistijd binnen bereik hebben.
- **duurzame manier van reizen**
  We streven naar een mobiliteitssysteem waarin het logischer en aantrekkelijker is om een bewuste keuze te maken voor een duurzame manier van reizen. Dat wil zeggen: niet of op een ander tijdstip reizen, of met een duurzaam vervoersmiddel of een ketenreis met een combinatie daarvan. Onze meetbare doelstelling is dat er eind 2026 zo'n 20.000 nieuwe 'Slimme & Schone reizigers' zijn ten opzichte van 2022.

- **veiligheid**
  Onze ambitie is nul verkeersslachtoffers via een risico-gestuurde aanpak. Eind 2028 is het aantal verkeersdoden en -gewonden in elke gemeente ten opzichte van 2021 gedaald.
- **gezondheid en aantrekkelijke leefomgeving**
  We willen meer korte ritten met de fiets. In 2028 is de fiets en de e-bike het meest gekozen vervoermiddel in onze regio voor korte ritten. Daarmee verbeteren we enerzijds de vitaliteit van onze inwoners en zorgen anderzijds voor een gezondere luchtkwaliteit.

Onze activiteiten

Voor het realiseren van onze doelen werken we met twee speerpunten.

Speerpunt voorzieningen en infrastructuur

- **uitwerken mobiliteitsafspraken met Rijk**
  Investeringen in ons mobiliteitsnetwerk zijn noodzakelijk om de regio bereikbaar te houden. Hiervoor hebben we afspraken gemaakt met het Rijk en de provincie. We zetten in op het uitwerken hiervan. De afspraken hebben betrekking op:
  - verbreding A50
  - realisatie doortrekking A15/verbreding A12
  - spoor Utrecht-Arnhem-Duitse grens
  - vrije spoorkruising Arnhem-Oost
  - netwerkanalyse 2030-2040 Regio Foodvalley/GMR
  - RegioExpres: sneltrein op spoor Arnhem-Doetinchem-Winterswijk
- **investeringen in spoor**
  Op het spoor is en wordt fors geïnvesteerd. Door realisatie van het Programma Hoogfrequent Spoor (PHS), de aanpak van Station Nijmegen en elektrificatie van de Maaslijn.
  Belangrijke wensen voor ons zijn de frequentieverhoging van de sprinter tussen Nijmegen-Wijchen-Oss-Den Bosch en de Maaslijn, het verbeteren van de spoorlijn Tiel-Arnhem, het versterken van de ICE-verbinding tussen Arnhem en Frankfurt/Berlijn en het versnellen van de IJssellijn. Het knelpunt brug Ravenstein en de overwegveiligheid zijn hierbij aandachtspunten. Daarnaast speelt de discussie over de noordtak van de Betuweroute. Door deel te nemen aan alle (ambtelijke en bestuurlijke) relevante overleggen over goederenvervoer zorgen we ervoor dat we de belangen van de regio bewaken.
- **gebiedsaanpakken**
  In 2024 is toegewerkt naar een gericht maatregelenpakket voor drie gebiedsaanpakken: A325 corridor, Zuid- en Westflank Nijmegen en Oostflank Arnhem. In de gebiedsaanpakken komen onze integrale mobiliteitsopgaven samen. Hierbij is een directe koppeling gelegd met de NOVEX uitvoeringsagenda. Dit concretiseren we in 2025 en verder.
- **agenderen mobiliteitsprojecten op en rondom rijkswegen**
  Naast de projecten waarover afspraken zijn gemaakt, zijn drie projecten gedefinieerd die we op de agenda willen zetten. Te weten:
  - rondom de A50 aandacht voor het onderliggend wegennet en de bijbehorende mobiliteitstransitie
  - mobiliteitspluspakket boven op de bestaande plannen van de A15/A12; een eerste aanzet is in 2024 voorbereid
  - pré-verkenning naar de knelpunten rondom de A73
- **actieve mobiliteit als speerpunt in transitie naar meer duurzame mobiliteit**
  In de GMR is actieve mobiliteit (lopen en fiets) speerpunt in de transitie naar meer duurzame mobiliteit. In de regio zijn veel autoritten korter dan 7,5 kilometer. Een afstand die op de fiets en zeker op de e-bike voor veel inwoners, werknemers en bezoekers goed te doen is. Het stimuleren

van de overstap van auto naar fiets op deze ritten, vraagt om een breed pakket aan maatregelen. De GMR is hier aanjager van en richt zich met name op projecten die gemeentegrenzen overschrijden. We blijven inzetten op het verder ontwikkelen en verbeteren van ons doorfietsroutenetwerk. Actiepunten hierbij zijn: uitbouwen van het netwerk, beter voeden van de woongebieden en naar OV-knooppunten met goede fietsparkeermogelijkheden, integreren van recreatieve fietsroutes in het doorfietsnetwerk en gerichte ingrepen om de verkeersveiligheid te waarborgen.

- **regionaal mobiliteitsnetwerk**
  Goede bereikbaarheid vraagt om het optimaal benutten van verschillende modaliteiten. Technologische ontwikkelingen maken het reizigers steeds makkelijker om goed geïnformeerd voor de meest handige vervoerwijze te kiezen. Dit betekent dat de verknoping van de mobiliteitsnetwerken aandacht behoeft. Hubs en deelmobiliteit zijn hier onderdeel van, bijvoorbeeld via buurt- en stadrandhubs met overstapmogelijkheden op deelmobiliteit (deelfiets, deelscooter en deelauto). Onze rol is om zowel te inspireren als af te stemmen. Het gaat daarbij niet alleen om fysieke investeringen in bijvoorbeeld fietspaden, OV en hubs. Het gaat om aanvullende (flankerende) mobiliteitsmaatregelen zoals parkeernormen en deelmobiliteit, verlagen van snelheid, stringenter parkeerbeleid, verminderen van rijstroken en zero-emissiezones. Daar waar mogelijk willen we gebruik maken van financiële mogelijkheden bij het Rijk en de provincie.
- **belangenbehartiging openbaar vervoer**
  De GMR is niet zelf de opdrachtgever voor het openbaar vervoer. We zijn de vertolker van het regionale belang voor het openbaar vervoer namens de samenwerkende gemeenten. Of het nu gaat om versterking van het HOV-netwerk, de realisatie van stadsrandhubs, de lobby voor behoud van OV-aanbod, de wens tot integratie van het doelgroepenvervoer of de opstart van deelmobiliteit.
- **verkeersveiligheidsbeleid**
  De daling van het aantal verkeersdoden stagneert, terwijl het aantal verkeersgewonden toeneemt. De gemeenten in de regio hebben ieder hun eigen verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van verkeersveiligheidsbeleid. Wij spelen een stimulerende en ondersteunende rol, door samen met de gemeenten toe te werken naar een integraal en uniform verkeersveiligheidsbeleid. De risicogestuurde aanpak vormt de kern van onze aanpak.

Speerpunt duurzame mobiliteit en gedrag

- **programma Slim & Schoon Onderweg**
  Dit programma gaat om het stimuleren van duurzaam en slim reisgedrag. De maatregelen uit het programma helpen inwoners, forensen, bezoekers en (logistieke) ondernemers bewust te kiezen. Een gedragsaanpak op mobiliteit vergt een lange adem. We willen daarom in de periode 2025-2028 vasthouden aan de focus van de aanpak.
  De scherpere CO_2-regels maakt onze gedragsaanpak voor mobiliteit steeds minder vrijblijvend. Landelijk worden werkgevers verplicht onderzoek te doen naar de eigen CO_2-prestaties en de CO_2-uitstoot te verminderen. De werkgeversaanpak in het programma speelt hierop in.
- **efficiënt gebruik beschikbare infrastructuur**
  We ontwikkelen maatregelen die een efficiënt gebruik van de beschikbare infrastructuur stimuleren. We gebruiken hierbij technologie en werken data-gedreven. De regio heeft een coördinerende rol. Vanwege beperkte capaciteit bij gemeenten, kan de regio de gemeenten helpen met capaciteit of met praktische hulp, bijvoorbeeld via een toolbox. De regio deelt kennis over succesvolle aanpakken en kansen voor opschalen met partners. Bij efficiënt gebruik van infrastructuur hoort ook veilig gebruik. We stimuleren verkeersveiligheid door gerichte verkeerseducatie en gedragscampagnes.

- **duurzame logistiek**
  Logistiek is een belangrijk onderdeel om CO_2 in mobiliteit te verminderen. Samen met de Productieve en Circulaire regio zetten we in op: het versnellen van de realisatie van de laad-infrastructuur, het versterken van multimodaliteit, het signaleren van externe ontwikkelingen en ruimtelijke inpassing van logistieke hubs en bouwlogistiek.
  We werken gericht aan drie opdrachten:
  - versnelde uitrol laadinfrastructuur
    Wij willen een brug slaan tussen de centrale aanpak vanuit het landsdeel Oost (Nationale Agenda Laadinfrastructuur-Oost) en de regiogemeenten. Via kennisdeling en pilotprojecten stimuleren we een tijdige realisatie van voldoende laadinfrastructuur voor personenvervoer, logistiek en OV, waarbij we oog hebben voor de problemen rondom netcongestie.
  - versterken en verschonen multimodaliteit
    We werken als 'bovengemiddeld knooppunt' samen met het ministerie van IenW via het MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) Programma Topcorridors, waarbij slim en schoon voor ons als regio centraal staat. De projecten met het Rijk zorgen ervoor dat we de meest duurzame schakel in het Europese TEN-T corridor-netwerk worden. En dat de bereikbaarheid in de regio niet verder onder druk komt te staan als gevolg van toenemend internationaal goederenvervoer. We willen meer duurzame logistiek met een groter aandeel binnenvaart en spoor. Hierdoor realiseren we een lagere CO_2-uitstoot, verbeterde luchtkwaliteit en minder congestie op de weg. Het verknopen van de verschillende modaliteiten is hiervoor noodzakelijk. De aanpak vanuit de GMR focust op het versterken van de samenwerking tussen binnenhavens, het stimuleren van een 'modal shift' bij het bedrijfsleven naar water en spoor en het verduurzamen van de binnenvaart.
  - signaleren externe ontwikkelingen
    We zijn de vertolker van het regionale belang bij landelijke goederenvervoer-vraagstukken, zoals Goederen corridor Noordoost Europa (GNOE). We streven daarbij naar betrouwbare, robuuste, duurzame en veilige goederenvervoercorridors en het voorkomen van conflicten met onze woningbouwlocaties en andere regionale afspraken. Daarnaast willen we zorgen dat externe veiligheid op de bestaande routes niet toeneemt en dat de normen voor geluids-grenswaardes en trillinghinder worden gerespecteerd.

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht staat de begroting voor de Verbonden regio voor de planperiode van deze agenda en de realisatie van de begroting van 2023.

	realisatie	begroting	meerjarenraming			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)						
Verbonden regio						
Lasten	1.945	1.268	1.224	1.255	1.255	1.255
Baten	1.945	1.268	1.224	1.255	1.255	1.255
Saldo baten en lasten	-	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserve	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserve	-	-	-	-	-	-
Saldo na reserves	-	-	-	-	-	-

6. Circulaire regio

Toelichting op de opgave

Deze opgave gaat over het zuiniger en slimmer omgaan met energie, grondstoffen en producten. Hoe kunnen we onze ecologische voetafdruk zo klein mogelijk maken en in balans houden met de andere opgaven die we als regio nastreven, zoals het creëren van voldoende woonruimte, werkgelegenheid en recreatievoorzieningen?

Circulaire economie is een transitievraagstuk waar de hele samenleving mee te maken heeft. We willen verspilling voorkomen, anders ontwerpen, de levensduur van producten verlengen en producten leasen, hergebruiken en recyclen. Dit is hard nodig, want er raken nog veel grondstoffen verloren, omdat we ze bijvoorbeeld verbranden. In Nederland vond in 2023 al op 12 april de zogenaamde Earth Overshoot Day plaats, de dag waarop Nederland de biocapaciteit heeft gebruikt die voor een jaar beschikbaar is. De GMR wil voorsorteren op een toekomst, waarin materialen en grondstoffen steeds schaarser worden en wil anticiperen op Rijks- en overheidsbeleid zoals het Nationaal Programma Circulaire Economie.

Circulariteit, klimaat en energie worden in landelijk en Europees beleid steeds meer geïntegreerd benaderd. Onder meer omdat circulariteit nodig is om klimaatdoelen te halen. Maar ook omdat het verstandig is om de energietransitie zo circulair mogelijk te laten verlopen, aangezien materialen en grondstoffen schaarser worden. We hebben de ambitie om uit te groeien tot circulaire topregio, nationaal en internationaal bekend om inspirerende circulaire initiatieven en projecten. We willen dat gemeenten, bedrijven en inwoners weten dat de GMR een circulaire topregio is en dat zij hier trots op zijn. En dat onze regio bezoekers vanuit andere landen en regio's inspireert.
Onze focus ligt bij het circulair ontwikkelen van de bouwketen, de grond-, weg- en waterbouwsector (GWW) en een aantal productie-/reststoffenketens waar we als gezamenlijke overheden verschil kunnen maken. Onze gezamenlijke inkoopkracht weten we goed te benutten om de circulaire transitie in onze regio te versnellen.

De circulaire opgave draagt bij aan het slimmer omgaan met de gevolgen van klimaatverandering door klimaatadaptatie. Onderwijsinstellingen en bedrijven in onze regio en daarbuiten bouwen veel kennis op over thema's als hitte, droogte en extreme regenval. Die kennis kunnen we breed toepassen bij projecten in onze gemeenten. Zo leren we om klimaatbestendig te bouwen, vergroenen we stad en dorp, weten we beter om te gaan wateroverlast, hitte en droogte en gaan we steeds slimmer om met het opvangen, vasthouden en hergebruiken van water.

Het realiseren van de klimaatdoelen van Parijs (2015) is nodig om verdere opwarming van de aarde en de gevolgen daarvan te voorkomen. Het Rijk heeft als doel vastgelegd om de uitstoot van broeikasgassen met tenminste 55% te verminderen in 2030 en met 95-100% in 2050. We stappen daarom over van fossiele op duurzame energiebronnen, zoals zon en wind. In onze Regionale Energiestrategie (RES) hebben we onze ambities en aanpak uitgewerkt. Tegelijkertijd staat ons energiesysteem onder grote druk door de toegenomen vraag naar elektriciteit. Nieuwe en bestaande woonwijken en bedrijven, duurzame mobiliteit en ook duurzame opwek van energie doen de behoefte aan elektriciteit enorm stijgen. Netcongestie is in kort tijdsbestek een belangrijke belemmering geworden voor het realiseren van onze opgaven. Dit vraagt om regionale afstemming en het voorbereiden van keuzes door provincie en gemeenten.

Onze doelen

- de GMR ontwikkelt zich tot een nationaal en internationaal bekende circulaire topregio
- gemeenten kopen circulair in en gemeentelijke opdrachten worden circulair aanbesteed
- in 2030 is de bouwsector in onze regio minstens 50% circulair en 100% in 2050, deze ambitie is vastgelegd in de Woondeal 2.0
- de regio is klimaatbestendig
- bedrijven, inwoners en gemeenten gebruiken minder fossiele energie
- in 2030 is de opwek van 1,62 Twh duurzame elektriciteit in onze regio gerealiseerd
- ons energiesysteem is stabieler en er is er weer voldoende ruimte voor nieuwe aansluitingen

Onze activiteiten

Voor het realiseren van bovenstaande doelen, gaan we op meerdere manieren aan de slag. We hebben onze activiteiten geordend in vier speerpunten.

Speerpunt grondstoffen en ketens

Onder dit speerpunten vallen activiteiten die bijdragen aan het ontwikkelen tot een circulaire topregio. En natuurlijk hoort hierbij dat we als overheden dan zelf het goede voorbeeld geven en circulair inkopen.

- **circulaire projecten stimuleren en uitdragen**
  We zorgen samen met onze partners voor een omgeving waarin circulaire projecten tot bloei kunnen komen. We werken hierbij samen met TEB (programma slimme duurzaamheid) en partijen als VNO-NCW, Kiemt, Lifeport@ en de regionale omgevingsdiensten. We participeren in een aantal nationale en internationale bijeenkomsten. Deze selecteren we op basis van waar we echt een meerwaarde kunnen leveren door ons verhaal te vertellen door onze (bestuurlijke) boegbeelden en/of kunnen leren van andere circulaire koplopers. We benutten de Regio Deal om de circulaire netwerken van bedrijven, kennisinstellingen en gemeenten rondom Arnhem en Nijmegen nog steviger met elkaar te verbinden. In samenwerking met de Productieve regio besteden we aandacht aan voldoende ruimte voor circulaire bedrijven.
- **circulair inkopen door gemeenten**
  Als circulaire topregio willen we zoveel mogelijk circulair inkopen. Hierdoor wordt de vraag naar circulaire producten en diensten aangewakkerd en bevorderen we duurzame logistiek. We ondersteunen de regiogemeenten bij het uitwisselen van kennis en ervaring. We brengen de voltooide circulaire inkoopprojecten in beeld om andere gemeenten te inspireren. We stimuleren en faciliteren dat gemeenten de circulaire economie en circulaire inkopen in het beleid verankeren. Indien gemeenten hiervoor het Manifest MVOI als middel willen gebruiken, ondersteunen we hen daarbij.
- **grondstoffen- productieketens sluiten**
  We dragen bij aan het circulair en/of biobased maken van een of twee regionale grondstoffen-ketens per jaar. Daarnaast streven we naar een regionaal ecosysteem waarin hergebruik van grondstoffen en materialen steeds verder toeneemt. Grondstoffen- en materialenhubs kunnen hieraan bijdragen. We houden hierbij de focus op grondstoffen en ketens waar we vanuit onze regio een verschil mee kunnen maken, zoals bijvoorbeeld luiers, incontinentiemateriaal, zorgafval, zonnepanelen, voedsel en textiel. We proberen hierin verbindingen te leggen om innovaties en samenwerking binnen ketens te versnellen. We werken intensief samen met de Productieve regio om bedrijven en bedrijventerreinen te helpen om zich circulair door te ontwikkelen.

Speerpunt circulaire bouw en infra

Eind 2023 bedraagt het aandeel circulair bouwen 10%. We weten echter dat bij projecten waarvan nu de voorbereiding start, 50% technisch goed mogelijk is. Ondanks het huidige lage percentage, is 50% in 2030 dus realistisch haalbaar. Ons eerder gehanteerde regionale doel van 25% circulair in 2025 lijkt niet meer haalbaar, aangezien deze projecten al in voorbereiding zijn. Het is belangrijk dat direct bij de start van de voorbereiding van een project circulariteit op de agenda staat. Om dit te stimuleren, blijven we het gebruik van de impactladder voor conceptuele (industriële) en circulaire bouw stimuleren.

- programma Conceptueel en Circulair Bouwen 2023-2030 (CCB)
  Dit programma is onderdeel is van de Regio Deal. Het programma CCB loopt tot 2030. Financiering via de Regio Deal is tot en met 2026. Voor de jaren daarna is andere financiering nodig.
- project Circulair opdrachtgeverschap grond-, weg- en waterbouw (GWW)
  We werken aan circulair opdrachtgeverschap voor de GWW. Dit project loopt tot en met 2025, met financiering via de Regio Deal. We geven dit project na 2025 een passend vervolg met mogelijk cofinanciering vanuit de Regio Deal.

Via het programma en project richten we ons op de zaken die gemeenten moeilijk alleen kunnen en zaken die gemeenten direct werk uit handen nemen.

- **terugdringen materiaalgebruik**
  We focussen op het terugdringen van het gebruik van bouwmaterialen van primaire abiotische grondstoffen. We stimuleren daarom het produceren, verwerken en toepassen van biobased bouwmaterialen. Voor het stimuleren van meer hergebruik van bouwmaterialen, faciliteren we eenvoudige en effectieve methoden en systemen voor het matchen van vraag en aanbod voor alle spelers in de bouwketen.
- **regiobreed instrumentarium voor circulair bouwen**
  We richten ons op eenduidige en consistente regiobrede instrumenten voor circulair bouwen en een circulaire bouweconomie. Dat betekent dat ambities en werkwijzen van opdracht gevende partijen duidelijk en voorspelbaar worden gemaakt. We verwachten dat het initiatief Via-T van VO-campus zal bijdragen aan de scholing en ontwikkeling van expertise voor bouwende partijen.
- **aanbestedingstandaarden**
  Wat betreft aanbesteding ontwikkelen we consequente minimale standaarden die voorspelbaar stapsgewijs omhooggaan. Samen en goed afgestemd met andere duurzaamheidsambities zoals energieneutraal bouwen, klimaatadaptief en natuurinclusief bouwen.
- **kennisdelen**
  Om meer en sneller circulair te kunnen bouwen, moet kennis over circulariteit breed aanwezig zijn bij alle gemeenten en andere stakeholders. We organiseren en faciliteren dat bij alle stakeholders door kennis te verspreiden, te zorgen voor normering en de ambtelijke organisatie te ondersteunen. We werken hierbij doelgericht samen met bedrijven en andere stakeholders.

Speerpunt water en klimaatadaptatie

Als regio streven we ernaar dat we steeds beter worden in het opvangen, vasthouden en hergebruiken van water. We willen maatregelen nemen om goed om te gaan met wateroverlast, droogte en/of hittestress. We zetten ons in om bebouwd gebied in stad en dorp verder te vergroenen, en we leren steeds beter klimaatbestendig en watervriendelijk te bouwen. Dit doen we in samenhang met de Ontspannen regio, die zich vooral richt op de ruimtelijke aspecten van klimaatadaptatie, en Productieve regio, die zicht richt op klimaatadaptieve werklocaties. Gelet op het feit dat klimaat-

adaptatie bij verschillende opgaven een thema is, bekijken we of de positionering van dit speerpunt aanpassing behoeft.

- **afstemming tussen opgaven**
  Veel partijen, zoals provincie, waterschappen, gemeenten en de Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie-regio's (RAS-regio's), werken intensief aan klimaatadaptieve plannen. De GMR is actief in de afstemming met al deze partijen.
- **landelijke maatlat klimaatadaptief bouwen**
  We ondersteunen het gebruik van deze maatlat. Het is de bedoeling dat alle gemeenten hiermee gaan werken.
- **samenwerking en kennisontwikkeling**
  We dragen bij aan drie projecten in de Regio Deal Arnhem-Nijmegen.
  - Built4Heath: op testlocaties worden de gezondheidseffecten van hittestress gemeten
  - Soil Valley: een sterk consortium - met bedrijven, mbo, hbo en wo - doet metingen op de stuwwal (Berg en Dal) en in rivierklei (Duivens Broek)
  - Lifeport Cool Lab: op zes testlocaties worden plannen voor vergroening uitgewerkt

  Hiermee ontwikkelen we en ontsluiten we de benodigde kennis. Dat doen we samen met TEB, KIEMT en Lifeport@ met leerprojecten en daarbij betrekken we regionale kennisinstituten WUR, HVHL, RU, HAN, ROC's en Radboudumc. We delen de beschikbare kennis en kunde binnen de gehele GMR. We organiseren kennissessies en ontwikkelen een toolbox water en klimaatadaptatie. Hierbij stimuleren we gemeenten om de landelijke methodiek Menukaart Hitte in de gebouwde omgeving toe te passen, die uitgaat van gebied, gebouw en gebruiker.
- **klimaatadaptatie op werklocaties**
  In samenwerking met de Productieve regio dragen we met kennis en kunde bij aan de uitdaging om werklocaties te vergroenen en daarmee meer klimaatadaptief te maken.
- **verwerven en benutten landelijke en Europese middelen**
  We zijn aangesloten op provinciale, landelijke en Europese netwerken om de mogelijkheden voor (inter)nationale financiering te benutten.

Speerpunt energietransitie

- **Regionale Energiestrategie (RES)**
  De uitvoering van de RES continueren we. We ondersteunen en faciliteren gemeenten in het realiseren van de afspraken uit het bod van de RES 1.0. We richten ons op het helpen van gemeenten bij het realiseren van projecten voor duurzame opwek van elektriciteit en op energie-besparing. We bereiden ons voor op een nieuw bod voor 2030 en verder.
- **warmtestructuur**
  We werken de regionale warmtestructuur met bronnenstrategie verder uit. We doen dit in samen-hang met de gemeentelijke warmteprogramma's. We versterken warmtetransitieprojecten van gemeenten.
- **energiesysteem**
  We werken aan oplossingen om netcongestie te beperken door regionaal te programmeren en samen met partners als Liander en Tennet tot de juiste investeringen en oplossingen te komen. Dit doen we in samenwerking met de opgaven Groene groeiregio, Verbonden regio en Productieve regio. Gemeenten ondersteunen we in het maken van de juiste keuzes als het gaat om nieuwe aansluitingen op het energienetwerk. Innovatie blijft van belang. Wij faciliteren dit als regio. Denk aan opslagmogelijkheden van energie, zoals de toepassing van waterstof. We stimuleren de ontwikkeling van smart energy hubs en nieuwe duurzame energiedragers. Connectr speelt een belangrijke rol in dit speelveld.

- **verduurzaming gemeentelijk energieverbruik**
  Het elektriciteitsverbruik van gemeenten is al volledig vergroend. We helpen gemeenten om het gebruik van fossiele brandstoffen (met name gas) voor het gemeentelijk vastgoed steeds verder uit te faseren en blijven de gezamenlijke inkoop van energie verzorgen.
- **CO_2-beprijzing en CO_2-monitoring**
  We werken in internationaal verband aan het verder uitwerken van CO_2-beprijzing als instrument voor gemeenten (gekoppeld aan het vierjarige Europese project Decarb-Pro). Daarnaast zorgen we voor jaarlijks inzicht in hoe onze regio ervoor staat bij het verminderen van de CO_2-uitstoot.
- **Nationaal Isolatieprogramma (NIP)**
  Gemeenten voeren NIP uit. Het voldoen aan de Flora- en Faunawetgeving is hierbij erg complex en vraagt veel inzet. Gemeenten hebben de GMR gevraagd hierbij ondersteuning te bieden. In welke vorm, werken we nog verder uit.
- **Regionaal Expertiseteam Energie (REE)**
  In 2023 hebben we als regio het initiatief genomen om het REE op te richten. Met steun van de provincie Gelderland richt dit onafhankelijke team zich op het ondersteunen van bedrijven om hun energievraag te verduurzamen. We blijven gemeenten uitnodigen en stimuleren om slim gebruik te maken van de diensten van het REE.
- **verslimmen aanpak laadinfrastructuur**
  In samenwerking met de gemeenten en andere lokale stakeholders ondersteunen we laad-mogelijkheden op kansrijke plekken in de regio. Laadinfrastructuur is noodzakelijk voor de transitie naar Zero Emissie (ZE) voertuigen. Netcongestie vertraagt deze transitie. Logistieke kavels op bedrijventerreinen zijn mogelijk kansrijk voor (tijdelijke) decentrale energiesystemen en collectieve voorzieningen. Met de regionale kennis en kunde via het REE en de logistiek makelaars uit het programma Slim & Schoon Onderweg (onderdeel van de Verbonden regio) wordt door de GMR een brug geslagen tussen een landelijke aanpak via het landsdeel Oost en onze regiogemeenten
- **kennisdelen**
  We delen kennis over o.a. aardgasvrije wijken, duurzame opwek, expertisecentra en energie-loketten.

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht staat de begroting voor de Circulaire regio voor de planperiode van deze agenda en de realisatie van de begroting van 2023.

	realisatie	begroting	meerjarenraming			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)						
Circulaire regio						
Lasten	1.652	1.679	2.452	2.515	2.515	2.515
Baten	1.652	1.679	2.452	2.515	2.515	2.515
Saldo baten en lasten	-	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserve	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserve	-	-	-	-	-	-
Saldo na reserves	-	-	-	-	-	-

7. Begroting 2025-2028

De begroting van de GMR is opgebouwd uit twee delen:
- Het regiobureau
- De vijf opgaven

De begroting is opgesteld voor de jaren 2025-2028 en materieel sluitend.
Het benodigde budget voor het regiobureau wordt gefinancierd uit een bijdrage van alle zeventien deelnemende gemeenten. Om deze bijdrage te berekenen, hanteren we het inwoneraantal per 1 januari 2024 als verdeelsleutel (bijlage 3).
Naast de gemeentelijke bijdrage voor de kosten van het regiobureau, betalen de gemeenten een bijdrage voor TEB. De regio heeft op grond van de gemeenschappelijke regeling de bevoegdheid om namens de colleges TEB te subsidiëren. Voor 2025 is begroot dat veertien gemeenten TEB subsidiëren, waaronder de gemeente Montferland. Ook voor deze bijdrage hanteren wij het inwoneraantal per 1 januari 2024.
De middelen voor de vijf opgaven worden gevormd door gemeenten die intekenen op die opgave en subsidies van bijvoorbeeld provincie of Rijk en partners (zoals koepelorganisaties, onderwijs-instellingen of bedrijven).

Samengevat zijn voor 2025 de bijdragen per inwoner[1] in onderstaande tabel opgenomen.
(deze tabel is gebaseerd op de primaire begroting):

Bijdrage per inwoner	2024		2025	
Regiobureau		€ 2,71		€ 2,77
Groene groeiregio	€ 0,99		€ 1,18	
Productieve regio	€ 1,05		€ 0,92	
Ontspannen regio	€ 0,66		€ 0,92	
Verbonden regio	€ 1,58		€ 1,59	
Circulaire regio	€ 1,56		€ 1,63	
		€ 5,84		€ 6,24
Totaal		€ 8,55		€ 9,01

De bijdrage voor TEB bedraagt € 1,04 per inwoner. De afspraak over de bijdrage aan TEB loopt tot en met 2025.
De totale bijdrage neemt ten opzichte van 2024 met € 0,46 toe. Oorzaken zijn o.a. de inflatie en de stijging van de cao-lonen. De onzekerheid rondom cofinanciering beïnvloedt de hoogte van de inwonerbijdrage.
Door het veranderende politieke landschap zijn wij voorzichtig met het opnemen van gelden van derden, zoals Rijk en provincie. Voor RES- en Woondeal-gelden kan een uitzondering gemaakt worden op het voorzichtigheidsprincipe, omdat deze gelden meerjarig zijn toegekend.

7.1 Het regiobureau

Het regiobureau heeft de volgende taken:
- het inhoudelijk en financieel voorbereiden van de opgaven en het zorgen voor coördinatie en integraliteit van de opgaven
- organisatie, voorbereiden en uitwerken van vergaderingen van dagelijks en algemeen bestuur
- profilering, positionering en lobby van de regio (provincie, Rijk, Euregio, Europa)

[1] Met uitzondering van de gemeente Mook en Middelaar die 50% korting krijgt op de inwonerbijdrage aan het procesgeld van het regiobureau (artikel 29, lid 3 van de gemeenschappelijke regeling). Dit vanwege de unieke situatie dat het als enige gemeente gelegen is in de provincie Limburg, waardoor het als enige niet-Gelderse gemeente o.a. niet altijd gebruik kan maken van investeringen in de regio vanuit de provincie Gelderland.

- informatie, communicatie en ontmoeting in/van de regio (bestuurders en raden) aanspreekpunt voor externe partners
- ondersteuning en advisering van colleges en raden en de regioagendacommissie bij het regionale werk
- tijdig zien en vertalen van nieuwe opgaven en kansen voor de regio
- bedrijfsvoering (zoals financiën, archief, privacy, juridische zaken, aanbestedingsbeleid en personeelszaken)
- verstrekken subsidie aan TEB

De begroting van het regiobureau bouwt voort op het in 2021 geactualiseerde bedrijfsplan. In de praktijk is gebleken dat de regie op communicatie en profilering van de GMR beter vanuit het regiobureau kan worden aangestuurd. In de begroting van 2025 is de ingezette lijn van de begroting 2024 verder doorgezet.
Ten opzichte van 2024 is een indexatie van 6,54%, conform de Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen 2024 (BRN), toegepast.
De gemeente Mook en Middelaar krijgt een korting van 50% op de inwonerbijdrage (zie voetnoot 1).

7.1.1. Jaarlijks terugkerende arbeidskosten met een vergelijkbaar volume

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat afzonderlijke aandacht moet worden besteed aan jaarlijks terugkerende arbeidskosten met een vergelijkbaar volume. Zoals uit de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling blijkt, wordt aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume geen voorziening getroffen of op een andere wijze een verplichting opgenomen. Alle aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen zijn in de exploitatiebegroting verwerkt.

7.1.2. Investeringsbegroting

De organisatie verwacht in 2025 geen investeringen te doen. Vandaar dat de investeringsbegroting en daarmee toe te kennen investeringskredieten niet zijn opgenomen.

Kosten regiobureau en bijdrage TEB

Regiobureau	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Personele kosten	0.4	1.586	1.626	1.626	1.553
Overhead	0.4	459	470	500	470
Lobby, positionering en profilering	0.4	55	56	56	56
Communicatie en ontmoeting	0.4	185	188	203	138
Onvoorzien	0.4	100	103	103	103
Af: Bijdrage 5% subsidie aan Regiobureau		-104	-107	-107	-107
Totaal lasten		**2.281**	**2.336**	**2.381**	**2.213**
Baten					
Inwonerbijdrage gemeenten	0.4	2.126	2.262	2.307	2.214
Subsidie provincie inwonerbijdrage	0.4	0	0	0	0
Overige bijdrage	0.4	155	74	74	-1
Totaal baten		**2.281**	**2.336**	**2.381**	**2.213**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking extern (provincie)		0	0	0	0
Dekking opgavegeld (inwonerbijdrage)		2.126	2.262	2.307	2.214
Aantal inwoners		772.288	779.211	785.123	785.123
Bijdrage per inwoner in euro's		2,77	2,90	2,94	2,82

Bijdrage TEB	**2025**	**2026***	**2027***	**2028***
Aantal deelnemende gemeenten	14	13	13	13
Aantal inwoners deelnemers basisjaar	**718.959**	**687.927**	**693.416**	**694.938**
Bijdrage per inwoner in euro's	1,04	1,04	1,04	1,04
Bijdrage TEB	748	715	721	723

*In 2026 start een volgende periode van 5 jaar bijdrage TEB. Hierover moet formele besluitvorming nog plaatsvinden. In dit overzicht is mogelijke bijdrage van gemeente Montferland vanaf 2026 niet opgenomen omdat GMR niet bevoegd is subsidie te verlenen namens niet aangesloten gemeenten.

7.2 De vijf opgaven

De opgaven en de projecten en de daarbij behorende begroting hebben begin 2025 een looptijd van één jaar. Bij de berekening van de bijdrage per inwoner is uitgegaan van:

1. Het aantal inwoners op 1 januari 2024.
2. Het aantal gemeenten dat een overeenkomst voor de opgaven heeft gesloten voor 2023-2024.

De financiële uitwerking van de opgaven is ook dit jaar voorbereid in het betreffende bestuurlijke opgaveteam. Uitgangspunt is dat de regionale agenda 2023-2024 tot resultaten heeft geleid, die het vertrekpunt vormen voor deze nieuwe regionale agenda.

Sinds de regionale agenda 2023-2024 wordt de methodiek van indexeren conform BRN toegepast. Voor 2025 komt deze index uit op 6,54%. Dit percentage is voor alle opgaven en het regiobureau gebruikt. Afwijkingen op deze begroting die in het verloop van 2025 ontstaan, worden conform het Spoorboekje P&C-cyclus 2024-2025 in het najaar aan het algemeen bestuur voorgelegd.

7.2.1 Groene groeiregio

Groene groeiregio	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Algemeen	0.4	215	220	220	220
Speerpunten					
Versnellingsopgave woningbouw	8.1	1.130	1.158	1.158	1.158
Groeiprocessen (uitwerking verstedelijkingsstrategie)	8.2	277	283	283	283
Ruimtelijke integratie opgaven	3.1	161	165	165	165
Totaal lasten		**1.783**	**1.826**	**1.826**	**1.826**
Baten					
Algemeen	0.4	215	220	220	220
Speerpunten					
Versnellingsopgave woningbouw	8.1	1.130	1.158	1.158	1.158
Groeiprocessen (uitwerking verstedelijkingsstrategie)	8.2	277	283	283	283
Ruimtelijke integratie opgaven	3.2	161	165	165	165
Totaal baten		**1.783**	**1.826**	**1.826**	**1.826**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking extern (provincie/Woondeal)		870	893	893	893
Dekking opgavegeld (inwonerbijdrage)		913	934	934	934
Aantal inwoners		772.288	779.211	785.123	786.645
Bijdrage per inwoner in euro's		**1,18**	**1,20**	**1,19**	**1,19**

7.2.2 Productieve regio

Productieve regio	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Algemeen	0.4	316	325	332	338
speerpunten					
Stimuleren ondernemerschap mkb	3.1	75	93	95	91
Human Capital	3.1	158	158	0	0
Toekomstbestendige werklocaties	3.1	165	192	160	260
Totaal lasten		**714**	**768**	**587**	**689**
Baten					
Algemeen	0.4	316	325	332	338
speerpunten					
Stimuleren ondernemerschap mkb	3.1	75	93	95	91
Human Capital	3.1	158	158	0	0
Toekomstbestendige werklocaties	3.1	165	192	160	260
Totaal baten		**714**	**768**	**587**	**689**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking extern		0	0	0	0
Dekking opgavegeld (inwonerbijdrage)		714	768	587	689
Aantal inwoners		772.288	779.211	785.123	786.645
Bijdrage per inwoner in euro's		**0,92**	**0,99**	**0,75**	**0,88**

7.2.3 Ontspannen regio

Ontspannen regio	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Algemeen	0.4	145	149	149	149
speerpunten					
Duurzaam toerisme	3.4	0	0	0	0
Bruisende binnensteden, krachtige kernen	3.1	0	0	0	0
Groen-blauw raamwerk	5.5	212	217	217	217
Sterke culturele infrastructuur	5.5	0	0	0	0
Recreatie en toerisme	5.5	322	330	330	330
Cultuur	5.5	25	26	26	26
Totaal lasten		**704**	**722**	**722**	**722**
Baten					
Algemeen	0.4	145	149	149	149
speerpunten					
Duurzaam toerisme	3.4	0	0	0	0
Bruisende binnensteden, krachtige kernen	3.1	0	0	0	0
Groen-blauw raamwerk	5.5	212	217	217	217
Sterke culturele infrastructuur	5.5	0	0	0	0
Recreatie en toerisme	5.5	322	330	330	330
Cultuur	5.5	25	26	26	26
Totaal baten		**704**	**722**	**722**	**722**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking extern		0	0	0	0
Dekking opgavegeld (inwonerbijdrage)		703	721	721	721
Aantal inwoners		764.135	771.226	777.110	778.632
Bijdrage per inwoner in euro's		**0,92**	**0,93**	**0,93**	**0,93**

7.2.4 Verbonden regio

Verbonden regio	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Algemeen	0.4	489	501	501	501
speerpunten					
Fysieke Netwerken	2.1	385	395	395	395
Deelmobiliteit en gedragsaanpak	2.1	350	359	359	359
Totaal lasten		**1.224**	**1.255**	**1.255**	**1.255**
Baten					
Algemeen	0.4	489	501	501	501
speerpunten					
Fysieke Netwerken	2.1	385	395	395	395
Deelmobiliteit en gedragsaanpak	2.1	350	359	359	359
Totaal baten		**1.224**	**1.255**	**1.255**	**1.255**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking extern		0	0	0	0
Dekking opgavegeld (inwonerbijdrage)		1.224	1.255	1.255	1.255
Aantal inwoners		772.288	779.211	785.123	786.645
Bijdrage per inwoner in euro's		**1,59**	**1,61**	**1,60**	**1,59**

7.2.5 Circulaire regio

Circulaire regio	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Algemeen	0.4	184	189	189	189
speerpunten					
Circulaire bouw en infrastructuur	3.1	633	649	649	649
Circulaire economie: grondstoffen en ketens	3.1	125	129	129	129
Water en klimaatadaptatie	3.1	68	70	70	70
Transitie naar duurzame energie	3.1	1.442	1.478	1.478	1.478
Totaal lasten		**2.452**	**2.515**	**2.515**	**2.515**
Baten					
Algemeen	0.4	184	189	189	189
speerpunten					
Circulaire bouw en infrastructuur	3.1	633	649	649	649
Circulaire economie: grondstoffen en ketens	3.1	125	129	129	129
Water en klimaatadaptatie	3.1	68	70	70	70
Transitie naar duurzame energie	3.1	1.442	1.478	1.478	1.478
Totaal baten		**2.452**	**2.515**	**2.515**	**2.515**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking extern		1.210	1.240	1.240	1.240
Dekking opgavegeld (inwonerbijdrage)		1.243	1.274	1.274	1.274
Aantal inwoners		764.135	771.226	777.110	778.632
Bijdrage per inwoner in euro's		**1,63**	**1,65**	**1,64**	**1,64**

7.3 Totaaloverzicht baten en lasten begroting per taakveld

	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Algemeen/regiobureau	*0.4*	3.630	3.720	3.772	3.610
Subsidie TEB	*3.1*	748	715	721	723
Opgaven					
1. Groene groeiregio	*3.1*	161	165	165	165
	8.1	1.130	1.158	1.158	1.158
	8.2	277	283	283	283
2. Productieve regio	*3.1*	398	443	255	351
3. Ontspannen regio	*5.5*	559	573	573	573
4. Verbonden regio	*2.1*	735	754	754	754
5. Circulaire regio	*3.1*	2.268	2.326	2.326	2.326
Totaal lasten		**9.906**	**10.137**	**10.007**	**9.943**
Baten					
Algemeen/regiobureau	*0.4*	3.630	3.719	3.764	3.596
Subsidie TEB	*3.1*	748	715	721	723
Opgaven					
1. Groene groeiregio	*3.1*	161	165	165	165
	8.1	1.130	1.158	1.158	1.158
	8.2	277	283	283	283
2. Productieve regio	*3.1*	398	444	263	365
3. Ontspannen regio	*5.5*	559	573	573	573
4. Verbonden regio	*2.1*	735	754	754	754
5. Circulaire regio	*3.1*	2.268	2.326	2.326	2.326
Totaal baten		**9.906**	**10.137**	**10.007**	**9.943**
waarvan gelden derden		*2.080*	*2.134*	*2.134*	*2.134*
Saldo		0	0	0	0

7.4 Geprognosticeerde balans

Geprognosticeerde balans		T-2	T-1	T	T+1	T+2	T+2
ACTIVA		**2023 31-dec EUR**	**2024 31-dec EUR**	**2025 31-dec EUR**	**2026 31-dec EUR**	**2027 1-jan EUR**	**2028 1-jan EUR**
Materiële vaste activa							
A127	Overig	44.495	34.695	24.895	15.095	5.295	0
		44.494	34.695	24.895	15.095	5.295	0
Financiële vaste activa							
A1332c	Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	4.768	4.768	4.768	4.768	4.768	4.768
		4.768	4.768	4.768	4.768	4.768	4.768
Vlottende activa uitzettingen							
A215	Vooruitbetalingen	37.099	40.000	42.500	42.500	42.500	42.500
A221	Vorderingen op openbare lichamen	2.014.400	1.755.000	1.665.000	1.740.000	1.740.000	1.740.000
A23	Liquide middelen	3.604.077	3.205.417	3.206.217	3.249.517	3.185.499	3.177.000
		5.655.576	5.000.417	4.913.717	5.032.017	4.967.999	4.959.500
TOTAAL ACTIVA		5.704.839	5.039.880	4.943.380	5.051.880	4.978.062	4.964.268

PASSIVA		**2023 31-dec EUR**	**2024 31-dec EUR**	**2025 31-dec EUR**	**2026 31-dec EUR**	**2027 1-jan EUR**	**2028 1-jan EUR**
Eigen Vermogen							
P111	Algemene reserve	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
P112	Bestemmingsreserve	83.255	0	0	0	0	
P114	Saldo van rekening	197.682	0	0	0	0	
		380.937	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Voorziening							
P12	Voorziening verlofuren	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Vlottende passiva							
P213	Overige vlottende schulden	1.540.756	2.062.880	1.966.380	2.074.880	2.001.062	1.987.268
Overlopende passiva							
P29c	Vooruit ontvangen bijdragen overige overheid	3.556.450	2.650.000	2.650.000	2.650.000	2.650.000	2.650.000
P29d	Overlopende passiva	216.696	217.000	217.000	217.000	217.000	217.000
		5.313.902	4.929.880	4.833.380	4.941.880	4.868.062	4.854.268
TOTAAL PASSIVA		5.704.839	5.039.880	4.943.380	5.051.880	4.978.062	4.964.268

8. Bedrag heffing vennootschapsbelasting

Samenwerkingsverbanden zijn vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting, indien aan drie cumulatieve voorwaarden is voldaan:

1. De activiteiten van het samenwerkingsverband moeten worden verricht voor de onmiddellijke of middellijke participerende publiekrechtelijke rechtspersonen.
2. De activiteiten zouden bij de participanten in het samenwerkingsverband niet tot belastingplicht hebben geleid of zouden zijn vrijgesteld als zij de activiteiten zelf zouden hebben verricht.
3. De participanten moeten naar evenredigheid van de afname van de activiteiten van het samenwerkingsverband bijdragen in de kosten van het samenwerkingsverband. Bij een gemeenschappelijke regeling wordt geacht hieraan te zijn voldaan.

Nadrukkelijk is deze vrijstelling bedoeld voor activiteiten aan of ten behoeve van de deelnemers aan een samenwerkingsverband en niet voor activiteiten ten behoeve van of aan een derde partij. De vrijstelling heeft alleen betrekking op de winst die wordt gerealiseerd door levering aan de deelnemende gemeenten. Wanneer de winst wordt gerealiseerd in verband met de levering aan derden, moet hierover in beginsel vennootschapsbelasting worden betaald.

De GMR verricht voor derden vooral werk voor “activiteiten verricht in verband met de uitoefening van een overheidstaak of van een publiekrechtelijke bevoegdheid”. Daarbij worden de werkzaamheden kostendekkend uitgevoerd.
De organisatie voldoet aan bovenstaande drie voorwaarden en is derhalve vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting.

9. Paragrafen

9.1 Paragraaf 1: Risico's en weerstandsvermogen

Op grond van artikel 11 BBV moet de GMR in de paragraaf weerstandsvermogen[2] inzicht verschaffen in de robuustheid van de begroting.
Het weerstandsvermogen van de GMR is het vermogen om niet-structurele financiële tegenvallers te kunnen opvangen, zodat de taken kunnen worden voortgezet. De GMR is nauwelijks ontvankelijk voor risico's. Het risicoprofiel is heel laag. Bovendien is een algemene reserve gevormd voor het opvangen van deze risico's.
Wij onderschrijven de principes van risicomanagement en risicobeheersing in ons werk. Dit houdt in dat risico's gekoppeld worden aan de doelstellingen en dat maatregelen worden genomen om de risico's te beheersen.

Beleid ten aanzien van reserves en voorzieningen

De GMR heeft een reserve voor het exploitatierisico, in dit geval de algemene reserve, gevormd. Deze reserve (€ 100.000) wordt toereikend geacht, gelet op de voorwaarden in de gemeenschappelijke regeling.

Stille reserves

De GMR heeft geen stille reserves.

Stelposten

In de begroting 2025 is een stelpost van € 100.000 opgenomen. Dit bedrag is gereserveerd voor projecten die ten tijde van het opstellen van deze begroting nog niet voorzien waren.

Risico's

De risico's kunnen worden ingedeeld in:
1. Risico's voortvloeiend uit het eigen beleid
2. Risico's voortvloeiend uit het beleid van hogere overheid
3. Risico's voortvloeiend uit de samenwerking met andere gemeenten en instanties
4. Risico's voortvloeiend uit het doen/nalaten van derden
5. Risico's voortvloeiend uit voor de regio niet te beïnvloeden autonome ontwikkelingen

ad. 1. risico's voortvloeiend uit eigen beleid
In de begroting 2025 is op basis van ervaringscijfers tot en met 2023 een bedrag van € 60.000 opgenomen. Ten aanzien van de juistheid van de inschatting bestaat enige voorzichtigheid, ten gevolge van de volatiliteit van het rentepercentage.

ad. 2. risico's voortvloeiend uit het beleid van hogere overheid
In de regionale agenda 2025-2028 wordt bij de opgave Verbonden regio inhoudelijk ingegaan op het project Slim & Schoon Onderweg. In de begroting 2025 zijn op basis van onzekerheid van toekenning van financiële middelen geen uitgaven opgenomen.

ad. 3. risico's voortvloeiend uit de samenwerking met andere gemeenten en instanties
In de begroting 2025 is definitief uitgegaan van de uittreding van de gemeente Montferland. In de bijdrage voor TEB is zonder uittreding van de gemeente Montferland gerekend.

[2] Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit (zijnde de middelen waarover de GMR beschikt/kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten.

Als gevolg van een slechtere financiële situatie bij gemeenten bestaat de kans dat de GMR een bezuinigingstaakstelling krijgt opgelegd. Dit kan tot gevolg hebben dat doelstellingen uit de regionale agenda niet worden gehaald.
De GMR is een netwerkorganisatie. Indien menskracht buiten de gemeenten om, op een krappe arbeidsmarkt aangetrokken moet worden, bestaat een risico van extra prijsstijgingen.

ad. 4. risico's voortvloeiend uit het doen/nalaten van derden
In de begroting van 2025 is rekening gehouden met langdurig ziekteverzuim van één medewerker (2e spoor, 70%). Een tegemoetkoming in de loonkosten vanuit het UWV is buiten beschouwing gelaten.

ad. 5. risico's voortvloeiend uit voor de regio niet te beïnvloeden autonome ontwikkelingen
De gevolgen van de cao-onderhandelingen en prijsstijgingen werken door in het jaarresultaat. Gezien de forse inflatie van de afgelopen jaren, is een indexering van de kosten in 2025 van 6,54% toegepast.
In de meerjarenbegroting van 2026-2028 is geen rekening gehouden met het aflopen van de huur-overeenkomst van de kantoorruimte aan de Nijverheidsweg 2a te Elst, per 31 augustus 2026.

Secundaire arbeidsvoorwaarden
Op grond van de gemeenschappelijke regeling volgt de GMR de cao SGO, waarin de secundaire arbeidsvoorwaarden zijn vastgelegd.

Werkkostenregeling
De huidige werkkostenregeling is ingegaan op 1 januari 2020. Per 2024 is de vrije ruimte in de WKR verruimd tot 1,92% tot een loonsom van € 400.000. Over het restant van de loonsom wordt gerekend met 1,18%. Voor de vergoedingen boven dit bedrag moet een eindheffing van 80% worden betaald. Naar verwachting komt de organisatie in 2025 niet boven de forfaitaire ruimte uit.

9.2 Paragraaf 2: Financiering

De begroting van de GMR wordt grotendeels door de deelnemende gemeenten gedragen. De in de gemeenschappelijke overeengekomen afspraak voor wat betreft de bijdragen van gemeenten (artikel 29, lid 1) waarborgt dat de inkomende en uitgaande geldstromen in evenwicht zijn. Financiering van de organisatie door het aantrekken van leningen is niet aan de orde.

Rentelasten/rentebaten
De regio heeft met de Rabobank een rekening-courant-overeenkomst gesloten en maakt gebruik van Schatkistbankieren bij het ministerie van Financiën.
De rente wordt niet aan de taakvelden toegekend.

Financieringspositie
De GMR kent geen langlopende financieringsmiddelen.

Rente-risiconorm
De GMR heeft geen vaste schuld en derhalve is de rente-risiconorm niet van toepassing.

9.3 Paragraaf 3: Bedrijfsvoering

Artikel 14 van de het BBV verplicht de organisatie om de stand van zaken en de voornemens voor de bedrijfsvoering weer te geven. De gemeenten hebben gekozen voor een compacte organisatie van het regiobureau, die ten dienste staat van de opgave-gerichte samenwerking.

Taken en bevoegdheden zijn geformaliseerd in de gemeenschappelijke regeling en onderliggende regelingen en mandaatbesluiten. Voor de hoge ambities in het programma ter uitvoering van regionale visie en agenda is een efficiënt en slagvaardig bureau nodig. Voor de bureau-ondersteunende taken, zoals archief en P&O, wordt gebruik gemaakt van de dienstverlening van de gemeente Nijmegen.
De GMR is een netwerksamenwerking. Uitgangspunt van de regionale samenwerking is dat deze wordt ondersteund door een regiobureau, waarbij optimaal gebruik gemaakt wordt van de in de gemeenten aanwezige capaciteit en kennis.

Financiën
De ontwikkeling van adequate bedrijfsvoering (scheiding van functies, administratieve organisatie, bewaking, verantwoording en rechtmatigheid) is een continu proces. De regiodirecteur is tekeningsbevoegd en heeft mandaat om opdracht tot betaling te geven. De controller beheert en regisseert de financiële organisatie; ABAB verzorgt de administratie.

BTW
De bedragen in de begroting zijn exclusief BTW. De door de organisatie betaalde BTW wordt gecompenseerd door de regiogemeenten. Deze zogenaamde doorschuif BTW/transparantie BTW wordt verantwoord in de jaarrekening en is opgenomen in de balans.

Personeelszaken
Op het personeel van de GMR is de rechtspositie van de gemeenschappelijke regeling van toepassing. Voor de inzet van de bedrijfsgezondheidsdienst wordt gebruik gemaakt van de gemeente Nijmegen. Een personeelsconsulent van deze gemeente is tevens adviseur van de GMR en aanspreekpunt voor het personeel. De salarisadministratie wordt eveneens door de gemeente Nijmegen verzorgd.

Automatisering
De hardware wordt door de GMR zelf aangeschaft. Verder maakt de regio gebruik van een particuliere dienstverlener, Skyliner. Skyliner adviseert bij aankoop (kwantumkorting) en ondersteunt de organisatie bij de dagelijkse werkzaamheden (helpdesk).

Interne zaken
De postregistratie vindt plaats op het regiobureau en van hieruit worden de verslaglegging, correspondentie en agendabeheer voor het bestuur verzorgd.
Archivering en archiefbewaring worden ingehuurd bij de particuliere organisatie M&N partners.

Huisvesting
De GMR huurt een kantoorruimte in een bedrijfsverzamelgebouw in Elst (Gld). Verder huren wij voor de afdeling Public Affairs een kantoorruimte in Brussel.

Overhead
Volgens het wijzigingsbesluit vernieuwing BBV moeten de kosten van overhead conform de definitie in de notitie Overhead van de commissie BBV inzichtelijk worden gemaakt. In paragraaf 7.1 is de specificatie van het regiobureau opgenomen. Daarnaast is binnen elke opgave overhead opgenomen voor managementkosten.

Rechtmatigheid
Met ingang van 2022 is de rechtmatigheidsverantwoording gewijzigd. Het algemeen bestuur dient sinds dat moment vooraf de kaders en normen te bepalen voor de rechtmatigheidsverantwoording voor het dagelijks bestuur en de getrouwheid voor de accountant. Gedurende het jaar dient het dagelijks bestuur uitvoering te geven aan de vastgestelde kaders en normen. Het dagelijks bestuur legt in de jaarstukken verantwoording af over de rechtmatigheid.

Bij het schrijven van deze begroting stond deze wetswijziging nog ter discussie en was de wijziging nog niet opgenomen in de BBV en de wet Bado.

9.4 Paragraaf 4: Verbonden partijen

De GMR heeft zelf geen verbonden partijen, met dien verstande dat zij voor de regiogemeenten wel een verbonden partij is. In de Gemeentewet is opgenomen dat de kosten gemeenschappelijke regelingen behoren tot de verplichte uitgaven van gemeenten. In de gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat de verdeling tussen de regiogemeenten geschiedt op basis van inwoneraantal 1 januari van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar.

9.5 Paragraaf 5: Ontwikkeling van het EMU saldo

Het EMU-saldo of vorderingensaldo is het financieringssaldo waarin het exploitatieresultaat wordt gecorrigeerd voor baten en lasten die financiële uitgaven of inkomsten zijn.

Berekening EMU-saldo	2023	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Omschrijving	Begroting	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Euro x 1.000							
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-		-	-	-	-	-
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	-12		-10	-10	-10	-10	-5
3. Mutatie voorzieningen (dotatie - onttrekkingen)	-		-	-	-	-	-
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-		-	-	-	-	-
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van de financiële vaste activa	-		-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo	**-12**		**-10**	**-10**	**-10**	**-10**	**-5**

BIJLAGEN

Bijlage 1: Kerngegevens

Adresgegevens Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Bezoekadres:
Nijverheidsweg 2a
6662 NG Elst

Telefoon
06 - 10 16 91 43

Website
www.groenemetropoolregio.nl

Bijlage 2: Deelnemende gemeenten

Deelnemers	Groene groeiregio	Productieve regio	Ontspannen regio	Verbonden regio	Circulaire regio	TEB
Arnhem	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Berg en Dal	ja	ja	ja	ja	ja	nee
Beuningen	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Doesburg	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Druten	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Duiven	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Heumen	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Lingewaard	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Montferland	nee	nee	-	nee	-	ja
Mook en Middelaar	ja	nee	nee	ja	nee	nee
Nijmegen	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Overbetuwe	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Renkum	ja	ja	ja	ja	ja	nee
Rheden	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Rozendaal	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Westervoort	ja	ja	ja	ja	ja	nee
Wijchen	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Zevenaar	ja	ja	ja	ja	ja	ja

Aangezien niet alle gemeenten standaard deelnemen aan bovenstaande inzet, staat hieronder een overzicht van de aantallen deelnemende gemeenten.

Deelnemers		**1-1-2020**	**1-1-2021**	**1-1-2022**	**1-1-2023**	**1-1-2024**
Groene groeiregio	**17**	786.570	788.278	793.619	801.794	772.288
Productieve regio	**16**	778.723	780.368	785.634	793.809	764.135
Ontspannen regio	**16**	742.714	744.330	749.285	756.926	764.135
Verbonden regio	**17**	786.570	788.278	793.619	801.794	772.288
Circulaire regio	**16**	742.714	744.330	749.285	756.926	764.135
The Economic Board	**14**	697.356	698.937	704.383	711.810	718.959

Bijlage 3: Inwoneraantallen per gemeente

Deelnemers GMR	Per 1-1-2020	Per 1-1-2021	Per 1-1-2022	Per 1-1-2023	Per 1-1-2024
Arnhem	161.368	162.477	163.964	165.712	167.651
Berg en Dal	34.990	35.008	34.946	35.421	35.478
Beuningen	25.891	26.165	26.232	26.576	26.723
Doesburg	11.078	11.064	11.034	11.081	11.081
Druten	18.918	18.407	19.177	19.511	19.581
Duiven	25.124	25.067	24.944	24.939	24.869
Heumen	16.450	16.569	17.197	16.793	16.839
Lingewaard	46.606	46.863	46.969	47.217	47.342
Montferland	36.009	36.038	36.349	36.883	-
Mook en Middelaar	7.847	7.910	7.985	7.985	8.153
Nijmegen	177.698	177.453	179.081	182.465	187.011
Overbetuwe	47.909	48.214	48.265	48.703	48.909
Renkum	31.404	31.412	31.360	31.468	31.419
Rheden	43.736	43.536	43.429	43.584	43.656
Rozendaal	1.705	1.726	1.756	1.752	1.831
Westervoort	14.973	15.011	14.945	15.110	15.152
Wijchen	41.124	41.259	41.343	41.540	41.543
Zevenaar	43.740	44.099	44.643	45.054	45.050
totaal	786.570	788.278	793.619	801.794	772.288

Gemeente
ROZENDAAL

Het Dagelijks Bestuur van de
Groene Metropoolregio
t.a.v de voorzitter
Nijverheidsweg 2a
6662 NG ELST

Datum	: 18 juni 2024	Behandeld door	: R. Berendsen
Uw kenmerk	: -	Telefoon	: 026 – 384 36 62
Ons kenmerk	: -	E-mail	: r.berendsen@rozendaal.nl

Onderwerp: Zienswijze ontwerpbegroting 2025 – 2028 Groene Metropoolregio

Geachte voorzitter,

Hartelijk dank voor de toezending van de Jaarstukken over 2023, de conceptversie van de Regionale Agenda 2025-2028 inclusief de bijbehorende Conceptbegroting 2025-2028 op 15 april jl. We hebben daar kennis van genomen en besproken in onze gemeenteraadsvergadering van 18 juni. Naar aanleiding hiervan sturen wij u deze reactie, die u kunt opnemen als zienswijze namens de Rozendaalse raad.

Jaarstukken 2023
De jaarstukken van 2023 geven ons geen aanleiding om een zienswijze in te dienen.

Regionale Agenda 2025-2028
De concept Regionale Agenda 2025 – 2028 geeft vorm aan de samenwerking binnen de Groene Metropoolregio (GMR). De GMR krijgt de komende jaren een groei van, naar verwachting, 60.000 extra woningen. Hierdoor neemt de druk op het landschap en de voorzieningen toe. Hierbij zien wij het belang van regionale samenwerking om de uitdagingen waar de regio voor staat gezamenlijk vorm te geven en scherpe keuzes te maken. De gemeente Rozendaal kan hierin, met de unieke kenmerken een bijdrage leveren aan de ambities op het gebied van recreatieve voorzieningen, natuur en landschap. Op hoofdlijnen herkennen wij de koers die bestuurlijk in gang is gezet in de verschillende bestuurlijke opgaveteams. Wel maken we gebruik van de mogelijkheid om een aantal kanttekeningen en aandachtspunten mee te geven in deze brief.

Opgave Ontspannen Regio
Rozendaal speelt met zijn unieke groene kwaliteiten een relevante rol voor de omliggende plaatsen binnen deze opgave. Wij zien kansen om het natuur- en beekherstel in de Veluwezoom samen met de omliggende gemeenten verder vorm te geven. Daarnaast zien we de belangrijke rol weggelegd voor de gemeenten binnen de GMR om gezamenlijk de ruimtelijke keuzes te maken om recreatie en bezoekers beter te spreiden over de regio.

Opgave Groene Groeiregio
We herkennen ons in hoofdlijnen op de omschreven opgaven en activiteiten. De komende periode zal in het teken staan van uitvoering. We hebben lokaal een woonbehoefteonderzoek uitgevoerd en

Kerklaan 1, 6891 CL Rozendaal – Postbus 9106, 6880 HH Velp

zijn begonnen met het opstellen van een Omgevingsvisie/Woonvisie. Deze visie zal een eerste beeld geven in hoeverre Rozendaal een bijdrage kan leveren aan de doelen van de Woondeal, zowel in nieuwbouw als binnen de bestaande woningvoorraad. Bij het opstellen van de Woondeal 2.0 hebben we al aangegeven dat: *"doordat de niet bebouwde locaties binnen de gemeente geen grootschalige ontwikkelingen mogelijk maken, lijkt het realiseren van 66% betaalbaar op voorhand niet haalbaar, ook het realiseren van 30% sociale huurwoningen is gezien de omvang van de niet bebouwde locaties binnen de gemeente gelet de hoge ontwikkelkosten bij kleinere locaties geen sinecure. Het eerder genoemde onderzoek inzake de flexpool zal hiervoor een nadere onderbouwing leveren waar wij graag over in gesprek gaan"*. De afweging tussen enerzijds de woonbehoefte en anderzijds de beperkingen in de mogelijkheden moet worden uitgewerkt in de Omgevingsvisie/Woonvisie.

In de concept Regionale Agenda is aangegeven dat onderdeel van de opgave Groene groei is het verbinden van de verschillende ruimtelijke opgaven. Hoewel er in deze regionale agenda steeds meer aandacht is voor de 'groene' elementen uit deze opgave, vragen we om voldoende waarborgen in te bouwen om de groene en blauwe kwaliteiten in een goede balans te houden met groei in woningen, mobiliteit en banen. Daarbij gaat het niet alleen om 'natuur ten nut van wonen en leven', maar ook om het behouden, versterken en uitbreiden van natuur om de intrinsieke kwaliteiten van natuur zélf: als ruimte voor flora en fauna. Alleen hierdoor blijft de kwaliteit van de leefomgeving in balans en leveren wij als regio een bijdrage aan het behoud van onze waardevolle natuur.

Tot slot: intekenen op de opgaven

U vraagt ons, college en raad, aan te geven of wij ons herkennen in de (uitwerking van de) ambities en bijbehorende acties in de concept-regionale agenda 2025-2028. Hierbij geeft u aan dat door de samenhang tussen de vijf integrale opgaven het steeds minder logisch wordt om aan één of meerdere opgaven niet deel te nemen. U nodigt ons nadrukkelijk uit om in te tekenen op alle opgaven.

De gemeente Rozendaal staat, net als alle andere gemeenten, voor de uitdaging om de financiële positie meerjarig solide te houden. Dat roept de vraag op in hoeverre ook bij Gemeenschappelijke Regelingen ruimte te vinden is voor kostenbesparingen die bijdragen aan meerjarig solide financieel beleid. Wij geven deze vraag mee aan uw bestuur en vragen u ons over uw afwegingen te (blijven) informeren.

Het voorgaande maakt dat het, ondanks uw herkenbare stelling over de samenhang tussen de vijf opgaven, geen vanzelfsprekendheid is dat de gemeente Rozendaal intekent op álle opgaven. Wij maken deze afweging op weg naar onze eigen meerjarenbegroting 2025-2028.

Met vriendelijke groet,

De gemeenteraad van Rozendaal,

Klaas Schaap
griffier

Ester Weststeijn,
voorzitter

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Accountantsverslag controle 2023

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

Flynth

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
T.a.v. het algemeen bestuur
Nijverheidsweg 2a
6662 NG ELST

Heliumstraat 64
2718 SL ZOETERMEER
telefoon (088) 236 80 00
e-mail Audit@flynth.nl

kenmerk
661077217/JH/1410

behandeld door
D.J. Han RA

datum
4 juni 2024

onderwerp
Accountantsverslag 2023

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag over het boekjaar 2023. Dit verslag bevat de belangrijkste uitkomsten van de door ons uitgevoerde werkzaamheden, waarvan wij vinden dat die voor u relevant zijn voor een goed begrip van de jaarrekening 2023 en voor het beoordelen van de financiële positie van uw organisatie.

De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de directie. In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2023 gecontroleerd.

Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2023 van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.

De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden. Het verslag van bevindingen is, zoals hiervoor reeds verwoord, bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2023. Wij wijzen u erop dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Wij bedanken de medewerkers van uw organisatie voor de prettige samenwerking en zijn vanzelfsprekend graag bereid een nadere toelichting te verstrekken.

Met vriendelijke groet,
Flynth Audit B.V.

Digitaal ondertekend door Jankhim Han

D.J. Han RA

Flynth Audit B.V. is lid van BKR International. Bankrekeningnummer IBAN NL67 RABO 0106 6642 20 - BIC: RABONL2U.
Handelsregister 09063021. www.flynth.nl
Dienstverlening vindt plaats onder algemene voorwaarden, op aanvraag verkrijgbaar en gedeponeerd bij de KvK in Arnhem.

Inleiding

In het kader van de door het algemeen bestuur aan ons verstrekte opdracht voor de controle van de jaarrekening 2023 van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen brengen wij u hierbij verslag uit van onze belangrijkste bevindingen naar aanleiding van onze eindejaars controlewerkzaamheden die wij in februari zijn opgestart en onlangs hebben kunnen afronden.

Dit accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2023. Wij wijzen u erop dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening van uw gemeenschappelijke regeling.

Structuur rapportage

Hoofdstuk 1	Bestuurlijke samenvatting
Hoofdstuk 2	Jaarrekening
Hoofdstuk 3	Jaarverslag
Hoofdstuk 4	Significante risico’s
Hoofdstuk 5	Interne beheersing
Hoofdstuk 6	Externe ontwikkelingen
Bijlage A	(Gecorrigeerde) bevindingen
Bijlage B	SiSa – Fouten en onzekerheden 2023
Bijlage C	Communicatie
Bijlage D	Onze communicatie met u

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico’s
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Bestuurlijke samenvatting

Onze belangrijkste conclusies

Controleverklaring	De voor fouten gehanteerde materialiteit bedraagt € 78.631 (betreft 1% van de lasten inclusief dotatie reserves). Voor de uitvoeringsmaterialiteit hebben wij € 58.973 (75% van de materialiteit) gehanteerd. Dit betekent dat indien de fouten onder de € 78.631 blijven, er een goedkeurende controleverklaring verstrekt kan worden. De bevindingen in onze rapportage zijn opgenomen vanaf € 3.900. De gehanteerde grenzen sluiten aan op uw controleverordening.
Reikwijdte van de controle	In de opdrachtbevestiging heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2023. De reikwijdte van onze controle staat hierin omschreven. Gedurende het verloop van de controle over boekjaar 2023 is op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. Tijdens de uitvoering hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2023 voldoende voor de doelstelling van de controle van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.
Grondslagen en verantwoording conform BBV	De accountantscontrole omvat onder meer een onderzoek naar de toepassing van de grondslagen in de jaarrekening. Naar onze mening zijn de door de directie gekozen grondslagen voor waardering en resultaatbepaling aanvaardbaar, conform wet- en regelgeving en consistent toegepast. In het boekjaar 2023 zijn geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van de belangrijkste verslaggevingsgrondslagen in het BBV en relevante notities uitgebracht door de Commissie BBV.
Schattingen	Schattingen op basis waarvan een aantal jaarrekeningposten worden bepaald zijn gebaseerd op inzichten van het management. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen betrokken in onze controle. Wij hebben vastgesteld dat de schattingen en veronderstellingen aanvaardbaar zijn in het kader van de jaarrekening als geheel. Aandachtspunt is en blijft het toereikend onderbouwen van de uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de voorziening.
Analyse vermogen en resultaat	Het gerealiseerde resultaat (inclusief de mutaties in de reserves) is € 197.682. Voor een nadere toelichting hierop verwijzen wij u naar hoofdstuk 3 van de jaarrekening.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Bijlagen

Kernpunten van onze jaarrekeningcontrole

Voorzieningen	Bij het opstellen van de jaarrekening moet de directie belangrijke schattingen, beoordelingen en aannames toepassen en toelichten. Wij hebben de belangrijkste schattingen, beoordelingen en aannames van de directie beoordeeld en zijn tot de conclusie gekomen dat de schatting omtrent de voorziening spaarverlof duidelijker onderbouwd dient te worden. Hierbij dient een inschatting gemaakt te worden van het aantal uren dat voorzien moet worden op basis van ervaringscijfers en dient het uurtarief volledig berekend te worden. Dit laatste betekent inclusief de opslag IKB en sociale lasten.
Rechtmatigheids-verantwoording	Wij hebben een reperformance uitgevoerd op de spendanalyse om de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording omtrent het voorwaardecriterium vast te stellen. Ten aanzien van de aanbestedingsregels heeft de Groene Metropoolregio een onrechtmatigheid van € 129.190 opgenomen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Bijlagen

Jaarrekening

Flynth

661277217/JH/1410

Jaarrekening – Rechtmatigheidsverantwoording (1/4)

Definitie rechtmatigheid

Het juridische begrip rechtmatigheid heeft betrekking op alle geldende wet- en regelgeving. Rechtmatigheid is dan het handelen in overeenstemming met de wet- en regelgeving. Het begrip rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording is een minder omvattend begrip. Hierbij bestaat er een duidelijke relatie met het financieel beheer. Er moet immers worden verantwoord dat baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het gaat om de financiële beheershandelingen.

Verantwoordings- en rapportagegrens

De door u te hanteren verantwoordingsgrens valt binnen een bandbreedte van 0% en 3% van de totale lasten van de organisatie, inclusief toevoegingen aan de reserves. Voor zowel de fouten als voor onduidelijkheden afzonderlijk geldt hetzelfde percentage, waarbij fouten en onduidelijkheden niet bij elkaar opgeteld worden.

We hebben vastgesteld dat in de financiële verordening de verantwoordingsgrens is opgenomen ter hoogte van 3%. In de financiële verordening heeft u verder een rapportagegrens opgenomen van € 10.000. Het besluit accountantscontrole decentrale overheden schrijft voor onze accountantscontrole een percentage van 1% voor fouten voor, waardoor uw verantwoording een lagere mate van zekerheid verschaft dan onze controle.

Normen en toetsingskader

Het normenkader voor de rechtmatigheidsverantwoording betreft uw inventarisatie van de voor de verantwoording relevante regelgeving.

Het normenkader heeft u geactualiseerd op basis van wijzigingen in wet- en regelgeving en is door het algemeen bestuur vastgesteld. Uw inventarisatie van regelgeving bestaat uit externe en interne regelgeving. We constateren dat u de actualisatie nauwkeurig heeft uit gevoerd en het normenkader aansluit op de geldende externe en interne regelgeving.

Het operationaliseren van het normenkader is een taak van de directie (dagelijks bestuur) en wordt vastgelegd in een toetsingskader. In het toetsingskader is per wet/regeling/verordening vastgelegd welke artikelen relevant zijn voor de toetsing. Uw organisatie heeft ervoor gekozen het toetsingskader op te nemen in de werkprogramma's van de Verbijzonderde Interne Controle (hierna: VIC).
Op basis van de kadernota rechtmatigheid ben u niet verplicht het toetsingskader vast te stellen, maar we adviseren u het toetsingskader wel vast te stellen vanuit een oogpunt van transparantie.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening - Rechtmatigheidsverantwoording (2/4)

Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Financiële beheershandelingen die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium).

Uitgangspunt is het niveau waarop het algemeen bestuur de budgetten in de begroting en bij investeringen geautoriseerd heeft, in lijn met de door u vastgestelde financiële verordening. In de begroting zijn de bedragen voor de lasten en baten vermeld die door het algemeen bestuur zijn vastgesteld. De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn op hoofdlijnen door de wetgever bepaald (artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet) en heeft het algemeen bestuur nader ingevuld en geconcretiseerd in de financiële verordening.
Uw algemeen bestuur heeft het begrotingscriterium geconcretiseerd door voor te schrijven dat:

- De begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau waarop de begroting door het bestuur is geautoriseerd.
- Bij investeringsprojecten wordt de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld op het niveau van het totaal
- gevoteerde kredietbedrag. Een overschrijding van het jaarbudget, passend binnen het totaalbedrag van het krediet, wordt daarmee als rechtmatig beschouwd.
- Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Afwijkingen worden als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties:
  - er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren;
  - er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling;
  - de overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.
- Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid, worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijke fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar worden niet nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de juiste investering, het toereikend zijn van het begrotingsbedrag en het begrotingsjaar van belang zijn.

Als blijkt dat de gerealiseerde bedragen hoger zijn dan de, ook na de laatste begrotingswijziging, geraamde bedragen dan kan er sprake zijn van onrechtmatige uitgaven (begrotingsonrechtmatigheid). Deze lasten zijn dan namelijk buiten het budgetrecht van het algemeen bestuur tot stand gekomen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening - Rechtmatigheidsverantwoording (3/4)

Begrotingsrechtmatigheid

Begrotingscriterium	Bruto afwijking Euro	Geaccepteerd Euro	Formeel onrechtmatig Euro
Overschrijding lasten programma's	148.373		148.373
Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	0		
Ongeautoriseerde reservemutaties	0		
Onderschrijding van lasten, welke tijdig via de jaarstukken wordt gemeld en verklaard	629.597	629.597	
Onderschrijding van baten, welke tijdig via de jaarstukken wordt gemeld en verklaard	885.593	885.593	
Overschrijding van baten, welke tijdig via de jaarstukken wordt gemeld en verklaard	114.426	114.426	
Totaal Begrotingscriterium	**1.777.989**	**1.629.616**	**148.373**
Voorwaardencriterium			
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	129.190		129.190
Overige bevindingen inzake voorwaarde criterium	0		
Totaal Voorwaardencriterium	**129.190**	**0**	**129.190**
M&O criterium			
Overige bevindingen inzake M&O criterium	0		0
Totaal M&O criterium	**0**	**0**	**0**
Totaal	**1.907.179**	**1.629.616**	**277.563**

Uit de werkzaamheden uitgevoerd door ons om de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording te toetsen zijn we niet tot een ander oordeel gekomen dan de directie.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening - Rechtmatigheidsverantwoording (4/4)

Voorwaarde criterium

Het voorwaarde criterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving.

In de hierna volgende paragrafen worden de voorwaarden met de hoogste impact / risico binnen de jaarrekening nader toegelicht.

Voorwaarde criterium - Aanbestedingswet

De regels over aanbesteden staan in de Aanbestedingswet 2012 en het Aanbestedingsbesluit. Om de rechtmatigheid van de aanbestedingen vast te stellen heeft u een analyse uitgevoerd op de verstrekte inkoopopdrachten over een periode van vier jaar. In de analyse heeft u beoordeeld of de opdrachten tijdig zijn aanbesteed. Voor de aanbestede opdrachten is beoordeeld of de realisatie van de inkoopopdracht aansluit op de aanbesteding.

Bij de controle van de uitgevoerde werkzaamheden m.b.t. de naleving van de aanbestedingswet hebben wij 1 bevinding onderkend die niet eerder door de organisatie is onderkend. De organisatie heeft met deze bevinding ingestemd en heeft de bevinding opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Na doorvoeren van deze correctie geeft de rechtmatigheidsverantwoording op het voorwaardecriterium een getrouw beeld.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening – Schattingen

Algemeen

Bij het opstellen van de jaarrekening moet de directie belangrijke boekhoudkundige schattingen, beoordelingen en aannames toepassen en toelichten. Wij hebben de belangrijkste schattingen, beoordelingen en aannames van de directie beoordeeld en zijn tot de conclusie gekomen dat deze zijn gebaseerd op passende bewijsstukken en goed uitgebalanceerde overwegingen. Onderstaande tabel bevat een overzicht van onze bevindingen met betrekking tot die schattingen en oordelen.

Belangrijk schattingen	Mate van Subjectiviteit	Onze beoordeling 2022	Onze beoordeling 2023	Toelichting
Voorzieningen	Gemiddeld			De voorziening heeft betrekking op verlofsparen. Aandachtspunt is het onderbouwen van de inschatting van het management. Hierbij dient een inschatting gemaakt te worden van het aantal uren dat voorzien moet worden op basis van ervaringscijfers en dient het uurtarief volledig berekend te worden. Dit laatste betekent inclusief de opslag IKB en sociale lasten. Wij hebben een ongecorrigeerd controleverschil opgenomen in de foutenevaluatie.
Waardering overlopende posten	Laag			Minimaal jaarlijks worden de overlopende posten geactualiseerd. Uit de controle volgen diverse controlebevindingen die gecorrigeerd zijn. Na correctie kunnen wij ons vinden in de wijze waarop de inschatting van deze posten is gemaakt.

= controleverschil

= Optimistisch

= Evenwichtig

= Voorzichtig

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening – Nadere toelichting

Wijziging in overige wet- en regelgeving

In de jaarrekening 2023 zijn geen stelsel- of schattingswijzigingen verwerkt.

De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen heeft de jaarrekening verder opgesteld volgens de verslaggevingsvereisten van het besluit begroting en verantwoording (BBV).

Bevestiging de directie

Wij vragen de directie ter confirmatie een schriftelijke bevestiging aangaande zijn verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving. Deze bevestiging wordt ontvangen bij het tekenen van de controleverklaring.

Reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het management noch de directie geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door de medewerkers en de directie de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Wij hebben de WNT-verantwoording gecontroleerd en vastgesteld dat deze, na de doorgevoerde correctie, juist is verantwoord in de definitieve jaarrekening. De correctie zag toe op het opnemen van de toezichthoudende topfunctionarissen (i.c. leden van het algemeen en dagelijks bestuur).

Wij wijzen u erop dat een wettelijke verplichting is om het jaarverslag openbaar te maken. Openbaarmaking kan gebeuren door het plaatsen van uw jaarverslag op uw website. Wij hebben geconstateerd dat uw jaarrekening over voorgaand jaar op uw site is geplaatst.

Binnen de WNT gelden specifieke regels voor de samenloop van uitvoerende topfuncties bij verschillende WNT-instellingen. In overeenstemming met het controleprotocol WNT hebben wij geen controlewerkzaamheden uitgevoerd op de naleving van deze anticumulatieregeling. Dit is net als in voorgaande jaren in de controleverklaring tot uitdrukking gebracht.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening – Nadere toelichting

Proces opstellen jaarrekening

Gedurende de controle hebben wij een grote hoeveelheid aan controleverschillen en correcties geconstateerd doordat het afsluitproces en het proces voor het opstellen van de jaarstukken onvoldoende kwaliteitswaarbogen bevat. Daarnaast merken wij op dat de wijze van administreren, met een veelheid aan specificaties leidt tot fouten. Wij adviseren dan ook het proces van opstellen van de jaarstukken te professionaliseren.

In ‘bijlage C - Onze communicatie met u’ zullen wij nader ingaan op het proces van de controle.

Baten (subsidies)

Bij de controle op de baten hebben we geconstateerd dat de subsidiebaten worden onderbouwd aan de hand van een reeks specificaties, welke voor een belangrijk deel handmatig worden gevuld. Hierdoor bestaat het risico op fouten. Wij hebben diverse fouten geconstateerd die tot correcties hebben geleid. Zo hebben wij specificaties ontvangen die niet op de administratie en/of jaarrekening aansluiten. Daarnaast zijn correcties doorgevoerd op de te besteden subsidies die niet zijn gealloceerd aan de betreffende subsidie.

We adviseren u dit proces te professionaliseren, door onder andere zoveel als mogelijk gebruik te maken van de administratie in het boekhoudpakket en celverwijzingen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico’s
Interne beheersing
Bijlagen

Jaarverslag

Flynth

661277217/JH/1410

Jaarverslag – Kwaliteit toelichting

Jaarverslag voldoet aan eisen BBV

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn diverse eisen opgenomen voor de vorm en inhoud van het jaarverslag. Wij hebben vastgesteld dat uw jaarverslag voldoet aan de eisen die het BBV hieraan stelt.

Kwaliteit paragrafen

Wij zijn verplicht vast te stellen of wij op grond van de tijdens de controle verkregen informatie onjuistheden of tegenstrijdigheden hebben geconstateerd tussen de jaarrekening en het jaarverslag die gebruikers van de jaarstukken zouden kunnen beïnvloeden. Dit is naar onze mening niet het geval.

Verenigbaarheid jaarrekening en jaarverslag

Wij zijn verplicht vast te stellen of wij op grond van de tijdens de controle verkregen informatie onjuistheden of tegenstrijdigheden hebben geconstateerd tussen de jaarrekening en het jaarverslag die gebruikers van de jaarstukken zouden kunnen beïnvloeden. Dit is naar onze mening niet het geval.

Informatiewaarde

We hebben de informatiewaarde van uw jaarrekening gebaseerd op de inzichtelijkheid, concreetheid en kwaliteit van de analyses vanuit perspectief van het algemeen bestuur. De inzichtelijkheid is toereikend en geeft de gebruiker voldoende inzicht in de ontwikkelingen, gerealiseerde prestaties en de oorzaken van de afwijkingen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarverslag - Kengetallen

Relatie tussen kengetallen

De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden bezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden verkregen van de financiële positie van uw organisatie. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van uw financiële positie.

De analyse van de weerstandsratio en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol is vastgesteld of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat.

Solvabiliteit

Het solvabiliteitsratio bedraagt ultimo 2023 6,68%. Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter uw organisatie in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen.

De netto schuldquote bedraagt 0%. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van uw organisatie ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Significante risico’s

Jaarrekening – Significante risico’s

Omschrijving risico	Aanpak management	Eigen controlewerkzaamheden
Het management bevindt zich in een positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersing te doorbreken die anderszins effectief lijkt te werken. Het risico is verondersteld te allen tijde aanwezig te zijn bij jaarrekeningcontroles. Wij hebben risico onderkend ten aanzien van de memoriaal boekingen die worden gemaakt in het afsluitproces.	Gegeven de aard van het risico, waarbij interne beheersing wordt doorbroken, kan dit risico niet worden gemitigeerd door middel van interne beheersing.	Het doorbreken van beheersmaatregelen door het management is op basis van de controlestandaarden altijd een significant risico. Interne beheersmaatregelen, ongeacht hoe goed in opzet en bestaan, kunnen risico’s van materiële onjuistheden in de jaarrekening slechts beperken, en niet volledig mitigeren, wegens de inherente beperkingen van interne beheersmaatregelen. Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen. Tevens hebben wij specifieke aandacht gegeven aan de toegangsbeveiligingen in het IT-systeem en de mogelijkheid dat hierdoor functiescheidingen worden doorbroken. Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Deze werkzaamheden omvatten onder meer inspectie van informatie uit brondocumenten. Wij hebben geen significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening geïdentificeerd. Tevens hebben wij specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van belangrijke schattingen van de directie zoals de hoogte van de voorziening. Hierbij hebben we in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van de directie bij deze posten. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door de directie.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico’s
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Conclusie
Met onze werkzaamheden hebben wij voornoemde significante risico’s kunnen mitigeren.

Jaarrekening – Verantwoordelijkheden m.b.t. fraude

Uw verantwoordelijkheid

- De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het algemeen bestuur en de directie. Deze verantwoordelijkheid betreft ook het opzetten en onderhouden van interne beheersmaatregelen met betrekking tot de betrouwbaarheid van de financiële rapportage, de werking van de bedrijfsvoering en naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving.
- Het uitvoeren, vastleggen en actualiseren van de frauderisicoanalyse als geïntegreerd onderdeel van de bij uw onderneming in gebruik zijnde interne beheersing, een evaluatie van de mogelijke impact en waarschijnlijkheid van frauderisico's en de ondernomen acties om frauderisico's te beperken, inclusief de risico's van omkoping, corruptie en frauderisico's met betrekking tot cybersecurity.
- Het waarborgen dat de cultuur en de omgeving van uw organisatie integer zijn en ethisch gedrag bevorderen.
- Het onderzoeken van iedere vermeende of vermoede misstand die onder de aandacht het algemeen bestuur en de directie wordt gebracht; en
- Daarnaast is het algemeen bestuur verantwoordelijk voor het monitoren van het risico op managementfraude, voor het bepalen of de interne beheersmaatregelen voldoende zijn om frauderisico's te identificeren, voor de beoordeling van de competentie en integriteit van zichzelf en van het overige management en voor het versterken van een cultuur van integriteit en ethisch gedrag.

Onze verantwoordelijkheid

- Wij verkrijgen bevestigingen van de directie en anderen binnen de entiteit ten aanzien van de interne beheersing, risico-inschattingen (inclusief de processen om de risico's op fraude in de entiteit te identificeren en erop in te spelen), en eventuele kennis met betrekking tot fraude of vermoede fraude.
- Verder hebben wij de directie verzocht om informatie die het eventueel aan zijn werknemers heeft meegedeeld over haar visie op bedrijfspraktijken en ethisch gedrag.
- Daarnaast hebben wij inzicht verkregen in de wijze waarop de met governance belaste personen toezicht uitoefenen op de door de directie gevolgde processen om de risico's op fraude te identificeren en hierop in te spelen.
- Wij hebben de geplande controlewerkzaamheden gecommuniceerd met het algemeen bestuur.
- Wij moeten adequaat reageren op tijdens de controle geconstateerde (vermoede) fraude.
- Wij rapporteren over onze gevolgde controleaanpak met betrekking tot fraude(risico's) in de controleverklaring.

Geen aanwijzingen

Tijdens onze controlewerkzaamheden zijn geen aanwijzingen van fraude onder onze aandacht gekomen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Interne beheersing

Algeheel beeld interne beheersing

Procesmonitor

Proces	Status 2023	Status 2022
Financial reporting (P&C Cyclus)		
Inkopen		
Betalingen		
Treasury		
Personeel en salarisadministratie		

Wij verwijzen naar de reeds uitgebrachte management letter waarin we nader zijn ingegaan op de interne beheersmaatregelen in de diverse processen.

Toelichting	
	De inrichting van het proces is zodanig dat een (deels)systeem gerichte controle mogelijk is. De systeem gerichte controle is alleen mogelijk wanneer proces opzet is beschreven waardoor er sprake is van een uniforme werkwijze, de IT passende maatregelen heeft, toereikende en zichtbare interne beheersing en de VIC de werking heeft vastgesteld.
	De inrichting van het proces voldoen gedeeltelijk, maar de risico's die ermee samenhangen, vormen geen directe bedreiging voor de bedrijfsprocessen en de risico's zijn met aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden af te dekken.
	De inrichting van het proces voldoet niet en geeft aanvullende wezenlijk aanvullende risico's voor de jaarrekening controle.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Bijlagen

Flynth

Externe ontwikkelingen

De hierna volgende ontwikkelingen brengen wij onder uw aandacht, omdat ze mogelijk ook voor uw organisatie van belang zijn.

Externe ontwikkelingen (1/2)

Werkkostenregeling

De toepassing van de werkkostenregeling vraagt aandacht om correct toe te passen. We zien in de praktijk dat het aanwijzen van vergoedingen, verstrekkingen en ter beschikkingstellingen aan werknemers, geregeld te laat worden aangewezen.

Aanwijzen luistert heel nauw, dit moet uiterlijk worden gedaan op het moment dat de vergoeding wordt uitbetaald, vorderbaar en inbaar is en/of rentedragend. Verder zien wij dat niet altijd de juiste kosten worden ondergebracht onder de gerichte vrijstellingen, dit geldt bijvoorbeeld voor personeelsuitjes, lunches op de werkplek, vergoedingen aan externen niet in loondienst. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor loon in natura en eigen bijdrage van de werknemers hiervoor. Dit geldt voor de financiële en salarisadministratie. Verder vindt er niet altijd een regelmatig overleg plaats tussen de afdelingen financiën, salarisadministratie, HR en soms facilitair. Hierdoor is uiteindelijk de salarisadministratie niet volledig op de hoogte van alles wat te maken heeft met de werkkostenregeling, maar zij dienen wel de loonaangifte in. Verder wordt er niet altijd rekening gehouden met het gebruikelijkheidscriterium van € 2.400 per werknemer per jaar, wat in ieder geval mag worden ondergebracht in de vrije ruimte van de werkkostenregeling. Het is daarom van belang om hier als werkgever goed op te letten.

Inhuur van externen

Op 1 mei 2006 is de Verklaring Arbeidsrelatie vervallen en vanaf dat moment is de Wet DBA van kracht geworden. Hierbij heeft de Belastingdienst in overleg modelovereenkomsten bij de inhuur van externen, direct of via bijvoorbeeld een uitzendbureau, of bemiddelingsbureau opgesteld.

Op het moment dat exact volgens deze regels wordt gewerkt, loopt de opdrachtgever geen risico, in de praktijk is dat echter over het algemeen niet zo. Een externe doet mee aan het personeelsfeest, ontvangt een kerstpakket, werkt op een laptop van de opdrachtgever, werkt er al jaren 4 dagen per week etc. De modelovereenkomsten voor vrije vervanging zijn bijvoorbeeld per 1 januari 2024 vervallen waar niet altijd op wordt gelet.

Tot en met 2024 geldt er vanuit de Belastingdienst nog het handhavingsmoratorium, maar dat vervalt per 1 januari 2025. Dit houdt in dat de Belastingdienst dan kan gaan naheffen, niet terug naar het verleden, maar wel vanaf dat moment. Op dit moment wordt er ook gecontroleerd door de Belastingdienst, zij hebben hiervoor extra personeel aangenomen en bij deze controles wordt vaak geconstateerd dat er geen sprake is van een externe, maar gewoon van een werknemer. Dit bijvoorbeeld omdat iemand via zijn eigen B.V. wordt ingehuurd tijdens ziek en piekdiensten. Van belang om in 2024 ervoor te gaan zorgen dat het proces bij de inhuur van externen op orde wordt gebracht.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Externe ontwikkelingen (2/2)

Duurzaamheid - ESG

In een tijdperk waarin duurzaamheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid centraal staan, wordt de noodzaak voor duurzaamheidsverslaggeving in de publieke sector steeds urgenter. Organisaties in de publieke sector hebben een intrinsieke verantwoordelijkheid om transparantie te bieden over hun impact op mens en milieu. Het opstellen en delen van een duurzaamheidsverslag is niet langer een optionele praktijk, maar eerder een essentiële stap naar het opbouwen van vertrouwen, het voldoen aan verwachtingen van belanghebbenden en het stimuleren van positieve verandering.

Duurzaamheidsverslaggeving is momenteel geen wettelijke vereiste voor organisaties in de publieke sector, maar het belang ervan wordt steeds groter. De samenleving hecht veel waarde aan duurzaamheid en verslaggeving hierover. Vanaf het boekjaar 2024 zullen beursgenoteerde bedrijven zich conformeren aan de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) en de European Sustainability Reporting Standards (ESRS) als leidende richtlijnen voor duurzaamheidsverslaggeving.

Duurzaamheidsonderwerpen worden volgens de laatste standaarden gecategoriseerd in Environmental, Social en Governance, ofwel ESG. Dit gaat dus verder dan alleen klimaat gerelateerde aspecten. In de ESRS is een nuttig kader opgenomen van thema's die relateren aan ESG. Het is echter geen allesomvattend model, aangezien er voor organisaties mogelijk relevante thema's zijn die niet zijn opgenomen, en omgekeerd. Het kader en de thema's zoals opgenomen in de ESRS kan ook de publieke sector ondersteunen bij verantwoordingsprocessen.

Voor publieke organisaties die geen onderneming voeren (zijnde een grote B.V. of N.V.) is de CSRD momenteel niet van toepassing. Het is nog niet duidelijk of andere Nederlandse rechtspersonen waaronder die in de publieke sector in de toekomst mogelijk verplicht zullen worden om een duurzaamheidsverslag op te stellen. Mogelijk kunt u wel worden benaderd door een CSRD plichtige onderneming die u vragen stelt over uw duurzaamheidsbeleid en doelstellingen.

Gezien de kerntaak van de publieke sector om duurzame meerwaarde voor de samenleving te creëren, ligt het voor de hand dat de sector bekend is met het rapporteren van toegevoegde waarde in het jaarverslag. Het toevoegen van duurzaamheidsinformatie zou dan ook een logische stap zijn. De publieke sector kan hierbij leren van (beursgenoteerde) bedrijven om op die manier meer maatschappelijke waarde te genereren.

Indien u meer informatie wenst over dit onderwerp, verzoeken wij u dit aan te vragen bij uw bekende contactpersoon bij Flynth.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Bijlagen

Bijlage A1 – Niet-gecorrigeerde bevindingen

Omschrijving	Fouten	Onzekerheden
Voorziening spaarverlof te hoog ingeschat	€ 6.447	€ -
Betalingsverplichting Slim en Schoon 2021 is te laag opgenomen	€ -	€ 12.584

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
Jaarverslag
Jaarrekening
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Bijlage A2 – Gecorrigeerde bevindingen

Omschrijving	Fouten	Onzekerheden
Nog te betalen accountants- en advieskosten te hoog opgenomen	€ 57.467	€ -
Schulden juridische dienstverlening te laag opgenomen	€ 27.300	€ -

Naast de ongecorrigeerde verschillen op de vorige pagina zijn de volgende correctie wel doorgevoerd:

1. Rechtmatigheidsverantwoording:
   a) aanpassen fout voorwaardencriterium;
   b) aanpassen begrotingsrechtmatigheid.
2. Meerdere aanpassingen in de toelichting in de jaarstukken ten einde te voldoen aan de voorwaarden van het BBV.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
Jaarverslag
Jaarrekening
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Bijlage B - Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

Bevestiging van onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn opgenomen in de ‘Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)’ van de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen inclusief haar verbonden derden, in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Rotatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht.

Er heeft voor de accountantscontrole 2023 geen rotatie plaatsgevonden. Het is eveneens niet noodzakelijk om voor de accountantscontrole 2024 te roteren.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Flynth en haar medewerkers en Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, inclusief haar verbonden derden, die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd moeten worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Flynth, een bestuurder of interne toezichthouder van Flynth of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan ondernemingen in de groep of een bij de rechtspersoon betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid, die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben, ontvangen of verstrekt.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
Jaarverslag
Jaarrekening
Significante risico’s
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Bijlage C - Onze communicatie met u

Bevestiging van onafhankelijkheid

Door middel van dit accountantsverslag informeren wij het bestuur over de belangrijkste aangelegenheden naar aanleiding van onze accountantscontrole 2023.

Bevestigingen van het bestuur
Wij hebben bij het bestuur ter confirmatie een schriftelijke bevestiging opgevraagd aangaande uw verantwoordelijkheden inzake de jaarrekening en de andere informatie. Deze bevestiging ontvangen wij op het moment dat wij de controleverklaring gaan ondertekenen.

Onze communicatie met het algemeen bestuur

Wij hebben in ons controleplan gecommuniceerd over onze verantwoordelijkheden en onafhankelijkheid. Door middel van ons controleplan hebben wij ook een beschrijving gegeven van de reikwijdte en timing van onze controle, waaronder significante risico's en materialiteit.

Eveneens door middel van dit accountantsverslag informeren wij het algemeen bestuur over de belangrijkste aangelegenheden naar aanleiding van onze accountantscontrole 2023.

Geen meningsverschillen met bestuur en/of beperkingen in reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het bestuur geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze opdracht door de directie en de medewerkers van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Proces van de controle

Wij hebben een intensief controleproces gehad met de organisatie. Bij de start van de jaarrekeningcontrole was niet alle gevraagde informatie beschikbaar en was de jaarrekening niet gereed. Daarnaast leidde de beperkte opgeleverde controledocumentatie tot veel aanvullende vragen. Dit heeft tot een vertraging geleid in het controletraject.

Wij gaan met de organisatie evalueren op welke wijze voor zowel ons als de organisatie de controle efficiënter kan worden uitgevoerd. Belangrijk aandachtspunt is om bij aanvang van de controle te kunnen beschikken over een volledig controledossier. Ten aanzien van de controledocumentatie is het van belang dat deze navolgbaar is alsmede dat de ontvangen informatie is onderbouwd met objectieve controleinformatie.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
Jaarverslag
Jaarrekening
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Disclaimer en beperking in gebruik en verspreidingskring

Dit accountantsverslag is alleen bestemd voor het bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt, op ons.

De in dit accountantsverslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij aandacht van het algemeen bestuur en de directie behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit accountantsverslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen moeten worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.

MEMO

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Correctie n.a.v. accountantsverslag de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Adviseur	: D. Blagdan	**Datum**	: 7 juni 2024
Portefeuillehouder	: E. Weststeijn	**Openbaar**	: Ja

Aanleiding
Afgelopen week hebben de deelnemende gemeenten aan de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) een bericht ontvangen over wijzigingen in het jaarverslag 2023 naar aanleiding van het accountantsverslag 2023 GMR.

Door gevoerde correcties
In de aangepaste jaarstukken 2023 van de Groene Metropoolregio is het rekeningresultaat ongewijzigd, € 197.682. Daarnaast is ook het saldo terug te betalen inwonerbijdrage ad € 166.634 niet gewijzigd.

De wijzigingen doe doorgevoerd zijn hebben te maken met een andere balansrubricering, typefout en tekstule aanpassingen op de waarderingsgrondslagen. Ook waren er correcties noodzakelijk op het gebied van de rechtmatigheidsverantwoording. De accountant heeft een aanvullende onrechtmatigheid op de gevolgde aanbestedingsprocedure geconstateerd.

Conclusie
Het bovenstaande geeft geen aanleiding om ons standpunt voor het niet indienen van een zienswijze aan te passen.

Bijlage(n)
1. Accountantsverslag Jaarstukken 2023 GMR

Voorlopige Jaarstukken 2023 BVO DRAN

Versie: 15 april 2024

regio arnhem nijmegen VERVOERSORGANISATIE

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3

2. Jaarverslag 3

2.1. Inleiding 3

2.2. Programmaverantwoording 6

2.2.1. Programma vraagafhankelijk vervoer 6

2.2.2. Programma routevervoer 12

2.2.3. Overzicht overhead 16

2.3. Paragrafen 18

2.3.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 18

2.3.2. Financiering 20

2.3.3. Bedrijfsvoering 23

3. Jaarrekening 26

3.1. Overzicht van baten en lasten 26

3.2. Specificatie BVO 26

3.3. Balans 27

3.3.1. Toelichting balansposten 28

3.3.2. Grondslagen jaarrekening 30

3.4. Gebeurtenissen na balansdatum 31

3.5. Wet Normering Topinkomens 31

3.5.1. Bezoldiging topfunctionarissen 32

3.5.2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen 33

3.5.3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT 34

Bijlage 1: Totaaloverzicht vervoerskosten 36

Bijlage 2: Totaaloverzicht kosten callcenter 37

Bijlage 3: Afrekening 2023 deelnemers 38

Bijlage 4: Overzicht baten en lasten per taakveld 39

Bijlage 5: Overzicht baten en lasten BVO DRAN 40

Bijlage 6: Rechtmatigheidsverantwoording 41

1. Inleiding

Hierbij bieden we u het concept jaarverslag en de voorlopige jaarrekening 2023 van de Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (BVO DRAN) aan. Dit document is opgesteld volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). In de BBV staan de voorschriften waaraan de jaarrekening van een gemeenschappelijke regeling moet voldoen.

Arnhem, 15 april 2024

2. Jaarverslag

2.1. Inleiding

De BVO DRAN is opgericht op 14 april 2016, tijdens de eerste vergadering van het Algemeen Bestuur van de BVO DRAN. De BVO DRAN kent één bestuursorgaan: het Algemeen Bestuur. De voorzitter wordt uit het Algemeen Bestuur gekozen. Op 31 december 2023 bestond het Algemeen Bestuur uit:

Gemeente	Lid	Plaatsvervanger
Arnhem	De heer M. van der Wel	n.n.b.
Berg en Dal	Mevrouw M.A. Barber	n.n.b.
Beuningen	De heer F. Houben	De heer A. Steeg
Doesburg	De heer B. Elbers	De heer S. Hillenaar
Druten	De heer G. de Wildt	De heer R. Thoonen
Duiven	De heer J. Goossen	Mevrouw G. Tiedink
Heumen	De heer R. Engels	n.n.b.
Lingewaard	De heer A. Slob	De heer N. Hubers
Montferland	Mevrouw J. Derksen	n.n.b.
Mook en Middelaar	De heer F. Dillerop	De heer H. Rodoe
Nijmegen	Mevrouw C. Daemen	Mevrouw G. Visser
Overbetuwe	De heer R. Post	n.n.b.
Renkum	Mevrouw M. Mulder	n.n.b.

Gemeente	Lid	Plaatsvervanger
Rheden	Mevrouw G. Hofstede	n.n.b.
Rozendaal	Mevrouw T. van der Pas	De heer S. Warmerdam
Westervoort	De heer J. Derksen	n.n.b.
Wijchen	De heer M. Derks	Mevrouw B. Schouten
Zevenaar	De heer S. Bijl	n.n.b.

Algemene ontwikkelingen

Vervoersvolume

Vanaf medio maart 2020 heeft de Coronacrisis forse impact gehad op het feitelijk gebruik van het vervoer. Aansluitend aan de Coronacrisis zien we een herstel van de vervoersvolumes voor het routevervoer. Het vraagafhankelijk vervoer stabiliseert zich qua vervoersvolume in 2023 gemiddeld genomen op ongeveer 85% in vergelijking met de situatie voorafgaand aan de Coronacrisis.

De huidige inschatting is dat er momenteel sprake is van gestabiliseerde vervoersvolumes die niet meer beïnvloedt worden door zogenaamde Coronaeffecten. Bij het opstellen van de MJPB 2025-2028 en de gewijzigde begroting 2024 is daarom als uitgangspunt voor de hoeveelheden vervoer enkel nog gekeken naar recente periodes en worden die gegevens als zogenaamd nulpunt gehanteerd. Uitgaande van dit nulpunt wordt een inschatting gemaakt van verwachte vervoersontwikkelingen en vertaald naar financiële gevolgen die worden in de begroting.

Krapte arbeidsmarkt chauffeurs

Conform het landelijk beeld is ook in 2023 voor de Avan vervoerders nog steeds sprake van schaarste op de arbeidsmarkt. De tendens is dat er sprake is van enige verlichting maar ook voor komend jaar is de verwachting dat het moeizaam blijft chauffeurs vacatures (tijdig) in te vullen. Het in samenwerking met gemeenten, vervoerders, ouders en scholen naar oplossingen zoeken voor ontstane knelpunten blijft een voortdurend punt van aandacht voor de BVO DRAN.

Contractverlenging en aanbesteding vervoer

In 2020 zijn met vervoerders contracten afgesloten met een looptijd van 10 jaar, opgedeeld in een initiële periode van 4 jaar en verlengingsmogelijkheden van 3 x 2 jaar. Met een deel van de vervoerders zijn in 2023 eerste verlengingsovereenkomsten afgesloten voor de periode 2024-2026.

Een deel van de vervoerders heeft afgezien van contractverlening. Dit heeft betrekking op al het routevervoer verzorgd voor de gemeenten Arnhem, Doesburg, Renkum, Rheden en Rozendaal en op een beperkt deel van het routevervoer verzorgd voor de gemeenten Beuningen, Berg en Dal, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen. Voor het vraagafhankelijk deel heeft het betrekking op het vervoer verzorgd voor de gemeenten Duiven, Montferland, Westervoort en Zevenaar.

In de eerste helft van januari 2024 is het aanbestedingsproces afgerond en heeft gunning plaats gevonden. De afgesloten contracten hebben een looptijd van 10 jaar, opgedeeld in een initiële periode van 6 jaar en verlengingsmogelijkheden van 2 x 2 jaar. De financiële effecten van de aanbestedingsresultaten en contractverlengingen zijn verwerkt in de MJPB 2025-2028.

Ambitie zero emissie
In het Algemeen Bestuur van de BVO DRAN is in maart 2022 de ambitie vanaf 2024 bepaald voor zero emissie gereden vervoer binnen de BVO DRAN. Vanaf 2020 is al sprake van een jaarlijks toenemende mate van duurzaamheid binnen het vraagafhankelijk vervoer en routevervoer. Vanaf medio 2024 wordt fors ingezet op de transitie naar volledig zero emissie gereden doelgroepenvervoer. De ambitie is om het vraagafhankelijk vervoer uiterlijk 1 januari 2027 en het routevervoer uiterlijk 1 januari 2028 volledig zero emissie uit te voeren.

Deze vastgestelde ambities zijn onderdeel van de recente contractverlengingen geweest. Met de vervoerders routevervoer is bij de verlenging een additionele vergoeding afgesproken voor de inzet van zero emissie voertuigen vanaf 1 augustus 2024. Voor het vraagafhankelijk vervoer is voor de eerste verlengingsperiode geen additionele vergoeding noodzakelijk gebleken. In het voorjaar van 2025 worden met deze vervoerders weer gesprekken gevoerd voor de eventuele volgende contractverlenging voor de periode 2026-2028.

De zero emissie ambitie is ook onderdeel geweest van het deel van het vervoer dat begin 2024 opnieuw is aanbesteed. Eventuele meerkosten zero emissie zijn onderdeel van het integrale tarief dat is overeengekomen voor zover het de inzet van personenauto's en taxibusjes betreft. Vergoedingen voor de infasering van zero emissie aangedreven rolstoelbussen vindt, mede door de grote mate van onzekerheid over de omvang van de hiermee gepaard gaande meerkosten, op een later moment plaats.

Infasering van zero emissie aangedreven rolstoelbussen vindt op een later moment plaats. Mede door de grote mate van onzekerheid over de omvang van de hiermee gepaard gaande meerkosten, is in de overeenkomsten afgesproken dat op een later moment hierover besluitvorming plaatsvindt. Bij deze besluitvorming wordt ook de verwachte kostenontwikkeling meegewogen. In de overeenkomsten met vervoerders is een herzieningsclausule opgenomen waardoor het mogelijk is contractuele wijzigingen door te voeren zonder dat dit een nieuwe aanbesteding noodzaakt.

De financiële effecten van de vastgestelde ambitie zero emissie gereden doelgroepenvervoer zijn verwerkt in de MJPB 2025-2028.

Financieel resultaat
Het financiële resultaat van 2023 wordt bepaald door de programma's vraagafhankelijk vervoer (Wet maatschappelijke ondersteuning), routegebonden vervoer (leerlingen, jeugdwet en dagbesteding) en de overhead (kosten bedrijfsvoeringsorganisatie).

In vergelijking met de gewijzigde begroting 2023 heeft de BVO DRAN in werkelijkheid circa € 3,3 mln (2022: € -3,8 mln) minder besteed dan was voorzien. In 2023 is de impact van de coronacrisis op het feitelijk gebruik van met name het vraagafhankelijk vervoer nog steeds merkbaar geweest. Dit effect is de hoofdoorzaak voor de onderschrijding van de begroting. Door de hoogte van de verwachte onderbesteding heeft gedurende 2023 aan de gemeenten al een terugbetaling van € 1.867.527 plaatsgevonden.

Uit te voeren taken
Door de deelnemende gemeenten is de sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer bij de gemeenschappelijke regeling BVO DRAN neergelegd.

In de volgende paragrafen wordt verder ingegaan op de uitvoering van de programma's en het onderdeel overhead.

2.2. Programmaverantwoording

Indeling en opzet programma's

De programma's zijn ingericht volgens de 3 W-vragen (art. 8 lid 3 BBV):

- Wat hebben we bereikt?
- Wat hebben we hiervoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Onder het kopje "Wat wilden we bereiken?" wordt bij het vervoer naast een algemene beschrijving over wat we wilden bereiken ook ingegaan op specifieke prestatie indicatoren voor de uitvoering van Avan.

De programmaverantwoording bestaat uit de volgende programma's:

1. Vraagafhankelijk vervoer
2. Routevervoer
3. Bestedingsplan

En het overzicht:

4. Overhead

De indeling van de programma's in de jaarrekening is overeenkomstig de begroting.

2.2.1. Programma vraagafhankelijk vervoer

Wat wilden we bereiken?

- Een kwalitatief goede uitvoering van het vraagafhankelijk vervoer met Avan door het callcenter en de vervoerders. De BVO DRAN monitort de kwaliteit van de dienstverlening aan de hand van kritische prestatie indicatoren (KPI's). In het Programma van Eisen (PvE) vraagafhankelijk vervoer en het PvE callcenter staat weergegeven welke KPI's zijn bepaald en naar welke normen wordt gestreefd.
  Vraagafhankelijk vervoer
  a. Aantal dataritten per kwartaal > 95%;
  b. Aantal gegronde en verwijtbare klachten per kwartaal < 0,4%;
  c. Aantal verwijtbare loosmeldingen per kwartaal < 0,4%;
  d. Gemiddelde vertrekpunctualiteit ritten per maand > 95%;
  e. Gemiddelde individuele reistijd ritten per maand > 95%;
  f. Aantal ritten met ophaaltijden met een marge van meer dan 30 minuten (te vroeg/te laat) < 0,5%.
  Callcenter
  a. Aantal gegronde en verwijtbare klachten per kwartaal < 0,05%;
  b. Aantal verwijtbare loosmeldingen per kwartaal < 0,05%;
  c. Gemiddelde wachttijd inkomende gesprekken per maand < 26 seconden.
- Het realiseren van de gestelde doelen in het kader van duurzaamheid waarbij in 2023 voor het vraagafhankelijk vervoer sprake diende te zijn van een oplopend volume van 70% van duurzame kilometers in het eerste kwartaal van 2023 naar een volume van 95% in het vierde kwartaal. Voor geheel 2023 is dit gemiddeld 84,3%. Voor het zero emissie aandeel diende het gehel jaar sprake te zijn van tenminste 35% zero emissie kilometers.
- Een goede sturing en (financiële) beheersing van de uitvoering van het vraagafhankelijk vervoer met Avan.

Wat hebben we bereikt?

Vraagafhankelijk vervoer (kwaliteit)

Naar aanleiding van de gerealiseerde kwaliteit zijn in 2023 conform bestek malussen opgelegd aan de vervoerders van het vraagafhankelijk vervoer. De voortdurende problematiek om chauffeurs te werven zorgt er voor dat de kwaliteit van het vervoer blijvend onder druk staat en ook in 2023 coulance is toegepast.

a. Dataritten

Door niet functionerende data-apparatuur of problemen in de verzending van data kan het incidenteel voorkomen dat ritgegevens niet worden geregistreerd. In 2023 was het percentage niet-dataritten 1,0% (2022: 1,7%) van het jaartotaal aantal ritten vraagafhankelijk vervoer. De realisatie per kwartaal lag tussen de 0,9% en 1,3% en daarmee ruim binnen de norm van 5,0% niet-dataritten.

b. Gegronde en verwijtbare klachten

Een klacht is gegrond indien de opdrachtnemer iets heeft gedaan wat ingaat tegen de regels, of heeft nagelaten wat had mogen worden verwacht op grond van de regels die voortkomen uit de aanbestedingsdocumenten. Is er sprake van een overmachtssituatie dan zou mogelijk de klacht als niet verwijtbaar kunnen worden geclassificeerd. Een voorbeeld hiervan zijn vertragingen door hevige sneeuwval of plotseling optredende gladheid. In 2023 was het percentage gegronde en verwijtbare klachten 0,3% (2022: 0,2%) van het jaartotaal aantal ritten vraagafhankelijk vervoer. Per kwartaal bekeken bleef het percentage gegronde en verwijtbare klachten ook binnen de gestelde norm van maximaal 0,4%.

c. Verwijtbare loosmeldingen

Een rit wordt loos gemeld nadat een reiziger niet wordt aangetroffen op het afgesproken adres/locatie. Wanneer de opdrachtnemer aan meerdere voorwaarden niet voldoet is er sprake van een verwijtbare loosmelding. Hierbij valt te denken aan het gebruik van de belservice, aantoonbare GPS positie voertuig en verplichte wachttijd. In 2023 was het percentage verwijtbare loosmeldingen 0,9% (2022: 0,9%) van het jaartotaal aantal ritten vraagafhankelijk vervoer. In alle kwartalen bleef het percentage verwijtbare loosmeldingen boven de gestelde norm van maximaal 0,4%.

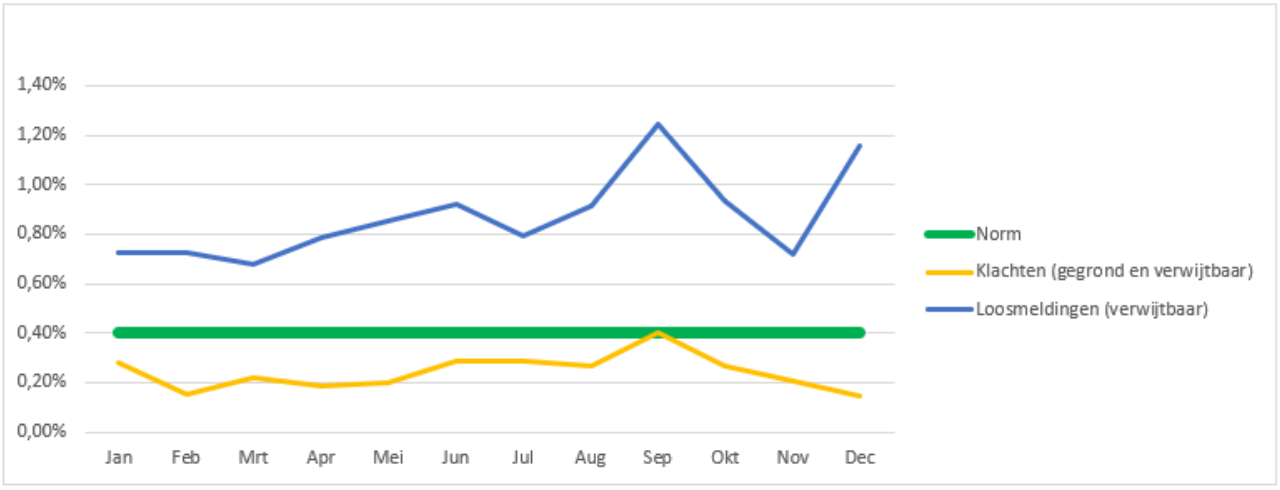

Grafiek 1: gegronde en verwijtbare klachten en verwijtbare loosmeldingen vraagafhankelijk vervoer 2023

d. Vertrekpunctualiteit

Binnen de bandbreedte van 15 minuten voor tot 15 minuten na de gewenste ophaaltijd moet een reiziger zijn ingestapt. Het gewenste vertrektijdstip van de reiziger wordt door het callcenter vastgelegd. De vertrekpunctualiteit in het vraagafhankelijk vervoer lag in 2023 op 91,4% (2022: 93,1%) en daarmee lager dan de gestelde norm van 95,0%. In geen enkel kwartaal is de gewenste kwaliteit behaald.

e. Individuele reistijd

Voor het combineren van verschillende reizigers is zogenaamde omrijdtijd toegestaan. Deze omrijdtijd is gemaximeerd. Per rit wordt deze maximale omrijdtijd bepaald en afgezet tegen de feitelijke individuele reistijd van de reiziger. De individuele reistijd wordt bepaald vanaf de geregistreerde instaptijd tot de geregistreerde uitstaptijd van de reiziger. Het percentage van de ritten dat in 2023 binnen de maximaal toegestane individuele reistijd is gereden is 93,4% (2022: 93,5%) en daarmee lager dan de gestelde norm van 95,0%.

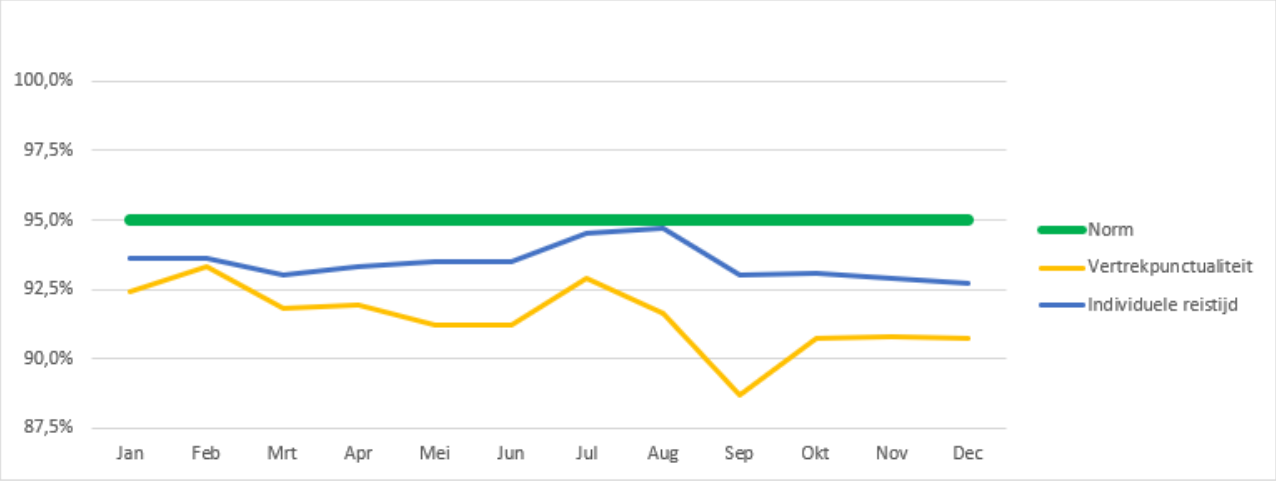

Grafiek 2: vertrekpunctualiteit en individuele reistijd ritten vraagafhankelijk vervoer 2023

f. Ophaaltijden

Voor ritten met een ophaaltijd die meer dan 15 minuten te vroeg of te laat zijn wordt een boete opgelegd. Dit zijn ritten waarbij een reiziger dus 30 minuten voor of na de geboekte ophaaltijd vertrekt. In 2023 was het percentage ritten waarbij deze boete is opgelegd 2,1% (2022: 1,6%) van het jaartotaal aantal ritten vraagafhankelijk vervoer. In alle kwartalen bleef het percentage overschrijdingen ook boven de gestelde norm van maximaal 0,5%.

Callcenter

Naar aanleiding van de gerealiseerde kwaliteit zijn in 2023 malussen opgelegd aan het callcenter. Met betrekking tot de wachttijden telefonie is sprake van een zorgelijke ontwikkeling. De gemiddelde wachttijd is vanaf het derde kwartaal van 2023 namelijk fors toenemend. Conform het landelijk beeld wordt ook dit callcenter geconfronteerd met een nijpend tekort aan callcentermedewerkers ondanks forse wervings-inspanningen. Door deze exogene factor is ook in 2023 coulance toegepast. Momenteel worden aan de hand van een opgesteld verbeterplan acties uitgevoerd die moeten leiden tot een verlaging van de wachttijden.

a. Gegronde en verwijtbare klachten

Een klacht is gegrond indien de opdrachtnemer iets heeft gedaan wat ingaat tegen de regels, of heeft nagelaten wat had mogen worden verwacht op grond van de regels die voortkomen uit de aanbestedingsdocumenten. Een klacht is verwijtbaar als de opdrachtnemer niet aan kan tonen dat er sprake is van overmacht. In 2023 was het percentage gegronde en verwijtbare klachten 0,04% (2022: 0,03%) van het jaartotaal aantal declarabele ritten vraagafhankelijk vervoer. Op het laatste kwartaal van 2023 na, bleef het percentage gegronde en verwijtbare klachten in elk kwartaal ook binnen de gestelde norm van maximaal 0,05%.

b. Verwijtbare loosmeldingen

Een rit wordt loos gemeld nadat een reiziger niet wordt aangetroffen op het afgesproken adres/locatie. Is de oorzaak van de loosmelding herleidbaar naar een fout van de opdrachtnemer dan is sprake van een verwijtbare loosmelding. Te denken valt aan het vergeten te annuleren van ritten of het maken van een foutieve ritboeking. In 2023 was het percentage verwijtbare loosmeldingen 0,01% (2022: 0,01%) van het jaartotaal aantal declarabele ritten vraagafhankelijk vervoer. In alle kwartalen bleef het percentage verwijtbare loosmeldingen ook ruim binnen de gestelde norm van maximaal 0,05%.

c. Wachttijd telefonie

De gemiddelde wachttijd van alle inkomende gesprekken mag over een periode van één maand niet meer bedragen dan 25 seconden. In 2023 was de gemiddelde wachttijd van de inkomende gesprekken 84 seconden (2022: 25 seconden). Met name vanaf het derde kwartaal zien we de wachttijden fors oplopen met een gemiddelde wachttijd van boven de 100 seconden bij een norm van maximaal 25 seconden. Met behulp van een verbeterplan loopt de gemiddelde wachttijd begin 2024 terug.

Vraagafhankelijk vervoer (duurzaamheid)

In 2023 is 88,0% (2022: 79,8%) van de gereden kilometers als duurzaam te beschouwen. Dit percentage ligt boven de gewenste duurzaamheidsambitie van (gemiddeld) 84,3% voor 2023. Van de totaal aantal kilometers is in 2023 al 41,6% (2022: 30,0%) gereden door zero emissie voertuigen. Ook dit percentage ligt boven de gestelde norm (35%) voor 2023.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Contractbeheersing/management informatie

In 2023 zijn continu analyses op de (realtime) rittenbakken, de managementinformatie en andere uitvoeringsinformatie uitgevoerd. De resultaten zijn periodiek besproken met de opdrachtnemers. Op basis daarvan is (bij)gestuurd op de uitvoering van Avan. Hierbij zijn de KPI's zoals beschreven in de PvE's het uitgangspunt voor de monitoring en controles. De bevindingen die hieruit volgen hebben invloed op de bonus/malus regeling die van toepassing is.

Continuïteitsbijdragen

Vanwege de achterblijvende vervoersvolumes ten gevolge van de Coronacrisis hebben de vervoerders in het vraagafhankelijk vervoer ook in de eerste twee kwartalen van 2023 continuïtsbijdragen ontvangen. Deze tijdelijke maatregel is ingaande 1 juli 2023 stopgezet.

Omdat het vraagafhankelijk vervoer zich na de Coronacrisis op een fors lager niveau heeft gestabileerd, was er voor de vervoerders geen sprake meer van een bedrijfseconomisch verantwoorde exploitatie van het vervoer. Om hieraan tegemoet te komen is vanaf het derde kwartaal van 2023 met de huidige vervoerders in het vraagafhankelijk vervoer een meer structurele oplossing overeengekomen ter vergoeding voor het risico op achterblijvende en fluctuerende vervoersvolumes, de zogenaamde kilometerstaffel.

Daarbij is de vergoeding aan vervoerders afhankelijk van de feitelijke vervoersvolume. Ligt het vervoersvolume onder een vooraf gestelde norm, wordt de vergoeding naar boven bijgesteld. Ligt het vervoersvolume echter hoger dan deze norm, dan wordt de vergoeding naar beneden bijgesteld.

Controleverklaring vervoerskosten

Voor de verantwoording over 2023 wordt van elke vervoerder vraagafhankelijk vervoer en het callcenter een controleverklaring ontvangen van respectievelijk het vervoer binnen het betreffende perceel en de kosten callcenter. Het laten uitvoeren van een jaarlijkse audit op de (financiële) processen en (financiële) systemen is een contractuele verplichting.

Afstemming BVO DRAN en deelnemende gemeenten

In 2023 hebben meerdere overleggen met gemeenten plaatsgevonden over vraagafhankelijk vervoer gerelateerde zaken via het overleg contactambtenaren Avan. Aanbestedingsdocumenten zijn in nauwe ambtelijke samenwerking tot stand gekomen, waarbij bestuurders periodiek zijn geïnfomeerd en besluitvorming binnen het Algemeen Bestuur van de BVO DRAN heeft plaatsgevonden. Periodiek zijn door de BVO DRAN financiële rapportages aan het algemeen bestuur verstrekt.

Regionale Adviesraad

In 2023 hebben meerdere overleggen van de Regionale Adviesraad (RAD) doelgroepenvervoer plaatsgevonden om ervaringen van gebruikers mee te nemen in de (bij)sturing van de uitvoering van Avan. De RAD heeft ook over de aanbestdingsdocumenten haar advies uitgebracht. Bij alle overleggen van de RAD is een afgevaardigde van de BVO DRAN aanwezig geweest.

Communicatie

Via de website www.avan-vervoer.nl wordt gecommuniceerd met reizigers. Op deze site worden door de BVO DRAN periodiek nieuwsbrieven gepubliceerd. Onder het kopje "Nieuws" worden reizigers geïnformeerd over recente ontwikkelingen en eventuele aanpassingen aan het vervoer. De nieuwsbrieven worden ook gemaild aan alle reizigers waarvan het mailadres bekend is bij het callcenter.

Daarnaast is er door gebruikers o.a. de volgende informatie te vinden: klantenservice, de kosten voor vervoer, reserverings- en klachtentelefoonnummers, reistijden, procedures, reglementen en afspraken. Tevens kunnen reizigers via de website een rit boeken, een klacht indienen of een opmerking/vraag sturen naar de BVO DRAN. Op basis van ervaringen en reacties van gebruikers wordt de website periodiek geoptimaliseerd en aangepast.

Klanttevredenheidsonderzoek

In 2023 zijn voor het vraagafhankelijk vervoer continu onafhankelijke klanttevredenheidsonderzoeken (KTO’s) uitgevoerd. Daarvoor worden dagelijks vijf reizigers gebeld die de afgelopen dagen gebruik hebben gemaakt van Avan en gevraagd naar hun ervaringen over dit recente gebruik. Deze ervaringen worden gebundeld in een kwartaalrapportage en vervolgens in een jaarrapportage.

In juli 2023 is de jaarrapportage 2022-2023 gepresenteerd. De overall score voor het vraagafhankelijk vervoer is net als voorgaand jaar 8,2 (norm: 7,7). De scores voor de afzonderlijke onderdelen: stiptheid van de vertrektijd, reservering van de taxirit, reisduur van de taxirit en communicatie over de ophaaltijd bij het boeken, scoren elk iets hoger dan een 8,0. Klachtafhandeling scoort een 6,4 (2021-2022: 6,3) en daarmee een ruime voldoende. De KTO’s over de resterende kwartalen van 2023 laten een vergelijkbaar beeld zien.

Wat heeft het gekost?

Programma 1: Vraagafhankelijk vervoer	Vervoer (bruto)	Bonus/ malus	Continuïteit	Klant- bijdragen (incl. Btw)	Wmo subsidie
	A	B	C	D	E
Arnhem	2.309.063	-68.864	66.619	-300.571	-145.006
Berg en Dal	351.898	-18.307	-	-53.472	-22.142
Beuningen	170.966	-9.613	18.680	-25.070	-10.890
Doesburg	53.358	-1.749	8.698	-5.890	-2.261
Druten	318.625	-16.851	8.886	-51.495	-16.673
Duiven	201.967	-3.558	22.593	-24.291	-11.632
Heumen	131.384	-6.746	-	-19.661	-8.349
Lingewaard	592.822	-19.257	70.019	-79.875	-29.637
Montferland	474.699	-7.815	9.245	-60.587	-24.310
Mook en Middelaar	73.681	-4.171	9.191	-11.440	-4.733
Nijmegen	1.359.137	-68.679	-	-203.250	-109.299
Overbetuwe	473.886	-14.570	24.750	-61.312	-22.466
Renkum	547.903	-17.364	57.788	-69.198	-29.587
Rheden	699.231	-20.181	1.480	-85.044	-37.885
Rozendaal	1.582	-169	4.303	-141	-129
Westervoort	111.967	-2.178	31.395	-13.720	-6.661
Wijchen	297.193	-15.809	4.250	-52.568	-16.890
Zevenaar	453.026	-7.498	12.831	-61.128	-23.866
TOTAAL	**8.622.385**	**-303.378**	**350.729**	**-1.178.714**	**-522.415**

Programma 1: Vraagafhankelijk vervoer	Vervoer (netto)	Callcenter	Overige kosten vervoer	Totaal
	A t/m E = F	G	H	F t/m H
Arnhem	1.861.241	134.435	-11.320	1.984.356
Berg en Dal	257.976	25.538	-2.293	281.222
Beuningen	144.073	15.514	-2.419	157.169
Doesburg	52.156	6.632	-907	57.881
Druten	242.491	20.430	-2.256	260.665
Duiven	185.079	16.143	-2.576	198.647
Heumen	96.627	10.479	-1.316	105.790
Lingewaard	534.071	31.824	-5.905	559.990
Montferland	391.232	27.273	-2.547	415.957
Mook en Middelaar	62.528	7.585	-876	69.237
Nijmegen	977.909	102.319	-4.949	1.075.279
Overbetuwe	400.288	25.633	-4.351	421.571
Renkum	489.543	32.212	-3.149	518.606
Rheden	557.601	39.379	-3.642	593.337
Rozendaal	5.446	5.877	-93	11.229
Westervoort	120.804	8.715	-1.865	127.654
Wijchen	216.175	20.621	-1.268	235.528
Zevenaar	373.366	27.088	-2.863	397.591
TOTAAL	**6.968.606**	**557.696**	**-54.595**	**7.471.708**

Toelichting

Bestedingen

In 2023 is de impact van de coronacrisis op het feitelijk gebruik van het vraagafhankelijk vervoer nog steeds merkbaar geweest. Omdat bij de bepaling van de begroting is uitgegaan van vervoersvolumes zonder coronaeffecten, zijn de bruto vervoerskosten in 2023 daardoor ruim 15% lager (2022: -20%) uitgevallen dan in de begroting (€ 10,6 mln) voorzien. De huidige inschatting is dat er momenteel geen sprake meer is van enige coronaeffecten op het vervoer. De begroting vanaf 2024 is hierdoor gebaseerd op vervoersvolumes van de meest recente periodes.

In lijn met de VNG adviezen heeft de BVO DRAN ook in het eerste half jaar van 2023 aan vervoerders continuïteitsbijdragen uitgekeerd. In het kader van vraagafhankelijk vervoer is een totale continuïteitsbijdrage van € 350.729 (2022: € 798.712) aan vervoerders uitgekeerd. De totale bruto vervoerskosten vraagafhankelijk vervoer komen daardoor in 2023 uit op € 8.973.114 (€ 8.622.385 + € 350.729), dit was in 2022 nog een bedrag van € 7,8 mln.

Voor de kosten callcenter is een zelfde trend te zien, circa 16% onderschrijding (2022: -18%) van de begroting. Het percentage ligt wat lager dan bij de vervoerskosten doordat een groot van de vergoeding aan het callcenter een vast bedrag betreft en daarmee niet afhankelijk is van de hoeveelheid vervoer.

Financiering

De ontvangen klantbijdragen zijn in 2023 circa 15% lager (2022: -24%) uitgevallen dan begroot, de toegekende Wmo subsidie is wel gelijk aan de begrote bijdrage. De werkelijke bijdrage vanuit gemeenten is aanzienlijk lager uitgevallen dan in de begroting voorzien. De totale bijdrage van € 7.471.708 (2022: € 5,9 mln) valt 20% lager (2022: -30%) uit dan de begrote bijdrage van € 9,4 mln.

Doordat de ontvangen Wmo subsidie gelijk blijft aan het begrote subsidiebedrag, is de onderschrijding van de gemeentelijke bijdrage voor het vraagafhankelijk vervoer hoger dan de begrotingsonderschrijding van de bestedingen.

2.2.2. Programma routevervoer

Wat wilden we bereiken?

- Een kwalitatief goede uitvoering van het routevervoer met Avan door de vervoerders. De BVO DRAN monitort de kwaliteit van de dienstverlening aan de hand van kritische prestatie indicatoren (KPI's). In het Programma van Eisen (PvE) routegebonden vervoer staat weergegeven welke KPI's zijn bepaald en naar welke normen wordt gestreefd.
  a. Aantal dataritten per kwartaal > 95%;
  b. Aantal gegronde en verwijtbare klachten per kwartaal < 0,3%;
  c. Gemiddelde aankomstpunctualiteit ritten per maand > 95%;
  d. Gemiddelde vertrekpunctualiteit ritten per maand > 95%;
  e. Aantal ritten met vertrektijd met een marge van meer dan 30 minuten (te laat) < 0,5%.

- Het realiseren van de gestelde doelen in het kader van duurzaamheid waarbij in 2023 voor het routevervoer sprake diende te zijn van een oplopend volume van 70% van duurzame kilometers in het eerste kwartaal van 2023 naar een volume van 95% in het vierde kwartaal. Voor geheel 2023 is dit gemiddeld 84,3%. Voor het zero emissie aandeel diende het gehel jaar sprake te zijn van tenminste 5% zero emissie kilometers.
- Een goede sturing en (financiële) beheersing van de uitvoering van het routevervoer met Avan.

Wat hebben we bereikt?
Naar aanleiding van de gerealiseerde kwaliteit zijn in 2023 conform bestek malussen opgelegd aan de vervoerders van het routevervoer. De voortdurende problematiek om chauffeurs te werven zorgt er voor dat de kwaliteit van het vervoer blijvend onder druk staat en ook in 2023 coulance is toegepast.

a. Dataritten
Door niet functionerende data-apparatuur of problemen in de verzending van data kan het incidenteel voorkomen dat ritgegevens niet worden geregistreerd. In 2023 was het percentage niet-dataritten 1,9% (2022: 2,4%) van het jaartotaal aantal ritten routevervoer. De realisatie per kwartaal lag tussen de 1,8% en 2,1% en daarmee ruim binnen de norm van 5,0% niet-dataritten.

b. Gegronde en verwijtbare klachten
Een klacht is gegrond indien de opdrachtnemer iets heeft gedaan wat ingaat tegen de regels, of heeft nagelaten wat had mogen worden verwacht op grond van de regels die voortkomen uit de aanbestedingsdocumenten. Is er sprake van een overmachtssituatie dan zou mogelijk de klacht als niet verwijtbaar kunnen worden geclassificeerd. Een voorbeeld hiervan zijn vertragingen door hevige sneeuwval of plotseling optredende gladheid. In 2023 was het percentage gegronde en verwijtbare klachten 0,05% (2022: 0,05%) van het jaartotaal aantal ritten routevervoer. Per kwartaal bekeken bleef het percentage gegronde en verwijtbare klachten ook ruim binnen de gestelde norm van maximaal 0,3%.

c. Aankomstpunctualiteit
Het huidige uitgangspunt is dat reizigers op tijd op de locatie aanwezig zijn, dat is voor aanvang van de activiteit. De aankomstpunctualiteit (op tijd) in het routevervoer lag in 2023 op 91,9% (2022: 91,7%) en daarmee lager dan de gestelde norm van 95,0%. In de overeenkomsten met de vervoerders is opgenomen dat reizigers tenminste 5 minuten voor aanvang van de activiteit dienen aan te komen op locatie. Gelet op de chauffeurskrapte is tot nu toe de focus gelegd op het op tijd op locatie aankomen. Weliswaar is er nog steeds sprake van chauffeurskrapte, maar de ergste spanning lijkt af te nemen. Met vervoerders is inmiddels de weg ingezet dat er gekoerst dient te worden op de eis van tenminste 5 minuten voor aanvang aanwezig op locatie. Voor de volledigheid is ook deze aankomstpunctualiteit (< 5 min.) aan de grafiek toegevoegd, in 2023 83,4%.

d. Vertrekpunctualiteit
Binnen 15 minuten na afloop van een activiteit moeten alle reizigers vanaf de locatie zijn vertrokken. Op basis van geregistreerde voorrijdtijd, instaptijd en GPS locatie vindt monitoring plaats. De vertrekpunctualiteit in het routevervoer lag in 2023 op 95,5% (2022: 95,6%) en daarmee binnen de gestelde norm van 95,0%.

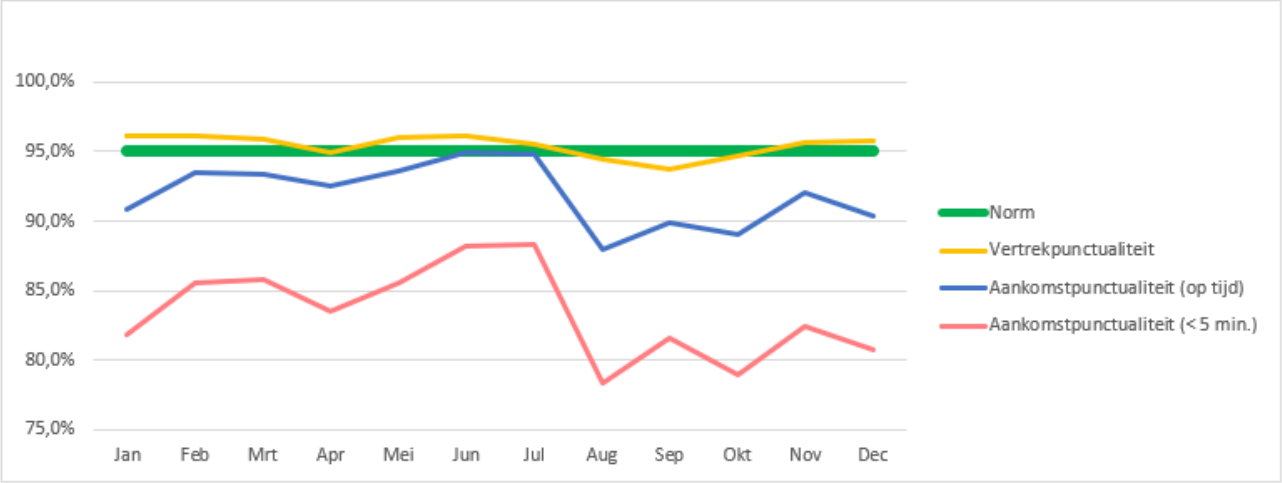

Grafiek 3: aankomstpunctualiteit en vertrekpunctualiteit routevervoer 2023

e. Vertrektijden

Voor ritten met een vertrektijd vanaf een locatie later dan 30 minuten na einde van de activiteit wordt een boete opgelegd. In 2023 was het percentage ritten waarbij deze boete is opgelegd 0,2% (2022: 0,2%) van het jaartotaal aantal ritten routevervoer. In alle kwartalen bleef het percentage overschrijdingen binnen de gestelde norm van maximaal 0,5%.

Duurzaamheid

In 2023 is 84,3% (2022: 69,4%) van de gereden kilometers als duurzaam te beschouwen. Dit percentage is gelijk aan de gewenste duurzaamheidsambitie van (gemiddeld) 84,3% voor 2023. Van de totaal aantal kilometers is in 2023 al 25,8% (2022: 7,6%) gereden door zero emissie voertuigen. Dit terwijl de gestelde norm voor 2023 nog op 5% zero emissie kilometers lag.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Contractbeheersing/management informatie

In 2023 zijn continu analyses op de (realtime) rittenbakken, de managementinformatie en andere uitvoeringsinformatie uitgevoerd. De resultaten zijn periodiek besproken met de opdrachtnemers. Op basis daarvan is (bij)gestuurd op de uitvoering van Avan. Hierbij zijn de KPI's zoals beschreven in de PvE's het uitgangspunt voor de monitoring en controles. De bevindingen die hieruit volgen hebben invloed op de bonus/malus regeling die van toepassing is.

Controleverklaring vervoerskosten

Voor de verantwoording over 2023 wordt van elke vervoerder routevervoer een controleverklaring ontvangen van het vervoer binnen het betreffende perceel. Het laten uitvoeren van een jaarlijkse audit op de (financiële) processen en (financiële) systemen is een contractuele verplichting.

Afstemming BVO DRAN en deelnemende gemeenten

In 2023 hebben meerdere overleggen met gemeenten plaatsgevonden over routevervoer gerelateerde zaken via het overleg contactambtenaren Avan. Aanbestedingsdocumenten zijn in nauwe ambtelijke samenwerking tot stand gekomen, waarbij bestuurders periodiek zijn geïnfomeerd en besluitvorming binnen het Algemeen Bestuur van de BVO DRAN heeft plaatsgevonden. Periodiek worden door de BVO DRAN financiële rapportages aan het algemeen bestuur verstrekt.

Regionale Adviesraad

In 2023 hebben meerdere overleggen van de Regionale Adviesraad (RAD) doelgroepenvervoer plaatsgevonden om ervaringen van gebruikers mee te nemen in de (bij)sturing van de uitvoering van Avan. De RAD heeft ook over de aanbestdingsdocumenten haar advies uitgebracht. Bij alle overleggen van de RAD is een afgevaardigde van de BVO DRAN aanwezig geweest.

Communicatie

Via de website www.avan-vervoer.nl wordt gecommuniceerd met reizigers. Op deze site worden door de BVO DRAN periodiek nieuwsbrieven gepubliceerd. Op de website kunnen reizigers uit het routevervoer ook de contactgegevens van de vervoerders vinden. Onder het kopje "Nieuws" worden reizigers geïnformeerd over recente ontwikkelingen en eventuele aanpassingen aan het vervoer. Ook kunnen reizigers via de website een klacht indienen of een opmerking/vraag sturen naar de BVO DRAN. Op basis van ervaringen en reacties van gebruikers wordt de website periodiek geoptimaliseerd en aangepast.

Nieuwe reizigers in het routevervoer worden na aanmelding per post geïnformeerd over het Avan vervoer. Communicatie over de ritten gebeurt via de betreffende vervoerders. Via het routevervoerportaal kunnen ouders en reizigers de laatste informatie vinden over bijvoorbeeld de ophaaltijden of kunnen zij indien nodig hun rit afmelden.

Klanttevredenheidsonderzoek

In 2023 is voor het routevervoer een onafhankelijk klanttevredenheidsonderzoek (KTO's) uitgevoerd. Door de aard van het vervoer wordt voor het routevervoer jaarlijks een KTO uitgevoerd. Het onderzoek heeft in maart, april en mei 2023 plaatsgevonden.

De overall score voor het routevervoer is 7,7 (2022: 7,7) en voldoet daarmee aan de gestelde norm. De scores voor de afzonderlijke onderdelen: beoordeling voertuigen, chauffeurs en het gemak van het tijdelijk afmelden, scoren een 8,0 of hoger. Klachtafhandeling scoort een 4,9 (2022: 5,4).

Wat heeft het gekost?

Programma 2: Routevervoer	Vervoer (bruto)	Bonus/ malus	Vervoer (netto)	Overige kosten vervoer	Totaal
	A	B	A t/m B = C	D	C t/m D
Arnhem	2.487.815	-41.524	2.446.291	-13.406	2.432.884
Berg en Dal	511.666	-5.565	506.102	3.236	509.338
Beuningen	413.556	-4.185	409.371	-3.353	406.018
Doesburg	384.237	-7.594	376.642	-5.700	370.943
Druten	267.687	-2.580	265.108	-1.791	263.317
Duiven	356.846	-1.951	354.895	-4.590	350.305
Heumen	190.390	-1.971	188.419	-367	188.052
Lingewaard	1.160.507	-2.974	1.157.533	-5.355	1.152.178
Montferland	67.367	-158	67.210	-622	66.588
Mook en Middelaar	92.414	-1.102	91.312	-670	90.643
Nijmegen	1.398.757	-15.712	1.383.046	-15.987	1.367.059
Overbetuwe	1.341.687	-3.418	1.338.269	-11.626	1.326.643
Renkum	190.737	-3.524	187.214	-3.052	184.161
Rheden	965.048	-19.360	945.688	-9.957	935.731
Rozendaal	28.306	-592	27.713	327	28.040
Westervoort	284.972	-1.822	283.149	-1.970	281.179
Wijchen	565.658	-5.551	560.107	-4.798	555.310
Zevenaar	877.625	-4.390	873.235	-7.008	866.227
TOTAAL	**11.585.276**	**-123.972**	**11.461.303**	**-86.688**	**11.374.615**

Toelichting

Bestedingen

In 2023 zijn er nauwelijks nog effecten volgend uit de coronacrisis merkbaar geweest binnen het routevervoer. Enkel binnen het dagbestedingsvervoer zijn deze effecten nog beperkt zichtbaar. De bruto vervoerskosten zijn in 2023 ongeveer 8% lager (2022: -8%) uitgevallen dan in de begroting (€ 12,6 mln) voorzien. De totale bruto vervoerskosten routevervoer komen in 2023 uit op € 11.585.276, dit was in 2022 nog een bedrag van € 10,7 mln.

Financiering

Doordat de gemeentelijke bijdrage de enige financieringsbron is voor de kosten van het routevervoer, ligt de afwijking van de werkelijke bijdrage ten opzichte van de begroting volledig in lijn met de procentueel lagere bestedingen in 2023.

2.2.3. Overzicht overhead

Wat hebben we bereikt?

Sturing en (financiële) beheersing van uitvoering van het vervoer met Avan

In 2023 zijn elk kwartaal financiële managementrapportages aan het bestuur verstrekt. In deze rapportage wordt de voortgang van de (geprognosticeerde) bestedingen en verstrekte continuïteitsbijdragen per vervoerssoort en per gemeente inzichtelijk gemaakt. Op basis van de verwachte onderschrijding vervoerskosten uit deze rapportages heeft in 2023 al een tussentijdse afrekening (terugbetaling) met de gemeenten plaatsgevonden.

Een doorlopend proces blijft de gezamenlijke zoektocht van de BVO DRAN en gemeenten om de kosten van het vervoer zo veel mogelijk te beperken door het doorvoeren van optimalisaties en invoeren van beheersmaatregelen.

Ondersteunen en faciliteren van het bestuur in haar taakuitvoering

Om te komen tot gedegen besluitvorming worden alle onderwerpen die door de BVO DRAN zijn geagendeerd voorbesproken in het voorbereidend ambtelijk overleg (VAO). Op de momenten dat specifieke detail toelichting noodzakelijk wordt geacht, worden er door de BVO DRAN naast dit VAO nog extra (financiële) bijeenkomsten georganiseerd. De BVO DRAN is in de bestuurlijke overleggen aangesloten en geeft toelichting op de door hen geagendeerde onderwerpen. De BVO DRAN zorgt ook voor de verslaglegging van de bestuurlijk overleggen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Afstemming BVO DRAN en callcenter/vervoerders

Frequent worden er overleggen gevoerd met de vervoerders en het callcenter over operationele aspecten van de samenwerking. Binnen deze overleggen worden aan de hand van de contractueel overeengekomen KPI’s de prestaties van de opdrachtnemers besproken. Hierdoor heeft een goede bewaking plaats kunnen vinden ten aanzien van het behalen van de normen van in paragraaf 2.2.1 en 2.2.2 opgesomde KPI's.

Inrichting vervoer en callcenter

In de huidige contracten wordt voor het vraagafhankelijk vervoer gewerkt volgens een callcentermodel. Hierbij is de ritaanname belegd bij een callcenter en wordt de feitelijke planning en uitvoering verzorgd door de vervoerders. Binnen het routevervoer zijn de callcentertaken ook belegd bij de vervoerder zelf.

Vergoeding vervoer en callcenter

De periodieke vergoeding aan vervoerders vraagafhankelijk vervoer is gebaseerd op het aantal declarabele kilometers, voor het routevervoer op het aantal beladen uren verhoogd met een starttarief en de vergoeding aan het callcenter op het aantal declarabele ritten.

Monitoren van (landelijke) ontwikkelingen

De BVO DRAN neemt deel aan het bovenregionaal overleg. Hierin zijn de Gelderse vervoersregio's vertegenwoordigd waarbij ontwikkelingen worden besproken, kennis en ervaringen worden gedeeld en de samenwerking wordt gezocht voor de aanpak van eventuele knelpunten in het doelgroepenvervoer.

De BVO DRAN is vertegenwoordigd in het bestuur van de landelijke vereniging doelgroepenvervoer (VDVN). Een vereniging die zich inzet voor de belangen van gemeentelijke opdrachtgevers in het doelgroepenvervoer en in nauw contact staat met de VNG en vertegenwoordigers van de Rijksoverheid.

De BVO DRAN neemt actief deel aan regionale bijeenkomsten, georganiseerd door de griffierskringen, met als doel informatievoorziening aan raadsleden door diverse gemeenschappelijke regelingen.

De BVO DRAN is actief betrokken bij het oplossen van (reizigers)problemen binnen het doelgroepenvervoer en ondersteund daarbij de ambtelijke organisatie.

Wat heeft het gekost?

Overzicht Overhead	Vraagafhankelijk	Route	Totaal BVO (bruto)
Arnhem	70.772	76.251	147.023
Berg en Dal	14.607	21.239	35.846
Beuningen	8.286	20.044	28.330
Doesburg	1.856	13.368	15.225
Druten	12.089	10.156	22.245
Duiven	9.837	17.381	27.219
Heumen	8.378	12.140	20.518
Lingewaard	15.618	30.585	46.203
Montferland	32.454	4.606	37.060
Mook en Middelaar	5.588	7.009	12.598
Nijmegen	78.432	81.708	160.140
Overbetuwe	12.353	34.974	47.327
Renkum	24.291	8.456	32.748
Rheden	18.134	25.027	43.161
Rozendaal	302	5.407	5.709
Westervoort	5.245	13.349	18.595
Wijchen	14.245	27.113	41.358
Zevenaar	15.050	29.155	44.205
Provincie Gelderland	29.983	40.347	70.330
TOTAAL	**377.522**	**478.317**	**855.839**

2.3. Paragrafen

In de jaarstukken wordt in afzonderlijke paragrafen ingegaan op de beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten van de organisatie. In de BBV (art. 26) staat aangegeven dat in het jaarverslag de paragrafen opgenomen moeten zijn die ook in de begroting zijn opgenomen. Dit betreft voor de jaarstukken 2023 van BVO DRAN de volgende paragrafen:

- weerstandsvermogen en risicobeheersing
- financiering
- bedrijfsvoering

2.3.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate de BVO DRAN in staat is tegenvallers op te vangen. Bij het opstellen van de begroting en de jaarrekening dienen de voorzienbare en kwantificeerbare risico's zo goed mogelijk in beeld gebracht te worden.

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing dient ten minste te worden opgenomen:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit
- een inventarisatie van de risico's
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en risico's
- financiële kengetallen

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, op te kunnen vangen. Binnen de financiën van de BVO DRAN zijn een tweetal posten te duiden als weerstandscapaciteit: reserves en posten onvoorzien.

Ten aanzien van alle bestedingen door de BVO DRAN is de 'open einde' systematiek van toepassing. Dit houdt in dat bij een tekort een deelnemer bij moeten betalen en bij een overschot geld terug krijgt. Dit brengt een financieel risico met zich mee voor betreffende deelnemer. De verantwoordelijkheid voor het vormen van een additionele post onvoorzien ligt daardoor bij de deelnemers. Omdat jaarlijks het resultaat wordt verrekend met de deelnemers, wordt er door de BVO DRAN ook geen reserve opgebouwd.

Inventarisatie van de risico's

Clausule afwijkend vervoersvolume overeenkomsten vervoerders

Door invoering van beheersmaatregelen bestaat tijdens de contractperiode de mogelijkheid dat vervoervolumes schommelen. Binnen de huidige en verlengde contracten routevervoer zijn afspraken gemaakt voor het geval dat vervoervolumes structureel en substantieel toe- of afnemen en dit leidt tot een onredelijke financiële situatie voor vervoerder of opdrachtgever. Beide partijen treden in dit geval tijdig in overleg. Binnen de huidige, verlengde en nieuwe contracten vraagafhankelijk vervoer is een fluctuerende vergoeding op basis van een kilometerstaffel overeengekomen. Bij deze vervoerssoort bestaat dit risico dan ook niet.

In het geval sprake is van een noodzakelijke tariefverhoging ten gevolge van substantiële afwijkingen zal deze naar alle waarschijnlijkheid in alle gevallen passend zijn binnen de begroting van de BVO DRAN, rekening houdend met de algemene uitgangspunten uit de kaderbrief 2025.

Aanbesteding en implementatie
Ten gevolge van de recente aanbesteding (start vervoer 1 augustus 2024) is voor meerdere percelen vervoer gegund aan een andere partij dan de huidige vervoerder. Een deel van de chauffeurs zal conform de CAO uitgangspunten de overstap maken naar de nieuwe vervoerder. Voor de dan nog resterende personeelsbehoefte zullen chauffeurs uit de markt geworven dienen te worden. Mede gelet op de krapte op de arbeidsmarkt is er een reëel risico dat bij de start van het vervoer sprake is van onvoldoende chauffeurs. In samenwerking met de BVO DRAN wordt nagedacht over what-if scenario's.

Aanbesteding in het geval vervoerscontracten niet worden verlengd
Met vervoerders zijn in 2020 contracten afgesloten voor een initiële periode van 4 jaar en drie verlengingsopties van elk twee jaar. In 2023 is een deel van de contracten met 2 jaar verlengd. De huidige contractperiode eindigt daardoor op 31 juli 2026. Het lichten van verlengingsopties is een tweezijdig besluit dat tenminste één jaar voor expiratiedatum schriftelijk aan de andere partij kenbaar dient te worden gemaakt. Het is denkbaar dat partijen besluiten contracten niet te verlengen en dat daardoor delen van het vervoer dienen te worden aanbesteed.

Met de huidige en, naar verwachting aanhoudende, marktomstandigheden (krapte arbeidsmarkt, energieprijzen, brandstofprijzen, investering zero emissie voertuigen) is de verwachting dat een toekomstige aanbesteding zal leiden tot hogere tarieven dan de huidige contractueel overeengekomen tarieven.

De huidige meerjarige begrotingen voor het vraagafhankelijk vervoer en routevervoer zijn deels gebaseerd op de afspraken uit de recent verlengde contracten, waarbij rekening is gehouden met additionele kosten voor de infasering van zero emissie. In het geval dat besloten dient te worden tot een nieuwe aanbesteding, is de verwachting dat er sprake zal zijn van meerkosten ten opzichte van de huidige meerjarige begrotingen vervoerskosten van betreffende gemeenten.

Infasering zero emissie rolstoelbussen
Alle huidige tarieven in het vraagafhankelijk vervoer en routevervoer zijn gebaseerd op vervoer met niet-zero emissie rolstoelbussen. De reden hiervan is dat naar verwachting de komende jaren de ontwikkelingen van deze voertuigen in combinatie met infasering van laadinfrastructuur tot een lagere kostentoename leidt.

De infasering van zero emissie rolstoelbussen is onderdeel van de herzieningsclausule die is opgenomen in de huidige contracten. Naar verwachting heeft infasering van zero emissie rolstoelbussen op termijn nog steeds een kostenstijgend effect. Binnen de begroting is vanaf medio 2026 rekening gehouden met 5% meerkosten voor de infasering.

Aanbesteding callcenter
Met het callcenter is in 2020 een contract afgesloten voor een initiële periode van 3 jaar en drie verlengingsopties van elk twee jaar. In 2023 is dit contract met 2 jaar verlengd. De huidige contractperiode eindigt daardoor op 31 juli 2025. De mogelijkheid bestaat om dit contract nog met 2 x 2 jaren te verlengen. Het lichten van verlengingsopties is een tweezijdig besluit dat tenminste één jaar voor expiratiedatum schriftelijk aan de andere partij kenbaar dient te worden gemaakt.

Uiterlijk 31 juli 2024 dient dit besluit genomen te worden. Het overleg daartoe is inmiddels opgestart. Mocht besloten worden tot het niet verlengen van dit contract dan vindt er een aanbesteding plaats. Naar verwachting zullen de kosten na aanbesteding toenemen.

Indexatie eigen bijdrage vraagafhankelijk vervoer
De reizigersbijdrage van het tarief Wmo met korting volgt de kostenontwikkeling van de reizigersbijdrage, zoals van toepassing binnen het reguliere busvervoer BRENG (LTI index). Voor 1 januari jl. bedroeg deze kostenontwikkeling +11,72%. Vanuit de Rijksoverheid is € 300 miljoen beschikbaar gesteld (motie Bikker) met als doel de OV kosten voor de reiziger niet te verhogen. Ten gevolge daarvan heeft de provincie Gelderland besloten de reizigersbijdrage voor de OV reiziger voor 2024 niet te verhogen.

In het merendeel van de gemeentelijke verordeningen (Avan gemeenten) staat opgenomen dat de indexering van de reizigersbijdrage van het tarief Wmo met korting gelijk is aan de indexatie van de reizigersbijdrage in het reguliere OV. Het verhogen van de Wmo reizigersbijdrage in 2024 zou daardoor in strijd zijn met deze verordeningen. Op basis daarvan heeft het Algemeen Bestuur van de BVO DRAN op 30 november 2023 besloten om de feitelijke reizigersbijdrage van het tarief Wmo met korting voor 2024 niet te verhogen. Dit besluit is verwerkt in de gewijzigde begroting 2024.

Op dit moment is nog onzeker of, en zo ja in welke mate de provincie haar OV reizigersbijdrage indexeert ingaande 1 januari 2025. In de MJPB 2025-2028 is rekening gehouden met een indexatie op dat moment van +13,82%. Wanneer de indexatie lager uitvalt, zorgt dit voor een hogere gemeentelijke bijdrage in het vraagafhankelijk vervoer.

Beleid omtrent de weerstandscapaciteit en risico's
De inrichting van het vervoer is gebaseerd op een ‘open einde’ systematiek. Dit betekent dat de kosten oplopen wanneer een deelnemer meer of aangepast gebruik inbrengt of dat er in een periode meer ritten hebben plaatsgevonden dan begroot. Dit brengt een financieel risico met zich mee voor betreffende deelnemer. Door periodiek inzicht te geven in het volume van het aantal ritten en de bijbehorende kosten worden de gevolgen van verwachtte toenames van ritten en/of kosten door de BVO DRAN gecommuniceerd met de gemeenten.

De gemeenten streven naar het versterken van de eigen kracht van de reiziger en een toename van het gebruik van algemene voorzieningen in combinatie met een afname van het doelgroepenvervoer. Bijvoorbeeld het gebruik van openbaar vervoer en vrijwilligers. Daarnaast sturen vervoerders bij het plannen op efficiency. Bijvoorbeeld het afstemmen van verschillende vervoersvormen en slim koppelen van deze vervoersstromen binnen de planning.

Financiële kengetallen
Doordat de BVO DRAN niet over eigen vermogen, vaste activa en vaste passiva beschikt, kan er geen netto schuldquote en solvabiliteitsratio worden bepaald. Door de ‘open einde’ systematiek is de structurele exploitatieruimte gewaarborgd.

2.3.2. Financiering

Het financieringsvraagstuk van de BVO DRAN is van een beperkte omvang. Dit heeft vooral te maken met het feit dat de meeste bedrijfsvoeringsonderdelen worden afgenomen van de gemeente Arnhem en de Connectie. Daarnaast bestaat het grootste deel van de bestedingen uit personeelskosten of daaraan gerelateerde kosten. De financieringsrisico's zullen om die reden slechts beperkt zijn.

Renterisicobeheer

Algemene uitgangspunten met betrekking tot het renterisicobeheer zijn:

- Geen overschrijding van de renterisiconorm conform de Wet Fido.
- Nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitsplanning.
- De rentetypische looptijd en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting wordt zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand en de rentevisie.

EMU saldo

Het EMU saldo wordt berekend op transactiebasis. Deze berekeningswijze is in grote mate vergelijkbaar met het kasstelsel zoals dat voor het Rijk van toepassing is. De BBV schrijft voor decentrale overheden echter een administratie op basis van het baten/lastenstelsel voor. Het EMU saldo wordt dan berekend door – afhankelijk van de kasmutatie – enkele posten erbij te tellen dan wel eraf te trekken en dan de individuele referentie-waarde (wet HOF) hier tegen af te zetten. Voor een BVO is geen referentiewaarde vastgesteld waardoor het berekenen van het EMU saldo geen toegevoegde waarde heeft.

Geprognosticeerde balans

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
ACTIVA					
Vaste activa					
Materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Financiële vaste activa	0	0	0	0	0
Totaal vaste activa	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vlottende activa					
Vorderingen met een looptijd < 1 jaar	9.250	10.250	11.250	12.250	13.250
Liquide middelen	250	250	250	250	250
Overlopende activa	500	500	500	500	500
Totaal vlottende activa	**10.000**	**11.000**	**12.000**	**13.000**	**14.000**
Totaal activa	**10.000**	**11.000**	**12.000**	**13.000**	**14.000**
PASSIVA					
Vaste passiva					
Eigen vermogen	0	0	0	0	0
Voorzieningen	0	0	0	0	0
Schulden met een looptijd > 1 jaar	0	0	0	0	0
Totaal vaste passiva	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vlottende passiva					
Schulden met een looptijd < 1 jaar	250	250	250	250	250
Nog te betalen bedragen	2.750	3.000	3.250	3.500	3.750
Vooruitgefactureerde bijdrage gemeenten	6.250	7.000	7.750	8.500	9.250
Overige schulden	750	750	750	750	750
Totaal vlottende passiva	**10.000**	**11.000**	**12.000**	**13.000**	**14.000**
Totaal passiva	**10.000**	**11.000**	**12.000**	**13.000**	**14.000**
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Kasgeldlimiet

De door het Rijk opgelegde kasgeldlimiet beperkt het risico van stijgende rentelasten voor de kortlopende financiering. Met het kasgeldlimiet is in de Wet Fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de organisatie haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Deze norm bedraagt voor gemeenschappelijke regelingen in 2023 8,2% van het begrotingstotaal. De huidige stand van de netto-vlottende schuld geeft geen aanleiding om op de korte termijn maatregelen voor te stellen.

(bedragen x € 1.000,-)	Begroot	Werkelijk	Verschil	Analyse
Toegestane kasgeldlimiet				
Begrote lasten	€ 24.903	€ 21.403	€ -3.500	€ -
Percentage conform wet Fido, uitvoeringsregeling	8,2%	8,2%	8,2%	
Toegestane kasgeldlimiet	€ 2.042	€ 1.755	€ -287	€ -
Berekening netto vlottende schuld				
Vlottende schuld	€ 10.000	€ 10.691	€ 691	€ -
-/- Vlottende middelen	€ 10.000	€ 10.691	€ 691	€ -
Netto vlottende schuld	€ -	€ -	€ -	€ -
Ruimte kasgeldlimiet				
Toegestane kasgeldlimiet	€ 2.042	€ 1.755	€ -287	€ -
-/- Netto vlottende schuld	€ -	€ -	€ -	€ -
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	€ 2.042	€ 1.755	€ -287	€ -

Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt het renterisico op de langlopende financiering. De norm bevordert de spreiding van de looptijd van de kapitaalmarktleningen (looptijd > 1 jaar) door de omvang te beperken van de leningen waarvoor de rente in een bepaald jaar moeten worden aangepast. Het Rijk heeft de maximale omvang van leningen met een renteaanpassing vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. De huidige stand van de langlopende schulden geeft geen aanleiding om op de korte termijn maatregelen voor te stellen.

Schatkistbankieren

Naast gemeenten, provincies en waterschappen zijn ook rechtspersonen (openbare lichamen) die zijn ingesteld op basis van de wet Gemeenschappelijke regelingen (Wgr) verplicht tot deelname aan schatkistbankieren. Voor decentrale overheden betekent schatkistbankieren dat zij al hun overtollige middelen aanhouden in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Om te bepalen wat overtollige middelen zijn, wordt een drempelbedrag gehanteerd. Het drempelbedrag is in 2023 gelijk aan 2,0% van het begrotingstotaal, waarbij het drempelbedrag minimaal € 1.000.000 bedraagt.

In 2023 resulteert dit voor de BVO DRAN tot een drempelbedrag van € 1.000.000 door een begrotingstotaal in de gewijzigde begroting 2023 van € 26.081.552. Gedurende 2023 vindt vanaf € 250.000 afroming van overtollige middelen plaats naar de schatkist bij het ministerie van Financiën. Hierdoor wordt het drempelbedrag niet overschreden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	**Drempelbedrag**	**1.000**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**250**	**250**	**250**	**250**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	750	750	750	750
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	26.082			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	26.082			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1.000			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	22.500	22.750	23.001	23.003
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	250	250	250	250

Relatiebeheer

Het betalingsverkeer is belegd bij de Bank Nederlandse Gemeenten.

2.3.3. Bedrijfsvoering

Waar staat de BVO DRAN voor?

De BVO DRAN is ingesteld voor de gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers met betrekking tot het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een kwalitatief hoogwaardig, herkenbaar, efficiënt en eenvoudig te gebruiken doelgroepenvervoer. Hierbij wordt rekening gehouden met de mogelijkheden van reizigers en hun sociale netwerk en wordt erop toegezien dat het aanvullend vervoer ook in het buitengebied en de kleine kernen voldoende gewaarborgd is. Tenslotte wordt een optimale aansluiting van het vervoer op het openbaar vervoer netwerk voorzien.

Doelen en taken

De BVO DRAN heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer voor de deelnemers. De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer worden daardoor overgedragen aan de BVO DRAN.

Vervoersmodel
In de huidige contracten wordt voor het vraagafhankelijk vervoer gewerkt volgens een callcentermodel. Hierbij is de ritaanname belegd bij een callcenter en wordt de feitelijke planning en uitvoering verzorgd door de vervoerders. Binnen het routevervoer zijn de callcentertaken ook belegd bij de vervoerder zelf.

De periodieke vergoeding aan vervoerders vraagafhankelijk vervoer is gebaseerd op het aantal beladen kilometers, voor het routevervoer op het aantal beladen uren verhoogd met een starttarief en de vergoeding aan het callcenter op het aantal declarabele ritten en geregistreerde OV-reisadviezen.

Dienstverleningsovereenkomsten
Voor 2023 zijn met de Connectie en de gemeente Arnhem dienstverleningsovereenkomsten (DVO) afgesloten. De Connectie levert ingerichte werkplekken, diverse (financiële) applicaties en functioneel beheer, een volledig financieel administratieve verwerking (inclusief salarisadministratie) en archivering. Als bijlage bij de DVO met de Connectie is ook een verwerkersovereenkomst opgenomen. De DVO met de gemeente Arnhem betreft afspraken over inzet van specialistische expertise.

Rapporteren
Aan de deelnemers wordt per programma gerapporteerd. Het is een overzicht van de geleverde prestaties. De rapportages (inclusief financiën) worden minimaal halfjaarlijks opgesteld.

Vennootschapsbelasting
Het kabinet heeft eind 2014 wetgeving vastgesteld, die erop is gericht dat overheidsbedrijven, die economische activiteiten uitoefenen, op dezelfde wijze als private bedrijven aan vennootschapsbelasting (Vpb) zullen worden onderworpen. Deze wetswijziging is per 1 januari 2016 in werking getreden. Aangezien de BVO DRAN geen winstoogmerk heeft en in de GR is bepaald dat positieve rekeningresultaten aan de deelnemers worden terugbetaald, hoeft de BVO DRAN geen rekening te houden met Vpb.

Beleidsindicatoren

Omschrijving	Eenheid	Waarde
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	0,01
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	0,01
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	1,07
Externe inhuur	Kosten als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen	5,15%
Overhead	Kosten overhead als % van de totale lasten	4,00%

Fraude
Bij de BVO DRAN zijn geen gevallen van fraude of vermoedens daaromtrent bekend.

Duurzaamheid
Maatschappelijke ontwikkelingen zijn mede kaderstellend voor de uitvoering van het vervoer, waarbij binnen de huidige contracten met vervoerders en zeker ook de komende jaren onder meer de focus ligt op verduurzaming. In toenemende mate worden daartoe voertuigen ingezet waarbij sprake is van volledig elektrische aandrijving. De ambitie is dat uiterlijk in 2028 sprake is van volledig zero emissie gereden doelgroepenvervoer binnen de Avan gemeenten. In de programma's vraagafhankelijk vervoer en routevervoer worden de resultaten in het kader van duurzaamheid uit 2023 toegelicht.

Wet open overheid
In 2023 is door de BVO DRAN een aanvang gemaakt met het implementeren van de Wet open overheid (Woo). Er is een contactpersoon aangesteld en gestart met de voorbereidingen om de processen ingericht te hebben bij volledige inwerkingtreding van de wet.

Rechtmatigheid
Er zijn in 2023 geen onrechtmatigheden geweest die de rapportagegrens van € 10.000 hebben overschreden. De rapportagegrens is bepaald op 5% van de verantwoordingsgrens. De verantwoordingsgrens bedraagt 1% van de totale lasten in de jaarrekening (€ 21.403.291). In het controleprotocol voor de accountantscontrole BVO DRAN is vastgelegd hoe de rapportagegrens jaarlijks bepaald dient te worden.

3. Jaarrekening

3.1. Overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten	Gewijzigde begroting 2023	Realisatie 2023	Realisatie 2022
Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO)			
Lasten	1.057.500	855.839	811.360
Baten	1.057.500	855.839	811.360
Saldo van baten en lasten	**0**	**0**	**0**

Toelichting
In 2023 zijn de bestedingen binnen de begroting gerealiseerd. In paragraaf 3.2 wordt verdere toelichting gegeven.

3.2. Specificatie BVO

Overzicht Overhead	Gewijzigde begroting 2023	Realisatie 2023	Resultaat 2023
Lasten			
Structureel			
Personeelskosten	765.000	649.422	115.577
Ondersteunende taken	60.000	52.541	7.459
Huisvesting	27.500	24.928	2.572
Accountant en fiscaal advies	22.500	18.756	3.744
Opdrachtgeversplatform doelgroepenvervoer	12.500	10.898	1.602
Kantoorkosten, ICT	82.500	39.037	43.463
Consumenten, klachten	72.500	70.617	1.883
Onvoorzien	-10.000	-13.826	3.826
Subtotaal	**1.032.500**	**852.372**	**180.128**
Incidenteel			
Systeemontwikkeling	25.000	3.467	21.533
Subtotaal	**25.000**	**3.467**	**21.533**
TOTAAL	**1.057.500**	**855.839**	**201.661**

Overzicht Overhead	Gewijzigde begroting 2023	Realisatie 2023	Resultaat 2023
Baten			
Bijdrage gemeenten	990.559	785.509	205.050
Beheerbijdrage provincie	66.941	70.330	-3.389
TOTAAL	**1.057.500**	**855.839**	**201.661**

Toelichting

In 2023 is een deel (€ 201.661) van het beschikbare budget niet besteed door de vervoersorganisatie. Invulling van een vacature heeft in 2023 niet plaatsgevonden. Daarnaast zijn enkele vacatures qua formatieomvang deeltijds ingevuld, waardoor het budget personeelskosten niet volledig wordt benut (circa € -115.000).

Ook het budget kantoorkosten is in 2023 niet volledig benut (circa € -45.000). Omdat een deel van de onderschrijding structureel van aard blijkt, is bij de begroting BVO lasten op dit onderdeel vanaf 2024 naar beneden bijgesteld.

3.3. Balans

Balans per 31-12-2023

ACTIVA		31-12-2023	31-12-2022
Vaste activa		0	0
Totaal vaste activa		**0**	**0**
Vlottende activa			
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar			
Vorderingen op openbare lichamen	(1)	4.433.988	5.875.772
Uitzettingen in 's Rijks schatkist		5.040.192	3.062.942
Overige vorderingen		4.088	1.125
		9.478.268	8.939.839
Liquide middelen			
Banksaldi		250.884	250.201
Overlopende activa			
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	(2)	961.739	1.123.716
Totaal vlottende activa		**10.690.891**	**10.313.756**
TOTAAL GENERAAL		**10.690.891**	**10.313.756**

PASSIVA		31-12-2023	31-12-2022
Vaste passiva		0	0
Totaal vaste passiva		**0**	**0**
Vlottende passiva			
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar			
Overige schulden	(3)	12.712	240.471
Overlopende passiva			
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	(4)	2.706.382	2.564.964
Van overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	(5)	6.550.418	6.260.996
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	(6)	1.421.380	1.247.325
		10.678.180	10.073.285
Totaal vlottende passiva		**10.690.891**	**10.313.756**
TOTAAL GENERAAL		**10.690.891**	**10.313.756**

3.3.1. Toelichting balansposten

Vorderingen op openbare lichamen	(1)	4.433.988
Arnhem Q1-2024		792.546
Berg en Dal Q1-2024		269.282
Beuningen Q1-2024		229.516
Duiven Q1-2024		238.271
Heumen Q1-2024		117.074
Lingewaard Q1-2024		608.314
Montferland Q1-2024		202.126
Nijmegen Q1-2024		960.676
Rheden Q1-2024		546.148
Rozendaal Q1-2024		4.016
Westervoort Q1-2024		162.097
Zevenaar Q1-2024		303.920
		4.433.988

Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	(2)	961.739
Nog te ontvangen bedragen		
Wmo subsidie provincie	(a)	688.374
Vervoerskosten	(b)	185.760
Overige kosten	(c)	85.171
Overige bedragen		
Vooruitbetaalde bedragen		2.434
		961.739

Wmo subsidie provincie	(a)	688.374
Subsidiebeschikking 2021		1.692.548
Ontvangen 80% voorschot		-1.354.038
Subsidiebeschikking 2022		1.156.575
Ontvangen 80% voorschot		-925.260
Subsidiebeschikking 2023		592.745
Ontvangen 80% voorschot		-474.196
		688.374

Nog te ontvangen vervoerskosten	(b)	185.760
Malus 2023		163.081
Nog te ontvangen creditnota's		5.151
Nog te factureren vervoerskosten		17.528
		185.760

Overige kosten	(c)	85.171
Callcenter 2023		26.006
Rente schatkistbankieren Q4-2023		54.575
Overige kosten		4.589
		85.171
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	(3)	12.712
Crediteuren		12.712
		12.712
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	(4)	2.706.382
Nog te betalen bedragen		
Vervoerskosten	(d)	2.144.396
Omzetbelasting Q4-2023		499.553
Overige kosten	(e)	25.950
Overige bedragen		
Loonbelasting		36.482
		2.706.382
Nog te betalen vervoerskosten	(d)	2.144.396
Vervoer december 2023		1.605.492
Vervoer november 2023		522.053
Vervoer overige maanden 2023		16.851
		2.144.396
Nog te betalen overige kosten	(e)	25.950
BVO lasten 2022		17.066
Callcenter Q4-2023		671
Pensioenpremie december 2023		8.213
		25.950
Van overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	(5)	6.550.418
Vooruitgefactureerde bijdrage gemeenten		6.550.418
		6.550.418

De deelnemende gemeenten hebben op 18 december 2023 voorschotfacturen voor het eerste kwartaal van 2024 ontvangen.

Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	(6)	1.421.380
Nog te betalen bedragen		
Bijdrage gemeenten 2023	(g)	1.421.380
		1.421.380

Bijdrage gemeenten 2023	(g)	1.421.380
Arnhem		270.874
Berg en Dal		24.788
Beuningen		55.477
Doesburg		58.930
Druten		53.513
Duiven		67.440
Heumen		27.165
Lingewaard		82.916
Montferland		32.297
Mook en Middelaar		16.614
Nijmegen		288.229
Overbetuwe		88.102
Renkum		74.014
Rheden		101.203
Rozendaal		1.207
Westervoort		37.858
Wijchen		72.661
Zevenaar		68.093
		1.421.380

Per saldo moet er een bedrag worden terugbetaald aan de gemeenten. Gemeenten met een negatief saldo moeten echter nog bijbetalen.

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Wettelijke vakantie-uren

Het saldo van de openstaande verlofuren per 31 december 2023 die kunnen leiden tot uitbetaling is 141 uur. Rekening houdend met het bruto uurloon plus werkgeverslasten betreft het een maximaal bedrag van € 6.240.

3.3.2. Grondslagen jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften uit de BBV. Vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde onder aftrek van een mogelijke voorziening wegens oninbaarheid. Liquide middelen, overlopende activa en schulden en kortlopende schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Rechtmatigheid

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening, het controleprotocol voor de accountantscontrole en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De financiële rechtmatigheid het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
  a. Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 30 november 2023 door het algemeen bestuur is vastgesteld
  b. Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van baten in beginsel onrechtmatig zijn, waarbij in het controleprotocol voor de accountantscontrole een aantal scenario's zijn beschreven wanneer deze overschrijdingen of onderschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan het algemeen bestuur zijn gemeld.
  c. Ten aanzien van het M&O criterium worden worden door de bedrijfsvoeringsorganisatie maandelijkse controles uitgevoerd om verkregen rapportages en overige gegevens te toetsen aan bestekseisen en bepalingen uit afgesloten overeenkomst(en).
- De rechtmatigheidsverordening is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2023 van de commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening en het controleprotocol voor de accountantscontrole. Dit betekent dat:
  a. Een verantwoordingsgrens van 1% (€ 210.000) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen.
  b. Een rapporteringstolerantie van 5% (€ 10.000) is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

3.4. Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum geweest die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum dan wel gebeurtenissen die van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening.

3.5. Wet Normering Topinkomens

Per 1 januari 2013 legt de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) beperkingen op aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke sector en de semipublieke sector.

WNT-verantwoording 2023 BVO DRAN
De WNT is van toepassing op de Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (BVO DRAN). Het voor de BVO DRAN toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000 en betreft het algemeen bezoldigingsmaximum.

3.5.1. Bezoldiging topfunctionarissen

a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Gegevens 2023 **bedragen x € 1**	**M. van den Beucken**					
Functiegegevens	Directeur					
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 t/m 31/12					
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0					
Dienstbetrekking?	ja					
Bezoldiging						
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 110.868					
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 18.209					
Subtotaal	*€ 129.077*					
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 223.000					
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.					
Bezoldiging	€ 129.077					
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.				
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.					
Gegevens 2022						
bedragen x € 1	**M. van den Beucken**					
Functiegegevens	Directeur					
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 t/m 31/12					
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0					
Dienstbetrekking?	ja					
Bezoldiging[9]						
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 108.610					
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 15.858					
Subtotaal	*€ 124.468*					
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 216.000					
Bezoldiging	€ 124.468					

b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Niet van toepassing voor de BVO DRAN in 2023.

c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Niet van toepassing voor de BVO DRAN in 2023.

d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder

Gegevens 2023 NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE	VAN	TOT
R. Engels	Voorzitter	01-01-2023	31-12-2023
M. van der Wel	Lid	01-01-2023	31-12-2023
M. Barber	Lid	01-01-2023	31-12-2023
F. Houben	Lid	01-01-2023	31-12-2023
R. Gossink	Lid	01-01-2023	29-11-2023
B. Elbers	Lid	30-11-2023	31-12-2023
G. de Wildt	Lid	01-01-2023	31-12-2023
J. Goossen	Lid	01-01-2023	31-12-2023
A. Slob	Lid	01-01-2023	31-12-2023
Mevrouw J. Derksen	Lid	01-01-2023	31-12-2023
F. Dillerop	Lid	01-01-2023	31-12-2023
C. Daemen	Lid	01-01-2023	31-12-2023
W. Hol	Lid	01-01-2023	05-07-2023
R. Post	Lid	06-07-2023	31-12-2023
M. Mulder	Lid	01-01-2023	31-12-2023
G. Hofstede	Lid	01-01-2023	31-12-2023
T. van der Pas	Lid	01-01-2023	31-12-2023
De heer J. Derksen	Lid	01-01-2023	31-12-2023
N. Derks	Lid	01-01-2023	29-11-2023
M. Derks	Lid	30-11-2023	31-12-2023
S. Bijl	Lid	01-01-2023	31-12-2023

e. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900

Niet van toepassing voor de BVO DRAN in 2023.

f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900 waarop de anticumulatie bepaling van toepassing is

Niet van toepassing voor de BVO DRAN in 2023.

g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is

Niet van toepassing voor de BVO DRAN in 2023.

3.5.2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt hebben in 2023 niet plaatsgevonden.

3.5.3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Bijlagen

Bijlage 1: Totaaloverzicht vervoerskosten

> alle bedragen zijn excl. Btw, m.u.v. klantbijdragen (incl. Btw)

Totale kosten vervoer	Vraagafhankelijk (bruto)	Bonus/ malus	Continuïteit	Klant- bijdragen (incl. Btw)	Wmo subsidie
	A	B	C	D	E
Arnhem	2.309.063	-68.864	66.619	-300.571	-145.006
Berg en Dal	351.898	-18.307	-	-53.472	-22.142
Beuningen	170.966	-9.613	18.680	-25.070	-10.890
Doesburg	53.358	-1.749	8.698	-5.890	-2.261
Druten	318.625	-16.851	8.886	-51.495	-16.673
Duiven	201.967	-3.558	22.593	-24.291	-11.632
Heumen	131.384	-6.746	-	-19.661	-8.349
Lingewaard	592.822	-19.257	70.019	-79.875	-29.637
Montferland	474.699	-7.815	9.245	-60.587	-24.310
Mook en Middelaar	73.681	-4.171	9.191	-11.440	-4.733
Nijmegen	1.359.137	-68.679	-	-203.250	-109.299
Overbetuwe	473.886	-14.570	24.750	-61.312	-22.466
Renkum	547.903	-17.364	57.788	-69.198	-29.587
Rheden	699.231	-20.181	1.480	-85.044	-37.885
Rozendaal	1.582	-169	4.303	-141	-129
Westervoort	111.967	-2.178	31.395	-13.720	-6.661
Wijchen	297.193	-15.809	4.250	-52.568	-16.890
Zevenaar	453.026	-7.498	12.831	-61.128	-23.866
TOTAAL	**8.622.385**	**-303.378**	**350.729**	**-1.178.714**	**-522.415**

Totale kosten vervoer	Vraagafhankelijk (netto)	Routevervoer (bruto)	Bonus/ malus	Routevervoer (netto)	Totaal vervoer (netto)
	A t/m E = F	G	H	F t/m H = I	F + I
Arnhem	1.861.241	2.487.815	-41.524	2.446.291	4.307.532
Berg en Dal	257.976	511.666	-5.565	506.102	764.078
Beuningen	144.073	413.556	-4.185	409.371	553.444
Doesburg	52.156	384.237	-7.594	376.642	428.798
Druten	242.491	267.687	-2.580	265.108	507.599
Duiven	185.079	356.846	-1.951	354.895	539.974
Heumen	96.627	190.390	-1.971	188.419	285.046
Lingewaard	534.071	1.160.507	-2.974	1.157.533	1.691.604
Montferland	391.232	67.367	-158	67.210	458.441
Mook en Middelaar	62.528	92.414	-1.102	91.312	153.841
Nijmegen	977.909	1.398.757	-15.712	1.383.046	2.360.954
Overbetuwe	400.288	1.341.687	-3.418	1.338.269	1.738.557
Renkum	489.543	190.737	-3.524	187.214	676.757
Rheden	557.601	965.048	-19.360	945.688	1.503.288
Rozendaal	5.446	28.306	-592	27.713	33.159
Westervoort	120.804	284.972	-1.822	283.149	403.954
Wijchen	216.175	565.658	-5.551	560.107	776.282
Zevenaar	373.366	877.625	-4.390	873.235	1.246.601
TOTAAL	**6.968.606**	**11.585.276**	**-123.972**	**11.461.303**	**18.429.910**

Bijlage 2: Totaaloverzicht kosten callcenter

> alle bedragen zijn excl. Btw, m.u.v. klantbijdragen (incl. Btw)

Totale kosten callcenter	Callcenter	Bonus/ malus	Totaal
Arnhem	137.897	-3.462	134.435
Berg en Dal	26.190	-651	25.538
Beuningen	15.914	-399	15.514
Doesburg	6.801	-170	6.632
Druten	20.965	-535	20.430
Duiven	16.544	-401	16.143
Heumen	10.745	-266	10.479
Lingewaard	32.650	-826	31.824
Montferland	27.977	-704	27.273
Mook en Middelaar	7.780	-196	7.585
Nijmegen	104.949	-2.630	102.319
Overbetuwe	26.284	-650	25.633
Renkum	33.026	-814	32.212
Rheden	40.386	-1.007	39.379
Rozendaal	6.026	-149	5.877
Westervoort	8.946	-231	8.715
Wijchen	21.150	-529	20.621
Zevenaar	27.790	-703	27.088
TOTAAL	**572.019**	**-14.322**	**557.696**

Bijlage 3: Afrekening 2023 deelnemers

> alle bedragen zijn excl. Btw, m.u.v. klantbijdragen (incl. Btw)

Afrekening 2023

	Vervoer				BVO		
	Voorschot	Realisatie	Continuïteit	Resultaat	Voorschot	Realisatie	Resultaat
Gemeenten							
Arnhem	4.726.301	4.216.187	66.619	443.496	189.463	147.023	42.440
Berg en Dal	796.409	765.021	0	31.388	44.897	35.846	9.051
Beuningen	677.990	528.993	18.680	130.317	35.125	28.330	6.795
Doesburg	546.064	413.494	8.698	123.872	18.083	15.225	2.858
Druten	619.845	494.665	8.886	116.293	27.212	22.245	4.967
Duiven	688.042	510.216	22.593	155.233	33.680	27.219	6.461
Heumen	351.643	283.362	0	68.281	24.966	20.518	4.448
Lingewaard	1.890.733	1.610.326	70.019	210.388	58.365	46.203	12.162
Montferland	541.624	446.027	9.245	86.352	46.476	37.060	9.416
Mook en Middelaar	208.648	143.104	9.191	56.353	14.666	12.598	2.068
Nijmegen	2.766.815	2.340.018	0	426.797	206.519	160.140	46.379
Overbetuwe	1.976.465	1.697.830	24.750	253.885	59.826	47.327	12.499
Renkum	928.982	612.767	57.788	258.427	40.869	32.748	8.121
Rheden	1.737.386	1.488.209	1.480	247.697	54.409	43.161	11.248
Rozendaal	34.560	29.090	4.303	1.167	5.709	5.709	0
Westervoort	468.733	368.723	31.395	68.614	22.465	18.595	3.870
Wijchen	884.877	765.967	4.250	114.660	52.065	41.358	10.707
Zevenaar	1.417.883	1.223.898	12.831	181.153	55.766	44.205	11.562
Subtotaal	**21.263.000**	**17.937.898**	**350.729**	**2.974.373**	**990.561**	**785.509**	**205.052**
Provincie Gelderland							
Wmo subsidie	522.415	522.415	0	0	70.330	70.330	0
Subtotaal	**522.415**	**522.415**	**0**	**0**	**70.330**	**70.330**	**0**
TOTAAL	**21.785.415**	**18.460.313**	**350.729**	**2.974.373**	**1.060.891**	**855.839**	**205.052**

	Callcenter			Totaal				Afrekening	
	Voorschot	Realisatie	Resultaat	Voorschot	Realisatie	Continuïteit	Resultaat	Tussentijds	Eind
Gemeenten									
Arnhem	170.374	134.435	35.939	5.086.138	4.497.645	66.619	521.874	-251.001	270.874
Berg en Dal	30.856	25.538	5.318	872.162	826.405	0	45.757	-20.969	24.788
Beuningen	21.204	15.514	5.690	734.319	572.837	18.680	142.802	-87.325	55.477
Doesburg	7.850	6.632	1.218	571.997	435.350	8.698	127.949	-69.018	58.930
Druten	23.934	20.430	3.504	670.991	537.341	8.886	124.764	-71.252	53.513
Duiven	20.453	16.143	4.310	742.175	553.577	22.593	166.004	-98.564	67.440
Heumen	16.194	10.479	5.715	392.803	314.360	0	78.443	-51.278	27.165
Lingewaard	45.435	31.824	13.611	1.994.533	1.688.353	70.019	236.161	-153.245	82.916
Montferland	29.314	27.273	2.041	617.414	510.360	9.245	97.809	-65.512	32.297
Mook en Middelaar	9.415	7.585	1.830	232.729	163.286	9.191	60.252	-43.638	16.614
Nijmegen	99.245	102.319	-3.074	3.072.579	2.602.477	0	470.102	-181.873	288.229
Overbetuwe	31.761	25.633	6.128	2.068.052	1.770.790	24.750	272.512	-184.410	88.102
Renkum	35.759	32.212	3.547	1.005.610	677.727	57.788	270.095	-196.080	74.014
Rheden	43.081	39.379	3.702	1.834.876	1.570.749	1.480	262.647	-161.445	101.203
Rozendaal	6.253	5.877	376	46.522	40.676	4.303	1.544	-337	1.207
Westervoort	17.260	8.715	8.545	508.458	396.033	31.395	81.030	-43.172	37.858
Wijchen	23.146	20.621	2.525	960.088	827.946	4.250	127.892	-55.231	72.661
Zevenaar	35.644	27.088	8.556	1.509.293	1.295.191	12.831	201.271	-133.178	68.093
Subtotaal	**667.178**	**557.696**	**109.482**	**22.920.740**	**19.281.103**	**350.729**	**3.288.908**	**-1.867.527**	**1.421.380**
Provincie Gelderland									
Wmo subsidie	0	0	0	592.745	592.745	0	0	0	0
Subtotaal	**0**	**0**	**0**	**592.745**	**592.745**	**0**	**0**	**0**	**0**
TOTAAL	**667.178**	**557.696**	**109.482**	**23.513.485**	**19.873.848**	**350.729**	**3.288.908**	**-1.867.527**	**1.421.380**

Bijlage 4: Overzicht baten en lasten per taakveld

> alle bedragen zijn excl. Btw, m.u.v. klantbijdragen (incl. Btw)

Overzicht lasten en baten per taakveld			Gewijzigde begroting 2023	Realisatie 2023
Programmaplan	**Taakveld**			
P1 Vraagafhankelijk vervoer	Taakveld 6.6 - Vervoersdiensten (WMO)	Lasten	10.620.201	8.615.141
		Baten	10.620.201	10.405.992
	Taakveld 6.6 - Vervoersvoorzieningen (WMO)	Lasten	667.178	557.696
		Baten	667.178	667.178
	Totaal	Lasten	11.287.379	9.172.837
		Baten	11.287.379	11.073.170
		Saldo	-	1.900.333
P2 Routegebonden vervoer	Taakveld 4.3 - Leerlingenvervoer	Lasten	9.824.990	9.247.026
		Baten	9.824.990	9.824.990
	Taakveld 6.71c - Dagbesteding (WMO)	Lasten	1.457.033	1.026.797
		Baten	1.457.033	1.457.033
	Taakveld 6.72c - Jeugdhulp dagbesteding	Lasten	1.276.115	1.100.792
		Baten	1.276.115	1.276.115
	Totaal	Lasten	12.558.138	11.374.615
		Baten	12.558.138	12.558.138
		Saldo	-	1.183.523
Overzichten				
Overhead	Taakveld 0.4 - Overhead bedrijfsvoeringsorganisatie	Lasten	1.057.500	855.839
		Baten	1.057.500	1.060.892
		Saldo	-	205.053
		Saldo	-	205.053
Saldo van baten en lasten			-	**3.288.909**

Bijlage 5: Overzicht baten en lasten BVO DRAN

> alle bedragen zijn excl. Btw, m.u.v. klantbijdragen (incl. Btw)

Overzicht baten en lasten BVO DRAN 2023

Gemeenten	Gewijzigde begroting 2023	Realisatie 2023	Continuïteit 2023	Resultaat 2023
Vervoer (bruto)	23.178.339	19.639.028	350.729	3.188.583
Klantbijdragen (incl. Btw)	-1.392.923	-1.178.714	0	-214.209
Wmo subsidie	-522.416	-522.415	0	-1
Vervoer (netto)	21.263.000	17.937.898	350.729	2.974.373
BVO (bruto)	1.057.500	855.839	0	201.661
Beheerbijdrage provincie	-66.939	-70.331	0	3.392
BVO (netto)	990.561	785.508	0	205.053
Callcenter	667.178	557.696	0	109.482
TOTAAL	**22.920.740**	**19.281.103**	**350.729**	**3.288.908**

Bijlage 6: Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid algemeen bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheids-criteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium.

In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het algemeen bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met de vastgestelde kaders zoals de begroting, het controleprotocol voor de accountantscontrole, verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het op 30 november 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten in de jaarrekening en is daarmee vastgesteld op € 210.000.

Bevinding
Het algemeen bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. Er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf is ook beschreven welke actie wordt ondernomen om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Gemeenteraad en College van Burgemeester en Wethouders
van deelnemende gemeenten in de regio Gelderland-Midden

Datum 9 april 2024
Kenmerk SN24_000007
Contactpersoon Eric van Neerrijnen
E-mailadres eric.van.neerrijnen@vggm.nl

Onderwerp Ter consultatie: conceptbegroting VGGM 2025, gewijzigde begroting 2024, bestemming resultaat jaarrekening 2023 en beleidsplan VGGM 2025-2026

Geachte leden van de Raad, leden van het College,

Hierbij bieden wij u de ontwerpbegroting aan voor het begrotingsjaar 2025 en het jaarverslag over het jaar 2023. De ontwerpbegroting 2025 bevat tevens de gewijzigde begroting 2024. Op onze website (www.vggm.nl/bestuurlijk/raadsinformatieronde) vindt u achterliggende documentatie.

De ontwerpbegroting is gebaseerd op de kaderbrief (reeds in uw bezit). Wij adviseren u onderliggende begroting in samenhang te lezen met deze kaderbrief.

Aankondiging nazending
In het algemeen bestuur VGGM van 3 april 2024 is de ontwerpbegroting 2025 besproken. Hierbij is onder meer gesproken over de ontvangen reacties vanuit gemeenteraden op de kaderbrief. Met de komst van het zogenaamde 'ravijnjaar 2026' maakt ook het algemeen bestuur zich serieus zorgen en ziet 'financieel zwaar weer' aankomen. Het algemeen bestuur heeft het dagelijks bestuur daarom gevraagd om naast deze begroting inzichtelijk te maken wat de consequenties zijn van een indicatieve besparing ten opzichte van de voorliggende ontwerpbegroting van tenminste 2% voor 2025 en een grotere besparing vanaf 2026. Deze aanvullende rapportage wordt de komende weken uitgewerkt. Doel hiervan is om het bestuur in staat te stellen keuzes te kunnen maken en impact op maatschappelijke doelstelling en bijbehorende bekostiging te overzien.

Uiterlijk 30 april a.s. zal de aanvullende rapportage aan u beschikbaar wordt gesteld via de hierboven genoemde website.

Consultatie resultaatbestemming 2023
Op 3 april 2024 heeft het algemeen bestuur het jaarverslag over 2023 besproken. De controleverklaring van de accountant is nog niet versterkt. De accountant heeft op 15 april nog een informatiebijeenkomst van de beroepsorganisatie van accountants inzake de gewijzigde regelgeving rondom de rechtmatigheidsverantwoording. Aansluitend kan de accountant overgaan tot het verstrekken van de controleverklaring. Ten aanzien van de voorgenomen bestemming van het resultaat worden de raden van deelnemende gemeenten uitgenodigd een zienswijze uit te brengen. Het dagelijks bestuur stelt voor om het resultaat terug te geven aan de gemeenten. Deze

resultaatsbestemming is opgenomen in paragraaf 3.4 van de onderliggende begroting 2025.

Zienswijzeprocedure
Op grond van artikel 35 Wet Gemeenschappelijke Regelingen worden de raden van de deelnemende gemeenten uitgenodigd hun zienswijze over de ontwerpbegroting 2025 en de gewijzigde begroting 2024 naar voren te brengen bij het dagelijks bestuur van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden. Het dagelijks bestuur voegt deze zienswijze bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur op 11 september a.s. ter vaststelling wordt aangeboden. Wij verzoeken u vriendelijk uw zienswijze vóór 15 juli 2024 toe te sturen zodat wij u vóór de besluitvorming op 11 september een beargumenteerde reactie kunnen toezenden op uw ingebrachte zienswijze.

Beleidsplan
Het algemeen bestuur heeft op 3 april ingestemd met een nieuwe opbouw van het beleidsplan VGGM. Het nieuwe ontwerp-beleidsplan VGGM kent een modulaire opbouw waarbij enkele ontwerp-modules klaar zijn om ter consultatie voor te leggen aan de gemeenteraden:

- Inleidende ontwerp-module over de modulaire opbouw beleidsplan VGGM 2025-2026
- Ontwerp-beleidsplan brandweer 2025-2026
- Ontwerp-beleidsplan crisisbeheersing 2025-2026
- Ontwerp-dekkingsplan brandweer

Aankondiging informatieve raadsbijeenkomsten
VGGM organiseert een reeks van raadsinformatiebijeenkomsten voor raadsleden en collegeleden om een toelichting te geven op de documenten die ter consultatie worden voorgelegd. Net als vorige jaren is er voor gekozen om drie bijeenkomsten te organiseren op verschillende locaties in de regio. Deze bijeenkomsten vinden in de avond plaats op 14 mei, 10 juni en 1 juli. De uitnodiging voor deze bijeenkomsten wordt separaat verstuurd via de griffies en bestuurssecretariaten. Deelnemers kunnen zelf kiezen aan welke bijeenkomst zij willen deelnemen.

Aanvullend zal VGGM ook deelnemen aan de raadsinformatiebijeenkomst op 13 mei in Arnhem waarin niet alleen VGGM maar ook 4 andere Gemeenschappelijke Regelingen hun begroting zullen toelichten. Deze bijeenkomst is bedoeld voor alle deelnemende gemeenten (raadsleden en bestuurders) van de 5 deelnemende gemeenschappelijke regelingen. De uitnodiging voor deze raadsinformatiebijeenkomst wordt separaat verzonden.

Wij hopen u voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Namens het Dagelijks Bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden,

Anton Slofstra
Directie

Aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten
in de gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie
Doelgroepenvervoer regio Arnhem-Nijmegen

Datum: 29 april 2024
Onderwerp: Voorlopige jaarstukken 2023 BVO DRAN

Geachte heer/mevrouw,

Bijgaand ontvangt u de Voorlopige Jaarstukken 2023, zoals op 25 april 2024 vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer regio Arnhem-Nijmegen (BVO DRAN).

De definitieve Jaarstukken 2023 BVO DRAN zullen voor vaststelling worden geagendeerd in de bestuursvergadering van de gemeenschappelijke regeling BVO DRAN van 27 juni 2024.

Met vriendelijke groet,

Namens het bestuur van de BVO DRAN

M. van den Beucken
Secretaris BVO DRAN

Vervoersorganisatie Regio Arnhem Nijmegen
Eusebiusbuitensingel 53
6828 HZ Arnhem
www.vervoersorganisatie.nl
info@vervoersorganisatie.nl
026 3775204
KVK: 66191084
BTW: 856435065B01
IBAN: NL70 BNGH 0285 1694 91

www.vggm.nl

Ontwerpbegroting 2025

Bevat tevens de geactualiseerde begroting 2024

Versie voor Algemeen Bestuur op 3 april 2024

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

1. Inleiding

Met deze ontwerpbegroting stuurt het bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden op zowel de taken en activiteiten voor het jaar 2025. In deze begroting zijn tevens de beleidsmatige en financiële kaders opgenomen, zoals het Algemeen Bestuur op 17 januari 2024 heeft besproken. Eerdere jaren waren de kaders en de begroting opgenomen in één document. Op verzoek van een aantal gemeenten is begin januari een separate kaderbrief opgesteld. Gezien de korte tijdspanne tussen kaderbrief en begroting is het gewenste effect om meer op de kaders te kunnen sturen vanuit de gemeenteraden niet gerealiseerd. Met de invoering van de nieuwe Wet Gemeenschappelijke Regelingen en de aanpassing van de gemeenschappelijke regeling van VGGM is een ruimere tijdsperiode voorzien voor zowel de kaders als de begroting.

In aansluiting op de bespreking van de kaderbrief 2025 in het Algemeen Bestuur heeft een aantal gemeenteraden de kaderbrief besproken en hun wensen en bedenkingen ten aanzien van deze kaderbrief uitgesproken. De tijd tussen de bespreking van de kaderbrief in de Raden en (de wettelijke) termijnen voor het opstellen en consultatie van deze ontwerpbegroting was echter te krap om de wensen en bedenkingen op de kaderbrief op een zorgvuldige wijze te wegen. Om die reden zijn de beleidsontwikkelingen zoals opgenomen in de kaderbrief 2025 integraal opgenomen in deze voorliggende begroting. Het advies is om deze ontwerpbegroting in samenhang met de kaderbrief te lezen. Naast de beleidsontwikkelingen zijn in deze begroting de opgedragen activiteiten, beoogde beleidsdoelstellingen en (financiële) risico's opgenomen.

De ontvangen reacties op de kaderbrief gaan onder andere in op het ravijnjaar 2026 en de daarmee samenhangende uitdagingen. Eerder dit jaar hebben een aantal wethouders Financiën aan gemeenschappelijke regelingen gevraagd in hoeverre mogelijkheden bestaan om mee te bewegen met deze uitdaging. In hoofdstuk 2 wordt nader op deze problematiek ingegaan, mede in relatie tot de uitdagingen waar VGGM voor staat als het gaat om het toekomstbestendig inrichten van de GGD-taken en de organisatie als geheel.

Voorzien is deze ontwerpbegroting 2025 op 11 september 2024 vast te stellen. Voorafgaand worden de Colleges en Raden van de inliggende gemeenten in de gelegenheid gesteld om hun wensen en bedenkingen bij deze ontwerp-begroting 2025 aan het Dagelijks Bestuur mee te geven. Mocht uw raad al een reactie op de kaderbrief 2025 hebben gegeven, dan zal die reactie meegenomen worden bij de bespreking van deze ontwerpbegroting.

Deze ontwerpbegroting geeft eveneens de mogelijkheid om de geactualiseerde begroting 2024 nauwkeuriger op te stellen, doordat diverse bekostigingsgesprekken voor diensten en producten die niet middels de gemeentelijke bijdrage worden bekostigd recent zijn afgerond. Denk hierbij aan afspraken met subsidiegevers, gemeenten inzake lokaal aanbod GGD en zorgverzekeraars.

De begroting is opgebouwd rondom de volgende programma's:

3a. Programma Crisisbeheersing

3b. Programma Brandweer (was brandweerzorg)

3c. Programma GGD

3d. Programma Ambulancezorg

3e. Programma Bedrijfsvoering

Per programma zijn de beleidsontwikkelingen en beoogde resultaten beschreven, inclusief de begrote baten en lasten. Op totaalniveau geeft dat de volgende organisatie-begroting voor 2025:

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Programma Crisisbeheersing	5.631	7.174	6.382	6.802	7.108	7.108	7.108
Programma Brandweer	41.571	43.540	45.268	46.528	46.053	46.053	46.053
Programma GGD	38.596	35.329	37.367	38.719	38.719	38.719	38.710
Programma Ambulancezorg	29.483	31.406	30.502	31.192	31.192	31.192	31.192
Programma Bedrijfsvoering	24.408	26.438	27.462	27.611	28.611	29.558	29.511
Programma COVID-19	9.618	0	0	0	0	0	0
Lasten	**149.309**	**143.888**	**146.980**	**150.852**	**151.683**	**152.629**	**152.574**
Gemeentelijke bijdrage	73.479	82.742	82.742	87.607	88.132	89.132	89.132
Lokaal aanbod	8.679	7.829	8.936	8.748	8.748	8.748	8.748
Rijksbijdragen	24.233	10.282	11.905	11.517	11.823	11.823	11.823
Zorgverzekeraars	27.941	28.919	31.874	31.874	31.874	31.874	31.874
Overige baten	16.481	13.677	10.472	10.881	10.881	10.881	10.881
Baten	**150.812**	**143.448**	**145.929**	**150.627**	**151.458**	**152.458**	**152.458**
Doorbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat voor bestemming	**1.503**	**-440**	**-1.052**	**-225**	**-225**	**-171**	**-116**
Mutatie reserves	227	440	1.052	225	225	171	116
Resultaat na bestemming	**1.730**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**1.730**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Het dagelijks bestuur is zich, net als de directie, ten volle van bewust dat deze begroting leidt tot een grote uitdaging binnen de gemeentelijke financiën. De verschillende omstandigheden, de voorstellen voor de versterking van de GGD-taken en de organisatieversterking leiden tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage. De gemeentelijke bijdrage neemt in totaal met € 4,9 miljoen toe, zijnde het terugnemen van € 2,2 miljoen aan incidentele bijdragen, een structurele toename van € 6,7 miljoen en incidentele bijdragen van € 0,4 miljoen. In onderstaand verloopoverzicht zijn de mutaties van de gemeentelijke bijdrage per taak zichtbaar. In de tabel is tevens een verwijzing opgenomen naar de paragraaf waar de mutatie nader is toegelicht:

In EUR x 1.000	Veilig-heid	Bevolkin gszorg	GGD	JGZ 0-4	RVP	Totaal
Gemeentelijke bijdrage begroting 2024	**53.093**	**791**	**15.964**	**11.005**	**1.889**	**82.742**
Verkoop kazerne Pannerden (specifiek Zevenaar)	-20					-20
Basis op orde AGZ (incidenteel voor 2024)			-551			-551
Basis op orde JGZ (Incidenteel voor 2024)			-713	-940		-1.653
Aangepaste bijdrage begroting 2024	*53.072*	*791*	*14.700*	*10.065*	*1.889*	*80.517*
Mutaties structureel						
Versterking bedrijfsvoering (zie § 3e)	571		429			1.000
Toekomstbestendige AGZ (zie § 3c)			1.694			1.694
Toekomstbestendige JGZ (zie § 3c)			826	1.086		1.912
Ingroei functiewaardering (cf besluit 2021)			100			100
Decentralisatie Maternale Kinkhoest (zie § 3c)					176	176
Invoering omgevingswet (zie § 3a)	P.M.					P.M.
Ingroei nieuwe verdeelsleutels (zie § 4.5)	215					215
Mutatie inwoners (zie § 4.5)		9	181	53	9	252
Loon en prijs indexatie (zie § 4.1)	845	15	257	195	29	1.341
Mutaties incidenteel						
Veilige energie transitie (zie § 3a)	250					250
Harmonisatie afspraken huisvesting (zie § 3e)	150					150
	2.031	*24*	*3.487*	*1.334*	*214*	*7.089*
Gemeentelijke bijdrage begroting 2025	**55.103**	**815**	**18.187**	**11.399**	**2.103**	**87.607**

Inhoudsopgave

1. Inleiding 2
Inhoudsopgave 4
2. Druk op financiën 5
3. Programma-indeling 7
3a. Programma Crisisbeheersing 7
3b. Programma Brandweer 12
3c. Programma GGD 21
3d. Programma Ambulancezorg 35
3e. Programma Bedrijfsvoering 40
4. Financiën 45
4.1 Nominale ontwikkelingen 45
4.2 Investeringen 45
4.3 Effect op lopende begrotingsjaar 2024 46
4.4 Voorstel bestemming resultaat over 2023 47
4.5 Gemeentelijke bijdragen 47
5. Paragrafen 48
5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 48
5.2 Onderhoud kapitaalgoederen 51
5.3 Financiering 52
6. Planning en control cyclus 53
Bijlagen 54
Bijlage 1: Ontwikkelingen in gemeentelijke bijdragen 54
Bijlage 2: Specificatie gemeentelijke bijdrage per gemeente 58
Bijlage 3: Geprognotiseerde balans 62
Bijlage 4: Reserves en voorzieningen 64
Bijlage 5: Meerjaren investeringsplan 2024 – 2028 65
Bijlage 6: Taakvelden 66
Bijlage 7: Risico's in relatie tot toekomstbestendigheid 67

2. Druk op financiën

Het is VGGM niet ontgaan dat de gemeentelijke begrotingen stevig onder druk zijn komen te staan. Enerzijds worden gemeenten geconfronteerd met taakuitbreidingen zonder bijbehorende kostendekkende budgetten en anderzijds is een fors lager gemeentefonds van toepassing vanaf 2026. VGGM voelt daarmee ook een belangrijke verantwoordelijkheid in het doelmatig besteden van de aan haar toegekende budgetten en het efficiënt uitvoeren van de aan haar opgedragen taken.

Anderzijds is zowel landelijk als regionaal geconstateerd dat de Veiligheidsregio's en GGD-en onvoldoende zijn voorbereid op nieuwe (gezondheids)crises en om die reden versterking nodig hebben. Voor Veiligheidsregio's is om die reden landelijk structureel € 83 miljoen beschikbaar gesteld voor deze versterkingsopgave. Voor de GGD gaat het landelijk om € 38 miljoen voor 2024 ter versterking van de pandemische paraatheid. Daarnaast zijn nog een aantal andere landelijke maatregelen getroffen, zoals een bekostiging voor COVID-19 vaccinaties en het sluiten van het Integraal Zorgakkoord en Gezond en Actief Leven akkoord.

Aanvullend heeft het bestuur van VGGM geconstateerd dat belangrijke risico's bestaan in de continuïteit van dienstverlening door historische keuzes ten aanzien van de GGD-taken en de krappe en starre invulling van de ondersteunende functies. Ten aanzien van de hulpverleningsactiviteiten zien we veranderingen in de maatschappij, onder andere door klimaatverandering en energietransitie, die leiden tot complexere, langere en meer grootschalige inzetten leidend tot toenemende druk op de huidige budgetten. Om die reden zijn in deze begroting versterkingsvoorstellen voor de GGD, de organisatie in het geheel en in het voorkomen van brand opgenomen.
In aansluiting op de financiële druk bij gemeenten heeft de wethouder Financiën van Rheden, mede namens een aantal andere wethouders Financiën, het bestuur van VGGM gevraagd naar de mogelijkheden om te besparen op de gemeentelijke budgetten. Deze oproep zien we ook terugkomen in een aantal reacties vanuit gemeenteraden op de kaderbrief voor 2025. Dit verzoek geeft spanning op de bovenstaande ontwikkelingen.
De groep wethouders Financiën vraagt expliciet om een drietal scenario's van indexatie door te rekenen:

Scenario	Indexatie volgens scenario		Indexatie in deze begroting		Verschil
	In %	In EUR x 1.000	In %	In EUR x 1.000	In EUR x 1.000
1. Indexatie voor 2025 sluit aan bij de loon-prijsontwikkelingen die door accres wordt gecompenseerd.	4,18	3.455	1,33	1.341	2.115
2. Indexatie voor 2025 gebaseerd is het percentage consumentenprijsindex voor 2025 (MEV);	2,50	2.067	1,33	1.341	727
3. De bijdrage voor 2025 wordt niet geïndexeerd.	nihil	nihil	1,33	1.341	-/- 1.341

Geconstateerd wordt dat de begroting van VGGM past binnen scenario 1 en scenario 2. Dit komt doordat VGGM voor haar budgetten 2023 en 2024 reeds anticipeerde op de forse loon- en prijsontwikkeling (inflatie) die ontstond door de mondiale tekorten op de grondstoffen en energie. Hierdoor is een relatief lage indexatie voor 2025 van toepassing.

In scenario 3 ontstaat een tekort van ca € 1,3 mln. Deze zou kunnen worden gerealiseerd door keuzes in (kwaliteit van) taken te maken. Dit in samenhang met het voorstel in deze begroting voor versterking van de GGD-taken en de organisatie in het geheel. Dat levert dan een volgende abstracte analyse op:

Programma	Totale baten	Gemeentelijke bijdrage	Toelichting
Crisisbeheersing	8.303.000	3.726.000	Evaluatie van recente crisissen leidt tot de conclusie dat veiligheidsregio's onvoldoende voorbereid zijn op een volgende crisis. Het Rijk heeft besloten om de crisistaken te versterken en heeft daarvoor landelijk € 83 miljoen beschikbaar gesteld. Voorwaarde hierbij is dat deze extra middelen niet gebruikt worden om huidige gemeentelijke bijdragen te verlagen. Het eventueel korten op de gemeentelijke bijdrage van € 3,7 miljoen is daarmee voor dit moment niet opportuun.
Brandweer	60.536.000	53.145.000	De taken voor brandweerzorg zijn in 2021 vergeleken met andere Veiligheidsregio's. De conclusie is dat hulpverleningstaken vergelijkbaar met andere regio's zijn georganiseerd. Zowel in omvang van medewerkers, vrijwilligers en materieel als in budgettaire zin. De activiteiten ter voorkoming van brand zijn in vergelijking met andere regio's minimaal georganiseerd. Voor het bestuur gaf de uitkomst van dit onderzoek geen aanleiding om een nader gesprek te voeren over de omvang en kwaliteit van de brandweerzorg. Een eventuele besparing op de kosten zal invloed hebben op de omvang van de brandweerorganisatie, zowel in personele als materiële zin. Kijkend naar de veranderingen in het risicoprofiel van de regio als gevolg van de klimaatverandering is het advies om de slagkracht van de brandweer niet te verkleinen.
GGD	46.936.000	30.736.000	De taken van de GGD zijn in 2022 en 2023 nader besproken met de portefeuillehouders. Dit heeft geleid tot een voorstel ter versterking van de GGD (toekomstbestendigde GGD). Dit versterkingsvoorstel is onderdeel van de voorliggende begroting. Het eventueel korten op de GGD-bijdragen leidt ertoe dat de bestuurlijk gewenste taakuitvoering niet kan worden gerealiseerd.
Ambulancezorg	33.799.000	Nihil	De taken van de ambulancezorg worden vergoed door zorgverzekeraars. Daarmee staat deze taak buiten scope voor eventuele verlaging van gemeentelijke bijdragen.
Overhead	Nihil	Nihil	De overhead wordt doorbelast aan de verschillende opgedragen taakgebieden. De overhead is in 2021 vergeleken met andere veiligheidsregio's. De conclusie was dat VGGM een zeer krappe overhead heeft. Aansluitend is de kwaliteit van de organisatie beoordeeld, met als conclusie dat deze ad hoc acteert op issues in de bedrijfsvoering. In samenhang met de krappe overhead leidt dat tot continuïteitsrisico's. Om de organisatie te versterken is een programmatische veranderaanpak gekozen met een looptijd van 3 tot 4 jaar. Het eventueel korten op de overhead vertraagt de verbetering en vergroot het continuïteitsrisico.
Totaal	149.574.000	87.607.000	

3. Programma-indeling

3a. Programma Crisisbeheersing

Het programma crisisbeheersing valt uiteen in de pijlers veiligheidsregio taken, bevolkingszorg en GHOR. Voor het programma Crisisbeheersing is één majeure overkoepelende ontwikkeling, namelijk de versterking van crisisbeheersing in opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Dit gaan we doen door onder andere de voorbereiding op crises te verstevigen en de inzet van de veiligheidsregio bij langdurige crises te waarborgen. Denk hierbij aan: (langdurig) bemensen en ondersteunen van crisisteams, internationale, interregionale en Rijk-regio samenwerking, risico- en crisiscommunicatie en het versterken en waarborgen van de informatiepositie van de Veiligheidsregio.

Versterking crisisbeheersing

De Wet veiligheidsregio's is geëvalueerd. Eind 2022 heeft het Kabinet de Contourennota Versterking Crisisbeheersing en Brandweerzorg naar de Tweede Kamer gestuurd. Deze contourennota is een nadere uitwerking van het kabinetsstandpunt en schetst op hoofdlijnen de noodzakelijke vernieuwingen en veranderingen in het beoogd toekomstig stelsel van crisisbeheersing en brandweerzorg.

In de bestuurlijke afspraken is besloten tot een geleidelijk opbouwende structurele toevoeging van € 83 miljoen voor alle veiligheidsregio's in de brede doeluitkering rampenbestrijding (BDUR) vanaf 2023. Dit betekent voor VGGM een bedrag van ongeveer € 1,4 miljoen vanaf 2023 oplopend tot ongeveer € 2,6 miljoen in 2026. Deze ophoging is bedoeld voor de versterking van de crisisbeheersing, het versterken van de informatiepositie en het inrichten van het Knooppunt Coördinatie Rijk – Regio (KCR2). KCR2 is een knooppunt voor bovenregionale en landelijke informatiestromen van en naar veiligheidsregio's, het rijk, politie, defensie, vitale partners en andere crisispartners.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Veiligheidsregio taken	2.965	4.893	3.957	4.457	4.763	4.763	4.763
GHOR	1.140	1.501	1.600	1.629	1.629	1.629	1.629
Bevolkingszorg	1.526	780	825	716	716	716	716
Lasten	**5.631**	**7.174**	**6.382**	**6.802**	**7.108**	**7.108**	**7.108**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	4.571	4.703	3.664	3.726	3.726	3.726	3.726
Rijksbijdragen	2.566	3.612	4.027	4.527	4.833	4.833	4.833
Overige baten	403	168	50	50	50	50	50
Baten	**7.540**	**8.483**	**7.741**	**8.303**	**8.609**	**8.609**	**8.609**
Doorbelasting	-1.214	-1.309	-1.491	-1.502	-1.502	-1.502	-1.502
Resultaat voor bestemming	**694**	**0**	**-132**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	0	132	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**694**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**694**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3a.1 Pijler veiligheidsregio taken

De veiligheidsregio voert regie op de samenwerking met gemeenten, politie, defensie, waterschap en andere partijen bij de uitvoering van taken op het terrein van brandweerzorg, rampen- en crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening, openbare orde en veiligheid. Binnen deze pijler zijn de bestuurlijke en operationele activiteiten opgenomen die betrekking hebben op deze samenwerking.

Versterken crisisbeheersing

Vanaf 2024 wordt gewerkt aan de versterking van onze crisisbeheersing. Dit gebeurt door de verdere implementatie van het inrichtingsplan crisisbeheersing. Vanaf maart 2024 is de afdeling Crisisbeheersing formeel gestart na de reorganisatie. Ook wordt gewerkt aan versterking van de operationele crisisorganisatie. Dit moet ervoor zorgen dat de crisisorganisatie ingericht is om zowel flits- als langdurige incidenten aan te kunnen en voorbereid is op de

ongekende crises. Daarnaast is er aandacht voor de huisvesting van de afdeling en de crisisorganisatie. De locatie Beekstraat zal verlaten worden.

De doorontwikkeling van Opleiden, Trainen, Oefenen, Testen, Evalueren en Lessons learned (OTOTEL) zal verder gestalte krijgen. Deze ontwikkeling is in 2024 ingezet.

Ook de ambitie om een netwerkorganisatie te zijn binnen de crisisbeheersing zal verder ontwikkeld en uitgevoerd worden. Onderdeel hiervan is de implementatie van de nieuwe methodiek om met risico's om te gaan. Ook de internationale samenwerking met Duitsland wordt voortgezet.

Versterken informatiepositie

Voor het versterken van de informatiepositie wordt voortgebouwd op de ingezette ontwikkelingen van 2024. Informatie gestuurde veiligheid wordt verder versterkt. Er wordt gestreefd naar een adequate informatievoorziening waardoor de juiste informatie, op de juiste plek, voor de juiste mensen op het juiste moment beschikbaar is.

Het informatievoorzieningsproces wordt verder uitgerold en uitgevoerd. Het organiseren van eigenaarschap is hierin een belangrijk onderdeel. Ook het verder vormgeven van een goede basis van onze informatiehuishouding is een aandachtspunt.
De verdere doorontwikkeling van het Veiligheidsinformatieknooppunt wordt ter hand genomen. Dit wordt gedaan op de vlakken techniek, beheer en organisatie. Hierin wordt nadrukkelijk de samenwerking gezocht met enerzijds de Oost5-collega's en anderzijds het land met het Knooppunt Coördinatie Rijk-Regio (KCR2)

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten	Realisatie	Begroting	Gew. Begr.	Begroting	Raming	Raming	Raming
Bedragen x € 1.000	2023	2024	2024	2025	2026	2027	2028
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Personeelskosten	2.357	4.002	3.126	3.650	3.956	3.956	3.956
Materiele kosten	386	638	584	562	562	562	562
Kapitaallasten	31	50	63	61	61	61	61
Huisvestingskosten	191	204	185	185	185	185	185
Lasten	**2.965**	**4.893**	**3.957**	**4.457**	**4.763**	**4.763**	**4.763**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	3.256	3.263	2.280	2.288	2.288	2.288	2.288
Rijksbijdragen	775	2.358	2.773	3.273	3.579	3.579	3.579
Overige baten	5	0	0	0	0	0	0
Baten	**4.036**	**5.621**	**5.053**	**5.561**	**5.867**	**5.867**	**5.867**
Doorbelasting	-670	-728	-1.096	-1.104	-1.104	-1.104	-1.104
Resultaat voor bestemming	**401**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**401**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**401**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3a.2 Pijler bevolkingszorg

Gemeenten hebben als onderdeel van het openbaar bestuur een algemene zorgplicht voor hun inwoners en vervullen daarmee een essentiële rol in de crisisbeheersing. De activiteiten kunnen worden verdeeld naar de volgende taken:

- Acute Bevolkingszorg
- (Preparatie) nafase
- Crisiscommunicatie

In 2024 is een start gemaakt met een verdere versterking van de Bevolkingszorg piketorganisatie. Op dit moment is nog niet bekend welk scenario en welk ambitieniveau daarin de voorkeur heeft en of dit tot extra kosten gaat leiden. In Q2 van 2024 wordt hierin de eerste richting verwacht.

Daarnaast werken we in lijn met de uitkomsten van het project Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg aan het in kaart brengen en monitoren van de vakbekwaamheid. Uitgangspunt van deze ontwikkelingen is dat deze budgetneutraal uitgevoerd worden.

Via de versterking van het brede werkveld crisisbeheersing (BDuR gelden) investeren we in crisiscommunicatie als eigenstandig proces onder de verantwoordelijkheid van Bevolkingszorg. Het Regionaal Netwerkteam Bevolkingszorg valt sinds maart 2024 binnen de afdeling Crisisbeheersing. Dit zorgt voor efficiencywinst op o.a. het gebied van informatiemanagement waardoor de bevolkingszorg organisatie minder kwetsbaar wordt in het informatieproces.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Personeelskosten	1.069	515	469	473	473	473	473
Materiele kosten	436	246	334	221	221	221	221
Kapitaallasten	1	0	1	1	1	1	1
Huisvestingskosten	20	19	20	20	20	20	20
Lasten	**1.526**	**780**	**825**	**716**	**716**	**716**	**716**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	729	791	791	815	815	815	815
Rijksbijdragen	690	0	0	0	0	0	0
Overige baten	286	118	0	0	0	0	0
Baten	**1.705**	**909**	**791**	**815**	**815**	**815**	**815**
Doorbelasting	-119	-129	-99	-99	-99	-99	-99
Resultaat voor bestemming	**59**	**0**	**-132**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	0	132	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**59**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**59**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3a.3 Pijler GHOR

De Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) coördineert bij crises en rampen de publieke, acute en niet-acute gezondheidszorg in de regio en stuurt op zorgcontinuïteit in de keten. Ook adviseert de GHOR aan gemeenten, andere overheden en organisaties op dat gebied. De activiteiten kunnen worden verdeeld naar de volgende taken:

- Risicobeheersing (o.a. advisering bij evenementen en omgevingsveiligheid);
- Crisisorganisatie (inzet van de opgeschaalde acute-, niet acute- en publieke gezondheidszorg bij crises);
- Informatiemanagement: een sterke informatiepositie om risicobeheersing en crisisbeheersing in de zorgketen te kunnen versterken.

De GHOR sluit aan bij de landelijke focus op versterking van crisisbeheersing en informatievoorziening. De GHOR zet zich, als onderdeel van de afdeling Crisisbeheersing, in op een verdere professionalisering.

De aandacht zal in 2025 liggen op professionalisering van de beheersorganisatie van de GHOR en het onderwijs van GHOR-crisisfunctionarissen, het doorontwikkelen van informatiemanagement ter ondersteuning van de geneeskundige keten en het verder bouwen met de zorgketen aan de voorbereiding op crises in relatie tot de uitdagingen binnen de zorgsector. Het zorgrisicoprofiel zal hier ook in 2025 helpend in zijn.

Doelenboom

Wat willen bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	Wat is het beoogde effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	**Maatschappelijk effect**
Regie op voorbereiding van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises	Zorginstellingen zijn zich bewust van hun rol en eigen verantwoordelijkheid binnen de zorgketen	Actuele schriftelijke afspraken met acute- en publieke zorgpartners	Zorgpartners zijn voorbereid op geneeskundige hulpverlening in geval van rampen en crises
Advisering van andere overheden en organisaties op het gebied van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises	Adviseert over crisisbeheersing (het optreden tijdens rampen en crises of (dreigende) verstoring van de zorgcontinuïteit)	Adviseren en bieden van ondersteuning aan partners in de zorgketen om hun zorgcontinuïteit te garanderen	Alle zorgorganisaties kunnen zorg verlenen onder alle omstandigheden, ook tijdens rampen en crises
	Adviseert over risicobeheersing (het voorkomen van rampen en crises)	Bijdragen aan multidisciplinaire advisering over evenementen en infrastructurele projecten aan gemeenten, andere overheden en bedrijven (mede in relatie met de nieuwe Omgevingswet)	Beperken gezondheidsschade voor inwoners van Gelderland-Midden
Het 24/7 in staat zijn om tijdens rampen en crises de geneeskundige hulpverlening te coördineren, aan te sturen en te regisseren	24x7 paraatheid van kwalitatief hoogstaande crisisorganisatie	- Crisisorganisatie die voldoet aan toetsingskader inspectie J&V - Werven en selecteren nieuwe crisisfunctionarissen - Beschikbaar hebben van gekwalificeerde crisisfunctionarissen - OTO-plan; uitvoeren van activiteiten voor ontwikkeling en blijvende vakbekwaamheid. - Materieel (vervoer, communicatiemiddelen en kleding) permanent op orde	Efficiënt en effectief optreden van de crisisorganisatie tijdens rampen en crises
	Verbinden van de geneeskundige hulpverlening met openbare orde en veiligheid tijdens crises of rampen	- Informatiemanagement t.b.v. instellingen (m.b.v. GHOR 4all en LCMS (GZ)) - Informatie-uitwisseling in de zorgketen in het kader van rampenbestrijding en crisisbeheersing	
In de voorbereiding op en tijdens rampen en crises is specifiek aandacht voor niet of verminderd zelfredzamen. Daar waar mogelijk wordt gebruikt gemaakt van de veerkracht van de bevolking	Voorkomen en beperken van gezondheidsschade van burgers als gevolg van crises, rampen en zware ongevallen	- Inzetten Psychosociale Hulpverlening, Medische milieukunde, Infectieziekten, gezondheidsonderzoek indien nodig - Onderwijs toepassen/ vakbekwaam houden van betrokken functionarissen. Procedures crisisorganisatie op orde brengen c.q. houden	Verminderd zelfredzamen worden zo goed mogelijk ondersteund tijdens rampen en crises Er wordt tijdens een ramp en crises, daar waar mogelijk, een beroep gedaan op zelfredzame burgers t.b.v. de groep verminderd en niet zelfredzame burgers
Het doelmatig en doeltreffend inzetten van publieke gezondheidstaken	Ondersteunen van bevoegd gezag bij incidenten met (mogelijke) maatschappelijke onrust	Adviseren van bevoegd gezag en inzetten hulpverlening bij incidenten met (mogelijke) maatschappelijke onrust	- Burgers ontvangen de meest adequate hulp - Beperken gezondheidsschade

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Personeelskosten	827	1.161	1.287	1.325	1.325	1.325	1.325
Materiele kosten	213	251	210	202	202	202	202
Kapitaallasten	50	40	54	52	52	52	52
Huisvestingskosten	49	49	49	49	49	49	49
Lasten	**1.140**	**1.501**	**1.600**	**1.629**	**1.629**	**1.629**	**1.629**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	586	649	593	624	624	624	624
Rijksbijdragen	1.101	1.254	1.254	1.254	1.254	1.254	1.254
Overige baten	112	50	50	50	50	50	50
Baten	**1.799**	**1.953**	**1.897**	**1.928**	**1.928**	**1.928**	**1.928**
Doorbelasting	-425	-452	-297	-299	-299	-299	-299
Resultaat voor bestemming	**234**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**234**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**234**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3b. Programma Brandweer

Het programma valt uiteen in 3 pijlers, namelijk brandweerzorg, risicobeheersing en meldkamer.

Belangrijke ontwikkelingen die zowel gelden voor brandweerzorg als risicobeheersing zijn:
Informatiegestuurd werken en Veilige energietransitie.

Informatiegestuurd werken en informatiemanagement

Elke dag willen we leren, ontwikkelen en data toepasbaar maken. Informatiegestuurd werken is het continue proces waarmee de brandweer op gerichte wijze ruwe data kan verzamelen, registeren, analyseren en de daaruit resulterende informatie en kennis gebruiken om daarmee processen beter en effectiever te laten verlopen. Geconstateerd is dat er op dit gebied nog een slag te maken is en daar wordt vanaf 2024 extra op ingezet.

Veilige Energietransitie (VET)

De ontwikkelingen op het gebied van de (veilige) energietransitie gaan snel. Het is een uitdaging om snel en adequaat in te kunnen spelen op alle veranderingen. Binnen de brandweer is een regiegroep ingesteld die de (landelijke) ontwikkelingen monitort en informatie binnen de brandweer verspreidt. In het netwerk met gemeenten worden pragmatische oplossingen onderzocht, zodat hier meer (risico)gericht op geadviseerd kan gaan worden. Daarnaast stimuleren we het veiligheidsbewustzijn bij onze brandweermensen op dit gebied.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Brandweerzorg	34.904	36.750	38.503	39.707	39.557	39.557	39.557
Risicobeheersing	5.224	5.321	5.437	5.490	5.165	5.165	5.165
Meldkamer	1.444	1.470	1.328	1.331	1.331	1.331	1.331
Lasten	**41.571**	**43.540**	**45.268**	**46.528**	**46.053**	**46.053**	**46.053**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	45.645	50.157	51.145	53.145	53.241	53.812	53.812
Lokaal aanbod	375	298	287	268	268	268	268
Rijksbijdragen	5.912	5.835	5.630	5.630	5.630	5.630	5.630
Overige baten	1.497	1.222	1.381	1.493	1.493	1.493	1.493
Baten	**53.430**	**57.513**	**58.443**	**60.536**	**60.632**	**61.203**	**61.203**
Doorbelasting	-12.627	-14.187	-13.473	-14.007	-14.578	-15.149	-15.149
Resultaat voor bestemming	**-768**	**-215**	**-297**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	975	215	297	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**207**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**207**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3b.1 Pijler brandweerzorg

De pijler brandweerzorg gaat over de repressieve brandweerzorg en heeft betrekking op het (voorbereiden op) het bestrijden van brand en verlenen van hulp bij ongevallen. Ook in 2025 is de opgave van de brandweer het toekomstbestendig houden van de brandweerorganisatie in een snel veranderende maatschappij en een slagvaardige organisatie met een sterk risicogerichte informatiepositie die anticipeert op maatschappelijke ontwikkelingen. Technologische en maatschappelijke ontwikkelingen, klimaatverandering en de veilige energietransitie brengen nieuwe risico's én nieuwe mogelijkheden met zich mee.

Paraatheid brandweer in relatie tot beschikbaarheid vrijwilligers

In het kader van de inwerkingtreding van de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren is landelijk onderzoek gedaan naar de toekomstbestendigheid van het huidige stelsel van de vrijwillige brandweer. Rode draad hierbij was in hoeverre het nodig was om, vanuit de wet, te komen tot taakdifferentiatie tussen beroeps en vrijwillig brandweerpersoneel. In essentie komt het erop neer dat de inzet van vrijwilligers ook écht vrijwillig moet zijn en dat geen sprake mag zijn van kazernering en pikettering van vrijwilligers. De afgelopen jaren zijn bestaande piketregelingen van vrijwilligers afgebouwd. De brandweer is een organisatie met een groot aantal vrijwilligers en dat kan betekenen dat een post af en toe niet (met 6 man) kan uitrukken. Door het fijnmazige netwerk van posten in de regio kan hulp toch snel geboden worden. Daarnaast zijn er technologische ontwikkelingen (precom-pager)

die aan de voorkant al veel inzicht geven in de verwachte paraatheid per post. Dit inzicht kan de brandweerorganisatie gebruiken om de paraatheid over de regio ter verbeteren.

Werven en behouden van brandweervrijwilligers en beroepsmedewerkers

Het werven en behouden van brandweervrijwilligers vraagt een voortdurende inspanning, ingegeven door het feit dat vrijwilligers niet meer zo lang vrijwilliger zijn als voorheen. Dit brengt structurele kosten mee voor werving en opleiden van nieuwe vrijwilligers. Het lukt ons tot nu toe wel om het aantal vrijwilligers op peil te houden vanwege het positieve imago van de brandweer.

Ook het werven van beroepsmedewerkers vraagt aandacht vanwege het tweede loopbaanbeleid (na 20 jaar). Dit houdt in dat de functie van repressief medewerker bij de brandweer aangemerkt is als een bezwarende functie die maximaal 20 jaar uitgevoerd mag worden. In deze periode worden medewerkers begeleid en ondersteund naar een andere baan (binnen of buiten de brandweer). Voor een aantal medewerkers is deze periode bijna voorbij. Na een langdurig proces met de veiligheidsregio's is afgesproken dat er eerst een onderzoek komt naar de bezwarendheid van de brandweerfunctie. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door de Universiteit van Maastricht en is in 2026 afgerond. Brandweerfunctionarissen blijven in hun functie tot de resultaten van het onderzoek bekend zijn en er nieuw beleid is gemaakt. Dit ontslaat hen niet van de verplichting zich voor te bereiden op een andere functie.

Goed werkgeverschap

Een sociaal veilig en gezond werkklimaat is van belang voor alle medewerkers, maar binnen brandweerzorg worden er extra activiteiten georganiseerd gericht op duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Onder de vlag "Ik, wij, samen de brandweer" wordt ook dit jaar aandacht gegeven aan de onderwerpen sociale veiligheid, mentale fitheid, gezonde voeding, Arbo en Collegiale Opvang (TCO).

Vakbekwaamheid op orde

Een belangrijk onderdeel van het brandweerwerk is de voorbereiding op inzetten die er komen gaan. Op het gebied van vakbekwaamheid is de organisatie al enige tijd bezig met een verschuiving van aanbod- naar vraaggestuurd oefenen. Dit geeft de verschillende brandweereenheden meer ruimte om te oefenen op basis van risico's in hun directe omgeving. Vakbekwaam werkt vanuit de gedachte 'de basis op orde' aan de relatie met de posten en ploegen. Er moet namelijk een helder en uitvoerbaar, goed afgestemd en in veiligheidspaspoort verwerkt oefenrooster liggen waarbij de posten/ploegen goed gefaciliteerd worden.

Duurzaamheid

Duurzaamheid is een containerbegrip. Maatregelen voor verduurzaming kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op CO2-reductie (energieneutraal), goed werkgeverschap of circulariteit. Als het onderwerp duurzaamheid (in brede zin) op korte termijn niet structureel wordt opgepakt in de organisatie, bestaat de kans dat t.z.t. de inhaalslag te groot wordt. Dit vormt een financieel en operationeel risico.

Leiderschapsontwikkeling ploegcommandanten en bevelvoerders

Vanuit de reorganisatie in 2024 is gekozen om in 3 jaar stapsgewijs te groeien naar een afdeling die klaar is voor de toekomst. De ploegcommandanten en bevelvoerders spelen daar een grote rol in. Het gaat hierbij om leiderschapsontwikkeling van ploegcommandanten en bevelvoerders die aansluit op de behoeften van de nieuwe generatie brandwachten.

Investeringsschema materieel

Brandweer heeft een omvangrijk investeringsprogramma vastgesteld waarmee onder meer de structurele vervanging van voertuigen en materialen is geborgd (ca € 61 mln).

Doelenboom

Wat willen we bereiken		Wat gaan we ervoor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	
Effectief optreden bij brand en andere incidenten	Personeel in staat stellen op een professionele en veilige manier te werken	• Landelijke agenda brandweerzorg, innovatief samenwerken, risicogericht werken, voor welke taak de juiste maat, vakmanschap versterken, vitale medewerkere en organisatie. Kernwaarden Brandweer Gelderland-Midden, verbinding, vertrouwen, vakmanschap en vitaliteit • Paraatheid brandweer in relatie tot beschikbaarheid vrijwilligers (aansluiting bij landelijk programmaplan vrijwilligheid) • In-, doorstroom- en uitstroombeleid • Vraaggestuurd oefenen vanuit de gedachte de basis op orde • Innovatie in oefenen (interregionaal VR-programma) • Blijven investeren in het creëren van een veilig en gezond arbeidsklimaat voor repressieve medewerkers	Minder schade en slacht-offers bij brand en andere incidenten
	Verbeteren en vervangen van middelen en materieel nodig voor brandbestrijding en andere acute hulp	• Wagenpark in relatie tot duurzaamheid, onderzoeken mogelijkheid gefaseerd overgaan naar duurzaam wagenpark • Verder doorontwikkelen overgang van primaire bluswatervoorziening (reguliere drinkwatersysteem) naar alternatieve bluswatervoorziening in eigen beheer (tankwagens) • Innoveren van informatie-uitwisseling in de veiligheidsketen (bijv. met behulp van geo-informatie, LiveOp, LCMS) • Innovatie op materieel en materiaal in te bedden in onze organisatie. Het gaat hier met name om landelijke ontwikkelingen die ook voor Brandweer Gelderland-Midden van meerwaarde zijn	
	Verbeteren van processen voor dagelijkse brandweerzorg en hulpverlening	• Automatische statusplotting in GMS. • Kennisdeling (landelijk en regionaal) op basis van kenniscentrum, evaluaties en de resultaten van incidentgegevens • Structureel evalueren van brandweerinzetten, incidentgegevens en deze resultaten omzetten in betere werkwijzen • Verdere interregionale samenwerking op operationele grenzen. (Oost5, VRU en Flevoland	
	Uitbreiden interregionale samenwerking	• Verder intensiveren samenwerking Oost5 en landelijke/interregionale projectgroepen zoals informatievoorziening • Bestendigen samenwerking Oost5 bij uitvoering duiktaak • Optimaliseren samenwerking en delen expertise natuurbrandbestrijding Oost5/landelijk • Brandbestrijding en hulpverlening effectiever en efficiënter maken door samenwerking met omringende regio's	

Wat willen we bereiken		Wat gaan we ervoor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	
Duurzaam inzetbare medewerker, die goed is opgeleid en kennis en vaardigheden blijft ontwikkelen.	Aantoonbaar vakbekwaam	• Invoering nieuwe Profchecks • Registratie: van kwantiteit naar kwaliteit	Groter veiligheidsgevoel Een betrokken brandweer-organisatie
	Kwaliteitsimpuls oefenen op de post	• Opleiden ploeginstructeurs • Verder uitbouwen producten oefenen op maat in de catalogus. • Team vakbekwaam maakt onderwijskundig onderbouwde producten. • Gebruik maken van moderne inzichten (brein leren), middelen en technieken (Virtueel, augmented reality e.d.)	
	In balans brengen per-soonlijk leren, teamleren en organisatieleren	• Vraaggericht oefenen individueel en op postniveau. • Meer risicogericht oefenen.	
Duurzaam wagenpark	Terugbrengen van de uitlaatgas emissie	De markt actief volgen, aan de hand van nieuwe ontwikkelingen bijsturen, en indien mogelijk inzetten op emissiearme of emissie loze voertuigen.	Voorbeeldfunctie voor de energietransitie en behalen klimaat-doelstellingen.

Risico	Beheersmaatregel
Paraatheid brandweer onder druk als gevolg van afnemende beschikbaarheid vrijwilligers en gevolgen invoering WNRA. Een afnemende beschikbaarheid van vrijwilligers leidt eveneens tot een grotere instroom van nieuwe vrijwilligers. Dit leidt tot hogere opleidingskosten.	Vanuit Brandweer Gelderland-Midden vroegtijdig inspelen op maatschappelijke verandering en landelijke ontwikkelingen van de arbeidsmarkt en het toepassen van een strategische personeelsplanning
Gevolgen tweede loopbaan beleid (20 jaar) beroepsbrandweermensen repressieve dienst	Personeelsplanning afstemmen door in-, door- en uitstroombeleid. Landelijk is dit deels uitgesteld vanwege het onderzoek van de Universiteit Maastricht
Vergrijzing samenleving en uitbreiding participatiemaatschappij waardoor minder zelfredzame mensen langer zelfstandig wonen	Landelijke gedragsbeïnvloeding risicogroepen, woningcorporaties, verzekeraars, zorgaanbieders e.d., versterken samenwerking met externe partijen en inzet van innovaties die bijdragen aan brandveiligheid
Verscherping milieuregels en invoering milieuzones voor diesel (brandweer)voertuigen met mogelijke versnelde afschrijving wagenpark met bijkomende extra financiële gevolgen	Vroegtijdig anticiperen vanuit investeringsschema en incorporeren in vervangingsschema wagenpark
Extra kosten door afkopen contracten waterleidingbedrijven en verwijderen brandkranen	Vroegtijdig voldoende financiële middelen reserveren. Op de lange termijn reductie kosten onderhoud en beheer brandkranen

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Personeelskosten	24.426	24.366	25.395	26.202	26.202	26.202	26.202
Materiele kosten	6.327	7.356	7.519	8.071	7.921	7.921	7.921
Kapitaallasten	4.004	4.927	5.489	5.335	5.335	5.335	5.335
Huisvestingskosten	146	100	100	100	100	100	100
Lasten	**34.904**	**36.750**	**38.503**	**39.707**	**39.557**	**39.557**	**39.557**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	39.379	43.071	43.878	45.810	46.231	46.802	46.802
Lokaal aanbod	375	287	287	268	268	268	268
Rijksbijdragen	4.679	4.505	4.299	4.299	4.299	4.299	4.299
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	1.246	1.013	1.343	1.455	1.455	1.455	1.455
Baten	**45.678**	**48.876**	**49.807**	**51.832**	**52.253**	**52.824**	**52.824**
Doorbelasting	-11.030	-12.341	-11.602	-12.125	-12.696	-13.267	-13.267
Resultaat voor bestemming	**-255**	**-215**	**-297**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	475	215	297	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**220**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**220**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3b.2 Pijler Risicobeheersing

De activiteiten van risicobeheersing zijn gericht op een gezonde en veilige leefomgeving. Centraal hierin staan:

- Mensen beschermen tegen gevaren uit de omgeving
- Mensen uitnodigen gezond en veilig te leven
- Randvoorwaarden scheppen zodat hulpdiensten veilig kunnen optreden.

Risicogericht werken

De impact van de Omgevingswet en visie risicogerichtheid ligt in het verlengde van het speerpunt risicogericht werken uit het vorige beleidsplan brandweer. Het vakgebied is volop in ontwikkeling. De Omgevingswet, de wet kwaliteitsborging voor het bouwen, de energietransitie en de woningbouwopgave met de daarmee gepaard gaande ruimtelijke opgaven, hebben gevolgen direct voor ons werk. We zullen meer gaan inzetten op het agenderen van een veilige en gezonde leefomgeving en de brandveiligheid van bouwwerken op de juiste tafels met de juiste toon. Het signaleren, duiden en beheersen van risico's is essentieel om invulling te geven aan een voelbare veilige en gezonde leefomgeving. Dat vraagt de komende jaren om een nog verdere ontwikkeling van kennis en kunde van onze medewerkers en het risicogericht werken in plaats van de toepassing van alleen regelgeving.
Informatie gestuurd werken is het omzetten van data naar informatie en vervolgens informatie met kennis omzetten naar doelgerichte acties. Deze werkwijze zal de komende jaren een steeds grotere rol gaan innemen binnen het werkveld van risicobeheersing. Samenwerking, verbinden, het combineren van expertise van risicobeheersing en andere keten- en netwerkpartners is van cruciaal belang. Hierdoor kunnen wij ons beter richten op het signaleren en het duiden van risico's en het nemen van beheersmaatregelen. Deze ontwikkeling staat niet los van de al ingezette lijn om risicogericht te werken.

Expertisecentrum brand- en omgevingsveiligheid

In samenhang met deze ontwikkelingen is het onze langetermijnvisie om door te groeien naar een expertisecentrum. Het expertisecentrum vervult de behoefte van onze omgeving aan betrouwbare informatie over brand- en omgevingsveiligheid. Zowel van de publieke als private partijen. Als expertisecentrum vervullen wij op deze wijze een sterke informatiepositie en komen onderzoek, innovatie, samenwerking (tussen private en publieke partijen), onderwijs, voorlichting en evaluatie van incidenten bij elkaar.

Gebiedsgerichte aanpak Natuurbrandbeheersing

Het afronden van het project Gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing was op eind 2022 gesteld. Vanwege de gevoelde urgentie om onder invloed van de klimaatverandering meer werk te maken van natuurbrandbeheersing in Gelderland, krijgt het project in plaats daarvan een financiële impuls vanuit gemeenten en de provincie Gelderland. En daarmee ook een verbreding naar héél Gelderland.

Op basis van de bestuurlijke verantwoordelijkheden worden nu twee sporen gevolgd. Spoor 1 voorziet in de veiligheid in relatie tot het natuurbrandrisico van kwetsbare objecten en voorzieningen in de natuurgebieden in Gelderland. Dit spoor valt onder verantwoordelijkheid van de betreffende gemeenten.

Spoor 2 voorziet in de uitwerking van een natuurbrandpreventieplan voor de (vitale) infrastructuur en de inrichting van de natuurgebieden onder verantwoordelijkheid van de Provincie. Dit betekent dat we als VGGM de komende jaren flink zullen investeren in natuurbrandbeheersing. Eind 2023 heeft bestuurlijke besluitvorming plaatsgevonden om de programmatische aanpak van gebiedsgerichte natuurbrandbeheersende maatregelen te versnellen. De verwachting is dat de risico's en passende beheersmaatregelen medio 2026 volledig geprioriteerd en gedeeltelijk geëffectueerd zijn.

De kosten voor deze activiteiten bedragen circa € 450.000. Hiervan wordt naar verwachting de helft gedragen door de Provincie. De andere helft wordt gedekt met de verwachte boekwinst op verkopen van verouderd materieel.

Brandveilig Leven

Het actieplan Brandveilig Leven loopt al sinds 2021. Samen met (vrijwillige) brandweermedewerkers zetten wij ons in om mensen te stimuleren om brandveilig te leven. Daarnaast werken wij samen met gemeenten, verzekeraars, zorgaanbieders en woningcorporaties op het gebied van gezond en veilig leven.
Vanuit deelnemende gemeenten is aangegeven dat de risicogroep ouderen bijzondere aandacht verdient. Zij worden daarom nadrukkelijk betrokken. Daarnaast is één van de speerpunten dat gedragsbeïnvloeding alleen onvoldoende is en ook ingezet wordt op innovaties die bijdragen aan brandveiligheid.

Omgevingswet en omgevingsveiligheid

De volledige implementatie van de Omgevingswet kent een doorlooptijd tot 2029. De Omgevingswet brengt ook nieuwe taken en rollen, vaardigheden en deskundigheid van de veiligheidsregio met zich mee. Effecten daarvan kunnen zich vertalen in benodigde capaciteit en een aangepast niveau van adviseurs, afgestemd op de nieuwe uitdagingen.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet (januari 2024) is het bestuur van de veiligheidsregio de wettelijke adviseur ten aanzien van milieubelastende activiteiten. Dit gaat verder dan alleen advisering op externe veiligheid; het betreft ook de brandveiligheid. Het gaat daarbij om bedrijven met veel gevaarlijke of ontplofbare stoffen of grote hoeveelheden vuurwerk (BEVI). Binnen onze regio gaat dit om 85 hoog risico-objecten die in het reguliere adviestraject meegenomen worden. Voor de implementatie van de Omgevingswet zijn middelen in het gemeentefonds beschikbaar gekomen (gemeentecirculaire september 2022). Op basis hiervan heeft VGGM haar aanloop- en implementatiekosten voor 2024 en 2025 in de begroting opgenomen (€ 325.000 per jaar). Voor de structurele inzet zullen nadere afspraken gemaakt worden.

Meldingsplicht Wonen met zorg

Mede door demografische ontwikkelingen zijn afgelopen jaren diverse wooncomplexen gerealiseerd voor mensen die zorg nodig hebben. Deze complexen hebben een verhoogd veiligheidsrisico, mede omdat bewoners in geval van een incident veelal niet zelfstandig het complex kunnen verlaten.

Door de invoering van de Omgevingswet is ook de AMvB Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BBL) van kracht. In dit besluit wordt in hoofdstuk 6 art 6.7. lid 1 aangegeven dat voor een woonfunctie voor zorg een gebruiksmelding nodig is, waarna deze gebruiksfuncties worden opgenomen in het toezichtprogramma.

Doelenboom

Wat willen we bereiken		Wat gaan we ervoor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	
(Brand)veilige samenleving door mensen te beschermen tegen gevaren uit de omgeving, mensen uit te nodigen gezond en veilig te leven en randvoorwaarden te scheppen zodat hulpdiensten veilig kunnen optreden	Bewustzijn creëren over (brand)veiligheid bij burgers, bedrijven en (zorg)instellingen.	• Via regionale plannen (meerjarenbeleidsplan risicobeheersing en beleidsplan brandweer) en gemeentelijke plannen (zoals integraal veiligheidsplan, omgevingsplan, handhavingsuitvoeringsplan) brand- en omgevingsveiligheid onderdeel uit laten maken van de gemeentelijke plancyclus. • Samenwerking met betrokken gemeenten en woningcoöperaties continueren en uitbreiden, zowel voor domeinen wonen, onderwijs als zorg. • Samenwerking met gemeenten, provincie Gelderland en de beide andere Gelderse veiligheidsregio's uitbreiden op het thema gebiedsgerichte aanpak natuurbrand-beheersing. • Voorlichting na een woningbrand. Dit gebeurt fysiek in de wijk of via social media (vanwege beter bereik). • Vanwege de invoering van de wettelijke rookmelderplicht voor bestaande woningen (1 juli 2022) op basis van representatief onderzoek de rookmelderdichtheid in onze regio bepalen. • Samen met gemeenten en GGD het bewustzijn van de gevaren van koolmonoxidevergiftiging vergroten.	Een grotere (brand)veiligheid en een groter veiligheidsgevoel in de samenleving.
	Bijdragen aan (brand)veiligheid van bedrijven en hun omgeving	• Advisering op vergunningaanvragen bouwen, milieu en op ruimtelijke initiatieven. • (Thematisch) Toezicht brandveilig gebruik • Risico Analyse Monitor, gericht op bouwkundige en organisatorische zaken en omgevingseffecten, maar ook Geen Nood Bij Brand! (zorginstellingen en brandveiligheid) en Keurmerk Veilig Ondernemen. • Inspelen op de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging Bouwen; onder meer door testen technische aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet respectievelijk het aanbieden van standaardadviezen voor risicoklasse 1 (Wet Kwaliteitsborging Bouwen). En ons voorbereiden op de komst van de meldingsplicht voor wonen met zorg.	
	Samenwerking met omgevingsdiensten continueren	• Optimale samenwerking zoeken vanuit de eigen kaders én in de dagelijkse praktijk door zo veel mogelijk met elkaars uitvoeringsprogramma's te verbinden.	
	In beeld hebben van de brandrisico's in een brandrisicoprofiel	• Oplevering van de werkwijze brandrisicoprofiel, die vervolgens de basis biedt voor het opstellen van brandrisicoprofiel.	

Wat willen we bereiken		Wat gaan we ervoor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	
Omgevingsrechtproof maken van organisatie	Een toekomstbestendige brandweerorganisatie, die meebeweegt met de maatschappelijke ontwikkelingen en optimaal kan inspelen op de vragen die spelen	• Bewegen van regel- naar risicogericht werken zodat we door differentiatie van risico's en vanuit onze specifieke deskundigheid ons kunnen richten op het bevorderen van de fysieke veiligheid bij (vooral) complexe risico's in de samenleving. • Proactief bijdragen aan een integrale en samenhangende benadering van risico's door het bevoegd gezag; met als resultaat een veiliger en gezonder fysieke leefomgeving. Concreet door advisering op ruimtelijke initiatieven, op transport (weg, spoor buisleidingen), omgevingsvisies, -plannen en -programma' s. Daar waar nodig of wenselijk adviseren we integraal met GGD en GHOR.	Een gezonde en vellige leefomgeving

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Personeelskosten	4.791	4.996	5.135	5.197	4.872	4.872	4.872
Materiele kosten	393	286	263	254	254	254	254
Kapitaallasten	1	2	2	2	2	2	2
Huisvestingskosten	39	37	37	37	37	37	37
Lasten	**5.224**	**5.321**	**5.437**	**5.490**	**5.165**	**5.165**	**5.165**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	6.266	7.086	7.267	7.335	7.010	7.010	7.010
Lokaal aanbod	0	11	0	0	0	0	0
Rijksbijdragen	155	0	0	0	0	0	0
Overige baten	176	46	38	38	38	38	38
Baten	**6.598**	**7.143**	**7.305**	**7.373**	**7.048**	**7.048**	**7.048**
Doorbelasting	-1.592	-1.822	-1.868	-1.883	-1.883	-1.883	-1.883
Resultaat voor bestemming	**-219**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**-219**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**-219**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3b.3 Pijler meldkamer

De activiteiten met betrekking tot de meldkamer hebben betrekking op het ontvangen van noodmeldingen van burgers of professionals en het alarmeren van eenheden in de regio.

Landelijke meldkamersamenwerking Apeldoorn

De meldkamer activiteiten worden gezamenlijk met de Veiligheidsregio's Gelderland Zuid, Noord en Oost-Gelderland, IJsselland en Twente uitgevoerd vanuit de nieuwe meldkamer Oost-Nederland in Apeldoorn.

De brandweerfunctie binnen de meldkamer in Apeldoorn wordt vanaf 21 maart 2023 uitgevoerd door Veiligheidsregio Noord en Oost-Gelderland. Samenwerkingsafspraken tussen de 5 veiligheidsregio's zijn gemaakt om te zorgen dat de brandweerfunctie voor het hele gebied uniform wordt uitgevoerd. Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland verrekent de kosten voor de meldkamerfunctie brandweer met de andere veiligheidsregio's op basis van inwoneraantal. De begrote kosten voor VGGM passen binnen het bestaande financieel kader.

Communicatiesysteem

Landelijk beheert de politie in opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid het systeem C2000 voor de communicatie binnen de veiligheidsketen. VGGM is zelf verantwoordelijk voor de aanschaf en het onderhoud van de portofoons, mobilofoons en alarmontvangers in gebruik binnen de brandweer.

Er komt een nieuw communicatiesysteem met als werktitel NOOVA (Nationale Openbare Orde en Veiligheidsarchitectuur). Naast spraak zijn dan ook data opties mogelijk, zoals beeld en sensoren. Het Ministerie werkt aan een programmaplan dat momenteel voorligt bij het Programma Overleg Informatievoorziening (POI).

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Personeelskosten	544	231	228	231	231	231	231
Materiele kosten	889	1.232	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100
Kapitaallasten	7	7	0	0	0	0	0
Huisvestingskosten	3	0	0	0	0	0	0
Lasten	**1.444**	**1.470**	**1.328**	**1.331**	**1.331**	**1.331**	**1.331**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Rijksbijdragen	1.079	1.331	1.331	1.331	1.331	1.331	1.331
Overige baten	75	163	0	0	0	0	0
Baten	**1.154**	**1.494**	**1.331**	**1.331**	**1.331**	**1.331**	**1.331**
Doorbelasting	-5	-24	-3	0	0	0	0
Resultaat voor bestemming	**-295**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	500	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**205**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**205**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3c. Programma GGD

Het programma GGD bevat de activiteiten gericht op de gezondheidsbeschermende en gezondheidsbevorderende maatregelen voor de bevolking of specifieke groepen daaruit, waaronder het voorkomen en het vroegtijdig opsporen van ziekten. Het programma valt uiteen in 3 pijlers, namelijk algemene gezondheidszorg, jeugdgezondheidszorg en monitoring & onderzoek.

Het ministerie van VWS heeft vier landelijke ambities opgesteld, deze zijn regionaal vertaald in de herijking van de visie op Publieke Gezondheid Gelderland-Midden. GGD Gelderland-Midden heeft op basis van deze ambities en de ontwikkelingen die zij ziet in haar vakgebied een viertal speerpunten opgesteld voor de komende jaren.

- Gezond opgroeien en een Kansrijke Start
- Gezondheidsbevordering borgen en investeren in impactvolle preventie
- Het verminderen van de kans op én de gevolgen van infectieziektenuitbraken
- Bijdragen aan een gezonde fysieke en sociale leefomgeving

De speerpunten worden opgepakt door de afdelingen Jeugdgezondheidzorg en Algemene gezondheidzorg.

Toekomstbestendige GGD

Voor de coronacrisis is geconstateerd dat GGD Gelderland-Midden een minimaal ingerichte organisatie is. De beschikbare capaciteit was in 2019 al onvoldoende en zorgde voor een tekort aan veranderkracht. De coronapandemie maakte dat de constatering van destijds naar de achtergrond verdween. Ook legde de coronapandemie de kwetsbaarheden in de dienstverlening bloot.

We willen voorkomen dat een noodmaatregel, zoals het afschalen bij Jeugdgezondheidszorg in 2022, nogmaals wordt ingezet. Daarnaast is het van belang de basis op orde te krijgen. Het onderstaande voorstel voor de GGD (Algemene Gezondheidszorg en Jeugdgezondheidszorg) is daarom gebaseerd op vier basisprincipes:

1. De GGD voldoet aan het wettelijk minimum.
2. Collectieve dienstverlening prefereert boven lokaal aanbod.
3. De financiering verloopt grotendeels via de inwonerbijdrage.
4. De GGD zet extra in op dichterbij in wijken/dorpen, op collectieve preventie en het gebruik van data.

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Onvoldoende (deskundig) personeel	Ambities bijstellen: - Naast wettelijke taken en coronabestrijding is beperkte ruimte voor nieuwe taken - Inzetten op binden en boeien van tijdelijke medewerkers - Wettelijke taken uitvoeren maar geen nieuwe taken uitvoeren - Duurzame inzet bevorderen - Max. inzetten in opleiden medewerkers - Herwaardering van functies
Implementatie nieuwe registratie- en archiefsystemen (organisatiebreed)	Tijdelijke medewerkers inhuren voor ondersteuning bij werkzaamheden tijdens implementatie
Uitval ICT-voorzieningen	Noodplan met laptops Overstappen op 2e server
Dalende incidentie en op middellange termijn mogelijk onvoldoende bevoegd en bekwaam personeel (m.n. artsen)	Visie op toekomstbestendige organisatie van TBC opstellen i.s.m. GGD-en binnen Regionaal Expertisecentrum Noord Oost.
Ketenpartners komen afspraken niet na op het gebied van voorbereid zijn op rampen en crises	- OTO-afspraken ketenpartners - Zorgcontinuïteit bij ketenpartners georganiseerd - Evaluatie convenanten en werkafspraken met ketenpartners
Een aantal structurele taken van de OGGZ zijn gefinancierd door subsidies, offertes en jaarlijkse opdrachten van gemeenten	Goede afspraken met gemeenten over monitoring gedurende looptijd en tijdig bericht van continueren en/ of opzeggen
Evenementadviezen worden niet overgenomen/opgevolgd	Middels een goede relatie met vergunningverlener, gemeenten overtuigen van toepassen advies t.b.v. vergunningverlening

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
7.1 Volksgezondheid							
Jeugdgezondheidszorg	20.398	23.041	22.421	23.318	23.318	23.318	23.309
Algemene gezondheidszorg	15.691	9.649	11.548	11.330	11.330	11.330	11.330
Monitoring en Advies	2.508	2.639	3.398	4.071	4.071	4.071	4.071
Lasten	**38.596**	**35.329**	**37.367**	**38.719**	**38.719**	**38.719**	**38.710**
7.1 Volksgezondheid							
Gemeentelijke bijdrage	23.263	27.882	27.933	30.736	31.165	31.594	31.594
Lokaal aanbod	8.303	7.531	8.649	8.480	8.480	8.480	8.480
Rijksbijdragen	5.798	563	2.116	1.228	1.228	1.228	1.228
Overige baten	7.951	6.880	6.606	6.492	6.492	6.492	6.492
Baten	**45.316**	**42.856**	**45.303**	**46.936**	**47.365**	**47.794**	**47.794**
Doorbelasting	-6.783	-7.551	-7.961	-8.242	-8.671	-9.100	-9.100
Resultaat voor bestemming	**-63**	**-25**	**-25**	**-25**	**-25**	**-25**	**-16**
Mutatie reserves	21	25	25	25	25	25	16
Resultaat na bestemming	**-42**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**-42**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3c.1 Pijler algemene gezondheidszorg

De activiteiten behorend tot de algemene gezondheidszorg dragen bij aan de bescherming, bewaking of bevordering van de gezondheid van inwoners van gemeenten in Gelderland-Midden. In de basis richten de activiteiten zich met name op kwetsbare doelgroepen.

Toekomstbestendige Algemene Gezondheidszorg

Voor 2024 zijn incidentele middelen toegekend om de basis op orde te krijgen. Het gaat hierbij om de basis van: gezonde leefomgeving, werken aan gezondheid van inwoners, gezondheidsbescherming tijdens rampen en crises en voorbereid zijn op gezondheidsdreigingen. Met deze incidentele middelen zetten we een eerste stap in het versterken van de GGD-taken.

Vanaf 2025 stellen we een voortzetting van de versterking van de GGD-taken voor:

- Een gezonde leefomgeving: Door de Omgevingswet wordt het verplicht om gezondheid mee te wegen in de besluitvorming rondom de inrichting van de omgeving en het daarbij behorende beleid. Met de kennis en expertise van de GGD op dit gebied zal zij bij besluitvorming rondom de inrichting van de omgeving worden betrokken. De Omgevingswet zorgt naar verwachting voor 100 tot 500 extra adviesvragen per jaar per GGD (landelijk afgegeven verwachting, afhankelijk van de grootte van de GGD en de problematiek in de regio). GGD Gelderland-Midden heeft dus structurele capaciteit nodig om de omgevingsadvisering te kunnen doen.

- Werken aan gezondheid van inwoners: Vanuit haar brede takenpakket beschikt de GGD over een schat aan kennis en informatie over de gezondheid van inwoners. Op basis van drie samenhangende pijlers (kennis, netwerk en interventies) werkt de GGD regionaal en lokaal samen met gemeenten en partners op gezondheidsthema's of specifieke doelgroepen. Het voorstel is om versterking aan te brengen in de advisering aan gemeenten op basis van data, trends en landelijke ontwikkelingen over wat, waar, voor wie nodig is. En de GGD past op basis van deze kennis en informatie juiste en effectief bewezen interventies toe ten behoeve van specifieke doelgroepen, wijken en kwetsbare groepen, om zo samen met gemeenten de gezondheid in Gelderland-Midden te verbeteren.

- Gezondheid beschermen tijdens rampen en crises: Uit voorgaande langdurige crisis is gebleken dat wij als GGD onvoldoende voorbereid zijn op rampen en crises. De crisisstructuur is tot nu toe ingevuld op basis van de intrinsieke motivatie van medewerkers en het netwerk van ketenpartners. Deze wijze van inzet als hulpverleningsorganisatie tijdens crises is niet toekomstbestendig. Zeker niet met het oog op langdurige en/of gelijktijdige crises. Dit leidt uiteindelijk tot uitholling en uitputting van medewerkers.

- Voorbereid op gezondheidsbedreigingen: Voor de versterking van Infectieziektebestrijding komen vanaf 2025 structureel extra gelden beschikbaar vanuit het Ministerie van VWS. Echter, sinds 2019 zijn de kosten van GGD-

taken op het gebied van tuberculosebestrijding toegenomen, maar de vergoedingen zijn niet in dezelfde mate meegegaan. Daarnaast zijn de werkzaamheden de afgelopen jaren ook toegenomen, mede door de sterke toename van asielzoekers, migranten en statushouders.

Versterking infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid

De minister van VWS heeft in april 2022 de beleidsagenda pandemische paraatheid aangeboden aan de Kamer. Hierbij meldt de minister van VWS dat het versterken van de basis van infectieziekte-bestrijding op GGD-niveau noodzakelijk is. Vanaf 2025 is structureel 44 miljoen euro landelijk beschikbaar om de infectieziektebestrijding te versterken en om op termijn de paraatheid van GGD'en voor volgende pandemieën te vergroten. De exacte verdeling van die 44 miljoen tussen de 25 GGD'en is op dit nog niet bekend.

Op 4 juli 2022 heeft staatssecretaris Van Ooijen aan de Tweede Kamer zijn voornemen kenbaar gemaakt om de uitvoering van een vaccinatievoorziening voor volwassenen te beleggen bij de GGD'en, als belangrijke stap richting een toekomstbestending flexibel vaccinatiestelsel. Het RIVM is gevraagd om, in samenwerking met GGD GHOR Nederland, een uitvoeringstoets te doen. De resultaten van deze uitvoeringstoets geven inzicht in de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van het inrichten van een vaccinatievoorziening voor volwassenen bij de GGD'en als op zichzelf staande voorziening, of waar nodig als aanvulling op bestaande uitvoeringsroutes. Dat het kabinet gevallen is, beïnvloedt landelijke besluitvorming over de uitvoeringstoets vaccinatievoorziening voor volwassenen. Op dit moment zijn organisatorische en financiële consequenties nog niet duidelijk.

Tuberculosebestrijding

Sinds 2019 zijn de kosten van GGD-taken op het gebied van tuberculosebestrijding toegenomen, maar de vergoedingen zijn niet in dezelfde mate gegroeid. Daarnaast zijn de werkzaamheden de afgelopen jaren toegenomen mede door de sterke toename van IND-migranten en statushouders uit landen waar TBC vaak voorkomt. De laboratoriumkosten en personele kosten voor TBC-screeningen zijn voor rekening van de GGD. Voor deze activiteiten is een ophoging van de inwonerbijdrage voorgesteld.

Seksuele gezondheid

Seksuele gezondheidszorg (ASG-regeling, Aanvullende seksuele gezondheidszorg) betreft gratis en - indien gewenst - anonieme soa-zorg aan groepen met een hoog risico op soa, en gratis en - indien gewenst - anonieme seksualiteitshulpverlening aan jongeren onder de 25 jaar. In 2024 zal een nieuwe ASG-regeling ingaan, waarin ook PrEP-zorg (pre-expositie profylaxe) wordt geïncludeerd. GGD'en geven uitvoering aan de ASG-regeling. Op 11 december 2023 is de toekomstverkenning van de ASG-regeling aangeboden aan de Tweede Kamer. Door adviesbureau AEF is een onderzoek uitgevoerd. In het rapport constateert AEF dat het doel van de regeling momenteel niet behaald kan worden. Er zijn grote financiële tekorten met nadelige gevolgen voor de volksgezondheid. Het belangrijkste knelpunt, namelijk de grote financiële tekorten met nadelige gevolgen voor de volksgezondheid, kan het demissionair kabinet niet oplossen. Het is aan een volgend kabinet om te besluiten over een stelsel en de daarbij passende financiering.

Toezicht kinderopvang

De toezichthouders van de GGD'en toetsen de verschillende kinderopvanglocaties aan de hand van de Wet kinderopvang. Het ministerie van SZW heeft een voorstel tot wijziging van deze wet ingediend, met als beoogde invoeringsdatum: 1 januari 2025. Met deze wetswijziging wordt de Wet kinderopvang ten behoeve van de gastouderopvang gewijzigd, met als doel de kwaliteit van de opvang te verhogen. De voorgestelde wijzigingen richten zich op o.a. de volgende onderwerpen:

a. Het gelijkstellen van verantwoorde gastouderopvang aan verantwoorde kinderopvang;
b. Het mogelijk maken van pedagogische begeleiding en coaching ter ondersteuning van gastouders.

Deze punten hebben gevolgen voor de toezichtcapaciteit (aantal uren per soort onderzoek). Het gaat hierbij om de beoordeling van de pedagogische praktijk en om de pedagogische begeleiding door het gastouderbureau. Met ingang van 2025 zal meer tijd ingezet worden voor het toezicht op de gastouderopvanglocaties.

Milieu en Gezondheid

Evenals in 2024 zal ook in 2025 en de jaren erna ingezet worden op het bevorderen van een gezonde leefomgeving. De leefomgeving waarin mensen wonen, werken en recreëren heeft invloed op hun gezondheid. Een gezonde leefomgeving is een leefomgeving die als prettig wordt ervaren, die uitnodigt tot gezond gedrag en waar de druk op de gezondheid zo laag mogelijk is. Vanuit de 'health in all policies gedachte' maakt gezondheid structureel onderdeel uit van alle gemeentelijke beleidskeuzes. De dienstverlening van het adviseren over het verkleinen van gezondheids-risico wordt uitgebreid met één fte om te blijven voldoen aan de minimale wettelijk norm.

Gezonde leefomgeving en preventie

Grote maatschappelijke opgaven als woningbouw, klimaatadaptatie, duurzame mobiliteit en energietransitie leiden tot beleidskeuzes die gezondheidswinst kunnen opleveren. Het bevorderen van de gezondheid via de (inrichting van de) leefomgeving biedt veel kansen. Wij hechten vanuit de GGD veel belang aan de verbinding tussen het fysieke, sociale en zorgdomein. Vanuit de 'health in all policies gedachte' maken we ons er hard voor dat gezondheid structureel onderdeel uitmaakt van gemeentelijke beleidskeuzes. Binnen VGGM adviseren wij domeinoverstijgend naar gemeenten, zodat zij een integrale afweging kunnen maken waarbij gezondheid een vast onderdeel is van de belangenafweging in het ruimtelijk beleid. Deze beweging van integrale advisering wordt vanuit 2024 voortgezet in 2025.

Met ingang van 1-1-2024 is de Omgevingswet van kracht. Deze wet vraagt van gemeenten dat zij bij de inrichting van de omgeving rekening houden met de gezondheid van de (toekomstige) bewoners. De Omgevingswet vraagt ook van gemeenten dat zij de kwaliteit van de leefomgeving in kaart brengen en monitoren. De wet biedt kansen voor verbinding en biedt gemeenten meer lokale afwegingsruimte, maar dat legt ook verantwoordelijkheid en risico's bij gemeenten neer. De komst van deze wet betekent dat gemeenten vaker een beroep op de GGD zullen doen met (complexe) vragen over milieu en gezondheid, waaronder inrichtingsvraagstukken, het in beeld brengen van de gezondheidseffecten van planvarianten en het monitoren van de omgevingskwaliteit.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en Integraal zorg akkoord (IZA)

Het huidige zorgsysteem is op langere termijn niet houdbaar. Om deze reden zijn het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) tot stand gekomen. Het IZA heeft als doel de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Om dit te bereiken zijn afspraken gemaakt die betrekking hebben op het gehele zorgstelsel (van de eerstelijnszorg, ggz tot de acute zorgketen).
In het GALA staan de afspraken waarmee lokaal een impuls gegeven wordt aan het verbeteren van de gezondheid van alle inwoners van Nederland, met in het bijzonder aandacht voor het verbeteren van de situatie van mensen met gezondheidsachterstanden en mensen in een kwetsbare situatie. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040 met weerbare, gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis. Het financiële arrangement dat bij het GALA hoort, de brede SPUK, heeft als doel om gemeenten in staat te stellen de doelen te kunnen behalen.

Versterken preventie en gezondheidsbevordering

In relatie met het versterken van de kennis- en adviesfunctie ontvangen GGD'en vanuit het GALA, in de periode 2023 tot en met 2025, middelen vanuit de brede SPUK-regeling. De middelen zijn bedoeld om de kennis- en adviesfunctie van de GGD te versterken. Met de ambtenaren en de bestuurders is voor 2023 en 2024 bepaald hoe deze aangewend gaan worden. Onderdeel hiervan is dat sinds dat sinds mei 2023 gewerkt wordt met adviseurs Publieke Gezondheid. Deze adviseurs zijn een vast aanspreekpunt voor gemeenten en ondersteunen en adviseren over het integraal aanpakken van (lokale) gezondheidsvraagstukken.

De SPUK-middelen zijn echter tijdelijke, incidentele middelen en hebben een specifieke focus op bepaalde thema's of doelgroepen. Om voor de langere termijn adequaat invulling te kunnen geven aan preventie en gezondheids-bevordering is het traject 'Toekomstbestendige GGD' ingezet.

Sturing Zorg & Veiligheid

De samenwerkplaats Niet Wijken! is september 2023 gestart. In 2024 worden de beide deelprojecten "Thuis in de wijk" en "Ervaringen centraal" verder ingevuld. De samenwerkplaats richt zich op de brede groep mensen met onbegrepen gedrag; daar waar zorg en sociaal domein bij elkaar komen. ZonMw heeft ook een subsidieoproep opengesteld gericht op de complexere casussen, waar zowel zorg als veiligheid een rol spelen. Partijen vertegenwoordigd in de stuurgroep Zorg & Veiligheid bereiden gezamenlijk deze aanvraag bij ZonMw voor. Basis hiervoor vormt hetgeen de kwartiermaker gaat doen.

OGGZ

Sinds de decentralisaties in het sociaal domein zijn gemeenten verantwoordelijk voor passende zorg en ondersteuning van haar inwoners. In de praktijk zien we dat complexe casuïstiek vraagt om een integrale, casusgerichte (keten)benadering en zowel zorg- als veiligheidsaspecten bevat. Onderstaande ontwikkelingen raken de taak en positie van het team OGGZ.

In 2023 zijn met gemeenten in Gelderland-Midden afspraken gemaakt over de dienstverlening van OGGZ aan de regio. Deze afspraken zijn vastgelegd in het regionaal takenpakket Onbegrepen Gedrag. Dit betekent dat OGGZ in 2025 de dienstverlening continueert en op sommige gebieden uitbreidt. De regio kan gebruik maken van het Meldpunt Zorgwekkend Gedrag Gelderland-Midden. Daarnaast voert OGGZ de verkennende onderzoeken uit in het kader van

de Wet verplichte GGZ. Tevens zet het team zich in bij het beoordelen van woningen in het kader van woonhygiënische problematiek (vervuiling/verzameling).

De inwerkingtreding van de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) is verschoven van 1 januari naar 1 juli 2024. Met het wetsvoorstel wordt beoogd knelpunten weg te nemen in relatie tot gegevens-uitwisseling en privacy in het sociaal domein bij de aanpak van meervoudige problematiek.

Forensische Geneeskunde

De vijf GGD'en in politieregio Oost-Nederland werken aan een toekomstbestendige bovenregionale organisatie van forensische geneeskunde. In 2023 is gebleken dat het model van één aansturende centrum-GGD niet levensvatbaar bleek. In 2024 wordt een nieuwe bovenregionale samenwerking ingericht welk in 2025 geborgd moet zijn. De continuïteit binnen het taakveld forensisch geneeskunde blijft kwetsbaar door schaarste op de arbeidsmarkt. GGD Gelderland-Midden werkt daarom nauw samen met GGD Gelderland-Zuid. Naar verwachting zullen in 2025, op basis van het landelijk onafhankelijk kostenonderzoek uniforme tarieven gelden voor de taken lijkschouw en forensisch medisch onderzoek voor gemeenten en politie.

De aanbestedingsprocedure voor de medische arrestantenzorg (MAZ) wordt in oktober 2024 afgerond waarna duidelijk wordt of de uitvoering van de MAZ in Gelderland-Midden door GGD Gelderland-Midden in 2025 gecontinueerd wordt.

Respons op crisis

Door maatschappelijke ontwikkelingen en onrust in de samenleving wordt vaker aanspraak gedaan op de GGD. De huidige tijd waarin diverse sociaal-maatschappelijke crises, elkaar in rap tempo opvolgen, vragen van de GGD een stap naar voren. De verwachting is dat de GGD als organisatie:

- Proactief reageert op vragen en behoeften;
- Flexibel inzetbaar is en op kan schalen wanneer dit nodig is;
- Reguliere taken zo lang als mogelijk blijft uitvoeren en de kwaliteit van de dienstverlening intact houdt.

Door hierop te investeren kan de GGD de kwetsbaarheid van gecombineerde piketten verminderen, crisisfuncties GGD versterken t.b.v. snelle en flexibele inzet van medewerkers en zorgen dat GGD (medische) professionals zijn getraind in het uitvoeren van de (extra) taken die zij kunnen krijgen.

Doelenboom

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	**Maatschappelijk effect**
Het bewaken, beschermen en bevorderen van de publieke gezondheid	Signaleren en bestrijden van infectieziekten + monitoren vaccinatiegraad	- Taken in het kader van bestrijding coronavirus - Afhandelen van meldingen van infectieziekten - Preventieve activiteiten om infectieziekten te voorkomen - Voorlichting en advies over hygiëne en gezondheid - Bijdragen aan kennisontwikkeling en activiteiten t.b.v. Antibioticaresistentie en infectiepreventie - Inspecties (nood)opvanglocaties asielzoekers	Beperken verspreiding besmettelijke infectieziekten en daarmee verminderen ziektelast
	Opsporen van TBC en behandelen van patiënten	- Screening TBC - Consulten TBC - Behandeling actieve en latente TBC - Bron- en contactopsporing - Preventie/voorlichting	
	Het bevorderen en beschermen van risicogroepen tegen soa's	- Screening op SOA - Consulten Soa en Sense - Consulten PrEP - Behandeling SOA - Bron- en contactopsporing - Voorlichting aan jongeren en risicogroepen - Preventieve activiteiten	
	Beschermen van reizigers en voorkomen van verspreiding ziekten bij terugkeer	- Reizigersconsulten - Groepsvaccinaties (bedrijven, zorginstellingen e.d.) - Vaccinaties op maat (i.o.) - Voorlichting risicogroepen	
	Beschermen van inwoners tegen gezondheidsrisico's en bevorderen van een leefomgeving die uitnodigt tot gezond gedrag	- (Pro)actief adviseren over gezondheidsrisico's op gebied van milieu zoals klimaatadaptatie en energietransitie - (Pro)actief adviseren over hoe de inrichting van de leefomgeving de gezondheid kan bevorderen - Adviseren over gezondheidsrisico's van gevaarlijke stoffen (koude en warme fase) - Ondersteunen van gemeenten bij invoering van de Omgevingswet en borging van gezondheid in omgevingsvisies en -plannen - Voorlichting o.a. via de website GGD Leefomgeving	Een gezonde en veilige leefomgeving voor de inwoners van Gelderland-Midden

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	**Maatschappelijk effect**
Het bewaken, beschermen en bevorderen van de publieke gezondheid	Voorkomen van dakloosheid sociaal kwetsbare inwoners	Uitvoeren diverse meldpunten	Voorkomen van verdere teloorgang, ontruiming of overlast en het leiden (van zorgmijders) naar zorg, dan wel organiseren van hulpverlening
	Cliënten maatschappelijke opvang in beeld hebben en waar nodig leiden naar passende hulpverlening	- Intake (dreigend) dak- en thuisloze individuen en gezinnen (inclusief daklozenloket) - Verpleegkundig spreekuur dak- en thuislozen - Passende begeleiding organiseren voor bezoekers Spoorhoek Arnhem	
	Bieden van kennis en ondersteuning aan inwoners, gemeenten en partners bij Multi problematiek	- Meldpunt Zorgwekkend gedrag Gelderland-Midden - Meldpunt Onverzekerdenzorg - Project Woonhygiëne - (Pro)actief adviseren over verbeterpunten ketensamenwerking	
	Bevorderen afstemming en samenwerking keten	Beheren Verwijsindex	Bevorderen 1 gezin – 1 plan (voorkomen langs elkaar heen werken hulpverleners)
	Uitvoeren forensisch geneeskundige zorg	Lijkschouw bij vermoeden van niet-natuurlijke dood en bij euthanasie.	Zorgen dat politie en OM op de hoogte zijn (van vermoedens) van niet-natuurlijke dood
		- Uitvoeren forensisch medisch onderzoek bij incidenten, huiselijk geweld, zedenzaken, kindermishandeling, etc. - Afname testen t.b.v. alcohol- en drugscontroles politie - Opstellen letselbeschrijvingen	Onderzoeken en beschrijven van letsels t.b.v. onderzoek politie en OM
		- Uitvoeren medische arrestantenzorg - Adviseren van politie (insluitadviezen e.d.)	Bieden van medische zorg aan arrestanten

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	**Maatschappelijk effect**
Het houden van toezicht	Uitvoeren van toezicht op de kinderopvang	- Uitvoeren van jaarlijkse onderzoeken bij kinderdagverblijven (KDV), buitenschoolse opvang (BSO) en gastouderbureaus (GOB) - Uitvoeren van onderzoek bij aanvraag exploitatie van nieuwe opvanglocaties - Uitvoeren onderzoeken bij gastouders (GO) - Uitvoeren overige onderzoeken bij KDV, BSO, GOB en GO	Toezien op een veilige en kwalitatief goede omgeving voor kwetsbare groepen (kinderen, cliënten, etc.) en gemeenten adviseren t.b.v. handhaving
	Uitvoeren van toezicht op jeugdverblijven/ internaten	Deelname aan landelijke pool en uitvoeren onderzoek bij jeugdverblijven/ internaten in Oost-Nederland	
	Uitvoeren toezicht op WMO-instellingen	- Onderzoek (laten) doen naar aanleiding van meldingen van calamiteiten bij Wmo zorgaanbieders - Onderzoeken uitvoeren naar de kwaliteit van Wmo zorgaanbieders (diverse zorgvormen en ZIN/PGB) naar aanleiding van signalen. - Proactief onderzoek uitvoeren naar de kwaliteit van Wmo zorgaanbieders (diverse zorgvormen en ZIN/PGB)	
	Uitvoeren toezicht op vergunde bedrijven	Inspecties uitvoeren en adviseren van: - Ondernemers in de tatoeage, permanente make-up en piercingbranche - Seksbedrijven	Toezien op de hygiënevoorwaarden en gemeenten adviseren t.b.v. vergunningverlening

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
7.1 Volksgezondheid							
Personeelskosten	13.328	8.214	10.047	10.075	10.075	10.075	10.075
Materiele kosten	1.925	1.419	1.318	1.235	1.235	1.235	1.235
Kapitaallasten	7	17	21	20	20	20	20
Huisvestingskosten	431	0	162	0	0	0	0
Lasten	**15.691**	**9.649**	**11.548**	**11.330**	**11.330**	**11.330**	**11.330**
7.1 Volksgezondheid							
Gemeentelijke bijdrage	3.144	3.840	3.892	4.396	4.396	4.396	4.396
Lokaal aanbod	3.924	3.692	3.771	3.771	3.771	3.771	3.771
Rijksbijdragen	5.636	350	2.116	1.228	1.228	1.228	1.228
Overige baten	5.275	4.410	4.855	4.844	4.844	4.844	4.844
Baten	**17.978**	**12.292**	**14.633**	**14.239**	**14.239**	**14.239**	**14.239**
Doorbelasting	-2.676	-2.643	-3.086	-2.908	-2.908	-2.908	-2.908
Resultaat voor bestemming	**-389**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**-389**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**-389**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Afgelopen jaren was ook een Programma Covid-19 opgenomen. Dit programma is in 2023 afgebouwd en is met ingang van de begroting 2024 komen te vervallen. De SPUK-(specifieke uitkering)bijdragen van het rijk voor de basisinfrastructuur COVID-19 vaccinaties en Versterking Infectieziektenbestrijding en Pandemische Paraatheid (VIPP) worden verantwoord binnen het programma GGD-pijler AGZ.

3c.2 Pijler jeugdgezondheidszorg

De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) volgt bijna alle kinderen in Nederland op meerdere momenten in hun leven. Door vroegtijdig signaleren, ondersteunen en meedenken kan de JGZ een waardevolle bijdrage leveren aan de zorg voor jeugdigen en (aanstaande) ouders, van - 9 maanden tot 18 jaar. De JGZ bevordert veilig en gezond opgroeien en geeft betrouwbare informatie over vaccineren, gezonde voeding of gezond gedrag. De JGZ investeert in het gewone opgroeien en opvoeden, in het normaliseren en demedicaliseren. De jeugdgezondheidszorg werkt samen met basisvoorzieningen en eerstelijns zorg, aan preventie en gelijke kansen voor alle kinderen

Door vroegtijdig te investeren in de preventie en normaliseren levert de JGZ een bijdrage aan het terugdringen van gebruik van specialistische voorzieningen en zorggebruik op langere termijn. JGZ neemt een centrale positie in het netwerk in en is zichtbaar, laagdrempelig en toegankelijk.
Voor de komende periode ligt de nadruk binnen de JGZ op de volgende thema's:

Toekomstbestendige jeugdgezondheidszorg

De Jeugdgezondheidszorg is een centrale schakel in de maatschappelijke kanteling naar preventie en verkleinen van kansenongelijkheid in de komende jaren. De vertrouwensrelatie met gezinnen, de preventieve inzet en de sociaal-medische insteek van de JGZ in het sociaal domein is daarbij cruciaal. Voor komende jaren voorziet de JGZ complexere zorgvragen in relatie tot de maatschappelijke context en knelpunten in het aantrekken en behouden van jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen. Dit leidt tot een groot risico voor de continuïteit en doorontwikkeling van haar dienstverlening.

Om te komen tot een meer robuuste Jeugdgezondheidsorganisatie is in de begroting 2024 een verhoging van de basisfinanciering gerealiseerd om de basis op orde te krijgen. Doel hiervan was om afschaling van zorg, zoals we dat in 2022 gedeeltelijk hebben moeten doen, in de toekomst te voorkomen en beter voorbereid te zijn op de uitdagingen waarmee we te maken hebben en krijgen, zoals toename en verzwaring van de zorgvraag, hoge werkdruk, hoog ziekteverzuim, verwachte uitstroom van personeel.

Aan bestuur, raden en de Inspectie voor Gezondheid en Jeugd (IGJ) is de toezegging gedaan een plan op te stellen voor toekomstbestendige JGZ.
Dit plan is in 2 fasen opgesplitst, waarbij in 2024 de uitkomsten van fase 1, 'basis op orde', worden uitgevoerd.
Fase 2: toekomstbestendige JGZ (kerntakendiscussie en anders organiseren en positioneren) betreft begroting 2025.
Door de 'basis op orde' te brengen via het ophogen van de basisfinanciering, kunnen de afschalingsmaatregelen worden teruggedraaid en wordt het wettelijk basispakket JGZ weer volledig aangeboden. Om herhaling te voorkomen worden de normen bijgesteld naar een realistisch niveau om zo de werkdruk te verlagen en daarmee bovenmatig ziekteverzuim en uitstroom te verminderen. Ook zal dit het vermogen vergroten om wendbaar in te kunnen spelen op de toename en verzwaring van de zorgvragen. De extra ruimte is nodig in directe inzet van professionals, maar tevens in de ondersteunende functies die de randvoorwaarden scheppen voor professionals om zich te richten op hun kerntaken. Daarnaast ligt er de vraag om een meerjaren financiering, opgedeeld in clusters, van het lokaal aanbod, hetgeen meer zekerheid geeft over personele inzet.

In 2025 zetten we de ingezette lijn van 2024 door. Dat betekent dat de basis op orde en de continuïteit geborgd is. Dit heeft tot gevolg dat de GGD de juiste zorg aan jeugdigen kan garanderen. Om te blijven meebewegen met maatschappelijke ontwikkelingen is nieuwe dienstverlening nodig. Hiervoor zijn aanvullende modules ontwikkeld. De keuze voor het regionaal organiseren van deze modules wordt door het bestuur van VGGM in 2024 besproken en besloten. Daarnaast maken we nieuwe afspraken over lokaal aanbod (plus taken), waarbij beschikbare capaciteit en meerjarige afspraken leidend zijn.

De verwachte kernthema's voor 2025:

1) Doorontwikkeling toekomstbestendige JGZ

De JGZ is de schakel in de maatschappelijke kanteling naar preventie en verkleinen van kansenongelijkheid van de komende jaren. Om deze positie ook in te kunnen nemen is het van belang te komen tot een toekomstbestendige taakstelling met bijbehorend passend financieel kader.
In 2023 zijn hiervoor de eerste stappen gezet. In 2024 vinden verdere besluitvorming, prioritering en voorbereiding plaats. Implementatie van (deel)projecten vindt plaats vanaf 2025.

2) Kansrijke Start en preventieagenda

De eerste 1000 dagen in het leven van een kind zijn cruciaal voor de verdere ontwikkelingskansen in het leven. Het landelijk programma Kansrijke Start investeert in een goede start voor alle kinderen.
Het programma kent 3 sporen. GGD Gelderland-Midden biedt diverse interventies in alle sporen.

1) Vóór de Zwangerschap
    a) Nu Niet Zwanger
2) Tijdens de Zwangerschap
    a) Prenataal Huisbezoek door de jeugdverpleegkundige
    b) Stevig Ouderschap, prenataal
    c) VoorZorg, prenataal
3) Na de Zwangerschap
    a) Stevig Ouderschap postnataal
    b) VoorZorg, postnataal
    c) Samen Starten: geen interventie maar een signaleringsmethodiek, gebruikt op de consultatiebureaus

3) Uitvoeren en optimaliseren Rijksvaccinatieprogramma (RVP) voor kinderen en jongeren

Vanaf begin 2024 zal de Rotavirus vaccinatie aangeboden worden aan alle pasgeborenen.

Per 2025 zullen ingrijpende wijzigingen plaatsvinden in het vaccinatieschema van het RVP. Een aantal leeftijden voor vaccinatie wordt substantieel veranderd. Dit heeft verstrekkende gevolgen voor de planning en uitvoering van de contactmomenten. De voorbereiding zal in 2024 plaatsvinden.

4) Zorg voor vluchtelingen en nieuwkomers

De verwachting is dat we ook in 2025 te maken met een grote instroom van kinderen en jongeren van buiten Nederland.Alle kinderen en jongeren in Nederland hebben recht op jeugdgezondheidszorg. Dit vraagt dus een extra inspanning van de JGZ, om deze jeugdigen in beeld te krijgen en te houden, en hen JGZ aan te bieden. De no-show is hoog, onbekendheid met het zorgsysteem, er is vaker sprake van psychosociale problematiek, er zijn dikwijls taalbarrières die de inzet van tolken vragen. Dit alles leidt tot meer inzet, en daarom hogere kosten.

5) Ketenaanpak in het kader van IZA/SPUK/ GALA

Voor wat betreft de JGZ gaat dit om:

1. Kind naar gezond gewicht
2. Kansrijke Start
3. Mentale Gezondheid

6) Betrouwbare en transparante data infrastructuur

Betrouwbare data, rapportages en dashboards zijn essentieel voor differentiatie in zorgaanbod, het maken van keuzes en verantwoording van zorg. Dit vraagt echter wel investering in systemen en op orde brengen van de formatie van de ondersteunende diensten.

Doelenboom

<table>
<tr><th colspan="2">Wat willen we bereiken?</th><th>Wat gaan we ervoor doen?</th><th>Wat is het beoogd effect?</th></tr>
<tr><th>Strategisch doel</th><th>Operationeel doel</th><th>Prestaties</th><th>Maatschappelijk effect</th></tr>
<tr><td rowspan="2">Veilig en gezond opgroeien van alle kinderen en jongeren in Gelderland-Midden</td><td>Uitvoeren basispakket JGZ</td><td rowspan="2">- Aanbieden van contactmomenten. Flexibel aanbod, conform Landelijk Professioneel Kader en professionele richtlijnen
- Basiszorg voor alle kinderen, extra zorg als dat wenselijk is.</td><td rowspan="6">Creëren van een gezonde en veilige basis voor alle kinderen met gelijkwaardige kansen in de maatschappij</td></tr>
<tr><td>Aanbieden van extra zorg voor kinderen en jongeren met extra zorgbehoeften</td></tr>
<tr><td>Proactief inspelen op behoeften van gemeenten, ouders en jongeren op het gebied van jeugdgezondheidszorg</td><td>Uitvoeren lokaal aanbod JGZ</td><td>- Aanbieden zorg op maat
- Differentiatie in aard, frequentie en discipline van contactmomenten</td></tr>
<tr><td>Robuuste en wendbare JGZ.</td><td>Doorontwikkelen scenario’s in het kader van Toekomstbestendige JGZ (TB JGZ)</td><td>- Voorbereiden en prioritering van projecten ikv TB JGZ
- In kaart brengen van benodigde formatie
- Op orde brengen van randvoorwaarden
- Implementatie van gekozen werkwijzen</td></tr>
<tr><td>Kansrijke Start voor alle kinderen</td><td>Aanbieden van zorg op maat in eerste 1000 dagen van het kind</td><td>- Uitvoeren pre- en postnataal aanbod
o Nu Niet Zwanger
o Samen Starten
o Prenataal huisbezoek
o Stevig Ouderschap (pre- en postnataal)
o Voorzorg (pre- en postnataal)
- Participatie JGZ-preventieagenda
- Participatie lokale coalities Kansrijke Start
- Projectleiding regionale project ZonMw</td></tr>
<tr><td>Bevorderen gezondheid van ‘nieuwkomers’ in onze gemeenten</td><td>Uitvoeren Publieke Gezondheidszorg voor asielzoekers (PGA)</td><td>- JGZ 0-18-jarigen
- IZB-preventie en –bestrijding
- THZ
- Tbc-preventie en –bestrijding
- Gezondheidsbevordering
- Individuele seksuele gezondheidszorg en preventie van soa/hiv
- Afstemming en participatie in de lokale zorgketen</td></tr>
<tr><td>Optimale vaccinatiegraad van kinderen en jongeren</td><td>Minimaal 95% van kinderen en jongeren (WHO-norm) is gevaccineerd conform het RVP</td><td>- Uitvoeren Rijksvaccinatieprogramma
- Implementeren Rotavirus vaccinatie.
- Voorbereiden op ingrijpende wijzigingen in RVP-schema per 2025</td><td>Voorkomen van betreffende infectieziekten op individueel- en populatieniveau</td></tr>
<tr><td>Behouden en verstevigen van de unieke kennis-positie op het gebied van jeugdgezondheid</td><td>Informeren en adviseren van gemeenten over gezondheidsbeleid</td><td>Opstellen Integrale Jeugdrapportage Gezondheidsmonitors
o Kindmonitor
o Jeugdmonitor</td><td>Input leveren voor gemeentelijke beleidsontwikkeling</td></tr>
<tr><td>Sluitend aanbod van preventieve en gespecialiseerde zorg</td><td>Samenwerking in onderwijs, jeugd- en sociaal domein versterken</td><td>Deelname in netwerkoverleggen op kind- en collectief niveau</td><td>- Optimaal aanbod van zorg voor alle kinderen en jongeren
- Voorkomen van versnippering van aanbod</td></tr>
</table>

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
7.1 Volksgezondheid							
Personeelskosten	17.841	20.613	20.214	21.088	21.088	21.088	21.088
Materiele kosten	1.295	1.158	863	889	889	889	889
Kapitaallasten	58	91	102	99	99	99	99
Huisvestingskosten	1.204	1.178	1.242	1.242	1.242	1.242	1.233
Lasten	**20.398**	**23.041**	**22.421**	**23.318**	**23.318**	**23.318**	**23.309**
7.1 Volksgezondheid							
Gemeentelijke bijdrage	18.316	21.532	21.532	22.603	22.603	22.603	22.603
Lokaal aanbod	4.264	3.824	4.476	4.307	4.307	4.307	4.307
Overige baten	2.135	2.030	1.059	1.059	1.059	1.059	1.059
Baten	**24.714**	**27.385**	**27.067**	**27.970**	**27.970**	**27.970**	**27.970**
Doorbelasting	-4.068	-4.370	-4.671	-4.677	-4.677	-4.677	-4.677
Resultaat voor bestemming	**249**	**-25**	**-25**	**-25**	**-25**	**-25**	**-16**
Mutatie reserves	21	25	25	25	25	25	16
Resultaat na bestemming	**270**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**270**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3c.3 Pijler Monitoring & Onderzoek

De activiteiten binnen de pijler Onderzoek, Informatie & Advies zijn GGD breed en zijn gericht op – in samenwerking en samenspraak met andere teams en afdelingen - het bevorderen, beschermen en bewaken van de gezondheid van alle inwoners in Gelderland-Midden. De pijler heeft drie taakgebieden:

- Monitoringsrol: zicht op de gemeenten, wijken en kwetsbare groepen
- Adviesrol: betrouwbare gespreks- en sparringpartner voor gemeenten
- Gezondheidsbevordering: passende en effectieve interventies

De pijler draagt bij aan het proactief en informatie gestuurd kunnen adviseren van gemeenten over publieke gezondheid vanuit een brede en domein overstijgende blik (Health in all policies).

Doelenboom

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	Wat is het beoogde effect?
Strategisch doel	Operationeel doel	Prestaties	Maatschappelijk effect
Het bewaken, beschermen en bevorderen van de publieke gezondheid	Monitoringsrol: zicht op de gemeenten, wijken en kwetsbare groepen in Gelderland-Midden	Periodiek uitvoeren van gezondheidsmonitors (kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen) om de gezondheidstoestand te monitoren, analyseren en duiden. Aanvullende onderzoeken en analyses op eigen initiatief en op verzoek van gemeenten en ketenpartners.	Bijdragen aan een beeld van de gezondheid, welzijn en leefstijl van inwoners van Gelderland-Midden
	Adviesrol: betrouwbare gespreks- en sparringpartner voor gemeenten	Adviseren over de signalen en trends die worden gezien in de onderzoeksresultaten en andere bronnen.	Bijdragen aan informatie gestuurde en passende keuzes op het terrein van gezondheid en aanpalende terreinen (HiaP)
	Gezondheidsbevordering: passende en effectieve interventies	Individueel gedrag van mensen beïnvloeden en het creëren van een gezonde leefomgeving die bewoners als prettig ervaren, waar gezonde keuzes gemakkelijk en logisch zijn en waar negatieve invloed op gezondheid zo klein mogelijk zijn.	Bijdragen aan een gezonde leefstijl van inwoners in Gelderland-Midden

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Onvoldoende (gekwalificeerd) personeel	• Hoge werkdruk, risico op verzuim -> duidelijke prioriteiten stellen en keuzes maken • Ondanks het groeiende team is/blijft de hoeveelheid werk groot voor de beschikbare capaciteit -> duidelijke prioriteiten stellen en keuzes maken
Uitval ICT-voorzieningen	SPSS-perikelen
Uitkomsten traject toekomstbestendige GGD zijn bepalend voor 2025 en verder	Zorgvuldig traject doorlopen

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
7.1 Volksgezondheid							
Personeelskosten	2.248	2.321	3.046	3.802	3.802	3.802	3.802
Materiele kosten	252	312	344	262	262	262	262
Kapitaallasten	7	7	8	8	8	8	8
Huisvestingskosten	1	0	0	0	0	0	0
Lasten	**2.508**	**2.639**	**3.398**	**4.071**	**4.071**	**4.071**	**4.071**
7.1 Volksgezondheid							
Gemeentelijke bijdrage	1.804	2.509	2.509	3.737	4.166	4.595	4.595
Lokaal aanbod	116	15	402	402	402	402	402
Rijksbijdragen	163	213	0	0	0	0	0
Overige baten	542	441	691	589	589	589	589
Baten	**2.624**	**3.178**	**3.603**	**4.728**	**5.157**	**5.586**	**5.586**
Doorbelasting	-39	-539	-205	-657	-1.086	-1.515	-1.515
Resultaat voor bestemming	**77**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**77**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**77**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3d. Programma Ambulancezorg

Het programma Ambulancezorg heeft tot taak om acute en niet-acute zorg te verlenen aan zieken en gewonden. Het programma is opgedeeld in 2 pijlers: mobiele zorg (waaronder de rijdende dienst) en meldkamer en zorgcoördinatie.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
7.1 Volksgezondheid							
Zorgcoordinatie	4.516	2.542	3.166	3.164	3.164	3.164	3.164
Mobiele zorg	24.968	28.864	27.336	28.027	28.027	28.027	28.027
Lasten	**29.483**	**31.406**	**30.502**	**31.192**	**31.192**	**31.192**	**31.192**
7.1 Volksgezondheid							
Rijksbijdragen	205	215	76	76	76	76	76
Zorgverzekeraars	27.941	28.919	31.874	31.874	31.874	31.874	31.874
Overige baten	4.378	4.473	1.461	2.173	2.173	2.173	2.173
Baten	**32.524**	**33.606**	**33.411**	**34.123**	**34.123**	**34.123**	**34.123**
Doorbelasting	-2.018	-2.200	-2.909	-2.931	-2.931	-2.931	-2.931
Resultaat voor bestemming	**1.022**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	-1.022	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3d.1 Mobiele zorg

Ambulancezorg Gelderland-Midden (AGM) bestaat uit de rijdienst en de meldkamer. De aankomende jaren komen er diverse ontwikkelingen op ons af. Ontwikkelingen waar we ons op kunnen voorbereiden en ontwikkelingen waarvan we nu nog niet weten wat dit exact voor de ambulancezorg zal betekenen. De komende periode kunnen de implementatie van de urgentieclassificatie, de toenemende arbeidsmarktkrapte en zorgcoördinatie een belangrijke rol spelen.

Nieuwe urgentieclassificaties

Ambulancezorg Nederland implementeert samen met de regio's een nieuwe urgentie indeling. De implementatie is in 2023 gestart en zal in 2025 volledig van toepassing zijn. Het doel van de nieuwe classificatie is dat er beter onderscheid kan worden gemaakt in urgentie van een zorgvraag zodat patiënten in levensgevaar sneller de zorg krijgen die zij nodig hebben. De ambulancezorg kan door deze verfijning efficiënter worden ingericht. Daarnaast zorgt deze classificatie ervoor dat schaarse acute zorgprofessionals effectiever ingezet worden.

Toenemende druk in de (acute) zorg

De druk op en complexiteit van zorgvragen neemt toe. De toegankelijkheid van de acute zorg staat onder druk. We moeten anticiperen op de vooruitzichten met (dubbele) vergrijzing, een kleinere beroepsbevolking en schaarste op de arbeidsmarkt. Om te zorgen voor toegankelijkheid en beschikbaarheid van zorg is het belangrijk om in te zetten op de juiste zorginzet.

Arbeidsmarktkrapte

De afgelopen jaren is de vraag naar ambulancezorg toegenomen. Uit de berekeningen van het RIVM blijkt dat er meer ambulances (en dus ook personeel) nodig zijn om aan de toenemende vraag te voldoen. De hele acute zorgsector heeft te maken met deze uitdaging van arbeidsmarktkrapte. Om dit vraagstuk toekomstbestendig op te lossen werkt AGM met forecasting en capaciteitsmanagement. Dit betekent dat we werken aan gedegen beleid op het gebied van verloop van personeel (forecasting) en berekenen hoeveel capaciteit we nodig hebben om aan de zorgvraag te kunnen voldoen. In 2025 verwachten we meer diensten op de weg te moeten brengen met meer personeel.

Doelenboom

AGM heeft als missie te zorgen voor goede en passende zorg voor alle inwoners en ketenpartners die een (acute) zorgvraag hebben. Dit met als doel de juiste zorg, op het juiste moment, op de juiste plek, door de juiste zorgverlener te realiseren.

Nota Goede ambulancezorg/ Jaarplan Ambulancezorg NL	Wat willen we bereiken?		Hoe willen we dat bereiken?	Wat is het beoogd maatschappelijk effect?
	Strategisch doel	Operationeel doel		
Bereikbare en beschikbare zorg	De ambulancedienst is 24/7 beschikbaar voor alle burgers in de regio	De patiënt voorzien van tijdige ambulancezorg	Op de juiste manier inregelen van de spreiding en beschikbaarheid voor de regio Gelderland-Midden	De juiste zorg, op het juiste moment, op de juiste plek, door de juiste zorgverlener
Patiënt centraal	De patiënt weet waar de ambulancedienst voor staat	Potentiële patiënten richten zich met de juiste zorgvraag tot de ambulancezorg	AGM stelt de patiënt centraal bij het behandelen van de zorgvraag. Zorgdifferentiatie helpt met het bieden van de juiste zorg, op het juiste moment, op de juiste plek. Daarnaast onderzoekt AGM momenteel de impact van functiedifferentiatie op de patiëntenzorg	De ambulancezorgverlening is patiëntgericht en dusdanig ingeregeld dat ambulancezorg 24/7 beschikbaar is voor hulpvragers
Veiligheid	Veilige zorgverlening	Leveren van zorg in een veilige werkomgeving	AGM ondersteunt haar medewerkers in het veilig uitvoeren van hun werkzaamheden. Dit doet AGM door trainingen, e-learnings en gesprekken te voeren. Denk daarbij aan arbo- en ergo-aspecten en het melden van incidenten	Veiligheid van de patiënt en ambulanceprofessional is optimaal gewaarborgd
Professionaliteit en professionele standaard	Leveren van goede ambulancezorg	AGM houdt zich aan landelijke richtlijnen en wetgeving voor goede ambulancezorg. En scoort voldoende tot goed op de kwaliteitssignalen van het kwaliteitskader ambulancezorg	Uitbreiden van de aanlevering aan het kwaliteitskader en de score op deze signalen verstevigen/verbeteren. Verdere invulling geven aan onderzoek en innovatie binnen AGM	De patiënt ontvangt hoge kwaliteit van zorg
Samenwerken	Meerwaarde voor de keten van acute zorg door kennisdeling en samenwerking met partners binnen de sector	Knelpunten in acute zorg en dienstverlening zoveel mogelijk voorkomen	Versterken van de samenwerking met ketenpartners, door deze actief te benaderen en samenwerkingsconvenanten af te sluiten	Doelmatige, goed afgestemde keten van diensten op het gebied van acute en opgeschaalde gezondheidszorg

Risico's

AGM voorziet een aantal risico's, waar ze extra aandacht voor heeft. In onderstaande tabel zijn deze uitgewerkt

Risico	**Beheersmaatregel**
Onvoldoende (gekwalificeerd) personeel	• Duurzame inzetbaarheid bevorderen; maximaal opleiden van nieuwe medewerkers • Ambulancebijstandsplan • Inhuur derden • Meer flexibiliteit tussen inzet van personeel op rijdienst of meldkamer zodat piekuitval intern opgevangen kan worden
Uitval ICT-voorzieningen	• Lokaal opslaan/schriftelijk noteren van patiëntdossier
Knelpunten levering van materieel	• Maken van onderhoudsafspraken met de leverancier om meerkosten van doorrijden bestaande voertuigen op te vangen • Opnieuw plannen levering
Vertraging in zorg door extreme drukte	• Uitwijk naar ziekenhuizen buiten de regio, oproep extra personeel
Capaciteitsmanagement niet op orde	• Inzetten capaciteitsplanner ('inhouse') • Actieve sturing vanuit management en capaciteitsplanning op uitbreiding diensten

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
7.1 Volksgezondheid							
Personeelskosten	19.768	22.614	21.765	22.604	22.604	22.604	22.604
Materiele kosten	3.767	3.762	3.293	3.192	3.192	3.192	3.192
Kapitaallasten	940	1.735	1.655	1.609	1.609	1.609	1.609
Huisvestingskosten	493	753	623	623	623	623	623
Lasten	**24.968**	**28.864**	**27.336**	**28.027**	**28.027**	**28.027**	**28.027**
7.1 Volksgezondheid							
Rijksbijdragen	73	76	76	76	76	76	76
Zorgverzekeraars	25.303	26.628	28.489	28.489	28.489	28.489	28.489
Overige baten	2.724	4.165	1.461	2.173	2.173	2.173	2.173
Baten	**28.100**	**30.869**	**30.026**	**30.738**	**30.738**	**30.738**	**30.738**
Doorbelasting	-1.829	-2.005	-2.690	-2.711	-2.711	-2.711	-2.711
Resultaat voor bestemming	**1.303**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	-1.303	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3d.2 Meldkamer en Zorgcoördinatie

De Meldkamer Ambulancezorg is in maart 2023 verhuisd naar Apeldoorn. In Apeldoorn wordt de intake van 112 telefonie en aansturing van de eenheden uitgevoerd. Het aannemen van aanvragen geplande en acute ambulancezorg van professionals wordt uitgevoerd vanuit Arnhem.

De minister van VWS heeft in mei 2023 de Tweede Kamer geïnformeerd over zijn ambities om zorgcoördinatie verder vorm te geven. Opvolgend heeft de minister van VWS in oktober 2023 in een brief aan o.a. Ambulancezorg Nederland een nadere toelichting gegeven over het vervolg van de implementatie van zorgcoördinatie. Hierin wordt het Regionaal Overleg Acute Zorgketen (ROAZ) gevraagd om in het ROAZ-plan een aantal elementen met betrekking tot zorgcoördinatie op te nemen. Er wordt toegewerkt naar een landelijk dekkend netwerk van zorgcoördinatie in 2025.

Zorgcoördinatie

De regio's Gelderland-Midden en -Zuid hebben de afgelopen jaren al ingezet op de ontwikkeling van zorgcoördinatie. Samen hebben zij deelgenomen aan een pilot zorgcoördinatie (in samenwerking met huisartsen-posten (HAP's) en Geestelijke Gezondheidszorg instellingen (GGZ) in de regio). Succesvolle elementen uit de pilot zorgcoördinatie van

AGM worden voortgezet. AGM is actief betrokken bij de verdere ontwikkeling van zorgcoördinatie die bij het ROAZ belegd is.

De minister heeft de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) gevraagd advies uit te brengen over wat er nodig is om via een budgetsystematiek het ZCC te laten bekostigen en welke eisen dit stelt aan de organisatievorm. De afgelopen maanden is de NZa in opdracht van het Ministerie van VWS bezig geweest met de uitwerking van het advies over de (structurele) bekostiging van zorgcoördinatie De financiering van de zorgcoördinatie verloopt via VWS en zorgverzekeraars.

Personeelskrapte

In 2024 en 2025 wordt er geïnvesteerd om de formatie van het team op orde te stellen en te houden, mede gezien de krappe arbeidsmarkt. Op dit moment is de personele krapte op de meldkamer een aandachtspunt. In Gelderland-Midden heeft het onze hoogste prioriteit om de formatie weer op orde te krijgen. Er zijn in 2023 goede resultaten geboekt om weer goed op formatie te komen, deze ontwikkeling zal zich in 2024 en 2025 verder voortzetten.

Doelenboom

AGM heeft als missie te zorgen voor goede en passende zorg voor alle inwoners en ketenpartners die een (acute) zorgvraag hebben. Dit met als doel de juiste zorg, op het juiste moment, op de juiste plek, door de juiste zorgverlener te realiseren.

Meldkamer Ambulancezorg Gelderland-Midden	Wat willen we bereiken?		Hoe willen we dat bereiken?	Wat is het beoogd maatschappelijk effect?
	Strategisch doel	Operationeel doel		
Bereikbare en beschikbare zorg	De ambulancedienst is 24/7 beschikbaar voor alle burgers en professionals in de regio	De patiënt voorzien van tijdige ambulancezorg. Bereikbaar zijn voor de zorgprofessionals	AGM investeert in het werven, selecteren, opleiden en behouden van personeel. Dit is belangrijk om continuïteit van zorg te bieden	De meldkamer is goed bereikbaar voor de burger of professional met een zorgvraag
Patiënt centraal	De patiënt weet waar de ambulancezorg voor staat en wanneer zij contact met hen opneemt	Potentiële patiënten richten zich naar de juiste zorgaanbieder. In dit geval de ambulancezorg. Indien ze contact opnemen worden ze professioneel en zorgvuldig geholpen	AGM stelt de patiënt centraal bij het behandelen van de zorgvraag. Zorgdifferentiatie en zorgcoördinatie helpen bij het bieden van de juiste zorg, op het juiste moment, op de juiste plek	De ambulancezorgverlening is patiëntgericht en dusdanig ingeregeld dat ambulancezorg 24/7 beschikbaar is voor hulpvragers
Samenwerken	Goede samenwerking heeft meerwaarde voor de keten van acute zorg door kennisdeling en samenwerking met partners binnen de sector	Knelpunten in acute zorg en dienstverlening zoveel mogelijk voorkomen. De best passende zorg kunnen bieden aan patiënten	Met de partners van de meldkamer Oost- Nederland en het (digitale) zorgcoördinatie centrum wordt geïnvesteerd op samenwerking en digitale innovaties. Indien nodig maken we aanvullende werk- en/of samenwerkingsafspraken	Doelmatige, goed afgestemde keten van zorgverlening. Inzet van de juiste zorgverlener. Informatie wordt doelmatig en effectief gebruikt

Risico's

AGM voorziet een aantal risico's, waar ze extra aandacht voor heeft. In onderstaande tabel zijn deze uitgewerkt

Risico	Beheersmaatregel
Onvoldoende (gekwalificeerd) personeel	• Inzetten op duurzame inzetbaarheid, gezonde en vitale medewerkers • Werven, selecteren en opleiden van nieuwe medewerkers. Opvullen van vacatures verpleegkundig Meldkamer Centralisten • Bij grote nood of uitval: afspraken met buurregio's/LMS over vernevelen of overname van telefonie • Inhuur externe krachten • Meer flexibiliteit tussen inzet van personeel op rijdienst of meldkamer zodat piekuitval intern opgevangen kan worden
Uitval ICT-voorzieningen	• Uitwijkplan lokaal en landelijk hanteren
Vertraging in zorg door extreme drukte	• 'Overloop' van meldingen naar andere meldkamers indien op piekmomenten de telefoon niet tijdig beantwoord kan worden
Samenwerking en governance Oost5	• Gedragen werkafspraken opstellen
Onduidelijkheid over financiering van Meldkamer	• Samen met zorgverzekeraars in gesprek over de toekomstige uitbreiding van de meldkamer ambulancezorg

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
7.1 Volksgezondheid							
Personeelskosten	2.971	2.323	2.541	2.558	2.558	2.558	2.558
Materiele kosten	1.514	219	551	535	535	535	535
Kapitaallasten	10	0	26	25	25	25	25
Huisvestingskosten	21	0	47	47	47	47	47
Lasten	**4.516**	**2.542**	**3.166**	**3.164**	**3.164**	**3.164**	**3.164**
7.1 Volksgezondheid							
Rijksbijdragen	132	139	0	0	0	0	0
Zorgverzekeraars	2.637	2.291	3.385	3.385	3.385	3.385	3.385
Overige baten	1.654	308	0	0	0	0	0
Baten	**4.423**	**2.738**	**3.385**	**3.385**	**3.385**	**3.385**	**3.385**
Doorbelasting	-189	-195	-219	-220	-220	-220	-220
Resultaat voor bestemming	**-281**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	281	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3e. Programma Bedrijfsvoering

Het versterken van de organisatie door het ingezette programma Samen. Beter. Bedrijfsvoeren in combinatie met de implementatie van een applicatieplatform ter ondersteuning van de belangrijkste bedrijfsvoeringsprocessen als HRM, financiën en inkoop is een van de belangrijkste activiteiten op gebied van de Bedrijfsvoering. Daarnaast is er sprake van beleidsontwikkeling op diverse onderwerpen, is duurzaamheid een belangrijk thema en zien we operationeel een aantal ontwikkelingen op ons af komen.

Samen. Beter. Bedrijfsvoeren.

Binnen VGGM bestaat de noodzaak om op korte termijn de ondersteuning en samenwerking in de organisatie te versterken en verbeteren. Dit is een belangrijke conclusie uit KPMG-onderzoek (2022). Het gaat om een behoorlijke inhaalslag: er is investering nodig in de robuustheid van de systemen, het beschrijven van de processen, het versterken van het management en de wijze van samenwerken om toekomstige risico's het hoofd te kunnen bieden. Daarom is VGGM in 2023 gestart met het inrichten van het programma 'Samen. Beter. Bedrijfsvoeren.'.

Hoe is het zover gekomen? In het verleden is ervoor gekozen om de bedrijfsvoering binnen VGGM minimaal in te richten. Ofwel: de inrichting is sterk gericht geweest op de operationele ondersteunende processen. De aandacht voor ondersteuning, advies, controle en ontwikkeling op gebieden zoals IT, HR, Finance en Communicatie is (te) beperkt geweest. Dit effect werd nog verder versterkt door de uitbreiding van (wettelijke) taken en de formatie voor het ondersteunende proces die niet in verhouding meegroeide.

Hiermee heeft de organisatie jarenlang tegen een lage kostprijs haar taken kunnen uitvoeren. Dit wordt ook onderkend in recente vergelijkingen met andere veiligheidsregio's: VGGM voert haar ondersteunende processen met 37 FTE minder uit dan andere veiligheidsregio's of bijna 60 FTE minder dan andere publieke uitvoeringsorganisaties. (Bron: onderzoek Berenschot)

De kwetsbaarheid van de organisatie is zo groot, dat de verbeteropgave niet gepaard gaat met het ad hoc invullen van formatieplaatsen om specifieke risico's te beperken. De verbeteropgave vraagt om een programmatische aanpak, waarbij gestart wordt met een verandering van de organisatie inrichting, actualisatie van de organisatiebeleid en processen, vernieuwing van systemen om vervolgens de formatie in fte's te versterken zodanig dat organisatie-ontwikkeling, beheersing van de bedrijfsvoeringsprocessen en ondersteuning aan het lijnmanagement adequaat kan worden ingericht. De belangrijkste uitdaging is om de bedrijfsvoeringsactiviteiten van taakgericht naar procesgericht te veranderen, zodat deze voorspelbaar en controleerbaar worden uitgevoerd.

Het programma 'Samen. Beter. Bedrijfsvoeren.' kent een aantal deelprojecten op het gebied van Management & Organisatie, Data & Systemen, Mensen & Cultuur en Processen & Procedures. Ook de implementatie van AFAS maakt onderdeel uit van het programma. Eind 2024 is de basis voor de versterking gelegd. Het programma loopt door in 2025 en 2026. Het totale programma moet leiden tot substantiële versterking nodig op de volgende domeinen:

- Vertaling van strategie naar beleid, inclusief implementatie;
- Verbeteren en uitvoeren van de planning & control cyclus en het interne toezicht;
- Verbeteren van de kwaliteit van de ondersteuning HR;
- Vergroten van de capaciteit van Informatie & ICT om de informatievoorziening te verbeteren en de risico's ten aanzien van cyber te mitigeren;
- Ondersteunen van de afdelingen om de kwaliteit van de bronregistratie te verbeteren en voor het inhoudelijk ondersteunen van de afdelingen in het primaire proces.

Indicatief gaat het hierbij om een versterking van 37 tot 60 FTE, afhankelijk van kwalitatieve keuzes te maken in het verbeterproces. Deze uitzetting is geen doel op zich en wordt jaarlijks herijkt op basis van het vast te stellen ambitieniveau en inrichtingskeuzes die binnen het programma 'Samen. Beter. Bedrijfsvoeren.' gemaakt worden. Voorstellen van de directie aan het bestuur ten aanzien van de versterking van de bedrijfsvoering worden begeleid door de bestuurlijke commissie Beter bedrijfsvoeren.

Voor de activiteiten in 2024 is een separate informatiebrief opgesteld. Voor 2025 is een uitbreiding van de formatie gepland van circa 10 FTE. Dit betreffen functies die momenteel binnen VGGM niet bestaan, maar noodzakelijk worden geacht om de organisatie in continuïteit mee te kunnen laten bewegen met maatschappelijke ontwikkelingen. Het betreffen de volgende rollen:

- Strategisch beleidsadviseurs voor HRM, facilitair/duurzaamheid en informatievoorziening;
- Programmamanager en projectmedewerker, zodat in continuïteit formatie beschikbaar is voor implementatie van nieuw organisatiebeleid;
- Medewerker planning & control die de planning & control cyclus voor bestuurlijke en management producten verbetert
- Medewerker management informatie die samen met management voor de verschillende taken management informatie definieert en in continuïteit bewaakt.
- Kwaliteitsmedewerker die samen met management het stramien voor processen en de uitwerking van organisatieprocessen bewaakt.

Informatievoorziening en communicatie

De maatschappij digitaliseert in snel tempo en de informatiebehoefte in de samenleving is fors toegenomen. Of het nu gaat om digitalisering van klantcontacten, hybride samenwerken, de ontwikkeling van een veiligheidsinformatieknooppunt of het ontsluiten van management- en verantwoordingsinformatie: burgers, professionals en ketenpartners stellen steeds hogere eisen aan onze informatievoorziening.

VGGM ziet de volgende ontwikkelingen voor komende jaren op zich afkomen op gebied van informatievoorziening en communicatie:

1. De beweging naar de Cloud zet zich door. Dit geldt ook voor diverse platforms die nu lokaal draaien. Bij de transitie naar de Cloud nemen de investeringskosten af, maar de huur- of licentiekosten toe. Daarnaast verandert de rol van technisch beheer naar ICT-regisseur die de kwaliteit van de dienstverlening bewaakt. Door deze ontwikkeling nemen de ICT kosten veelal toe.

2. De toekomst gaat om data. Datakwaliteit, externe databronnen ontsluiten, verrijken met onze data en die ontsluiten voor onszelf en ketenpartners gaat nog een grote inspanning vragen. Al eerder is er gesproken over het ontwikkelen van informatieknooppunten. We zullen moeten investeren in een ‘integratieplatform’ en migratie naar de Cloud om al die databronnen samen te kunnen brengen. Daarnaast willen we deze databronnen integreren in onze geografische informatievoorziening.

3. Vergroten digi-bewustzijn van onze medewerkers. Enerzijds richten we ons op het juist gebruik van applicaties en een efficiënte en correcte manier van registreren waarbij informatie op de juiste locatie of in de juiste applicatie wordt opgeslagen. Anderzijds worden medewerkers getraind om informatie zorgvuldig en veilig te verwerken, (security) risico's te herkennen en juist te reageren bij afwijkingen of bijzonderheden.

4. De snelle ontwikkeling van generatieve AI biedt voor VGGM kansen en draagt ook risico’s in zich. Om die reden is er intern beleid ontwikkeld dat uitgaat van het benutten van kansen op een transparante manier met oog voor de risico’s. Er wordt een interne richtlijn ontwikkeld, medewerkers krijgen waar nodig training en via communicatie en interne sessies worden ethische dillema’s besproken.

5. Onder de NIS2 (Europese wetgeving cybersecurity) zal VGGM als essentiële entiteit binnen de zorg worden aangemerkt. Dit brengt nieuwe verplichtingen met zich mee. Belangrijk is dat de VGGM aantoonbaar moet voldoen aan de geldende normenkaders zoals de BIO (baseline informatiebeveiliging overheid) en NEN7510. Diverse afdelingen zullen informatiebeveiliging moeten borgen in hun beleidscyclus waarbij de noodzaak om te certificeren een kwestie van tijd lijkt te zijn.

6. De risico's in het cyberdomein nemen steeds meer toe. Niet alleen de kans op een incident, maar ook de impact bij een incident is groot. Het belang van monitoring en detectie neemt hiermee sinds enkele jaren een enorme vlucht. Ook VGGM herkent de noodzaak. In 2024 wordt gestart met monitoring en detectie van de eigen ICT voorzieningen. Voor monitoring van generieke systemen wordt aansluiting gezocht bij de landelijke ontwikkelingen bij zowel GGD GHOR NL als het NIPV.

Arbeidsmarktstrategie en communicatie

Vanwege de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt voor een aantal functies is arbeidsmarktstrategie en -communicatie constant in ontwikkeling om openstaande functies zo goed mogelijk in te vullen.

Harmoniseren huisvestingsafspraken

In 2020 is de gemeentelijke bijdrage voor de brandweer en crisisbeheersing herzien. Geconstateerd werd dat de afspraken rondom het beheer en de bekostiging van de huisvesting (de kazernes) niet zijn geregionaliseerd. Per gemeente zijn afspraken gemaakt over het beheer, waarbij een diversiteit aan afspraken is ontstaan en kosten voor gebouwen in een gemeente voor rekening van de betreffende gemeente zijn. Het bestuur heeft uitgesproken dit om twee redenen een onwenselijke situatie te vinden. Enerzijds geeft het onduidelijkheid in de beheerafspraken.

Anderzijds zijn de locaties integraal onderdeel van de regionale spreiding van de brandweer en daarmee ook onderdeel van de regionale bekostiging.

Als onderdeel van de evaluatie van de verdeling van de gemeentelijke bijdrage aan brandweer en crisisbeheersing is een eerste schatting gemaakt van de impact om te komen tot uniformering van de beheerafspraken. Door de complexiteit in eigendomsverhouding, gebruik, ouderdom en diversiteit van de huisvesting bleek dit een zeer complexe opgave. Besloten werd om het harmoniseren van de afspraken te temporiseren. In 2025 wordt een project gestart om in samenwerking met vastgoedafdelingen van de gemeenten de beheerafspraken en de bijbehorende bekostiging te harmoniseren. Deze projectleider is als incidentele kosten voor 2025 begroot.

Duurzaamheid

Bij de uitvoering van ons werk worden we steeds vaker geconfronteerd met de gevolgen van klimaatverandering. Wij stellen onszelf de vraag wat wij als VGGM zelf kunnen bijdragen aan de doelen zoals gesteld in het klimaatakkoord. Om te voldoen aan wet- en regelgeving wordt steeds meer gevraagd maatregelen te nemen en informatie te verstrekken. Op termijn is een (verplichte) uitgebreide duurzaamheidsrapportage, inclusief accountantscontrole niet ondenkbaar. De komende tijd gaan we aan de slag met het inrichten van de CO2 prestatieladder als ondersteunend instrument. Op basis hiervan stellen we concrete doelen en monitoren we de resultaten. De ambitie van VGGM ten aanzien van de duurzame bedrijfsvoering wordt in overleg met bestuur en gemeenten uitgewerkt. Duurzaamheid van de gebouwen is onderdeel van deze uitwerking.

Integraal huisvestingsplan

Als gevolg van een aantal aflopende huurcontracten in 2026 en 2027 van kantoorruimten is VGGM bezig met het opstellen van een integraal huisvestingsplan voor de functies die gehuisvest zijn in een aantal gebouwen in Arnhem Centrum waarvan het huurcontract afloopt. Dit plan leidt mogelijk tot verhuizing van een aantal functies.

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Door omgevingsontwikkelingen wegvallende inkomsten: ontvlechting, teruglopende subsidies e.d.	Sturen op mogelijkheden van taakverbreding, bevorderen employability en flexibiliteit
Uitval ICT en elektriciteit	Uitvoering geven aan beheersmaatregelen uit continuïteitsplan
Onvoldoende uitvoering kunnen geven aan het Programma 'Samen. Beter. Bedrijfsvoeren.' wat ervoor zorgt dat VGGM op termijn niet meer voldoet aan wet- en regelgeving en niet voldoende in staat is om in te spelen op ontwikkelingen	• Monitoren voortgang programma • Actief sturen op beschikbaar krijgen van capaciteit ten behoeve van het programma
Informatiebeheer onvoldoende op orde waardoor VGGM niet voldoet aan wet- en regelgeving.	• Implementeren van beleid rondom informatiebeheer &WOO en ondersteunende systemen • Medewerkers actief bewust maken van belang van goede archivering op de juiste plek
Ontoereikend niveau van informatiebeveiliging	• Implementeren van privacy beleid overeenkomstig de Algemene Verordening gegevensbescherming (AVG), het beheren van een privacy register en de medewerkers op een actieve manier bewust maken van de do's en don'ts bij het werken met gevoelige persoonsinformatie • Focus houden op het melden van incidenten met lekken van persoonsgegevens volgens de Wet op de datalekken • Vaststellen van een beleidsplan informatiebeveiliging binnen de landelijke norm voor VR's (Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten en NEN 7510) en uitvoering geven aan de noodzakelijk geachte beheersmaatregelen om de beveiliging van de binnen de organisatie aanwezige informatie te borgen. Dit kan kosten met zich meebrengen, waarvoor geen voorziening in de begroting aanwezig is
Het niet behalen van doelstellingen en wet- en regelgeving rondom duurzaamheid.	• Het actief stellen van doelen en monitoren van resultaten
Onvoldoende (deskundig) personeel	• Continue monitoren en actief inzetten op gerichte arbeidsmarktcommunicatie
Onduidelijkheid over beheersafspraken huisvesting	• Beheer wordt niet of niet tijdig uitgevoerd

Doelenboom

Wat willen we bereiken		Wat gaan we ervoor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties 2025 - 2028**	
Doelmatige, doeltreffende en verantwoorde organisatie	Stroomlijnen en digitaliseren registratieve en administratieve processen voor betere en snellere informatievoorziening	• Het vereenvoudigen en digitaliseren van processtappen en procedures • Terugbrengen formatie administratie als gevolg van digitalisering	Betaalbare overheid met een verantwoorde bedrijfsvoering en gewenste dienstverlening op adequaat niveau
	Meer voor minder	• Realiseren inkoopvoordelen • Doelmatig beheren en gebruiken van alle gebouwen die de VGGM gebruikt	
	Duurzaam ondernemen	• Voorkomen van verspilling van grondstoffen en energie • Verduurzaming van het wagenpark • Inkoop/gebruik van duurzame en verantwoorde materialen • Stellen doelen en monitoren hiervan op basis van de Co2 prestatieladder	
Gezonde financiële huishouding	Adequaat budgetteren en transparant verantwoorden	• Optimaal inzetten van beschikbare gelden voor het realiseren van de doelen van de organisatie • Transparant verantwoorden over bestedingen	Verantwoorde besteding van gemeenschapsgeld
	Realiseren van voldoende financiële weerstand	• Jaarlijks actualiseren van het risicoprofiel in relatie tot het vastgestelde reservebeleid	
Kwaliteit van de externe (bestuurlijke) informatie en communicatie verhogen	Voldoen aan de archiefwetgeving voor digitalisering	• Doorontwikkeling Document Management Systeem en herinrichting digitaal archief	Een goede en transparante besturing van de organisatie en het in verbinding zijn met de relaties van de organisatie (gemeenten, ketenpartners, burgers, bedrijven) door middel van informatie-uitwisseling
	Tevredenheid bestuursorganen/ raden over de opgeleverde informatie	• Door vormgeving en digitalisering toegankelijk maken van beleids- en verantwoordingsdocumenten • Directie en medewerkers van de VGGM onderhouden en bestendigen op ambtelijk en bestuurlijk niveau goede contacten met de gemeenten. De raadsinformatieavonden, netwerkdagen en gesprekken met stakeholders zijn terugkerende initiatieven	
	Tijdige, rechtmatige en juiste informatie delen met ketenpartners en burgers	• Informatie beschikbaar stellen conform de standaard voor veiligheidsregio's (Veiligheidsregio Referentie Architectuur) • Planmatig realiseren van een samenhangend informatiestelsel (met elkaar verbinden van registraties)	
Goed werkgeverschap	Realiseren duurzaam inzetbaar personeel en een inclusief en divers medewerkersbestand	• Investeren in leiderschap (gericht op kwaliteit werkrelaties, ontwikkeling talent en duurzame inzetbaarheid personeel) • VGGM voor mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt toegankelijker te maken	Een organisatie die een afspiegeling vormt van de maatschappij, met medewerkers die vakbekwaam zijn én blijven waarbij continu

	Aantrekkelijk werkgever zijn nu en in de toekomst (borgen continuïteit van de organisatie)	• Verder invulling geven aan tijd- en plaatswerken • Bepalen profiel van de VGGM als (toekomstig) werkgever en het zichtbaar maken van de VGGM als werkgever (presentatie /marketing/werving) . Actualiseren arbeidsmarktstrategie in combinatie met arbeidsmarktcommunicatie	geanticipeerd wordt op ontwikkelingen

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
0.4 Overhead							
Personeelskosten	13.674	13.777	15.972	16.741	17.741	18.741	18.741
Materiele kosten	4.212	6.825	5.546	5.042	5.042	5.042	5.042
Kapitaallasten	2.534	2.124	1.815	1.700	1.700	1.700	1.700
Huisvestingskosten	3.988	3.711	4.128	4.128	4.128	4.075	4.028
Lasten	**24.408**	**26.438**	**27.462**	**27.611**	**28.611**	**29.558**	**29.511**
0.4 Overhead							
Rijksbijdragen	158	56	56	56	56	56	56
Overige baten	2.193	934	974	673	673	673	673
Baten	**2.351**	**990**	**1.030**	**729**	**729**	**729**	**729**
Doorbelasting	22.676	25.247	25.834	26.682	27.682	28.682	28.682
Resultaat voor bestemming	**619**	**-200**	**-597**	**-200**	**-200**	**-146**	**-100**
Mutatie reserves	253	200	597	200	200	146	100
Resultaat na bestemming	**872**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**872**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

4. Financiën

Voor het opstellen van de bestuursbegroting 2025 is de vertreksituatie de jaarschijf 2024 zoals opgenomen in de ontwerpbegroting 2024 en vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 13 september 2023.

De financiële beschouwingen bevat de volgende onderwerpen:

- Nominale ontwikkelingen: ontwikkelingen vanaf de vaststelling van de ontwerpbegroting 2024 en de loon- en prijsindexering.
- Investeringen
- Effect op het lopende begrotingsjaar 2024
- Financiële begroting

4.1 Nominale ontwikkelingen

Macro economische omstandigheden met impact op begroting 2025

In de begroting 2023 is als gevolg van verschillende factoren zoals economische onzekerheid, de hoge rijksoverheidsuitgaven, grondstoftekorten en de lage rekenkundige indexatie van de loonkosten gekozen voor een correctie van de indexatie die rekening hield met de werkelijke verwachtte kostenstijging voor loon en prijzen. Inmiddels lijken de omstandigheden zich enigszins te stabiliseren en de indexatiecijfers lopen daardoor weer beter in de pas met de werkelijke kostenontwikkelingen.

Loon- en prijsontwikkeling 2025

De door het Algemeen Bestuur vastgestelde systematiek voor loon- en prijscompensatie bestaat uit een voor-calculatie voor 2025 en een nacalculatie over 2023.

- In de voorcalculatie van de begroting 2025 wordt uitgegaan van de laatst bekende raming van het CPB in de Macro Economische Verkenningen uit september 2023 (MEV 2024). In de MEV 2024 wordt voor de collectieve sector rekening gehouden met een loonkostenstijging in 2025 van 5,3% en hogere materiele kosten van 2,0%.

    - In de nacalculatie van de begroting 2025 wordt de werkelijke kostenontwikkeling in 2023 (het zogenaamde inhaaleffect) vastgesteld. In de begroting 2023 was rekening gehouden met een loonkostenontwikkeling van 3,6% en 2,3% voor prijsontwikkeling (CEP 2022).
    Op basis van de bovengenoemde ontwikkelingen is tussentijds besloten deze percentages bij te stellen naar meer realistische met als uitkomst een gecorrigeerd percentage voor de lonen van 9% en prijzen van 12%. Als laatste correctie zijn deze percentages in 2024 nog een keer met 20% verlaagd, waardoor de werkelijke percentages uitkwamen op 7,2% voor de lonen en 9,6% voor de prijzen. Deze percentages zijn volgens de MEV 2024 voor 2023 respectievelijk 5,0% en 4,8%.
    Dit betekent een nacalculatie van -2,2% op de lonen en -4,8% op de prijzen.

- Als de voor- en nacalculatie worden gecombineerd dan bedraagt de totale indexatie voor loon 3,1% en voor prijzen -2,8%.

- Uitgangspunt bij het toepassen van bovenstaande systematiek is dat 70% van de begrote kosten betrekking hebben op loon en 30% op prijs. Dit leidt tot een gewogen loon/prijsbijstelling van 1,33%.

4.2 Investeringen

Investeringen zijn uitgaven waarvan het economisch nut zich over meerdere jaren uitstrekt. Investeringen worden geactiveerd op de balans en worden afgeschreven op basis van de economische levensduur van de investering. De kapitaallasten (rente en afschrijving) komen ten laste van de programma's en moeten worden gedekt binnen de baten en lasten van de programmabegroting.

In de programmabegroting 2025 is het MJIP 2024 - 2028 geactualiseerd. Geplande vervangingsinvesteringen zijn beoordeeld op nut en noodzaak en voor zover mogelijk, is beoordeeld of de opgenomen vervangingsbedragen toereikend zijn. Dit leidt tot fluctuatie van investeringsvolumen in de verschillende jaren. De geplande investeringen worden opgenomen in de meerjarige inkoopkalender, zodat de ondersteuning op het gebied van inkoop hierop afgestemd kan worden.
In de periode 2024-2028 is de prognose dat voor € 54,6 miljoen wordt geïnvesteerd. De totale waarde van de materiële vaste activa wordt per eind 2028 geraamd op € 47,4 miljoen. In bijlage 5 is een detailoverzicht van het investeringsplan opgenomen.

4.3 Effect op lopende begrotingsjaar 2024

Het verloop van de ontwerpbegroting 2024 naar de geactualiseerde begroting 2024 kan als volgt worden weergegeven:

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	*Gem. bijdrage*	*Lokaal aanbod*	*NZA*	*Rijks-bijdragen*	*Overig*	Gew. Begr. 2024
Programma Crisisbeheersing	7.174	0	0	0	0	-792	6.382
Programma Brandweerzorg	43.540	0	-11	0	0	1.738	45.268
Programma GGD	35.329	0	1.118	0	1.766	-846	37.367
Programma Ambulancezorg	31.406	0	0	-381	0	-524	30.502
Programma Bedrijfsvoering	26.438	0	0	0	0	1.024	27.462
Programma COVID-19	0	0	0	0	0	0	0
Lasten	**143.888**	**0**	**1.107**	**-381**	**1.766**	**600**	**146.980**
Gemeentelijke bijdrage	82.742	0	0	0	0	0	82.742
Lokaal aanbod	7.829	0	1.107	0	0	0	8.936
Rijksbijdragen	10.282	0	0	0	1.766	-143	11.905
Zorgverzekeraars	28.919	0	0	2.955	0	0	31.874
Overige baten	13.677	0	0	-3.336	0	131	10.472
Baten	**143.448**	**0**	**1.107**	**-381**	**1.766**	**-12**	**145.929**
Doorbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat voor bestemming	**-440**	**0**	**0**	**0**	**0**	**-612**	**-1.052**
Mutatie reserves	440	0	0	0	0	612	1.052
Resultaat na bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

In de geactualiseerde begroting 2024 zijn de navolgende aanpassingen opgenomen:

Gemeentelijke bijdrage

Er zijn geen mutaties in de gemeentelijke bijdragen.

Opbrengsten gemeenten regionaal (lokaal aanbod)

Het verschil wordt veroorzaakt door wijziging van het gecontracteerde lokaal aanbod voor 2024 ten opzichte van het geraamde lokaalaanbod zoals opgenomen in de primaire begroting. Het lokaal aanbod wordt altijd 1 jaar van tevoren afgesproken, leidend tot deze bijstelling.

NZA

De kolom NZA betreft de aanpassing van de afspraken voor de bekostiging van de ambulancezorg door de zorgverzekeraars. In de primaire begroting is de verwachte bekostigingstoename voor 2024 verantwoord als overige baten. In de gewijzigde begroting vindt een aanpassing plaats naar de werkelijke bekostigingsafspraken met de verzekeraars.

Rijksbijdragen (BDUR/SPUK)

De SPUK(specifieke uitkering)-bijdragen van het rijk voor de basisinfrastructuur COVID-19 vaccinaties en Versterking Infectieziektenbestrijding en Pandemische Paraatheid (VIPP) muteert naar aanleiding van de hoger dan geraamde baten en lasten over 2024.

Overige

De kolom overige betreft met name de mutatie in de overige baten als gevolg van herrubriceringen, detacheringen, subsidieverstrekkingen, verwachte rentebaten en overige diensten. Daarnaast vindt in de baten en lasten een verschuiving tussen de programma's en pijlers plaats als gevolg van administratieve opschoningen. Door vertraging in uitvoering van projecten worden geplande uitgaven voor 2023 doorgeschoven naar 2024, evenals de besteding van de bijbehorende bestemmingsreserves. Deze projecten hebben betrekking op 'Samen. Beter. Bedrijfsvoeren.' en de implementatie van een applicatieplatform. Naast de besteding van de bestemmingsreserve worden deze eenmalige uitgaven aan deze projecten deels bekostigd met incidentele renteresultaten.

4.4 Voorstel bestemming resultaat over 2023

De jaarrekening 2023 is opgesteld. VGGM heeft van de € 73 miljoen euro ontvangen gemeentelijke bijdragen en lokaal aanbod € 1,7 miljoen niet besteed. In de jaarrekening is het resultaat van € 1,7 miljoen als te bestemmen resultaat verantwoord. Dit resultaat staat ter beschikking van de gemeenten.

4.5 Gemeentelijke bijdragen

De inliggende gemeenten van VGGM hebben per taakgebied afspraken gemaakt over de verdeling van de gemeentelijke bijdrage aan VGGM. Deze afspraken zijn:

Taakgebied	***Verdeling***
Veiligheid	Gemeentefonds
Bevolkingszorg	Bedrag per inwoner
GGD	Bedrag per inwoner
Jeugdgezondheidzorg 0-4	Bedrag per jeugdinwoner
Vaccinatieprogramma	Bedrag per jeugdinwoner

Bijdragen Veiligheid

De gemeentelijke bijdrage Veiligheid wordt verdeeld op basis van de onderlinge verhouding van ontvangen bijdrage in het gemeentefonds, cluster Openbare Orde & Veiligheid, subcluster Brandweer. De bijdrage voor de lasten huisvesting, functioneel leeftijdsontslag en de post Stadspoort worden op basis van werkelijke kosten met de betreffende gemeente verrekend.
De gemeentelijke bijdrage Veiligheid werd tot begrotingsjaar 2021 verdeeld op basis van historische inbreng. Op basis van de afspraken inzake de ingroei van de brandweerbijdrage naar de OOV-verdeling wordt een deel van de gemeentelijke bijdrage 2022-2025 via een voorziening geëgaliseerd. 2025 is het laatste jaar waar nog van een inloop sprake is.

Bijdragen op basis van (jeugd)inwoners

De gemeentelijke bijdragen muteren jaarlijks autonoom door de mutaties in de inwoneraantallen.
De totale inwoneraantallen van de regio vertonen een lichte stijging. Het aantal jeugdigen (gedefinieerd als inwoners in de leeftijd van 0 tot 18 jaar) laat in 2024 voor het eerst sinds jaren een lichte stijging zien na een jarenlange dalende trend.

5. Paragrafen

5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Reservebeleid

VGGM houdt gewenst reserveniveau aan, dat uitgaat van de situatie dat de gemeenten een deel van het risicodragerschap voor hun rekening nemen. Met deze reserve wordt ervan uitgegaan dat te verwachten risico's goed zijn op te vangen.

Risico's

Hieronder is een inventarisatie van de belangrijkste risico's opgenomen.

Risico's voor heel VGGM

Arbeidsmarkt

De krappere arbeidsmarkt maakt het moeilijk om medewerkers en vrijwilligers te vinden en te binden. Voor dit moment specifiek geldt dat loonontwikkeling voor diverse functies uit de pas loopt met andere sectoren, waardoor VGGM een minder aantrekkelijke werkgever is. Daarnaast neemt door vergrijzing de uitstroom toe.
Het risico bestaat dat de formatie niet op orde is en afgesproken prestaties om die reden niet kunnen worden gerealiseerd. Daarnaast nemen kosten om leemtes in de planning te ondervangen met tijdelijke inhuur van medewerkers toe en is de inspanning die geleverd wordt om verloop van medewerkers op te vangen groot. Dit noopt de organisatie om haar arbeidsmarktstrategie te evalueren en te zoeken naar alternatieve mogelijkheden om (tijdelijk) personeel aan te trekken.

Bestuurlijke verantwoordelijkheid

De Stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden valt onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van VGGM. Er is geen sprake van financiële verwevenheid tussen de stichting en de gemeenschappelijke regeling. De financieringsstromen en vermogensbestanddelen blijven in de toekomst strikt gescheiden. Dit beperkt de risico's voor de gemeenschappelijke regeling.

Ziekteverzuim

Het is van maatschappelijk belang dat de taken die vallen onder de Wet publieke gezondheid en Wet Veiligheidsregio zoveel mogelijk worden uitgevoerd. De coronabestrijding vroeg ruime tijd veel extra inzet van VGGM-medewerkers, waardoor het risico bestaat van verzuim als gevolg van een (te) hoge belasting. Het ziekteverzuim is op dit moment nog relatief hoog. In voorkomende gevallen betekent dit dat soms keuzes gemaakt moeten worden: welke werkzaamheden kunnen uitgesteld worden (en hoe lang) en welke activiteiten worden als eerste niet uitgevoerd bij krapte aan personeel.

Regeling Vervroegd Uittreden (RVU)

In het pensioenakkoord is geregeld dat werkgevers een Regeling Vervroegd Uittreden (RVU) kunnen aanbieden aan medewerkers die 3 jaar of minder van hun AOW-leeftijd verwijderd zijn. De cao Ambulancezorg en de cao VVT hebben inmiddels een RVU-regeling in de cao opgenomen (ieder met verschillende spelregels). Voor de cao Veiligheidsregio's is de RVU-regeling onderwerp van gesprek in 2024.

In overeenstemming met het Besluit Verantwoorden en Begroten heeft VGGM op dit moment geen reservering voor verlofuren. Het risico bestaat dat een van de bronnen voor de RVU-verlof uren, al dan niet reeds opgebouwd, zal worden. Daarmee bestaat een financieel risico afhankelijk van de uitkomst en het toekomstig gebruik van de RVU.

Vakantiedagen

Medewerkers hebben recht op verlof. In voorkomende gevallen wordt het toegekende verlof niet volledig gedurende het kalenderjaar opgenomen. In dat geval behoudt de medewerker het recht om het verlof op een later moment te genieten. Beleidsmatig kunnen medewerkers zonder nadere afspraken te maken tot 2 weken verlof meenemen naar het nieuwe kalenderjaar. In financiële zin wordt, in overeenstemming met BBV, deze verlofrechten niet als lasten verantwoord. Naar schatting heeft het totaal aan niet opgenomen verlof een waarde van circa € 2 miljoen. Momenteel wordt geëvalueerd of de verwerking van verlof binnen overheidsorganisaties niet op een vergelijkbare wijze als binnen de private sector verwerkt zou moeten worden. Op deze wijze passen de jaarlijkse lasten beter bij

de waarde die medewerkers aan de organisatie toevoegen. Als deze gedachten wordt omgezet in regelgeving, dan leidt dat voor VGGM tot een eenmalige last van circa € 2 miljoen.

Programma brandweerzorg

Groot onderhoud brandweerkazernes

Ten tijde van de regionalisering van de brandweer is de bestuurlijke keuze gemaakt de kazernes niet over te dragen aan de veiligheidsregio en in eigendom te laten van de gemeenten. Drie argumenten speelden daarbij een rol:

- Voor gemeenten vertegenwoordigen de kazernes een maatschappelijk en/of economisch belang;
- VGGM wil zich beperken tot het uitvoeren van de kerntaken en daar valt het beheer van onroerend goed niet onder. Liever maakt VGGM gebruik van de vastgoedkennis die bij gemeenten aanwezig is;
- De ontvlechting van de kazernes is niet eenvoudig omdat op veel plaatsen sprake is van complicerende factoren zoals gedeeld gebruik met andere gemeentelijke diensten en/of nog af te wikkelen investeringen in nieuw- en verbouw.

In de lijn van bovenstaande keuze is het budget voor de kapitaallasten en het groot onderhoud bij de gemeente achtergebleven. In het budget voor de brandweer zijn de gebruikerslasten opgenomen (denk aan schoonmaakkosten, energie, klein onderhoud, etc.). VGGM heeft in de jaarrekening een onderhoudsreserve gevormd voor het groot onderhoud dat door de gebruiker moet worden uitgevoerd.

Rechtspositie vrijwilligers brandweer

De invoering van de Wet normalisering rechtsposities ambtenaren is ingegaan per 1 januari 2020. Een onverkorte invoering heeft waarschijnlijke grote ongewenste effecten voor, met name, de vrijwilligers bij de brandweer. Om deze reden is voor veiligheidsregio's uitstel verleend om de gevolgen in kaart te brengen en met alternatieve voorstellen te komen. In de brandweerkamer wordt samen met de ministers de mogelijkheid verkend de vrijwilligers uit de Wnra te houden.

Financiering inzet 25kv

Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu verstrekt een jaarlijkse bijdrage van inmiddels € 375.000 om VGGM in staat te stellen expertise toe te passen bij het optreden bij spoorwegincidenten op de Betuweroute, met name gerelateerd aan de 25kV bovenleiding. Binnenkort wordt een besluit verwacht ten aanzien van de continuering van deze vergoeding.

Opleidingskosten vakbekwaamheid

De opleidingskosten van de brandweer zijn fors gestegen, mede door een groter verloop van medewerkers/ vrijwilligers. Voor 2023 heeft deze groei geleid tot een aanpassing van het opleidingsprogramma. Momenteel loopt een nadere analyse wat eventuele structurele effecten zijn, hierbij worden ook historische informatie, trends op de arbeidsmarkt en de ontwikkeling in verschillende onderwerpen die geschoold en beoefend moeten worden (denk hierbij onder andere aan veilige energie transitie) betrokken.

Wonen met zorg / BEVI

De gemeenten ontvangen van 2022 t/m 2025 vanuit het Rijk een bijdrage voor de invoering van de Omgevingswet. Binnen het programma bandweerzorg zien wij op dit moment hier binnen 2 autonome ontwikkelingen, zoals toegelicht binnen de pijler risicobeheersing.

Voor bouwwerken met een woonfunctie met zorg gaat een gebruiksmelding verplicht gesteld worden, welke jaarlijks getoetst dient te worden.

Daarnaast vervalt met de Omgevingswet het BEVI (Besluit externe veiligheid inrichtingen). Hiermee vervalt het specifieke advies op externe veiligheid naar een advies voor (brand)veiligheid als geheel; de wettelijke adviestaak wordt hiermee dus verbreed.

Voor deze 2 ontwikkelingen zijn vanuit het Rijk incidenteel middelen aan de gemeenten toegekend. Deze ruimte loopt tot 2025. Voor de structurele inzet zullen nog afspraken gemaakt moeten worden.

Programma GGD

Projecten Medische Milieukunde

VGGM participeert regelmatig in Europese projecten en in diverse projecten van de Academische Werkplaats. Voor deze projecten vindt afrekening aan het einde van de looptijd plaats. Dat betekent dat tussentijds geen financieel resultaat in de exploitatie zichtbaar wordt. Tussentijds wordt binnen VGGM vastgesteld of kosten die zijn gemaakt ook subsidiabel zijn. Dat is een toets op de rechtmatigheid. Bij afronding van een project kan het wel zo zijn dat VGGM hogere kosten heeft moeten maken door in het bijzonder meer capaciteit voor een project in te zetten. Dat is een vraagstuk van doelmatigheid.

Bedrijfsvoering risico's AGZ

De afdeling Algemene Gezondheidszorg (AGZ) kent een aantal bedrijfsvoeringsrisico's waaronder de kwetsbaarheid in de opbouw van het personeelsbestand. Binnen de specialistische functies is sprake van een vergrijzing van het personeelsbestand. Ook is het vanwege de krapte op de arbeidsmarkt voor met name deze specialistische functies een uitdaging om de juiste mensen aan te trekken. Hierdoor kan de continuïteit van de werkzaamheden in gevaar komen.
Naast deze uitdaging bestaan onzekerheden ten aanzien van de inkomsten door (mogelijke) veranderingen in wet- en regelgeving en overige (externe) ontwikkelingen.

Functiewaardering

Landelijk blijken verschillen te bestaan tussen de inschaling van forensisch artsen. Dit betreft een specialistische functie, waarbij het ongewenst is als medewerkers om verschil in arbeidsvoorwaarden van GGD-regio wisselen. Om die reden wordt landelijk het functieprofiel gewaardeerd, mogelijk leidend tot een aanpassing van de functiewaardering bij de individuele regio's. Het aanpassen van de functiewaardering kan financiële effecten hebben voor VGGM.

Daarnaast is een grote groep werknemers die na de overgang van STMG en Icare in dienst zijn gekomen bij de Stichting PG. Zij vallen hiermee onder een andere cao dan de medewerkers van VGGM. Binnen de organisatie geeft dit onwenselijke verschillen. Het uitfaseren van de Stichting leidt tot een structurele toename van de salarislasten van uiteindelijk circa € 0,9 mln per jaar. Voor dit risico is een bestemmingsreserve getroffen, waardoor eventuele effecten in de begroting 2 jaar na transitie merkbaar worden.

Publieke gezondheid Asielzoekers

Sinds maart 2019 heeft het COA laten weten dat zij middels een aanbestedingstraject op zoek is naar een opdrachtnemer die landelijk de jeugdgezondheidszorg (JGZ) aan kan bieden aan alle kinderen van 0 tot 18 jaar die vallen onder het COA. GGD GHOR NL heeft de aanbesteding PGA COA gegund gekregen.
Dit nieuwe contract is ingegaan op 1 augustus 2020 en heeft een looptijd van twee jaar met de mogelijkheid het contract tweemaal met 24 maanden te verlengen. Het risico bestaat dat het COA op korte termijn een nieuwe aanbesteding start.

Programma Bedrijfsvoering

ICT-ontwikkelingen

ICT-ontwikkelingen in de samenleving gaan momenteel snel. Stakeholders hebben een navenant hogere verwachting van de mogelijkheden alsmede van een tijdige en juiste informatie-ontsluiting. Daarnaast stoppen leveranciers de ondersteuning van oudere ICT-applicaties.

De komende jaren worden om deze redenen diverse bedrijfsvoeringsystemen up-to-date gebracht en met elkaar gekoppeld. De kosten van implementatie en van vernieuwde licenties nemen sterk toe. Deze kosten kunnen niet in alle gevallen worden terugverdiend in de primaire of ondersteunende processen of door reduceren van applicaties met vergelijkbare toepassingsmogelijkheden. In voorkomende gevallen zullen keuzes moeten worden gemaakt.

Weerstandsvermogen

In 2014 is aan de hand van de zogenaamde “kans x effect” methode een inschatting gemaakt van de mogelijke risico’s en een kwantificering daarvan. Bij benadering wordt een indicatie gegeven van het voor de organisatie benodigde weerstandsvermogen. Dit weerstandsvermogen wordt gevormd door de totale impact van de gekwantificeerde risico’s te relateren aan de weerstands-capaciteit (zijnde het beschikbare eigen vermogen).

Het eigen vermogen van VGGM is beperkt. Het streven is de algemene reserve op het in 2015 vastgestelde niveau van € 1.453.000 te consolideren.

Solvabiliteit

Naast een buffer tegen optredende risico’s, wordt eigen vermogen benut voor de financiering van investeringen. Investeringen worden ook gefinancierd met vreemd vermogen (leningen). Een gezonde verhouding tussen vreemd en eigen vermogen (solvabiliteit) draagt bij aan een doeltreffende en efficiënte vervulling van de publieke functie van VGGM. Deze solvabiliteit wordt uitgedrukt in een ratio. De ratio per ultimo 2025 is naar verwachting 9,7% (per eind 2023: circa 16,0%). Voor een overheidsorganisatie is dit een redelijke waarde.

Netto Schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlasten t.o.v. de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. De netto schuldquote van 27,3% blijft ruim onder dit gestelde maximum.

Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een veiligheidsregio heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Structurele uitgaven en inkomsten zijn binnen VGGM in evenwicht.

5.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn goederen welke een meerjarig nut hebben ten behoeve van de productie. Het gaat daarbij veelal om zaken die na de eerste aanschaf regelmatig onderhoud vergen. Binnen de VGGM zijn de belangrijkste kapitaalgoederen de crisis- en hulpverleningsvoertuigen, de beschermende kleding, de (inrichting van) kazernes en panden en ICT-middelen.

- Crisis- en hulpverleningsvoertuigen worden jaarlijks gekeurd en veelal onderhouden op basis van de kilometerstand. Wanneer gebreken tussentijds worden geconstateerd, vindt direct onderhoud plaats. Vervanging van de voertuigen is opgenomen in het Meerjareninvesteringsplan. Het onderhoud is opgenomen in de begroting.

- Beschermende kleding wordt direct na een incident geïnspecteerd. Bij schade vindt reparatie of vervanging plaats. Voor vervanging en onderhoud is budget beschikbaar in de begroting.

- Eind 2013 zijn de kazernes Bemmel, Dieren, Harskamp, Doorwerth, Pannerden en Valburg van gemeenten overgenomen door VGGM. De kazernes Harskamp, Doorwerth, Bemmel, Dieren en Valburg zijn weer terug verkocht aan de betreffende gemeenten. De kazerne Pannerden zal naar verwachting in 2024 worden terug verkocht. De overige kazernes zijn in eigendom en in beheer van de deelnemende gemeentes.

- Voor de gebouwen in eigendom van VGGM, met name ten behoeve van de Ambulancezorg, zijn meerjarenonderhoudsplannen beschikbaar.

5.3 Financiering

Algemeen

Wet fido

Het Rijk heeft regels gesteld aan hoe gemeenten en provincies hun geld en kapitaal beheren. Die regels staan in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en gelden ook voor gemeenschappelijke regelingen als VGGM. Hoeveel geld gemeenten en provincies mogen lenen, is afhankelijk van de hoogte van de begroting. De kasgeldlimiet bepaalt hoeveel geld ze mogen lenen voor een periode van maximaal 1 jaar. De renterisiconorm schrijft voor hoeveel maximaal geleend mag worden voor een periode langer dan 1 jaar.
Gemeenten en provincies mogen liquide middelen aanhouden bij de schatkist (schatkistbankieren). Hier krijgen ze een rentevergoeding voor. VGGM hanteert de volgende doelstellingen op gebied van financiering:

- Beschikbaar hebben van voldoende liquiditeiten om de vastgestelde plannen te kunnen uitvoeren.
- Beheersen van de risico's die zijn verbonden aan de financieringsfunctie, zoals renterisico en debiteurenrisico.
- Minimaliseren van de kosten van geldleningen.
- Verkrijgen en handhaven van toegang tot de financiële markten.

Renterisico kort en langlopende financiering

Kasgeldlimiet

De door het Rijk opgelegde kasgeldlimiet beperkt het risico van stijgende rentelasten voor de kortlopende financiering. De limiet beperkt de maximale omvang van de gemiddelde korte schuld (< 1 jaar) per kwartaal tot 8,2% van de totale lasten van de programmabegroting. Voor 2025 bedraagt de limiet 12,3 miljoen.

Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt het renterisico op de langlopende financiering. De norm bevordert de spreiding van de looptijd van de kapitaalmarktleningen (looptijd lening > 1 jaar) door de omvang te beperken van de leningen waarvoor de rente in een bepaald jaar moet worden aangepast. Het rijk heeft de maximale omvang van leningen met een renteaanpassing vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Voor VGGM komt dat neer op een bedrag van € 30,1 miljoen. De verwachting is dat we in 2025 ruimschoots onder de gestelde norm blijven.

Financiering

Voor het uitoefenen van de treasuryfunctie is inzicht nodig in de huidige en toekomstige kasstromen.
Deze kasstromen bestaan uit:

1. De kasstroom uit operationele activiteiten (de exploitatie)
2. De kasstroom uit investeringen
3. De kasstroom uit financieringsactiviteiten (aflossingen en stortingen van aangetrokken geldleningen)

Het inzicht hierin wordt verkregen door het regelmatig actualiseren van onze liquiditeitsplanning. Hierbij zijn de ontvangsten en uitgaven volgens de programmabegroting en het investeringsplan het uitgangspunt.

Op basis van het meerjarige investeringsplan (zie bijlage 5) en de in 2019 afgesloten meerjarige lening van € 15 miljoen wordt geen liquiditeitstekort verwacht.

Renteomslag en financieringsresultaat

Voor vergelijkbaarheid tussen overheidsorganisaties, schrijft de BBV de manier van bepalen van de renteomslag voor. Voor VGGM bedraagt de renteomslag 0,5%.

6. Planning en control cyclus

Op hoofdlijnen kan de planning & control cyclus voor begrotingsjaar 2024 als volgt worden geschetst:

Wanneer	*Wat*	*Wie*
3 april 2024	Aanbieden ontwerpbegroting 2025	Dagelijks Bestuur
april - juli 2024	Consultatie kaderbrief & ontwerpbegroting 2025	Colleges van B&W en gemeente raden
september 2024	Bespreken zienswijze en begroting 2025	Financiële Commissie en Dagelijks Bestuur
11 september 2024	Bespreken zienswijze en vaststellen begroting 2025	Algemeen Bestuur
maart - sept 2025	Bespreking begrotingswijzigingen 2025	Financiële commissie, Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur
maart 2026	Bespreking jaarrekening 2025	Financiële Commissie en Dagelijks Bestuur
april 2026	Bespreking en vaststellen jaarrekening 2025	Algemeen Bestuur

Bijlagen

Bijlage 1: Ontwikkelingen in gemeentelijke bijdragen

a. Budgettair kader gemeentelijke bijdrage Veiligheid

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader van de gemeentelijke bijdrage Veiligheid (brandweer).

In € x 1.000	2023	2024	**2025**	2026	2027	2028
Begroting t-1 (2023)	48.506	48.506	**53.093**	53.879	54.125	54.696
versterking bedrijfsvoering 2024/27		576	**571**	571	571	
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)		3.632				
Omgevingswet		325		-325		
ingroei herverdeling (*)		55	**215**			
MJB 2022-2027	48.506	53.093	**53.879**	54.125	54.696	54.696
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)			**844**	844	844	844
Specifieke afspraken (**)			**-20**	-20	-20	-20
Natuurbrand		0	**0**			
Veilige energietransitie			**250**	250	250	250
harmonisatie huisvesting			**150**			
MJB 2023-2028	**48.506**	**53.093**	**55.103**	**55.199**	**55.770**	**55.770**

(*) Ingroei: hiervoor is een reserve gecreëerd
(**) Terug leveren van kazernes (deels 1 jaar eerder)

b. *Budgettair kader gemeentelijke bijdrage Bevolkingszorg*

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader gemeentelijke bijdrage bevolkingszorg:

In € x 1.000	2023	2024	**2025**	2026	2027	2028
Begroting t-1 (2023)	729	729	**791**	791	791	791
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)		57				
Mutatie inwoneraantallen (*)		5				
MJB 2022-2027	729	791	**791**	791	791	791
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)			**14**	14	14	14
Mutatie inwoneraantallen (*)			**9**	9	9	9
MJB 2023-2028	**729**	**791**	**815**	**815**	**815**	**815**

Bovenstaande opstelling leidt tot een inwonerbijdrage van € 1,14 (2024: € 1,12). Deze inwonerbijdrage is gebaseerd op het aantal inwoners per 1 januari 2023.

c. *Budgettair kader gemeentelijke bijdrage GGD*

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader gemeentelijke bijdrage GGD:

In € x 1.000	2023	2024	**2025**	2026	2027	2028
Begroting t-1 (2023)	13.008	13.008	**15.964**	15.128	15.557	15.986
versterking bedrijfsvoering 2024/27		424	**429**	429	429	
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)		918				
Mutatie inwoneraantallen		95				
Prenataal huisbezoek						
jgz basis op orde		713	**-713**			
agz basis op orde		551	**-551**			
functiewaardering		254				
MJB 2022-2027	13.008	15.964	**15.128**	15.557	15.986	15.986
functiewaardering			**100**	100	100	100
versterking AGZ			**1.694**	1.694	1.694	1.694
Continuiteit JGZ			**826**	826	826	826
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)			**257**	257	257	257
Mutatie inwoneraantallen (*)			**181**	181	181	181
MJB 2023-2028	**13.008**	**15.964**	**18.187**	**18.616**	**19.045**	**19.045**

Bovenstaande opstelling leidt tot een inwonerbijdrage van € 25,45 (2024: € 22,60) voor het basispakket.
Deze inwonerbijdrage is gebaseerd op het aantal inwoners per 1 januari 2023.

d. Budgettair kader gemeentelijke bijdrage JGZ 0-4

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader voor JGZ 0-4:

In € x 1.000	2023	2024	**2025**	2026	2027	2028
Begroting t-1 (2023)	9.388	9.388	**11.005**	10.066	10.066	10.066
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)		699				
Mutatie inwoneraantallen		-22				
jgz basis op orde		940	**-940**			
MJB 2022-2027	9.388	11.005	**10.066**	10.066	10.066	10.066
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)			**195**	195	195	195
continuiteit JGZ			**1.086**	1.086	1.086	1.086
Mutatie inwoneraantallen			**51**	51	51	51
MJB 2023-2028	**9.388**	**11.005**	**11.399**	**11.399**	**11.399**	**11.399**

Bovenstaande opstelling leidt tot een inwonerbijdrage van € 82,24 (2024: € 79,77) per jeugd inwoner. Deze inwonerbijdrage is gebaseerd op het aantal jeugd inwoners (0-18 jaar) per 1 januari 2023.

e. Budgettair kader gemeentelijke bijdrage RVP

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader RVP:

In € x 1.000	2023	2024	**2025**	2026	2027	2028
Begroting t-1 (2023)	1.773	1.773	**1.889**	1.889	1.889	1.889
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)		120				
Mutatie inwoneraantallen		-4				
MJB 2022-2027	1.773	1.889	**1.889**	1.889	1.889	1.889
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)			**29**	29	29	29
maternale kinkhoest			**176**	176	176	176
Mutatie inwoneraantallen			**9**	9	9	9
MJB 2023-2028	**1.773**	**1.889**	**2.103**	**2.103**	**2.103**	**2.103**

Structurele ophoging gemeentefonds (Meningokokken per 1-1-2021; HPV per 1-1-2022; Maternale kinkhoest per 1-1-2024)

Bovenstaande opstelling leidt tot een inwonerbijdrage van € 15,17 (2024: € 13,69) per jeugd inwoner. Deze inwonerbijdrage is gebaseerd op het aantal jeugd inwoners (0-18 jaar) per 1 januari 2023.

f. Verdeling van gemeentelijke bijdragen naar programma's

VGGM verdeelt onder 5 categorieën haar te ontvangen bijdragen van de gemeente, namelijk Veiligheid, Bevolkingszorg, GGD, Jeugdgezondheidszorg en Rijksvaccinatieprogramma. De aansluiting tussen deze bijdragen en de verschillende programma's is als volgt:

Verdeling van gemeentelijke bijdragen naar programma's

In € x 1.000 — **Gemeentelijke bijdragen 2024 B/W**

	Veiligheid	BZ	PG	JGZ 0-4	RVP	**Totaal**
Crisisbeheersing						
- Multi		2.936		327		**3.263**
- Bevolkingszorg			791			**791**
- GHOR				598		**598**
Subtotaal crisisbeheersing		2.936	791	925	0	**4.652**
Brandweerzorg						
- Aandeel versterking BV		1.459				**1.459**
- Operatie		41.612				**41.612**
- Risicobeheersing		7.086				**7.086**
Subtotaal brandweerzorg		50.157	0	0	0	**50.157**
PG						
- Aandeel versterking BV				1.134		**1.134**
- Algemene gezondheidszorg				3.892		**3.892**
- Jeugdgezondheidszorg				8.638	11.005	1.889 **21.532**
- Monitoring & advies				1.376		**1.376**
Subtotaal PG		0	0	15.039	11.005	1.889 **27.933**
Totaal		**53.093**	**791**	**15.964**	**11.005**	**1.889** **82.742**

In € x 1.000 — **Gemeentelijke bijdragen 2025 B**

	Veiligheid	BZ	PG	JGZ 0-4	RVP	**Totaal**
Crisisbeheersing						
- Multi				330		**330**
- Bevolkingszorg			815			**815**
- GHOR				624		**624**
Subtotaal crisisbeheersing		0	815	953	0	**1.768**
Brandweerzorg						
- Aandeel versterking BV		1.459				**1.459**
- Operatie		46.309				**46.309**
- Risicobeheersing		7.335				**7.335**
Subtotaal brandweerzorg		55.103	0	0	0	**55.103**
PG						
- Aandeel versterking BV				1.597		**1.597**
- Algemene gezondheidszorg				4.396		**4.396**
- Jeugdgezondheidszorg				9.102	11.399	2.103 **22.603**
- Monitoring & advies				2.139		**2.139**
Subtotaal PG		0	0	17.234	11.399	2.103 **30.736**
Totaal		**55.103**	**815**	**18.188**	**11.399**	**2.103** **87.607**

Bijlage 2: Specificatie gemeentelijke bijdrage per gemeente

2a. Gemeentelijke bijdrage Veiligheid

De mutatie van de begroting 2024 naar de bijdrage 2025 per gemeente kent dan de volgende stappen:

In € x 1.000	Bijdrage Veiligheid 2024	Correctie Ingroei OOV 2024	loon/prijs 2025	Versterking BV	Harmonisatie Huisvesting	Veilige energie transitie	Specifiek	OOV 2025 herverdeling	**Bijdrage Veiligheid 2025**
Arnhem	15.315	0	245	147	39	64	0	77	**15.887**
Barneveld	4.561	0	71	52	14	23	0	-222	**4.498**
Doesburg	755	0	14	9	2	4	0	42	**825**
Duiven	1.439	128	24	18	5	8	0	-93	**1.529**
Ede	9.498	0	150	98	26	43	0	-328	**9.486**
Lingewaard	2.756	0	43	31	8	14	0	175	**3.027**
Nijkerk	2.718	0	43	31	8	14	0	-32	**2.781**
Overbetuwe	3.086	0	48	35	9	15	0	37	**3.232**
Renkum	2.134	0	33	24	6	10	0	162	**2.369**
Rheden	3.082	0	50	35	9	15	0	147	**3.339**
Rozendaal	147	46	3	2	1	1	0	-15	**186**
Scherpenzeel	613	0	10	7	2	3	0	35	**670**
Wageningen	2.970	41	48	35	9	15	0	-6	**3.112**
Westervoort	811	0	12	10	3	4	0	93	**933**
Zevenaar	3.207	0	50	36	10	16	-20	-71	**3.228**
Totaal	**53.093**	**215**	**844**	**571**	**150**	**250**	**-20**	**0**	**55.103**

De specifieke afspraken hebben betrekking op de verkoop van de brandweerkazerne Pannerden aan de gemeente Zevenaar. Hierdoor dalen de exploitatielasten van VGGM en stijgen deze voor deze gemeente. Om die reden wordt de gemeentelijke bijdrage aangepast, leidend tot een budgetneutrale transactie voor beide partijen.

2b. Gemeentelijke bijdrage Bevolkingszorg

De verdeling van de gemeentelijke bijdrage voor bevolkingszorg is gebaseerd op een tarief van € 1,14 (2024: € 1,12) per inwoner. Op basis van het totaal aantal inwoners per 1 januari 2023 is de bijdrage per gemeente als volgt:

In € x 1.000	Inwoners 1-1-2023	Kader 2024	loon/prijs 2025	Mutatie Inwoners	**Kader 2025**
Arnhem	165.770	184	3	2	**189**
Barneveld	61.655	68	1	1	**70**
Doesburg	11.081	12	0	0	**13**
Duiven	24.937	28	1	0	**28**
Ede	122.012	134	2	2	**139**
Lingewaard	47.220	53	1	0	**54**
Nijkerk	44.975	50	1	1	**51**
Overbetuwe	48.707	54	1	0	**56**
Renkum	31.461	35	1	0	**36**
Rheden	43.570	49	1	0	**50**
Rozendaal	1.754	2	0	0	**2**
Scherpenzeel	10.386	12	0	0	**12**
Wageningen	40.960	45	1	1	**47**
Westervoort	15.114	17	0	0	**17**
Zevenaar	45.042	50	1	0	**51**
Totaal	**714.644**	**791**	14	9	**815**

2c. Gemeentelijke bijdrage GGD

De verdeling van de gemeentelijke bijdrage GGD is gebaseerd op een tarief van € 25,45 (2024: € 22,60) per inwoner. Op basis van het totaal aantal inwoners per 1 januari 2023 is de bijdrage per gemeente als volgt:

In € x 1.000	Inwoners 1-1-2023	Kader 2024	loon/prijs 2025	Mutatie Inwoners	basis op orde agz	versterking agz	basis op orde jgz	continuiteit jgz	Versterking BV 2025	functie-waardering	**Kader 2025**
Arnhem	165.770	3.704	60	41	-128	393	-166	192	99	23	**4.219**
Barneveld	61.655	1.369	22	23	-47	146	-61	71	37	9	**1.569**
Doesburg	11.081	249	4	1	-9	26	-11	13	7	2	**282**
Duiven	24.937	564	9	0	-19	59	-25	29	15	3	**635**
Ede	122.012	2.712	44	44	-94	289	-121	140	73	17	**3.105**
Lingewaard	47.220	1.061	17	6	-37	112	-47	55	28	7	**1.202**
Nijkerk	44.975	1.001	16	15	-35	107	-45	52	27	6	**1.145**
Overbetuwe	48.707	1.091	18	10	-38	115	-49	56	29	7	**1.240**
Renkum	31.461	709	11	2	-24	75	-32	37	19	4	**801**
Rheden	43.570	982	16	3	-34	103	-44	51	26	6	**1.109**
Rozendaal	1.754	40	1	0	-1	4	-2	2	1	0	**45**
Scherpenzeel	10.386	233	4	2	-8	25	-10	12	6	1	**264**
Wageningen	40.960	903	15	22	-31	97	-40	47	25	6	**1.042**
Westervoort	15.114	338	5	4	-12	36	-15	17	9	2	**385**
Zevenaar	45.042	1.009	16	9	-35	107	-45	52	27	6	**1.146**
Totaal	**714.644**	**15.964**	**257**	**181**	**-551**	**1.694**	**-713**	**826**	**429**	**100**	**18.187**

2d. Budgettair kader bijdrage JGZ 0-4

De verdeling van de gemeentelijke bijdrage JGZ 0-4 is gebaseerd op een tarief van € 82,24 (2024: € 79,77) per jeugdinwoner. Op basis van het aantal 0-18 jarige inwoners per 1 januari 2023 is de bijdrage per gemeente als volgt:

In € x 1.000	inw. 0-18 1-1-2023	**Kader 2025**	loon/prijs 2025	Mutatie Inwoners	basis op orde jgz	continuiteit jgz	**Kader 2025**
Arnhem	30.022	**2.384**	42	11	-203	235	**2.469**
Barneveld	15.773	**1.238**	22	21	-107	124	**1.297**
Doesburg	1.662	**135**	2	-3	-11	13	**137**
Duiven	4.428	**359**	6	-5	-30	35	**364**
Ede	26.206	**2.067**	37	24	-178	205	**2.155**
Lingewaard	9.018	**724**	13	-5	-61	71	**742**
Nijkerk	9.731	**774**	14	3	-66	76	**800**
Overbetuwe	10.076	**804**	14	0	-68	79	**829**
Renkum	5.247	**422**	7	-3	-36	41	**432**
Rheden	7.258	**583**	10	-4	-49	57	**597**
Rozendaal	405	**33**	1	-1	-3	3	**33**
Scherpenzeel	2.384	**187**	3	4	-16	19	**196**
Wageningen	5.880	**461**	8	8	-40	46	**484**
Westervoort	2.754	**217**	4	3	-19	22	**226**
Zevenaar	7.761	**619**	11	0	-53	61	**638**
Totaal	**138.605**	**11.005**	**195**	**51**	**-940**	**1.086**	**11.399**

2e. Budgettair kader bijdrage RVP

De verdeling van de gemeentelijke bijdrage RVP is gebaseerd op een tarief van € 15,17 (2024: € 13,69) per jeugdinwoner. Op basis van het aantal 0-18 jarige inwoners per 1 januari 2023 is de bijdrage per gemeente als volgt:

In € x 1.000	inw. 0-18 1-1-2023	**Kader 2024**	loon/prijs 2025	Maternale kinkhoest	Mutatie Inwoners	**Kader 2025**
Arnhem	30.022	**409**	6	38	2	**456**
Barneveld	15.773	**212**	3	20	4	**239**
Doesburg	1.662	**23**	0	2	0	**25**
Duiven	4.428	**62**	1	6	-1	**67**
Ede	26.206	**355**	6	33	4	**398**
Lingewaard	9.018	**124**	2	11	-1	**137**
Nijkerk	9.731	**133**	2	12	0	**148**
Overbetuwe	10.076	**138**	2	13	0	**153**
Renkum	5.247	**72**	1	7	-1	**80**
Rheden	7.258	**100**	2	9	-1	**110**
Rozendaal	405	**6**	0	1	0	**6**
Scherpenzeel	2.384	**32**	1	3	1	**36**
Wageningen	5.880	**79**	1	7	1	**89**
Westervoort	2.754	**37**	1	4	1	**42**
Zevenaar	7.761	**106**	2	10	0	**118**
Totaal	**138.605**	**1.889**	**29**	**176**	**9**	**2.103**

2f. Totale bijdrage per gemeente

Alle bovengenoemde bijdragen leiden tot de volgende totale bijdrage 2025 per gemeente:

	GGD	JGZ 0-4	RVP	Bev. Zorg	BRW	TOTAAL
Arnhem	€ 4.218.847	€ 2.469.009	€ 455.434	€ 188.978	€ 15.887.093	€ 23.219.361
Barneveld	€ 1.569.120	€ 1.297.172	€ 239.276	€ 70.287	€ 4.497.850	€ 7.673.705
Doesburg	€ 282.011	€ 136.683	€ 25.213	€ 12.632	€ 825.428	€ 1.281.967
Duiven	€ 634.647	€ 364.159	€ 67.173	€ 28.428	€ 1.529.293	€ 2.623.700
Ede	€ 3.105.205	€ 2.155.181	€ 397.545	€ 139.094	€ 9.486.340	€ 15.283.365
Lingewaard	€ 1.201.749	€ 741.640	€ 136.803	€ 53.831	€ 3.026.952	€ 5.160.975
Nijkerk	€ 1.144.614	€ 800.277	€ 147.619	€ 51.272	€ 2.781.268	€ 4.925.050
Overbetuwe	€ 1.239.593	€ 828.650	€ 152.853	€ 55.526	€ 3.231.642	€ 5.508.264
Renkum	€ 800.682	€ 431.513	€ 79.597	€ 35.866	€ 2.368.913	€ 3.716.571
Rheden	€ 1.108.857	€ 596.898	€ 110.104	€ 49.670	€ 3.338.724	€ 5.204.253
Rozendaal	€ 44.639	€ 33.307	€ 6.144	€ 2.000	€ 186.016	€ 272.106
Scherpenzeel	€ 264.324	€ 196.060	€ 36.165	€ 11.840	€ 670.094	€ 1.178.483
Wageningen	€ 1.042.432	€ 483.571	€ 89.200	€ 46.694	€ 3.112.452	€ 4.774.349
Westervoort	€ 384.651	€ 226.489	€ 41.778	€ 17.230	€ 933.054	€ 1.603.202
Zevenaar	€ 1.146.319	€ 638.265	€ 117.734	€ 51.348	€ 3.227.907	€ 5.181.573
	€ 18.187.690	**€ 11.398.874**	**€ 2.102.638**	**€ 814.696**	**€ 55.103.026**	**€ 87.606.924**

2g. Aantallen inwoners en OOV percentage

In bovenstaande bijlagen zijn de volgende basisgegevens gehanteerd:

Aantallen Inwoners	per 1 januari 2022		per 1 januari 2023		OOV percentage	
	0-18 jarigen	# inwoners	0-18 jarigen	# inwoners	2022	2023
Arnhem	29.888	163.888	30.022	165.770	25,77%	25,92%
Barneveld	15.516	60.584	15.773	61.655	9,05%	8,61%
Doesburg	1.695	11.036	1.662	11.081	1,55%	1,63%
Duiven	4.496	24.946	4.428	24.937	3,23%	3,04%
Ede	25.906	119.986	26.206	122.012	17,15%	16,49%
Lingewaard	9.079	46.963	9.018	47.220	5,44%	5,79%
Nijkerk	9.697	44.311	9.731	44.975	5,49%	5,43%
Overbetuwe	10.076	48.266	10.076	48.707	6,18%	6,25%
Renkum	5.287	31.358	5.247	31.461	4,13%	4,45%
Rheden	7.312	43.435	7.258	43.570	6,18%	6,48%
Rozendaal	412	1.756	405	1.754	0,40%	0,37%
Scherpenzeel	2.338	10.317	2.384	10.386	1,24%	1,31%
Wageningen	5.780	39.939	5.880	40.960	6,14%	6,13%
Westervoort	2.717	14.944	2.754	15.114	1,68%	1,86%
Zevenaar	7.761	44.645	7.761	45.042	6,38%	6,24%
Totaal	**137.960**	**706.374**	**138.605**	**714.644**		

Bijlage 3: Geprognotiseerde balans

Balans Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
ACTIVA						
Vaste activa						
Materiele vaste activa						
Grond	717	717	684	684	684	684
Gebouwen	2.999	2.898	2.822	2.527	2.840	2.681
Vervoermiddelen	24.208	32.021	33.836	31.434	31.763	32.399
Machines, apparaten en installaties	10.634	15.996	15.516	13.768	13.637	11.626
Onderhanden werk	1.088	0	0	0	0	0
	39.646	51.632	52.858	48.413	48.924	47.390
Financiele vaste activa						
Waarborgsommen	59	24	24	24	24	24
Totaal vaste activa	39.705	51.656	52.882	48.437	48.948	47.414
Vlottende activa						
Voorraden	48	48	48	48	48	48
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar						
Vorderingen op openbare lichamen	3.272	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	5.715	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Rekening courant niet financiele instellingen	213	0	0	0	0	0
Overige vorderingen	4.710	4.100	4.100	4.100	4.100	4.100
	13.910	8.100	8.100	8.100	8.100	8.100
Liquide middelen						
Banksaldi	20	10	10	10	10	10
Kas	1	1	1	1	1	1
	21	11	11	11	11	11
Overlopende activa						
Overige nog te ontvangen/vooruitbetaald	4.510	3.800	3.800	3.800	3.800	3.800
Totaal vlottende activa	18.489	11.959	11.959	11.959	11.959	11.959
TOTAAL ACTIVA	**58.196**	**63.617**	**64.841**	**60.396**	**60.907**	**59.373**

Balans Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
PASSIVA						
Vaste passiva						
Eigen vermogen						
Algemene reserves	1.453	1.453	1.453	1.453	1.453	1.453
Bestemmingsreserves	6.126	5.074	4.849	4.624	4.452	4.337
Gerealiseerd resultaat	1.730	0	0	0	0	0
	9.309	6.527	6.302	6.077	5.905	5.790
Voorzieningen	5.885	5.667	5.573	5.558	5.529	5.514
Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar						
Onderhandse leningen	15.277	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
	15.277	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal vaste passiva	30.471	27.194	26.875	26.635	26.434	26.304
Vlottende passiva						
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar						
Overige kasgeldleningen (sluitpost)	0	15.423	16.966	12.762	13.473	12.071
Overige schulden	9.499	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
	9.499	20.423	21.966	17.762	18.473	17.071
Overlopende passiva						
Verplichtingen in het begrotingsjaar opgebouwd die in het volgend begrotingsjaar tot betaling komen	8.233	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500
Overige vooruitontvangen bedragen	9.993	8.500	8.500	8.500	8.500	8.500
	18.226	16.000	16.000	16.000	16.000	16.000
Totaal vlottende passiva	27.725	36.423	37.966	33.762	34.473	33.071
TOTAAL PASSIVA	**58.196**	**63.617**	**64.841**	**60.396**	**60.907**	**59.373**

Bijlage 4: Reserves en voorzieningen

Algemene reserves

Bedragen x € 1.000	Saldo 31-12-2023	Toevoeging 2024	Besteding 2024	Saldo 31-12-2024	Toevoeging 2025	Besteding 2025	Saldo 31-12-2025	Verwachting ultimo 2026	2027	2028
Algemene reserve	1.453	0	0	1.453	0	0	1.453	1.453	1.453	1.453
Totaal	**1.453**	**0**	**0**	**1.453**	**0**	**0**	**1.453**	**1.453**	**1.453**	**1.453**

Bestemmingsreserves

Bedragen x € 1.000	Saldo 31-12-2023	Toevoeging 2024	Besteding 2024	Saldo 31-12-2024	Toevoeging 2025	Besteding 2025	Saldo 31-12-2025	Verwachting ultimo 2026	2027	2028
Reserve Aanvaardbare kosten AGM	3.012	0	0	3.012	0	0	3.012	3.012	3.012	3.012
Reserve Onderhoud kazernes	767	0	100	667	0	100	567	467	367	267
Reserve Activa Brandweer Ede	346	0	100	246	0	100	146	46	0	0
Reserve Arbeidshygiene Brandweer	82	0	82	0	0	0	0	0	0	0
Reserve JGZ	1.058	0	0	1.058	0	0	1.058	1.058	1.058	1.058
Reserve Onderhoud consultatiebureaus	116	0	25	91	0	25	66	41	16	0
Reserve Reorganisatie Bedrijfsvoering	397	0	397	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Verdeelsleutels	215	0	215	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Uitgestelde werkzaamheden BRW / BV	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Bevolkingszorg	132	0	132	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Bedrijfsvoering	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	**6.126**	**0**	**1.052**	**5.074**	**0**	**225**	**4.849**	**4.624**	**4.452**	**4.337**

Voorzieningen

Bedragen x € 1.000	Saldo 31-12-2023	Toevoeging 2024	Besteding 2024	Saldo 31-12-2024	Toevoeging 2025	Besteding 2025	Saldo 31-12-2025	Verwachting ultimo 2026	2027	2028
Voorziening Personeelsaangelegenheden	359	0	205	153	0	94	59	44	15	0
Voorziening Reorganisatie bedrijfsvoering	12	0	12	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening PLB -AGM	1.790	0	0	1.790	0	0	1.790	1.790	1.790	1.790
Voorziening FLO	1.941	0	0	1.941	0	0	1.941	1.941	1.941	1.941
Voorziening Spaarverlof	673	0	0	673	0	0	673	673	673	673
Voorziening Meerkostenregeling Corona	727	0	0	727	0	0	727	727	727	727
Voorziening Specifieke Uitkeringen	382	0	0	382	0	0	382	382	382	382
Totaal	**5.885**	**0**	**217**	**5.667**	**0**	**94**	**5.573**	**5.558**	**5.529**	**5.514**

Bijlage 5: Meerjaren investeringsplan 2024 – 2028

Uitgangspunten voor het meerjaren investeringsplan zijn:

- Vervanging van huidige materieel op basis van verwachte levensduur
- Realiseren van het regionale materieelplan ten behoeve van het regionale dekkingsplan

Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Programma GGD						
Bouwkundige aanpassingen	0	0	0	0	0	50
ICT middelen	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsmiddelen	115	277	136	26	50	0
Voertuigen	0	0	45	38	0	0
Totaal programma GGD	**115**	**277**	**181**	**64**	**50**	**50**
Programma Brandweerzorg						
Bouwkundige aanpassingen	0	0	0	0	0	0
ICT middelen	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsmiddelen	1.753	5.188	1.692	2.054	458	1.645
Voertuigen	2.267	10.041	5.700	494	3.590	4.280
Totaal programma Brandweerzorg	**4.020**	**15.228**	**7.392**	**2.548**	**4.048**	**5.925**
Programma Crisisbeheersing						
Bouwkundige aanpassingen	0	0	0	0	0	0
ICT middelen	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsmiddelen	50	153	0	47	50	0
Voertuigen	264	0	0	0	0	0
Totaal programma Crisisbeheersing	**315**	**153**	**0**	**47**	**50**	**0**
Programma Ambulance zorg						
Bouwkundige aanpassingen	35	0	293	0	0	0
ICT middelen	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsmiddelen	1.796	942	235	170	620	0
Voertuigen	798	1.581	93	1.148	960	800
Totaal programma Ambulance zorg	**2.629**	**2.523**	**621**	**1.318**	**1.580**	**800**
Programma Bedrijfsvoering						
Bouwkundige aanpassingen	101	186	195	0	650	110
ICT middelen	1.189	2.635	1.877	669	2.680	530
Bedrijfsmiddelen	250	540	362	102	688	410
Voertuigen	0	40	40	0	0	45
Totaal programma Bedrijfsvoering	**1.539**	**3.400**	**2.474**	**771**	**4.018**	**1.095**
Totaal investeringen	**8.618**	**21.582**	**10.667**	**4.748**	**9.746**	**7.870**

Bijlage 6: Taakvelden

Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023			Begroting 2024			Gew. Begr. 2024			Begroting 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Volksgezondheid	87.492	77.698	**9.794**	76.462	66.736	**9.726**	78.714	67.869	**10.845**	81.059	69.911	**11.148**
Crisisbeheersing en brandweer	60.969	47.203	**13.767**	65.996	50.715	**15.281**	66.185	51.650	**14.535**	68.839	53.330	**15.509**
Treasury	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Overhead	2.351	24.408	**-22.058**	990	26.438	**-25.447**	1.030	27.462	**-26.432**	729	27.611	**-26.882**
Overige baten en lasten	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Saldo van baten en lasten	**150.812**	**149.309**	**1.503**	**143.448**	**143.888**	**-440**	**145.929**	**146.980**	**-1.052**	**150.627**	**150.852**	**-225**
Mutatie reserves	227	0	**227**	440	0	**440**	1.052	0	**1.052**	225	0	**225**
Resultaat	**151.039**	**149.309**	**1.730**	**143.888**	**143.888**	**0**	**146.980**	**146.980**	**0**	**150.852**	**150.852**	**0**

Bedragen x € 1.000	Raming 2026			Raming 2027			Raming 2028		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Volksgezondheid	81.488	69.911	**11.577**	81.917	69.911	**12.006**	81.917	69.901	**12.016**
Crisisbeheersing en brandweer	69.241	53.161	**16.080**	69.812	53.161	**16.651**	69.812	53.161	**16.651**
Treasury	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Overhead	729	28.611	**-27.882**	729	29.558	**-28.829**	729	29.511	**-28.782**
Overige baten en lasten	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Saldo van baten en lasten	**151.458**	**151.683**	**-225**	**152.458**	**152.629**	**-171**	**152.458**	**152.574**	**-116**
Mutatie reserves	225	0	**225**	171	0	**171**	116	0	**116**
Resultaat	**151.683**	**151.683**	**0**	**152.629**	**152.629**	**0**	**152.574**	**152.574**	**0**

Bijlage 7: Risico's in relatie tot toekomstbestendigheid

Risico	*Knelpunt*	*Maatregel en kosten*
VGGM heeft een relatief hoge gemiddelde leeftijd, komende jaren gaan veel medewerkers met pensioen. Jonge medewerkers hebben een andere kijk op werk- en ontwikkeling wat veelal niet meer leidt tot levenslange dienstverbanden. Deze ontwikkeling leidt tot een hogere uitstroom van medewerkers, leidend tot risico's in de taakuitvoering. Om dit risico te beheersen is een andere HRM dienstverlening noodzakelijk. Denk hierbij aan zaken als het vorm geven aan een strategische personeelsplanning, duurzame inzetbaarheid en moderne wijze van arbeidsmarktbenadering.	De invulling van de HRM dienstverlening binnen VGGM is niet voldoende geëquipeerd om de organisatie handvatten te bieden om te kunnen anticiperen op de geschetste ontwikkelingen.	Onderdeel van de middellange termijn agenda.
Aan medewerkers worden steeds hogere eisen aan opleiding, bekwaamheid en functieontwikkeling gesteld. Het risico op het niet ontwikkelen van medewerkers is dat ze niet meer gecertificeerd zijn om hulpverlening te verrichten of dat de productiviteit achteruitgaat. Om dit risico te beheersen is een verandering van HRM dienstverlening noodzakelijk. Denk hierbij aan continue focus op scholing, ontwikkeling en actualiseren van het functiehuis.	De invulling van de HRM dienstverlening binnen VGGM is niet voldoende geëquipeerd om de organisatie handvatten te bieden om te kunnen anticiperen op de geschetste ontwikkelingen.	Onderdeel van de middellange termijn agenda.
Diverse automatiseringssystemen die VGGM gebruikt zijn verouderd en worden op (korte) termijn niet meer ondersteund door de leverancier. Hiermee loopt VGGM het risico bepaalde systemen niet meer te kunnen gebruiken, leidend tot arbeidsintensieve workarounds of het niet meer kunnen beschikken over informatie benodigd om de juiste hulpverlener op het juiste moment op de juiste plaats in te zetten.	Nieuwe applicaties zijn over het algemeen (fors) duurder dan de huidige begrote automatiseringskosten, veelal het gevolg van een fee per gebruiker of transactie.	Onderdeel van de middellange termijn agenda.
De processen en procedures binnen VGGM zijn minimaal vastgelegd en beperkt organisatie breed afgestemd. Doordat medewerkers lang eenzelfde taak uitvoeren verloopt dit zonder problemen, echter bij verloop van medewerkers, ontwikkeling binnen het eigen vakgebied of bredere integrale inzet door bijvoorbeeld crises, zijn tekortkomingen zichtbaar, leidend tot het risico dat wordt beschikt over onvoldoende of onjuiste informatie benodigd om de juiste hulpverlener op het juiste moment op de juiste plaats in te zetten. Extra inzet op procesverbetering en kwaliteitsborging is noodzakelijk om dit risico te beheersen.	Binnen VGGM is minimale capaciteit beschikbaar voor procesverbetering en kwaliteitsborging.	Naar verwachting van de directie zal op dit thema een achterstand ingehaald moeten worden, naast een meer structurele inbedding van kwaliteitszorg en omvang van ondersteunende functies. Onderdeel van de middellange termijn agenda.
VGGM gebruikt verschillende ICT-systemen ter ondersteuning van haar bedrijfsvoeringsprocessen. Deze systemen zijn gericht op de functionele toepassing van het specifieke team of afdeling. In voorkomende gevallen worden de processen middels end user applicaties, zoals Excel, ondersteund. Met name teamoverstijgende processen zijn hierdoor niet of gefragmenteerd gekoppeld, leidend tot onvoldoende informatie, onbetrouwbare data ten behoeve van controle-, besluitvormings- en verantwoordingsprocessen.	Onderdeel van de middellange termijn agenda.	Onderdeel van de middellange termijn agenda.
Binnen VGGM zijn, vanuit een historische context, verschillende rollen bij eenzelfde functionaris belegd. Het gevolg is dat noodzakelijke functiescheiding op cruciale onderdelen niet is aangebracht, rolonduidelijkheid bestaat en in voorkomende gevallen onvoldoende capaciteit is georganiseerd om de rollen op een adequate wijze vorm te geven. Daarnaast worden bepaalde rollen in crisissituaties niet meer uitgevoerd door de volledige aandacht voor de crisis. Het risico bestaat dat reguliere sturingsprocessen onvoldoende kunnen worden uitgevoerd.	Onderdeel van de middellange termijn agenda	Onderdeel van de middellange termijn agenda

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) verzorgt Ambulance, Brandweer, GGD en GHOR voor de gemeenten van Gelderland-Midden

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
Postbus 5364
6802 EJ ARNHEM
T 0800 8446 000
E info@vggm.nl
I www.vggm.nl

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

www.vggm.nl

Jaarverslag 2023

Vastgesteld Algemeen Bestuur 3 april 2024

Vastgesteld AB

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Inhoudsopgave

Inhoud

1		Jaarverslag	4
	1.1	Programma Crisisbeheersing	4
	1.2	Programma Brandweer (voorheen Brandweerzorg)	9
	1.3	Programma GGD	21
	1.4	Programma Ambulancezorg	33
	1.5	Programma Bedrijfsvoering	38
	1.6	Programma COVID-19	43
2		Paragrafen	45
	2.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	45
	2.2	Onderhoud kapitaalgoederen	49
	2.3	Verbonden partijen	50
	2.4	Financiering	53
	2.5	Opvang ontheemden Oekraïne	56
	2.6	Bedrijfsvoering	57
3		Jaarrekening	58
	3.1	Balans en toelichting	58
	3.2	Overzicht van baten en lasten	60
	3.3	Waarderingsgrondslagen	61
	3.4	Toelichting op de balans	63
	3.5	Toelichting op de baten en lasten	73
	3.6	Normering topinkomens	78
	3.7	Verantwoording in het kader van SISA	79
	3.8	Rechtmatigheidsverantwoording	80
	3.9	Overige	81
	3.10	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	82
4		Bijlagen	89

Digitale toegankelijkheid

Dit document voldoet niet aan de toegankelijkheidseisen voor digitale informatie volgens de Web Content Accessibility Guidelines (WCAG 2.1). Als u meer informatie over het rapport wilt, of alsnog een toegankelijke complete versie van een rapport, kunt u contact opnemen met de auteurs via telefoonnummer 0800 8446 000. Als u ondanks de maatregelen die wij al hebben genomen een toegankelijkheidsprobleem ervaart, laat het ons dan weten. De contactmanieren en toegankelijkheidsverklaringen vindt u op: https://vggm.nl/digitale-toegankelijkheid

Voorwoord

In het begin van 2023 waren veel inwoners bezorgd over hoge kosten voor levensonderhoud en met name de kosten voor energie. VGGM zag door sterke prijsinflatie personeels-, onderhouds- en kapitaallasten sterk toenemen. De begroting voor 2023 is daarom bijgesteld naar het nieuwe prijsniveau.

Net als in 2022 leidde de krappe arbeidsmarkt tot veel openstaande vacatures, onder meer als het gaat om de werving van toezichthouders en BRZO-inspecteurs. Binnen de afdeling Jeugdgezondheidszorg is het gelukt om het niveau van dienstverlening terug te brengen tot het basisniveau. Er is een bestuurlijk traject in gang gezet om te komen tot een toekomstbestendige Jeugdgezondheidszorg en Algemene Gezondheidszorg.

Ook op het gebied van de toekomstbestendigheid van de bedrijfsvoering is een meerjarig versterkingsprogramma opgesteld dat vanaf 2024 uitwerking krijgt. Om van de kant af te komen is in 2023 gewerkt aan het opzetten van de programma-organisatie die de verandering de komende jaren begeleidt. Daarbij is de projectstructuur in samenspraak met het bestuur vastgesteld. Daarnaast is de basis gelegd voor de nieuwe governance, die in 2024 zijn uitwerking krijgt in een gewijzigde gemeenschappelijke regeling.

Een groot succes was de succesvolle inwerkingtreding van de nieuwe meldkamer in Apeldoorn op 21 maart. De afronding van een traject waar meer dan 12 jaar voorbereiding aan vooraf is gegaan.

Een bijzonder incident met grote landelijke impact was de Brand Presikhaaf (in Arnhem) in juni. Het brandonderzoek wijst uit dat de brandweer op dit moment niet in staat is om branden bij woningen met dergelijke 'dubbele wand- en dakconstructies', met de huidige middelen adequaat te bestrijden. Dit verdient landelijke aandacht en wordt geadresseerd aan Brandweer Nederland en het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV). Deze conclusie versterkt de noodzaak om bij de energietransitie voldoende aandacht te hebben voor veiligheid. Energietransitie en ook klimaatverandering zijn ontwikkelingen waar VGGM zich toe dient te verhouden. Voor wat betreft het risico op natuurbrand was er in 2023 veel aandacht vanuit de landelijke politiek om te komen tot een versnelde aanpak door alle partijen

Er is echter veel meer dat ons het afgelopen jaar heeft beziggehouden. Een jaar waarin we wederom 24 uur per dag, 7 dagen per week klaar stonden voor de veiligheid en gezondheid van onze inwoners. Dit komt terug in het voorliggende jaarverslag. Dit jaarverslag start met toelichting op de ontwikkelingen en resultaten die binnen onze programma’s zijn gerealiseerd. Hoofdstuk 2 gaat nader in op de (financiële) weerbaarheid van de organisatie aan de hand van risico’s, vermogenspositie en naleving van financiële wet- en regelgeving. In hoofdstuk 3 is de jaarrekening opgenomen.

Anton Slofstra en Henk Bril
Directie VGGM

1 Jaarverslag

1.1 Programma Crisisbeheersing

1.1.1 Veiligheidsregio taken (voorheen multi taken)

Doorontwikkeling crisisbeheersing

- Verschillende ontwikkelingen hebben duidelijk gemaakt dat de crisisbeheersing versterkt moet worden. Dit is ook landelijk onderkend. De reorganisatie van brandweer en crisisbeheersing voor Gelderland-Midden is eind 2023 afgerond. Op 1 maart 2024 gaat de nieuwe organisatie, met een aparte afdeling crisisbeheersing, formeel van start. Op deze manier ontstaat een sterkere positionering van de crisisbeheersing en een betere informatiepositie van de Veiligheidsregio.

Afgelopen jaar is verder gewerkt aan de doorontwikkeling van de informatievoorziening met het Veiligheids Informatie Knooppunt (VIK) en Informatie gestuurde veiligheid (IGV). Dat gebeurde op 3 niveaus:

- Intern VGGM: er is onder andere ingezet op verdere bekendmaking en promotie van het VIK, het inzichtelijk krijgen van de piketroosters van crisisfunctionarissen, het beschikbaar krijgen van data op een geografische kaart en het opzetten van een VIK Portaal
- Oost 5: in 2023 is het programma Informatie gestuurde veiligheid (IGV) Oost5 gestart. Het doel van het programma is om de informatiepositie van de veiligheidsregio's in Oost5 individueel en collectief te versterken
- Landelijk: behalve in de samenwerking op Oost5 is ook geïnvesteerd in landelijke samenwerking in het zogenoemde traject KCR2 (Knooppunt Coördinatie Regio's Rijk)

Op 15 november 2023 organiseerden wij onze netwerkdag crisisbeheersing met als thema 'Toekomst van Crisisbeheersing'. Bijna 200 deelnemers van meer dan 40 netwerkpartners kwamen samen in Koninklijke Burgers' Zoo & Safari Meeting Centre. We kijken terug op een zeer geslaagde dag. Samen zijn we voorbereid op toekomstige crises.

Grootschalige incidenten

In 2023 hebben 8 GRIP1 incidenten plaatsgevonden en 1 GRIP2 incident. (2022: 9 GRIP1 en geen GRIP2).

- In januari worden bij een brand in een woning in Arnhem twee dodelijke slachtoffers aangetroffen. De complexiteit van de panden maakt dat een lange inzet van hulpdiensten noodzakelijk is
- In februari staat in Heteren een bedrijfspand in brand, waarbij asbest en deeltjes van zonnepanelen vrijkomen. Het bedrijventerrein waarop het bedrijf gelegen is, is het grootste deel van de dag afgesloten
- In maart ontstaat een uitslaande brand in een appartement in Ede. De flat wordt ontruimd
- In juni ontstaat een brand op het dak van een zorginstelling in Arnhem. Het pand kon snel en efficiënt ontruimd worden
- Ook in juni worden twee verdachte pakketjes gevonden bij een winkelcentrum in Arnhem. Het gaat daadwerkelijk om explosieven en de EOD wordt ingezet
- In juni vindt een zeer grote brand plaats in een huizenblok in Arnhem. Door aangebrachte isolatie is de brand moeilijk te bestrijden en worden meerdere omliggende huizen en flats ontruimd. Uiteindelijk zijn vier woningen volledig verloren gegaan als gevolg van de brand en enkele andere huizen zijn zwaar beschadigd. Deze brand is opgeschaald naar GRIP2
- In augustus ontstaat een warmwaterlekkage in ziekenhuis Rijnstate in Arnhem. Hierdoor ligt een deel van het ziekenhuis stil
- Half december ontstaat een brand in Doorwerth. Een aantal woningen wordt ontruimd
- Vlak voor de kerst wordt een mogelijk explosief aangetroffen aan de deur van een woning in het centrum van Arnhem

Al deze incidenten worden geëvalueerd conform de vastgestelde evaluatiesystematiek.

Meldkamer

Op 21 maart 2023 heeft de migratie plaatsgevonden van de meldkamers in Arnhem, Hengelo en Apeldoorn naar de gloednieuwe meldkamer Oost-Nederland in Apeldoorn. Daarna is door de meldkamer en de liaisons

crisisbeheersing van de meldkamer gezamenlijk gewerkt aan het oplossen van kinderziektes en zaken die nog niet goed genoeg geregeld waren.

Multidisciplinair Oefenen, Trainen en Opleiden (MOTO)
In 2023 is een volledig MOTO-programma gedraaid, dat heeft geleid tot de volgende oefeningen:

- 6 multi realistische oefeningen (2022: 6)
- 6 CoPI-oefeningen (2022: 5)
- 20 multi virtual reality oefeningen (2022: 20)
- 4 regionaal operationeel team oefeningen (2022: 4)
- 15 gemeentelijke beleidsteam oefeningen (2022: 9)
- 0 opleidingsmomenten voor beleidsteams en bestuurders (2022: 4)
- 1 systeemtest
- Tientallen trainingen van multi functionarissen, zoals Regionaal Operationeel Leiders en informatiemanagers

Multi planvorming
In 2023 is bestaande planvorming herzien en nieuwe planvorming gerealiseerd.
Herziening planvorming:

- Rampbestrijdingsplan militaire vliegbasis Deelen
- Coördinatieplan natuurbrand
- 8 coördinatieplannen Brzo
- Incidentbestrijdingskaart grootschalige ontruiming recreatieparken Otterlo-Zuid
- Incidentbestrijdingskaart grootschalige ontruiming Burgers' Zoo en Openluchtmuseum
- Multi kaart digitale verstoring

Realisatie planvorming

- Incidentbestrijdingskaart grootschalige ontruiming recreatieparken Garderen-West
- Incidentbestrijdingskaart grootschalige ontruiming recreatieparken Kootwijk

Door de afwikkeling van de Oekraïnecrisis en de reorganisatie brandweer en crisisbeheersing is het jaarplan niet volledig uitgevoerd. Zo is niet gewerkt aan de implementatie van flexibilisering GRIP, de doorontwikkeling op kwaliteit en de heroriëntatie op planvorming.
Daarnaast is een aantal zaken later gestart. Daardoor zijn deze niet – zoals gepland – in 2023 gereed, maar hebben ze een doorloop in 2024.

1.1.2 Bevolkingszorg

Gemeenten zijn samen met politie, brandweer en GHOR verantwoordelijk voor rampenbestrijding en crisisbeheersing. Specifieker: de gemeenten zijn procesverantwoordelijk voor de Bevolkingszorg. Door middel van een convenant werken de gemeenten van Gelderland-Midden slim en nauw samen op het gebied van Bevolkingszorg. Deze gemeentelijke samenwerking wordt voor de bedrijfsvoering ondersteund door VGGM.

In 2023 is een vervolg gegeven aan de inzet van het Team Opvang Vluchtelingen Oekraïne zoals dat in 2022 is opgezet. 2023 heeft daarbij in het teken gestaan van de voorbereiding op én de overdracht van de taken naar de coördinerende gemeente. Deze overdracht heeft op 1 oktober plaatsgevonden.
Vanaf 1 juli 2023 is de veiligheidsregio gestopt met de crisisnoodopvang voor asielzoekers. Deze is weer volledig overgenomen door het COA.

In de governance van Bevolkingszorg zijn, ter versterking van de structuur, enkele wijzigingen doorgevoerd. De nieuwe werkinstructie voor de coördinerend Functionaris Gemeenten en het oprichten van een Kopgroep Bevolkingszorg zijn hier voorbeelden van. Beiden dragen bij aan een sterkere verbinding tussen Bevolkingszorg en de gemeentesecretarissen van onze 15 gemeenten.

Ten aanzien van de inhoud van Bevolkingszorg heeft het Algemeen Bestuur VGGM zich gecommitteerd aan de uitkomsten van het landelijke project Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg. Dit biedt goede handvaten om in 2024 verder te bouwen aan Bevolkingszorg.

Op het onderwerp crisiscommunicatie is in 2023 een project met de naam “Versterken en Verbinden Crisiscommunicatie” uitgevoerd. Door middel van interviews is bij betrokkenen opgehaald op welke manier de verschillende actoren beter kunnen samenwerken rondom het thema crisiscommunicatie. Dit heeft geleid tot een advies dat zich richt op enerzijds de verbinding tussen actoren binnen VGGM en anderzijds het inrichten van een alternatief voor X (voorheen Twitter). Beide adviezen krijgen in 2024 een vervolg.

Vanuit het Regionaal Netwerkteam Bevolkingszorg zijn de volgende activiteiten voor de regionale crisisorganisatie georganiseerd:

- 10 nieuwe mensen opgeleid voor in de regionale bevolkingszorg piketten
- 12 bijscholingen met de verschillende Bevolkingszorg piketten
- 16 piketbijeenkomsten met de verschillende piketten
- 24 bijdragen van (piket)functionarissen Bevolkingszorg in diverse multidisciplinaire oefeningen
- 54 gemeentecollega’s 24/7 beschikbaar en bereikbaar in 10 piketfuncties
- 1 training voor adviseurs crisisbeheersing over noodbevoegdheden
- 1 gecombineerde netwerkdag crisiscommunicatie en Bevolkingszorg
- 10 trainingen crisiscommunicatie en mediatraining voor bestuurders

1.1.3 GHOR

De Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) coördineert bij crises en rampen de opgeschaalde publieke en acute gezondheidszorg in de regio en stuurt op zorgcontinuïteit in de keten. De GHOR werkt daarvoor samen in een groot netwerk met publieke acute en niet-acute zorgpartners.

Zorgrisicoprofiel
In 2023 is het zorgrisicoprofiel opgeleverd. Het zorgrisicoprofiel is een profiel dat weergeeft welke crisistypen het meest relevant zijn voor de geneeskundige zorgpartners in onze regio. Het is belangrijk dat instellingen voor langdurige en acute zorg gezamenlijk voorbereid zijn om bij rampen en crises de noodzakelijke geneeskundige hulp te verlenen. Dit zorgrisicoprofiel gaat ons als zorgketen helpen bij het tijdig signaleren van risico’s die de zorgcontinuïteit kunnen raken, zodat wij met elkaar ook tijdig de juiste maatregelen kunnen treffen. Juist in een tijd waarin de zorg onder druk staat, is het van belang om met elkaar in gesprek te zijn over deze risico’s. Het realiseren van het zorgrisicoprofiel was niet mogelijk zonder input van de betrokken zorgpartners. Het zorgrisicoprofiel is een begin voor verdere samenwerking tussen de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en de ketenpartners in de zorgsector.

Advisering (evenementen en omgevingsveiligheid)
In 2023 heeft de GHOR zich verder voorbereid op de adviserende rol in het kader van de Omgevingswet. Landelijk is gewerkt aan uniforme kaders voor gezondheidskundig advies in het kader van bebouwde omgeving. Na corona is het aantal adviesaanvragen voor evenementen enorm toegenomen en blijft toenemen.

Professionalisering onderwijs
In 2023 is gewerkt aan de verdere professionalisering van het opleiden, trainen, oefenen, evalueren en leren van de crisisfunctionarissen GHOR en functionarissen met sleutelposities bij publieke en acute zorgpartners.

GHOR als onderdeel van de afdeling crisisbeheersing VGGM
In 2023 heeft de GHOR deelgenomen aan de reorganisatie brandweer en crisisbeheersing. Afspraken zijn gemaakt over organisatorische inbedding van de GHOR in de nieuwe afdeling crisisbeheersing.

Overige ontwikkelingen

De GHOR is aan veel verandering onderhevig. Ontwikkelingen vanuit GGD GHOR Nederland, wetsevaluaties/-wijzigingen in relatie tot de positionering van de taken van de DPG, samenwerking binnen de ROAZ-regio's, meldkamerdomein in relatie tot opgeschaalde zorg, en andere landelijke projecten worden gemonitord en vertaald binnen de eigen regio.

Doelenboom

Wat wilden we bereiken?		Wat hebben we bereikt?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties 2023**	**Maatschappelijk effect**
Regie op voorbereiding van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises	Zorginstellingen zijn zich bewust van hun rol en eigen verantwoordelijkheid binnen de zorgketen	Schriftelijke afspraken met acute en niet-acute zorgpartners. Oplevering zorgrisicoprofiel Afstemming in zorg voor Oekraïense vluchtelingen Gezamenlijke monitoring van de zorgketen ten aanzien van continuïteit van zorg Ondersteuning bij onderwijsprogramma zorgketen	Zorgpartners zijn voorbereid op geneeskundige hulpverlening in geval van rampen en crises
Advisering van andere overheden en organisaties op het gebied van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises	Adviseert over crisisbeheersing (het optreden tijdens rampen en crises of (dreigende) verstoring van de zorg continuïteit)	Adviseren en bieden van ondersteuning aan partners in de zorgketen om hun zorgcontinuïteit te garanderen Samen met ziekenhuizen, huisartsen en VVT-coördinatie op doorstroming kwetsbare patiënten	Alle zorgorganisaties kunnen zorg verlenen onder alle omstandigheden, ook tijdens rampen en crises
	Adviseert over risicobeheersing (het voorkomen van rampen en crises)	Bijdragen aan multidisciplinaire advisering over evenementen en infrastructurele projecten aan gemeenten, andere overheden en bedrijven	Beperken gezondheidsschade voor inwoners van Gelderland-Midden
Het 24/7 in staat zijn om tijdens rampen en crises de geneeskundige hulpverlening te coördineren, aan te sturen en te regisseren	24/7 paraatheid van kwalitatief hoogstaande crisisorganisatie	Crisisorganisatie die voldoet aan toetsingskader inspectie J&V Werving en selectie van nieuwe crisisfunctionarissen Beschikbaar hebben van gekwalificeerde crisisfunctionarissen OTO-plan; uitvoeren van activiteiten voor ontwikkeling en blijvende vakbekwaamheid Materieel (vervoer, communicatiemiddelen en kleding) op orde	Efficiënt en effectief optreden van de crisisorganisatie tijdens rampen en crises
	Verbinden van de geneeskundige hulpverlening met openbare orde en veiligheid tijdens crises of rampen	Afstemming tussen gemeenten en zorgpartners voor de inzet van zorg voor vluchtelingen Inzet op samenwerking voor evenementenveiligheid Doorontwikkelen informatie uitwisseling ten tijde van crisis	
In de voorbereiding op en tijdens rampen en crises is specifiek aandacht voor niet of verminderd zelfredzamen. Er wordt daar waar mogelijk gebruikt gemaakt van de veerkracht van de bevolking	Voorkomen en beperken van gezondheidsschade van burgers als gevolg van crises, rampen en zware ongevallen	Inzetten opgeschaalde publieke gezondheid: Psychosociale Hulpverlening, Medische Milieukunde, Infectieziekten, gezondheidsonderzoek Onderwijs toepassen/ vakbekwaam houden van betrokken functionarissen Intensieve voorbereiding met de zorgketen niet acuut: verzorg en verpleeghuizen, thuiszorg, gehandicaptenzorg etc.	Verminderd zelfredzamen worden zo goed mogelijk ondersteund tijdens rampen en crises Er wordt tijdens een ramp en crises, daar waar mogelijk, een beroep gedaan op zelfredzame burgers t.b.v. de groep verminderd en niet zelfredzame burgers

Wat wilden we bereiken?		Wat hebben we bereikt?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties 2023**	**Maatschappelijk effect**
Het doelmatig en doeltreffend inzetten van publieke gezondheidstaken	Ondersteunen van bevoegd gezag bij incidenten met (mogelijke) maatschappelijke onrust	Adviseren van bevoegd gezag en inzetten hulpverlening bij incidenten met (mogelijke) maatschappelijke onrust Inzetten opgeschaalde publieke gezondheid: Psychosociale Hulpverlening, Medische Milieukunde, Infectieziekten, gezondheidsonderzoek, jeugdgezondheidszorg	Inwoners ontvangen de meeste adequate hulp Beperken gezondheidsschade

Wat heeft het programma Crisisbeheersing in totaliteit gekost?

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2022	Begroting 2023	Gew. Begr. 2023	Realisatie 2023
1.1 Crisisbeheersing en brandweer				
Multi	2.731	2.731	4.323	2.965
GHOR	1.247	1.272	1.396	1.140
Bevolkingszorg	1.467	692	861	1.526
Lasten	**5.445**	**4.695**	**6.580**	**5.631**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer				
Gemeentelijke bijdrage	4.400	4.511	4.571	4.571
Rijksbijdragen	1.729	1.100	2.918	2.566
Overige baten	399	172	168	403
Baten	**6.529**	**5.782**	**7.657**	**7.540**
Doorbelasting	-1.076	-1.087	-1.208	-1.215
Resultaat voor bestemming	**8**	**0**	**-132**	**694**
Mutatie reserves	0	0	132	0
Resultaat na bestemming	**8**	**0**	**0**	**694**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**8**	**0**	**0**	**694**

Het resultaat van het programma Crisisbeheersing bedraagt € 0,7 miljoen. De belangrijkste elementen die dit resultaat verklaren zijn:

- Hogere personeels- en overige lasten van € 0,9 miljoen in verband met de coördinatie van de opvang van Oekraïense vluchtelingen en asielzoekers. Tegenover deze hogere lasten staan inkomsten van het ministerie van JenV (€ 0,7 miljoen) en van het COA (€ 0,2 miljoen). Als gevolg van deze activiteiten heeft de geplande doorontwikkeling bevolkingszorg niet de benodigde gekregen, waardoor de reserve van € 133k niet is besteed.
- De Rijksbijdrage voor 2023 is met € 1,4 miljoen toegenomen ten opzichte van vorig jaar ter versterking van de activiteiten Crisisbeheersing. In de begroting is uitgegaan van het volledig besteden van deze middelen. 2023 heeft voornamelijk in het teken gestaan van planvorming om deze extra middelen in te zetten. Hierdoor is € 0,8 miljoen niet besteed. Deze middelen blijven middels een bestedingsverplichting op de balans beschikbaar om een eerste inzet bij toekomstige rampen op te kunnen vangen.
- De lagere lasten op de andere activiteiten binnen het programma crisisbeheersing hebben met name betrekking op personeelskosten. In totaal zijn de personeelskosten € 0,7 miljoen lager dan begroot, met name door vacatureruimte en door medewerkers die het einde van hun loonschaal niet hebben bereikt en indexering.
- Door uitstel van softwareaanschaf en minder oefenen heeft een besparing plaatsgevonden van € 0,2 miljoen.

1.2 Programma Brandweer (voorheen Brandweerzorg)

Reorganisatie brandweer en crisisbeheersing
2023 stond in het teken van de reorganisatie van brandweer en crisisbeheersing. Vorig jaar is de structuur vastgesteld en dit jaar hebben de nieuwe afdelingsmanagers gezamenlijk het organisatie- en implementatieplan vormgegeven. Eind 2023 is de implementatiefase gestart. Voor het programma brandweer betekent dit dat er twee inhoudelijke afdelingen zijn, te weten brandweerzorg en risicobeheersing. Op 1 maart 2024 wordt formeel gestart in de nieuwe structuur.

Een sociaal veilig en gezond werkklimaat
Onder de vlag “Ik, wij, samen de brandweer” is het afgelopen jaar opnieuw aandacht gegeven aan de onderwerpen sociale veiligheid, mentale fitheid, Arbo en Team Collegiale Opvang (TCO). De algemene activiteiten waren gericht op het vergroten van kennis en bewustwording op de thema’s ongewenst gedrag, lichamelijke en/of geestelijke gezondheidsklachten en preventie. Zo is er een thema-avond georganiseerd over het aanspreken van collega’s, er is gecommuniceerd over verwijsmogelijkheden en er is een pilot gestart met een coach sport en welzijn. De activiteiten worden steeds meer op elkaar afgestemd en zijn gericht op één doel: een werkomgeving en cultuur waar iedereen respectvol met elkaar omgaat, zichzelf kan zijn en ook fysiek en mentaal gezond is.

1.2.1 Brandweerzorg (voorheen Operatie)

Ontwikkeling afdeling brandweerzorg
In het kader van de reorganisatie brandweer en crisisbeheersing is halverwege het jaar gestart met de ontwikkeling van de afdeling brandweerzorg. De nieuwe afdeling brandweerzorg gaat bestaan uit 7 teams: de repressieve teams Noord, Midden, Zuidwest en Zuidoost plus de teams Vakbekwaam, Techniek & Logistiek en Advies & Ondersteuning. Om de afdeling in goede banen te leiden is veel tijd en energie gestoken in de organisatieontwikkeling.

Gebiedsgerichte Opkomsttijden (GGO)
Het Veiligheidsberaad heeft in 2022 namens de 25 voorzitters van de veiligheidsregio’s de herziene handreiking ‘Landelijk uniforme systematiek voor dekkingsplannen’, hierna te noemen Gebiedsgerichte Opkomsttijden (GGO) vastgesteld. De nieuwe systematiek is bedoeld om het bestuur beter in staat te stellen keuzes te maken en besluiten te nemen over de inrichting van de brandweerzorg. Met uiteindelijk als doel om zo onze hoogwaardige brandweerzorg in Nederland te behouden en te borgen. In 2023 is het voorstel voor Gelderland-Midden voorbereid. Dat wordt in 2024 voorgelegd aan het AB VGGM ter besluitvorming waarna de implementatie plaatsvindt.

Aanbesteding hulpverleningsvoertuigen (HV-voertuigen)
In 2023 is de aanbesteding voor het vervangen van 3 HV-voertuigen (Arnhem-Noord, Ede-Centrum en Barneveld) gestart. Ook is gekeken naar het optreden van de brandweer bij extreem weer, omdat het belangrijk is om te kijken of onze brandweermensen goed geschoold zijn en/of dat meer specialiseren nodig is. Hierover is een advies opgesteld, dat in 2024 verdere uitwerking krijgt.

Personeel
Werven en behouden van brandweervrijwilligers
Het werven en behouden van brandweervrijwillig personeel is cruciaal voor het operationele werk van de brandweer en een belangrijke uitdaging voor de organisatie. Het behouden van personeel vraagt om een voortdurende inspanning om de vrijwilligers te betrekken, te motiveren en te ondersteunen bij hun ontwikkeling binnen de brandweer. Veel tijd wordt gevraagd van de vrijwilliger: naast de benodigde opleidingen gaat ook veel tijd zitten in training en oefening. Dit naast een reguliere baan en in combinatie met het privéleven. Elk jaar is het best wel weer spannend of er voldoende vrijwilligers binnen de groepen aanwezig zijn.
2023 was een goed jaar. Het totaal aantal repressieve vrijwilligers is in 2023 ten opzichte van 2022 met 10 personen gestegen. Van 801 in 2022 naar 811 in 2023. In 2023 zijn 65 repressieve vrijwilligers ingestroomd en 55 repressieve vrijwilligers uitgestroomd. De vrijwilliger is tevreden over zijn werk bij de brandweer. De reden van vertrek die wordt aangegeven ligt hoofdzakelijk in de combinatie van werk en privé. De jeugdbrandweer heeft dit

jaar weer 2 jeugdleden overgedragen naar een brandweerpost. De jeugdbrandweer is een kweekvijver die elk jaar vrijwilligers oplevert.

Nieuwbouw brandweerkazerne Ede
Na gedegen onderzoek heeft de gemeente Ede ingestemd met het bouwen van een nieuwe brandweerkazerne aan de Koekeltse Boslaan in Ede, in combinatie met een turnhal. Na een aanbesteding zijn in juli 2023 de architect, het bouw- en projectmanagementbureau en een adviesbureau voor de technische installaties gestart met de vertaling van het Programma van Eisen naar een schetsontwerp. Op basis daarvan is in december 2023 binnen de gemeente een bestuurlijk besluit genomen dat de brandweerkazerne wordt gebouwd zonder turnhal. De toekomstige brandweerkazerne biedt huisvesting aan de repressieve dienst, techniek en logistiek, kantoren- en opleidings- en oefenruimten. De planning is om de nieuwe kazerne in januari 2027 in gebruik te nemen. Naast de medewerkers van de gemeente zijn ook medewerkers van VGGM betrokken bij de uitwerking van het verdere ontwikkelproces. Het met elkaar bouwen van een brandweerkazerne waarin door verschillende afdelingen en teams effectief samengewerkt kan worden, vraagt van de betrokkenen tijd en aandacht.

Beheer en Logistiek (B&L)
Het leveren en onderhouden van materieel en materiaal om bijvoorbeeld de bepakking van de voertuigen actueel te houden, is één van de taken van het team B&L. Wanneer een nieuw voertuig of materiaal wordt geleverd, zorgt B&L samen met vakbekwaamheid voor lesprogramma's om goed met de nieuwe spullen te kunnen werken. Naast deze taak zorgt B&L er ook voor dat repressief brandweerpersoneel tijdens een calamiteit voorzien is van ademlucht, communicatiemiddelen en de juiste beschermende kleding. Deze taken worden verzorgd voor ongeveer 900 repressieve brandweermedewerkers. Ook wordt service geboden aan alle 41 brandweerposten, in afstemming met facilitaire zaken.

Operationeel uniform
In 2023 heeft het team B&L zich onder andere beziggehouden met de uitlevering van het nieuwe operationeel uniform. 1.100 complete kledingpakketten zijn uitgeleverd. Dat heeft veel zorgvuldigheid gevraagd van de betrokken medewerkers. De levering gebeurt helaas nog steeds in fasen, maar de hoop is dat in 2024 iedereen het nieuwe operationele uniform compleet heeft.

AED's
In 2023 is uitvoering gegeven aan het in 2022 genomen besluit om 41 AED's te vervangen en om op 56 tankautospuiten een AED te leggen. Hierbij is nauw samengewerkt met de Ambulancezorg Gelderland-Midden (AGM). Sinds oktober 2023 gebruiken Brandweer Gelderland-Midden (BRW-GM) en Ambulancezorg Gelderland-Midden (AGM) hartbewakingsmonitoren van hetzelfde merk. Voordeel van dezelfde plakkers (defipads) gebruiken, is dat kosten bespaard worden. Bij overname van een reanimatie door de ambulancedienst wordt alleen de stekker verwisseld en worden geen nieuwe plakkers meer gebruikt.

Inkoop en Werkplaatsen (I&W)
Parate staat en bedrijfszekerheid van blusvoertuigen en overig materieel is geborgd in de vorm van preventief onderhoud, reparaties en periodieke keuringen, waarbij externe normering wordt gevolgd. De uitvoering hiervan gebeurt door de medewerkers van I&W. Goed geplande uitvoering in eigen beheer door gekwalificeerd en gecertificeerd personeel creëert een hoge mate van betrokkenheid en snelle interne dienstverlening. Er zijn bijna geen voertuigen ongepland uitgevallen. Aan de vraag vanuit de organisatie om 24/7 een storingsdienst te mobiliseren, is in 2023 gehoor gegeven.

Nieuwe voertuigen
Met het in gebruik nemen van nieuwe tankautospuiten komen restpunten naar voren. In 2023 zijn 17 voertuigen teruggegaan naar de opbouwer in Winschoten en de eigen werkplaats om de restpunten te verhelpen. Voor I&W een grote operatie qua logistiek en planning.

Elektrische dienstauto's
De uitlevering van het eerste elektrische dienstvoertuig heeft in 2023 plaatsgevonden. In 2024 volgen er nog drie. Met het monitoren is gestart om te bekijken of het inzetten van elektrische voertuigen bij meerdere dienstvoertuigen haalbaar is.

Betere toegankelijkheid op afgesloten terreinen en parken
Steeds meer gebouwen en terreinen worden afgesloten met slagbomen of sleutels. Dat vormt voor de brandweer een barrière om inwoners in nood snel te bereiken. In 2023 is onderzoek gedaan naar een betere oplossing. Die is gevonden in het landelijke initiatief SOS Toegang. In de schakelkast van een elektrische toegang wordt een ontvanger ingebouwd waardoor de slagboom, deur of hek vanuit het hulpverleningsvoertuig kan worden geopend. Dat betekent straks voor de werkplaats 137 voertuigen uitrusten met dit systeem. De voorbereiding bij I&W, van inbouwplanning en de aanschaf van het systeem, heeft in 2023 plaatsgevonden. In 2024 start de inbouw tijdens de bumper-tot-bumpercontrole van de voertuigen.

Vakbekwaamheid
Vanuit de verantwoordelijkheid voor samenleving en medewerkers is ook in 2023 gewerkt aan de professionaliteit van de brandweermedewerkers. Het team vakbekwaamheid heeft op de thema's 'Vakbekwaam Worden & Blijven', 'Relatiebeheer & Oefenen' en 'Leren & Ontwikkelen' voor alle 41 posten en hun medewerkers elke week een programma uitgevoerd. Het team vakbekwaamheid werkt vanuit 'de basis op orde' aan de relatie met de posten en ploegen. Er moet een helder en uitvoerbaar, goed afgestemd en in veiligheidspaspoort verwerkt oefenrooster liggen waarmee de posten en ploegen goed gefaciliteerd worden.

Daarnaast ondersteunt of organiseert het team vakbekwaamheid het oefenen van de posten in grootschalig verband: lokaal of op oefencentra. Hierbij draagt het team zorg voor het behalen van de oefendoelen op een efficiente en professionele manier. Door de toegenomen samenwerking met de posten op het gebied van vakbekwaamheid wordt het gemakkelijker om posten op maat te adviseren over de vakbekwaamheid.

De BOGO, het opleidingsinstituut voor de brandweer, verzorgt voor onder andere Brandweer Gelderland-Midden de opleidingen voor een beginnende vrijwilliger en de specialistische vervolgopleidingen. Vakbekwaamheid zorgt er onder andere voor dat deze mensen worden opgegeven, hun lesrooster ontvangen en de middelen krijgen die zij nodig hebben tijdens de opleiding. Dit jaar hebben 145 collega's een diploma of certificaat behaald.

Kennisregie
Het kenniscentrum heeft tot doel het lerend vermogen te bevorderen op individueel, ploeg- en organisatieniveau. In 2023 zijn de volgende activiteiten uitgevoerd gericht op het vergroten van het lerend vermogen:
- Het versturen van evaluatieformulieren na interessante inzetten en deze formulieren analyseren (24 incidenten)
- Het begeleiden van napraatsessies (4 napraatsessies waarvan 1 grootschalige op het NIPV na de woningbrand aan De Wiltstraat in Arnhem)
- Het maken en plaatsen van berichten in de 'Leren van incidenten BGM' app (26 berichten voor 320 leden)
- Het maken van leerproducten: infographics, leerflitsen en leerverslagen (16)
- Het maken van een webinar met lessen uit het incident Van Kinsbergenstraat in Arnhem
- Het vullen van een YouTube-kanaal met leervideo's
- Een bijna maandelijkse column in het Brandweerjournaal (9 columns over incidenten)

Kenniscentrum maakt gebruik van diverse social media om kennis te delen: Facebook, Instagram, WhatsApp en YouTube. Naast het leren van diverse incidenten heeft het Kenniscentrum zich in 2023 wederom gefocust op rookverspreiding en de energietransitie.

Brandonderzoek
Het brandonderzoeksteam van Brandweer Gelderland-Midden vierde in 2023 het vijftienjarig jubileum. Met trots is teruggekeken op ongeveer 500 uitgevoerde onderzoeken in die jaren. Gedurende de vijftien jaar is een groei gerealiseerd van slechts enkele onderzoeken per jaar in de beginfase naar een goed samengesteld team van brandonderzoekers met diverse expertises dat tientallen (complexe) onderzoeken uitvoert.

In het afgelopen jaar heeft het team 36 onderzoeken uitgevoerd naar gebouwbranden en heeft het bij zeven natuurbranden onderzoek verricht. Een opvallend moment in 2023 was het onderzoek rond de grote brand aan de Van Kinsbergenstraat in Arnhem Presikhaaf. De bevindingen van dat onderzoek zijn gedocumenteerd in een rapport waar de organisatie in 2024 mee aan de slag gaat. Zowel het ministerie van J&V als het ministerie van BZK hebben interesse in het rapport.

De uitvoering van het onderzoek aan de Van Kinsbergenstraat in Arnhem Presikhaaf werd mogelijk gemaakt door de extra inzet van medewerkers. Toch ging het nog ten koste van een aantal reguliere brandonderzoeken. In 2023 zijn ongeveer 20 reguliere onderzoeken minder uitgevoerd dan oorspronkelijk gepland. Een onderbezetting in het team heeft ook bijgedragen aan een lager aantal onderzoeken dan voorzien.

Doelenboom

Wat wilden we bereiken?		**Wat hebben we bereikt?**	**Wat is het beoogd effect?**
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestatie 2023**	**Maatschappelijk effect?**
Effectief optreden bij brand en andere incidenten	Personeel in staat stellen op een professionele en veilige manier te werken	Landelijke agenda brandweerzorg, innovatief samenwerken, risicogericht werken, voor elke taak de juiste maat, vakmanschap versterken, vitale medewerkers en organisatie. Kernwaarden Brandweer Gelderland-Midden: verbinding, vertrouwen, vakmanschap en vitaliteit Paraatheid brandweer in relatie tot beschikbaarheid vrijwilligers (aansluiting bij landelijk programmaplan vrijwilligheid) Werken vanuit het principe de basis op orde aan de relatie met de posten en ploegen Blijven investeren in het creëren van een veilig en gezond arbeidsklimaat voor repressieve medewerkers	Minder schade en slachtoffers bij brand en andere incidenten De inwoner weet wat die wel, maar ook wat die niet van de brandweer mag verwachten
	Verbeteren en vervangen van middelen en materieel nodig voor brandbestrijding en andere acute hulp	Aanschaf van elektrische voertuigen om te kijken of deze vorm van voertuigen ook haalbaar is voor de repressieve organisatie Het blijven ontwikkelen van informatie-uitwisseling in de veiligheidsketen (bijvoorbeeld met behulp van geo-informatie, LiveOp, LiveNav en LCMS) Innovatie op materieel en materiaal inbedden in de organisatie. Het gaat met name om landelijke ontwikkelingen die ook voor Brandweer Gelderland-Midden van meerwaarde zijn	
	Verbeteren van processen voor dagelijkse brandweerzorg en hulpverlening	Toewerken naar automatisch plotten. Het voertuig geeft automatisch zijn statusplotting van bijvoorbeeld vertrek en aankomst Kennisdeling (landelijk en regionaal) op basis van kenniscentrum, evaluaties en de resultaten van incidentgegevens Structureel evalueren van brandweerinzetten, incidentgegevens en deze resultaten omzetten in betere werkwijzen Toewerken naar operationele grenzen, als vervanger van vaste regiogrenzen Toewerken naar gebiedsgerichte opkomsttijden, in plaats van (nu nog) wettelijke verplichte objectgerichte opkomsttijden (project Rembrand)	
	Uitbreiden interregionale samenwerking	Verder intensiveren samenwerking Oost 5 en landelijke/interregionale projectgroepen	

Wat wilden we bereiken?		Wat hebben we bereikt?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestatie 2023**	**Maatschappelijk effect?**
		Openen van de grootste gezamenlijke meldkamer in Apeldoorn voor het gebied Oost 5 Een start maken met het oprichten van één van de landelijke gaspakkenteams in Nederland Optimaliseren samenwerking en delen expertise natuurbrandbestrijding Oost 5/landelijk Brandbestrijding en hulpverlening effectiever en efficiënter maken door samenwerking met omringende regio's	
Duurzaam inzetbare medewerker die goed is opgeleid en kennis en vaardigheden blijft ontwikkelen	Aantoonbaar vakbekwaam	Uitvoeren profcheck Bediener Redvoertuig Registratie van kwantiteit naar kwaliteit	Groter veiligheidsgevoel Een betrokken brandweerorganisatie
	Kwaliteitsimpuls oefenen op de post	Verder uitbouwen producten oefenen op maat. Gestart met intakegesprekken behoeftebepaling op de posten Team vakbekwaamheid maakt onderwijskundig onderbouwde producten Gebruik maken van moderne inzichten (brein leren), middelen en technieken (virtueel, augmented reality etc) Chauffeurs zwaar en licht trainen op de baan en op onverharde wegen	
	In balans brengen persoonlijk leren, teamleren en organisatieleren	Werken vanuit het principe de basis op orde Meer risicogericht oefenen	
Duurzaam wagenpark	Terugbrengen van de uitlaatgas emissie	Bestelling gedaan van elektrische voertuigen	Voorbeeldfunctie voor de energietransitie en behalen klimaatdoelstellingen

1.2.2 Risicobeheersing

Risicogerichtheid
Vooruitlopend op de invoering van de Omgevingswet, de Wet kwaliteitsborging bouwen en op basis van maatschappelijke ontwikkelingen heeft de brandweer in het programmaplan "*Risicobeheersing inrichten voor de toekomst, 2020-2023*" haar visie beschreven. Daarin is de focus al gelegd op risicogericht werken in plaats van regelgericht. Daarbij helpt dat bij (advisering op) industriële - en omgevingsveiligheid al sinds jaar en dag op basis van de risico's wordt gewerkt. De planning is gericht op uiterlijk in 2025 een expertisecentrum brand- en omgevingsveiligheid zijn. Dat expertisecentrum vervult de behoefte van de omgeving aan betrouwbare informatie over brand- en omgevingsveiligheid.

We merken in het werk dat door het steeds opnieuw uitstellen van de Omgevingswet de voorziene maatschappelijke transitie nog niet is ingezet, terwijl de gevolgen daarvan voelbaar zijn. Doordat regelgericht nog de norm is en risicogericht over het algemeen duurder is, houden bureaus en bedrijven zich aan de huidige regelgeving die niet ten goede komt aan de brandveiligheid. Dat pleit ook in de komende jaren voor het agenderen van brandveiligheid op verschillende tafels en de ontwikkeling van kennis en kunde.
De brandweer heeft in 2023 de verdere ontwikkeling op risicogericht werken bij brandveiligheid doorgezet. We hebben meer werk gemaakt van het sturen op de hogere risico's. De lage(re) risico's op het gebied van advisering en toezicht brandveiligheid hebben we niet of eenvoudiger afgehandeld.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet treedt ook een aantal besluiten in werking, zoals het Omgevingsbesluit en het Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BBL). Beide besluiten hebben een effect op ons takenpakket.

Met de invoering van het Omgevingsbesluit wordt het bestuur van de veiligheidsregio de wettelijke adviseur rond milieubelastende activiteiten. Dit gaat verder dan alleen advisering op externe veiligheid; het betreft ook de brandveiligheid. Het gaat daarbij om Bevi-bedrijven en bedrijven met ontplofbare stoffen of grote hoeveelheden vuurwerk. Met de invoering van Besluit Bouwwerken Leefomgeving komt een meldingsplicht voor de gebruiksfunctie wonen met zorg (met kwetsbare bewoners).

Veilige Energietransitie (VET)
De ontwikkelingen op het gebied van de (veilige) energietransitie gaan snel. Het is een uitdaging om snel en adequaat in te spelen op alle veranderingen. Vanaf 2021 heeft de brandweer verkend wat de impact is van de veilige energietransitie. Doel is alle relevante informatie binnen de brandweer op te halen en te delen. Intern, met de andere veiligheidsregio's in Gelderland en Overijssel (Oost 5) en op landelijk niveau. In ons netwerk met gemeenten worden pragmatische, risicogerichte oplossingen onderzocht, zodat hier risicogericht op geadviseerd kan worden.

Samen met de andere veiligheidsregio's binnen Oost 5 is een landelijk project opgezet om in samenwerking met brandveilig leven inwoners zo goed mogelijk te informeren over de veiligheids- en gezondheidsaspecten bij de energietransitie in en om het huis: Veilig huis vinkie - Brandweer. Dat project wordt gesubsidieerd door Omgevingsdienst.nl (in het kader van ontwikkelbudget nieuwe prioriteiten versterking omgevingsveiligheid 2021 - 2024). De resultaten worden opgeleverd in 2024.
Verder nemen we deel aan het shared office van Connectr op IPKW (Industriepark Kleefse Waard) in Arnhem. Met Connectr staan de brandweer in de regionale kraamkamer van nieuwe innovaties op allerlei gebied van duurzame energie. Daardoor kunnen we veiligheid meteen een plaats geven.

Veilige en Gezonde Leefomgeving
VGGM adviseert bij ruimtelijke vraagstukken, zoals omgevingsvisies, (ontwerp)bestemmingsplannen, ruimtelijke initiatieven en complexe vraagstukken rondom transport via water-, weg-, en buisleidingen. Deze adviezen worden opgesteld door brandweer, GGD, GHOR en de politie. Zo ontstaat een integraal afgewogen advies; met inachtneming van de mens en de omgeving die beschermd moeten worden, de risico-veroorzaker en de economische belangen en het veilig optreden van de hulpdiensten. Daarmee leveren wij een bijdrage aan een veilige omgeving.

In 2020 zijn brandweer, GGD en GHOR samen het programma "*Veilige en Gezonde Leefomgeving*" gestart. Hiermee bouwen wij aan de doorontwikkeling van VGGM naar een deskundige en proactieve partner voor een veilige en gezonde leefomgeving. Een partner die het lukt om gemeenten, initiatiefnemers en partners zo te informeren en te adviseren dat hun keuzes bijdragen aan een veiligere en gezondere leefomgeving. In het afgelopen jaar zijn we op basis van onze visie Veilige en Gezonde Leefomgeving zoveel mogelijk in gesprek gegaan met gemeenten, omgevingsdiensten en andere partners over de voorbereiding op de Omgevingswet, met name over het opstellen van omgevingsvisies en –plannen.

Brandveilig Leven
Binnen het programma Brandveilig Leven vergroot de brandweer de bewustwording van inwoners, bedrijven en instellingen over brandrisico's. Op deze wijze dragen wij bij aan minder brand en minder slachtoffers door brand. Binnen dit programma werken we samen met andere partijen, zoals gemeenten, verzekeraars, zorgaanbieders en woningcorporaties. Ook sociale media neemt een grote plaats in om bredere doelgroepen in de samenleving te betrekken. Brandveilig Leven raakt ook steeds meer vervlochten met het programma Veilige Energietransitie.

Brandweer Nederland en de Nederlandse Brandwondenstichting hebben, met financiële ondersteuning van het ministerie van BZK, de landelijke campagne 'Stop CO-vergiftiging! opgezet. Die campagne hebben wij in 2023 ondersteund. Daarnaast hebben we in de achterliggende winterperiode in gezamenlijkheid met de Veiligheidsregio's binnen Oost 5 campagnes gevoerd rondom de thema's 'Veilig stoken', 'Veilige feestmaand' en 'CO-bewust-zijn'. De focus van deze thema's was vooral gericht op de (brand)veiligheid binnen de eigen woonomgeving.

Gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbestrijding

Het risico van een grote onbeheersbare natuurbrand is voor onze regio een van de grootste risico's waarmee we rekening moeten houden. Door klimaatverandering (droogte, extreem weer) neemt zowel de kans op als de impact van natuurbranden toe. De gebiedsgerichte aanpak van dit risico is daarom een van de hoogste prioriteiten van de brandweer. Deze aanpak houdt in dat risicogericht gekeken wordt naar de beheersing van natuurbranden voor de verschillende natuurgebieden in Gelderland. Dat gebeurt met diverse partijen: 3 veiligheidsregio's, provincie, gemeenten, natuurbeheerders en recreatieondernemingen. Het doel is het reduceren van de kans op onbeheersbare natuurbranden naar een maatschappelijk verantwoord en aanvaardbaar niveau, zodat de veiligheid en continuïteit van de samenleving beter gewaarborgd zijn. Vanwege de gevoelde urgentie onder invloed van de klimaatverandering is een versnelde aanpak van het project voorgesteld met een financiële impuls vanuit gemeenten en de provincie Gelderland. Het bestuur van VGGM heeft eind 2023 ingestemd met het voorstel om de gebiedsgerichte aanpak te versnellen.

Doelenboom

Wat wilden we bereiken?		**Wat hebben we bereikt?**	**Wat is het beoogd effect?**
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestatie 2023**	**Maatschappelijk effect?**
(Brand)veilige samenleving door minder slachtoffers, minder branden en minder schade	Bewustzijn creëren over (brand)veiligheid bij inwoners, bedrijven en (zorg)instellingen	Samenwerking met gemeenten, omgevingsdiensten, woningcoöperaties en zorginstellingen is gecontinueerd en versterkt. In het voorjaar is een bestuurlijke bijeenkomst georganiseerd voor het project *Samen brandveilig, woningcorporaties en brandveiligheid*. Met gemeenten is voorlichting gegeven en zijn vier campagnes gevoerd ter bevordering van invoering van de rookmelderplicht en het bewustzijn van de gevaren van koolmonoxidevergiftiging	Een grotere (brand)veiligheid en een groter veiligheidsgevoel in de samenleving
	Bijdragen aan (brand)veiligheid van bedrijven en hun omgeving	De basis wordt gelegd met advisering en toezicht op de (brand-, industriële en omgevings)veiligheid. Ook op het gebied van brandveiligheid vindt dit steeds meer risicogericht plaats. Bijvoorbeeld door de inzet van de Risico Analyse Monitor (gericht op bouwkundige en organisatorische aspecten en omgevingseffecten bij organisaties), Geen Nood Bij Brand! (zorginstellingen en brandveiligheid) en Keurmerk Veilig Ondernemen trajecten. Thematisch / risicogericht toezicht is uitgevoerd bij kamerverhuur en woongebouwen	
	Samenwerking met omgevingsdiensten continueren	Uitvoering geven aan het gezamenlijk uitvoeringsprogramma. Daaronder ook begrepen het toezicht op Brzo-bedrijven (bedrijven die met veel gevaarlijke stoffen werken)	
	In beeld hebben van de brandrisico's in een brandrisicoprofiel	Er is een werkwijze in ontwikkeling op basis waarvan een dynamisch brandrisicoprofiel vorm krijgt. De ontwikkeling en implementatie van de werkwijze kost meer tijd. Deze krijgt de komende jaren stapsgewijs invulling	

Wat wilden we bereiken?		Wat hebben we bereikt?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestatie 2023**	**Maatschappelijk effect?**
Omgevingsrechtproof maken van organisatie	Toekomstbestendige brandweerorganisatie die meebeweegt met de maatschappelijke ontwikkelingen en optimaal kan inspelen op de vragen die spelen	(Al dan niet) op verzoek van gemeenten proactief bijdragen aan een integrale en samenhangende benadering van risico's in de fysieke leefomgeving bij (vooral) complexe risico's in de samenleving. Denk daarbij aan multidisciplinaire advisering over evenementen, infrastructurele projecten aan gemeenten, andere overheden en bedrijven (mede in relatie met de nieuwe Omgevingswet). Dit doen we samen met GGD en GHOR, eventueel met andere partners zoals de politie, als dat nodig was. Ook is met gemeenten en omgevings-diensten voorbereid op de komst van de Omgevingswet, onder meer door bijdragen aan het tot stand komen van omgevingsvisies, (de voorbereiding op) omgevingsplannen en de (technische) aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)	Een gezonde en vellige leefomgeving

1.2.3 Meldkamer

Meldkamer Oost-Nederland

Op 21 maart 2023 heeft de migratie plaatsgevonden van de meldkamers in Arnhem, Hengelo en Apeldoorn naar de gloednieuwe meldkamer Oost-Nederland in Apeldoorn. Op de meldkamer Oost-Nederland komen alle spoedeisende meldingen uit Gelderland en Overijssel binnen van inwoners en bedrijven in nood op het gebied van zorg en veiligheid. Daarmee bedient de meldkamer Oost-Nederland in vergelijking met andere meldkamers het grootste geografische gebied en inwoneraantal (ruim 3,3 miljoen) van Nederland. In meldkamer Oost-Nederland werken twaalf organisaties samen: politie, vijf veiligheidsregio's, vijf ambulance zorgorganisaties en de Landelijke Meldkamer Samenwerking (LMS), die verantwoordelijk is voor de beheer- en bedrijfsvoering van meldkamers.

Aantal meldingen binnengekomen bij en zelfstandig afgehandeld door de meldkamer

Bij de gemeenschappelijke meldkamer Gelderland-Midden (brandweer) zijn in 2023 16.892 meldingen binnengekomen. Hiervan zijn 11.779 meldingen door de meldkamer zelfstandig afgehandeld[1]. Dat is inclusief de binnengekomen meldingen voor de buurgemeenten buiten VGGM. Zowel bij het aantal binnengekomen meldingen als bij het aantal meldingen dat door de meldkamer zelfstandig is afgehandeld, is ten opzichte van het jaar 2022 een daling te zien van respectievelijk 19,9% en 20,3%.

[1] De brandweer is voor deze meldingen dus NIET gealarmeerd.

	2020	2021	2022	2023
Aantal binnengekomen meldingen	26.638	23.785	21.090	16.892
Door meldkamer zelfstandig afgehandeld	21.660	18.689	14.785	11.779
Aandeel zelfstandig afgehandeld	81,31%	78,34%	70,10%	69,7%

Aantal Incidenten brandweer

In het jaar 2023 zijn er 5.124 incidenten geweest (jaar 2022: 6.405). Dat aantal is inclusief 164 incidenten in buurgemeenten en 2 incidenten in gemeenten onbekend waarvoor door de meldkamer is gealarmeerd.
In onderstaande tabel staat de verdeling per gemeente volgens de landelijke meldingsclassificaties.

Gemeente	Brand	Alarm OMS	Alarm PAC	Dienst-ver-lening	Leef-milieu	Ongeval	Gezond-heid	Verkeer	Overig	TOTAAL
Arnhem	531	83	10	219	200	143	196		83	1465
Barneveld	125	19	2	46	94	69	52		20	427
Doesburg	19	1	1	5	17	7	15		3	69
Duiven	50	1	2	17	14	17	30		8	139
Ede	261	62	3	75	181	118	122	3	27	852
Lingewaard	65	5		45	38	31	43		12	239
Nijkerk	68	10		21	35	30	50		8	220
Overbetuwe	103	10		49	33	47	41		14	297
Renkum	54	68		35	67	31	48		15	318
Rheden	68	13		38	52	38	77	1	32	319
Rozendaal	2	1		2	4	3	2		1	15
Scherpenzeel	16		1	4	5	9	10		2	47
Wageningen	53	18		32	37	18	34		8	200
Westervoort	20	4		6	13	8	13		2	66
Zevenaar	91	6	1	24	49	29	70	1	15	286
Buurgemeenten	86	3		18	9	30	11	1	8	166
Totaal 2023	**1.610**	**304**	**20**	**636**	**848**	**628**	**814**	**6**	**258**	**5.124**
Totaal 2022	2.044	427	14	822	1.217	785	897	15	184	6.405

Toelichting meldingsclassificaties:

- Brand: alle alarmeringen voor (verdenking van) brand
- Brand OMS: alle automatische brandmeldingen gekoppeld aan een OMS-installatie
- Alarm PAC: meldingen die binnenkomen via een particuliere alarmcentrale
- Dienstverlening: liftopsluiting, dier in problemen, meting, buitensluiting, dienst aan derden
- Leefmilieu: wateroverlast, weeroverlast, stormschade, gladheid
- Ongeval: verkeersongevallen en ongevallen met gevaarlijke stoffen
- Gezondheid: reanimatie, onwel/ziekte, tilassistentie
- Verkeer: vervuild wegdek, wegversperringen
- Overig: alle zaken die onder een van de andere categorieën vallen

Het totaal aantal incidenten is ten opzichte van het jaar 2022 met 20% gedaald. In 2023 waren er 1.281 incidenten minder. Een daling van incidenten is vooral te zien bij meldingsclassificaties brand (434 stuks), leefmilieu (369 stuks) en dienstverlening (186 stuks).
Deze dalingen zijn moeilijk verklaarbaar. Bij leefmilieu zijn dit jaar minder incidenten geweest door extreem weer (lees: storm). De dalingen bij de OMS-meldingen laat zien dat het project TOOM vanuit Risicobeheersing nog steeds zijn vruchten afwerpt.

Opkomsttijd prio 1 gekoppeld aan wettelijke zorgnorm
Uit het totaal van de kolommen Brand, Alarm, Gebouw, Bijgebouw, Automatisch brandalarm zijn 497 brandmeldingen geselecteerd in onze regio waarvoor een wettelijke opkomsttijd geldt van 5, 6, 8 of 10 minuten.
In 2015 heeft het bestuur besloten om de normtijd van 5 en 6 minuten op te hogen naar 8 minuten. Van 430 meldingen (inclusief extreem lange opkomsttijden van meer dan 15 minuten) kan een opkomsttijd worden berekend. Van het aantal meldingen waarvoor een wettelijke zorgnorm geldt, is het opkomstpercentage berekend. Deze getallen zijn over een aantal jaar met elkaar vergeleken.

Het onderstaande overzicht laat zien dat in het jaar 2023 regionaal een opkomstpercentage is behaald van 48%.

	2021	2022	2023
Aantal meldingen	449	497	430
Aantal binnen de norm van 8 en 10 minuten (waarbij de norm van 5 en 6 minuten is opgehoogd naar 8 minuten)	238	257	208
Percentage	54%	52%	48%

Het opkomstpercentage fluctueert enigszins over de jaren, is gemiddeld rond de 52%. In enkele gevallen zijn de opkomsttijden langer dan 18 minuten. Dit kan komen door gemaakte afspraken over automatische brandmeldingen, incidenten in het buitengebied of afstemming met andere hulpdiensten waardoor de brandweer later gaat rijden.

First Responder Brandweer-taak (FRB)

Onder de categorie “medisch” valt de buitenwettelijke First Responder Brandweer-taak (FRB) van Brandweer Gelderland-Midden. Hieronder wordt onder andere het aantal alarmeringen van FRB getoond. Daarbij wordt aangegeven hoe vaak een FRB-team als eerste ter plaatse was.

	2022	2023
Aantal alarmeringen FRB voor hartfalen	515	467
Aantal daadwerkelijke reanimaties	352	423
Geen reanimatie	163	140
Inzet FRB zonder ambulancerit	162	164
FRB niet ter plaatse geweest of niet geplot	52	39
Aantal patiënten vervoerd naar ziekenhuis met hartritme	105	146
Percentage aantal patiënten vervoerd naar ziekenhuis met hartritme	30%	31%
Ambulance 1ste ter plaatse	35%	33%
FRB 1ste ter plaatse	64%	67%

Het aantal alarmeringen FRB is niet zuiver, omdat niet elke alarmering “gezondheid” daadwerkelijk om hartfalen gaat. Het aantal FRB-alarmeringen is redelijk stabiel ten opzichte van voorgaande jaren. Jaarlijks wordt de FRB circa 400 keer met de ambulancedienst mee-gealarmeerd. Bij deze alarmeringen is volgens de ambulancedienst ongeveer 300 keer sprake van een daadwerkelijke reanimatie. De bovenstaande tabel laat zien dat de brandweer in 2023 in 67% van de gevallen als eerste ter plaatse was bij een daadwerkelijke reanimatie. In 2022 was dit 64%.

In het totaal aantal reanimaties mist een onbekend aantal onvolledig geregistreerde ritten vanuit Ambulancezorg. In het overzicht is geen rekening gehouden met de inzet van politie en/of huisarts/HAP bij reanimatiemeldingen. Die worden in veel gevallen ook meegestuurd. Verder is in kaart gebracht wat het tijdsverschil met de ambulancedienst in aankomst is indien de brandweer als eerste ter plaatse was:

Tijdsverschil aankomst met ambulancedienst indien brandweer als eerste ter plaatse											
Aantal minuten tijdsverschil	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Meer dan 10
Percentage van de meldingen	32%	25%	17%	27%	19%	12%	8%	6%	4%	4%	9%
In 2022	27%	23%	30%	24%	18%	14%	11%	7%	5%	6%	14%

Bij 32% van de FRB-meldingen waarbij de brandweer als eerste ter plaatse was, is het tijdsverschil met de ambulancedienst 1 minuut (afgerond naar boven). Bij 257 reanimatiemeldingen was de brandweer ongeveer 2 minuten eerder. Bij 27% van de meldingen was de brandweer zelfs 4 minuten eerder ter plaatse dan de ambulancedienst. Conclusie is dat de inzet van FRB van grote meerwaarde blijft. De ervaring van de voorgaande jaren leert ook dat van alle reanimaties waarbij een FRB-team als eerste ter plaatse komt de kans groter is op een positief resultaat. Dit houdt in dat een patiënt met een herstelde circulatie in het ziekenhuis aan komt.

Wat heeft het programma Brandweerzorg in totaliteit gekost?

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2022	Begroting 2023	Gew. Begr. 2023	Realisatie 2023
1.1 Crisisbeheersing en brandweer				
Operatie	33.012	32.290	34.898	34.903
Risicobeheersing	4.545	4.370	4.737	5.224
Meldkamer	1.022	1.104	1.347	1.444
Lasten	**38.578**	**37.764**	**40.981**	**41.571**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer				
Gemeentelijke bijdrage	41.619	42.257	45.570	45.645
Lokaal aanbod	18	0	366	375
Rijksbijdragen	5.641	5.493	5.709	5.913
Overige baten	1.317	995	1.265	1.497
Baten	**48.595**	**48.744**	**52.910**	**53.430**
Doorbelasting	-10.227	-11.280	-12.492	-12.627
Resultaat voor bestemming	**-211**	**-299**	**-562**	**-768**
Mutatie reserves	414	299	562	975
Resultaat na bestemming	**203**	**0**	**0**	**207**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**203**	**0**	**0**	**207**

Het resultaat van het programma Brandweer bedraagt € 0,2 miljoen. De belangrijkste elementen die dit resultaat verklaren zijn:

Hogere baten van € 0,4 miljoen en hogere mutatie reserve van € 0,4 miljoen door:

- De overige opbrengsten zijn € 0,2 miljoen hoger dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door ontvangen subsidie in het kader van de veilige energietransitie (€ 120K in lijn met hiervoor gemaakte kosten onder de lasten) en de toekenning een subsidie voor brandveiligheidscontroles van studentenkamers en een hogere de begrote baten voor geleverde tilassistentie aan de ambulancedienst.
- De Rijksbijdrage is € 0,2 miljoen hoger dan begroot, met name als gevolg van de besteding van de in het verleden ontvangen vergoeding voor frictiekosten van € 0,4 miljoen als gevolg van de verhuizing van de meldkamer naar Apeldoorn. Als gevolg van deze verhuizing is tevens de reserve meldkamer van € 0,4 miljoen besteed.

De lasten zijn € 0,7 hoger dan begroot, onder andere door:

- Besteding van de bovenstaande opbrengsten, leidend tot € 0,8 hogere lasten.
- Door het verloop van vrijwilligers zijn de opleidingskosten € 0,7 miljoen hoger dan begroot. Gezien de maatschappelijke ontwikkelingen heeft dit mogelijk een structureel karakter. Het verloop binnen de brandweer is ruim verdubbeld in 6 jaar tijd. De hogere opleidingskosten voor 2023 zijn deels opgevangen door het realistisch oefenprogramma in Zweden niet uit te voeren (€ 0,2 miljoen), waardoor de impact op het resultaat € 0,5 miljoen bedraagt.
- De personele lasten zijn € 1,3 miljoen hoger dan begroot. Enerzijds zijn in 2023 als gevolg van de lopende reorganisatie zijn de meeste vacatures bevroren, leidend tot een lagere loonkosten van € 0,7 miljoen. Anderzijds heeft door deze vacaturestop en een hoog ziekteverzuim meer extern inhuur plaatsgevonden (€ .1,2 miljoen), hebben medewerkers meer gewerkt en deze uren ingezet in de verlofspaarregeling (€ 0,1 miljoen) en hebben enkele medewerkers gebruik van de regeing vervroegd uittreden (€ 0,2 miljoen). Daarnaast zijn de overige personeelskosten € 0,5 miljoen hoger dan begroot, met name door de in de CAO afgesproken reiskostenregeling.
- Hogere piketvergoedingen van € 0,2 miljoen als gevolg van enkele zeer grote branden in 2023
- Hogere wervingskosten vanwege actiever wervingsbeleid van € 0,1 miljoen

- De materiële lasten zijn € 0,7 miljoen lager dan begroot, met name door veilingopbrengsten van afgestoten materieel.
- De kapitaallasten laten een batig saldo zien van € 1,5 miljoen door vertraging in de vervanging van materieel (€ 0,8 miljoen) en indexering van het budget terwijl de kapitaallasten doorlopen op basis van afschrijvingen op investeringen uit het verleden (€ 0,7 miljoen).

1.3 Programma GGD

1.3.1 Algemene Gezondheidszorg

Infectieziektebestrijding

De capaciteit voor infectieziektebestrijding bij GGD'en is de afgelopen twee jaar fors uitgebreid vanwege de opdracht voor de coronabestrijding en bijbehorende incidentele middelen van VWS. Vanaf 2025 heeft VWS structurele financiering toegezegd voor de versterking infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid bij GGD'en. De verdeling van deze landelijke middelen over de 25 GGD'en is nog niet bekend. Daarnaast is een Landelijke Functionaliteit Infectieziektebestrijding (LFI) opgericht die namens de minister van VWS verantwoordelijk wordt voor de voorbereiding op een toekomstige pandemie en de operationele aansturing van de GGD'en tijdens toekomstige pandemieën. Het LFI is ondergebracht bij het RIVM. In 2024 starten de GGD'en met de aansluiting op het LFI.

Vaccineren HPV 19 tot en met 26 jaar

In opdracht van het ministerie van VWS voeren de GGD'en in 2023 een eenmalige vaccinatiecampagne uit waarbij zij een HPV-vaccinatie aanbieden aan jongeren van 19 tot en met 26 jaar. Vanuit het ministerie van VWS wordt hiervoor een subsidie verstrekt aan GGD GHOR Nederland. De campagne is verlengd tot de zomer van 2024.

Ontwikkelingen vaccinatiestelsel

Op 4 juli 2022 heeft staatssecretaris Van Ooijen aan de Tweede Kamer zijn voornemen kenbaar gemaakt om een vaccinatievoorziening voor volwassenen te organiseren bij de GGD'en, als belangrijke stap richting een toekomstbestending flexibel vaccinatiestelsel. Het RIVM is gevraagd om, in samenwerking met GGD GHOR Nederland, een uitvoeringstoets te doen. De resultaten van deze uitvoeringstoets geven inzicht in de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van het inrichten van een vaccinatievoorziening voor volwassenen bij de GGD'en als op zichzelf staande voorziening, of waar nodig als aanvulling op bestaande uitvoeringsroutes. Dat het kabinet gevallen is, beïnvloedt landelijke besluitvorming over de uitvoeringstoets vaccinatievoorziening voor volwassenen.

Tuberculosebestrijding

Sinds 2019 zijn de kosten van GGD-taken op het gebied van tuberculosebestrijding (tbc) toegenomen, maar de vergoedingen zijn niet in dezelfde mate meegegroeid. Daarnaast zijn de werkzaamheden de afgelopen jaren toegenomen. Bijvoorbeeld door de sterke toename van IND-migranten en statushouders uit landen waar tbc vaak voorkomt. De laboratoriumkosten en personele kosten voor deze screeningen zijn voor rekening van de GGD. Deze factoren leiden tot een financieel tekort op dit punt.

Landelijke regeling Aanvullende Seksuele Gezondheidszorg (ASG)

De huidige landelijke regeling aanvullende seksuele gezondheidszorg (ASG-regeling) betreft gratis en - indien gewenst - anonieme soa-zorg aan groepen met een hoog risico op soa, en gratis en - indien gewenst - anonieme seksualiteitshulpverlening aan jongeren onder de 25 jaar. In 2024 gaat een nieuwe ASG-regeling in waarin ook PrEP-zorg wordt geïncludeerd. GGD'en geven uitvoering aan de ASG-regeling. Op 11 december 2023 is de toekomstverkenning van de ASG-regeling aangeboden aan de Tweede Kamer. Door adviesbureau AEF is een onderzoek uitgevoerd. In het rapport constateert AEF dat het doel van de regeling momenteel niet behaald kan worden. Er zijn grote financiële tekorten met nadelige gevolgen voor de volksgezondheid. Het is aan een volgend kabinet om te besluiten over een stelsel en de daarbij passende financiering.

Milieu en Gezondheid

Lokale hitteplannen

Met middelen beschikbaar gesteld door de provincie Gelderland heeft GGD Gelderland-Midden gemeenten in de regio op praktische wijze ondersteund in het proces naar het opstellen, vaststellen en implementeren van een lokaal hitteplan. Een lokaal hitteplan is een lokale uitwerking van het Nationaal hitteplan waarbij de focus ligt op extra voorlichting en aanvullende ambulante zorg tijdens hitteperioden aan kwetsbare mensen als thuiswonende ouderen. In het hitteplan leggen gemeenten, samen met lokale sociale partners, vast hoe deze mensen bereikt worden om hitte-gerelateerde gezondheidsproblemen te voorkomen dan wel te beperken. De hitteplannen komen niet in de plaats van (crisis)procedures van de gemeente, GGD of veiligheidsregio.

Integrale advisering veilige en gezonde leefomgeving
De GGD werkt samen met de brandweer en GHOR in de advisering aan gemeenten over de inrichting van een gezonde en veilige leefomgeving. Een belangrijke ontwikkeling hierin is de Omgevingswet die op 1 januari 2024 is ingegaan. Nieuw hierin is dat gemeenten gezondheid meewegen in de besluitvorming bij hun omgevingsbeleid (in omgevingsvisies) en -plannen. We brengen in overleggen en netwerken rond de Omgevingswet op gemeentelijk en regionaal niveau onze expertise in. We adviseren hierbij over gezondheidsbescherming en -bevordering en hoe kansen te benutten in samenhang met beleid en plannen op het gebied van onder andere klimaatadaptatie en veilige energietransitie.

Toezicht
De GGD voert op een aantal terreinen de toezichthoudende functie voor de gemeenten in Gelderland-Midden uit: kinderopvang, jeugdverblijven, seks- en escortbedrijven, tattoo- en piercingbedrijven, salons voor permanente make-up en bij aanbieders van Wmo-ondersteuning en begeleiding.

Toezicht kinderopvang
In 2023 zijn alle geregistreerde kinderopvanglocaties onderzocht. Daarmee is de 100% norm gehaald.

Risicoprofielen
In het werkgebied van GGD Gelderland-Midden is de verdeling van de risicoprofielen[1] als volgt:

Risicoprofielen	2021	2022	2023
Groen	55,5%	58,5%	54,5%
Geel	37,6%	31,7%	39,6%
Oranje	1,3%	1,5%	0,3%
Rood	0%	0,3%	0,6%
Geen	5,6%	8,0%	5%

Een rood profiel betekent vaker en intensiever onderzoek. Een groen profiel staat voor minder vaak en tot een minimum beperkt onderzoek. Een groen risicoprofiel betekent dat de toezichthouder geen zorgen over de actuele situatie of over de situatie in de nabije toekomst heeft. Bij 5% van de kindercentra is er nog geen sprake van een risicoprofiel, omdat deze kindercentra net gestart zijn.

Intensivering toezicht gastouderopvang
Vanaf 2023 zijn gemeenten wettelijk verplicht om jaarlijkse minimaal 50% (was 5%) van het totaal aantal voorzieningen voor gastouderopvang te onderzoeken. Deze beleidswijziging heeft in Gelderland-Midden niet geleid tot een forse stijging van het aantal inspectiebezoeken aan gastouders, omdat het regionale gemiddelde in 2022 al boven de 50% lag. In 2023 is in alle gemeenten minimaal 50% van het aantal geregistreerde gastouders onderzocht.

Flexibilisering van het toezicht
In december 2021 heeft de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) de beleidsregel getekend die de flexibilisering van het toezicht mogelijk maakt. Met de invoering van de flexibele inspectieactiviteit laten toezichthouders de vaste (verplichte) set van minimaal te toetsen items los. Hierdoor wordt het toezicht minder voorspelbaar, is er meer ruimte voor regionale speerpunten en kunnen toezichthouders inspelen op wat op een locatie speelt. In januari 2022 is, in de vorm van een pilot, gestart met het flexibel inspecteren in Gelderland-Midden. Eind 2022 is de werkwijze geëvalueerd en op enkele punten bijgesteld. In 2023 hebben de toezichthouders flexibel geïnspecteerd op basis van het definitief vastgestelde uitvoeringsplan.

OGGZ
De OGGZ (Openbare Geestelijke Gezondheidzorg) richt zich met name op (dreigend) dak- en thuislozen, (dreigend) dakloze gezinnen, zwerfjongeren en zorgwekkende zorgmijders. Team OGGZ voert voor (dreigend) dak- en

[1] Profielen op datum inspectie als percentage van het totaal aantal jaarlijkse onderzoeken met en zonder risicoprofiel

thuisloze individuen en (dreigend) dakloze gezinnen in de regio Arnhem de centrale toegang voor maatschappelijke opvang uit. Het zorgdragen voor diverse meldpunten draagt bij aan het in beeld hebben en houden van deze doelgroep.

Regionaal takenpakket verward gedrag
GGD Gelderland-Midden voert sinds 2020 het meldpunt Wvggz en verkennende onderzoeken uit in het kader van de Wet verplichte GGZ voor 14 gemeenten in de regio. Niet iedereen die belt naar het meldpunt Wvggz wil direct een melding doen. Naast meldingen heeft GGD Gelderland-Midden in 2022 101 consultatie- en adviesgesprekken gevoerd die binnen zijn gekomen op het meldpunt Wvggz. Bovendien is de GGD in het najaar 2022 een pilot gestart om aan te sluiten bij de lokale zorg- en veiligheidsstructuur. In 2023 is besloten dit te continueren. Daarnaast vallen de verschillende meldpunten, met ingang van 1 januari 2024, onder één meldpunt: Meldpunt Zorgwekkend Gedrag Gelderland-Midden. Over de voortgang van het Meldpunt Onverzekerden zorg is nog geen besluit genomen door GGD GHOR Nederland en het ministerie van VWS.

Wijk-GGD
OGGZ heeft ingespeeld op de behoefte van verschillende gemeenten om een Wijk-GGD te koppelen aan de zorg- en veiligheidsstructuur. Zo zijn een aantal medewerkers van OGGZ, in ieder geval in Arnhem, beschikbaar om “outreachend” met deze inwoners in contact te treden.

Forensische Geneeskunde
Zorgen over continuïteit van dienstverlening
In 2023 zijn de zorgen over de continuïteit van de dienstverlening nog steeds aanwezig, maar de situatie is gestabiliseerd. De uitvoering van de taakvelden binnen forensische geneeskunde wordt mede uitgevoerd in samenwerking met 4 andere GGD'en en Kring Oost Nederland (KON). In een pilot is in 2023 gewerkt met een nieuwe indeling van werkgebieden. Dit heeft geleid tot een nauwe samenwerking met GGD Gelderland-Zuid. Instroom van nieuwe artsen bij forensische geneeskunde blijft beperkt en is nog steeds een grote punt van zorg.

Aanbesteding en pilot medische arrestantenzorg
GGD Gelderland-Midden is in 2022 een pilot gestart met een ochtendspreekuur van een verpleegkundige op de cellengang in Arnhem. De verpleegkundige regelt en levert waar nodig medische zorg voor arrestanten onder supervisie van de forensisch arts. De pilot medische arrestantenzorg is in 2023 door alle betrokken partijen geëvalueerd. Artsen, verpleegkundigen en politie zijn positief. In oktober is de aanbesteding medische arrestantenzorg gepubliceerd door de politie. Vanuit de KON-regio is een aanbestedingsteam geformeerd waar VGGM aan deelneemt. In 2024 wordt de aanbesteding afgerond.

Zorg & Veiligheid
In 2023 is een subsidieaanvraag voor de samenwerkplaats Niet Wijken! gehonoreerd door ZonMw. De samenwerkplaats is vanaf september 2023 van start gegaan. Binnen de samenwerkplaats wordt gewerkt aan twee projecten:

- Met het project “Thuis in de wijk” wordt getracht meer zicht te krijgen op welke kernmerken van een wijk positief en/of negatief bijdragen aan onbegrepen gedrag en wat de werkzame elementen zijn in de zorg voor mensen met onbegrepen gedrag
- In het project “Ervaringen centraal” wordt getracht bij te dragen aan netwerkzorg om de kansen op herstel en gezondheid van mensen met onbegrepen gedrag zo groot mogelijk te maken. In de samenwerkplaats wordt de verbinding gelegd tussen beleid, praktijk, ervaringsdeskundigheid, onderzoek en onderwijs

Het regio-overleg Zorg & Veiligheid fungeert als het wettelijk overleg op basis van artikel 8:31 van de Wvggz. De meest hardnekkige problemen in de uitvoering van de Wvggz doen zich voor op grensvlakken met andere wetten; grensvlak Wvggz en Wzd en daar waar de Wvggz aan privacywetgeving raakt. Menzis spant zich in om het proces convenant Wvggz – Wzd af te ronden en daarmee duidelijkheid te creëren over verantwoordelijkheden, rollen en werkprocessen voor de betrokken partijen.

Doelenboom

Wat wilden we bereiken?		Wat hebben we bereikt?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties 2023**	**Maatschappelijk effect**
Het bewaken, beschermen en bevorderen van de publieke gezondheid	Signaleren en bestrijden van infectieziekten + monitoren vaccinatiegraad	Afhandelen van meldingen van infectieziekten Preventieve activiteiten om infectieziekten te voorkomen Voorlichting en advies over hygiëne en gezondheid Bijdragen aan kennisontwikkeling en activiteiten infectiepreventie	Beperken verspreiding besmettelijke infectieziekten en daarmee verminderen ziektelast
	Opsporen van TBC en behandelen van patiënten	Screening TBC Consulten TBC Behandeling actieve en latente TBC Bron- en contactopsporing Preventie/voorlichting	
	Het bevorderen en beschermen van risicogroepen tegen soa's	Screening op SOA Consulten Soa en Sense Consulten PrEP Behandeling SOA Bron- en contactopsporing Beperkte voorlichting aan jongeren en risicogroepen Preventieve activiteiten	
	Beschermen van reizigers en voorkomen van verspreiding ziekten bij terugkeer	Adviseren van reizigers en uitvoeren vaccinaties	
	Beschermen van inwoners tegen gezondheidsrisico's en bevorderen van een leefomgeving die uitnodigt tot gezond gedrag	(Pro)actief adviseren over gezondheidsrisico's op gebied van milieu: luchtkwaliteit, geluid, hitte (Pro)actief adviseren over hoe de inrichting van de leefomgeving de gezondheid kan bevorderen (Pro)actief adviseren in samenhang met klimaatadapatie maatregelen en de energietransitie Adviseren over gezondheidsrisico's van gevaarlijke stoffen (koude en warme fase) Ondersteunen van gemeenten bij invoering Omgevingswet en borging van gezondheid in omgevingsvisies en -plannen Voorlichting, onder andere via de website GGDleefomgeving.nl	Een gezonde en veilige leefomgeving voor de inwoners van Gelderland-Midden
	Voorkomen van dakloosheid sociaal kwetsbare inwoners	Uitvoeren diverse meldpunten	Voorkomen van verdere teloorgang, ontruiming of overlast en het toeleiden (van zorgmijders) naar zorg, dan wel organiseren van hulpverlening
	Cliënten maatschappelijke opvang in beeld hebben en waar nodig toeleiden naar passende hulpverlening	Intake (dreigend) dak- en thuisloze individuen en gezinnen (inclusief daklozenloket) Verpleegkundig spreekuur dak- en thuislozen Passende begeleiding organiseren voor bezoekers Spoorhoek Arnhem	

Wat wilden we bereiken?		Wat hebben we bereikt?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties 2023**	**Maatschappelijk effect**
	Bieden van kennis en ondersteuning aan inwoners, gemeenten en partners bij multi-problematiek	Centraal meldpunt Project Woonhygiëne (pro) actief adviseren over verbeterpunten ketensamenwerking	
	Bevorderen afstemming en samenwerking keten	Beheren Verwijsindex	Bevorderen 1 gezin – 1 plan (voorkomen langs elkaar heen werken hulpverleners)
	Uitvoeren forensisch geneeskundige zorg	Lijkschouw bij vermoeden van niet-natuurlijke dood en bij euthanasie	Zorgen dat politie en OM op de hoogte zijn (van vermoedens) van niet-natuurlijke dood
		Uitvoeren forensisch medisch onderzoek bij incidenten, huiselijk geweld, zedenzaken, kindermishandeling etc. Afname testen voor alcohol- en drugscontroles politie Opstellen letselbeschrijvingen	Onderzoeken en beschrijven van letsels voor onderzoek politie en OM
		Uitvoeren medische arrestantenzorg Adviseren van politie (zoals insluitadviezen)	Bieden van medische zorg aan arrestanten
	Monitoren van de gezondheid van de inwoners van Gelderland-Midden	Elke 4 jaar een gezondheidsmonitor uitvoeren onder jongeren, volwassenen en ouderen om de gezondheidstoestand te beschrijven Integrale rapportages opleveren op basis van cijfers vanuit de monitors, vanuit JGZ en vanuit andere afdelingen van VGGM Adviseren over de trends die worden gezien in de monitoring Het doen van verdiepend onderzoek en analyses op eigen initiatief en op verzoek van gemeenten en ketenpartners Website GGD Gelderland-Midden als actuele en toegankelijke bron voor cijfers en rapportages vanuit de gezondheidsmonitors	Bijdragen aan een beeld van de gezondheid van inwoners van Gelderland-Midden en bijdragen aan goed onderbouwde gezondheidsbeleidsbesluiten van gemeenten
Het houden van toezicht	Uitvoeren van toezicht op de kinderopvang	Uitvoeren van jaarlijkse onderzoeken bij kinderdagverblijven (KDV), buitenschoolse opvang (BSO) en gastouderbureaus (GOB) Uitvoeren van onderzoek bij aanvraag exploitatie van nieuwe opvanglocaties Uitvoeren onderzoeken bij gastouders (GO) Uitvoeren overige onderzoeken bij KDV, BSO, GOB en GO	Toezien op een veilige en kwalitatief goede omgeving voor kwetsbare groepen (kinderen, cliënten etc.) en gemeenten adviseren over handhaving
	Uitvoeren van toezicht op jeugdverblijven /internaten	Deelname aan landelijke pool en uitvoeren onderzoek bij jeugdverblijven/internaten in Oost-Nederland	

Wat wilden we bereiken?		Wat hebben we bereikt?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties 2023**	**Maatschappelijk effect**
	Uitvoeren toezicht op WMO-instellingen	Onderzoek (laten) doen naar aanleiding van meldingen van calamiteiten bij Wmo zorgaanbieders Onderzoeken uitvoeren naar de kwaliteit van Wmo zorgaanbieders (diverse zorgvormen en ZIN/PGB) naar aanleiding van signalen Proactief onderzoek uitvoeren naar de kwaliteit van Wmo zorgaanbieders (diverse zorgvormen en ZIN/PGB)	
	Uitvoeren toezicht op vergunde bedrijven	Inspecties uitvoeren bij - Ondernemers in de tatoeage, permanente make-up en piercingbranche - Seksbedrijven	Toezien op de hygiënevoorwaarden en gemeenten adviseren over vergunningverlening

1.3.2 Jeugdgezondheidszorg

Algemeen

De JGZ biedt preventieve jeugdgezondheidszorg, vastgelegd in de Wet Publieke Gezondheid (Wpg), en uitgevoerd in overeenstemming met het Landelijk Professioneel Kader. De JGZ volgt hiervoor bijna alle kinderen en jongeren (jeugdigen) in Nederland op meerdere momenten in hun leven. Door vroegtijdig signaleren, ondersteunen en meedenken levert de JGZ een waardevolle bijdrage aan de zorg voor jeugdigen (van 9 maanden tot 18 jaar) en (aanstaande) ouders.

De JGZ bevordert veilig en gezond opgroeien en geeft betrouwbare informatie over vaccineren, gezonde voeding of gezond gedrag. De JGZ investeert in het gewone opgroeien en opvoeden, in het normaliseren en demedicaliseren. Samen met basisvoorzieningen en eerstelijns zorg werkt de JGZ aan preventie en gelijke kansen voor alle jeugdigen. Door vroegtijdig te investeren in preventie en normaliseren levert de JGZ een bijdrage aan het verminderen van gezondheidsverschillen, en het terugdringen van gebruik van specialistische voorzieningen en zorggebruik op langere termijn.

Ontwikkelingen 2023

2023 stond grotendeels in het teken van de Toekomstbestendige JGZ. Na de noodzakelijke afschaling van zorg in 2022 is veel inspanning geleverd om de basis van de JGZ weer op orde te krijgen. Daarnaast is in 2023 samen met gemeenten gewerkt aan de contouren van een toekomstbestendige JGZ. De inzet is een vernieuwd zorgaanbod: zorg op maat, efficiënt en effectief, gebaseerd op het Landelijke Professioneel Kader (LPK) en aansluitend bij de veranderende zorgvraag, arbeidsmarkt en wensen van gemeenten.

Er zijn voor 2023 5 grote thema's te onderscheiden:

- Ontwikkeling Toekomstbestendige JGZ
- Op orde brengen Beleid en Bedrijfsvoering
- Doorontwikkeling Kansrijke Start
- Uitvoering Rijksvaccinatieprogramma
- Zorg voor Vluchtelingen

Toekomstbestendige JGZ

De personeelskrapte, een hoog ziekteverzuim, een complexere en veranderde zorgvraag en toename van het aantal vluchtelingen zorgden in 2022 voor een dermate verhoogde werkdruk dat we in de zomer van 2022 noodgedwongen onze basiszorg in beperkte mate hebben afgeschaald. Noodzakelijke medische onderzoeken, vaccinaties en de zorg voor de meest kwetsbare kinderen en ouders hebben steeds doorgang gevonden. De ingezette

maatregelen zijn in 2023 inmiddels grotendeels teruggedraaid naar de situatie voor de afschaling.

Herbezinning op het zorgaanbod en de inzet van de JGZ is noodzakelijk. De huidige arbeidsmarkt en maatschappelijke ontwikkelingen vragen een JGZ die slagvaardig is en flexibel meebeweegt met deze ontwikkelingen. JGZ Gelderland-Midden was hier onvoldoende op ingericht. Daarom is het project 'Toekomstbestendige JGZ' in het leven geroepen.

Inmiddels zijn de eerste stappen gezet. Gekozen is voor het op orde brengen van de basis van de JGZ met continuïteitsgarantie door een flexibele schil. Het zorgaanbod wordt herijkt met aandacht voor optimale aansluiting bij eigen regie en kracht van ouders en jongeren. Hiervoor zijn aanvullende modules uitgewerkt. Verdere besluitvorming en uitwerking krijgen in 2024 vervolg.

Beleid en bedrijfsvoering
De JGZ is de afgelopen jaren hard gegroeid, de zorgvraag neemt toe en de zorgvragen worden steeds complexer. Dit alles vraagt veel van de uitvoerend medewerkers, maar ook van de ondersteunende teams, samengevat als Beleid en Bedrijfsvoering.

Beleid en Bedrijfsvoering is zowel qua inhoud als formatie onvoldoende meegegroeid om de JGZ-processen goed te ondersteunen en te faciliteren. In een krappe arbeidsmarkt is capaciteitsmanagement cruciaal. Daarom is een capaciteitsmanagementsysteem ontwikkeld. De basisinrichting hiervan is in gebruik genomen. Verdere doorontwikkeling is nog gaande.

Daarnaast investeren we in de inrichting van ons datawarehouse en het ontsluiten van deze gegevens naar managementinformatie. Dit is een meerjarentraject. Ook werken we toe naar een meer proces gestuurde organisatie die continu verbetert.

Doorontwikkeling Kansrijke Start
De eerste 1.000 dagen (± 2,5 jaar) in het leven van een kind blijken een belangrijke voorspeller voor de ontwikkeling en gezondheid op latere leeftijd. Afgelopen jaren heeft VWS intensief geïnvesteerd in de versterking van de integrale perinatale zorg met het landelijke programma Kansrijke Start.

In de periode 2021-2024 voert de afdeling JGZ van GGD Gelderland-Midden samen met gemeenten, TNO, samenwerkingspartners in de Geboortezorg en het sociaal domein een praktijkonderzoek uit ter verbetering van de lokale praktijk. Dit onderzoek wordt gesubsidieerd door ZonMw. Het plan van aanpak richt zich op de verbetering van de lokale samenwerkingspraktijk voor kwetsbare aanstaande en jonge ouders.

In 2023 heeft de focus gelegen op het verder uitrollen en bekend maken met het multidisciplinair overleg in gemeenten. En op het in samenspraak met Geboortezorg, Sociaal domein en JGZ ontwikkelen van een digitale wegwijzer voor kwetsbare (jonge) ouders. Ook het met elkaar uitwerken van het begrip sociale regie en de implementatie ervan binnen de lokale coalities in de regio stond centraal.

Verder zijn na 2 jaar monitoren per regio regiorapporten gemaakt waarin op de items voor Kansrijke Start per gemeente wordt weergegeven hoe het ervoor staat en waar nog kansen en uitdagingen liggen voor het komende jaar. Denk hierbij bijvoorbeeld aan interventies, samenwerking sociaal domein, JGZ en de geboortezorg en bekendheid met de zorgpaden in de regio.

Daarnaast is JGZ actief betrokken bij de uitvoering van lokale coalities in gemeenten. In 2023 is in alle gemeenten een vervolg gegeven aan de lokale coalities. De fase waarin JGZ is aangesloten op lokale coalities, is in elke gemeente anders. Het feit dat de JGZ-interventies als Voorzorg, Stevig Ouderschap en het Prenataal huisbezoek in nagenoeg alle gemeenten uitvoert, geeft een mooie basis aan dit geheel.

Binnen de JGZ-afdeling van GGD Gelderland-Midden zijn een aantal interventies te onderscheiden in het kader van Kansrijke Start. Het betreft:

- Prenataal huisbezoek door de jeugdverpleegkundige: een laagdrempelig huisbezoek voor aanstaande ouders met specifieke vragen of behoefte aan ondersteuning. Sinds juli 2022 is een prenataal huisbezoek op indicatie onderdeel van het reguliere JGZ-aanbod in alle gemeenten. Met de wetswijzing in 2022 is actief ingezet op het sneller en meer inzetten van een prenataal huisbezoek. In alle gemeenten zien we (in wisselend tempo) in 2023 een stijging van het aantal huisbezoeken
- Stevig Ouderschap (SO), zowel prenataal als postnataal: huisbezoeken door een opgeleide SO-verpleegkundige, gericht op (aanstaande) ouders met verhoogd risicoprofiel. Het programma wordt aangeboden in 12 van de 15 gemeenten
- Voorzorg: intensief begeleidingsprogramma voor (aanstaande) ouders met zeer hoog risicoprofiel. Dit programma wordt aangeboden in alle 15 gemeenten in de regio van VGGM
- Samen Starten: signaleringsmethodiek voor het vroegtijdig signaleren van risico's bij gezinnen met kinderen van 0 tot 4 jaar. Deze methodiek wordt gebruikt door alle JGZ-teams 0-4, binnen alle 15 gemeenten
- Nu Niet Zwanger: Programma om kwetsbare mensen te ondersteunen bij de bewuste keuze voor hun eventuele kinderwens en daarmee onbedoelde zwangerschappen te voorkomen. Het programma wordt aangeboden in 13 van de 15 gemeenten

Voor de cijfermatige verantwoording van de Kansrijke Start interventies verwijzen we naar het Maatwerkverslag 2023 per gemeente.

Uitvoering Rijksvaccinatieprogramma
Ook in 2023 heeft de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) een grote rol in genomen. Alle basisvaccinaties voor kinderen en jongeren zijn uitgevoerd.

De daling van de vaccinatiegraad baart zorgen. Zowel binnen de regio VGGM als landelijk is deze dalende trend te zien. Een heel duidelijke oorzaak is niet te geven. Landelijk is het RIVM een onderzoek gestart. Vaccinatiemoeheid en minder vertrouwen in aangeboden vaccinaties lijken een rol te spelen.

In 2023 zijn opnieuw enkele nieuwe vaccinaties toegevoegd aan het RVP. Het inhoudelijk en logistiek organiseren van dit nieuwe aanbod was opnieuw een forse uitdaging. De belangrijkste ontwikkelingen in 2023 zijn:
- Extra vaccinaties aangeboden voor jeugdigen uit Oekraïne
- Inhaalvaccinaties HPV aangeboden aan de groep 19 tot en met 27 jaar
- Toevoeging van de maternale griepvaccinatie vanaf oktober 2023 aan het RVP
- Voorbereidingen voor de invoering van het Rotavaccin (begin 2024) hebben veel inzet gevraagd
- Implementatie van een nieuw vaccin voor de Pneumococcenvaccinatie (PCV10 > PCV13/PCV15)

Uitvoeren van het RVP en de implementatie van (onverwachte) veranderingen vraagt inmiddels een dermate grote inzet van medewerkers en bedrijfsvoering dat structureel meer capaciteit nodig is dan op voorhand ingeschat. Komende jaren is de verwachting dat dit zo blijft door de verwachte veranderingen in het vaccinatieschema.

Voor uitgebreide verslaglegging over RVP verwijzen we naar de RVP-rapportages per gemeente.

Zorg voor vluchtelingen
In de eerste helft van 2023 was de instroom van vluchtelingen onverminderd hoog. De instroom stabiliseerde enigszins na de zomer. In de eerste helft van 2023 is gebruik gemaakt van de bus voor Publieke Gezondheidzorg Asielzoekers (PGA). Door mobiele inzet kon toch de juiste zorg worden aangeboden. Ondanks de vergrote instroom en beperkte mogelijkheid tot het draaien van spreekuren.

De instroom betreft enerzijds asielzoekers op de bestaande locaties en anderzijds instroom op nieuwe locaties binnen de VGGM-regio. In 2023 is op 15 locaties JGZ uitgevoerd in het kader van de PGA. Het gaat om reguliere verblijfslocaties, maar ook om crisis- en noodopvang plus locaties waar alleen minderjarige alleenstaande asielzoekers worden opgevangen. Deze laatste groep neemt enorm in aantal toe en is ook de groep waarbij de problematiek altijd enorm complex is. Veel afstemming met andere disciplines en de COA is dan nodig.

Daarnaast kwamen in 2023 opnieuw veel gezinnen met kinderen uit Oekraïne naar Nederland, en specifiek naar onze regio. Dat vergt naast brede inzet van de GGD op de publieke gezondheidszorg voor deze groepen ook extra inspanning van de JGZ. Alle jeugdigen die voor langere tijd in Nederland verblijven, hebben recht op jeugdgezondheidszorg. De JGZ heeft de inspanningsverplichting al deze jeugdigen in beeld te krijgen en te houden om een passend JGZ-aanbod te doen.
De extra gemaakte kosten voor deze laatste doelgroep worden conform de landelijke afspraak uit het gemeentefonds vergoed. De kosten voor jeugdgezondheidszorg voor asielzoekers worden via het COA vergoed vanuit GGD GHOR Nederland.

Doelenboom

Wat wilden we bereiken		Wat hebben we bereikt in 2023?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel?	**Operationeel doel**	**Prestaties 2023**	**Maatschappelijk effect**
Veilig en gezond opgroeien van alle kinderen en jongeren in Gelderland-Midden	Uitvoeren basispakket JGZ	Is uitgevoerd. Flexibel aanbod, conform LPK	• Creëren van een gezonde en veilige basis voor alle jeugdigen • Verkleinen van gezondheidsverschillen • Gelijkwaardige kansen in de maatschappij voor alle kinderen en jongeren • Ondersteuning van ouders bij opvoed- en opgroeivragen en het normaliseren van opvoed- en opgroeiproblematiek
	Aanbieden van extra zorg voor kinderen en jongeren met extra zorgbehoeften	Is uitgevoerd	
Proactief inspelen op behoeften van gemeenten, ouders en jongeren op het gebied van jeugd gezondheidszorg	Uitvoeren lokaal aanbod JGZ	Zo goed mogelijk uitgevoerd. Flexibel zorgaanbod, conform LPK	
Optimale start voor alle kinderen	Aanbieden van zorg op maat in eerste 1.000 dagen van het kind	Doorontwikkeling Kansrijke Start / lokale coalities in alle gemeenten; inzet van interventies daar waar nodig	
Bevorderen gezondheid van 'nieuwkomers' in onze gemeenten	Uitvoeren Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers (PGA)	Is uitgevoerd	
Optimale vaccinatiegraad van kinderen en jongeren	Minimaal 95% van kinderen en jongeren (WHO-norm) is gevaccineerd conform RVP	Vaccinatieprogramma is uitgevoerd. Let op: vaccinatiegraad daalt onder WHO en landelijke gemiddelde. Punt van aandacht in alle gemeenten in 2024	Voorkomen van betreffende infectieziekten op individueel- en populatieniveau
Behouden en verstevigen van de unieke kennispositie op het gebied van jeugdgezondheid	Informeren en adviseren van gemeenten over gezondheidsbeleid	Conform afspraken uitgevoerd	Input leveren voor gemeentelijke beleidsontwikkeling
Sluitend aanbod van preventieve en gespecialiseerde zorg	Samenwerking in sociaal domein versterken	Zo goed mogelijk uitgevoerd	• Optimaal aanbod van zorg voor alle kinderen en jongeren • Voorkomen van versnippering van aanbod

1.3.3 Monitoring & Advies

Algemeen
Het Team Onderzoek, Informatie & Advies (OIA) heeft een GGD overstijgende rol. OIA speelt een rol – nadrukkelijk in samenspraak en samenwerking met andere teams en afdelingen binnen de GGD – in het bevorderen, beschermen en bewaken van de gezondheid van alle inwoners in Gelderland-Midden. Dat doet OIA door – eveneens samen met de andere teams en afdelingen – te onderzoeken, informeren en adviseren. OIA heeft een brede blik

op publieke gezondheid en adviseert gemeenten over waar en hoe inzet van gezondheid het meest nodig is. Daarmee speelt OIA een rol in het verkleinen van gezondheidsverschillen en het bevorderen van kansengelijkheid. Dit doet OIA vanuit drie taakgebieden:

- Monitoringsrol: zicht op de gemeente, wijk en kwetsbare groepen
- Adviesrol: betrouwbare gespreks- en sparringpartner voor gemeenten
- Gezondheidsbevordering: passende en effectieve interventies

Monitoringsrol: zicht op de gemeente, wijk en kwetsbare groepen

Gezondheidsmonitors

OIA monitort de gezondheid van de inwoners van de gemeenten met de gezondheidsmonitors. De wettelijke basis voor monitoring ligt in de Wet Publieke Gezondheid (Wpg). Gemeenten hebben de taak om (gezondheids)beleid op te stellen, uit te voeren en te evalueren. Het gaat om beleid en interventies die bijdragen aan de gezondheid, leefstijl en welzijn van inwoners. Om adequate en informatie gestuurde keuzes te maken, is inzicht in de situatie nodig. OIA ondersteunt gemeenten om data- en informatie gestuurde keuzes te maken. Hierdoor worden onderbouwd (beter) passende en effectievere interventies gekozen.

In 2023 heeft de dataverzameling van de gezondheidsmonitor Jeugd plaatsgevonden.

Extra gezondheidsmonitors: gezondheidsonderzoek bij rampen (GOR)

Vanuit het ministerie van VWS zijn tijdelijk extra gelden beschikbaar gesteld voor de GGD'en voor gezondheidsonderzoek bij rampen. In totaal worden vijf extra gezondheidsmonitors uitgevoerd. Het doel is de gevolgen van de coronacrisis langdurig in kaart brengen. Deze werkzaamheden vinden plaats naast de reguliere gezondheidsmonitors.

In 2023 is het regiorapport van de resultaten van de extra gezondheidsmonitor Jongvolwassenen beschikbaar gekomen. Ook zijn de gemeentelijke resultaten van de extra monitor Volwassenen & Ouderen gedeeld en geduid, samen met de gemeenten.

Integrale jeugdrapportage vanuit monitor

In 2023 is geen integrale jeugdrapportage opgeleverd, omdat de informatie uit de integrale jeugdrapportage is verwerkt in de website Gelderland-Midden in cijfers, als onderdeel van het versterken van de kennis- en adviesrol (zie volgende alinea).

Adviesrol: betrouwbare gespreks- en sparringpartner (versterking kennis- en adviesrol)

In het Gezond en Actief Leven Akkoord staat een programma dat zich richt op het versterken van de kennis- en adviesfunctie van de GGD. In de bijbehorende SPUK-regeling zijn hiervoor middelen opgenomen voor de GGD. In 2023 hebben we er op de volgende wijze invulling aan gegeven:

- We hebben beschikbare data verder ontsloten voor gemeenten door de website Gelderland-Midden in cijfers door te ontwikkelen en aan te vullen
- De adviesfunctie is versterkt door (sinds mei 2023) te werken met adviseurs publieke gezondheid. Het doel is om gemeenten beter passende en gerichte adviezen te geven, de dialoog aan te gaan en sparringpartner te zijn. Dat doen we op basis van de lokale gezondheidsinformatie van gemeenten en hun kennis over de gemeentelijke situatie en context

Gezondheidsbevordering: passende en effectieve interventies

De GGD staat voor het bevorderen van gezond gedrag en kansengelijkheid om gezondheidsachterstanden waar mogelijk te verkleinen. Gemeenten bevragen GGD Gelderland-Midden steeds vaker over gezondheidsbevordering en preventie, maar structurele financiering voor de uitvoering van deze werkzaamheden ontbreekt. Dit is in 2023 onderwerp van gesprek geweest in het traject 'Toekomstbestendige GGD'.

Werkzaamheden die zijn uitgevoerd met andere financieringsstromen:

- Publieke Gezondheid Asielzoekers (PGA). Net als in 2022 is in 2023 de instroom van asielzoekers toegenomen. En dus ook de daarbij behorende taakstelling voor gemeenten. Dit heeft een extra inzet gevraagd op de PGA

- Nu Niet Zwanger (NNZ). Dertien gemeenten zijn inmiddels gestart met het programma NNZ. In 2023 is de aansturing van het programma NNZ belegd bij OIA
- Gezonde school en Jong leren eten. In 2023 zijn 55 schoollocaties ondersteund met de Gezonde School aanpak
- Roken. Alle gemeenten werken aan een Rookvrije generatie. Twee gemeenten zijn aan de slag met het programma 'Een rookvrij leven voor iedereen'
- Gezondheidsmakelaar. In een gemeente is tijdelijk een gezondheidsmakelaar werkzaam
- Coördinator IZA/GALA. Tijdelijk is een coördinator IZA/GALA werkzaam
- Ketenaanpak Kind op Gezond gewicht. Tijdelijke opdracht invulling rol kwartiermaker voor de regio Vallei

Doelenboom

Wat wilden we bereiken?		**Wat hebben we bereikt?**	**Wat is het beoogd effect?**
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties 2023**	**Maatschappelijk effect**
Het bewaken van de publieke gezondheid ten behoeve van regionaal en lokaal gezondheidsbeleid	Monitoren van de gezondheid van de inwoners van Gelderland-Midden door Gezondheidsmonitors, panelonderzoeken, verdiepende analyses etc. die gezamenlijk bijdragen aan het inzicht in de gezondheidstoestand van de inwoners van onze gemeenten zodat gemeenten hun lokaal (gezondheids) beleid hiermee kunnen ontwikkelen, onderbouwen en evalueren	Mensen bevraagd t.b.v. de gezondheidsmonitors • Jeugdmonitor Opgeleverde rapportages • Regionale rapportage GM Jongvolwassenen • Regionale rapportage GM V&O • Gemeentelijke rapportages GM V&O • Regionale rapportage Seksuele Gezondheid • Rapportages Rijksvaccinatieprogramma • Factsheet panelonderzoek Dementievriendelijke gemeente • Factsheet panelonderzoek Energiecrisis	Bijdragen aan een beeld van de gezondheid van inwoners van Gelderland-Midden en bijdragen aan goed onderbouwde gezondheidsbeleidsbesluiten van gemeenten
Het met behulp van de monitorresultaten adviseren over regionaal en lokaal gezondheidsbeleid. Health in all policies	Integraal gezondheidsbeleid stimuleren	Start met adviseurs publieke gezondheid (mei 2023). Alle gemeenten hebben een uitnodiging ontvangen om over de resultaten van de GM V&O in gesprek te gaan en samen te duiden naar de lokale context. Eveneens heeft een aantal gemeenten om feedback gevraagd op de GALA-plannen	Meer samenwerking tussen gemeenten en tussen domeinen op het terrein van gezondheid
	Kennis delen en inspireren	Kenniscafé Dementievriendelijke gemeente	Door het delen van kennis en goede voorbeelden en door het bij elkaar brengen van mensen bijdragen aan meer samenwerking
	Participeren in beide preventienetwerken in Gelderland-Midden	Zowel in Coalitie Preventie Food Valley als in Community of Care geparticipeerd op strategisch en tactisch niveau	Meer en betere samenwerking op het terrein van preventie met diverse organisaties uit zorg, onderwijs en met gemeenten
Het bevorderen van de publieke gezondheid in Gelderland-Midden en het hierover adviseren.	Uitvoeren gezondheidsbevordering Publieke Gezondheid Asielzoekers	Voorlichtingen opvanglocaties: 3 AZC's; 1 AVO/POA; 2 RGO; 3 POL en 7 NO	Bijdragen aan betere gezondheidsvaardigheden en daarmee een betere gezondheid van asielzoekers
	Bijdragen aan lokale en regionale netwerken rond leefstijl en preventie.	• Betrokken (in meer of mindere mate) bij de 15 preventie akkoorden. • Rookvrije generatie in 15 gemeenten. • Rookvrij leven voor iedereen in 2 gemeenten. • Aansturing programma NNZ ondergebracht bij OIA (13 gemeenten) • Start tijdelijke gezondheidsmakelaar Arnhem (sept. 2023) • Start tijdelijke coördinator IZA/GALA (juli 2023)	Bijdragen aan samenwerking en verbinden van bestaande initiatieven

Wat wilden we bereiken?		Wat hebben we bereikt?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties 2023**	**Maatschappelijk effect**
	Scholen adviseren en ondersteunen bij Gezonde School.	Schoollocaties ondersteund met Gezonde School	Kinderen en jongeren zo jong mogelijk kennis laten maken met een gezonde leefstijl op alle gebieden
Bewaken en bevorderen van de gezondheid in Gelderland-Midden rondom COVID-19	Inzicht in verloop van de pandemie, duiden van deze inzichten voor interne organisatie en gemeenten	• Coronabeeld Publieke Gezondheid (tot en met april 2023) • Betrokken bij diverse COVID-19 onderzoeken	Interne organisatie en gemeenten hebben een goed beeld van het verloop en kunnen mede dankzij dat beeld hun beleid maken en uitvoeren

Wat heeft het programma GGD in totaliteit gekost?

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2022	Begroting 2023	Gew. Begr. 2023	Realisatie 2023
7.1 Volksgezondheid				
Jeugdgezondheidszorg	17.481	18.227	20.200	20.398
Algemene gezondheidszorg	8.419	8.194	8.638	15.691
Monitoring en Advies	2.107	2.078	2.326	2.508
Lasten	**28.007**	**28.498**	**31.165**	**38.596**
7.1 Volksgezondheid				
Gemeentelijke bijdrage	19.673	21.800	23.263	23.263
Lokaal aanbod	7.019	6.717	7.991	8.303
Rijksbijdragen	117	163	548	5.798
Overige baten	5.966	5.513	5.968	7.951
Baten	**32.774**	**34.193**	**37.771**	**45.316**
Doorbelasting	-5.026	-5.720	-6.631	-6.783
Resultaat voor bestemming	**-260**	**-25**	**-25**	**-63**
Mutatie reserves	497	25	25	21
Resultaat na bestemming	**237**	**0**	**0**	**-42**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**237**	**0**	**0**	**-42**

Het resultaat van het programma GGD bedraagt € 42k nadelig. De belangrijkste elementen die dit resultaat verklaren zijn:

- Hogere personeelskosten door o.a. de inzet van eigen en extern personeel op de COVID-19 najaarscampagne (SPUK). Tegenover deze hogere lasten staan Rijksbijdragen die gezamenlijk nihil impact hebben op het resultaat.
- Hogere personeelskosten van € 1,8 miljoen door inzet van personeel voor de HPV18+, VIPP pandemische paraatheid en tijdelijke inhuur als vervanging van reguliere formatie en extra werkzaamheden. Tegenover deze hogere lasten staan veelal hogere baten.
- Hogere materiële kosten van € 0,8 miljoen, onder andere door hogere labkosten voor TBC en seksuele gezondheid, hogere kosten reizigersvaccins en uitbestede werkzaamheden Forensisch
- Hogere overige opbrengsten van € 2,7 miljoen, waaronder opbrengsten Publieke Gezondheid Asielzoekers & Oekraïners door JGZ, afwikkeling lokaal aanbod 2022, medische arrestantenzorg, VIPP pandemische paraatheid, HPV18+ en diverse projecten.
- Hogere lasten van € 0,2 miljoen voor inzet op Infectieziekte bestrijding in het kader van VIPP pandemische paraatheid en de HPV18+ inzet.

1.4 Programma Ambulancezorg

1.4.1 Mobiele Zorg

Standplaatsen
Ambulancezorg Gelderland-Midden (AGM) is gestart met een onderzoek naar de locatie van een aantal ambulanceposten. Vooral in het westen van de regio staan, door diverse ontwikkelingen, een aantal veranderingen op stapel. Zoals de verhuizing van de post in Ede en de zoektocht naar een nieuwe locatie in Renkum. Met de betreffende gemeenten zijn meerdere gesprekken gevoerd over alternatieve locaties die een positieve bijdrage kunnen leveren aan de meest gunstige spreiding van ambulances.

Capaciteitsmanagement
AGM wil het aantal te leveren diensten uitbreiden om zo de paraatheid te versterken en daarmee de opkomsttijd te verbeteren. Om dit te kunnen doen, is het noodzakelijk dat de formatie van verpleegkundigen en chauffeurs wordt uitgebreid. AGM is in 2023 gestart met opleiden om de gewenste uitbreiding mogelijk te maken. We verwachten in 2024 deze uitbreiding te realiseren.

Vertraagde levering materieel
Al geruime tijd is sprake van langere levertijden voor nieuwe ambulancevoertuigen. AGM wordt daardoor geconfronteerd met vertraagde uitlevering van de gewenste voertuigen. Dit zorgt voor meer onderhoud aan bestaande voertuigen, doordat deze langer in gebruik blijven. Met de leverancier zijn afspraken gemaakt over de meerkosten en een nieuwe planning van uitlevering van voertuigen.

Voorbereiding nieuw communicatiesysteem
Het communicatiesysteem C2000 voor de operationele diensten is aan vervanging toe. Daarnaast is in de Meldkamer in Apeldoorn onvoldoende ruimte gereserveerd voor de aansturingstaken (uitgifte) van de ambulancezorg voor Gelderland-Midden en Gelderland-Zuid. Op een locatie buiten de meldkamer in Apeldoorn wordt C2000 niet gefaciliteerd. Om deze redenen is een nieuwe communicatiedrager en hardware nodig. De keuze voor Push to Talk - Ambulancezorg (PtT-A) voorziet in een systeem dat aansluit bij (huidige en toekomstige) functionele behoeften van de ambulancezorg. Het systeem is veilig, betrouwbaar en toekomstbestendig. De implementatie van PtT-A sluit aan bij vergelijkbare initiatieven bij brandweer en politie en wordt mede begeleid en ondersteund door Ambulancezorg Nederland (AZN).

Productie en prestatiecijfers
Landelijk is de laatste jaren een stijging te zien van het aantal spoedritten in de ambulancezorg, maar het totaal aantal ritten in 2023 is ongeveer gelijk aan 2022. AGM heeft in 2023 1.105 ritten minder gereden.

In 2023 zijn in de regio Gelderland-Midden 22.340 A1-ritten gereden en in 87,6% gebeurde dit binnen 15 minuten. Dat zijn meer A1-ritten dan in 2022: 21.625 (90,6%).
Ambulancezorg Gelderland-Midden reed 13.498 A2-ritten en in 92,5% gebeurde dit binnen 30 minuten. Dat zijn minder A2-ritten dan in 2022: 14.511 (95,1%).

AGM biedt verschillende vormen van ambulancezorg. Hierbij gaat het om hoog complexe ambulancezorg, midden complexe ambulancezorg en rapid responders. Door de compleet ingerichte ambulances verschuift de focus steeds meer van vervoer naar zorgverlening ter plaatse. Daarbij is niet de snelheid, maar de kwaliteit van zorg ter plaatse van doorslaggevend belang. In geval van de allerhoogste spoed, bijvoorbeeld bij een adem- of circulatiestilstand, zijn we zo snel als mogelijk ter plaatse. In die gevallen worden ook andere hulpverleners gealarmeerd (rapid respons van de brandweer en burgerhulpverlening).

Doelenboom mobiele zorg

Nota Goede ambulance zorg / Jaarplan Ambulance zorg NL	Wat wilden we bereiken?		Wat is het beoogde effect?	Wat hebben we bereikt?	Wat zijn onze ambities?
	Strategisch doel	Operationeel doel	Maatschappelijke effect?	Prestaties 2023	Jaar 2024 en verder
Bereikbare en beschikbare zorg	De ambulancedienst is 24/7 beschikbaar voor alle inwoners in de regio.	De patiënt voorzien van tijdige ambulancezorg.	Beschikbaarheid van de juiste zorg op het juiste moment.	AGM is in 2023 goed bereikbaar geweest voor haar patiënten.	AGM wil ook in 2024 voor alle inwoners op het juiste moment klaar staan. Dit betekent dat we de spreiding en beschikbaarheid van ambulancezorg goed organiseren.
Professionaliteit en professionele standaard	Leveren van goede kwalitatieve ambulancezorg.	AGM houdt zich aan landelijke richtlijnen en wetgeving voor goede ambulancezorg en scoort voldoende tot goed op de kwaliteitssignalen van het kwaliteitskader.	De patiënt ontvangt hoge kwaliteit van zorg.	Sinds 2023 levert AGM gegevens aan voor 21 van de 26 kwaliteitssignalen van het kwaliteitskader (gegevens over het voorgaande jaar). De overige signalen worden nog uitgewerkt door AZN. AGM scoort gemiddeld een voldoende. De patiënt kan rekenen op hoogwaardige zorg ter plaatse en onderweg.	Uitbreiding van de aan te leveren kwaliteitssignalen en de kwantitatieve en kwalitatieve score op deze signalen verstevigen/verbeteren.
Professionaliteit en professionele standaarden samenwerking	Verantwoorde ambulancezorg bij rampenbestrijding en crisisbeheersing.	Werken volgens grootschalige geneeskundige bijstand (GGB).	Bij grootschalige incidenten en rampen kunnen inwoners rekenen op goed georganiseerde opgeschaalde ambulancezorg. Medewerkers optimaal getraind in het verlenen van GGB.	In 2023 zijn meerdere oefenavonden georganiseerd, waarin AGM samen met de GHOR de GGB-structuur traint. Deze zijn goed verlopen en hebben nieuwe vervolg inzichten gegeven.	Jaarlijks herhalen van de GGB-training. Het proces hiervoor is op dit moment goed georganiseerd.
Samenwerken	Meerwaarde voor de keten van acute zorg door kennisdeling en samenwerking met partners binnen de sector.	Knelpunten in acute zorg en dienstverlening zoveel mogelijk voorkomen.	Doelmatige, goed afgestemde keten van diensten op het gebied van acute en opgeschaalde gezondheidszorg. Inzet van de juiste zorgverlener.	AGM is met de pilot zorgcoördinatie kartrekker geweest in het verbinden van de vier huisartsenposten, GGZ, ambulancezorg en VVT in de regio Gelderland-Midden. De succesvolle elementen worden in 2024 voorgezet. Daarnaast heeft AGM in 2023 het platform Innovatie en Onderzoek opgestart, waardoor AGM met een andere insteek contact heeft met ketenpartners. Hiervoor heeft AGM een programmamanager innovatie en onderzoek aangesteld.	Versterken van de samenwerking met ketenpartners waardoor we nog beter in staat zijn om zo snel en efficiënt mogelijk de juiste zorg in te zetten. Dit vergt onder andere investering op de relatie, scholing en (door)ontwikkeling van digitale informatie-uitwisseling.

Nota Goede ambulance zorg / Jaarplan Ambulance zorg NL	Wat wilden we bereiken?		Wat is het beoogde effect?	Wat hebben we bereikt?	Wat zijn onze ambities?
	Strategisch doel	Operationeel doel	Maatschappelijke effect?	Prestaties 2023	Jaar 2024 en verder
Veiligheid	Veilige zorgverlening.	Leveren van zorg in een veilige werkomgeving.	Veiligheid patiënt en ambulanceprofessional is optimaal gewaarborgd.	'Veiligheid' heeft betrekking op verschillende onderdelen. AGM voldoet aan de NEN-7510 normering voor informatiebeveiliging. Medewerkers zijn en worden geschoold in veilig werken. Hierbij hoort ook aandacht voor arbo- en ergoaspecten.	AGM continueert de veilige zorgverlening voor de patiënt.
Patiënt centraal	De patiënt weet waar ambulancezorg voor staat.	Potentiële patienten weten wanneer zij zich met een zorgvraag tot de ambulancezorg moeten richten.	De ambulancezorgverlening is patiëntgericht en dusdanig ingeregeld dat ambulancezorg 24/7 beschikbaar is voor hulpvragers.	AGM is 24/7 beschikbaar geweest voor hulpvragers. Patiënten waarderen AGM gemiddeld met een 9,1. AGM ontwikkelt de midden complexe ambulancezorg verder door, zodat betere aansluiting ontstaat tussen zorgbehoefte en hulpverlening.	AGM stelt de patiënt centraal bij het behandelen van de zorgvraag. Zorgdifferentiatie helpt met het bieden van de juiste zorg, op het juiste moment, op de juiste plek. Daarnaast onderzoekt AGM momenteel de impact van functiedifferentiatie op de patiëntenzorg.

1.4.2 Meldkamer en zorgcoördinatie

Landelijke Meldkamer Samenwerking

De Meldkamer Ambulancezorg (MKA) Arnhem en Nijmegen is in maart 2023 verhuisd naar de Meldkamer Oost-Nederland in Apeldoorn. In Apeldoorn werken vijf ambulancezorgregio's samen om de intake van het 112-verkeer af te handelen. Naast de intake van het 112-verkeer wordt de intake van regionale telefonie en aansturing van de ambulance-eenheden regionaal uitgevoerd. In de voorbereiding en ontwikkeling van de meldkamer is rekening gehouden met het uitvoeren van werkzaamheden op Oost 5-schaal (zoals de 112-intake) en werkzaamheden op regionale schaal voor verdere ontwikkeling van zorgcoördinatie. In december 2023 zijn ook werkplekken in Arnhem in gebruik genomen. Vanaf daar worden telefonische oproepen van ketenpartners voor geplande en acute ambulancezorg verwerkt.

Werven, selecteren en opleiden van personeel

Het verloop van personeel is door de verhuizing naar Apeldoorn groter geweest dan normaal. In 2023 heeft AGM aanvullende wervingsactiviteiten uitgevoerd voor het aantrekken van verpleegkundig centralisten. De campagne is succesvol geweest. Er zijn veel nieuwe collega's gestart met hun opleiding en reeds aan het werk. Gestaag komt de meldkamer ambulancezorg weer op formatie.

Zorgcoördinatie

De druk op de acute gezondheidszorg is groot. De vraag neemt toe en zorgvragen worden ook steeds complexer. Er is sprake van een vergrijzende samenleving met schaarste op de arbeidsmarkt. Om de zorg in de toekomst toegankelijk en beschikbaar te houden, zijn maatregelen nodig. Zorgcoördinatie is een ontwikkeling die bijdraagt aan het toegankelijk en beschikbaar houden van de acute zorg. In 2023 heeft (toenmalig) minister Kuipers de kamer geïnformeerd over zijn ambities om tot regionale zorgcoördinatie te komen. AGM heeft de afgelopen jaren bijgedragen aan de ontwikkeling van zorgcoördinatie in de regio. Initieel door deelname aan een pilot zorgcoördinatie waarbij virtuele zorgcoördinatie is beproefd en de samenwerking in de regio met ketenpartners is aangehaald. De succesvolle elementen uit de pilot zorgcoördinatie van AGM worden in 2024 voortgezet. Eind 2023 heeft het

bestuurlijk ROAZ (regionaal overleg acute zorgketen) regie genomen op de verdere ontwikkeling van zorgcoördinatie in de regio.

Doelenboom Meldkamer en Zorgcoördinatie

Nota Goede ambulancezorg/ Jaarplan Ambulancezorg NL	Wat wilden we bereiken?		Wat is het beoogd ?	Wat hebben we bereikt?	Wat zijn onze ambities?
	Strategisch doel	Operationeel doel	maatschappelijk effect	Jaar 2023	Jaar 2024 en verder
Bereikbare en beschikbare zorg	De ambulancedienst is 24/7 beschikbaar voor alle burgers in de regio.	De patiënt voorzien van tijdige ambulance zorg.	De meldkamer ambulancezorg is bereikbaar en beschikbaar om zorgvragen te ontvangen en verwerken. Hierdoor werken we aan de juiste zorg, op het juiste moment, op de juiste plek, door de juiste zorgverlener.	Ondanks de toename in het aantal meldingen op de meldkamer (MKA) is AGM over het algemeen goed bereikbaar geweest. De grootste verandering was de verhuizing van de meldkamer Arnhem naar Apeldoorn. Dit heeft ook effect gehad op de werkwijze. Bij overbelasting van de MKA zijn meldingen 'doorgezet' naar andere MKA's. Het systeem van de LMS werkt goed. Wel zijn er zorgen om de bereikbaarheid van de regionale inkomende telefonie. Professionals staan soms lang in de wacht.	AGM wil altijd de patiënt voorzien van de juiste en tijdige zorg. AGM investeert in het aantrekken en opleiden van voldoende personeel voor de MKA. De MKA onderzoekt hoe de bereikbaarheid van regionale telefonie beter kan en neemt waar het kan maatregelen.
Bereikbare en beschikbare zorg	De juiste zorg, op het juiste moment, op de juiste plek, door de juiste zorgverlener.	Een inwoner met zorgvraag wordt door de best passende zorgverlener geholpen. Ook als de inwoner een 'verkeerde' toegang tot de zorg kiest. .	Ongeacht de zorgvraag of zorgingang van een patiënt, wordt de patiënt geholpen door de juiste zorgverlener.	AGM heeft de afgelopen jaren bijgedragen aan de ontwikkeling van zorgcoordinatie in de regio. De succesvolle elementen wil AGM voortzetten. Zorgcoördinatie is een vrij recente beleidsontwikkeling. Het is niet de ambitie om tot één zorgloket te komen.	AGM zet succesvolle elementen uit de pilot Zorgcoördinatie voort. AGM is neemt actief deel aan visie en beleidsvorming in de acute zorgregio en investeert in de relatie met ketenpartners. AGM is een serieuze en betrokken partner in de ontwikkeling rondom zorgcoördinatie.
Patiënt centraal	De patiënt weet waar ambulancezorg voor staat.	Potentiële patienten weten wanneer zij zich met een zorgvraag tot ambulancezorg moeten richten	De zorgverlening is patiëntgericht en met maatwerk afgestemd.	De vraag naar acute zorg neemt toe, zeker nu ook andere ketenpartners in de sector overbelast raken. De inwoner eist daarnaast steeds vaker zorg. Zorgcoördinatie gaat helpen in het verbeteren en richten van de zorgvraag.	AGM stelt de patiënt centraal bij het behandelen van de zorgvraag. Zorgdifferentiatie en zorgcoördinatie helpen bij het bieden van de juiste zorg, op het juiste moment, op de juiste plek.

Wat heeft het programma Ambulancezorg in totaliteit gekost?

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2022	Begroting 2023	Gew. Begr. 2023	Realisatie 2023
7.1 Volksgezondheid				
Zorgcoördinatie	2.297	2.408	2.372	4.516
Mobiele zorg	24.055	24.180	27.285	24.967
Lasten	**26.352**	**26.588**	**29.656**	**29.483**
7.1 Volksgezondheid				
Rijksbijdragen	192	185	203	205
Zorgverzekeraars	25.335	26.169	28.919	27.941
Overige baten	2.842	2.089	2.568	4.378
Baten	**28.368**	**28.443**	**31.690**	**32.524**
Doorbelasting	-1.816	-1.855	-2.034	-2.018
Resultaat voor bestemming	**201**	**0**	**0**	**1.023**
Mutatie reserves	-201	0	0	-1.023
Resultaat na bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**0**	**0**	**0**	**0**

Het resultaat van het programma Ambulancezorg voor resultaatbestemming bedraagt € 1.022k voordelig en wordt overeenkomstig wet- en regelgeving toegevoegd aan de reserve aanvaardbare kosten.

1.5 Programma Bedrijfsvoering

Algemeen
De sector bedrijfsvoering ondersteunt het primair proces van de afdelingen in het bedrijfsvoeren. De sector vervult hierbij zowel kader stellende, controlerende, uitvoerende als service verlenende rollen. Dit gebeurt vanuit drie afdelingen; Control, Inkoop & Financiën, Informatisering & ICT en Mens & Organisatie. In 2023 is het programma *Samen. Beter. Bedrijfsvoeren*. ingericht om het bedrijfsvoeren binnen VGGM te versterken. Invulling is gegeven aan diverse beleidsontwikkelingen. Op het gebied van informatie en systemen vanwege veranderende wet- en regelgeving. En op het gebied van arbeidsmarkt en personeel.

Samen. Beter. Bedrijfsvoeren.
Binnen VGGM bestaat de noodzaak om op korte termijn de ondersteuning en samenwerking in de organisatie te versterken en verbeteren. Dit is een belangrijke conclusie uit KPMG-onderzoek (2022). Het gaat om een behoorlijke inhaalslag: investering is nodig in de robuustheid van de systemen, het beschrijven van de processen, het versterken van het management en de wijze van samenwerken om toekomstige risico's het hoofd te bieden. Dit sluit ook aan bij de resultaten van de Benchmark van Berenschot op de personele overhead uit 2021. Daarom heeft VGGM in 2023 het programma *Samen. Beter. Bedrijfsvoeren. (SBB)* ingericht. Met behulp van KPMG en in afstemming met de bestuurlijke begeleidingscommissie is een programmaplan opgesteld. Binnen het programma worden vier deelprojecten onderscheiden:

- Management & Organisatie
- Data & Systemen
- Mensen & Cultuur
- Processen & Procedures

Resultaten van het programma zijn onder andere verbetering van de planning & control cyclus en het interne toezicht. Daarnaast het vergroten van de capaciteit van Informatievoorziening & ICT met als doel om de informatievoorziening te verbeteren, risico's rond cybercrime te mitigeren en het verbeteren van de bronregistratie voor het primaire proces. Onderdeel van het programma is ook de implementatie van het AFAS-applicatiesysteem, waarvoor in 2023 de aanbesteding is afgerond en de implementatie is gestart. Het inrichten van het programma heeft capaciteit en aandacht gevraagd van de interne organisatie in 2023. In 2024 en verder wordt uitvoering gegeven aan het programma SBB.

Beleidsontwikkeling
Informatievoorziening & ICT
Afgelopen jaar heeft Informatievoorziening & ICT diverse projecten afgerond die noodzakelijk waren om de continuïteit en veiligheid van onze informatievoorziening te waarborgen. De implementatie van Teams als nieuwe, organisatie brede samenwerkingsomgeving is nagenoeg klaar.

De ontwikkeling om informatiesystemen naar de cloud te brengen zet door. Hiermee voldoen wij aan wet- en regelgeving, verminderen we de beheerslast en groeien steeds meer naar het moderniseren van de bedrijfsvoering. Deze ontwikkeling gaat de komende jaren door.

Landelijk bestaat steeds meer behoefte om data uit te wisselen. Niet alleen met andere regio's, maar ook met ketenpartners. Het verbeteren van datakwaliteit blijft onze focus.

We zijn gestart met de implementatie van een geïntegreerde oplossing voor de centrale informatiesystemen voor bijvoorbeeld HRM, financiën, CRM en inkoop. Dit applicatieplatform, vormgegeven in AFAS, biedt grote kansen voor de beweging naar een gestandaardiseerde bedrijfsvoering in de toekomst. Hierdoor krijgt de organisatie meer grip en controle op de bedrijfsvoering door inzicht in uren en budgetten. Verschillende processen kunnen we op elkaar afstemmen en belangrijke bedrijfsinformatie verzamelen we en halen we op deze manier uit één systeem.

Informatiebeveiliging en privacy
Om te voldoen aan de geldende normenkaders voor informatiebeveiliging, is in 2023 extra budget beschikbaar gekomen voor een aantal noodzakelijke voorzieningen. Daarnaast is formatie uitgebreid, een scheiding aangebracht tussen de CISO en de Functionaris Gegevensbescherming en een scheiding tussen kaderstelling en uitvoering. Er wordt ingezet op bewustwordingscampagnes in de organisatie om zoveel als mogelijk risico's in de uitvoering te vermijden. Dat blijft de komende jaren aandacht vragen.

Het van kracht worden van de NIS2 (Europese cybersecuritywet) en de verwachte aanwijzing “vitaal” voor een deel van de kritische processen van de Veiligheidsregio’s vragen aanvullende acties en maatregelen.

Wet open overheid
De Wet open overheid (Woo) is in 2022 inwerking getreden. De wet verplicht overheden om ervoor te zorgen dat overheidsinformatie vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De resultaten van de nulmeting die voor de invoering van de Woo in 2023 is uitgevoerd én het onderzoek van de archivaris van het Gelders Archief, hebben geleid tot een breed plan van aanpak voor het duurzaam toegankelijk maken van het informatiebeheer binnen VGGM. Een start is gemaakt met het in kaart brengen van informatiestromen, waarbij de uiteindelijke resultaten worden ondergebracht in een Documentair Structuurplan (DSP): het fundament van het informatiebeheer.

Het DSP gaat overzicht bieden van alle aanwezige informatie- en archiefbestanden van VGGM in relatie tot het werk dat wordt gedaan en in relatie tot relevante wet- en regelgeving, zoals bijvoorbeeld de Woo, de AVG en de Archiefwet. In 2024 wordt het DSP verder geïmplementeerd.

Rechtmatigheid
Over het verslagjaar 2024 neemt VGGM voor de eerste keer een rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening waarmee VGGM voldoet aan de vernieuwde wetgeving. In 2023 heeft VGGM ter voorbereiding op de rechtmatigheidsverantwoording een eerste onderzoek uitgevoerd. Het doel is met een bepaalde mate van zekerheid vast te stellen dat financiële beheershandelingen hebben plaatsgevonden binnen de kaders van wet- en regelgeving en de begroting, waarbij geïdentificeerde verbeterpunten richting de toekomst worden aangepakt. Onderdeel hiervan zijn de uitkomsten van de interne controles om vast te stellen of wet- en regelgeving zijn nageleefd. Dit betekent dat de organisatie zelfstandig vaststelt of wordt voldaan aan het normenkader waarin relevante wet- en regelgeving is opgenomen.

Ter voorbereiding op het onderzoek in 2023 heeft eind 2022 is een nulmeting plaatsgevonden. Voor dit startpunt voor de implementatie van een interne rechtmatigheidsbeoordeling is een externe partij aangetrokken. In 2023 is de interne controlefunctie verder vorm gegeven in samenwerking met deze externe partij waarbij de verbeterpunten vanuit de interne rapportage de leidraad zijn voor het verbeterplan richting verslagjaar 2024 en de toekomst. Hierover is een verdere toelichting gegeven in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Convenant Horizontaal Toezicht
VGGM heeft in 2013 een convenant horizontaal toezicht met de Belastingdienst getekend. De Belastingdienst constateerde dat de mate van toezicht op de uitvoering van Horizontaal Toezicht op landelijke schaal verschilde. Sommige organisaties bleken goed in staat om hun fiscale risico's in te schatten en te beheersen, onder andere door een effectieve inzet van een Tax Control Framework. De mate van interne beheersing bij andere organisaties liet te wensen over of de ontwikkeling naar een hoger niveau kwam niet op gang.

De Belastingdienst komt voor grote organisaties, waartoe VGGM wordt gerekend, met een herziene en aangescherpte versie van het Horizontaal Toezicht en gaat deze ook strenger handhaven. Onderdeel van Horizontaal Toezicht is het implementeren van een goed werkend Tax Control Framework en een verantwoordelijke functionaris binnen de organisatie die toeziet op de werking van dit Tax Control Framework (een tax manager).
Om ook aan de nieuwe eisen van het horizontaal toezicht te voldoen, heeft VGGM een nulmeting naar fiscale risico’s uit laten voeren. Uit deze nulmeting blijkt dat VGGM een aantal fiscale risico’s onvoldoende beheerst. Deze risico’s komen met name voort uit de diversiteit aan (vanuit fiscale optiek) activiteiten, complexe juridische

structuur en verschillende samenwerkingsverbanden. Voor een groot deel van de risico's is een verdere analyse van de problematiek nodig. Aan deze nadere analyse wordt momenteel gewerkt.

Op basis van de risico's voortkomend uit de nulmeting heeft de Belastingdienst het convenant Horizontaal Toezicht in de nieuwe vorm niet gecontinueerd. Nadat een Tax Control Framework is geïmplementeerd kan het gesprek over een nieuw convenant worden opgestart.

Arbeidsmarkt
Ook VGGM voelt de arbeidsmarktkrapte. Vooral voor de artsen, verpleegkundigen, ICT'ers en bedrijfsvoeringspecialisten. Juist voor die functies is het cruciaal om de continuïteit in uitvoering te borgen. Het effect van de krapte op de arbeidsmarkt is dat meer tijdelijke inhuur van ZZP'ers noodzakelijk is. Om dit te voorkomen en vacatures tijdig in te vullen, is de inzet van social media onontbeerlijk. In 2023 is bijvoorbeeld nadrukkelijk gebruik gemaakt van social media bij campagnes om vrijwilligers te werven. De komende jaren is extra aandacht nodig voor een gerichte arbeidsmarktstrategie.

WNRA en WVSV
Per 1 januari 2020 is de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA) van kracht. De medewerkers die zijn aangesteld onder de CAO Ambulancezorg vallen daardoor al onder de werking van het private arbeidsrecht en daarmee het Burgerlijk Wetboek. Voor het personeel in dienst van de Veiligheidsregio's is voorlopig de WNRA uitgesteld. Voor hen geldt nog niet het private arbeidsrecht.

De Werkgeversvereniging Samenwerkende Veiligheidsregio's (WVSV) en de vakbonden zijn in het voorjaar van 2023 een arbeidsvoorwaardenakkoord overeengekomen. De afspraken in het akkoord zorgen voor aanpassingen van de Car/Uwo Veiligheidsregio's.

Landelijke stichting ongevallenverzekeringen
De afgelopen jaren hebben Veiligheidsregio's de krachten gebundeld op het gebied van verzekeren en risico denken. Resultaat is dat is toegewerkt naar een landelijk uniform verzekeringspakket dat per 1 januari 2024 van kracht is. Landelijk geldt één set van aanspraken bij dienstongevallen. Daarom is één ongevallenverzekering (voor verzekerbare aanspraken) aangekocht voor alle Veiligheidsregio's. Daarnaast is een waarborgfonds opgericht om een oplossing te bieden voor (in ieder geval) de niet verzekerbare aanspraken. In oktober 2023 is een (landelijk) expertisebureau opgericht: de Stichting Expertisebureau Risicobeheer. Die adviseert Veiligheidsregio's bij de uitvoering en kan zo nodig bemiddelen.

Doelenboom

Wat willen we bereiken?		Wat hebben we bereikt?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties 2023**	**Maatschappelijk effect**
Doelmatige, doeltreffende en verantwoorde organisatie	Stroomlijnen en digitaliseren registratieve en administratieve processen voor betere en snellere informatievoorziening	• Met de oriëntatie op een nieuw ERP en zaaksysteem is een start gemaakt met het vereenvoudigen en digitaliseren van processtappen en procedures. Dit is onder andere noodzakelijk om te kunnen voldoen aan de Woo • Implementatie verlofsysteem waardoor zowel werk- als verlofuren inzichtelijk zijn voor zowel medewerker als management en hier op gestuurd kan worden Dit past bij de ontwikkelingen om de bedrijfsvoering te standaardiseren en moderniseren (SBB)	Betaalbare overheid met een verantwoorde bedrijfsvoering en gewenste dienstverlening op adequaat niveau
	Meer voor minder	Inkoopbeleidsplan is nageleefd en waar mogelijk wordt samenwerking gezocht met andere GGD'en/Veiligheidsregio's om gezamenlijk in te kopen	
	Duurzaam ondernemen	• Bij inkopen is aandacht voor duurzaamheidsaspecten • Er is een project 'energiebesparing kazernes' opgestart om bewustwording van verbruik te verhogen op kazernes • De bedrijfskantine heeft deelgenomen aan het programma 'Gelderland van morgen' vanuit de provincie Gelderland op gebied van vermindering van CO2-uitstoot in de kantine	
Gezonde financiële huishouding	Adequaat budgetteren en transparant verantwoorden	Beschikbare gelden zijn ingezet voor het realiseren van de geplande doelen	Verantwoorde besteding van gemeenschapsgeld
	Realiseren van voldoende financiële weerstand	Actualisatie van het risicoprofiel in relatie tot het vastgestelde reservebeleid is voorzien als onderdeel van het programma SBB	
Kwaliteit van de externe (bestuurlijke) informatie en communicatie verhogen	Voldoen aan de archiefwetgeving voor digitalisering	Er is een start gemaakt met de inrichting van het Document Management Systeem en de herinrichting van het digitaal archief is vernieuwd	Een goede en transparante besturing van de organisatie en het in verbinding zijn met de relaties van de organisatie (gemeenten, ketenpartners, inwoners, bedrijven) met informatie-uitwisseling
	Tevredenheid bestuursorganen/-raden over de opgeleverde informatie	Directie en medewerkers van de VGGM onderhielden op ambtelijk en bestuurlijk niveau goede contacten met de gemeenten. De raadsinformatieavonden, netwerkdagen en gesprekken met stakeholders zijn terugkerende initiatieven	
	Tijdige, rechtmatige en juiste informatie delen met ketenpartners en inwoners	Informatie wordt beschikbaar gesteld conform de standaard voor veiligheidsregio's (Veiligheidsregio Referentie Architectuur)	
Goed werkgeverschap	Realiseren duurzaam inzetbaar personeel en gevarieerd medewerkersbestand	Het personeelsmanagementsysteem is verder ingericht, waardoor management onder andere kan sturen op (duurzame) inzetbaarheid van medewerkers. VGGM biedt voor mensen met een beperking tot de arbeidsmarkt een werkplek.	Een organisatie die een afspiegeling vormt van de maatschappij, met medewerkers die vakbekwaam zijn én blijven en waarbij continu

Wat willen we bereiken?		Wat hebben we bereikt?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	Operationeel doel	Prestaties 2023	Maatschappelijk effect
		Op basis van het houden van een vlootschouw per afdeling krijgt het management beter zicht op de ontwikkelingsmogelijkheden en duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Dit geeft tevens input voor het jaarlijks functieonderhoud	geanticipeerd wordt op ontwikkelingen

Wat heeft het programma Bedrijfsvoering in totaliteit gekost?

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2022	Begroting 2023	Gew. Begr. 2023	Realisatie 2023
0.4 Overhead				
Bedrijfsvoering	22.076	20.865	23.546	24.408
Lasten	**22.076**	**20.865**	**23.546**	**24.408**
0.4 Overhead				
Rijksbijdragen	495	48	53	158
Overige baten	2.873	633	633	2.193
Baten	**3.368**	**681**	**686**	**2.351**
Doorbelasting	18.588	19.942	22.468	22.676
Resultaat voor bestemming	**-121**	**-242**	**-392**	**619**
Mutatie reserves	380	242	392	254
Resultaat na bestemming	**259**	**0**	**0**	**873**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**259**	**0**	**0**	**873**

Het resultaat van het programma Bedrijfsvoering bedraagt € 0,9 miljoen. Hogere personeelskosten als gevolg van tijdelijke inhuur als vervanging van reguliere formatie en extra werkzaamheden leiden tot € 1,3 mln extra kosten die gecompenseerd worden door vertragingen in investeringen (€ 0,3 miljoen) en projecten (vervanging telefooncentrale, printers en beveiliging, € 0,5 miljoen). Daarnaast zorgen de rentekosten (door de relatief hoge rentevergoedingen) voor een fors voordeel (€ 0,7 miljoen). Daarnaast leidt de verhoging van kosten op basis van indexering vooralsnog in 2023 tot een voordeel (€ 0,6 miljoen). Hogere personeelskosten als gevolg van vervanging van reguliere formatie ingezet wordt voor de eerste opvang ontheemden Oekraïne zijn gedeclareerd bij het Ministerie van JenV (€ 0,1 miljoen).

1.6 Programma COVID-19

In 2023 ging de COVID-19 bestrijding in Nederland door. De aandacht van de samenleving voor het coronavirus is een stuk minder aanwezig dan eerder het geval was. VGGM zette onder andere in op een zo hoog mogelijke vaccinatiegraad, en daarbij ook op het bewaken, beschermen en bevorderen van de publieke gezondheid. De werkzaamheden rond COVID-19 vanuit de crisissituatie zijn gefinancierd door VWS. In 2023 is een nieuwe regeling tussen het Rijk en GGD-en tot stand gekomen voor nieuwe activiteiten, zoals de najaar vaccinatiecampagne (Specifieke Uitkering COVID-19 vaccinatie), welke verantwoord zijn binnen het Programma GGD.
In de COVID-19 bestrijding volgt de GGD landelijk beleid bij het vaccineren. Hierbij is informatie gestuurd gewerkt. We passen ons aan bij veranderende omstandigheden. Vaccineren tegen COVID-19 in de regio Gelderland-Midden hebben wij in 2023 via de volgende pijlers georganiseerd:

- **Vaste vaccinatielocaties** Arnhem Presikhaaf, Arnhem Kronenburg en Ede Achterdoelen
- **Pop-up vaccinatielocaties in alle gemeenten** zoals in buurthuizen
- **Vaccinatie aan huis** voor mensen die om medische redenen niet mobiel zijn
- **Vaccinatie voor bewoners van instellingen**. GGD verzorgt dit voor zorginstellingen die geen eigen medische dienst hebben
- **Bijzondere doelgroepen** zoals vluchtelingen, arbeidsmigranten en daklozen

In overeenstemming met het advies van de Gezondheidsraad en het besluit van de minister van VWS was de coronaprik afgelopen najaar bedoeld voor:

- Mensen van 60 jaar en ouder
- Volwassenen en kinderen uit medische hoog risicogroepen. Bijvoorbeeld mensen met een afweerstoornis
- Volwassenen uit medische risicogroepen die jaarlijks een uitnodiging krijgen voor de griepprik
- Zwangere vrouwen waarbij de vaccinatie het beste rond de 22ste week van hun zwangerschap kan worden aangeboden
- Zorgmedewerkers die direct contact hebben met patiënten

Wat heeft het programma COVID-19 in totaliteit gekost?

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2022	Begroting 2023	Gew.Begr. 2023	Realisatie 2023
7.1 Volksgezondheid				
COVID-19	51.102	0	12.997	9.619
Lasten	**51.102**	**0**	**12.977**	**9.619**
7.1 Volksgezondheid				
Rijksbijdragen	51.545	0	13.081	9.592
Overige baten	0	0	0	61
Baten	**51.546**	**0**	**13.081**	**9.653**
Doorbelasting	-443	0	-104	-34
Resultaat voor bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**0**	**0**	**0**	**0**

Binnen het programma COVID-19 zijn de baten en lasten verantwoord die betrekking hebben op het testen, traceren, vaccineren en voorlichten inzake COVID-19. Deze activiteiten zijn uitgevoerd tot 1 juli 2023. De doorlopende verplichtingen uitgevoerd onder de meerskostenregeling worden ook binnen dit programma verantwoord. De SPUK voor de COVID-19 campagne uitgevoerd in het najaar van 2023 en de SPUK VIPP Pandemische paraatheid worden verantwoord binnen het programma GGD-pijler Algemene Gezondheidszorg.

De lasten bestaan met name uit personele lasten van € 8.354k voor de inzet van medewerkers voor het testen en traceren en vaccineren, huisvestingslasten van € 988k en materiële kosten van € 275k (onder andere medische verbruiksartikelen). In deze lasten zijn ook de doorlopende verplichtingen opgenomen.

De minder kosten zijn toe te schrijven aan minder dan begrote uitgevoerde COVID-19 gerelateerde activiteiten (met name testen en traceren). De minder kosten bedragen € 3.428k. Hier staan lagere verstrekkingen van VWS tegenover.

2 Paragrafen

2.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Risicoprofiel Brandweer

Risico	Beheersmaatregel
Financiële consequenties herinrichten brandweer en crisisbeheersing	Strakke planning en monitoren via dashboard
Maatschappelijke, technologische en meteorologische ontwikkelingen leiden tot verandering in (brand)veiligheidsrisico's. Denk aan intensiever gebruik van elektrische apparaten en accu's, veranderend gedrag door energiearmoede of natuurbrandrisico's en storm. Dit alles zorgt voor meer of andersoortige incidenten en/of hogere inzetkosten	Nadrukkelijk maatschappelijke aandacht vragen voor een Veilige Energie Transitie en natuurbrandrisico's Volgen van aard en omvang van de incidenten om tijdig de ontwikkelingen en eventuele risicobeperkende maatregelen te bespreken
Paraatheid brandweer onder druk door afnemende beschikbaarheid vrijwilligers en gevolgen invoering WNRA (Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren). Afnemende beschikbaarheid van vrijwilligers leidt eveneens tot een grotere instroom van nieuwe vrijwilligers. Dit leidt tot hogere opleidingskosten	Brandweer Gelderland-Midden speelt vroegtijdig in op maatschappelijke verandering, landelijke ontwikkelingen van de arbeidsmarkt en past een strategische personeelsplanning toe
Gevolgen 20-jarigenbeleid beroepsbrandweermensen repressieve dienst	Personeelsplanning afstemmen door instroom- en uitstroombeleid
Vergrijzing samenleving en uitbreiding participatiemaatschappij, waardoor minder zelfredzame mensen langer zelfstandig wonen	Landelijke gedragsbeïnvloeding bij bijvoorbeeld risicogroepen, woningcorporaties, verzekeraars, en zorgaanbieders. Het versterken van de samenwerking met externe partijen en de inzet van innovaties die bijdragen aan brandveiligheid
Verscherping milieuregels, invoering milieuzones voor diesel (brandweer)voertuigen en beëindiging levering van dieselvoertuigen en vervangingscomponenten door industrie. Hierdoor mogelijk versnelde afschrijving wagenpark met bijkomende extra financiële gevolgen	Vroegtijdig anticiperen vanuit het investeringsschema en dat incorporeren in het vervangingsschema wagenpark
Beperking capaciteit bluswater vanuit reguliere drinkwatervoorziening door aanpassing waterleidingnetwerk	Aanschaf tankwagens voor borging bluswatercapaciteit brandweer
Extra kosten door afkopen contracten waterleidingbedrijven en verwijderen brandkranen	Vroegtijdig voldoende financiële middelen reserveren. Op de lange termijn reductie kosten onderhoud en beheer brandkranen

Risicoprofiel GGD

Risico	Beheersmaatregel
Onvoldoende (deskundig) personeel	• Wettelijke taken uitvoeren, maar geen nieuwe taken uitvoeren • Duurzame inzet bevorderen • Maximaal inzetten op opleiden medewerkers • Samenwerken met andere GGD'en
Implementatie nieuwe registratie- en archiefsystemen (organisatie breed)	Tijdelijke medewerkers inhuren voor hulp bij werk tijdens implementatie
Uitval ICT-voorzieningen	• Noodplan met laptops • Overstappen op tweede server
Vervallen of overhevelen naar gemeentefonds van ASG-regeling	• Aangesloten blijven op landelijke ontwikkelingen • Voldoen aan prestatieafspraken ASG-regeling
Dalende incidentie en op middellange termijn mogelijk onvoldoende bevoegd en bekwaam personeel (vooral artsen)	Visie op toekomstbestendige organisatie van TBC opstellen samen met GGD NOG en GGD GLZ
Wmo-toezicht wordt niet deels gecontracteerd of onvoldoende afgenomen	Personeel inzetten op andere soorten toezicht, zoals Kinderopvang en Tattoo &Piercingshops
Onduidelijkheid over de aanbesteding van de medische arrestantenzorg en of de zorgverlening bij de GGD blijft.	• ZZP'ers minder of niet meer inzetten (bij GGD) • Bij daling inkomsten ook daling kosten • Aantrekken nieuw personeel of extra opleiden tot forensisch arts van bestaand personeel
Ketenpartners komen afspraken niet na in voorbereid zijn op rampen en crises	• OTO-afspraken ketenpartners • Zorgcontinuïteit bij ketenpartners georganiseerd • Evaluatie convenant en werkafspraken met ketenpartners
Onvoldoende capaciteit evenementenadvies	Continuïteit binnen afdeling geborgd
Evenementadviezen worden niet overgenomen of opgevolgd	Goede relatie met vergunningverlener, gemeenten overtuigen van toepassen advies voor vergunningverlening

Risicoprofiel Ambulancezorg

Risico	Beheersmaatregel
Onvoldoende (gekwalificeerd) personeel	• Duurzame inzetbaarheid bevorderen; maximaal opleiden van nieuwe medewerkers • Ambulancebijstandsplan • Inhuur derden • Efficiënter scholing geven, zodat opgeleid personeel beschikbaar wordt in de paraatheid
Sluiting (delen van) locaties	• Andere locaties/opkomstplaatsen bepalen in overleg met de brandweer en gemeenten • Meldkamer: 'fall-back' naar andere regio
Uitval ICT-voorzieningen	• Meldkamer: uitwijkplan lokaal en landelijk hanteren
Wetsverandering en verlichte aanbesteding	• Sectoraal afstemmen koers wetswijziging • Vooraf nadenken over inrichting verlichte aanbesteding
Tekort materialen en middelen	• Tijdelijk overhevelen materiaal naar andere post

Risicoprofiel Bedrijfsvoering

Risico	Beheersmaatregel
Door omgevingsontwikkelingen wegvallende inkomsten. Denk aan ontvlechting en teruglopende subsidies	Sturen op mogelijkheden van taakverbreding, bevorderen employability en flexibiliteit
Uitval ICT en elektriciteit	Uitvoering geven aan beheersmaatregelen uit continuïteits-plan
Onvoldoende (deskundig) personeel	Continu monitoren
Ontoereikend niveau van informatiebeveiliging	• Implementeren van privacy beleid overeenkomstig de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), het beheren van een register van verwerkingen en het uitvoeren van privacy risicotoetsen in de organisatie • Focus houden op het melden van incidenten met persoonsgegevens volgens de Meldplicht Datalekken • Vaststellen van een beleidsplan informatiebeveiliging binnen de landelijke normen voor informatiebeveiliging (Baseline Informatiebeveiliging Overheid en NEN 7510) én uitvoering geven aan de noodzakelijk geachte beheersmaatregelen om de beveiliging van de binnen de organisatie aanwezige informatie te borgen • De medewerkers op een actieve manier bewust maken van de do's en do'nts bij het werken met (bijzondere) persoonsgegevens en andere vertrouwelijke informatie

Weerstandsvermogen

Aan de hand van de zogenaamde "kans x effect"-methode wordt jaarlijks een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke risico's en een kwantificering daarvan. Bij benadering wordt een indicatie gegeven van het voor de organisatie benodigde weerstandsvermogen. Hett weerstandsvermogen wordt gevormd door de totale impact van de gekwantificeerde risico's te relateren aan de weerstandscapaciteit (zijnde het beschikbare eigen vermogen). Het eigen vermogen van VGGM is beperkt. Het streven is de algemene reserve op het in 2015 vastgestelde niveau van € 1.453k te consolideren.

Kengetallen

In overeenstemming met Artikel 26 van de Wettelijke regels begroting (BBV) worden hier de voor VGGM van toepassing zijnde kengetallen opgenomen.

	Jaarverslag 2023	Begroting 2023	Jaarverslag 2022
Netto schuldquote	16,2%	1)	14,3%
Solvabiliteitsratio	16,0%	1)	14,6%
Structurele exploitatieruimte	0,0%	1)	0,0%

1) niet berekend in geactualiseerde begroting 2023

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlasten ten opzichte van de eigen middelen. Dit geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. De netto schuldquote van 16,2% blijft ruim onder dit gestelde maximum.

Solvabiliteitsratio

Naast een buffer tegen optredende risico's wordt eigen vermogen benut voor de financiering van investeringen. Investeringen worden ook gefinancierd met vreemd vermogen (leningen). Een gezonde verhouding tussen vreemd en eigen vermogen (solvabiliteit) draagt bij aan een doeltreffende en efficiënte vervulling van de publieke functie van VGGM. Deze solvabiliteit wordt uitgedrukt in een ratio. De ratio per ultimo 2023 bedraagt 16,0% (per eind 2022: circa 14,6%). Voor een overheidsorganisatie is dit een redelijke waarde.

Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een veiligheidsregio heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Structurele uitgaven en inkomsten zijn binnen VGGM in evenwicht.

2.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn goederen waarvoor investeringen nodig zijn. Dit gaat om zaken die regelmatig onderhoud vergen. Binnen VGGM zijn de belangrijkste kapitaalgoederen gebouwen en inrichting, hulpverleningsvoertuigen en beschermende kleding.

Gebouwen
Eind 2013 zijn de kazernes Bemmel, Dieren, Harskamp, Doorwerth, Pannerden en Valburg van gemeenten overgenomen door VGGM. De kazernes Doorwerth, Harskamp, en Bemmel zijn inclusief grond in voorgaande jaren weer terug verkocht aan de betreffende gemeenten. In 2023 zijn de kazernes Valburg en Dieren terug verkocht aan respectievelijk de gemeente Overbetuwe en de gemeente Rheden. Met gemeenten zijn afspraken gemaakt over het gebruik en onderhoud.

Voor het pand Groningensingel 1249 heeft de gemeente Arnhem het juridisch eigendom, terwijl het economische eigendom bij VGGM berust.
De kazerne aan de Rietgrachtstraat in Arnhem is begin 2016 officieel in gebruik genomen. Het groot onderhoud hiervan ligt bij de gemeente Arnhem.

Aan diverse panden zijn in 2023 kleine onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.

Hulpverleningsvoertuigen
Beleid is dat het onderhoud van rijdend brandweermaterieel in belangrijke mate in eigen beheer wordt uitgevoerd. Daarnaast is het onderhoud van de ambulances uitbesteed middels langdurige contracten. Dat gebeurt in overeenstemming met de eigen onderhoudsplanning.

Beschermende kleding
Beschermende kleding wordt direct na een incident geïnspecteerd. Bij eventuele schade vindt reparatie of vervanging plaats. Voor vervanging en onderhoud is budget beschikbaar.

2.3 Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn partijen waarin VGGM een bestuurlijk en/of financieel belang heeft en waarvoor VGGM financiële risico's loopt om doelen te realiseren (bedragen in € x 1.000).

Naam	Vestigings-plaats	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Begroting 2023
		1/1/23	31/12/23	1/1/23	31/12/23	
Stichting Publieke Gezondheid Gelderland-Midden	Arnhem	226	226	851	944	5.238
Stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden	Arnhem	350	350	1.705	1.284	7.029
Stichting het Veluws Bosbrandweer Comité (stand betreft jaar 2022)	Apeldoorn	94	94	4	37	87
Stichting Brandweeropleidingen Gelderland Overijssel (BOGO)[2]	Hattem	2.503	2.973	5.100	5.974	3.844

2.3.1 Stichting Publieke Gezondheid Gelderland-Midden

Doelstelling
De activiteiten van Stichting Publieke Gezondheidszorg Gelderland-Midden bestaan uit het uitvoeren van de aan de stichting opgedragen taken in het kader van de jeugdgezondheidszorg voor 0 tot 4 jarigen in de regio Gelderland-Midden.

Bestuurlijk en financieel belang
Het bestuur van de stichting wordt gevormd door de directeur Publieke Gezondheid van VGGM. De volledige kosten van de stichtingen worden jaarlijks doorbelast aan VGGM.

Mate van invloed op bedrijfsvoering
Een grote mate van beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is mogelijk via het bestuur.

Risicoanalyse
De stichting is een verbonden partij met eigen rechtspersoonlijkheid. VGGM neemt personele capaciteit af bij deze stichting, waarbij alle kosten bij VGGM in rekening worden gebracht. De risico's van deze stichting komen met name voort uit personele aangelegenheden.

2.3.2 Stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden

Doelstelling
In 2017 is onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van VGGM de Stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden in het leven geroepen. De activiteiten van de stichting bestaan uit het uitvoeren van de aan de stichting opgedragen taken op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling als genoemd in de Wmo 2015 voor de regio Gelderland-Midden. En verder uit het verrichten van al hetgeen daarmee verband houdt of daarvoor bevorderlijk kan zijn.

Bestuurlijk en financieel belang
Het bestuur van de stichting wordt gevormd door de directeur Publieke Gezondheid van VGGM. Voorts heeft VGGM met de stichting een regeling inzake kosten gemene rekening in relatie tot de bedrijfsvoeringsactiviteiten.

Mate van invloed op bedrijfsvoering
Een grote mate van beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is mogelijk via het bestuur.

[2] Het boekjaar van Stichting BOGO loopt van 1 september tot en met 31 augustus. De opgenomen bedragen corresponderen met de jaarrekening over de periode 2022/2023.

Risicoanalyse
De stichting is een verbonden partij met eigen rechtspersoonlijkheid. De risico's van deze stichting komen met name voort uit de gevolgen van de nieuwe meldcode, de nieuwe werkwijze die vanaf 2019 van toepassing is en uit personele aangelegenheden.

2.3.3 Veluwse Bosbrandweer Comité

Doelstelling
De stichting is een samenwerking van twintig gemeenten op de Veluwe en heeft als doel het voorkomen en beperken van bos- en natuurbranden op de Veluwe.

Bestuurlijk en financieel belang
Het bestuur van de stichting bestaat uit twee leden. Het stichtingsbestuur benoemt de leden. VGGM heeft één lid in het bestuur. De stichting heeft een raad van toezicht bestaande uit twee leden. VGGM heeft één lid in de raad van toezicht.

Mate van invloed op bedrijfsvoering
Een beperkte mate van beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is mogelijk via het lid in het bestuur.

Risicoanalyse
De stichting is een verbonden partij met eigen rechtspersoonlijkheid. VGGM betaalt namens de aangesloten gemeenten een jaarlijkse bijdrage die gebaseerd is op de begroting. Het risico bestaat dat de werkelijke activiteiten groter zijn dan begroot en dus aan het einde van het jaar een afrekening plaatsvindt.

2.3.4 Stichting Brandweeropleidingen Gelderland Overijssel (Stichting BOGO)

Doelstelling
Het bevorderen van de opleiding, oefening en training van brandweermedewerkers. Hieronder vallen geen commerciële en marktgerichte activiteiten. Stichting BOGO is gevestigd in Hattem.

Bestuurlijk en financieel belang
Het algemeen bestuur van de stichting bestaat uit negen leden. Het stichtingsbestuur benoemt de bestuursleden. De directeur brandweer van VGGM heeft zitting in het algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur bestaat uit drie leden van het algemeen bestuur. Na liquidatie van de stichting komt het aanwezig batig saldo ter beschikking van de deelnemende samenwerkingsverbanden.
VGGM staat niet garant voor de eventuele tekorten van Stichting BOGO.

Mate van invloed op bedrijfsvoering
Een beperkte mate van beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is mogelijk via de twee leden in het bestuur.

Risicoanalyse
De stichting is een verbonden partij met eigen rechtspersoonlijkheid en zonder overwegende zeggenschap. VGGM betaalt niet een jaarlijkse bijdrage, maar neemt diensten (cursussen) af. De eventuele onrechtmatige transacties door Stichting BOGO werken niet door naar VGGM.

2.3.5 Overige partijen

Naast bovenstaande verbonden partijen bestaat een aantal andere samenwerkingsverbanden waarin bestuurders of directieleden van VGGM een invloedbepalende functie bekleden. Eveneens worden aan deze samenwerkingsverbanden contributies en/of bijdragen voor gezamenlijke initiatieven voldaan. Het gaat om de volgende verbanden:

- GGD GHOR Nederland. DPG Gelderland-Midden is lid van de landelijke DPG-raad
- Ambulancezorg Nederland (AZN). VGGM is lid van deze organisatie en de DPG wordt afgevaardigd naar de ledenvergaderingen
- Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV). De voorzitter van het Algemeen Bestuur van VGGM is ook bestuurslid van dit samenwerkingsverband voor de veiligheidsregio's

- Werkgeversvereniging Samenwerkende Veiligheidsregio's (WVSV). De WVSV kent een Algemene Vergadering die bestaat uit de 25 voorzitters van de veiligheidsregio's. De bestuurders van de WVSV zijn lid van het Algemeen Bestuur (AB) van de eigen veiligheidsregio waar zij als burgemeester aan verbonden zijn
- Stichting Risicobeheer Veiligheidsregio's (expertisebureau)
- Veiligheidsregio Noord-Oost Gelderland VNOG). Voor de Meldkamer Oost-Nederland (MKON) onderdeel gezamenlijke Meldkamer Brandweer/Multi (MKBM) is een convenant afgesloten. VGGM heeft een financieel en bestuurlijk belang binnen de meldkamer, maar de meldkamer is onderdeel van de VNOG en heeft geen formele entiteit. Daarom is de meldkamer niet opgenomen als verbonden partij

In de verbanden hierboven gaat het allemaal om onbezoldigde functies.

2.4 Financiering

Het Algemeen Bestuur heeft op 25 november 2015 een aangepast treasury-statuut vastgesteld.
Ten aanzien van de financiering van de kapitaalbehoefte van VGGM wordt gebruik gemaakt van de faciliteiten van de BNG bank. Op grond van de kapitaalbehoefte heeft VGGM diverse lange termijn leningen afgesloten. Deze lange termijn invulling kent een gespreide looptijd. De looptijd sluit aan met de periode dat VGGM brandweerkazernes in bezit heeft. Op de kazerne in Pannerden na zijn de kazernes terug verkocht aan de gemeenten.
Daarnaast is in 2019 een langlopende lening afgesloten van € 15.000k met een looptijd van 15 jaar die zorgt voor een goede basis in de kapitaalbehoefte.

2.4.1 Liquiditeitenbeheer

Onderstaand kasstroomoverzicht geeft inzicht in de in- en uitgaande kasstromen, de financiering en de liquiditeit van VGGM. Waar een positief bedrag staat, is sprake van een herkomst (positieve kasstroom). Van een besteding (nadelige kasstroom) is sprake waar een negatief bedrag staat.

Kasstroomoverzicht Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Realisatie 2022
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatieresultaat	1.730	707
Aanpassing voor:		
Afschrijvingen materiële vaste activa	8.207	8.447
Mutatie reserves	-227	-1.090
Mutatie voorzieningen	907	-453
Verkoop activa (winst/verlies)	-615	-600
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten	***10.003***	***7.011***
Mutatie in voorraden	-4	-8
Mutatie in vorderingen	-2.468	1.683
Mutatie in vlottende activa	-1.871	602
Mutatie in vlottende passiva	-3.759	-11.042
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	***1.900***	***-1.754***
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringen in materiële vaste activa*	-8.618	-8.430
Desinvesteringen in materiële vaste activa	615	600
Investeringen in financiële vaste activa	0	-32
Desinvesteringen in financiële vaste activa	115	0
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	***-7.889***	***-7.862***
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Ontvangsten uit langlopende schulden	0	0
Aflossing uit langlopende schulden	-9	-1.115
Ontvangsten uit kortlopende schulden	0	0
Aflossing uit kortlopende schulden	0	0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	***-9***	***-1.115***
Mutatie liquide middelen	**-5.998**	**-10.732**
Stand liquide middelen 1/1	11.735	22.467
Stand liquide middelen 31/1	5.737	11.735
Mutatie liquide middelen	**-5.998**	**-10.732**

*Mutatie onderhanden werk is verantwoord onder “mutatie vlottende activa”

2.4.2 Wet financiering decentrale overheden

In onderstaand overzicht wordt de werkelijke omvang van de kasgeldlimiet getoetst aan de wettelijke norm van Wet fido.

Kasgeldlimiet Bedragen x € 1.000	**1e kwt**	**2e kwt**	**3e kwt**	**4e kwt**
Omvang begroting per 1 januari (=grondslag)	**144.906**	**144.906**	**144.906**	**144.906**
1 Toegestane kasgeldlimiet				
in procenten van de grondslag	8,20%	8,20%	8,20%	8,20%
in bedrag	11.882	11.882	11.882	11.882
2 Omvang vlottende schuld (+/+)	0	0	0	0
3 Vlottende middelen (-/-)	12.203	20.630	20.781	5.950
Toets kasgeldlimiet				
4 Totaal netto vlottende schuld (2-3)	-12.203	-20.630	-20.781	-5.950
Toegestane kasgeldlimiet (1)	11.882	11.882	11.882	11.882
Ruimte (+) / Overschrijding (-) (1-4)	**24.086**	**32.512**	**32.663**	**17.832**

Op basis van deze toetsing wordt aan de Wet fido voldaan. Indien in twee opeenvolgende kwartalen de limiet wordt overschreden, wordt niet aan de Wet fido voldaan.

Renterisico kort- en langlopende financiering

Kasgeldlimiet

De door het Rijk opgelegde kasgeldlimiet beperkt het risico van stijgende rentelasten voor de kortlopende financiering. De limiet beperkt de maximale omvang van de gemiddelde korte schuld (korter dan 1 jaar) per kwartaal tot 8,2% van de totale lasten van de programma begroting.

2.4.3 Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt het renterisico op de langlopende financiering. De norm bevordert de spreiding van de looptijd van de kapitaalmarktleningen (looptijd lening langer dan 1 jaar) door de omvang te beperken van de leningen waarvoor de rente in een bepaald jaar worden aangepast. Het Rijk heeft de maximale omvang van leningen met een renteaanpassing vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Het maximale bedrag aan aflossing en herfinanciering bedroeg daardoor in 2023 € 29 miljoen. VGGM blijft hier ruimschoots binnen.

Renterisiconorm Bedragen x € 1.000	**2023**
Omvang begroting per 1 januari (=grondslag)	**144.906**
Renterisiconorm	
in procenten van de grondslag	20%
in bedrag	28.981
Renteherziening op leningen o/g	0
Aflossingen	9
Risicobedrag	**9**
in procenten van de begroting	0,01%
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	**28.972**

2.4.4 Financiering

Per november 2019 is bij de BNG bank een vijftien jaar lopende geldlening aangetrokken van € 15mln tegen 0,54%. In bijlage 4 is het verloopoverzicht van de leningenportefeuille opgenomen.
Het gemiddelde rentepercentage van de leningenportefeuille per ultimo 2023 bedraagt 0,58%.

2.4.5 Renteomslag

De rentelasten worden toegerekend aan de producten met het renteomslag-percentage. Dat percentage is voor 2023 vastgesteld op 0,525%.

2.4.6 Financieringsresultaat

Het financieringsresultaat bestaat uit het verschil tussen het totaal van de betaalde rente en het totaal van de ontvangen rente plus de doorgerekende rente over de vaste activa. Het financieringsresultaat over 2023 bedraagt € 781k.

Renteschema Bedragen x € 1.000	**2023**
a. Externe rentelasten over de korte en lange financiering	89
b. Externe rentebaten	644
Saldo rentelasten en rentebaten	**-555**
c1. Rentetoerekening aan grondexploitaties	0
c2. Rentetoerekening aan projectfinanciering	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	**-555**
d. De aan taakvelden toegerekende rente (omslagpercentage)	226
e. Renteresultaat	**781**

2.5 Opvang ontheemden Oekraïne

In 2023 duurde de oorlog tussen Rusland en Oekraïne voort. Dit betekent dat VGGM ook in 2023 een rol had in de coördinatie en spreiding van Oekraïense ontheemden. Deze rol werd, net als in 2022, ingevuld door het Team Opvang Vluchtelingen Oekraïne (hierna: programmateam).

In de eerste drie kwartalen van 2023 vond periodiek bestuurlijke afstemming plaats via het Bestuurlijk Afstemmingsoverleg (BAO). Tijdens het BAO werd de voortgang van de realisatie van de taakstelling opvangplekken Oekraïense ontheemden gemonitord (taakstelling is gedurende het jaar een aantal keren opgehoogd). Daarnaast werden acute verzoeken voor crisisnoodopvangplekken voor asielzoekers tot 1 juli 2023 in dit gremium besproken.

Vanaf 1 juli 2023 hebben veiligheidsregio's geen rol meer bij de opvang van asielzoekers. Vanaf 1 oktober 2023 heeft VGGM, vooruitlopend op wetgeving ingaande op 1 januari 2024, het programmateam ondergebracht bij coördinerend gemeente Rheden. Afgesproken is dat VGGM vanwege bestaande financieringsstructuren tot 1 januari 2024 een kassiersfunctie behoudt rondom de gemaakte kosten voor het programmateam. Vanaf 1 januari 2024 is het programmateam ook financieel overgedragen aan coördinerend gemeente Rheden.

Wegens de verantwoording van de kosten van de coördinatie van de opvang van ontheemden uit Oekraïne aan het ministerie van JenV, is in de verantwoordingsinstructie onderstaande tabel in het jaarverslag opgenomen. De tabel toont de meerkosten die voor de coördinatie van de opvang van ontheemden uit Oekraïne zijn gemaakt. Deze kosten zijn ook opgenomen in de SiSa-verantwoording.

Kostensoort	**Opgave kosten VGGM**
Meerkosten coördinerende gemeente Voorzien van bijlage	€ 0
Hotels/centra	€ 0
Overige specifieke meerkosten [Voorzien van toelichting]	€ 0
Overige Meerkosten Brandweerzorg repressie/incidentbestrijding Meldkamer ROC (opleidingen) GHOR Preventie Crisisbeheersing & rampenbestrijding Risicobeheersing Bevolkingszorg Bedrijfsvoering Overige taken/activiteiten	 € 155.068 € 690.015 € 91.300
Totale kosten 2023	**€ 936.382,90**

2.6 Bedrijfsvoering

Voor de strategische en operationele ontwikkelingen in het kader van de bedrijfsvoering wordt verwezen naar de toelichting op het Programma Bedrijfsvoering. In deze paragraaf wordt specifiek gefocust op de ontwikkelingen in het kader van de rechtmatigheid.

In het kader van wijzigingen in de wetgeving ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording heeft VGGM een eerste onderzoek uitgevoerd in het kader van het financieel rechtmatig handelen van de organisatie. Bij meerdere processen zijn vergelijkbare constateringen en deze zijn terug te herleiden naar een aantal belangrijke kernpunten in de inrichting van de administratieve organisatie en interne beheersing.
Op hoofdlijnen zijn de volgende bevindingen geconstateerd:

- Bij meerdere procedures en procedures zijn geen algemene kaders of handreikingen beschikbaar die door alle afdelingen worden gehanteerd, dan wel dat medewerkers bekend zijn met de controle, registratie en archivering van de onderbouwing van prestatieleveringen. Dit heeft er bij het uitvoeren van de verbijzonderde interne controle toe geleid dat er gezocht is naar aanvullende bewijsstukken waaruit aannemelijk gemaakt kan worden dat prestaties ten behoeve van de VGGM zijn geleverd.
- De controle van prestatielevering wordt niet volledig doorleefd door de verantwoordelijke medewerkers. Het komt voor dat de verantwoordelijkheid voor controle van prestatielevering wordt gedelegeerd door beoordelaars en budgethouders naar anderen. Hierdoor komt het voor dat prestatielevering na goedkeuring van facturen pas wordt vastgesteld of achterwege is gelaten, daargelaten of de prestatie wel of niet is geleverd.
- Bij het inkoopproces is geconstateerd dat:
    - Niet altijd alle inkoopdossiers volledig gearchiveerd zijn en afdelingen verschillend met de archivering en registratie van inkoopdossiers omgaan. Daarnaast is de archivering versnipperd binnen de volledige organisatie waarbij verschillende systemen en methodieken van archivering worden gehanteerd. Hierdoor ontstaat het risico dat niet, of niet tijdig geconstateerd wordt dat een opdracht (opnieuw) moet worden aanbesteed;
    - Niet altijd zijn overwegingen om af te wijken van het (interne) inkoopbeleid afdoende gedocumenteerd en beschreven. Hierbij wordt al dan niet bewust afgeweken van interne en externe wet- en regelgeving.

Op basis van bovenstaande bevindingen is geconstateerd dat de beheersomgeving buiten de afdeling financiën niet op het gewenste niveau is.
Bovenstaande bevindingen ten aanzien van het inkoopproces leiden tot rechtmatigheidsbevindingen die in de rechtmatigheidsverantwoording worden toegelicht.

Bovenstaande bevindingen worden meegenomen in het implementatietraject van het nieuwe applicatieplatform waarbij ook de koppeling wordt gemaakt met de ontwikkelingen in het kader van Samen Beter Bedrijfsvoeren betreffende de strategie, beleidsstukken en processen van de organisatie.

De interne controle is hiermee voor 2024 voorbereid op de rechtmatigheidscontrole en daarmee het onderbouwen van de wettelijk verplichte rechtmatigheidsverantwoording. Daarnaast werkt de operatie aan verbeteringen in de controle, vastlegging, archivering en verantwoording van gesloten contracten en gemaakte kosten in 2024 met in acht neming van ontwikkelingen die met de implementatie van het applicatieplatform verbeterd zullen worden met ingang van 2025 en verder.

3 Jaarrekening

3.1 Balans en toelichting

Voor resultaatbestemming Bedragen x € 1.000	31-dec-23		31-dec-22	
ACTIVA				
Vaste activa				
Materiele vaste activa				
Grond	717		910	
Gebouwen	2.999		4.421	
Vervoermiddelen	24.208		23.825	
Machines, apparaten en installaties	10.635		8.991	
Onderhanden werk	1.088		0	
		39.647		38.147
Financiële vaste activa				
Waarborgsommen		59		174
Totaal vaste activa		39.706		38.321
Vlottende activa				
Voorraden		48		44
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar				
Vorderingen op openbare lichamen	3.272		869	
Uitzettingen in ’s Rijks schatkist	5.715		11.720	
Rekening courant niet financiële instellingen	213		140	
Overige vorderingen	4.710		4.808	
		13.910		17.537
Liquide middelen				
Banksaldi	20		15	
Kas	1		1	
		21		16
Overlopende activa				
Overige nog te ontvangen/vooruitbetaald		4.510		3.953
Totaal vlottende activa		18.489		21.550
TOTAAL ACTIVA		**58.196**		**59.871**

Voor resultaatbestemming Bedragen x € 1.000	31-dec-23		31-dec-22	
PASSIVA				
Vaste passiva				
Eigen vermogen				
Algemene reserves	1.453		1.453	
Bestemmingsreserves	6.126		6.353	
Gerealiseerd resultaat	1.730		707	
		9.309		8.513
Voorzieningen		5.885		4.977
Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar				
Onderhandse leningen	15.277		15.286	
		15.277		15.286
Totaal vaste passiva		30.471		28.776
Vlottende passiva				
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar				
Banksaldi	0		0	
Overige schulden	9.499		11.704	
		9.499		11.704
Overlopende passiva				
Verplichtingen in het begrotingsjaar opgebouwd die in het volgend begrotingsjaar tot betaling komen	8.233		8.250	
Overige vooruit ontvangen bedragen	9.993		11.141	
		18.226		19.391
Totaal vlottende passiva		27.725		31.095
TOTAAL PASSIVA		**58.196**		**59.871**

3.2 Overzicht van baten en lasten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2022	Begroting 2023	Gew. Begr. 2023	Realisatie 2023
Programma Crisisbeheersing	5.445	4.695	6.580	5.631
Programma Brandweerzorg	38.578	37.764	40.981	41.571
Programma GGD	28.007	28.498	31.165	38.596
Programma Ambulancezorg	26.352	26.588	29.656	29.483
Programma Bedrijfsvoering	22.076	20.865	23.546	24.408
Programma COVID-19	51.102	0	12.977	9.619
Lasten	**171.562**	**118.410**	**144.906**	**149.308**
Gemeentelijke bijdrage	65.692	68.568	73.404	73.479
Lokaal aanbod	7.037	6.717	8.357	8.679
Rijksbijdragen	59.718	6.989	22.513	24.233
Zorgverzekeraars	25.335	26.169	28.919	27.941
Overige baten	13.397	9.401	10.602	16.481
Baten	**171.179**	**117.844**	**143.794**	**150.813**
Doorbelasting	0	0	0	0
Resultaat voor bestemming	**-383**	**-567**	**-1.111**	**1.503**
Mutatie reserves	1.090	567	1.111	227
Resultaat na bestemming	**707**	**0**	**0**	**1.730**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**707**	**0**	**0**	**1.730**

3.3 Waarderingsgrondslagen

3.3.1 Algemene grondslagen

Gehanteerd stelsel
De jaarrekening is samengesteld op basis van het "Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten“ (BBV).

Boekjaar en vergelijkende cijfers
Het boekjaar loopt gelijk met het begrotingsjaar en beslaat de periode van 1 januari tot en met 31 december. Als vergelijkende cijfers zijn de begroting en geactualiseerde begroting over 2023 en de realisatiecijfers 2022 opgenomen.

3.3.2 Activa

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa zijn onderverdeeld in de categorieën: Grond, Gebouwen, Vervoermiddelen, Machines, apparaten en installaties en Onderhanden werk. Waardering vindt plaats tegen historische kostprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen die gebaseerd zijn op de verwachte economische levensduur. Bij de waardering is rekening gehouden met een vermindering van hun waarde indien deze vermindering naar verwachting duurzaam is.

Voor de verschillende categorieën van materiële vaste activa gelden verschillende afschrijvingstermijnen. Deze zijn afhankelijk van de te verwachten economische levensduur of externe voorschriften.

De zes kazernes die aan het einde van 2013 van gemeenten door VGGM zijn overgenomen zijn gewaardeerd tegen de overnameprijs en de kapitaallasten zijn afgeleid van de financieringsafspraak met de bank. Met gemeenten zijn afspraken gemaakt over onderhoud, inmiddels zijn alle kazernes (op Pannerden na) weer teruggekocht door de betreffende gemeente.

Financiële vaste activa
De financiële vaste activa betreffen waarborgsommen in verband met aangegane verplichtingen en zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorraden
De voorraden zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs.

Vorderingen
De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van een noodzakelijke geachte voorziening voor het risico van oninbaarheid. De voorziening is bepaald aan de hand van een percentage van het openstaande saldo ouder dan negentig dagen.

Liquide middelen
De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

3.3.3 Passiva

Voorzieningen
Een voorziening wordt gevormd voor een in rechte afdwingbare verplichting of een feitelijke verplichting waarbij een grote mate van onzekerheid bestaat over de omvang van het bedrag en tijdstip van afwikkeling. Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. de voorzienbare uitgave.

Schulden met een rentetypische looptijd van één jaar en langer
De onderhandse leningen zijn opgenomen tegen nominale waarden verminderd met de eventueel gedane aflossingen.

Vlottende passiva
De vlottende passiva bestaan uit kortlopende schulden, vooruit ontvangen bedragen en overlopende passiva met een resterende looptijd van minder dan een jaar en zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen voor resultaatbepaling
Toerekeningbeginsel
Bij het opstellen van de resultatenrekening is het toerekeningbeginsel gehanteerd:
- De baten en lasten, worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.
- Op grond van het voorzichtigheidsbeginsel worden verliezen genomen zodra zij voorzienbaar zijn.
- Op grond van het realisatiebeginsel worden (positieve) resultaten pas verantwoord indien deze gerealiseerd zijn.
- Op grond van het matchingbeginsel worden de kosten van een bepaalde activiteit genomen in de periode waarin de opbrengsten van deze activiteit worden verantwoord. Kosten gemaakt voor een opbrengst die pas in een volgende periode wordt gerealiseerd, zijn per balansdatum geactiveerd.

Personeelslasten
Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsonkosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt.

Normenkader Rechtmatigheidsverantwoording
Het normenkader voor de rechtmatigheidsverantwoording betreft de inventarisatie van de voor de verantwoording relevante regelgeving, van andere overheden en van de VGGM zelf. Bij regelgeving die niet afkomstig is vanuit de VGGM, moet onder meer gedacht worden aan:
- Europese richtlijnen.
- Wetten in formele zin.
- Algemene Maatregelen van Bestuur.
- Ministeriële regelingen.

Het normenkader is geactualiseerd per 29 november 2023 en aangepast basis van nieuwe wet- en regelgeving. De inventarisatie van regelgeving bestaat uit externe- en regelgeving gevormd door VGGM. Onder VGGM regelgeving worden verordeningen, Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur besluiten verstaan. Het normenkader heeft de reikwijdte zoals gespecificeerd in de geldende Kadernota rechtmatigheid. Het normenkader is geoperationaliseerd in het toetsingskader voor de controle van de interne beheersing in het kader van de financiële rechtmatigheid.

3.4 Toelichting op de balans

3.4.1 Vaste activa

Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt:

Bedragen x € 1.000	Grond	Gebouwen	Vervoer-middelen	Machines, apparaten en installa-ties	Onderhan-den werk	Totaal
Aanschafwaarde	910	9.449	43.932	20.709	0	75.000
Cumulatieve afschrijving	0	5.028	20.107	11.717	0	36.852
Boekwaarde 31-12-2022	910	4.421	23.825	8.992	0	38.148
Mutatie boekwaarde:						
Activa in aanbouw 2023 naar in-vesteringen	0	0	0	0	0	0
Investeringen	0	136	3.330	5.152	1.088	9.706
Afschrijvingen	-193	-1.558	-2.947	-3.509	0	-8.207
Desinvestering AW	-193	-1.712	-3.466	-1.727	0	-7.097
Desinvestering CA	193	1.712	3.466	1.727	0	7.097
Bijdragen van derden	0	0	0	0	0	0
Afwaarderingen	0	0	0	0	0	0
	-193	-1.422	383	1.643	1.088	1.500
Aanschafwaarde	717	7.873	43.796	24.135	1.088	77.609
Cumulatieve afschrijving	0	4.874	19.587	13.500	0	37.961
Boekwaarde 31-12-2023	**717**	**2.999**	**24.208**	**10.635**	**1.088**	**39.647**

Afschrijvingstermijnen

Gebouwen worden in 40 jaar afgeschreven, renovaties in 25 jaar, semipermanente nieuwbouw in 15 jaar en de inrichtingskosten in 10 jaar.

Afhankelijk van het soort vervoermiddel bedraagt de afschrijvingstermijn 20, 15, 7, 6 of 5 jaar. Inventaris wordt afhankelijk van het betreffende item afgeschreven tussen de 3 (bijvoorbeeld deel-ICT) en 10 jaar (bijvoorbeeld ademlucht apparatuur).

Grond

Betreft de grond van de brandweerkazernes Dieren, Pannerden, Valburg en de grond van de hoofdstandplaats ambulancezorg IJsseloord Arnhem. In 2023 heeft terugname van de grond van de kazerne Valburg door de gemeente Overbetuwe (€ 124k) en de kazerne Dieren aan de gemeente Rheden (€ 69k) plaatsgevonden.

Gebouwen

In 2023 zijn de kazernes Valburg en Dieren terug gekocht door respectievelijk de gemeente Overbetuwe en de gemeente Rheden. In 2023 zijn verbouwingen aan een aantal panden uitgevoerd, o.a.:

- Brandweer – Schelmseweg (€ 57k)
- Ambulancezorg (€ 35k)
- Boothuis Giesbeek (€ 8k)

Daarnaast heeft klein onderhoud plaatsgevonden en is er geïnvesteerd in pandgebonden laadpalen en zonnepanelen (€ 31k).

Vervoermiddelen
In 2023 zijn door de brandweer drie tankautospuiten met bepakking, een waterwagen, een duikvoertuig (€ 2.038k) en overig materieel (€ 230k) regulier vervangen. Door de GHOR zijn vier piketauto's regulier vervangen (264k). Ook zijn vijf ambulances en piketauto's regulier vervangen (€ 798k).

Machines, apparaten en installaties
In 2023 heeft reguliere vervanging van ICT-middelen zoals hardware, laptops en smartphones plaatsgevonden (€ 1.188k). Daarnaast hebben reguliere investeringen plaatsgevonden in onder andere presentatiemiddelen, meubilair, audiometers, medicijnkoelkasten en portofoons (€ 632k). Daarnaast zijn vervangingen van duikuitrusting (€ 201k), kleding (€ 894k), bepakking voor diverse voertuigen (€ 675k) en brancards (€ 214k) en hartmonitoren (€ 1.347k) voor de ambulances gerealiseerd als grootste componenten.

Onderhanden werk
Betreft de betaling van de eerste twee termijnen voor de verbouwing van een kazerne (€ 47k) en ambulances die nog niet op kenteken staan geregistreerd (€ 1.041k).

Financiële vaste activa
Waarborgsommen
De financiële vaste activa bestaat uit gestorte waarborgsommen, in totaliteit € 59k (2022: € 174k). In 2023 zijn waarborgsommen teruggestort door verhuurders in verband met het afschalen van COVID-19 en daarbij behorende vaccinatie- en testlocaties. Openstaande waarborgsommen betreffen met name huur-waarborgen van consultatiebureaus Jeugdgezondheidszorg en vaccinatielocaties COVID-19 die tot ultimo 2023 zijn aangehouden.

Vlottende activa
Voorraden
De totale vaccinvoorraad voor de reizigersspreekuren bedraagt € 48k (jaar 2022: € 44k).

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

Vorderingen op openbare lichamen
Deze balanspost bestaat uit vorderingen op deelnemende gemeenten en overige openbare lichamen. De vorderingen zijn onderling afgestemd.

Uitzettingen in 's Rijksschatkist
Per december 2013 is VGGM verplicht te Schatkistbankieren bij het Rijk. Het drempelbedrag bedraagt 2,0% van het begrotingstotaal zijnde dan € 2.898k, hieraan is elk kwartaal voldaan.

Rekening courant niet financiële instellingen
VGGM heeft een rekening-courantverhouding met de Stichting PG, waarop alle verrekeningen in Stichting PG verband plaatsvinden.

Overige vorderingen

De overige vorderingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000	31-12-2023	31-12-2022
Debiteuren verbonden partijen	64	533
Debiteuren overige	935	647
Debiteuren ambulancezorg	3.711	3.629
Totaal	**4.710**	**4.809**

Van de openstaande debiteuren staat per 15-02-2024 nog € 280k open. Dit zijn grotendeels openstaande posten aan Zorgverzekeraars over de facturatie van het ambulancevervoer december 2023. Op de post debiteuren ambulancezorg is een bedrag van € 19k voor dubieuze debiteuren in mindering gebracht.

Liquide middelen

Betreffen de saldi van de bank en kas per balansdatum. De banksaldi zijn direct opeisbaar.

Overlopende activa

De overlopende activa hebben betrekking op nog te ontvangen, inclusief nog te factureren, en vooruitbetaalde bedragen.

Bedragen x € 1.000	31-12-2023	31-12-2022
Nog te ontvangen bedragen	2.907	2.440
Vooruitbetaalde posten	1.602	1.491
Overige transitoria	1	23
Totaal	**4.510**	**3.953**

De vooruitbetaalde post bestaat grotendeels uit vooruitbetaalde facturen aan crediteuren voor onder andere verzekeringspremies en softwarelicenties.

De verantwoorde nog te ontvangen bedragen zijn als volgt te specificeren:

Nog te ontvangen bedragen

Bedragen x € 1.000	31-12-2022	Toevoeging	Besteding	31-12-2023
EU/Rijk	215	1.770	215	1.770
Deelnemende gemeenten	422	381	422	381
Diverse overige Nog te ontvangen bedragen	175	280	175	280
Totaal	**812**	**2.431**	**812**	**2.431**

Nog te factureren bedragen

Bedragen x € 1.000	31-12-2022	Toevoeging	Besteding	31-12-2023
EU/Rijk	132	3	132	3
Deelnemende gemeenten	287	140	287	140
Overige Nog te factureren bedragen	1.209	334	1.209	334
Totaal	**1.628**	**477**	**1.628**	**477**

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het verloop van het eigen vermogen is als volgt:

Bedragen x € 1.000	Saldo 31-12-2022	Res. Best. 2022	Besteding 2023	Toevoeging 2023	Saldo 31-12-2023
Algemene reserve	1.453	0	0	0	1.453
Algemene reserve	**1.453**	**0**	**0**	**0**	**1.453**
Reserve Aanvaardbare kosten AGM	1.989	0	0	1.023	3.012
Reserve Onderhoud kazernes	809	0	-42	0	767
Reserve Activa Brandweer Ede	350	0	-4	0	346
Reserve Arbeidshygiëne Brandweer	146	0	-64	0	82
Reserve Doorontwikkeling JGZ	173	0	0	0	173
Reserve Jeugdgezondheidszorg	884	0	0	0	884
Reserve Onderhoud consultatiebureaus	137	0	-21	0	116
Reserve ICT	42	0	-42	0	0
Reserve Meldkamer Brandweer	500	0	-500	0	0
Reserve Reorganisatie Bedrijfsvoering	400	0	-2	0	398
Reserve Verdeelsleutels	485	0	-269	0	216
Reserve Uitgestelde werkzaamheden BRW / BV	155	0	-155	0	0
Reserve Bevolkingszorg	132	0	0	0	132
Reserve Bedrijfsvoering	151	0	-151	0	0
Bestemde reserves	**6.353**	**0**	**-1.250**	**1.023**	**6.126**
Nog te bestemmen resultaat	**707**	**0**	**-707**	**1.796**	**1.730**
Totaal Eigen vermogen	**8.513**	**0**	**-1.957**	**2.753**	**9.309**

Algemene bedrijfsreserve

De algemene bedrijfsreserve wordt gebruikt om exploitatieoverschotten en verliezen te compenseren en de risicoparagraaf af te dekken.

Reserve Aanvaardbare kosten AGM

De financiering van de ambulancezorg geschiedt op basis van aanvaardbare kosten. Overschrijdingen en onderscheidingen in enig jaar dienen te worden afgewikkeld via deze reserve. In 2023 wordt € 1.270k toegevoegd aan de reserve AGM (jaar 2022: € 232k).

Reserve Onderhoud kazernes – gebruikersdeel

Na inventarisatie en op basis van een door een gespecialiseerd bureau uitgebracht 10-jarig meerjarig onderhoudsplan over de diverse brandweerkazernes is in 2017 € 980k bestemd voor toekomstig onderhoud door de gebruiker aan de kazernes. In 2023 is € 41k (jaar 2022: € 5k) onttrokken.

Reserve Activa brandweer Ede

Gelijktijdig met de overname van activa in december 2013 van de gemeente Ede is de bestemmingsreserve activa meegekomen. In 2023 is € 4k (jaar 2022: € 11k) onttrokken.

Reserve Arbeidshygiëne Brandweer

Bij de bespreking van de halfjaarrapportage 2015 is door het algemeen bestuur besloten een budget vrij te maken voor innovatie gericht op het vergroten van de arbeidshygiëne omdat naast reguliere activiteiten (zoals bijvoorbeeld sneller vervangen van brandweerkleding) ook geëxperimenteerd moet kunnen worden in de repressieve handelswijze. In 2023 is € 64k onttrokken (jaar 2022: € 0k).

Reserve Doorontwikkeling JGZ
De jeugdgezondheidszorg staat voor een grote veranderopgave, zowel inhoudelijk als in de bedrijfsvoering. Investeringen om de JGZ effectiever en efficiënter te maken zijn nodig.
Op verzoek van portefeuillehouders is budget gereserveerd voor een doorontwikkeling van deze activiteiten en het harmoniseren van de arbeidsvoorwaarden op termijn. Ook in 2023 zijn de lasten voor doorontwikkeling vanuit de exploitatie gefinancierd als ook vertraagd. In 2024 worden de activiteiten met betrekking tot de doorontwikkeling voortgezet.

Reserve Jeugdgezondheidszorg
In de bestemming van het resultaat JGZ 0-4 jaar 2016 is budgettaire ruimte opgebouwd voor het overdragen van de medewerkers JGZ 0-4 jaar uit de stichting Publieke Gezondheid Gelderland-Midden naar VGGM en de doorontwikkeling van de JGZ € 884.329.
De overdracht van de medewerkers zal via natuurlijk verloop plaats gaan vinden en dat brengt geen aanvullende kosten met zich mee. In 2023 zijn geen lasten voor doorontwikkeling verwerkt door temporisering van de ontwikkelactiviteiten. De doorontwikkeling van de JGZ blijft wel actueel.

Reserve Onderhoud consultatiebureaus
Op basis van een door een gespecialiseerd bureau uitgebracht 10-meerjarig onderhoudsplan over de diverse consultatiebureaus is in het verleden € 250k bestemd voor het gebruikersonderhoud aan de consultatiebureaus tot en met 2027. In 2023 is € 21k (jaar 2022: € 18k) aan deze reserve onttrokken.

Reserve ICT
Afgelopen periode is een aantal informatiesystemen die samenhangen met de werkplekken ontwikkeld en geïmplementeerd. In 2023 is € 42k (jaar 2022: € 75k) aan deze reserve onttrokken en is daarmee volledig besteed.

Reserve Meldkamer brandweer
In 2013 is een transitieakkoord gesloten om te komen tot een landelijke meldkamer. In overeenstemming met dit akkoord dragen veiligheidsregio's hun huidige verantwoordelijkheid en het bijbehorende budget inzake de meldkamer over aan het Rijk. In 2018 heeft het Veiligheidsberaad overeenstemming bereikt met de Minister van JenV inzake de budgetoverdracht voor het in stand houden van de meldkamer per 2020. Aansluitend heeft VGGM een bestemmingsreserve gevormd voor de verwachte frictiekosten om de meldkamertaak brandweer in de nieuwe meldkamer in Apeldoorn uit te kunnen voeren. De nieuwe meldkamer is in 2023 in gebruik genomen. In 2023 zijn frictiekosten aan de reserve onttrokken en voor de frictiekosten van 2024 en verder is aan de voorziening personeelsaangelegenheden gedoteerd ten laste van deze reserve.

Reserve reorganisatie bedrijfsvoering
Om tot een verdere kwaliteitsverbetering van de bedrijfsvoering te komen worden werkwijzen en bijbehorende systemen bij de tijd gebracht. Dit leidt eenmalig tot extra werkzaamheden om deze vernieuwing te realiseren.
In 2020 is uit het resultaat over 2019 voor € 400k een bestemmingsreserve bedrijfsvoering gevormd. De extra werkzaamheden zijn als gevolg van de COVID-19 projectorganisatie pas eind 2022 werkelijk gestart.
Eind 2022 is het project gestart ter vervanging van de bestaande financiële en personele systemen (applicatieplatform). Vervolgens zijn in 2023 de activiteiten ten bate van de verbetering van de bedrijfsvoering binnen het project SBB gestart. In 2023 is 3k aan de reserve onttrokken. Implementatie en daarmee besteding van de resterende budgetten wordt voorzien in 2024 en 2025.

Reserve uitgestelde werkzaamheden 2020
In 2020 heeft VGGM diverse activiteiten niet kunnen uitvoeren als gevolg van COVID-19. Het betreft onder andere specifieke opleidingen en trainingen voor brandweerpersoneel en de vervanging van ICT-systemen. De bijbehorende budgetten waren hierdoor niet uitgegeven, terwijl uitvoering op (korte) termijn wel noodzakelijk werd geacht. De inhaalwerkzaamheden hebben plaatsgevonden en zijn daarmee afgerond.
Reserve Brandweer Verdeelsleutels
In 2021 is uit het resultaat 2020 € 474k bestemd ten behoeve van de ingroei naar de nieuwe verdeelsleutel voor de bijdrage Veiligheid/brandweer. De ingroei houdt in dat de bijdrage als gevolg van de nieuwe verdeelsleutel in

2021 niet met meer of minder muteert dan 5% van de bijdrage in 2021. Dit percentage bedraagt voor 2023 25% en voor 2024 30%. Het gevolg van deze afspraak is dat de bijdrage aan gemeenten die minder gaan betalen sneller daalt dan dat de bijdrage van gemeente die meer gaan betalen stijgt. Middels deze bestemmingsreserve worden de jaarlijkse tekorten / overschotten verrekend. In 2023 is € 269k onttrokken (jaar 2022: € 11k toegevoegd) aan deze reserve.

Reserve Bevolkingszorg
In 2022 is uit het resultaat 2021 € 132k bestemd voor de verdere professionalisering van bevolkingszorg. Door de uitgebreide inzet van bevolkingszorg bij de opvang van Oekraïense vluchtelingen en asielzoekers in 2022 en 2023 heeft de doorontwikkeling niet de gewenste vorm kunnen krijgen. In 2023 heeft derhalve geen onttrekking aan de reserve plaatsgevonden. De middelen worden in 2024 gebruikt voor de doorontwikkeling.

Reserve Bedrijfsvoering
In 2022 is uit het resultaat 2021 € 400k bestemd voor implementatie van een aantal wettelijke verlichtingen en regelingen, waaronder de Wet Open Overheid, Verordening Rechtmatigheid en Baseline Informatiebeveiliging Overheid. In 2023 is € 150k (jaar 2022: € 250k) aan deze reserve onttrokken en daarmee is de reserve volledig besteed.

Voorzieningen
De organisatie beschikt over de navolgende voorzieningen.

Bedragen x € 1.000	Saldo 31-12-2022	Besteding 2023	Vrijval 2023	Toevoeging 2023	Saldo 31-12-2023
Voorziening Personeelsaangelegenheden	20	-20	0	359	359
Voorziening PLB -AGM	1.664	-134	0	261	1.790
Voorziening Afbouw BMI	150	-150	0	0	0
Voorziening FLO	2.727	-787	0	0	1.941
Voorziening Reorganisatie bedrijfsvoering	42	-40	0	10	12
Voorziening KOD	2	-2	0	0	0
Voorziening Verlofsparen	373	0	0	300	673
Voorziening Meerkostenregeling Corona	0	0	0	727	727
Voorziening Specifieke Uitkeringen	0	0	0	382	382
Totaal voorzieningen	**4.977**	**-1.132**	**0**	**2.040**	**5.885**

Voorziening Personeelsaangelegenheden
Deze voorziening is gevormd om verwachte personeelsaangelegenheden in de komende jaren te kunnen opvangen. Denk hierbij aan werk-naar-werk trajecten, outplacementafspraken en ww- en overige verplichtingen. De overige verplichtingen vloeien voort uit de samenvoeging van de brandweer meldkamer in Apeldoorn (zie ook reserve meldkamer brandweer) en RVU verplichtingen.
De voorziening is bepaald door inschatting van de totaal toekomstig te verwachten kosten op gebied van wachtgeld en (WW-) uitkeringen. Per 2023 is deze voorziening geactualiseerd waardoor € 218k is toegevoegd.

Voorziening Persoonlijk levensfasebudget - AGM
Deze voorziening volgt uit de CAO-AGM ten behoeve van het bevorderen van de duurzame inzetbaarheid van de werknemer gedurende zijn loopbaan. In 2023 heeft een besteding van € 114k (jaar 2022: € 233k), een vrijval van € 16k (jaar 2022: € 0k) en een toevoeging van € 9k plaatsgevonden (jaar 2022: € 606).

Voorziening Afbouw BMI
De meldkamer van VGGM verwerkt meldingen afkomstig van openbare brandmeldinstallaties. Voor het beheer van de installaties worden aan derden bedragen in rekening gebracht. In overeenstemming met rechtelijke uitspraken kunnen deze bedragen niet volledig meer in rekening worden gebracht. De lagere baten kunnen naar verwachting in de exploitatie worden opgevangen na het samenvoegen van de meldkamers in Oost-Nederland.

De samenvoeging is in maart 2023 gerealiseerd. Voor de verwachte lagere baten tot en met 2023 is een voorziening getroffen. In 2023 is € 150k (jaar 2022: € 663k) besteed. Met de samenvoeging van de meldkamers is de voorziening volledig benut en vervalt deze.

Voorziening FLO
VGGM heeft een verplichting die voortkomt uit ontvangen bijdragen van de gemeente Arnhem met betrekking tot de FLO-uitkering. Deze bijdragen worden in de toekomst besteed aan toekomstige FLO-verplichtingen. De verplichting heeft een langlopend karakter en zal naar verwachting een looptijd hebben tot ongeveer 2046.

Voorziening Reorganisatie bedrijfsvoering
De voorziening reorganisatie is gevormd voor op balansdatum geschatte verplichting tot in de toekomst door te betalen transitiekosten ten behoeve van personeelsleden die boventallig zijn en naar verwachting niet meer herplaatst kunnen worden binnen de organisatie. Inbegrepen in deze voorziening zijn tevens eventuele ontslagvergoedingen te betalen aan deze personeelsleden. In 2023 is € 40k besteed (jaar 2022: € 118k) en € 10k toegevoegd (jaar 2022: € 0k).

Voorziening Kring Oostelijke Directeuren/MOA
In 2009 heeft de Kring oostelijke directeuren het beheer van KOD-gelden overgedragen aan VGGM. Conform afspraken zijn de gelden afgewikkeld met de betreffende GGD-en en wordt het restant gebruikt als frictiekosten bij het opheffen van MOA en PGA en benut in de afwikkeling van de implementatiekosten van de PGA. De voorziening is in 2023 gemuteerd met € 2k (jaar 2022: € 11k) en daarmee volledig besteed.

Voorziening Verlofsparen
In de nieuwe CAO is de mogelijkheid voor verlofsparen opgenomen voor medewerkers. Zij kunnen de bovenwettelijke vakantie uren sparen en vervolgens inzetten voor langdurig verlof. Verlofsparen houdt in dat medewerkers o.a. bovenwettelijke vakantie uren kunnen sparen en vervolgens inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning. De commissie BBV heeft voorgeschreven dat hiervoor een voorziening wordt gevormd. Op basis van een opgave van de medewerkers is een inschatting gemaakt van de hoogte van de te vormen voorziening. In 2023 is € 300k toegevoegd (jaar 2022: € 373k) aan deze voorziening.

In overeenstemming met BBV is geen verplichting opgenomen voor reguliere verlofuren. Deze zijn opgenomen in de niet uit de balans blijkende verplichtingen.

Voorziening Meerkostenregeling Corona
De voorziening meerkosten Corona is gevormd voor verplichtingen en kosten die direct voortkomen uit de eenzijdige opdracht van de minister aan de GGD'en omtrent COVID-19 die op 30 juni 2023 is afgelopen. Voor de doorlopende verplichtingen is een voorziening gevormd, dit betreffen voornamelijk personele kosten. Voor de kosten die voortvloeien uit de verplichtingen en zijn opgenomen in deze voorziening geldt dat er geen prestatie meer tegenover staat. De voorziening zal afgebouwd worden in 2024 en 2025. Dan zijn de werk-naar-werktrajecten van medewerkers die voor COVID-19 gecontracteerd zijn uiterlijk afgelopen. In 2023 is € 727k toegevoegd aan deze voorziening.

Voorziening Specifieke Uitkeringen
De voorziening specifieke uitkeringen is gevormd voor verplichtingen en kosten die direct voortkomen uit opdrachten die ten grondslag liggen aan de Specifieke Uitkeringen (SPUK) die door het Rijk of andere overheidsinstanties aan VGGM verstrekt worden. De kosten komen tot uiting in periodes na beëindiging van de opdracht vanuit het Rijk. Voor de personele kosten die voortvloeien uit de verplichtingen en zijn opgenomen in deze voorziening geldt dat er geen prestatie meer tegenover staat. In 2023 is € 382k toegevoegd aan deze voorziening.

Schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Onderhandse leningen
Ten aanzien van de financiering van de kapitaalbehoefte van VGGM wordt gebruik gemaakt van de faciliteiten van de BNG. Op grond van de kapitaalbehoefte heeft VGGM twee lange termijn leningen afgesloten. Deze lange termijn invulling kent een gespreide looptijd. De looptijd van één lening sluit aan met de periode dat VGGM nog een brandweerkazerne in bezit heeft. Daarnaast is in 2019 een langlopende lening afgesloten van € 15 miljoen met een looptijd van 15 jaar welke zorgt voor een goede basis in de kapitaalbehoefte.

In 2023 is € 9k afgelost (jaar 2022: € 1.115k). De bijbehorende rentelast bedraagt € 89k.

Vlottende passiva
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Overige kasgeldleningen
In 2023 is geen kasgeldlening aangetrokken.

Overige schulden
De overige schulden bestaan uit:

Bedragen x € 1.000	31-12-2023	31-12-2022
Kortlopende schulden	8.803	11.114
Kortlopende schulden overheid	475	85
Nog te verrekenen Ambulancezorg	221	505
Totaal	**9.499**	**11.704**

Kortlopende schulden
De kortlopende schulden betreffen de reguliere crediteuren per balansdatum.

Kortlopende schulden overheid
De kortlopende schulden overheid betreffen te betalen bedragen aan de Belastingdienst per balansdatum.

Te verrekenen Ambulancezorg

Vanaf 2016 kent de ambulancezorg één totaalbudget. De tarieven in het gehele land zijn uniform.
De vaststelling van het definitieve budget geschiedt op nacalculatiebasis in overleg met zorgverzekeraars. Ten-einde de jaarlijkse exploitatie te egaliseren is met betrekking tot nog te verrekenen tariefopbrengsten deze balanspost gecreëerd. Ultimo 2023 is deze post € 221k groot en zal conform NZA-beschikkingen worden verrekend met de zorgverzekeraars. Tot en met het jaar 2022 is beschikt.

Overlopende passiva

Verplichtingen in het begrotingsjaar opgebouwd die in het volgende begrotingsjaar tot betaling komen

Bedragen x € 1.000	31-12-2022	Toevoeging	Besteding	31-12-2023
EU/Rijk	426	0	426	0
Gemeenten	595	508	595	508
Belastingdienst	5.446	5.270	5.446	5.270
Personeel VGGM, salarissen	707	733	707	733
Overig	1.076	1.722	1.076	1.722
Totaal	**8.250**	**8.233**	**8.250**	**8.233**

Overige vooruit ontvangen bedragen

De overige vooruit ontvangen post heeft met name betrekking op nog te besteden middelen als ook de al vooruit ontvangen bijdragen 2024 van diverse gemeenten.

Bedragen x € 1.000	31-12-2023	31-12-2022
Nog te besteden middelen	7.123	5.975
Vooruit ontvangen middelen gemeenten	2.870	5.166
Overige vooruit ontvangen middelen	0	0
Totaal	**9.993**	**11.141**

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

VGGM breed

Ten aanzien van de opgebouwde verlofuren is in de balans geen post verplichting vanuit de werkgever voor deze verlofuren opgenomen. Doelstelling is dat een medewerker maximaal 80 uur per persoon kan meenemen naar het volgende kalenderjaar. In 2023 is een verlofregistratiesysteem geïmplementeerd, waarmee het totaal aantal verlof uren voor de gehele organisatie inzichtelijk wordt. Naar verwachting bedraagt de huidige omvang van de verlofuren circa € 2,3 miljoen.
De verwachting is dat de regelgeving volgens BBV rondom de verwerking van (bovenwettelijk) verlof in de jaarrekening in lijn wordt gebracht met de wettelijke verslaggevingsregels. In dat geval leidt deze € 2,3 miljoen tot een incidentele last.

Meerjarige overeenkomsten

Ten behoeve van de bedrijfsvoering zijn ongeveer 100 meerjarige overeenkomsten gesloten ten behoeve van de ondersteuning van de verschillende activiteiten welke de dienst uitoefent. Dit betreffen contracten op het gebied van inhuur personeel, huur gebouwen, onderhoud gebouwen en materiaal.

De grote contracten zijn:

- Huurovereenkomst met de Eusebiusburg bv ten behoeve van het GGD-pand Eusebiusbuitensingel 43 met een looptijd tot 30 juni 2027 en een huurbedrag van circa € 410k per jaar. Met betrekking tot deze overeenkomst is door de BNG op verzoek een bankgarantie afgegeven van € 98k zijnde één kwartaal huur.
- Huurovereenkomst met de gemeente Arnhem ten behoeve van de brandweerkazerne Arnhem, Rietgrachtstraat 74 met een looptijd tot 2056 tot een bedrag van ongeveer € 1.240k per jaar.
- Daarnaast zijn in voorgaande jaren huurovereenkomsten gesloten voor het uitvoeren van COVID-19 activiteiten, per ultimo 2023 zijn alle huurcontracten op één na beëindigd.

Fiscale aangelegenheden
VGGM en de Stichting Publieke Gezondheid Gelderland-Midden vormen met ingang van 1-1-2015 een fiscale eenheid voor de omzetbelasting.

Aansprakelijkheidstelling uitvoering COVID-19 taken
Stichting ICAM heeft de Staat, 25 veiligheidsregio's, verschillende centrumgemeenten, GGD GHOR en alle GGD'en aansprakelijk gesteld voor de schade door het datalek in de corona systemen, begin 2021. De procedure is opgestart. Bij tussenvonnis van 20 december 2023 is de (eerste) zitting bepaald op 22 april 2024. Naar ons oordeel is dit primair de verantwoordelijkheid van het Rijk en niet van de afzonderlijke GGD-en.

3.5 Toelichting op de baten en lasten

Baten

Gemeentelijke bijdrage	€ x 1.000
Begroting	73.404
Jaarrekening	73.479
Verschil	**75**

De meerinkomsten betreft de aanvullende facturatie in verband met verkoop kazerne aan gemeente Rheden.

Lokaal aanbod	€ x 1.000
Begroting	8.357
Jaarrekening	8.679
Verschil	**322**

De meer inkomsten zijn met name toe te schrijven aan

- Meer activiteiten gemeentelijke lijkschouw/euthanasie, € 117k v
- Meer inkomsten Gezondheidsmakelaar (Arnhem), € 52k v
- Meer inkomsten GALA VKA GGD'en, € 79k v
- Meer inkomsten PrEp (Arnhem), € 102k v
- Meer inkomsten Nu Niet Zwanger regio Ede, € 95k v
- Meer inkomsten PGAx Migratie (Arnhem), € 15k v
- Minder inspecties WMO-toezicht, €80k n
- Meer inkomsten vrijstellingsverklaring (JGZ), € 44k v
- Minder activiteiten lokaal aanbod jeugdgezondheidszorg, € 376k n (indexatie lokaal aanbod begroot onder overige baten, € 232k)
- Overige meer inkomsten, € 14k v

Rijksbijdragen	€ x 1.000
Begroting	22.513
Jaarrekening	24.233
Verschil	**1.720**

De meer inkomsten zijn toe te schrijven aan minder dan begrote ontvangsten van VWS voor het uitvoeren van COVID-19 gerelateerde activiteiten (tot 30 juni). De minder inkomsten bedragen € 3.488k n. Tevens zijn niet bestede middelen (€ 958k n), ontvangen van JenV, voor versterking crisisbeheersing gereserveerd. Deze minder inkomsten worden volledig gecompenseerd door ontvangsten van het Rijk voor doorlopende verplichtingen COVID-19 (€ 1.528k v), SPUK's corona in verband met de najaarscampagne (€ 4.875k v), de SPUK VIPP pandemische paraatheid (€ 415k v) en de coördinatie van de opvang van ontheemden uit Oekraïne (€ 936k v). Voor verantwoording Oekraïne zie paragraaf 2.5. De verantwoording van COVID-19 testen, traceren en vaccineren tot 1 juli en de doorlopende verplichtingen vindt plaats middels het programma COVID-19.

Zorgverzekeraars	€ x 1.000
Begroting	28.919
Jaarrekening	27.941
Verschil	**-978**

In de opgenomen voorlopige afwikkeling met de zorgverzekeraars wordt rekening gehouden met de verwachte nacalculatie van werkelijk geleverde paraatheid.

Overige baten	€ x 1.000
Begroting	10.602
Jaarrekening	16.481
Verschil	**5.879**

De meer inkomsten zijn o.a. toe te schrijven aan:

- Meer inkomsten vanuit detacheringen, € 155k v
- Meer inkomsten vanuit projecten, € 210k v
- Meer inkomsten Crisisbeheersing vanuit Crisis Noodopvang (COA), € 192k v
- Meer inkomsten Publieke Gezondheid Asielzoekers (PGA), € 703k v
- Meer inkomsten SPUK VIPP GGD'en, € 89k v
- Meer inkomsten HPV 18+, € 663k v
- Meer inkomsten vaccinaties HPV, € 106k v
- Meer inkomsten forensisch, o.a. MAZ, € 448k v
- Meer inkomsten Meldkamer Gelderland-Midden / Gelderland-Zuid, € 1.546k v
- Meer inkomsten Burenhulpafspraken AGM, € 511k v
- Meer inkomsten FLO/Ouderenbeleid AGM. € 473k v
- Inkomsten vanuit verkoop brandweer- en ambulance materieel, € 521k v
- Verantwoording indexatie lokaal aanbod onder baten lokaal aanbod, € 232k v
- Diverse overige meer inkomsten, € 30k v

Lasten

De lasten worden gepresenteerd per programma inclusief de toegerekende doorbelasting.

Programma COVID-19	€ x 1.000
Begroting	13.081
Jaarrekening	9.652
Verschil	**-3.428**

Binnen het programma COVID-19 zijn de baten en lasten verantwoord welke betrekking hebben op het testen, traceren, vaccineren en voorlichten inzake COVID-19. Deze activiteiten zijn uitgevoerd tot 1 juli 2023. De doorlopende verplichtingen uitgevoerd onder de meerskostenregeling worden ook binnen dit programma verantwoord. De SPUK voor de COVID-19 campagne uitgevoerd in het najaar van 2023 en de SPUK VIPP Pandemische paraatheid worden verantwoord binnen het programma GGD, pijler AGZ.

De lasten bestaan met name uit personele lasten van € 8.354k, zijnde de inzet van medewerkers voor het testen en traceren en vaccineren, huisvestingslasten van € 988k en materiele kosten van € 275k (o.a. medische verbruiksartikelen). In deze lasten zijn ook de doorlopende verplichtingen opgenomen.

De minder kosten zijn toe te schrijven aan minder dan begrote uitvoerde COVID-19 gerelateerde activiteiten (met name testen en traceren). De minder kosten bedragen € 3.428k. Hier staan lagere ontvangsten van VWS tegenover.

Programma Crisisbeheersing	€ x 1.000
Begroting	7.789
Jaarrekening	6.846
Verschil	**-943**

Het programma Crisisbeheersing laat een voordeel op de lasten zien van € 943k door:

- Hogere personeels- en overige lasten van € 883k in verband met de coördinatie van de opvang van Oekraïense vluchtelingen en asielzoekers. Tegenover deze lasten staan inkomsten van het ministerie van JenV (€ 690k v) en van het COA (€ 193k v)
- Lagere personeelskosten van € 843k door o.a. schaalvoordelen en vacatureruimte. Hier staat € 102k externe inhuur tegenover
- Van de versterkingsgelden voor crisisbeheersing en informatievoorziening is € 800k naar de balans gebracht om toekomstige rampen op te kunnen vangen
- Wegens uitgestelde aanschaf is € 150K bespaard op de softwarekosten
- Lagere kapitaallasten van € 20k door uitstel van investeringen

Programma Brandweerzorg	€ x 1.000
Begroting	53.472
Jaarrekening	54.198
Verschil	**725**

Het programma Brandweerzorg laat een nadeel op de lasten zien van € 725k door:

- Hogere personeelskosten o.a. door externe kosten (vluchtelingen, opvang hoog ziekteverzuim, € 1.215k n), hogere onregelmatigheidstoeslag (€ 180k n), hogere reiskosten vanwege CAO-aanpassing (€ 191k n), dotatie aan de voorziening verlofsparen (€ 79k n) en hogere wervingskosten (€ 89k n). alsmede nadelige effecten door hogere garantieschalen van bestaand personeel. Hier staat een voordeel door vacatureruimte en schaalvoordelen van € 102k v voordeling tegenover (incl. inverdieneffect van de 24uurs beroepsorganisatie)
- Lagere vrijwilligerskosten € 116k veroorzaakt door verloop van vrijwilligers, waardoor vacatures zijn ontstaan die nog niet zijn ingevuld, leidend tot een voordeel (€ 286k v) echter ook hogere kosten voor de vrijwilligers door toegenomen inzetten en voor het meedraaien in de roosters van de 24uurs dienst bij herbezetting (€ 169k n).
- Hogere personeelslasten van € 155k in verband met de coördinatie van de opvang van Oekraïense vluchtelingen en asielzoekers. Tegenover deze lasten staan inkomsten van het ministerie van JenV.
- Een voordeel op de lasten van Logistiek & Beheer van € 1.095k. Dit voordeel bestaat met name uit lagere afschrijvingslasten door uitstel investeringen en niet volledige vervanging van voertuigen van € 887k v en overige materiële kosten zoals kleding en onderhoud € 275k. Hier staan éénmalige software implementatiekosten (€ 128k n) en hogere huisvestingskosten (€ 67k n) tegenover.
- Een nadeel op opleidingskosten, studies en cursussen van € 663k. Door het verloop van vrijwilligers en de effecten van het 20 jarige beleid voor de beroepsbrandweer een mogelijk structureel karakter van toepassing. Het verloop binnen de brandweer is ruim verdubbeld in 6 jaar tijd. Het nadeel is in 2023 opgevangen door de opleidingsweken in Zweden te annuleren en de ruimte in de salariskosten als gevolg van vacatures.

Programma GGD	€ x 1.000
Begroting	37.796
Jaarrekening	45.379
Verschil	**7.584**

Het programma GGD laat een nadeel op de lasten zien van € 7.584k door:

- Lagere personeelskosten o.a. voordeel door minder hoge loonstijging dan verwacht, worden volledig gecompenseerd door o.a. inzet eigen personeel en externe inleen op de COVID-19 najaarscampagne (SPUK) en VIPP pandemische paraatheid (SPUK). Tegen deze hogere lasten staan veelal hogere baten, € 6.105k n

- Hogere materiele kosten o.a. hogere labkosten TBC en seksuele gezondheid, hogere kosten reizigersvaccins en ge- en verbruiksartikelen HPV18+, COVID-19 najaarscampagne, € 904k n
- Hogere huisvestingslasten o.a. door huur en overige kosten locaties HPV18+ en de COVID-19 najaarscampagne, € 457k
- Uitgestelde investeringen, € 36k v

Programma Ambulancezorg	€ x 1.000
Begroting	31.690
Jaarrekening	31.502
Verschil	**-188**

Het programma Ambulancezorg laat een voordeel op de lasten zien van € 188k. Hogere materiële lasten van € 1.647k n worden gedeeltelijk gecompenseerd door lagere personeelskosten van € 1.055k v en door lagere kapitaallasten van € 776k v in verband met uitgestelde investeringen. De opbrengsten worden navenant bijgesteld door de zorgverzekeraars.

Programma Bedrijfsvoering	€ x 1.000
Begroting	23.546
Jaarrekening	24.408
Verschil	**862**

Het programma Bedrijfsvoering laat een nadeel op de lasten zien van € 862k door:
- Hogere personeelslasten als gevolg extra werkzaamheden en tijdelijke inhuur ipv vaste invulling € 2.018k n.
- Hogere personeelslasten als gevolg van vervanging van reguliere formatie die ingezet wordt binnen voor opvang ontheemden Oekraïne, € 91k n
- Hogere kosten ondersteuning, onderzoek structuur en opleiding OR € 160k n
- Overheveling van directie- en bestuursondersteuning van staf brandweer naar Bedrijfsvoering € 95k n
- Lagere materiele kosten met name software en vertraging projecten I&I, € 698k v
- Uitstel vervanging printers en telefooncentrale € 170k v
- Meevallende indexatie € 268k v
- Lagere huisvestingskosten, € 64k v
- Uitgestelde investeringen, € 190k v
- Renteresultaat, 666k v

Incidentele baten en lasten per programma

Het resultaat voor 2023 bestaat uit een aantal incidentele posten. Onderstaand een overzicht van de incidentele baten en lasten per programma.

Incidentele baten en lasten Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten
Programma COVID-19		
COVID-19 meerkostenregeling	9.652	9.652
Programma Crisisbeheersing		
Ontheemden Oekraïne en crisisnoodopvang	883	883
Programma Brandweerzorg		
Ontheemden Oekraïne en crisisnoodopvang	155	155
Verkoop activa	432	-
Besteding rijksbijdrage frictie meldkamer	353	-
Inhaalwerkzaamheden COVID-19 afgerond	155	-
Besteding reserve meldkamer	353	-
Dotatie voorziening frictiekosten meldkamer	-	148
Programma GGD		
COVID-19 najaarscampagne (SPUK)	4.875	4.875
HPV18+ campagne	617	617
Programma Bedrijfsvoering		
Ontheemden Oekraïne en crisisnoodopvang	91	91
COVID-19 Overige meerkosten	13	13
Verkoop kazernes	1.453	1.453
Totaal	**19.032**	**17.887**

3.6 Normering topinkomens

Verwijzend naar de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) treft u hieronder de bijbehorende specificatie voor VGGM aan:

bedragen x € 1	A. Slofstra	H. Bril
Functiegegevens	Directeur	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,00	1,00
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	158.170	161.726
Beloningen betaalbaar op termijn	22.622	22.556
Subtotaal	180.792	184.281
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	223.000	223.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-42.208	-38.719
Totale bezoldiging	223.000	223.000
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t	n.v.t
Gegevens 2022		
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband 2022 (in fte)	1,00	1,00
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	158.306	163.075
Beloningen betaalbaar op termijn	22.794	22.849
Totale bezoldiging 2022	181.100	185.925
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	216.000	216.000

VGGM verloont deze functionarissen conform CAR/UWO, schaal 17. Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen. Onderstaand een overzicht van de bestuurders gedurende 2023.

De heer A. Marcouch	burgemeester van Arnhem
De heer J.J. Luteijn (tot 9 februari 2023)	wnd. burgemeester van Barneveld
De heer J. van der Tak (vanaf 9 februari 2023)	burgemeester van Barneveld
De heer R. Verhulst	burgemeester van Ede
Mevrouw N. Kalfs	burgemeester van Lingewaard
Mevrouw L.W.C.M. van der Meijs	burgemeester van Doesburg
De heer H. Hieltjes	burgemeester van Duiven
Mevrouw P. Hoytink-Roubos	burgemeester van Overbetuwe
De heer G.D. Renkema	burgemeester van Nijkerk
Mevrouw A.M.J. Schaap	burgemeester van Renkum
De heer C. van Eert	burgemeester van Rheden
Mevrouw E. Weststeijn	burgemeester van Rozendaal
Mevrouw M.C. Teunissen-Willemsen	burgemeester van Scherpenzeel
De heer F. Vermeulen	burgemeester van Wageningen
De heer A.J. van Hout	burgemeester van Westervoort
De heer L.J.E.N. van Riswijk	burgemeester van Zevenaar

3.7 Verantwoording in het kader van SISA

In deze SISA-verantwoording wordt zoals gebruikelijk de Brede Doeluitkering Rampen (BDUR) verantwoord, dit jaar ook de Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne, Regeling specifieke uitkering versterking GGD'en en de Regeling specifieke uitkering COVID-19 vaccinatie.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A2	**Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR)** **Besluit veiligheidsregio's artikelen 8.1, 8.2 en 8.3** Veiligheidsregio's		Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A2/01*					
				€ 7.661.591					
JenV	A18	**Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's** Veiligheidsregio's		Naam Kostensoort *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18/01*	Besteding per kostensoort (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden, jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A18/02*	Cumulatieve besteding per kostensoort (t/m jaar T inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2023) *Aard controle R* *Indicator: A18/03*			
			1	Meerkosten coördinerende gemeente	€ 0	€ 0			
			2	Hotels/centra	€ 0	€ 0			
			3	Overige specifieke meerkosten	€ 0	€ 0			
			4	Overige Meerkosten	€ 936.383	€ 1.945.019			
				Berekening totale besteding (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden, jaar T) Som indicator 02 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18/05*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18/06*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18/07*		
			1	€ 936.383	Ja		Ja		
VWS	H29	**Regeling specifieke uitkering versterking GGD'en**		Naam van de pijler *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen – zelfstandige uitvoering *Aard controle R* *Indicator: H29/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen – Inclusief verantwoording tussen medeoverheden *Aard controle R* *Indicator: H29/03*	Plannen uitgevoerd conform uitvraag? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29/04*	Toelichting - verplicht als bij H29/04 "Nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29/05*	Zelfstandige uitvoering? (Ja/ Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29/06*
			1	Kwetsbaarheden wegnemen	€ 665.014	€ 665.014	Ja		Ja
			2	Verstevigen (boven) regionale monitoring en surveillance					
			3	Versterken wetenschappelijke kennisinfrastructuur					
			4	Samenwerking bovenregionaal niveau					
			5	Versneld opleiden	€ 0	€ 0	Nee	In twee eerdere sollicitatieronden in 2023 niet gelukt om een opleidingscoördinator te werven vanuit pijler 5. Pas eind 2023 gelukt een opleidingscoördinator te werven	Ja
VWS	H29B	**Regeling specifieke uitkering versterking GGD'en** SiSa tussen medeoverheden		Hieronder per regel één (code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die GGD invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29B/01*	Naam van de pijler *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29B/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H29B/03*	Plannen uitgevoerd conform uitvraag? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29B/04*	Toelichting - verplicht als bij H29B/04 "Nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29B/05*	
			1		Kwetsbaarheden wegnemen				
			2		Verstevigen (boven) regionale monitoring en surveillance				
			3		Versterken wetenschappelijke kennisinfrastructuur				
			4		Samenwerking bovenregionaal niveau				
			5		Versneld opleiden				
VWS	H33	**Regeling specifieke uitkering COVID-19-vaccinatie**		Besteding (jaar T) voor het in stand houden van een infrastructuur t.b.v. een basiscapaciteit voor het zetten van COVID-19 vaccinaties daarbij rekening houdend met mogelijke opschaling *Aard controle R* *Indicator: H33/01*	Besteding (jaar T) voor opschaling van de basisinfrastructuur voor het zetten van COVID-19 vaccinaties in het kader van een vaccinatiecampagne. *Aard controle R* *Indicator: H33/02*	Heeft u (met toestemming van de minister van VWS) de infrastructuur voor basiscapaciteit voor alternatieve doeleinden ingezet? (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: H33/03*	Besteding (jaar T) ten behoeve van alternatieve doeleinden (verplicht als bij voorgaande indicator 'Ja' is geselecteerd) *Aard controle D2* *Indicator: H33/04*		
				€ 1.610.264	€ 3.264.994	Nee	€ 14.798		

3.8 Rechtmatigheidsverantwoording

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het algemeen bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het dagelijks bestuur ook beschreven welke acties ondernomen worden door het dagelijks bestuur om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur
De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting, financiële verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op 29 november 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.493.080.

Bevindingen
Het Dagelijks Bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens door aanvullende (rijks)opdrachten voor VGGM waarvoor geen begrotingswijzing bestuurlijk is vastgesteld. De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Geconstateerde onrechtmatigheden (bedragen in € x1.000.000)	Baten	Lasten
Voorwaardencriterium - Aanbestedingsrechtmatigheid		
Totale onrechtmatigheid voorwaardencriterium	-	*0.9*
Begrotingsrechtmatigheid – Acceptabele baten en lasten overschrijdingen		
Programma Ambulancezorg	0.8	-0.2
Programma Bedrijfsvoering	1.7	0.9
Programma Brandweer	0.5	0.6
Programma COVID-19	-3.4	-3.4
Programma Crisisbeheersing	-0.1	-0.9
Programma GGD	7.5	7.4
Totale onrechtmatigheid begrotingscriterium	*7.0*	*4.4*
Totaal onrechtmatigheden rechtmatigheidsverantwoording	**7.0**	**5.3**

Er wordt opgemerkt dat alle lasten overschrijdingen en onderschrijdingen in het kader van het begrotingscriterium zijn gedekt door de baten overschrijdingen en onderschrijdingen op programma niveau inclusief mutaties reserves. Derhalve zijn deze niet verder toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. Een belangrijke wijziging betreft de verandering in de opdracht van VWS aan VGGM ten aanzien van de Covid-19 bestrijding, waardoor deze activiteiten voor de laatste maanden van 2023 van het programma COVID-19 zijn overgeheveld naar het programma GGD.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het algemeen bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het dagelijks bestuur ook beschreven welke acties ondernomen worden door het dagelijks bestuur om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

3.9 Overige

Resultaatbestemming

Definitieve vaststelling inwonersbijdrage 2023
Op 13 september 2023 heeft het Algemeen Bestuur de gewijzigde Begroting 2023 vastgesteld (opgenomen in de bestuursbegroting 2024). De hierin opgenomen inwonersbijdrage is € 18,55 per inwoner. In deze Jaarrekening 2023 wordt de inwonersbijdrage conform verantwoord op € 18,55 per inwoner.

Voorgesteld wordt de bijdrage conform vast te stellen.

Voorstel resultaatbestemming
Het resultaat met inachtneming van de incidentele baten & lasten en financiële baten & lasten bedraagt € 1.730.208. Voorgesteld wordt dit resultaat conform de eerdere onderstaande beslispunten te bestemmen:

Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten	€	1.503.187

Reeds besloten reservemutaties		
Besteding reserve Onderhoud kazernes brandweergebruikersdeel	€	41.274
Besteding reserve Activa Brandweer Ede	€	3.630
Besteding reserve Gebruikersonderhoud CB's	€	21.265
Besteding reserve ICT	€	42.056
Besteding reserve Verdeelsleutels	€	269.458
Besteding reserve Uitgestelde werkzaamheden	€	155.000
Toevoeging reserve RAK AGM	€	-1.022.106
Besteding reserve Arbeidshygiëne Brandweer	€	63.699
Besteding reserve Meldkamer Brandweer	€	500.000
Besteding reserve Reorganisatie Bedrijfsvoering	€	2.523
Besteding reserve Bedrijfsvoering	€	150.221
Gerealiseerd resultaat	**€**	**1.730.208**

Voorgesteld wordt het gerealiseerde resultaat van € 1.730.558 in de jaarrekening als onbestemd te verantwoorden en de besluitvorming van de resultaatbestemming samen te laten lopen met de besluitvorming van de bestuursbegroting 2025, waaronder de gewijzigde begroting 2024. Uitgangspunt hierbij is dat het resultaat terugvloeit aan de gemeenten.

3.10 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

RA12 Registeraccountants B.V.
Traverse 1
3905 NL, Veenendaal

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het algemeen bestuur van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden te Arnhem gecontroleerd. Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2023 en van het vermogen van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden op 31 december 2023 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
De jaarrekening bestaat uit:

- het overzicht van baten en lasten over 2023;
- de balans per 31 december 2023;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen waaronder de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2023;
- de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
- de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

RA12 Registeraccountants B.V.
Traverse 1
3905 NL, Veenendaal

Registeraccountants

Paragraaf ter benadrukking van bepaalde aangelegenheden - rechtmatigheidsverantwoording

Wij vestigen de aandacht op het onderdeel rechtmatigheidsverantwoording in de toelichting op de jaarrekening op pagina 80. Het dagelijks bestuur heeft in deze rechtmatigheidsverantwoording toegelicht dat een deel van de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand is gekomen. Het totaal aan geconstateerde afwijkingen (rechtmatigheidsfouten), voor een bedrag van in totaal € 2,6 miljoen onrechtmatig ten aanzien van het begrotingscriterium en € 0,9 miljoen onrechtmatigheid ten aanzien van het voorwaardencriterium, ligt boven de door de het algemeen bestuur vastgestelde verantwoordingsgrens. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 1.489.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2023 Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 74.450 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6 sub a WNT en artikel 5 lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

RA12 Registeraccountants B.V.
Traverse 1
3905 NL, Veenendaal

Registeraccountants

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat. Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet, die uit hoofde van artikel 35 lid 7 Wet gemeenschappelijke regelingen van toepassing is, hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 Financiële-verhoudingswet (hierna: de specifieke uitkeringen) rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen (de SiSa-bijlage).

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2023 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - Regeling Informatieverstrekking SiSa

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - de Regeling Informatieverstrekking SiSa. In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

RA12 Registeraccountants B.V.
Traverse 1
3905 NL, Veenendaal

Registeraccountants

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet, die uit hoofde van artikel 35 lid 7 Wet gemeenschappelijke regelingen van toepassing is. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2023, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering SiSa-verantwoordingsinformatie 2023 in bijlage 2 van de Regeling Informatieverstrekking SiSa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden;
- het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder de eigen verordeningen en voor het getrouw toelichten van de financiële rechtmatigheid in de jaarrekening.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

RA12 Registeraccountants B.V.
Traverse 1
3905 NL, Veenendaal

Registeraccountants

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur, het Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

RA12 Registeraccountants B.V.
Traverse 1
3905 NL, Veenendaal

Registeraccountants

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

RA12 Registeraccountants B.V.
Traverse 1
3905 NL, Veenendaal

Registeraccountants

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Veenendaal

RA12 Registeraccountants B.V.

Adrianus Fransiscus Johannes van der Velden

Digitaal ondertekend door Adrianus Fransiscus Johannes van der Velden
Datum: 2024.05.07 10:40:17 +02'00'

drs. A.F.J. van der Velden RA

4 Bijlagen

Bijlage 1 - Inwonersbijdragen per gemeente

De inwonersbijdragen en de gemeentelijke bijdragen is opgenomen in de begroting 2023.

Bijlage 2 - Taakvelden

Bedragen x € 1.000	Realisatie 2022			Gew. Begr. 2023			Begroting 2023			Realisatie 2023		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Volksgezondheid	112.687	105.462	**7.225**	82.541	73.798	**8.743**	62.637	55.087	**7.550**	87.492	77.698	**9.794**
Crisisbeheersing en brandweer	55.124	44.023	**11.100**	60.567	47.561	**13.006**	54.526	42.459	**12.068**	60.969	47.203	**13.767**
Treasury	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Overhead	3.368	22.076	**-18.708**	686	23.546	**-22.860**	681	20.865	**-20.184**	2.351	24.408	**-22.058**
Overige baten en lasten	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Saldo van baten en lasten	**171.179**	**171.562**	**-383**	**143.794**	**144.906**	**-1.111**	**117.844**	**118.410**	**-567**	**150.812**	**149.309**	**1.503**
Mutatie reserves	1.090	0	**1.090**	1.111	0	**1.111**	567	0	**567**	**227**	**0**	**227**
Resultaat	**172.269**	**171.562**	**707**	**144.906**	**144.906**	**0**	**118.410**	**118.410**	**0**	**151.039**	**149.309**	**1.730**

Bijlage 3 - Specificatie ten bate van de nacalculatie Ambulancezorg

De exploitatie van de ambulancezorg is gebaseerd op de budgetafspraken met verzekeraars die zijn vastgelegd in één rekenstaat voor zowel de Ambulancehulpverlening als de meldkamertaak. Op basis van de rekenstaat wordt het nacalculatieformulier ingevuld. In deze nacalculatie zijn onder andere de definitieve loon- en prijsindexen verwerkt. Op basis van deze rekenstaat wordt het budget aanvaardbare kosten vastgesteld.
Hieronder is de voorlopige opbrengstverrekening 2023 opgenomen. Deze verrekening is gebaseerd op het met verzekeraars afgesproken budget 2023 en de verwachtte mutatie hierop op basis van de productie en afspraken. Vooralsnog wordt uitgegaan van een budget van € 28.918.573 voor het vervoer en de meldkamer tezamen. Deze vastgestelde opbrengsten zijn als volgt verantwoord:

Schulden uit hoofde van financieringsoverschot wettelijk budget ambulancezorg

	2021	2022	2023	Totaal
	€	€	€	€
Saldo per 1 januari 2023	122.200	485.822	0	608.022
Mutaties boekjaar				
Nog te verrekenen financieringsverschil zorgverzekeraars		-485.822	220.991	-264.832
Beschikte opbrengstverrekening zorgverzekeraars		706.213	-2.400.000	-1.693.787
Gefactureerde opbrengstverrekening zorgverzekeraars	-122.200	-240.375	2.400.000	2.037.425
Subtotaal mutaties boekjaar	-122.200	-19.985	220.991	78.807
Saldo per 31 december 2023	**0**	**465.838**	**220.991**	**686.828**
Beschikkingen opbrengstverrekening NZa	ja	ja	ja	
Stadium van vaststelling NZa:	c	c	b	

a = interne berekening
b = overeenstemming met representerende zorgverzekeraar(s) en/of voorlopige beschikking NZa
c = definitieve vaststelling NZa

	31-dec-23	31-dec-22
	€	€
Waarvan gepresenteerd als:		
- vorderingen uit hoofde van financieringstekort	0	0
- schulden uit hoofde van financieringsoverschot	-686.828	-608.022
	-686.828	**-608.022**

Specificatie financieringsverschil voor het boekjaar	2023	2022
	€	€
Wettelijk budget voor ambulancezorg voorcalculatie met NZa	28.918.573	25.737.312
Wettelijk budget voor ambulancezorg ingecalculeerde budgetmutaties t.b.v. jaarrekening	-730.005	-93.893
Af: werkelijke opbrengsten ambulancezorg	-26.009.558	-24.348.197
Voorlopig financieringsverschil einde boekjaar	**2.179.009**	**1.295.222**
Mutaties budget voor ambulancezorg naar aanleiding van nacalculatie met NZa boekjaar 2023		-201.435
Definitief financieringsverschil		**1.093.787**

Vanaf 2015 kent de ambulancezorg één totaalbudget. De tarieven voor het vervoer zijn in het gehele land uniform. Aangezien de opbrengsten uit de facturering niet aansluiten met de financieringsafspraak van de aanvaardbare kosten wordt het verschil direct verrekend met de zorgverzekeraars.
De vaststelling van het definitieve budget geschiedt op nacalculatiebasis. Teneinde de jaarlijkse exploitatie te egaliseren is met betrekking tot nog te verrekenen tariefopbrengsten deze balanspost gecreëerd.
In 2023 is de afwikkeling tot en met het jaar 2022 definitief vastgesteld.

Exploitatie Ambulancezorg

Pijler Mobiele zorg

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
7.1 Volksgezondheid			
Personeelskosten	19.243	21.373	19.768
Materiele kosten	3.300	3.433	3.767
Kapitaallasten	1.051	1.726	940
Huisvestingskosten	461	753	493
Lasten	**24.055**	**27.285**	**24.968**
7.1 Volksgezondheid			
Rijksbijdragen	68	72	73
Zorgverzekeraars	23.281	26.628	25.303
Overige baten	2.723	2.439	2.724
Baten	**26.072**	**29.139**	**28.100**
Doorbelasting	-1.654	-1.854	-1.829
Resultaat voor bestemming	**362**	**0**	**1.303**
Mutatie reserves	-362	0	-1.303
Resultaat na bestemming	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0
Resultaat na belasting	**0**	**0**	**0**

Exploitatie Meldkamer

Pijler Zorgcoördinatie

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
7.1 Volksgezondheid			
Personeelskosten	2.165	2.172	2.971
Materiele kosten	132	200	1.514
Kapitaallasten	0	0	10
Huisvestingskosten	0	0	21
Lasten	**2.297**	**2.372**	**4.516**
7.1 Volksgezondheid			
Rijksbijdragen	124	131	132
Zorgverzekeraars	2.054	2.291	2.637
Overige baten	120	129	1.654
Baten	**2.297**	**2.551**	**4.423**
Doorbelasting	-161	-179	-189
Resultaat voor bestemming	**-161**	**0**	**-281**
Mutatie reserves	161	0	281
Resultaat na bestemming	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0
Resultaat na belasting	**0**	**0**	**0**

Bijlage 4 - Overzicht van langlopende leningen ultimo 2023

Leningen Bedragen x € 1.000	Saldo 31-12-2022	Aflossingen	Vermeerderingen	Saldo 31-12-2023
BNG 40.108784	286	-9	0	277
BNG 40.113329	15.000	0	0	15.000
Totaal	**15.286**	**-9**	**0**	**15.277**

De totale rentelast voor het jaar 2023 met betrekking tot de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar bedraagt € 89k.

Bijlage 5 - Bestuurssamenstelling

Bestuurssamenstelling
Per 31 december 2023

Samenstelling Algemeen Bestuur Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Voorzitter:	
De heer A. Marcouch	burgemeester van Arnhem
Eerste plaatsvervangend voorzitter:	
De heer R. Verhulst	burgemeester van Ede
Tweede plaatsvervangend voorzitter:	
De heer C. van Eert	burgemeester van Rheden
Derde plaatsvervangend voorzitter:	
De heer A.J. van Hout	burgemeester van Westervoort
Leden:	
De heer A. Marcouch	burgemeester van Arnhem
De heer J.J. Luteijn (tot 9 februari 2023)	wnd. burgemeester van Barneveld
De heer J. van der Tak (vanaf 9 februari 2023)	burgemeester van Barneveld
De heer R. Verhulst	burgemeester van Ede
Mevrouw N. Kalfs	burgemeester van Lingewaard
Mevrouw L.W.C.M. van der Meijs	burgemeester van Doesburg
De heer H. Hieltjes	burgemeester van Duiven
Mevrouw P. Hoytink-Roubos	burgemeester van Overbetuwe
De heer G.D. Renkema	burgemeester van Nijkerk
Mevrouw A.M.J. Schaap	burgemeester van Renkum
De heer C. van Eert	burgemeester van Rheden
Mevrouw E. Weststeijn	burgemeester van Rozendaal
Mevrouw M.C. Teunissen-Willemsen	burgemeester van Scherpenzeel
De heer F. Vermeulen	burgemeester van Wageningen
De heer A.J. van Hout	burgemeester van Westervoort
De heer L.J.E.N. van Riswijk	burgemeester van Zevenaar
Adviseurs:	
De heer A. Slofstra	directeur brandweer
De heer H.R. Bril	directeur publieke gezondheid

Samenstelling Bestuurscommissie Veiligheid en Gezondheid

Voorzitter:	
De heer A. Marcouch	burgemeester van Arnhem
Eerste plaatsvervangend voorzitter:	
De heer R. Verhulst	burgemeester van Ede
Tweede plaatsvervangend voorzitter:	
De heer C. van Eert	burgemeester van Rheden
Derde plaatsvervangend voorzitter:	
De heer A.J. van Hout	burgemeester van Westervoort
Leden:	
De heer A. Marcouch	burgemeester van Arnhem

De heer M. van de Geijn	wethouder van Arnhem
De heer J.J. Luteijn (tot 9 februari 2023)	wnd. burgemeester van Barneveld
De heer J. van der Tak (vanaf 9 februari 2023)	burgemeester van Barneveld
Mevrouw J.M. de Heer	wethouder van Barneveld
Mevrouw N. Kalfs	burgemeester van Lingewaard
De heer A. Slob	wethouder van Lingewaard
De heer C. van Eert	burgemeester van Rheden
Mevrouw G. Hofstede	wethouder van Rheden
Mevrouw L.W.C.M. van der Meijs	burgemeester van Doesburg
De heer R. Gossink (tot 1 oktober 2023)	wethouder van Doesburg
De heer B. Elbers (vanaf 26 oktober 2023)	wethouder van Doesburg
De heer H. Hieltjes	burgemeester van Duiven
De heer J. Goossen	wethouder van Duiven
De heer R. Verhulst	burgemeester van Ede
De heer L. Meijer (tot 7 december 2023)	wethouder van Ede
De heer B. van der Beek (vanaf 7 december 2023)	wethouder van Ede
Mevrouw P. Hoytink-Roubos	burgemeester van Overbetuwe
Mevrouw C. Teunissen	wethouder van Overbetuwe
De heer G.D. Renkema	burgemeester van Nijkerk
Mevrouw A. Rohen	wethouder van Nijkerk
Mevrouw A.M.J. Schaap	burgemeester van Renkum
Mevrouw M. Mulder	wethouder van Renkum
Mevrouw E. Weststeijn	burgemeester van Rozendaal
Mevrouw T. van der Pas	wethouder van Rozendaal
Mevrouw M.C. Teunissen-Willemsen	burgemeester van Scherpenzeel
De heer H. Vlastuin	wethouder van Scherpenzeel
De heer F. Vermeulen	burgemeester van Wageningen
De heer G. van Vulpen	wethouder van Wageningen
De heer A.J. van Hout	burgemeester van Westervoort
De heer J. Derksen	wethouder van Westervoort
De heer L.J.E.N. van Riswijk	burgemeester van Zevenaar
De heer S. Bijl	wethouder van Zevenaar

Adviseurs:

De heer A. Slofstra	directeur brandweer
De heer H.R. Bril	directeur publieke gezondheid

Samenstelling Dagelijks bestuur

Voorzitter:

De heer A. Marcouch	burgemeester van Arnhem

Eerste plaatsvervangend voorzitter:

De heer R. Verhulst	burgemeester van Ede

Tweede plaatsvervangend voorzitter:

De heer C. van Eert	burgemeester van Rheden

Derde plaatsvervangend voorzitter:

De heer A.J. van Hout	burgemeester van Westervoort

Leden:

De heer A. Marcouch	burgemeester van Arnhem
De heer M. van de Geijn	wethouder van Arnhem
Vanuit de Veluwezoom	
De heer C. van Eert	burgemeester van Rheden
Vanuit de Liemers	
De heer A.J. van Hout	burgemeester van Westervoort
Vanuit de West-Veluwe/Vallei	
Mevrouw J.M. de Heer	wethouder van Barneveld
Vanuit de OverBetuwe	
Mevrouw P. Hoytink-Roubos	burgemeester van Overbetuwe

Financiële commissie

Voorzitter

De heer A.J. van Hout	burgemeester van Westervoort

Leden:

De heer G. van Vulpen	wethouder van Wageningen
De heer C. van Eert	burgemeester van Rheden
De heer G.D. Renkema	burgemeester van Nijkerk

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)
verzorgt Ambulance, Brandweer, GGD en GHOR voor de gemeenten in Gelderland-Midden

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
Postbus 5364
6802 EJ ARNHEM
T 0800 8446 000
E info@vggm.nl
I www.vggm.nl

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Gemeenteraden en colleges van deelnemende gemeenten in de regio Gelderland-Midden

Datum 30 april 2024
Uw kenmerk
Ons kernmerk SN24_000005
Contactpersoon Eric van Neerrijnen
E-mailadres eric.van.neerrijnen@vggm.nl

Onderwerp: 2% besparingsraming op ontwerpbegroting VGGM 2025

Geachte leden van de gemeenteraad, leden van het College,

Het Algemeen Bestuur heeft op 3 april jl. het Dagelijks Bestuur gevraagd om voor 30 april naast de ontwerpbegroting 2025 inzichtelijk te maken wat de consequenties zijn van een indicatieve besparing van tenminste 2% voor 2025 en een grotere besparing vanaf 2026 later dit jaar.

Met de voorjaarsnota 2024 vanuit het Rijk is deze vraag in ander daglicht komen te staan.
Als gevolg van de gewijzigde verdeelsystematiek van het gemeentefonds hebben veel gemeenten al voor 2025 een grote financiële uitdaging.

Om die reden zet het Dagelijks Bestuur een zorgvuldig proces op om in één keer besparingsvoorstellen voor VGGM uit te werken. Vooruitlopend op deze voorstellen wordt de gemeentelijke bijdrage voor het begrotingsjaar 2025 2% lager geraamd. In de bijlage bij deze brief is het financieel effect van deze 2% raming voor uw gemeente opgenomen.

De uit te werken besparingsvoorstellen geven later dit jaar invulling aan deze lagere raming welke een belangrijke bouwsteen is voor de kaderbrief 2026. Deze kaderbrief wordt begin november 2024 aan u toegezonden. Aansluitend volgt de gewijzigde begroting 2025 die samen met de ontwerpbegroting 2026 wordt toegezonden. Op zowel kaderbrief als ontwerpbegroting 2026 en gewijzigde begroting 2025 worden de raden in gelegenheid gesteld een zienswijze uit te brengen.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Namens Dagelijks Bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden,
De voorzitter,

Ahmed Marcouch

Bijlage: Gewijzigde gemeentelijke bijdrage 2025

Gemeentelijke bijdrage Veiligheid

In € x 1.000	Bijdrage Ontwerp-begroting	Af: Specifieke afspraken	Bijdrage regionale dienstverlening	Raming 2%	Bij: specifieke afspraken	Bijgestelde bijdrage
Arnhem	15.887	- 2.896	12.991	- 260	2.896	**15.627**
Barneveld	4.498	- 182	4.316	- 86	182	**4.412**
Doesburg	825	- 6	819	- 16	6	**809**
Duiven	1.529	- 6	1.523	- 30	6	**1.499**
Ede	9.486	- 1.223	8.263	- 165	1.223	**9.321**
Lingewaard	3.027	- 126	2.901	- 58	126	**2.969**
Nijkerk	2.781	- 62	2.719	- 54	62	**2.727**
Overbetuwe	3.232	- 97	3.135	- 63	97	**3.169**
Renkum	2.369	- 139	2.230	- 45	139	**2.324**
Rheden	3.339	- 90	3.249	- 65	90	**3.274**
Rozendaal	186	-	186	- 4	-	**182**
Scherpenzeel	670	- 14	656	- 13	14	**657**
Wageningen	3.112	- 39	3.073	- 61	39	**3.051**
Westervoort	933	-	933	- 19	-	**914**
Zevenaar	3.228	- 102	3.126	- 63	102	**3.165**
Totaal	**55.102**	**-4.982**	**50.120**	**-1.002**	**4.982**	**54.100**

Gemeentelijke bijdrage Bevolkingszorg

In € x 1.000	Bijdrage Ontwerpbegroting	Raming 2%	Bijgestelde bijdrage
Arnhem	189	-4	**185**
Barneveld	70	-1	**69**
Doesburg	13	0	**13**
Duiven	28	-1	**27**
Ede	139	-3	**136**
Lingewaard	54	-1	**53**
Nijkerk	51	-1	**50**
Overbetuwe	56	-1	**55**
Renkum	36	-1	**35**
Rheden	50	-1	**49**
Rozendaal	2	0	**2**
Scherpenzeel	12	0	**12**
Wageningen	47	-1	**46**
Westervoort	17	0	**17**
Zevenaar	51	-1	**50**

Bezoekadres
Eusebiusbuitensingel 43
6828 HZ Arnhem

Postadres
Postbus 5364
6802 EJ Arnhem

Telefoon 0800 8446000
www.vggm.nl

Totaal	**815**	**-16**	**799**

Gemeentelijke bijdrage GGD, inclusief jeugdgezondheidszorg 4-18

In € x 1.000	Bijdrage Ontwerpbegroting	Raming 2%	Bijgestelde bijdrage
Arnhem	4.219	-84	**4.135**
Barneveld	1.569	-31	**1.538**
Doesburg	282	-6	**276**
Duiven	635	-13	**622**
Ede	3.105	-62	**3.043**
Lingewaard	1.202	-24	**1.178**
Nijkerk	1.145	-23	**1.122**
Overbetuwe	1.240	-25	**1.215**
Renkum	801	-16	**785**
Rheden	1.109	-22	**1.087**
Rozendaal	45	-1	**44**
Scherpenzeel	264	-5	**259**
Wageningen	1.042	-21	**1.021**
Westervoort	385	-8	**377**
Zevenaar	1.146	-23	**1.123**
Totaal	**18.189**	**-364**	**17.825**

Gemeentelijke bijdrage Jeugdgezondheidszorg 0-4

In € x 1.000	Bijdrage Ontwerpbegroting	Raming 2%	Bijgestelde bijdrage
Arnhem	2.469	-49	**2.420**
Barneveld	1.297	-26	**1.271**
Doesburg	137	-3	**134**
Duiven	364	-7	**357**
Ede	2.155	-43	**2.112**
Lingewaard	742	-15	**727**
Nijkerk	800	-16	**784**
Overbetuwe	829	-17	**812**
Renkum	432	-9	**423**
Rheden	597	-12	**585**
Rozendaal	33	-1	**32**
Scherpenzeel	196	-4	**192**
Wageningen	484	-10	**474**
Westervoort	226	-5	**221**
Zevenaar	638	-13	**625**
Totaal	**11.399**	**-230**	**11.169**

Bezoekadres
Eusebiusbuitensingel 43
6828 HZ Arnhem

Postadres
Postbus 5364
6802 EJ Arnhem

Telefoon 0800 8446000
www.vggm.nl

Gemeentelijke bijdrage Rijksvaccinatieprogramma

In € x 1.000	Bijdrage Ontwerpbegroting	Raming 2%	Bijgestelde bijdrage
Arnhem	456	-9	**447**
Barneveld	239	-5	**234**
Doesburg	25	-1	**24**
Duiven	67	-1	**66**
Ede	398	-8	**390**
Lingewaard	137	-3	**134**
Nijkerk	148	-3	**145**
Overbetuwe	153	-3	**150**
Renkum	80	-2	**78**
Rheden	110	-2	**108**
Rozendaal	6	0	**6**
Scherpenzeel	36	-1	**35**
Wageningen	89	-2	**87**
Westervoort	42	-1	**41**
Zevenaar	118	-2	**116**
	2.104	**-43**	**2.061**

Bezoekadres
Eusebiusbuitensingel 43
6828 HZ Arnhem

Postadres
Postbus 5364
6802 EJ Arnhem

Telefoon 0800 8446000
www.vggm.nl

Gemeente
ROZENDAAL

Dagelijks Bestuur VGGM
t.a.v. dhr. Slofstra, directeur
Postbus 5364
6802 EJ Arnhem

Datum	: 18-06-24	Behandeld door	: Dhr. K. Schaap
Uw kenmerk	: SN24_000007	Telefoon	: 026-3843661
Ons kenmerk	: 2406-KS	E-mail	: gemeente@rozendaal.nl

Onderwerp: zienswijze gemeenteraad Rozendaal op Ontwerpbegroting 2025 VGGM

Geacht bestuur,

Hartelijk dank voor de stukken die u ons op 9 april 2024 toestuurde. U verzoekt daarin de gemeenteraden om voor 15 juli 2024 op grond van artikel 35 Wgr een zienswijze over de Ontwerpbegroting 2025 en de gewijzigde Begroting 2024 naar uw Dagelijks Bestuur te sturen. Tevens consulteert u de raden over de voorgenomen resultaatbestemming van de Jaarrekening 2023. De gemeenteraad van Rozendaal heeft de stukken besproken in de raadsvergadering van 18 juni 2024.

Ontwerpbegroting 2025
In onze zienswijze (20 februari 2024) op uw Kaderbrief (24 januari 2024) deden wij een beroep op u om in de richting van het opstellen van uw begroting zichtbaar en merkbaar besparingsopties in beeld te brengen. Ook vroegen wij u om noodzakelijke ontwikkelingen zo summier mogelijk (op het niveau van een basisambitie) door te voeren en om bij kostenstijgingen waar mogelijk naar oplossingen in de eigen organisatie te kijken. Daarmee werd aansluiting gezocht bij het signaal dat de wethouders Financiën in december 2023 per brief hebben gegeven. Zij riepen uw bestuur op om, nu de financiële vooruitzichten bij gemeenten zelf daartoe nopen, aan te geven waar de keuzeruimte zit in uw dienstverlening, en welke van uw taken en diensten niet of in mindere mate uit te voeren zijn vanaf 2025.

In de aanbiedingsbrief bij de stukken van 9 april 2024 toont u zich bewust van de financiële uitdagingen waar gemeenten mee te maken hebben naar 2025 en verder. Vooruitlopend op het uitwerken van concrete voorstellen, zoals gevraagd door het Algemeen Bestuur op 3 april 2024, heeft u besloten de gemeentelijke bijdrage voor het begrotingsjaar 2025 2% lager te ramen. U toont zich daarmee bewust van de financieel zware tijden voor gemeenten die zich veelal al in de Begroting 2025 manifesteren. We spreken daarvoor onze nadrukkelijke waardering uit. In een tijd waarin u én wij een veelheid van externe en maatschappelijke ontwikkelingen en eisen moet inbedden in het werk en waarin u bovendien inzet op versterking van de bedrijfsvoering, is dit voor ons allen geen sinecure. U laat met deze handreiking zien dat we samen aan de lat staan om financieel gezond te blijven én de diensten aan onze inwoners te verlenen die nodig zijn.
Dat gezegd hebbende benadrukken we dat er naar de toekomst toe méér nodig zal zijn dan uw handreiking van 2%. Gemeenten, ook Rozendaal, moeten de komende jaren tekorten oplossen die het twee- of drievoudige van dit percentage betreffen. We vragen u dan ook om in de

Kerklaan 1, 6891 CL Rozendaal – Postbus 9106, 6880 HH Velp

besparingsvoorstellen die u later dit jaar uit gaat werken, de 2% als *minimumopgave* te zien. Het ligt daarmee voor ons voor de hand dat uw voorstellen in totaal een grotere besparingspotentieel laten zien.

Wij vragen u ook, naast het doen van voorstellen zoals hierboven aangegeven, om in uw ontwerp begroting, als uitgangspunt voor de indexatie voor 2025 exact aan te sluiten bij de loon-prijsontwikkelingen die gemeenten via het accres gecompenseerd krijgen. Dit conform het schrijven van de wethouders Financiën uit de regio Centraal Gelderland. Op basis van de het MEV van het CPB komt dit voor 2025 neer op 4,18%.

Resultaatbestemming Jaarrekening 2023
De door u voorgestelde resultaatbestemming van de Jaarrekening 2023 – het teruggeven van het positieve resultaat van € 1.7mio – sluit aan bij de basisafspraak in de GR. Deze lijn steunen wij.

Gewijzigde Begroting 2024 en
Ten aanzien van de gewijzigde Begroting 2024 hebben wij geen opmerkingen.

Met vriendelijke groet,

Namens de gemeenteraad van Rozendaal

De griffier,
Klaas Schaap

De voorzitter,
Ester Weststeijn

AMENDEMENT

(artikel 31 Reglement van Orde van de raad van Rozendaal houdende bevoegdheden, instrumenten raadsleden)

De raad van de gemeente Rozendaal, in vergadering bijeen op 18 juni 2024, sprekend over agendapunt 8, Jaarstukken Gemeenschappelijke regelingen van BVO DRAN, ODRA en VGGM, Zienswijzebehandeling meerjarenbegrotingen ODRA, VGGM, MGR en GMR en Gewijzigde begroting 2024 en resultaat jaarrekening 2023 VGGM

Besluit het voorliggende raadsbesluit als volgt te wijzigen:

1. Kennisnemen van de jaarstukken over 2023 van ODRA, BVO DRAN en VGGM.
2. Kennisnemen van de ontwerp-begrotingen van ODRA, MGR SD en VGGM.
3. Een zienswijze indienen ten aanzien van de ontwerpbegrotingen van de Gemeenschappelijke Regelingen ODRA, MGR SD en VGGM, conform de als bijlagen bij dit voorstel gevoegde concepten.
4. Geen zienswijze indienen ten aanzien van de jaarstukken van de gemeenschappelijke regelingen.
5. Geen zienswijze indienen ten aanzien van de gewijzigde begroting 2024 van VGGM

En gaat over tot de orde van de dag.

Rozendaal, 18 juni 2024

Fracties R’74, PAK en BGR

Voorzitter R’74 Voorzitter PAK Voorzitter BGR

Raadsbesluit

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp

Jaarstukken Gemeenschappelijke regelingen BVO DRAN, ODRA en VGGM, Zienswijzebehandeling meerjarenbegrotingen ODRA, VGGM, MGR en GMR en Gewijzigde begroting 2024 en resultaat jaarrekening 2023 VGGM

De raad van de gemeente Rozendaal, gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 28 mei 2024**.**

Besluit:

1. Kennisnemen van de jaarstukken over 2023 van ODRA, BVO DRAN en VGGM.
2. Kennisnemen van de ontwerp-begrotingen van ODRA, MGR SD en VGGM.
3. Een zienswijze indienen ten aanzien van de ontwerpbegrotingen van de Gemeenschappelijke Regelingen ODRA, MGR SD, en VGGM, conform de als bijlagen bij dit voorstel gevoegde concepten.
4. Geen zienswijze indienen ten aanzien van de jaarstukken van de gemeenschappelijke regelingen.
5. Geen zienswijze indienen ten aanzien van de gewijzigde begroting 2024 van VGGM.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Rozendaal d.d. 18 juni 2024.

Klaas Schaap,
griffier

Ester Weststeijn,
burgemeester

Raadsvoorstel

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Beleidsplan VGGM 2025-2026

Adviseur	: K. Schaap	**Datum B&W**	: 28 mei 2024
Programma	: 1, Veiligheid	**Datum Raad**	: 18 juni 2024
Portefeuillehouder	: Burgemeester	**Openbaar**	: Ja

Aan de Raad

Aanleiding
In artikel 14 van de Wet op de Veiligheidsregio's (Wvr) is bepaald dat het bestuur van de veiligheidsregio ten minste eenmaal in de vier jaar een beleidsplan vaststelt dat gebaseerd is op het regionaal risicoprofiel. De wet zegt verder (artikel 14 lid 2a): *"Voorafgaand aan de vaststelling van het beleidsplan overlegt de burgemeester met de gemeenteraad over het ontwerpbeleidsplan."* Het algemeen bestuur betrekt de uitkomsten van consultatie bij de definitieve vaststelling van het beleidsplan. Om deze reden legt uw burgemeester via dit voorstel het volgende aan u voor:

- het ontwerpbeleidsplan VGGM 2025-2026;
- het ontwerpbeleidsplan brandweer 2025-2026;
- het ontwerpbeleidsplan crisisbeheersing 2025-2026;
- het ontwerpdekkingsplan brandweer.

Gevraagde beslissing
1. Kennis nemen van het ontwerpbeleidsplan VGGM en de onderliggende modules die nu in concept gereed zijn, te weten het 'Beleidsplan brandweer 2025-2026', 'Beleidsplan crisisbeheersing 2025-2026' en het 'Dekkingsplan brandweer'.
2. Een schriftelijke reactie aan het DB van de VGGM te zenden, waarin:
    a. positief en met waardering gereageerd wordt op het ontwerpbeleidsplan VGGM, de ontwerpbeleidsplannen brandweer en crisisbeheersing 2025-2026 en het ontwerpdekkingsplan brandweer;
    b. aangedrongen wordt op een budgettair neutrale verdere uitwerking van de plannen, binnen de huidige inwonerbijdrage.

Wat willen we bereiken?
Een actueel en wettelijk correct beleidskader voor onze Veiligheidsregio (VGGM) als onze wettelijke partner en uitvoerder in brandweerzorg en crisisbeheersing. Daarbij conform de Wet op de Veiligheidsregio's de raad stellen een reactie te geven op de ontwerpbeleidsplannen van de VGGM.

Argumenten
1.1 Het beleidsplan kent een modulaire opbouw die aansluit bij de verschillende disciplines die binnen de VGGM verenigd zijn.
VGGM is een uitvoeringsorganisatie op het gebied van publieke zorg en veiligheid en voert taken uit binnen verschillende programma's. Deze taken zijn gebaseerd op verschillende wetten en kennen verschillende financierings- en sturingslijnen. In 2019 is de bestuurlijke wens uitgesproken om niet alleen wettelijke beleidsplannen, zoals het beleidsplan veiligheidsregio, te maken maar ook een overkoepelend beleidsplan VGGM. In het nu voorliggende document worden de eerste stappen in deze richting gezet. Het nieuwe beleidsplan VGGM kent een modulaire opbouw, die aansluit bij de verschillende disciplines die binnen de VGGM verenigd zijn. De opbouw volgt, na een algemeen deel

met aandacht voor o.a. missie, visie en de organisatie, de vijf programma's uit de P&C-cyclus, aangevuld met Veilig Thuis en ruimte voor een onvoorzien 'programma X', zoals het voormalige programma covid-19.

1.2 De indeling van het beleidsplan sluit aan op de indeling van de begroting van de VGGM.
Het beleidsplan is voor het eerst ingedeeld conform de organisatieonderdelen van VGGM: brandweer, crisisbeheersing, GGD, ambulancezorg, bedrijfsvoering en Veilig Thuis. De begroting van de VGGM heeft al jaren deze indeling. De begroting en het beleidsplan sluiten op deze wijze dus beter op elkaar aan. Ook inhoudelijk sluiten de speerpunten in het beleidsplan aan op de ontwikkelingen zoals beschreven in de begroting van de VGGM.

1.3 De speerpunten in de plannen sluiten aan bij de actuele maatschappelijke ontwikkelingen.
In het beleidsplan zijn onder meer als speerpunten opgenomen: vinden en binden van brandweervrijwilligers, natuurbrandbeheersing, veilige energietransitie, versterken van de crisisbeheersing, voorbereiding op gezondheidsbedreigingen, GGD dichtbij, focus op de kwetsbare burger, werving/selectie/opleiding, beter bedrijfsvoeren, duurzaamheid. Deze speerpunten sluiten aan bij de actuele maatschappelijke ontwikkelingen en de opgaven waar de veiligheidsregio mee te maken heeft.

1.4 Naast het algemene beleidsplan liggen nu de onderdelen beleidsplan brandweer, crisisbeheersing en het dekkingsplan brandweer voor.
Op deze onderdelen die de veiligheidsregio betreffen (brandweer en crisisbeheersing) is het ophalen van een reactie bij de raden wettelijk verplicht. De onderdelen die verband houden met het 'gezondheidsdeel', te weten de meerjarenbeleidsplannen van de onderdelen GGD, Ambulancezorg Gelderland-Midden (AGM) en Veilig Thuis, worden in de loop van 2024 bestuurlijk besproken met de wethouders Publieke Gezondheid. Deze worden ter vaststelling voorgelegd aan het AB van de VGGM in het najaar van 2024.

1.5 Het ontwerpdekkingsplan Brandweer sluit aan bij de nieuwe systematiek van minJ&V.
Conform de wet (artikel 14 Wvr, tweede lid onder f) dient het beleidsplan te bevatten: "de voor de brandweer geldende opkomsttijden en een beschrijving van de aanwezigheid van brandweerposten in de gemeenten, alsmede de overige voorzieningen en maatregelen, noodzakelijk voor de brandweer om daaraan te voldoen." Dit noemen we in de dagelijkse werkpraktijk 'het dekkingsplan'. Over hoe het ontwerpdekkingsplan zich verhoudt tot het beleidsplan in z'n totaliteit en het beleidsplan brandweer is een separate raadsinformatiebrief van de VGGM bijgevoegd (bijlage 7).

2.1 De financiële situatie bij de gemeente laat een verhoging van de gemeentelijke bijdrage niet toe; bestaande budgetten dienen leidend te zijn.
Er komen veel ontwikkelingen af op de veiligheidsregio. Een deel van de speerpunten uit het beleidsplan zal met de bestaande capaciteit en budgetten opgepakt kunnen worden. Voor een deel is niet uit te sluiten dat de VGGM aangeeft dat extra budget nodig is. Dat zal door de VGGM bij de komende kaderbrieven worden aangegeven. Door de financiële situatie bij de gemeenten zijn wij van mening dat er bij de uitwerking van de speerpunten moet worden uitgegaan bestaande budgetten.

Kanttekeningen
1.1 De planperiode betreft dit keer twee jaar in plaats van de reguliere vier jaar.
Het laatste beleidsplan had een planperiode 2020-2023. Dat plan is met een jaar verlengd. Om ervoor te zorgen dat het beleid van de VGGM blijft aansluiten bij huidige en toekomstige

ontwikkelingen, heeft het bestuur besloten om nu een kortere beleidsperiode te hanteren van 2025-2026. Met ingang van 2027 volgt vervolgens een regulier beleidsplan (voor álle VGGM-onderdelen ineen) van vier jaar dat in samenhang met alle benodigde partners tot stand komt.

1.2 Budgettaire neutraliteit kan een rem zetten op de ambities van de VGGM.
Als we willen dat de VGGM bij het realiseren van de speerpunten uitgaat van budgettaire neutraliteit, dan kan dat ten koste gaan van de ambities. Sommige zaken kunnen dan wellicht niet gerealiseerd worden. Daarin zal het AB van de VGGM, net als gemeenten zelf, nadrukkelijk keuzes moeten maken.

Vervolg

a) Planning
Op 3 april 2024 is in het AB van de VGGM gesproken over de opzet van het ontwerpbeleidsplan VGGM en de modules die nu in concept voorliggen. Daarna is het naar de gemeenten gestuurd, zodat de burgemeesters erover kunnen overleggen met hun gemeenteraden. Het is de bedoeling dat het beleidsplan wordt vastgesteld in het AB van de VGGM op 11 september 2024.

b) Participatie en communicatie
Op resp. 10 juni en 1 juli worden twee regionale raadsinformatiebijeenkomsten gehouden waarin, behalve over de begroting 2025 op hoofdlijnen (zie separaat raadsvoorstel dat eveneens in uw raadsvergadering van 18 juni behandeld wordt), ook gesproken wordt over het beleidsplan VGGM 2025-2026 met de onderliggende modules ‘beleidsplan brandweer 2025-2026’ (inclusief het dekkingsplan brandweer) en ‘beleidsplan crisisbeheersing 20252026’.

Na de vaststelling van de plannen wordt daar door de VGGM over gecommuniceerd en worden ze op de website van de VGGM gezet.

Wat mag het kosten?
De beleidsplannen van de VGGM beschrijven op hoofdlijnen de speerpunten en inzet voor de komende twee jaar. Een overzicht van de kosten is niet opgenomen (en daarvoor is het beleidsplan ook niet bedoeld). De ambities zoals opgenomen in de beleidsplannen worden jaarlijks geconcretiseerd en financieel vertaald in de kaderbrief en daarna de begroting van de VGGM voor het betreffende jaar. Het streven van de VGGM is om de komende jaren toe te groeien naar een meer integrale afstemming van beleidsambities en financiën. Het meerjarig beleidskader en het meerjarig financieel kader sluiten dan beter op elkaar aan.

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum,
gemeentesecretaris

Ester Weststeijn,
burgemeester

Bijlage(n)
Bijlage 1: Concept-raadsbesluit
Bijlage 2: Conceptbrief reactie gemeenteraad Rozendaal

Bijlage 3: Aanbiedingsbrief VGGM
Bijlage 4: Ontwerp Beleidsplan VGGM
Bijlage 5: Ontwerp Beleidsplan Brandweer 2025-2026
Bijlage 6: Ontwerp-Beleidsplan Crisisbeheersing 2025-2026
Bijlage 7: Raadsinformatiebrief Ontwerp-Dekkingsplan
Bijlage 8: Ontwerp Dekkingsplan

Raadsbesluit

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Ontwerpbeleidsplan VGGM 2025-2026

De raad van de gemeente Rozendaal, gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 28 mei 2024

Besluit:

1. Kennis nemen van het ontwerpbeleidsplan VGGM en de onderliggende modules die nu in concept gereed zijn, te weten het 'Beleidsplan brandweer 2025-2026', 'Beleidsplan crisisbeheersing 2025-2026' en het 'Dekkingsplan brandweer'.
2. Een schriftelijke reactie aan het DB van de VGGM te zenden, waarin:
    a. positief en met waardering gereageerd wordt op het ontwerpbeleidsplan VGGM, de ontwerpbeleidsplannen brandweer en crisisbeheersing 2025-2026 en het ontwerpdekkingsplan brandweer;
    b. aangedrongen wordt op een budgettair neutrale verdere uitwerking van de plannen, binnen de huidige inwonerbijdrage.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Rozendaal op 18 juni 2024.

Klaas Schaap,
griffier

Ester Weststeijn,
burgemeester

Gemeente
ROZENDAAL

DB VGGM
Postbus 5364
6802 EJ Arnhem

Datum	: 12-6-2024	Behandeld door	: K. Schaap
Uw kenmerk	: 2024	Telefoon	: 026-3843661
Ons kenmerk	: 0624 KS	E-mail	: K.schaap@rozendaal.nl

Onderwerp: Reactiebrief Beleidsplan VGGM

Geacht bestuur,

Met uw brief van 9 april 2024 heeft u het conceptbeleidsplan VGGM 2025-2026 en de conceptbegroting 2025 voor consultatie aan onze gemeente aangeboden. Conform artikel 14 van de Wet veiligheidsregio's heb ik over het beleidsplan met onze gemeenteraad overlegd.

De gemeenteraad van Rozendaal heeft op 18 juni 2024 kennis genomen van het ontwerpbeleidsplan VGGM en de daarbij overgelegde modules.
De raad heeft positief en met waardering gereageerd op het ontwerpbeleidsplan VGGM, de ontwerpbeleidsplannen brandweer en crisisbeheersing 2025-2026 en het ontwerpdekkingsplan brandweer. Namens de raad wil ik er bij u op aandringen dat de verdere uitwerking van de plannen budgettair neutraal moet verlopen en niet tot verhogingen van de inwonerbijdrage mag leiden.

De zienswijze over de conceptbegroting 2025 wordt u separaat toegezonden.

Vriendelijke groet,

Ester Weststeijn
Burgemeester van Rozendaal

Kerklaan 1, 6891 CL Rozendaal – Postbus 9106, 6880 HH Velp

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Gemeenteraad en College van Burgemeester en Wethouders
van deelnemende gemeenten in de regio Gelderland-Midden

Datum 9 april 2024
Kenmerk SN24_000007
Contactpersoon Eric van Neerrijnen
E-mailadres eric.van.neerrijnen@vggm.nl

Onderwerp Ter consultatie: conceptbegroting VGGM 2025, gewijzigde begroting 2024, bestemming resultaat jaarrekening 2023 en beleidsplan VGGM 2025-2026

Geachte leden van de Raad, leden van het College,

Hierbij bieden wij u de ontwerpbegroting aan voor het begrotingsjaar 2025 en het jaarverslag over het jaar 2023. De ontwerpbegroting 2025 bevat tevens de gewijzigde begroting 2024. Op onze website (www.vggm.nl/bestuurlijk/raadsinformatieronde) vindt u achterliggende documentatie.

De ontwerpbegroting is gebaseerd op de kaderbrief (reeds in uw bezit). Wij adviseren u onderliggende begroting in samenhang te lezen met deze kaderbrief.

Aankondiging nazending
In het algemeen bestuur VGGM van 3 april 2024 is de ontwerpbegroting 2025 besproken. Hierbij is onder meer gesproken over de ontvangen reacties vanuit gemeenteraden op de kaderbrief. Met de komst van het zogenaamde 'ravijnjaar 2026' maakt ook het algemeen bestuur zich serieus zorgen en ziet 'financieel zwaar weer' aankomen. Het algemeen bestuur heeft het dagelijks bestuur daarom gevraagd om naast deze begroting inzichtelijk te maken wat de consequenties zijn van een indicatieve besparing ten opzichte van de voorliggende ontwerpbegroting van tenminste 2% voor 2025 en een grotere besparing vanaf 2026. Deze aanvullende rapportage wordt de komende weken uitgewerkt. Doel hiervan is om het bestuur in staat te stellen keuzes te kunnen maken en impact op maatschappelijke doelstelling en bijbehorende bekostiging te overzien.

Uiterlijk 30 april a.s. zal de aanvullende rapportage aan u beschikbaar wordt gesteld via de hierboven genoemde website.

Consultatie resultaatbestemming 2023
Op 3 april 2024 heeft het algemeen bestuur het jaarverslag over 2023 besproken. De controleverklaring van de accountant is nog niet versterkt. De accountant heeft op 15 april nog een informatiebijeenkomst van de beroepsorganisatie van accountants inzake de gewijzigde regelgeving rondom de rechtmatigheidsverantwoording. Aansluitend kan de accountant overgaan tot het verstrekken van de controleverklaring. Ten aanzien van de voorgenomen bestemming van het resultaat worden de raden van deelnemende gemeenten uitgenodigd een zienswijze uit te brengen. Het dagelijks bestuur stelt voor om het resultaat terug te geven aan de gemeenten. Deze

resultaatsbestemming is opgenomen in paragraaf 3.4 van de onderliggende begroting 2025.

Zienswijzeprocedure
Op grond van artikel 35 Wet Gemeenschappelijke Regelingen worden de raden van de deelnemende gemeenten uitgenodigd hun zienswijze over de ontwerpbegroting 2025 en de gewijzigde begroting 2024 naar voren te brengen bij het dagelijks bestuur van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden. Het dagelijks bestuur voegt deze zienswijze bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur op 11 september a.s. ter vaststelling wordt aangeboden. Wij verzoeken u vriendelijk uw zienswijze vóór 15 juli 2024 toe te sturen zodat wij u vóór de besluitvorming op 11 september een beargumenteerde reactie kunnen toezenden op uw ingebrachte zienswijze.

Beleidsplan
Het algemeen bestuur heeft op 3 april ingestemd met een nieuwe opbouw van het beleidsplan VGGM. Het nieuwe ontwerp-beleidsplan VGGM kent een modulaire opbouw waarbij enkele ontwerp-modules klaar zijn om ter consultatie voor te leggen aan de gemeenteraden:

- Inleidende ontwerp-module over de modulaire opbouw beleidsplan VGGM 2025-2026
- Ontwerp-beleidsplan brandweer 2025-2026
- Ontwerp-beleidsplan crisisbeheersing 2025-2026
- Ontwerp-dekkingsplan brandweer

Aankondiging informatieve raadsbijeenkomsten
VGGM organiseert een reeks van raadsinformatiebijeenkomsten voor raadsleden en collegeleden om een toelichting te geven op de documenten die ter consultatie worden voorgelegd. Net als vorige jaren is er voor gekozen om drie bijeenkomsten te organiseren op verschillende locaties in de regio. Deze bijeenkomsten vinden in de avond plaats op 14 mei, 10 juni en 1 juli. De uitnodiging voor deze bijeenkomsten wordt separaat verstuurd via de griffies en bestuurssecretariaten. Deelnemers kunnen zelf kiezen aan welke bijeenkomst zij willen deelnemen.

Aanvullend zal VGGM ook deelnemen aan de raadsinformatiebijeenkomst op 13 mei in Arnhem waarin niet alleen VGGM maar ook 4 andere Gemeenschappelijke Regelingen hun begroting zullen toelichten. Deze bijeenkomst is bedoeld voor alle deelnemende gemeenten (raadsleden en bestuurders) van de 5 deelnemende gemeenschappelijke regelingen. De uitnodiging voor deze raadsinformatiebijeenkomst wordt separaat verzonden.

Wij hopen u voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Namens het Dagelijks Bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden,

Anton Slofstra
Directie

www.vggm.nl

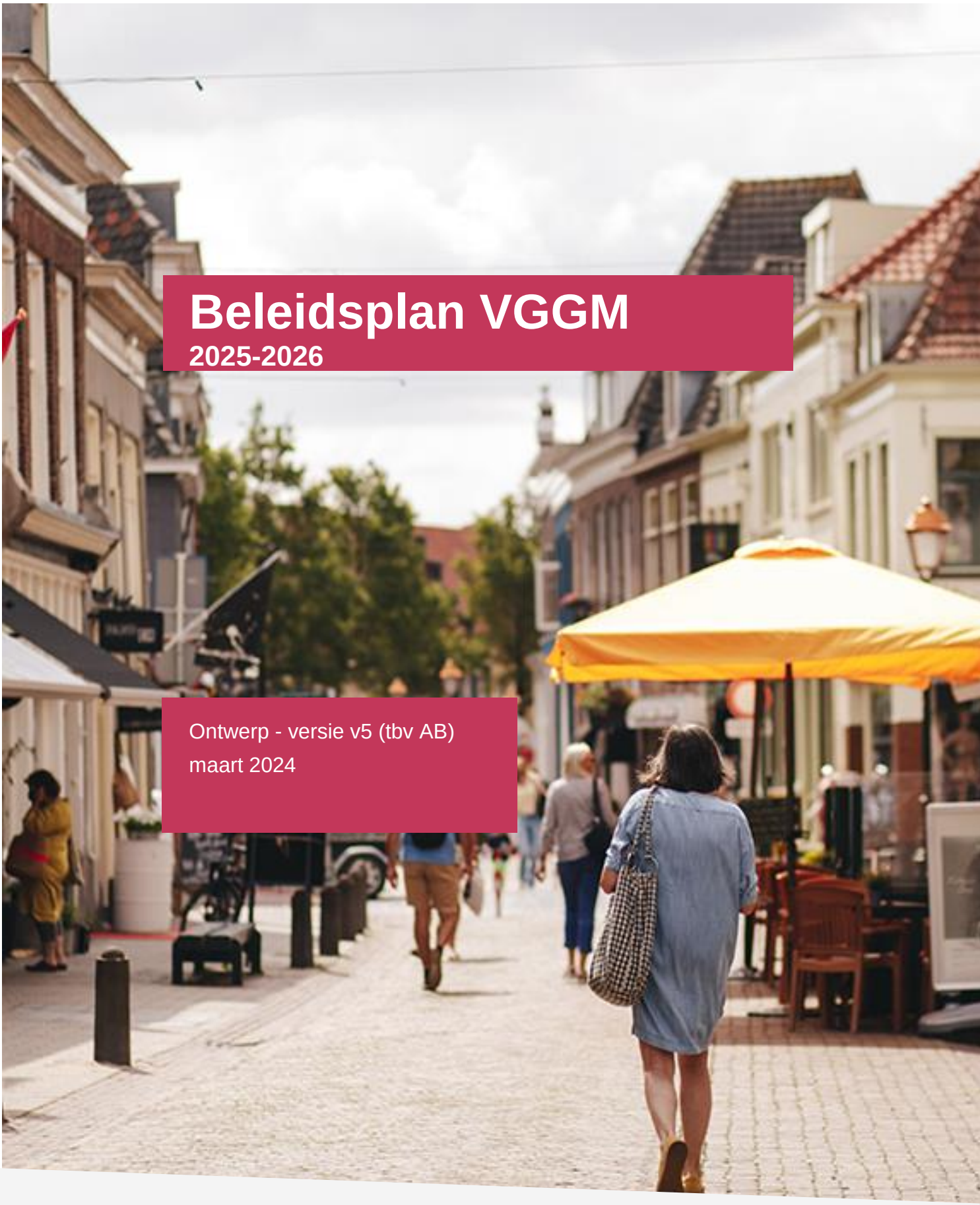

Beleidsplan VGGM
2025-2026

Ontwerp - versie v5 (tbv AB)
maart 2024

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Inhoudsopgave

Voorwoord 3

1. Inleiding 4

2. Wat doet VGGM? 5

3. Missie en visie 5

4. Organisatie 5

5. Samenhangend beleid 6

5.1 Algemeen 6

5.2 Analyse van risico's in de maatschappelijke context 6

5.3 Beschrijving van de belangrijkste speerpunten van de programma's 8

5.3.1. Programma brandweer 8

5.3.2. Programma crisisbeheersing 9

5.3.3. Programma GGD 10

5.3.4. Programma ambulancezorg 12

5.3.5. Programma bedrijfsvoering 14

5.3.6. Veilig Thuis 16

5.3.7. Programma X 17

Voorwoord

De wereld verandert en Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden verandert mee. Brandweer en crisisbeheersing zijn na een reorganisatie ingericht voor de grote opgaven van deze tijd. Bij bedrijfsvoering zijn we gestart met een versterkingstraject onder de naam Samen.Beter.Bedrijfsvoeren en met de invoering van een nieuw applicatieplatform. Een flinke klus! Tot slot staat er onder de naam 'Toekomstbestendige GGD' een omvangrijke beleidsontwikkeling van onze gezondheidspoot in de steigers.

Met een nieuwe modulaire opzet van dit beleidsplan voor de totale organisatie van VGGM spelen we in op al die actualiteiten en veranderingen en doen we recht aan VGGM als geheel en aan de verschillen van 'ons huis'.

Met trots nemen we u graag mee op de nieuw ingeslagen weg die toekomstbestendig is.

Henk Bril
Anton Slofstra

Versie	Behandeld in	Ten behoeve van
V4	Directieteam (DT) 12 maart 2024	Doorgeleiding naar Dagelijks bestuur (DB)
V4	Dagelijks bestuur (DB) 20 maart 2024	Doorgeleiding naar Algemeen Bestuur (AB)
V5	Algemeen Bestuur (AB) 3 april 2024	Instemming en doorgeleiding naar gemeenteraden

1. Inleiding

In 2019 is de bestuurlijke wens uitgesproken om niet alleen wettelijke beleidsplannen, zoals het beleidsplan veiligheidsregio, te maken maar ook een overkoepelend beleidsplan voor Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden. In deze beleidsplancyclus worden de eerste stappen in deze richting gezet.

We zijn een uitvoeringsorganisatie op het gebied van publieke zorg en veiligheid en voeren onze taken uit binnen verschillende programma's. De taken zijn gebaseerd op verschillende wetten en kennen verschillende financierings- en sturingslijnen. Het beleidsplan VGGM kent een modulaire opbouw, zodat verschillende beleidsplanperiodes, vaststellingsgremia en abstractieniveaus mogelijk zijn voor de verschillende programma's. Hiermee doen we recht aan VGGM als geheel en aan de verschillen van 'ons huis'.

Het onderstaande plaatje geeft de opbouw van het beleidsplan VGGM schematisch weer. Het beleidsplan bestaat uit een algemeen deel en uit losse modules. In het algemene deel wordt de VGGM-organisatie beschreven ('het dak') en het samenhangend beleid (bestaande uit: een analyse van risico's in de maatschappelijke context, en een beschrijving van de speerpunten van de programma's) weergegeven. De onderliggende modules zijn op zichzelf staande beleidsdocumenten, behorende bij een programma. Het algemene deel en de onderliggende modules vormen samen het beleidsplan VGGM.

De donkerroze onderdelen hebben betrekking op het algemene deel, het nu voorliggende beleidsplan VGGM.

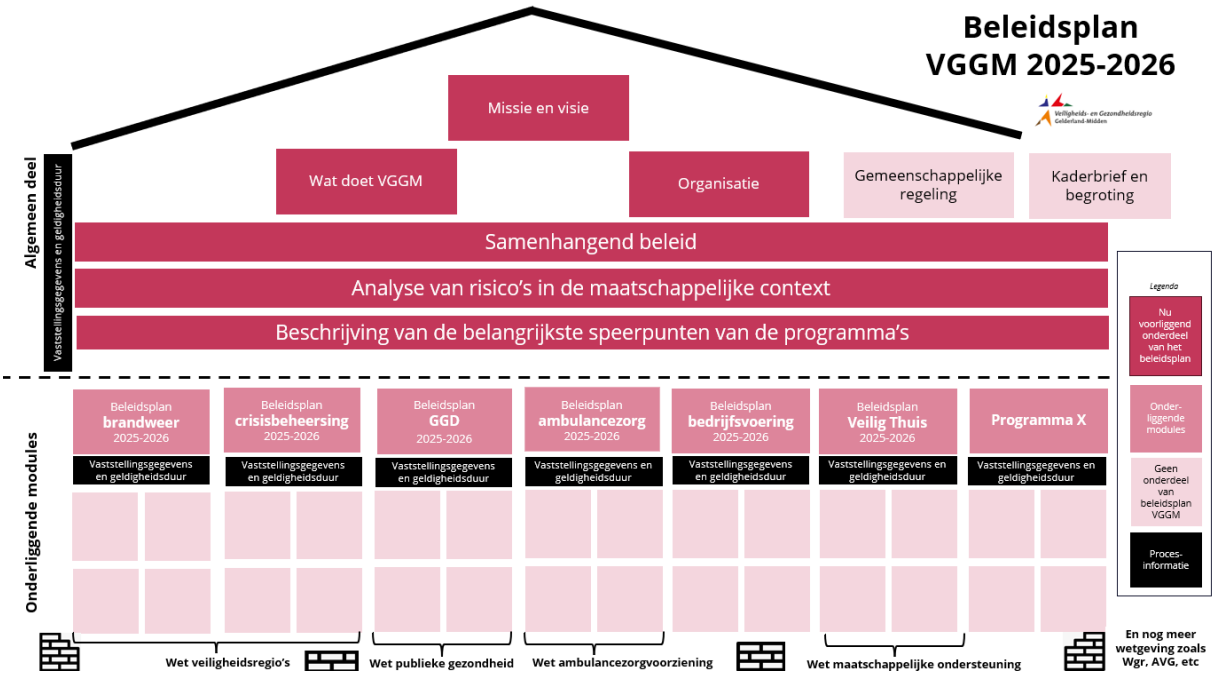

2. Wat doet VGGM?

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) werkt 24 uur per dag, 7 dagen per week aan publieke veiligheid en gezondheid. Wij zijn de Brandweer, GGD, Ambulancezorg, GHOR en Veilig Thuis in Gelderland-Midden en staan klaar voor de ruim 700.000 inwoners van de 15 gemeenten. VGGM is dé wettelijk aangewezen hulporganisatie voor brandweer, volksgezondheid en rampen: professioneel, daadkrachtig en multidisciplinair. VGGM is een openbaar lichaam, gevormd door de colleges van de 15 gemeenten. VGGM is een zogenaamde 'verplichte' gemeenschappelijke regeling: de gemeenten zijn verplicht om voor de uitvoering van bepaalde taken op het gebied van gezondheid en veiligheid een gemeenschappelijke regeling te treffen die voor de gemeenten uitvoering geven aan deze taken. Daarnaast hebben gemeenten ervoor gekozen om extra taken op het gebied van gezondheid en veiligheid bij VGGM te beleggen.

3. Missie en visie

VGGM zet op efficiënte wijze haar middelen in voor een optimale waarborging van de kwaliteit van het leven, ofwel de veiligheid en de gezondheid van de inwoners van het verzorgingsgebied. De dienst is dé wettelijk aangewezen hulpverleningsorganisatie op het terrein van brandweer, volksgezondheid en rampen. De GGD, Ambulancezorg, Veilig Thuis, GHOR en Brandweer zijn onderdeel van VGGM. De vraag van de cliënt staat centraal.

4. Organisatie

Onze organisatie heeft een tweehoofdige directie bestaande uit een directeur brandweer en een directeur publieke gezondheid. Beiden hebben eigen verantwoordelijkheden op hun eigen vakgebieden. De directeur publieke gezondheid is ook directeur van de regionale ambulancevoorziening (Ambulancezorg Gelderland-Midden) en directeur-bestuurder van de door VGGM gevormde stichting Veilig Thuis en van de stichting Publieke Gezondheid Gelderland Midden.

Veilig Thuis is een aparte privaatrechtelijke entiteit en is géén onderdeel van de gemeenschappelijke regeling VGGM. Veilig Thuis kent een aparte planning- en control cyclus met een separate subsidierelatie met de gemeenten in de regio. Beleidsmatig hoort Veilig Thuis onder het dak van VGGM. De Stichting Publieke Gezondheid Gelderland Midden voert namens VGGM een deel van de jeugdgezondheidszorgtaken uit.

De directeur brandweer is namens de directie portefeuillehouder voor het programma crisisbeheersing. De directeur publieke gezondheid is namens de directie portefeuillehouder voor het programma bedrijfsvoering.

5. Samenhangend beleid

5.1 Algemeen

In artikel 14 van de Wet publieke gezondheid (Wpg) en in artikel 9 van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) is bepaald dat de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten die behoren tot een regio een gemeenschappelijke regeling treffen voor het instellen van een openbaar lichaam dat namens deelnemende gemeenten uitvoering geeft aan wettelijk vastgelegde taken op deze taakvelden.

De belangen ten aanzien van veiligheid en gezondheid als het gaat om de uitvoering van taken, zijn ondergebracht in één gemeenschappelijke regeling. De achtergrond van deze keuze is dat in crisissituaties een samenwerking tussen veiligheid en gezondheid leidt tot een betere dienstverlening, en er voordelen zijn binnen de bedrijfsvoering.

In 2022 en 2023 is door het bestuur gesproken over de verbetering van een aantal knelpunten als het gaat om de governance van de organisatie. Hierbij is opnieuw gesproken over de reikwijdte van de gemeenschappelijke regeling. Het bestuur, als vertegenwoordigers van de colleges van deelnemende gemeenten, hecht aan het behoud van het brede takenpakket wat nu in de regeling VGGM is beschreven. De meerwaarde hiervan is gelegen in de mogelijkheid om:

- Bij crises organisatorisch snel op te kunnen schalen en af te stemmen;
- Op het gebied van de bedrijfsvoering synergievoordelen te realiseren;
- Op thematische onderdelen, zoals de inrichting van de leefomgeving, beleidsmatige samenhang te realiseren tussen veiligheid en gezondheid.

Ten aanzien van het realiseren van synergievoordelen op het gebied van bedrijfsvoering is geconstateerd dat er schaalvoordelen te behalen zijn, maar dat – door verdere automatisering in een complexe organisatie als VGGM – het ook mogelijk is juist nadeel te ondervinden. Bijvoorbeeld als de afdeling HRM moet werken met vier verschillende cao's, dan vraagt dit om meerdere inrichtingen van het HRM-proces. Daarom is het van belang de bedrijfsvoering zo in te richten dat aandacht is voor de verschillen binnen de onderdelen van VGGM. 'Decentraal waar het kan en centraal waar het moet' leidt tot efficiency. Ook is geconstateerd, kijkend naar de ervaringen met de bestrijding van de Covid-19 pandemie, dat het voor de crisisbeheersing behulpzaam is dat GGD en Veiligheidsregio in één organisatie zitten. Korte lijnen maken de afstemming makkelijker en er kon vanuit andere onderdelen hulp worden geboden aan het onderdeel GGD.

De bestuurlijke wens is om de verschillende bestuurlijke verantwoordelijkheden duidelijker te onderscheiden, daarbij aansluitend bij de verschillende bestuurlijke verantwoordelijkheden binnen de colleges. Met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling VGGM per 1 januari 2025 wordt daar invulling aan gegeven.

5.2 Analyse van risico's in de maatschappelijke context

We leven in een realiteit van maatschappelijke spanningen en hybride dreigingen. Vanwege de onderlinge verbondenheid en verwevenheid kunnen zij in toenemende mate onze samenleving ontwrichten. Partijen als VGGM werken steeds vaker en langer in opgeschaalde modus aan acute crises. Dit vraagt veel van onze taak crisisbeheersing in termen van ad-hoc inzet, flexibiliteit, capaciteit en financiën.

Er is sprake van krapte op de arbeidsmarkt. Met een verdere toename van het aantal openstaande vacatures en opnieuw een daling van het aantal werklozen, loopt de spanning op de arbeidsmarkt verder op. Hierdoor is het lastig om aan nieuw personeel te komen met de juiste expertise. Voor VGGM weegt dit vraagstuk extra zwaar, omdat de noodzakelijke specifieke expertise op de arbeidsmarkt zeer beperkt voor handen is. Dit betekent dat VGGM genoodzaakt is om haar medewerkers hierin zelf te scholen.

Terecht vraagt de maatschappij van ons dat we midden in de samenleving staan en dat onze collega's een afspiegeling zijn van de omgeving waarin wij opereren. We willen meer divers worden en inclusief zijn. Zo kunnen we effectiever ons werk doen. Dit vraagt van ons meer aandacht te hebben voor het zijn van een diverse en inclusieve organisatie.

Grote transitievraagstukken op het gebied van klimaat, energie en dataverwerking hebben urgentie, maar worden niet van vandaag op morgen opgelost. Deze vraagstukken geven ook transitierisico's bij besluiten die meerjarige impact hebben. Denk aan het vervangen van materieel, het opleiden van nieuwe medewerkers en de wijzigingen in repressief optreden en het bestrijden van crises.

Wereldwijd is meer geopolitieke instabiliteit dan we de afgelopen jaren gewend waren. We hebben ervaren dat die onrust snel financiële gevolgen heeft. Door de toenemende schaarste van grondstoffen kunnen leveringen stagneren, waarmee het belang van en onze deelname aan een circulaire economie toeneemt. De verminderde stabiliteit vraagt financiële wendbaarheid van organisaties maar mogelijk ook een ander gebruik van materieel.

Moderne technologieën zoals robotics, artificial intelligence, augmented reality en krachtige sensoren bieden kansen voor het voorkomen van en zo snel mogelijk reageren op crises en op termijn het verbeteren van processen. Hebben we de juiste mensen, middelen en kennis beschikbaar om deze technologieën toe te kunnen passen? Deze ontwikkelingen vragen om een andere kijk op ons strategische personeelsbeleid, gericht op inhoudelijke en persoonlijke ontwikkeling.

De bebouwde omgeving transformeert naar een dynamisch stedelijke context, met meer hoogbouw, gemengd ruimtegebruik, andere manieren van mobiliteit en gevarieerde demografische samenstelling. Dit vraagt van VGGM om andere operationele concepten te ontwikkelen en toe te passen, met ander materiaal/materieel, andere arbeidsarrangementen en een andere maatschappelijke positionering, samen met onze collega hulpverleners.

De wens om informatie gestuurd te werken en de toegenomen beschikbaarheid van data staat op gespannen voet met de privacywetgeving en informatieveiligheid. Uit de Baseline Informatiebeveiliging Overheid, de Algemene verordening gegevensbescherming, de Archiefwet en de Wet Open Overheid vloeit een ogenschijnlijk tegenstrijdige maatschappelijke verwachting voort waar we het antwoord vooralsnog schuldig op moeten blijven, maar waar we wel aan blijven werken.

Klimaatverandering leidt niet alleen tot nieuwe typen crises, het vraagt ook wat van bedrijfsvoering. Energieopwekking en -gebruik, ons materieel en de kennis van onze collega's moeten aansluiten op wat inwoners van een hedendaagse publieke organisatie vragen. En we moeten hulpverlening kunnen bieden bij nieuwe incidenten. We moeten anticiperen op extreme weersomstandigheden zoals langdurige droogte, hogere zomerse temperaturen en heftige neerslag of valwinden. De risico's van natuurbranden, stormschade en gezondheidseffecten als gevolg van langdurige hitte nemen sneller toe

dan de verandering van het klimaat. Dit vraagt om een gezamenlijke beleidsverandering vanuit verschillende beleidsterreinen.

Op basis van bovenstaande omgevingsanalyse zien wij een aantal rode draden voor de gehele organisatie waarop het beleid van onze programma's gestoeld is:

- We bereiden ons voor op **nieuwe crises** en andere soorten (intensiteit van) **incidenten.**
- We ontwikkelen andere manieren om onze **(kwetsbare) doelgroep** te bereiken.
- Dit alles doen we zo veel mogelijk **informatie gedreven.**
- We spelen in op een **veranderende arbeidsmarkt** en op **duurzame bedrijfsvoering.**

5.3 Beschrijving van de belangrijkste speerpunten van de programma's

Ieder programma binnen VGGM kent eigen beleid dat past binnen het hierboven geschetste overkoepelende VGGM-beleid. In de volgende sub paragrafen wordt een beschrijving van de belangrijkste speerpunten van de programma's opgenomen.

5.3.1. Programma brandweer

Speerpunt vrijwilligheid en paraatheid

Om onze paraatheid en inzetbaarheid te kunnen blijven garanderen, ook langdurig en ook bij nieuwe typen crisis, zijn extra inspanningen nodig om onze organisatie hierin te versterken.
Continue inspanning is noodzakelijk om vrijwilligers te 'vinden en binden' omdat onze operationele brandweerorganisatie grotendeels uit vrijwilligers bestaat.

Speerpunt risicogerichtheid

In de herziening van de Wet veiligheidsregio's - naar aanleiding van de wetsevaluatie – is informatievoorziening een belangrijke primaire randvoorwaarde ten behoeve van bovenregionale en landelijke samenwerking, zoals een landelijk risicoprofiel en landelijk dekkingsplan brandweer.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet biedt VGGM de kans om nog sterker in haar netwerk en samenwerking met andere partners invulling te geven aan een veilige en gezonde leefomgeving. We staan aan het begin van deze transitie en daarom blijft risicogerichtheid een belangrijk speerpunt.

Speerpunt toekomstbestendige brandweer

Het implementeren en bouwen aan de nieuwe organisatie voor brandweer en crisisbeheersing vanuit onze kernwaarden vertrouwen, vakmanschap en verbinding behoeft de komende jaren aandacht om daadwerkelijk toekomstbestendiger te worden.
In de komende periode is aandacht voor mens en cultuur belangrijk zodat vertrouwen kan groeien, onze verbinding kan worden versterkt en we vanuit vakmanschap werken zodat wij flexibeler en wendbaarder worden. Thema's als duurzame inzetbaarheid, sociale veiligheid, schoon werken en vitaliteit horen bij dit speerpunt.

Speerpunt stevige netwerkpositie

- Zichtbaarheid Brandweer Gelderland-Midden: sterk lokaal, regionaal, bovenregionaal, landelijk en internationaal.
- Brandweer draagt bij aan een veilige én gezonde leefomgeving.
- Expertisecentrum Risicobeheersing + visie Risicobeheersing.
- Voor het thema Veilige Energietransitie participeren in Shared Office (IPKW) als vliegwiel voor nieuwe manieren van samenwerken in coalities en allianties.

Behalve bovenstaande speerpunten zijn in het beleidsplan ‘Brandweer 2025-2026’ een tweetal belangrijke thema’s benoemd.

Thema Natuurbrandbeheersing

Het risico op natuurbrand in onze regio is groot; de kans op een onbeheersbare natuurbrand aannemelijk. We vergaren hierover kennis door natuurbranden te onderzoeken. Om ervoor te zorgen dat de maatregelen die we treffen dit risico reduceren, is voorgesteld om onze gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing te versnellen. We werken hierin bovenregionaal samen met omliggende veiligheidsregio’s en zijn kartrekker op landelijk niveau om dit risico blijvend bij andere partijen onder de aandacht te brengen. Hierbij zetten we in op actieve participatie en samenwerking.

Thema Veilige energietransitie

De energietransitie is een realiteit die niet alleen de manier waarop we energie opwekken verandert, maar ook de fundamenten van veiligheid en crisisbeheersing beïnvloedt. In dit tijdperk van verandering is de veilige energietransitie (VET) niet langer slechts een technologische verschuiving; het is een integraal onderdeel geworden van elke schakel binnen de veiligheidsketen. Of het nu gaat om pro-actie, preventie, preparatie, repressie of nazorg, de impact van de energietransitie is voelbaar op alle niveaus.

5.3.2. Programma crisisbeheersing

De veiligheidsregio voert regie op de samenwerking met gemeenten, politie, defensie, waterschap, zorgpartners en andere partijen bij de uitvoering van taken op het terrein van brandweerzorg, rampen- en crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening, openbare orde en veiligheid. In het beleidsplan ‘Crisisbeheersing Gelderland-Midden 2025-2026’ zijn twee speerpunten benoemd, in lijn met de landelijke ambitie. Deze staan hieronder kort toegelicht.

Speerpunt versterken crisisbeheersing

Vanaf 2024 wordt gewerkt aan de versterking van onze crisisbeheersing. Dit doen we onder andere door een flexibele en robuuste operationele crisisorganisatie te realiseren. Dit moet ervoor zorgen dat de crisisorganisatie ingericht is om zowel flits- als langdurige incidenten aan te kunnen en voorbereid is op de ongekende crises. Hierbij vindt er versterking plaatst niet alleen op capaciteit, maar ook bijvoorbeeld op mensen, middelen en samenwerking. De regio maakt een transitie naar OTOTEL: Opleiden, Trainen, Oefenen, Testen, Evalueren en Lessons learned, ter bevordering van de vakbekwaamheid en deskundigheid van de operationele organisatie.

Ook de ambitie om een netwerkorganisatie te zijn binnen de crisisbeheersing zal verder ontwikkeld en uitgevoerd worden. Onderdeel hiervan is de implementatie van de nieuwe methodiek om met risico’s om te gaan. Daarnaast zetten we de internationale samenwerking met Duitsland voort. We vergroten de weerbaarheid en het uithoudingsvermogen van de samenleving door risico- en crisiscommunicatie in alle fasen van preparatie tot en met nafase.

Speerpunt versterken informatiepositie

We zetten in op versterking van informatiegestuurde veiligheid. Er wordt gestreefd naar een adequate informatievoorziening waardoor de juiste informatie, op de juiste plek, voor de juiste mensen op het juiste moment beschikbaar is.

Het informatievoorzieningsproces wordt verder uitgerold en uitgevoerd. Het organiseren van eigenaarschap is hierin een belangrijk onderdeel. Ook het verder vormgeven van een goede basis van onze informatiehuishouding is een aandachtspunt.

De verdere doorontwikkeling van het Veiligheidsinformatieknooppunt wordt ter hand genomen. Dit wordt gedaan op de vlakken techniek, beheer en organisatie. Hierin wordt nadrukkelijk de samenwerking gezocht met enerzijds de Oost-5 collega's en anderzijds het land met het Knooppunt Coördinatie Rijk-Regio (KCR2).

5.3.3. Programma GGD

De GGD Gelderland-Midden is onderverdeeld in twee pijlers. De eerste pijler AGZ richt zich op het leveren van publieke gezondheidszorg in een breed spectrum; infectieziekte bestrijding, seksuele gezondheid, tuberculosebestrijding, reizigersvaccinatie, toezicht, medische milieukunde, monitoren van gezondheid, forensische geneeskunde en openbare geestelijke gezondheidszorg. De tweede pijler is Jeugd Gezondheidszorg (JGZ) waarbij de focus ligt op inwoners van -9 maanden tot 18.

Een belangrijke beleidsontwikkeling die de GGD (AGZ, JGZ en OIA) gaat doormaken is het toekomstbestendig maken van GGD. De aanleiding voor deze beleidsontwikkeling is onder andere de afschaling van de zorg binnen de JGZ tot onder het wettelijk minimum sinds de zomer 2022. En de uitkomsten van de gehouden benchmark voor de GGD door Lysias. Voor de toekomstbestendigheid zijn verschillende scenario's voorgelegd aan het bestuur van de GGD, waarna gekozen is voor een GGD die het verschil kan maken voor inwoners.

Pijler Algemene Gezondheidszorg

Speerpunt een gezonde leefomgeving

Door de Omgevingswet wordt het verplicht om gezondheid mee te wegen in de besluitvorming rondom de inrichting van de omgeving en het daarbij behorende beleid. Met de kennis en expertise van de GGD op dit gebied zal zij bij besluitvorming rondom de inrichting van de omgeving worden betrokken. De Omgevingswet zorgt naar verwachting voor 100 tot 500 extra adviesvragen per jaar per GGD (landelijk afgegeven verwachting, afhankelijk van de grootte van de GGD en de problematiek in de regio). GGD Gelderland-Midden heeft dus structurele capaciteit nodig om de omgevingsadvisering te kunnen doen.

Speerpunt werken aan gezondheid van inwoners

Vanuit haar brede takenpakket beschikt de GGD over een schat aan kennis en informatie over de gezondheid van inwoners. Op basis van drie samenhangende pijlers (kennis, netwerk en interventies) werkt de GGD regionaal en lokaal samen met gemeenten en partners op gezondheidsthema's of specifieke doelgroepen. Het voorstel is om versterking aan te brengen in de advisering aan gemeenten op basis van data, trends en landelijke ontwikkelingen over wat, waar, voor wie nodig is. En de GGD past op basis van deze kennis en informatie juiste en effectief bewezen interventies toe ten behoeve van specifieke doelgroepen, wijken en kwetsbare groepen, om zo samen met gemeenten de gezondheid in Gelderland-Midden te verbeteren.

Speerpunt gezondheid beschermen tijdens rampen en crises

Uit voorgaande langdurige crises is gebleken dat wij als GGD onvoldoende voorbereid zijn op rampen en crises. De crisisstructuur is tot nu toe ingevuld op basis van de intrinsieke motivatie van medewerkers en het netwerk van ketenpartners. Deze wijze van inzet als hulpverleningsorganisatie tijdens crises is

niet toekomstbestendig. Zeker niet met het oog op langdurige en/of gelijktijdige crises. Dit leidt uiteindelijk tot uitholling en uitputting van medewerkers.

Speerpunt voorbereid op gezondheidsbedreigingen

Voor de versterking van Infectieziektebestrijding komen vanaf 2025 structureel extra gelden beschikbaar vanuit het Ministerie van VWS. Echter, sinds 2019 zijn de kosten van GGD-taken op het gebied van Tuberculosebestrijding toegenomen, maar de vergoedingen zijn niet in dezelfde mate meegegroeid. Daarnaast zijn de werkzaamheden de afgelopen jaren ook toegenomen, mede door de sterke toename van asielzoekers, migranten en statushouders.

Pijler Jeugd Gezondheidszorg

Speerpunt verkleinen gezondheidsachterstanden

Om gezondheidsachterstanden terug te dringen is het van belang om te starten bij de eerste 1.000 dagen in het leven van een kind en zijn/haar systeem. Kansrijke start richt zich op het bieden van zorg en ondersteuning aan (aanstaande) ouders in een kwetsbare positie. De JGZ levert een bijdrage in het vormen, versterken en behouden van lokale coalities, het inzetten van interventies ten behoeve van (aankomende) gezinnen in een kwetsbare situatie en het maken van regionale samenwerkingsafspraken. Een basis hiervoor wordt gelegd in het ZonMw project naar het medisch en sociaal domein samen met gemeenten en (aanstaande) ouders werken aan het verbeteren en duurzaam inbedden van de hulp en ondersteuning bij kwetsbaar ouderschap in Gelderland-Midden.

Speerpunt continuïteitsborging

Voor JGZ zit de grootste uitdaging in de wendbaarheid van de organisatie op operationeel niveau. Bepaalde patronen tekenen zich af in de personele bezetting, waarbij inspelen op deze patronen een langere doorkijk in de bezetting vereiste. Deze zogenoemde continuïteitsborging van de dienstverlening wordt in 2024 voorbereid en zal in 2025 en de jaren erna geïmplementeerd en geborgd worden.

GGD-overstijgende thema's

Thema's informatievoorziening & data gedreven werken

De GGD beschikt over een grote hoeveelheid data van inwoners van Gelderland-Midden. Vanuit team OIA worden periodiek monitors uitgevoerd, analyses gemaakt en adviezen gedeeld. Deze informatie willen we breed delen op verschillende niveaus. In 2023 is een start gemaakt met de website Gelderland-Midden in cijfers waarmee onze data tot op wijkniveau beschikbaar is. De komende jaren willen we de beschikbaarheid en analyse mogelijkheid van onze data vergroten. Doel hierbij is de beschikbare data een standaard onderdeel te laten zijn van beleid en beleidsontwikkelingen.

Thema preventie

Door collectieve preventie met extra aandacht voor de kwetsbaren, kunnen wij bijdragen aan het verkleinen van de gezondheidsverschillen. De komende jaren zullen de uitwerkingen van het Integraal Zorgakkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord belangrijke kansen brengen voor ons om onze preventietaken verder in te vullen en uit te bouwen samen met de partners in de regio.

Thema GGD dichtbij

De GGD is er altijd en voor elke inwoner. We merken dat de verandering in deze digitale wereld vraagt om een andere manier om in contact te blijven met onze inwoners. We onderzoeken op welke manieren we aan kunnen sluiten bij de behoefte van inwoners, zowel fysiek als digitaal.

Thema focus op kwetsbare burger

Om de volksgezondheid zo sterk mogelijk te krijgen, willen we dat iedereen in Nederland dezelfde kansen heeft op gezond en veilig leven. En daarom hebben wij oog voor de kwetsbaardere mensen in onze samenleving. Omdat we weten dat zij een extra steun in de rug kunnen gebruiken om gelijke kansen te krijgen. Omdat we weten dat hun omstandigheden, zowel sociaal, fysiek als mentaal, ervoor zorgen dat het een grotere uitdaging is om gezond en veilig te leven..

Thema (regionale) vaccinatievoorziening

De GGD'en hebben een regionale expertisefunctie op het gebied van vaccinatiezorg, als onderdeel van de infectieziektebestrijding die valt onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van het college van B&W. Het aantal (periodieke) vaccinaties is de afgelopen jaren sterk gegroeid. Dit geldt zowel voor de doelgroepen uit de AGZ als de JGZ. De vraag naar regionale vaccinatievoorzieningen in het land wordt groter omdat er voordelen lijken te zijn in de schaalgrootte. Landelijk lopen hiervoor projecten die we nauwlettend in de gaten houden en volgen. Vanaf 2025 zal een regionale vaccinatievoorziening ontwikkeld worden, maar in welke vorm en grootte is nu nog niet bekend.

De kerntaken van de GGD'en zijn:

1. Het verstrekken van informatie en advies over vaccinaties aan inwoners en vaccinerende professionals.
2. Het samenbrengen van kennis en ervaring over het uitvoeren van vaccinaties en advisering richting ketenpartners binnen de GGD-regio.
3. Het regionaal coördineren en uitvoeren van programmatische vaccinaties voor volwassenen. De GGD biedt deze vaccinaties zelf aan of werkt samen met (zelfgekozen) partijen: de zogenaamde mede-uitvoerders.

5.3.4. Programma ambulancezorg

Ambulancezorg Gelderland-Midden (AGM) heeft tot taak om acute en niet-acute zorg te verlenen aan zieken en gewonden. Binnen het programma ambulancezorg worden drie pijlers onderscheiden:

- Mobiele zorg
- Meldkamer
- Zorgcoördinatie

Hieronder staan de belangrijkste (beleids-)ontwikkelingen voor de periode 2025 – 2026 beschreven.

Pijler Mobiele zorg

We zien landelijk een toenemende vraag naar acute zorg. Dit komt onder andere door vergrijzing van de bevolking, toename van chronische aandoeningen en veranderingen in levensstijl. Dit brengt uitdagingen met zich mee ten aanzien van de toegankelijkheid, de kosten en het handhaven van kwaliteitsnormen.

Speerpunt werving, selectie en opleiding

Er is sprake van krapte op de arbeidsmarkt. Deze krapte is extra goed zichtbaar in de gezondheidszorg. Ook de Ambulancezorg heeft steeds meer moeite om vacatures goed in te vullen. Het werven van ambulancezorgprofessionals voor de mobiele zorg zal naar verwachting moeilijker worden. Dit vraagt om voortdurende investering in het werven en trainen van de medewerker die in dit complexe speelveld zijn of haar werk uit moet voeren.

Speerpunt zorgdifferentiatie

AGM biedt al een aantal jaar verschillende vormen van ambulancezorg aan. Zo werken we nu al met verschillende functies, waaronder hoog complexe ambulancezorg, midden complexe ambulancezorg en rapid responders. We bieden kwalitatief goede zorg: in de vorm van hulpverlening ter plaatse en we vervoeren mensen naar het ziekenhuis als dat nodig is. In geval van spoed, bijvoorbeeld bij een ademstilstand, zijn we zo snel als mogelijk ter plaatse (korte aanrijtijd). De veranderde zorgvraag en druk op de acute zorg vraagt om mogelijkheden om de juiste zorgverlener in te zetten. Daarom onderzoekt AGM nieuwe vormen van zorginzet. Zo is in 2024 gestart met een pilot physician assistant[1]. Ook de doorontwikkeling van de midden complexe ambulancezorg krijgt de aankomende jaren aandacht.

Speerpunt maatschappelijk verantwoord ondernemen

Investeren in duurzaamheid is van belang om een effectieve, efficiënte en toekomstbestendige dienstverlening te waarborgen. AGM zet in op het maken van duurzame keuzes. Bij de nieuwbouw van ambulanceposten wordt ingezet op energiezuinigheid en duurzaamheid. Komende jaren wordt onderzocht hoe het wagenpark verduurzaamd kan worden.

Pijler Meldkamer

De meldkamer is het loket voor burgers die in nood zijn of professionals die ondersteuning of inzet van ambulancezorg wensen. Dit betreft zowel de reguliere ambulancezorg, als de inzet bij rampen en crises. We werken samen met vier andere regionale ambulancezorgvoorzieningen om inkomende 112 telefonie te beantwoorden. Dit gebeurt vanaf de Meldkamer Oost-Nederland in Apeldoorn. In de aankomende periode richten we ons op een aantal speerpunten.

Speerpunt werving, selectie en opleiding

De verhuizing van de meldkamer in maart ‘23 en verandering in beleid en werkprocessen hebben ertoe geleid dat collega’s gestopt zijn bij de meldkamer. Het heeft ook geleid tot een toename van de werkdruk. Er is reeds structureel en fors ingezet op het werven, selecteren en opleiden van nieuwe collega’s. In de aankomende jaren is het een speerpunt om de formatie op orde te krijgen en te behouden, ervoor te zorgen dat de werkdruk daalt en de duurzame inzetbaarheid van medewerkers te bevorderen.

Speerpunt samenwerking met onze partners

De centralisten werken samen met verschillende zorgpartners. Denk hierbij aan de vijf ambulancezorgaanbieders in de meldkamer Oost-5 en diverse ketenpartners (ziekenhuizen, huisartsen, huisartsenspoedposten, etc.). Bij samenwerking zijn goede afspraken en een goede verstandhouding belangrijk, hierin blijven we de komende jaren investeren.

Daarnaast werken op de meldkamer in Apeldoorn de disciplines van Brandweer, Politie en Ambulancezorg van de vijf verschillende regio’s binnen Oost-Nederland samen om de beste zorg- en hulpverlening te coördineren. In de nieuwe context en samenwerking in Apeldoorn is ruimte voor verbetering ten aanzien van de samenwerking tussen Ambulancezorg, Brandweer en Politie. Hierin trekken de verschillende partijen samen op.

1 Een physician assistant (PA) is een BIG-geregistreerde medisch zorgprofessional die op locatie geneeskundige zorg biedt aan patiënten. De PA wordt alleen ingezet op meldingen die aan de vooraf opgestelde criteria voldoen. Binnen de pilot wordt onderzocht wat de impact is van het inzetten van een PA in het primaire proces ambulancezorg (denk aan toegankelijkheid, kwaliteit en veiligheid) bij Ambulancezorg Gelderland-Midden.

Speerpunt doorontwikkeling visie, richting en doel

Om klaar te zijn voor de toekomst is het belangrijk om een duidelijke visie, richting en doel te hebben. Ontwikkelingen ‘overkomen’ de meldkamer niet maar we maken gericht en bewuste keuzen over de inrichting van het meldkamerdomein. De aankomende jaren staan in het teken van de (door)ontwikkeling van visie, richting en doel voor een duurzame meldkamer van de toekomst.

Speerpunt urgentieclassificaties

Een hele concrete en tastbare ontwikkeling in de branche is de implementatie van de urgentieclassificatie. Begin 2024 is de ambulancesector begonnen met het aanpassen van de urgentieclassificaties. Met de nieuwe urgentieclassificatie komt er meer ruimte voor de triage en zijn er meer mogelijkheden om onderscheid te maken tussen verschillende urgenties: van de allergrootste spoed tot en met een zelfzorgadvies.

Pijler Zorgcoördinatie

Binnen de pijler zorgcoördinatie speelt een aantal richtinggevende beleidsontwikkelingen. In een later stadium kunnen hieruit speerpunten worden geformuleerd.

De minister van VWS heeft uitgangspunten gegeven voor het inrichten van zorgcoördinatie en heeft de ROAZ-regio’s de opdracht gegeven om zorgcoördinatie per regio uit te werken en te implementeren. In februari 2024 is de kamer opnieuw geïnformeerd over zorgcoördinatie en is het implementatieplan gedeeld.

Acute Zorgregio Oost (AZO) heeft de ambitie om met behulp van zorgcoördinatie de juiste zorg, op de juiste plek, door de juiste zorgverlener te verlenen op het juiste moment, en daarbij zorgverleners in het dagelijks werk zo veel mogelijk te ontlasten in de coördinatie van acute zorg. Het organiseren van zorgcoördinatie zal in de praktijk plaatsvinden binnen de sub regio’s. In Gelderland-Midden zijn dit de regio Arnhem en omstreken (of Centraal Gelderland) en de Gelderse Vallei.

Vanuit AGM zien we zorgcoördinatie als een intensivering van samenwerking tussen de (acute)zorgaanbieders. Uiteindelijk doel is om de juiste zorg bij de juiste persoon op het juiste moment te kunnen blijven verlenen. Vanuit Gelderland-Midden en Gelderland-Zuid hebben we een pilot zorgcoördinatie uitgevoerd. Deze is uitgevoerd in nauwe samenwerking met de HAP en de GGZ en gericht op een digitale vorm van zorgcoördinatie. Ervaringen vanuit deze pilot zijn en worden ingebracht in regionale en landelijke evaluaties. AGM spant zich de aankomende jaren in om goed aangesloten te blijven bij ontwikkelingen en neemt verantwoordelijkheid om de implementatie en samenwerking in het kader van zorgcoördinatie in de regio verder uit te voeren.

5.3.5. Programma bedrijfsvoering

Het programma bedrijfsvoering ondersteunt het primair proces van de afdelingen in het bedrijfsvoeren. Dit gebeurt vanuit zowel kaderstellende, controlerende, uitvoerende als serviceverlenende rollen op gebied van Control, Juridische zaken, Kwaliteit, Informatiebeveiliging, Privacy, Inkoop, Financiën, Informatievoorziening, ICT, HRM, Facilitair en Communicatie. We werken vanuit diverse wet- en regelgeving op het gebied van bijvoorbeeld financiën, arbo, kwaliteit, informatiebeveiliging, arbeidsvoorwaarden, privacy en de aanbestedingswet. Op basis daarvan worden constant diverse richtlijnen en uitvoerend beleid ontwikkeld en bijgesteld. Als gevolg van de ontwikkelingen in de organisatie en de omgeving onderscheiden we binnen het programma Bedrijfsvoering vier speerpunten waarop beleidsvoornemens zijn de komende jaren: het programma Samen.Beter.Bedrijfsvoeren, Informatievoorziening, Arbeidsmarkt en Duurzaamheid.

Speerpunt Samen.Beter.Bedrijfsvoeren.

Een van de belangrijkste activiteiten op gebied van bedrijfsvoering de komende jaren is het versterken van de organisatie door het ingezette programma Samen.Beter.Bedrijfsvoeren in combinatie met de implementatie van het AFAS-applicatieplatform. De noodzaak bestaat om op korte termijn de ondersteuning en samenwerking in de organisatie te versterken en verbeteren. Dit is een belangrijke conclusie uit het KPMG-onderzoek (2022) en sluit aan bij de resultaten van de benchmark van Berenschot op de personele overhead uit 2021. Deze noodzaak is aanleiding geweest om het programma Samen.Beter.Bedrijfsvoeren te starten.

Het resultaat van het programma in combinatie met de AFAS implementatie is een inhaalslag in onder andere de robuustheid van de systemen, procesgericht werken, het versterken van het management door verbeterde bronregistratie en ondersteuning en de wijze van samenwerken. Concreet leidt dit tot een verandering van de organisatie-inrichting, actualisatie van organisatiebeleid en processen, vernieuwing van systemen en versterking van de formatie in fte's. Hiermee wordt organisatieontwikkeling, beheersing van de bedrijfsvoeringsprocessen waaronder de planning & control cyclus, het interne toezicht en mitigeren van risico's en ondersteuning aan het lijnmanagement adequaat ingericht. Gedurende de looptijd van het programma worden op verschillende gebieden en verschillende niveaus beleid en richtlijnen ontwikkeld ter ondersteuning van de resultaten van het programma. Met dit programma maken we de beweging van een ad hoc naar een gestandaardiseerde organisatie.

Speerpunt Informatievoorziening

De maatschappij digitaliseert in snel tempo en de informatiebehoefte in de samenleving is fors toegenomen. Dit leidt tot diverse ontwikkelingen rondom bijvoorbeeld de digitalisering van klantcontacten, hybride samenwerken, de ontwikkeling van een veiligheidsinformatieknooppunt en het ontsluiten van management- en verantwoordingsinformatie. De snelle ontwikkeling van generatieve AI biedt voor VGGM kansen en draagt ook risico's in zich. Ook de risico's in het cyberdomein nemen steeds meer toe. Niet alleen de kans op een incident, maar ook de impact bij een incident is groot. Informatievoorzieningen en de manier waarop we gebruik maken van diverse informatie(bronnen) zijn belangrijke onderwerpen waar de komende periode beleidsontwikkeling op voorzien wordt.

Speerpunt Arbeidsmarkt

Ook VGGM voelt de arbeidsmarktkrapte. Dit geldt op dit moment met name voor medisch personeel, ICT'ers en bedrijfsvoeringspecialisten. Juist ook voor die functies is het cruciaal om de continuïteit in uitvoering te borgen. Het streven is organisatiebreed zo min mogelijk te werken met tijdelijke inhuur. De vraag hierachter is hoe we als werkgever zorgen voor een gezond personeelsbestand voor nu en in de toekomst. We willen graag gerichte maatregelen kunnen nemen op gewenste instroom, doorstroom en het voorkomen van ongewenste uitstroom. Zo willen we, om jonge talentvolle medewerkers binnen te halen, meer inzetten op stages, trainees en het bieden van perspectief na een traineeship of startersfunctie. Maar ook talentmanagement voor het zittend personeel krijgt aandacht. VGGM biedt ruimte om te kunnen groeien, zowel in het eigen vakgebied als breder in de organisatie. Ook willen we toegroeien naar een inclusieve organisatie waar diversiteit van ons personeelsbestand vanzelfsprekend is. Het werken aan een Arbeidsmarktstrategie en arbeidsmarktcommunicatie is een belangrijk thema de komende jaren. Ontwikkelen en opleiden is hier onlosmakelijk aan verbonden.

Speerpunt Duurzaamheid

Bij de uitvoering van ons werk worden we steeds vaker geconfronteerd met de gevolgen van klimaatverandering. Wij stellen onszelf de vraag wat wij als VGGM zelf kunnen bijdragen aan de doelen zoals gesteld in het klimaatakkoord. Om te voldoen aan wet- en regelgeving wordt steeds meer gevraagd maatregelen te nemen en informatie te verstrekken. Op termijn is een (verplichte) uitgebreide duurzaamheidsrapportage, inclusief accountantscontrole niet ondenkbaar. De komende tijd gaan we aan de slag met het inrichten van de CO2-prestatieladder als ondersteunend instrument. Op basis hiervan stellen we concrete doelen en monitoren we de resultaten. De ambitie van VGGM ten aanzien van duurzame Bedrijfsvoering wordt in overleg met bestuur en gemeenten uitgewerkt en vertaald in een beleid.

5.3.6. Veilig Thuis

Veilig Thuis Gelderland-Midden (VTGM) heeft een meerjarenperspectief beschreven die als basis gebruikt zal worden voor het meerjarenbeleidsplan.
Dit perspectief gaat over:

A. Het zijn van een wendbare organisatie die over haar eigen grenzen heen kijkt en haar expertise inzet daar waar deze gevraagd wordt;
B. Een organisatie die de beschikking heeft over medewerkers die netwerkers zijn: medewerkers die bij de uitvoering van hun werk als VT-medewerker, over de grenzen heen kijken en verbinden;
C. Het verder ontwikkelen van voorlichting naar preventie, door veel meer activiteiten te ontwikkelen op het gebied van advisering over de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling en een implementatie van werken met de meldcode;
D. Het verder naamsbekendheid geven aan de adviesfunctie van VTGM, zodat slachtoffers weten van het bestaan van deze functie en hier gebruik van maken.

Vanuit ieder perspectief zijn speerpunten geformuleerd die een plek krijgen binnen de jaarplannen. Richting het najaar van 2024 worden deze speerpunten geëvalueerd om te komen tot een nieuw meerjarenbeleidsplan. Hieronder een uitwerking van de speerpunten.

Speerpunt wendbare organisatie

Voor een *wendbare organisatie* werken we eraan om voor onze samenwerkingspartners én voor onze opdrachtgevers een partner in control te zijn. We zijn een financieel gezonde organisatie waarin begroting en resultaat navolgbaar (transparant) zijn voor bestuur en opdrachtgevers.
We zorgen ervoor dat we deelnemen aan de lokale structuur. Daarnaast participeert VTGM in regionale en landelijke projecten met betrekking tot huiselijk geweld en kindermishandeling, zoals de nog te ontwikkelen toekomsttuinen uit het Toekomstscenario.

We hebben een focus op buitenwereld. VTGM is daarin zichtbaar, herkenbaar en toegankelijk voor professionals en voor burgers. En tot slot betekent het zijn van een wendbare organisatie dat we in onze ontwikkeling leren om over onze eigen grenzen heen te kijken en onze expertise daar inzetten waar deze gevraagd wordt.

Speerpunt, Medewerker van de toekomst

Voor medewerkers wensen we een ontwikkeling naar een medewerker die zich in de toekomstige context een positie kan geven. Hiervoor is het van belang dat medewerkers de ruimte krijgen hun talent

te benutten en werkplezier ervaren, maar hier ook verantwoordelijkheid voor nemen. Het geven van vertrouwen en het stimuleren van vakmanschap speelt hierbij een rol.
We gaan steeds meer toewerken naar het vergroten van het eigenaarschap van medewerkers op deze ontwikkeling. Dat houdt ook in dat we activiteiten gaan ontplooien die zorgen voor een (groter) gevoel van autonomie bij medewerkers in hun dagelijks werk en de dagelijkse beslissingen die zij nemen.

Speerpunt de preventieve taak van de Veilig Thuis

In de tweede cohortstudie van het Verwey Jonker Instituut (“Een kwestie van een lange adem”) komt duidelijk naar voren dat een goede screening van de (meervoudige) problematiek bij gezinnen die gemeld worden bij Veilig Thuis als gevolg van huiselijk geweld belangrijk is voor het stoppen van het geweld en het verhogen van de veiligheid in het gezin. VTGM gaat samen met de lokale partner en de directbetrokkenen op zoek naar een effectieve vorm van screening waarmee we preventief werken tegen het voortduren van het geweld.

Kennis van de Meldcode en de stappen die een professional kan doorlopen bij vermoedens van huiselijk geweld, is cruciaal voor het inzetten van zorg en het stoppen van geweld. VTGM ziet het als een belangrijke rol om proactief trainingen en voorlichting te geven over het toepassen van de Meldcode.

Speerpunt slachtoffers (eerder) bereiken

VTGM is het adviespunt huiselijk geweld en kindermishandeling in onze regio. In campagnes wordt vaak de nadruk gelegd op de meldfunctie van Veilig Thuis. In deze adviesfunctie zijn we onderscheidend ten opzichte van andere organisaties. Om slachtoffers eerder te bereiken gaan we werken aan het meer onder de aandacht brengen van de adviesfunctie, zodat slachtoffers en omstanders eerder contact met ons opnemen. De informatie die we verstrekken in een advies, maar ook op onze website en de folders gaan we allemaal onder de loep nemen en aanpassen aan Heldere Taal (niveau B1). Dit gaat ook betrekking hebben op het ECD en de manier waarop we overdrachtsinformatie aan de directbetrokkenen formuleren. Voor de werkbegroting betekent dit, meer dan bij andere thema’s, dat we rekening houden met een budget voor communicatie en publieksinformatie. We hebben voor dit speerpunt de directbetrokkenen hard nodig. Dat betekent dat we feedback op zullen halen en hiervoor op meerdere momenten in gesprek gaan.

5.3.7. Programma X

Programma X is gereserveerd voor ontwikkelingen in onze omgeving die VGGM nopen hier een programma voor op te zetten. Een voorbeeld in de afgelopen periode was het programma Covid-19.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
Postbus 5364
6802 EJ ARNHEM
T 0800 8446 000
E info@vggm.nl
I www.vggm.nl

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

www. brandweergm.nl

Beleidsplan Brandweer Gelderland-Midden

2025-2026

BRANDWEER
Gelderland-Midden

Inhoudsopgave

Voorwoord **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

1. Inleiding 3

2. Onze brandweerorganisatie en onze opgave 4
   - 2.1 Onze organisatie 4
   - 2.2 Onze opgave 4

3. Onze belangrijkste kaders 5
   - 3.1 Wet en regelgeving 5
   - 3.2 Bestuurlijke richting en besluiten **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

4. Ontwikkelingen 6

5. Speerpunten en belangrijke thema's 7
   - 5.1 Speerpunten 7
   - 5.2 Belangrijke thema's 8

6. Beleidsdoelstellingen 9

1. Inleiding

Voor u ligt het beleidsplan Brandweer Gelderland-Midden 2025-2026. Dit beleidsplan is onderdeel van het beleidsplan Veiligheidsregio Gelderland-Midden 2025-2026 en gebaseerd op vigerende risicoprofielen.

In dit beleidsplan geven we aan welke opgaven de komende jaren voor ons liggen om de uitvoering van onze wettelijke en opgedragen taken op orde te houden (of in sommige gevallen op orde te krijgen). Het beleidsplan is daarmee een belangrijk richtinggevend document. Zowel intern voor ons bestuur en onze medewerkers als extern voor gemeenteraden en onze samenwerkingspartners. Het beleidsplan bepaalt onze koers en geeft richting aan onze activiteiten.

Gezien alle ontwikkelingen binnen en buiten onze veiligheids- en gezondheidsregio, zoals de coronacrisis, vluchtelingenopvang en reorganisatie, heeft onze organisatie meer tijd nodig om een gedegen, gedragen en goed afgestemd beleidsplan op te stellen. Om ervoor te zorgen dat ons beleid blijft aansluiten bij huidige en toekomstige ontwikkelingen, hebben wij het bestuur voorgesteld om een kortere beleidsperiode te hanteren en met ingang van 2027 een volgende reguliere beleidsperiode in te laten gaan.

Financiële implicaties worden meegenomen in de reguliere planning- en controlcyclus. Daarin zal een nadere afweging gemaakt worden welke activiteiten concreet worden uitgevoerd. Daar waar dit beleidsvoorstel al gevolgen heeft voor het begrotingsjaar 2025, is dit meegenomen in de conceptbegroting 2025.

2. Onze brandweerorganisatie en onze opgave

De organisatie voor brandweer en crisisbeheersing is gereorganiseerd. Hierdoor zijn er wijzigingen ten opzichte van de voorgaande beleidsperiode. Deze worden hier nader toegelicht.

2.1 Onze organisatie

Onze organisatie voor brandweer en crisisbeheersing begeeft zich in woelige tijden. Ervaringen uit het recente verleden - onder andere de inzet bij de coronacrisis en de opvang van asielzoekers en vluchtelingen uit de Oekraïne - laten zien dat er langdurig een beroep gedaan kan worden op de veiligheidsregio's. Daarbij is vaker gevraagd om bijstand, denk aan de overstromingen in Zuid-Limburg en grote natuurbranden in De Peel en op de Meinweg. De noodzaak om een toekomstbestendige organisatie te zijn, wordt hiermee extra onderschreven.

In 2023 is de organisatie voor brandweer en crisisbeheersing gewijzigd en is er een nieuw organisatieplan opgesteld. De komende jaren groeien wij naar een toekomstbestendige en wendbare organisatie. Hierbij is aandacht voor de aansluiting op andere onderdelen van de VGGM-organisatie waar de domeinen brandweer en crisisbeheersing onderdeel van uitmaken. Door uitvoering te geven aan het programma Samen.Beter.Bedrijfsvoeren wordt de verbeterslag gerealiseerd waarvoor het bestuur opdracht heeft gegeven.

2.2 Onze opgave

Brandweer en Crisisbeheersing Gelderland-Midden staan voor een kwalitatief hoogwaardige brandweerzorg en crisisbeheersing waar burgers en organisaties vertrouwen in kunnen hebben en die zij waarderen.

De opgave van Brandweer Gelderland-Midden is een toekomstbestendige, slagvaardige organisatie met een sterke risicogerichte informatiepositie die anticipeert op maatschappelijke ontwikkelingen. Brandweerzorg is voorbereid op incidenten door met bekwame mensen en materieel 24/7 klaar te staan om hulp te kunnen verlenen

Brandweer Gelderland-Midden blijft daarbij aangesloten op bovenregionale en landelijke ontwikkelingen. In het verlengde van onze beleidsdoelstellingen levert VGGM hier een actieve bijdrage aan. De thema's natuurbrandbeheersing en veilige energietransitie (VET) zijn hiervan mooie voorbeelden.

3. Onze belangrijkste kaders

Onze wettelijke kaders en bestuurlijke richting zijn in dit hoofdstuk opgenomen. Dit zijn belangrijke uitgangspunten bij de totstandkoming van ons beleid.

Wet- en regelgeving

Wet veiligheidsregio's

De Wet veiligheidsregio's (Wvr) is de basis voor de verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden van de Veiligheidsregio. Artikel 10 van de Wvr beschrijft de taken en bevoegdheden die aan het bestuur van de Veiligheidsregio zijn overgedragen. Dit zijn o.a. het instellen van een brandweer, GHOR en een meldkamer en het organiseren van de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en het informatiemanagement. Maar ook het inventariseren van risico's van branden, rampen en crises en het adviseren aan bijvoorbeeld burgemeesters over risico's en over het voorkomen, beperken en bestrijden van branden, rampen en crises.

Beleidsplan

In artikel 14 van de Wet veiligheidsregio's staan bepalingen voor een beleidsplan. Het volledige artikel is in bijlage 2 opgenomen. Kortgezegd schrijft de wet voor dat het bestuur van de veiligheidsregio ten minste eenmaal in de vier jaar een beleidsplan vast stelt, waarin het beleid is vastgelegd ten aanzien van de taken van de veiligheidsregio. Daarbij stelt de wet eisen aan hetgeen een beleidsplan minimaal moet omvatten en zijn voorschriften opgenomen ten behoeve van bestuurlijke vaststelling en afstemming met samenwerkingspartners.

Dekkingsplan als onderdeel beleidsplan

Ook het Dekkingsplan maakt deel uit van het beleidsplan. Het wettelijk kader voor de taken van de brandweer en het dekkingsplan ligt vast in de Wet veiligheidsregio's. Het dekkingsplan beschrijft de organisatie, opkomsttijden en materieel. Door middel van het dekkingsplan wordt bepaald waar in onze regio de brandweerkazernes zijn gevestigd, maar ook hoe ons materiaal is verdeeld en wat de opkomsttijden van de brandweer zijn. Het dekkingsplan wordt separaat aangeboden, in een separaat bestuurlijk besluitvormingstraject.

Omgevingswet

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Hiermee wijzigt de wettelijke grondslag voor onze adviestaken.

4. Ontwikkelingen

Kijkend naar de toekomst zien we dat de snelheid van nieuwe ontwikkelingen, de samenhang tussen deze ontwikkelingen, de impact en de omvang van een andere orde zijn geworden. Daarbij zien we ook dat er meer behoefte is aan ondersteuning en hulp bij situaties die het lokale niveau ontstijgen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de aanpak van de coronacrisis en de wijze waarop we omgaan met de stroom aan vluchtelingen. Afstemming, coördinatie, verbinding zoeken en informatie delen en vooral ook duiden, zijn hierbij essentieel. Een crisisorganisatie die flexibel is en zich snel kan aanpassen, is noodzakelijk om ook de uitdagingen in de toekomst het hoofd te kunnen bieden.

We staan nu voor een nieuwe fase. Allerlei ontwikkelingen vragen om het vergroten van onze impact, om partners en inwoners meer te betrekken bij veiligheid, aangezien het ons allemaal raakt. Vanuit vertrouwen, verbinding en vakmanschap gaan we samenwerken.

Om ontwikkelingen op de voet te kunnen blijven volgen en om hier als organisatie tijdig op te kunnen anticiperen, wordt dit proces voor VGGM intensiever door bijvoorbeeld frequentere aanpassing of bijstelling van beleid en passende maatregelen. Dit vergt een extra inspanning op ambtelijk en bestuurlijk vlak die wij op basis van onze samenwerking, bestuurlijke nabijheid en aangebrachte focus met vertrouwen tegemoetzien.

In de komende periode monitoren we de ontwikkelingen die volgen uit de wetsevaluatie en vervullen we een actieve rol in het proces ‘Herziening Wet Veiligheidsregio’. Daarnaast gaan we verkennen en onderzoeken op welke wijze landelijke ontwikkelingen en maatschappelijke trends van invloed zijn op ons beleid en welke keuzes VGGM hierin kan of misschien zelfs moet maken. Een aantal ontwikkelingen en publicaties zijn voor VGGM belangrijk en zijn daarom expliciet in dit document opgenomen.

Belangrijke ontwikkelingen:

- Krapte arbeidsmarkt in relatie tot goed werkgeverschap
- Programma/plan nieuwe regering
- Financiële ontwikkelingen gemeenten (ravijnjaar 2026)
- Introductie nieuwe gemeenschappelijke regeling
- Ontwikkeling multidisciplinaire samenwerking in het meldkamerdomein (C2000/NOOVA)
- Wonen met zorg
- Risicorelevante milieu inrichtingen
- Modernisering Staats(nood)recht
- Verkenning naar versterken maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht bij crises

<u>Belangrijke publicaties:</u>

- Nationale Veiligheidsstrategie
- Nationale klimaatadaptatiestrategie (zie bijlage 2)
- Strategische agenda Veiligheidsberaad
- Contourennota en two pagers RCDV/ministerie J&V in het kader van herziening Wvr
- Toekomstverkenning brandweer
- Landelijke agenda brandweerzorg

5. Speerpunten en belangrijke thema’s

Naast uitvoering van onze reguliere (wettelijke) taken richten wij ons de komende periode op onderstaande speerpunten en thema’s.

Speerpunten:
- Vrijwilligheid en paraatheid
- Risicogerichtheid
- Toekomstbestendige brandweer en crisisbeheersing VGGM
- Stevige netwerkpositie

Thema’s:
- Natuurbrandbeheersing
- Veilige Energietransitie

5.1 Speerpunten

Speerpunt vrijwilligheid en paraatheid
Dit speerpunt blijft belangrijk omdat onze operationele brandweerorganisatie grotendeels uit vrijwilligers bestaat. Continue inspanning is noodzakelijk om vrijwilligers te ‘vinden en binden’, te meer omdat onze samenleving steeds individualistischer wordt.
Onze organisatie is 24/7 paraat en doet daarom 24/7 een groot beroep op de beschikbaarheid van medewerkers. Om onze paraatheid en inzetbaarheid te kunnen blijven garanderen, ook langdurig en ook bij nieuwe typen crisis, zijn extra inspanningen nodig om onze organisatie hierin te versterken.

Speerpunt risicogerichtheid
In de herziening van de Wet veiligheidsregio's - naar aanleiding van de wetsevaluatie – is informatievoorziening een belangrijke primaire randvoorwaarde ten behoeve van bovenregionale en landelijke samenwerking, zoals een landelijk risicoprofiel en landelijk dekkingsplan brandweer.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet biedt VGGM de kans om nog sterker in haar netwerk en samenwerking met andere partners invulling te geven aan een veilige en gezonde leefomgeving. We staan aan het begin van deze transitie en daarom blijft risicogerichtheid een belangrijk speerpunt.
Voor risicogerichter werken, of anders gezegd: datagedreven en informatiegestuurd werken, is het een must om onze informatiehuishouding op orde te hebben zodat we risico’s signaleren, op waarde kunnen schatten, de impact voor VGGM kunnen duiden en we hier als organisatie op kunnen anticiperen.
Een voorbeeld hiervan is dat we onze toezichtstaak kunnen prioriteren op basis van risico’s en we onze adviezen op bouwaanvragen niet enkel baseren op wet- en regelgeving maar aanvullen met maatregelen die óók het veiligheidsniveau kunnen verbeteren.

Speerpunt toekomstbestendige brandweer en crisisbeheersing VGGM
Het implementeren en bouwen aan de nieuwe organisatie voor brandweer en crisisbeheersing vanuit onze kernwaarden vertrouwen, vakmanschap en verbinding behoeft de komende jaren aandacht om daadwerkelijk toekomstbestendiger te worden.
De grote lijnen zijn helder en de nieuwe organisatiestructuur is bekend. In de komende periode is aandacht voor mens en cultuur belangrijk zodat vertrouwen kan groeien, onze verbinding kan worden versterkt en we vanuit vakmanschap werken zodat wij flexibeler en wendbaarder worden. Thema’s als

duurzame inzetbaarheid, sociale veiligheid, schoon werken en vitaliteit horen bij dit speerpunt. Evenals het verbeteren en versterken van onze samenwerking binnen VGGM door het programma Samen.Beter.Bedrijfsvoeren uit te voeren.

Speerpunt stevige netwerkpositie

- Zichtbaarheid VGGM: sterk lokaal, regionaal, bovenregionaal, landelijk en internationaal
- VGGM voor veilige én gezonde leefomgeving
- Expertisecentrum RB + visie RB
- VET, shared office als vliegwiel voor nieuwe manier van werken in coalities en allianties

5.2 Belangrijke thema's

Natuurbrandbeheersing

Het risico op natuurbrand in onze regio is groot; de kans op een onbeheersbare natuurbrand aannemelijk. We vergaren hierover kennis door natuurbranden te onderzoeken. Om ervoor te zorgen dat de maatregelen die we treffen dit risico reduceren, is voorgesteld om onze gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing te versnellen. We werken hierin bovenregionaal samen met omliggende veiligheidsregio's en zijn kartrekker op landelijk niveau om dit risico blijvend bij andere partijen onder de aandacht te brengen. Hierbij zetten we in op actieve participatie en samenwerking.

Veilige energietransitie

De energietransitie is een onontkoombare realiteit die niet alleen de manier waarop we energie opwekken verandert, maar ook de fundamenten van veiligheid en crisisbeheersing beïnvloedt. In dit tijdperk van verandering is de veilige energietransitie (VET) niet langer slechts een technologische verschuiving; het is een integraal onderdeel geworden van elke schakel binnen de veiligheidsketen. Of het nu gaat om proactie, preventie, preparatie, repressie of nazorg, de impact van de energietransitie is voelbaar op alle niveaus.

De uitdagingen die VET met zich meebrengt, zijn niet beperkt tot specifieke geografische locaties; ze manifesteren zich op landelijk, districtelijk, regionaal en lokaal niveau. Zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau worden we geconfronteerd met dilemma's die vragen om een doordachte benadering en een gecoördineerde aanpak. De snelheid waarmee de ontwikkelingen plaatsvinden, vereist dat we niet alleen alert zijn op de risico's, maar ook dat we veerkrachtig reageren op de onzekerheden die gepaard gaan met de overgang naar duurzame energie.

VGGM continueert haar bijdrage aan het Landelijk Programma Veilige Energietransitie, is daarom ook verbonden aan het District Oost 5, vervult een leidende rol in Bovenregionaal Overleg, is actief betrokken in Regionale Samenwerkingsverbanden, neemt deel in het Shared office CONNECTR en werkt nauw samen met het lectoraat van het kennisinstituut NIPV.

De ontwikkelingen op het gebied van energietransitie laten zien dat andere samenwerkingsvormen zoals nieuwe coalities en allianties of bijvoorbeeld publiek-private samenwerking nodig zijn om veiligheid onder de aandacht te brengen en om als veiligheidsregio een vanzelfsprekende partij te worden gezien. De wijze waarop wij onze expertise delen, blijkt een vliegwiel te zijn voor andere manieren van samenwerken en draagt bij aan het gedachtegoed 'Brandveiligheid is coproductie'.

6. Beleidsvoornemens

In dit hoofdstuk zijn de speerpunten verder uitgewerkt in beleidsvoornemens en wordt toegelicht wat onze brandweerorganisatie de komende beleidsperiode wil realiseren.

1. Toekomstbestendigere brandweerorganisatie

De inrichting van de nieuwe organisatie en bijbehorende structuur staat. Ons fijnmazig netwerk van parate posten is belangrijk en daarom in de nieuwe structuur behouden. Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn helder. Om toekomstbestendiger te worden, is meer nodig en daarom wordt in de gehele organisatie steviger ingezet op het thema ‘mens en cultuur’. Dat doen we door onze kernwaarden vertrouwen, vakmanschap en verbinding te vertalen naar omgangsvormen in de praktijk. We werken samen, met aandacht voor elkaar en met oog voor verschillen. Ook gaat meer aandacht naar duurzame inzetbaarheid. We vinden het van groot belang dat brandweermensen gezond blijven werken. Daarom werken we aan een sociaal veiliger klimaat, vergroten we ons vitaliteitsaanbod door aan te sluiten op het VGGM-brede programma, gaan we gerichter aan de slag met het tweede loopbaanbeleid voor onze repressieve beroepskrachten en breiden we ons ‘schoon werken-beleid’ uit met het monitoren van de impact van het bestrijden van incidenten op de gezondheid van brandweermensen.

Met een strategische personeelsplanning zorgen we voor vakbekwame medewerkers – ‘voor juiste mens op de juiste plek’ - en spelen we in op de veranderende arbeidsmarkt. Duurzame inzetbaarheid, mobiliteit en positie in de arbeidsmarkt vormen hierin de aandachtspunten.

2. Hogere prioriteit voor vrijwilligheid

Vrijwilligheid is een blijvend ankerpunt in onze brandweerorganisatie. De mentale en fysieke belasting van brandweerwerk neemt toe. Onder andere door hogere kwaliteitseisen. Meer opleidings- en oefenbelasting en een veranderende rol van de ploegbevelvoerder/ploegcommandant vragen aandacht om vrijwilligers duurzaam inzetbaar te houden. Wij streven naar het vinden en binden van vrijwilligers, naar het vakbekwaam houden van vrijwilligers en naar gerichte aandacht voor het reilen en zeilen op onze posten.

3. Paraatheid beter monitoren

24/7 paraat om hulp te verlenen als er nood aan de man is, blijft een belangrijke maatschappelijke taak van de brandweer. Het dekkingsplan geeft handvaten om toe te werken naar een adequate en evenredige inzet van de brandweer in de hele regio. We werken aan het op peil houden van onze paraatheid met onze vrijwillige en beroepsmedewerkers. Daarom is het belangrijk dat we beter zicht hebben op onze paraatheid en inzicht in onze prestaties. We willen beter worden in het toepasbaar maken van data. Verder dragen we bij aan de landelijke verdeling van specialismen en landelijke slagkracht.

4. Betere informatievoorziening voor risicogerichter werken

We gaan de komende jaren meer informatiegestuurd werken en samenwerken. Hiervoor is een verbetering van onze digitale voorzieningen nodig en een aanpassing van onze manier van werken hierop aanpassen. We willen ontwikkelingen beter kunnen signaleren, sneller de impact hiervan kunnen duiden zodat we adequater hierop kunnen sturen en bijsturen. Dit doen we samen met onze gemeenten, samenwerkingspartners, alsook in coalities en allianties.

5. Steviger in netwerk

Wij willen de samenwerking in ons netwerk intensiveren en uitbouwen. Het gaat hierbij om onze samenwerking met omliggende veiligheidsregio's, onze brancheorganisatie Brandweer Nederland, gemeenten, Omgevingsdiensten, provincie Gelderland, bovenregionale samenwerkingsvormen en landelijk georganiseerde partijen. Als we sterk in ons netwerk willen zitten dan betekent dat, dat we van toegevoegde waarde en nabij moeten zijn. Dit doen wij bijvoorbeeld door te bouwen aan een expertisecentrum voor risicobeheersing. Door te participeren in verschillende coalities en allianties kunnen we beter aansluiten en bijdragen aan maatschappelijke ontwikkelingen.

6. Meldkamer

De activiteiten met betrekking tot de meldkamer hebben betrekking op het ontvangen van noodmeldingen van burgers of professionals en het alarmeren van eenheden in de regio.

Landelijke meldkamersamenwerking Apeldoorn

De meldkamer activiteiten worden gezamenlijk met de Veiligheidsregio's Gelderland Zuid, Noord en Oost-Gelderland, IJsselland en Twente uitgevoerd vanuit de nieuwe meldkamer Oost-Nederland in Apeldoorn.

De brandweerfunctie binnen de meldkamer in Apeldoorn wordt uitgevoerd door Veiligheidsregio Noord en Oost-Gelderland. Samenwerkingsafspraken tussen de 5 veiligheidsregio's zijn gemaakt om te zorgen dat de brandweerfunctie voor het hele gebied uniform wordt uitgevoerd. Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland verrekent de kosten voor de meldkamerfunctie brandweer met de andere veiligheidsregio's op basis van inwoneraantal.

Communicatiesysteem

Landelijk beheert de politie in opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid het systeem C2000 voor de communicatie binnen de veiligheidsketen. VGGM is zelf verantwoordelijk voor de aanschaf en het onderhoud van de portofoons, mobilofoons en alarmontvangers in gebruik binnen de brandweer.

Er komt een nieuw communicatiesysteem met als werktitel NOOVA (Nationale Openbare Orde en Veiligheidsarchitectuur). Naast spraak zijn dan ook data opties mogelijk, zoals beeld en sensoren. Het Ministerie werkt aan een programmaplan dat momenteel voorligt bij het Programma Overleg Informatievoorziening (POI).

Wettelijke grondslag beleidsplan veiligheidsregio

Wet veiligheidsregio's
Wijziging(en) op nader te bepalen datum(s); laatste bekendgemaakt in 2019. Zie het.
Geraadpleegd op 02-02-2024.
Geldend van 01-01-2024 t/m heden

Artikel 14

1. Het bestuur van de veiligheidsregio stelt ten minste eenmaal in de vier jaar een beleidsplan vast, waarin het beleid is vastgelegd ten aanzien van de taken van de veiligheidsregio.

2. Het beleidsplan omvat in ieder geval:

a. Een beschrijving van de beoogde operationele prestaties van de diensten en organisaties van de veiligheidsregio, en van de politie, alsmede van de gemeenten in het kader van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing.

b. Een uitwerking, met inachtneming van de omstandigheden in de betrokken veiligheidsregio, van door Onze Minister vastgestelde landelijke doelstellingen als bedoeld in artikel 37.

c. Een informatieparagraaf waarin een beschrijving wordt gegeven van de informatievoorziening binnen en tussen de onder a bedoelde diensten en organisaties.

d. Een oefenbeleidsplan.

e. Een beschrijving van de niet-wettelijke adviesfunctie, bedoeld in artikel 10, onder b, waaronder de adviesfunctie met betrekking tot omgevingsplannen, en van de wijze waarop de gemeenten het bestuur van de veiligheidsregio in de gelegenheid stellen zijn adviesfunctie uit te oefenen met betrekking tot omgevingsplannen.

f. De voor de brandweer geldende opkomsttijden en een beschrijving van de aanwezigheid van brandweerposten in de gemeenten alsmede de overige voorzieningen en maatregelen, noodzakelijk voor de brandweer om daaraan te voldoen.

2a. Voorafgaand aan de vaststelling van het beleidsplan overlegt de burgemeester van een gemeente in het gebied van de veiligheidsregio met de gemeenteraad over het ontwerpbeleidsplan.

3. Het bestuur stemt het beleidsplan af met de beleidsplannen van de aangrenzende veiligheidsregio's en van de betrokken waterschappen, en met het beleidsplan, bedoeld in artikel 39 van de Politiewet 2012, van de betrokken regionale eenheid van de politie.

Bijlage 1 - Toelichting nationale klimaatadaptatiestrategie

- Dit is een strategie uit 2016 maar wordt in 2026 vernieuwd. Hier en daar hebben we vanuit RB wel wat aansluiting bij de uitvoeringsprogramma's maar in mijn beleving zullen we hier meer mee moeten.
- In het plaatje hieronder zie je de 4 scenario's tgv de klimaatverandering en de effecten op de veiligheid (oranje) en de gezondheid (blauw).

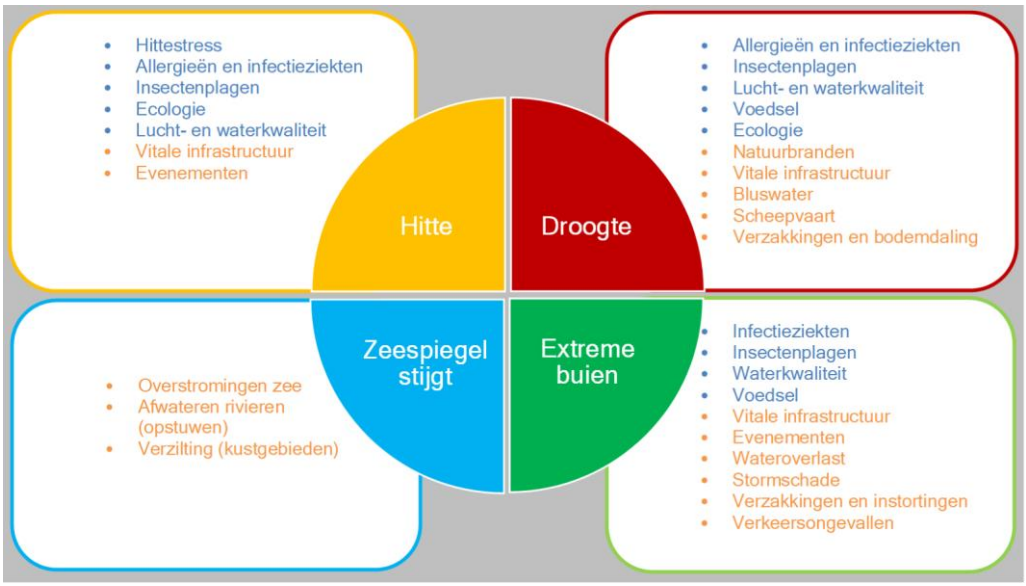

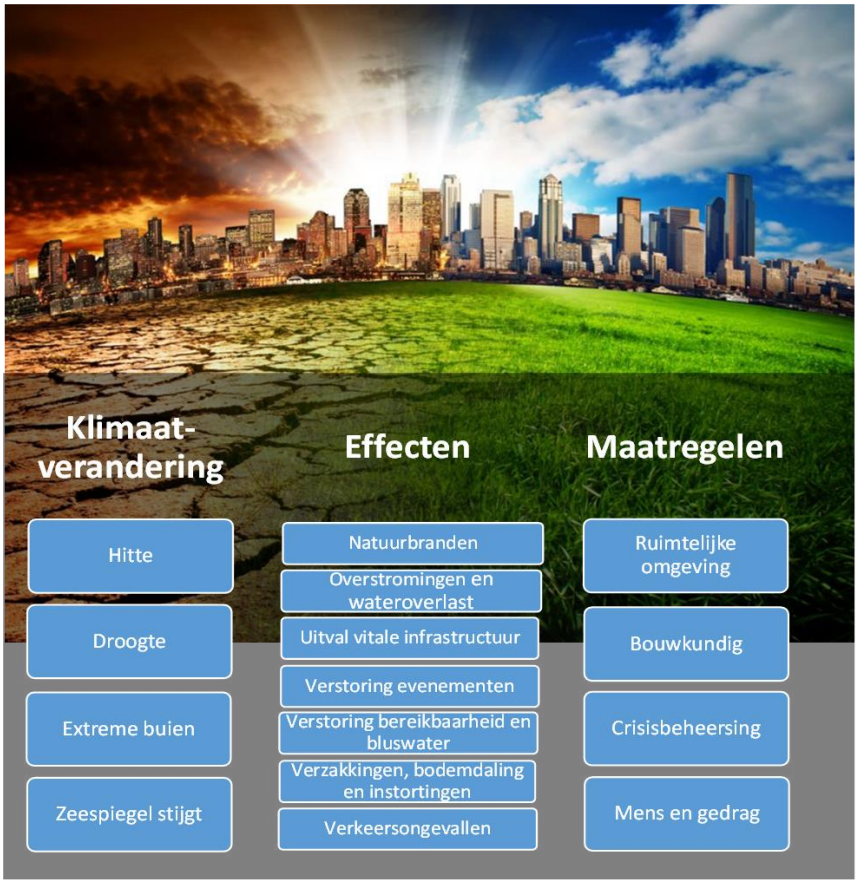

Brandweer Gelderland-Midden
is onderdeel van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Brandweer Gelderland-Midden
Postbus 5364
6802 EJ ARNHEM
T 0800 8446 000
E brandweer@vggm.nl
I www.brandweergm.nl

BRANDWEER
Gelderland-Midden

Beleidsplan crisisbeheersing 2025 - 2026

Ontwikkelingen → Risicoprofiel en operationele prestaties → Beleidsplan Crisisbeheersing GM

Versterken crisisbeheersing

- Doorontwikkelen flexibele en robuuste crisisorganisatie
- Ontwikkelen van het netwerk en flexibele netwerksamenwerking
- Versterken en verbinden risico- en crisiscommunicatie

Versterken informatiepositie

- Informatiegestuurde veiligheid op orde brengen
- Doorontwikkelen veiligheidsinformatieknooppunt (VIK)

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Missie
Wij maken en houden Gelderland-Midden zo veilig en gezond mogelijk. Telkens iets beter.
Dat doen we door het kennen en beperken van risico's, het voorbereiden op en het bestrijden van crises. Wij zijn daarbij dé verbindende schakel.

Inleiding

We staan als veiligheidsregio op het gebied van crisisbeheersing voor grote uitdagingen. Alle ontwikkelingen (veranderende samenleving, krapte arbeidsmarkt, nieuwe crises) vragen om versterking van de wijze waarop we met alle partners crises beheersen en om een hogere paraatheid en weerbaarheid van de samenleving. We moeten voorbereid zijn op de klassieke flitsincidenten maar ook op langdurige crises die een grote impact hebben op de samenleving. De rol die de veiligheidsregio krijgt toebedeeld in recente crises vraagt een betere voorbereiding en informatiepositie.

Om aan deze nieuwe rol en extra taken te kunnen voldoen, heeft het Rijk extra BDUR-gelden toegekend aan de veiligheidsregio's.

Dit beleidsplan sluit aan bij de ontwikkelingen op het terrein van:

- de toekomstige aanpassing van de Wet veiligheidsregio's;
- de Contourennota crisisbeheersing en brandweerzorg;
- de opdracht vanuit het Rijk om langdurige kwalitatieve crisisbeheersing en informatiemanagement structureel te organiseren inclusief de oprichting van het Knooppunt Coördinatie Regio's-Rijk (KCR2);
- de landelijke agenda crisisbeheersing;
- het Eindadvies Uniforme Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg

In dit plan worden de beleidsrealisaties op basis van de komende ontwikkelingen beschreven. De financiële gevolgen van de beleidsrealisaties blijven binnen de begroting en de extra BDUR-gelden. Vanzelfsprekend blijven wij de reguliere taken uitvoeren.

Risicobeleid

- In Gelderland-Midden scoren de crisistypen overstroming, epidemie/pandemie, natuurbranden, cybercrime, verstoring nutsvoorzieningen en dierziekten het hoogst op waarschijnlijkheid en impact (bron: Regionaal Risicoprofiel (RRP) 2019-2023)
- Gelderland-Midden past vanaf 2024 een nieuwe methodiek toe om te komen tot het vernieuwde risicoprofiel Gelderland-Midden. Met het hanteren van de nieuwe methodiek is het opstellen van het RRP geen doel op zich, maar staat vooral het proces van het in contact zijn met onze partners over de risico's in onze regio centraal. Door regelmatig met partners in gesprek te gaan over de risico's in de regio is ons risicobeeld actueler, vollediger en kunnen we deze risico's beter duiden.
- Algemeen hanteert Gelderland-Midden het volgende principe: De veiligheidsregio moet voorbereid zijn op elke crisis. De crisis van morgen is altijd anders dan vooraf bedacht. Een goede basis, leiding- en coördinatie structuur en informatiepositie moeten op orde zijn om welke crisis dan ook op te vangen. Het RRP helpt de regio om waar mogelijk te prioriteren en keuzes te maken binnen OTOTEL (opleiden, trainen, oefenen, testen, evalueren en lessons learned), planvorming, risicocommunicatie en kennisverbreding.
- Absolute veiligheid bestaat niet, maar de veiligheidsregio doet alles wat in haar mogelijkheden ligt om bij te dragen aan een veilige samenleving.

Beleidsdoelstellingen 2025 - 2026

De komende jaren versterken wij onze **crisisbeheersing** door:

1. Een flexibele en robuuste crisisorganisatie:

- De regio kan bij een flitscrisis én bij een langdurige crisis, de crisisteams voorzien van leiding en coördinatie, informatiemanagement en verbinding maken met relevante andere partners.
- Plannen zijn up-to-date en 24/7 eenvoudig beschikbaar voor crisisfunctionarissen.
- Alle vaste & mobiele ruimten, systemen en middelen zijn 24/7 beschikbaar, worden goed beheerd en regelmatig getest op functioneren en cyberweerbaarheid.
- De regio maakt een transitie naar OTOTEL. De regio volgt de PDCA (plan, do, check, act)-cyclus zodat verbetermaatregelen worden doorgevoerd en de effectiviteit wordt getoetst.
- De nieuwe afdeling crisisbeheersing van VGGM, ook bestaande uit de onderdelen bevolkingszorg en GHOR, ontwikkelt zich naar een gestandaardiseerde beheersorganisatie en effectueert efficiency voordelen.
- Versterken van de crisisorganisatie bevolkingszorg
- Verstevigen van de samenwerking binnen de gehele geneeskundige keten ten behoeve van zorgcontinuïteit.

2. Een flexibele netwerk-samenwerking:

- De regio heeft de kennis en capaciteit om actief in contact te zijn met relevante partners / partijen. Er vindt actieve investering plaats in samenwerkingsrelaties.
- Ons netwerk is fluïde.
- De netwerk-samenwerking is lokaal, regionaal, interregionaal, nationaal en internationaal.

3. Versterken en verbinden risico- en crisiscommunicatie

- De regio vergroot de weerbaarheid en het uithoudingsvermogen van de samenleving door risico- en crisiscommunicatie in alle fasen van preparatie tot en met nafase.

Beleidsdoelstellingen 2025 - 2026

Daarnaast versterken wij de komende jaren onze **informatiepositie**, door:

4. Informatiegestuurde veiligheid (IGV)

- Informatievoorziening faciliteert bestuur, (keten)partners, management en medewerkers structureel bij effectieve uitvoering van taken.
- Er is sprake van adequate informatievoorziening (juiste informatie, op de juiste plek, voor de juiste mensen op het juiste moment beschikbaar).
- Er wordt geïnvesteerd in een stevig fundament en daarom wordt ingezet op innovatie en informatiehuishouding op orde.

5. Veiligheidsinformatie knooppunt (VIK)

- We groeien behoeftegestuurd tot een volwaardig VIK waarin actuele statussen van mogelijke dreigingen en kwetsbaarheden ontsloten, geduid, gemonitord, gesignaleerd en mogelijk voorspeld worden.
- VIK staat in verbinding met andere knooppunten zoals KCR2 en zorgt voor beter informatie gestuurd te werken op het gebied van veiligheid

Beleidsrealisaties versterken crisisbeheersing

	2025	2026	En verder
Flexibele en robuuste crisisorganisatie	Inrichtingsplan crisisbeheersing en operationele crisisorganisatie (incl. huisvesting)	Implementatie crisisbeheersing en operationele crisisorganisatie	
	Project beheer CoPI-bak en aanbesteding MCU	Aanbesteding MCU	
	Actualiseren planvorming	Actualiseren planvorming	Actualiseren planvorming
	Transitie OTOTEL	Transitie OTOTEL	
Flexibele netwerk-samenwerking	Opstellen programma netwerkmanagement Verkennen en verbreden netwerk	Uitvoeren programma netwerkmanagement	Actualisatie afspraken netwerkpartners
	Implementatie methodiek RRP	Implementatie methodiek RRP	Actualiseren RRP
	Internationale samenwerking Duitsland	Internationale samenwerking Duitsland	Internationale samenwerking Duitsland
Versterken en verbinden risico- en crisiscommunicatie	Herinrichten organisatie crisiscommunicatie	Herinrichten organisatie risicocommunicatie	
	Project crisiswebsite VGGM		

Beleidsrealisaties versterken informatiepositie

	2025	2026	En verder
Informatiegestuurde veiligheid	Inrichting onderdeel IV afdeling crisisbeheersing IV-proces en eigenaarschap organiseren	Programma en implementatie IV	Programma en implementatie IV
	Informatiehuishouding op orde (creëren en behouden van een goed fundament)	Informatiehuishouding op orde (creëren en behouden van een goed fundament)	Informatiehuishouding op orde (creëren en behouden van een goed fundament)
	Ontwikkelen samenwerking rijk-regio (KCR2)	Implementatie samenwerking rijk-regio (KCR2)	Implementatie samenwerking rijk-regio (KCR2)
VIK	Verdere doorontwikkeling VIK (techniek, beheer, organisatie)	Verdere doorontwikkeling VIK (techniek, beheer, organisatie)	Verdere doorontwikkeling VIK (techniek, beheer, organisatie)

PDCA-cyclus beleid
Voor iedere doelstelling zijn beleidsrealisaties benoemd. In de beleidsplanperiode zal jaarlijks de voortgang van de uitvoering van het beleid gemonitord worden. Indien beleidsaanpassing nodig is, wordt dit voorgesteld aan het bestuur.

www.vggm.nl

Raadsinformatiebrief

Ontwerpdekkingsplan Brandweer

VGGM

maart 2024

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Inhoudsopgave

Inleiding 3

1. Nieuwe landelijke systematiek voor totstandkoming dekkingsplan 4

2. In gesprek over het dekkingsplan als onderdeel van het beleidsplan 6

Inleiding

Dekkingsplan onderdeel van beleidsplan

Het bestuur van de Veiligheidsregio stelt ten minste eenmaal in de vier jaar een beleidsplan vast, waarin het beleid is vastgelegd ten aanzien van de taken van de veiligheidsregio. Dit beleidsplan bevat onder andere (op grond van artikel 14 Wet Veiligheidsregio's, tweede lid onder f) "*de voor de brandweer geldende opkomsttijden en een beschrijving van de aanwezigheid van brandweerposten in de gemeenten, alsmede de overige voorzieningen en maatregelen, noodzakelijk voor de brandweer om daaraan te voldoen."* Dit noemen we in de dagelijkse werkpraktijk "het dekkingsplan".

In de huidige situatie heeft VGGM niet één allesomvattend beleidsplan VGGM maar bestaan er verschillende deelplannen zoals bijvoorbeeld een beleidsplan brandweer en een oefenbeleidsplan. Er wordt wél gewerkt aan één samenhangend geheel van beleidsdocumenten van de onderdelen van VGGM. De verwachting is dat het beleidsplan VGGM in Q2 2024 ter bespreking in de gemeenteraden kan worden voorgelegd. Vaststelling geschiedt in de tweede helft van 2024. Als het gaat om de doelstellingen in het beleidsplan t.a.v. de repressieve brandweerzorg zal het dekkingsplan een belangrijk onderliggend rapport zijn van het beleidsplan.

1. Nieuwe landelijke systematiek voor totstandkoming dekkingsplan

In opdracht van de minister van J&V is een nieuwe systematiek (“Handreiking landelijke uniforme systematiek voor dekkingsplannen”) vastgesteld voor de actualisatie van het dekkingsplan. De minister heeft eind 2022 aan alle veiligheidsregio’s gevraagd hun dekkingsplan voor 31 december 2023 op basis van deze systematiek op te stellen en vervolgens bestuurlijk vast te stellen en de werking daarvan in praktijk te monitoren. De actualisatie van het dekkingsplan zal nog voor het eind van dit jaar ambtelijk zijn afgerond. We voldoen daarmee aan het verzoek van de minister.

Uitgangspunten voor het dekkingsplan (beknopt weergegeven):

- Vingerende wet en regelgeving
- Aandacht voor ontwikkelingen vanuit evaluatie Wet veiligheidsregio’s zoals regionale, bovenregionale en landelijke slagkracht
- Landelijke handreiking gebiedsgerichte opkomsttijden & brief minister J&V d.d. 19 december 2022
- Brancherichtlijnen Brandweer Nederland
- Snelste bluseenheid (TS6) gaat ter plaatse (ook interregionaal)
- Verzorgingsgebied is de regio Gelderland-Midden
- Actualisatieslag visiedocumenten (uit 2014) voor dekkingsplan 2015:
    - Risicoprofiel brandweer,
    - Visie basisbrandweerzorg,
    - Visie uitruk op maat,
    - Visie paraatheid,
    - Visie specialistische taken
- Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren: De opkomst van vrijwilligers heeft géén verplichtend karakter. Dat kan betekenen dat een brandweerpost buiten dienst kan zijn omdat er onvoldoende vrijwilligers kunnen opkomen. Om die reden wordt er vanuit gegaan dat het denkbaar is dat er geen 1xTS 6 (= Standaard TS met een bezetting van zes personen) beschikbaar is maar dat er dan waarschijnlijk wel een inzet **binnen normtijd** kan plaatsvinden met inbreng van buurposten om toch aan de benodigde slagkracht te voldoen voor een maatgevende brand. Dit kan dan zijn:
    - 2xTS4[1] (1 x eigen post en 1 x buurpost) of:
    - 1x TS6 van een buurpost.
- Gewijzigde Visie op hulpverlening / HV’s (AB besluit 2021)
- Beroepsorganisatie Brandweer Gelderland-Midden (AB besluit 2021)
- Geen gelijktijdigheid van inzet, wel de werkdruk per post analyseren

Op basis van de analyse kan de verwachte dekking worden beschreven. Hiermee maken we inzichtelijk waar we repressief toe in staat zijn. Dit doen we door te kijken naar vier factoren: snelheid, slagkracht, paraatheid en werkdruk. Dit wordt geografisch in beeld gebracht waardoor duidelijk wordt waar de

[1] TS 4 is een Tankautospuit met 4 personen conform Besluit Personeel Veiligheidsregio's, te weten 1 bevelvoerder, 1 chauffeur/pompbedienaar, 2 manschappen.

dekking voldoende is en waar niet en waar aandachtsobjecten zijn. Deze beoordeling van de dekking kan leiden tot aanpassingsmaatregelen in de uitvoering zowel repressief als preventief.

Nieuw is dat de systematiek GGO voorziet in een frequentere monitoring van het theoretisch dekkingsplan en de toetsing in de praktijk waarbij steeds gekeken wordt naar de meest ideale spreiding van personeel en materieel over de regio, kijken naar de steeds veranderende omstandigheden en risico's.

In het ontwerpdekkingsplan wordt, rekening houdend met de wijzigingen die de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden, de huidige dekking van de brandweerzorg beschreven (IST-situatie). In die zin is het ontwerpdekkingsplan dus beleidsarm. Er wordt geen voorstellen gedaan voor aanpassing. De directeur brandweer ziet hiervoor op basis van de huidige inzichten geen aanleiding.

Gewijzigde repressieve inrichting

In dit ontwerpdekkingsplan 2024 zijn ten opzichte van het dekkingsplan 2015 de volgende wijzigingen verwerkt:

- Veranderingen en verschuivingen in materieel

De wijzigingen in standplaats, operationele prestaties en harmonisatie van het materieel (tankautospuiten, waterwagens, hoogwerkers, hulpverleningsvoertuigen, multi-inzetbare brandweervoertuigen, vaartuigen, duikteam en oppervlakteredders).

- Visie hulpverlening

Op 1/12/2021 heeft het algemeen bestuur ingestemd met de nieuwe visie hulpverlening (onder voorbehoud van consultatie van dit dekkingsplan). Alle tankautospuiten zijn voorzien van redgereed-schappen, voor specialistische of complexe ongevallen zijn er aanvullend hulpverleningsvoertuigen. Deze moeten respectievelijk binnen 15 en 20 minuten ter plaatse zijn. Voorheen was dat niet gedefinieerd voor tankautospuiten en 15 minuten voor hulpverleningsvoertuigen.

- Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA)

Om strijdigheid met Europese wetgeving te voorkomen is het niet meer toegestaan om vrijwilligers van de brandweer verplichtende beschikbaarheid en paraatheid op te leggen. Om deze reden zijn piketten afgeschaft en is er in Ede een 24 uursdienst met beroepsbrandweer gekomen Dit betekent dat de fijnmazigheid van brandweerposten, wat redundantie oplevert in beschikbaarheid, van nog groter belang is.

- Slimmer alarmeren

Vrijwilligers mogen alleen worden ingezet onder een vrij instroomprofiel. Door middel van slimmere alarmontvangers kan de meldkamer sneller zien of een brandweerpost volledig beschikbaar is.

- Hulpmiddelen op voertuigen

Digitale communicatie en navigatie in voertuigen is verbeterd.

- Meldkamer Oost-Nederland (MKON)

Alarmerings- en uitrukafspraken in de 5 regio's van het meldkamergebied Oost-Nederland zijn geharmoniseerd.

- Demografie

In het werkgebied van Veiligheidsregio Gelderland-Midden wonen ruim 701.000 inwoners. Dit is een stijging van bijna 41.600 inwoners ten opzichte van 2015.

2. In gesprek over het dekkingsplan als onderdeel van het beleidsplan

Het Algemeen Bestuur VGGM zal op 3 april 2024 een besluit nemen over de inhoud van het ontwerpdekkingsplan als onderdeel van het ontwerpbeleidsplan VGGM. Vervolgens zal in de periode april-juli 2024 in regionale raadsinformatiebijeenkomsten gesproken worden over het ontwerpbeleidsplan c.q. ontwerpdekkingsplan.

Resumé besluitvorming

- 17 januari 2024:	Meningsvormende bespreking ontwerpdekkingsplan in Algemeen Bestuur VGGM
- 3 april 2024:	Algemeen Bestuur VGGM stelt ontwerpdekkingsplan vast als onderdeel van het ontwerpbeleidsplan VGGM
- april – juli 2024:	Gesprek met raden over ontwerpbeleidsplan VGGM (incl. ontwerpdekkingsplan)
-Tweede helft 2024:	Vaststellen ontwerpbeleidsplan VGGM (incl. ontwerpdekkingsplan)

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)
verzorgt Ambulance, Brandweer, GGD en GHOR voor de gemeenten Gelderland-Midden

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
Postbus 5364
6802 EJ ARNHEM
T 0800 8446 000
E info@vggm.nl
I www.vggm.nl

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

concept Dekkingsplan 2024

Integrale brandweerzorg op basis van de landelijke handreiking

december 2023

Voorwoord 3

Management samenvatting 4

1. Inleiding 6
   1.1 Historie en aanleiding 6
   1.2 Definities 7
   1.3 Uitgangspunten 8
   1.4 Proces en betrokkenen 9

2. Dekking bijstellen: huidige brandweerzorg (processtap 1) 10
   2.1 Interne ontwikkelingen 10
   2.2 Externe ontwikkelingen 12

3. Beschrijving dekking (processtap 2) 15
   3.1 Snelheid (Prognose opkomsttijd) 15
   3.2 Capaciteit: slagkracht en grootschalige en langdurige inzetten 17
   3.3 Paraatheid 20
   3.4 Werkdruk op basis van alarmeringsfrequentie 21

4. Beoordeling dekking (processtap 3) 22
   4.1 Beoordeling snelheid 22
   4.2 Beoordeling capaciteit 27
   4.3 Beoordeling paraatheid 29
   4.4 Beoordeling aandachtsobjecten 30
   4.5 Beoordeling werkdruk op basis van alarmeringsfrequentie 31
   4.6 Totaalbeoordeling Gelderland-Midden 31

5. Overige specialismen (Ondersteuningseenheden) 32
   5.1 Natuurbranden 32
   5.2 Redvoertuigen 33
   5.3 Hulpverleningsvoertuigen (grootschalige hulpverlening) 34
   5.4 (Grootschalig) Watertransport 35
   5.5 First Responder brandweer 36
   5.6 Waterongevallenbestrijding 36
   5.7 Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen (IBGS) 37
   5.8 Grof en Extreem Geweld (Terrorismegevolgbestrijding (TGB) 39
   5.9 Rietenkapbrandbestrijding 39
   5.10 Veeredtakel 39
   5.11 Arbeidshygiëne 39
   5.12 Verzorgingsgroep 40
   5.13 Betuweroute 40

6. Conclusies en aanbevelingen 41
   6.1 Conclusies 41
   6.2 Aanbevelingen 41

Voorwoord

Beste lezer,

Met genoegen presenteer ik dit dekkingsplan, een document dat voortkomt uit nauwgezette analyses, samenwerking en richtlijnen van de nieuwe landelijke handreiking Gebiedsgerichte Opkomsttijden (GGO). Dit document vormt de ruggengraat van onze strategie op het gebied van dekking en risicobeheer voor de brandweer in de regio Gelderland-Midden. In dit dekkingsplan zijn de wijzigingen en bestuurlijke afspraken die gemaakt zijn sinds de vaststelling van het vorige dekkingsplan verwerkt, naar de toekomst toe is dit dekkingsplan beleidsarm. Het is een weerspiegeling van mijn professionele opvatting dat de repressieve brandweerzorg in onze regio op een adequaat niveau georganiseerd is. Dit plan biedt ook een leidraad voor verdere verbeteringen en ontwikkelingen in onze aanpak.

Dit dekkingsplan is niet slechts een statisch document; toekomstige ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op het hier gepresenteerde dekkingsbeeld. De systematiek biedt houvast voor ons beleid waarin we continu streven naar verbetering, veerkracht en effectiviteit.

Een van de essentiële pijlers van dit dekkingsplan is het fijnmazige netwerk van brandweerposten. Dit netwerk vormt een cruciale randvoorwaarde voor een adequate dekking, vooral in situaties met grote en/of langdurige inzetten. Het biedt niet alleen de nodige slagkracht, maar zorgt ook voor een betrouwbare restdekking in ons verzorgingsgebied.

Een andere relevante pijler is dat onze organisatie 24/7 paraat staat met beroeps- en vrijwillige brandweermensen. Daarom is het ook belangrijk om aandacht te blijven besteden aan goed werkgeverschap, met name in het binden en boeien van vrijwilligers.

Ik wil mijn oprechte dank uitspreken aan allen die hebben bijgedragen aan dit plan, met name aan degenen die de landelijke handreiking hebben vertaald naar praktische toepassingen voor onze regio. De toewijding en expertise van de bestuurlijke klankbordgroep hebben een uiterst constructieve rol gespeeld. De ambtelijk/bestuurlijke samenwerking waarin vakinhoud en bestuurlijke aspecten samen worden gebracht, hebben dit document verrijkt en versterkt. Deze inspanningen leggen een solide basis voor onze toekomstige opgaven.

Met vriendelijke groet,

Anton Slofstra, directeur Brandweer

Management samenvatting

Alle relevante bestuurlijke besluiten en maatschappelijke en organisatorische ontwikkelingen die van invloed zijn op de brandweerdekking, worden in dit nieuwe dekkingsplan geïntegreerd.
Waar het dekkingsplan 2015 voor het beoordelen van de dekking alleen uitging van objectgerichte harde opkomsttijden, worden in het nieuwe dekkingsplan gebiedsgerichte opkomsttijden in bandbreedten gebruikt in de classificaties Goed [groen], Voldoende [blauw] en Onvoldoende [rood]. Nieuw is ook het beschrijven en beoordelen van de “Capaciteit”, de “Paraatheid” en de “Werkdruk”. Conform de landelijke handreiking zijn de opkomsttijden berekend voor een prio-1 gebouwbrand.
Dit dekkingsplan beschrijft en beoordeelt de dekking van de veiligheidsregio Gelderland-Midden conform de nieuwe uniforme landelijke systematiek. Het voldoet daarmee aan de wens van de minister, uit haar brief van 19 december 2022, om elke regio voor eind 2023 een dergelijk plan te laten opstellen.

Huidige brandweerzorg – processtap 1

Gelderland-Midden kent posten met een vrijwilligers- en een 24-uursberoepsbezetting. Voor de berekeningen zijn de gerealiseerde statustijden en theoretische opkomsttijden in de dagsituatie gebruikt. Op alle posten is ten minste één basiseenheid beschikbaar. Het risicoprofiel voor de veiligheidsregio is niet gewijzigd, net zo min als het vervoersnetwerk.

Beschrijving dekking – processtap 2

Snelheid beschrijft de theoretische tijd waarop een basiseenheid ter plaatse is. Deze opkomsttijd is input voor specialistische software die vervolgens de opkomsttijd berekend.
Capaciteit wordt bepaald door de slagkracht (de opkomsttijd is van de derde basiseenheid), en het vermogen tot grootschalige en langdurige inzetten. De vrijwillige en beroepsposten kunnen maximaal vier pelotons formeren. Er blijven voldoende basiseenheden over om de restdekking te waarborgen. Gelderland-Midden levert interregionaal een specialistisch IBGS-team en brandweerduikers.
Paraatheid is voor de vrijwillige posten georganiseerd op basis van het vrije instroom model. Bij een onderbezetting zijn technologische maatregelen getroffen om snel een buurpost te alarmeren.
Werkdruk wordt op drukkere posten verdeeld met een ploegensysteem.

Beoordeling dekking – processtap 3

Omdat gewerkt wordt met vrije instroom, zijn drie scenario’s uitgewerkt: basisscenario, realistisch scenario en tegenslag scenario. Het algemene dekkingsbeeld van de veiligheidsregio is goed. In het realistische scenario zijn er weliswaar buurten die waar de opkomsttijd onvoldoende is. In deze buurten komt een samengestelde eenheid, maar de eerste eenheid voldoet aan de norm.
Er zijn in de regio ook een aantal aandachtsobjecten, waarbij de opkomsttijd langer dan de bovengrens van categorie I (max. 10 minuten). Hiervoor is aandacht vanuit de afdeling Risicobeheersing.
Door te werken met beroepsposten en voor drukke vrijwilligersposten met een meer ploegen systeem is de werkdruk aanvaardbaar.

Specialismen

Alle posten voeren het levensreddende specialisme First Responder brandweer uit. Andere specialismen zijn over de regio verdeeld. Natuurbrandbestrijding is de belangrijkste, vanwege het toenemende risico op een onbeheersbare brand. Verder zijn er posten met red-, hulpverlenings-voertuigen, eenheden voor grootschalig watertransport of brandweervaartuigen. Een klein aantal posten verzorgt redding van vee, rietkapbrandbestrijding, bovenregionale IBGS, inzet op de Betuweroute, brandweerduikers, of de arbeidshygiëne na een inzet.

Leeswijzer

Bij het tot stand komen van het dekkingsplan zijn de processtappen vanuit de handreiking doorlopen. En is de beoordeling gedaan op basis van de beschikbare beoordelingskaders uit de handreiking, die voor gebiedsgerichte opkomsttijden en voor Grootschalig Brandweeroptreden (GBO). Allereerst wordt beschreven wat de aanleiding voor het ontwikkelen van een nieuw dekkingsplan is. In het volgende hoofdstuk wordt de dekking beschreven op basis van de verplichte factoren snelheid en capaciteit. En worden daarnaast ook de factoren paraatheid en werkdruk beschreven.

Vervolgens wordt beschreven op welke wijze het verzorgingsgebied wordt ingedeeld in de drie categorieën zoals beschreven in box 18 (van het project RemBrand). Daarnaast wordt er beschreven in welke mate er onder de huidige omstandigheden kan worden voldaan aan het vastgestelde normeringskader.

De laatste hoofdstukken hebben betrekking op de wijze waarop het opgestelde dekkingsplan bestuurlijk wordt vastgesteld, hoe het wordt geïmplementeerd en uitgevoerd en welke gegevens worden geregistreerd om uiteindelijk de dekking cyclisch te kunnen monitoren. Tot slot zijn er bijlagen ter onderbouwing van de verschillende onderdelen van dit rapport.

Wat hoort er wel en niet bij (opdracht omschrijving)

Met dit dekkingsplan worden alle tussenliggende bestuurlijke besluiten en organisatorische aanpassingen die van invloed zijn op de brandweerdekking verwerkt en beschreven volgens de nieuwe landelijke handreiking. Daarmee wordt de huidige situatie helder beschreven en kan daarmee dienen als basis voor het in beeld brengen van de effecten van (voorgenomen) wijzigingen en het toetsen van deze theoretische waarden aan de resultaten in de praktijk.

Het dekkingsplan is onderdeel van het meerjarig brandweerbeleidsplan, dat weer onderdeel is van het VGGM meerjarig beleidsplan. Het ligt in de bedoeling om het geheel in 2024 bestuurlijk vast te stellen.

1. Inleiding

1.1 Historie en aanleiding

Het voorgaande dekkingsplan is vastgesteld in 2015 en tussentijdse aanpassingen zijn elk separaat aan het bestuur voorgelegd. In dit nieuwe dekkingsplan 2024 worden alle voor de dekking relevante voorgaande besluiten en maatschappelijke-, organisatorische- en technische ontwikkelingen geïntegreerd. Er wordt geen nieuw beleid voorgesteld of opgenomen. Het is daarmee een beleidsarm document.

Op grond van artikel 14 van de Wet Veiligheidsregio's dient het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio vierjaarlijks, of wanneer de situatie binnen de veiligheidsregio significant is gewijzigd, een regionaal beleidsplan vast te stellen. Lid 2.f van ditzelfde artikel schrijft voor dat een dekkingsplan deel uitmaakt van het regionale beleidsplan.

Met dit nieuwe dekkingsplan 2024 worden de objectgerichte opkomsttijden, die we voorheen gebruikten, losgelaten. Ze worden vervangen, mede op aangeven van de minister in haar brief dd 19 december 2022, door een landelijk uniforme systematiek gebaseerd op gebiedsgerichte opkomsttijden (GGO).

De eerste contouren om te komen tot een andere werkwijze werden reeds zichtbaar in het inspectierapport Ter Plaatse (2012) waarin werd geconstateerd dat de genoemde opkomsttijden slechts marginaal werden behaald. Dit gegeven werd vervolgens meegenomen in het landelijke rapport 'RemBrand: Brandveiligheid is coproductie' uit 2015. De conclusie van het rapport is dat brandveiligheid uiteindelijk altijd een ketenresultaat is. Daardoor is het belangrijk om binnen alle onderdelen van de veiligheidsketen verbeteringen door te voeren, passend bij de huidige en toekomstige risico's. Binnen het onderdeel preparatie zijn de opkomsttijden van de brandweer en het hierbij behorende dekkingsplan tegen het licht gehouden. De wens vanuit het project RemBrand is om de opkomsttijden van de brandweer te koppelen aan het brandrisicoprofiel van een bepaald gebied. Hieruit volgend is in 2019 een (concept) 'Handreiking Landelijke uniforme systematiek voor dekkingsplannen', ook wel 'handreiking Gebiedsgerichte opkomsttijden', opgesteld. Hiermee wordt een dekkingsbeeld geschetst wat meer recht doet aan de praktijk.

Ons nieuwe dekkingsplan is tot stand gekomen op basis van deze nieuwe, landelijke systematiek. We maken zogezegd een nieuwe kleurenfoto van alle huidige (bestuurlijke) afspraken die invloed hebben op de repressieve brandweerdekking. Omdat dit de eerste keer is dat deze nieuwe landelijke methodiek is toegepast voor Gelderland-Midden, kan dit plan gezien worden als een nulmeting. In dit dekkingsplan wordt het niveau van de basisbrandweerzorg en het grootschalig optreden in onze regio beschreven. Bij veranderingen in de feitelijke situatie of in de afspraken en besluiten die van invloed zijn op het dekkingsbeeld, kan de nieuwe situatie het niveau steeds worden vergeleken met deze nulmeting.

1.2 Definities

Tabel 1 Definities

Definitie	Beschrijving
TS6 (basiseenheid)	Standaard TS met een bezetting van zes personen bestaande uit: 1 chauffeur, 1 bevelvoerder en vier manschappen. TS6 is de basisbrandweereenheid zoals in het Besluit Veiligheidsregio's is omschreven
TS4	Standaard tankautospuit (TS) met een bezetting van vier personen bestaande uit: 1 chauffeur, 1 bevelvoerder en minimaal twee manschappen
Samengestelde brandweereenheden	Samenstelling van twee TS-en die op de plaats van het incident worden samengesteld tot één basis brandweer eenheid. Iedere TS heeft een minimale bezetting van: een chauffeur, een bevelvoerder en twee manschappen
Opkomsttijd	De totale tijd nadat de melder de brand heeft gemeld bij de 112-alarmcentrale tot en met het moment dat er ten minste een basis brandweereenheid of een complete samengestelde eenheid ter plaatse is. Meer informatie in Hoofdstuk 3
Status(tijden)	Het geregistreerde tijdstip waarop de eenheid is uitgerukt, ter plaatse of weer inzetbaar is. De statustijden worden nu handmatig geregistreerd door de bevelvoerder via een sneltoets op de porto- of mobilofoon
Dagsituatie	Het tijdvak tussen 08:00 en 18:00 op werkdagen.
Meldkamertijd	Tijd tussen aanname van een brandweercentralist en alarmering van een basiseenheid
Uitruktijd	Tijd tussen alarmering en vertrek uit de post van een basiseenheid (opkomsttijd brandweermensen).
Rijtijd	Tijd tussen uitruk en ter plaatse bij het incident. De tijd waarin een basiseenheid onderweg is.
Onderbezetting	Er zijn onvoldoend brandweermensen opgekomen om als TS4 of basiseenheid uit te rukken.

1.3 Uitgangspunten

Het dekkingsplan is opgesteld met in achtneming van de volgende uitgangspunten:

- Het plan is opgesteld op basis van de Landelijke uniforme systematiek voor Dekkingsplannen.
- Het plan is opgesteld met in achtneming van de Wet Veiligheidsregio's, met dien verstande dat het, in afwachting van de gewijzigde wet, al uitgaat van de nieuwe methode met de daarbij horende aangepaste normen voor opkomsttijden. Het Ministerie van J&V maakt voor de pilotregio's3 een uitzondering waar het gaat om het voldoen aan de wettelijk vastgestelde normtijden.
- Het plan is opgesteld met als uitgangspunt een bezetting van zes personen per tankautospuit (basiseenheid). Ten gevolge van de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA, 2020), kan vrijwilligers niet verplicht worden beschikbaar te zijn. Een 100% garantie dat na alarmering een brandweereenheid kan uitrukken is voor onze 38 vrijwillige posten dus niet te geven. In praktische zin wordt door het toepassen van 300% personeelsbezetting van de post, het risico van niet kunnen uitrukken zo klein mogelijk gehouden. Als alternatief bij onvoldoende opkomst van personeel is het uitrukken als samengestelde eenheid: TS4. Daarbij wordt aanvullend een eenheid uit een buurpost gealarmeerd, zodat er minimaal 6 brandweercollega's ter plaatse komen. In de TS4-situatie wordt de tijd aangehouden waarmee het tweede voertuig ter plaatse komt.
- Voor de berekeningen van de opkomsttijden is uitgegaan van een gebouwbrand.
- Operationele grenzen zijn in het gehele verzorgingsgebied, toegepast. Dit betekent dat bij elk incident die eenheid wordt gealarmeerd die de snelste brandweerzorg aan de burger kan leveren. Dit kan dus ook een eenheid uit een andere regio zijn en omgekeerd.
- Het dekkingsplan is gekoppeld aan het brandrisicoprofiel.
- Uitruktijden worden bepaald d.m.v. het (automatisch) statussen van de voertuigen. Deze tijden vormen de basis voor de rapportages over de opkomsttijden.
- De daadwerkelijk behaalde opkomsttijden worden getoetst aan de theoretische normtijden van het dekkingsplan en gerapporteerd aan het MT-brandweer. Significante wijzigingen worden gerapporteerd aan het Dagelijks en Algemeen Bestuur. Werkelijk behaalde opkomsttijden vormen de basis voor het periodiek herzien van het dekkingsplan, indien dat noodzakelijk is.
- De operationele leiding is geregeld volgens het operationeel plan.

Landelijke methodiek en bestaande lijn voor specialismen

Dit dekkingsplan is gebaseerd op de herziene handreiking landelijke uniforme systematiek versie 3.0. Deze handreiking richt zich op alle repressieve taken van de brandweer en het normenkader richt zich op de kerntaak brand met als maatgevend scenario het incidenttype gebouwbrand en beschrijft een generieke methode voor het bepalen van de opkomsttijden van basisbrandweereenheden. Aangezien er op dit moment alleen een normering bestaat voor een tankautospuit (TS6) wordt die gebruikt. De systematiek is zowel uitgewerkt voor de factoren snelheid en capaciteit als voor paraatheid en werkdruk. Transparantie is een belangrijk uitgangspunt bij deze methodiek. De overwegingen, onderbouwingen en keuzes worden gedocumenteerd, zodat zij voor het bestuur, gemeenten, medezeggenschapsorganen en medewerkers te volgen is. De landelijk uniforme toepassing van deze handreiking leidt tot dekkingsplannen, die zich onderling goed laten vergelijken.
Gebiedsgerichte opkomsttijd (GGO) gaat over de snelheid waarmee de brandweer bij een incident ter plaatse kan zijn. Voor de repressieve dekking is het niet realistisch als de nadruk alleen op de factor snelheid ligt en alle andere factoren buiten beschouwing blijven.

Voor een zorgvuldig en genuanceerd inzicht in de repressieve dekking moet de brandweer - naast de factor snelheid - ook aandacht besteden aan de factoren capaciteit, paraatheid en werkdruk. Deze factoren zijn opgenomen in de handreiking. De factoren snelheid en capaciteit zijn uitgewerkt volgens de methodiek die in de handreiking is beschreven en ondanks het feit dat er geen voorgeschreven methode bestaat, worden de factoren paraatheid en werkdruk wel beschreven. Het is aan de regio zelf deze laatste twee factoren te wegen en te duiden.

Visie uitruk op maat 2015

In 2015 is binnen het project Doorontwikkeling Repressieve Organisatie (DRO) de visie “Uitruk op maat” opgesteld. Hierbij geldt een tankautospuit, geschikt voor minimaal 6 personen, als basiseenheid. De daadwerkelijke bezetting bij een uitruk wordt echter afgestemd op de klus. Afhankelijk van de melding is het binnen de visie “uitruk op maat” een uitruk mogelijk met minder dan 6 personen, de zogeheten TS4. In dit dekkingsplan wordt bij 2 scenario’s voor de vrijwillig bezette bluseenheden/posten gerekend met de opkomsttijd voor een samengestelde eenheid van 2 x TS4. Hiermee wordt recht gedaan aan het vrije opkomst profiel, waarbij er geen 100% garantie gegeven kan worden dat de vrijwillige bezetting op elk moment compleet is. De opkomsttijd van de 2^{e} TS6/TS4 ter plaatste telt dan als opkomsttijd van de samengestelde eenheid.

1.4 Proces en betrokkenen

Het opstellen van het dekkingsplan is een theoretische exercitie. Het projectteam heeft op basis van in- en externe databestanden, de tussenliggende bestuurlijke besluiten en interne organisatiewijzigingen en input van de postcommandanten, de voorgeschreven landelijke systematiek gevolgd om te komen tot het voorliggende dekkingsplan. Intern is afgestemd met de deskundigen uit de diverse afdelingen en met de OR. Vanuit het AB heeft een klankbordgroep vanuit het bestuurlijk perspectief de totstandkoming van het dekkingsplan en de procesgang tot vaststelling begeleid.

2. Dekking bijstellen: huidige brandweerzorg (processtap 1)

De bestaande situatie is het vertrekpunt. De verschillende interne en externe ontwikkelingen kunnen hierbij maatgevend zijn. Op sommige van deze ontwikkelingen heeft de veiligheidsregio geen invloed, maar moet wel worden omgegaan met de consequenties. In dit hoofdstuk worden alle relevante ontwikkelingen beschreven. Daarbij vormen de huidige organisatie en vigerende bestuurlijke besluiten de basis om met de nieuwe landelijke methodiek de regionale repressieve brandweerdekking in beeld te brengen en daarmee als referentiepunt voor toekomstige aanpassingen vast te leggen (nulmeting).

2.1 Interne ontwikkelingen

Het dekkingsplanproces start met de bijstelling van de huidige dekking. Dat wil zeggen dat hetgeen er ligt als uitgangspunt en referentiekader wordt genomen. Hierbij wordt inzichtelijk gemaakt of er intern ontstane of voorgenomen wijzigingen van invloed zijn op de regionale dekking en zo ja, in welke mate.

Repressieve inrichting

Gelderland-Midden kent nu 41 brandweerposten bestaande uit 3 beroepsposten met 24-uursbezetting en 38 posten met vrijwillige bezetting. Conform bestuurlijke afspraak wordt de post Ede-Stadspoort op uiterlijk 1 januari 2027 gesloten. In dit dekkingsplan wordt uitgegaan van de dagsituatie, dan staat deze post buiten dienst en is in de berekeningen daarom ook niet meer meegenomen.
Op de posten met vrijwillige bezetting wordt gewerkt volgens het vrije opkomstprofiel. Dit betekent dat er nooit 100% gegarandeerd kan worden dat een post daadwerkelijk operationeel is en bij een melding altijd een tankautospuit kan uitrukken. Alleen hierom al is het van belang dat posten relatief dicht bij elkaar liggen, zodat ze indien er onverhoopt onderbezetting is bij alarmering, elkaar kunnen ‘vervangen’.
Op alle posten is minimaal een basis tankautospuit (TS) beschikbaar, vaak aangevuld met voertuigen voor ondersteunende of specialistische taken.

Gewijzigde repressieve inrichting
Ten opzichte van het dekkingsplan 2015 zijn voor de repressieve inrichting de volgende zaken significant gewijzigd:

- Veranderingen en verschuivingen in materieel
    - Natuurbrand voertuigen: tot 2030 worden alle bestaande terreinvaardige niet combi voertuigen vervangen worden door combivoertuigen (8 stuks) en zijn de huidige basistankautospuiten van de gemeente Renkum (Doorwerth, Renkum-Heelsum, Oosterbeek en Wolfheze) ook vervangen door combivoertuigen. Ons totale regionale combivoertuigen bestand is hiermee dan gegroeid van 16 naar 26 stuks zodat we naast het afdekken van ons regionale risico ook beter in staat zijn interregionaal bijstand te leveren met behoud van voldoende eigen slagkracht tijdens perioden met verhoogd natuurbrandrisico.
    - Hulpverleningsvoertuigen: Op 1 december 2021 heeft het AB besloten op basis van de visie op specialistische hulpverlening het aantal hulpverleningsvoertuigen terug te brengen van 7 naar 3. Ook de opkomsttijd van deze specialistische voertuigen is gewijzigd van 15 naar 20-30 minuten. Daarnaast beschikt elke basiseenheid (TS) over hulpverleningsmaterialen met een opkomsttijd van maximaal 15 minuten.
    - Redvoertuigen (RV): conform de uitgangspunten RV binnen het project Doorontwikkeling Repressieve Organisatie geven 7 RV’en een voldoende dekking. Binnen de AB besluitvorming in 2015 is afgesproken 9 RV'en te behouden.

    - Oppervlaktewater reddingsteams/brandweervaartuigen: Op 7 vrijwillige posten is een specialistisch OR team met brandweervaartuig gestationeerd, in Arnhem tevens het (beroeps) duikteam.
- In het kader van de Wet Nieuwe Rechtspositie Ambtenaren (WNRA):
    - Invoering beroepsdienst in Ede: de organisatievorm in Ede is gewijzigd in een volledige 24-uurs bezetting met 8 personen voor de post Ede-centrum (een TS6 en een ondersteunend voertuig.
    - Afschaffen piketten Doorwerth, Barneveld en Nijkerk met verplichte opkomst die onder de nieuwe wetgeving niet meer met vrijwilligers ingevuld mogen worden. De wet staat alleen toepassing van het vrije instroomprofiel toe. Daarmee is de uitruk in deze posten niet meer 100% van alle meldingen te garanderen.
- Personele ontwikkelingen:
    - Snellere doorlooptijd. Een gemiddelde vrijwilliger is steeds korter deel van de organisatie. Dit betekent meer opleidingskosten en ook minder ervaring.
    - Beperkte beschikbaarheid. Vrijwilligers zijn beperkter beschikbaar voor brandweeractiviteiten. Het meer thuiswerken vormt hierbij een positieve invloed op de beschikbaarheid overdag en dus de opkomsttijd, maar het thuiswerken lijkt 2 jaar na de corona-periode wat af te nemen.
- Interne repressieve afspraken:
    - Vrijwilligers mogen alleen worden ingezet onder een vrij instroomprofiel. Dat wil zeggen dat zij niet verplicht kunnen worden om bij alarm naar de kazerne te komen. Om real-time de beschikbaarheid van postleden te monitoren en daarmee de uitruk zoveel mogelijk te garanderen zijn in 2019 alle posten overgestapt op het gebruik van PreCom-pagers. Deze pagers geven aan of een vrijwilliger beschikbaar (kan) zijn voor opkomst bij alarm, op basis van een rooster en/of de afstand tot de kazerne. Dit gebeurt zowel continue als direct na een alarmering. Als bij alarmering blijkt dat het eerste voertuig niet bezet kan worden, wordt na 1 minuut het dichtstbijzijnde volgende voertuig gealarmeerd. Voorheen kon pas na constatering van onvoldoende bezetting na 6 minuten worden door gealarmeerd.
    - Door het gebruik van deze systemen hebben de posten beter inzicht in de beschikbaarheid van hun postleden en kan daar indien nodig op worden geanticipeerd. Dit vergroot de operationaliteit van de posten.
- Hulpmiddelen op voertuigen:
    - Er zijn sinds 2015 een nieuwe technische systemen in gebruik genomen, die ervoor zorgen dat de rijtijd naar het incidentadres zo kort mogelijk is en ook meer informatie over dat adres beschikbaar is in de uitrukkende voertuigen. In de berekeningen van de opkomsttijden is het lastig hier op voorhand rekening mee te houden, maar in de praktijk zullen voertuigen hierdoor sneller ter plaatse kunnen zijn dan theoretisch is berekend en door de extra informatie zal ook de verkenning kunnen worden bekort.
- Meldkamer Oost Nederland (MKON):
    - Dinsdag 21 maart 2023 zijn de meldkamers in Arnhem, Hengelo en Apeldoorn succesvol gemigreerd naar de nieuwe Meldkamer Oost-Nederland. Alle 112-telefoontjes worden vanaf nu behandeld door centralisten van ambulance, brandweer en politie op de meldkamer in Apeldoorn. De verwachting is dat dit geen of een licht positieve invloed zal hebben op de verwerkingstijd van de binnenkomende meldingen.

2.2 Externe ontwikkelingen

Het verzorgingsgebied van de Veiligheids- en gezondheidsregio Gelderland-Midden is de afgelopen jaren sterk ontwikkeld. In deze paragraaf staat beschreven wat de belangrijkste externe ontwikkelingen zijn.

Geografie

Veiligheidsregio Gelderland-Midden dekt samen met Veiligheidsregio Gelderland-Zuid en de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland de provincie Gelderland af. Veiligheidsregio Gelderland-Midden bestaat uit 15 gemeenten: Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar. Gelderland-Midden grenst aan Duitsland en vier andere veiligheidsregio's: Flevoland, Utrecht, Gelderland-Zuid en Noord- en Oost-Gelderland.
Het werkgebied van Veiligheidsregio Gelderland-Midden wordt gekenmerkt door de rivieren de IJssel, de Rijn en de Waal. De A1, A12, A15, A30, A50 lopen als grote verkeersaders dwars door onze regio. Het landschap is divers: van de polders en het randmeer het noorden, de bosrijke omgeving in het oosten, de Food-Valley in het westen en de Betuwe in het zuiden. Van grote steden tot platteland.

Er zijn sinds 2015 in Gelderland-Midden in de meeste gemeenten nieuwe woonwijken gebouwd of bestaande industrieterreinen uitgebreid. Deze uitbreidingen liggen over het algemeen verder van kazernes af. Bij stap 2 en 3 wordt de dekking bekeken in deze nieuwe buurten.

Demografie

In het werkgebied van Veiligheidsregio Gelderland-Midden wonen ruim 701.000 inwoners. Dit is een stijging van bijna 41600 inwoners ten opzichte van 2015. Relatief gezien heeft de grootste groei plaatsgevonden in de gemeente Barneveld met bijna 10%.

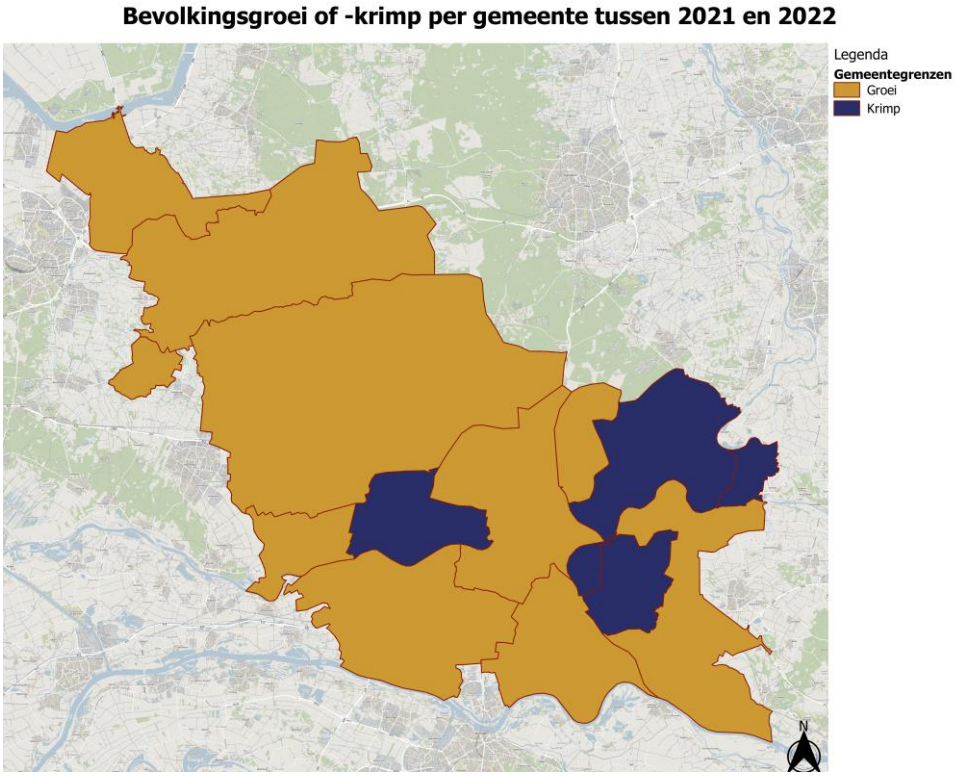

Figuur 1 Gemeenten met gegroeid of gekrompen inwoneraantal sinds 2015 (peiljaar 2021)

De risico’s in de regio

Volgens de WvR (artikel 15) wordt voorgeschreven dat het algemeen bestuur van de veiligheidsregio verplicht is om (eens per vier jaar als basis voor het beleidsplan) een regionaal risicoprofiel vast te stellen, waarin de maatgevende/relevante risico’s voor de veiligheidsregio worden beschreven. In dit rapport beperken we ons tot het maatgevende risico gebouwbrand.

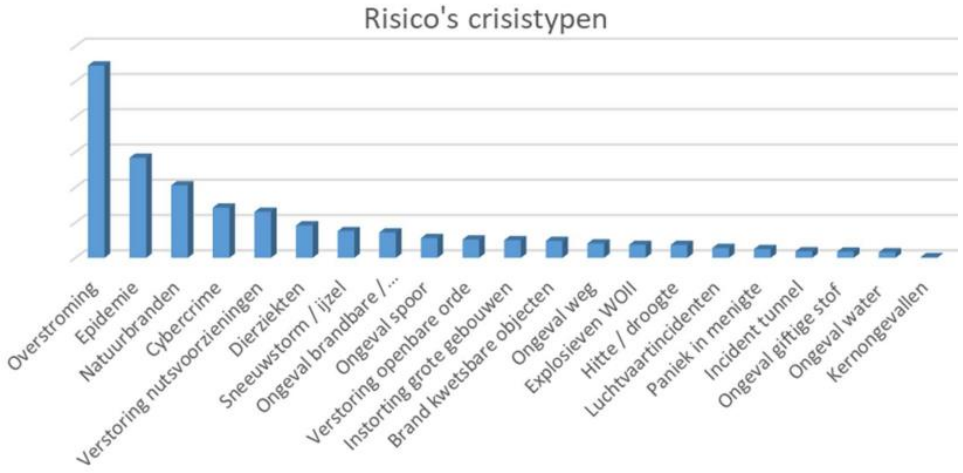

Figuur 2 Overzicht risico's (waarschijnlijkheid x impact) regionaal risicoprofiel VGGM 2020-2023

	Arnhem	Barneveld	Doesburg	Duiven	Ede	Lingewaard	Nijkerk	Overbetuwe	Renkum	Rheden	Rozendaal	Scherpenzeel	Wageningen	Westervoort	Zevenaar
1.1 Overstroming	x		x	x	x	x	x	x		x		x	x	x	x
1.2 Natuurbrand	x	x			x		x		x	x	x		x		
1.3 Extreme weersomstandigheden	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.1 Branden in kwetsbare objecten	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.2 Instorting grote gebouwen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.1 Brandbare en explosieve stoffen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.2 Explosieven WO II	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.3 Giftige stoffen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.4 Kernongevallen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
4.1 Verstoring nutsvoorzieningen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5.1 Luchtvaartincidenten	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5.2 Ongeval water	x		x	x		x	x	x	x	x			x	x	x
5.3.1 Ongeval weg	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5.3.2 Ongeval spoor	x	x		x	x	x	x	x	x	x				x	x
5.4. Incident tunnels				x		x									x
6.1 Pandemie/epidemie	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
6.2 Dierziekten	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
7.1 Paniek in menigte	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
7.2 Verstoring openbare orde	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
7.3 Cybercrime	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Figuur 3 Spreiding crisistypen over de gemeenten regionaal risicoprofiel VGGM 2020-2023

Dit profiel is niet gewijzigd ten opzichte van het dekkingsplan 2015. Het spoorwegen- en snelwegennetwerk heeft sinds dien ook geen relevante wijzigingen ondergaan.

Relatie met het brandrisicoprofiel

Het dekkingsplan hangt samen met het brandrisicoprofiel. Het dekkingsplan is gebiedsgericht, maar zoomt ook in op kwetsbare objecten, zoals gebouwen waar niet zelfredzame personen overnachten. Denk hierbij aan verpleeghuizen. Bij die objecten waar de opkomsttijd wordt overschreden, wordt bekeken welke (extra) risico beheersende of repressieve maatregelen genomen kunnen worden. De categorie 1-objecten uit het dekkingsplan scoren ook hoog in het brandrisicoprofiel. Deze en andere objecten hebben daarom prioriteit in het programma Toezicht & Handhaving. Hier worden dan ook geen separate activiteiten voor opgestart in het kader van dit dekkingsplan. Wel worden de aandachtsobjecten naar voren gehaald in de planning. Vanuit het dekkingsplan komen er geen objecten naar voren die nog niet in beeld waren vanuit het brandrisicoprofiel.

Wet Nieuwe Rechtspositie Ambtenaren - Taakdifferentiatie

Na invoering van de WNRA kan er niet meer gewerkt wordt met gekazerneerde en geconsigneerde vrijwilligers (bouwsteen 1). De piket-regelingen voor vrijwilligers zijn inmiddels afgeschaft, waarmee alle vrijwillige posten volgens het vrije instroomprofiel werken. Aanvullend differentiëren in taken tussen beroeps en vrijwilligers (basis/specialisme) lijkt niet noodzakelijk. Landelijk wordt bouwsteen 1 verder uitgewerkt in een implementatieplan. Ook regionaal onderzoeken we al wat dit betekent voor onze organisatie en hoe het huidige niveau van brandveiligheid in Gelderland-Midden voor de burger wordt gewaarborgd en waar mogelijk verbeterd.

Energietransitie

De ontwikkelingen op het gebied van energietransitie gaan razendsnel, het speelveld is enorm en veiligheid is een aandachtspunt dat continue moet worden benadrukt.
Het veiligheids- en gezondheidsaspect is in de energietransitie onvoldoende in beeld en wordt daardoor onvoldoende belicht in keuzes en ontwikkelrichtingen. Soms komt dat simpelweg omdat deze aspecten nog niet bekend zijn.

- Veel ontwikkelingen vinden lokaal plaats met beperkte sturing vanuit Rijk.
- Nieuwe risico’s in de omgeving zonder wettelijke veiligheidsgrondslag.

De VGGM wordt als organisatie zelf ook geconfronteerd met deze ontwikkelingen, met nieuwe producten en diensten die werken op andere energiebronnen. Bijvoorbeeld bij het blussen van een zogenaamde nul-op-de-meter woningbrand met zonnepanelen of bij het verlenen van hulp bij ongevallen met alternatief aangedreven voertuigen. Deze ontwikkelingen zullen van invloed worden bij de beoordeling van het dekkingsplan. Daarom gaan we die ontwikkelingen ook goed volgen in de komende beleidsperiode en zo daar aanleiding voor is het bestuur infomeren en voorstellen ter verbetering voorleggen.

3. Beschrijving dekking (processtap 2)

In dit hoofdstuk wordt de verwachte dekking in het verzorgingsgebied beschreven. Hiermee maken we inzichtelijk waar we repressief toe in staat zijn onder de gegeven omstandigheden (uit processtap 1). Dit doen we door te kijken naar vier factoren: snelheid, capaciteit, paraatheid en werkdruk.

3.1 Snelheid (Prognose opkomsttijd)

Snelheid beschrijft de best geschatte tijd waarmee de eerste basiseenheid (tankautospuit met zes personen) ter plaatse kan zijn. Het gebied waar een basisbrandweereenheid van een post het snelst kan zijn ten opzichte van andere basisbrandweereenheden wordt het verzorgingsgebied van die eenheid of post genoemd. Indien er met een andere bezetting wordt gewerkt, moet het samenstel van eenheden een vergelijkbare slagkracht hebben als die van een TS6 (tankautospuit bezet met zes personen).

Beschrijving hoe we zijn gekomen tot opkomsttijd

De opkomsttijd wordt berekend door de meldkamertijd, de uitruktijd en de rijtijd bij elkaar op te tellen.

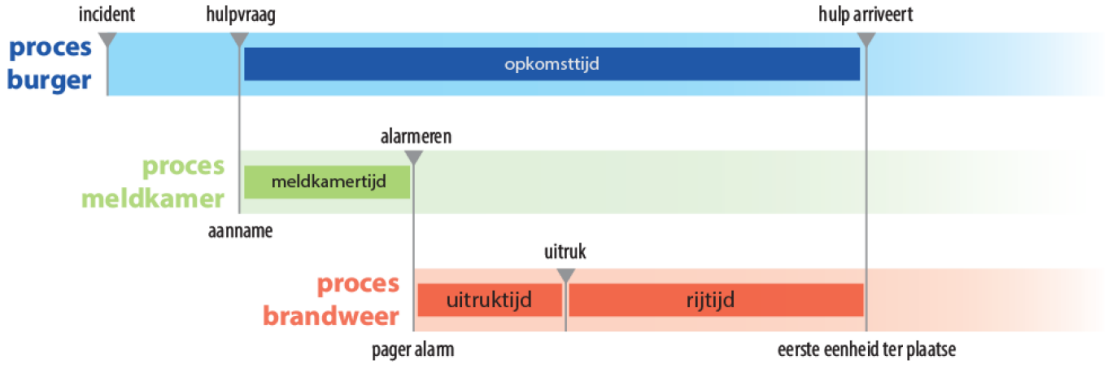

Figuur 4 Opbouw van de opkomsttijd: van aanname melding op de meldkamer totdat de eerste eenheid ter plaatse is

De meldkamertijd en uitruktijd per post zijn bepaald conform de rekenvoorschriften uit de landelijke handreiking.

De aanname van de melding is de start van het uitrukproces van de brandweereenheid. Meldingen kunnen op twee manieren op de meldkamer binnenkomen, als telefonische melding via de 112-centrale (112-melding) of als automatische melding via het Openbaar MeldSysteem (OMS). Bij een OMS-melding ziet de centralist direct waarvan de melding afkomstig is en kan de alarmering van de brandweer snel plaatsvinden. Omdat verreweg de meeste automatische brandmeldingen loze meldingen betreffen, wordt er sinds enige tijd in veel gevallen eerst door de centralist een telefonische verificatie gedaan. Hierbij heeft de centralist contact met iemand in het betreffende pand om zo vast te stellen of het een daadwerkelijke brand betreft. Deze verificatie kan tot maximaal vijf minuten duren.

Bij 112-meldingen moet de centralist de melder ‘uitvragen’ om vast te kunnen stellen waar de brand is, wat er brandt en of spoedeisend optreden van de brandweer is vereist. De meldkamertijd voor het bepalen van het dekkingsplan is berekend op 62 seconden waar 60 seconden de wens is. Daarbij zijn alle soorten Prio 1-meldingen meegenomen in de berekening (inclusief OMS-meldingen).

De tijd tussen alarmering van de medewerkers en de daadwerkelijk uitruk van de basiseenheid heet de uitruktijd. De uitruktijden (mediaan) zijn per post berekend en worden ook gebruikt bij de berekening van de kazernevolgorde tabellen. Voor dit plan is er geen onderscheid gemaakt tussen de dagsituatie en de situatie avond, nacht en weekend. De gebruikte gegevens zijn afkomstig uit de meldkamerapplicatie GMS en via een specifieke applicatie, Veiligheidspaspoort, kan de bevelvoerder van de inzet gegevens aanvullen en controleren.

Het laatste tijdselement, de rijtijd, wordt berekend met behulp van speciale software (Care). Hiervoor is het standaard rijtijdenmodel gebruikt waarbij wordt uitgegaan van een rijsnelheid van 85% van de snelheid die op dat wegvak geldt. Het wegenbestand is op enkele punten verrijkt door het schrappen of toevoegen van calamiteitenopritten bij enkele (snel)wegen en doorsteken ten behoeve van de hulpdiensten.

Snelheid: dekkingskaart en -grafiek snelheid

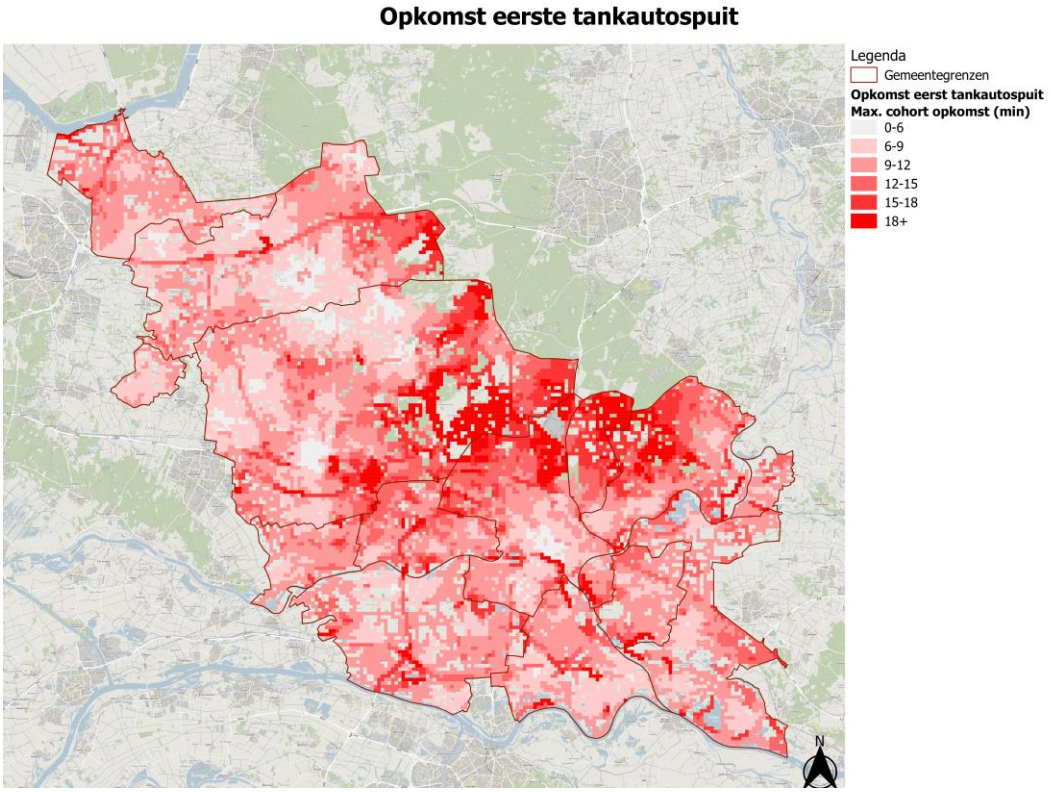

Figuur 5 Opkomsttijd van de 1e tankautospuit in minuten

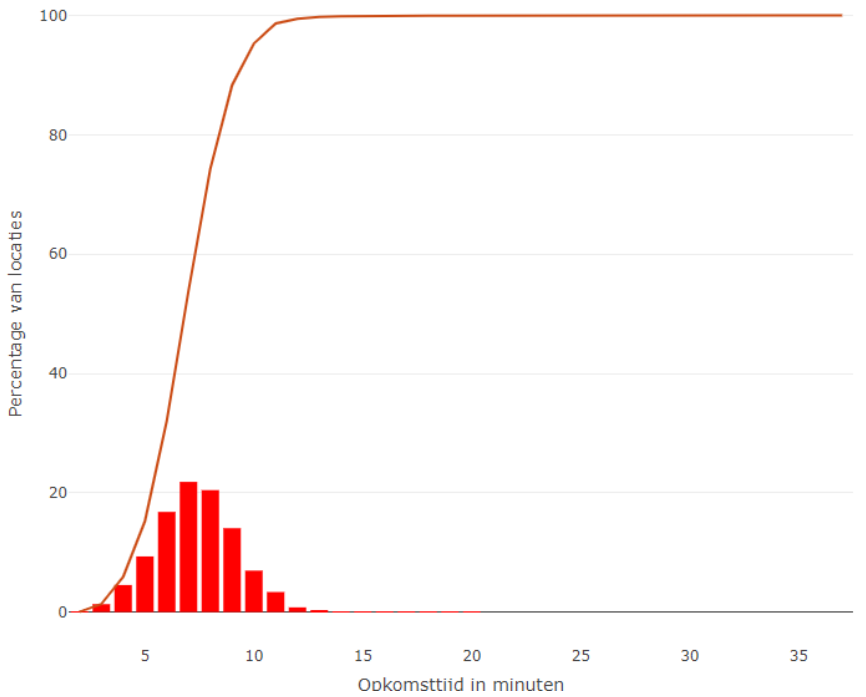

Figuur 6 Dekkingsgrafiek snelheid geeft aan welk percentage van de locaties in de regio wordt bereikt in een bepaalde opkomsttijd. Bijvoorbeeld: ca 95% van de objecten wordt binnen 10 minuten bereikt.

3.2 Capaciteit: slagkracht en grootschalige en langdurige inzetten

Capaciteit bestaat uit slagkracht en grootschalige en langdurige inzetten. Slagkracht is het vermogen om bij opschaling snel meerdere eenheden tot een maximum van drie tankautospuiten (basisbrandweerzorg) ter plaatse te krijgen. Bij het grootschalig optreden gaat het om een inzet vanaf vier tankautospuiten en meerdere pelotons.

Slagkracht

Onderstaande afbeeldingen geven inzicht in wat de slagkracht in de regio is. Hierbij is uitgegaan van het paraat zijn van alle eenheden met de sterkte van een basisbrandweereenheid (6 personen).

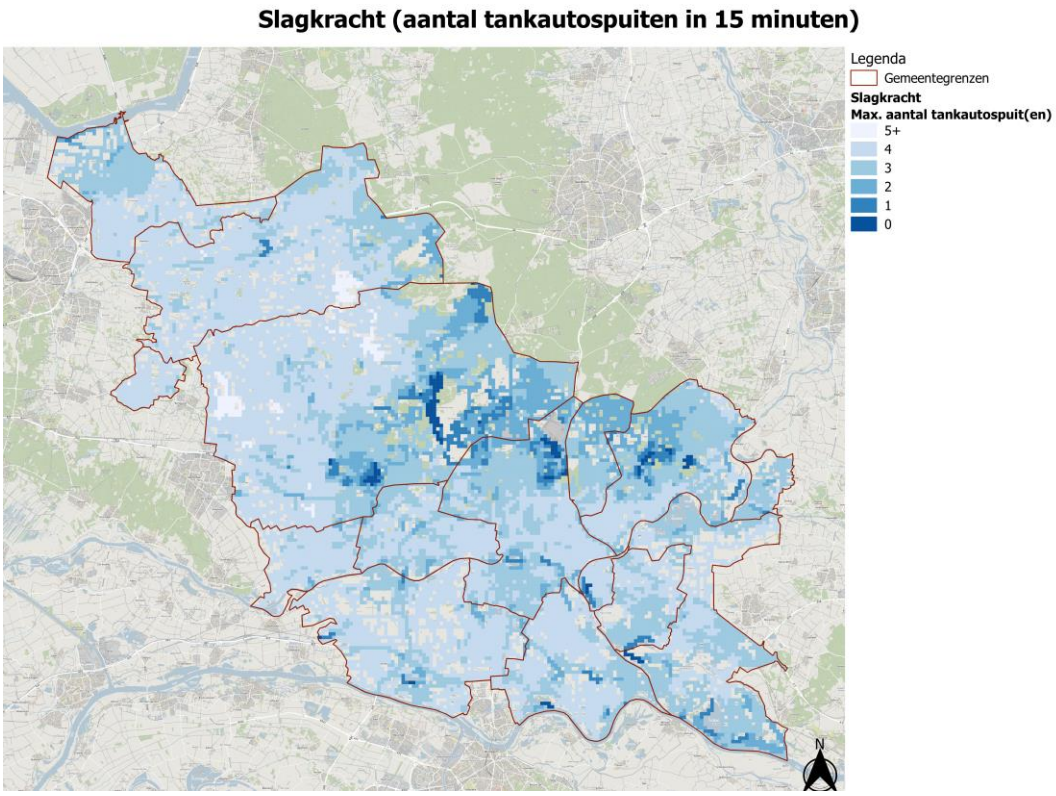

Figuur 7 Slagkracht: aantal tankautospuiten binnen 15 minuten, hoe lichter de kleur, hoe meer tankautospuiten binnen 15 minuten ter plaatse kunnen zijn.

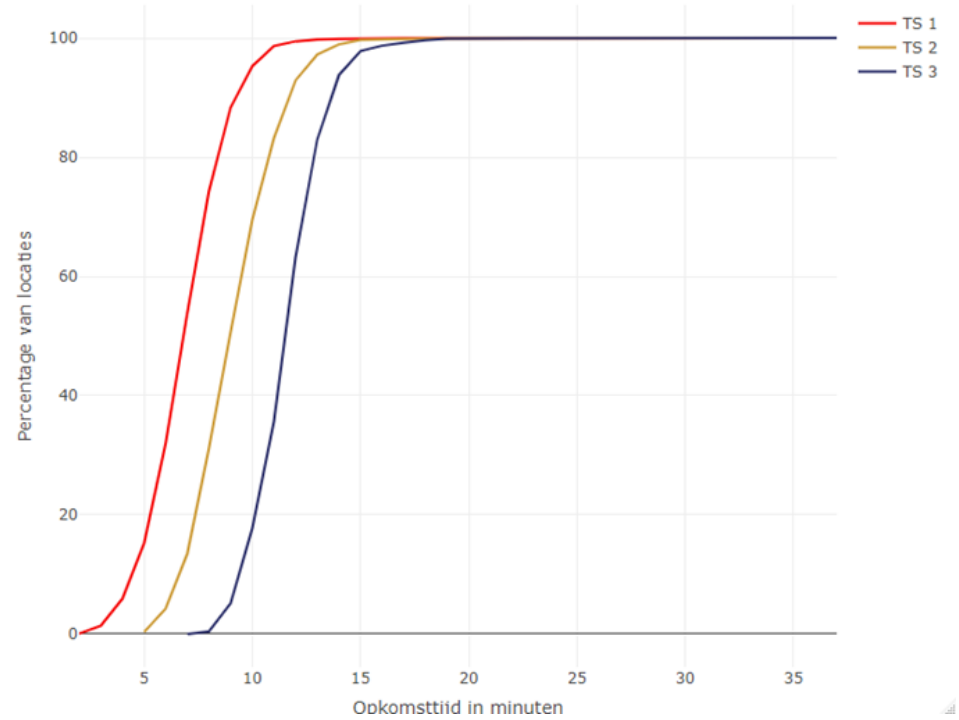

Figuur 8 S-curve slagkracht: cumulatieve verdeling van opkomsttijden voor opvolgende eenheden. Van links naar rechts het 1e, 2e en 3e voertuig. Bijv: in 95% van de gevallen zijn er binnen 15 minuten drie eenheden ter plaatse.

Grootschalig brandweeroptreden (GBO)

Grootschalig brandweeroptreden betreft het optreden waarbij vier of meer basiseenheden (tankautospuiten) worden ingezet. Er wordt gewerkt met een pelotonsstructuur, die landelijk voorgeschreven is. Voor het grootschalig brandweeroptreden kan de brandweer in Gelderland-Midden de volgende dekking leveren:

- Basispelotons (vier tankautospuiten)
    - Peloton 100 binnen 30 minuten inzetbaar op de incidentlocatie.
    - Peloton 200 binnen 45 minuten inzetbaar op een uitgangsstelling (UGS).
    - Peloton 300 binnen 60 minuten inzetbaar op een uitgangsstelling (UGS).
    - Peloton 400 binnen 60 minuten inzetbaar op een uitgangsstelling (UGS).
- Grootschalige Watervoorziening (watervoerende voertuigen)
    - Peloton 500 binnen 30 minuten inzetbaar.
    - Peloton 600 binnen 60 minuten inzetbaar.
- Peloton 800: Specialistische Blussing, binnen 60 minuten inzetbaar.
- Peloton 900: Logistiek, ter plaatse binnen 60 minuten.
- Peloton Natuurbrandbestrijding
    - Peloton 100 inzetbaar binnen 30 minuten op de incidentlocatie voor verdere opschaling wordt samengewerkt met buurregio VNOG.

Over de interregionale inzet van deze pelotons zijn landelijk afspraken gemaakt. Voor externe bijstand stelt Brandweer Gelderland-Midden de volgende pelotons beschikbaar:

- 2x Basispeloton.
- Peloton Grootschalige Watervoorziening.
- Peloton Specialistische Blussing.
- Peloton Logistiek.

Specialistisch optreden (SO)

Naast het grootschalig basisoptreden is binnen Brandweer Nederland het specialistisch optreden (SO) bovenregionaal georganiseerd.

Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS)

De IBGS-teams (eenheid van vier gaspakdragers, een inzetleider en een plotter/chauffeur) zijn georganiseerd vanuit een samenwerkingsverband tussen de Oost-5 regio’s (IJsselland, Gelderland-Zuid, Gelderland-Midden, VNOG en Twente) waarbij Ede een IBGS-team levert. Het eerste IBGS-team is binnen een uur inzetbaar.

Waterongevallen

Ieder waterongeval waarbij onder water geopereerd moet worden bij een diepte vanaf 1,5 meter worden duikteams ingezet. Daarbij geldt dat de eerste vijf minuten cruciaal zijn bij de overlevingskans van het verdrinkingsslachtoffer. Bij het brandweerduiken wordt over het algemeen het gouden uur gehanteerd. Binnen dit uur heeft het slachtoffer mogelijk kans op overleven bij adequate medische zorg. Veiligheidsregio Gelderland-Midden beschikt over een duikteam (Arnhem). Naast ons eigen team, maken we ook gebruik van duikteams uit andere regio's, afhankelijk van de locatie. Daarnaast zijn er zeven brandweervaartuigen gestationeerd gecombineerd met een oppervlaktereddingsteam en 2 losse oppervlaktereddingsteams op diverse posten in de regio voor oppervlaktewater redding.

3.3 Paraatheid

Op de drie beroepsposten na, is bij brandweer Gelderland-Midden de paraatheid georganiseerd op basis van het vrije instroomprofiel, oftewel hopen dat er voldoende vrijwilligers opkomen bij alarm. Om de paraatheid en dus de hulp aan de burger beter te kunnen organiseren maken we gebruik van Uitruk Op Maat. Afhankelijk van de melding is het binnen het concept van uitruk op maat mogelijk om uit te rukken met minder dan 6 man, de zogeheten TS4. Tegelijkertijd is het ook mogelijk om meer mensen te laten komen om met de beschikbare middelen van de TS een taak te verrichten.
Het is aan de directeur brandweer om de paraatheid te organiseren.

Beschikbaarheid

Beschikbaarheid is de mate waarin de brandweer voldoende (gekwalificeerd) personeel en werkend materieel beschikbaar heeft om daadwerkelijk naar een incident uit te rukken en deze te bestrijden. Bij de beroepsposten is beschikbaarheid gegarandeerd door kazernering van een volledige ploeg. Bij de vrijwillige posten worden indien nodig maatregelen genomen om de beschikbaarheid te waarborgen en binnen 1 minuut een volgende post te alarmeren bij onverhoopt onvoldoende opkomende vrijwilligers. Potentiële knelpunten in beschikbaarheid worden inzichtelijk gemaakt met beschikbaarheidssysteem (PreCom). Feit blijft natuurlijk dat we in Gelderland-Midden grotendeels te maken hebben met vrije opkomst en beschikbaarheid dus nooit 100% gegarandeerd is. Dat is inherent aan het vrije instroommodel.
Voor het gepland buiten dienst zetten van posten zijn afspraken opgesteld. Bij onderhoud aan materieel (eerste tankautospuit van een post) wordt altijd een vervangend voertuig ingezet. We hebben de gerealiseerde beschikbaarheid (vermogen daadwerkelijk uit te rukken na alarmering) van de afgelopen 5 jaar op basis van de registraties in VP in beeld (cijfermatige onderbouwing van dit dekkingsplan).

Gelijktijdigheid

Gelijktijdigheid beschrijft de gevolgen voor de dekking indien meerdere incidenten op hetzelfde moment een beroep doen op hetzelfde beschikbare brandweermaterieel en -personeel. De mate van gelijktijdigheid is op dit moment nog niet in concrete cijfers uit te drukken. Uit ervaring weten we echter dat er in Gelderland-Midden weinig sprake is van gelijktijdigheid van incidenten. De posten waar de kans hierop het grootst is (Arnhem-Noord, Arnhem-Zuid en Ede) worden bij langdurigere incidenten binnen 1 uur herbezet. Bij een alarm rukken zij dan uit met de herbezettingstankautospuit die operationeel beschikbaar is op die posten.

Continuïteitsplan

Binnen Gelderland-Midden houden we op basis van de data van de afgelopen 5 jaar geen rekening met gelijktijdigheid. We monitoren wel de ontwikkelingen. Vooralsnog maken we geen gebruik van de aanwezigheid van onze vrijwilligers in ons beschikbaarheidssysteem PreCom (GeoFence) anders dan een signaal naar de ploegcommandant dat er onderbezetting is, waarmee er geen real-time paraatheidsbeeld beschikbaar is (buiten Ede/Arnhem). Dit alles is beschreven in de visie paraatheid en de visie basis brandweerzorg uit 2015.

Restdekking

In Gelderland-Midden kunnen maximaal vier basispelotons (zestien tankautospuiten) uit eigen regio worden ingezet bij één grootschalig incident. Daarmee blijven nog ruim voldoende (meer dan twintig) basiseenheden over die, indien nodig, door het brandweeractiecentrum opnieuw over de regio worden verdeeld, om ook bij volgende incidenten de snelst mogelijke brandweerzorg te blijven leveren.

Met omliggende regio's zijn afspraken gemaakt over het leveren van de snelste brandweerzorg voor de basisbrandweerzorg. Daardoor kan de bezetting van het 1e peloton bij inzetten aan de rand van de regio al grotendeels van buitenaf komen. Hierdoor blijven meer eigen eenheden beschikbaar voor gelijktijdige incidenten. Onderstaande afspraken zijn in het kader van restdekking gemaakt.

Afspraken restdekking bij grotere incidenten

Bij grotere incidenten geldt een werkwijze die ervoor zorgt dat de operationele dekking weer optimaal wordt, zodat ook voor een volgend incident de snelste eenheid weer wordt gealarmeerd. Hiervoor wordt een post indien noodzakelijk herbezet/gekazerneerd. Herbezetting/kazernering wordt altijd per incident beoordeeld en is afhankelijk van incidentlocatie, inzetduur en risicoprofiel. De 24 uurskazernes Arnhem en Ede hebben de hoogste prioriteit en worden binnen 1 uur herbezet indien noodzakelijk. Het organiseren van restdekking is een verantwoordelijkheid van de hoogst leidinggevende en wordt veelal uitgevoerd door het brandweeractiecentrum. Herbezetting vindt plaats op basis van het vrije instroomprofiel en is dus niet gegarandeerd. Kazernering houdt in dat de eenheid inclusief bemensing van een andere kazerne gebruikt wordt om een leeg gebied van kazernes weer te voorzien van operationele dekking.

3.4 Werkdruk op basis van alarmeringsfrequentie

Volgens de site van de Arbeidsinspectie: "*Om goed te functioneren, moet er een goede balans zijn tussen de werklast en de belastbaarheid van de werknemer. Is die balans verdwenen, dan wordt de werkdruk te hoog.*"

De handreiking geeft voor het beschrijven van de werkdruk in het dekkingsplan geen voorgeschreven aanpak en ook geen normering. Het simpel opsommen van aantallen uitrukken per post geeft ook weinig zicht op "werkdruk". Door het werken met meer-ploegen systemen bij de beroepsposten en de vrijwillige posten met veel uitrukken, blijft het aantal daadwerkelijk meegemaakte uitrukken per persoon beperkt.

Voor uitrukken met een emotionele belasting, kan worden teruggevallen op collegiale- en zo nodig ook professionele ondersteuning en begeleiding.

4. Beoordeling dekking (processtap 3)

In dit hoofdstuk worden de factoren snelheid, capaciteit, paraatheid en werkdruk separaat beoordeeld. Dit vindt onder andere plaats door het overheersende karakter van de objecten in het gebied te beschrijven en in te delen in de uiteindelijke categorie van het gebied. Tot slot volgt er een totaaloordeel per gemeente én voor de gehele regio.

4.1 Beoordeling snelheid

Om de factor snelheid te kunnen beoordelen, is het nodig dat elke CBS-buurt in één van de drie categorieën worden ingedeeld. Per CBS-buurt wordt vervolgens de theoretisch behaalde snelheid vergeleken met de toegestane bandbreedte uit het beoordelingskader.

Indeling gebieden

Conform het beoordelingskader gebiedsgerichte opkomsttijden krijgen alle buurten een categorie toegewezen, op basis van het overheersend karakter van het gebied:

indeling buurten in categorieën
categorie I
oude binnensteden
gebouwen voor slapende niet-zelfredzame personen
portiekwoningen
woongebouwen hoger dan 20 meter
categorie II
woningen
gebouwen voor zelfredzame personen (inclusief industrie)
categorie III
verspreid liggende woningen
verspreid liggende gebouwen voor zelfredzame personen (inclusief industrie)

Figuur 9 Indeling CBS-buurten in categorieën conform de handreiking.

Buurtcategoriën

Op basis van de handreiking zijn de buurten in Gelderland-Midden op de onderstaande afbeelding ingedeeld. Dit leidt tot de volgende indeling voor de buurten:

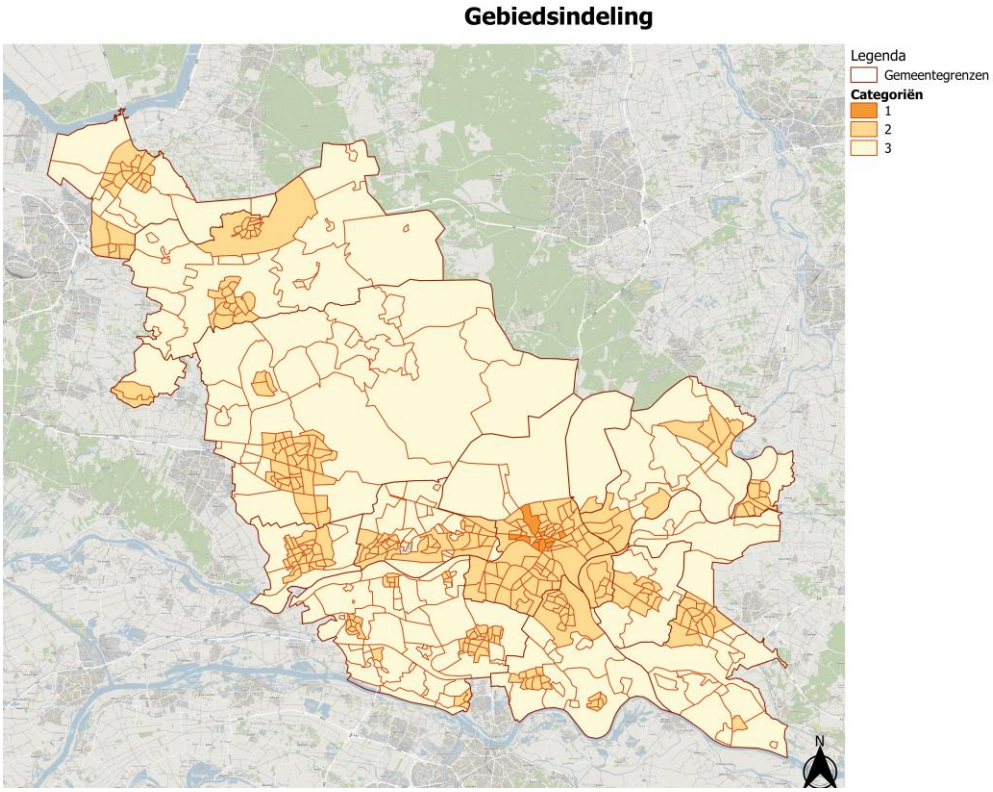

Figuur 10 De indeling van Gelderland-Midden in CBS-buurten met de daarbij behorende categorie (donker oranje = categorie I, oranje is categorie II en licht oranje is categorie III).

Gebiedsgerichte Opkomsttijden (GGO)

Per ingedeelde buurt is berekend wat de theoretische opkomsttijd in dat gebied is. Die tijd is vervolgens vergeleken met de referentiewaarde en de bandbreedte in minuten die bij die buurtcategorie hoort.

categorie	referentiewaarde in minuten	bandbreedte in minuten
I	7	4-10
II	10	7-13
III	15	12-18

Dit leidt tot een oordeel per buurt: goed/groen (sneller dan referentiewaarde), voldoende/blauw (tussen referentiewaarde en einde bandbreedte) of onvoldoende/rood (buiten bandbreedte).

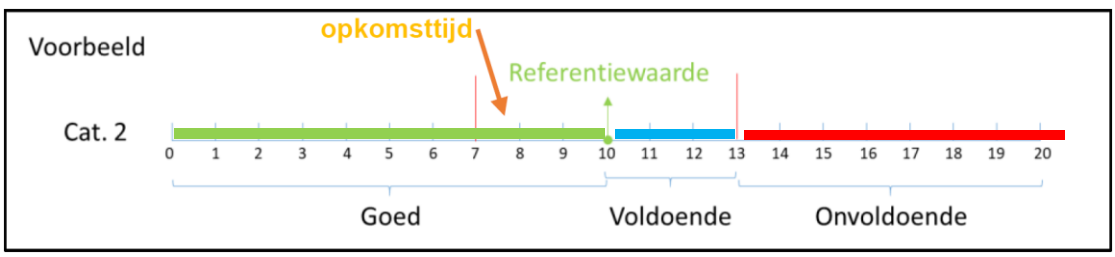

Basis situatie: alle posten TS6

In de basissituatie gaan we bij de bepaling van de dekking ervan uit dat in elke post bij alarmering voldoende personeel opkomt om een TS6 te bemensen en daarmee uit te rukken. Dit is een “best-case” scenario. Omdat we bij vrijwillige posten gehouden zijn om te werken met een vrij instroom profiel, is nooit 100% te garanderen dat dit ook daadwerkelijk lukt bij elke alarmering gedurende het jaar.

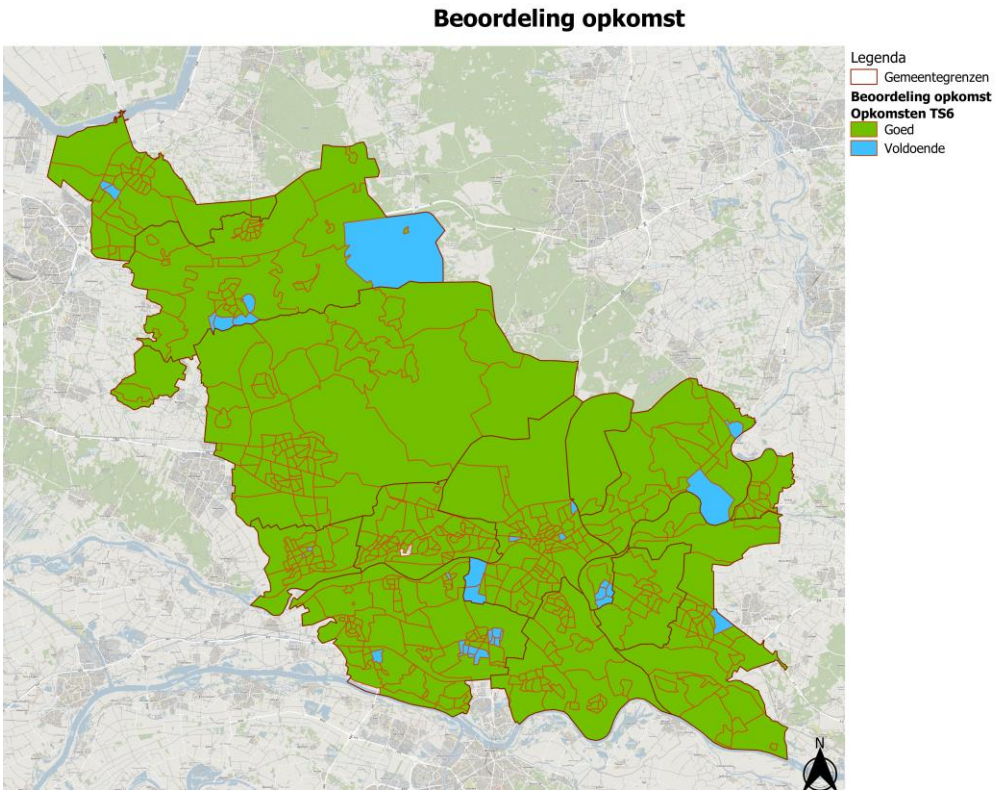

Figuur 11 Dekkingsbeeld ervan uitgaande dat alle posten een TS6 leveren na alarmering

We zien een overwegend groen (Goed) beeld met een enkele buurt in blauw (Voldoende). Er is in deze basissituatie nergens sprake van een onvoldoende (Rood). Dat betekent concreet dat de brandweerzorg voor gebouwbranden binnen de normen van de GebiedsGebonden Opkomsttijden (GGO) vallen.
Dit is mede te danken aan de fijnmazig verdeelde brandweerposten in onze regio.
Behalve de 3 beroeps-bezette posten Arnhem Noord, Arnhem Zuid en Ede Centrum, worden alle overige posten bezet met vrijwillige collega’s. Ondanks alle inspanningen die onze vrijwillige collega’s doen om de paraatheid van de post te garanderen, komt het in de praktijk voor dat er momenten zijn waarop er onvoldoende vrijwilligers beschikbaar zijn voor een (volledige) uitruk. Om gevoel te krijgen bij de situatie waarin we geen 100% opkomst hebben, worden hierna ook 2 andere dekkingsscenario’s uitgewerkt: de reële situatie en de tegenslag situatie. Hierbij wordt er voor de vrijwillige posten van uitgegaan dat zij:

- Uitrukken als samengestelde eenheid, dat wil zeggen de eigen eenheid rukt met 4 personen uit (in plaats van 6) en er komt ondersteuning van een eenheid uit een buurpost. De tijd van die laatste (tweede) eenheid geldt dan als maatgevend voor het bepalen van de uitruktijd.
- De eigen eenheid kan niet uitrukken (onvoldoende personeel) en de uitruk wordt verzorgd door een eenheid uit een buurpost. Ook hier geldt (dezelfde) uitruktijd van deze eenheid voor de bepaling van dekking.

Reële situatie: Beroeps- en meer-ploegen posten TS6, overige posten TS4

Om een meer reëel beeld te geven van de dekking kiezen we bij deze variant voor een TS6 bezetting vanuit de beroepsposten (100% garantie) en ook TS6 vanuit de vrijwillige posten met meerdere ploegen (nagenoeg 100%), dus de posten Nijkerk, Barneveld, Wageningen en Zevenaar. Alle overige posten houden we op TS4, waarbij de tijd dat de tweede eenheid ter plaatse is, geldt als opkomsttijd.

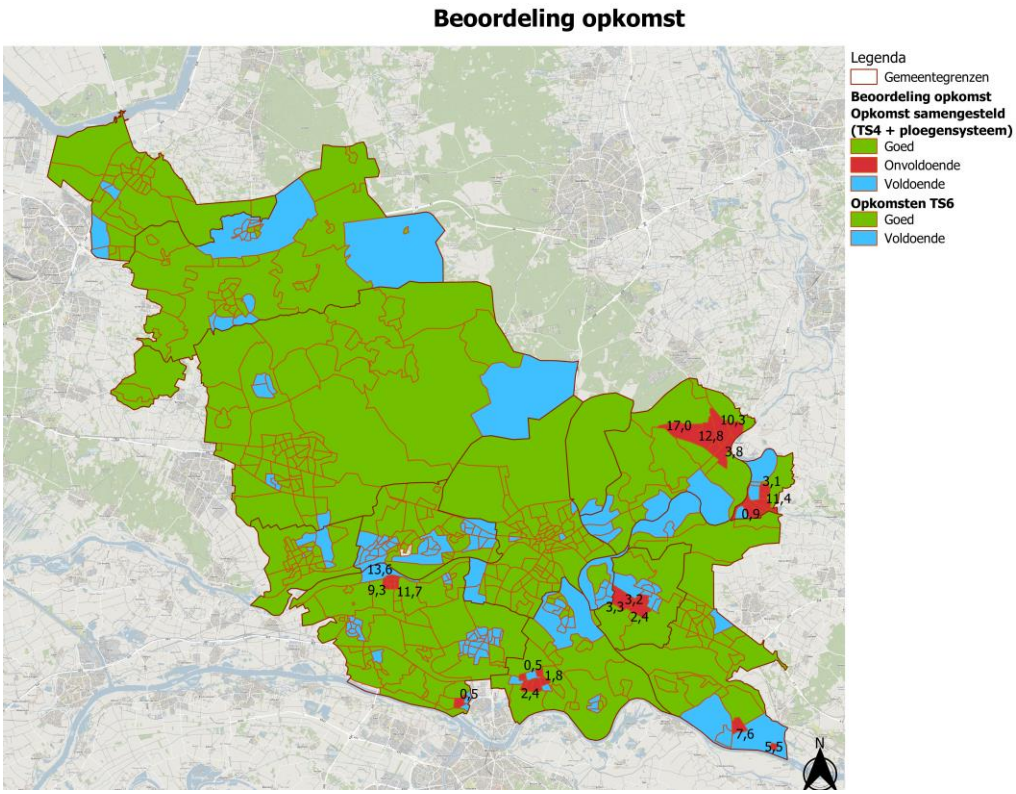

Figuur 12 Dekkingsbeeld met samengestelde vrijwillige eenheden (2x TS4) en TS6 voor beroepsposten en de vrijwillige posten met meer-ploegen (Nijkerk, Barneveld, Wageningen en Zevenaar). De getallen geven de overschrijding van de maximale opkomsttijd voor de categorie van die CBS-buurt in procenten, dus max 17%.

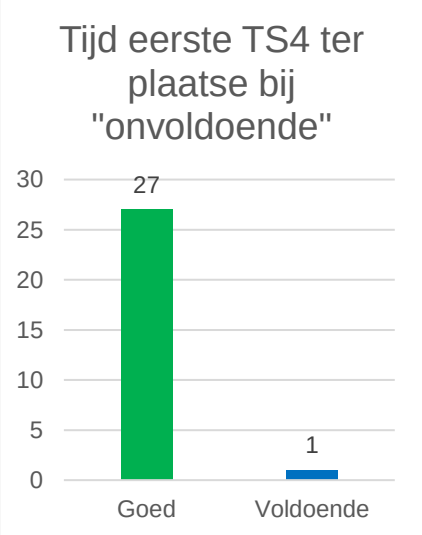

Figuur 13 Opkomst 1e TS samengestelde eenheid bij “onvoldoende” dekkingsscore

Een aantal buurten scoort nu onvoldoende. Dit zijn vanuit het verleden bekende knelpunten, waarbij de beschikbare infrastructuur de bottleneck vormt om tijdig ter plaatse te komen met een eerste (samengestelde) bluseenheid. Dan wel betreft het losse gebouwen ver in landelijk of natuurgebied. De maximale overschrijding van opkomsttijd is in één buurt ca 17 %.

Omdat we in alle buurten met score “onvoldoende” te maken hebben met een samengestelde eenheid (dus 2 x TS4), geldt voor de bepaling van de dekking, de tijd dat de tweede TS4 ter plaatse is. In de praktijk kan ook de eerst aankomende TS4 al starten met een verkenning, het treffen van voorbereidingen en zelfs (beperkte) hulpverlening. Om dit mee te kunnen wegen hebben we ook berekend hoe snel de eerste eenheid van de samengestelde eenheid ter plaatse is. Die blijkt altijd binnen de bandbreedte van de categorie ter plaatse te kunnen zijn, zelfs vrijwel altijd binnen de referentie.

Tegenslag situatie: Beroepsposten TS6, alle vrijwillige posten TS4

Omdat niet uit te sluiten is dat vrijwillige posten altijd een TS6 kunnen leveren, geeft de tegenslag situatie een beeld van de dekking als alle vrijwillige posten voor de dekking een samengestelde eenheid nodig hebben (2 x TS4).

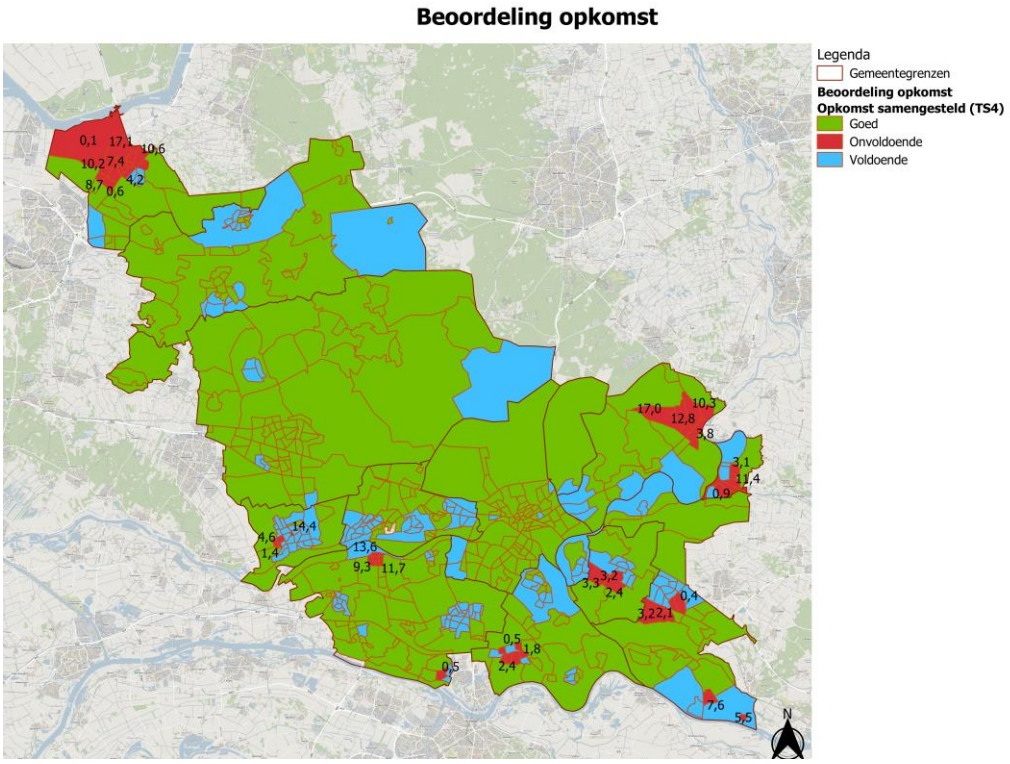

Figuur 14 dekking met samengestelde vrijwillige eenheden (2x TS4) en TS6 voor beroepsposten, de getallen geven de overschrijding van de maximale opkomsttijd voor de categorie van die CBS-buurt in procenten, dus max 17,1%.

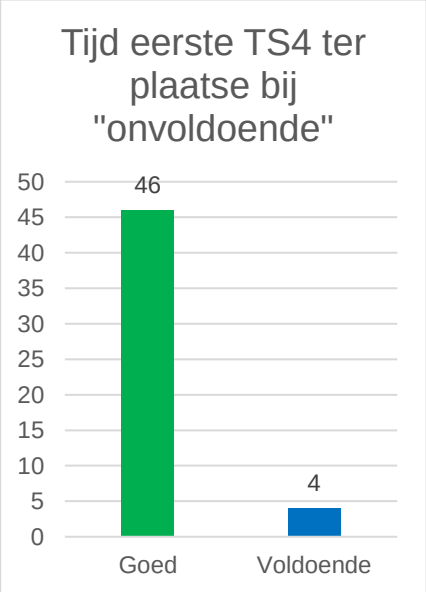

Figuur 15 Opkomstscore 1e TS uit een samengestelde eenheid bij “onvoldoende”.

Ook hier scoort een aantal buurten nu onvoldoende en ook hier zijn dit vanuit het verleden bekende knelpunten, dan wel betreft het losse gebouwen ver in landelijk of natuurgebied. Ook in deze situatie blijkt de eerste eenheid altijd binnen de bandbreedte van de categorie ter plaatse te kunnen zijn, ook hier vrijwel altijd binnen de referentie (92% score “goed”).

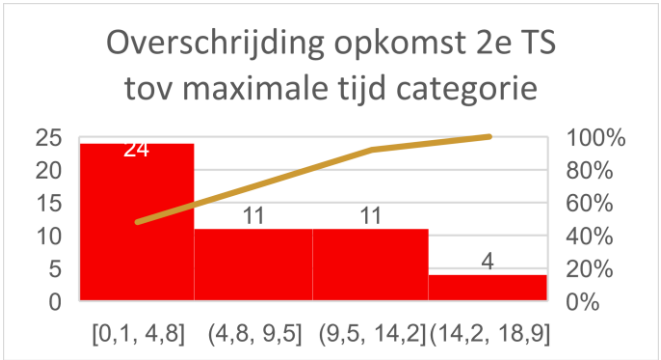

Figuur 16 Overschrijding van de tweede eenheid bij "onvoldoende". In 65% van de gevallen is deze overschrijding maximaal 10%.

Nota bene: 95% van alle gebouwen in Gelderland-Midden wordt binnen 15 minuten bereikt met 3 blusvoertuigen).

Ongeacht de opkomsttijd van de brandweer is het van het grootste belang dat bewoners tijdig gealarmeerd worden als er brand uitbreekt in hun woning, vooral ‘s nachts. Met name de rook die bij een brand vrijkomt is dermate snel dodelijk, dat bewoners zichzelf in veiligheid moeten kunnen brengen. Het hebben van goedwerkende rookmelders is hierbij letterlijk van levensbelang. We zetten in op het vergroten van de bewustwording hiervan in bovengenoemde gebieden en in de rest van de regio. De wettelijke verplichting op het hebben van rookmelders (per 1 juli 2022) helpt hierbij.

4.2 Beoordeling capaciteit

Voor de beoordeling van capaciteit wordt gekeken naar slagkracht en grootschalig optreden. Voor de beoordeling van slagkracht is geen landelijk beoordelingskader beschikbaar. Er wordt daarom een beschrijvende beoordeling gegeven. Voor grootschalig optreden is wel een beoordelingskader in de handreiking opgenomen. De beoordeling is daarop gebaseerd.

Beoordeling slagkracht

In Gelderland-Midden zijn er in de meeste CBS-buurten binnen 15 minuten drie tankautospuiten beschikbaar. In de (binnen) steden vaak nog eerder. Daar zullen ze ook het snelst nodig zijn. Met een snelle inzet van meerdere voertuigen kan immers voorkomen worden dat de brand zich uitbreidt. In de buitengebieden zal dit minder snel gebeuren. De verdeling van de slagkracht over de regio is daarmee passend bij de risico’s Zie ook figuur 17 en figuur 18.

Opkomst derde tankautospuit

De slagkracht kan daarnaast ook nog bekeken worden aan de hand van de tijd die nodig is om drie gelijktijdig gealarmeerde eenheden op elke locatie in de regio beschikbaar te hebben.
Deze opzet is voorgeschreven in de landelijke handreiking. De onderstaande kaart geeft daarmee een visuele indruk , waarbij de uitruktijd van de derde eenheid dan maatgevend is voor de kleurcodering. De kleurintensiteit geeft de opkomsttijd in minuten weer, hoe lichter de kleur hoe korter de opkomsttijd is. Overigens is dit een vrij theoretische berekening, in de praktijk komt het nauwelijks voor dat er drie eenheden tegelijkertijd gealarmeerd worden. Vaak wordt gestart met het alarmeren van een eerste eenheid en op basis van de melding(en) daarna pas verder door-gealarmeerd als de melding(en) of nader berichten van de eerste eenheid daar aanleiding toe geven.

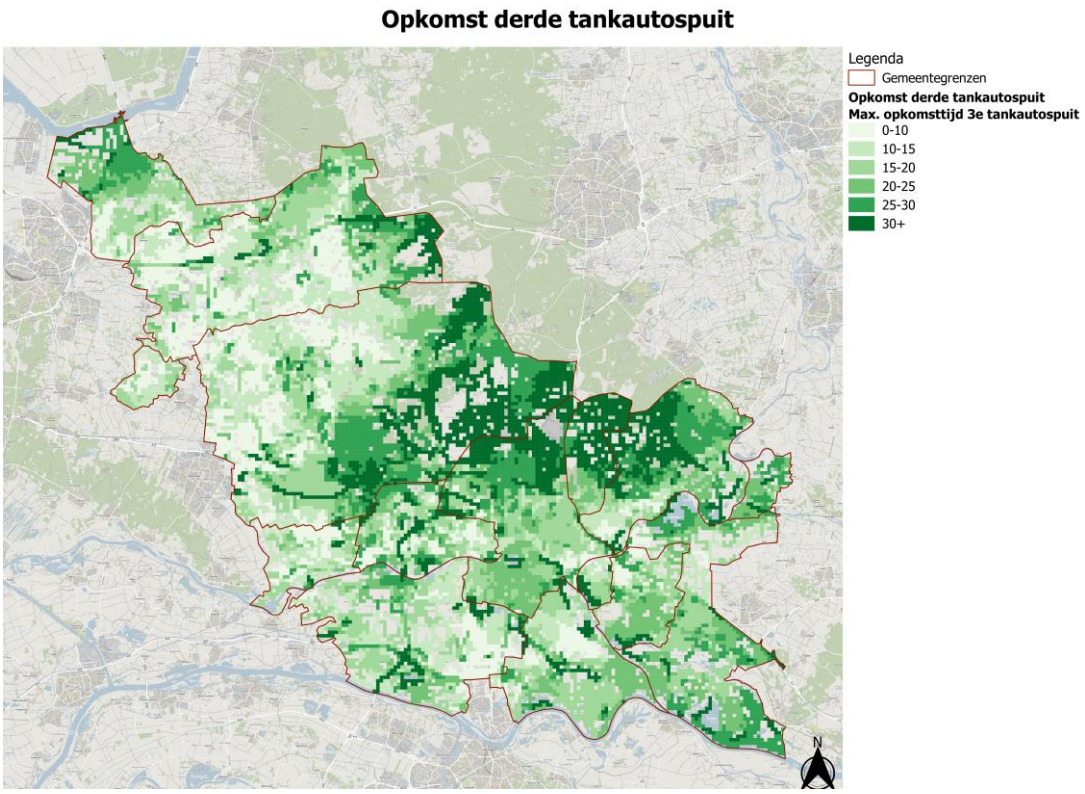

Figuur 19 Opkomsttijd van de derde TS6, hoe lichter hoe sneller een derde TS ter plaatse is.

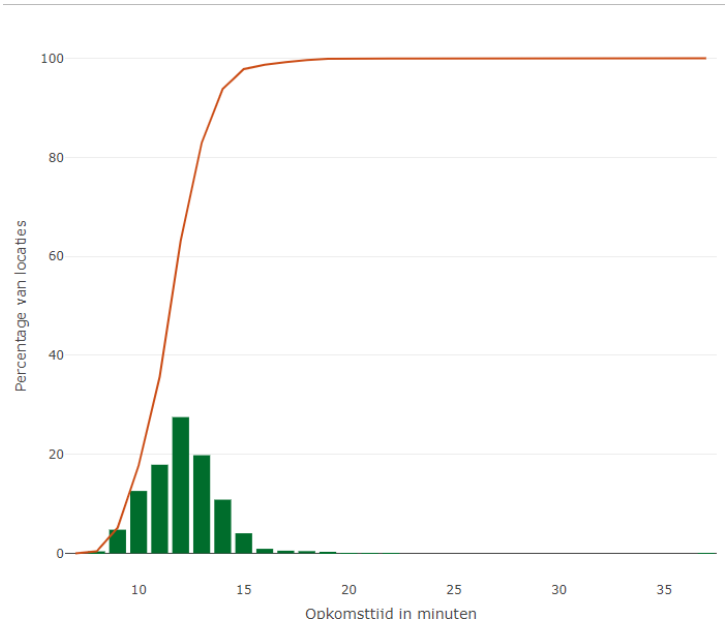

Figuur 20 S-curve opkomsttijd derde TS6.In ruim 95% van de locaties is een derde TS binnen 15 minuten ter plaatse.

4.3 Beoordeling paraatheid

Paraatheid bestaat uit beschikbaarheid, gelijktijdigheid en restdekking. Hiervoor zijn in de handreiking geen beoordelingskaders opgenomen. Er wordt daarom een beschrijvende beoordeling gegeven.

Beschikbaarheid

De beschikbaarheid van posten is grotendeels op orde. Op een aantal posten worden knelpunten op dit vlak ervaren of worden deze voorzien voor de nabije toekomst. Verschillende technische hulpmiddelen dragen eraan bij dat er beter inzicht ontstaat in de beschikbaarheid van functionarissen voor de bezetting van de voertuigen. Daar waar knelpunten dreigen te ontstaan, kan snel worden ingegrepen. Dit betekent niet dat er altijd 100% beschikbaarheid is. Er wordt immers, op de drie 24-uurs kazernes na, in de hele regio gewerkt met het vrije instroomprofiel.

Gelijktijdigheid

Het komt in Gelderland-Midden bij de vrijwillige posten weinig voor dat er gelijktijdige incidenten zijn, waarvoor het nodig is om een buurpost te alarmeren. Dit onderbouwd de huidige keuze dat we voor vrijwillige posten geen rekening houden met gelijktijdigheid. Voor de beroepsposten geldt een herbezettingsregeling die in werking treed na 1 uur inzet.

Restdekking

Met name bij grootschalige inzetten is het van belang restdekking te organiseren. Dit doen we door het herbezetten van beroepsposten. En indien nodig, door ook een verdeling te maken met het herbezetten van vrijwillige posten vanuit andere vrijwillige posten (verplaatsing voertuigen en personeel). Daarmee wordt, ook tijdens een grootschalig incident, snelle inzet bij overige alarmeringen zoveel mogelijk gegarandeerd. Dit is ook een belangrijke onderbouwing voor het behouden van ons fijnmazig netwerk van vrijwillige posten.
Ter illustratie de impact op de dekking bij een grootschalige inzet bij een natuurbrand op de Hoge Veluwe, inclusief de interregionale ondersteuning vanuit VNOG.

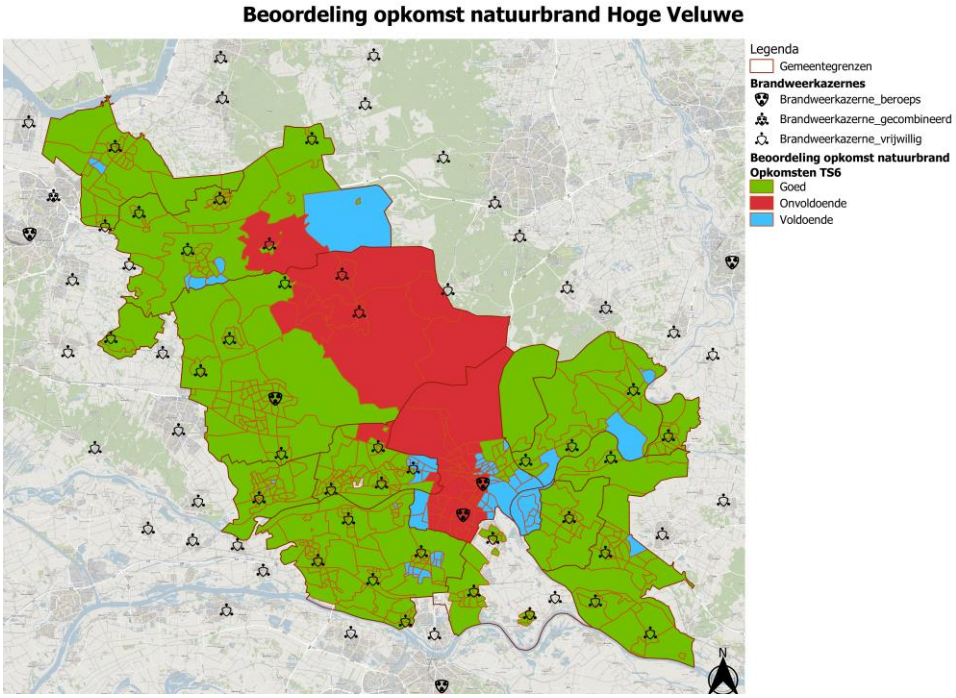

Figuur 21 Dekkingsbeeld tijdens het eerste uur bij een grote natuurbrand op de Hoge Veluwe.

4.4 Beoordeling aandachtsobjecten

Aandachtobjecten zijn objecten die zijn ingedeeld als categorie 1, maar zich bevinden in een CBS-buurt van categorie 2 of 3 en waarbij de opkomsttijd langer is dan 10 minuten (bovengrens categorie 1). Het betreft objecten met een bouwjaar van voor 1900 en/of gezondheidszorgfunctie, portiekflats en woongebouwen met een verblijfsgebied boven 20 meter.

Gebouwen met een gezondheidzorgfunctie

De aandachtobjecten met een gezondheidszorgfunctie worden in het regulier werkproces van de afdeling Risicobeheersing beoordeeld. Met de eigenaar/gebruiker worden nadere afspraken gemaakt over het verbeteren van de brandveiligheid, gegeven het feit dat de brandweer op die locatie niet binnen de norm aanwezig kan zijn. Met deze gezamenlijke inzet van brandweer en eigenaar/gebruiker wordt de brandveiligheid in voldoende mate geborgd. In onze regio betreft dat de objecten aan de Koningsweg in Arnhem van Siza 's Kooningsjaght, objecten aan de Apeldoornseweg in Ede van 's Heeren Loo (Hartenberg) en een object aan de Bronbeeklaan in Arnhem.

Portiekwoningen

Op basis van de opkomsttijden en het aanwezige brandveiligheidsniveau kunnen we de woningen onderverdelen in twee risicotypes. Portiekwoningen met een hoogste vloer tot en met 6 meter en portiekwoningen tot 13 meter. In het Onderzoeksrapport Brandveiligheid Portiekwoningen wordt aangegeven dat deze laatste variant te lastig is voor mensen om zelfstandig te kunnen vluchten. Dit moet meegenomen worden in de advisering op deze bouwwerken, al is het juridisch gezien niet mogelijk om zo maar deze vorm van portieken te weigeren. Bij portieksituaties met woonfunctie boven de 6 meter en tot 13 meter is bij een ontwikkelde brand een redvoertuig essentieel om een redding te kunnen uitvoeren. Brandweer Gelderland-Midden beschikt over 9 redvoertuigen.

Woongebouw met een verblijfsvloer boven de 20 meter

Deze woongebouwen kenmerken zicht vooral door inpandige gangen, grote parkeergarages en voorzieningen ten behoeve voor de interventie van de brandweer zoals: brandweerlift en droge blusleidingen . Tot 70 meter vloerhoogte zijn er geen extra eisen gesteld en mag ook brandbare isolatie gebruikt of toegepast worden.

In de bestaande woongebouwen zijn rookmelders inmiddels verplicht en maar toegangsdeuren niet zelfsluitend uitgevoerd. De woongebouwen worden niet gecontroleerd in ons uitvoeringsplan en daarmee is niet duidelijk of voorzieningen betrouwbaar en of onderhouden zijn of worden. Defecten worden niet gemeld en vaak is er geen sprake extra bescherming bij bouwwerken rooksluizen voor trappenhuizen bij bouwwerken voor 2003. De kans op langdurige opvang van bewoners en de plaatselijke maatschappelijke ontwrichting is groot. Daarnaast durven niet alle bewoners meer terug te keren na een brand in een bouwwerk.

"Als je in een flatgebouw woont met 100 appartementen word je gemiddeld één keer per 25 jaar met een serieuze brand in een van de appartementen geconfronteerd. Als je je hele leven in zo'n gebouw woont gaat dat bij een gemiddelde levensverwachting van 82 jaar dus gemiddeld meer dan 3 keer gebeuren. Die kans lijkt gelet op recente statistieken te groeien, onder andere door de aanwezigheid van de vele opladers en accu's. Bij brand is het de bedoeling dat deze zich beperkt tot één appartement (brand in een gebouw) en dat de brandweer in staat wordt gesteld om branduitbreiding naar buurappartementen (gebouw in brand) te voorkomen. Overigens hebben de buren rondom en de aangrenzende gangen, portalen, trappenhuizen, vrijwel altijd te maken met ernstige rookontwikkeling, worden ze geëvacueerd en beleven ze serieuze angstmomenten. Zeker voor minder mobiele senioren is dat ook buiten het in brand staande appartement, een aanmerkelijk risico." Bron: Jos Lichtenberg Em. Hoogleraar TU Eindhoven.

4.5 Beoordeling werkdruk op basis van alarmeringsfrequentie

Door de inrichting van de beroepsorganisatie met een 4-ploegensysteem en ook voor de vrijwillige posten met veel alarmeringen een meer-ploegensysteem aan te houden, is de werkdruk in onze regio aanvaardbaar.

4.6 Totaalbeoordeling Gelderland-Midden

Het algemene dekkingsbeeld van brandweer Gelderland-Midden is goed. In de situatie waarin we uitgaan dat alle posten een TS6 kunnen leveren, is er geen buurt met een opkomstoverschrijding. Omdat we gehouden zijn met vrijwilligers te werken met het vrije instroom-profiel, kunnen we deze dekking echter niet 100% van de tijd garanderen.
Gaan we uit van een meer reële situatie waarin er vanuit de vrijwillige posten wordt gewerkt met samengestelde eenheden (2 x TS4) zien we wel enkele buurten waar de dekking onvoldoende is. Dit zijn allemaal buurten waar een samengestelde eenheid ter plaatse moet komen, dus waarbij de opkomsttijd van de 2^{e} eenheid bepalend is. Nadere beschouwing leert dat de eerste eenheid altijd binnen de normtijd ter plaatse is en er dus dan ook al (beperkt) hulp kan worden verleend.
Daarnaast toont een reëel scenario van een grote natuurbrand of een brand in de binnenstad van Arnhem aan dat de fijnmazige verdeling van brandweerposten er dan voor zorgt dat de aflossing en restdekking kan worden georganiseerd.

5. Overige specialismen (Ondersteuningseenheden)

Het hoofdstuk beschrijft de visie op specialistische taken en daarmee de ambitie van Brandweer Gelderland-Midden. Onder specialistische taken verstaan wij alle taken die de repressieve organisatie uitvoert die niet vallen onder de basisbrandweerzorg, zoals die beschreven is in het Besluit veiligheidsregio's, en die extra inzet van materieel, personeel, opleiden of oefenen vragen.

Gelijktijdigheid wordt omschreven als het zich voordoen van meerdere incidenten op eenzelfde tijdstip binnen het verzorgingsgebied. Dit kan op postniveau plaatsvinden, bijvoorbeeld twee binnenbranden tegelijkertijd binnen het verzorgingsgebied van een post. Bij de uitvoering van een specialistische taak kan dit ook optreden, bijvoorbeeld de inzet van het grootwatertransport elders in de regio en een binnenbrand in het verzorgingsgebied van de post die ook het grootwatertransport moet leveren. Uitgangspunt is dat er bij de totstandkoming van de personeel- en materieelsterkte voor specialistische taken, geen rekening gehouden wordt met gelijktijdigheid. Bij het optreden van gelijktijdigheid van incidenten zal aan de hand van de Kazerne Volgorde Tabel (KVT) een andere eenheid gealarmeerd worden. Gelijktijdigheid van incidenten kan in bepaalde gevallen echter wel zorgen voor een bepaald afbreukrisico. Wat dit afbreukrisico is, is niet exact aan te geven. In grote lijnen kan gesteld worden dat er bij gelijktijdigheid een kans is op meer materiële schade en slachtoffers. Bij het voorstel om geen rekening te houden met gelijktijdigheid zijn ervaringen uit het verleden meegewogen evenals de structurele investeringen die nodig zijn om dit afbreukrisico af te dekken.

5.1 Natuurbranden

Natuurbrand is een van de grootste risico's in Gelderland-Midden. Doel van natuurbrandbestrijding is om binnen acceptabele tijd met vier eenheden een inzet te plegen om de brand beheersbaar te houden en daarna zo snel mogelijk te blussen. Hiervoor hebben we met de buurregio VNOG inhoudelijke afspraken gemaakt en inmiddels hebben we met de 5 regio's binnen het meldkamergebied Oost Nederland 1 Operationeel Plan Natuurbrandbestrijding (OPN).

Voor de bestrijding van natuurbranden is een aantal posten voorzien van combi-voertuigen, geschikt voor zowel de bestrijding van woningbranden, ongevallen als natuurbandbestrijding, in plaats van een natuurbrandbestrijdingsvoertuig én een TS. Weliswaar is een combivoertuig iets duurder in aanschaf en exploitatie maar uiteraard als combi goedkoper dan twee aparte eenheden. Het huidige potentieel aan natuurbrand/combivoertuigen staat in posten in of aan de rand van het natuurgebied. Met het huidige aantal is in de meeste gevallen binnen acceptabele tijd een eerste inzet (met 4 eenheden tegelijk!) te plegen met als doel een eenmaal ontstane brand beheersbaar te houden en met het overige potentieel vanuit Gelderland-Midden en omliggende regio's te blussen. In het merendeel van de incidenten blijkt het huidige potentieel voldoende. Soms zijn de omstandigheden echter zo dat ook bijstand vanuit de rest van het land noodzakelijk is om de brand te blussen.

Met de repressieve ervaringen tussen 2021 en nu, het opnieuw beoordelen van onze risico's op natuurbrand en de veranderingen in het klimaat is nogmaals kritisch gekeken naar het aantal combivoertuigen. De bestaande terreinvaardige stadsvoertuigen worden tot 2030 daarom vervangen worden door combi-voertuigen. Hiermee groeit het totale aantal regionale combi-voertuigen van 16 naar 27 stuks zodat we naast het afdekken van ons regionale risico ook beter in staat zijn interregionaal bijstand te leveren met voldoende slagkracht.

In de gewenste situatie blijft het aantal combi-voertuigen van 27 stuks binnen de regio in ieder geval behouden. Vermindering van het aantal combivoertuigen is ongewenst omdat dit de slagkracht ernstig vermindert. Door vermindering van het aantal combivoertuigen worden de opkomsttijden hoger waardoor de brand zich meer kan ontwikkelen en dus meer potentieel vergt. Vermindering van aantal combivoertuigen levert bovendien weinig efficiëntiewinst op omdat in de post altijd een bijna even dure tankautospuit voor de basisbrandweertaken moet blijven staan.

5.2 Redvoertuigen

Vigerende wet- en regelgeving bepaalt dat iedere regio (lees: verzorgingsgebied) ondersteunende eenheden voor het redden en blussen op hoogte dient te hebben. En dat hiervoor een RV beschikbaar dient te zijn. De opkomsttijd voor een RV is niet opgenomen in de wet, tenzij bestuurlijk wordt vastgesteld voor welke objecten de inzet van een RV altijd noodzakelijk is. Daarom wordt in deze notitie niet gesproken over een noodzakelijk geachte opkomsttijd maar een gewenste opkomst. Brandweer Gelderland-Midden hanteert een gewenste opkomst van 15 minuten voor een redvoertuig. Om de gewenste opkomsttijd te behalen zijn in de regio 9 redvoertuigen aanwezig. Op basis van het monodisciplinaire risicoprofiel van de brandweer is de spreiding bepaald.
Een RV is bij wet belast met:

- het redden van mensen en dieren op hoogte;
- het ondersteunen van basisbrandweereenheden bij het blussen op hoogte;
- het verlenen van hulp op hoogte.

Onder de laatste wettelijk taak verstaan wij ook taken in het kader van dienstverlening zoals assistentie ambulance.
In de Landelijke Meldingsclassificaties (LMC's) wordt voor het alarmeren van de RV uitgegaan van dezelfde criteria. Bij deze meldingsclassificatie is van te voren bepaald welke voertuigen worden gealarmeerd bij een bepaald type incident.

Onderbouwing 15 minuten gewenste opkomsttijd redvoertuig

Onze praktijkervaring leert dat het redvoertuig ondanks de bouwkundige voorzieningen incidenteel voor redding wordt ingezet. Een persoon wordt van het balkon of dak gehaald waar hij/zij zichzelf in veiligheid heeft gebracht. Dit is een redding van een persoon buiten het compartiment waar de brand woedt. In theorie spreken we dan van het verplaatsen van iemand van een veilig gebied naar een nog veiliger gebied.
Hierbij gaan we ook uit van bouwregelgeving die hanteert dat iedereen zichzelf in veiligheid moet kunnen brengen en gaan we uit van een inzet op 'redding' buiten het eerste compartiment. Dit kan zijn in het aangrenzende compartiment maar bijvoorbeeld ook op het balkon of op het dak.
Dit houdt in dat de brandweer met haar redvoertuig inzet op redding van één of meerdere personen uit het nog niet brandende compartiment. Als het redvoertuig na 15 minuten na melding van brand ter plaatse is, heeft het nog 10 minuten om deze redding uit te voeren. Daarna is de kans groot dat de brand zich uitbreidt naar het derde compartiment. Zie ook figuur 22. We gaan hier uit van gelijktijdige alarmering van een 1^{e} TS en RV omdat dit aan de orde is voor melding van brand in bestaande bouw.
Op basis van deze uitgangspunten komen we tot een gewenste opkomst van 15 minuten.

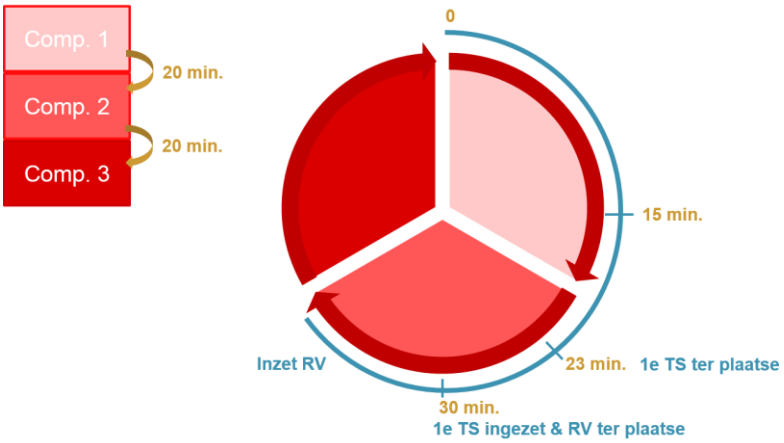

Figuur 23 Opkomst redvoertuig

Inzet als blusplatform

Voor branden in de binnenstad en grote industriële branden is de inzet van een redvoertuig als blusplatform. Het gaat hierbij om het voorkomen van uitbreiding naar een ander brandcompartiment of het mogelijk maken van nablussen. Hierbij is het geen uitzondering dat inzet van meerdere redvoertuigen als blusplatform noodzakelijk is. Een opkomst van 15 minuten voor het eerste voertuig en 30 minuten voor de tweede is hierbij acceptabel. Hetzelfde geldt voor het werken en hulpverlening op hoogte zoals assistentie van de ambulancedienst.

5.3 Hulpverleningsvoertuigen (grootschalige hulpverlening)

Bestuur heeft op 1 december 2021 ingestemd met de “Visie specialistische hulpverlening Gelderland-Midden, juli 2021”. De implementatie van de nieuwe situatie is voorzien per 1-1-2025

Regionale hulpverlening

Alle brandweerposten beschikken over een basiseenheid met hulpverlening en dat de maximale opkomsttijd van een basiseenheid bij hulpverlening 15 minuten bedraagt.
Voor de complexe hulpverlening hanteert de Brandweer Gelderland-Midden een gewenste opkomsttijd van 30 minuten van hulpverleningsvoertuig en specialistisch team. In de regionale visie hulpverlening wordt er vanuit gegaan dat die wegen waar een zwaar en complex ongeval te verwachten is, binnen 20 minuten bereikt kunnen worden ter ondersteuning van de lokale eenheid. Om de gewenste opkomsttijd te behalen zijn in de regio 3 steunpunten voor specialistische hulpverlening. Daarmee wordt een goede regionale dekking georganiseerd en voldoende garantie op beschikbaarheid van een specialistisch hulpverleningsteam.
Voor de benodigde rampenterreinverlichting is materieel beschikbaar. Voor de rampenterreinverlichting geldt geen opkomststijd.

Landelijke ondersteuning

Specialisme Technische Hulpverlening (STH) zorgt voor de specialisatie van de basisbrandweer-zorgtaak technische hulpverlening. Incidenten op dit gebied worden vanuit de basisbrandweerzorg uitgevoerd en opgeschaald. In die gevallen waar kennis, technieken/of materialen in de basisbrandweerzorg onvoldoende of niet beschikbaar zijn, wordt een STH-team ingezet. De STH -teams beschikken over speciale zoekapparatuur om slachtoffers te lokaliseren onder het puin. Ze hebben gereedschap en materieel om de bouwconstructie te stabiliseren en een redweg te creëren. Wanneer de STH-teams ondersteuning nodig hebben vanwege de complexiteit of de grootte van een incident, dan kunnen ze de hulp in roepen van USAR of de Duitse collega’s van de Bundesanstalt Technisches Hilfswerk (THW). Het STH-team rukt binnen 30 minuten uit en is binnen 90 minuten ter plaatse.

5.4 (Grootschalig) Watertransport

Bij grote incidenten (gebouw en natuurbrand) is vaak een grote behoefte aan bluswater. Wanneer de primaire bluswatervoorziening door middel van brandkranen onvoldoende is, wordt er gebruik gemaakt van specialistisch materieel in de vorm van waterwagens en grootschalig watertransportsysteem (haakarmvoertuigen met dompelpompunits en slangen).

De waterwagens zijn losse eenheden die strategisch in de regio verdeeld zijn. De waterwagens zijn geplaatst op basis van het risico natuurbrand en op plekken waar de primaire waterwinning ontoereikend is. Waterwagens zorgen voor een waterbuffer zodat er tijd is om de grootschalig watertransportsysteem op te bouwen. De waterwagens moeten de periode van 30 minuten opvangen.

De grootwatertransport treedt in pelotonsverband op om de basisbrandweereenheden te ondersteunen. Conform de landelijke visie grootschalig brandweeroptreden moet een eerste peloton binnen 30 minuten en een tweede peloton binnen 60 minuten inzetbaar zijn. Een peloton bestaat uit twee dompelpompunits met 1 km slang en 1 haakarmbak met 3 km slang. Momenteel kan brandweer Gelderland-Midden hieraan voldoen.

Naast de twee standaard pelotons, zijn in het kader van incidentbestrijding op de Betuweroute extra dompelpompaanhangers aanwezig binnen de regio. In het kader van maatgevende scenario's op de Betuweroute is een grote hoeveelheid water snel noodzakelijk.

De inzet van grootschalig watertransport wordt uitgevoerd vanuit de normale personele sterkte van de posten.

Voor extra ondersteuning met natuurbrand zijn aanvullende middelen beschikbaar om een logistiek water inname punt mogelijk te maken. Er is beschikking over een extra haakarmbak met 3 km slang die bij een grote natuurbrand gewenst is omdat dan water over zeer grote afstanden moet worden aangevoerd. Tevens beschikken de pelotons over specialistische pompen waarmee op grote diepte water kan worden gehaald. En ze schikken over buffertanks om voldoende watervoorraad ter beschikking te hebben.

Ontwikkelingen

Landelijk spelen er ontwikkelingen met betrekking tot de visie op een toekomstbestendig bluswatervoorziening voor de komende decennia. Vooral het gebruik van brandkranen van in de nabije toekomst minder mogelijk zijn. De aanwezigheid van brandkranen heeft invloed op de drinkwaterkwaliteit doordat er met grotere leidingdiameters moet worden gewerkt. Om de drinkwaterkwaliteit te garanderen is het noodzakelijk dat de waterleidingbedrijven overgaan op leidingen met een kleinere diameter. Voor de brandweer is het daarom noodzakelijk om onderzoek te doen naar alternatieve voor de brandkraan als primaire bluswatervoorziening. Dit heeft nu al geleid tot de aanschaf van een 5-tal waterwagens. Mogelijk moeten we in de toekomst het aantal waterwagens uitbreiden zodat bij een brand deze zo snel ter plaatse kunnen zijn, dat ze kunnen dienen als primaire bluswatervoorziening.

5.5 First Responder brandweer

Bij hartfalen is het van levensbelang dat binnen zes minuten opgetreden kan worden. Na die tijd treedt irreversibel letsel op. De ambulancedienst wordt sinds 2001 ondersteund op dit gebied door de brandweer, met een bijzonder positief resultaat. Dit komt met name doordat de brandweer vaak sneller ter plaatse kan zijn dan de ambulancedienst. In 2015 is door het AB vastgelegd dat FRB een basistaak vormt voor elke brandweerpost.

Binnen de brandweer Gelderland-Midden kennen we de FRB (First Responder Brandweer). De FRB rukt uit voor (vermoedelijk) hartfalen. De FRB-taak wordt door alle posten uitgevoerd. De posten hebben hier een apart voertuig (personenauto/bus) die ook voor andere taken ingezet kan worden.

5.6 Waterongevallenbestrijding

Het doel is om hulp te verlenen aan personen of dieren die te water zijn geraakt en niet op eigen kracht zichzelf in veiligheid kunnen brengen. De brandweer onderscheidt hierbij drie soorten reddingen:

- IJs- en grijpredding: maximaal 15 meter uit de kant bij 1.5 meter diepte, uitvoering door tankautospuit. Grijpreddingen maken deel uit van de basisbrandweerzorg.
- Oppervlakteredding: maximaal 200 meter uit de kant, uitvoering door een oppervlaktereddingsteam met specialistisch materieel en uitrusting.
- Duiken: maximaal 15 meter onder het wateroppervlak bij geringe stroming. Uitvoering door een duikteam.

Basis ijs- en grijpredding kan gedaan worden door de tankautospuit. De tankautospuiten zijn uitgerust met materiaal om een grijpredding te kunnen doen (waadpakken en lijnen).

Brandweer Gelderland-midden beschikt over 9 oppervlaktereddingsteams. De teams zijn verdeeld over de regio aan de hand van het risicoprofiel waterongevallen. Het risicoprofiel geeft aan dat er een concentratie van incidenten is op de grote waterwegen, de kleinere waterwegen met daarnaast een weg voor autoverkeer en op de recreatieplassen in het zuidoostelijk deel van Gelderland-Midden en in het noordelijk deel op de randmeren. Inrichting van het aantal oppervlaktereddingsteams is zodanig dat we met een verwachte opkomsttijd van 30 minuten hebben in waterrijke gebieden in combinatie met de stationering van de vaartuigen.

Op dit moment beschikt Brandweer Gelderland-Midden over één duikteam dat regionaal en interregionaal wordt ingezet. Voor redding door een duikteam is een opkomsttijd binnen de regio van 45 minuten gezien de grootte van het inzet gebied als realistisch vastgesteld. Weliswaar is de kans op een daadwerkelijke redding erg klein (vergelijk gewenste opkomst FRB bij hartfalen van 6 minuten) maar past deze opkomst van 45 minuten wel binnen de landelijke filosofie van het “gouden uur” waarbij in bijzondere omstandigheden (onderkoeling) een kleine kans is op daadwerkelijke redding. Ook al is de kans op een daadwerkelijke redding klein, de sociaal maatschappelijke factor dat er vanuit de brandweer met een duikteam hulp wordt verleend, is belangrijk voor familie en omstanders.
Sinds 2021 jaar hebben we een overeenkomst met de Brandweer Gelderland-Zuid dat wij voor een groot deel van hun regio de duiktaak waarnemen. Het andere deel van de regio Gelderland-Zuid neemt de Brandweer Brabant-Noord voor zijn rekening.

Ter ondersteuning van de oppervlaktereddingsteams en de duikers beschikt Gelderland-Midden over 7 brandweervaartuigen. Het gaat hier om kleinere vaartuigen die vooral gebruikt worden voor het redden van drenkelingen en het overzetten van bijvoorbeeld ambulancepersoneel naar een incident op de vaarwegen. De vaartuigen kunnen ook ingezet worden om ten tijde van hoog water in de uiterwaarden op te treden. Al onze vaartuigen voldoen aan de eisen die gesteld worden aan het optreden op de grote rivieren en mogen overal in onze regio worden ingezet.

Voor “search and rescue” (SAR) -taken op de vaarwegen op de rivieren is een opkomsttijd van 30 minuten conform het project ‘Waterrand” gewenst. Deze norm is gebaseerd op zelfredzaamheid (dragen redvesten) en de overlevingskansen van drenkelingen in deze 30 minuten. Uitgaande van rijtijd vanaf de posten en het te water laten van het vaartuig, samen 15 minuten en vaarsnelheid van 50 km/u is er een theoretische actieradius van 12,5 km. Om op basis van deze uitgangspunten te voldoen aan dekking van 30 minuten (te behalen in ongeveer 80%) zijn de vaartuigen binnen de regio verdeeld.

Grote incidenten

Voor de bestrijding van grote incidenten is voor het stroomgebied van de Waal en Rijn een blusboot gestationeerd in Nijmegen. Daarnaast zijn er afspraken over de inzet van de blusboot van Emmerich. Beide blusboten zijn uitgerust om branden te blussen of plassen met gevaarlijke stoffen af te dekken met schuim. Brandweer Gelderland-Midden levert een financiële bijdrage aan de blusboot van Nijmegen.

Nationale Reddingsvloot

Het Ministerie van Justitie en Veiligheid, het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV), de veiligheidsregio’s, Brandweer Nederland en Reddingsbrigade Nederland werken samen aan een slagvaardige Nationale Reddingsvloot. Brandweer Gelderland-Midden levert 3 vaartuigen voor de inzet van de Nationale Reddingsvloot. Samen met een boot van de reddingsbrigade vormen ze een eenheid van vier vaartuigen. De Nationale Reddingsvloot wordt als ‘first respons’ ingezet bij grote watercalamiteiten en overstromingen in Nederland.

5.7 Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen (IBGS)

Vanuit de Wet Veiligheidsregio’s is Brandweer Gelderland-Midden belast met het redden van mens/dier uit een met gevaarlijke stoffen besmet gebied, het bestrijden van de bron van het ongeval met gevaarlijke stoffen en het ontsmetten van hulpverleners en burgers. Daarnaast voert Brandweer Gelderland-Midden taken uit op het gebied van o.a.: waarschuwen bevolking, verkennen van gevaarlijke stoffen, ontsmetting.

Basisbrandweerzorg

Uit de inventarisatie van incidenten en risicobronnen in Gelderland-Midden blijkt dat bij de IBGS incidenten die zich buiten voor doen, bijvoorbeeld bij een bedrijf of bij een vervoersincident, de taken verkennen, redden en stabiliseren voor het grootste deel uitgevoerd kunnen worden door de basisbrandweerzorg. Basisbrandweerzorg IBGS is een basiseenheid (Tankautospuit) met bluspak eventueel aangevuld met een vuilwerkpak die onderstaande taken kan uitvoeren:

- snelle redding;
- verkenning voor eigen inzet en effecten op de omgeving;
- eenvoudige stabilisatie, zonder (langdurig) met de stof in aanraking te komen (dop er op/
- kraan dicht/ indammen) en/of sproeischerm;
- primaire ontsmetting van eigen personeel en een enkel slachtoffer uitvoeren.

Specialistische eenheden

De situatie voor IBGS incidenten die zich inpandig voordoen zoals bij opslagen met gevaarlijke stoffen of BRZO bedrijven is anders voor de taken verkennen en vooral voor betreft het redden. Ook voor de taak stabiliseren zal hier sprake zijn van aanvullend personeel, materialen en middelen. Deze IBGS incidenten vallen dan onder de standaard afwijkende of afwijkende incidenten en niet meer onder de standaard incidenten en de basisbrandweerzorg. Deze taken moeten dan uitgevoerd worden door teams die gebruik maken van chemicaliënpakken (voor verkenning en redding) of gaspakken (stabilisatie). Welk team nodig is, is afhankelijk van de betrokken stoffen en de specifieke situatie. Over de Betuweroute worden grote aantallen gevaarlijke stoffen vervoerd, ook zodanig gevaarlijk qua aard, dat daar het optreden van specialistische teams nodig zou kunnen zijn.

De specialistische IBGS-eenheid verricht taken om incidenten met gevaarlijke stoffen te stabiliseren. De specialistische IBGS-eenheid is niet gericht op redding. Daarnaast kunnen deze eenheden het incident zodanig stabiliseren zodat gespecialiseerde bedrijven/ partners opruimwerkzaamheden kunnen verrichten. Posten dichtbij de risico-objecten en de Betuweroute waar het realistisch is dat IBGS inzetten binnen gedaan moeten zijn de tankautospuiten aangevuld met 4 chemicaliënpakken. Daarnaast is een specialistische IBGS eenheid binnen 2 uur beschikbaar die kan optreden in gaspak.

Basis Ontsmettingseenheid (BOE)

Bij een beperkt aantal slachtoffers (< 10) kan de basis ontsmettingseenheid ingezet worden. Intussen kunnen slachtoffers door een tankautospuit met de aanwezige middelen ontsmet worden.
De basis ontsmettingseenheid kan tevens de ingezette brandweereenheden met persoonlijke beschermingsmiddelen zodanig ontsmetten dat hulpverleningspersoneel veilig uit het pak kan. Deze eenheid speelt op lokale schaal een rol in de arbeidshygiënische ontsmetting van eenheden.
De BOE heeft een gewenste opkomsttijd van 30 min naar plaats incident. Om de gewenste opkomsttijd te behalen zijn in de regio twee BOE-eenheden aanwezig.

Grootschalige Ontsmettingseenheid (GOE)

Bij grote aantallen slachtoffers dienen de landelijke grootschalige ontsmettingseenheden ingezet te worden. Zij kunnen ingezet worden om capaciteit te leveren voor de ontsmetting, ook kunnen ze ingezet worden om kennis en expertise te leveren.
De opkomsttijd van de GOE is maximaal 2 uur en heeft een capaciteit van 90 slachtoffers per uur. Intussen kunnen slachtoffers op een afgezonderde locatie worden ondergebracht.
De dichtbij zijnde GOE-eenheid is gestationeerd in VNOG.

Schuim-eenheid

De schuimeenheid verricht primair bij ongevallen met gevaarlijke stoffen de taak afdekken van een plas met schuim. Hiermee worden de effecten op de omgeving verminderd en is er tijd (meer dan een uur) om specialistische IBGS-eenheden (indien nodig) aan te laten rijden.
Schuimeenheden hebben een groter toepassingsgebied dan alleen IBGS. Dit blijkt uit de Visie Grootschalig Brandweeroptreden waarin het peloton specialistische blussing gedefinieerd is. Deze eenheid wordt onder andere ingezet bij industriële brandbestrijding.
Deze eenheid kan met behulp van Schuim vormend middel (SVM) een plas van 1500m^2 eenmalig afdekken. Voor deze klus is 1m^3 schuimvormend middel noodzakelijk. Het streven is om 60 minuten na alarmering de plas te hebben afgedekt. In totaal heeft de regio de beschikking over 9 schuimblusaanhangers en 1 schuimblushaakarmbak die gezamenlijk een plas van 1500m^2 kunnen afdekken of blussen.

De verkenningseenheden

Het doel van de verkenningseenheid is inzicht te krijgen in aard en omvang van het effectgebied c.q. bedreigde gebied. Opkomsttijden en aantallen van deze eenheden zijn gekoppeld aan het IBGS risicoprofiel van de regio en interregionale samenwerking is hierbij mogelijk. Om voldoende dekking 5 verkenningseenheden. De voertuigen van de verkenningseenheden worden ook ingezet voor andere benoemde specialistische taken zoals FRB.

5.8 Grof en Extreem Geweld (Terrorismegevolgbestrijding (TGB)

Brandweer Nederland onderscheidt op dit moment drie niveaus van voorbereiding op grof en extreem geweld. Naast Basis(brandweer)zorg kan gekozen worden voor Basis+ en Basis++.7
Brandweer Gelderland-Midden hanteert het voorbereidingsniveau Basis+. In het kader van Basis+ zijn een aantal maatregelen genomen:
Er is een aandachtskaart Terrorisme Gevolg Bestrijding (TGB) en/of Extreem Geweld beschikbaar. Deze aandachtskaart is afgestemd in Oost5. De aandachtskaart is te raadplegen in LiveOp onder de knop ‘procedures’ > ‘7 algemeen’ > ‘Terrorisme’.
Alle tankautospuiten en de twee FRB voertuigen (Arnhem en Ede) in de regio zijn voorzien van een traumakit.

5.9 Rietenkapbrandbestrijding

Binnen het verzorgingsgebied van brandweer Gelderland-Midden zijn gebouwen met een rieten kap, zoals boerderijen en villa’s. Een brand in een rieten dak is lastig te bestrijden omdat de brand alleen aan de buitenkant van het dak geblust kan worden, terwijl de brand van binnenuit gewoon doorgaat. Dit kan ertoe leiden dat een pand ernstig beschadigd raakt of zelfs helemaal verloren gaat. De doelstelling van dit specialisme is om een brand in een rieten kap effectiever te kunnen bestrijden.
Het bestrijden van brand in een rieten kap is een basistaak van de brandweer. De benodigde veiligheidsmiddelen om een dergelijke brand te kunnen bestrijden behoren echter niet tot de standaard uitrusting van een tankautospuit. Voor de uitvoering van deze taak is extra materiaal en uitrusting noodzakelijke. Het specialistisch materiaal bestaat uit rietdekkersstoeltjes, een valbeveiliging die te plaatsen is op en in het rieten dak en een aantal spuitlansen.
Om overal in de regio effectief bij een brand in een rieten kap op te treden moet dit specialisme binnen 30 minuten ter plaatse zijn. Om deze opkomst te realiseren is in het noordwestelijke en zuidoostelijk deel van onze regio een team aanwezig.

5.10 Veeredtakel

Bij het redden van vee uit putten, gierkelders en sloten kan door de basisbrandweereenheid de hulp ingeroepen worden voor specifieke kennis en materieel van drie posten. Een veeredtakel-team rukt uit met een MIB-voertuig. De MIB-voertuigen beschikken over een veeredtakel en andere benodigdheden voor het redden van vee.

5.11 Arbeidshygiëne

Arbeidshygiëne is een belangrijk thema binnen de brandweer. Uit onderzoek is gebleken dat brandweerlieden aan tal van giftige stoffen worden blootgesteld. Daarom proberen we de blootstelling aan deze stoffen tot een minimum te beperken. Dat betekent dat we voor, tijdens en na een brand schoon werken, ondanks het feit dat we vies kunnen worden.
Om dat doel te bereiken werken we in onze regio met rijdende magazijnen, de zogenaamde Arbeidshygiëne bussen. Deze komen ter plaatse om vervuilde bluskleding en ademlucht, standaard na een brand, of bij een ander incident op aanvraag van de bevelvoerder of (H)OvD, te komen wisselen.
Bij Brandweer Gelderland-Midden zijn 5 eenheden Arbeidshygiëne beschikbaar

5.12 Verzorgingsgroep

De verzorgingsgroep verzorgt het eten, drinken en sanitaire voorzieningen tijdens langdurige inzetten.

Voor de uitvoering van de taken zijn twee voertuigen aanwezig. Voor de eerste inzet wordt gebruik gemaakt van een verzorgingsbus. Het gaat hierbij om het verzorgen van koffie, frisdrank, koeken en dergelijke op een plaats incident. Voorlangdurige inzetten is er een verzorgingscontainer beschikbaar.

5.13 Betuweroute

De afspraken over de voorbereiding en afhandeling van incidenten, risicobeheersing en crisisbeheersing zijn vastgelegd in samenwerkingsafspraken tussen de Veiligheidsregios's, politie en Prorail. Aanvullend op het standaard beschikbare brandweer materieel zijn er specialiste 25 KV testers beschikbaar op een x aantal posten. Met de 25 KV testers kan specifiek voor de Betuweroute worden vastgesteld of er veilig opgetreden kan worden zonder spanning op de bovenleiding.

6. Conclusies en aanbevelingen

Dit plan is opgesteld aan de hand van de nieuwe landelijke systematiek Gebiedsgerichte Opkomsttijden. Het bundelt alle bestuurlijke besluiten en organisatorische wijzigingen sinds de vaststelling van het vorige dekkingsplan in 2015. Het biedt ook de mogelijkheid om het effect op de dekking van toekomstige beleids- en/of organisatie ontwikkelingen inzichtelijk te maken en te betrekken bij de besluitvorming. Het vormt daarmee een solide basis voor het beoordelen van de impact van toekomstige (voorgenomen) besluiten en wijzigingen in de organisatie op de regionale brandweerdekking.

6.1 Conclusies

De theoretische opkomsttijden naar de CBS-buurten zijn goed tot voldoende, waarmee wordt door Gelderland-Midden voldaan aan de kaders die worden gesteld in de landelijke handreiking. In Ede en Arnhem zijn 24-uurs beroepsposten, daardoor kan een korte opkomsttijd worden gerealiseerd. Omdat alle vrijwillige posten werken volgens het vrije instroomprofiel, kunnen daar geen 100% garanties worden gegeven dat een post bij een gegeven alarmering ook daadwerkelijk kan uitrukken. Door de fijnmazige verdeling van brandweerposten is het in voorkomende gevallen mogelijk, snel geautomatiseerd buurposten te alarmeren en blijft de dekking op peil. Die fijnmazige verdeling van is ook van grote meerwaarde bij het levensreddende specialisme First Responder brandweer, omdat door korte opkomsttijden snel met reanimeren van mensen met hartfalen kan worden gestart.

Bij grootschalige incidenten blijft de restdekking in gehele regio een aandachtspunt waar actief op gestuurd wordt.

De werkdruk is acceptabel. Voor vrijwillige posten met een hoge alarmeringsfrequentie wordt gewerkt met een ploegensysteem.

6.2 Aanbevelingen

Raster in plaats van buurtindeling

In de landelijke systematiek wordt het gebruik van de CBS-buurtindeling voorgeschreven. Deze indeling wijzigt echter regelmatig, waardoor het niet mogelijk is om de dekking eenduidig te vergelijken met eerdere jaren. Dit is op te lossen door het toepassen van een vast raster. Eventueel kunnen beide systemen naast elkaar bestaan: de CBS-indeling voor externe rapportage richting het land, de raster-indeling voor intern gebruik om de dekking meerjarig eenduidig te kunnen beoordelen.

Interval voor inzicht en analyse

De nieuwe systematiek biedt mogelijkheden om de dekkingsanalyse meer dynamisch te maken en kunnen consequenties c.q. risico's “real-time” gevisualiseerd worden van nieuw/voorgenomen beleid en/of maatschappelijke ontwikkelingen. Dit vraagt echter wel een investering en mensen en middelen.

Brandweer Gelderland-Midden
is onderdeel van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Brandweer Gelderland-Midden
Postbus 5364
6802 EJ ARNHEM
T 0800 8446 000
E brandweer@vggm.nl
I www.brandweergm.nl

BRANDWEER
Gelderland-Midden

Raadsbesluit

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Ontwerpbeleidsplan VGGM 2025-2026

De raad van de gemeente Rozendaal, gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 28 mei 2024

Besluit:

1. Kennis nemen van het ontwerpbeleidsplan VGGM en de onderliggende modules die nu in concept gereed zijn, te weten het 'Beleidsplan brandweer 2025-2026', 'Beleidsplan crisisbeheersing 2025-2026' en het 'Dekkingsplan brandweer'.
2. Een schriftelijke reactie aan het DB van de VGGM te zenden, waarin:
    a. positief en met waardering gereageerd wordt op het ontwerpbeleidsplan VGGM, de ontwerpbeleidsplannen brandweer en crisisbeheersing 2025-2026 en het ontwerpdekkingsplan brandweer;
    b. aangedrongen wordt op een budgettair neutrale verdere uitwerking van de plannen, binnen de huidige bijdrage.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Rozendaal op 18 juni 2024.

Klaas Schaap,
griffier

Ester Weststeijn,
burgemeester

Gemeente
ROZENDAAL

DB VGGM
Postbus 5364
6802 EJ Arnhem

Datum	: 27-6-2024	Behandeld door	: K. Schaap
Uw kenmerk	: 2024	Telefoon	: 026-3843661
Ons kenmerk	: 0624 KS	E-mail	: K.schaap@rozendaal.nl

Onderwerp: Reactiebrief Beleidsplan VGGM

Geacht bestuur,

Met uw brief van 9 april 2024 heeft u het conceptbeleidsplan VGGM 2025-2026 en de conceptbegroting 2025 voor consultatie aan onze gemeente aangeboden. Conform artikel 14 van de Wet veiligheidsregio's heb ik over het beleidsplan met onze gemeenteraad overlegd.

De gemeenteraad van Rozendaal heeft op 18 juni 2024 kennis genomen van het ontwerpbeleidsplan VGGM en de daarbij overgelegde modules.
De raad heeft positief en met waardering gereageerd op het ontwerpbeleidsplan VGGM, de ontwerpbeleidsplannen brandweer en crisisbeheersing 2025-2026 en het ontwerpdekkingsplan brandweer. Namens de raad wil ik er bij u op aandringen dat de verdere uitwerking van de plannen budgettair neutraal moet verlopen en niet tot verhogingen van de bijdrage mag leiden.

De zienswijze over de conceptbegroting 2025 wordt u separaat toegezonden.

Vriendelijke groet,

Ester Weststeijn
Burgemeester van Rozendaal

Raadsvoorstel

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Ombudsvoorziening en jaarverslag ombudscommissie 2023

Adviseur	: Pelgrum/Schaap	**Datum B&W**	: 28 mei 2024
Programma	: Bestuur en Ondersteuning	**Datum Raad**	: 18 juni 2024
Portefeuillehouder	: Weststeijn	**Openbaar**	: Ja

Aan de Raad

Aanleiding
Gemeenten zijn verplicht zich aan te sluiten bij de Nationale Ombudsman, dan wel een gemeentelijke Ombudsman of Ombudscommissie, een gezamenlijke Ombudsman of een gezamenlijke Ombudscommissie in te stellen voor het behandelen van verzoekschriften als genoemd in hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht, voor de behandeling van klachten. Ter vervulling van dit wettelijk voorschrift is de gemeente Rozendaal sinds 2006 aangesloten op de Ombudscommissie van de gemeente Rheden.

De gemeenteraad van Rheden heeft op 26 maart 2024 besloten om de Ombudscommissie Rheden op 1 januari 2025 te ontbinden en in plaats daarvan een gemeentelijke Ombudsman aan te stellen. Rheden heeft Rozendaal aangeboden aan te sluiten bij die gemeentelijke ombudsman.

Overigens ontvingen wij van de gemeente Rheden het jaarverslag van de ombudscommissie over 2023. Het verslag bevat 1 klacht van een inwoner van Rozendaal welke door de commissie naar de gemeente is terugverwezen voor interne behandeling. Die interne behandeling heeft er inmiddels toe geleid dat de klacht als afgehandeld kan worden beschouwd. Het jaarverslag is al bijlage bij dit voorstel gevoegd en zal aan de lijst van ingekomen stukken op onze website worden toegevoegd.

Gevraagde beslissing
1. Om in navolging van de gemeente Rheden het in behandeling nemen van klachten op te dragen aan een lokale ombudsman, onder voorwaarde dat de uitkomst van de onderhandelingen met die ombudsman niet te veel afwijkt van de in dit voorstel genoemde opzet.
2. Kennis te nemen van het jaarverslag van de ombudscommissie 2023.

Wat willen we bereiken?
Doelstelling is om het onafhankelijk klachtrecht voor de toekomst te borgen.

Argumenten
De aan te stellen lokale Ombudsman moet nog geworven worden.
Vooralsnog wordt gedacht aan de volgende constructie:

1. Een vast bedrag per jaar: € 3000,- (naar inwoneraantal te verdelen over de deelnemende gemeenten). Deze vaste vergoeding is bedoeld voor het opstellen van een jaarplan en jaarverslag en alle andere voorkomende werkzaamheden die verband houden met het uitoefenen van de functie.
2. Daarnaast ontvangt de gemeentelijke ombudsman een vergoeding per zaak, per behandeld verzoekschrift, signaal of uiting van ongenoegen:
   a. € 100,- (behandeling bedraagt minder dan 5 uur);
   b. € 200,- (behandeling bedraagt meer dan 5 uur maar minder dan 15 uur);
   c. € 400,- (behandeling bedraagt meer dan 15 uur).

Met het alternatief, aansluiting bij de Nationale Ombudsman, zijn geen kosten per casus gemoeid maar een vast bedrag per inwoner van € 0,26, dat jaarlijks op 1 juli met het prijsindexcijfer verhoogd wordt. Het gaat dan om een bedrag van ongeveer € 500,-- per jaar. Overigens zijn de meeste gemeenten in Nederland aangesloten bij de Nationale Ombudsman. Veelal worden de zaken daar schriftelijk afgedaan.

Als de te werven lokale ombudsman met de genoemde insteek akkoord gaat, zouden wij goedkoper uit zijn dan in het geval van het alternatief, aansluiting bij de nationale Ombudsman, als er zich in een jaar geen Rozendaalse casus aandient. Als dat wel het geval is hangt dat van het aantal cases en de omvang daarvan af.
Het aantal klachten dat in de periode tussen 2006 en 2023 over de gemeente Rozendaal bij de ombudscommissie van Rheden is ingediend, is overigens zeer gering. Het aantal klachten dat in de periode tussen 2006 en 2023 bij de ombudscommissie terecht is gekomen, is naar de ervaring van de ambtelijke organisatie op de vingers van één hand te tellen.
De kosten zullen in dat geval naar verwachting lager uitvallen dan de hier bovengenoemde € 500,-- per jaar voor het aansluiten bij de nationale ombudsman.

Gelet op het bovenstaande adviseren wij u het in behandeling nemen van klachten op te dragen aan een lokale ombudsman, onder voorwaarde dat de uitkomst van de onderhandelingen met die ombudsman niet te veel afwijkt van de hierboven benoemde opzet.

Mochten de onderhandelingen met een lokale ombudsman in de praktijk toch aanmerkelijk onvoordeliger uitvallen komen wij bij u terug voor een heroverweging.

Kanttekeningen
Voordat een klacht door een lokale of een ombudsman in behandeling wordt genomen moet indiener eerst intern een klacht hebben ingediend en deze zijn afgehandeld.

Gemeenten zijn verplicht om vóór 1 juli van dit jaar aan de nationale ombudsman te laten weten of ze voor een eigen Ombudsvoorziening blijft opteren dan wel voor aansluiting bij de Nationale Ombudsman kiezen. Als er voor 1 juli 2023 geen keuze bij de Nationale ombudsman kenbaar wordt gemaakt, wordt de gemeente, net als de meeste gemeenten in Nederland, van rechtswege aangesloten bij de Nationale ombudsman.

Participatie en communicatie

- Indien uw raad besluit tot instelling van een Gemeentelijke Ombudsman, zal dit besluit voor 1 juli a.s. bericht worden aan de Nationale Ombudsman.
- Brief aan de gemeente Rheden.
- Mededeling op de website.

Wat mag het kosten?

Een bedrag van € 300,-- per jaar te reserveren voor de kosten van het met Rheden aansluiten bij een lokale ombudsman, ten aanzien van welke kosten wij, naar gelang het zich aandienen van een casus, geld overhouden dan wel tekort zouden kunnen komen.
Een en ander te voldoen uit het daartoe voor 2025 met € 300,-- op te hogen budget voor Bestuur en Ondersteuning (Programma 0).

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum,
gemeentesecretaris

Ester Weststeijn,
burgemeester

Bijlage(n)
Concept-raadsbesluit
Jaarverslag Ombudscommissie 2023

Raadsbesluit

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Ombudsvoorziening

De raad van de gemeente Rozendaal, gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 28 mei 2024,

Besluit:

1. Het in behandeling nemen van klachten met ingang van 1 januari 2025 op te dragen aan een lokale ombudsman, op voorwaarde dat de uitkomst van de onderhandelingen met die ombudsman niet te veel afwijkt van de in het raadsvoorstel genoemde opzet.
2. Kennis te nemen van het jaarverslag van de ombudscommissie 2023.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Rozendaal 18 juni 2024.

Klaas Schaap,
griffier

Ester Weststeijn,
burgemeester

JAARVERSLAG

2023

Ombudscommissie Rheden

Inhoudsopgave

1. Voorwoord blz. 3
2. Samenstelling Ombudscommissie en rooster van aftreden blz. 4
3. Taken, bevoegdheden en werkwijze blz. 4
4. Overzicht van het aantal en soort contacten blz. 6
5. Gemeente Rheden blz. 7
6. Gemeente Doesburg blz. 8
7. Gemeente Rozendaal blz. 8
8. Cijfermatige gegevens aantal contacten over vijf jaren blz. 9
9. Communicatie blz. 9

Bijlagen:

- Nevenfuncties
- Behoorlijkheidsnormen

1. Voorwoord

Geachte leden van de raad,

Namens de Ombudscommissie Rheden bied ik u het jaarverslag 2023 aan. Bij deze commissie zijn de gemeenten Doesburg, Rheden en Rozendaal aangesloten. Met het jaarverslag legt de commissie verantwoording af over haar werkzaamheden.

De ombudsfunctie dient als instrument voor rechtsbescherming van de burger bij de bejegening door medewerkers werkzaam bij de lokale overheid. Voor de gemeenten dient de ombudsfunctie als mogelijkheid om te leren van opgedane ervaringen in de dienstverlening.

Een bejegeningsklacht wordt eerst door de gemeente zelf behandeld en afgehandeld. Als de klager zich niet kan vinden in de afhandeling van de klacht, kan hij/zij zich tot de Ombudscommissie wenden. In 2023 zijn er geen klachten behandeld door de Ombudscommissie.

Wij zijn blij met dit resultaat. Echter, roept het ook de vraag op om men de Ombudscommissie voldoende weet te vinden en of er juist wordt doorverwezen. Het juist toepassen van de klachtenprocedure én een zorgvuldige dossiervorming helpen zowel klagers als gemeente bij geschillen. Wij adviseren u daarom te blijven streven naar het zorgvuldig volgen van de klachtenprocedure en het positioneren en onder de aandacht brengen van de Ombudsfunctie.

De rol van de secretaris van de commissie is in dit proces van groot belang. Veel vragen worden al door de secretaris afgevangen en naar de juiste personen/instanties geleid. De continuïteit van de secretaris van de Ombudscommissie staat al een tijd onder druk. Dat geeft de commissie wel wat zorgen over haar bereikbaarheid, vindbaarheid en juiste doorverwijzing.

Wij moedigen de gemeenten Doesburg, Rheden en Rozendaal aan om samen met ons verbeteringen hierin door te voeren.
Met hernieuwde energie en toewijding kijken we uit naar het komende jaar. Wij zijn vastberaden om onze belangrijke rol in de rechtsbescherming van burgers te vervullen en de dienstverlening van de lokale overheid voortdurend te verbeteren.

Velp, 28 maart 2023

De Ombudscommissie gemeente Rheden,

Dhr. D.W van Ruitenbeek, voorzitter

2. Samenstelling Ombudscommissie en rooster van aftreden

De Ombudscommissie is samengesteld uit een voorzitter en drie leden.

De samenstelling van de Ombudscommissie was in 2023 als volgt:

- de heer D.W. van Ruitenbeek (voorzitter)
- mevrouw A. Huisman (lid en plv. voorzitter)
- mevrouw. L. Wajon (lid)
- de heer mr. M. Wasser (lid)
- het secretariaat is in 2023 ondergebracht bij het Team Intern Advies, afdeling Bedrijfsvoering

Artikel 81q, eerste lid van de Gemeentewet bepaalt dat de leden van de Ombudscommissie voor de duur van zes jaar worden benoemd. Dit waarborgt de onafhankelijkheid. De leden van de Ombudscommissie kunnen eenmaal worden herbenoemd. Om te voorkomen dat alle leden gelijktijdig aftredend zijn, stelt de Ombudscommissie ter zake een rooster van aftreden vast.

Het rooster van aftreden is als volgt:

1 mei 2025	de heer mr. M. Wasser
1 november 2025	de heer D.W. van Ruitenbeek
1 juni 2028	mevrouw A. Huisman
1 juli 2028	mevrouw L. Wajon

3. Taken, bevoegdheden en werkwijze

De werkwijze en bevoegdheden van de Ombudscommissie worden vanaf 1 januari 2006 bepaald door titel 9.2 van de Algemene wet bestuursrecht. De gemeenteraad heeft op 28 juni 2005 een verordening vastgesteld die op 1 januari 2006 in werking is getreden. De gemeenteraad van de gemeente Rheden is akkoord gegaan met de aansluiting van de gemeenten Doesburg en Rozendaal bij de Ombudscommissie, zodat het werkgebied en de bevoegdheid van de Ombudscommissie deze drie gemeenten omvat.

De Ombudscommissie heeft tot taak verzoekschriften over gedragingen van gemeentelijke bestuursorganen te onderzoeken en te beoordelen of het gemeentelijke bestuursorgaan zich behoorlijk gedroeg. Onder een gedraging wordt verstaan het handelen of nalaten te handelen van een gemeentelijk bestuursorgaan in een bepaalde aangelegenheid jegens een natuurlijk persoon of rechtspersoon. Een gedraging van een ambtenaar, bestuurder, het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad, verricht in de uitoefening van hun functie wordt aangemerkt als een gedraging van een gemeentelijk bestuursorgaan. Voor zover er sprake is van klachten die niet over de gemeente gaan is de Ombudscommissie niet bevoegd. De Ombudscommissie is een onafhankelijke commissie en is aan geen enkel gemeentelijk gezag ondergeschikt. De wet geeft hiervoor waarborgen.

In beginsel moet een klager eerst een klacht indienen bij het betrokken bestuursorgaan, om dit in de gelegenheid te stellen om daarop te reageren. Hierop zijn dan de regels over het intern klachtrecht uit titel 9.1 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Dit heet het kenbaarheidsvereiste.

Volgens de wet is de Ombudscommissie bevoegd om uit eigen beweging een onderzoek in te stellen naar de wijze waarop de ambtelijke organisatie of een bestuursorgaan zich heeft gedragen.

De Ombudscommissie verwijst verzoekers zo nodig door naar een rechterlijke instantie, een instelling voor maatschappelijke hulpverlening of andere daarvoor in aanmerking komende instanties. In het jaar 2023 heeft het secretariaat van de Ombudscommissie één telefonisch verzoek doorverwezen naar het bestuursorgaan voor behandeling op grond van het interne klachtrecht.

In het jaar 2023 heeft de Ombudscommissie eenmaal vergaderd.

De secretaris van de Ombudscommissie heeft telefonische gesprekken of mail correspondentie gevoerd met burgers die aangaven een verzoekschrift te willen indienen of die om bemiddeling vroegen. Dit is verder uitgewerkt in de hoofdstukken van de diverse gemeenten. Waar mogelijk probeert het secretariaat aan te geven tot wie of welke instantie men zich het beste kan wenden, als de Ombudscommissie niet aan zet is.

4. Overzicht van het aantal en soort contacten

Telefonische contacten:	**gemeente Rheden**	**gemeente Doesburg**	**gemeente Rozendaal**	**Totaal**
Niet bevoegd omdat klacht ging over beleid of wet- en regelgeving	1	-	-	1
Geadviseerd om schriftelijke klacht in te dienen bij gemeente	-	-	-	-
Geadviseerd om schriftelijke klacht in te dienen bij de Nationale Ombudsman	-	-	-	-
Schriftelijke contacten:				
volledig onderzoek	-	-	-	-
niet bevoegd of geen volledig onderzoek	2 welke zijn doorgestuurd voor interne klachtbehandeling door de gemeente	1 welke is doorgestuurd voor interne klachtbehandeling door de gemeente	1 welke is doorgestuurd voor interne klachtbehandeling door de gemeente	4
Totaal aantal contacten	3	1	1	5

5. Gemeente Rheden

In het jaar 2023 zijn er twee schriftelijke verzoekschriften en een telefonisch verzoek over de gemeente Rheden ontvangen.

Schriftelijke verzoekschriften

23-197
Er is een verzoekschrift ingediend over de handelswijze van de gemeente Rheden over parkeerproblematiek in de straat en bij de oprit en de woning. En een verzoek voor het instellen van een parkeerverbod in de straat en om toezicht te houden op het fout parkeren in de straat van verzoeker.

23-199
Er is een verzoekschrift ingediend over de handelwijze van de gemeente Rheden bij de afhandeling van een ingediende klacht over overlast van een afvalbak voor hondenontlasting, overlast van loslopende honden, overlast van verontreiniging door honden of paarden, en het moeilijk bereikbaar zijn van medewerkers van de gemeente Rheden.

Aan bovengenoemde 2 verzoekers is meegedeeld dat voordat een verzoekschrift ingediend kan worden bij de Ombudscommissie, het noodzakelijk is dat er eerst een klacht wordt ingediend bij het betreffende bestuursorgaan. De Ombudscommissie heeft deze verzoeken voor interne klachtbehandeling doorgestuurd naar de gemeente Rheden. Verzoekers zijn hiervan schriftelijk op de hoogte gesteld en aan hen is medegedeeld dat als zij het niet eens zijn met de wijze van klachtafhandeling, zij zich alsnog kunnen wenden tot de Ombudscommissie.

Telefonisch verzoek

Over het telefoongesprek kan het volgende worden vermeld:

23-195
De Ombudscommissie heeft per mail een verzoek ontvangen van een gemachtigde met het verzoek een cliënt te bellen. Uit het gesprek met cliënt werd duidelijk dat er een bezwaarschriftprocedure loopt wat is uitgesteld, omdat nader onderzoek nodig is. Cliënt/verzoekster voelt zich slecht behandeld door de gemeente in de primaire procedure. Er is uitgelegd dat de Ombudscommissie niet over inhoudelijke zaken gaat maar klachten onderzoekt over de wijze waarop de gemeente zich in een bepaalde aangelegenheid heeft gedragen. Daarbij is aangegeven dat de Ombudscommissie op dit moment niet bevoegd is om over een klacht te oordelen omdat er allereerst een klacht moet worden ingediend bij de gemeente (interne klachtenprocedure). Is men vervolgens ontevreden over de manier waarop de gemeente de klacht heeft afgehandeld, dan kan alsnog een klacht worden ingediend bij de Ombudscommissie Rheden. Deze informatie is gemaild naar de gemachtigde met de link van de website met informatie over de interne klachtenprocedure.

6. Gemeente Doesburg

Schriftelijke verzoekschriften

23-198
Er is een verzoekschrift ingediend over een naheffingsaanslag parkeerbelasting, het foutparkeren in de straat, de handelwijze van medewerkers van Handhaving en Toezicht van de gemeente Doesburg en de overlast van het parkeren van fietsers in de straat.

Aan bovengenoemde verzoeker is meegedeeld dat voordat een verzoekschrift ingediend kan worden bij de Ombudscommissie, het noodzakelijk is dat er eerst een klacht wordt ingediend bij het betreffende bestuursorgaan. De Ombudscommissie heeft dit verzoek voor interne klachtbehandeling doorgestuurd naar de gemeente Doesburg. Verzoeker is hiervan schriftelijk op de hoogte gesteld en aan hem is medegedeeld dat als hij het niet eens is met de wijze van klachtafhandeling, hij zich alsnog kan wenden tot de Ombudscommissie.

Telefonische verzoeken
In het jaar 2023 zijn er geen telefonische verzoeken over de gemeente Doesburg ontvangen.

7. Gemeente Rozendaal

Schriftelijke verzoekschriften

23-196
Er is een verzoekschrift ingediend over het plaatsen van een laadpaal voor het raam van de woning met daarbij het verzoek om de laadpaal te verplaatsen gelijk met het omvormen van een perkje tot twee parkeerplaatsen.

Aan bovengenoemde verzoeker is meegedeeld dat voordat een verzoekschrift ingediend kan worden bij de Ombudscommissie, het noodzakelijk is dat er eerst een klacht wordt ingediend bij het betreffende bestuursorgaan. De Ombudscommissie heeft dit verzoek voor interne klachtbehandeling doorgestuurd naar de gemeente Rozendaal. Verzoeker is hiervan schriftelijk op de hoogte gesteld en aan hem is medegedeeld dat als hij het niet eens is met de wijze van klachtafhandeling, hij zich alsnog kan wenden tot de Ombudscommissie.

Telefonische verzoeken
In het jaar 2023 zijn er geen telefonische verzoeken over de gemeente Rozendaal ontvangen.

8. Cijfermatige gegevens aantal contacten over vijf jaren

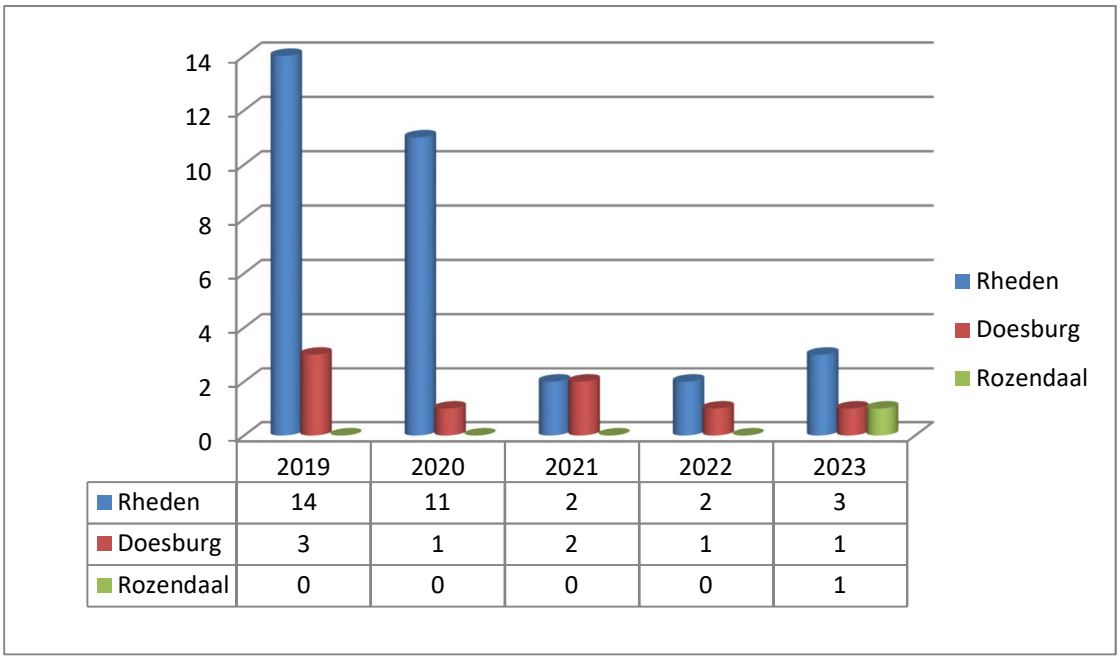

	2019	2020	2021	2022	2023
Rheden	14	11	2	2	3
Doesburg	3	1	2	1	1
Rozendaal	0	0	0	0	1

9. Communicatie

Om de onafhankelijkheid van de Ombudscommissie te benadrukken en om de burgers nog beter te kunnen informeren over de mogelijkheden van klachtbehandeling door de Ombudscommissie, heeft de Ombudscommissie een eigen website.

Deze website is online te vinden op www.ombudscommissierheden.nl

Nevenfuncties

De heer D.W. van Ruitenbeek, voorzitter:
- Afdelingsmanager bij de Rijksoverheid

Mevrouw A. Huisman, lid en tevens plaatsvervangend voorzitter:
- Adviseur public affairs het Kadaster

De heer mr. M. Wasser, lid:
- Senior juridisch adviseur bij de gemeente Zutphen
- Lid van de bezwaarschriftencommissie van de gemeenten Druten/Wijchen
- Lid van de bezwaarschriftencommissie van de gemeente Deventer

Mevrouw L. Wajon:
- Jurist bij de stichting BWN, Belangenbehartiging Sociale Zekerheid

Behoorlijkheidsnormen

De behoorlijkheidsnormen vormen het kader waarbinnen de Ombudscommissie haar oordelen velt. Dit kader is in de loop van de afgelopen 25 jaar in de praktijk gegroeid en wordt door vrijwel alle Ombudsinstituten gehanteerd.

A. **Open duidelijk**
   1. Transparant;
   2. Goede informatieverstrekking;
   3. Luisteren naar de burger;
   4. Goede motivering;

B. **Respectvol**
   5. Respecteren van grondrechten;
   6. Bevorderen van actieve deelname door de burger;
   7. Fatsoenlijke bejegening;
   8. Fair Play;
   9. Evenredigheid;
   10. Bijzondere zorg;

C. **Betrokken en oplossingsgericht**
   11. Maatwerk;
   12. Samenwerking;
   13. Coulante opstelling;
   14. Voortvarendheid;
   15. De-escalatie;

D. **Eerlijk en betrouwbaar**
   16. Integriteit;
   17. Betrouwbaarheid;
   18. Onpartijdigheid;
   19. Redelijkheid;
   20. Goede voorbereiding;
   21. Goede organisatie;
   22. Professionaliteit.

Raadsvoorstel

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Gemeenschappelijke regeling ODRA

Adviseur	: H. Jacobsen	**Datum B&W**	: 23 april 2024
Programma	: Volksgezondheid en Milieu	**Datum Raad**	: 18 juni 2024
Portefeuillehouder	: S. Warmerdam	**Openbaar**	: Ja

Aan de Raad

Aanleiding
Op 1 juli 2022 is de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regeling in werking getreden. Voornaamste doelstelling van deze wijziging is om de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen te versterken. Het is de wens van de wetgever om de Gemeenteraden en Provinciale Staten dichter bij de gemeenschappelijke regelingen te plaatsen en hun kaderstellende en controlerende rollen te versterken. Als gevolg van deze wetswijziging moeten alle gemeenschappelijke regelingen worden gewijzigd. Voor de invoering van diverse wijzigingen is een termijn gegeven van maximaal twee jaar tot 1 juli 2024. Op dat moment moet de besluitvorming voor alle te wijzigen gemeenschappelijke regelingen zijn afgerond en moet de regeling bekend zijn gemaakt.

Voor de inwerkingtreding van de wetswijziging gemeenschappelijke regelingen was ODRA bezig met een herijking van de tekst van de gemeenschappelijke regeling. De Omgevingswet was daarvoor de aanleiding.
In het kader van de Omgevingswet is in breed perspectief gekeken om de regeling van ODRA te actualiseren. Dit heeft geleid tot een herijking van de regeling ter actualisering op het gebied van de vigerende wet - en regelgeving en de praktijksituatie. De voorbereidingen voor deze wijzigingen waren ambtelijk en bestuurlijk binnen ODRA afgerond in 2021. Vanwege het uitstel van de Omgevingswet en het in werking treden van de wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen, is besloten om de regeling van ODRA met alle wijzigingen in een keer voor te leggen aan de gemeenteraden en Provinciale Staten. Dit om te voorkomen dat twee wijzigingsprocedures naast elkaar zouden gaan lopen.

De regeling, zoals deze bestuurlijk in december 2021, is vastgesteld is de basis voor de implementatie van de wetswijziging gemeenschappelijke regeling.

Gevraagde beslissing
1. Om tot het vaststellen van de Wijziging Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem en het informatieprotocol ODRA 2024 over te gaan.

Argumenten
De voornaamste doelstelling van de wetswijziging is om de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen te verbeteren, te voldoen aan de Omgevingswet en de regeling te actualiseren. Hieronder volgt een toelichting op de wijze waarop de voorkeuren zijn verwerkt in de regeling.

1. Zienswijze bij besluiten

Voor de zienswijzeprocedure bij besluiten wordt aangesloten bij de huidige werkwijze en daarmee de wettelijke voorschriften om de zienswijzeprocedure te volgen. Het orgaan dat bevoegd is tot het nemen van het besluit kan bepalen dat voordat het besluit wordt genomen het wordt voorgelegd aan de raden en Staten. Dit is in lijn met de voorkeur van raden. De Staten zien graag de mogelijkheid om bij besluiten met aanzienlijk financieel of politiek belang ook een zienswijze te kunnen indienen. In beginsel voorziet de huidige werkwijze daarin, door het toezenden van de ontwerpbegroting en de kadernota. Op de kadernota kan altijd worden gereageerd zonder de officiële zienswijzeprocedure te volgen. De wettelijke termijnen kunnen niet worden gehaald door ODRA als een zienswijzeprocedure gevolgd moet worden bij de kadernota. Mocht de huidige werkwijze niet dekkend zijn voor besluiten met aanzienlijk financieel of politiek belang, dan kan het Algemeen Bestuur (of een ander orgaan) alsnog het besluit voor zienswijze voorleggen aan de raden en staten.

2. Actieve informatieplicht

De plicht tot het actief informeren wordt uitgewerkt in een informatieprotocol. Voordat het informatieprotocol wordt vastgesteld wordt het voor zienswijze aan de raden en staten voorgelegd. Dit is in lijn met de voorkeuren zoals die bij de verkenning naar voren zijn gekomen. De zienswijzeprocedure op het informatieprotocol is een toevoeging naar aanleiding van de verkenning met de staten. Het informatieprotocol zal worden opgesteld in samenwerking met de ODRN en wordt in een later stadium aangeboden. Hiervoor is namelijk niet nodig om naast zienswijzen aan de raden en staten ook toestemming te vragen. Uiteindelijk zal dit samen met de wijziging van de regeling worden vastgesteld.

3. Evaluatie

Bij de bepaling over evalueren is rekening gehouden met de bestuursperiode van de raden en Provinciale Staten. Het uitgangspunt is dat in ieder geval één keer in een bepaalde periode wordt geëvalueerd en bij behoefte kan vaker worden geëvalueerd. Door deze brede formulering wordt voorzien in de behoefte van de staten om per bestuursperiode diepgaand te evalueren. Dit moet in de bestuursperiode zelf nader worden geregeld.

4. Gemeenschappelijke adviescommissie

In de tekst van de regeling is een bepaling opgenomen dat het Algemeen Bestuur een adviescommissie instelt als de raden en staten dit voorstellen aan het Algemeen Bestuur. De staten hebben de voorkeur om een adviescommissie in te stellen met een goede balans in de frequentie van vergaderen en duidelijke opdracht. Naar aanleiding van de verkenning met de staten is een bepaling aan de regeling toegevoegd. In de regeling kan de adviescommissie zelf niet worden ingesteld, hiervoor is het nodig dat alle raden en staten gezamenlijk een voorstel aan het Algemeen Bestuur doen.

5. Uittreding

De wetswijziging noopt om in de regeling op te nemen wat de gevolgen zijn van uittreding.
Wettelijk is bepaald dat uittreden in principe niet kan (18.21 OW). Daarom is de uittreding kort gehouden met alleen het hoognodige erin. Essentie is dat in de GR het geregeld moet zijn door de deelnemers en niet door het AB. Daarom gekozen voor 'inventarisatie' door het AB.
Uittreding is een eenzijdig besluit en kan niet onder voorwaarde. Afspraken over de uittreding worden vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst.
Bij uittreden gaat het om terugnemen van de basistaken. Omdat de deelnemers wettelijk verplicht zijn die taken over te dragen aan een omgevingsdienst, zal dat niet snel voorkomen. Wel kan het bij een

herindeling aan de orde zijn als een deelnemer hierdoor een andere omgevingsdienst toegewezen krijgt.
De financiële gevolgen voor een omgevingsdienst kunnen uiteraard ook groot zijn als een deelnemer taken (niet zijnde basistaken) terugneemt. Ook dan geldt eenzelfde procedure. Het is de intentie van de omgevingsdienst om die te gaan opnemen in de overeenkomsten tussen de deelnemers en de omgevingsdienst, omdat de systematiek van de regeling dit bepaalt.

Voor het toe- en uittreden geldt de zienswijzeprocedure van artikel 51 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

6. Participatie

De bepaling over participatie is ongewijzigd overgenomen zoals deze is besproken met de raden en staten.

7. Verdeling saldo

In het oude artikel werd een bedrag genoemd dat toegevoegd diende te worden aan de Algemene reserve. Dit sluit minder goed aan bij de Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en het traject dat nu is ingezet vanuit het Interbestuurlijk overleg (IBV).
In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) wordt gesproken over weerstandsvermogen en weerstandsratio. Het Interbestuurlijk overleg (IBP) heeft met haar criteria de aansluiting hierop gezocht, en een criterium 'weerstandscapaciteit' met een norm van 0,8 % als ondergrens gedefinieerd. Wij willen daarbij aansluiten. De weerstandscapaciteit houdt het volgende in: de middelen en mogelijkheden waarover de organisatie beschikt of kan beschikken om geïdentificeerde risico's en/of niet begrote kosten te dekken. Er wordt vanuit het interbestuurlijk programma VTH aangegeven dat de weerstandscapaciteit (risico's gedeeld door vermogen) minimaal 0,8 % dient te bedragen om te komen tot een robuuste omgevingsdienst. Dit zal in 2024 door de minister worden aangegeven. Wij vinden het belangrijk om daar aan te voldoen. Mocht de ODRA nog niet voldoen aan het criterium dan zal een plan van aanpak worden opgesteld met de deelnemers om daarnaartoe te werken.
Het uitgangspunt is dat de weerstandscapaciteit 0,8 % bedraagt. In dit artikel is beschreven welke keuzemogelijkheden het algemeen bestuur heeft wanneer de weerstandscapaciteit hoger is dan 0,8 %. Een combinatie van mogelijkheden is uiteraard ook toegestaan. Vervolgens wordt uitgewerkt welke mogelijkheden het algemeen bestuur heeft als er sprake is van een weerstandscapaciteit die lager is dan 0,8 %. Er is gekozen voor een verdeling naar rato van de stemverhouding en niet op basis van exploitatie, omdat de exploitatie in de tijd gezien te veel kan fluctueren. Stemverhouding geeft een meer stabiele situatie

8. Samenstelling en stemverhouding

Al eerder is bestuurlijk besloten om de samenstelling aan te passen aan de financiële inbreng van de deelnemers. Nu wordt dit ook in de regeling vastgelegd. Het aantal stemmen is afhankelijk van de bijdrage van de deelnemer aan in begroting van dat jaar. Hiervoor wordt een staffel gebruikt.

Kanttekeningen

Op grond van artikel 1, derde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen legt het college het ontwerp van de regeling voor aan de raad/de staten worden gevraagd om uiterlijk binnen acht weken hun zienswijzen kenbaar te maken aan het college.

Op 12 december 2023 heeft uw raad besloten geen zienswijze in te dienen op het voorstel Wijziging Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem en het informatieprotocol ODRA 2024.

Planning

Na ontvangst van alle zienswijze over het ontwerp van de regeling is de gemeenschappelijke regeling verplicht om de zienswijze van een reactie te voorzien. Nadat de reacties zijn gegeven hebben de raden en staten 13 weken de tijd om toestemming te verlenen voor het definitief wijzigen van de regeling.

Wat mag het kosten?

Er zijn geen financiele consequenties.

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum, gemeentesecretaris	Ester Weststeijn, burgemeester

Bijlage(n)

1. Aanbiedingsbrief oktober 2023;
2. Geconsolideerde tekst Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem;
3. Toelichting op de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem;
4. Was-wordt lijst tekst van de gemeenschappelijke regeling;
5. Informatieprotocol ODRA 2024
6. Overzicht ingekomen zienswijzen en reacties ODRA

Raadsbesluit

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Gemeenschappelijke regeling ODRA

De raad van de gemeente Rozendaal, gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 23 april 2024

Besluit:

1. Om tot het vaststellen van de Wijziging Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem en het informatieprotocol ODRA 2024 over te gaan.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Rozendaal d.d. 18 juni 2024.

Klaas Schaap,
griffier

Ester Weststeijn,
burgemeester

Aanbiedingsbrief Wijziging gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem

1. Aanleiding

Wijziging Wet gemeenschappelijke regeling
Op 1 juli 2022 is de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regeling in werking getreden. Voornaamste doelstelling van deze wijziging is om de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen te versterken. Het is de wens van de wetgever om de Gemeenteraden en Provinciale Staten dichter bij de gemeenschappelijke regelingen te plaatsen en hun kaderstellende en controlerende rollen te versterken. Als gevolg van deze wetswijziging moeten alle gemeenschappelijke regelingen worden gewijzigd.

Juridisch: Voor het implementeren van de wijzigingen in de gemeenschappelijke regeling van ODRA heeft ODRA een verkenning doorlopen op ambtelijk en bestuurlijk niveau bij ODRA en vervolgens met de Gemeenteraden en Provinciale Staten.

Voor de invoering van diverse wijzigingen is een termijn gegeven van maximaal twee jaar tot 1 juli 2024. Op dat moment moet de besluitvorming voor alle te wijzigen gemeenschappelijke regelingen zijn afgerond en moet de regeling bekend zijn gemaakt.

Herijking Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem
Voor de inwerkingtreding van de wetswijziging gemeenschappelijke regelingen was ODRA bezig met een herijking van de tekst van de gemeenschappelijke regeling. De Omgevingswet was daarvoor de aanleiding.
In het kader van de Omgevingswet is in breed perspectief gekeken om de regeling van ODRA te actualiseren. Dit heeft geleid tot een herijking van de regeling ter actualisering op het gebied van de vigerende wet - en regelgeving en de praktijksituatie. De voorbereidingen voor deze wijzigingen waren ambtelijk en bestuurlijk binnen ODRA afgerond in 2021. Vanwege het uitstel van de Omgevingswet en het in werking treden van de wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen, is besloten om de regeling van ODRA met alle wijzigingen in een keer voor te leggen aan de gemeenteraden en Provinciale Staten. Dit om te voorkomen dat twee wijzigingsprocedures naast elkaar zouden gaan lopen.

De regeling, zoals deze bestuurlijk in december 2021, is vastgesteld is de basis voor de implementatie van de wetswijziging gemeenschappelijke regeling.

2. Totstandkoming wijzigingsvoorstel

Het wijzigingsvoorstel is in twee fases tot stand gekomen. De eerste fase kende nog een herijking zonder de wijzigingen van de Wet gemeenschappelijke regeling. In fase twee zijn de wetswijzigingen geïmplementeerd.

Herijking Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem
De herijking van de gemeenschappelijke regeling was ingegeven door veranderende wetgeving (de Omgevingswet en de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren) en de uitvoeringspraktijk. Het doel van deze herijking was om de regeling van ODRA in lijn met de vigerende wet- en regelgeving en uitvoeringspraktijk te brengen. Het voorstel is voorbereid door een werkgroep die bestond uit juristen van de gemeente, Provincie Gelderland en ODRA. Na de juridische voorbereiding is het op ambtelijk en bestuurlijk niveau binnen ODRA besproken en goedgekeurd.

Wijziging Wet gemeenschappelijke regeling
Voor het implementeren van de wijzigingen in de gemeenschappelijke regeling van ODRA heeft ODRA een verkenning doorlopen op ambtelijk en bestuurlijk niveau bij ODRA en vervolgens met de Gemeenteraden en Provinciale Staten.

Verkenning Omgevingsdienst Regio Arnhem
ODRA heeft een ambtelijke en bestuurlijke verkenning gedaan naar de keuzemogelijkheden die de wetswijziging biedt. In deze verkenning is besproken waar vanuit de partners behoefte aan is en wat de haalbaarheid is voor de bedrijfsorganisatie ODRA. In de afwegingsfase zijn concrete voorkeuren naar voren gekomen die als basis hebben gediend voor het gesprek met de raden en staten. Voor het gesprek met de raden en staten is samengewerkt in de regio Gelderland Midden.

Uitvoering Gelderland Midden
Een groep van vertegenwoordigers van de gemeenschappelijke regelingen, griffiers, juristen en secretarissen van gemeenten hebben het zinvol geacht om de handen ineen te slaan voor zorgvuldig en ordentelijk proces om te komen tot de wijzigingen van alle gemeenschappelijke regelingen in de regio Gelderland Midden. Voor gemeenteraden is het namelijk van belang dat input gegeven kon worden aan de gemeenschappelijke regelingen, zodat bij het opstellen van de ontwerpen voor de gewijzigde regelingen rekening gehouden kon worden met de gevoelens en wensen die leven in verschillende raden. Om het voor alle raden en de gemeenschappelijke regelingen behapbaar te houden is een gezamenlijk proces gevoerd. Het gezamenlijk proces heeft geleid tot twee zaken die regionaal zijn ingericht. Als eerste hebben de raden de mogelijkheid gehad om een informerende sessie over de wetswijziging bij te wonen en ten tweede is een regionale raadsbijeenkomst georganiseerd waarin raadsleden, collegeleden en afgevaardigden van de gemeenschappelijke regeling met elkaar in gesprek konden gaan over welke wijzigingen wenselijk zouden kunnen zijn.

ODRA is een gemengde regeling van gemeenten en Provincie. Het was vanwege de Provinciale Statenverkiezingen afgelopen maart niet haalbaar voor de Provincie om aan te sluiten bij het initiatief in de regio Gelderland Midden. Voor ODRA is het van belang om de input van de staten vooraf mee te kunnen bij het ontwerp. Om die reden is in aparte sessie bij de Provincie de voorkeuren van de raden besproken met de staten.

Voorkeuren Gemeenteraden en Provinciale Staten
ODRA was aanwezig bij de raadsbijeenkomst en heeft daar met een afvaardiging van vrijwel iedere deelnemer kunnen spreken. Nadien zijn twee raden die niet aanwezig waren benaderd voor een schriftelijke ronde om een bijdrage mee te geven voor het ontwerp van de regeling. De uitkomst van deze bijeenkomst is de basis geweest voor het gesprek met de Statenleden.

Na de Provinciale Statenverkiezing is ODRA samen met ODRN aanwezig geweest bij een Statenvergadering voor het gesprek over de wijzigingen. In deze vergadering heeft ODRA de voorkeuren van haar raadsleden besproken met de staten en ook werd vanuit het perspectief van de staten gekeken naar de verschillen met ODRN.

Juridische vertaalslag
ODRA heeft samen met een juridische afvaardiging van gemeenten en Provincie Gelderland de juridische vertaalslag gemaakt van de voorkeuren van de Gemeenteraden en Provinciale Staten naar de bepalingen in de regeling. Bij deze vertaalslag is goed gekeken hoe de voorkeuren verwerkt konden worden in de regeling met inachtneming van de wet. Bij deze vertaalslag hoort ook de afweging of al niet in de behoefte wordt voorzien of dat het wenselijk is om bepalingen in de regeling op te nemen. Het uiteindelijke doel van de nieuwe regeling is om deze toekomstbestendig en flexibel op te maken. Voor de borging van het uiteindelijk doel is de nieuwe tekst getoetst door een erkend adviesbureau op het gebied van gemeenschappelijke regelingen.

Voor een overzicht van de wijzigingen met daarbij de reden en toelichting op de wijziging is een was-wordt lijst opgesteld.

Afstemming ODRA en ODRN
ODRA is een van de Gelderse Omgevingsdiensten. De Provincie Gelderland is deelnemer in meerdere gemeenschappelijke regelingen van de Gelderse Omgevingsdiensten. Op de Statenvergadering is de behoefte uitgesproken om uniformiteit te betrachten in de voorstellen tussen de ODRA en de ODRN. Naar aanleiding van deze behoefte hebben ODRA en ODRN met elkaar afstemming gezocht over de invulling van de wetswijziging gemeenschappelijke regeling in de regelingen. Besproken is waar de verschillen zitten en hoe de werkwijze op elkaar kan worden afgestemd zonder afbreuk te doen aan de wensen en voorkeuren van de gemeenteraden. ODRA en ODRN hebben namelijk andere gemeentelijke deelnemers in de regeling die per dienst ook andere wensen en voorkeuren hebben aangegeven.

3. Procedure tot wijzigen van de gemeenschappelijke regeling

Procedure vaststelling van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling
Het vaststellen van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling gebeurt in twee rondes. In de eerste ronde krijgen de raden en staten de gelegenheid om hun zienswijze te geven. Hiervoor hebben de raden en staten 8 weken de tijd. Eerder mag natuurlijk ook. In de tweede ronde worden de raden en staten gevraagd om toestemming voor het wijzigen van de regeling. Deze toestemming mag alleen worden geweigerd wegens strijd met het recht of het algemeen belang. De raden en staten hebben hier uiterlijk 13 weken de tijd voor. Maar uiteraard mag dit ook eerder.
Omdat de gemeenschappelijke regeling is aangegaan door de colleges van de deelnemende gemeenten en de provincie, moet een aanpassing van de regeling plaatsvinden door middel van besluitvorming in deze colleges.
De tijdsplanning is als volgt:

6 dec 2023	Colleges bieden de ontwerpregelingen aan voor zienswijze raden (8 weken termijn: 2 februari 2024)
23 april 2024	Colleges stellen ontwerpregeling vast en vragen de raden om toestemming (13 weken termijn voor toestemming)
Juni 2024	Besluitvorming raden (toestemming)
Juni 2024	Vaststellen colleges regeling (na toestemming raden)
1 juli 2024	Uiterste datum bekendmaking regeling

Mocht er vertraging optreden in de besluitvorming bij de zienswijzenprocedure, dan wordt aangeraden om tijd te winnen bij het “toestemmingsproces”. Het is immers toegestaan om eerder toestemming te geven dan na de termijn.

Met ingang van uiterlijk 1 juli 2024 moeten de deelnemers de regeling bekend hebben gemaakt in het Gemeenteblad en het provincieblad. Dit staat in artikel 74, lid 1 in relatie tot artikel 26 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Gezien de lange procedure, is het aan te raden de besluitvormig zo snel mogelijk in gang te zetten.

4. Verwerking voorkeuren Gemeenteraden en Provinciale Staten

De voornaamste doelstelling van de wetswijziging is om de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen te verbeteren. Hiervoor stelt de wet wijzigingen voor die verplicht zijn om op te nemen in de regeling maar ook wijzigingen die een keuze kennen. Deze wijzigingen met keuze geven de Gemeenteraden en Provinciale Staten de ruimte om een afweging in te maken. Deze wijzigingen zijn besproken met de Gemeenteraden en Provinciale Staten waarin input is gegeven aan

ODRA om rekening mee te houden in het wijzigingsvoorstel. Hierboven onder 2 totstandkoming van het wijzigingsvoorstel is uitgelegd welke stappen zijn genomen om tot een voorstel te komen. Hieronder volgt een toelichting op de wijze waarop de voorkeuren zijn verwerkt in de regeling van ODRA met inachtneming van de afweging zoals omschreven onder 2.

1. Zienswijze bij besluiten

Voor de zienswijzeprocedure bij besluiten wordt aangesloten bij de huidige werkwijze en daarmee de wettelijke voorschriften om de zienswijzeprocedure te volgen. Het orgaan dat bevoegd is tot het nemen van het besluit kan bepalen dat voordat het besluit wordt genomen het wordt voorgelegd aan de raden en Staten. Dit is in lijn met de voorkeur van raden. De Staten zien graag de mogelijkheid om bij besluiten met aanzienlijk financieel of politiek belang ook een zienswijze te kunnen indienen. In beginsel voorziet de huidige werkwijze daarin, door het toezenden van de ontwerpbegroting en de kadernota. Op de kadernota kan altijd worden gereageerd zonder de officiële zienswijzeprocedure te volgen. De wettelijke termijnen kunnen niet worden gehaald door ODRA als een zienswijzeprocedure gevolgd moet worden bij de kadernota. Mocht de huidige werkwijze niet dekkend zijn voor besluiten met aanzienlijk financieel of politiek belang, dan kan het Algemeen Bestuur (of een ander orgaan) alsnog het besluit voor zienswijze voorleggen aan de raden en staten.

2. Actieve informatieplicht

De plicht tot het actief informeren wordt uitgewerkt in een informatieprotocol. Voordat het informatieprotocol wordt vastgesteld wordt het voor zienswijze aan de raden en staten voorgelegd. Dit is in lijn met de voorkeuren zoals die bij de verkenning naar voren zijn gekomen. De zienswijzeprocedure op het informatieprotocol is een toevoeging naar aanleiding van de verkenning met de staten. Het informatieprotocol is opgesteld in samenwerking met de ODRN. De procedures bij de ODRN verschillen op een aantal vlakken van die van de ODRA. Daarom is de inhoud op een aantal punten verschillend. Het informatieprotocol wordt met het ontwerp van de gemeenschappelijke regeling voor zienswijzen aan de raden en staten aangeboden en zal ingaan zodra de gemeenschappelijke regeling in werking treedt.

3. Evaluatie

Bij de bepaling over evalueren is rekening gehouden met de bestuursperiode van de raden en Provinciale Staten. Het uitgangspunt is dat in ieder geval één keer in een bepaalde periode wordt geëvalueerd en bij behoefte kan vaker worden geëvalueerd. Door deze brede formulering wordt voorzien in de behoefte van de staten om per bestuursperiode diepgaand te evalueren. Dit moet in de bestuursperiode zelf nader worden geregeld.

4. Gemeenschappelijke adviescommissie

In de tekst van de regeling is een bepaling opgenomen dat het Algemeen Bestuur een adviescommissie instelt als de raden en staten dit voorstellen aan het Algemeen Bestuur. De staten hebben de voorkeur om een adviescommissie in te stellen met een goede balans in de frequentie van vergaderen en duidelijke opdracht. Naar aanleiding van de verkenning met de staten is een bepaling aan de regeling toegevoegd. In de regeling kan de adviescommissie zelf niet worden ingesteld, hiervoor is het nodig dat alle raden en staten gezamenlijk een voorstel aan het Algemeen Bestuur doen.

5. Uittreding

De wetswijziging noopt om in de regeling op te nemen wat de gevolgen zijn van uittreding.
Wettelijk is bepaald dat uittreden in principe niet kan (18.21 OW). Daarom is de uittreding kort gehouden met alleen het hoognodige erin. Essentie is dat in de GR het geregeld moet zijn door de deelnemers en niet door het AB. Daarom gekozen voor 'inventarisatie' door het AB.
Uittreding is een eenzijdig besluit en kan niet onder voorwaarde. Afspraken over de uittreding worden vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst.

Bij uittreden gaat het om terugnemen van de basistaken. Omdat de deelnemers wettelijk verplicht zijn die taken over te dragen aan een omgevingsdienst, zal dat niet snel voorkomen. Wel kan het bij een herindeling aan de orde zijn als een deelnemer hierdoor een andere omgevingsdienst toegewezen krijgt.
De financiële gevolgen voor een omgevingsdienst kunnen uiteraard ook groot zijn als een deelnemer taken (niet zijnde basistaken) terugneemt. Ook dan geldt eenzelfde procedure. Het is de intentie van de omgevingsdienst om die te gaan opnemen in de overeenkomsten tussen de deelnemers en de omgevingsdienst, omdat de systematiek van de regeling dit bepaalt.

Voor het toe- en uittreden geldt de zienswijzeprocedure van artikel 51 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

6. Participatie

De bepaling over participatie is ongewijzigd overgenomen zoals deze is besproken met de raden en staten.

7. Verdeling batig saldo

In het oude artikel werd een bedrag genoemd dat toegevoegd diende te worden aan de Algemene reserve. Dit sluit minder goed aan bij de Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en het traject dat nu is ingezet vanuit het Interbestuurlijk overleg (IBV).
In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) wordt gesproken over weerstandsvermogen en weerstandsratio. Het Interbestuurlijk overleg (IBP) heeft met haar criteria de aansluiting hierop gezocht, en een criterium 'weerstandscapaciteit ' met een norm van 0,8 % als ondergrens gedefinieerd. Wij willen daarbij aansluiten. De weerstandscapaciteit houdt het volgende in: de middelen en mogelijkheden waarover de organisatie beschikt of kan beschikken om geïdentificeerde risico's en/of niet begrote kosten te dekken. Er wordt vanuit het interbestuurlijk programma VTH aangegeven dat de weerstandscapaciteit (risico's gedeeld door vermogen) minimaal 0,8 % dient te bedragen om te komen tot een robuuste omgevingsdienst. Dit zal in 2024 door de minister worden aangegeven. Wij vinden het belangrijk om daar aan te voldoen. Mocht de ODRA nog niet voldoen aan het criterium dan zal een plan van aanpak worden opgesteld met de deelnemers om daarnaartoe te werken.
Het uitgangspunt is dat de weerstandscapaciteit 0,8 % bedraagt. In dit artikel is beschreven welke keuzemogelijkheden het algemeen bestuur heeft wanneer de weerstandscapaciteit hoger is dan 0,8 %. Een combinatie van mogelijkheden is uiteraard ook toegestaan. Vervolgens wordt uitgewerkt welke mogelijkheden het algemeen bestuur heeft als er sprake is van een weerstandscapaciteit die lager is dan 0,8 %. Er is gekozen voor een verdeling naar rato van de stemverhouding en niet op basis van exploitatie, omdat de exploitatie in de tijd gezien te veel kan fluctueren. Stemverhouding geeft een meer stabiele situatie

8. Samenstelling en stemverhouding

Al eerder is bestuurlijk besloten om de samenstelling aan te passen aan de financiële inbreng van de deelnemers. Nu wordt dit ook in de regeling vastgelegd. Het aantal stemmen is afhankelijk van de bijdrage van de deelnemer aan in begroting van dat jaar. Hiervoor wordt een staffel gebruikt.

Verschillen met Omgevingsdienst Regio Nijmegen en de achtergrond

Vooropgesteld geldt dat ODRA en ODRN twee verschillende gemeenschappelijke regelingen zijn met eigen deelnemers. De Provincie zit als enige deelnemer in beide regelingen. Het belang van de Provincie om dezelfde bepalingen en werkwijze te hebben is daarom ook goed voor te stellen en daar hebben ODRA en ODRN als omgevingsdiensten gezamenlijk naar gekeken.

1. Zienswijze bij besluiten

ODRA:
Het uitgangspunt is dat ODRA de zienswijzeprocedure volgt zoals die door de wet is voorgeschreven en dat daar in beginsel geen besluiten aan worden toegevoegd. Wel kan het Algemeen Bestuur afwijken van die dit uitgangspunt. Hier maakt het Algemeen Bestuur bij het opstellen van het informatieprotocol gebruik van en legt het informatieprotocol voor zienswijze voor aan de raden en staten van de regeling.

ODRN:
ODRN biedt voor zienswijze aan de raden en staten in ieder geval: de kadernota, het jaarverslag, het informatieprotocol en een van de regeling afwijkende uittredingsbepaling.

Uitleg:
ODRN is gehouden aan de begrotingsrichtlijnen van de regio Nijmegen (gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen en Wijchen). In dit gebied is een Adviescommissie Gemeenschappelijke regelingen ingesteld (AGR). Zij bereiden een portefeuillehouders overleg Financiën voor die gaat over de begrotingsrichtlijnen. De AGR beoordeelt de begrotingen en jaarrekeningen en komt met een advies aan de raden en colleges over deze stukken van elke GR.
Volgens deze begrotingsrichtlijnen van de regio Nijmegen is ODRN gehouden om de kadernota en het jaarverslag ook voor zienswijze aan te bieden.
Op basis van de planning moet ODRN al in september/oktober (van bijvoorbeeld 2023) een Kadernota opstellen. Daarin wordt dan al gesproken over de kaders van de begroting (van bijvoorbeeld 2025).
De kadernota is dus flink naar voren gehaald. De planning verloopt niet volgens artikel 58B Wgr. Als die zou worden aangehouden, dan zou de ODRN niet meer aan de afspraken van de regio Nijmegen kunnen voldoen.

ODRA heeft dergelijke richtlijnen niet in de regio. Daarmee is ODRA ook gehouden aan de wettelijke termijnen. Een zienswijzeprocedure invoegen in de huidige procedure, zou ertoe leiden dat de wettelijke termijnen niet gehaald kunnen worden. De ODRA kiest er daarom niet voor om deze richtlijnen van de regio Nijmegen over te nemen.

ODRA heeft een kapstokbepaling opgenomen over de mogelijkheid van zienswijze. Deze bepaling houdt in dat als een van de organen dat wenselijk acht, er zienswijzen worden gevraagd aan de raden en de staten. De reden is dat er zo meer flexibiliteit in werkwijze wordt gecreëerd. Er wordt immers niet dwingend vastgelegd wanneer een zienswijze gevraagd wordt.
Het informatieprotocol is een voorbeeld waarbij niet expliciet in de regeling is opgenomen dat zienswijzen worden gevraagd aan de raden en staten, maar dat gebeurt feitelijk wel. In het informatieprotocol zelf is dat ook opgenomen. Dat betekent dat de regelingen van de ODRN en de ODRA in dit opzicht feitelijk niet verschillen van elkaar.

2. Actieve informatieplicht

ODRA en ODRN stellen beide een informatieprotocol. Daarin wordt onder andere opgenomen welke informatie wordt verstrekt op welke momenten. Wat in het informatieprotocol wordt opgenomen is hetzelfde en voor zover dat bij de organisaties past in de uitvoering wordt de werkwijze ook op elkaar afgestemd. De informatieprotocollen zijn nog niet klaar. De protocollen worden dit jaar nog voorgelegd voor zienswijzen.

3. Evaluatie

ODRA en ODRN hebben dezelfde bepaling opgenomen over het evalueren van de regeling.

Toevoeging ODRN:

ODRN heeft de mogelijkheid voor een tussentijdse evaluatie opgenomen in de GR naast de evaluatie die elke vier jaar plaats vindt. Dit op verzoek van de deelnemers.

Uitleg:
Hiervan hoeft in principe geen gebruik van te worden gemaakt, maar biedt wel een de mogelijkheid om tussentijds te evalueren naar behoefte.

ODRA heeft als uitgangspunt dat ten minste één keer in de vier jaar wordt geëvalueerd. Middels een evaluatieplan wordt de evaluatie nader uitgewerkt, ook wordt in het plan ingespeeld op de behoeftes van dat moment. Daarmee is de mogelijkheid er om te evalueren zoals die bij ODRN is opgenomen in de regeling.

4. Uittreding

Het uitgangspunt bij beide regelingen is hetzelfde: uittreden uit een omgevingsdienst is moeilijk denkbaar vanwege de wettelijke verplichting om taken in het omgevingsrecht door een omgevingsdienst te laten uitvoeren. Het terugnemen van taken is wel denkbaar. De afspraken daarover worden in de DVO's opgenomen en niet in de regeling. De bepaling is gelijkluidend voor de beide omgevingsdiensten.

5. Gemeenschappelijke adviescommissie

Om een gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen is een gezamenlijk voorstel aan het Algemeen Bestuur van ODRA de basis. Dit betekent een voorstel dat door alle deelnemers (gemeenten en Provincie Gelderland) wordt gedragen. Hetzelfde vereiste geldt voor ODRN, dus de Provincie Gelderland met de gemeenten die als deelnemer in de gemeenschappelijke regeling van ODRN participeren. Feitelijk is het dus aan de deelnemers per regeling om een adviescommissie in te stellen.

ODRA heeft een bepaling opgenomen in de gemeenschappelijke regeling waarin de mogelijkheid om een adviescommissie in te stellen is opgenomen. Eveneens is een artikel over de werkwijze van een dergelijke commissie opgenomen. Een adviescommissie wordt niet ingesteld door deze bepaling, daarvoor een gezamenlijk voorstel van alle deelnemers nodig. In de verkenning is de behoefte voor het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie niet naar voren gekomen op de raadsbijeenkomst.
ODRN heeft in de regeling opgenomen dat er een adviescommissie is. De reden is dat bij de ODRN al besloten is om een adviescommissie in te stellen.

6. Participatie

De bepalingen van ODRA en ODRN komen overeen op dit punt en daarin is geen verschil. De gebruikelijke mogelijkheden bij de gemeenten of Provinciale Staten die volgens beleid zijn vastgesteld gelden voor participatie. De mogelijkheid wordt in beide regelingen opengehouden dat het Algemeen Bestuur anders kan besluiten.

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem

Regeling op grond van artikel 51, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar en het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland, hierna te noemen de deelnemers, ieder voor zover het hun bevoegdheden betreft;

Overwegingen:

De deelnemers bevoegdheden uitoefenen op grond van onder andere de Omgevingswet, waaronder bevoegdheden tot het beslissen op aanvragen om omgevingsvergunningen, het houden van toezicht en het beslissen over bestuursrechtelijke handhaving van wettelijke voorschriften.

De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem is in werking getreden op 14 november 2012.

De gemeenteraden en Provinciale Staten van de deelnemers hebben toestemming verleend als bedoeld in artikel 51, vierde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem wordt gewijzigd in 2024 door de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in verband met de vergroting van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen:

De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem voert sinds 2019 de handhaving voor complexe bedrijven namens het bevoegd gezag Provinciale Staten programmatisch uit.

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden die onder andere de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht heeft vervangen.

Gelet op:
Het bepaalde in de Wet gemeenschappelijke regelingen, de Provinciewet en de Gemeentewet;

Besluiten:
De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem te wijzigen;

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Begripsomschrijvingen
1. In deze regeling wordt verstaan onder:
a. actualisatie van de begroting: hiervan is sprake als het Algemeen Bestuur de begroting van het openbaar lichaam wijzigt zonder gevolgen voor de bijdrage per deelnemer. Er mag wel sprake zijn van aanpassingen in de programma's of andere aanpassingen mits er geen sprake is van nieuwe uitgangspunten die nog niet eerder onder de aandacht zijn gebracht van gemeenteraden en Provinciale Staten;
b. basistaken: taken als bedoeld in artikel 13.12 van het Omgevingsbesluit;
c. bovenregionale taken: taken die ten behoeve van de deelnemers en van deelnemers aan andere omgevingsdiensten worden verricht, niet zijnde complexe taken;
d. burgemeester en wethouders: de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten;
e. complexe taken: basistaken ten aanzien van complexe activiteiten zijnde:

- vergunningplichtige milieubelastende activiteiten die zijn of worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009; of
- milieubelastende activiteiten waarop de Richtlijn industriële emissies van toepassing is;
- overige milieubelastende activiteiten die vallen onder provinciaal bevoegd gezag;

f. deelnemers: de bestuursorganen die deze regeling hebben vastgesteld;
g. directeur: directeur van het openbaar lichaam;
h. Gedeputeerde Staten: Gedeputeerde Staten van Gelderland;
i. gemeenteraden: de raden van de deelnemende gemeenten;
j. de minister: minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
k. openbaar lichaam: het openbaar lichaam Omgevingsdienst Regio Arnhem;
l. Provinciale Staten: Provinciale Staten van Gelderland;
m. regeling: de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem;
n. Wet: Wet gemeenschappelijke regelingen;
o. wijziging van de begroting: er is sprake van een wijziging van de begroting op het moment dat het Algemeen Bestuur wijzigingen doorvoert waardoor de bijdrage van de deelnemers wijzigt. Het moet gaan om items die niet eerder aan de orde zijn geweest in de begroting en om die reden ook nog niet onder de aandacht zijn gebracht bij de gemeenteraden en Provinciale Staten.

2. Onder openbaar lichaam worden tevens de organen en de medewerkers van het openbaar lichaam verstaan.
3. Onder deelnemers worden tevens begrepen de rechtspersonen waarvan deelnemers bestuursorgaan zijn.
4. Uitgezonderd van de complexe taken zijn de volgende vergunningplichtige milieubelastende activiteiten die zijn of worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009:

- het exploiteren van een ippc-installatie voor het houden van pluimvee of varkens als bedoeld in de Richtlijn industriële emissies categorie 6.6;
- activiteiten ten behoeve van cultuur, sport en recreatie (SBI 9321, 931.1 t/m 931.10, 931.B t/m 931.D en 93299);
- het exploiteren van een rangeerterrein (SBI 491, 492.2);
- activiteiten ten behoeve van trafostations (SBI 35.C4 en 35.C5) en de schakelstations van het 380 KV hoogspanningsnet;
- agrarische activiteiten waarbij mest wordt verwerkt als nevenactiviteit, waarbij die mest uitsluitend afkomstig is uit de eigen activiteiten;
- activiteiten met een helikopterstandplaats als nevenactiviteit (SBI 5223.B);
- activiteiten met betrekking tot betonmortel en -waren (SBI 23611, 2363, 2364, 2365 en 2369), voor zover er geen sprake is van een ippc-installatie;
- activiteiten met betrekking tot rioolwaterzuiveringen (SBI 3700), voor zover er geen sprake is van een ippc-installatie

Artikel 2. Belang

De regeling is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering in het kader van het omgevingsrecht. Onder de belangen van de deelnemers wordt tevens begrepen het belang van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland.

Artikel 3. Openbaar lichaam

1. Er is een openbaar lichaam, genaamd Omgevingsdienst Regio Arnhem, afgekort ODRA.
2. Het openbaar lichaam is statutair gevestigd in Arnhem. De statutaire vestigingsplaats is niet per definitie de feitelijke vestigingsplaats.
3. Het bestuur van het openbaar lichaam bestaat uit een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter.

Hoofdstuk 2. Taken, bevoegdheden en bijdragen

Artikel 4. Basistaken

1. Ter behartiging van het belang genoemd in artikel 2 brengen de deelnemers de uitvoering van de basistaken onder bij het openbaar lichaam, met dien verstande dat provincie Gelderland de uitvoering van de taken bedoeld in artikel 13.12, eerste lid, onder a, b en c van het Omgevingsbesluit onderbrengt bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen.
2. Tot de basistaken kunnen behoren coördinerende, adviserende en ondersteunende taken ten behoeve van de basistaken.
3. Over het uitvoeren van de basistaken worden afzonderlijke overeenkomsten gesloten tussen een deelnemer en het openbaar lichaam.

Artikel 5. Overige taken in het omgevingsrecht
1. Ter behartiging van het belang genoemd in artikel 2 kunnen de deelnemers de uitvoering van overige taken in het omgevingsrecht onderbrengen bij het openbaar lichaam.
2. Overige taken zijn in ieder geval de Omgevingswet-taken voor zover niet behorend tot de in artikel 4 genoemde basistaken, taken betreffende de Huisvestingswet, de Leegstandswet, de Algemene Plaatselijke Verordening dan wel de daarvoor in de plaats getreden regelgeving.
3. Tot de taken bedoeld in de eerste twee leden kunnen in ieder geval behoren coördinerende, adviserende en ondersteunende taken in verband met die taken.
4. Het besluit van een deelnemer tot deelname aan de regeling bevat een opgave van de taken bedoeld in het eerste lid.
5. Over het uitvoeren van de taken bedoeld in het eerste lid worden afzonderlijke overeenkomsten gesloten tussen een deelnemer en het openbaar lichaam.

Artikel 6. Incidentele taken
1. Op verzoek van een deelnemer kan het openbaar lichaam incidentele taken op het gebied van het omgevingsrecht uitvoeren.
2. Over de uitvoering van de incidentele taken worden afzonderlijke opdrachten verstrekt door de deelnemer aan het openbaar lichaam.

Artikel 7. Bovenregionale taken en complexe taken
1. Het openbaar lichaam is gehouden bovenregionale taken en complexe taken die niet kunnen worden uitgevoerd door het openbaar lichaam in overeenstemming met de VTH Kwaliteitscriteria, versie 2.2 dan wel de daarvoor in de plaats getreden nieuwe versie of andere wet- en regelgeving, te laten uitvoeren door andere omgevingsdiensten Gelderland die de taken aan zich hebben getrokken.
2. Het openbaar lichaam is gehouden bovenregionale taken en complexe taken die het openbaar lichaam aan zich heeft getrokken, uit te voeren voor andere omgevingsdiensten in Gelderland.
3. De taken worden uitgevoerd tegen vergoeding van de tussen de Gelderse omgevingsdiensten overeengekomen kosten.
4. Over de uitvoering van bovenregionale en complexe taken kunnen overeenkomsten worden gesloten tussen het openbaar lichaam en andere omgevingsdiensten in Gelderland.
5. Over de uitvoering van complexe taken en bovenregionale taken kunnen daarvoor in het bijzonder aangewezen gevallen samenwerkingsovereenkomsten worden gesloten tussen een omgevingsdienst en andere publiekrechtelijke rechtspersonen.

Artikel 8. Bevoegdheden
1. De deelnemers dragen geen publiekrechtelijke bevoegdheden over aan het openbaar lichaam.
2. De deelnemers beslissen ieder afzonderlijk over de verlening van mandaat, volmacht en machtiging aan het openbaar lichaam, waarbij zoveel mogelijk uniformiteit wordt nagestreefd.

Artikel 9. Beperking privaatrechtelijke bevoegdheden
Het openbaar lichaam is behoudens instemming van de deelnemers niet bevoegd tot:
a. het vestigen van opstal-, pand- en hypotheekrechten;
b. het afgeven van garanties of andere waarborgen;
c. het in erfpacht aannemen of uitgeven van roerende of onroerende zaken;
d. het in eigendom aannemen of uitgeven van onroerende zaken;
e. commerciële dienstverlening aan private partijen.

Artikel 10 Bijdragen

1. Het algemeen bestuur stelt tegelijk met de begroting de producten en diensten catalogus (afgekort: pdc) voor dat jaar vast inclusief de tarieven betreffende dat jaar.
2. In de begroting staat een overzicht met de begrote bijdrage voor elke deelnemer, gebaseerd op het concept werkprogramma waarin het aantal af te nemen producten en diensten en tarieven voor dat betreffende jaar staan opgenomen.
3. De deelnemers betalen bij wijze van voorschot jaarlijks vóór 16 januari, vóór 16 april, vóór 16 juli en vóór 16 oktober telkens een kwart van de in lid 2 bedoelde bijdrage. Jaarlijks, in januari na afloop van het betreffende jaar, worden de voorschotten afgerekend op basis van de werkelijk afgenomen producten en diensten.
4. Betaling van taken die aanvullend op de begroting worden overeengekomen tussen het openbaar lichaam en een deelnemer geschiedt naar algemeen gehanteerde betaaltermijnen van dertig dagen na factuur.
5. Deelnemers dragen er zorg voor dat het openbaar lichaam te allen tijde over voldoende liquide middelen beschikt om aan al haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Inhoudende dat de deelnemers gezamenlijk garant staan voor de juiste betaling van investeringen en de daaruit voortvloeiende rente, aflossing, boeten en kosten.

Hoofdstuk 3. Algemeen Bestuur

Artikel 11. Samenstelling en stemverhouding

1. Het Algemeen Bestuur bestaat uit 11 personen, waaronder de voorzitter.
2. Elke deelnemer wijst uit zijn midden een lid van het Algemeen Bestuur aan.
3. Elke deelnemer wijst uit zijn midden een plaatsvervangend lid van het Algemeen Bestuur aan.
4. Het aantal stemmen van een deelnemer is gerelateerd aan diens bijdrage in de begroting van de omgevingsdienst voor de taken genoemd in artikel 4 en 5 van de regeling.

Bijdrage in euro's:	Aantal stemmen:
>5 miljoen	22
2 tot 5 miljoen	16
1 tot 2 miljoen	12
0,5 tot 1 miljoen	8
< 0,5 miljoen	3

5. Het aantal stemmen per deelnemer wordt jaarlijks vastgesteld in de vergadering waarin ook de begroting voor het navolgende jaar definitief wordt vastgesteld. De stemverhouding gaat in, op 1 januari van het nieuwe begrotingsjaar voor het eerst op 1 januari 2024. Bij grote wijzigingen in de bijdragen van deelnemers kan eerder tot herziening worden besloten door het Algemeen Bestuur.
6. Besluiten worden genomen met minimaal de helft van de stemmen plus 1, uitgebracht door minimaal 5 leden van het Algemeen Bestuur, tenzij de wet of de regeling anders bepalen.

Artikel 12. Aanwijzing, schorsing en ontslag leden Algemeen Bestuur

1. Als tussentijds een vacature in het Algemeen Bestuur ontstaat, wijst de deelnemer in zijn eerstvolgende vergadering of ten spoedigste daarna een nieuw lid aan.
2. Een lid van het Algemeen Bestuur kan door de deelnemer die hem heeft aangewezen ontslag worden verleend of worden geschorst als dit lid het vertrouwen van die deelnemer niet meer bezit. Het ontslag gaat onmiddellijk in.
3. Van elke aanwijzing, schorsing of ontslag geeft de deelnemer die het aangaat terstond kennis aan de voorzitter.
4. Een lid van het Algemeen Bestuur kan ontslag nemen. Hij stelt de voorzitter en de deelnemer die hem heeft aangewezen hiervan tijdig op de hoogte. Het ontslag gaat in zodra in opvolging is voorzien.
5. Het lidmaatschap van het Algemeen Bestuur eindigt van rechtswege zodra het lid geen lid meer is van de deelnemer die hem heeft aangewezen of zodra de deelnemer die hem heeft aangewezen uittreedt.

6. Het eerste tot en met het vijfde lid zijn van overeenkomstige toepassing op plaatsvervangende leden.

Artikel 13. Werkwijze

1. Het Algemeen Bestuur vergadert zo dikwijls als de voorzitter dat nodig oordeelt of twee leden van het Algemeen Bestuur daarom verzoeken, alsmede indien het Dagelijks Bestuur daarom verzoekt, doch ten minste twee maal per jaar.
2. In de vergadering van het Algemeen Bestuur kan slechts worden beraadslaagd en besloten als ten minste de helft van de leden aanwezig is.
3. Indien het vereiste aantal leden niet aanwezig is, schrijft de voorzitter een nieuwe vergadering uit waarop het tweede lid en artikel 11, vijfde lid, niet van toepassing zijn. Tussen de twee vergaderingen zit minimaal een werkdag.
4. In een vergadering als bedoeld in het derde lid is artikel 11, vijfde lid, van toepassing op besluiten over andere aangelegenheden dan die waarvoor de oorspronkelijke vergadering was belegd.
5. Het Algemeen Bestuur stelt een reglement van orde vast voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden.

Artikel 14. Bevoegdheden

1. Het Algemeen Bestuur stelt de begroting en de jaarrekening vast.
2. Het Algemeen Bestuur kan besluiten tot oprichting van en deelneming in rechtspersonen met inachtneming van het bepaalde in artikel 55a van de Wet.
3. Besluiten van het Algemeen Bestuur worden voor zienswijze aan de gemeenteraden en Provinciale Staten van de deelnemers voorgelegd als het Algemeen Bestuur dit nodig acht, tenzij wet of regeling anders voorschrijft.
4. Ingezetenen van de deelnemende provincies en gemeenten en belanghebbenden worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid betrokken op een bij de deelnemende provincie en gemeenten gebruikelijke wijze. In dat geval is afdeling 3.4. van de Algemene wet bestuursrecht, niet meer van toepassing op de participatie.
Het Algemeen Bestuur kan een andere procedure op de participatie voorschijven.
5. Het Algemeen Bestuur kan bevoegdheden overdragen aan het Dagelijks Bestuur met uitzondering van de bevoegdheden tot het vaststellen van de begroting en wijziging en actualisatie daarvan, de vaststelling van de jaarrekening en het besluit tot oprichting van en deelneming in rechtspersonen.
6. Het Algemeen Bestuur kan instructies geven voor de werkwijze van het Dagelijks Bestuur.
7. Het Algemeen Bestuur beslist over alle andere aangelegenheden waarvoor de bevoegdheid niet op grond van de Wet of deze regeling aan het Dagelijks Bestuur of aan de voorzitter toekomt.

Hoofdstuk 4. Dagelijks Bestuur

Artikel 15. Samenstelling en stemverhouding

1. Het Dagelijks Bestuur bestaat naast de voorzitter uit vier andere leden.
2. De aanwijzing van de leden van het Dagelijks Bestuur geschiedt op basis van gezamenlijke voordrachten uit de leden van het Algemeen Bestuur die zijn aangewezen door:
   - burgemeester en wethouders van Duiven, Westervoort en Zevenaar;
   - burgemeester en wethouders van Doesburg, Renkum, Rheden en Rozendaal;
   - burgemeester en wethouders van Lingewaard en Overbetuwe;
   - burgemeester en wethouders van Arnhem;
   - Gedeputeerde Staten.
3. In afwijking van het tweede lid doet de deelnemer of de groep van deelnemers als bedoeld in het tweede lid waaruit de voorzitter afkomstig is geen voordracht.
4. De leden van het Dagelijks Bestuur hebben ieder een stem. Ingeval van het staken van de uitgebrachte stemmen is de stem van de voorzitter beslissend.

Artikel 16. Aanwijzing, schorsing en ontslag leden Dagelijks Bestuur

1. Het Algemeen Bestuur wijst in beginsel uit zijn midden de andere leden van het Dagelijks Bestuur als bedoeld in artikel 15, eerste lid, aan. De aard van deze regeling geeft in voorkomende gevallen ook aanleiding tot het aanwijzen van leden buiten de kring van het Algemeen bestuur.
2. Het lidmaatschap van het Dagelijks Bestuur eindigt zodra het lidmaatschap van het Algemeen Bestuur eindigt of wanneer een ontslag uit het Dagelijks Bestuur ingaat.
3. Als tussentijds een vacature in het Dagelijks Bestuur ontstaat, wijst het Algemeen Bestuur in zijn eerstvolgende vergadering of ten spoedigste daarna een nieuw lid aan.
4. Een lid van het Dagelijks Bestuur, niet zijnde de voorzitter, kan te allen tijde ontslag nemen. Hij doet daarvan schriftelijk mededeling aan het Algemeen Bestuur. Het ontslag gaat in zodra in opvolging is voorzien.
5. Het Algemeen Bestuur kan een lid van het Dagelijks Bestuur, niet zijnde de voorzitter, ontslag verlenen of schorsen als dat lid het vertrouwen van het Algemeen Bestuur niet meer bezit. Het ontslag gaat onmiddellijk in.

Artikel 17. Werkwijze

1. Het Dagelijks Bestuur vergadert zo dikwijls als de voorzitter dit nodig oordeelt of een lid van het Dagelijks Bestuur hierom verzoekt.
2. Het Dagelijks Bestuur stelt een reglement van orde vast voor zijn vergaderingen.
3. In de vergadering van het Dagelijks Bestuur kan slechts worden beraadslaagd en besloten als meer dan de helft van de leden aanwezig is.
4. Indien het vereiste aantal leden niet aanwezig is, schrijft de voorzitter een nieuwe vergadering uit waarop het derde lid niet van toepassing is. Tussen de twee vergaderingen zit minimaal een werkdag.
5. In een vergadering als bedoeld in het derde lid kan alleen worden beraadslaagd en besloten over andere aangelegenheden dan die waarvoor de oorspronkelijke vergadering was belegd indien meer dan de helft van het totaal aantal leden aanwezig is.
6. De vergaderingen van het Dagelijks Bestuur zijn niet openbaar, tenzij de vigerende wet- en regelgeving openbaarmaking verplicht stelt.

Artikel 18. Bevoegdheden

1. Het dagelijks bestuur is belast met en bevoegd tot het voeren van het dagelijks bestuur, waaronder in ieder geval wordt verstaan:
   a. het voorbereiden van al hetgeen aan het algemeen bestuur ter beraadslaging en besluitvorming wordt voorgelegd;
   b. het uitvoeren van de besluiten van het algemeen bestuur;
   c. het voorstaan van de belangen van de regeling en het openbaar lichaam bij andere overheden, instellingen en diensten waarmee, of personen met wie contact met het dagelijks bestuur van belang is;
   d. het beheer van activa en passiva van het openbaar lichaam;

e. het nemen van alle conservatoire maatregelen, zowel in als buiten rechte, en het doen van alles wat nodig is ter voorkoming van verjaring en verlies van recht en bezit;

2. Het dagelijks bestuur bepaalt de wijze waarop de directeur bij verhindering of ontstentenis wordt vervangen.
3. Het dagelijks bestuur stelt voor de directeur een instructie vast die ten minste de taken van de directeuren de aansturing van het personeel betreft.
4. Het dagelijks bestuur is belast met het aangaan van arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht, het ontslaan en schorsen van het personeel, waaronder begrepen de directeur.
5. De arbeidsvoorwaardenregelingen voor de directeur alsmede het overige personeel van het openbaar lichaam worden door het dagelijks bestuur vastgesteld.
6. Het dagelijks bestuur is bevoegd tot het aangaan van privaatrechtelijke overeenkomsten met uitzondering van privaatrechtelijke handelingen als bedoeld in artikel 55a van de Wet en artikel 9 van de regeling.
7. Het dagelijks bestuur is bevoegd tot het voeren van rechtsgedingen namens de regeling, tenzij het algemeen bestuur in bepaalde gevallen anders beslist.
8. Besluiten van het Dagelijks Bestuur worden voor zienswijze aan de gemeenteraden en Provinciale Staten van de deelnemers voorgelegd als het Dagelijks Bestuur dit nodig acht, tenzij wet of regeling anders voorschrijft.

Hoofdstuk 5. Voorzitter

Artikel 19. Voorzitter

1. Het Algemeen Bestuur wijst uit zijn midden de voorzitter aan.
2. Het Algemeen Bestuur wijst uit zijn midden een plaatsvervangend voorzitter aan die de voorzitter vervangt bij diens verhindering of ontstentenis.
3. Op voordracht van ten minste drie leden kan het Algemeen Bestuur de voorzitter uit zijn functie als voorzitter zetten.
4. De voorzitter kan te allen tijde ontslag nemen. Hij doet daarvan schriftelijk mededeling aan het Algemeen Bestuur. Het ontslag gaat in zodra in opvolging is voorzien.
5. Als tussentijds de functie van de voorzitter vacant wordt, wijst het Algemeen Bestuur in zijn eerstvolgende vergadering of ten spoedigste daarna de nieuwe voorzitter aan.
6. De voorzitter is lid van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur.

Artikel 20. Bevoegdheden

1. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur.
2. De voorzitter en de secretaris ondertekenen gezamenlijk de stukken die van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur uitgaan.
3. De voorzitter vertegenwoordigt het openbaar lichaam in en buiten rechte. De voorzitter kan de vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen gemachtigde.
4. Besluiten van de voorzitter worden voor zienswijze aan de gemeenteraden en Provinciale Staten van de deelnemers voorgelegd als de voorzitter dit nodig acht, tenzij wet of regeling anders voorschrijft.

Artikel 21 Vervallen

Hoofdstuk 6. Informatie en verantwoording

Artikel 22. Dagelijks Bestuur en voorzitter ten opzichte van het Algemeen Bestuur

1. De leden van het Dagelijks Bestuur zijn tezamen en ieder afzonderlijk aan het Algemeen Bestuur verantwoording verschuldigd voor het door hen gevoerde bestuur.
2. Zij geven gevraagd en ongevraagd aan het Algemeen Bestuur digitaal alle inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het Dagelijks Bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is.
3. Zij geven tezamen en ieder afzonderlijk inlichtingen aan het Algemeen Bestuur wanneer dit bestuur of een of meer leden daarvan hierom verzoekt.

Artikel 23. Algemeen en Dagelijks Bestuur ten opzichte van de gemeenteraden en Provinciale Staten

1. Het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter geven aan de gemeenteraden en Provinciale Staten gevraagd en ongevraagd digitaal alle en dezelfde inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is.
2. Het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter verstrekken aan de gemeenteraden en Provinciale Staten digitaal alle en dezelfde inlichtingen waarom is gevraagd door een of meer leden van die gemeenteraden of Provinciale Staten.
3. Een lid van het Algemeen Bestuur geeft digitaal alle inlichtingen waarom is gevraagd door een of meer leden van de gemeenteraad van de deelnemer die hem heeft aangewezen, respectievelijk een of meer leden van Provinciale Staten in het geval het lid is aangewezen door Gedeputeerde Staten. Hij is bovendien aan de gemeenteraad of Provinciale Staten verantwoording verschuldigd voor het door hem gevoerde bestuur.
4. Het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter stellen, ieder voor zover bevoegd, in gezamenlijkheid een informatieprotocol vast omtrent de in de vorige leden genoemde te verstrekken informatie.

Artikel 24. Leden Algemeen Bestuur ten opzichte van deelnemers

1. Een lid van het Algemeen Bestuur verschaft de deelnemer die hem als lid heeft aangewezen digitaal alle inlichtingen die door die deelnemer of door een of meer leden van die deelnemer zijn gevraagd.
2. Alvorens de gevraagde inlichtingen zoals bedoeld in het eerste lid te verstrekken, kan het lid zich daarover laten adviseren door het Dagelijks Bestuur.
3. Een lid van het Algemeen Bestuur is de deelnemer die hem als lid heeft aangewezen verantwoording verschuldigd voor het door hem in het Algemeen Bestuur gevoerde beleid. Op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die deelnemer aangegeven wijze.

Hoofdstuk 7. Directeur

Artikel 25. Directeur

1. De directeur is hoofd van de ambtelijke organisatie.
2. De directeur is ambtelijk secretaris van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur. De directeur staat het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter bij de uitoefening van hun taak terzijde.
3. De directeur is tijdens de vergadering van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur aanwezig.
4. De directeur ondertekent als ambtelijk secretaris mede de stukken die van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur uitgaan.

Hoofdstuk 7A Samenwerking Omgevingsdiensten

Artikel 26 Samenwerking Omgevingsdiensten

1. De voorzitter heeft regelmatig overleg met de voorzitters van de besturen van de andere omgevingsdiensten in Gelderland.
2. De directeur heeft regelmatig overleg met de directeuren van de andere omgevingsdiensten in Gelderland.
3. De overleggen hebben als doel het bevorderen van een goede samenwerking tussen de diensten.

Hoofdstuk 8. Gemeenschappelijke adviescommissie

Artikel 27. Gemeenschappelijke adviescommissie

Het Algemeen Bestuur stelt, als de gemeenteraden en Provinciale Staten dit overeenkomstig artikel 24a van de wet gezamenlijk voorstellen, een gemeenschappelijke adviescommissie als bedoeld in artikel 24a van de wet in.

Artikel 27a Werkwijze

Het Algemeen Bestuur regelt in ieder geval de samenstelling, de bevoegdheden, de thema's, taken en werkwijze van de in dit hoofdstuk genoemde commissies en overleggen.

Hoofdstuk 9. Financiële bepalingen

Artikel 28. Begrotingsprocedure

1.Het Dagelijks Bestuur zendt twaalf weken vóór vaststelling door het Algemeen Bestuur de ontwerpbegroting vergezeld van een toelichting voor zienswijze rechtstreeks aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten en aan Provinciale Staten.
2.Het Algemeen Bestuur stelt de ontwerpbegroting vast op een jaarlijks vast te stellen vergadermoment met inachtneming van de wettelijke doorlooptijden.
3. Het Dagelijks Bestuur zendt de vastgestelde begroting binnen twee weken na vaststelling en in ieder geval vóór 15 september van het jaar voorafgaande aan het jaar waarop deze ziet aan de minister.
4. In de begroting wordt het door elk van de deelnemers over het desbetreffende jaar verwachte verschuldigde bedrag opgenomen.
5. Het Dagelijks Bestuur houdt bij het opstellen van de ontwerpbegroting rekening met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.
6. De ontwerpbegroting wordt door het dagelijks bestuur en de deelnemers voor eenieder ter inzage gelegd en algemeen verkrijgbaar gesteld.
7. Provinciale Staten en de gemeenteraden vergaderen niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving over de ontwerpbegroting. Zij kunnen bij het Dagelijks Bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen.
8. Het Dagelijks Bestuur reageert schriftelijk en gemotiveerd aan de gemeenteraden en Provinciale Staten op de zienswijze en welke conclusie zij daaraan verbindt, voordat het Algemeen Bestuur de begroting vaststelt.
9. Indien aanpassing van de begroting gedurende het jaar nodig is, stelt het Algemeen Bestuur vast of er sprake is van een wijziging of actualisering.
10. Een actualisatie van de begroting wordt door het Algemeen Bestuur vastgesteld en ter informatie verstuurd naar de gemeenteraden en Provinciale Staten.
11. Bij wijzigingen van de begroting wordt de procedure voor vaststelling van de begroting gevolgd.

Artikel 29. Jaarrekening

1. Het Algemeen Bestuur stelt de jaarrekening vast, als bedoeld in artikel 58 derde lid van de Wet, vóór 1 juli volgend op het jaar waarop deze betrekking heeft.
2. Het Dagelijks Bestuur zendt vóór 30 april van het jaar volgend op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft de voorlopige jaarrekening aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten en aan Provinciale Staten.
3. Het Dagelijks Bestuur zendt de vastgestelde jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling doch in ieder geval vóór 15 juli aan de minister.
4. Vaststelling van de jaarrekening strekt het dagelijks bestuur tot decharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden.
5. In de jaarrekening wordt het door elk van de deelnemers over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen.
6. Verrekening van het verschil tussen de begrote bijdrage, als bedoeld in artikel 10 van deze regeling, en het werkelijk verschuldigde bedrag volgens de jaarrekening gebeurt zo spoedig mogelijk na vaststelling van de jaarrekening.

Artikel 30. Verdeling saldo

1. Het maximum van het totaal aan (bestemmings)reserves wordt bepaald door de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit moet minimaal 0,8 % zijn. De weerstandscapaciteit is de ratio tussen de optelsom van de reserves en de post onvoorzien in de begroting, gedeeld door het totaal aan operationele gekwantificeerde risico's voor de reguliere bedrijfsvoering.
2. De weerstandscapaciteit wordt jaarlijks vastgesteld in de begroting en in de jaarrekening.
3. Batige saldi worden toegevoegd aan het eigen vermogen tot aan de grens van de weerstandscapaciteit. Indien het batig saldo de grens overschrijdt beslist het Algemeen bestuur of:
a. het batig saldo wordt toegevoegd aan de algemene reserve, of
b. een bestemmingsreserve wordt ingesteld voor specifieke doeleinden, of
c. het batig saldo wordt uitgekeerd naar rato van de stemverhouding, of

d. een combinatie van de genoemde mogelijkheden.
4. Als er sprake is van een nadelig saldo, beslist het Algemeen bestuur of:
a. dit geheel of gedeeltelijk ten laste van bestaande reserves zal worden gebracht; of
b. dit geheel of gedeeltelijk ten laste van de deelnemers zal worden gebracht naar rato van hun stemverhouding.
5. Het besluit, zoals bedoeld in het vierde lid, sub b, van dit artikel, behoeft twee derde van het totaal aantal stemmen.

Hoofdstuk 10. Archief

Artikel 31. Zorg en beheer archief
1. Het dagelijks bestuur is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam overeenkomstig een door het algemeen bestuur, vast te stellen regeling. De zorg voor de archiefbescheiden die ontstaan uit hoofde van de door de deelnemende overheidsorganisaties gemandateerde taken berust bij deze overheden.
2. De aan de uitvoering van het eerste lid verbonden kosten komen ten laste van het openbaar lichaam.
3. Voor de bewaring van de over te brengen archiefbescheiden wijst het algemeen bestuur een archiefbewaarplaats aan en voor het beheer daarvan een archivaris.
4. De archivaris van het in het vorige lid aangewezen archiefbewaarplaats oefent overeenkomstig de regeling als bedoeld in het eerste lid toezicht uit op het beheer van de archiefbescheiden van het openbaar lichaam, voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats.
5. Met het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden die ontstaan uit hoofde van de door de deelnemers gemandateerde taken is belast de archivaris van de desbetreffende deelnemer.
6. Bij opheffing van de gemeenschappelijke regeling wordt ten aanzien van de archiefbescheiden een voorziening getroffen zoals in de wet bepaald.

Hoofdstuk 11. Toetreding, uittreding, wijziging en opheffing

Artikel 32. Toetreding
1. De deelnemers zijn bevoegd te beslissen over toetreding van nieuwe deelnemers tot de regeling.
2. De deelnemers regelen de voorwaarden voor toetreding.

Artikel 33. Uittreding
1. Een deelnemer kan uittreden uit de regeling na een daartoe strekkend besluit van de deelnemer.
2. Voor uittreding geldt een opzeggingstermijn van anderhalf jaar voorafgaand aan de datum waarop de uittreding plaatsvindt. Uittreding is slechts mogelijk met ingang van 1 januari van het eerstvolgende kalenderjaar na de genoemde opzeggingstermijn.
3. Het algemeen bestuur inventariseert binnen zes maanden na de opzegging de gevolgen van uittreding na overleg met de deelnemers in een uittredingsplan waartoe in ieder geval behoren:
a. de gevolgen voor het personeel zoals de toewijzing, terugname of overname van medewerkers;
b. de financiële gevolgen, waaronder de betaling ineens of de afbouw van de bijdrage;
c. de juridische en organisatorische consequenties en de kosten daarvan die direct het gevolg zijn van de uittreding.
4. Bij de bepaling van de financiële gevolgen worden zowel variabele, vaste kosten alsmede het aan de uittredende deelnemer toe te rekenen aandeel in reserves en voorzieningen in aanmerking genomen.
Bij de bepaling van de vergoeding voor vaste kosten wordt een termijn van vijf jaar vanaf datum uittreding in acht genomen
5. De raming en berekening van de kosten voor uittreding worden gebaseerd op de feiten en omstandigheden die gelden op het moment van de daadwerkelijke uittreding.
Beleidswijzigingen, wijziging van economische omstandigheden en wijziging van inzichten die

zich voordoen of opkomen na het moment van de daadwerkelijke uittreding kunnen niet worden betrokken bij de bepaling van de hoogte van de uittreedsom.
6. Het openbaar lichaam is gehouden redelijkerwijs al het mogelijke te doen om (direct nadat de opzegbrief is ontvangen) de uittredingskosten zo laag mogelijk te houden. Het voorgaande behoeft niet te leiden tot wijziging van overeenkomsten met en verplichtingen jegens derden die zijn aangegaan respectievelijk bepaald voorafgaand aan het tijdstip van ontvangst door het algemeen bestuur van het besluit tot uittreding van de deelnemer.
7. Het algemeen bestuur wijst de onafhankelijke externe deskundige aan op basis van een gezamenlijke voordracht van de uittredende deelnemer en het dagelijks bestuur. De kosten voor het inschakelen van een onafhankelijke externe deskundige komen voor rekening van de uittredende deelnemer.
8. De onafhankelijke externe deskundige stelt de uittreedsom vast. Het algemeen bestuur en de uittredende deelnemer komen tot een akkoord op basis van dit vastgestelde bedrag.
9. Kunnen het algemeen bestuur en de uittredende deelnemer niet tot een akkoord komen op basis van het in lid 8 vastgestelde bedrag, dan zal een andere onafhankelijke deskundige (aangewezen op de in lid 6 van dit artikel bedoelde wijze) een voor betrokkenen bindend besluit nemen.
10. De financiële gevolgen die het gevolg zijn van de uittreding worden door de uittredende deelnemer gedragen.
11. De uittredende deelnemer is verplicht tot betaling van de definitieve uittreedsom binnen een half jaar nadat de definitieve uittreedsom is vastgesteld.
12. Het Dagelijks Bestuur ziet toe op de uittreding en de vereffening van de financiële verplichtingen.

Artikel 34. Wijziging en opheffing
1. De regeling kan tussentijds worden gewijzigd of opgeheven als ten minste 9 deelnemers hiertoe besluiten.
2. Deelnemers en het Algemeen Bestuur zijn bevoegd een wijziging in de regeling aan de deelnemers in overweging te geven via een daartoe strekkend voorstel. Het Dagelijks Bestuur zendt het voorstel van het Algemeen Bestuur toe aan de deelnemers.
3. Het Dagelijks Bestuur stelt het Algemeen Bestuur in kennis van de situaties die niet als wijziging worden beschouwd.
4. Ingeval van opheffing van de regeling stelt het Algemeen Bestuur vooraf, na overleg met de deelnemers, een liquidatieplan vast waarin in ieder geval wordt aangegeven wat de gevolgen zijn die de beëindiging heeft voor het personeel en de wijze waarop het positieve of negatieve saldo van het openbaar lichaam over de deelnemers wordt verdeeld.
5. Het Dagelijks Bestuur is belast met de vereffening van de financiële verplichtingen.
6. De organen van de regeling blijven in functie totdat de liquidatie is voltooid.

Hoofdstuk 12. Klachten

Artikel 35. Klachtenregeling
Het Algemeen Bestuur stelt, met inachtneming van hoofdstuk 9, titel 9.1 van de Algemene wet bestuursrecht, een interne klachtenregeling vast.

Hoofdstuk 13. Slot- en overgangsbepalingen

Artikel 36. Evaluatie
1. Het Algemeen Bestuur draagt zorg voor de evaluatie van in ieder geval het algemeen functioneren en de werkwijze van de Omgevingsdienst Regio Arnhem.
2. De evaluatie vindt eenmaal in de vier jaar plaats en is afgerond twaalf maanden voorafgaand aan de reguliere gemeenteraadsverkiezingen.

Artikel 37. Informatievoorziening
1. Het openbaar lichaam zorgt ervoor dat de deelnemers op ieder moment kunnen beschikken over informatie met betrekking tot de in hoofdstuk 2 van deze regeling genoemde taken waarvoor zij het bevoegde bestuursorgaan zijn.

2. Ten aanzien van de taken als bedoeld in hoofdstuk 2 van deze regeling geldt dat de wijze van benadering en ontsluiting van de op die taken betrekking hebbende informatie door het openbaar lichaam is afgestemd met die van de andere regionale omgevingsdiensten in Gelderland.

Artikel 38. Inwerkingtreding

1. De regeling treedt in werking een dag nadat deze op de voorgeschreven wijze bekend is gemaakt.
2. Gedeputeerde Staten dragen zorg voor de bekendmaking van de geconsolideerde tekst in het Provinciaal blad van Gelderland.
3. Het tweede lid is van toepassing op besluiten tot wijziging, of opheffing van de regeling.

Artikel 39. Duur van de regeling

De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 40.

Vervallen

Artikel 41. Citeertitel

Deze regeling kan worden aangehaald als: Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem.

Toelichting op de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem

Algemene toelichting
De Omgevingsdienst Regio Arnhem is met ingang van 1 april 2013 operationeel geworden.

De tekst van de regeling volgt het algemene stramien van de Wet gemeenschappelijke regelingen maar dan toegespitst op het specifieke belang en taak van de omgevingsdienst in deze regio.

Het ministerie van VROM heeft in 2009 aangedrongen op de vorming van omgevingsdiensten op regionale schaal en de provincie verzocht een proces te organiseren waarin dat gestalte krijgt. Naar aanleiding daarvan hebben de colleges van alle Gelderse gemeenten en het college van gedeputeerde staten van Gelderland op 3 november 2009 een intentieverklaring ondertekend waarin als uitgangspunten zijn opgenomen:

- dat de op te richten uitvoeringsdiensten (nu omgevingsdiensten genoemd) de vorm van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen krijgen;
- dat de uitvoeringsdiensten zelf geen beleidstaken uitvoeren en dat de bestuurlijke bevoegdheden door de bevoegde gezagen zelf moeten worden uitgevoerd;
- dat voor wat de omvang van het werkterrein van de uitvoeringsdiensten betreft de samenwerking wordt gebaseerd op de bestaande regionale samenwerkingsverbanden in Gelderland (de Gelderse maat).

De gemeenten in de regio Arnhem en de provincie Gelderland hebben vervolgens gezamenlijk besloten tot oprichting van een regionale uitvoeringsdienst, ODRA, die de juridische vorm heeft van een openbaar lichaam in de zin van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Zij is daarmee rechtspersoon en kan zelfstandig rechten en verplichtingen aangaan.

ODRA is onderdeel van een stelsel van omgevingsdiensten in de provincie Gelderland, waarbij bepaalde taken op bovenregionale schaal zijn belegd. Het gaat om complexe taken en bovenregionale taken. ODRA voert in dat kader de complexe handhaving uit voor regio's die niet robuust zijn. Daarnaast voert ODRA ook de werkzaamheden van bureau milieumetingen, taken met betrekking tot vuurwerk en het toezicht op de bodemsaneringen uit. Voor het bevoegd gezag Provincie Gelderland voert ODRA toezicht en handhaving van complexe bedrijven, niet BRZO, middels een programmatische aanpak uit.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1
Hier worden begrippen nader toegelicht.

Artikel 2
Ter uitvoering van artikel 10, eerste lid, van de Wet wordt hier het belang vermeld ter behartiging waarvan de regeling is getroffen. Het begrip omgevingsrecht is in deze omschrijving ruim bedoeld en omvat wet- en regelgeving omtrent de leefomgeving. Naast het milieurecht, dus ook bouwrecht, water, ruimtelijke ordeningsrecht, natuurbeschermingsrecht en dergelijke.

Om incorporatie van MRA taken mogelijk te maken is het woord "advisering" opgenomen bij het belang. Ook doet dit recht aan enkele door de provincie Gelderland ingebrachte adviestaken.

Artikel 3
In het eerste lid is met het oog op artikel 8, eerste lid, van de Wet bepaald dat een openbaar lichaam wordt ingesteld. In het tweede lid is ter uitvoering van artikel 10, derde lid, van de Wet de vestigingsplaats vastgelegd. Het betreft hier de statutaire vestigingsplaats. Die moet worden onderscheiden van de feitelijke plaats waar het openbaar lichaam zijn taken uitvoert. Die plaats kan verschillen van de statutaire vestigingsplaats. De regeling verzet zich er bovendien niet tegen dat de taken op meerdere plaatsen worden uitgeoefend. Voor alle duidelijkheid wordt in het derde lid aangegeven dat het bestuur van het openbaar lichaam bestaat uit het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter.

Artikel 4
De bestuurlijke eis van het Rijk is dat de uitvoering van ten minste de taken zoals opgenomen in het basistakenpakket worden belegd bij een omgevingsdienst. Artikel 4 komt aan die eis tegemoet door te bepalen dat de deelnemers ter behartiging van het belang genoemd in artikel 2 de uitvoering van de basistaken onderbrengen bij het openbaar lichaam. Het tweede lid bepaalt dat tot de basistaken kunnen behoren coördinerende, adviserende en ondersteunende taken in verband met de basistaken. Daarbij kan worden gedacht aan interne advisering, documentondersteuning etc. De omschrijving is zo gekozen dat een ruime categorie van werkzaamheden daaronder kan worden verstaan. Door de formulering wordt bovendien duidelijk dat er geen verplichting bestaat om dergelijke taken onder te brengen bij de omgevingsdienst. Er kunnen tussen de omgevingsdienst en een deelnemer op basis van het derde lid overeenkomsten (dienstverleningsovereenkomsten) worden gesloten. Die bevatten nadere afspraken over de uitoefening van de taken die krachtens de regeling bij de omgevingsdienst is ondergebracht. Afspraken kunnen onder meer worden gemaakt over de inhoud en de kwaliteit van de taakuitoefening.

Artikel 5
Naast de basistaken als bedoeld in artikel 4 kunnen de deelnemers de uitoefening van overige taken in het omgevingsrecht aan de omgevingsdienst overlaten. Het besluit van een deelnemer tot het treffen van de regeling bevat op het grond van het vierde lid een opgave van die taken. Ook nadien kan een deelnemer deze taken opdragen. In verband hiermee kunnen mogelijk ook de bijdrage van de deelnemers, de stemverhoudingen en andere zaken in de regeling opnieuw worden bezien.

Met het oog op de incorporatie van de MRA-taken is aangegeven wat onder overige taken wordt verstaan en door de toevoeging van de woorden 'in ieder geval' wordt voorkomen dat een onbedoelde beperkende werking uitgaat van dit artikel.

Artikel 7
Dit artikel geeft een regeling voor de complexe taken die niet robuust kunnen worden uitgevoerd, alsmede de bovenregionale taken. Die begrippen zijn omschreven in artikel 1.

Artikel 8
De Wet schrijft in artikel 10 voor dat een regeling waarbij een openbaar lichaam wordt ingesteld, aangeeft welke bevoegdheden aan het bestuur van het openbaar lichaam worden overgedragen. Het is een uitgangspunt van de deelnemers om aan de omgevingsdienst geen bevoegdheden over te dragen. Dat is vastgelegd in het eerste lid. Dat neemt niet weg dat het doelmatig kan zijn om aan (een functionaris van) de omgevingsdienst vertegenwoordigingsbevoegdheid te verlenen met betrekking tot de bevoegdheden van de deelnemers. Daarbij kan het gaan om mandaat (voor publiekrechtelijke bevoegdheden), volmacht (voor privaatrechtelijke bevoegdheden) en machtiging (voor feitelijke handelingen). In het tweede lid is bepaald dat het aan de deelnemers is om daarover te beslissen. Het gaat daarbij voor de goede orde om vertegenwoordiging, niet om het overdragen van enige bevoegdheid. Een krachtens mandaat genomen besluit, als voorbeeld, geldt immers als een besluit van de mandaatgever.

Met oog op de aan en door het bestuur opgelegde doelstellingen van verhoging van de kwaliteit en de efficiëntie is meer uniformiteit een vereiste. Om het belang hiervan te benadrukken is dit toegevoegd aan het tweede lid van dit artikel.

Artikel 9
Het openbaar lichaam is krachtens de Wet een rechtspersoon en uit dien hoofde bevoegd tot het aangaan van privaatrechtelijke rechtshandelingen. De Wet gemeenschappelijke regelingen bepaalt in artikel 55 dat bij de regeling beperkingen kunnen worden aangebracht in de bevoegdheden die het openbaar lichaam van rechtswege bezit om aan het maatschappelijk verkeer deel te nemen. Artikel 9 bevat dergelijke beperkingen.
Daarbij is ervoor gekozen om de deelnemers de mogelijkheid te geven toestemming te verlenen voor privaatrechtelijke rechtshandelingen die op grond van de regeling anders niet zijn toegestaan. Onder e is bepaald dat het openbaar lichaam niet bevoegd is voor commerciële

dienstverlening aan private partijen. De achtergrond daarvan is om te voorkomen dat de omgevingsdienst met inzet van publieke middelen marktverstorend werkt. De deelnemers zijn van opvatting dat de overheid, ook ingeval van samenwerking in een gemeenschappelijke regeling, zich daarvan zou moeten onthouden.

Artikel 10
In de begroting wordt bepaald wat elke deelnemer verschuldigd is aan ODRA betreffende dat jaar. Het vijfde lid heeft als achtergrond dat de deelnemers aan een gemeenschappelijke regeling verplicht zijn een daarbij opgericht openbaar lichaam van middelen te voorzien waardoor het de taken waartoe het is opgericht naar behoren kan vervullen. Daartoe behoren ook de financiële verplichtingen die het openbaar lichaam ter uitvoering van die taken is aangegaan. Daarnaast behoren tot de verplichte uitgaven van een openbaar lichaam evenals voor waterschappen de aflossing van schulden en renten en andere opeisbare schulden. Dat is bevestigd in de Circulaire aansprakelijkheid voor schulden van openbare lichamen op grond van de Wet (Circulaire van 8 juli 1999). Het vijfde lid geeft zodoende een algemeen geldende rechtsplicht weer voor deelnemers aan een gemeenschappelijke regeling die de positie van derden jegens de omgevingsdienst beschermt. Het vijfde lid is bovendien noodzakelijk om in voorkomend geval tegen aanvaardbare tarieven geldleningen aan te kunnen gaan. Het heeft geen betekenis voor de verdeling van de kosten tussen de deelnemers. Daarvoor geldt de verhouding van het eerste lid.

Artikel 11

Met toepassing van artikel 13 van de Wet worden de leden van het Algemeen Bestuur door en uit de deelnemende colleges (van burgemeester en wethouders, en Gedeputeerde Staten) aangewezen. Verder schrijft artikel 13 van die wet voor dat de regeling het aantal leden van het Algemeen Bestuur bepaalt dat door de deelnemers wordt aangewezen. Het eerste en het tweede lid voorzien daarin door het aantal leden van het Algemeen Bestuur te vermelden, alsmede te bepalen dat elke deelnemer een lid in het Algemeen Bestuur benoemt. De aanwijzing van plaatsvervangende leden op grond van het derde lid voorziet in de behoefte van alle deelnemers, gezien de bevoegdheden van het Algemeen Bestuur, om vertegenwoordigd te zijn in het Algemeen Bestuur als een lid verhinderd is.

De bepalingen in het vierde en vijfde lid weerspiegelen de bestuurlijke afspraken die ter zake zijn gemaakt. Er is afgesproken bij de stemverhoudingen te werken met staffels, om een evenwichtige verdeling in stemmen te bereiken. We willen dit voor het eerst op 1 januari 2024 laten ingaan op basis van de begroting 2024.

Voor de duidelijkheid en de verandering dat de aantal stemmen niet meer in de regeling staan is het belangrijk een moment te bepalen wanneer de nieuwe stemmen worden vastgesteld. De stemverhouding wordt bij de vaststelling van de begroting vastgesteld voor het jaar daarop (vijfde lid).

In het zesde lid van het artikel is een ondergrens opgenomen van benodigde stemmen, uitgebracht door minimaal 5 deelnemers, tenzij in de wet of de regeling hierover anders is opgenomen. Dit om te voorkomen dat een voorstel door te weinig deelnemers wordt gedragen.

Artikel 12
Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan van het openbaar lichaam. In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemers vertegenwoordigd. Het is de verantwoordelijkheid van de deelnemers om te zorgen voor het aanwijzen van de leden van het Algemeen Bestuur volgens het eerste en het tweede lid. Op grond van artikel 18 van de Wet, in verbinding met artikel 16, vijfde lid, van de Wet is in het derde lid van artikel 12 opgenomen dat een deelnemer een lid dat hij in het Algemeen Bestuur heeft aangewezen, kan ontslaan indien dat lid het vertrouwen van de deelnemer niet langer bezit.

Artikel 13
Het eerste lid regelt in welke gevallen de voorzitter een vergadering van het Algemeen Bestuur uitschrijft. Het tweede lid bevat het quorum voor beraadslaging in en besluitvorming door het Algemeen Bestuur. Voor besluitvorming geldt de regeling in artikel 11, zesde lid:

minimaal de helft van het aantal stemmen plus 1 en minimaal 5 leden van het Algemeen Bestuur zijn nodig om besluiten te kunnen nemen, tenzij de regeling of de wet anders bepaalt. Het kan voorkomen, bijvoorbeeld in vakantieperiodes, dat het quorum niet wordt gehaald terwijl een besluit van het Algemeen Bestuur geen uitstel duldt. Het derde lid voorziet daarin, door een nieuwe vergadering mogelijk te maken waarbij de quorumeis niet geldt, evenmin als de eisen van artikel 11, vijfde lid, ten aanzien van besluitvorming. De situatie dat het quorum niet wordt gehaald zal zich alleen bij hoge uitzondering voordoen. Indien in de nieuwe vergadering onderwerpen aan de orde komen die niet waren geagendeerd voor de vergadering waarvoor het quorum niet werd gehaald, is besluitvorming daarover alleen mogelijk met inachtneming van de eisen van artikel 11, vijfde lid, omtrent de benodigde stemmen.

Artikel 14
Dit artikel regelt de bevoegdheden van het Algemeen Bestuur.
In het tweede lid is opgenomen dat het Algemeen Bestuur het besluit kan nemen tot oprichting van of deelneming in een rechtspersoon met in achtneming van artikel 55a van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Een dergelijk besluit mag alleen genomen worden ten behoeve van de belangen die de omgevingsdienst behartigt. De bevoegdheid ligt conform de wet bij het Algemeen Bestuur. In dat bestuur zijn in beginsel alle deelnemers vertegenwoordigd. Zij zijn dan ook allen betrokken bij de besluitvorming. Het besluit mag niet eerder worden genomen dan nadat de raden en staten in gelegenheid zijn gesteld om hun wensen en bedenkingen te uiten over het ontwerpbesluit.
Op basis van het derde lid kan het Algemeen Bestuur besluiten ter zienswijze aanbieden aan de raden en staten. Hiermee worden besluiten bedoeld die financiële gevolgen (kunnen) hebben voor een deelnemer of besluiten die anderszins het (beleids)terrein van een deelnemer raken. In principe vallen besluiten met financiële gevolgen onder de begroting en jaarrekening echter voor volledigheid is de optie opgenomen dat mogelijk andere financiële besluiten worden voorgelegd voor zienswijze.

Artikel 16
Het eerste lid voorziet in een spoedige aanwijzing van de andere leden van het Dagelijks Bestuur. Het Algemeen Bestuur kan daarbij met inachtneming van artikel 14, tweede lid, van de Wet leden van buiten de kring van het Algemeen Bestuur aanwijzen als lid van het Dagelijks Bestuur.

Artikel 19
Op grond van de Wet is de voorzitter niet alleen voorzitter van het Algemeen Bestuur, maar ook van het Dagelijks Bestuur. Die beide voorzittersfuncties zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden. Besluiten over de voorzitter (bijvoorbeeld het benoemen van een nieuwe voorzitter) worden door het Algemeen Bestuur genomen. De plaatsvervangend voorzitter die op grond van het tweede lid wordt aangewezen, is plaatsvervangend ten aanzien van alle bevoegdheden, dus ook ten aanzien van het voorzitterschap van het Dagelijks Bestuur en de bevoegdheid tot vertegenwoordiging van het openbaar lichaam in en buiten rechte. Zonder dat dit hoeft te leiden tot het afzien van het verdere lidmaatschap van het Algemeen Bestuur, kan een voorzitter op basis van het derde lid op voordracht van ten minste drie leden uit zijn functie worden gezet. Een dergelijk besluit wordt met inachtneming van artikel 11, zesde lid, genomen door minimaal 5 leden die tezamen minimaal de heft van de stemmen plus 1 hebben.

Artikel 21 Vervallen.
Samengevoegd met artikel 26.

Artikel 23
In lid 4 wordt met gezamenlijkheid bedoeld dat het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter één protocol opstellen en niet ieder een apart protocol.

Artikel 26
Om op bestuurlijk en ambtelijk niveau de samenwerking tussen de Gelderse omgevingsdiensten te waarborgen, is in de regeling (en alle andere gemeenschappelijke regelingen waarbij een omgevingsdienst in Gelderland is ingesteld) voorzien in een overleg tussen de voorzitters en een overleg tussen de directeuren. Beide gremia bepalen zelf wie dit voorzit.

Artikel 27 Gemeenschappelijke adviescommissie
Dit artikel geeft uiting aan een nieuwe mogelijkheid in de Wgr (artikel 24a): indien de raden van de gemeenten dit gezamenlijk voorstellen, dient het algemeen bestuur een zogeheten gemeenschappelijke adviescommissie in het leven te roepen. De Wgr schrijft voor dat het algemeen bestuur de bevoegdheden, taken en werkwijze regelt, nadat de raden de gelegenheid hebben gehad om hun eventuele wensen en bedenkingen aan het algemeen bestuur ter kennis te brengen.

Artikel 28
Binnen de wettelijke termijnen is ruimte om uniforme afspraken te maken die voor iedere partner hetzelfde zijn. Jaarlijks wordt een vergaderschema opgemaakt waarin rekening wordt gehouden met de wettelijke termijnen. Jaarlijks zullen dan ook met de partners afspraken gemaakt worden over de data van de zienswijzeprocedure en vaststelling.
In de regeling is onderscheid gemaakt tussen het actualiseren en wijzigen van de begroting. Begripsomschrijvingen staan in artikel 1 lid 1 onder a en artikel 1 lid 1 onder o. Met het actualiseren van de begroting wordt het mogelijk om beperkte wijzigingen, die niet leiden tot een wijziging van de bedragen van de deelnemers of tot nieuw inzichten, binnen de begroting door het Algemeen Bestuur te laten vaststellen zonder de brede procedure van zienswijzen te volgen. Het actualiseren van de begroting gaat dus budgetneutraal, maar niet conform de posten zoals opgenomen in de begroting.

Artikel 30
In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) wordt gesproken over weerstandsvermogen en weerstandsratio. Het Interbestuurlijk overleg (IBP) heeft met haar criteria de aansluiting hierop gezocht, en een criterium 'weerstandscapaciteit ' met een norm van 0,8 % als ondergrens gedefinieerd. Wij willen daarbij aansluiten. De weerstandscapaciteit houdt het volgende in: de middelen en mogelijkheden waarover de organisatie beschikt of kan beschikken om geïdentificeerde risico's en/of niet begrote kosten te dekken. Er wordt vanuit het interbestuurlijk programma VTH aangegeven dat de weerstandscapaciteit (risico's gedeeld door vermogen) minimaal 0,8 % dient te bedragen om te komen tot een robuuste omgevingsdienst. Dit zal in 2024 door de minister worden aangegeven. Wij vinden het belangrijk om daar aan te voldoen. Mocht de ODRA nog niet voldoen aan het criterium dan zal een plan van aanpak worden opgesteld met de deelnemers om daarnaartoe te werken.
Het uitgangspunt is dat de weerstandscapaciteit 0,8 % bedraagt. In dit artikel is beschreven welke keuzemogelijkheden het algemeen bestuur heeft wanneer de weerstandscapaciteit hoger is dan 0,8 %. Een combinatie van mogelijkheden is uiteraard ook toegestaan. Vervolgens wordt uitgewerkt welke mogelijkheden het algemeen bestuur heeft als er sprake is van een weerstandscapaciteit die lager is dan 0,8 %. Er is gekozen voor een verdeling naar rato van de stemverhouding en niet op basis van exploitatie, omdat de exploitatie in de tijd gezien te veel kan fluctueren. Stemverhouding geeft een meer stabiele situatie

Artikel 31
De Archiefwet schrijft voor een regeling als bedoeld in de Wet een voorziening te treffen omtrent de zorg voor de archiefbescheiden van het openbaar lichaam.
Hieraan wordt invulling gegeven door opneming in de regeling van artikel 31. Het gaat hier om het archief rond algemene bedrijfsvoering. Voor de bedrijfsvoering van ODRA zijn eigen regelingen opgesteld. Door het Algemeen Bestuur is voor ODRA een Archiefverordening vastgesteld. Op grond daarvan door het Dagelijks Bestuur het Besluit informatiebeheer voor ODRA. Ook heeft het Algemeen Bestuur een archivaris en een archiefbewaarplaats aangewezen voor ODRA.

Artikelen 32 en 33
De wetswijziging noopt om in de regeling op te nemen wat de gevolgen zijn van uittreding.
Wettelijk is bepaald dat uittreden in principe niet kan (18.21 OW). Daarom is de uittreding kort gehouden met alleen het hoognodige erin. Essentie is dat in de GR het geregeld moet zijn door de deelnemers en niet door het AB. Daarom gekozen voor 'inventarisatie' door het AB.

Uittreding is een eenzijdig besluit en kan niet onder voorwaarde. Afspraken over de uittreding worden vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst.
Bij uittreden gaat het om terugnemen van de basistaken. Omdat de deelnemers wettelijk verplicht zijn die taken over te dragen aan een OD, zal dat niet snel voorkomen. Wel kan het bij een herindeling aan de orde zijn als een deelnemer hierdoor een andere OD toegewezen krijgt.
Voor uittreding geldt ten minste een opzeggingstermijn van anderhalf jaar voorafgaand aan de datum waarop de uittreding plaatsvindt. Uittreding is slechts mogelijk met ingang van 1 januari van het eerstvolgende kalenderjaar na de genoemde opzeggingstermijn.

In het tweede lid van dit artikel is een opzegtermijn opgenomen. De opzegtermijn is minimaal anderhalf jaar. Stel een deelnemer wil op 1 januari 2028 uittreden, dan dient de deelnemer dus voor 1 juni 2026 op te zeggen. Eerder mag natuurlijk ook. Stel de deelnemer in dit voorbeeld zegt op 5 juni 2026 op, dan kan deze deelnemer op 1 januari 2029 uittreden.

De financiële gevolgen voor een OD kunnen ook groot zijn als een deelnemer taken (niet zijnde basistaken) terugneemt. Ook dan geldt eenzelfde procedure. Die wordt echter opgenomen in de overeenkomst tussen de deelnemer en de OD

Voor het toe- en uittreden geldt de zienswijzeprocedure van artikel 51 van de wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 34
Het wijzigen van de regeling is de bevoegdheid van de deelnemers en het Algemeen Bestuur ODRA. Het wijzigen van de regeling behoeft de instemming van ten minste 9 deelnemers. 9 deelnemers van de 11, vier vijfde deel, is de ruime meerderheid.
Gaat het om opheffing van de regeling, dan zijn het vooral de personele en financiële gevolgen die geregeld moeten worden. Dat geschiedt op grond van het vierde lid in een liquidatieplan. Afhankelijk van de specifieke situatie kan dat plan bepalingen inhouden over het overnemen van personeel door deelnemers.

Artikel 35
De behandeling van klachten als bedoeld in hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht kent twee fasen: de interne fase en de externe fase. Artikel 34 houdt de verplichting in om voor de interne fase een verordening vast te stellen, waartoe het Algemeen Bestuur bevoegd is. Voor de tweede fase geldt dat de Nationale ombudsman bevoegd is, tenzij een andere klachtadviesinstantie wordt aangewezen.

Artikel 36
Alvorens over te gaan tot het evalueren van het algemeen functioneren en de werkwijze van Omgevingsdienst Regio Arnhem kan dit voor zienswijze aan de raden en staten worden voorgelegd.

Artikel 38
Iedere deelnemer maakt het eigen vaststellingsbesluit van de wijziging, verlenging of opheffing van de regeling bekend. De Provincie publiceert de geconsolideerde tekst van de wijziging verlenging of opheffing van de gemeenschappelijke regeling.

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Wijzigingen GR-tekst ODRA
Was wordt lijst per oktober 2023

Onderwerp	Reden	Oud Artikel	Voorstel	Toelichting
Algemeen	Actualisatie		De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem is gewijzigd in 2024 door de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in verband met de vergroting van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen: De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem sinds 2019 de handhaving voor complexe bedrijven namens het bevoegd gezag Provinciale Staten programmatisch uitvoert. De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden die onder andere de Wabo heeft vervangen.	Nieuw.
Algemeen	Actualisatie	Uitvoeringsdienst	Omgevingsdienst	Is de nu de algemene term geworden.
Overwegingen	Omgevingswet	De deelnemers bevoegdheden uit oefenen op grond van onder andere de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), waaronder bevoegdheden tot het beslissen op aanvragen om omgevingsvergunningen, het houden van toezicht en het beslissen over bestuursrechtelijke handhaving van wettelijke voorschriften.	De deelnemers bevoegdheden uitoefenen op grond van onder andere de Omgevingswet, waaronder bevoegdheden tot het beslissen op aanvragen om omgevingsvergunningen, het houden van toezicht en het beslissen over bestuursrechtelijke handhaving van wettelijke voorschriften.	Beleidsneutraal technisch omgezet rekening houdende met de Omgevingswet
Begripsomschrijvingen	Actualisatie	Artikel 1 lid 1 sub a: actualisatie van de begroting: hiervan is sprake als het Algemeen Bestuur de begroting budgetneutraal vaststelt. Er mag wel sprake zijn van aanpassingen in de programma's of andere aanpassingen mits er niet sprake is van wijziging in de bijdrage van de deelnemers of van nieuwe uitgangspunten die nog niet eerder onder de aandacht zijn gebracht van Raden en Staten;	Artikel 1 sub a: actualisatie van de begroting: hiervan is sprake als het Algemeen Bestuur de begroting van de ODRA wijzigt zonder gevolgen voor de bijdrage per deelnemer. Er mag wel sprake zijn van aanpassingen in de programma's of andere aanpassingen mits er geen sprake is van nieuwe uitgangspunten die nog niet eerder onder de aandacht zijn gebracht van Raden en Staten;	Ter verduidelijking het begrip "budgetneutraal" vervangen door een omschrijving van budgetneutraal.

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

	Omgevingswet	Artikel 1 lid 1 sub b: basistaken: taken bedoeld in artikel 7.1 van het Besluit omgevingsrecht	Artikel 1. lid 1 sub b: basistaken: taken als bedoeld in artikel 13.12 van het Omgevingsbesluit	Beleidsneutraal technisch omgezet naar de Omgevingswet
	Omgevingswet	Artikel 1 lid 1 sub e: complexe taken: basistaken ten aanzien van complexe bedrijven zijnde: • vergunningplichtige inrichtingen als bedoeld in het Activiteitenbesluit milieubeheer die worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009 of • inrichtingen waarop de Richtlijn industriële emissies van toepassing is als bedoeld in artikel 1.1, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht of • overige inrichtingen onder provinciaal bevoegd gezag;	Artikel 1 lid 1 sub e: complexe taken: basistaken ten aanzien van complexe bedrijven zijnde • vergunningplichtige milieubelastende activiteiten die zijn of worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009; of • milieubelastende activiteiten waarop de Richtlijn industriële emissies van toepassing is; • overige milieubelastende activiteiten die vallen onder provinciaal bevoegd gezag;	Beleidsneutraal technisch omgezet naar de Omgevingswet
	Actualisatie	Artikel 1 lid 1 sub j: de minister: de minister van Infrastructuur en Waterstaat	Artikel 1 lid 1 sub j: de minister: minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	Er stond minister van Infrastructuur en Waterstaat. In de begrotingscyclus en jaarrekening is de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties betrokken waar zienswijzen ingediend kunnen worden. In de regeling wordt ook maar één minister bedoeld en dat is die van BZK.
		Artikel 1 lid 1 onder o: o. wijziging van de begroting: er is sprake van een wijziging van de begroting op het moment dat het Algemeen Bestuur wijzigingen door voert die niet budgetneutraal zijn en dit in de begroting opneemt. Het moet gaan om items die niet eerder aan de orde zijn geweest in de begroting en om die reden ook nog niet onder de aandacht zijn gebracht bij de gemeenteraden en Provinciale Staten.	Artikel 1 lid 1 onder o: o. wijziging van de begroting: er is sprake van een wijziging van de begroting op het moment dat het Algemeen Bestuur wijzigingen doorvoert waardoor de bijdrage van de deelnemers wijzigt. Het moet gaan om items die niet eerder aan de orde zijn geweest in de begroting en om die reden ook nog niet onder de aandacht zijn gebracht bij de gemeenteraden en Provinciale Staten.	In het verlengde van de wijziging in artikel 1 a ook hier het begrip budgetneutraal vervangen door een omschrijving ten behoeve van de duidelijkheid.
	Omgevingswet	Artikel 1 lid 4:	Artikel 1 lid 4:	Dit artikel is aangepast aan de omgevings wettelijke termen

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

		Uitgezonderd van de complexe taken zijn de volgende vergunningplichtige inrichtingen die worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009: • inrichtingen, die uitsluitend onder de Richtlijn industriële emissies categorie 6.6 vallen; • inrichtingen bestemd voor cultuur, sport en recreatie (SBI 9321, 931. 1t/m 931.10, 931.B t/m 931.D en 93299); • rangeerterreinen (SBI 491,492.2); • trafostations (SBI 35.C4 en 35.C5) en de schakelstations van het 380 kV hoogspanningsnet; • agrarische inrichtingen die mest verwerken als nevenactiviteit, waarbij de mest uitsluitend afkomstig van de eigen inrichting; • inrichtingen met een helikopterlandplaats als nevenactiviteit (SBI 5223.B); • betonmortel en –waren (SBI 23611, 2363, 2364, 2365, en 2369) de vergunningplichtige niet IPPC-inrichtingen;	4. Uitgezonderd van de complexe taken zijn de volgende vergunningplichtige milieubelastende activiteiten die zijn of worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009: • het exploiteren van een ippc-installatie voor het houden van pluimvee of varkens als bedoeld in de Richtlijn industriële emissies categorie 6.6; • activiteiten ten behoeve van cultuur, sport en recreatie (SBI 9321, 931.1 t/m 931.10, 931.B t/m 931.D en 93299); • het exploiteren van een rangeerterrein (SBI 491, 492.2); • activiteiten ten behoeve van trafostations (SBI 35.C4 en 35.C5) en de schakelstations van het 380 KV hoogspanningsnet; • agrarische activiteiten waarbij mest wordt verwerkt als nevenactiviteit, waarbij die mest uitsluitend afkomstig is uit de eigen activiteiten; • activiteiten met een helikopterstandplaats als nevenactiviteit (SBI 5223.B); • activiteiten met betrekking tot betonmortel en -waren (SBI 23611, 2363, 2364, 2365 en 2369), voor zover er geen sprake is van een ippc-installatie; • activiteiten met betrekking tot rioolwaterzuiveringen (SBI 3700), voor zover er geen sprake is van een ippc-installatie	
Taken, bevoegdheden en bijdragen	Omgevingswet	Artikel 4: 1. Ter behartiging van het belang genoemd in artikel 2 brengen de deelnemers de uitvoering van de basistaken onder bij het openbaar lichaam, met	Artikel 4: 1. Ter behartiging van het belang genoemd in artikel 2 brengen de deelnemers de uitvoering van de basistaken onder bij het openbaar lichaam, met dien verstande dat provincie Gelderland de uitvoering van de taken bedoeld in artikel 13.12, eerste lid,	Beleidsneutraal technisch omgezet naar de Omgevingswet. De vermelding van het onderbrengen van een bepaalde taak bij ODRN door de provincie Gelderland betreft die van de

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

		dien verstande dat provincie Gelderland de uitvoering van de taken bedoeld in artikel 7.1, eerste lid, onder a en b van het Besluit omgevingsrecht onderbrengt bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen.	onder a, b en c van het Omgevingsbesluit onderbrengt bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen.	Brzo-inrichtingen (Onder de Omgevingswet Seveso te noemen). ODRN is door de Rijksoverheid aangewezen als 1 van de 6 Brzo-diensten in Nederland.
	Omgevingswet	Artikel 5: 2. Overige taken zijn in ieder geval de Wabo-taken voor zover niet behorend tot de in artikel 4 genoemde basistaken, taken betreffende de Huisvestingswet, de Leegstandswet, de Algemene Plaatselijke Verordening dan wel de daarvoor in de plaats getreden regelgeving.	Artikel 5: 2. Overige taken zijn in ieder geval de Omgevingswet-taken voor zover niet behorend tot de in artikel 4 genoemde basistaken, taken betreffende de Huisvestingswet, de Leegstandswet, de Algemene Plaatselijke Verordening dan wel de daarvoor in de plaats getreden regelgeving.	Beleidsneutraal technisch omgezet naar de Omgevingswet. Een aantal overige wetten blijft vooralsnog bestaan en daarom zijn deze ook blijven staan naast de Omgevingswet.
Incidentele taken	Actualisatie naar praktijk	Artikel 6 lid 2: Over de uitvoering van de taken worden afzonderlijke overeenkomsten gesloten tussen de deelnemer en het openbaar lichaam.	Artikel 6 lid2 : Over de uitvoering van de incidentele taken worden afzonderlijke opdrachten verstrekt door de deelnemer aan het openbaar lichaam.	Dit lid is in lijn gebracht met de uitvoering waardoor overeenkomsten is vervangen door opdrachten.
Bovenregionale taken en complexe taken	Actualisatie	Artikel 7 lid 1: Het openbaar lichaam is gehouden bovenregionale taken en complexe taken die niet kunnen worden uitgevoerd door het openbaar lichaam in overeenstemming met de KPMG Kwaliteitscriteria, versie 2.1 dan wel de daarvoor in de plaats getreden nieuwe versie of andere wet- en regelgeving, te laten uitvoeren door andere regionale uitvoeringsdiensten in Gelderland die de taken aan zich hebben getrokken.	Artikel 7 lid 1: Het openbaar lichaam is gehouden bovenregionale taken en complexe taken die niet kunnen worden uitgevoerd door het openbaar lichaam in overeenstemming met de VTH Kwaliteitscriteria, versie 2.2 dan wel de daarvoor in de plaats getreden nieuwe versie of andere wet- en regelgeving, te laten uitvoeren door andere omgevingsdiensten in Gelderland die de taken aan zich hebben getrokken.	KPMG Kwaliteitscriteria 2.1. zijn de oude kwaliteitscriteria en is vervangen door de VTH kwaliteitscriteria. Ook is een toevoeging gedaan van dan wel de daarvoor in de plaats getreden versie, zodat de regeling niet achterloopt als een andere versie in werking treedt.
Bijdragen	Actualisatie van overgang naar outputsturing	Artikel 10: 1. De deelnemers dragen bij aan de kosten van het openbaar lichaam naar rato van de bij het openbaar lichaam ondergebrachte taken als bedoeld in artikel 4 en artikel 5. In de eerste vier jaren, te rekenen vanaf 2013, is de bijdrage van een deelnemer gerelateerd aan de omvang in 2012 van de door hem bij de omgevingsdienst ondergebrachte taken, gecorrigeerd voor de decentralisatie per 1 januari 2014 (vvgb-decentralisatie).	Artikel 10 1. Het algemeen bestuur stelt tegelijk met de begroting de producten en diensten catalogus (afgekort: pdc) voor dat jaar vast inclusief de tarieven betreffende dat jaar.	Dit artikel is herschreven naar de situatie van outputsturing. Het voorstel is getoetst met de praktijk. Toelichting op lid 4 is dat het hier gaat over alle taken/activiteiten die niet in het werkprogramma staan. Soms gaat het over levering van producten en diensten die wel in de PDC staan, maar niet in het werkprogramma. Het kan ook gaan om taken/activiteiten die niet in het werkprogramma staan en

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

<table>
<tr>
<td></td>
<td></td>
<td>2. Daarenboven vergoedt elke deelnemer de kosten voor het uitvoeren van taken als bedoeld in artikel 6.

3. De deelnemers dragen er steeds zorg voor dat het openbaar lichaam te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te voldoen. Een eventuele noodzakelijke bijdrage vindt plaats naar rato van de stemverhouding.

4. De deelnemers betalen de bijdragen als bedoeld in het eerste lid per kwartaal vooruit, te weten vijfentwintig procent van de verschuldigde bijdrage.</td>
<td>2. In de begroting staat een overzicht met de begrote bijdrage voor elke deelnemer, gebaseerd op het concept werkprogramma waarin het aantal af te nemen producten en diensten en tarieven voor dat betreffende jaar staan opgenomen.

3. De deelnemers betalen bij wijze van voorschot jaarlijks vóór 16 januari, vóór 16 april, vóór 16 juli en vóór 16 oktober telkens een kwart van de in lid 2 bedoelde bijdrage. Jaarlijks, in januari na afloop van het betreffende jaar, worden de voorschotten afgerekend op basis van de werkelijk afgenomen producten en diensten.

4. Betaling van taken die aanvullend op de begroting worden overeengekomen tussen het openbaar lichaam en een deelnemer geschiedt naar algemeen gehanteerde betaaltermijnen van dertig dagen na factuur.

5. Deelnemers dragen er zorg voor dat het openbaar lichaam te allen tijde over voldoende liquide middelen beschikt om aan al haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Inhoudende dat de deelnemers gezamenlijk garant staan voor de juiste betaling van investeringen en de daaruit voortvloeiende rente, aflossing, boeten en kosten.</td>
<td>ook niet in de PDC (dan is het voor ODRA zelfs iets nieuws). Beide soorten taken vallen onder lid 4.</td>
</tr>
<tr>
<td>Algemeen Bestuur
Stemverhouding</td>
<td>Actualisatie naar huidige situatie</td>
<td>Artikel 11 lid 4 en 5:
De leden van het Algemeen Bestuur hebben het volgende aantal stemmen:

<table>
<tr><th>Deelnemer</th><th>Aantal stemmen</th></tr>
<tr><td>Arnhem</td><td>22</td></tr>
<tr><td>Prov. Gelderland</td><td>16</td></tr>
<tr><td>Doesburg</td><td>3</td></tr>
<tr><td>Duiven</td><td>3</td></tr>
<tr><td>Lingewaard</td><td>16</td></tr>
<tr><td>Overbetuwe</td><td>8</td></tr>
<tr><td>Renkum</td><td>12</td></tr>
<tr><td>Rheden</td><td>8</td></tr>
</table>
</td>
<td>Artikel 11 leden 4 en 5
4. Het aantal stemmen van een deelnemer is gerelateerd aan diens bijdrage in de begroting van de omgevingsdienst voor de taken genoemd in artikel 4 en 5 van de regeling.

<table>
<tr><td>Bijdrage in euro’s:</td><td>Aantal stemmen:</td></tr>
<tr><td>>5 miljoen</td><td>22</td></tr>
<tr><td>2 tot 5 miljoen</td><td>16</td></tr>
<tr><td>1 tot 2 miljoen</td><td>12</td></tr>
<tr><td>0,5 tot 1 miljoen</td><td>8</td></tr>
<tr><td>< 0,5 miljoen</td><td>3</td></tr>
</table>

5. Het aantal stemmen per deelnemer wordt jaarlijks vastgesteld in de vergadering waarin ook de begroting voor het navolgende jaar definitief wordt vastgesteld. De stemverhouding gaat in, op 1 januari van het nieuwe begrotingsjaar voor het eerst op 1 januari 2024. Bij grote</td>
<td>De bepalingen in het vierde en vijfde lid weerspiegelen de bestuurlijke afspraken die ter zake zijn gemaakt. Er is afgesproken bij de stemverhoudingen te werken met staffels, om een evenwichtige verdeling in stemmen te bereiken. We willen dit voor het eerst op 1 januari 2024 laten ingaan op basis van de begroting 2024.

Voor de duidelijkheid en de verandering dat de aantal stemmen niet meer in de regeling staan is het belangrijk een moment te bepalen wanneer de nieuwe stemmen worden vastgesteld. De stemverhouding wordt</td>
</tr>
</table>

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

		<table><tr><td>Rozendaal</td><td>3</td></tr><tr><td>Westervoort</td><td>3</td></tr><tr><td>Zevenaar</td><td>8</td></tr></table> Lid 5 Besluiten worden genomen met minimaal 52 stemmen, uitgebracht door minimaal 5 leden, tenzij de wet of de regeling anders bepalen. Lid 6 niet opgenomen	wijzigingen in de bijdragen van deelnemers kan eerder tot herziening worden besloten door het Algemeen Bestuur. 6. Besluiten worden genomen met minimaal de helft van de stemmen plus 1, uitgebracht door minimaal 5 leden van het Algemeen Bestuur, tenzij de wet of de regeling anders bepalen.	bij de vaststelling van de begroting vastgesteld voor het jaar daarop (vijfde lid). In het zesde lid van het artikel is een ondergrens opgenomen van benodigde stemmen, uitgebracht door minimaal 5 deelnemers, tenzij in de wet of de regeling hierover anders is opgenomen. Dit om te voorkomen dat een voorstel door te weinig deelnemers wordt gedragen.
Bevoegdheden	Wetswijziging GR: zienswijzen bij besluiten	<u>Artikel 14</u> Nieuwe leden die ingevoegd worden als lid 3 en 4 en daarmee komt het artikel uit 7 leden te bestaan.	<u>Artikel 14</u> 3. Besluiten van het Algemeen Bestuur worden voor zienswijze aan de raden en staten van de deelnemers voorgelegd als het Algemeen Bestuur dit nodig acht, tenzij wet of regeling anders voorschrijft. 4. Ingezetenen van de deelnemende provincies en gemeenten en belanghebbenden worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid betrokken op een bij de deelnemende provincie en gemeenten gebruikelijke wijze. In dat geval is afdeling 3.4. van de Algemene wet bestuursrecht, niet meer van toepassing op de participatie. Het Algemeen Bestuur kan een andere procedure op de participatie voorschijven.	De huidige werkwijze wordt in stand gelaten door geen extra zienswijze procedures toe te voegen. Wel wordt de optie open gehouden dit te kunnen doen, afhankelijk van het besluit en de wenselijkheid daarvan. Dit voorstel is getoetst bij de gemeenteraden en de provinciale staten. De toepassing van afd. 3.4 Awb zal voor de meeste AB-besluiten wel een erg formele en zware procedure zijn, zodat het beter is om de afwijkingsbevoegdheid te creëren.

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

		Artikel 16 lid 1 1. Het Algemeen Bestuur wijst uit zijn midden de andere leden van het Dagelijks Bestuur als bedoeld in artikel 15, eerste lid, aan.	Artikel 16 lid 1 1. Het Algemeen Bestuur wijst in beginsel uit zijn midden de andere leden van het Dagelijks Bestuur als bedoeld in artikel 15, eerste lid, aan. De aard van deze regeling geeft in voorkomende gevallen ook aanleiding tot het aanwijzen van leden buiten de kring van het Algemeen bestuur.	In de praktijk was onduidelijk of ook externe leden konden worden benoemd. Dit stond wel expliciet in de toelichting, maar niet in de regeling. De wet geeft aan dat het benoemen van externe leden kan als de aard van de regeling daartoe aanleiding geeft. Om misverstanden te voorkomen wordt expliciet bepaald dat de aard van de regeling daartoe aanleiding geeft. Dit betekent niet dat de huidige praktijk wordt veranderd. In beginsel zijn de leden van het DB lid van het AB.
Werkwijze	Wet Open Overheid	Artikel 17 6. De vergaderingen van het Dagelijks Bestuur zijn niet openbaar.	Artikel 17 6. De vergaderingen van het Dagelijks Bestuur zijn niet openbaar, tenzij de vigerende wet- en regelgeving openbaarmaking verplicht stelt.	Rekening houden met inwerkingtreding van artikel 3.3. 2e lid onder d, Wet open overheid (mogelijk 2024) waarbij agenda's en besluitenlijsten van DB uit eigen beweging openbaar gemaakt dienen te worden. Door deze aanpassing wordt voldaan aan de Woo.
Dagelijks Bestuur	Wet normalisatie rechtspositie ambtenaren Wetswijziging gr. zienswijze	Art. 18 lid 4: Het dagelijks bestuur benoemt en ontslaat het personeel, waaronder begrepen de directeur. Onder benoeming van personeel wordt tevens verstaan de tewerkstelling op grond van een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht. Art. 18 lid 5: Het Dagelijks Bestuur stelt een regeling vast omtrent de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam, alsmede de rechtspositieregelingen voor de directeur en het overige personeel. Nieuw.	Art. 18 lid 4: Het Dagelijks Bestuur is belast met het aangaan van een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht, het ontslaan en schorsen van het personeel, waaronder begrepen de directeur. Art. 18 lid 5: De arbeidsvoorwaardenregelingen voor de directeur alsmede het overige personeel van het openbaar lichaam worden door het Dagelijks Bestuur vastgesteld. Artikel 18 lid 8: Besluiten van het Dagelijks Bestuur worden voor zienswijze aan de raden en staten van de deelnemers voorgelegd als het Dagelijks Bestuur dit nodig acht, tenzij wet of regeling anders voorschrijft.	Noodzakelijke aanpassing, zodat de gemeenschappelijke regeling in lijn met de Wet normalisatie rechtspositie ambtenaren is. Het personeel wordt immers niet meer benoemd, maar treedt in dienst met een arbeidsovereenkomst. Idem. De huidige werkwijze wordt in stand gehouden door geen extra zienswijze procedures toe te voegen. Wel wordt de optie open gehouden dit te kunnen doen, afhankelijk van het besluit en de wenselijkheid daarvan. Dit voorstel is

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

				getoetst bij de gemeenteraden en de provinciale staten.
				Noodzakelijke aanpassing, zodat de gemeenschappelijke regeling in lijn met de Wet normalisatie rechtspositie ambtenaren is. Het personeel wordt immers niet meer benoemd, maar treedt in dienst met een arbeidsovereenkomst.
Voorzitter	Wetswijziging gr. zienswijze	Nieuw artikellid wordt aan artikel 20 toegevoegd	<u>Artikel 20 lid 4</u> Besluiten van de voorzitter worden voor zienswijze aan de raden en staten van de deelnemers voorgelegd als de voorzitter dit nodig acht, tenzij wet of regeling anders voorschrijft.	De huidige werkwijze wordt in stand gehouden door geen extra zienswijze procedures toe te voegen. Wel wordt de optie open gehouden dit te kunnen doen, afhankelijk van het besluit en de wenselijkheid daarvan. Dit voorstel is getoetst bij de gemeenteraden en de provinciale staten.
Voorzitter	Actualisatie	Artikel 21: 1. De voorzitter voert geregeld overleg met de voorzitters van de dagelijkse besturen van de andere omgevingsdiensten in Gelderland. Het overleg heeft als doel het bevorderen van een goede samenwerking tussen de uitvoeringsdiensten. 2. De voorzitters wijzen uit hun midden een voorzitter van het overleg aan. 3. Het overleg doet zo nodig voorstellen aan de deelnemers voor de programmering van bovenregionale taken.	Vervalt	De oude artikelen 21 en 26 zijn opgenomen met hetzelfde doel om de samenwerking tussen de omgevingsdiensten te bevorderen. Vanwege de samenloop is dit artikel samengevoegd in één artikel in een apart hoofdstuk, te weten: samenwerking omgevingsdiensten (art. 26). Ook inhoudelijk zijn een aantal wijzigingen doorgevoerd in het artikel. In de oorspronkelijke tekst werd bepaald hoe het voorzittersoverleg en het directeurenoverleg vorm moest worden gegeven (de voorzitters/directeuren wijzen uit hun midden een voorzitter aan). Dit is echter juridisch gezien niet mogelijk, aangezien deze overleggen niet onder het openbaar lichaam vallen. Het is dan ook niet mogelijk om in de regeling te bepalen hoe dit overleg dient te worden georganiseerd. In de vernieuwde tekst is deze bepaling dan

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

				ook niet meer opgenomen in de regeling. Het bovenstaande betekent niet dat deze wijze waarop het voorzittersoverleg wordt georganiseerd niet is geformaliseerd.
Informatie en verantwoording	Wetswijziging GR: actieve informatieplicht	Artikel 22 1. Het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter geven aan de gemeenteraden en Provinciale Staten gevraagd en ongevraagd inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is . 2. Zij geven gevraagd en ongevraagd aan het Algemeen Bestuur alle inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het Dagelijks Bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is. 3. Een lid van het Algemeen Bestuur geeft alle inlichtingen waarom is gevraagd door een of meer leden van de gemeenteraad van de deelnemer die hem heeft aangewezen, respectievelijk een of meer leden van Provinciale Staten in het geval het lid is aangewezen door Gedeputeerde Staten. Hij is bovendien aan de gemeenteraad of Provinciale Staten verantwoording verschuldigd voor het door hem gevoerde bestuur.	Artikel 22 1.Het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter geven aan de gemeenteraden en Provinciale Staten gevraagd en ongevraagd digitaal alle en dezelfde inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. 2. Zij geven gevraagd en ongevraagd aan het Algemeen Bestuur digitaal alle en dezelfde inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het Dagelijks Bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is. 3. Een lid van het Algemeen Bestuur geeft digitaal alle inlichtingen waarom is gevraagd door een of meer leden van de gemeenteraad van de deelnemer die hem heeft aangewezen, respectievelijk een of meer leden van Provinciale Staten in het geval het lid is aangewezen door Gedeputeerde Staten. Hij is bovendien aan de gemeenteraad of Provinciale Staten verantwoording verschuldigd voor het door hem gevoerde bestuur.	Het woord digitaal wordt toegevoegd om te voldoen aan de vigerende wet- en regelgeving nu en in de toekomst. Ook is het belangrijk om altijd aan alle raden en staten dezelfde inlichtingen te geven.
	Wetswijziging GR: actieve informatieplicht	Artikel 23. 1. Het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter geven aan de gemeenteraden en Provinciale Staten gevraagd en ongevraagd alle inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. 2. Het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter verstrekken aan de gemeenteraden en Provinciale Staten alle inlichtingen die door een of meer leden van die gemeenteraden of Provinciale Staten worden verlangd.	Artikel 23 1. Het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter geven aan de gemeenteraden en Provinciale Staten gevraagd en ongevraagd digitaal alle en dezelfde inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. 2. Het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter verstrekken aan de gemeenteraden en Provinciale Staten digitaal alle en dezelfde inlichtingen waarom is gevraagd door een of meer leden van die gemeenteraden of Provinciale Staten. 3. Een lid van het Algemeen Bestuur geeft digitaal alle inlichtingen waarom is gevraagd door een of meer leden van de gemeenteraad van de deelnemer die hem heeft aangewezen,	Het woord digitaal wordt toegevoegd om te voldoen aan de vigerende wet- en regelgeving nu en in de toekomst. De essentie van de nieuwe informatieplicht is dat alle informatie niet alleen passief maar ook actief aan de deelnemers wordt verstrekt, zodat zij in een gelijke informatiepositie komen te verkeren. In de praktijk betekent dat, dat niet aan één deelnemer informatie wordt verstrekt, maar aan alle deelnemers dezelfde

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

		3. Een lid van het Algemeen Bestuur geeft alle inlichtingen waarom is verzocht door een of meer leden van de gemeenteraad van de deelnemer die hem heeft aangewezen, respectievelijk een of meer leden van Provinciale Staten in het geval het lid is aangewezen door Gedeputeerde Staten. Hij is bovendien aan de gemeenteraad of Provinciale Staten verantwoording verschuldigd voor het door hem gevoerde bestuur. 4. NIEUW	respectievelijk een of meer leden van Provinciale Staten in het geval het lid is aangewezen door Gedeputeerde Staten. Hij is bovendien aan de gemeenteraad of Provinciale Staten verantwoording verschuldigd voor het door hem gevoerde bestuur. 4. Het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter stellen, ieder voor zover bevoegd, in gezamenlijkheid een informatieprotocol vast omtrent de in de vorige leden genoemde te verstrekken informatie.	informatie. Ook als er maar een deelnemer om vraagt. Om te voldoen aan de actieve informatieplicht die voortvloeit uit de wet gemeenschappelijke regelingen is afgesproken dat een informatieprotocol nadere afspraken bevat over de te verstrekking informatie.
	Wetswijziging gr: actieve informatieplicht	Artikel 24 1. Een lid van het Algemeen Bestuur verschaft de deelnemer die hem als lid heeft aangewezen alle inlichtingen die door die deelnemer of door een of meer leden van die deelnemer worden verlangd.	Artikel 24 1. Een lid van het Algemeen Bestuur verschaft de deelnemer die hem als lid heeft aangewezen digitaal alle inlichtingen die door die deelnemer of door een of meer leden van die deelnemer zijn gevraagd.	Het woord digitaal wordt toegevoegd om te voldoen aan de vigerende wet- en regelgeving nu en in de toekomst.
Samenwerking Omgevingsdiensten	Actualisatie	Artikel 26: Samenwerking tussen uitvoeringsdiensten 1. De directeur voert geregeld overleg met de directeuren van de andere regionale uitvoeringsdiensten in Gelderland. Het overleg heeft als doel het bevorderen van een goede samenwerking tussen de diensten. 2. De directeuren wijzen uit hun midden een voorzitter van het overleg aan.	Artikel 26 : Samenwerking omgevingsdiensten 1. De voorzitter heeft regelmatig overleg met de voorzitters van de besturen van de andere omgevingsdiensten in Gelderland. 2. De directeur heeft regelmatig overleg met de directeuren van de andere omgevingsdiensten in Gelderland. 3. De overleggen hebben als doel het bevorderen van een goede samenwerking tussen de diensten.	De oude artikelen 21 en 26 zijn opgenomen met hetzelfde doel om de samenwerking tussen omgevingsdiensten te bevorderen. Vanwege de samenloop is dit artikel samengevoegd in één artikel in een apart hoofdstuk, te weten: samenwerking omgevingsdiensten (art. 26). Ook inhoudelijk zijn een aantal wijzigingen doorgevoerd in het artikel. In de oorspronkelijke tekst werd bepaald hoe het voorzittersoverleg en het directeurenoverleg vorm moest worden gegeven (de voorzitters/directeuren wijzen uit hun midden een voorzitter aan). Dit is echter juridisch gezien niet mogelijk, aangezien deze overleggen niet onder het openbaar lichaam vallen. Het is dan ook niet mogelijk om in de regeling te bepalen hoe dit overleg dient te worden georganiseerd. In de

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

				vernieuwde tekst is deze bepaling dan ook niet meer opgenomen in de regeling. Het bovenstaande betekent niet dat deze wijze waarop het voorzittersoverleg wordt georganiseerd niet is geformaliseerd.
Gemeenschappelijke adviescommissie	Wetswijziging gr. adviescommissie	Nieuw: Artikel 27 was vervallen, maar wordt nu opnieuw ingevoegd	<u>Artikel 27. Gemeenschappelijke adviescommissie</u> Het Algemeen Bestuur stelt, als de raden en Staten dit overeenkomstig artikel 24a van de wet gezamenlijk voorstellen, een gemeenschappelijke adviescommissie als bedoeld in artikel 24a van de wet in.	De gemeenschappelijke adviescommissie is een nieuwe wettelijke mogelijkheid. Door deze bepalingen hier op te nemen wordt de mogelijkheid gecreëerd om deze adviescommissie in te stellen als de raden en staten daartoe besluiten.
	Westwijziging gr. adviescommissie	Nieuw: wordt nieuw ingevoegd	<u>Artikel 27a Werkwijze</u> Het Algemeen Bestuur regelt in ieder geval de samenstelling, de bevoegdheden, de thema's, taken en werkwijze van de in dit hoofdstuk genoemde commissies en overleggen.	
Begroting	Wetswijziging gr: begrotingscyclus	<u>Artikel 28. Begrotingsprocedure</u> 1. De vaststelling van de begroting door het Algemeen Bestuur, zoals bedoeld in artikel 58, eerste lid, van de Wet geschiedt niet eerder dan 8 weken nadat deze aan de raden en staten van de deelnemers is verzonden in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient. 2. Onverminderd het bepaalde in artikel 59, eerste lid, van de Wet zorgt het Dagelijks Bestuur vóór 15 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient voor de in dat lid bedoelde toezending van de ontwerpbegroting vergezeld van een behoorlijke toelichting. 3. In de begroting wordt het door elk van de deelnemers over het desbetreffende jaar verschuldigde bedrag opgenomen.	<u>Artikel 28. Begrotingsprocedure</u> 1.Het Dagelijks Bestuur zendt twaalf weken vóór vaststelling door het Algemeen Bestuur de ontwerpbegroting vergezeld van een toelichting voor zienswijze rechtstreeks aan de raden van de deelnemende gemeenten en aan Provinciale Staten. 2.Het Algemeen Bestuur stelt de ontwerpbegroting vast op een jaarlijks vast te stellen vergadermoment met inachtneming van de wettelijke doorlooptijden. 3. Het Dagelijks Bestuur zendt de vastgestelde begroting binnen twee weken na vaststelling en in ieder geval vóór 15 september van het jaar voorafgaande aan het jaar waarop deze ziet aan de minister.	De wet gemeenschappelijke regelingen wijzigt de termijnen van de begrotingscyclus en noopt daarmee een aanpassing in de regeling van ODRA. Uitgangspunt bij de begrotingscyclus zijn de wettelijke termijnen waarbinnen jaarlijks uniforme afspraken gemaakt worden tussen ODRA en partners. In het vijfde lid is aangesloten bij het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in plaats van bij door provinciale staten en gemeenteraden opgestelde begrotingsrichtlijnen. Deze wijziging is doorgevoerd, omdat het BBV landelijke wetgeving is, waar ook de deelnemers zich aan dienen te houden. In de praktijk zal die wetgeving overeenkomen met de gemeentelijke en provinciale begrotingsrichtlijnen.

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

		4. Het Dagelijks Bestuur houdt bij het opstellen van de ontwerpbegroting rekening met de door Provinciale Staten en de gemeenteraden opgestelde begrotingsrichtlijnen. 5. De ontwerpbegroting wordt door de deelnemers voor eenieder ter inzage gelegd en algemeen verkrijgbaar gesteld. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaarstelling wordt openbaar kennis gegeven. 6. Provinciale Staten en de gemeenteraden vergaderen niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving over de ontwerpbegroting. Zij kunnen bij het Dagelijks Bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het Dagelijks Bestuur voegt deze zienswijzen, voorzien van zijn reactie, toe aan de ontwerpbegroting zoals deze aan het Algemeen Bestuur wordt aangeboden. 7. Terstond na de vaststelling van de begroting zendt het Algemeen Bestuur de begroting aan Provinciale Staten en de gemeenteraden, die ter zake bij de minister hun zienswijze naar voren kunnen brengen. 8. Het Dagelijks Bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 1 augustus van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan de minister. 9. Bij een actualisatie van de begroting wordt de begroting door het Algemeen Bestuur vastgesteld. Actualisaties worden ter informatie verstuurd naar de gemeenteraden en Provinciale Staten. 10. Het Algemeen Bestuur stelt vast of er sprake is van een wijziging of actualisering. 11. De leden 1 tot en met 8 zijn, met uitzondering van de daarin genoemde data, van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting.	4. In de begroting wordt het door elk van de deelnemers over het desbetreffende jaar verwachte verschuldigde bedrag opgenomen. 5. Het Dagelijks Bestuur houdt bij het opstellen van de ontwerpbegroting rekening met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. 6. De ontwerpbegroting wordt door het dagelijks bestuur en de deelnemers voor eenieder ter inzage gelegd en algemeen verkrijgbaar gesteld. 7. Provinciale Staten en de gemeenteraden vergaderen niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving over de ontwerpbegroting. Zij kunnen bij het Dagelijks Bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. 8. Het Dagelijks Bestuur reageert schriftelijk en gemotiveerd aan de gemeenteraden en Provinciale Staten op de zienswijze en welke conclusie zij daaraan verbindt, voordat het Algemeen Bestuur de begroting vaststelt. 9. Indien aanpassing van de begroting gedurende het jaar nodig is, stelt het Algemeen Bestuur vast of er sprake is van een wijziging of actualisering. 10. Een actualisatie van de begroting wordt door het Algemeen Bestuur vastgesteld en ter informatie verstuurd naar de gemeenteraden en Provinciale Staten. 11. Bij wijzigingen van de begroting wordt de procedure voor vaststelling van de begroting gevolgd.	

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Jaarrekening	Actualisatie	Artikel 29 1. De vaststelling van de jaarrekening als bedoeld in artikel 58, derde lid, van de Wet geschiedt vóór 1 juli volgend op het jaar waarop deze betrekking heeft. 2. Artikel 28 leden 2 en7 van de regeling zijn van overeenkomstige toepassing. 3.Het dagelijks bestuur zendt de vastgestelde jaarrekening binnen twee na de vaststelling doch in ieder geval voor 15 juli aan de minister van Binnenlandse Zaken. 6. Verrekening van het verschil tussen hetgeen op grond van artikel 10 van deze regeling is bepaald enerzijds en hetgeen op basis van de rekening is verschuldigd anderzijds vindt plaats zo spoedig mogelijk na de vaststelling van de rekening.	Artikel 29 1.Het algemeen bestuur stelt de jaarrekening vast, als bedoeld in artikel 58 derde lid van de Wet, vóór 1 juli volgend op het jaar waarop deze betrekking heeft. 2. Het Dagelijks Bestuur zendt vóór 30 april van het jaar volgend op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft de voorlopige jaarrekening aan de raden van de deelnemende gemeenten en aan provinciale staten. 3.Het dagelijks bestuur zendt de vastgestelde jaarrekening binnen twee na de vaststelling doch in ieder geval voor 15 juli aan de minister. 6. Verrekening van het verschil tussen de begrote bijdrage, als bedoeld in artikel 10 van deze regeling, en het werkelijk verschuldigde bedrag volgens de jaarrekening gebeurt zo spoedig mogelijk na vaststelling van de jaarrekening.	Dit artikel is in lijn met de wetswijziging gemeenschappelijke regeling duidelijker opgeschreven ten opzichte van de vorige bepalingen. Dit lid is geformuleerd in lijn met het nieuwe artikel 10 en het begrip begrote bijdrage is uitgeschreven in het artikel.
Verdeling saldo	Voldoen aan eisen robuuste omgevingsdienst en De formulering van het artikel in lijn gebracht met artikel 11 lid 4.	Artikel 30 1.Een batig saldo van de begroting of jaarrekening wordt toegevoegd aan de Algemene reserve tot een maximum van 5% van de jaarlijkse exploitatielasten of € 500.000 en wel de laagste van deze twee. 2.Voor specifieke doeleinden kan het Algemeen Bestuur besluiten tot het instellen van een bestemmingsreserve. 3.Een uit te keren batig saldo wordt verdeeld naar rato van de stemverhouding. 4.Het Algemeen Bestuur beslist of een nadelig saldo in de jaarrekening: a. geheel of gedeeltelijk ten laste van bestaande reserves zal worden gebracht; of b. geheel of gedeeltelijk ten laste van de deelnemers zal worden gebracht naar rato van hun stemverhouding.	Artikel 30 1. Het maximum van het totaal aan (bestemmings)reserves wordt bepaald door de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit moet minimaal 0,8 % zijn. De weerstandscapaciteit is de ratio tussen de optelsom van de reserves en de post onvoorzien in de begroting, gedeeld door het totaal aan operationele gekwantificeerde risico's voor de reguliere bedrijfsvoering. 2. De weerstandscapaciteit wordt jaarlijks vastgesteld in de begroting en in de jaarrekening. 3. Batige saldi worden toegevoegd aan het eigen vermogen tot aan de grens van de weerstandscapaciteit. Indien het batig saldo de grens overschrijdt beslist het Algemeen bestuur of: a. het batig saldo wordt toegevoegd aan de algemene reserve, of b. een bestemmingsreserve wordt ingesteld voor specifieke doeleinden, of c. het batig saldo wordt uitgekeerd naar rato van de	In het oude artikel werd een bedrag genoemd dat toegevoegd diende te worden aan de Algemene reserve. Dit sluit minder goed aan bij de Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en het traject dat nu is ingezet vanuit het Het Interbestuurlijk overleg (IBP). In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) wordt gesproken over weerstandsvermogen en weerstandsratio. Het Interbestuurlijk overleg (IBP) heeft met haar criteria de aansluiting hierop gezocht, en een criterium 'weerstandscapaciteit ' met een norm van 0,8 % als ondergrens

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

		5.Het besluit, zoals bedoeld in het vierde lid, sub b, van dit artikel, behoeft 68 stemmen.	stemverhouding, of d. een combinatie van de genoemde mogelijkheden. 4. Als er sprake is van een nadelig saldo, beslist het Algemeen bestuur of: a. dit geheel of gedeeltelijk ten laste van bestaande reserves zal worden gebracht; of b. dit geheel of gedeeltelijk ten laste van de deelnemers zal worden gebracht naar rato van hun stemverhouding. 5. Het besluit, zoals bedoeld in het vierde lid, sub b, van dit artikel, behoeft twee derde van het totaal aantal stemmen.	gedefinieerd. Wij willen daarbij aansluiten. De weerstandscapaciteit houdt het volgende in: de middelen en mogelijkheden waarover de organisatie beschikt of kan beschikken om geïdentificeerde risico's en/of niet begrote kosten te dekken. Er wordt vanuit het interbestuurlijk programma VTH aangegeven dat de weerstandscapaciteit (risico's gedeeld door vermogen) minimaal 0,8 % dient te bedragen om te komen tot een robuuste omgevingsdienst. Dit zal in 2024 door de minister worden aangegeven. Wij vinden het belangrijk om daar aan te voldoen. Mocht de ODRA nog niet voldoen aan het criterium dan zal een plan van aanpak worden opgesteld met de deelnemers om daarnaartoe te werken. Het uitgangspunt is dat de weerstandscapaciteit 0,8 % bedraagt. In dit artikel is beschreven welke keuzemogelijkheden het algemeen bestuur heeft wanneer de weerstandscapaciteit hoger is dan 0,8 %. Een combinatie van mogelijkheden is uiteraard ook toegestaan. Vervolgens wordt uitgewerkt welke mogelijkheden het algemeen bestuur heeft als er sprake is van een weerstandscapaciteit die lager is dan 0,8 %. Er is gekozen voor een verdeling naar rato van de stemverhouding en niet op basis van exploitatie, omdat de exploitatie in de tijd gezien te veel kan fluctueren. Stemverhouding geeft een meer stabiele situatie
Zorg en beheer Archief	Actualisatie	Artikel 31. 1.Ten aanzien van de zorg voor de archiefbescheiden van het openbaar lichaam,	Artikel 31. 1. Het dagelijks bestuur is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam	Het huidige artikel was niet toereikend voor de archiefwetbepalingen. Gezamenlijk met het Gelders Archief is

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

		alsmede ten aanzien van het toezicht op het beheer stelt het Algemeen Bestuur een archiefverordening vast. 2.De aan de uitvoering van het eerste lid verbonden kosten komen ten laste van het openbaar lichaam. 3.Voor de bewaring van de op grond van artikel 12 van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden wijst het Algemeen Bestuur een archiefbewaarplaats aan. 4.Het Dagelijks Bestuur is belast met de zorg als bedoeld in het eerste lid.	overeenkomstig een door het algemeen bestuur, vast te stellen regeling. De zorg voor de archiefbescheiden die ontstaan uit hoofde van de door de deelnemende overheidsorganisaties gemandateerde taken berust bij deze overheden. 2. De aan de uitvoering van het eerste lid verbonden kosten komen ten laste van het openbaar lichaam. 3. Voor de bewaring van de over te brengen archiefbescheiden wijst het algemeen bestuur een archiefbewaarplaats aan en voor het beheer daarvan een archivaris. 4. De archivaris van het in het vorige lid aangewezen archiefbewaarplaats oefent overeenkomstig de regeling als bedoeld in het eerste lid toezicht uit op het beheer van de archiefbescheiden van het openbaar lichaam, voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats. 5. Met het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden die ontstaan uit hoofde van de door de deelnemers gemandateerde taken is belast de archivaris van de desbetreffende deelnemer. 6. Bij opheffing van de gemeenschappelijke regeling wordt ten aanzien van de archiefbescheiden een voorziening getroffen zoals in de wet bepaald.	dit artikel in lijn met de Archiefwet opgeschreven. Daarbij is rekening gehouden met de wijziging die mogelijk in 2024 definitief wordt.
Toetreding	Actualisatie	Artikel 32 lid 1 De deelnemers zijn bevoegd te beslissen over toetreding van nieuwe deelnemers tot de regeling. Het Algemeen Bestuur wordt in de gelegenheid gesteld hierover zijn zienswijze bekend te maken.	Artikel 32 lid 1 De deelnemers zijn bevoegd te beslissen over toetreding van nieuwe deelnemers tot de regeling.	Het Algemeen Bestuur bestaat uit de deelnemers, dus het is niet nodig om de zienswijze op te nemen.
Uittreding	Wetswijziging gr. uittreding	Artikel 33 Uittreding 1.Een deelnemer kan uittreden uit de regeling na een daartoe strekkend besluit van de deelnemer, doch niet eerder dan na vijf jaar na de eerste inwerkingtreding van de regeling. 2.Het besluit tot uittreding wordt niet later genomen dan een jaar voorafgaand aan de datum waarop de uittreding plaatsvindt. Uittreding is slechts mogelijk met ingang van 1 januari. 3.Uittreding is slechts mogelijk onder de voorwaarde dat tussen het openbaar lichaam en de uittredende deelnemer voor de resterende financiële	Artikel 33. Uittreding 1. Een deelnemer kan uittreden uit de regeling na een daartoe strekkend besluit van de deelnemer. 2. Voor uittreding geldt een opzeggingstermijn van anderhalf jaar voorafgaand aan de datum waarop de uittreding plaatsvindt. Uittreding is slechts mogelijk met ingang van 1 januari van het eerstvolgende kalenderjaar na de genoemde opzeggingstermijn. 3. Het algemeen bestuur inventariseert binnen zes maanden na de opzegging de gevolgen van uittreding na overleg met de deelnemers in een uittredingsplan waartoe in ieder geval behoren: a. de gevolgen voor het personeel zoals de toewijzing, terugname of overname van medewerkers;	De wetswijziging noopt om in de regeling op te nemen wat de gevolgen zijn van uittreding. Wettelijk is bepaald dat uittreden in principe niet kan (18.21 OW). Daarom is de uittreding kort gehouden met alleen het hoognodige erin. Essentie is dat in de GR het geregeld moet zijn door de deelnemers en niet door het AB. Daarom gekozen voor 'inventarisatie' door het AB. Uittreding is een eenzijdig besluit en kan niet onder voorwaarde. Afspraken

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

		verplichtingen van de uittredende deelnemer een vaststellingsovereenkomst wordt gesloten. 4.De vaststellingsovereenkomst als bedoeld in het derde lid behoeft 68 stemmen. 5. Het Dagelijks Bestuur ziet toe op de uittreding en de vereffening van de financiële verplichtingen. 6-9 nieuw	b. de financiële gevolgen, waaronder de betaling ineens of de afbouw van de bijdrage; c. de juridische en organisatorische consequenties en de kosten daarvan die direct het gevolg zijn van de uittreding. 4. Bij de bepaling van de financiële gevolgen worden zowel variabele, vaste kosten alsmede het aan de uittredende deelnemer toe te rekenen aandeel in reserves en voorzieningen in aanmerking genomen. Bij de bepaling van de vergoeding voor vaste kosten wordt een termijn van vijf jaar vanaf datum uittreding in acht genomen 5. De raming en berekening van de kosten voor uittreding worden gebaseerd op de feiten en omstandigheden die gelden op het moment van de daadwerkelijke uittreding. Beleidswijzigingen, wijziging van economische omstandigheden en wijziging van inzichten die zich voordoen of opkomen na het moment van de daadwerkelijke uittreding kunnen niet worden betrokken bij de bepaling van de hoogte van de uittreedsom. 6. Het openbaar lichaam is gehouden redelijkerwijs al het mogelijke te doen om (direct nadat de opzegbrief is ontvangen) de uittredingskosten zo laag mogelijk te houden. Het voorgaande behoeft niet te leiden tot wijziging van overeenkomsten met en verplichtingen jegens derden die zijn aangegaan respectievelijk bepaald voorafgaand aan het tijdstip van ontvangst door het algemeen bestuur van het besluit tot uittreding van de deelnemer. 7. Het algemeen bestuur wijst de onafhankelijke externe deskundige aan op basis van een gezamenlijke voordracht van de uittredende deelnemer en het dagelijks bestuur. De kosten voor het inschakelen van een onafhankelijke externe deskundige komen voor rekening van de uittredende deelnemer. 8. De onafhankelijke externe deskundige stelt de uittreedsom vast. Het algemeen bestuur en de uittredende deelnemer komen tot een akkoord op basis van dit vastgestelde bedrag. 9. Kunnen het algemeen bestuur en de uittredende deelnemer niet tot een akkoord komen op basis van het in lid 8 vastgestelde bedrag, dan zal een andere onafhankelijke deskundige (aangewezen op de in lid 6 van dit artikel bedoelde wijze) een voor betrokkenen bindend besluit nemen. 10. De financiële gevolgen die het gevolg zijn van de uittreding worden door de uittredende deelnemer gedragen.	over de uittreding worden vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst. Bij uittreden gaat het om terugnemen van de basistaken. Omdat de deelnemers wettelijk verplicht zijn die taken over te dragen aan een OD, zal dat niet snel voorkomen. Wel kan het bij een herindeling aan de orde zijn als een deelnemer hierdoor een andere OD toegewezen krijgt. De financiële gevolgen voor een OD kunnen ook groot zijn als een deelnemer taken (niet zijnde basistaken) terugneemt. Ook dan geldt eenzelfde procedure. Die wordt echter opgenomen in de overeenkomst tussen de deelnemer en de OD

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

			11. De uittredende deelnemer is verplicht tot betaling van de definitieve uittreedsom binnen een half jaar nadat de definitieve uittreedsom is vastgesteld. 12. Het Dagelijks Bestuur ziet toe op de uittreding en de vereffening van de financiële verplichtingen.	
Wijziging en opheffing	Actualisatie	Artikel 34. Wijziging en opheffing 1.De regeling kan tussentijds worden gewijzigd of opgeheven. Een besluit hiertoe behoeft 68 stemmen. 2.Deelnemers en het Algemeen Bestuur zijn bevoegd een wijziging in de regeling aan de deelnemers in overweging te geven via een daartoe strekkend voorstel. Het Dagelijks Bestuur zendt het voorstel van het Algemeen Bestuur toe aan de deelnemers. 3.Onder wijziging als bedoeld in het eerste lid wordt niet verstaan een wijziging van inbreng van een deelnemer, tenzij het Dagelijks Bestuur dit als een wijziging bestempelt of als sprake is van een of meer van de volgende situaties: • invloed op de continuïteit van de bedrijfsvoering of • invloed op het algemene bedrijfsbelang of • bij consequenties voor de stemverhouding van meer dan 1 staffel. Het Dagelijks Bestuur stelt voor de situaties als bedoeld in dit artikellid nadere spelregels op, welke ter kennisgeving aan het Algemeen Bestuur worden voorgelegd. 4.Het Dagelijks Bestuur stelt het Algemeen Bestuur in kennis van de situaties die niet als wijziging worden beschouwd als bedoeld in het derde lid. 5.Ingeval van opheffing van de regeling stelt het Algemeen Bestuur vooraf, na overleg met de deelnemers, een liquidatieplan vast waarin in ieder geval wordt aangegeven wat de gevolgen zijn die de beëindiging heeft voor het personeel en de wijze waarop het positieve of negatieve saldo van het openbaar lichaam over de deelnemers wordt verdeeld. 6.Het Dagelijks Bestuur is belast met de vereffening van de financiële verplichtingen.	Artikel 34. Wijziging en opheffing 1. De regeling kan tussentijds worden gewijzigd of opgeheven als ten minste 9 deelnemers hiertoe besluiten. 2. Deelnemers en het Algemeen Bestuur zijn bevoegd een wijziging in de regeling aan de deelnemers in overweging te geven via een daartoe strekkend voorstel. Het Dagelijks Bestuur zendt het voorstel van het Algemeen Bestuur toe aan de deelnemers. 3. Het Dagelijks Bestuur stelt het Algemeen Bestuur in kennis van de situaties die niet als wijziging worden beschouwd. 4. Ingeval van opheffing van de regeling stelt het Algemeen Bestuur vooraf, na overleg met de deelnemers, een liquidatieplan vast waarin in ieder geval wordt aangegeven wat de gevolgen zijn die de beëindiging heeft voor het personeel en de wijze waarop het positieve of negatieve saldo van het openbaar lichaam over de deelnemers wordt verdeeld. 5. Het Dagelijks Bestuur is belast met de vereffening van de financiële verplichtingen. 6. De organen van de regeling blijven in functie totdat de liquidatie is voltooid.	Het wijzigen van de regeling behoeft de instemming van ten minste 9 deelnemers. 9 deelnemers van de 11, vier vijfde deel, is de ruime meerderheid. In de werkgroep was er unanimiteit om het artikel te wijzigen en niet meer de huidige formulering te hanteren van het vermelden van benodigde stemmen. In de nieuwe formulering is aansluiting gezocht bij de wet en wordt er gesproken over een toestemming per deelnemer. In het aantal toestemming dat nodig is is getracht aansluiting te zoeken bij de huidige stemverdeling waardoor wij uit zijn gekomen op 9 van de 11 deelnemers. Het geschrapte lid 3 regelt niets extra's en heeft juridisch geen toegevoegde waarde dit op te nemen in de gemeenschappelijke regeling. Twee van de drie situaties wijzigen de regeling niet. De laatste situatie is ook niet meer relevant, nu het artikel over de stemverhoudingen anders is omschreven.

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

		7.De organen van de regeling blijven in functie totdat de liquidatie is voltooid.		
Evaluatie	Wetswijziging gr: evaluatieplicht	Nieuw ingevoegd artikel 36	Artikel 36 1. Het Algemeen Bestuur draagt zorg voor de evaluatie van in ieder geval het algemeen functioneren en de werkwijze van de Omgevingsdienst Regio Arnhem. 2. De evaluatie vindt eenmaal in de vier jaar plaats en is afgerond twaalf maanden voorafgaand aan de reguliere gemeenteraadsverkiezingen.	De wet gemeenschappelijke verplicht iets op te nemen over evaluatie. Het belang om te evalueren werd gezien ten behoeve van de samenwerking en de periode is in overleg tussen de ambtstermijnen tot stand gekomen.
Inwerkingtreding	Actualisatie	Artikel 38 1. De regeling treedt met terugwerkende kracht in werking op 1 januari 2018. 2. Gedeputeerde Staten dragen zorg voor de in artikel 53 van de Wet bedoelde toezending en publicatie.	Artikel 38 1. De regeling treedt in werking een dag nadat deze op de voorgeschreven wijze bekend is gemaakt. 2. Gedeputeerde Staten dragen zorg voor de bekendmaking van de geconsolideerde versie in het Provinciaal blad van Gelderland. 3. Het tweede lid is van toepassing op besluiten tot wijziging, of opheffing van de regeling	Conform de wetswijziging van de wet elektronische bekendmakingen dit artikel aangepast. Elk besluit kent zijn eigen moment van inwerkingtreding. Voorstel om in het derde lid de verwijzing naar het eerste lid eruit te houden.

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

INFORMATIEPROTOCOL ODRA 2024

Hoofdstuk 1 Algemeen

In dit informatieprotocol staan afspraken over het delen van informatie met de raden, colleges en ambtelijke organisatie van de deelnemende gemeenten en de provincie Gelderland en de ODRA. Ook staat hier beschreven op welke manier en wanneer we welke informatie delen. Met dit informatieprotocol versterken we de kader stellende en controlerende rol van de gemeenteraden en de provinciale Staten, door duidelijke afspraken over welke informatie wanneer wordt aangeleverd. Duidelijke afspraken over informatievoorziening leveren namelijk een bijdrage aan wederzijds begrip en daarmee aan een goede samenwerking.

Het informatieprotocol bevat de afspraken die van toepassing zijn op de documentenstroom. Uiteraard is samenwerking veel meer dan alleen stukkenstromen. Om op een goede wijze samen te werken, is het bovenal van belang om elkaar te kennen, te ontmoeten en zaken met elkaar te bespreken. Deze aspecten komen in het protocol minder aan bod, omdat het protocol vooral de procedurele aspecten regelt, maar zijn daarmee zeker niet minder van belang.

Dit is het eerste protocol. We zullen deze jaarlijks evalueren en aanpassen als dat nodig is. Aanpassingen worden voor zienswijzen voorgelegd aan de gemeenteraden en de provinciale staten.

Uitgangspunten

We hanteren een aantal uitgangspunten ten aanzien van de informatievoorziening vanuit de ODRA, die leidend zijn bij het opstellen van dit informatieprotocol:

1. We stellen aan alle deelnemers dezelfde informatie beschikbaar.

2. We zijn transparant over de werkwijze en de besluitvorming binnen de ODRA.

3. Voor een goede balans tussen transparantie en werkdruk, rapporteren we op hoofdlijnen.

4. We rapporteren op de inhoud, het proces, de kwaliteit en op het financiële vlak.

Totstandkoming

Bij het opstellen van het informatieprotocol is aansluiting gezocht bij de tekst van de Gemeenschappelijke Regeling, bij de Wet gemeenschappelijke regelingen en bij de reglementen van orde. Ook is gekeken op welke manier de ODRA invulling heeft gegeven aan de informatieplicht. Hierbij is zoveel mogelijk aansluiting gezocht. Dit informatieprotocol wordt voor zienswijzen voorgelegd aan de gemeenteraden en de Provinciale Staten. Nadat deze zienswijzen bekend zijn, zal het protocol indien nodig worden aangepast. Het (eventueel) protocol wordt vervolgens vastgesteld.

Hoofdstuk 2 Bestuur en informatievoorziening

In dit hoofdstuk wordt de informatievoorziening van het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter aan de gemeenteraden en de provinciale staten beschreven. Dit is gaat over de algemene informatievoorziening. In hoofdstuk 3 wordt de informatievoorziening beschreven over de begrotingsprocedure en de jaarrekening. In hoofdstuk 4 worden vervolgens de overige informatievoorziening beschreven.

Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur (verder AB) bestaat uit 11 personen, waaronder een voorzitter. Elke deelnemer wijst uit zijn midden een lid van het AB aan. Het AB kiest uit zijn midden een voorzitter.

Het AB staat aan het hoofd van het openbaar lichaam en stelt de begroting en jaarrekening vast. Aan het AB behoren de taken en bevoegdheden toe die in de wet aan het AB zijn opgedragen en de bevoegdheden die op basis van de regeling aan het AB zijn overgedragen.

1. Informatievoorziening aan de raads- en statenleden (artikel 29 van het Regelement van Orde)
leder lid van een gemeenteraad of provinciale staten kan het AB schriftelijk vragen stellen. De vragen worden bij de voorzitter ingediend. De voorzitter brengt de gestelde vragen zo spoedig mogelijk ter kennis van alle gemeenteraden en aan provinciale staten.
Het AB beantwoordt de vragen zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval binnen twee maanden, nadat vragen de voorzitter hebben bereikt. De antwoorden worden door de voorzitter zo spoedig mogelijk schriftelijk aan de gemeenteraden en provinciale staten medegedeeld. Bij de antwoorden worden de vragen opnieuw vermeld.

2. Informatievoorziening aan de gemeenteraden en provinciale staten (artikel 23 GR ODRA)
Het AB geeft gevraagd en ongevraagd digitaal alle en dezelfde inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is aan de gemeenteraden en de provinciale staten. Dit geldt ook voor de informatie die is gevraagd door een of meerdere leden van de gemeenteraden of de provinciale staten.
Voor sommige besluiten die het AB neemt, is wettelijk voorgeschreven dat er eerst zienswijzen moeten worden gevraagd aan de gemeenteraden en de provinciale staten. Dit zijn bijvoorbeeld besluiten tot het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling en de ontwerpbegroting.
Daarnaast kan het AB besluiten om andere besluiten ook voor zienswijzen aan de gemeenteraden en de provinciale staten voorleggen. Dit informatieprotocol is daarvan een voorbeeld (artikel 14, lid 3 van de Gemeenschappelijke regeling).
Tot slot geeft een lid van het AB digitaal alle inlichtingen waarom is gevraagd door een of meer leden van de gemeenteraad of de provinciale staten. Een lid van het AB is aan de gemeenteraad of Provinciale Staten verantwoording verschuldigd voor het door hem gevoerde bestuur.

3. Informatievoorziening aan de deelnemer die het lid heeft aangewezen (artikel 24 GR ODRA)
Een lid van het AB verschaft de deelnemer die hem als lid heeft aangewezen digitaal alle inlichtingen die door die deelnemer of door een of meer leden van die deelnemer zijn gevraagd. Voordat de gevraagde inlichtingen zoals bedoeld in het eerste lid te verstrekken, kan het lid zich daarover laten adviseren door het Dagelijks Bestuur.

Een lid van het AB is de deelnemer die hem als lid heeft aangewezen verantwoording verschuldigd voor het door hem in het Algemeen Bestuur gevoerde beleid. Op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die deelnemer aangegeven wijze.

Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur (verder DB) telt vier leden en de voorzitter. Zij vertegenwoordigen in het DB niet de gemeente resp. provincie waar ze wethouder of gedeputeerde zijn, maar zij nemen plaats in het DB namens het AB. Het AB benoemt hen.

Het DB is belast met de dagelijkse gang van zaken van de ODRA. De wet kent het DB een aantal bevoegdheden toe, zoals het sluiten van privaatrechtelijke overeenkomsten, waaronder het benoemen en ontslaan van personeel. In de tekst van de gemeenschappelijke regeling zijn de bevoegdheden omschreven (artikel 18 GR ODRA). Daarnaast bereidt het DB de vergaderingen van het AB voor en voert de besluiten uit die daar worden genomen.

1. Informatievoorziening aan het AB (artikel 22 GR ODRA)
De leden van het DB zijn tezamen en ieder afzonderlijk aan het AB verantwoording verschuldigd voor het door hen gevoerde bestuur. In dat kader kunnen leden van het AB dan ook schriftelijke vragen stellen aan het DB (artikel 28 van het Reglement van Orde Algemeen bestuur). Zoals hiervoor benoemd, informeert het AB op grond van haar verantwoordelijkheid, de gemeenteraden en de provinciale staten. Op die manier worden de gemeenteraden en de provinciale staten via het AB op de hoogte gesteld gebracht van het beleid van het DB.
De leden van het DB geven zowel tezamen als ieder afzonderlijk gevraagd en ongevraagd aan het AB digitaal alle inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het DB te voeren en gevoerde bestuur nodig is.

2. Informatievoorziening aan de gemeenteraden en provinciale staten (artikel 23 GR ODRA)
Het DB geeft gevraagd en ongevraagd digitaal alle en dezelfde inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is aan de gemeenteraden en de provinciale staten. Dit geldt ook voor de informatie die is gevraagd door een of meerdere leden van de gemeenteraden of de provinciale staten.

Voorzitter

De voorzitter wordt door en uit het AB benoemd. Hij/zij is voorzitter van zowel het AB als het DB. De voorzitter leidt de vergaderingen van het AB en DB en zorgt voor naleving van het Reglementen van orde. Daarnaast vertegenwoordigt de voorzitter de ODRA in en buiten rechte. De voorzitter is verantwoording verschuldigd aan de het AB. Het AB kan op voordracht van ten minste de voorzitter uit zijn/haar functie zetten.

Informatievoorziening aan de gemeenteraden en provinciale staten (artikel 23 GR ODRA)
De voorzitter geeft gevraagd en ongevraagd digitaal alle en dezelfde inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is aan de gemeenteraden en de provinciale staten. Dit geldt ook voor de informatie die is gevraagd door een of meerdere leden van de gemeenteraden of de provinciale staten.

Hoofdstuk 3 De begrotingsprocedure en de jaarrekening

In het vorige hoofdstuk zijn de algemene informatievoorzieningen besproken. In dit hoofdstuk worden een tweetal specifieke processen besproken, namelijk de begrotingsprocedure (artikel 28 GR ODRA en de jaarrekening).

Begrotingsprocedure

De begroting vormt het inhoudelijke en financiële kader voor het handelen van de omgevingsdienst.

Hiervoor is aangegeven dat het AB niet alle besluiten voor zienswijzen aan de gemeenteraden en provinciale staten aanbiedt, maar dat zij dit wel kan besluiten. Een voorbeeld daarvan is dit informatieprotocol. Voor de ontwerpbegroting geldt ook dat die voor zienswijzen aan de gemeenteraden en staten wordt aangeboden. Het DB zendt de ontwerpbegroting twaalf weken voor vaststelling door het AB aan de gemeenteraden en provinciale staten voor een zienswijze. Bij de begroting hoort ook een toelichting. Het DB houdt bij het opstellen van de ontwerpbegroting rekening met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. De ontwerpbegroting wordt door de gemeenteraden en Provinciale Staten voor een ieder ter inzage gelegd.
Het DB reageert schriftelijk en gemotiveerd op de zienswijzen van de gemeenteraden en de provinciale staten. Bovendien geeft het DB aan welke conclusies aan de zienswijzen worden verbonden. Deze reactie wordt naar de gemeenteraden en provinciale staten gezonden voordat de begroting wordt vastgesteld.
Het AB stelt de begroting vast op voorstel van het DB (waarin het hiervoor genoemde oordeel over de zienswijzen is opgenomen) op een jaarlijks vast te stellen vergadermoment met inachtneming van de wettelijke doorlooptijden.
Het DB zendt de vastgestelde begroting binnen twee weken na vaststelling en in ieder geval vóór 15 september van het jaar voorafgaande aan het jaar waarop deze ziet aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelatie. De gemeenteraden en de provinciale staten kunnen (indien zij dat wensen) een zienswijze indienen over de vastgestelde begroting bij de minister.

Wijziging van de begroting
Er is sprake van een wijziging van de begroting op het moment dat het AB wijzigingen doorvoert waardoor de bijdrage van de deelnemers wijzigt (artikel 1 GR ODRA). Het moet gaan om items die niet eerder aan de orde zijn geweest in de begroting en om die reden ook nog niet onder de aandacht zijn gebracht bij de gemeenteraden en Provinciale Staten. In dat geval geldt dezelfde procedure als bij de vaststelling van de begroting, zoals hiervoor omschreven.

Actualisering van de begroting
Hiervan is sprake als het AB de begroting van het openbaar lichaam wijzigt zonder gevolgen voor de bijdrage per deelnemer. Er mag wel sprake zijn van aanpassingen in de programma's of andere aanpassingen mits er geen sprake is van nieuwe uitgangspunten die nog niet eerder onder de aandacht zijn gebracht van de gemeenteraden en de Provinciale Staten. Een actualisatie van de begroting wordt door het AB vastgesteld en ter informatie verstuurd naar de gemeenteraden en

Provinciale Staten.

De jaarrekening (29 GR ODRA)
De jaarrekening is de verantwoording over het gevoerde financiële beleid van het jaar ervoor. Er wordt gerapporteerd over de voortgang en afwijkingen op de geformuleerde doelstellingen, de voorgenomen activiteiten, de planning in de tijd en de besteding van de middelen.
Het DB zendt vóór 30 april van het jaar volgend op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft de voorlopige jaarrekening aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten en aan Provinciale Staten. Het AB stelt de jaarrekening vast en het DB zendt de vastgestelde jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling doch in ieder geval vóór 15 juli aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelatie.

Voor de jaarrekening geldt geen zienswijzenprocedure, zoals die wel geldt voor de hiervoor genoemde begroting.

Hoofdstuk 4 Overige informatievoorziening

De kadernota

De Kadernota is de financiële vertaling van het meerjarenbeleidsplan in een meerjarenraming op hoofdlijnen. Het beschrijft de financiële risico's in de bedrijfsvoering, mede op basis waarvan het financieel beleid wordt vormgegeven. De kadernota geeft inzicht in de effecten die van belang zijn voor de begroting in navolgende jaar. Die effecten worden vertaald in uitgangspunten, normen en kaders waarbinnen ODRA de begroting opstelt.

Het DB zendt, vóór 30 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, na vaststelling in het AB, het meerjarenbeleidsplan en de kadernota ter informatie aan de gemeenteraden en de provinciale staten. Er geldt voor deze kadernota geen zienswijzenprocedure.

AB-vergaderingen

De agenda en bijbehorende bijlagen zijn openbaar. De stukken worden uiterlijk 7 dagen voor de vergaderingen digitaal verzonden naar de AB-leden. De agenda met de bijlagen worden op de website van de ODRA geplaatst.

De vergaderingen van het AB zijn ook openbaar. Het verslag wordt na vaststelling geplaatst op de website. Dit geldt niet voor documenten waarop geheimhouding is gelegd of wanneer wordt vergaderd met gesloten deuren. Het verslag zal na vaststelling in de eerstvolgende AB vergadering naar de colleges en gemeenteraden en Provinciale Staten worden verzonden.

DB-vergaderingen

Deze vergaderingen zijn in principe niet openbaar.
Op grond van de Wet open overheid zal het verplicht worden om de agenda's en besluitenlijsten van de vergaderingen op de website te plaatsen. Zodra dit verplicht wordt, zal de ODRA voldoen aan deze verplichting.

Informatie op verzoek

Het is mogelijk dat naast de vormen van informatie zoals omschreven er nog behoefte is aan informatie vanuit de deelnemers. Dergelijke verzoeken kunnen worden gericht aan het AB, het DB of de voorzitter. Volstaan kan worden met het verzenden van het verzoek per mail naar de secretaris. Het AB ontvangt een afschrift van de ontvangen verzoeken en ook van de antwoorden hierop.
Als de raad en/of het college informatie wenst te verkrijgen van het lid van het AB van de betreffende gemeente, dan gelden hiervoor de gemaakte afspraken binnen die gemeente.

Website

Veel informatie is voor iedereen toegankelijk. Deze informatie wordt op de website van de ODRA geplaatst (www.odregioarnhem.nl), zodat deze makkelijk vindbaar is voor iedereen.
Het gaat hierbij in ieder geval over de agenda, de vergaderstukken voor de vergaderingen en de besluiten van het AB. De agenda's en de besluitenlijsten van het DB zullen op de website worden geplaatst zodra deze verplichting op grond van de Wet open overheid (Woo) wordt ingevoerd.
Daarnaast bevat de website ook informatie hoe klachten in te dienen, zowel milieuklachten (bijvoorbeeld over geur, geluid, trillingen, stof, bodem en dergelijke) als klachten over personeel. In het kader van de Woo is het ook mogelijk om vragen te stellen.
Rondom nieuwswaardige gebeurtenissen wordt een persbericht opgesteld. Daarbij is het uitgangspunt dat de ODRA afstemming zoekt met het betreffende bevoegd gezag als dit nodig is – en andersom.

Samenvatting van de ingediende zienswijze op de gewijzigde GR en de reactie van ODRA hierop.

Overzicht zienswijzen:

Arnhem
Geen zienswijze ontvangen.

Doesburg
Geen zienswijze ontvangen.

Duiven
Geen zienswijze ontvangen.

Lingewaard
Geen zienswijze ontvangen.

Overbetuwe
Op 30 januari heeft de gemeente Overbetuwe een reactie gestuurd op de gewijzigde gemeenschappelijke regeling ODRA:

De raad verzoekt u om in de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling ODRA dan wel het Informatieprotocol 2024 de volgende punten op te nemen:

- *Dat de deelnemende raden vooruitlopend op de conceptbegroting voor het einde van het daaraan voorafgaande jaar (november/december) een kaderbrief ontvangen.*
- *Dat de deelnemende raden in de gelegenheid worden gesteld om een zienswijze op de kaderbrief in te dienen.*
- *Dat de conceptbegroting en voorlopige jaarrekening voor 1 april aan de raden wordt toegestuurd in plaats van de wettelijke termijn van 30 april, zodat de zienswijze tijdig voor het zomerreces door de raad kan worden behandeld en ingediend. Daarbij merkten wij op dat in artikel 28, eerste lid van de conceptregeling nu niet duidelijk is beschreven wanneer de conceptbegroting kan worden verwacht (12 weken voor vaststelling door AB) en verzoekt het artikellid te concretiseren.*
- *Dat in het kader van de actieve informatieplicht de agenda's en stukken van de vergaderingen van het bestuur van de ODRA zoveel als mogelijk voorafgaand digitaal via de griffie aan de raden wordt gestuurd.*
- *Dat uittreding theoretisch mogelijk is als de wetgever de regio anders indeelt. Dat de uittredende deelnemer alsdan direct moet bijdragen aan andere omgevingsdienst, maar ook verplicht is de kosten van uittreding te betalen en dit niet proportioneel is. Dat in het artikel niet in deze situatie wordt voorzien.*
- *Dat artikel 38, tweede lid (bekendmaking) niet conform artikel 52 van de Wgr is geformuleerd. Iedere deelnemer maakt het eigen vaststellingsbesluit bekend. Als gelet op deze besluiten de regeling is gewijzigd, maakt de Provincie de gewijzigde regeling in alle deelnemende gemeenten bekend via publicatie in het Provincieblad.*

Reactie ODRA op zienswijze Overbetuwe:

De wijzigingen in het kader van de Wgr zijn tot stand gekomen na een verkenningsfase zowel binnen ODRA als bij de raden en Staten. Na de verkenning is geprobeerd om binnen de wettelijke kaders zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de wensen van de raden. Naast het wettelijk kader is het voor ODRA van belang dat de wijzigingen uitvoerbaar zijn met de beschikbare middelen in de organisatie. Dat gezegd hebbende gaan we hieronder in op de voorstellen om op te nemen in de GR ODRA of het informatieprotocol.

1.en 2. De kadernota wordt vastgesteld door het Algemeen Bestuur. De deelnemende raden en Staten ontvangen voor het einde van het jaar voorafgaande aan het volgende jaar de kadernota ter informatie. Deelnemers kunnen te allen tijde een reactie op de kadernota naar ODRA sturen danwel via het Algemeen Bestuurslid een reactie inbrengen. ODRA haalt de wettelijke termijnen niet als een zienswijzeprocedure wordt ingevoerd op de kadernota. De zienswijzeprocedure wordt gevolgd bij de ontwerpbegroting en daarmee kan op een belangrijk punt van begroten een zienswijze worden ingediend.

3. ODRA houdt de wettelijke termijn in acht maar wil binnen die termijn zoveel mogelijk tegemoetkomen aan wensen die deelnemers hebben. Het is voor ODRA een hele opgave om in een voorjaar waarin ook een jaarrekening en andere planning en control producten planning moeten worden gemaakt de termijn te vervroegen.

4.ODRA betracht zoveel mogelijk dezelfde werkwijze voor deelnemers aan te houden. In het kader van de Wet open overheid zal naast de agenda en besluitenlijst van het AB ook de DB stukken op de website van ODRA worden geplaatst. Naast Overbetuwe hebben we geen verzoek ontvangen om standaard digitaal de vergaderstukken naar de raden te versturen.

5. In het artikel over uittreden worden procesafspraken gemaakt over het in kaart brengen van de (frictie)kosten bij het uittreden van een deelnemer. In het artikel staat dat een uittredingsplan wordt opgesteld en de gevolgen van de uittredingen worden in overleg met alle deelnemers besproken. Het is niet mogelijk om sluitend antwoord te geven op iedere situatie.

6. ODRA bedankt gemeente Overbetuwe voor het opmerken van de discrepantie tussen de regeling en de wet aangaande artikel 38 tweede lid van de regeling. Deze aanpassing wordt meegenomen in de toestemmingsprocedure.

Renkum
Geen zienswijze ontvangen.

Rheden
Geen zienswijze ontvangen.

Rozendaal
Geen zienswijze ontvangen.

Westervoort
Geen zienswijze ontvangen.

Zevenaar
Op 31 januari 2024 heeft gemeente Zevenaar een reactie gestuurd op de gewijzigde gemeenschappelijke regeling ODRA:

Wij constateren dat de wijzigingen die voortvloeien uit de Wgr na een zorgvuldige voorbereiding op de juiste wijze zijn doorgevoerd in de gewijzigde GR ODRA.
Los daarvan is de GR ODRA echter ook herijkt naar aanleiding van actualisering van andere wet-en regelgeving.
Tegen het herijken en het wijzigen van artikel 30 GR ODRA met betrekking tot het verdelen van het saldo dienen wij een zienswijze in.
Overeenkomstig onze Nota verbonden partijen Zevenaar 2019 dienen geen reservevormingen plaats te vinden bij een gemeenschappelijke regeling en dienen positieve jaarresultaten terug te vloeien naar de deelnemende gemeenten.

Daarnaast is de besluitvorming over de weerstandscapaciteit met een minimale ondergrens voor Omgevingsdiensten nog niet afgerond. Het is daardoor te voorbarig om dit artikel nu al te wijzigen en te herijken in de GR ODRA.

Reactie ODRA op zienswijze Zevenaar

1. Wij danken de gemeente Zevenaar voor de constatering dat de wijzigingen voortvloeien uit de Wgr op de juiste wijze zijn doorgevoerd in de gewijzigde GR ODRA.

2. ODRA is een samenwerkingsverband van 11 partners. De nota van Zevenaar geldt niet voor de overige 10 partners. Het bestemmen van het resultaat is een aangelegenheid van het Algemeen Bestuur. Zevenaar houdt zeggenschap via het Algemeen Bestuur op de bestemming van de reserve. Bij een positief resultaat besluit het Algemeen Bestuur over de bestemming van het resultaat. Daarbij is het geen automatisme hoe een positief jaarresultaat wordt bestemd.

3. De tekst van de gemeenschappelijke regeling wordt één keer in de zoveel jaren gewijzigd vanwege de omvangrijke procedure. Bij deze wijziging is ook als uitgangspunt genomen om de regeling toekomstbestendig te schrijven. Vanuit het ministerie IenW en het programma Interbestuurlijk programma VTH ter verbetering van het VTH-stelsel zijn robuustheidscriteria opgesteld. Een van die criteria is de weerstandscapaciteit. In het licht van beide opvattingen en de voorzienbaarheid dat het artikel moet worden aangepast en we anders binnen korte tijd de GR weer moeten wijzigen is besloten om dit artikel nu alvast te wijzigen.

Provincie Gelderland
De tekst van de zienswijze van de Provincie Gelderland is op de vergadering van het Algemeen Bestuur op 7 maart jl. ter plekke uitgereikt en besproken.

Provinciale Staten hebben tijdens de vergadering, in afwijking van het voorstel van Gedeputeerde Staten, besloten een zienswijze ten aanzien van de wijzigingsvoorstellen van de ODRA in te dienen.
Bij de behandeling van dit agendapunt hebben de Staten het amendement uniformiteit als uitgangspunt aangenomen (indieners van het amendement waren de fracties Partij voor de Dieren, BBB, SGP, 50plus en JA21). Met het amendement brengen Provinciale Staten hun wens naar voren uniforme planning-en controldocumenten van de Gelderse Omgevingsdiensten (hanteren van een format) en vaste aanleverdata voor deze documenten (bij zienswijzeprocedure). Dit amendement ziet dus niet op het voorstel tot wijziging van de tekst van de gemeenschappelijke regeling, maar op de uitvoering van de zienswijzeprocedure in het kader van de p&c cyclus.

Reactie ODRA op zienswijze Provinciale Staten:

In de zienswijze brengt Provinciale Staten haar wens naar voren voor uniformiteit in de planning en control documenten van de Gelderse omgevingsdiensten. Ook uit zij de wens om vaste aanleverdata voor deze documenten (bij zienswijzeprocedure). Hoezeer het Bestuur van ODRA de behoefte tot uniformeren begrijpt, kan ODRA daar geen invulling aan geven. De basisstructuren van de planning en control cyclus zijn verschillend bij de Gelderse Omgevingsdiensten. Om binnen de huidige inrichting en capaciteit van de omgevingsdiensten uniformiteit te betrachten is een opgave waar we niet aan kunnen voldoen.
Om als de Gelderse omgevingsdiensten een vast aanlevermoment af te stemmen is ondoenlijk vanwege het feit dat een omgevingsdienst als gemeenschappelijke regeling verschillende deelnemers heeft. Het is per regeling een enorme klus om de cyclus in de regeling op elkaar af te stemmen en daarmee wordt het te complex om de planning van de cyclus ook nog regionaal af te stemmen.

Gezien de zienswijze niet ziet op de tekst van de gemeenschappelijke regeling hoeft deze niet te worden aangepast. Wij zijn wel graag bereid om in samenwerking met de Gelderse Omgevingsdiensten te onderzoeken in hoeverre er uniformiteit aan te brengen is bij de begeleidende oplegnotities van de financiële stukken.

Raadsvoorstel

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Bestemmingsplan Pinkenberg

Contactpersoon	: R. Berendsen	**Datum B&W**	: 2 april 2024
Programma	: 8 Ruimtelijke ontwikkeling	**Datum Raad**	: 18 juni 2024
Portefeuillehouder	: S. Warmerdam	**Openbaar**	: ja/~~nee~~

Aan de Raad

Aanleiding
Aan de Kluizenaarsweg 2 is al ruim een eeuw het waterproductiebedrijf De Pinkenberg gevestigd. Dit productiebedrijf is in eigendom van Vitens. Het huidige productiebedrijf Pinkenberg (bouwjaar 1898 en geopend 14 februari 1899) bestaat uit een pompgebouw met zuiveringsinstallatie inclusief opslagkelders voor drinkwater (deze zijn verderop gelegen op de Pinkenberg).
De bestaande bronnen waar het drinkwater van gemaakt wordt zijn goed. Echter het productiebedrijf en de opslagkelders voor het drinkwater voldoen niet meer aan de eisen van deze tijd en de ambities van Vitens op het gebied van veiligheid en kwaliteit. Omdat de zuiveringsinstallatie en het gebouw als geheel niet voldoen is nieuwbouw van het productiebedrijf is daarom nodig.

De locatie Kluizenaarsweg 2 is niet geschikt voor (ver)nieuwbouw. Enerzijds omdat het pompgebouw is aangewezen als Rijksmonument. Deze status staat uitbreiding of verbouwing van het gebouw niet zomaar toe zonder de historische kwaliteiten aan te tasten. Anderzijds is het pompgebouw “verdiept” gelegen met risico op inundatie (wateroverlast voor het gebouw en installaties) en storingen bij hevige regenbuien, wat een risico vormt voor de leveringszekerheid.
Om voldoende en kwalitatief betrouwbaar drinkwater voor nu en de toekomst te garanderen wijkt Vitens uit naar een alternatieve locatie. Er is gezocht naar een geschikte ruime nabijgelegen locatie voor nieuwbouw: Kluizenaarsweg 5. Dit perceel heeft de bestemming ‘Waterwingebied’ maar staat geen nieuwbouw toe omdat er geen bouwvlak is opgenomen. Om de nieuwbouw mogelijk te maken is een herziening van het bestemmingsplan noodzakelijk.

Gevraagde beslissing
1. In te stemmen met de Nota van Zienswijzen herziening bestemmingsplan Pinkenberg.
2. Geen exploitatieplan op grond van afdeling 6.4 Wet ruimtelijk ordening vast te stellen.
3. Het bestemmingsplan Pinkenberg ongewijzigd vast te stellen, zoals in het raadsvoorstel is aangegeven, één en ander conform de bij het besluit behorende en gewaarmerkte bescheiden.

Wat willen we bereiken?
De juridisch-planologische basis vast te stellen om de nieuwbouw van het productiebedrijf mogelijk te maken.

Argumenten

1. Aanleiding herziening bestemmingsplan

Aan de Kluizenaarsweg 2 is al ruim een eeuw het waterproductiebedrijf De Pinkenberg gevestigd. Dit productiebedrijf is in eigendom van Vitens. Het huidige productiebedrijf Pinkenberg (bouwjaar 1898 en geopend 14 februari 1899) bestaat uit een pompgebouw met zuiveringsinstallatie inclusief opslagkelders voor drinkwater (deze zijn verderop gelegen op de Pinkenberg).
De bestaande bronnen waar het drinkwater van gemaakt wordt zijn goed. Echter het productiebedrijf en de opslagkelders voor het drinkwater voldoen niet meer aan de eisen van deze tijd en de ambities van Vitens op het gebied van veiligheid en kwaliteit. Omdat de zuiveringsinstallatie en het gebouw als geheel niet voldoen is nieuwbouw van het productiebedrijf nodig.

De locatie Kluizenaarsweg 2 is niet geschikt voor (ver)nieuwbouw. Enerzijds omdat het pompgebouw is aangewezen als Rijksmonument. Deze status staat uitbreiding of verbouwing van het gebouw niet zomaar toe zonder de historische kwaliteiten aan te tasten. Anderzijds is het pompgebouw "verdiept" gelegen met risico op inundatie (wateroverlast voor het gebouw en installaties) en storingen bij hevige regenbuien, wat een risico vormt voor de leveringszekerheid.
Om voldoende en kwalitatief betrouwbaar drinkwater voor nu en de toekomst te garanderen wijkt Vitens uit naar een alternatieve locatie. Er is gezocht naar een geschikte ruime nabijgelegen locatie voor nieuwbouw: Kluizenaarsweg 5. Dit perceel heeft de bestemming 'Waterwingebied' maar staat geen nieuwbouw toe op de gewenste locatie omdat op dit deel van het perceel geen bouwvlak is opgenomen. Om de nieuwbouw mogelijk te maken is een herziening van het bestemmingsplan noodzakelijk.

1.1 terinzagelegging ontwerpbestemmingsplan

Dit ontwerpbestemmingsplan voorziet in de juridisch planologische regeling om de voorgenomen ontwikkeling mogelijk te maken.
Nadat het ontwerpbestemmingsplan is vrijgegeven voor de terinzagelegging heeft vanaf 29 december 2023 het ontwerpbestemmingsplan gedurende zes weken ter inzage gelegen.
Gedurende de termijn voor zienswijzen is er één zienswijze ingediend. De zienswijze heeft niet geleid tot een inhoudelijke aanpassing van het bestemmingsplan.
Voor de uitgebreide inhoudelijke beoordeling en beantwoording van de zienswijzen wordt verwezen naar de bijgevoegde Nota van zienswijzen herziening bestemmingsplan Pinkenberg Rozendaal en de geanonimiseerde zienswijze.
Doordat de zienswijze geen aanleiding is voor een inhoudelijke aanpassing, en er naast een kleine tekstuele aanpassing van de toelichting geen ambtshalve wijzigingen worden voorgesteld kan het bestemmingsplan ongewijzigd worden vastgesteld door de gemeenteraad.

2.1 Voor dit bestemmingsplan is een m.e.r. beoordeling opgesteld.

Om het milieu een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over het nieuwe bestemmingsplan moet worden getoetst of in het kader van deze ontwikkeling een milieueffectrapportage (m.e.r) nodig is. In paragraaf 4.1 van de toelichting van het bestemmingsplan is de informatie opgenomen die nodig is voor de m.e.r.-beoordeling van de voorgenomen activiteit. Conclusie van deze paragraaf is dat dit plan niet m.e.r.-plichtig is en niet leidt tot milieukundige bezwaren. Een m.e.r.- of m.e.r.-beoordelingsprocedure is niet nodig.

3.1 effecten voor de omgeving zijn in beeld gebracht
In een bestemmingsplan wordt vastgelegd op welke wijze gronden gebruikt kunnen worden en welke bebouwing op de gronden die binnen het bestemmingsplan vallen zijn toegestaan. Om te kunnen bepalen of er bij de herziening sprake is van een goed woon- en leefklimaat is het criterium of er sprake is van 'een goede ruimtelijke ordening' van belang. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan moet de gemeenteraad alle belangen die spelen meenemen in de ruimtelijke afweging meenemen.
In het kader van de voorbereiding van het bestemmingsplan zijn alle relevante beleids- en omgevingsaspecten meegenomen. Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat er geen belemmeringen zijn voor de herziening van het bestemmingsplan.
Voor wat betreft ecologie is het relevant om aan te geven dat er voor de wespendief aanvullend territoriumonderzoek nodig. Dit komt aan de orde bij de beoordeling van de aanvraag omgevingsvergunning. De stikstofdepositie zal in de aanlegfase als gevolg van het planvoornemen toenemen, in de gebruiksfase verandert de stikstofdepositie niet omdat de activiteiten die stikstofuitstoten niet wijzigen. Het onderdeel ecologie vormt geen belemmering voor de ontwikkelingen die binnen het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt, wanneer rekening wordt gehouden met de voorwaarden (aandachtspunten) zoals deze zijn weergegeven bij de conclusie van het natuuronderzoek. Ook dit aspect wordt nader beoordeeld bij de aanvraag omgevingsvergunning.
Daarnaast worden de afstanden zoals worden voorgeschreven in de VNG-uitgave 'Bedrijven en Milieuzonering' aangehouden. Er wordt een afstand van 30 meter voorgeschreven. De dichtstbijzijnde woning ligt op 40 meter afstand van de installatie. De reinwatertanks zijn overigens wel op een kortere afstand dan de richtafstand van 30 meter van de woningen zijn gesitueerd. Deze tanks liggen echter ondergronds (onder maaiveld) en zijn enkel bedoeld voor de opslag van water en maken geen onderdeel uit van de daadwerkelijke waterwinning (productie).

4.1 het ontwerp bestemmingsplan is voorgelegd aan de overlegpartners
Het ontwerp bestemmingsplan is voorgelegd aan de overlegpartners waterschap en de provincie Gelderland. De provincie heeft ambtelijk aangegeven dat er geen overwegende bezwaren zijn. Het waterschap heeft enkele aandachtspunten aangegeven die in de toelichting van het bestemmingsplan zijn verwerkt. De voorgenomen wijziging van het bestemmingsplan is ook besproken met de gemeente Rheden. Vanuit Rheden zijn er geen opmerkingen geplaatst.

5.1 Exploitatieplan
Op grond van afdeling 6.4 van de Wro is het in beginsel verplicht voor gronden waarvoor een bestemmingsplan wordt opgesteld een exploitatieplan vast te stellen. Dit exploitatieplan voorziet in de wijze waarop (plan)kosten worden verhaald.
De kosten voor de overige (beperkte) ontwikkelingen die door dit bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt en ook reeds in de vigerende plannen aanwezig waren (functieverandering, uitbreiding gebouwen, etc.), worden gedragen door de initiatiefnemers.
Op grond hiervan blijkt dat het kostenaspect zoals bedoeld in afdeling 6.4 van de Wro is verzekerd en er geen noodzaak is een exploitatieplan vast te stellen.

6.1 Het ontwerp is afgestemd met het samenwerkingsverband cultuurhistorie
Bij de voorbereidingen van het nieuwbouwplan is overleg gevoerd met het samenwerkingsverband cultuurhistorie. In dit samenwerkingsverband werken de Provincie Gelderland, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de Stichting Monumentenwacht Gelderland, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (afdeling Gelderland) en het Gelders Genootschap samen. Gezamenlijk hebben de partijen als doel om Gelderse gemeenten te ondersteunen in hun cultuurhistorisch beleid en de uitvoering daarvan. Bij (grote) aanpassingen bij monumenten of cultuurhistorisch waardevolle locaties wordt het samenwerkingsverband regelmatig om advies gevraagd. De adviseurs van het samenwerkingsverband zijn in algemene zin positief over het plan en de stappen die zijn gezet. Hierbij is er waardering geuit voor het ambitieniveau en de wijze van inpassing. Voor de verdere uitwerking zijn enkele aandachtspunten meegegeven die aan de orde komen bij de omgevingsvergunning. Overigens zijn deze aandachtspunten doorgevoerd in het ontwerp dat met het bestemmingsplan voorligt.

Kanttekeningen
Geen.

Wat gaan we daarvoor doen?

a) Planning
Na vaststelling door de gemeenteraad wordt het bestemmingsplan ter inzage gelegd, na afloop van de inzagetermijn treedt het bestemmingsplan in werking en is het juridisch-planologisch toetsingskader voor een aanvraag omgevingsvergunning.

b) Evaluatie
Niet van toepassing.

c) Participatie en communicatie
Vitens heeft de omgeving, de direct omwonenden en andere geïnteresseerden/betrokkenen, bij de ontwikkeling van het productiebedrijf door middel van een participatietraject betrokken.
Dit traject bestond uit drie delen; het ontwerp, de bouw en de herbestemming. Voor dit bestemmingsplan is het eerste onderdeel (ontwerp) van belang. De omgeving is eind maart 2023 geïnformeerd over de plannen van Vitens voor het nieuw te bouwen productiebedrijf. Tijdens deze sessie is het concept ontwerp getoond en zijn alle aanwezigen uitgenodigd om te participeren, mee te denken, over het ontwerp.
Uit deze sessie is waardevolle input gekomen en hiermee is het ontwerp verrijkt. In een vervolgsessie in mei 2023 is er een terugkoppeling gegeven op het verrijkte ontwerp aan de hand van de eerdere participatie. Dit overleg betekent niet dat alle omwonenden hebben ingestemd, we hebben ook al reacties ontvangen van omwonenden die kritisch zijn op het voornemen van Vitens, dit heeft ook geleid tot een zienswijze tegen het ontwerp bestemmingsplan.

d) Publicatie verplicht?
De vaststelling van het bestemmingsplan wordt gepubliceerd in het Gemeenteblad en in de ‘In de Roos’.

Wat mag het kosten?
De legesverordening is van toepassing.

Burgemeester en wethouders van Rozendaal,

Bas Pelgrum, Secretaris	Ester Weststeijn, Burgemeester

Bijlage(n)
1. Bestemmingsplan Pinkenberg

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Rozendaal, gelezen het voorstel burgemeester en wethouders d.d. 2 april 2024

Overwegende

dat ons college het ontwerp bestemmingsplan Pinkenberg in procedure heeft gebracht waarbij de voorgeschreven kennisgevingen op grond van artikel 3.8 Wet ruimtelijke ordening hebben plaatsgevonden op 29 december 2023 in het Gemeenteblad en in het plaatselijke nieuwsblad ´In de Roos´, en dat het ontwerpbestemmingsplan met de hierbij behorende stukken tevens langs elektronische weg beschikbaar zijn gesteld;

dat conform het bepaalde in 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening en afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht met ingang van vrijdag 29 december 2023 tot en met donderdag 8 februari 2024 voor een ieder, het ontwerp bestemmingsplan Pinkenberg ter inzage heeft gelegen;

dat er gedurende genoemde periode een zienswijzen naar voren is gebracht;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 2 april 2024;

gelet op de Gemeentewet, de Wet ruimtelijke ordening en de Algemene wet bestuursrecht;

Besluit:

1. In te stemmen met de Nota van Zienswijzen herziening bestemmingsplan Pinkenberg.
2. Geen exploitatieplan op grond van afdeling 6.4 Wet ruimtelijk ordening vast te stellen.
3. Het bestemmingsplan Pinkenberg ongewijzigd vast te stellen, zoals in het raadsvoorstel is aangegeven, één en ander conform de bij het besluit behorende en gewaarmerkte bescheiden.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Rozendaal d.d. 18 juni 2024.

Klaas Schaap,
Griffier

Ester Weststeijn,
Burgemeester

Gemeente ROZENDAAL

Nota van Zienswijzen bestemmingsplan Pinkenberg

betreffende het ontwerp van het bestemmingsplan Pinkenberg

1. Inleiding

1.1 Procedure

Conform het bepaalde in artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) heeft het college van burgemeester en wethouders via publicatie in het Gemeenteblad en in de 'In de Roos' bekend gemaakt dat met ingang van vrijdag 29 december tot en met donderdag 8 februari 2024 het ontwerpbestemmingsplan Pinkenberg ter inzage werd gelegd.
In de publicatie is aangegeven op welke wijze de stukken ingezien konden worden en op welke wijze er zienswijzen ingediend konden worden.

1.2 Leeswijzer

In deze nota wordt ingegaan op de ingediende zienswijzen. In hoofdstuk 2 wordt eerst ingegaan op de ontvankelijkheid, daarna zijn de ontvankelijke zienswijzen samengevat en beantwoord. In hoofdstuk 3 zijn de wijzigingen en aanpassingen samengevat.
Tot slot is in hoofdstuk 4 de vervolgprocedure aangegeven.

2. Zienswijzen

2.1 Inleiding

Algemene verordening gegevensbescherming /Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming
De Algemene verordening gegevensbescherming (hierna: Avg) stelt strenge regels aan het (digitaal) openbaar maken van de NAW-gegevens[1]. Om deze reden worden in deze zienswijzennota geen NAW-gegevens vermeld. Deze zienswijzennota wordt als onderdeel van de besluitvorming door de gemeenteraad over het bestemmingsplan op internet gepubliceerd. In verband met de Avg is de zienswijze daarom geanonimiseerd. Omdat het Besluit ruimtelijke ordening niet expliciet verplicht tot het elektronisch beschikbaar stellen van persoonsgegevens, is de Avg van toepassing in welke fase dan ook. Dit betekent dat inspraakreacties, zienswijzen e.d. niet elektronisch beschikbaar gesteld mogen worden indien deze NAW-gegevens bevatten of andere persoonsgegevens die vallen onder de Avg. De werking van de Avg strekt zich niet uit tot gegevens omtrent ondernemingen, die behoren tot een rechtspersoon. Deze namen worden daarom niet geanonimiseerd. Dit geldt ook voor personen die beroepsmatig betrokken zijn bij de procedure bij een bestemmingsplan (namen van advocaten, gemachtigden e.d.).

Omdat deze zienswijzenota elektronisch beschikbaar wordt gesteld, zijn de ontvangen zienswijzen gerubriceerd op zaaknummer, zodat de inhoud van de nota geen NAW-gegevens van natuurlijke personen of andere persoonsgegevens bevat. Om te kunnen herleiden wie welke zienswijze heeft ingediend, is het document Overzicht indieners zienswijzen ontwerpbestemmingsplan Pinkenberg opgesteld. Dat overzicht wordt niet elektronisch beschikbaar gesteld en wordt ook niet analoog ter inzage gelegd op het gemeentehuis.

2.2 Ontvankelijkheid

Het juridisch kader voor de beoordeling van de ontvankelijkheid van zienswijzen wordt met name bepaald door artikel 3:16 en 6:9 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).
Zo is een zienswijze tijdig ingediend indien het voor het einde van de termijn is ontvangen.
Ook dient de zienswijze te zijn voorzien van naam en het adres van de indiener, dagtekening, een omschrijving waartegen de zienswijze is gericht en de gronden.

In onderstaande tabel is per ingediende zienswijze aangegeven wanneer deze is ontvangen. Hierna is per zienswijze een samenvatting gemaakt en voorzien van een reactie.

	Datum binnengekomen
Z1	5 februari 2024

De zienswijze is binnen de gestelde termijn ingediend en voldoet aan de overig gestelde eisen voor de ontvankelijkheid en is derhalve ontvankelijk.

[1] NAW is naam, adres en woonplaats.

2.3 Samenvatting en reactie

Z1
Samenvatting:

A. Appellanten geven aan dat het bezwaar vooral betrekking heeft op de omvang en de locatie. Nieuwbouw binnen het Waterpompstations-complex, dat als Rijksmonument is aangewezen, is alleen toegestaan als er géén alternatieven zijn. Dit alternatief is er (combinatie met Ellecom) maar is volgens Vitens te duur.

Reactie:
In paragraaf 3.1. van de toelichting is ingegaan op de zoektocht door Vitens naar meerdere locaties ten behoeve van de nieuwbouw. Hierin is ook het alternatief (combinatie met Ellecom) onderzocht. Zoals toegelicht in deze paragraaf onder het kopje “Combineren waterproductiebedrijven” is dit alternatief afgevallen omdat dit additionele infrastructuur vereist. Dit creëert aanvullende (maatschappelijke) kosten en onnodige energieverspilling.

B. Appellanten verwijzen naar onderdelen van de omschrijving van het Waterpompstation-complex en geven aan dat de nieuwbouwplannen wordt gerealiseerd op het erf dat bij het complex hoort dat een beeldbepalende rol speelt in het dal.

Reactie:
Bij de voorbereidingen van het nieuwbouwplan is overleg gevoerd met het samenwerkingsverband cultuurhistorie. In dit samenwerkingsverband werken de Provincie Gelderland, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de Stichting Monumentenwacht Gelderland, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (afdeling Gelderland) en het Gelders Genootschap samen. Gezamenlijk hebben de partijen als doel om Gelderse gemeenten te ondersteunen in hun cultuurhistorisch beleid en de uitvoering daarvan. Bij (grote) aanpassingen bij monumenten of cultuurhistorisch waardevolle locaties wordt het samenwerkingsverband regelmatig om advies gevraagd. De adviseurs van het samenwerkingsverband zijn in algemene zin positief over het plan en de stappen die zijn gezet. Hierbij is er waardering geuit voor het ambitieniveau en de wijze van inpassing. Voor de verdere uitwerking zijn enkele aandachtspunten meegegeven die aan de orde komen bij de omgevingsvergunning. Overigens zijn deze aandachtspunten doorgevoerd in het ontwerp dat met het bestemmingsplan voorligt (zie ook reactie bij onderdeel C).

C. Appellanten geven aan dat de nieuwbouwplannen een aantasting vormen van vier kernkwaliteiten van het Veluwemassief als onderdeel van het Nationaal landschap Veluwe zoals opgenomen in de Omgevingsverordening Gelderland. Het betreft de volgende vier kernkwaliteiten:

2. Stuwwal met grootschalige afwisseling van open heide, gesloten bos, uitgestrekt open stuifzand en vennen, agrarische enclaves. Deze afwisseling is in het westelijk deel sprekender dan in het oostelijk.
Appellanten geven met betrekking tot deze kernkwaliteit aan dat de boerderijn met erf gezien moeten worden als (kleine) agrarische enclaves. Nieuwbouw tast de monumentale waarde aan.
3. Rijk aan aardkundige kwaliteiten (vooral het reliëf).
Appellanten geven met betrekking tot deze kernkwaliteit aan dat het reliëf door het bouwoppervlak wordt vernietigd.

5. Weinig bebouwing.
Appellant geven met betrekking tot deze kernkwaliteit aan dat de maat en schaal van de nieuwbouw niet past bij de huidige boerderij en dat de boerderij al beschikt over een schuur die ongeveer net zo groot is als de boerderij en in de redengevende beschrijving als fors wordt omschreven.
6. Karakteristieke en cultuurhistorisch waardevolle open essen op de flanken.
Appelanten geven aan dat het plangebied is gelegen op een es.

Reactie:
In paragraaf 3.2 van de toelichting is ingegaan op de beoordeling van de omgang met de kernkwaliteiten van het Veluwemassief. In paragraaf 4.11 is vervolgens ingegaan op het aspect cultuurhistorie en wordt eveneens ingegaan op de inpassing van het plan in de omgeving. Geconcludeerd is dat de kernkwaliteiten zo min mogelijk aangetast worden.

Omdat het hier een project van groot openbaar belang betreft mag er afgeweken worden van het feit dat er kernkwaliteiten aangetast worden. Dat neemt niet weg dat initiatiefnemer zich volledig inspant om de benodigde nieuwbouw zoveel mogelijk in te passen in het landschap en de kernkwaliteiten van het Veluwemassief zo min mogelijk aan te tasten. Initiatiefnemer heeft de bouwplannen daarom voorgelegd aan het Samenwerkingsverband Cultuurhistorie Gelderland (samenwerkingsverband van de provincie Gelderland, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de Stichting Monumentenwacht Gelderland, de Vereniging Nederlandse Gemeenten (afdeling Gelderland) en het Gelders Genootschap). De adviseurs van het Samenwerkingsverband hebben zich positief uitgesproken over het plan en de stappen die zijn gezet en heeft een aantal aandachtspunten aangegeven:
- de te kappen eik wordt vervangen door een substantieel exemplaar;
- de boomgaard dient behouden te blijven;
- de voorgevel van de nieuwbouw kan informeler vormgegeven worden, bijvoorbeeld door een verspringende gevel.
Voor zover niet al doorgevoerd was zijn bovenstaande aandachtspunten doorgevoerd in het ontwerp dat met het bestemmingsplan voorligt.

Daarnaast heeft de provincie in het kader van het vooroverleg gereageerd en ook aangegeven dat de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap niet worden aangetast.

D. Het bouwplan voldoet volgens appelanten niet aan de bepalingen van de Nota Ruimtelijke Kwaliteit. Zo is het plan niet afgestemd op de omgeving wat betreft positie, hoofdvorm, maat en schaal.

Reactie:
Met de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan is een start gemaakt met de vereiste herziening van het aanpassen van het bestemmingsplan. Het bestemmingsplan is een instrument waarmee gemeenten de ruimtelijke kwaliteit bewaken en sturen. In het bestemmingsplan zijn regels opgenomen die betrekking hebben op de plaatsing, het bouwvolume en de uiterlijke vormgeving via het regelen van bijvoorbeeld de bouwhoogte, goothoogte en in sommige gevallen dakhelling.

De architectonische vormgeving van bouwwerken valt buiten de reikwijdte van het bestemmingsplan en wordt met deze nota Ruimtelijke Kwaliteit geregeld. Criteria kunnen waar nodig de ruimte die het bestemmingsplan openlaat invullen ten behoeve van de ruimtelijke kwaliteit. De Nota Ruimtelijke Kwaliteit is een afzonderlijk beleidsdocument dat wel een relatie heeft met het bestemmingsplan maar dat niet één op één afgestemd hoeft te worden. In de toelichting is aangegeven op wat het toetsingskader vanuit de Nota Ruimtelijke kwaliteit is. Hieruit blijkt dat het plan past binnen deze uitgangspunten. Dit wordt ook nog bevestigd door het advies van de adviseurs van het samenwerkingsverband Cultuurhistorie (zie ook onderdeel B.) De adviseurs van het samenwerkingsverband hebben juist waardering geuit voor het ambitieniveau en de wijze van inpassing.

E. Appelanten zetten vraagtekens bij het uitgevoerde onderzoek naar alternatieven waarbij één appelanten een alternatief aandraagt, de weilanden ten zuiden van Sportpark de Pinkenberg.

Reactie:
In paragraaf 3.1. van de toelichting is ingegaan op dat dit alternatief. Aanvullend is deze optie afgevallen omdat deze gronden niet in eigendom zijn van Vitens. Hierdoor dient Vitens naast een tijdrovende en kansarme bestemmingsplanwijziging, ook maatschappelijke gelden aan te wenden voor de grondverwerving en mogelijke herhuisvestingskosten.

F. Er is, volgens appellanten, onvoldoende rekening gehouden dat de laatste wijziging van het bestemmingsplan Rozendaal 2019 (vastgesteld op 26 mei 2020) voor het plangebied géén bouwvlak is opgenomen. In het kader van rechtszekerheid mag daar niet zomaar aan voorbij worden gegaan.

Reactie:
Doel van het bestemmingsplan Rozendaal 2019 was het actualiseren van de verouderde bestemmingsplannen Kom 2008 en Buitengebied 2008 en het grondgebied van de gemeente Rozendaal voorzien van een actueel bestemmingsplan. Hierbij is als uitgangspunt gehanteerd dat de bestaande situatie en de vigerende planregelingen en bouwmogelijkheden zoveel mogelijk overgenomen in het nieuwe bestemmingsplan. Nieuwe ontwikkelingen zijn bij de actualisatie niet meegenomen. Als bij het opstellen van het bestemmingsplan Rozendaal 2019 deze ontwikkeling al bekend was geweest, was deze niet meegenomen en in een separate procedure in procedure gebracht. Hiermee is de rechtszekerheid niet in het geding.

G. Appelanten stellen dat het plangebied niet kan worden aangeduid als bestaand stedelijk gebied. Hierdoor is er bij de toetsing aan de Ladder voor duurzame verstedelijking toegeschreven naar het uiteindelijke resultaat. Er ontbreekt een goede argumentatie voor het toestaan van de beoogde uitbreiding van de oppervlakte van bebouwing.

Reactie:
In paragraaf 3.1 van de toelichting is de laddertoets besproken onder ‘Besluit ruimtelijke ordening (Bro)’. Daarin wordt geconcludeerd dat het plangebied niet in bestaand stedelijk gebied is gelegen. Derhalve zijn alternatieven onderzocht en beschreven in paragraaf 3.1. Ook geconcludeerd is dat het plangebied is gelegen aan de rand van het bestaand stedelijk gebied. Op basis van provinciale en gemeentelijke regelgeving behoort het aangrenzende gebied tot de bebouwde kom van Velp.

H. Appelanten geven aan dat er slechts een beperkt aantal alternatieven is onderzocht, zeker gezien de omvang van het bouwplan. Er had intensiever moeten worden gezocht naar reële alternatieven. De conclusie dat er geen reële alternatieven zijn wordt hierdoor niet onderschreven.

Reactie:
Zoals ook in de reactie op de onderdelen A. en E. is aangegeven zijn voldoende alternatieven onderzocht en beschreven in de onderbouwing.

I. Appelanten geven nogmaals aan dat het bouwplan niet past binnen de bepalingen van de Nota Ruimtelijke Kwaliteit zoals wordt gesteld op pagina 35 en 36 van de toelichting van het bestemmingsplan.

Reactie:
In aanvulling op de reactie van onderdeel D het volgende. In paragraaf 4.11 van het bestemmingsplan is aangegeven wat het toetsingskader is zoals opgenomen in de Nota Ruimtelijke kwaliteit.
Op basis van deze criteria is aangegeven dat doordat het gebouw verdiept, deels ondergronds, aan te leggen ontstaat bovengronds een bouwmassa die gezien wordt als passend in de omgeving. Hierbij is eveneens gekeken naar de bestaande bebouwing in de directe omgeving. Qua typologie is aansluiting gezocht bij de bestaande bebouwing op het terrein. Het pompstation dient een schuurachtige uitstraling te hebben. Er is voor een houten bekleding gekozen, passend bij het kantoor op hetzelfde terrein en die aansluit bij het landelijke karakter, waardoor ook het landschappelijke kwaliteiten van de omgeving.

J. Appelanten geven aan dat art. 7.3 de mogelijkheid biedt om nadere eisen te stellen als wordt gebouwd bij een monument. Uit het ontwerpbestemmingsplan blijkt niet op welke wijze hier rekenschap van is gegeven.

Reactie:
Het betreft een ‘standaard’ bepaling in de bestemmingsplannen in Rozendaal. Het betreft een zogenoemde open bepaling die het college, in het geval op korte afstand van een monument wordt gebouwd, in staat stelt nadere eisen te stellen die betrekking hebben op de plaats en de afmetingen van bouwwerken. Deze nadere eisen worden gesteld ter voorkoming van onevenredige aantasting van het zicht op en de landschappelijke inpassing van het betreffende monument. In voorkomende gevallen laat het college zich door de gemeentelijke adviescommissie adviseren op grond van deze bepaling. Op voorhand is dus niet exact aan te geven wat deze nadere eisen zijn, dat hangt van de specifieke vergunningsaanvraag af.
Zoals ook bij onderdeel B. is aangegeven is bij de voorbereidingen van het nieuwbouwplan overleg gevoerd met het samenwerkingsverband cultuurhistorie. De adviseurs van het samenwerkingsverband zijn in algemene zin positief over het plan en de stappen die zijn gezet. Hierbij is er waardering geuit voor het ambitieniveau en de wijze van inpassing. Voor de verdere uitwerking zijn enkele aandachtspunten meegegeven die aan de orde komen bij de omgevingsvergunning.

K. Appelanten geven tot slot aan dat het belang van een goede drinkwatervoorziening evident is maar dat onvoldoende rekening is gehouden met de beschermde monumentale waarden en dat alternatieven niet gedegen zijn onderzocht. Op grond hiervan zou het ontwerpbestemmingsplan niet verder in procedure gebracht moeten worden.

Reactie:
Op basis van de hiervoor aangegeven reacties is voldoende duidelijk gemaakt dat er rekening is gehouden met de monumentale waarden en dat voldoende alternatieven zijn onderzocht en dat het bestemmingsplan verder in procedure kan worden gebracht.

3. Vervolgprocedure

Nadat de besluitvorming in de gemeenteraad over het bestemmingsplan heeft plaatsgevonden wordt het besluit ter inzage gelegd.
Op grond van artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening wordt een kennisgeving van de vaststelling van het bestemmingsplan gepubliceerd in de 'In de Roos' en in het Gemeenteblad.

Belanghebbenden kunnen beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan treedt in werking met ingang van de dag na die waarop de beroepstermijn afloopt.

Royal HaskoningDHV
Enhancing Society Together

Bestemmingsplan Pinkenberg

Planregels

Documenttitel: Bestemmingsplan Pinkenberg
Planregels

Status: Vastgesteld

Datum: 7 mei 2024

Projectnaam: Pinkenberg

Projectnummer: BI7575

Opdrachtgever: Vitens

Referentie:
Auteur(s): JT

Collegiale toets: FB

Datum/paraaf toets:

Vrijgegeven door:
Datum/paraaf vrijgave:

Pinkenberg

Inhoudsopgave

Planregels 3

Hoofdstuk 1 Inleidende regels 5
Artikel 1 Begrippen 5
Artikel 2 Wijze van meten 8

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels 9
Artikel 3 Groen 9
Artikel 4 Overig - Waterwingebied 10
Artikel 5 Waarde - Archeologie 3 12

Hoofdstuk 3 Algemene regels 15
Artikel 6 Anti-dubbeltelregel 15
Artikel 7 Algemene bouwregels 16
Artikel 8 Algemene gebruiksregels 17
Artikel 9 Algemene aanduidingsregels 18
Artikel 10 Algemene afwijkingsregels 19
Artikel 11 Algemene wijzigingsregels 20
Artikel 12 Overige regels 21

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels 23
Artikel 13 Overgangsrecht 23
Artikel 14 Slotregel 24

Bijlagen bij regels

Bijlage 1 Inrichtingsplan

Planregels

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

1.1 plan:
het bestemmingsplan Pinkenberg met identificatienummer NL.IMRO.0277.BPROZEND2023002-0002 van de gemeente Rozendaal;

1.2 bestemmingsplan:
de geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels;

1.3 aan- en uitbouw:
een gebouw dat aan het hoofdgebouw is aangebouwd, en daarmee in directe verbinding staat en welk gebouw door zijn vorm onderscheiden kan worden van het hoofdgebouw en dat in architectonisch opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw;

1.4 aanduiding:
een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden;

1.5 aanduidingsgrens:
de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft;

1.6 archeologische waarde:
vindplaats of vondst met een oudheidkundige waarde, met name archeologische relicten in hun oorspronkelijke ruimtelijke context;

1.7 bebouwing:
één of meer gebouwen en/of bouwwerken geen gebouwen zijnde;

1.8 bedrijf:
elke onderneming of gedeelte van een onderneming, welke een organisatorisch zelfstandige eenheid vormt en als zodanig gericht is op de productie of de afzet van goederen of de verlening van diensten; organisatorisch zelfstandige eenheden als hier bedoeld, welke door of vanwege de overheid worden geleid, worden voor de toepassing van deze planregels eveneens als bedrijf aangemerkt;

1.9 bedrijfsgebouw:
een gebouw dat noodzakelijk is voor de uitoefening van ter plaatse toegestane (bedrijfs-)activiteiten, hieronder wordt geen bedrijfs- of dienstwoning verstaan;

1.10 bestaand:
a. bestaande bouwwerken: bestaand ten tijde van de terinzagelegging van het bestemmingsplan als ontwerp, dan wel mogen worden gebouwd krachtens een voor dat tijdstip aangevraagde vergunning;
b. bestaand gebruik: bestaand ten tijde van het in werking treden van het bestemmingsplan;

1.11 bestemmingsgrens:
de grens van een bestemmingsvlak;

1.12 bestemmingsvlak:
een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming;

1.13 bijgebouw:
een op zichzelf staand, al dan niet vrijstaand gebouw, dat ten dienste staat van het hoofdgebouw en dat niet in directe verbinding staat met het hoofdgebouw en dat door de vorm onderscheiden kan worden van het hoofdgebouw en dat in architectonisch opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw;

1.14 bouwen:
het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk, alsmede het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen van een standplaats;

1.15 bouwgrens:
de grens van een bouwvlak;

1.16 bouwlaag:
een gedeelte van een gebouw, dat door op gelijke of nagenoeg gelijke hoogte liggende vloeren of balklagen is begrensd, zulks met uitzondering van onderbouw en kapverdieping;

1.17 bouwperceel:
een aaneengesloten stuk grond, waarop, ingevolge de regels, een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten;

1.18 bouwperceelgrens:
de grens van een bouwperceel;

1.19 bouwvlak:
een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels, bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten;

1.20 bouwwerk:
elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die hetzij direct hetzij indirect, met de grond is verbonden, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond;

1.21 dak:
iedere bovenbeëindiging van een gebouw;

1.22 dakkapel:
een constructie ter vergroting van een gebouw, welke zich boven de dakgoot bevindt, waarbij deze constructie onder de noklijn is gelegen en de onderzijde van de constructie in het dakvlak is geplaatst;

1.23 dakopbouw:
een ondergeschikte constructie ter vergroting van een gebouw, welke zich boven de dakgoot bevindt waarbij deze constructie deels boven de oorspronkelijke nok uitkomt en de onderzijden van de constructie in één of beide dakvlak(ken) van het dak is (zijn) geplaatst;

1.24 erf:
de oppervlakte van het bouwperceel, uitgezonderd de oppervlakte van het hoofdgebouw;

1.25 escortbedrijf:
een natuurlijke persoon, groep van personen of rechtspersoon, die bedrijfsmatig, of in een omvang als ware zij bedrijfsmatig, prostitutie aanbiedt, die hoofdzakelijk op een andere plaats dan in de bedrijfsruimte wordt uitgeoefend.

1.26 gebouw:
elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt;

1.27 hoofdgebouw:
een gebouw, dat op een bouwperceel door zijn constructie of afmetingen dan wel gelet op de bestemming als belangrijkste gebouw valt aan te merken;

1.28 hoogte-accent:
een incidenteel en rank gebouw of een beperkt onderdeel van een gebouw, met een afwijkende bouwhoogte naar boven ten opzichte van de direct omliggende bebouwing, dat dient als markering en/of oriëntatiepunt van een bijzondere plek in een wijk of buurt.

1.29 kantoor:
een gebouw, of deel van een gebouw, dat dient voor de uitoefening van administratieve werkzaamheden;

1.30 kap:
de volledige of nagenoeg volledige afdekking van een gebouw in een gebogen vorm dan wel met een dakhelling van ten minste 15° en ten hoogste 75°;

1.31 landschappelijke waarde:
de aan een gebied toegekende waarden in verband met de waarneembare verschijningsvorm van dat gebied;

1.32 natuurlijke waarden:
de aan een gebied toegekende waarden in verband met de geologische, geomorfologische, bodemkundige en biologische elementen, zowel afzonderlijk als in onderlinge samenhang, voorkomende in dat gebied;

1.33 nutsvoorziening:
voorziening ten behoeve van het openbaar nut, zoals ten behoeve van de levering van elektriciteit, gas, drinkwater en telecommunicatiediensten, alsmede ten behoeve van riolering en afvalinzameling;

1.34 peil:
32,70 meter boven Normaal Amsterdams Peil (+NAP);

1.35 prostitutie:
het zich ten behoeve van een ander tegen vergoeding beschikbaar stellen tot het verrichten van seksuele diensten;

1.36 seksinrichting:
een voor het publiek toegankelijke besloten ruimte waarin bedrijfsmatig, of in de omvang alsof zij bedrijfsmatig was, seksuele handelingen worden verricht, of vertoningen van erotisch/pornografische aard plaatsvinden; onder seksinrichting wordt in ieder geval verstaan: een prostitutiebedrijf, alsmede een erotische massagesalon, een seksbioscoop, seksautomatenhal, sekstheater of parenclub, al dan niet in combinatie met elkaar;

1.37 voorgevel:
de naar de openbare weg gekeerde gevel van een gebouw of, indien het een gebouw betreft met meer dan één naar de weg gekeerde gevel, de gevel die kennelijk als zodanig moet worden aangemerkt;

1.38 waterhuishoudkundige voorzieningen:
voorzieningen die nodig zijn ten behoeve van een goede water aan- en/of afvoer, waterberging en waterkwaliteit;

Artikel 2 Wijze van meten

Bij de toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 de bouwhoogte van een bouwwerk:
vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen;

2.2 de bouwdiepte
vanaf het peil tot aan de onderkant van de laagst gelegen vloer, de fundering niet meegerekend.

2.3 de dakhelling:
langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak;

2.4 de goothoogte van een bouwwerk:
vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, dan wel de druiplijn, het boeibord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel;

2.5 de inhoud van een bouwwerk:
tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidingsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen;

2.6 de oppervlakte van een bouwwerk:
tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk;

2.7 de afstand tot de zijdelingse perceelsgrens:
de kortste afstand van een bouwwerk tot de zijdelingse perceelsgrens (met inbegrip van gronden met de bestemming 'Tuin').

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Groen

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Groen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. plantsoenen;
b. groenvoorzieningen;
c. beplantingen;
d. objecten van beeldende kunst;
e. fiets- en voetpaden;
f. toegangswegen en -paden naar percelen;
g. water en waterberging;
h. speelvoorzieningen.

3.2 Bouwregels

Voor het bouwen gelden de volgende regels:

a. Op de voor 'Groen' aangewezen gronden zijn uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde toegestaan, met een bouwhoogte van maximaal 3 meter.

3.3 Specifieke gebruiksregels

Als strijdig gebruik wordt in ieder geval aangemerkt het gebruiken van gronden voor parkeren.

Artikel 4 Overig - Waterwingebied

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Overig - Waterwingebied' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. een waterwingebied met daarbij behorende voorzieningen en werken, waaronder begrepen vijvers welke dienen als opvang- en infiltratievoorziening van restwater en als sier- en belevingselement;
b. de instandhouding en ontwikkeling van de ter plaatse voorkomende danwel daaraan eigen landschaps- en natuurwaarden;

met daarbij behorende:

c. toegangswegen en -paden;
d. parkeervoorzieningen;
e. groenvoorzieningen;
f. water en waterhuishoudkundige voorzieningen.

4.2 Bouwregels

Voor het bouwen gelden de volgende regels:

4.2.1 Gebouwen
a. gebouwen mogen uitsluitend binnen het bouwvlak worden gebouwd;
b. het bouwvlak mag volledig worden bebouwd,
c. ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte' (m), 'maximum bouwhoogte' (m)' mogen de aangeduide hoogtes niet worden overschreden;
d. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - reinwaterkelders ' mag de maximale hoogte niet meer bedragen dan maaiveldhoogte;
e. ter plaatse van de aanduiding 'maximum diepte' mag de aangeduide diepte niet worden overschreden.

4.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde
De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan hierna is aangegeven:

bouwwerken, geen gebouwen zijnde	**maximale bouwhoogte**
Zend-, licht- en andere masten	12 meter
erf- en terreinafscheidingen	2,5 meter
overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde	2.5 meter

4.2.3 Criteria voor het bouwen, uitbreiden en wijzigen
Een omgevingsvergunning voor het bouwen, het uitbreiden en het wijzigen van gebouwen en andere bouwwerken wordt slechts verleend, indien voldaan wordt aan het inrichtingsplan zoals opgenomen in Bijlage 1 bij deze regels.

4.3 Specifieke gebruiksregels

4.3.1 Strijdig gebruik
Tot een gebruik, strijdig met deze bestemming, wordt in ieder geval gerekend het inrichten van het plangebied anders dan is opgenomen in het inrichtingsplan zoals opgenomen in Bijlage 1 bij deze regels.

4.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

4.4.1 Verbod

Het is verboden om op de voor 'Overig - Waterwingebied' aangewezen gronden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegd gezag de volgende werken en/of werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren:

a. uitdiepen, draineren, slaan van putten en afdammen, die een wijziging van de waterhuishouding of waterstand beogen of ten gevolge hebben.

4.4.2 Uitzondering op het verbod

Het verbod zoals bepaald in lid 4.4.1 geldt niet voor werken of werkzaamheden:

a. die tot het normale onderhoud en beheer worden gerekend;
b. die ten tijde van de inwerkingtreding van dit bestemmingsplan in uitvoering waren of waarvoor op dat tijdstip al een vergunning was verleend.

4.4.3 Voorwaarden voor de vergunningverlening

Het bevoegd gezag kan door middel van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in 4.4.1 genoemde verbod onder voorwaarde dat door de werken of werkzaamheden geen gevolgen hebben, direct of indirect, voor de 4.1 genoemde waarden.

Artikel 5 Waarde - Archeologie 3

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie 3' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de bescherming van terreinen met een hogere archeologische verwachting, waarbij de bestemming 'Waarde - Archeologie 3' voorrang heeft op de andere daar voorkomende (enkel)bestemming(en).

5.2 Bouwregels

Voor het bouwen gelden de volgende regels:

5.2.1 Verbod

Het is verboden te bouwen of te laten bouwen op de voor 'Waarde - Archeologie 3' mede bestemde gronden.

5.2.2 Uitzonderingen

Het in lid 5.2.1 genoemde verbod is niet van toepassing op:

a. gronden waarvan uit documenten blijkt dat de archeologische waarden reeds eerder verstoord zijn op een diepte van meer dan 30 centimeter onder het bestaande maaiveld, hetgeen wordt getoetst door een archeologisch deskundige, of;
b. bebouwing die nodig is voor het archeologisch onderzoek met een maximale bouwhoogte van 5 meter, of;
c. bebouwing waarvan de diepte niet meer bedraagt dan 30 centimeter onder het bestaande maaiveld en die kan worden gebouwd krachtens de andere daar voorkomende bestemming(en), of;
d. bebouwing waarvan de oppervlakte niet meer bedraagt dan 750 m² en die kan worden gebouwd krachtens de andere daar voorkomende bestemming(en), of;
e. de verbouwing en/of sloop- en nieuwbouw van bestaande bebouwing krachtens de andere daar voorkomende bestemming(en), mits:
    1. de bestaande fundering wordt gebruikt;
    2. de bestaande oppervlakte niet wordt uitgebreid.

5.3 Afwijken van de bouwregels

5.3.1 Afwijken

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het verbod in lid 5.2.1 voor het bouwen volgens de andere daar voorkomende bestemming(en), mits:

a. op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat ter plaatse geen behoudenswaardige archeologische waarden aanwezig zijn, of;
b. op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat de archeologische waarden niet worden verstoord, of;
c. op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat de archeologische waarden afdoende kunnen worden beschermd middels het verbinden van voorwaarden als bedoeld in lid 5.3.2 aan de omgevingsvergunning.

5.3.2 Beperkingen

Het bevoegd gezag kan de omgevingsvergunning als bedoeld in lid 5.3.1 verlenen en de volgende voorwaarden aan de vergunning verbinden:

a. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor de archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
b. de verplichting tot het doen van opgravingen;
c. de verplichting de activiteit, die leidt tot de bodemverstoring te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg.

5.3.3 Advies

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in lid 5.3.1 wint zij schriftelijk advies in bij een archeologisch deskundige omtrent de vraag of door het verlenen van de vergunning archeologische waarden (kunnen) worden aangetast, en welke voorwaarden aan de vergunning moeten worden verbonden.

5.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

5.4.1 Verbod

Het is verboden om op de voor 'Waarde - Archeologie 3' aangewezen gronden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegde gezag de volgende werken en werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren:

a. de bodem met meer dan 1 meter op te hogen boven het bestaande maaiveld;
b. het verwijderen van funderingen;
c. het aanleggen of uitbreiden van oppervlakteverhardingen zoals wegen, paden, banen of parkeergelegenheden;
d. het graven, dempen, dan wel verdiepen, vergroten of anderszins herprofileren van waterlopen, vijvers, sloten, greppels en andere wateren;
e. het aanleggen van drainage;
f. het aanleggen van ondergrondse transport-, energie-, telecommunicatie- of andere leidingen en de daarmee verband houdende constructies;
g. het aanbrengen van diepwortelende bomen en/of beplanting;
h. het vellen/rooien van diepwortelende bomen en/of beplanting, waarbij de stobben worden verwijderd;
i. het veranderen van het grondwaterpeil;
j. het uitvoeren van andere grondbewerkingen, waartoe in ieder geval worden gerekend afgraven, woelen, mengen, diepploegen, egaliseren en ontginnen van gronden.

5.4.2 Uitzonderingen

Het in lid 5.4.1 genoemde verbod is niet van toepassing op werken of werkzaamheden die:

a. worden uitgevoerd op gronden waarvan uit documenten blijkt dat de archeologische waarden reeds eerder verstoord zijn op een diepte van meer dan 30 centimeter onder het bestaande maaiveld, hetgeen wordt getoetst door een archeologisch deskundige, of;
b. het archeologisch onderzoek betreffen, of;
c. een diepte hebben van niet meer dan 30 centimeter onder het bestaande maaiveld, of;
d. een gezamenlijke oppervlakte hebben van niet meer dan 750 m², of;
e. het normale onderhoud en beheer betreffen, of;
f. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan, of;
g. mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning.

5.4.3 Toetsingscriteria

De omgevingsvergunning als bedoeld in lid 5.4.1 wordt slechts verleend indien:

a. op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat ter plaatse geen behoudenswaardige archeologische waarden aanwezig zijn, of;
b. op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat de archeologische waarden als gevolg van de werken of werkzaamheden niet worden verstoord, of;

c. op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat de archeologische waarden afdoende kunnen worden beschermd middels het verbinden van voorwaarden als bedoeld in lid 5.4.4 aan de vergunning.

5.4.4 Beperkingen

Het bevoegd gezag kan de omgevingsvergunning als bedoeld in lid 5.4.1 verlenen en de volgende voorwaarden aan de vergunning verbinden:

a. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor de archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
b. de verplichting tot het doen van opgravingen;
c. de verplichting de activiteit, die leidt tot de bodemverstoring te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg.

5.4.5 Advies

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in lid 5.4.1 wint zij schriftelijk advies in bij een archeologisch deskundige omtrent de vraag of door het verlenen van de vergunning archeologische waarden (kunnen) worden aangetast, en welke voorwaarden aan de vergunning moeten worden verbonden.

5.5 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen en de bestemming 'Waarde - Archeologie 3' geheel of gedeeltelijk laten vervallen, indien op basis van een nader archeologisch onderzoek is gebleken dat de archeologische waarden van de gronden niet behoudenswaardig zijn of niet langer aanwezig zijn.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 6 Anti-dubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 7 Algemene bouwregels

7.1 Bestaande en afwijkende maatvoering

a. Bij de toepassing van het bepaalde ten aanzien van de maatvoering en situering van gebouwen gelden de bouwregels, zoals die onder de bestemmingen en algemene bouwregels zijn voorgeschreven, dan wel de bestaande overschrijding daarvan, zoals deze op het tijdstip van inwerkingtreding van dit bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, of kan worden gebouwd krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen;
b. Het bepaalde in lid 7.1, onder a. geldt niet voor bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van dit bestemmingsplan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsregels van dat plan.
c. In geval van herbouw is het bepaalde onder a, uitsluitend van toepassing indien herbouw op dezelfde plaats geschiedt.

7.2 Overschrijding ondergeschikte bouwdelen

Bij de toepassing van het bepaalde ten aanzien van het bouwen worden ondergeschikte bouwdelen als plinten, pilasters, liftschachten, muurdammen, hemelwaterafvoeren, kozijnen, gevelversieringen, ventilatiekanalen, schoorstenen, gevel- en kroonlijsten, luifels, lichtkappen/-koepels, balkons, bordessen, (brand)trappen, balkonhekken en overstekende daken buiten beschouwing gelaten, mits de overschrijding niet meer dan 1 meter bedraagt.

7.3 Nadere eisen bouwen bij monument

Voor zover bouwwerken worden gebouwd binnen een afstand van 30 meter tot bouwwerken die zijn aangemerkt als monument ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - monument' kunnen burgemeester en wethouders nadere eisen stellen aan de plaats en de afmetingen van deze bouwwerken, zulks ter voorkoming van onevenredige aantasting van het zicht op en de landschappelijke inpassing van het betreffende monument.

Artikel 8 Algemene gebruiksregels

8.1 Strijdig gebruik

Onder gebruik in strijd met het bestemmingsplan wordt in ieder geval begrepen:

a. het gebruik of laten gebruiken van de gebouwen voor een seksinrichting, een sekswinkel en/of een escortbedrijf;
b. raamprostitutie;
c. het gebruik van onbebouwde gronden als stand- of ligplaats van onderkomens, tenzij dit gebruik verband houdt met het op de bestemming gerichte beheer van de gronden;
d. het gebruik van onbebouwde gronden als opslag-, stort- of bergplaats van machines, voer- en vaartuigen en andere al- of niet afgedankte stoffen, voorwerpen en producten, tenzij dit gebruik verband houdt met het op de bestemming gerichte beheer van de gronden.
e. het (laten) gebruiken van een bijgebouw bij een woning als zelfstandige wooneenheid;
f. opslagdoeleinden, anders dan in verband met het toegelaten gebruik, waarbij in ieder geval als strijdig gebruik wordt aangemerkt: brand- en explosiegevaarlijke opslag, waaronder opslagruimte voor vuurwerk;
g. het (laten) plaatsen en/of geplaatst houden van onderkomens;
h. het (laten) storten en/of (laten) lozen van puin, vuil of andere vaste of vloeibare afvalstoffen.

Artikel 9 Algemene aanduidingsregels

9.1 milieuzone - beschermingsgebied grondwater

De gronden ter plaatse van de aanduiding 'milieuzone - beschermingsgebied grondwater' zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor de bescherming van de kwaliteit van het grondwater ten behoeve van de drinkwatervoorziening. Hier gelden vanwege het ter plaatse aanwezige waterwingebied, grondwaterbeschermingsgebied, de boringsvrije zone en de koude-warmteopslagvrije zone, naast de regels van dit plan, de regels die zijn opgenomen in de Omgevingsverordening Gelderland.

Artikel 10 Algemene afwijkingsregels

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in deze regels:

a. ten behoeve van het bouwen van niet voor bewoning bestemde bouwwerken van openbaar nut, zoals gasdrukregelstations, wachthuisjes, telefooncellen, bewaarplaatsen van huisvuilcontainers en transformatorhuisjes, waarvan de hoogte niet meer dan 3 meter en de oppervlakte niet meer dan 30 m² mag bedragen;
b. indien en voor zover afwijkingen ten aanzien van grens of richting van wegen en paden en ligging van bestemmings- en bouwgrenzen en aanduidingsgrenzen noodzakelijk zijn ter aanpassing van het plan aan de bij uitmeting blijkende werkelijke toestand van het terrein, mits die afwijkingen ten opzichte van hetgeen op de verbeelding is aangegeven niet meer dan 5 meter bedragen;
c. voor afwijkingen van regels, gesteld ten aanzien van maten en percentages, mits die afwijkingen beperkt blijven tot ten hoogste 10% van de in het plan aangegeven maten en percentages;
d. ten behoeve van het bouwen van antennemasten vanaf peil tot een bouwhoogte van 15 meter;
e. de vestiging van een bedrijf dat niet is genoemd in de 'Staat van bedrijfsactiviteiten' of daarin is genoemd in een naast hogere categorie, maar naar zijn aard en invloed op de omgeving vergelijkbaar is met de rechtstreeks toegelaten bedrijven.
f. voor een geringe overschrijding van de bestemmings- en/of bouwgrenzen en/of aanduidingsgrenzen, indien een onnauwkeurigheid of de feitelijke toestand van het terrein daartoe aanleiding geeft, of indien een rationele verkaveling van de gronden een geringe overschrijding vergt, mits de grens of grenzen met niet meer dan 2 meter worden overschreden;
g. voor een geringe overschrijding van de voorgeschreven maten, afmetingen en percentages, mits deze voorgeschreven maten, afmetingen en percentages met niet meer dan 10% worden overschreden;
h. voor een geringe afwijking van het voorgeschreven peil voor woningen, aan- en uitbouwen en bijgebouwen bij woningen, zoals opgenomen in lid 1.34 onder a, mits het peil niet hoger wordt gesitueerd dan 20 cm boven het peil zoals bepaald in lid 1.34 onder a van deze regels.

Artikel 11 Algemene wijzigingsregels

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de ligging van grenzen van bestemmings- en bouwvlakken en aanduidingen te wijzigen, mits:

a. de geldende oppervlakte van de bij wijziging betrokken vlakken met niet meer dan 10% wordt verkleind of vergroot;
b. geen van de grenzen met meer dan 10 meter wordt verschoven;
c. de cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwaarden niet onevenredig worden aangetast.

Artikel 12 Overige regels

12.1 Parkeren

a. een nieuw bouwwerk, verandering van een bouwwerk, verandering van gebruik van een bouwwerk of van gronden - al dan niet gecombineerd - waarvan een behoefte aan parkeergelegenheid wordt verwacht, is niet toegestaan wanneer op eigen terrein niet in voldoende parkeergelegenheid is voorzien en in stand wordt gehouden;
b. bij een omgevingsvergunning, dan wel bij de beoordeling of het gebruik in overeenstemming is met het bestemmingsplan wordt aan de hand van de normen zoals opgenomen in CROW-Publicatie 381 'Toekomstbestendig parkeren. Van parkeerkencijfers naar parkeernormen' (december 2018) bepaald of er sprake is van voldoende parkeergelegenheid. Indien de genoemde publicatie gedurende de planperiode wordt gewijzigd, wordt rekening gehouden met deze wijziging;
c. het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid a en b, mits dit geen onevenredige afbreuk doet aan de parkeersituatie.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 13 Overgangsrecht

13.1 Overgangsrecht bouwwerken

a. Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,
   1. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
   2. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

b. Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van lid 13.1 sub a een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in het eerste lid met maximaal 10%.

c. Lid 13.1 sub a is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

13.2 Overgangsrecht gebruik

a. Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

b. Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in lid 13.2 sub a, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.

c. Indien het gebruik, bedoeld in het lid 13.2 sub a, na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

d. Lid 13.2 sub a is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 14 Slotregel

14.1 Citeertitel

Deze regels worden aangehaald als:

Regels van het bestemmingsplan Pinkenberg.

Legenda

- nieuwbouw, hoofdentree
- nieuwbouw, incidentele toegangen
- reinwaterkelder, onder glooiend landschap

Verhardingen

- toegang, gebakken klinkers
- incidentele uitgang, grasbeton
- incidentele toegang, halfverharding

Groen

- kruidenrijk schraal grasland
- haag rondom
- herstel eikenwal
- herstel boomgaard
- inpassing bestaande bomen
- herstel voortuin boerderij Elijzen

logistiek: incidenteel groot verkeer via groene uitrit

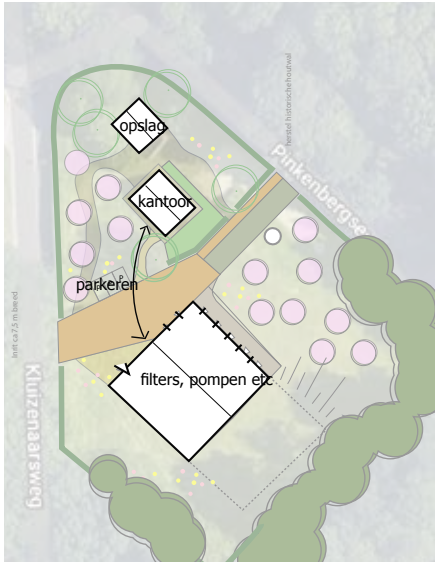

pompen en filter-gebouw, kantoor en opslag

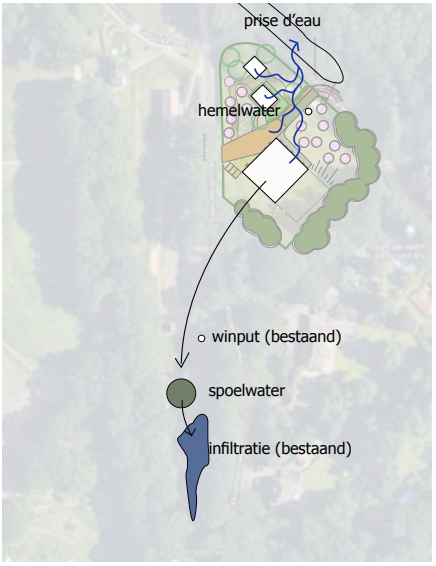

hemelwater naar prise d'eau, verdiepte spoelwatertank bij bestaande infiltratieven

Royal HaskoningDHV
Enhancing Society Together

Bestemmingsplan Pinkenberg

Toelichting

Documenttitel: Bestemmingsplan Pinkenberg
Toelichting

Status: Vastgesteld

Datum: 7 mei 2024

Projectnaam: Pinkenberg

Projectnummer: BI7575

Opdrachtgever: Vitens

Referentie:
Auteur(s): JT

Collegiale toets: FB

Datum/paraaf toets:

Vrijgegeven door:
Datum/paraaf vrijgave:

Pinkenberg

Inhoudsopgave

Toelichting 5

Hoofdstuk 1 Inleiding 7
1.1 Aanleiding en doel 7
1.2 Ligging en begrenzing plangebied 8
1.3 Vigerende plannen 9
1.4 Leeswijzer 9

Hoofdstuk 2 Planbeschrijving 11
2.1 Huidige situatie 11
2.2 Toekomstige ontwikkeling 12

Hoofdstuk 3 Beleidskader 15
3.1 Rijksbeleid 15
3.2 Provinciaal beleid 18
3.3 Regionaal beleid 20
3.4 Gemeentelijk beleid 21

Hoofdstuk 4 Omgevingsaspecten 23
4.1 Algemene beoordeling milieueffecten (m.e.r.) 23
4.2 Bedrijven en milieuzonering 24
4.3 Verkeer en parkeren 25
4.4 Luchtkwaliteit 25
4.5 Geluidhinder 26
4.6 Geurhinder 27
4.7 Externe veiligheid 28
4.8 Bodemkwaliteit 29
4.9 Water 31
4.10 Ecologie 32
4.11 Archeologie en cultuurhistorie 35
4.12 Ontplofbare Oorlogsresten 37

Hoofdstuk 5 Juridische planopzet 39
5.1 Standaard en plansystematiek 39
5.2 Toelichting op de regels 39

Hoofdstuk 6 Uitvoerbaarheid 43
6.1 Economische uitvoerbaarheid 43
6.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid 43

Bijlagen bij toelichting

Bijlage 1 Verkennend bodemonderzoek

Bijlage 2 Verkennend bodemonderzoek middels proefsleuven

Bijlage 3 Proefsleuvenonderzoek

Bijlage 4 Natuurtoets

Bijlage 5 Aanvullend ecologisch onderzoek

Bijlage 6 **AERIUS-berekening aanlegfase**

Bijlage 7 **Ecologische effectbeoordeling**

Bijlage 8 **Onderzoek Archeologie**

Bijlage 9 **Ontplofbare Oorlogsresten**

Bijlage 10 **Nota van Zienswijzen**

Toelichting

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

In het noorden van Rozendaal, aan de Kluizenaarsweg 2, is al ruim een eeuw het waterproductiebedrijf Pinkenberg gevestigd. Dit productiebedrijf is in eigendom van Vitens. Het huidige productiebedrijf Pinkenberg (bouwjaar 1898 en geopend 14 februari 1899) bestaat uit een pompgebouw met zuiveringsinstallatie inclusief opslagkelders voor drinkwater (deze zijn verderop gelegen op de Pinkenberg).

De bestaande bronnen waar het drinkwater van gemaakt wordt zijn goed. Echter het productiebedrijf en de opslagkelders voor het drinkwater voldoen niet meer aan de eisen van deze tijd en de ambities van Vitens.

Binnen Vitens zijn de ambities voor 2030 geformuleerd. De ambities kunnen kort samengevat als volgt worden weergegeven:
- de bedrijfsvoering verder verduurzamen;
- het ontwikkelen van een nieuw en duurzaam watersysteem met een positieve impact op mens en natuur;
- het kiezen voor duurzame bronnen;
- het inzetten op duurzaam watergebruik door particulieren en bedrijven.

Vanuit het verduurzamen van het drinkwaterbedrijf is voor Vitens een aantal zaken van belang, namelijk:
- het beschermen van kwaliteit en bronnen;
- ecologisch beheer van waterwingebieden;
- natuurinclusief bouwen;
- het verkleinen van de klimaatvoetafdruk;
- aandacht voor materiaalgebruik en recycling.

Nieuwbouw van het productiebedrijf is nodig omdat de zuiveringsinstallatie en het gebouw als geheel niet voldoen aan de huidige veiligheids- en kwaliteitseisen. De bestaande installaties zijn in een fase beland van 'einde levensduur'.

Vitens wil toewerken naar een toekomstbestendig productiebedrijf. Een dergelijk bedrijf is qua bouwoppervlakte groter dan het huidige bedrijf. Tevens wordt er gezocht naar een ontwerp waarin de opslagkelders zijn geïntegreerd.

De ruimte aan de Kluizenaarsweg 2 is beperkt. Enerzijds omdat het pompgebouw is aangewezen als Rijksmonument. Deze status staat uitbreiding of verbouwing van het gebouw niet zomaar toe. Anderzijds is het pompgebouw “verdiept” gelegen met risico op inundatie (wateroverlast voor het gebouw en installaties) en storingen bij hevige regenbuien, wat een risico vormt voor de leveringszekerheid.

Om voldoende en kwalitatief betrouwbaar drinkwater voor nu en de toekomst te garanderen wijkt Vitens uit naar een alternatieve locatie. Er is gezocht naar een geschikte ruime nabijgelegen locatie voor nieuwbouw.

Deze locatie is gevonden binnen de bestaande enkelbestemming 'Waterwingebied' oostelijk van het bestaande pompgebouw en oostelijk van de Kluizenaarsweg, specifiek op de Kluizenaarsweg 5. Bouw op deze nieuwe locatie is op basis van het vigerende bestemmingsplan niet mogelijk, omdat op deze locatie geen bouwvlak is opgenomen. Het onderhavige bestemmingsplan moet de bouw van een nieuw pompstation met voorzieningen mogelijk maken op de gevonden locatie.

1.2 Ligging en begrenzing plangebied

Het nieuwe productiegebouw is ten opzichte van het bestaande productiegebouw globaal gesitueerd aan de overkant (oostzijde) van de Kluizenaarsweg, respectievelijk Kluizenaarsweg 5 in Rozendaal. Naast het productiegebouw moeten ook nieuwe drinkwaterreservoirs en een spoelwaterbassin worden gebouwd. Het programma voor nieuwbouw op de beoogde locatie is weergegeven op afbeelding 1.1.

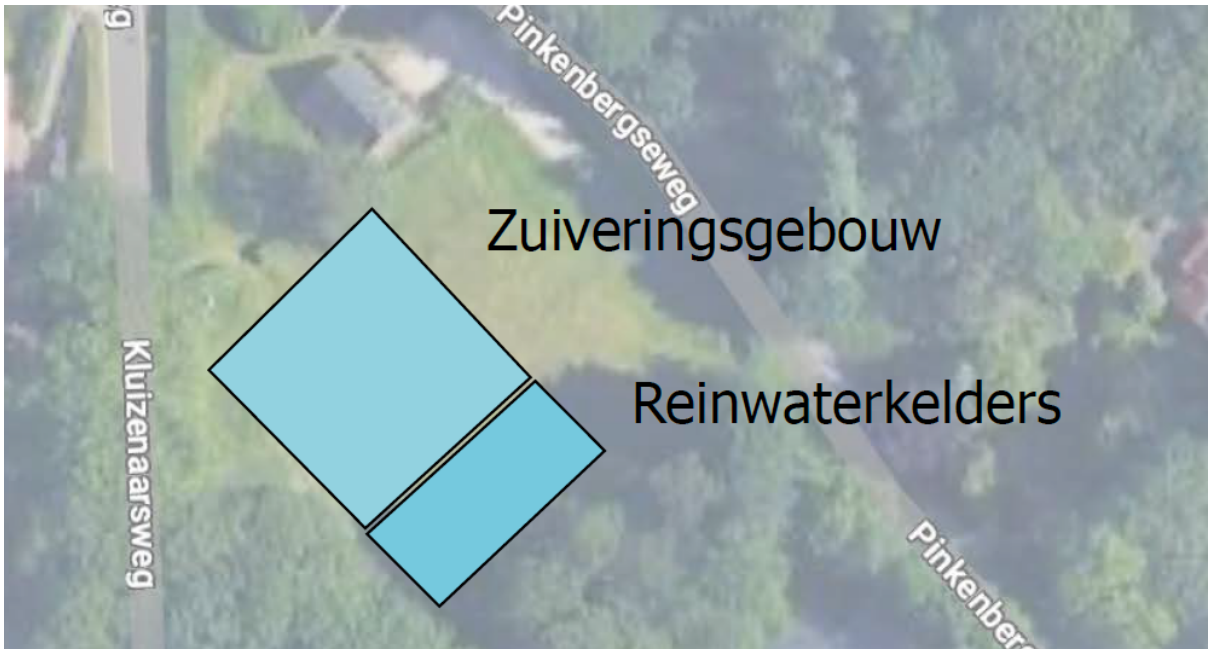

Afbeelding 1.1 Schematische weergave van de beoogde nieuwbouwlocatie productiegebouw (bron: Vitens)

Het gebied wordt in zekere zin ingeklemd tussen de Kluizenaarsweg, Pinkenbergseweg en de gemeentegrens met de gemeente Rheden. Op afbeelding 1.2 is het plangebied met een grijze pointer weergegeven.

Afbeelding 1.2 Globale locatieaanduiding plangebied (bron: Google Maps)

1.3 Vigerende plannen

Het plangebied maakt onderdeel uit van het bestemmingsplan Rozendaal 2019, vastgesteld op 26 mei 2020 door de gemeenteraad van Rozendaal. De locatie is gelegen op gronden met de enkelbestemming 'Waterwingebied", zie afbeelding 1.3. De voor 'Waterwingebied' aangewezen gronden zijn bestemd voor een waterwingebied met daarbij behorende voorzieningen en werken, waaronder begrepen vijvers welke dienen als opvang- en infiltratievoorziening van restwater en als sier- en belevingselement. De functie van productiegebouw past feitelijk binnen de aangegeven bestemmingsomschrijving.

Binnen artikel 16.2 van het vigerend bestemmingsplan is bij de bouwregels aangegeven dat gebouwen uitsluitend binnen het bouwvlak mogen worden gebouwd. Op de locatie van de nieuwbouw is echter geen bouwvlak opgenomen, zodat het nieuwe productiegebouw met bijbehorende voorzieningen hiermee in strijd is. Op dit punt voldoet de ontwikkeling niet aan de regels in het bestemmingsplan. Reden waarom gekozen is voor een herziening van het bestemmingsplan voor de aangegeven locatie.

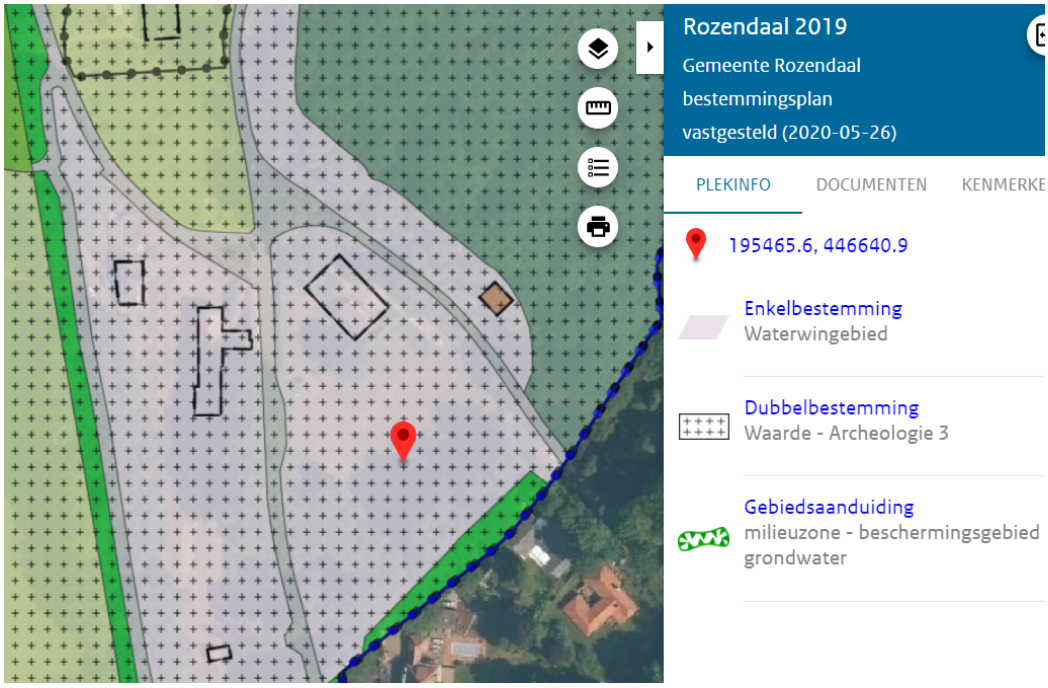

Afbeelding 1.3 Vigerend bestemmingsplan (bron: Ruimtelijkeplannen.nl)

Naast de genoemde enkelbestemming geldt voor het plangebied eveneens de dubbelbestemming 'Waarde- Archeologie 3' en een gebiedsaanduiding 'milieuzone - beschermingsgebied grondwater'. Mits voldaan wordt aan de vereisten behorende bij deze beschermingsgebieden is het planvoornemen niet in strijd met het bepaalde in deze dubbelbestemming en gebiedsaanduiding.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van de toelichting wordt de huidige en toekomstige situatie in het plangebied beschreven. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 het beleidskader van Europa, het Rijk, de provincie en betrokken gemeenten uiteen gezet. Hoofdstuk 4 gaat over de omgevingsaspecten die voor dit plangebied relevant zijn. Hoofdstuk 5 beschrijft de juridische opzet waarbij de verbeelding en planregels worden besproken. Tot slot volgt in de hoofdstukken 6 een beschrijving van de uitvoerbaarheid van het plan en de resultaten van de inspraak en overleg.

Hoofdstuk 2 Planbeschrijving

2.1 Huidige situatie

Het huidige productiegebouw bestaat uit een pompgebouw en het reservoir op het adres Kluizenaarsweg 2 en 2b te Rozendaal. Het productiegebouw is aangewezen als Rijksmonument en dient in dat kader ook beschermd te worden. Het productiegebouw is ten opzichte van de omgeving verdiept aangelegd. In feite ligt het gebouw in een dal. Het gebouw is rondom voorzien van verharding. De locatie is gelegen aan de rand van de bebouwde kom. Afbeelding 2.1 geeft de ligging ten opzichte van de kern Rozendaal weer.

Afbeelding 2.1 Ligging plangebied, met links de bestaande locatie en rechts de toekomstige locatie

Oostelijk van het huidige productiegebouw, aan de overzijde van de Kluizenaarsweg is een voormalige boerderij met schuur gelegen deze zijn eveneens aangewezen als Rijksmonument.

Oostelijk van het huidige productiegebouw en zuidelijk van de monumentale boerderij is de nieuwbouwlocatie voorzien. De locatie bestaat in de huidige situatie uit grasland dat vrijwel geheel omzoomd is met een beukenhaag. Afbeelding 2.2 geeft een indruk van het plangebied vanaf de noordoostelijke zijde gezien, richting het zuidwesten met aan de rechterzijde nog een gedeelte van de monumentale boerderij.

Afbeelding 2.2 Impressie van het plangebied gezien vanaf de noordoostzijde (bron: Google Maps)

2.2 Toekomstige ontwikkeling

Het plan omvat de nieuwbouw van de volgende items:

- Twee waterreservoirs met een nuttige inhoud van elk 1.000 m^3.
- Pomp- en filterruimte met diverse pompinrichtingen.
- Elektrotechnische en procesgeautomatiseerde ruimtes.
- Aansluitingen van ondergronds leidingwerk van het nieuwe reinwaterreservoir op de nieuwe productieruimte.
- Slibverwerking.

De huidige productieruimte blijft in stand totdat de nieuwe productieruimte in gebruik is genomen. Het huidige gebouw blijft als Rijksmonument in stand.

In de nieuwe situatie bedraagt de totale oppervlakte van de gebouwen ongeveer 1.580 m². Van deze totale oppervlakte beslaan de nieuw te bouwen reinwaterreservoirs ongeveer een oppervlakte van 480 m². De verschillende onderdelen van het gehele productieproces, waarvan er een aantal buiten het plangebied liggen, zijn verbonden met een ondergrondse infrastructuur, bestaande uit leidingen, elektrakabels en besturingskabels.

Bebouwing

- Bestaande monumentale boerderij en schuur incl. monumentale plint (ongewijzigd)
- nieuwbouw productielocatie
- nieuwbouw bassin

Verharding

- gebakken klinker, waalformaat, nieuw
- grasbeton zonder nokken, nieuw
- markeren rijloper (karrespoor in waalformaat)
- vloeistofdichte vloer conform standaard Vitens geveegd beton, zandkleur
- parkeerplaatsen, vloeistofkerend, gebakken klinkers met vloeistofkerende onderbouw
- Schots granietgruis

Groen

- boom, bestaand ingemeten
- boom, bestaand niet ingemeten
- bosrand rondom plisse d'eau handhaven
- boom nieuw, waar nodig voorzien van wortelscherm
- fruitboom nieuw, waar nodig voorzien van wortelscherm
- heesterwal inheems
- haag, bestaand ingemeten 200cm hoog
- haag, nieuw 200cm hoog
- haag, nieuw, 100cm hoog
- tuinstrook n.t.b.
- bloemrijk kruidenmengsel, Cruijdthoeck og.
- zanderige vlakte tbv. natuur

Afbeelding 2.3 Schetsontwerp inrichting terrein en bebouwing nieuw pompstation (bron: Firma Bart)

Het pompstation wordt deels ondergronds aangelegd, zodat een ingetogen schuurachtig volume ontstaat als nieuw onderdeel van een historisch erf passend bij de monumentale boerderij.

De gevels worden in hout uitgevoerd met subtiele gevelopeningen passend in een natuurlijke omgeving. De noodzakelijke reinwaterkelders worden ondergronds weggewerkt onder het glooiend maaiveld, zodat een natuurlijk geheel ontstaat. Er zijn enkele schetsmatige aanzichten gemaakt om een indruk te geven van de nieuwbouw in zijn omgeving. Deze schetsen zijn hieronder weergegeven.

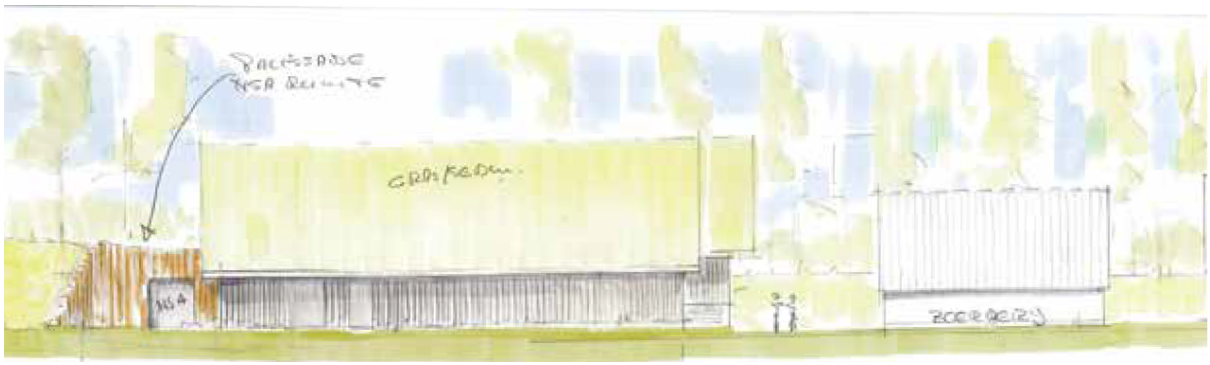

Impressie zijaanzicht gezien vanaf Pinkenbergseweg van zuid (links) naar noord (rechts)

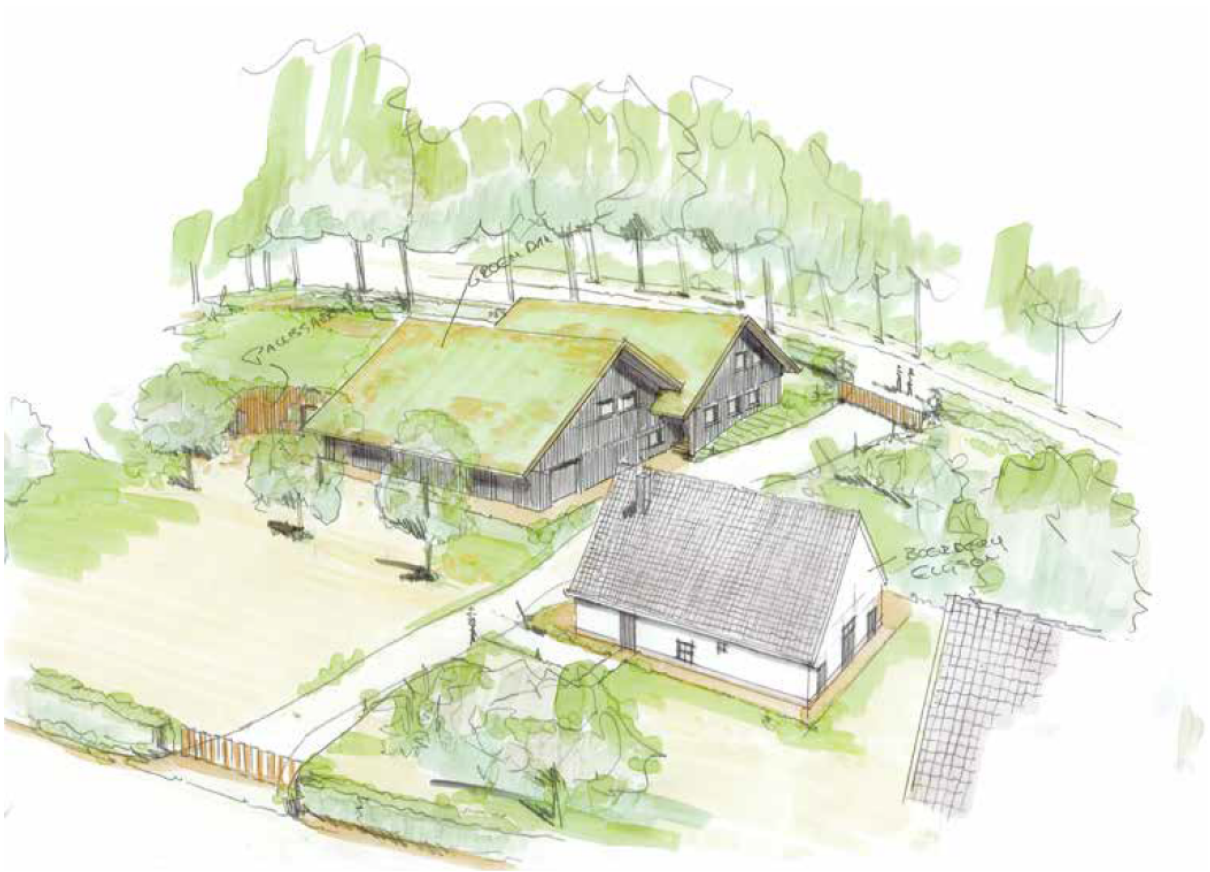

Impressie nieuwbouw

Afbeelding 2.4 Schetsontwerpen nieuwbouw (bron: Rooding Architecten bna)

Hoofdstuk 3 Beleidskader

3.1 Rijksbeleid

Nationale Omgevingsvisie
De NOVI is de langetermijnvisie van het Rijk op de toekomstige inrichting en ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland en vervangt de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). De NOVI geeft weer voor welke uitdagingen Nederland staat, wat daarbij de nationale belangen zijn, welke keuzes het Rijk maakt en welke richting daarbij wordt meegeven aan decentrale keuzes. Die keuzes hangen samen met de toekomstbeelden van de fysieke leefomgeving, de maatschappelijke opgaven en economische kansen die daarbij horen.
De NOVI biedt een perspectief om deze grote opgaven/kansen aan te pakken. De ruimtelijke kwaliteit en milieukwaliteit staan daarbij centraal.

Conclusie:
Voorgenomen ontwikkeling is niet van nationaal belang. Toetsing aan de ontwikkeling vanuit de Nationale Omgevingsvisie is daarom niet relevant.

Besluit ruimtelijke ordening (Bro)
In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) is de ladder voor duurzame verstedelijking geïntroduceerd en per 1 oktober 2012 als motiveringseis in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) (artikel 3.1.6, lid 2) opgenomen. Doel van deze ladder is een goede ruimtelijke ordening door een optimale benutting van de ruimte in stedelijke gebieden. Hierbij geldt een motiveringsvereiste voor het bevoegd gezag als nieuwe stedelijke ontwikkelingen planologisch mogelijk worden gemaakt.

Beoordeling
Omdat er sprake is van een stedelijke ontwikkeling (nieuwbouw van een bedrijf) buiten bestaand stedelijk gebied, heeft er een zogenaamde laddertoets plaatsgevonden.

De behoefte aan winning van voldoende schoon drinkwater is evident. De behoefte aan een waterproductiebedrijf in de nabijheid van het waterwingebied bij Rozendaal derhalve ook.

Het huidige waterproductiebedrijf bevindt zich aan de rand van het bestaande stedelijke gebied van Rozendaal. Het toekomstige waterproductiebedrijf bevindt zich eveneens aan de rand van het bestaande stedelijk gebied. Ten behoeve van het optimaal benutten van de ruimte zijn drie optionele locaties en één alternatief onderzocht:
1. Sportpark de Pinkenberg en agrarische gronden (Rozendaal).
2. Voormalig openluchtzwembad Beekhuizen (Velp).
3. Arnhemse Hockey Club (Velp).

Alternatief:
- Combinatie van bestaande productielocaties Pinkenberg en Ellecom tot één centraal gelegen gecombineerde nieuwbouw.

Om de locaties en het alternatief te beoordelen op de geschiktheid zijn de volgende kenmerken gehanteerd door Vitens:
- oppervlakte van het terrein;
- bestemming van de locatie;
- beschikbaarheid terrein;
- hoogteligging van het terrein;
- afstand tot het winveld/voorzieningsgebied;
- afstand tot een Natura 2000-gebied;
- onderdeel van Nederlands Natuur Netwerk of Natura 2000-gebied.

<u>De sportvelden van Sportpark de Pinkenberg, de Pinkenberg in Rozendaal</u>
De sportvelden hebben de enkelbestemming 'Sport'. De agrarische gronden die zuidelijk van de

sportvelden liggen, hebben de enkelbestemming 'Agrarisch met waarden'. De betreffende percelen hebben allemaal de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 3'. Het is verboden te bouwen of te laten bouwen op de voor 'Waarde - Archeologie 3' mede bestemde gronden. Hier zijn uitzonderingen voor mogelijk. Eén van de uitzonderingen is op basis van archeologisch onderzoek aantonen dat ter plaatse geen behoudenswaardige archeologische waarden aanwezig zijn of dat de archeologische waarden niet worden verstoord. In alle gevallen dient voor de bestemmingswijziging de uitgebreide procedure te worden gevolgd.
De slagingskans van de bestemmingswijziging is afhankelijk van een herhuisvestingsvraag vanuit Sportclub Veluwezoom, Voetbalvereniging Olympia en voetbalclub DVOV of herhuisvestingsplannen van de gemeente Rozendaal om deze sportverenigingen te verplaatsen. Uit een online onderzoek blijkt van geen van beide gevallen sprake te zijn. Gezien de status van dit onderzoek is er niet geïnformeerd bij de gemeente of bij de betreffende sportclubs. Derhalve is de slagingskans voor de bestemmingswijziging bepaald op 50%.

Voormalig openluchtzwembad Beekhuizen, Beekhuizenseweg 93 in Velp
De Stichting Broedplaats Beekhuizen zet zich in voor behoud en ontwikkeling van deze locatie als “nieuwe natuur”. Het merendeel van het perceel is bestemd als 'Natuur', een klein deel van het perceel is bestemd voor 'Wonen'. Daar waar de woonbestemming van toepassing is zijn al woningen aanwezig of wordt een woning gebouwd. Op deze locatie is dan ook geen ruimte meer voor nieuwbouw, tenzij de bestemming van de voor natuur aangewezen gronden wordt gewijzigd. Gezien het doel van de Stichting Broedplaats Beekhuizen, de inrichting van het gebied en de ligging tegen het Natura 2000-gebied en Natuur Netwerk Nederland, is de kans om de bestemming te wijzigen nihil.

AHC Beekhuizenseweg 95 in Velp
De Arnhemse Hockey Club (AHC) en Tennisvereniging Beekhuizen hebben een ligging tegen het Natura-2000 gebied en Natuur Netwerk Nederland. De locaties hebben de bestemming 'Dagrecreatie' en zijn bestemd voor sport- en recreatievoorzieningen.
De slagingskans van de bestemmingswijziging is afhankelijk van een herhuisvestingsvraag vanuit AHC en de tennisvereniging of herhuisvestingsplannen van de gemeente Rheden om deze sportverenigingen te verplaatsen. Derhalve en aangezien de locatie wordt omringd door Natura 2000-gebieden en Natuur Netwerk Nederland, is de slagingskans voor de bestemmingswijziging 30%.

Combineren waterproductiebedrijven
Een combinatie van Pinkenberg en Ellecom tot één centrale productielocatie is niet doorgegaan omdat de kosten voor de aanleg van nieuwe ondergrondse infrastructuur (voor het transport van ruwwater naar het centrale productiebedrijf en het transport terug van reinwater (drinkwater) de investering van de nieuwbouw meer dan verdubbelden.
Daarnaast is dit energetisch een onaantrekkelijke optie. Pinkenberg ligt hoog. Het centrale productiebedrijf laag. Er moet eerst energie vernietigd worden om te hoge drukken in het productiebedrijf te voorkomen en vervolgens moet het drinkwater weer op druk gebracht worden om Pinkenberg te kunnen bereiken.

Gekozen locatie nabij het bestaande waterproductiebedrijf
De gekozen locatie nabij het bestaande waterproductiebedrijf is in eigendom van Vitens en kan bovendien ontsluiten via de bestaande infrastructuur.

Conclusie:
De ontwikkeling van een waterproductiebedrijf naast het bestaande waterproductiebedrijf kan met het oog op de ladder voor duurzame verstedelijking aanvaardbaar worden geacht.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)
In de overgangsperiode van het SVIR naar de NOVI zijn de nationale ruimtelijke belangen uit het SVIR juridisch geborgd door het Rijk in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). De regels van het Barro moeten in acht worden genomen bij het opstellen van provinciale ruimtelijke verordeningen en bestemmingsplannen. In het Barro zijn regels opgenomen voor de volgende nationale belangen:

- rijksvaarwegen;
- mainportontwikkeling Rotterdam;

- kustfundament;
- grote rivieren;
- Waddenzee en waddengebied;
- defensie;
- hoofdwegen en landelijke spoorwegen;
- elektriciteitsvoorziening;
- buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen;
- ecologische hoofdstructuur;
- primaire waterkeringen buiten het kustfundament;
- IJsselmeergebied (uitbreidingsruimte);
- erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde.

In titel 2.6 van het Barro is bepaald dat bij ministeriële regeling verschillende militaire terreinen, gebieden, objecten en zones worden aangewezen, waar gemeenten bij de vaststelling van bestemmingsplannen rekening mee moeten houden. Deze gebieden, zones en objecten zijn aangewezen op de kaartbijlagen van de Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro).

Conclusie:
Voorgenomen ontwikkeling vindt niet plaats in of nabij een gebied, zone of object zoals aangewezen op de kaartbijlagen van het Rarro. Gelet op bovenstaande is het plan niet in strijd met het Rijksbeleid.

Nationaal Waterplan 2016-2021
Het Nationaal Waterplan geeft de hoofdlijnen, principes en richting van het nationale waterbeleid in de planperiode 2016-2021, met een vooruitblik richting 2050. Het document speelt proactief in op de verwachte klimaatverandering op de lange termijn, om overstromingen te voorkomen. Realistische maatregelen gaan in uitvoering en bieden een antwoord op de opgaven voor de korte termijn en laten voldoende mogelijkheden open om op de lange termijn stappen te zetten. Er wordt een stap gezet in het robuust en toekomstgericht inrichten van het watersysteem, gericht op een goede bescherming tegen overstromingen, het voorkomen van wateroverlast en droogte en het bereiken van een goede waterkwaliteit en een gezond ecosysteem.

Conclusie:
Voorgenomen ontwikkeling is niet van nationaal belang. Toetsing aan de ontwikkeling vanuit het Nationaal Waterplan is daardoor niet relevant.

Beleidsnota Drinkwater 2021-2026
Deze beleidsnota benoemt de ambitie voor de drinkwatervoorziening, beschrijft de drinkwateropgaven voor de komende periode en bevat de hoofdkeuzes voor het drinkwaterbeleid. Er wordt ingezet op:
- Waterbeschikbaarheid en zuinig en bewust drinkwatergebruik;
- Verbeteren kwaliteit van oppervlakte- en grondwater;
- Borgen veilige productie en levering.

Daarbij continueert het Rijk beleid dat zich richt op de preventie- en bronaanpak, de risicobenadering van bron tot tap, de ruimte voor drinkwaterbedrijven om bij te dragen aan een goede drinkwatervoorziening in het buitenland en het maken van zorgvuldige afwegingen tussen het drinkwaterbelang en andere belangen in de fysieke leefomgeving.

De problemen op het gebied van drinkwater die zich voordoen zijn de lage waterbeschikbaarheid ten opzichte van de toenemende drinkwatervraag, de kwaliteit van het drinkwater en de duurzame veiligstelling van drinkwaterbronnen en -infrastructuur.

Conclusie:
De voorgenomen ontwikkeling sluit aan bij de ambities die in de beleidsnota staan geformuleerd. Met name op het gebied van waterbeschikbaarheid zorgt het nieuwe pompgebouw met waterreservoirs voor een verbetering. Daarbij geeft het ook garantie voor een betere continuïteit van levering.

3.2 Provinciaal beleid

Omgevingsvisie Gaaf Gelderland
In deze omgevingsvisie staat de betekenis van het woord 'gaaf' centraal. Het staat voor wat historisch en landschappelijk gezien het beschermen waard is, maar ook voor wat vernieuwend is en aantrekkelijk voor toekomstige generaties.
De uitdagingen waar de provincie voor staat worden in de visie benoemd, denk daarbij onder andere aan het energievraagstuk, klimaatverandering en kwetsbare biodiversiteit. Er wordt benadrukt dat het gezamenlijk aanpakken van deze ambities van groot belang is. Op basis daarvan is een gedeelde ambitie omschreven, die dient als leidraad voor het handelen waarbij wordt gestreefd naar een gezond, veilig, schoon en welvarend Gelderland.

Conclusie:
De voorgenomen ontwikkeling zorgt voor een toekomstbestendige drinkwaterproductie binnen de psrovincie. Er is verder sprake van bestendiging van de huidige waterwinvergunning. Schoon drinkwater draagt bij aan een gezonde en welvarende samenleving, waardoor vastgesteld kan worden dat de ontwikkeling aansluit bij de ambities uit de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland.

Omgevingsverordening Gelderland
Op 22 december 2022 stelden de Provinciale Staten een nieuwe geconsolideerde omgevingsverordening vast.
De Omgevingsverordening is een van de instrumenten om de ambities uit de Omgevingsvisie te realiseren. Hier wordt richting aan gegeven door 7 samenhangende ambities na te streven. In deze verordening zijn alleen regels opgenomen als dit nodig is om de provinciale ambities waar te maken of wettelijke plichten na te komen. Net als de Omgevingsvisie richt de Omgevingsverordening zich op de inrichting en kwaliteit van de Gelderse leefomgeving. Daarom zijn bijna alle regels op het gebied van ruimtelijke ordening, milieu, water, natuur, verkeer en bodem hierin opgenomen.

Hoofdstuk 2 van de Omgevingsverordening bevat met name (instructie)regels voor bestemmingsplannen, over onderwerpen die vanwege het bovenlokale of (boven)regionale belang als provinciaal belang zijn aangemerkt. Hierin zijn onder andere regels opgenomen over natuur en landschap. Artikel 4.1 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) vormt de grondslag voor deze (instructie)regels en voor de aanvullende regels die rechtstreeks gelden voor burgers en bedrijven.

Een aantal afdelingen, paragrafen en/of artikelen is relevant voor het planvoornemen.

Afdeling 2.5 Instructieregels bescherming grond- en drinkwater, artikel 2.38 (instructieregel bestemmingsplan Intrekgebied)
Ter bescherming van het grond- en het drinkwater mag er binnen een intrekgebied geen fossiele energie gewonnen worden. Het plangebied is gelegen binnen een intrekgebied en maakt de winning van fossiele energie niet mogelijk.

Afbeelding 3.1 Uitsnede kaart 7 uit de Omgevingsverordening Gelderland (bron: provincie Gelderland)

Afdeling 2.6 Natuur en Landschap, § 2.6.6 Instructieregels bestemmingsplan bescherming landschap, artikel 2.56 (ontwikkeling in Nationaal landschap)
In artikel 2.56 is aangegeven dat een bestemmingsplan voor gronden binnen het Nationaal landschap, maar buiten de Groene ontwikkelingszone, het Gelders Natuurnetwerk en de Nieuwe Hollandse Waterlinie, alleen bestemmingen mogelijk mag maken, die de kernkwaliteiten van een Nationaal Landschap niet aantasten.
Als de geplande activiteiten, deze kernkwaliteiten aantasten is afwijking alleen mogelijk als:

- er geen reële alternatieven zijn;
- er sprake is van redenen van groot openbaar belang;
- compenserende maatregelen plaatsvinden ter waarborging van de kernkwaliteiten van de Nationale Landschappen zoals vastgelegd in bijlage Kernkwaliteiten Nationale Landschappen.

Het plangebied is gelegen binnen het Nationaal landschap Veluwe, meer specifiek in het deelgebied Veluwemassief. Het Veluwemassief kent de volgende kernkwaliteiten:

1. De groene long van Nederland.
2. Stuwwal met grootschalige afwisseling van open heide, gesloten bos, uitgestrekt open stuifzand en vennen, agrarische enclaves. Deze afwisseling is in het westelijk deel sprekender dan in het oostelijk.
3. Rijk aan aardkundige kwaliteiten (vooral het reliëf).
4. Afwezigheid van oppervlaktewater met uitzondering van de vennen en enkele beken.
5. Weinig bebouwing.
6. Karakteristieke en cultuurhistorisch waardevolle open essen op de flanken.
7. Een 'antropogene' leegte van nu met een schatkamer van cultuurwaarden van toen: landgoederen, grafheuvels, boerderijen, etc.
8. Rijke variatie aan (cultuurhistorisch bepaalde) soorten bos: van zeer oude loofboscomplexen tot rechtlijnig verkaveld productiebos en recent ontwikkeld 'oerbos' met begrazers.

Het voornemen om een nieuw waterproductiebedrijf te bouwen heeft het volgende effect op de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap Veluwe - deelgebied Veluwemassief:

1. Het waterproductiebedrijf wordt gebouwd aan de rand van het Veluwemassief aangrenzend aan bestaand stedelijk gebied in de regio Arnhem. Daarmee doorbreekt het de ervaring van 'eindeloosheid' niet. In het kader van het sparen van cultuurhistorische kwaliteiten wordt het pand van het huidige waterproductiebedrijf behouden. Het bouwen van een nieuw waterproductiebedrijf doet geen afbreuk aan de groene long die het Veluwemassief vormt.
2. Het oostelijk deel van het Veluwemassief laat zich kenmerken door een grootschalig besloten bosgebied. Het waterproductiebedrijf wordt gebouwd op een bestaand grasland in de nabijheid van het bosgebied.

3. Ter plaatse van het plangebied is het reliëf goed herkenbaar. Het relatief grote hoogteverschil binnen het plangebied wordt gerespecteerd bij het bouwen van het waterproductiebedrijf dat deels verdiept gebouwd zal worden en de inrichting van het terrein.
4. Binnen het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Ook in de toekomstige situatie wordt geen oppervlakte toegevoegd aan het plangebied.
5. Met het planvoornemen wordt bebouwing toegevoegd aan het Veluwemassief. Omdat dit niet wenselijk is, wordt de bebouwing zo goed mogelijk ingepast in de omgeving. Er wordt een schuurachtig volume gerealiseerd dat qua maatvoering en schaal (deels verdiept aangelegd) en qua uitstraling als passend wordt gezien in de omgeving. Verder worden de reinwaterkelders eveneens verdiept en in een in zekere mate glooiend maaiveld aangelegd, wat een natuurlijke uitstraling geeft.
6. Het plangebied is niet gelegen op of in de nabijheid van een open es op een flank.
7. Binnen het plangebied zijn geen cultuurwaarden bedoeld als kernkwaliteiten van Nationale Landschappen bekend. De cultuurhistorisch waardevolle bebouwing van het huidige waterproductiebedrijf blijft behouden door een nieuw waterproductiebedrijf te bouwen.
8. Het waterproductiebedrijf wordt gebouwd op een bestaand grasland in de nabijheid van het bosgebied en dus niet in een cultuurhistorisch waardevol bosgebied.

De kernkwaliteiten van de Veluwe - deelgebied Veluwemassief worden zo min mogelijk aangetast.

Afdeling 3.2 Grondwaterbescherming met het oog op de waterwinning, § 3.2.2 Waterwingebieden
Binnen een waterwingebied mag geen bedrijf worden opgericht als bedoeld in bijlage I van het Besluit omgevingsrecht met uitzondering van drinkwaterbedrijven. Het betreft hier de bouw van een dergelijk drinkwaterbedrijf. Dit bedrijf wordt gebouwd ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening en kan derhalve toegestaan worden.

Afdeling 3.2 Grondwaterbescherming met het oog op de waterwinning, § 3.2.4 Boringvrije zones
Ter voorkoming van verstoring van beschermende bodemlagen boven watervoerende pakketten zijn boringvrije zones aangewezen. Het plangebied ligt geheel binnen een boringvrije zone. Het is binnen het plangebied verboden werken tot stand te brengen of handelingen te verrichten (boren en graven) waardoor direct of indirect warmte aan de bodem wordt onttrokken of toegevoegd. Dergelijke activiteiten worden niet uitgevoerd binnen het plan.

Afdeling 3.2 Grondwaterbescherming met het oog op de waterwinning, § 3.2.5 Koude-warmteopslagvrije zones
Ter bescherming van het grondwater/drinkwater is het plangebied geheel gelegen binnen een koude-warmteopslagvrije zone. Binnen deze zone is het verboden de grond tot op een grotere diepte dan 3 meter onder maaiveld te roeren. De planontwikkeling is ten behoeve van de drinkwaterwinning en zal de verboden respecteren. De ondergrond wordt niet dieper geroerd dan 3 meter onder maaiveld.

Conclusie:
Het planvoornemen is niet in strijd met de Omgevingsverordening.

3.3 Regionaal beleid

Regionaal Waterprogramma Gelderland
Met dit regionaal waterprogramma 2021 - 2027 wordt voldaan aan de verplichting op grond van artikel 4.4 van de Waterwet. Het is namelijk verplicht een regionaal waterplan op te stellen. Het waterprogramma kent een detaillering van het beleid in het verlengde van de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland. De Omgevingsvisie en het waterprogramma vormen samen het beleid. Dit waterprogramma is dus geen nieuw beleid, maar een voortzetting van het bestaande waterbeleid.
De ambitie vanuit het regionaal waterprogramma is om de komende jaren toe te werken naar een programma, dat vanuit raakvlakken op het gebied van urgenties op gebiedsniveau is ingevuld. Raakvlakken worden voorzien tussen water en bodembeheer, natuur, klimaatadaptatie en programma's van gebiedsontwikkeling.

Conclusie:
Het waterprogramma is een voortzetting vanuit de ambities die zijn geformuleerd in de omgevingsvisie

Gaaf Gelderland. Vastgesteld kan worden dat de voorgenomen ontwikkeling daarom ook aansluit bij dit beleidsplan.

3.4 Gemeentelijk beleid

Integrale Visie Ruimtelijke Ontwikkeling (2002)
De 'Integrale Visie Ruimtelijke Ontwikkeling' is een integrale visie voor de ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente Rozendaal, zowel voor de kern als het buitengebied.
Het behoud van het landschap van de bebouwde kern met zijn kenmerkende open plekken, de lanenstructuur, het beeldbepalende groen en de reliëfrijke omgeving dient bepalend te blijven voor de verdere ontwikkeling van Rozendaal. Het behoud en mogelijke verbetering van de landschappelijke onderlegger geldt als voorwaarde en toetsingskader voor ontwikkeling en beheer. De kwaliteit van de woonbebouwing dient in stand te worden gehouden en waar mogelijk te worden verbeterd. Er is geen sprake van (grootschalige) uitbreiding van Rozendaal, maar alleen van mogelijke inbreidingslocaties.

Planspecifiek
Feitelijk heeft beoordeling destijds al plaatsgevonden bij het opstellen van het bestemmingsplan Rozendaal 2019. Toen is de bestemming 'Waterwingebied' al aan het betreffende perceel gegeven. Aangezien de noodzaak toen niet aanwezig was is geen bouwvlak toegekend aan het betreffende perceel. Qua functie past dit plan feitelijk binnen het bestemmingsplan Rozendaal 2019 aangegeven bestemming. De nieuwbouw wordt overeenkomstig de kenmerkende structuren van Rozendaal ingepast, waarbij de groene omgeving is stand blijft en wordt gerespecteerd door een weloverwogen landschappelijke inpassing, door materiaalkeuze, volume en uitstraling naar de omgeving.

Conclusie:
Het plan is in de lijn met de uitgangspunten van de Integrale Visie Ruimtelijke Ontwikkeling.

Hoofdstuk 4 Omgevingsaspecten

4.1 Algemene beoordeling milieueffecten (m.e.r.)

Wettelijk kader
Op grond van hoofdstuk 7 van de Wet mileubeheer en het Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.e.r.) is het noodzakelijk om ten behoeve van een bestemmingsplan of inpassingsplan dat kaderstellend is voor, of een besluit neemt over, projecten met grote milieugevolgen een milieueffectrapportage te doorlopen (gesloten spoor). Onderdeel C van de bijlage Besluit m.e.r. (de 'C-lijst') geeft de aard en omvang van dergelijke projecten. Van andere projecten moet het bevoegd gezag beoordelen of deze projecten belangrijke negatieve gevolgen voor het milieu kunnen hebben (m.e.r.-beoordeling). Deze projecten staan in onderdeel D van de bijlage Besluit m.e.r. (de 'D-lijst'). Hierbij geldt sinds de aanpassing van het Besluit m.e.r. per 1 april 2011 de omvang als richtwaarde en niet als absolute drempelwaarde. Daarom is altijd een toets noodzakelijk of sprake is van een project met grote milieugevolgen zodra een project één of meer van de beschreven activiteiten in Onderdeel D bevat, ongeacht de omvang van deze activiteiten. Deze toets, de zogenaamde vormvrije m.e.r.-beoordeling, dient plaats te vinden aan de hand van de criteria van Bijlage III, van de EU-richtlijn m.e.r. De hoofdcriteria waaraan moet worden getoetst zijn: kenmerken van de projecten, plaats van de projecten en kenmerken van het potentiële effect. Het mag duidelijk zijn dat wanneer een project ruim beneden de omvang uit de bijlage van het Besluit m.e.r. blijft, deze beoordeling beknopt kan zijn. Als blijkt dat aanzienlijke nadelige milieugevolgen niet zijn uit te sluiten, is alsnog een volledige m.e.r.-beoordeling of m.e.r.-procedure nodig.

In afbeelding 4.1 zijn bovenstaande regels schematisch weergegeven:

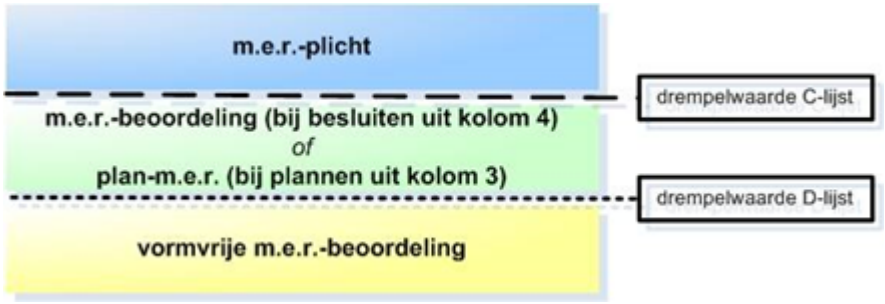

Afbeelding 4.1 Schematische weergave m.e.r.-(beoordelings)plicht, bron: Ministerie van Infrastructuur en Milieu, via http://www.infomil.nl

Op basis van artikel 7.6 van de Wet milieubeheer kunnen Provinciale Staten als aanvulling op de 'C-lijst' uit het Besluit m.e.r. in de provinciale milieuverordening (of provinciale omgevingsverordening) extra activiteiten met gevallen, plannen en besluiten aanwijzen die belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kunnen hebben en dus m.e.r.-plichtig zijn.

Provinciale Staten van Gelderland hebben in de Omgevingsverordening geen extra activiteiten met gevallen, plannen en besluiten aangewezen die m.e.r.-plichtig zijn.

In aanvulling op het voorgaande is er nog een zijspoor, het open spoor, waardoor een plan m.e.r.-plicht kan gelden. Dit is het geval wanneer significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten. Dan geldt de verplichting tot uitvoeren van een Passende Beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet en daarmee de verplichting tot het uitvoeren van een planm.e.r.

Resultaten
Gesloten spoor
Met deze partiële herziening worden bouwvolumes verplaatst en vergroot. Het bouwen is de enige activiteit die met dit bestemmingsplan wordt mogelijk gemaakt, immers de gewenste bedrijfsactiviteiten waren al toegestaan in het bestemmingsplan Rozendaal 2019.

De activiteit bouwen staat niet in de C- en/of D-lijst van het Besluit m.e.r. Derhalve is het vanuit het gesloten spoor niet nodig een m.e.r. of m.e.r.-beoordeling uit te voeren.

De milieuaspecten worden in de navolgende paragrafen wel afzonderlijk besproken in het kader van een goede ruimtelijke ordening. Hieruit blijkt eveneens dat er geen milieukundige bezwaren zijn ten aanzien van dit plan.

Open spoor
In paragraaf 4.10 wordt nader ingegaan op het aspect ecologie. Hier wordt ook ingegaan op de effecten op Natura 2000-gebieden.

Conlusie
Dit plan is niet m.e.r.-plichtig en leidt niet tot milieukundige bezwaren. Een m.e.r.- of m.e.r.-beoordelingsprocedure is niet nodig.

4.2 Bedrijven en milieuzonering

Beleidsmatig kader
Bedrijfsactiviteiten kunnen hinder voor de (woon-)omgeving veroorzaken door lawaai, onaangename geuren, stof, trillingen, verkeers- en parkeeroverlast. Daarom is het nodig om bedrijfsactiviteiten (of andere functies die het leefmilieu belasten) op een aanvaardbare afstand van woningen of andere hindergevoelige functies te situeren, al dan niet gecombineerd met het treffen van speciale maatregelen. Voor de milieuzonering in dit plan is gebruik gemaakt van de publicatie 'Bedrijven en milieuzonering (VNG, 2009).

Methodiek
In de publicatie worden bedrijfsactiviteiten ingedeeld in zes categorieën, variërend van lichte tot zeer zware milieuhinder. Per milieucategorie zijn richtafstanden tot hindergevoelige functies opgenomen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in twee gebiedstypen: een rustige woonwijk en een gebied met een menging van functies. In onderstaande tabel zijn deze richtafstanden weergegeven. Deze afstanden zijn gebaseerd op de mate van verspreiding van geluid, stof, gevaar en geur.

Tabel 4.1 Richtafstanden per milieucategorie

Milieu-categorie	Richtafstanden in 'rustige woonwijk'	Richtafstanden in 'gemengd gebied'
1	10 meter	0 meter
2	30 meter	10 meter
3	50-100 meter	30-50 meter
4	200-300 meter	100-200 meter
5	500-1.000 meter	300-700 meter
6	1.500 meter	1.000 meter

De VNG-publicatie is geen wet, maar wel een algemeen aanvaarde richtlijn voor de toepassing van milieuzonering in een ruimtelijk plan. Niettemin gaat de publicatie uit van richtafstanden, die in algemene zin bepaald zijn op basis van gemiddelde productieprocessen. Dat betekent dat bij de toepassing van de publicatie altijd ook de feitelijke situatie ter plaatse in ogenschouw moet worden genomen.

Planspecifiek
De beoogde inrichting heeft een pompvermogen kleiner dan 1 MW. In de lijst met bedrijfsactiviteiten uit de VNG-uitgave 'Bedrijven en Milieuzonering' is een waterdistributiebedrijf met een pompvermogen van minder dan 1 MW een milieucategorie 2 bedrijf. Hierbij geldt een richtafstand van 30 meter voor geluid (grootste afstand). De dichtstbijzijnde woning ligt ten zuidoosten van de inrichting op ongeveer 40 meter afstand. Op grond van het voorgaande wordt voldaan aan de gestelde richtafstand.

Opgemerkt moet worden dat de reinwatertanks op een kortere afstand dan de richtafstand van 30 meter

van de woningen zijn gesitueerd. Deze tanks liggen echter ondergronds (onder maaiveld) en zijn enkel bedoeld voor de opslag van water en maken geen onderdeel uit van de daadwerkelijke waterwinning (productie).

Conclusie
Het onderdeel bedrijven- en milieuzonering vormt geen belemmering voor de planontwikkeling binnen dit bestemmingsplan.

4.3 Verkeer en parkeren

Inleiding
In het belang van een goede ruimtelijke ordening moet sprake zijn van een aanvaardbare afwikkeling van alle soorten verkeer. Bij ruimtelijke planning dienen verkeerskundige aspecten afgewogen te worden, omdat deze van grote invloed zijn op de het doelmatig functioneren van verschillende functies. Wanneer nieuwe ontwikkelingen worden gepland, is het van belang te onderzoeken welke effecten dit heeft op de verkeerskundige situatie om zo nodig passende maatregelen te kunnen nemen.

Onderzoek
In de nieuwe situatie worden de bestaande activiteiten verplaatst naar de andere zijde van de Kluizenaarsweg. Hoewel het hier gaat om een capaciteitsuitbreiding van de waterwinning zal het aantal verkeersbewegingen niet of nauwelijks wijzigen ten opzichte van de huidige situatie. Het planvoornemen heeft dan ook geen effect op de capaciteit van de Kluizenaarsweg. In incidentele gevallen kan zwaar verkeer het plangebied bezoeken. Voor dit incidentele zware verkeer wordt een groene uitrit (doorsteek) gemaakt naar de Pinkenbergseweg. Dit maakt dat vrachtwagens door kunnen rijden, niet hoeven te keren en zo voor zo min mogelijk overlast zorgen voor de omgeving.

Een compacte inrit aan de Kluizenaarsweg met enkele parkeerplaatsen geeft toegang voor dagelijks verkeer. Door te werken met gebakken klinkers ontstaat er een verbinding tussen de oud- en nieuwbouw. Een incidentele uitrit voor zwaar verkeer is amper waarneembaar door de uitvoering in grasbeton.

Parkeren vindt plaats op eigen terrein. Op het terrein is ruimte voor drie parkeerplekken, waarmee ruim voldaan wordt aan de parkeerbehoefte, gezien het plangebied alleen bezocht wordt voor onderhoud en beheer, het testen van de installaties en in geval van calamiteiten.

Een nader verkeersonderzoek is niet noodzakelijk.

Conclusie:
Het onderdeel verkeer en parkeren vormt geen belemmering voor de planontwikkeling binnen dit bestemmingsplan.

4.4 Luchtkwaliteit

Wettelijk kader
Het aspect luchtkwaliteit wordt bij de besluitvorming van ruimtelijke plannen betrokken. In dat kader wordt een plan of ontwikkeling getoetst aan de voorschriften van Titel 5.2 van de Wet milieubeheer (Wm). Centraal daarbij staat artikel 5.16, eerste lid, van de wet.
Daarnaast moet het plan voorzien in een aanvaardbaar woon- en leefklimaat, op grond van het beginsel van een goede ruimtelijke ordening. Het beginsel van een goede ruimtelijke ordening is altijd van toepassing op ruimtelijke ontwikkelingen, ook wanneer besluiten op grond van artikel 5.16, eerste lid, van de Wm niet beoordeeld hoeven te worden.
Tot slot heeft het bevoegd gezag volgens Algemene wet bestuursrecht (Awb) als taak om belangen op een evenwichtige wijze af te wegen (art. 3.4) en besluiten deugdelijk te onderbouwen (art. 3.46).

Luchtkwaliteitseisen
Op basis van artikel 5.16 Wm kan een bestemmingsplan worden vastgesteld indien:
- aannemelijk is gemaakt dat de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, niet leiden tot het

overschrijden van een in bijlage 2 van de Wet milieubeheer opgenomen grenswaarde, die behoort bij de Wet milieubeheer, hoofdstuk 5, titel 5.2 Luchtkwaliteitseisen, of
- aannemelijk is gemaakt dat de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, leiden tot een verbetering per saldo van de concentratie in de buitenlucht van de desbetreffende stof dan wel, bij een beperkte toename van de concentratie van de desbetreffende stof, de luchtkwaliteit per saldo verbetert door een samenhangende maatregel of een optredend effect, of
- aannemelijk is gemaakt dat de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt niet in betekenende mate bijdragen aan de concentratie in de buitenlucht van een stof waarvoor in bijlage 2 een grenswaarde is opgenomen of
- het project is genoemd of beschreven dan wel past binnen een programma van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit.

Ruimtelijk-economische besluiten die "niet in betekenende mate" bijdragen aan de concentraties in de buitenlucht van stoffen waarvoor bijlage 2 van de Wet milieubeheer een grenswaarde bevat, worden niet langer, zoals voorheen, individueel getoetst aan die grenswaarden. Als gevolg daarvan kunnen tal van kleinere projecten doorgang vinden, ook in situaties waar nog niet aan de grenswaarden wordt voldaan. De effecten van deze projecten op de luchtkwaliteit worden verdisconteerd in de trendmatige ontwikkeling van de luchtkwaliteit, zoals beschreven in het Nationaal Samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit (NSL).

Bij besluitvorming is het dus van belang om te bepalen of een initiatief "niet in betekenende mate" bijdraagt aan de luchtkwaliteit. In de algemene maatregel van bestuur "Niet in betekenende mate" (Besluit NIBM) en de ministeriële regeling NIBM (Regeling NIBM) zijn uitvoeringsregels vastgelegd die betrekking hebben op het begrip NIBM.

Het begrip "niet in betekenende mate" is gedefinieerd als 3% van de grenswaarde voor NO_2 en PM_{10}. In de Regeling NIBM is een lijst met categorieën van gevallen (inrichtingen, kantoor- en woningbouwlocaties) opgenomen die niet in betekenende mate bijdragen aan de luchtverontreiniging. Deze gevallen kunnen zonder toetsing aan de grenswaarden voor het aspect luchtkwaliteit uitgevoerd worden.

Onderzoek
Het gaat hier om de verplaatsing van het bestaande waterwinbedrijf aan de westzijde van de Kluizenaarsweg naar de oostzijde hiervan. De werkzaamheden zullen na het in bedrijf nemen van het nieuwe waterwinbedrijf worden gestaakt in het bestaande monumentale gebouw. Aangenomen kan worden dat de uitbreiding van de waterwinning daardoor een ontwikkeling is van geringe omvang en dat de luchtkwaliteit daardoor 'niet in betekende mate' zal verslechteren. Een nadere motivering aan de hand van onderzoek is daarom niet vereist.

Conclusie
Het onderdeel luchtkwaliteit vormt geen belemmering voor de planontwikkeling binnen dit bestemmingsplan.

4.5 Geluidhinder

Wettelijk kader
De Wet geluidhinder (Wgh) biedt een toetsingskader voor het geluidsniveau op de gevels van geluidgevoelige bestemmingen, zoals woningen en scholen. De wet kent een ondergrens, de zogenaamde voorkeursgrenswaarde. Wanneer de geluidbelasting lager is dan deze waarde, zijn de voorwaarden die de Wet geluidhinder stelt aan het realiseren van geluidgevoelige bestemmingen niet van toepassing. Daarnaast is er in de wet een bovengrens opgenomen, de maximaal toelaatbare geluidbelasting. Indien de geluidbelasting hoger is dan deze waarde, is het realiseren van geluidgevoelige bestemmingen in principe niet mogelijk. Wanneer de geluidbelasting tussen de voorkeursgrenswaarde en de maximaal toelaatbare geluidbelasting ligt, is het realiseren van geluidgevoelige bestemmingen aan beperkingen gebonden en alleen onder voorwaarden mogelijk. Dit wordt een 'hogere waarde' genoemd ('hoger' in de zin van hoger dan de voorkeursgrenswaarde) en wordt

via een formele procedure vastgelegd.

Planspecifiek
In de directe omgeving van de waterwinbedrijf zijn woningen gesitueerd. Deze woningen worden gezien als geluidsgevoelige bestemmingen. Het nieuwe waterwinbedrijf zelf is geen geluidsgevoelige bestemming, maar produceert wel geluid. Het geluid geproduceerd door de noodstroomaggregaat is daarbij als enige brond relevant.

Noodstroomaggregaat
Het bedrijf heeft een noodstroomaggregaat (NSA) (550 kVA) die inpandig is opgesteld. De NSA wordt 1 keer per maand 4 uur getest op 75% belasting en 1 keer per jaar 8 uur getest op 100% belasting. In de opzet is de NSA aan de noordpunt van het gebouw gesitueerd en heeft een aanzuig- en een uitblaasrooster en daarbij ook een schoorsteen. De roosters worden voorzien van geluiddempers om de geluidemissie van de NSA tijdens het testen te beperken.

Een grove berekening is uitgevoerd om de geluidsbelasting op de dichtstbijzijnde woning ten zuidoosten van de inrichting (Pinkenbergseweg 37, op circa 75 meter afstand van het emissiepunt) te bepalen. Hiervoor is gebruik gemaakt van de volgende formule voor de overdrachtsberekeningen:

$$L_i = L_{WR} - D_o - D_s$$

met D_o = geluidsverzwakking bij vrije uitbreiding
D_s = geluidsverzwakking door afscherming

$$D_o = 20\log(r_i) + 0{,}005\, r_i + 9{,}1$$

- D_o: = 20 * log (75) +0,005*75 +9,1 = 48 dB(A)
- D_s is (worst-case) buiten beschouwing gelaten.
- Lw roosters + schoorsteen = 100 dB(A). Hiervoor is uitgegaan dat de roosters en schoorsteen zijn voorzien van geluiddempers. Elk heeft een individueel geluidvermogen van 95 dB(A).

Het invallende geluidsniveau op de woning tijdens het testen van de NSA is:
- Li = 100 - 48 = 52 dB(A)

Voor het bepalen van het langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus (LAr,LT) is uitgegaan van een bedrijfsduurcorrectie van 4 uur in de dagperiode (10 * log(4/12) = - 4.8, waarmee het LAr,LT 48 dB(A) bedraagt.

Hiermee wordt ruimschoots voldaan aan de standaardwaarden uit het Activiteitenbesluit. Aanvullend is de frequentie van deze situatie beperkt, waarmee het geluidsniveaus acceptabel is te achten.

Conclusie:
Het onderdeel geluidhinder vormt geen belemmering voor de planontwikkeling binnen dit bestemmingsplan.

4.6 Geurhinder

Wettelijk kader
Geur kan in de leefomgeving hinder veroorzaken en brengt om die reden ook gezondheidsrisico's met zich mee. Bij geur van bedrijven gaat het om de geuruitstoot (emissie) van bedrijven die zich verspreidt via de lucht en een geurbelasting veroorzaakt op de woon- en leefomgeving. Onder geurbelasting (of 'immissie') verstaan we de hoeveelheid geur, uitgedrukt in *odour units per kubieke meter lucht*, die op een geurgevoelig object zoals een woning 'terecht' komt. Deze hoeveelheid kan worden gemeten of berekend.

Voor geurhinder door industrie en bedrijven gelden planologisch gezien geen wettelijke kaders. Deze vorm van geurhinder maakt deel uit van de methode 'Bedrijven en milieuzonering' (VNG, 2009).

Planspecifiek
Op basis van VNG-publicatie (zie paragraaf 4.2) kan worden vastgesteld dat een waterwinbedrijf met een pompvermogen van minder dan 1 MW wordt gerekend tot een categorie 2 bedrijf. Op basis van de publicatie wordt voor geur geen afstand aangehouden. De omliggende woningen zijn gesitueerd op een afstand van tenminste 40 meter, zodat er geen sprake zal zijn van geurhinder.

Conclusie
Het onderdeel geurhinder vormt geen belemmering voor de planontwikkeling binnen dit bestemmingsplan.

4.7 Externe veiligheid

Wettelijk kader

Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi)
Het Bevi legt veiligheidsnormen op aan bedrijven die een risico vormen voor personen buiten het bedrijfsterrein. Het gaat daarbij onder meer om bedrijven die onder het BRZO vallen, LPG-tankstations, opslagplaatsen (PGS), ammoniakkoelinstallaties en spoorwegemplacementen. Het besluit bevat eisen voor het plaatsgebonden risico (PR) en regels voor het groepsrisico (GR). Het verplicht gemeenten en provincies bij het verlenen van milieuvergunningen en het maken van bestemmingsplannen hiermee rekening te houden.

Regeling externe veiligheid inrichtingen (Revi)
In de regeling staan regels over de veiligheidsafstanden en berekening van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Op grond van het Bevi zijn in de Revi voor een aantal bedrijfscategorieën (zoals LPG-tankstations, ammoniakkoelinstallaties, opslagplaatsen) vaste veiligheidsafstanden opgenomen.

Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb)
Op 1 januari 2011 is het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) in werking getreden. Dit besluit is vergelijkbaar met het Bevi, maar dan van toepassing op buisleidingen voor het transport van gevaarlijke stoffen. Het gaat om buisleidingen voor aardgas met een uitwendige diameter van meer dan 50 mm (1,97 inch) en een druk van meer dan 1600 kPa (16 bar) en om buisleidingen voor aardolieproducten, met een uitwendige diameter van meer dan 70 mm (2,76 inch) en een druk van meer dan 1600 kPa. Buiten de regels over het plaatsgebonden risico en de verantwoording van het groepsrisico is in het Bevb bepaald dat in een bestemmingsplan de ligging van buisleidingen wordt weergeven en dat een regeling wordt opgenomen voor de belemmeringenstrook. Deze belemmeringenstrook ligt op vijf meter aan weerszijden van de buisleiding of vier meter in geval van aardgasleidingen met een druk tussen 1600 en 4000 kPa.

Onderzoek
Op basis van de Signaleringskaart Externe Veiligheid is een quickscan uitgevoerd. Uit deze scan blijkt dat het plangebied ver buiten de invloedssfeer ligt van aanwezige inrichtingen of buisleidingen op basis van Bevi, Revi of Bevb. Vastgesteld kan worden dat de dichtstbijzijnde basisnetroutes (A348 en A12) op minimaal 990 meter afstand zijn gesitueerd van het plangebied. Een uitsnede van de quickscan is in afbeelding 4.2 weergegeven.

Het plangebied ligt wel binnen het invloedsgebied van de snelweg A12. Omdat de ontwikkeling niet voorziet in de realisatie van (beperkt) kwetsbare objecten is een nadere toetsing aan het aspect externe veiligheid niet nodig.

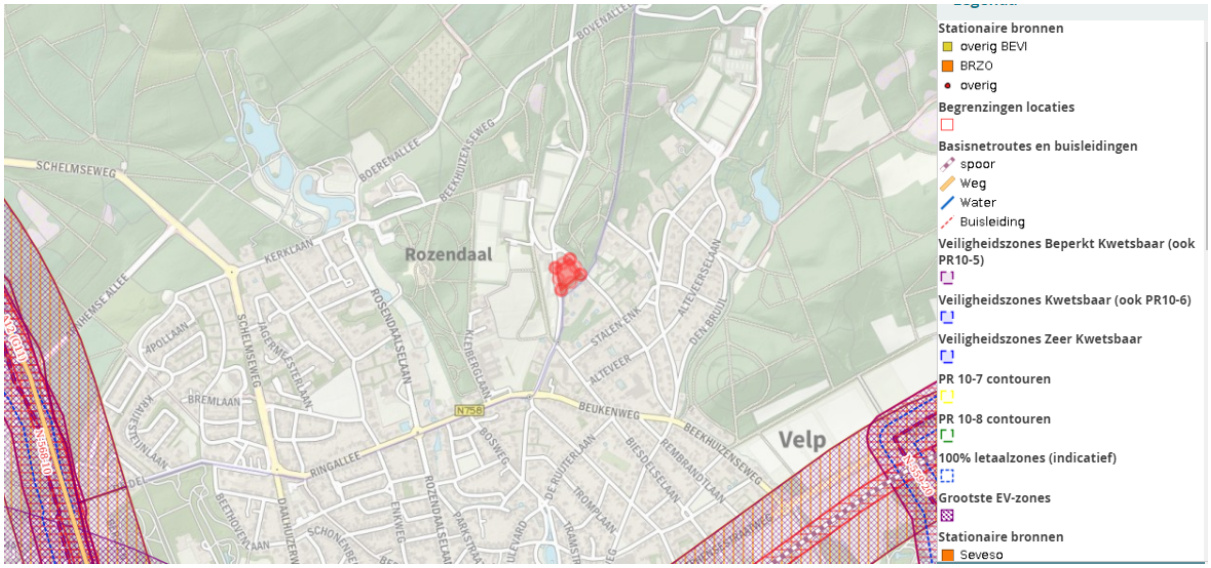

Afbeelding 4.2 Uitsnede Quickscan Externe Veiligheid, plangebied rood vierkant (bron: Signaleringskaart Externe Veiligheid)

Conclusie
Het onderdeel externe veiligheid vormt geen belemmering voor de ontwikkelingen die dit bestemmingsplan mogelijk maakt.

4.8 Bodemkwaliteit

Wettelijk kader/inleiding
In verband met de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan dient onderzoek verricht te worden naar de (te verwachten) bodemkwaliteit in het plangebied door het raadplegen van beschikbare bodemgegevens. Een nieuwe bestemming mag pas worden toegekend als is aangetoond dat de bodem geschikt is (of geschikt te maken is) voor de nieuwe of aangepaste bestemming. Daar waar sprake is van consoliderend bestemmen van bestaande situaties kan een diepgaand inzicht in de bodemsituatie vooraf achterwege blijven, tenzij een redelijk vermoeden moet bestaan van een saneringssituatie.

Bij bouwactiviteiten is ook in het kader van de omgevingsvergunning onderzoek naar de kwaliteit van de bodem benodigd. Het bouwen is alleen toelaatbaar als de bodem geschikt is (of geschikt is gemaakt) voor het beoogde doel. Daarom dient bij iedere nieuwe bouwactiviteit de bodemkwaliteit door middel van onderzoek in beeld te worden gebracht. De bodemonderzoeken voor eventuele nieuwe (vervangende) bouwactiviteiten mogen niet te oud zijn en moeten een vastgestelde informatiekwaliteit bieden. Indien aan die voorwaarden niet kan worden voldaan, dient aanvullend onderzoek plaats te vinden. Wanneer uit het onderzoek blijkt dat de bodem niet geschikt is voor het beoogde doel, dient vóór aanvang van de bouwwerkzaamheden een bodemsanering te worden uitgevoerd om de bodem wel geschikt te maken, of dient de omgevingsvergunning te worden geweigerd.

Verkennend bodemonderzoek
Door Ortageo Noordoost B.V. is in oktober 2021 en in juni 2023 verkennend bodemonderzoek uitgevoerd in het plangebied. De rapporten zijn als Bijlage 1 en Bijlage 2 bij deze toelichting gevoegd. Het onderzoek heeft zich gericht op een drietal locaties, namelijk het bestaande pompstation, Kluizenaarsweg 5 en een zuidelijk gelegen braakliggend terrein. Het rapport dient in het kader van het bestemmingsplan bekeken en beoordeeld te worden aan de hand van de resultaten van de locatie Kluizenaarsweg 5.

Op basis van het uitgevoerde onderzoek blijkt op locatie B, Kluizenaarsweg 5:
- De koolhoudende bovengrond is licht verontreinigd met zink, cadmium, kwik, lood en PAK. Er is geen PFAS aangetoond. Deze grond is deels geclassificeerd als "altijd toepasbaar" en deels als "industrie".

- In de ondergrond zijn geen verontreinigende stoffen aangetoond. Deze grond is geclassificeerd als "altijd toepasbaar".
- In het grondwater zijn geen concentraties aangetoond boven de achtergrondwaarde.

In algemene zin wordt geconcludeerd dat de aangetoonde milieuhygiënische bodemkwaliteit geen belemmeringen levert op de geplande transactie. Met andere woorden er bestaat geen belemmering voor realisatie van een nieuw productiebedrijf.

De aanbeveling wordt gedaan dat als grond van de locatie vrijkomt, er rekening mee moet worden gehouden dat deze niet zondermeer elders toepasbaar is. Op hergebruik van grond is het Besluit bodemkwaliteit van toepassing. De toepassing van grond elders moet worden gemeld via het 'meldpunt bodemkwaliteit'. In het kader van kostenefficiëntie wordt geadviseerd om vrijkomende grond zoveel mogelijk binnen de onderzoekslocatie te hergebruiken.

Verkennend bodemonderzoek door proefsleuven
Op 12 juni 2023 heeft verkennend bodemonderzoek plaatsgevonden door Ortegeo Noordoost B.V. op basis van geplande proefsleuven aan de westzijde van het plangebied. Het rapport is als Bijlage 3 bij de toelichting gevoegd. Doel van het onderzoek is het achterhalen van (potentieel) bodemverontreinigende activiteiten, die in het verleden hebben plaatsgevonden op of in de directe omgeving van het plangebied. De locaties van de proefsleuven is op afbeelding 4.3 in rood weergegeven.

Afbeelding 4.3 Locaties proefsleuven verkennend bodemonderzoek (bron Ortageo Noordoost B.V.)

Onderzoek heeft samengevat het volgende aangetoond:
- De bovengrond van de geplande proefsleuven 2, 6 en 7 is licht verontreinigd met lood. Ondanks deze lichte verontreiniging is deze grond indicatief geclassificeerd als "altijd toepasbaar".
- De bovengrond van de geplande proefsleuf 8 is licht verontreinigd met lood en PCB. Door de lichte verontreiniging met PCB is deze grond indicatief geclassificeerd als "klasse industrie".
- De bovengrond van de geplande proefsleuf 4 is licht verontreinigd met lood, kwik, PAK en PCB. Door de lichte verontreiniging is deze grond indicatief geclassificeerd als "klasse wonen".
- In de ondergrond zijn geen verontreinigende stoffen aangetoond. Deze grond is indicatief geclassificeerd als "altijd toepasbaar".

Er zijn geen verontreinigingen aangetoond in gehalten/concentraties boven de tussenwaarde; het uitvoeren van een nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht. De aangetoonde milieuhygiënische bodemkwaliteit levert geen belemmeringen op voor de voorgenomen graafwerkzaamheden. Aangezien er ten hoogste lichte verontreinigingen in de grond zijn aangetoond, is de voorlopige veiligheidsklasse

vastgesteld op 'basishygiëne'. Opgemerkt wordt dat de definitieve veiligheidsklasse door een veiligheidskundige dient te worden vastgesteld.

Verder wordt de aanbeveling gedaan om als grond op locatie vrijkomt, er rekening mee gehouden moet worden, dat deze niet zonder meer elders toepasbaar is. Op hergebruik van grond is het Besluit bodemkwaliteit van toepassing. De toepassing van grond elders moet worden gemeld via het 'meldpunt bodemkwaliteit'. In het kader van kostenefficiëntie wordt geadviseerd om vrijkomende grond zoveel mogelijk binnen de onderzoekslocatie te hergebruiken.

Conclusie
Het onderdeel bodem vormt geen belemmering voor de ontwikkelingen die dit bestemmingsplan mogelijk maakt.

4.9 Water

Wettelijk kader / inleiding
In Nederland heeft water een eigen plaats gekregen in de ruimtelijke besluitvorming via de watertoets. De watertoets houdt in dat bij het maken van ruimtelijke plannen al in een vroeg stadium bekeken moet worden wat de gevolgen zijn voor water en de ruimtelijke ordening. De watertoets is een proces waarbij overleg wordt gevoerd met de waterbeheerder. De waterbeheerder stelt in dit proces de kaders vast en geeft een wateradvies voor verschillende waterhuishoudkundige aspecten. De watertoets resulteert uiteindelijk in een waterparagraaf, die in de toelichting van het ruimtelijke plan wordt opgenomen.

Het productiebedrijf is gelegen aangrenzend aan de kern Rozendaal, dit gebied is te beschouwen als buitengebied.

Grondwater
Het productiebedrijf Pinkenberg wint water uit het waterwingebied dat zich uitstrekt noordelijk van de locatie tot zuidelijk van de locatie. Noordelijk van het waterwingebied en het plangebied ligt een grondwaterbeschermingsgebied.

Binnen het plan zal drainage worden toegepast. Ter bescherming van de waterwinning is drainage niet zondermeer toegestaan. Hiertoe dient een vergunning aangevraagd te worden bij het waterschap Rijn en IJssel.

Waterkwaliteit
Ligging op de flank van de Veluwe maakt dat de waterkwaliteit goed is en het gebied zich leent voor de winning van drinkwater. In en in de directe nabijheid van het plangebied zijn geen watergangen gelegen.

Riolering
Het pand wordt ten behoeve van het huishoudelijk afvalwater aangesloten op de drukriolering. Regenwater wordt geïnfiltreerd in de bodem of via een berging afgevoerd naar de vijvers.

Wateroverlast
Het plangebied is niet aangewezen als locatie voor waterretentie.

Conform de uitgangspunten van het waterschap Rijn en IJssel dient voorzien te worden in 55 millimeter statische berging per m^2 verhard oppervlak. In het plangebied kan maximaal circa 2.400 m^2 verhard oppervlak (verharding, bebouwing en reinwaterkelder) ontstaan, hiervan is een gedeelte reeds verhard. Het overgrote deel van de kavel (minimaal circa 8.500 m^2) blijft onbebouwd en onverhard, daarnaast wordt er extra bergingscapaciteit gerealiseerd in vijvers westelijk van het perceel. Daardoor blijft er voldoende bergingscapaciteit over. Infiltratie in de bodem blijft in de toekomstige situatie mogelijk.

Het plan is niet gelegen in de nabijheid van een waterkering.

Digitale watertoets
Op 26 juni 2023 is de digitale watertoets uitgevoerd. Uitkomst is dat de normale procedure moet worden

gevolgd. De uitkomst van het overleg op basis van de normale procedure wordt aan deze paragraaf toegevoegd.

4.10 Ecologie

Wettelijk kader
De bescherming van natuur in Nederland is vastgelegd in Europese en nationale wet- en regelgeving, waarin een onderscheid wordt gemaakt tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming. Voorheen was de soortenbescherming in Nederland geregeld in de Flora- en faunawet en de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet 1998. Sinds 1 januari 2017 zijn de Natuurbeschermingswet, Flora- en faunawet en de Boswet opgegaan in één nieuwe wet: de Wet natuurbescherming.

Wet natuurbescherming
De Wet natuurbescherming heeft tot doel in het wild voorkomende planten- en diersoorten in stand te houden en te beschermen. De wet kent daardoor zowel verbodsbepalingen, gebiedsbescherming als een algemene zorgplicht. De zorgplicht geldt te allen tijde voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. De verbodsbepalingen zijn gebaseerd op het 'nee, tenzij'-principe. Alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten zijn in principe verboden, maar er kan worden afgeweken van de verbodsbepalingen middels ontheffingen. Door middel van gebiedsbescherming wordt een beschermingskader geboden voor de flora en fauna binnen aangewezen beschermde gebieden. Hieronder vallen de speciale beschermingszones volgens de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voormalige EHS), beschermde natuurmonumenten en staatsnatuurmonumenten.

Situatie plangebied en onderzoek
In september 2021 heeft een toetsing Wet Natuurbescherming plaatsgevonden door Ecochore Natuurtechiek in 2023 is een aanvullend ecologisch onderzoek verricht naar de functie van het plangebied voor vogels met een jaarrond beschermde nestlocatie - in het bijzonder de wespendief - en teunisbloempijlstaart. De volledige toetsen zijn als Bijlage 4 en Bijlage 5 bij deze toelichting gevoegd. De onderzoeken zijn gericht op verschillende deelgebieden. Voor het onderhavige plangebied zijn de resultaten van deelgebied 4 bepalend en richtinggevend.

Soortenbescherming
Hieronder wordt per soort de conclusie van de onderzoeken weergegeven. De conclusies zijn integraal uit het onderzoek overgenomen.

Flora
Voor wat betreft flora is vastgesteld dat het onderzoeksgebied (alle vier de deelgebieden) geen beschermde soorten te verwachten zijn gezien het ontbreken van geschikte groeiplaatsomstandigheden. De locatie biedt geen geschikte groeiplaatsen voor beschermde vaatplanten waardoor deze kunnen worden uitgesloten. Door het ontbreken van beschermde soorten is geen schade te verwachten van deze soorten en is nader onderzoek of een ontheffing niet noodzakelijk.

(Broed)vogels
Ten aanzien van zwarte specht, draaihals en wespendief is nader territoriumonderzoek uitgevoerd. Hierbij is eveneens gezocht naar horsten van overige categorie 1-4 soorten. Binnen een zone van 300 meter zijn geen in gebruik zijnde vaste nestlocaties van soorten uit categorie1-4 vastgesteld. Hierbij is ook de aanwezigheid van zwarte specht mede beoordeeld. Van gebouwbewonende soorten zijn alleen de aanwezige gebouwen gecontroleerd op nestlocaties.

Door de bouw van het nieuwe pompstation is er sprake van verandering in het leefgebied van de wespendief. Door het toepassen van voor deze soort gerichte kwaliteitsverbetering kan redelijkerwijs worden gesteld dat er geen sprake is van vermindering in kwaliteit. Hierdoor is geen nadere afweging noodzakelijk.

Een nadere afweging voor (broed)vogels is niet noodzakelijk. Ten aanzien van wespendief gelden aanvullende maatregelen.

Daarnaast wordt geadviseerd de werkzaamheden buiten de broedperiode uit te voeren – globaal buiten de periode maart-augustus om verstoring van broedende vogels te voorkomen. Indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen worden uitgevoerd, kunnen maatregelen noodzakelijk zijn om te voorkomen dat door de werkzaamheden broedende vogels worden verstoord.

Herpetofauna en vissen
Er zijn geen strikt beschermde vissen en amfibieën binnen het plangebied te verwachten. Hierdoor is voor deze soortgroepen geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.
Ten aanzien van de hazelworm en ringslang is uitvoering van het werk in het zomerhalfjaar sterk aan te bevelen in combinatie met ecologische begeleiding. Voor hazelworm is biotoopoptimalisatie noodzakelijk. In dat geval is voor reptielen geen ontheffing noodzakelijk.

Zoogdieren
Doordat vaste verblijfplaatsen ontbreken en er geen significant negatieve effecten te verwachten zijn op strikt beschermde soorten, is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk. Indien bomen worden gekapt is voorafgaande (in de winterperiode) wel een nader onderzoek naar mogelijke boomnesten noodzakelijk.

Vleermuizen
In deelgebied 4 zijn de gebouwen potentieel geschikt voor vleermuisverblijven. Bij sloop of renovatie is hier voorafgaande nader vleermuisonderzoek en voor verblijfplaatsen ontheffing met mitigatie en compensatie noodzakelijk. In deelgebied 4 is voor de bouw van een nieuw productiebedrijf geheel binnen het grazige deel geen nader onderzoek noodzakelijk. Omdat de sloop of renovatie van de bestaande bebouwing niet is voorzien, is nader onderzoek vooralsnog niet nodig.

Ongewervelden
Ten aanzien van teunisbloempijlstaart is nader onderzoek uitgevoerd. Deze soort is niet binnen het plangebied vastgesteld. Voor overige ongewervelden is geen nader onderzoek noodzakelijk. De geplande ontwikkelingen zullen daardoor geen negatieve effecten hebben op ongewervelden. Een nadere afweging is niet nodig.

Gebiedsbescherming
Vastgesteld is dat deelgebied 4 geheel buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied Veluwe en het Natuurnetwerk Nederland (NNN) ligt. Door de geplande werkzaamheden in het plangebied is geen sprake van areaalvermindering van het Natura 2000-gebied Veluwe.

In het onderzoeksrapport wordt ingegaan op de verschillende aspecten voor gebiedsbescherming aan de hand van de effectenindicator. Er wordt ingegaan op de volgende onderdelen: oppervlakteverlies, versnippering, verontreiniging, verdroging, verandering dynamiek substraat, verstoring door geluid, licht, trilling, optische verstoring en tot slot verstoring door mechanische effecten.

Samenvattend wordt in het rapport vastgesteld:
- Ten aanzien van de areaalverandering dienen er voor de wespendief aanvullende maatregelen getroffen te worden.
- Daarnaast dienen de bouw- en graafwerkzaamheden buiten de broedperiode van zwarte specht, draaihals en wespendief te worden uitgevoerd. Indien dit niet mogelijk is dient binnen de beschreven verstoringscirkels nader onderzoek te worden uitgevoerd naar mogelijk aanwezige broedlocaties en de mogelijke impact op deze soorten.

Ten aanzien van de overige storingssindicatoren zijn er geen negatieve effecten op kwalificerende habitattypen en kwalificerende soorten van Natura 2000-gebied Veluwe te verwachten.

Bescherming houtopstanden
Door de voorgenomen ontwikkelingen worden geen houtopstanden gerooid of aangetast. Hierdoor is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen, zoals opgenomen in hoofdstuk 4 van de Wet Natuurbescherming – bescherming houtopstanden.

Stikstofdepositie
Artikel 2.1 van de Wet natuurbescherming zorgt ervoor dat Natura 2000-gebieden aangewezen worden voor uitvoering van de Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn. Voorgaande houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor deze gebieden en dat negatieve gevolgen zoveel mogelijk beperkt worden. Voor habitattypen en leefgebieden waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden in Natura 2000-gebieden zijn kritische depositiewaarden (KDW) voor stikstofdepositie vastgesteld. Het gaat hierbij om de grens waarbij het risico bestaat dat de kwaliteit van het habitat significant wordt aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van atmosferische stikstofdepositie.

Stikstofdepositie aanlegfase
Om de stikstofdepositie te berekenen is voor de aanlegfase een AERIUS-berekening uitgevoerd met AERIUS-calculator versie 2023, deze berekening is opgenomen als Bijlage 6 bij deze toelichting.

Uit de uitgevoerde berekeningen blijkt dat in de aanlegfase een grootste toename is geregistreerd van 0,19 N mol/h/j onder de Wet natuurbescherming registratieset.

De stikstofdepositie is hoger dan 0,00 mol N/ha/j op de stikstofgevoelige habitattypen in de omliggende Natura 2000-gebieden. Op voorhand kunnen daarmee nadelige milieueffecten op deze gebieden niet worden uitgesloten. Derhalve is er een ecologische effectbeoordeling uitgevoerd (Pinkenberg - beoordeling stikstofdepositie aanlegfase Natura 2000, Royal HaskoningDHV, 19 december 2023, Bijlage 7).

Uit de stikstofdepositieberekeningen (AERIUS, 2023) voor de aanlegfase volgt dat:
- In de aanlegfase bij Natura 2000-gebied Veluwe sprake is van een tijdelijke stikstofdepositietoename.
- Er is een tijdelijke stikstofdepositie op een habitattype, namelijk H1920 beuken-eikenbossen met hulst. De tijdelijke stikstofdepositie bedraagt maximaal 0,03 mol N/ha/j (max. 0,04 mol N/ha/j ter hoogte van zoekgebied) op een zeer gering areaal en leidt niet tot significant negatieve gevolgen voor dit habitattype.
- Er is een tijdelijke stikstofdepositiebijdrage op leefgebied van vijf vogelrichtlijnsoorten die gevoelig zijn voor stikstofdepositie. De tijdelijke stikstofdepositiebijdrage is 0,02 tot maximaal 0,19 mol N/ha/j en leidt niet tot significant negatieve gevolgen voor de vijf vogelrichtlijnsoorten en bijbehorende instandhoudingsdoelen voor de Veluwe.
- Er is geen sprake van een tijdelijke stikstofdepositiebijdrage ter hoogte van leefgebied van stikstofgevoelige habitatrichtlijnsoorten. Negatieve gevolgen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Uit de ecologische effectbeoordeling volgt dat de tijdelijke stikstofdepositie dermate gering en tijdelijk is dat dit, in cumulatie met overige plannen en/of projecten, gezien de gebiedspecifieke omstandigheden niet leidt tot significant negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebied de Veluwe en bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen. De aanlegfase voor de vernieuwing van productielocatie Pinkenberg tast de natuurlijke kenmerken van het omliggende Natura 2000-gebied niet aan.

Stikstofdepositie gebruiksfase
In de gebruiksfase verandert er voor wat betreft stikstofdepositie niets aan de bestaande situatie. Stikstofemiterende activiteiten wijzigen niet. Het productiebedrijf veroorzaakt zelf geen stikstofemissie. De enige activiteiten die stikstof emiteren zijn het gebruiken van de noodstroomaggregaat (NSA) en de verkeersaantrekkende werking. In de toekomstige situatie blijft de bestaande NSA op de huidige locatie in gebruik. De verkeersstromen veranderen niet als gevolg van het planvoornemen. Beide activiteiten wijzigen dus niet ten op zichte van de bestaande situatie. Derhalve is er voor de gebruiksfase geen actuele AERIUS-berekening uitgevoerd.

Conclusie
Ten aanzien van soortenbescherming dienen er voor de wespendief aanvullende maatregelen getroffen te worden. Voor overige soorten is een nadere beoordeling niet noodzakelijk.

Ten aanzien van de gebiedsbescherming zijn er, anders dan ten gevolg van stikstofdepositie, geen negatieve effecten op kwalificerende habitattypen en kwalificerende soorten van Natura 2000-gebied Veluwe te verwachten.

Er is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen, zoals opgenomen in hoofdstuk 4 van de Wet Natuurbescherming – bescherming houtopstanden.

De stikstofdepositie in de aanlegfase zal als gevolg van het planvoornemen toenemen. Uit de ecologische effectbeoordeling blijkt dat de tijdelijke stikstofdepositie dermate gering en tijdelijk is dat dit gezien de gebiedspecifieke omstandigheden niet leidt tot significant negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebied de Veluwe en bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen.

Het onderdeel ecologie vormt geen belemmering voor de ontwikkelingen die binnen het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt, wanneer rekening wordt gehouden met de voorwaarden (aandachtspunten) zoals deze zijn weergegeven bij de conclusie van het natuuronderzoek.

4.11 Archeologie en cultuurhistorie

Wettelijk kader

Erfgoedwet
Op 1 juli 2016 is de Erfgoedwet in werking getreden. Deze wet bundelt meerdere wetten en regelingen op gebied van behoud en beheer van cultureel erfgoed, waaronder de Monumentenwet 1998. Het deel van de Monumentenwet dat betrekking heeft op de fysieke leefomgeving gaat over naar de Omgevingswet, die op 1 januari 2024 in werking treedt. In de tussentijd valt dit onderdeel binnen de overgangsregeling van de Erfgoedwet. Hierin staat dat bij de vaststelling van een bestemmingsplan rekening dient te worden gehouden met de in de grond aanwezige danwel te verwachten monumenten.

Bestemmingsplan Rozendaal
Op basis van het bestemmingsplan Rozendaal 2019 (vastgesteld 26 mei 2020) heeft het plangebied naast de enkelbestemming Waterwingebied, een dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 3'. Op grond van de archeologische dubbelbestemming zijn de aangewezen gronden mede bestemd voor de bescherming van terreinen met een hogere archeologische verwachting. Ook geldt een verbod op het bouwen of laten bouwen op deze bestemde gronden. Archeologisch onderzoek moet aantonen of ter plaatsen geen behoudens waardige archeologische waarden aanwezig zijn, of dat archeologische waarden niet worden verstoord of dat archeologische waarden afdoende kunnen worden beschermd door specifieke voorschriften te verbinden aan een omgevingsvergunning voor het bouwen.

Nota Ruimtelijke Kwaliteit Gemeente Rozendaal
De gemeente heeft in 2017 de Nota Ruimtelijke Kwaliteit vastgesteld. Enerzijds vormt de nota een toetsingskader en anderzijds een stimulerend kader. De gemeente is van oordeel dat kwaliteit ontstaat door een goed overlegproces waarin ruimte is voor dialoog, met een open oog voor de relatieve kwetsbaarheid van de omgeving. De gemeente wil aan de andere kant bestaande bijzondere ruimtelijke kwaliteiten - met name de cultuurhistorische waarden en identiteit - kunnen waarborgen. In de nota is bepaald of voor een gebied meer of minder gedetailleerde criteria gelden.

Het plangebied is volgens de nota gelegen in gebied 7 Buitengebied. De Waarde & Kernkwaliteiten van het gebied zijn aan de hand van de volgende onderwerpen besproken:
- De landschappelijke structuur.
- De openbare ruimte.
- De typologie en architectuur van de bebouwing.
- Gevelindeling, materiaal, detaillering en kleur.

Voor het gebied zijn de volgende ambities geformuleerd:
- Essentiële kenmerken van de aanwezige bebouwings- en omgevingskarakteristiek op het gebied van landschap, stedenbouw en architectuur worden gerespecteerd.
- Doel is het in stand houden van het enclave karakter van Terlet en De Imbosch als open nederzettingen omringd door de beslotenheid van bossen.
- Voor De Imbosch is behoud en herstel van het aanwezige of oorspronkelijke bebouwingsbeeld en het versterken van de bestaande of historische karakteristiek van landschap, architectuur of cultuur

het uitgangspunt.
- Bouwmassa's voegen zich in de hoofdopzet van de omgeving en nemen ook de beeldbepalende kenmerken over.
- Gelet op het bijzondere karakter van het gebied wordt bij uitbreidingen of herontwikkeling gevraagd om maatwerk, een goede landschappelijke onderbouwing en de inzet van ontwerpcapaciteit.
- Gestreefd wordt naar een hoog kwaliteitsniveau voor de bebouwing en een sobere maar zorgvuldige inrichting van de openbare ruimte.

Voor eventuele bouwplannen zijn ontwerprichtlijnen geformuleerd:
Het bouwplan:
- past bij de waarde en kernkwaliteiten van het deelgebied en is afgestemd op de stedenbouwkundige en landschappelijke structuur.
- versterkt de kwaliteit van de omgeving en de openbare ruimte en levert een positieve bijdrage aan de leefbaarheid en sociale veiligheid van de omgeving.
- vormt een versterking van markante stedenbouwkundige en landschappelijk ruimten en locaties.
- richt zich op de openbare ruimte en de toegang vanaf het openbaar gebied is duidelijk herkenbaar.
- markeert het onderscheid tussen openbaar en privégebied duidelijk.
- heeft op zichzelf een evenwichtige opzet die tot uitdrukking komt in samenhangende maatverhoudingen van buitenruimten, bouwvolumes, massa-opbouw, kapvorm en vlakverdelingen.

Voor het bouwplan op zich zijn eveneens richtlijnen opgesteld.
Het bouwplan:
- past bij de kernkwaliteiten van het ensemble en/of de gebouwtypologie.
- is afgestemd op de omgeving voor wat betreft positie, hoofdvorm, maat en schaal.
- heeft een herkenbaar en consequent uitgewerkt ontwerpconcept met esthetische kwaliteiten en de typologie en architectuur van de bebouwing is afgestemd op de omgeving.

Onderzoek

Archeologie
Bureauonderzoek en verkennend booronderzoek archeologie heeft plaatsgevonden door Hamaland Advies. Het rapport dateert van 10 september 2021 en is als Bijlage 8 bij deze toelichting gevoegd. Het onderzoek heeft zich naast het plangebied eveneens gericht op een gebied ten zuiden van het plangebied. Eén en ander zoals in afbeelding 4.4 in rood is weergegeven.

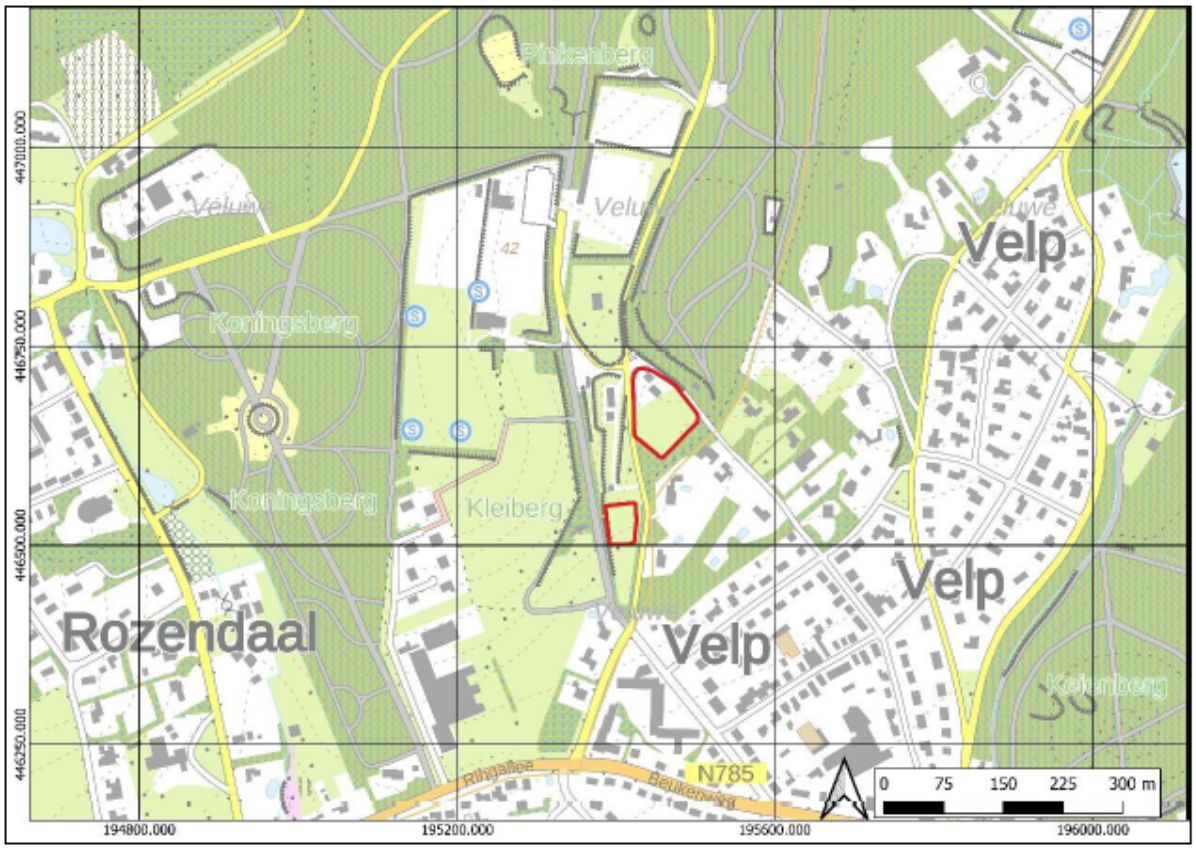

Afbeelding 4.4 Onderzoeksgebied archeologie in rood omkaderd (bron Hamaland Advies)

Conclusie archeologie:
Op basis van de resultaten van het booronderzoek wordt geadviseerd om geen vervolgonderzoek uit te voeren. De kans dat met de geplande ontwikkelingen archeologische waarden verloren gaan wordt gering geacht.

Cultuurhistorie
Door het gebouw verdiept, deels ondergronds, aan te leggen ontstaat bovengronds een bouwmassa die gezien wordt als passend in de omgeving. Hierbij is eveneens gekeken naar de bestaande bebouwing in de directe omgeving. Qua typologie is aansluiting gezocht bij de bestaande bebouwing op het terrein. Het pompstation dient een schuurachtige uitstraling te hebben. Er is voor een houten bekleding gekozen, passend bij het kantoor op hetzelfde terrein en die aansluit bij het landelijke karakter, waardoor ook het landschappelijke kwaliteiten van de omgeving.

4.12 Ontplofbare Oorlogsresten

Wettelijk kader
Op basis van de Gemeentewet, Arbeidsomstandighedenwet, Wet veiligheidsregio's en de Wet wapens en munitie zijn regels opgenomen die het kader vormen voor het veilig omgaan met ontplofbare oorlogsresten uit de Tweede Wereldoorlog. Voor het bestemmingsplan is het van belang om onderzoek te doen of al dan niet sprake is van actuele te verwachten risico's voor eventueel aanwezige ontplofbare oorlogsresten.

Onderzoek
Door Ortageo is een Adviesnotitie Ontplofbare Oorlogsresten opgesteld. De notitie dateert van 1 mei 2023 en is als Bijlage 9 bij deze toelichting gevoegd. Het onderzoeksgebied betreft een groter gebied dan het plangebied zelf. Onderzoek heeft uitgewezen dat op basis van de beschikbare gegevens van het gemeentedekkend vooronderzoek dat er geen verdachte gebieden zijn gelegen binnen en/of direct nabij het plangebied.
Uit een inventarisatie van ruimingen van de EOD blijkt dat er geen ruimingen zijn uitgevoerd binnen de onderzoekslocatie. Nabij de onderzoekslocatie zijn wel enkele ruimingen bekend, ook in onverdachte

gebieden.

Advies
Geadviseerd wordt om de werkzaamheden op reguliere wijze uit te voeren, zonder specifieke vervolgstappen in het opsporen van ontplofbare oorlogsresten. Wel dient aan het uitvoerend personeel deze adviesnotitie en onderstaande procedure te worden toegelicht. Geadviseerd wordt om de toelichting te geven tijdens het startwerkoverleg of door middel van een toolboxmeeting ontplofbare oorlogsresten.

Procedure spontane vondst
Het aantreffen van een spontane vondst (toevalstreffer) kan binnen nagenoeg heel Nederland plaatsvinden, ook binnen onverdachte gebieden, bijvoorbeeld door (naoorlogse) dumping.

Het volgende protocol is van toepassing bij het aantreffen van een spontane vondst:
verdacht object gevonden;
1. aannemer legt het werk stil;
2. aannemer informeert de politie;
3. de politie geeft de melding door aan de EOD;
4. de ruimploeg van de EOD maakt de ontplofbare oorlogsresten onschadelijk;
5. indien er tijdens de ruiming of het onschadelijk maken van een ontplofbare oorlogsresten een risico kan ontstaan voor de openbare orde en veiligheid informeert de politie de burgemeester en de ambtenaar openbare orde en veiligheid.

Conclusie:
Het aspect ontplofbare oorlogsresten vormt geen belemmering voor de ontwikkelingen, die binnen dit bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt.

Hoofdstuk 5 Juridische planopzet

5.1 Standaard en plansystematiek

Standaard
Dit bestemmingsplan is opgesteld en ingericht conform de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2012 (SVBP2012). De regels bevatten het juridische instrumentarium voor de gebruiksmogelijkheden en bouwmogelijkheden. De verbeelding heeft een ondersteunende rol voor toepassing van deze regels alsook een visualisering van de bestemmingen. De toelichting heeft geen juridische bindende werking, maar heeft wel een belangrijke functie bij de onderbouwing van het bestemmingsplan.

Systematiek
Aansluiting is gezocht bij het bestemmingsplan Rozendaal 2019 (vastgesteld 26 mei 2020), aangezien het hier gaat om een gedeeltelijke aanpassing van dat plan.

5.2 Toelichting op de regels

In deze paragraaf wordt waar dat noodzakelijk en nuttig wordt geacht een nadere toelichting gegeven op specifieke onderdelen van de planregels. Sommige regelingen zijn daarom hierna niet opgenomen: deze worden geacht voor zich te spreken.

Hoofdstuk1 Inleidende regels

Artikel 1 en 2 Begrippen en wijze van meten
Voor de begripsomschrijvingen en wijze van meten is aangesloten bij de SVBP2012. Verder zijn hier voor het plan relevante begrippen aan toegevoegd. Er is verder aansluiting gezocht bij het bestemmingsplan 'Rozendaal 2019'.

Hoofdstuk2 Bestemmingsregels
Artikel 3 Groen
Deze bestemming is gebruikt voor groengebieden/zones en plantsoenen. Het gaat om groen met een afschermende of bufferfunctie. Binnen groen zijn geen gebouwen toegestaan, maar wel bouwwerken, geen gebouwen zijnde zoals erfafscheidingen en dergelijke tot een bouwhoogte van maximaal 3 meter. De gronden mogen niet voor parkeren worden gebruikt. Wel zijn fiets- en voetpaden binnen de bestemming ‘Groen’ toegestaan.

Artikel 4 Overig - Waterwingebied
De bestemming sluit zoals eerder gesteld aan bij de bestemming van het bestemmingsplan 'Rozendaal 2019'. De bestemming is gegeven aan het waterwingebied met de daarbij behorende puttenvelden. Uit de totale bestemming is slechts een deel binnen dit bestemmingsplan opgenomen. De bestemming stond de bouw van een nieuw waterwinbedrijf niet toe. Door het opnemen van een bouwvlak met een maatvoering binnen de regels is dat nu wel mogelijk.

Ter bescherming van de waterhuishouding is een aanvullende bescherming opgenomen door middel van een omgevingsvergunningenstelsel voor het uitvoeren van diverse werken en werkzaamheden. De bij het waterwingebied behorende grondwaterbeschermingsgebied is overigens als gebiedsaanduiding ‘milieuzonegrondwaterbeschermingsgebied’ op de verbeelding aangegeven.

Artikel 5 Waarde - Archeologie 3
De dubbelbestemming ‘Waarde – Archeologie 3’ is toegekend aan de gronden waar ingevolge de gemeentelijke archeologische beleidskaart sprake is van een hogere archeologische verwachtingswaarde.

Hoofdstuk3 Algemene regels

Artikel 6 Anti-dubbeltelregel
In het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is hiervoor een standaard opgenomen. Het Bro verplicht om deze regel in het bestemmingsplan op te nemen.

Artikel 7 Algemene bouwregels
In dit artikel zijn bouwregels opgenomen die voor alle bestemmingen gelden. Zo is hier onder meer een regeling opgenomen voor afwijkende maatvoeringen en situering van bestaande bouwwerken, waarvoor in het verleden omgevingsvergunningen voor het bouwen (voorheen bouwvergunningen) zijn verleend. Deze vergunde overschrijdingen zijn hier positief bestemd. Anders dan onder het overgangsrecht geldt voor deze positief bestemde overschrijdingen dus niet de beperking dat slechts een gedeeltelijke vervanging mag plaatsvinden. Sloop en vervangende nieuwbouw is gewoon toegestaan, mits wel wordt voldaan aan de andere regels uit het bestemmingsplan.
Verder zijn ook regels opgenomen voor ondergrondse bebouwing. Daarbij geldt dat ondergrondse bebouwing alleen is toegestaan voor zover deze wordt gecombineerd met bovengrondse bebouwing. Met andere woorden, het realiseren van zelfstandige ondergrondse bebouwing is niet toegestaan.
Tot slot zijn regels voor de (beperkte) overschrijding van ondergeschikte bouwdelen opgenomen.

Artikel 8 Algemene gebruiksregels
In dit artikel van de planregels zijn algemene gebruiksregels opgenomen, welke gelden in aanvulling op de algemene regel die in artikel 2.1, lid 1 onder c van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht is opgenomen. Deze bepaling is van toepassing op het gebruik binnen alle in het plan voorkomende bestemmingen. Aangegeven is welke vormen van gebruik in ieder geval als gebruik in strijd met het bestemmingsplan worden aangemerkt. Naast de algemene gebruiksregels, die voor elke bestemming gelden, bevat het bestemmingsplan ook specifieke gebruiksregels. Deze zijn opgenomen in de bestemming waar ze van toepassing zijn.

Artikel 9 Algemene aanduidingsregels
Hier zijn de aanduidingen met bijbehorende regels opgenomen die meer dan één bestemming bestrijken. Het betreft in dit bestemmingsplan de aanduiding ‘milieuzone – grondwaterbeschermingsgebied’.

Artikel 10 Algemene afwijkingsregels
Dit artikel voorziet in afwijkingsregels die kleine afwijkingen middels een omgevingsvergunning van het bestemmingsplan mogelijk maken, indien daar behoefte aan is. Onder meer is het mogelijk om bestemmings- en/of, bouw- en/of aanduidingsgrenzen in geringe mate te overschrijden indien een meetverschil in het terrein daartoe aanleiding geeft.

Artikel 11 Algemene wijzigingsregels
De regels bevatten een wijzigingsbevoegdheid als bedoeld in artikel 3.6 van de Wet ruimtelijke ordening. Het betreft de wijzigingsbevoegdheid voor het in geringe mate wijzigen van de ligging van grenzen van bestemmings- en bouwvlakken.

Artikel 12 Overige regels
Door de inwerkingtreding van de 'Reparatiewet BZK 2014' (Staatsblad 2014, 458) per 29 november 2014 is de bouwverordening voor het bestemmingsplan niet meer van toepassing. Regelingen met betrekking tot parkeren dienen daarom in het bestemmingsplan te worden opgenomen. Daartoe is de regeling van de parkeerbepaling in de bouwverordening nu materieel overgenomen in dit bestemmingsplan. Een en ander leidt niet tot een inhoudelijke wijziging van de beoogde toetsing. Aan het Besluit ruimtelijke ordening is mede in verband met het intrekken van toetsing aan de bouwverordening de mogelijkheid opgenomen om voor de invulling van de eis van voldoende parkeren in concrete situaties gebruik te maken van beleidsregels (zie artikel 3.1.2 lid 2 onder a Bro), zoals dit ook onder de werking van de bouwverordening mogelijk was. De gemeente Rozendaal beschikt niet over een eigen parkeernota reden waarom in dit artikel wordt verwezen naar CROWpublicatie 381.

Hoofdstuk4 Overgangs- en slotregels

Artikel 13 Overgangsrecht
Deze overgangsregels zijn overgenomen uit het Besluit ruimtelijke ordening. De grootste verandering ten opzichte van de tot voor kort gebruikelijke overgangsregels is dat de peildatum voor bouwen en gebruik, gelijk is getrokken.
Ook voor het bouwen is nu de datum van inwerkingtreding van het bestemmingsplan beslissend. Dat was voorheen de datum van de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan. De wetgever heeft met die gelijkschakeling beoogd eenduidigheid te scheppen.
Indien bouwwerken die onder het overgangsrecht vallen teniet gaan ten gevolge van een calamiteit, dan bestaat de mogelijkheid om terug te bouwen. Onder een calamiteit wordt hier verstaan: een verwoesting door een onvermijdelijk, eenmalig, buiten schuld van de indiener van de aanvraag voor het bouwen veroorzaakt onheil.

Artikel 14 Slotregel
Hier is bepaald hoe de regels van dit bestemmingsplan kunnen worden aangehaald.

Hoofdstuk 6 Uitvoerbaarheid

6.1 Economische uitvoerbaarheid

Op basis van artikel 3.1.6, lid 1, sub f van het Besluit ruimtelijke ordening dient bij de voorbereiding van een bestemmingsplan onderzoek plaats te vinden naar de (economische) uitvoerbaarheid van het plan. De ontwikkelingen die concreet mogelijk worden gemaakt door het bestemmingsplan moeten (economisch) uitvoerbaar zijn, omdat er anders sprake is van een oneigenlijke bestemming.

Het voorliggende plan wordt gerealiseerd op particulier initiatief. De gemeente en de initiatiefnemer hebben een anterieure overeenkomst gesloten waarin de rechten en plichten van zowel de initiatiefnemer als de gemeente zijn aangegeven, alsmede de definitieve regeling van kostenverhaal. Met deze overeenkomst is het plan verzekerd van kostendekking, het opstellen van een exploitatieplan is daarom overeenkomstig artikel 6.12, lid 2 onder a. van de Wet ruimtelijke ordening niet nodig. Gesteld kan worden dat er geen verplichting is om tegelijkertijd met de ruimtelijke procedure een exploitatieplan op te stellen.

De economische uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan is hiermee aangetoond.

6.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Inspraak en maatschappelijk overleg
Op grond van artikel 3.1.6 onder e van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) gaan een bestemmingsplan alsmede een ontwerp hiervoor, vergezeld van een beschrijving van de wijze waarop burgers en maatschappelijke organisaties bij de voorbereiding van het bestemmingsplan zijn betrokken.

Vitens betrekt de omgeving, de direct omwonenden en andere geïnteresseerden/betrokkenen, bij de ontwikkeling van het productiebedrijf door middel van een participatietraject.
Dit traject bestaat uit drie delen; het ontwerp, de bouw en de herbestemming.

Ten aanzien van het ontwerp is de omgeving eind maart 2023 geïnformeerd over de plannen van Vitens voor het nieuw te bouwen productiebedrijf. Tijdens deze sessie is het concept ontwerp getoond en zijn alle aanwezigen uitgenodigd om te participeren, mee te denken, over het ontwerp.

Uit deze sessie is waardevolle input gekomen en hiermee is het ontwerp verrijkt.
In een vervolgsessie in mei 2023 is er een terugkoppeling gegeven op het verrijkte ontwerp aan de hand van de eerdere participatie.
Dit ontwerp is enthousiast ontvangen. Als laatste officiële stap heeft Vitens dit ontwerp getoetst bij het Cultuur Historisch Genootschap. Een terugkoppeling hierop naar de omgeving volgt nog in 2023.

Omdat de initiatiefnemer divers overleg heeft gevoerd en nog steeds voert met diverse belanghebbenden in de directe omgeving, kan afgezien worden van de ter inzage legging van een voorontwerpbestemmingsplan ten behoeve van inspraak.

Vooroverleg
Op grond van artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening heeft het college van burgemeester en wethouders overleg gepleegd met andere bestuursorganen van bijvoorbeeld buurgemeenten, het waterschap en de provincie. De provincie Gelderland en het waterschap Rijn en IJssel hebben in dat kader formeel gereageerd.

De provincie Gelderland geeft aan dat het bestemmingsplan voldoende gemotiveerd is. Het waterschap Rijn en IJssel heeft verzocht de toelichting op het bestemmingsplan aan te vullen. Hieraan is in het ontwerpbestemmingsplan gehoor gegeven. Op verzoek van het waterschap is in paragraaf 4.9 nader ingegaan op de bergingscapaciteit van het plangebied, de hoeveelheid verhard oppervlak en de mogelijkheden van infiltratie van hemelwater in de bodem.

Zienswijzen
Op grond van artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) heeft het ontwerpbestemmingsplan met ingang van 29 december 2023 tot en met 8 februari 2024 gedurende zes weken voor eenieder ter visie gelegen. Op het ontwerpbestemmingsplan is één zienswijze ingediend. Deze zienswijze wordt beantwoord in de Nota van Zienswijzen zoals opgenomen in Bijlage 10.
De zienswijze heeft geen aanleiding gegeven het bestemmingsplan gewijzigd vast te stellen.

de Pinkenberg

Pinkenbergseweg

Kluizenaarsweg

[sba-mon]
2
6

WR-A3
3
9,5

O–W [sba-rei]
S
5

G

C 2294
C 2295
C 1817
C 1818
C 1819
C 1820
C 1821
C 952
C 776
C 852
C 851
C 850
A 815
A 746
A 560
K 1692
K 1693
K 1694
K 123
K 1703
K 1062
K 263
K 264

Schaal 1:500
0 5 10 15 20m

Plangebied
bp Pinksterweg

Enkelbestemmingen
G — Groen
O–W — Overig – Waterwingebied

Dubbelbestemmingen
WR-A3 — Waarde - Archeologie 3

Gebiedsaanduidingen
milieuzone - beschermingsgebied grondwater

Bouwvlakken
bouwvlak

Bouwaanduidingen
[sba-mon] — specifieke bouwaanduiding - monument
[sba-rei] — specifieke bouwaanduiding - reinwaterkelders

Maatvoeringen
S 5 — maximum diepte (m)
3 / 9,5 — maximum goothoogte (m) / maximum bouwhoogte (m)

versie	omschrijving	getekend	gecontr.	akkoord	datum
2.0					
0.1	Eerste uitgave	JWe	JTe	FBa	07-05-2024

opdrachtgever: Vitens

project: Pinkenberg Rozendaal

omschrijving: Verbeelding
NL.IMRO.0277.BPROZEND2023002-002

HaskoningDHV Nederland B.V.
Mobility & Infrastructure

documentstatus: Vastgesteld
documentversie: 0.1

formaat	schaal	fase	bladnr.	van
A1S	1:500	Vastgesteld	1	1

projectnummer / tekeningnummer: BI7575-RHD-P-D-C-001-Verbeelding

Filename: Royal HaskoningDHV\Project\BI7575-Vitens-Pinkenberg-ontgraving - 09.MER\002 Verbeelding\BI7575-RHD-P-D-C-001-Verbeelding.dwg

ontvangen 5/2/2024

Per brievenbusbestelling
Per e-mail (gemeenterozendaal.nl)

College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Rozendaal en leden van de Raad

GEMEENTE ROZENDAAL (GLD.)

Datum 17 januari 2024

Betreft Zienswijze Bestemmingsplan Pinkenberg

Geacht College,

Graag maken wij van de gelegenheid gebruik om onze zienswijze in te dienen met betrekking tot het Bestemmingsplan Pinkenberg. Onze zienswijze lichten wij hieronder toe.

Zienswijze

Vitens is voornemens om op het erf van boerderij Elijzen nieuwbouw neer te zetten. Ons bezwaar betreft voornamelijk de omvang en locatie.

De locatie ligt binnen het Rijks-monumentale complex Nr 522241. Dit is beschermd en alleen al om die reden is nieuwbouw niet toegestaan, tenzij er geen alternatieven zijn. En er is een alternatief, maar dat vindt Vitens te duur (de combinatie met Ellecom). Dat mag geen reden zijn om het bestemmingsplan te wijzigen. Er is overigens nóg een alternatief, waarover later meer.

Er kan niet over getwist worden of het erf voor de boerderij waarop Vitens wil bouwen wel deel uitmaakt van het Rijks-monumentale complex. Dit blijkt uit de omschrijving van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (hierna te noemen RCE):

"- Het complex speelt bovendien een beeldbepalende rol in het beeld van het dal. Het heeft als zodanig landschappelijke waarde.

- De boerderijen hebben bovendien een cultuurhistorische waarde voor de geschiedenis van de agrarische bebouwing. "

Het erf waarop het bouwplan is gepland hoort bij dit ensemble, net als de weide bij het kleine pomphuisje, monument nr 522244. Temeer daar ook duidelijk vermeld welke bouwsels er niet bij horen, zoals bijvoorbeeld de prise d 'eau. (bron:Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed nrs 522241t/m522246)

Daarmee vormen de nieuwbouwplannen een aantasting van de volgende kernkwaliteiten nrs 2,3, 5 en 6 van het Veluwemassief zoals beschreven op pagina 19 van de toelichting op het bestemmingsplan:

Ad 2: Stuwwal met grootschalige afwisseling van open heide, gesloten bos, uitgestrekt open stuifzand en vennen, agrarische enclaves. Deze afwisseling is in het westelijk deel sprekender dan in het oostelijk.

De boerderijen Wijlhuizen en Elijzen met erf moeten gezien worden als (kleine) agrarische enclaves. Nieuwbouw tast de monumentale waarde aan.

Ad 3. Rijk aan aardkundige kwaliteiten (vooral het reliëf)

Het reliëf wordt zeker voor het bouwoppervlak van 1500m2 vernietigd.

Ad 5. Weinig bebouwing.

Toevoegen van bebouwing is ongewenst, dat vindt ook Vitens. Maar zeker in deze schaal en maatvoering: het gebouw is 3x breder, 3x langer dan en ruim anderhalf keer zo hoog als de boerderij en staat er pal op. Het beeldbepalende karakter van de boerderij met schuur in het glooiende dal zal volledig weggezogen worden door deze kolos. Deze enorme schuur past niet bij een kleine (keuter)boerderij. Bovendien heeft de boerderij al een schuur, ongeveer even groot als de boerderij zelf, die door de RCE al als relatief fors wordt omschreven (bron RCE nr 522245)

Ad 6. Karakteristieke en cultuurhistorisch waardevolle open essen op de flanken.

Het erf van Elijzen vertoont kenmerken van een es , zoals gebleken is uit de plaatselijk zelfs 65 cm dikke 19e eeuwse eerdlaag, al kon de archeoloog geen enkeerdgrond aantonen.(bron: Bijlage 8 samenvatting).Wel verwacht hij esgreppels te vinden op dit terrein. (bron: Bijlage 8 tabel 2). Een es dus volgens deze archeoloog en in tegenstelling tot de conclusie van Vitens is het plangebied volledig gelegen op een es.

Ook op gemeentelijk niveau zijn deze plannen strijdig met de ambities zoals weergegeven in de Nota Ruimtelijke Kwaliteit: " Essentiële kenmerken van de aanwezige bebouwings- en omgevingskarakteristiek op het gebied van landschap, stedenbouw en architectuur worden gerespecteerd" , " het bouwplan vormt een versterking van markante stedenbouwkundige en landschappelijke ruimten en locaties", "Het bouwplan is afgestemd op de omgeving voor wat betreft positie, hoofdvorm, maat en schaal", zijn drie speerpunten van het beleid waaraan in onderhavig plan niet aan voldaan wordt en dat is te wijten aan de gekozen locatie.(bron: Nota ruimtelijke kwaliteit Gemeente Rozendaal maart 2021 p52,53)

Tijdens de inloop/informatieavond eind maart 2023 kregen wij nog een ontkennend antwoord op de vraag of er naar alternatieven was gekeken. Kennelijk heeft dit naderhand geresulteerd in drie alternatieve locaties. Als eerste wordt Sportpark de Pinkenberg genoemd, dat in zijn geheel zou moeten verhuizen om plaats te maken voor beoogde nieuwbouw. Waarom is een raadsel, aangezien de bouwplannen 1500m2 bouwoppervlak behelzen terwijl het sportpark vele malen groter is.

Er is wél een alternatief: Terloops worden de weilanden direct ten zuiden hiervan genoemd, die qua dubbelbestemming (waarde archeologie3) en enkelbestemming (agrarisch met waarden) redelijk vergelijkbaar zijn met de locatie op het erf van Elijzen, maar verder van het Natura 2000 gebied, buiten het Rijksmonumentencomplex en verder van de bestaande bebouwing liggen. Voldoende redenen om de slagingskans van een bestemmingswijziging aldaar hoger in te schatten dan die van de wijziging voor het erf van Elijzen. Dit alternatief is niet onderzocht.

Onvoldoende rekening wordt gehouden met het feit dat het huidige bestemmingsplan pas heel recent is vastgesteld (2020) en dat toen aan het huidige plangebied géén bouwvlak is toegekend. Dat is een bewuste keuze geweest en daar mag – ook in het kader van de rechtszekerheid – niet zomaar aan voorbij worden gegaan.

De omgeving van het plangebied kan niet worden aangeduid als bestaand stedelijk gebied. De gebouwen van Vitens liggen in een beboste omgeving. Rozendaal heeft anders dan de toelichting wil doen voorkomen geen echte kern. Bij de toetsing aan de Ladder voor duurzame verstedelijking is wel heel duidelijk toegeredeneerd naar het uiteindelijk resultaat. Een goede argumentatie om welke reden een dergelijke verstening op deze locatie moet worden toegestaan ontbreekt.

Door dit bouwplan wordt de oppervlakte van de gebouwen verzesvoudigd (van 200 m2 naar 1.580 m2), een uitbreiding van maar liefst 1380 m2, zie pagina 12 toelichting.

Zoals hiervoor al is vermeld is slechts een beperkt aantal alternatieven (zie pagina 15 toelichting) onderzocht. Juist als het gaat om een dergelijk grootschalige ingreep mag verwacht worden dat meer en intensiever wordt gezocht naar andere mogelijkheden. Het lijkt erop dat uitsluitend gezocht is naar alternatieven met een beperkte slagingskans. Dat er geen reële alternatieven zijn, zoals de toelichting op pagina 19 vermeldt, staat helemaal niet vast.

In de toelichting wordt op pagina 35 en 36 melding gemaakt van de Nota Ruimtelijke Kwaliteit uit 2017. Een van de ambities is "Bouwplannen voegen zich in de hoofopzet van de omgeving en nemen ook de beeldbepalende kenmerken over". Van het bouwplan kan niet gezegd worden dat het past binnen de door de gemeente opgestelde ontwerprichtlijnen en evenmin "is afgestemd op de omgeving voor wat betreft positie, hoofdvorm, maat en schaal". Het bouwplan is veel hoger en veel groter dan de bestaande gebouwen.

Tot slot wijzen wij u erop dat op grond van artikel 7.3 van dit ontwerp-bestemmingsplan door de gemeente nadere eisen kunnen worden gesteld als wordt gebouwd bij een monument. Uit de ter inzage gelegde stukken blijkt niet dat daarvan rekenschap is gegeven.

Conclusie

Het belang van goede drinkwatervoorziening is evident, maar bij het kiezen van een locatie voor nieuwbouw is Vitens voorbijgegaan aan de beschermde status van het erf van Rijksmonument Elijzen binnen het Pinkenbergcomplex Nr 522241. Alternatieven zijn er, maar niet gedegen onderzocht.

Daarom zijn wij van mening dat de door Vitens gevraagde wijziging van het bestemmingsplan niet gehonoreerd zou moeten worden en dit niet verder in procedure gebracht moet worden.

[redacted]

[redacted]

Mede namens

[redacted]

[redacted]

VERKENNEND BODEMONDERZOEK
Kluizenaarsweg 2 in Rozendaal

TITELBLAD

Opdrachtgever:	Vitens N.V. Postbus 1205 8001 BE Zwolle
Rapportnummer:	215450/R01
Status rapport:	Definitief
Datum:	25 oktober 2021
Projectomschrijving:	Verkennend bodemonderzoek Kluizenaarsweg 2 in Rozendaal
Rapport opgesteld door:	Ortageo Noordoost B.V. Einsteinstraat 12a 7601 PR Almelo Tel: +31 546 53 20 74 E-mail: info@ortageo.nl

STD_R012_v014_20180420

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding 1
2 Vooronderzoek 2
2.1 Bronnen 2
2.2 Algemene gegevens 3
2.3 Bodemgebruik 4
2.4 Uitgevoerde bodemonderzoeken 4
2.5 Bodemopbouw en geohydrologie 6
3 Hypothese en onderzoeksstrategie 7
3.1 Hypothese 7
3.2 Onderzoeksstrategie 7
4 Veldwerkzaamheden 8
4.1 Uitvoering 8
4.2 Resultaten 9
5 Laboratoriumonderzoek 11
5.1 Analyseprogramma 11
5.2 Analyseresultaten 12
5.2.1 Grond 12
5.2.2 Grondwater 14
5.3 Toetsing aan de hypothese 14
5.4 Toetsing aan de noodzaak tot nader onderzoek 14
6 Samenvatting, conclusies en aanbevelingen 15

Bijlagen:

1) Regionale ligging onderzoekslocatie
2) Situatietekening met onderzoekspunten
3) Bodemprofielbeschrijvingen
4) Analysecertificaten
5) Overschrijdingstabellen
6) Foto's onderzoekslocatie

Appendix

Kader en verantwoording

1 INLEIDING

In opdracht van Vitens N.V. is door Ortageo Zuidoost B.V. een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd op de locatie Kluizenaarsweg 2 in Rozendaal.

De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen verkoop van de locatie.

Het doel van het onderzoek is om door het bepalen van de actuele bodemkwaliteit vast te stellen of er door een eventuele bodemverontreiniging consequenties zijn voor de voorgenomen transactie.

In dit rapport worden de resultaten van het vooronderzoek weergegeven in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 zijn de hypothese en de onderzoekstrategie beschreven. De veldwerkzaamheden zijn in hoofdstuk 4 en het laboratorium-onderzoek is in hoofdstuk 5 beschreven. Het rapport wordt besloten met een samenvatting, de conclusies en de aanbevelingen (hoofdstuk 6). In de appendix zijn de verschillende kaders van het onderzoek beschreven (waaronder wet-/regelgeving en toetsingskader) en is de verantwoording opgenomen.

2 VOORONDERZOEK

Voor de uitvoering van het verkennend bodemonderzoek is een vooronderzoek uitgevoerd. Doel van het vooronderzoek is het achterhalen van (potentieel) bodemverontreinigende activiteiten die nu plaatsvinden of in het verleden hebben plaatsgevonden op of in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

2.1 Bronnen

In onderstaande tabel zijn de in het kader van het vooronderzoek geraadpleegde bronnen weergeven.

Tabel 1: Geraadpleegde bronnen

Nr.	Bron	Verwijzing/toelichting
1	Topografische kaart, kadastrale gegevens	Kadaster, opgenomen in bijlage 1
2	Mondelinge / schriftelijke informatie van opdrachtgever / eigenaar / gebruiker onderzoekslocatie	Verwerkt in dit hoofdstuk
3	Gemeente Rozendaal	Verwerkt in dit hoofdstuk
4	Internetbronnen: A. Actuele luchtfoto's en straatoverzichten B. Historische topografische kaarten C. TNO-NITG (gegevens bodemopbouw / grondwater) D. Bodemloket (dossiervermelding onderzoek / sanering) E. Provinciale bodematlas F. Ligging kabels en leidingen G. Informatie hoogteligging H. Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG)	 www.google.nl/maps en pdokviewer.pdok.nl www.topotijdreis.nl www.dinoloket.nl www.bodemloket.nl http://geoweb.gelderland.nl/ www.klic-online.nl www.ahn.nl bagviewer.kadaster.nl
5	Locatiebezoek, foto's onderzoekslocatie	Gecombineerd met uitvoering veldwerk en verwerkt in dit hoofdstuk
6	Eigen archief Ortageo	Verwerkt in dit hoofdstuk
7	Rapporten: A. VO Slibkelder, Kluizenaarsweg 2 Rozendaal B. Vml. stort Pinkenberg IV te Rozendaal / diverse onderzoeken C. Kampvuurplaats Padvinders, Kluizenaarsweg 1 / De Pinkenberg 1 Rozendaal D. VO Natuurspeelplaats aan het Bospad / Kluizenaarsweg 7 Rozendaal E. NO Natuurspeelplaats aan het Bospad / Kluizenaarsweg 7 Rozendaal F. SE Natuurspeelplaats aan het Bospad / Kluizenaarsweg 7 Rozendaal	 BL99, kenmerk 76935 dd 14 januari 1998 Niet bekend MBCS-Velp, d.d. 31 november 1999 De Klinker, kenmerk 211080-KR1.1 d.d. 30 juni 2011 De Klinker, kenmerk 211080-KR2.1 d.d. 29 sept 2011 De Klinker, kenmerk 211080-KR2.1 d.d. 12 maart 2012

2.2 Algemene gegevens

De algemene gegevens over de locatie zijn weergegeven in de volgende tabel.

Deellocatie	A	B	C
Geografische gegevens			
Adres	Kluizenaarsweg 2	Kluizenaarsweg 5	Kluizenaarsweg
Kadastrale aanduiding	Gemeente Rozendaal, sectie C, perceelnummer 1821 (ged.)	Gemeente Rozendaal, sectie C, perceelnummer 1820	Gemeente Rozendaal, sectie C, perceelsnummer 1821 (ged.)
Oppervlakte	Circa 2.350 m²	Circa 6.260 m²	Circa 1.700 m²
Gebruik locatie			
Verleden	Agrarisch	Woonhuis/boerderij met tuin en weiland	Agrarisch
Huidig	Pompstation Vitens	Woonhuis met tuin en weiland	Braakliggend terrein
Verhardingen			
Inpandig	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing
Buitenterrein	Klinkers en onverhard	Halfverharding en onverhard	Onverhard
Potentieel bodembedreigende activiteiten en situaties			
Beschrijving	Mogelijk aanwezigheid van kolen(gruis) in de bodem	Geen	Geen

De situering van de onderzoekslocatie is globaal weergegeven op onderstaande afbeelding.

Afbeelding 1: Situering onderzoekslocatie (bron A)

2.3 Bodemgebruik

In onderstaande tabel zijn de beschikbare gegevens weergegeven over het historisch, huidig en toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en de directe omgeving.

1900

1910

Tabel 2: Beschrijving bodemgebruik

Omschrijving	Gebruik	Potentieel bodembedreigende activiteiten en situaties
Onderzoekslocatie		
Historisch	Agrarisch/Wonen	Geen potentiële bodembedreigende activiteiten en/of situaties bekend
Huidig	Agrarisch/Wonen	
Toekomstig	Onbekend	
Directe omgeving		
Historisch	Agrarisch/Wonen	Geen potentiële bodembedreigende activiteiten en/of situaties bekend
Huidig	Agrarisch/Wonen	
Toekomstig	Wonen	

2.4 Uitgevoerde bodemonderzoeken

Op de locatie

In onderstaande tabel zijn de gegevens van het uitgevoerde bodemonderzoek weergegeven.

Tabel 3: Samenvatting resultaten uitgevoerde onderzoeken op de onderzoekslocatie

	> Achtergrond- of streefwaarde	> Tussenwaarde	> Interventiewaarde
A Rapport VO Slibkelder, Kluizenaarsweg 2 Rozendaal, BL99, kenmerk 76935 dd. 14 januari 1998			
Bovengrond	PAK	-	-
Ondergrond	-	-	-
Grondwater	Niet onderzocht	Niet onderzocht	Niet onderzocht

- = geen parameters in gehalten/concentraties boven de betreffende toetsingswaarden aangetoond

Directe omgeving

In de directe nabijheid van de onderzoekslocatie zijn de volgende onderzoeken uitgevoerd.

Tabel 4: Samenvatting resultaten uitgevoerde onderzoeken directe omgeving

	> Achtergrond- of streefwaarde	> Tussenwaarde	> Interventiewaarde
B Vml. stort Pinkenberg IV te Rozendaal / diverse onderzoeken waaronder Onderzoekscode AA027700085			
Bovengrond	Locatie is visueel beoordeeld, er zijn geen monsters genomen om de locatie chemisch te beoordelen.		
Ondergrond			
Grondwater			
C Kampvuurplaats Padvinders, Kluizenaarsweg 1 / De Pinkenberg 1 Rozendaal, MBCS-Velp, dd. 31 november 1999			
Bovengrond	-	-	-
Ondergrond	Niet onderzocht		
Grondwater	Niet onderzocht		
D VO Natuurspeelplaats aan het Bospad / Kluizenaarsweg 7 Rozendaal, De Klinker, kenmerk 211080-KR1.1 d.d. 30 juni 2011			
Bovengrond	Barium, Zink	-	Lood
Ondergrond	-	-	-
Grondwater	Niet onderzocht		
E NO Natuurspeelplaats aan het Bospad / Kluizenaarsweg 7 Rozendaal, De Klinker, kenmerk 211080-KR2.1 d.d. 29 sept 2011			
Bovengrond	-	-	Lood
Ondergrond	Niet onderzocht		
Grondwater	Niet onderzocht		
F Sanerings Evaluatie Natuurspeelplaats aan het Bospad / Kluizenaarsweg 7 Rozendaal, De Klinker, kenmerk n.b. d.d. 15 maart 2012			
Bovengrond	-	-	-
Ondergrond	Niet onderzocht		
Grondwater	Niet onderzocht		

- = geen parameters in gehalten/concentraties boven de betreffende toetsingswaarden aangetoond

Afbeelding 1: Situering eerder uitgevoerde onderzoeken (bron E)

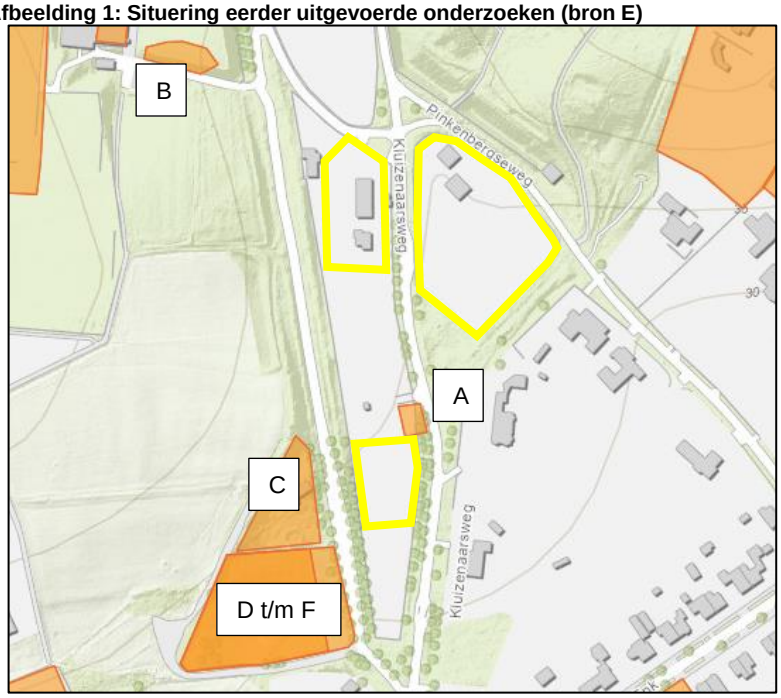

Conclusie
Op basis van de beschikbare informatie kan geconcludeerd worden dat er slechts lichte verhogingen PAK in de bovengrond verwacht worden. Uit informatie van de opdrachtgever blijkt dat op locatie A en mogelijk B een bijmenging van kolengruis wordt verwacht.

2.5 Bodemopbouw en geohydrologie

De regionale geo(hydro)logische bodemopbouw is weergegeven in de volgende figuren.

Figuur 1: Geohydrologisch model gebaseerd op REGIS II.1 (bron C)

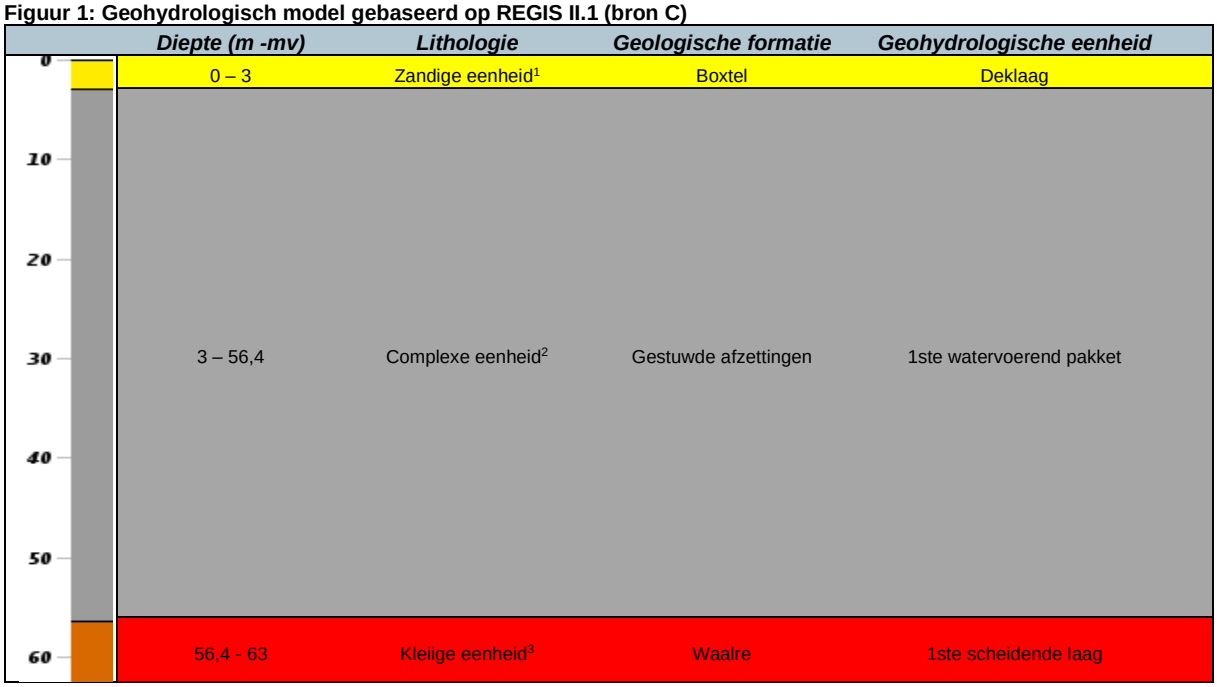

1 hoofdzakelijk bestaande uit midden en fijn zand, weinig zandige klei en grof zand en een spoor klei, veen en grind
2 hoofdzakelijk bestaande uit een afwisseling van grof en midden zand, weinig klei, zandige klei, fijn zand en grind en een spoor veen
3 hoofdzakelijk bestaande uit zandige klei, klei en midden zand, weinig veen, fijn en grof zand en een spoor grind

De grondwaterstand van het eerste watervoerende pakket bedraagt regionaal gezien circa 42,52 m NAP. Regionaal gezien is de stromingsrichting van het grondwater in het eerste watervoerend pakket zuidwestelijk. Er is sprake van inzijging.

De locatie ligt in/nabij het intrekgebied van een grondwaterwinning en grondwaterbeschermingsgebied de Pinkenberg.

3 HYPOTHESE EN ONDERZOEKSSTRATEGIE

3.1 Hypothese

Op basis van de momenteel beschikbare informatie is voor de deellocatie A en B uitgegaan van een 'verdachte locatie' vanwege het jarenlange gebruik van de locatie (antropogeen). Deze diffuse verontreinigingen zijn waarschijnlijk heterogeen verspreid aanwezig.
Voor deellocatie C is uitgegaan van een ‘onverdachte locatie’. De locatie is ‘onverdacht’ voor een grond- en/of grondwaterverontreiniging; er zijn uit het vooronderzoek geen concrete aanwijzingen voortgekomen dat de bodem op de locatie verontreinigd kan zijn met één of meer stoffen.

Tabel 5: Verdachte deellocaties

Deellocatie		Oppervlakte (m^2)	Verdachte stoffen
A.	Pompstation Vitens	2.350	Zware metalen, PAK
B.	Kluizenaarsweg 5	6.260	Zware metalen, PAK
C.	Braakliggend terrein	1.700	-

3.2 Onderzoeksstrategie

Op basis van de hypothese zijn de deellocaties A en B onderzocht volgens de strategie voor een 'diffuus belaste niet-lijnvormige locatie met een heterogeen verdeelde verontreinigende stof op schaal van monsterneming' (VED-HE-NL). Deellocatie C is op basis van de hypothese onderzocht voor een 'onverdachte niet-lijnvormige locatie' (ONV-NL). Om inzicht te krijgen in de milieuhygiënische kwaliteit van de ondergrond is deze strategie gecombineerd met de strategie voor een 'onverdachte niet-lijnvormige locatie' (ONV-NL). Dat betekent dat één of meerdere boringen dieper zijn doorgezet en de ondergrond analytisch is onderzocht.

Omdat te verzetten of toe te passen grond moet voldoen aan de eisen die het Ministerie stelt aan PFAS, is het laboratoriumonderzoek uitgebreid met PFAS.

In onderstaande tabel zijn per (verdachte) deellocatie de strategie en verdachte parameters samengevat weergegeven.

Tabel 6: Onderzoeksstrategie deellocaties

Deellocatie		Oppervlakte (m^2)	Strategie		Verdachte parameter(s)
			Bovengrond	Ondergrond	
A.	Pompstation Vitens	2.350	VED-HE-NL	ONV-NL	Zware metalen, PAK
B.	Kluizenaarsweg 5	6.260	VED-HE-NL	ONV-NL	Zware metalen, PAK
C.	Braakliggend terrein	1.700	ONV-NL	ONV-NL	-

ONV-NL Onderzoeksstrategie voor een onverdachte niet-lijnvormige locatie

VED-HE-NL Onderzoeksstrategie voor een diffuus belaste niet-lijnvormige locatie met een heterogeen verdeelde verontreinigende stof op schaal van monsterneming

4 VELDWERKZAAMHEDEN

4.1 Uitvoering

Algemeen

In onderstaande tabel zijn de uitvoeringsdata en de verantwoordelijke monsternemers van het veldonderzoek weergegeven. De onderzoekspunten zijn weergegeven op de situatietekening in bijlage 2.

Tabel 7: Uitvoeringsgegevens

Datum	Werkzaamheden	Beoordelingsrichtlijn/ protocol	Erkende organisatie	Verantwoordelijk medewerker
1 en 2-09-2021	Uitvoeren handboringen, plaatsen peilbuizen, maken boorbeschrijvingen, nemen grondmonsters en inmeten	2000/2001	Ortageo Metingen en Controle B.V.	F. Regeling
16-09-2021	Nemen van grondwatermonsters	2000/2002		E. Eeren

De monstername voor onderzoek naar PFAS is uitgevoerd conform specifieke eisen volgens veldwerk-protocol “bemonstering PFAS-verbindingen in grond- en grondwater” vastgesteld door expertisecentrum PFAS (juli 2019).

In het veld is de vrijgekomen grond laagsgewijs beoordeeld en beschreven (textuur, kleur, humusgehalte). Daarnaast is gelet op het voorkomen van puin, slakken, kolengruis en dergelijke evenals op kleurafwijkingen die kunnen duiden op de aanwezigheid van bodemverontreiniging. Ook het maaiveld is visueel geïnspecteerd op indicaties die kunnen duiden op een bodemverontreiniging. Ten slotte is visueel specifiek aandacht besteed aan het voorkomen van asbest op het maaiveld en in de bodem.

In de volgende tabel is een overzicht van het uitgevoerde veldwerkprogramma weergegeven.

Tabel 8: Overzicht veldwerkprogramma

Deellocatie	Onderdeel	Aantal	Diepte (m –mv)	Nummers
A	Boringen	7	0,5	A01, A04, A06, A08, A10, A12, A14
		6	2,0	A02, A03, A05, A07, A11, A13
	Boringen met peilbuis	1	3,2	A09-1
B	Boringen	9	0,5	B05, B09, B10, B11, B12, B13, B15, B16, B19
		8	2,0	B02, B03, B04, B06, B08, B14, B17, B18,
	Boringen met peilbuis	1	4,7	B07-1
C	Boringen	7	0,5	C02, C05, C07, C09, C11, C12, C13
		5	2,0	C01, C03, C04, C06, C08
		1	5,5	C10

Gezien het grondwater op locatie C dieper ligt dan 5 m-mv, is onderzoek naar de kwaliteit van het grondwater niet uitgevoerd.

Afwijkingen ten opzichte van BRL SIKB 2000

Bij de uitvoering van de veldwerkzaamheden is niet afgeweken van de BRL SIKB 2000 en de protocollen 2001 en 2002.

4.2 Resultaten

In bijlage 3 zijn de uitgetekende bodemprofielen weergegeven.

Bodemopbouw

In de volgende tabel is weergegeven hoe de bodem op de onderzoekslocatie tot de maximaal onderzochte diepte is opgebouwd. Opgemerkt wordt dat deze classificatie conform de NEN 5104 voor milieukundig onderzoek is beschreven. Het betreft geen classificatie voor civieltechnische hergebruiksmogelijkheden; hiervoor dienen de boorbeschrijvingen op de juiste wijze geïnterpreteerd te worden en kan (aanvullend) civieltechnisch onderzoek nodig zijn.

Tabel 9: Gemiddelde bodemopbouw

Diepte (m -mv)	Hoofdbestanddeel	Nadere omschrijving
0 – 0,6	Zand	Matig fijn, matig siltig zwak humeus, zwak grindig
0,6 – 4,7	Zand	Matig fijn tot matig grof, matig siltig, zwak siltig

Visueel waargenomen bijzonderheden

Er zijn ter plaatse van deellocaties A en B waarnemingen gedaan die wijzen op de mogelijke aanwezigheid van een verontreiniging met in de grond. In de volgende tabel zijn de visueel waargenomen bijzonderheden weergegeven. Ter plaatse van deellocatie C zijn geen waarnemingen gedaan die kunnen wijzen op een mogelijke bodemverontreiniging.

Tabel 10: Visueel waargenomen bijzonderheden in grond

Deel-locatie	Onderzoeks punt	Einddiepte (m -mv)	Diepte (m -mv)	Waargenomen bijzonderheden	Grondsoort
A.	A05	1,0	0,08 - 0,5	Zwak puinhoudend, zwak koolhoudend	Zand
	A06	0,5	0,08 - 0,5	Sporen kolen	Zand
	A07	0,7	0,05 - 0,2	Zwak koolhoudend	Zand
	A10	0,5	0,08 - 0,5	Sporen kolen	Zand
	A11	1,5	0,08 - 0,3	Sporen kolen	Zand
			0,3 - 0,6	Matig puinhoudend	Zand
			0,6 - 1,0	sporen puin	Zand
B.	B04	1,2	0,0 - 0,6	volledig menggranulaat	
			0,9 - 1,2	sporen baksteen	Zand
	B05	0,5	0,0 - 0,5	zwak koolhoudend	Zand
	B06	1,0	0,0 - 0,5	volledig menggranulaat	
	B07	4,7	0,0 - 0,4	matig menggranulaat houdend	Zand
			0,4 - 1,6	sporen kolen	Zand
	B12	0,5	0,0 - 0,5	sporen kolen	Zand
	B13	0,5	0,0- 0,5	sporen kolen	Zand
	B14	2,0	0,0 - 0,6	sporen kolen	Zand
	B15	0,5	0,0 - 0,5	sporen kolen	Zand
	B16	0,5	0,0 - 0,5	sporen kolen	Zand
	B18	2,0	0,0 - 0,5	sporen kolen	Zand

Grondwater

Tijdens de bemonstering van het grondwater zijn visueel waarnemingen gedaan en metingen verricht. De resultaten daarvan zijn weergegeven in onderstaande tabel. De zuurgraad en het geleidingsvermogen zijn als normaal te beschouwen voor de onderzochte locatie.

Tabel 11: Bijzonderheden en resultaten veldmetingen grondwater

Deel-locatie	Peil-buis	Monster-code	Filterstelling (m –mv)	Waargenomen bijzonderheden	Grondwater-stand (m -mv)	Zuurgraad (pH)	Geleidings-vermogen (µs/cm)	Troebel-heid (NTU)
A.	A09-1	A09-1-1	2,03 - 3,03	-	1,59	7,5	155	8,2
B.	B07-1	B07-1-1	3,54 - 4,54	-	3,28	7,3	191	7,8

5 LABORATORIUMONDERZOEK

5.1 Analyseprogramma

Op basis van de visuele waarnemingen (grondsoort, kleur, aard en hoeveelheid bodemvreemde bijmengingen e.d.) en de ruimtelijke verdeling van de onderzoekspunten zijn grond(meng)monsters samengesteld.
In aanvulling op de geplande analyses zijn extra analyses uitgevoerd in verband met de aangetroffen bodemvreemde bijmengingen. Ter plaatse van locatie A is van de puinhoudende laag een mengmonster samengesteld en ingezet op asbest. Opgemerkt dient te worden dat hoewel monstervoorbehandeling en analyse conform de voorgeschreven richtlijnen zijn uitgevoerd de resultaten als indicatief moeten worden beschouwd.
In de volgende tabel is een overzicht van de samenstelling van de (meng)monsters en het uitgevoerde analyse-programma weergegeven.

Tabel 12: Samenstelling (meng)monsters en analyseprogramma

Deellocatie	Monster-code		Traject (m -mv)	Deelmonsters	Waargenomen bijzonderheden	Analysepakket
Bodem						
A	ASM1-1		0,08 - 0,6	A05 (8-50), A11 (30-60),	Matig puinhoudend, zwak puin- en koolhoudend,	Asbest in grond
	MA01		0,0 - 0,5	A02-1, A08-1, A09-1, A13-1		Standaardpakket grond[1]
	MA02		0,08 - 0,6	A05-1, A11-2	Matig puinhoudend, zwak puin- en koolhoudend,	Standaardpakket grond
	MA03		0,05 - 0,5	A06-1, A07-1, A10-1, A11-1	Sporen kolen, zwak koolhoudend,	Standaardpakket
	MA04		1,0 - 2,1	A03-4, A09-6, A11-4, A13-4	Geen	Standaardpakket grond
	MA05		0,0 - 0,5	A01-1, A03-1, A04-1, A08-1, A09-1, A12-1, A13-1, A14-1	Geen	PFAS[2]
B	MB01		0,0 - 0,5	B01-1, B03-1, B09-1, B10-1	Geen	Standaardpakket grond
	MB02		0,0 - 1,0	B05-1, B07-2, B16-1, B18-1	Zwak koolhoudend, sporen kolen	Standaardpakket grond
	MB03		0,0 - 0,5	B12-1, B13-1, B14-1, B15-1	Sporen kolen	Standaardpakket grond
	MB04		0,6 - 2,6	B02-3, B02-4, B07-5, B08-2, B08-4, B14-2, B14-4, B18-3, B18-4	Geen	Standaardpakket grond
	MB05		0,9 - 1,2	B04-3	Sporen baksteen	Standaardpakket grond
	MB06		0,0 - 0,5	B05-1, B07-1, B12-1, B13-1, B14-1, B15-1, B16-1, B18-1	Zwak koolhoudend, matig menggranulaat houdend, sporen kolen	PFAS
	B05-1	Uitsplitsing	0,0 - 0,5	B05-1	Zwak koolhoudend	Lood
	B07-2		0,5 - 1,0	B07-2	Sporen kolen	Lood
	B16-1		0,0 - 0,5	B16-1	Sporen kolen	Lood
	B18-1		0,0 - 0,5	B18-1	Sporen kolen	Lood
C	MC01		0,0 - 0,4	C01-1, C02-1, C04-1, C06-1	Geen	Standaardpakket grond
	MC02		0,0 - 0,5	C08-1, C10-1, C11-1, C12-1, C13-1	Geen	Standaardpakket grond
	MC03		0,0 - 0,5	C03-1, C05-1, C07-1, C09-1	Geen	Standaardpakket grond
	MC04		0,4 - 2,0	C01-3, C01-4, C04-4, C06-2, C08-4, C08-5, C10-3	Geen	Standaardpakket grond
	MC05		0,0 - 0,5	C01-1, C03-1, C04-1, C05-1, C06-1, C07-1, C09-1, C10-1, C11-1, C13-1	Geen	PFAS
	C08-1	Uit	0,0 - 0,3	C08-1	Geen	PCB
	C10-1		0,0 - 0,4	C10-1	Geen	PCB

	C11-1		0,0 - 0,1	C11-1	Geen	PCB
	C12-1		0,0 - 0,25	C12-1	Geen	PCB
	C13-1		0,0 - 0,5	C13-1	Geen	PCB
Grondwater						
A	A09-1		2,03 - 3,03	A09-1-1	Geen	Standaardpakket grondwater[3]
B	B07-1		3,54 - 4,54	B07-1-1	Geen	Standaardpakket grondwater

[1] Metalen (Ba, Cd, Co, Cu, Hg, Pb, Mo, Ni, Zn), PCB, PAK, minerale olie, lutum, organische stof en droge stofgehalte

[2] PFAS-verbindingen conform Bodemplus advieslijst d.d. 12 juli 2019: PFBA, PFPeA, PFHxA, PFHpA, PFOA, PFOA-vertakt, PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDoA, PFTrDA, PFTeDA, PFHxDA, PFODA, PFBS, PFPeS, PFHxS, PFHpS, PFOS, PFOSvertakt, PFDS, 4:2 FTS, 6:2 FTS, 8:2 FTS, 10:2 FTS, N-MeFOSAA, N-EtFOSAA, PFOSA, N-MeFOSA en 8:2 diPAP

[3] Metalen (Ba, Cd, Co, Cu, Hg, Pb, Mo, Ni, Zn), vluchtige aromatische koolwaterstoffen (BTEXN en styreen), vluchtige gehalogeneerde koolwaterstoffen (VOCl en VC) en minerale olie

5.2 Analyseresultaten

De analysecertificaten van het laboratoriumonderzoek zijn opgenomen in bijlage 4. De toetsingstabellen zijn opgenomen in bijlage 5. In deze tabellen zijn de gemeten gehalten in de grond aan de hand van de analytisch vastgestelde percentages lutum en organische stof omgerekend naar de 'standaard bodem' (25% lutum en 10% organische stof). Dit zijn de gestandaardiseerde gemeten gehalten (GSSD).

In deze paragraaf zijn de resultaten samengevat. In een aantal tabellen is tussen haakjes een index opgenomen (zie 'kader'). De index geeft inzicht in de verhouding tussen de gestandaardiseerde meetwaarde en de achtergrond-waarde/streefwaarde respectievelijk de interventiewaarde. Een index van 0 komt overeen met de achtergrond-waarde/streefwaarde; een index van 0,5 komt overeen met de tussenwaarde en een index van 1 komt overeen met de interventiewaarde. Een index boven 1 geeft aan met welke factor de interventiewaarde wordt overschreden. Opgemerkt wordt dat voor PFAS-verbindingen sprake is van tijdelijke landelijke achtergrondwaarden en (nog) geen interventiewaarden (en derhalve ook geen tussenwaarden) zijn vastgesteld. Wel zijn in het tijdelijke handelings-kader (en de aanpassing daarop) voor hergebruik van PFAS-houdende grond voorlopige toepassingsnormen vastgesteld.

5.2.1 Grond

De toetsingsresultaten van de grondanalyses zijn in de volgende tabel samengevat weergegeven waarbij ook de eventuele bodemvreemde bijmengingen in het (meng)monster zijn weergegeven.

Tabel 13: Overschrijdingstabel analyseresultaten grond

Monster-code		Traject (m -mv)	Waargenomen bijzonderheden	Overschrijding van de			
				achtergrondwaarde (index[1] ≤ 0,5)	tussenwaarde (index[1] >0,5)	Interventiewaarde (index[1] >1)	Indicatief oordeel Bbk[2]
ASM1-1		0,08 - 0,6	Zwak tot matig puinhoudend, zwak koolhoudend				
MA01		0,00 - 0,5	Geen	PCB (0,02) kwik (0,01) lood (0,01) PAK (0,17) minerale olie (0,02)	-	-	Klasse industrie
MA02		0,08 - 0,6	Geen	Kwik (-) lood (0,03)	-	-	Altijd toepasbaar
MA03		0,05 - 0,5	Zwak tot matig puinhoudend, zwak koolhoudend,	PCB (0,04) lood (0,05)	-	-	Klasse industrie
MA04		1,0 - 2,1	Sporen kolen, zwak koolhoudend,	-	-	-	Altijd toepasbaar
MA05		0,0 - 0,5	Geen	-	-	-	Altijd toepasbaar
MB01		0,0 - 0,5	Geen	kwik (-) lood (0,05)	-	-	Altijd toepasbaar
MB02		0,0 - 1,0	Geen	zink (0,05) cadmium (-) kwik (-) PAK (-)	lood (0,6)	-	Klasse industrie
B05-1	Uitsplitsing MB02	0,0 - 0,5	zwak koolhoudend,	lood (0,36)	-	-	Klasse industrie
B07-2		0,5 - 1,0	zwak koolhoudend	lood (0,3)	-	-	Klasse wonen
B16-1		0,0 - 0,5	sporen kolen	lood (0,15)	-	-	Klasse wonen
B18-1		0,0 - 0,5	sporen kolen	lood (0,07)	-	-	Klasse wonen
MB03		0,0 - 0,5	Zwak koolhoudend, sporen kolen	-	-	-	Altijd toepasbaar
MB04		0,6 - 2,6	sporen kolen	-	-	-	Altijd toepasbaar
MB05		0,9 - 1,2	Geen	kwik (-) lood (0,07)	-	-	Altijd toepasbaar
MB06		0,0 - 0,5	sporen baksteen	-	-	-	Altijd toepasbaar
MC01		0,0 - 0,4	sporen kolen	kwik (-) lood (0,25) PAK (0,27) minerale olie (0,03)	PCB (0,6)	-	Niet Toepasbaar > industrie
C08-1	Uitsplitsing MC01	0,0 - 0,3	Geen	-	-	-	Altijd toepasbaar
C10-1		0,0 - 0,4	Geen	-	-	-	Altijd toepasbaar
C11-1		0,0 - 0,1	Geen	PCB (0,07)	-	-	Klasse industrie
C12-1		0,0 - 0,25	Geen	-	-	-	Altijd toepasbaar
C13-1		0,0 - 0,5	Geen	-	-	-	Altijd toepasbaar
MC02		0,0 - 0,5	Geen	PCB (0,26) kwik (-) lood (0,03) PAK (0,01)	-	-	Klasse industrie
MC03		0,0 - 0,5	Geen	PCB (0,02)	-	-	Altijd toepasbaar
MC04		0,4 - 2,0	Geen	-	-	-	Altijd toepasbaar
MC05		0,0 - 0,5	Geen	PFBA (0,19 µg/kg.ds)	-	-	Altijd toepasbaar

- = geen parameters in gehalten/concentraties boven de betreffende toetsingswaarden aangetoond

[1] Index = (gestandaardiseerde meetwaarde- achtergrondwaarde) / (interventiewaarde – achtergrondwaarde)

[2] Bbk = Besluit bodemkwaliteit. Voor PFAS is het oordeel gebaseerd op de aanpassing van het tijdelijke handelingskader voor PFAS-houdende grond waarin de toepassingsnormen zijn vastgelegd. De tijdelijke landelijke achtergrondwaarde is voor PFOA 1,9 µg/kg d.s. en voor alle overige PFAS-verbindingen 1,4 µg/kg d.s. Voor de klasse wonen en industrie gelden (voor het toepassen van grond boven grondwaterniveau) voorlopig de volgende toepassingsnormen: 7,0 µg/kg d.s. voor PFOA en 3,0 µg/kg d.s. voor PFOS en overige PFAS.

Na uitsplitsing zijn de matig verhoogde gehalten niet meer aangetoond. De licht verhoogde gehalten aan zware metalen, PAK en PCB zijn deels waarschijnlijk te relateren aan het voorkomen van de bodemvreemde bijmenging en daaraan gekoppeld het historisch gebruik van de locatie.

Indicatief is een puinhoudend mengmonster geanalyseerd op asbest. Dit is visueel niet waargenomen en analytisch niet aangetoond.

5.2.2 Grondwater

De toetsingsresultaten van de grondwateranalyses zijn in de volgende tabel samengevat weergegeven.

Tabel 14: Overschrijdingstabel analyseresultaten grondwater

Deellocatie	Monstercode	Traject (m -mv)	Overschrijding van de		
			streefwaarde (index[1] ≤ 0,5)	tussenwaarde (index[1] >0,5)	interventiewaarde (index[1] >1)
A.	A09-1-1	2,03 - 3,03	Zink (0,04) barium (0,01)	-	-
B.	B07-1-1	3,54 - 4,54	-	-	-

- = geen parameters in gehalten/concentraties boven de betreffende toetsingswaarden aangetoond

[1] Index = (gestandaardiseerde meetwaarde - streefwaarde) / (interventiewaarde - streefwaarde)

Aangezien er geen directe relatie is tussen de licht verhoogde concentratie aan zink en barium en het gebruik van de locatie en er voor zover bekend geen bron aanwezig is in de directe omgeving, zijn de licht verhoogde concentraties waarschijnlijk van nature in het grondwater aanwezig.

5.3 Toetsing aan de hypothese

De hypothese 'verdachte locatie' ter plaatse van de bovengrond op locaties A en B wordt aangenomen omdat er verontreinigende parameters zijn aangetoond in gehalten boven de betreffende achtergrondwaarde.

De hypothese 'onverdachte locatie' ter plaatse van locatie C wordt verworpen omdat in de bovengrond PAK, PCB en zware metalen zijn aangetoond in verhoogde gehalten De gevolgde onderzoeksstrategie geeft echter een representatief inzicht in de bodemkwaliteit, mede omdat de aangetoonde diffuse verontreinigingen gebruikelijk zijn in bebouwd gebied.

5.4 Toetsing aan de noodzaak tot nader onderzoek

Er zijn na uitsplitsing van de mengmonsters geen verontreinigingen aangetoond in gehalten/concentraties boven de tussenwaarde. Het uitvoeren van een nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

6 SAMENVATTING, CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

In opdracht van Vitens N.V. is door Ortageo Zuidoost B.V. in september 2021 een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd op de locatie Kluizenaarsweg 2 in Rozendaal (gemeente Rozendaal).

Aanleiding en doel

De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen verkoop van de locatie.

Het doel van het onderzoek is om door het bepalen van de actuele bodemkwaliteit vast te stellen of er door een eventuele bodemverontreiniging consequenties zijn voor de voorgenomen transactie.

Wettelijk kader

Het onderzoek is uitgevoerd conform de vigerende NEN-normen en voldoet aan de geldende wet- en regelgeving betreffende de kwaliteit van de uitvoering van milieuhygiënisch bodemonderzoek.

Strategie

Op basis van de momenteel beschikbare informatie is voor de deellocatie A en B uitgegaan van een 'verdachte locatie' vanwege het jarenlange gebruik van de locatie (antropogeen). Deze diffuse verontreinigingen zijn waarschijnlijk heterogeen verspreid aanwezig. Deellocatie C is ‘onverdacht’ voor een grond- en/of grondwater-verontreiniging; er zijn uit het vooronderzoek geen concrete aanwijzingen voortgekomen dat de bodem op de locatie verontreinigd zal zijn met één of meer stoffen.

Sinds 8 juli 2019 heeft het Ministerie verplicht dat grond die van een locatie wordt afgevoerd, onderzocht is op PFAS. Omdat dat hier (mogelijk) van toepassing is, is het laboratoriumonderzoek uitgebreid met PFAS.

Conclusies

Op basis van het uitgevoerde onderzoek blijkt het volgende:

Locatie A, Pompstation Vitens
- In de koolhoudende bovengrond is licht verontreinigd met kwik, lood, PCB, PAK en minerale olie. Er is geen PFAS aangetoond. Deze grond is deels geclassificeerd als “altijd toepasbaar” en deels als “industrie”.
- In de puinhoudende grond is zowel zintuigelijk als analytisch geen asbest aangetoond.
- In de ondergrond zijn geen verontreinigende stoffen zijn aangetoond. Deze grond is geclassificeerd als “altijd toepasbaar”.
- Het grondwater bevat licht verhoogde concentraties aan zink en barium.

<u>Locatie B, Kluizenaarsweg 5</u>
- In de koolhoudende bovengrond is licht verontreinigd met zink, cadmium, kwik, lood en PAK. Er is geen PFAS aangetoond. Deze grond is deels geclassificeerd als “altijd toepasbaar” en deels als “industrie”.
- In de ondergrond zijn geen verontreinigende stoffen zijn aangetoond. Deze grond is geclassificeerd als “altijd toepasbaar”.
- In het grondwater zijn geen concentraties aangetoond boven de achtergrondwaarde.

<u>Locatie C, Braakliggend terrein</u>
- In de koolhoudende bovengrond is licht verontreinigd met kwik, lood, PCB, PAK en minerale olie. Er is geen PFAS aangetoond boven de achtergrond waarde. Deze grond is deels geclassificeerd als “altijd toepasbaar” en deels als “industrie”.
- In de ondergrond zijn geen verontreinigende stoffen zijn aangetoond. Deze grond is geclassificeerd als “altijd toepasbaar”.
- Vanwege de lage grondwaterstand (> 5 m-mv) is geen onderzoek naar de kwaliteit van het grondwater gedaan.

<u>Algemeen</u>
De aangetoonde milieuhygiënische bodemkwaliteit levert geen belemmeringen op voor de geplande transactie.

Aanbevelingen

Als grond van de locatie vrijkomt, moet er rekening mee worden gehouden dat deze niet zonder meer elders toepasbaar is. Op hergebruik van grond is het Besluit bodemkwaliteit van toepassing. De toepassing van grond elders moet worden gemeld via het ‘meldpunt bodemkwaliteit’. In het kader van kostenefficiëntie adviseren wij om vrijkomende grond zoveel mogelijk binnen de onderzoekslocatie te hergebruiken.

BIJLAGE 1

Regionale ligging onderzoekslocatie

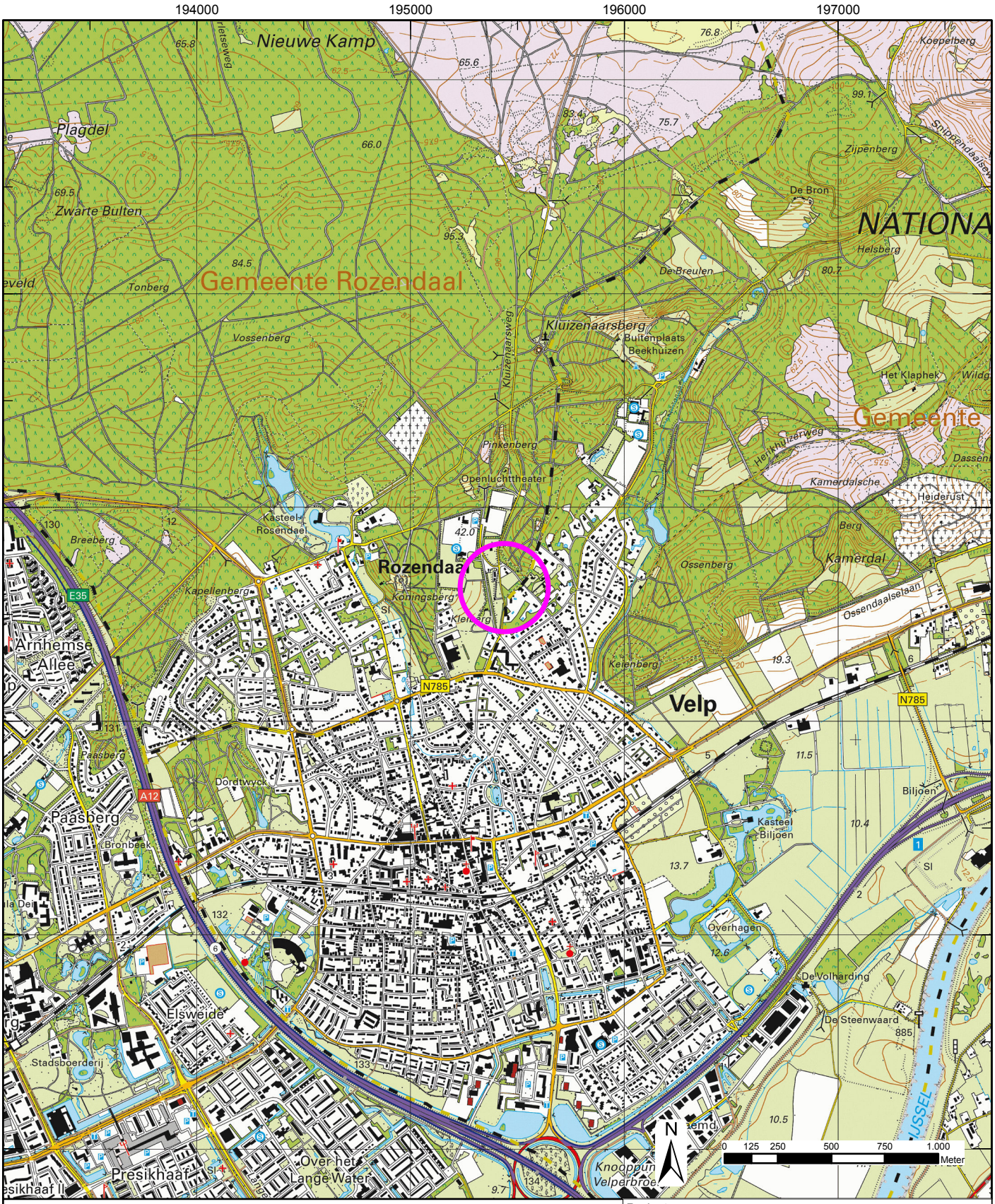

Legenda

globale aanduiding onderzoekslocatie

Projectnaam: Verkennend bodemonderzoek Kluizenaarsweg 2 Rozendaal Nederland			
Titel: Regionale ligging onderzoekslocatie			
Opdrachtgever: Vitens N.V.			
Schaal: 1:25.000	*Projectnummer:* 215450	*Bijlage:* 1	*Formaat:* A4
Getekend: J.Westerink		*Datum tekening:* 06-10-2021	
Paraaf:			

ORTAGEO
INGENIEURS RUIMTELIJKE LEEFOMGEVING

D:\ORT\215450_V1.0\215450_V1.0.aprx

BIJLAGE 2

Situatietekening met onderzoekspunten

195360 195380 195400 195420 195440 195460 195480 195500

446720 446700 446680 446660 446640 446620 446600

C 2295 C 1818 C 1819 C 2190 C 1820 C 1821 C 1822 C 1543 K 1692 K 1704

de Pinkenberg Pinkenbergseweg Kluizenaarsweg

A01 A02 A03 A04 A05 A06 A07 A08 A09 A10 A11 A12 A13 A14

B01 B02 B03 B04 B05 B06 B07 B08 B09 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18 B19

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

2 2a 5 BR

Legenda

- boring tot 0,5 m-mv
- boring tot 1,0 m-mv
- boring tot 2,0 m-mv
- peilbuis
- fotohoek
- verhardingsgrens
- BR braak/menggranulaat
- gras
- groenstrook
- klinkers
- tegels
- onderzoekslocatie
- perceel

N

0 2,5 5 10 15 20 Meter

Projectnaam:
Verkennend bodemonderzoek
Kluizenaarsweg 2 Rozendaal Nederland

Titel:
Situatietekening met onderzoekspunten

Opdrachtgever:
Vitens N.V.

Schaal:	*Projectnummer:*	*Bijlage:*	*Formaat:*
1:500	215450	2	A3

Getekend:	*Datum tekening:*
J.Westerink	07-10-2021

Paraaf:

ORTAGEO
INGENIEURS RUIMTELIJKE LEEFOMGEVING

D:\ORT\215450_V1.0\215450_V1.0.aprx

195320 195340 195360 195380 195400 195420 195440 195460 195480

446580 446560 446540 446520 446500 446480 446460

C 1822

2b

3

K 123

K 1704

C02 24 25

C03

C01

C05

C06

C 1821

C04 23 22 21

C08

C 2190

C07

C09

C10

C11

C13

C12

C 1803

C 952

1

C 852

K 1703

K 1062

Kluizenaarsweg

1

K 263

C 851

C 850

K 1570

K 264

Legenda

- boring tot 0,5 m-mv
- boring tot 1,0 m-mv
- boring tot 2,0 m-mv
- boring tot 5,5 m-mv
- fotohoek
- gras
- onderzoekslocatie
- perceel

N

0 2,5 5 10 15 20 Meter

Projectnaam: Verkennend bodemonderzoek Kluizenaarsweg 2 Rozendaal Nederland			
Titel: Situatietekening met onderzoekspunten			
Opdrachtgever: Vitens N.V.			
Schaal: 1:500	*Projectnummer:* 215450	*Bijlage:* 2	*Formaat:* A3
Getekend: J.Westerink		*Datum tekening:* 06-10-2021	
Paraaf:	ORTAGEO INGENIEURS RUIMTELIJKE LEEFOMGEVING		

D:\ORT\215450_V1.0\215450_V1.0.aprx

BIJLAGE 3

Bodemprofielbeschrijvingen

Meetpunt: A01

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

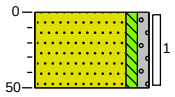

0 gras
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, lichtgeel
50

Meetpunt: A02

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

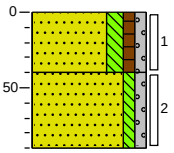

0 gras
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
40
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, oranjegeel
90

Meetpunt: A03

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

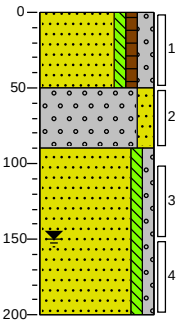

0 gras
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, matig grindig, lichtbruin
50
Grind, matig grof, matig zandig, oranjegeel
90
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, oranjegeel
200

Meetpunt: A04

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

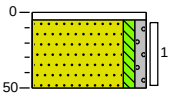

0 tegel
5
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, oranjegeel
50

Meetpunt: A05

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

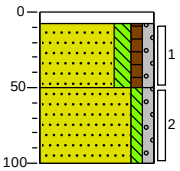

0 klinker
8
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, zwak puinhoudend, zwak koolhoudend, donkerbruin, 48,6 kg > 20 mm 0,35 kg
50
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, lichtgeel
100

Meetpunt: A06

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

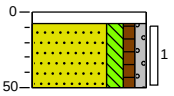

0 klinker
8
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, sporen kolen, donkerbruin
50

Meetpunt: A07

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

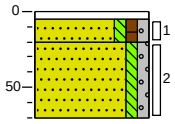

0 tegel
5
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, zwak koolhoudend, oranjebruin
20
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, oranjegeel
70

Meetpunt: A08

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

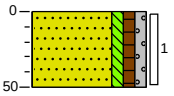

0 gras
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, geelbruin
50

Meetpunt: A09

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

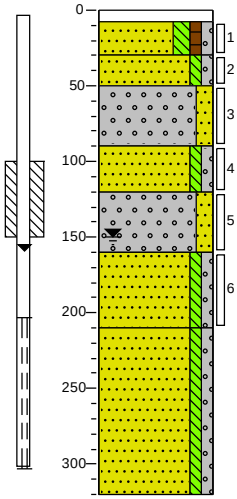

0	klinker
8	
	Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, grijsbruin
30	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, lichtgeel
50	
	Grind, matig grof, matig zandig, oranjegeel
90	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, oranjegeel
120	
	Grind, matig grof, matig zandig, oranjegeel
160	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, oranjegeel
210	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, oranjegeel
320	

Meetpunt: A10

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

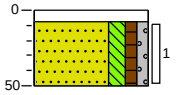

0	klinker
8	
	Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, sporen kolen, oranjebruin
50	

Meetpunt: A11

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

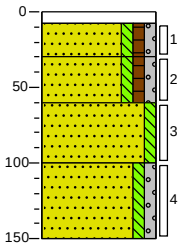

0	klinker
8	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, sporen kolen, geelbruin, 21,3 kg > 20 mm 0 kg
30	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, matig puinhoudend, lichtbruin, 25,8 kg > 20 mm 0,65 kg
60	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, sporen puin, oranjegeel
100	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, oranjegeel
150	

Meetpunt: A12

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

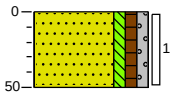

0	gras
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, oranjebruin
50	

Meetpunt: A13

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

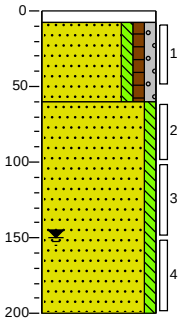

0	klinker
8	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, lichtbruin
60	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, oranjegeel
200	

Meetpunt: A14

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

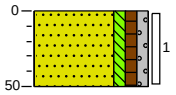

0	gras
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, geelbruin
50	

Meetpunt: ASM1

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

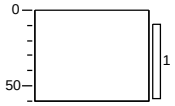

0 klinker
Mm gaten A11 (30-60) A05 (8-50)
60

Meetpunt: B01

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

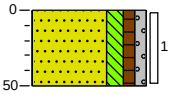

0 bosschage
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
50

Meetpunt: B02

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

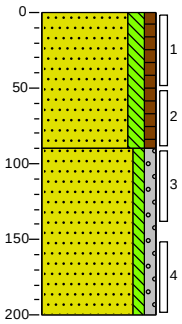

0 bosschage
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, donkerbruin
90
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, oranjegeel
200

Meetpunt: B03

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

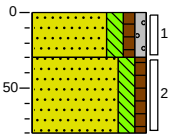

0 gras
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
30
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, oranjebruin
80

Meetpunt: B04

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

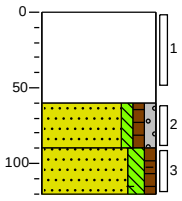

0 braak
Volledig menggranulaat, roodbruin
60
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, geelbruin
90
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, sporen baksteen, donkerbruin
120

Meetpunt: B05

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

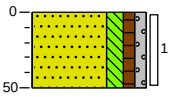

0 groenstrook
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, zwak koolhoudend, donkerbruin
50

Meetpunt: B06

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

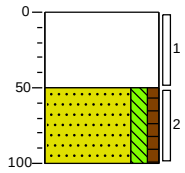

0 braak
Volledig menggranulaat, roodbruin
50
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, donkerbruin
100

Meetpunt: B07

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

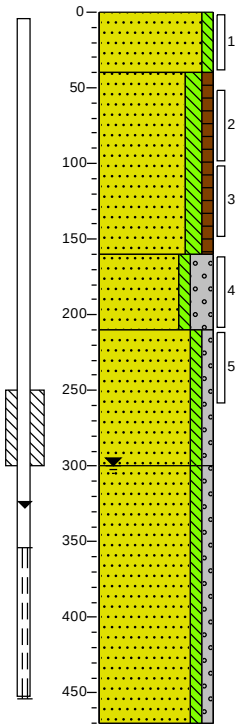

0 braak
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig menggranulaat houdend, roodbruin
40
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, sporen kolen, donkerbruin
160
Zand, matig grof, zwak siltig, sterk grindig, lichtgeel
210
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, oranjegeel
300
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, donkeroranje
470

Meetpunt: B08

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

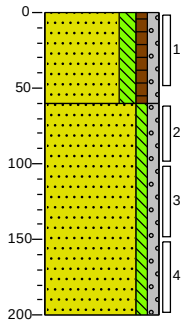

0 gras
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
60
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, oranjegeel
200

Meetpunt: B09

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

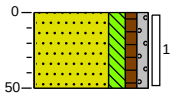

0 gras
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
50

Meetpunt: B10

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

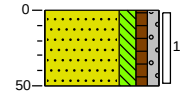

0 gras
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, geelbruin
50

Meetpunt: B11

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

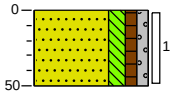

0 gras
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
50

Meetpunt: B12

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

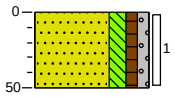

0 gras
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, sporen kolen, donkerbruin
50

Meetpunt: B13

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

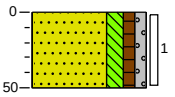

0 gras
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, sporen kolen, donkerbruin
50

Meetpunt: B14

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

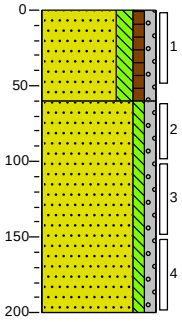

0 gras
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, sporen kolen, donkerbruin
60
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, oranjegeel
200

Meetpunt: B15

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

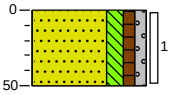

0 gras
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, sporen kolen, donkerbruin
50

Meetpunt: B16

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

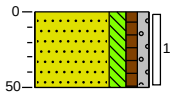

0 gras
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, sporen kolen, donkerbruin
50

Meetpunt: B17

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

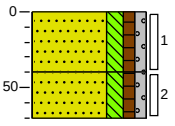

0 gras
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, oranjebruin
40
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
70

Meetpunt: B18

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

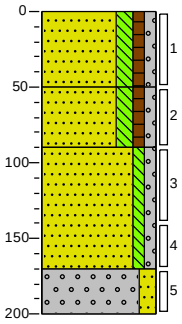

0 gras
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, sporen kolen, donkerbruin
50
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, oranjebruin
90
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, oranjegeel
170
Grind, matig grof, matig zandig, oranjegeel
200

Meetpunt: B19

Datum meting: 31-8-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

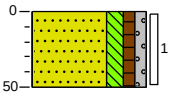

0 gras
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
50

Meetpunt: C01

Datum meting: 1-9-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

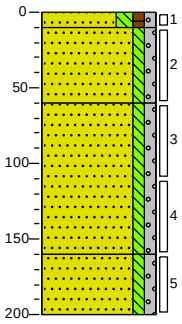

0 gras
10 Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, oranjegeel
60 Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, lichtgeel
160 Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, donkeroranje
200

Meetpunt: C02

Datum meting: 1-9-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

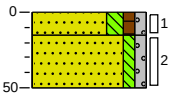

0 gras
15 Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, oranjegeel
50

Meetpunt: C03

Datum meting: 1-9-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

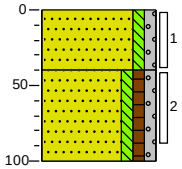

0 gras
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, oranjegeel
40 Zand, matig grof, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, donker bruingrijs
100

Meetpunt: C04

Datum meting: 1-9-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

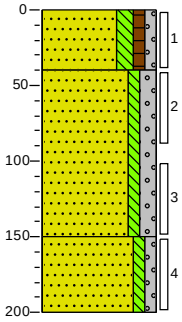

0 gras
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
40 Zand, zeer grof, zwak siltig, matig grindig, lichtgeel
150 Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, lichtgeel
200

Meetpunt: C05

Datum meting: 1-9-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

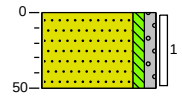

0 gras
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, oranjegeel
50

Meetpunt: C06

Datum meting: 1-9-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

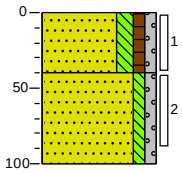

0 gras
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
40 Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, oranjegeel
100

Meetpunt: C07

Datum meting: 1-9-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

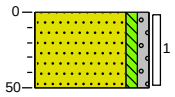

0 gras
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, oranjegeel
50

Meetpunt: C08

Datum meting: 1-9-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

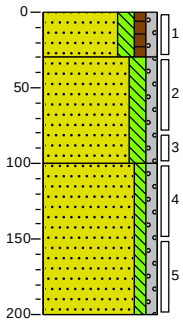

0 gras
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
30
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak grindig, oranjegeel
100
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, oranjegeel
200

Meetpunt: C09

Datum meting: 1-9-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

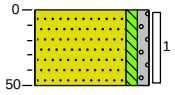

0 gras
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, oranjegeel
50

Meetpunt: C10

Datum meting: 1-9-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

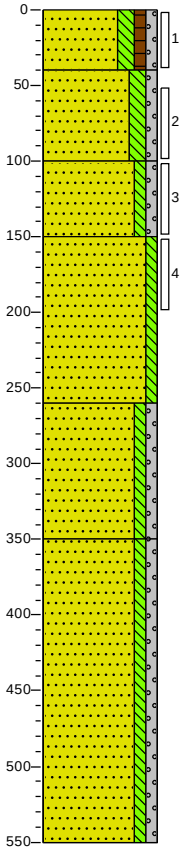

0 gras
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
40
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak grindig, oranjegeel
100
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, oranjegeel
150
Zand, matig fijn, zwak siltig, lichtgeel
260
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, oranjegeel
350
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, donkeroranje
550

Meetpunt: C11

Datum meting: 1-9-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

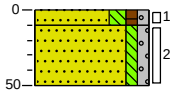

0 gras
10
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, oranjegeel
50

Meetpunt: C12

Datum meting: 1-9-2021
Veldwerker: Frank Regeling
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

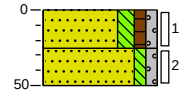

0 gras
Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
25
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, oranjegeel
50

Meetpunt: C13

Datum meting: 1-9-2021

Veldwerker: Frank Regeling

Peilen in cm t.o.v. referentievlak

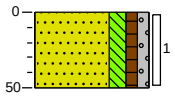

0 gras

Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, zwak grindig, geelbruin

50

Legenda (conform NEN 5104)

grind

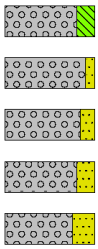

Grind, siltig
Grind, zwak zandig
Grind, matig zandig
Grind, sterk zandig
Grind, uiterst zandig

zand

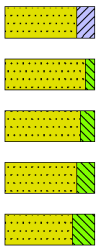

Zand, kleïig
Zand, zwak siltig
Zand, matig siltig
Zand, sterk siltig
Zand, uiterst siltig

veen

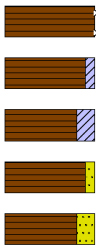

Veen, mineraalarm
Veen, zwak kleïig
Veen, sterk kleïig
Veen, zwak zandig
Veen, sterk zandig

klei

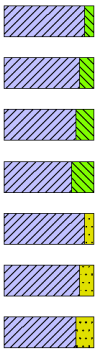

Klei, zwak siltig
Klei, matig siltig
Klei, sterk siltig
Klei, uiterst siltig
Klei, zwak zandig
Klei, matig zandig
Klei, sterk zandig

leem

Leem, zwak zandig
Leem, sterk zandig

overige toevoegingen

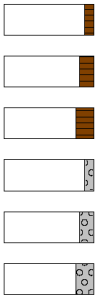

zwak humeus
matig humeus
sterk humeus
zwak grindig
matig grindig
sterk grindig

geur

- geen geur
- zwakke geur
- matige geur
- sterke geur
- uiterste geur

olie

- geen olie-water reactie
- zwakke olie-water reactie
- matige olie-water reactie
- sterke olie-water reactie
- uiterste olie-water reactie

p.i.d.-waarde

- >0
- >1
- >10
- >100
- >1000
- >10000

monsters

geroerd monster
ongeroerd monster
volumering

overig

- bijzonder bestanddeel
- Gemiddeld hoogste grondwaterstand
- grondwaterstand
- Gemiddeld laagste grondwaterstand

slib
water

peilbuis

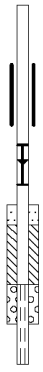

blinde buis
casing
grondwaterstand
zand afdichting
bentoniet/mikoliet/klei afdichting
grind afdichting
filter

BIJLAGE 4

Analysecertificaten

SGS Environmental Analytics B.V.
Correspondentieadres
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Rotterdam
Tel.: +31 (0)10 231 47 00 · Fax: +31 (0)10 416 30 34
www.sgs.com/analytics-nl

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs
Metaalweg 18
6551 AD WEURT

Uw projectnaam	: VO Pinkenberg Rozendaal locatie A, bodem
Uw projectnummer	: 215450
SGS rapportnummer	: 13527335, versienummer: 1.

Rotterdam, 08-09-2021

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project 215450. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de monsters zoals deze door SGS ontvangen zijn. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters, het project en de monsternamedatum (indien aangeleverd) zijn overgenomen in dit analyserapport. SGS is niet verantwoordelijk voor de gegevens verstrekt door de opdrachtgever.

Het onderzoek is uitgevoerd door SGS Environmental Analytics B.V., gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL). Indien het onderzoek is uitgevoerd door derden of het SGS laboratorium in Frankrijk (99-101 Avenue Louis Roche, Gennevilliers) is dit in het rapport aangegeven.

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 11 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Voor meer informatie, omtrent bijvoorbeeld meetonzekerheid of gebruikte analysemethoden, kunt u contact opnemen met de afdeling Customer Support.

Per 23 maart 2021 is SYNLAB Analytics & Services B.V. overgegaan naar de nieuwe naam SGS Environmental Analytics B.V. Alle erkenningen van SYNLAB Analytics & Services B.V blijven van kracht en zijn/worden omgezet naar SGS Environmental Analytics B.V.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

Jaap-Willem Hutter
Technical Director

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie A, bodem	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527335 - 1	Rapportagedatum	08-09-2021

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	MA01 MA01 A02 (0-40) A08 (0-50) A09 (8-30) A13 (8-50)
002	Grond (AS3000)	MA02 MA02 A05 (8-50) A11 (30-60)
003	Grond (AS3000)	MA03 MA03 A06 (8-50) A07 (5-20) A10 (8-50) A11 (8-30)
004	Grond (AS3000)	MA04 MA04 A03 (150-200) A09 (160-210) A11 (100-150) A13 (150-200)
005	Grond (AS3000)	MA05 MA05 A01 (0-50) A03 (0-50) A04 (5-50) A08 (0-50) A09 (8-30) A12 (0-50) A13 (8-50) A14 (0-50)

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004	005
monster voorbehandeling		S	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
droge stof	gew.-%	S	91.5	92.6	93.6	83.6	92.7
gewicht artefacten	g	S	<1	<1	<1	<1	<1
aard van de artefacten	-	S	geen	geen	geen	geen	geen
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	S	1.0	0.6	0.6	<0.5	
KORRELGROOTTEVERDELING							
lutum (bodem)	% vd DS	S	<2	<2	2.7	3.4	
METALEN							
barium	mg/kgds	S	22	26	24	20	
cadmium	mg/kgds	S	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	
kobalt	mg/kgds	S	1.8	2.4	2.3	4.1	
koper	mg/kgds	S	10	8.2	6.2	<5	
kwik	mg/kgds	S	0.25	0.13	0.10	<0.05	
lood	mg/kgds	S	35	40	49	<10	
molybdeen	mg/kgds	S	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	
nikkel	mg/kgds	S	4.6	5.9	5.8	10	
zink	mg/kgds	S	37	43	57	37	
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN							
naftaleen	mg/kgds	S	0.06	<0.01	<0.01	<0.01	
fenantreen	mg/kgds	S	1.3	0.10	0.06	<0.01	
antraceen	mg/kgds	S	0.33	0.04	0.02	<0.01	
fluoranteen	mg/kgds	S	1.6	0.25	0.17	<0.01	
benzo(a)antraceen	mg/kgds	S	0.80	0.16	0.10	<0.01	
chryseen	mg/kgds	S	0.70	0.18	0.11	<0.01	
benzo(k)fluoranteen	mg/kgds	S	0.50	0.12	0.06	<0.01	
benzo(a)pyreen	mg/kgds	S	1.1	0.21	0.11	<0.01	
benzo(ghi)peryleen	mg/kgds	S	0.91	0.20	0.09	<0.01	
indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kgds	S	0.83	0.17	0.07	<0.01	
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kgds	S	8.13 [1)]	1.437 [1)]	0.797 [1)]	0.07 [1)]	
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)							
PCB 28	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1	
PCB 52	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1	
PCB 101	µg/kgds	S	<1	<1	2.5	<1	
PCB 118	µg/kgds	S	<1	<1	1.9	<1	
PCB 138	µg/kgds	S	2.2	<1	3.2	<1	
PCB 153	µg/kgds	S	2.1	<1	2.0	<1	

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie A, bodem	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527335 - 1	Rapportagedatum	08-09-2021

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	MA01 MA01 A02 (0-40) A08 (0-50) A09 (8-30) A13 (8-50)
002	Grond (AS3000)	MA02 MA02 A05 (8-50) A11 (30-60)
003	Grond (AS3000)	MA03 MA03 A06 (8-50) A07 (5-20) A10 (8-50) A11 (8-30)
004	Grond (AS3000)	MA04 MA04 A03 (150-200) A09 (160-210) A11 (100-150) A13 (150-200)
005	Grond (AS3000)	MA05 MA05 A01 (0-50) A03 (0-50) A04 (5-50) A08 (0-50) A09 (8-30) A12 (0-50) A13 (8-50) A14 (0-50)

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004	005
PCB 180	µg/kgds	S	1.1	<1	<1	<1	
som PCB (7) (0.7 factor)	µg/kgds	S	8.2 [1)]	4.9 [1)]	11.7 [1)]	4.9 [1)]	
MINERALE OLIE							
fractie C10-C12	mg/kgds		<5	<5	<5	<5	
fractie C12-C22	mg/kgds		21	<5	<5	<5	
fractie C22-C30	mg/kgds		26	7	6	<5	
fractie C30-C40	mg/kgds		18	<5	<5	<5	
totaal olie C10 - C40	mg/kgds	S	60	<20	<20	<20	
PER- EN POLYFLUORALKYLSTOFFEN							
PFBA (perfluorbutaanzuur)	µg/kgds						<0.1
PFPeA (perfluorpentaanzuur)	µg/kgds						<0.1
PFHxA (perfluorhexaanzuur)	µg/kgds						<0.1
PFHpA (perfluorheptaanzuur)	µg/kgds						<0.1
PFOA lineair (perfluoroctaanzuur)	µg/kgds						0.17
PFOA vertakt (perfluoroctaanzuur)	µg/kgds						<0.1
som PFOA (0.7 factor)	µg/kgds						0.24 [2)]
PFNA (perfluornonaanzuur)	µg/kgds						<0.1
PFDA (perfluordecaanzuur)	µg/kgds						<0.1
PFUnDA (perfluorundecaanzuur)	µg/kgds						<0.1
PFDoDA (perfluordodecaanzuur)	µg/kgds						<0.1
PFTrDA (perfluortridecaanzuur)	µg/kgds						<0.1
PFTeDA (perfluortetradecaanzuur)	µg/kgds						<0.1
PFHxDA (perfluorhexadecaanzuur)	µg/kgds						<0.1
PFODA (perfluoroctadecaanzuur)	µg/kgds						<0.1
PFBS (perfluorbutaansulfonzuur)	µg/kgds						<0.1
PFPeS (perfluorpentaansulfonzuur)	µg/kgds						<0.1
PFHxS (perfluorhexaansulfonzuur)	µg/kgds						<0.1
PFHpS (perfluorheptaansulfonzuur)	µg/kgds						<0.1
PFOS lineair (perfluoroctaansulfonzuur)	µg/kgds						0.14
PFOS vertakt (perfluoroctaansulfonzuur)	µg/kgds						<0.1

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB AS3000

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie A, bodem	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527335 - 1	Rapportagedatum	08-09-2021

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	MA01 MA01 A02 (0-40) A08 (0-50) A09 (8-30) A13 (8-50)
002	Grond (AS3000)	MA02 MA02 A05 (8-50) A11 (30-60)
003	Grond (AS3000)	MA03 MA03 A06 (8-50) A07 (5-20) A10 (8-50) A11 (8-30)
004	Grond (AS3000)	MA04 MA04 A03 (150-200) A09 (160-210) A11 (100-150) A13 (150-200)
005	Grond (AS3000)	MA05 MA05 A01 (0-50) A03 (0-50) A04 (5-50) A08 (0-50) A09 (8-30) A12 (0-50) A13 (8-50) A14 (0-50)

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004	005
som PFOS (0.7 factor)	µg/kgds						0.21 [2)]
PFDS (perfluordecaansulfonzuur)	µg/kgds						<0.1
4:2 FTS (4:2 fluortelomeer sulfonzuur)	µg/kgds						<0.1
6:2 FTS (6:2 fluortelomeer sulfonzuur)	µg/kgds						<0.1
8:2 FTS (8:2 fluortelomeer sulfonzuur)	µg/kgds						<0.1
10:2 FTS (10:2 fluortelomeer sulfonzuur)	µg/kgds						<0.1
MeFOSAA (n-methyl perfluoroctaansulfonamide acetaat)	µg/kgds						<0.1
EtFOSAA (n-ethyl perfluoroctaansulfonamide acetaat)	µg/kgds						<0.1
PFOSA (perfluoroctaansulfonamide)	µg/kgds						<0.1
MeFOSA (n-methyl perfluoroctaansulfonamide)	µg/kgds						<0.1
8:2 DiPAP (8:2 fluortelomeer fosfaat diester)	µg/kgds						<0.1

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie A, bodem	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527335 - 1	Rapportagedatum	08-09-2021

Monster beschrijvingen

001	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
002	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
003	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
004	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
005	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

1	De sommatie na verrekening van de 0.7 factor voor <-waarden volgens BoToVa.
2	De sommatie na verrekening van de 0.7 factor conform AS3000

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie A, bodem	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527335 - 1	Rapportagedatum	08-09-2021

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
monster voorbehandeling	Grond (AS3000)	Grond: conform NEN-EN 16179. Grond (AS3000): conform NEN-EN 16179
droge stof	Grond (AS3000)	Grond: Gelijkwaardig aan ISO 11465 en gelijkwaardig aan NEN-EN 15934. Grond (AS3000): conform AS3010-2 en gelijkwaardig aan NEN-EN 15934
gewicht artefacten	Grond (AS3000)	Conform AS3000
aard van de artefacten	Grond (AS3000)	Idem
organische stof (gloeiverlies)	Grond (AS3000)	Grond: gelijkwaardig aan NEN 5754. Grond (AS3000): conform AS3010-3
lutum (bodem)	Grond (AS3000)	Grond: eigen methode. Grond (AS3000): conform AS3010-4
barium	Grond (AS3000)	Conform AS3010-5 en conform NEN 6950 (ontsluiting conform NEN 6961, meting conform NEN-EN-ISO 17294-2)
cadmium	Grond (AS3000)	Idem
kobalt	Grond (AS3000)	Idem
koper	Grond (AS3000)	Idem
kwik	Grond (AS3000)	Idem
lood	Grond (AS3000)	Idem
molybdeen	Grond (AS3000)	Idem
nikkel	Grond (AS3000)	Idem
zink	Grond (AS3000)	Idem
naftaleen	Grond (AS3000)	Conform AS3010-6
fenantreen	Grond (AS3000)	Idem
antraceen	Grond (AS3000)	Idem
fluoranteen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(a)antraceen	Grond (AS3000)	Idem
chryseen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(k)fluoranteen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(a)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(ghi)peryleen	Grond (AS3000)	Idem
indeno(1,2,3-cd)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
PCB 28	Grond (AS3000)	Conform AS3010-8
PCB 52	Grond (AS3000)	Idem
PCB 101	Grond (AS3000)	Idem
PCB 118	Grond (AS3000)	Idem
PCB 138	Grond (AS3000)	Idem
PCB 153	Grond (AS3000)	Idem
PCB 180	Grond (AS3000)	Idem
som PCB (7) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
totaal olie C10 - C40	Grond (AS3000)	Conform AS3010-7 en conform NEN-EN-ISO 16703
PFBA (perfluorbutaanzuur)	Grond (AS3000)	Eigen methode
PFPeA (perfluorpentaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFHxA (perfluorhexaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFHpA (perfluorheptaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFOA lineair (perfluoroctaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFOA vertakt (perfluoroctaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie A, bodem	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527335 - 1	Rapportagedatum	08-09-2021

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
som PFOA (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
PFNA (perfluornonaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFDA (perfluordecaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFUnDA (perfluorundecaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFDoDA (perfluordodecaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFTrDA (perfluortridecaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFTeDA (perfluortetradecaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFHxDA (perfluorhexadecaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFODA (perfluoroctadecaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFBS (perfluorbutaansulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFPeS (perfluorpentaansulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFHxS (perfluorhexaansulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFHpS (perfluorheptaansulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFOS lineair (perfluoroctaansulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFOS vertakt (perfluoroctaansulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
som PFOS (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
PFDS (perfluordecaansulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
4:2 FTS (4:2 fluortelomeer sulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
6:2 FTS (6:2 fluortelomeer sulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
8:2 FTS (8:2 fluortelomeer sulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
10:2 FTS (10:2 fluortelomeer sulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
MeFOSAA (n-methyl perfluoroctaansulfonamide acetaat)	Grond (AS3000)	Idem
EtFOSAA (n-ethyl perfluoroctaansulfonamide acetaat)	Grond (AS3000)	Idem
PFOSA (perfluoroctaansulfonamide)	Grond (AS3000)	Idem
MeFOSA (n-methyl perfluoroctaansulfonamide)	Grond (AS3000)	Idem
8:2 DiPAP (8:2 fluortelomeer fosfaat diester)	Grond (AS3000)	Idem

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	Y9359540	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
001	Y9359905	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
001	Y9360236	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
001	Y9359531	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
002	Y9360237	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
002	Y9359534	01-09-2021	31-08-2021	ALC201

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB AS3000

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie A, bodem	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527335 - 1	Rapportagedatum	08-09-2021

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
003	Y9360229	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
003	Y9359524	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
003	Y9360244	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
003	Y9359904	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
004	Y9360242	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
004	Y9360225	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
004	Y9360243	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
004	Y9360239	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
005	Y9360234	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
005	Y9360232	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
005	Y9360236	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
005	Y9360238	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
005	Y9360228	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
005	Y9359905	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
005	Y9359541	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
005	Y9359531	01-09-2021	31-08-2021	ALC201

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie A, bodem	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527335 - 1	Rapportagedatum	08-09-2021

Monsternummer:	001
Monster beschrijvingen	MA01MA01 A02 (0-40) A08 (0-50) A09 (8-30) A13 (8-50)

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

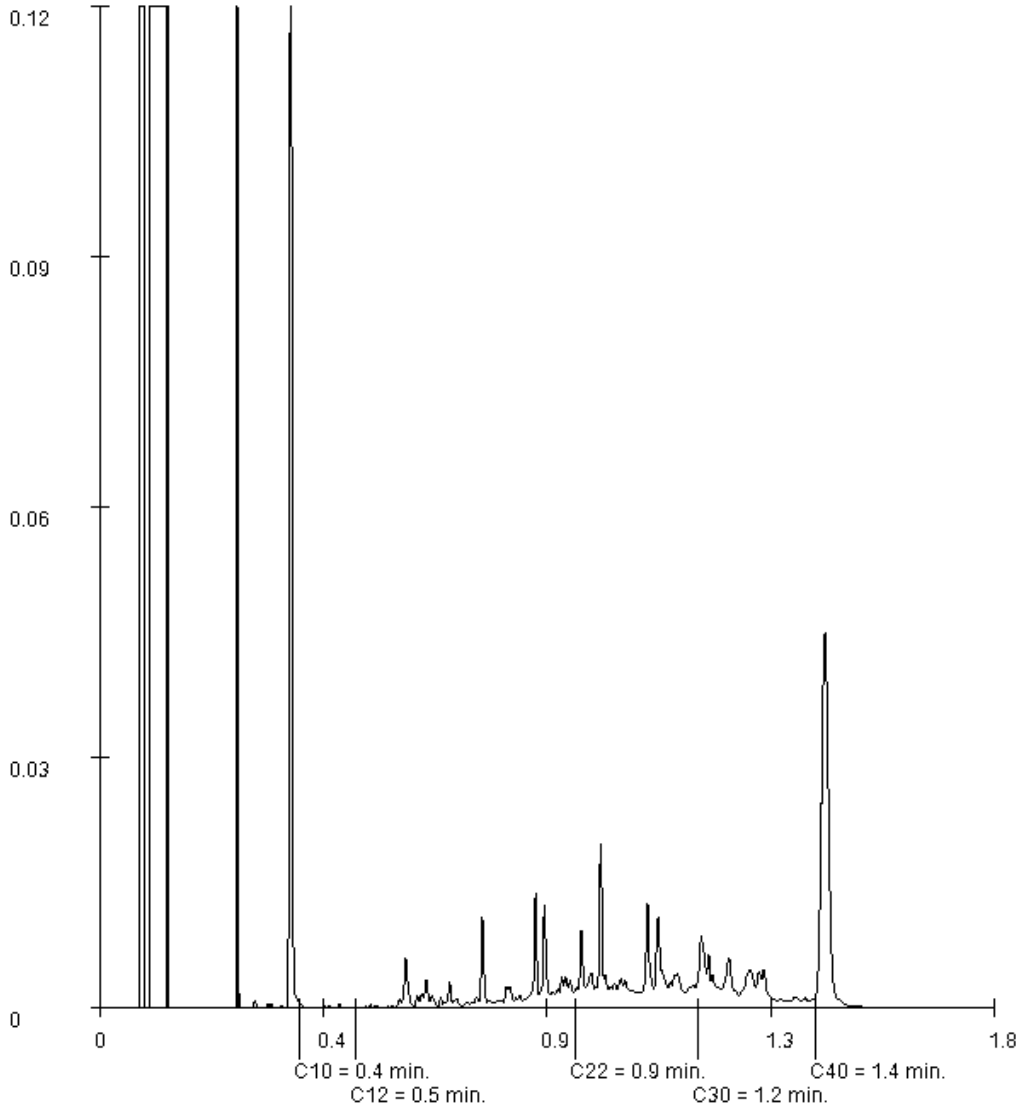

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie A, bodem	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527335 - 1	Rapportagedatum	08-09-2021

Monsternummer:	002
Monster beschrijvingen	MA02MA02 A05 (8-50) A11 (30-60)

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

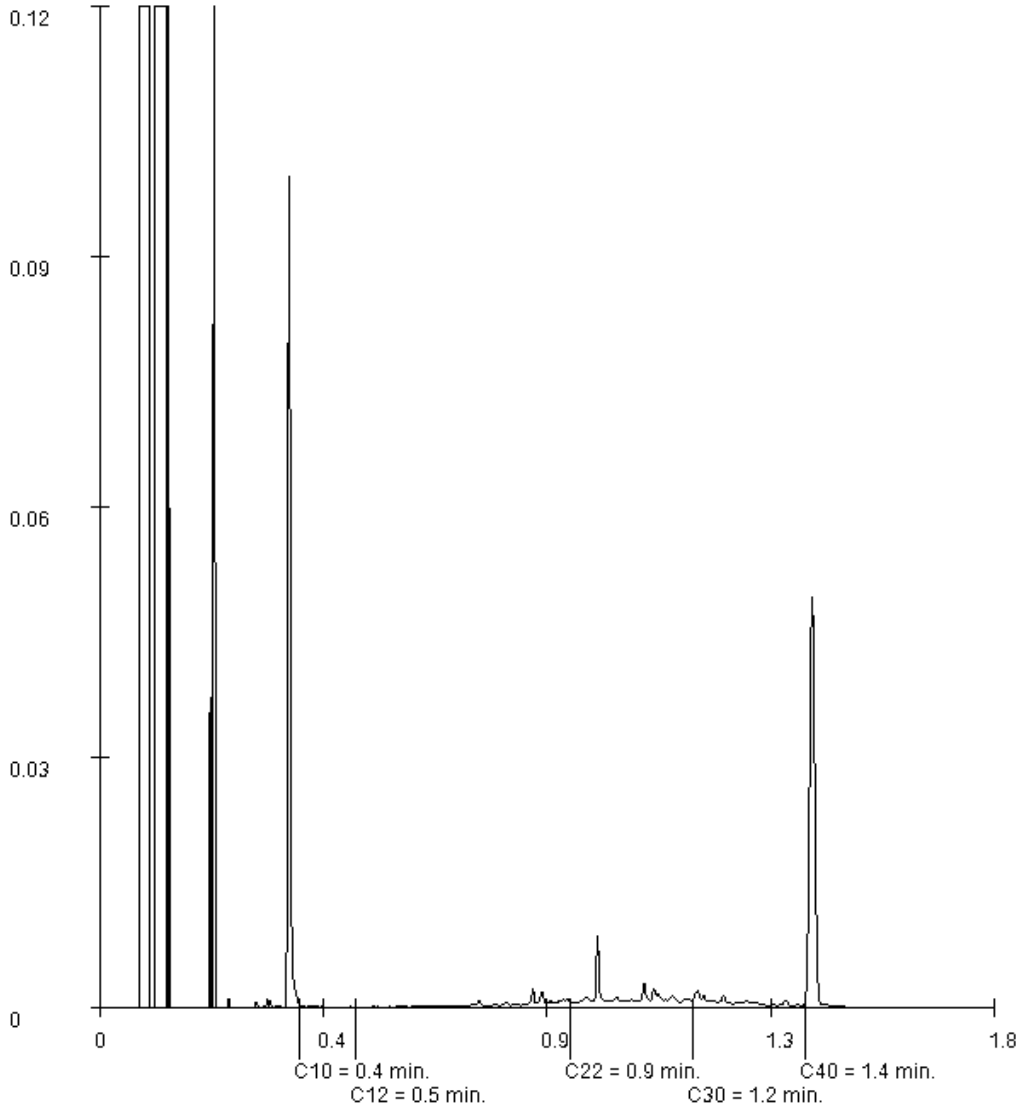

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie A, bodem	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527335 - 1	Rapportagedatum	08-09-2021

Monsternummer:	003
Monster beschrijvingen	MA03MA03 A06 (8-50) A07 (5-20) A10 (8-50) A11 (8-30)

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

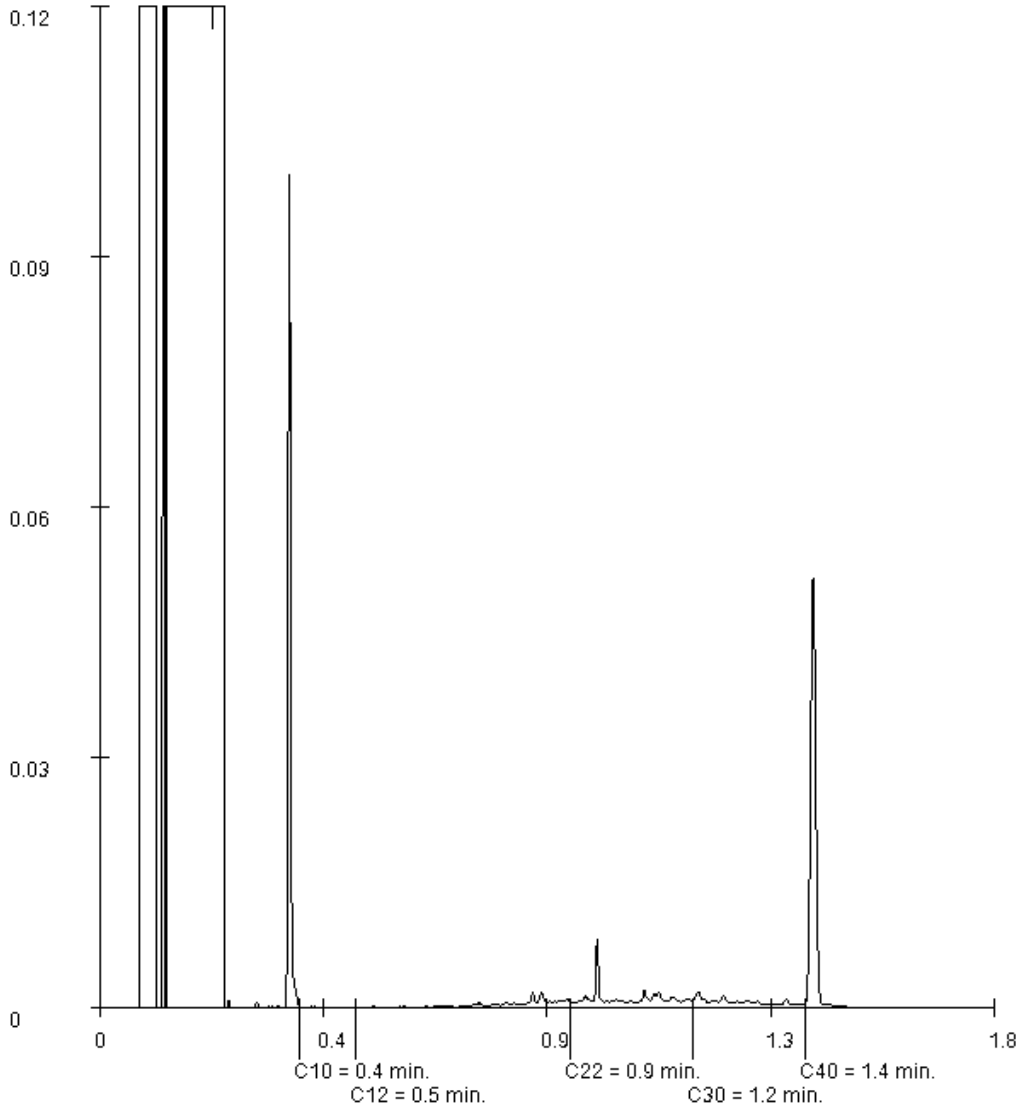

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

SGS Environmental Analytics B.V.
Correspondentieadres
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Rotterdam
Tel.: +31 (0)10 231 47 00 · Fax: +31 (0)10 416 30 34
www.sgs.com/analytics-nl

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs
Metaalweg 18
6551 AD WEURT

Uw projectnaam	: VO Pinkenberg Rozendaal locatie A, asbest
Uw projectnummer	: 215450
SGS rapportnummer	: 13527336, versienummer: 1.

Rotterdam, 06-09-2021

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project 215450. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de monsters zoals deze door SGS ontvangen zijn. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters, het project en de monsternamedatum (indien aangeleverd) zijn overgenomen in dit analyserapport. SGS is niet verantwoordelijk voor de gegevens verstrekt door de opdrachtgever.

Het onderzoek is uitgevoerd door SGS Environmental Analytics B.V., gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL). Indien het onderzoek is uitgevoerd door derden of het SGS laboratorium in Frankrijk (99-101 Avenue Louis Roche, Gennevilliers) is dit in het rapport aangegeven.

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 4 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Voor meer informatie, omtrent bijvoorbeeld meetonzekerheid of gebruikte analysemethoden, kunt u contact opnemen met de afdeling Customer Support.

Per 23 maart 2021 is SYNLAB Analytics & Services B.V. overgegaan naar de nieuwe naam SGS Environmental Analytics B.V. Alle erkenningen van SYNLAB Analytics & Services B.V blijven van kracht en zijn/worden omgezet naar SGS Environmental Analytics B.V.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

Jaap-Willem Hutter
Technical Director

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie A, asbest	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527336 - 1	Rapportagedatum	06-09-2021

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Asbestverdachte grond AS3000	ASM1-1 ASM1-1 ASM1 (8-60)

Analyse	Eenheid	Q	001
VOORBEREIDENDE RESULTATEN			
totaal aangeleverd monster	kg		13.34
in behandeling genomen gewicht	kg		13.34
Mengmonster samengesteld			nee
totaal gewicht <20 mm na drogen	g		12509
droge stof	gew.-%		93.8
KWANTITATIEF ASBESTONDERZOEK			
gemeten totaal asbestconcentratie	mg/kgds	S	<2
gemeten hechtgebonden-asbestconcentratie	mg/kgds	S	<2
gemeten niet-hechtgebonden-asbestconcentratie	mg/kgds	S	<2
ondergrens (95% betrouwb.interval)	mg/kgds	S	<2
bovengrens (95% betrouwb.interval)	mg/kgds	S	<2
gemeten hechtgebonden Serpentijn-asbestgehalte	mg/kgds	S	<2
gemeten niet-hechtgebonden Serpentijn-asbestgehalte	mg/kgds	S	<2
gemeten hechtgebonden Amfibool-asbestgehalte	mg/kgds	S	<2
gemeten niet-hechtgebonden Amfibool-asbestgehalte	mg/kgds	S	<2
berekende bepalingsgrens	mg/kgds	S	1.2
gewogen asbestconcentratie	mg/kgds	S	<2

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie A, asbest	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527336 - 1	Rapportagedatum	06-09-2021

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
totaal aangeleverd monster	Asbestverdachte grond AS3000	Conform AS3070-1 en conform NEN 5898
totaal gewicht <20 mm na drogen	Asbestverdachte grond AS3000	Idem
droge stof	Asbestverdachte grond AS3000	Idem
gemeten totaal asbestconcentratie	Asbestverdachte grond AS3000	Idem
ondergrens (95% betrouwb.interval)	Asbestverdachte grond AS3000	Idem
bovengrens (95% betrouwb.interval)	Asbestverdachte grond AS3000	Idem
gemeten hechtgebonden Serpentijn-asbestgehalte	Asbestverdachte grond AS3000	Idem
gemeten niet-hechtgebonden Serpentijn-asbestgehalte	Asbestverdachte grond AS3000	Idem
gemeten hechtgebonden Amfibool-asbestgehalte	Asbestverdachte grond AS3000	Idem
gemeten niet-hechtgebonden Amfibool-asbestgehalte	Asbestverdachte grond AS3000	Idem
berekende bepalingsgrens	Asbestverdachte grond AS3000	Idem

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	E2010304	01-09-2021	31-08-2021	ALC291

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

TESTEN RvA L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB AS3000

Analyserapport bepaling van asbest conform NEN 5898

SGSnummer: 13527336-001
Datum analyse: 06-09-2021
Projectnummer: 215450
Projectnaam: 215450

Monsteromschrijving: ASM1-1

Labomonster Gemeten concentraties	Concentratie (mg/kgds) **	Ondergrens (mg/kgds) **	Bovengrens (mg/kgds) **
gemeten serpentijn-asbestconcentratie	<2	<2	<2
gemeten amfibool-asbestconcentratie	<2	<2	<2
gemeten hechtgebonden-asbestconcentratie	<2	<2	<2
gemeten niet-hechtgebonden-asbestconcentratie	<2	<2	<2
gemeten totaal asbestconcentratie	<2	<2	<2
berekende bepalingsgrens	1.2		

Gewogen concentraties*			
gewogen asbestconcentratie	<2	<2	<2
gewogen niet-hechtgebonden asbestconcentratie	<2		

Voorbereidende resultaten		
totaal gewicht na drogen	12509	g
totaal gewicht <20 mm na drogen	12509	g
totaal gewicht voor drogen	13340	g
droge stof	93.8	gew.-%

Analyseresultaten

Fractie (mm)	massa zeeffractie (g)	percentage onderzocht (m/m)	Chrysotiel	Amosiet	Crocidoliet	Anthophylliet	Tremoliet	Actinoliet	Soort materiaal	Aantal deeltjes	Massa deeltjes in onderzochte fractie (g)	Concentratie hechtgebonden (mg/kgds)	Concentratie niet hechtgebonden (mg/kgds)	Ondergrens (mg/kgds)	Bovengrens (mg/kgds)	Bepalingsgrens (mg/kgds)****
>31.5	0	100														
20-31.5	0	100														
8-20	1233	100														
4-8	675	100														
2-4	378	100														
1-2	547	24.8														0.5
0.5-1	1691	5.1														0.7
<0.5	7984															

Gevonden vezels in de fractie <0.5mm d.m.v. kwalitatief onderzoek m.b.v. stereo microscopie

bundels Chrysotiel	0
bundels Amosiet	0
bundels Crocidoliet	0
bundels Anthophylliet	0
bundels Tremoliet	0
bundels Actinoliet	0

* De gewogen concentratie is de concentratie serpentijn + 10 maal de concentratie amfibool. "Circulaire Bodemsanering, Staatscourant nr. 16675, 1 juli 2013".
** Alle afrondingen gebeuren vanaf het ruwe resultaat volgens tabel 5 uit NEN5898:2015.
*** De mate van hechtgebondenheid betreft een indicatieve weergave, welke is afgeleid van tabel 1 uit NEN5898:2015.
**** De bepalingsgrens wordt alleen bepaald voor de zeeffracties < 4 mm, indien hierin geen asbest is aangetroffen. De totale bepalingsgrens is verkregen door de bepalingsgrenzen van de afzonderlijke zeeffracties bij elkaar op te tellen .

SGS Environmental Analytics B.V.
Correspondentieadres
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Rotterdam
Tel.: +31 (0)10 231 47 00 · Fax: +31 (0)10 416 30 34
www.sgs.com/analytics-nl

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs
Metaalweg 18
6551 AD WEURT

Uw projectnaam	: VO Pinkenberg Rozendaal locatie bodem B
Uw projectnummer	: 215450
SGS rapportnummer	: 13527338, versienummer: 1.

Rotterdam, 09-09-2021

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project 215450. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de monsters zoals deze door SGS ontvangen zijn. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters, het project en de monsternamedatum (indien aangeleverd) zijn overgenomen in dit analyserapport. SGS is niet verantwoordelijk voor de gegevens verstrekt door de opdrachtgever.

Het onderzoek is uitgevoerd door SGS Environmental Analytics B.V., gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL). Indien het onderzoek is uitgevoerd door derden of het SGS laboratorium in Frankrijk (99-101 Avenue Louis Roche, Gennevilliers) is dit in het rapport aangegeven.

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 13 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Voor meer informatie, omtrent bijvoorbeeld meetonzekerheid of gebruikte analysemethoden, kunt u contact opnemen met de afdeling Customer Support.

Per 23 maart 2021 is SYNLAB Analytics & Services B.V. overgegaan naar de nieuwe naam SGS Environmental Analytics B.V. Alle erkenningen van SYNLAB Analytics & Services B.V blijven van kracht en zijn/worden omgezet naar SGS Environmental Analytics B.V.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

Jaap-Willem Hutter
Technical Director

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie bodem B	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527338 - 1	Rapportagedatum	09-09-2021

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	MB01 MB01 B01 (0-50) B03 (0-30) B09 (0-50) B10 (0-50)
002	Grond (AS3000)	MB02 MB02 B05 (0-50) B07 (50-100) B16 (0-50) B18 (0-50)
003	Grond (AS3000)	MB03 MB03 B12 (0-50) B13 (0-50) B14 (0-50) B15 (0-50)
004	Grond (AS3000)	MB04 MB04 B02 (90-140) B02 (150-200) B07 (210-260) B08 (60-100) B08 (150-200) B14 (60-100) B14 (150-200) B18 (90-140) B18 (140-170)
005	Grond (AS3000)	MB05 MB05 B04 (90-120)

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004	005
monster voorbehandeling		S	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
droge stof	gew.-%	S	91.8	90.3	89.7	93.6	86.4
gewicht artefacten	g	S	<1	<1	<1	<1	<1
aard van de artefacten	-	S	geen	geen	geen	geen	geen
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	S	2.0	3.1	1.6	<0.5	2.1
KORRELGROOTTEVERDELING							
lutum (bodem)	% vd DS	S	3.7	<2	<2	<2	<2
METALEN							
barium	mg/kgds	S	22	80	<20	<20	24
cadmium	mg/kgds	S	<0.2	0.38	<0.2	<0.2	<0.2
kobalt	mg/kgds	S	1.9	2.9	1.6	<1.5	1.9
koper	mg/kgds	S	7.6	15	5.8	<5	6.9
kwik	mg/kgds	S	0.14	0.16	0.06	<0.05	0.15
lood	mg/kgds	S	48	220	27	<10	54
molybdeen	mg/kgds	S	<0.5	0.57	<0.5	<0.5	<0.5
nikkel	mg/kgds	S	4.4	6.5	<3	4.5	4.2
zink	mg/kgds	S	39	74	<20	<20	28
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN							
naftaleen	mg/kgds	S	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01
fenantreen	mg/kgds	S	0.05	0.18	0.02	<0.01	0.04
antraceen	mg/kgds	S	0.03	0.05	<0.01	<0.01	<0.01
fluoranteen	mg/kgds	S	0.12	0.51	0.06	<0.01	0.10
benzo(a)antraceen	mg/kgds	S	0.07	0.28	0.04	<0.01	0.07
chryseen	mg/kgds	S	0.08	0.27	0.04	<0.01	0.07
benzo(k)fluoranteen	mg/kgds	S	0.05	0.19	0.02	<0.01	0.04
benzo(a)pyreen	mg/kgds	S	0.08	0.32	0.04	<0.01	0.07
benzo(ghi)peryleen	mg/kgds	S	0.07	0.26	0.03	<0.01	0.06
indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kgds	S	0.06	0.24	0.03	<0.01	0.06
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kgds	S	0.617 [1)]	2.307 [1)]	0.294 [1)]	0.07 [1)]	0.524 [1)]
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)							
PCB 28	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1	<1
PCB 52	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1	<1
PCB 101	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1	<1
PCB 118	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1	<1
PCB 138	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1	<1

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie bodem B	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527338 - 1	Rapportagedatum	09-09-2021

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	MB01 MB01 B01 (0-50) B03 (0-30) B09 (0-50) B10 (0-50)
002	Grond (AS3000)	MB02 MB02 B05 (0-50) B07 (50-100) B16 (0-50) B18 (0-50)
003	Grond (AS3000)	MB03 MB03 B12 (0-50) B13 (0-50) B14 (0-50) B15 (0-50)
004	Grond (AS3000)	MB04 MB04 B02 (90-140) B02 (150-200) B07 (210-260) B08 (60-100) B08 (150-200) B14 (60-100) B14 (150-200) B18 (90-140) B18 (140-170)
005	Grond (AS3000)	MB05 MB05 B04 (90-120)

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004	005
PCB 153	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1	<1
PCB 180	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1	<1
som PCB (7) (0.7 factor)	µg/kgds	S	4.9 [1)]	4.9 [1)]	4.9 [1)]	4.9 [1)]	4.9 [1)]
MINERALE OLIE							
fractie C10-C12	mg/kgds		<5	<5	<5	<5	<5
fractie C12-C22	mg/kgds		6	9	<5	<5	<5
fractie C22-C30	mg/kgds		8	14	8	<5	<5
fractie C30-C40	mg/kgds		6	11	9	<5	<5
totaal olie C10 - C40	mg/kgds	S	20	30	<20	<20	<20

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie bodem B	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527338 - 1	Rapportagedatum	09-09-2021

Monster beschrijvingen

001	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
002	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
003	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
004	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
005	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

1	De sommatie na verrekening van de 0.7 factor voor <-waarden volgens BoToVa.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie bodem B	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527338 - 1	Rapportagedatum	09-09-2021

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
006	Grond (AS3000)	MB06 MB06 B05 (0-50) B07 (0-40) B12 (0-50) B13 (0-50) B14 (0-50) B15 (0-50) B16 (0-50) B18 (0-50)

Analyse	Eenheid	Q	006
monster voorbehandeling		S	Ja
droge stof	gew.-%	S	90.3
gewicht artefacten	g	S	<1
aard van de artefacten	-	S	geen
PER- EN POLYFLUORALKYLSTOFFEN			
PFBA (perfluorbutaanzuur)	µg/kgds		<0.1
PFPeA (perfluorpentaanzuur)	µg/kgds		<0.1
PFHxA (perfluorhexaanzuur)	µg/kgds		<0.1
PFHpA (perfluorheptaanzuur)	µg/kgds		<0.1
PFOA lineair (perfluoroctaanzuur)	µg/kgds		0.27
PFOA vertakt (perfluoroctaanzuur)	µg/kgds		<0.1
som PFOA (0.7 factor)	µg/kgds		0.34 [2)]
PFNA (perfluornonaanzuur)	µg/kgds		<0.1
PFDA (perfluordecaanzuur)	µg/kgds		<0.1
PFUnDA (perfluorundecaanzuur)	µg/kgds		<0.1
PFDoDA (perfluordodecaanzuur)	µg/kgds		<0.1
PFTrDA (perfluortridecaanzuur)	µg/kgds		<0.1
PFTeDA (perfluortetradecaanzuur)	µg/kgds		<0.1
PFHxDA (perfluorhexadecaanzuur)	µg/kgds		<0.1
PFODA (perfluoroctadecaanzuur)	µg/kgds		<0.1
PFBS (perfluorbutaansulfonzuur)	µg/kgds		<0.1
PFPeS (perfluorpentaansulfonzuur)	µg/kgds		<0.1
PFHxS (perfluorhexaansulfonzuur)	µg/kgds		<0.1
PFHpS (perfluorheptaansulfonzuur)	µg/kgds		<0.1
PFOS lineair (perfluoroctaansulfonzuur)	µg/kgds		0.22
PFOS vertakt (perfluoroctaansulfonzuur)	µg/kgds		<0.1
som PFOS (0.7 factor)	µg/kgds		0.29 [2)]
PFDS (perfluordecaansulfonzuur)	µg/kgds		<0.1
4:2 FTS (4:2 fluortelomeer sulfonzuur)	µg/kgds		<0.1
6:2 FTS (6:2 fluortelomeer sulfonzuur)	µg/kgds		<0.1

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie bodem B	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527338 - 1	Rapportagedatum	09-09-2021

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
006	Grond (AS3000)	MB06 MB06 B05 (0-50) B07 (0-40) B12 (0-50) B13 (0-50) B14 (0-50) B15 (0-50) B16 (0-50) B18 (0-50)

Analyse	Eenheid	Q	006
8:2 FTS (8:2 fluortelomeer sulfonzuur)	µg/kgds		<0.1
10:2 FTS (10:2 fluortelomeer sulfonzuur)	µg/kgds		<0.1
MeFOSAA (n-methyl perfluoroctaansulfonamide acetaat)	µg/kgds		<0.1
EtFOSAA (n-ethyl perfluoroctaansulfonamide acetaat)	µg/kgds		<0.1
PFOSA (perfluoroctaansulfonamide)	µg/kgds		<0.1
MeFOSA (n-methyl perfluoroctaansulfonamide)	µg/kgds		<0.1
8:2 DiPAP (8:2 fluortelomeer fosfaat diester)	µg/kgds		<0.1

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie bodem B	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527338 - 1	Rapportagedatum	09-09-2021

Monster beschrijvingen

006	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

2	De sommatie na verrekening van de 0.7 factor conform AS3000

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie bodem B	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527338 - 1	Rapportagedatum	09-09-2021

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
monster voorbehandeling	Grond (AS3000)	Grond: conform NEN-EN 16179. Grond (AS3000): conform NEN-EN 16179
droge stof	Grond (AS3000)	Grond: Gelijkwaardig aan ISO 11465 en gelijkwaardig aan NEN-EN 15934. Grond (AS3000): conform AS3010-2 en gelijkwaardig aan NEN-EN 15934
gewicht artefacten	Grond (AS3000)	Conform AS3000
aard van de artefacten	Grond (AS3000)	Idem
organische stof (gloeiverlies)	Grond (AS3000)	Grond: gelijkwaardig aan NEN 5754. Grond (AS3000): conform AS3010-3
lutum (bodem)	Grond (AS3000)	Grond: eigen methode. Grond (AS3000): conform AS3010-4
barium	Grond (AS3000)	Conform AS3010-5 en conform NEN 6950 (ontsluiting conform NEN 6961, meting conform NEN-EN-ISO 17294-2)
cadmium	Grond (AS3000)	Idem
kobalt	Grond (AS3000)	Idem
koper	Grond (AS3000)	Idem
kwik	Grond (AS3000)	Idem
lood	Grond (AS3000)	Idem
molybdeen	Grond (AS3000)	Idem
nikkel	Grond (AS3000)	Idem
zink	Grond (AS3000)	Idem
naftaleen	Grond (AS3000)	Conform AS3010-6
fenantreen	Grond (AS3000)	Idem
antraceen	Grond (AS3000)	Idem
fluoranteen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(a)antraceen	Grond (AS3000)	Idem
chryseen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(k)fluoranteen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(a)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(ghi)peryleen	Grond (AS3000)	Idem
indeno(1,2,3-cd)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
PCB 28	Grond (AS3000)	Conform AS3010-8
PCB 52	Grond (AS3000)	Idem
PCB 101	Grond (AS3000)	Idem
PCB 118	Grond (AS3000)	Idem
PCB 138	Grond (AS3000)	Idem
PCB 153	Grond (AS3000)	Idem
PCB 180	Grond (AS3000)	Idem
som PCB (7) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
totaal olie C10 - C40	Grond (AS3000)	Conform AS3010-7 en conform NEN-EN-ISO 16703
PFBA (perfluorbutaanzuur)	Grond (AS3000)	Eigen methode
PFPeA (perfluorpentaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFHxA (perfluorhexaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFHpA (perfluorheptaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFOA lineair (perfluoroctaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFOA vertakt (perfluoroctaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie bodem B	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527338 - 1	Rapportagedatum	09-09-2021

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
som PFOA (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
PFNA (perfluornonaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFDA (perfluordecaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFUnDA (perfluorundecaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFDoDA (perfluordodecaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFTrDA (perfluortridecaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFTeDA (perfluortetradecaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFHxDA (perfluorhexadecaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFODA (perfluoroctadecaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFBS (perfluorbutaansulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFPeS (perfluorpentaansulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFHxS (perfluorhexaansulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFHpS (perfluorheptaansulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFOS lineair (perfluoroctaansulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFOS vertakt (perfluoroctaansulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
som PFOS (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
PFDS (perfluordecaansulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
4:2 FTS (4:2 fluortelomeer sulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
6:2 FTS (6:2 fluortelomeer sulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
8:2 FTS (8:2 fluortelomeer sulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
10:2 FTS (10:2 fluortelomeer sulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
MeFOSAA (n-methyl perfluoroctaansulfonamide acetaat)	Grond (AS3000)	Idem
EtFOSAA (n-ethyl perfluoroctaansulfonamide acetaat)	Grond (AS3000)	Idem
PFOSA (perfluoroctaansulfonamide)	Grond (AS3000)	Idem
MeFOSA (n-methyl perfluoroctaansulfonamide)	Grond (AS3000)	Idem
8:2 DiPAP (8:2 fluortelomeer fosfaat diester)	Grond (AS3000)	Idem

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	Y8984768	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
001	Y8984760	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
001	Y9361039	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
001	Y9361202	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
002	Y8984766	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
002	Y9361038	01-09-2021	31-08-2021	ALC201

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB AS3000

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie bodem B	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527338 - 1	Rapportagedatum	09-09-2021

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
002	Y8984742	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
002	Y8984487	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
003	Y9361002	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
003	Y9361035	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
003	Y9361049	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
003	Y9361041	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
004	Y9359535	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
004	Y8984772	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
004	Y8984771	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
004	Y9361037	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
004	Y9361040	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
004	Y9361003	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
004	Y9361033	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
004	Y8984741	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
004	Y8984728	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
005	Y8984770	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
006	Y9361035	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
006	Y9361038	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
006	Y8984487	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
006	Y9361041	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
006	Y8984742	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
006	Y8984758	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
006	Y9361002	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
006	Y9361049	01-09-2021	31-08-2021	ALC201

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie bodem B	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527338 - 1	Rapportagedatum	09-09-2021

Monsternummer:	001
Monster beschrijvingen	MB01MB01 B01 (0-50) B03 (0-30) B09 (0-50) B10 (0-50)

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

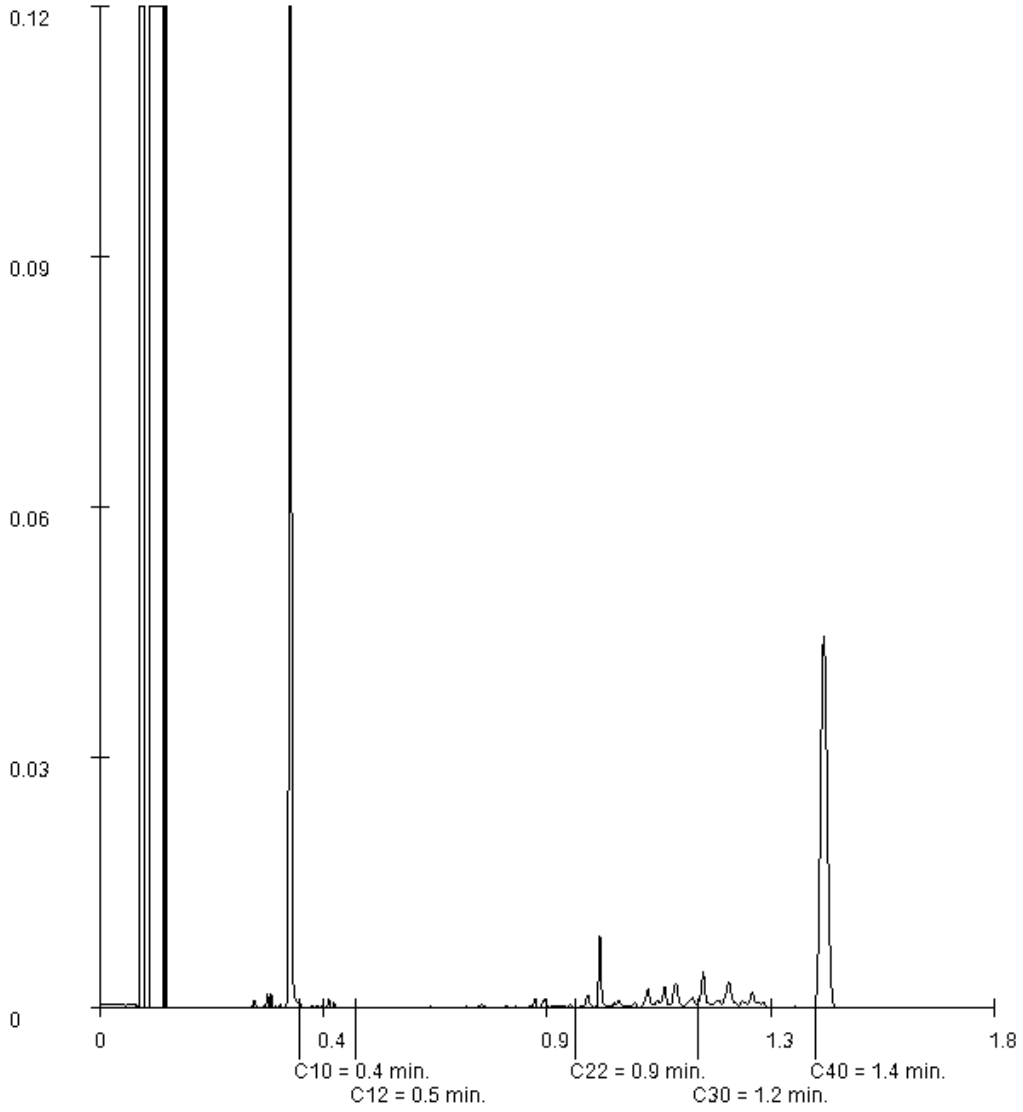

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie bodem B	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527338 - 1	Rapportagedatum	09-09-2021

Monsternummer:	002
Monster beschrijvingen	MB02MB02 B05 (0-50) B07 (50-100) B16 (0-50) B18 (0-50)

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

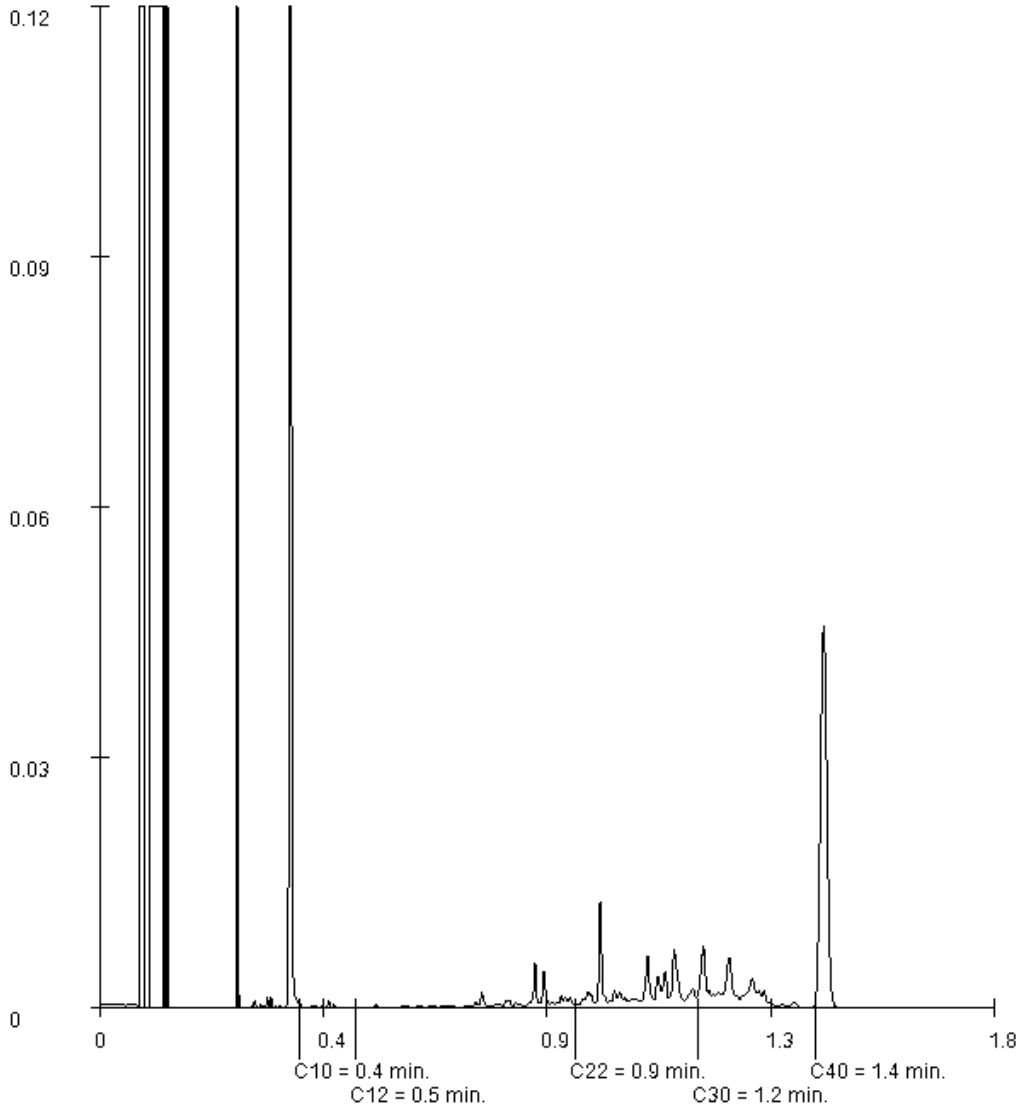

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie bodem B	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527338 - 1	Rapportagedatum	09-09-2021

Monsternummer:	003
Monster beschrijvingen	MB03MB03 B12 (0-50) B13 (0-50) B14 (0-50) B15 (0-50)

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

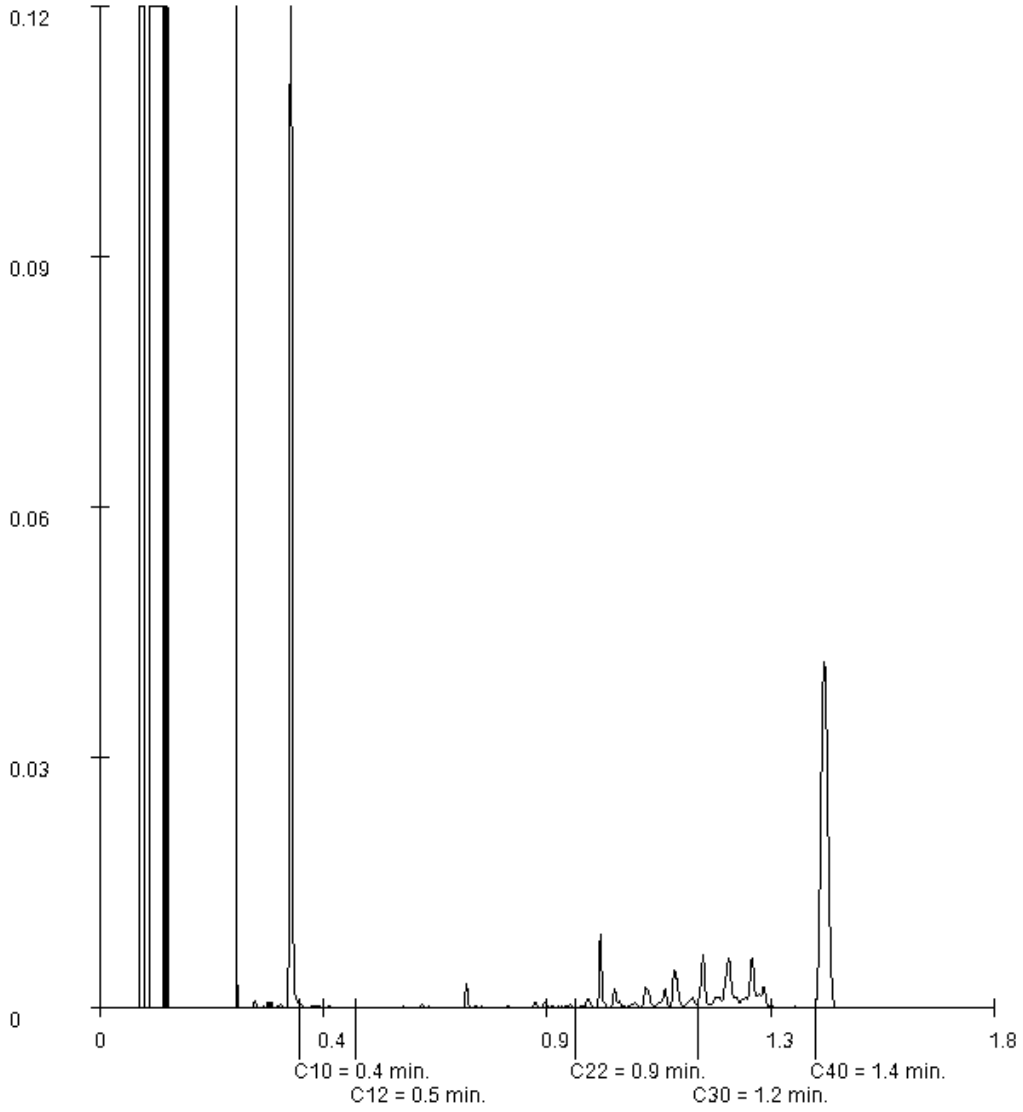

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

SGS Environmental Analytics B.V.
Correspondentieadres
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Rotterdam
Tel.: +31 (0)10 231 47 00 · Fax: +31 (0)10 416 30 34
www.sgs.com/analytics-nl

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs
Metaalweg 18
6551 AD WEURT

Uw projectnaam	: VO Pinkenberg Rozendaal locatie bodem B uitsplitsing MB02
Uw projectnummer	: 215450
SGS rapportnummer	: 13535090, versienummer: 1.

Rotterdam, 22-09-2021

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project 215450. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de monsters zoals deze door SGS ontvangen zijn. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters, het project en de monsternamedatum (indien aangeleverd) zijn overgenomen in dit analyserapport. SGS is niet verantwoordelijk voor de gegevens verstrekt door de opdrachtgever.

Het onderzoek is uitgevoerd door SGS Environmental Analytics B.V., gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL). Indien het onderzoek is uitgevoerd door derden of het SGS laboratorium in Frankrijk (99-101 Avenue Louis Roche, Gennevilliers) is dit in het rapport aangegeven.

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 4 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Voor meer informatie, omtrent bijvoorbeeld meetonzekerheid of gebruikte analysemethoden, kunt u contact opnemen met de afdeling Customer Support.

Per 23 maart 2021 is SYNLAB Analytics & Services B.V. overgegaan naar de nieuwe naam SGS Environmental Analytics B.V. Alle erkenningen van SYNLAB Analytics & Services B.V blijven van kracht en zijn/worden omgezet naar SGS Environmental Analytics B.V.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

Jaap-Willem Hutter
Technical Director

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie bodem B uitsplitsing MB02	Orderdatum	16-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	16-09-2021
Rapportnummer	13535090 - 1	Rapportagedatum	22-09-2021

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	B05-1 B05-1 B05 (0-50)
002	Grond (AS3000)	B07-2 B07-2 B07 (50-100)
003	Grond (AS3000)	B16-1 B16-1 B16 (0-50)
004	Grond (AS3000)	B18-1 B18-1 B18 (0-50)

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004
monster voorbehandeling		S	Ja	Ja	Ja	Ja
droge stof	gew.-%	S	89.9	90.8	89.7	89.3
gewicht artefacten	g	S	<1	<1	<1	<1
aard van de artefacten	-	S	geen	geen	geen	geen
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	S	3.2	3.1	2.6	1.8
KORRELGROOTTEVERDELING						
lutum (bodem)	% vd DS	S	3.5	3.3	3.1	3.1
METALEN						
lood	mg/kgds	S	150	130	79	55

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie bodem B uitsplitsing MB02	Orderdatum	16-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	16-09-2021
Rapportnummer	13535090 - 1	Rapportagedatum	22-09-2021

Monster beschrijvingen

001	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
002	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
003	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
004	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie bodem B uitsplitsing MB02	Orderdatum	16-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	16-09-2021
Rapportnummer	13535090 - 1	Rapportagedatum	22-09-2021

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
monster voorbehandeling	Grond (AS3000)	Grond: conform NEN-EN 16179. Grond (AS3000): conform NEN-EN 16179
droge stof	Grond (AS3000)	Grond: NEN-EN 15934. Grond (AS3000): AS3010-2 en NEN-EN 15934
gewicht artefacten	Grond (AS3000)	Conform AS3000
aard van de artefacten	Grond (AS3000)	Idem
organische stof (gloeiverlies)	Grond (AS3000)	Grond: gelijkwaardig aan NEN 5754. Grond (AS3000): conform AS3010-3
lutum (bodem)	Grond (AS3000)	Grond: eigen methode. Grond (AS3000): conform AS3010-4
lood	Grond (AS3000)	AS3010-5 en NEN-EN-ISO 17294-2 (ontsluiting NEN 6961)

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	Y8984742	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
002	Y8984766	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
003	Y9361038	01-09-2021	31-08-2021	ALC201
004	Y8984487	01-09-2021	31-08-2021	ALC201

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

SGS Environmental Analytics B.V.
Correspondentieadres
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Rotterdam
Tel.: +31 (0)10 231 47 00 · Fax: +31 (0)10 416 30 34
www.sgs.com/analytics-nl

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs
Metaalweg 18
6551 AD WEURT

Uw projectnaam	: VO Pinkenberg Rozendaal locatie C, bodem
Uw projectnummer	: 215450
SGS rapportnummer	: 13527342, versienummer: 1.

Rotterdam, 08-09-2021

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project 215450. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de monsters zoals deze door SGS ontvangen zijn. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters, het project en de monsternamedatum (indien aangeleverd) zijn overgenomen in dit analyserapport. SGS is niet verantwoordelijk voor de gegevens verstrekt door de opdrachtgever.

Het onderzoek is uitgevoerd door SGS Environmental Analytics B.V., gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL). Indien het onderzoek is uitgevoerd door derden of het SGS laboratorium in Frankrijk (99-101 Avenue Louis Roche, Gennevilliers) is dit in het rapport aangegeven.

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 11 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Voor meer informatie, omtrent bijvoorbeeld meetonzekerheid of gebruikte analysemethoden, kunt u contact opnemen met de afdeling Customer Support.

Per 23 maart 2021 is SYNLAB Analytics & Services B.V. overgegaan naar de nieuwe naam SGS Environmental Analytics B.V. Alle erkenningen van SYNLAB Analytics & Services B.V blijven van kracht en zijn/worden omgezet naar SGS Environmental Analytics B.V.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

Jaap-Willem Hutter
Technical Director

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie C, bodem	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527342 - 1	Rapportagedatum	08-09-2021

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	MC01 MC01 C01 (0-10) C02 (0-15) C04 (0-40) C06 (0-40)
002	Grond (AS3000)	MC02 MC02 C08 (0-30) C10 (0-40) C11 (0-10) C12 (0-25) C13 (0-50)
003	Grond (AS3000)	MC03 MC03 C03 (0-40) C05 (0-50) C07 (0-50) C09 (0-50)
004	Grond (AS3000)	MC04 MC04 C01 (60-110) C01 (110-160) C04 (150-200) C06 (40-90) C08 (100-150) C08 (150-200) C10 (100-150)
005	Grond (AS3000)	MC05 MC05 C01 (0-10) C03 (0-40) C04 (0-40) C05 (0-50) C06 (0-40) C07 (0-50) C09 (0-50) C10 (0-40) C11 (0-10) C13 (0-50)

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004	005
monster voorbehandeling		S	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
droge stof	gew.-%	S	91.3	92.7	94.6	96.4	93.5
gewicht artefacten	g	S	<1	<1	<1	<1	<1
aard van de artefacten	-	S	geen	geen	geen	geen	geen
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	S	2.4	1.4	0.7	<0.5	
KORRELGROOTTEVERDELING							
lutum (bodem)	% vd DS	S	<2	2.5	<2	<2	
METALEN							
barium	mg/kgds	S	22	<20	<20	<20	
cadmium	mg/kgds	S	0.21	<0.2	<0.2	<0.2	
kobalt	mg/kgds	S	3.1	2.4	2.5	<1.5	
koper	mg/kgds	S	10	8.4	<5	<5	
kwik	mg/kgds	S	0.13	0.11	<0.05	<0.05	
lood	mg/kgds	S	110	42	15	<10	
molybdeen	mg/kgds	S	<0.5	0.55	<0.5	<0.5	
nikkel	mg/kgds	S	7.2	7.4	5.7	<3	
zink	mg/kgds	S	52	26	<20	<20	
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN							
naftaleen	mg/kgds	S	0.02	<0.01	<0.01	<0.01	
fenantreen	mg/kgds	S	0.72	0.16	0.09	<0.01	
antraceen	mg/kgds	S	0.20	0.04	0.04	<0.01	
fluoranteen	mg/kgds	S	2.5	0.44	0.28	<0.01	
benzo(a)antraceen	mg/kgds	S	1.8	0.24	0.15	<0.01	
chryseen	mg/kgds	S	1.5	0.22	0.13	<0.01	
benzo(k)fluoranteen	mg/kgds	S	0.98	0.17	0.08	<0.01	
benzo(a)pyreen	mg/kgds	S	1.8	0.29	0.13	<0.01	
benzo(ghi)peryleen	mg/kgds	S	1.2	0.24	0.10	<0.01	
indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kgds	S	1.3	0.21	0.08	<0.01	
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kgds	S	12.02 [1)]	2.017 [1)]	1.087 [1)]	0.07 [1)]	
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)							
PCB 28	µg/kgds	S	100 [2)]	39 [2)]	3.2 [2)]	<1	
PCB 52	µg/kgds	S	17	6.7	<1	<1	
PCB 101	µg/kgds	S	5.7	1.9 [3)]	<1	<1	
PCB 118	µg/kgds	S	2.4	1.7 [3)]	<1	<1	

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie C, bodem	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527342 - 1	Rapportagedatum	08-09-2021

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	MC01 MC01 C01 (0-10) C02 (0-15) C04 (0-40) C06 (0-40)
002	Grond (AS3000)	MC02 MC02 C08 (0-30) C10 (0-40) C11 (0-10) C12 (0-25) C13 (0-50)
003	Grond (AS3000)	MC03 MC03 C03 (0-40) C05 (0-50) C07 (0-50) C09 (0-50)
004	Grond (AS3000)	MC04 MC04 C01 (60-110) C01 (110-160) C04 (150-200) C06 (40-90) C08 (100-150) C08 (150-200) C10 (100-150)
005	Grond (AS3000)	MC05 MC05 C01 (0-10) C03 (0-40) C04 (0-40) C05 (0-50) C06 (0-40) C07 (0-50) C09 (0-50) C10 (0-40) C11 (0-10) C13 (0-50)

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004	005
PCB 138	µg/kgds	S	7.1	2.3 [3)]	<1	<1	
PCB 153	µg/kgds	S	7.2	2.4	<1	<1	
PCB 180	µg/kgds	S	5.5	1.6 [3)]	<1	<1	
som PCB (7) (0.7 factor)	µg/kgds	S	144.9 [1)]	55.6 [1)]	7.4 [1)]	4.9 [1)]	
MINERALE OLIE							
fractie C10-C12	mg/kgds		<5	<5	<5	<5	
fractie C12-C22	mg/kgds		21	<5	6	<5	
fractie C22-C30	mg/kgds		34	9	6	<5	
fractie C30-C40	mg/kgds		22	8	<5	<5	
totaal olie C10 - C40	mg/kgds	S	80	<20	<20	<20	
PER- EN POLYFLUORALKYLSTOFFEN							
PFBA (perfluorbutaanzuur)	µg/kgds						0.19
PFPeA (perfluorpentaanzuur)	µg/kgds						<0.1
PFHxA (perfluorhexaanzuur)	µg/kgds						<0.1
PFHpA (perfluorheptaanzuur)	µg/kgds						<0.1
PFOA lineair (perfluoroctaanzuur)	µg/kgds						0.76
PFOA vertakt (perfluoroctaanzuur)	µg/kgds						<0.1
som PFOA (0.7 factor)	µg/kgds						0.83 [4)]
PFNA (perfluornonaanzuur)	µg/kgds						<0.1
PFDA (perfluordecaanzuur)	µg/kgds						<0.1
PFUnDA (perfluorundecaanzuur)	µg/kgds						<0.1
PFDoDA (perfluordodecaanzuur)	µg/kgds						<0.1
PFTrDA (perfluortridecaanzuur)	µg/kgds						<0.1
PFTeDA (perfluortetradecaanzuur)	µg/kgds						<0.1
PFHxDA (perfluorhexadecaanzuur)	µg/kgds						<0.1
PFODA (perfluoroctadecaanzuur)	µg/kgds						<0.1
PFBS (perfluorbutaansulfonzuur)	µg/kgds						<0.1
PFPeS (perfluorpentaansulfonzuur)	µg/kgds						<0.1
PFHxS (perfluorhexaansulfonzuur)	µg/kgds						<0.1

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

TESTEN RvA L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB AS3000

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie C, bodem	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527342 - 1	Rapportagedatum	08-09-2021

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	MC01 MC01 C01 (0-10) C02 (0-15) C04 (0-40) C06 (0-40)
002	Grond (AS3000)	MC02 MC02 C08 (0-30) C10 (0-40) C11 (0-10) C12 (0-25) C13 (0-50)
003	Grond (AS3000)	MC03 MC03 C03 (0-40) C05 (0-50) C07 (0-50) C09 (0-50)
004	Grond (AS3000)	MC04 MC04 C01 (60-110) C01 (110-160) C04 (150-200) C06 (40-90) C08 (100-150) C08 (150-200) C10 (100-150)
005	Grond (AS3000)	MC05 MC05 C01 (0-10) C03 (0-40) C04 (0-40) C05 (0-50) C06 (0-40) C07 (0-50) C09 (0-50) C10 (0-40) C11 (0-10) C13 (0-50)

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004	005
PFHpS (perfluorheptaansulfonzuur)	µg/kgds						<0.1
PFOS lineair (perfluoroctaansulfonzuur)	µg/kgds						0.27
PFOS vertakt (perfluoroctaansulfonzuur)	µg/kgds						<0.1
som PFOS (0.7 factor)	µg/kgds						0.34 [4)]
PFDS (perfluordecaansulfonzuur)	µg/kgds						<0.1
4:2 FTS (4:2 fluortelomeer sulfonzuur)	µg/kgds						<0.1
6:2 FTS (6:2 fluortelomeer sulfonzuur)	µg/kgds						<0.1
8:2 FTS (8:2 fluortelomeer sulfonzuur)	µg/kgds						<0.1
10:2 FTS (10:2 fluortelomeer sulfonzuur)	µg/kgds						<0.1
MeFOSAA (n-methyl perfluoroctaansulfonamide acetaat)	µg/kgds						<0.1
EtFOSAA (n-ethyl perfluoroctaansulfonamide acetaat)	µg/kgds						<0.1
PFOSA (perfluoroctaansulfonamide)	µg/kgds						<0.1
MeFOSA (n-methyl perfluoroctaansulfonamide)	µg/kgds						<0.1
8:2 DiPAP (8:2 fluortelomeer fosfaat diester)	µg/kgds						<0.1

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie C, bodem	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527342 - 1	Rapportagedatum	08-09-2021

Monster beschrijvingen

001	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
002	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
003	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
004	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
005	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

1	De sommatie na verrekening van de 0.7 factor voor <-waarden volgens BoToVa.
2	Het resultaat voor PCB 28 is mogelijk valspositief verhoogd door de aanwezigheid van PCB 31.
3	Er zijn componenten aanwezig die een storende invloed hebben op de meting. Om die reden is de onzekerheid in het resultaat vergroot.
4	De sommatie na verrekening van de 0.7 factor conform AS3000

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie C, bodem	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527342 - 1	Rapportagedatum	08-09-2021

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
monster voorbehandeling	Grond (AS3000)	Grond: conform NEN-EN 16179. Grond (AS3000): conform NEN-EN 16179
droge stof	Grond (AS3000)	Grond: Gelijkwaardig aan ISO 11465 en gelijkwaardig aan NEN-EN 15934. Grond (AS3000): conform AS3010-2 en gelijkwaardig aan NEN-EN 15934
gewicht artefacten	Grond (AS3000)	Conform AS3000
aard van de artefacten	Grond (AS3000)	Idem
organische stof (gloeiverlies)	Grond (AS3000)	Grond: gelijkwaardig aan NEN 5754. Grond (AS3000): conform AS3010-3
lutum (bodem)	Grond (AS3000)	Grond: eigen methode. Grond (AS3000): conform AS3010-4
barium	Grond (AS3000)	Conform AS3010-5 en conform NEN 6950 (ontsluiting conform NEN 6961, meting conform NEN-EN-ISO 17294-2)
cadmium	Grond (AS3000)	Idem
kobalt	Grond (AS3000)	Idem
koper	Grond (AS3000)	Idem
kwik	Grond (AS3000)	Idem
lood	Grond (AS3000)	Idem
molybdeen	Grond (AS3000)	Idem
nikkel	Grond (AS3000)	Idem
zink	Grond (AS3000)	Idem
naftaleen	Grond (AS3000)	Conform AS3010-6
fenantreen	Grond (AS3000)	Idem
antraceen	Grond (AS3000)	Idem
fluoranteen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(a)antraceen	Grond (AS3000)	Idem
chryseen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(k)fluoranteen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(a)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(ghi)peryleen	Grond (AS3000)	Idem
indeno(1,2,3-cd)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
PCB 28	Grond (AS3000)	Conform AS3010-8
PCB 52	Grond (AS3000)	Idem
PCB 101	Grond (AS3000)	Idem
PCB 118	Grond (AS3000)	Idem
PCB 138	Grond (AS3000)	Idem
PCB 153	Grond (AS3000)	Idem
PCB 180	Grond (AS3000)	Idem
som PCB (7) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
totaal olie C10 - C40	Grond (AS3000)	Conform AS3010-7 en conform NEN-EN-ISO 16703
PFBA (perfluorbutaanzuur)	Grond (AS3000)	Eigen methode
PFPeA (perfluorpentaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFHxA (perfluorhexaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFHpA (perfluorheptaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFOA lineair (perfluoroctaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFOA vertakt (perfluoroctaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB AS3000

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie C, bodem	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527342 - 1	Rapportagedatum	08-09-2021

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
som PFOA (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
PFNA (perfluornonaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFDA (perfluordecaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFUnDA (perfluorundecaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFDoDA (perfluordodecaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFTrDA (perfluortridecaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFTeDA (perfluortetradecaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFHxDA (perfluorhexadecaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFODA (perfluoroctadecaanzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFBS (perfluorbutaansulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFPeS (perfluorpentaansulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFHxS (perfluorhexaansulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFHpS (perfluorheptaansulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFOS lineair (perfluoroctaansulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
PFOS vertakt (perfluoroctaansulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
som PFOS (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
PFDS (perfluordecaansulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
4:2 FTS (4:2 fluortelomeer sulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
6:2 FTS (6:2 fluortelomeer sulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
8:2 FTS (8:2 fluortelomeer sulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
10:2 FTS (10:2 fluortelomeer sulfonzuur)	Grond (AS3000)	Idem
MeFOSAA (n-methyl perfluoroctaansulfonamide acetaat)	Grond (AS3000)	Idem
EtFOSAA (n-ethyl perfluoroctaansulfonamide acetaat)	Grond (AS3000)	Idem
PFOSA (perfluoroctaansulfonamide)	Grond (AS3000)	Idem
MeFOSA (n-methyl perfluoroctaansulfonamide)	Grond (AS3000)	Idem
8:2 DiPAP (8:2 fluortelomeer fosfaat diester)	Grond (AS3000)	Idem

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	Y9361315	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
001	Y8984495	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
001	Y9360996	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
001	Y8984504	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
002	Y9361244	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
002	Y9361212	01-09-2021	01-09-2021	ALC201

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB AS3000

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie C, bodem	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527342 - 1	Rapportagedatum	08-09-2021

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
002	Y9360988	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
002	Y8986150	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
002	Y9361317	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
003	Y9360986	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
003	Y9361319	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
003	Y9360997	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
003	Y9361320	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
004	Y8985872	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
004	Y8984501	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
004	Y9361314	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
004	Y8985873	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
004	Y9361257	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
004	Y8984497	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
004	Y8985793	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
005	Y9361244	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
005	Y9361320	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
005	Y8986150	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
005	Y9360986	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
005	Y8984495	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
005	Y9360997	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
005	Y9360996	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
005	Y9361315	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
005	Y9361317	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
005	Y9361319	01-09-2021	01-09-2021	ALC201

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie C, bodem	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527342 - 1	Rapportagedatum	08-09-2021

Monsternummer:	001
Monster beschrijvingen	MC01MC01 C01 (0-10) C02 (0-15) C04 (0-40) C06 (0-40)

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

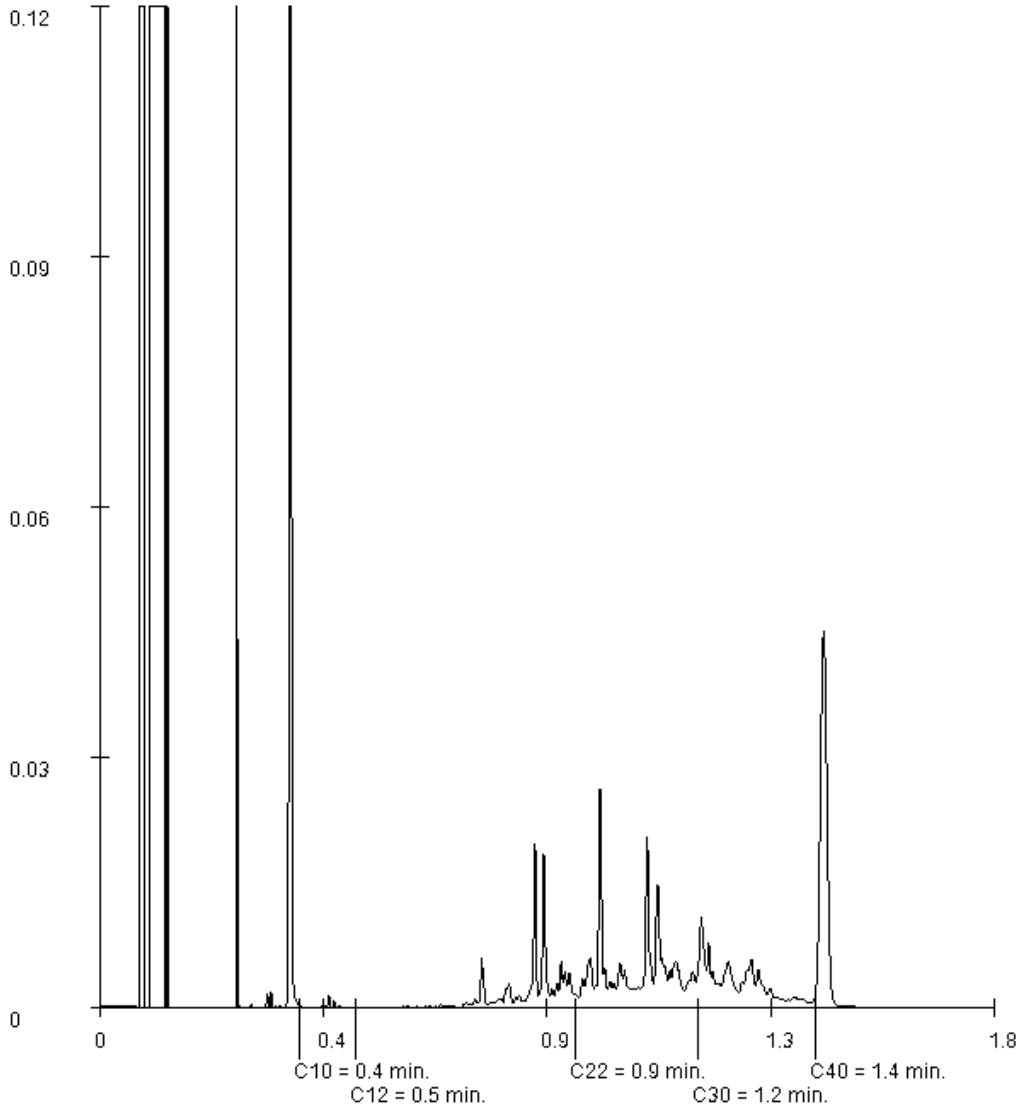

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie C, bodem	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527342 - 1	Rapportagedatum	08-09-2021

Monsternummer: 002
Monster beschrijvingen MC02MC02 C08 (0-30) C10 (0-40) C11 (0-10) C12 (0-25) C13 (0-50)

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

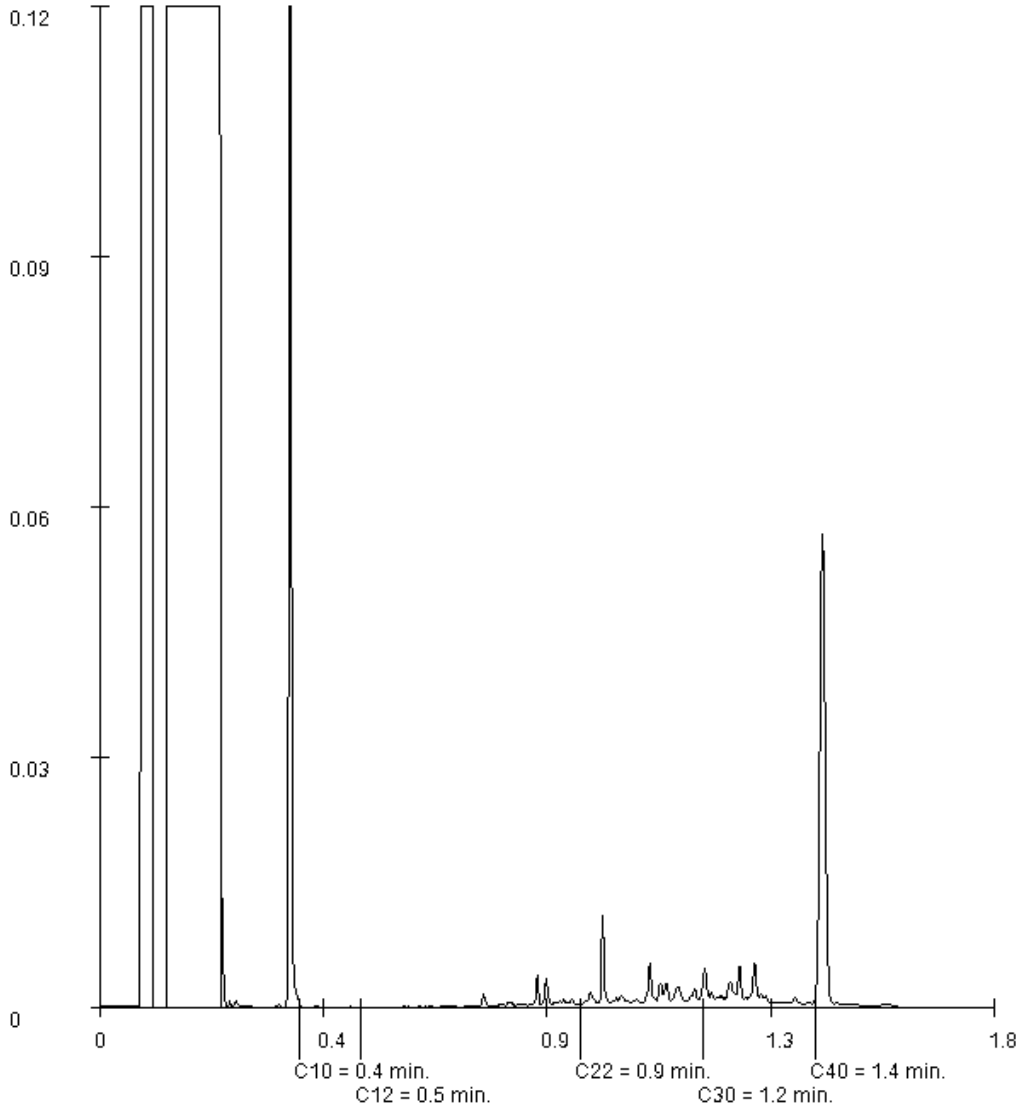

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie C, bodem	Orderdatum	02-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	02-09-2021
Rapportnummer	13527342 - 1	Rapportagedatum	08-09-2021

Monsternummer:	003
Monster beschrijvingen	MC03MC03 C03 (0-40) C05 (0-50) C07 (0-50) C09 (0-50)

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

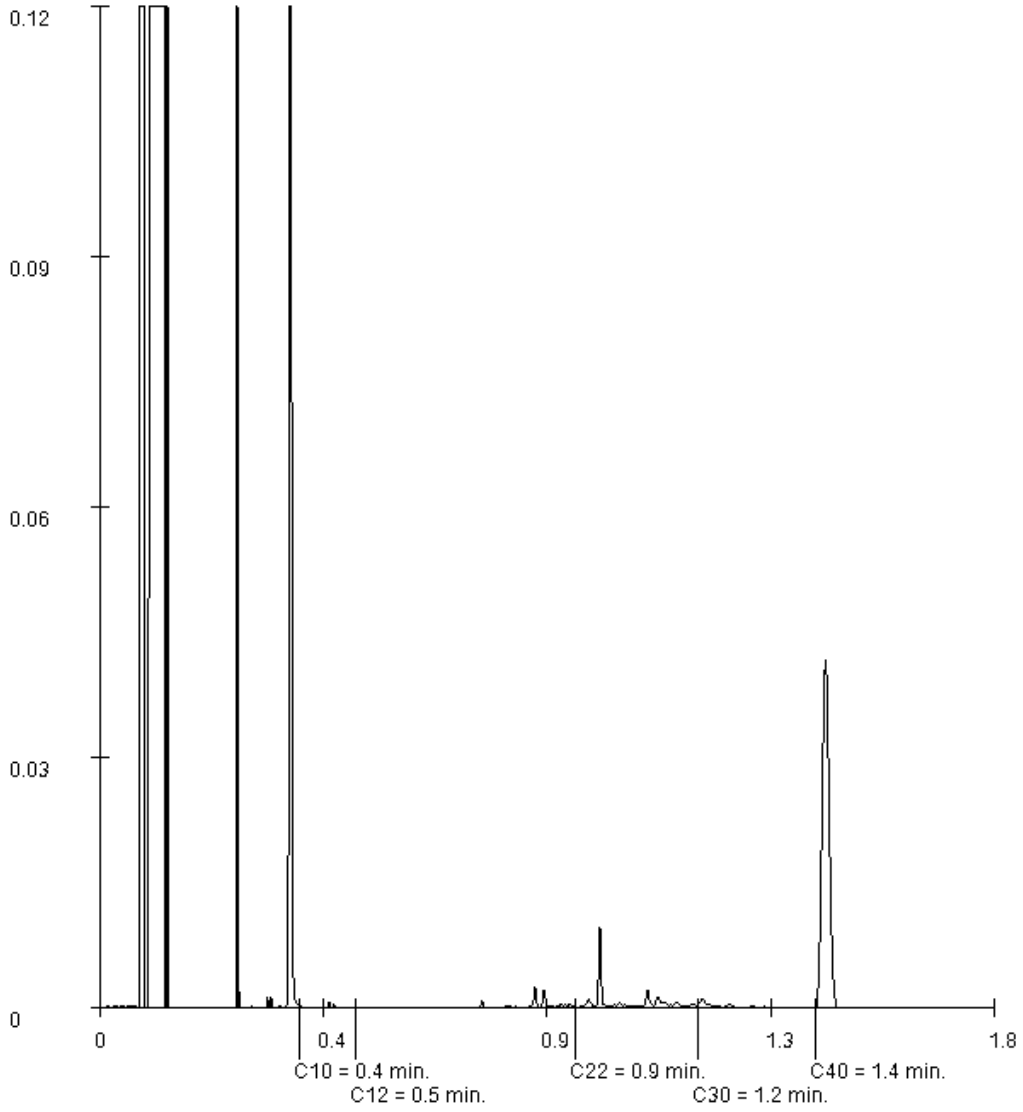

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

SGS Environmental Analytics B.V.
Correspondentieadres
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Rotterdam
Tel.: +31 (0)10 231 47 00 · Fax: +31 (0)10 416 30 34
www.sgs.com/analytics-nl

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs
Metaalweg 18
6551 AD WEURT

Uw projectnaam	: VO Pinkenberg Rozendaal locatie C bodem, uitsplitsing MC02
Uw projectnummer	: 215450
SGS rapportnummer	: 13535112, versienummer: 1.

Rotterdam, 23-09-2021

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project 215450. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de monsters zoals deze door SGS ontvangen zijn. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters, het project en de monsternamedatum (indien aangeleverd) zijn overgenomen in dit analyserapport. SGS is niet verantwoordelijk voor de gegevens verstrekt door de opdrachtgever.

Het onderzoek is uitgevoerd door SGS Environmental Analytics B.V., gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL). Indien het onderzoek is uitgevoerd door derden of het SGS laboratorium in Frankrijk (99-101 Avenue Louis Roche, Gennevilliers) is dit in het rapport aangegeven.

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 4 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Voor meer informatie, omtrent bijvoorbeeld meetonzekerheid of gebruikte analysemethoden, kunt u contact opnemen met de afdeling Customer Support.

Per 23 maart 2021 is SYNLAB Analytics & Services B.V. overgegaan naar de nieuwe naam SGS Environmental Analytics B.V. Alle erkenningen van SYNLAB Analytics & Services B.V blijven van kracht en zijn/worden omgezet naar SGS Environmental Analytics B.V.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

Jaap-Willem Hutter
Technical Director

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie C bodem, uitsplitsing MC02	Orderdatum	16-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	16-09-2021
Rapportnummer	13535112 - 1	Rapportagedatum	23-09-2021

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	C08-1 C08-1 C08 (0-30)
002	Grond (AS3000)	C10-1 C10-1 C10 (0-40)
003	Grond (AS3000)	C11-1 C11-1 C11 (0-10)
004	Grond (AS3000)	C12-1 C12-1 C12 (0-25)
005	Grond (AS3000)	C13-1 C13-1 C13 (0-50)

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004	005
monster voorbehandeling		S	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
droge stof	gew.-%	S	91.3	92.2	87.8	94.2	96.7
gewicht artefacten	g	S	<1	<1	<1	<1	<1
aard van de artefacten	-	S	geen	geen	geen	geen	geen
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	S	1.5	1.2	3.6	2.5	0.7
KORRELGROOTTEVERDELING							
lutum (bodem)	% vd DS	S	3.0	3.8	3.2	4.0	2.4
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)							
PCB 28	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1	<1
PCB 52	µg/kgds	S	<1	<1	2.5	<1	<1
PCB 101	µg/kgds	S	<1	<1	8.0	<1	<1
PCB 118	µg/kgds	S	<1	<1	7.0	<1	<1
PCB 138	µg/kgds	S	<1	<1	6.8	<1	<1
PCB 153	µg/kgds	S	<1	<1	5.7	<1	<1
PCB 180	µg/kgds	S	<1	<1	2.4	<1	<1
som PCB (7) (0.7 factor)	µg/kgds	S	4.9 [1)]	4.9 [1)]	33.1 [1)]	4.9 [1)]	4.9 [1)]

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie C bodem, uitsplitsing MC02	Orderdatum	16-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	16-09-2021
Rapportnummer	13535112 - 1	Rapportagedatum	23-09-2021

Monster beschrijvingen

001	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
002	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
003	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
	*	Na het nemen van deelmonsters ten behoeve van het bepalen van de bodemkenmerken (droge stof en eventueel organisch stof, lutum en pH-CaCl2), alsmede eventuele deelmonsters voor vluchtige verbindingen (BTEX, vluchtige halogenen, Cyanides), was geen 140 gram meer over voor de monstervoorbehandeling voor de overige parameters. Daarom is minder dan 140 gram voorbehandeld voor deze parameters.
004	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
005	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

1	De sommatie na verrekening van de 0.7 factor voor <-waarden volgens BoToVa.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal locatie C bodem, uitsplitsing MC02	Orderdatum	16-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	16-09-2021
Rapportnummer	13535112 - 1	Rapportagedatum	23-09-2021

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
monster voorbehandeling	Grond (AS3000)	Grond: conform NEN-EN 16179. Grond (AS3000): conform NEN-EN 16179
droge stof	Grond (AS3000)	Grond: NEN-EN 15934. Grond (AS3000): AS3010-2 en NEN-EN 15934
gewicht artefacten	Grond (AS3000)	Conform AS3000
aard van de artefacten	Grond (AS3000)	Idem
organische stof (gloeiverlies)	Grond (AS3000)	Grond: gelijkwaardig aan NEN 5754. Grond (AS3000): conform AS3010-3
lutum (bodem)	Grond (AS3000)	Grond: eigen methode. Grond (AS3000): conform AS3010-4
PCB 28	Grond (AS3000)	conform AS3010-8
PCB 52	Grond (AS3000)	Idem
PCB 101	Grond (AS3000)	Idem
PCB 118	Grond (AS3000)	Idem
PCB 138	Grond (AS3000)	Idem
PCB 153	Grond (AS3000)	Idem
PCB 180	Grond (AS3000)	Idem
som PCB (7) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	Y9360988	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
002	Y8986150	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
003	Y9361317	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
004	Y9361212	01-09-2021	01-09-2021	ALC201
005	Y9361244	01-09-2021	01-09-2021	ALC201

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

SGS Environmental Analytics B.V.
Correspondentieadres
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Rotterdam
Tel.: +31 (0)10 231 47 00 · Fax: +31 (0)10 416 30 34
www.sgs.com/analytics-nl

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs
Metaalweg 18
6551 AD WEURT

Uw projectnaam	: VO Pinkenberg Rozendaal, grondwater
Uw projectnummer	: 215450
SGS rapportnummer	: 13535421, versienummer: 1.

Rotterdam, 22-09-2021

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project 215450. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de monsters zoals deze door SGS ontvangen zijn. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters, het project en de monsternamedatum (indien aangeleverd) zijn overgenomen in dit analyserapport. SGS is niet verantwoordelijk voor de gegevens verstrekt door de opdrachtgever.

Het onderzoek is uitgevoerd door SGS Environmental Analytics B.V., gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL). Indien het onderzoek is uitgevoerd door derden of het SGS laboratorium in Frankrijk (99-101 Avenue Louis Roche, Gennevilliers) is dit in het rapport aangegeven.

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 6 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Voor meer informatie, omtrent bijvoorbeeld meetonzekerheid of gebruikte analysemethoden, kunt u contact opnemen met de afdeling Customer Support.

Per 23 maart 2021 is SYNLAB Analytics & Services B.V. overgegaan naar de nieuwe naam SGS Environmental Analytics B.V. Alle erkenningen van SYNLAB Analytics & Services B.V blijven van kracht en zijn/worden omgezet naar SGS Environmental Analytics B.V.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

Jaap-Willem Hutter
Technical Director

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal, grondwater	Orderdatum	16-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	16-09-2021
Rapportnummer	13535421 - 1	Rapportagedatum	22-09-2021

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grondwater (AS3000)	A09-1-1 A09-1-1 (200-300)
002	Grondwater (AS3000)	B07-1-1 B07-1-1 (350-450)

Analyse	Eenheid	Q	001	002
METALEN				
barium	µg/l	S	58	17
cadmium	µg/l	S	<0.20	<0.20
kobalt	µg/l	S	<2	<2
koper	µg/l	S	<2.0	<2.0
kwik	µg/l	S	<0.05	<0.05
lood	µg/l	S	<2.0	<2.0
molybdeen	µg/l	S	<2	<2
nikkel	µg/l	S	<3	<3
zink	µg/l	S	95	<10
VLUCHTIGE AROMATEN				
benzeen	µg/l	S	<0.2	<0.2
tolueen	µg/l	S	<0.2	<0.2
ethylbenzeen	µg/l	S	<0.2	<0.2
o-xyleen	µg/l	S	<0.1	<0.1
p- en m-xyleen	µg/l	S	<0.2	<0.2
xylenen (0.7 factor)	µg/l	S	0.21 [1)]	0.21 [1)]
styreen	µg/l	S	<0.2	<0.2
naftaleen	µg/l	S	<0.02	<0.02
GEHALOGENEERDE KOOLWATERSTOFFEN				
1,1-dichloorethaan	µg/l	S	<0.2	<0.2
1,2-dichloorethaan	µg/l	S	<0.2	<0.2
1,1-dichlooretheen	µg/l	S	<0.1	<0.1
cis-1,2-dichlooretheen	µg/l	S	<0.1	<0.1
trans-1,2-dichlooretheen	µg/l	S	<0.1	<0.1
som (cis,trans) 1,2-dichloorethenen (0.7 factor)	µg/l	S	0.14 [1)]	0.14 [1)]
dichloormethaan	µg/l	S	<0.2	<0.2
1,1-dichloorpropaan	µg/l	S	<0.2	<0.2
1,2-dichloorpropaan	µg/l	S	<0.2	<0.2
1,3-dichloorpropaan	µg/l	S	<0.2	<0.2
som dichloorpropanen (0.7 factor)	µg/l	S	0.42 [1)]	0.42 [1)]
tetrachlooretheen	µg/l	S	<0.1	<0.1
tetrachloormethaan	µg/l	S	<0.1	<0.1
1,1,1-trichloorethaan	µg/l	S	<0.1	<0.1
1,1,2-trichloorethaan	µg/l	S	<0.1	<0.1
trichlooretheen	µg/l	S	<0.2	<0.2
chloroform	µg/l	S	<0.2	<0.2
vinylchloride	µg/l	S	<0.2	<0.2
tribroommethaan	µg/l	S	<0.2	<0.2

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal, grondwater	Orderdatum	16-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	16-09-2021
Rapportnummer	13535421 - 1	Rapportagedatum	22-09-2021

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grondwater (AS3000)	A09-1-1 A09-1-1 (200-300)
002	Grondwater (AS3000)	B07-1-1 B07-1-1 (350-450)

Analyse	Eenheid	Q	001	002
MINERALE OLIE				
fractie C10-C12	µg/l		<25	<25
fractie C12-C22	µg/l		<25	<25
fractie C22-C30	µg/l		<25	<25
fractie C30-C40	µg/l		<25	<25
totaal olie C10 - C40	µg/l	S	<50	<50

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal, grondwater	Orderdatum	16-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	16-09-2021
Rapportnummer	13535421 - 1	Rapportagedatum	22-09-2021

Monster beschrijvingen

001	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
002	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

1	De sommatie na verrekening van de 0.7 factor voor <-waarden volgens BoToVa.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

TESTEN RvA L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB AS3000

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal, grondwater	Orderdatum	16-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	16-09-2021
Rapportnummer	13535421 - 1	Rapportagedatum	22-09-2021

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
barium	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-3 en conform NEN-EN-ISO 17294-2
cadmium	Grondwater (AS3000)	Idem
kobalt	Grondwater (AS3000)	Idem
koper	Grondwater (AS3000)	Idem
kwik	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-3 en conform NEN-EN-ISO 17852
lood	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-3 en conform NEN-EN-ISO 17294-2
molybdeen	Grondwater (AS3000)	Idem
nikkel	Grondwater (AS3000)	Idem
zink	Grondwater (AS3000)	Idem
benzeen	Grondwater (AS3000)	Conform AS3130-1
tolueen	Grondwater (AS3000)	Idem
ethylbenzeen	Grondwater (AS3000)	Idem
o-xyleen	Grondwater (AS3000)	Idem
p- en m-xyleen	Grondwater (AS3000)	Idem
xylenen (0.7 factor)	Grondwater (AS3000)	Idem
styreen	Grondwater (AS3000)	Idem
naftaleen	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1-dichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,2-dichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1-dichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
cis-1,2-dichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
trans-1,2-dichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
som (cis,trans) 1,2-dichloorethenen (0.7 factor)	Grondwater (AS3000)	Idem
dichloormethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1-dichloorpropaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,2-dichloorpropaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,3-dichloorpropaan	Grondwater (AS3000)	Idem
som dichloorpropanen (0.7 factor)	Grondwater (AS3000)	Idem
tetrachlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
tetrachloormethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1,1-trichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1,2-trichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
trichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
chloroform	Grondwater (AS3000)	Idem
vinylchloride	Grondwater (AS3000)	Idem
tribroommethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
totaal olie C10 - C40	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-5

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	B2006974	16-09-2021	16-09-2021	ALC204
001	G6918319	16-09-2021	16-09-2021	ALC236
001	G6918712	16-09-2021	16-09-2021	ALC236
002	G6918310	16-09-2021	16-09-2021	ALC236
002	B2006981	16-09-2021	16-09-2021	ALC204

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Ortageo Zuidoost
Dieuwer Wubs

Projectnaam	VO Pinkenberg Rozendaal, grondwater	Orderdatum	16-09-2021
Projectnummer	215450	Startdatum	16-09-2021
Rapportnummer	13535421 - 1	Rapportagedatum	22-09-2021

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
002	G6918318	16-09-2021	16-09-2021	ALC236

Paraaf :

SGS Environmental Analytics B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

BIJLAGE 5

Overschrijdingstabellen

Tabel 1: Gemeten gehalten in grond met beoordeling conform de Wet Bodembescherming

Monstercode		MA01			MA02			MA03		
Certificaatcode		13527335			13527335			13527335		
Boring(en)		A02, A08, A09, A13			A05, A11			A06, A07, A10, A11		
Traject (m -mv)		0,00 - 0,50			0,08 - 0,60			0,05 - 0,50		
Humus	% ds	1,00			0,60			0,60		
Lutum	% ds	2,00			2,00			2,70		
Datum van toetsing		8-9-2021			8-9-2021			8-9-2021		
Monsterconclusie		Overschrijding Achtergrondwaarde			Voldoet aan Achtergrondwaarde			Overschrijding Achtergrondwaarde		
Monstermelding 1										
Monstermelding 2										
Monstermelding 3										
		Meetw	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**
METALEN										
barium	mg/kg ds	22	85 (6)		26	101 (6)		24	86 (6)	
cadmium	mg/kg ds	<0,2	<0,2	-0,03	<0,2	<0,2	-0,03	<0,2	<0,2	-0,03
kobalt	mg/kg ds	1,8	6,3	-0,05	2,4	8,4	-0,04	2,3	7,5	-0,04
koper	mg/kg ds	10	21	-0,13	8,2	17,0	-0,15	6,2	12,5	-0,18
kwik	mg/kg ds	*0,25*	*0,36*	*0,01*	*0,13*	*0,19*	*0*	0,10	0,14	-0
molybdeen	mg/kg ds	<0,5	<0,4	-0,01	<0,5	<0,4	-0,01	<0,5	<0,4	-0,01
nikkel	mg/kg ds	4,6	13,4	-0,33	5,9	17,2	-0,27	5,8	16,0	-0,29
lood	mg/kg ds	*35*	*55*	*0,01*	*40*	*63*	*0,03*	*49*	*76*	*0,05*
zink	mg/kg ds	37	88	-0,09	43	102	-0,07	57	131	-0,02
PAK										
naftaleen	mg/kg ds	0,06	0,06		<0,01	<0,01		<0,01	<0,01	
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	1,1	1,1		0,21	0,21		0,11	0,11	
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,50	0,50		0,12	0,12		0,06	0,06	
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	0,83	0,83		0,17	0,17		0,07	0,07	
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	0,91	0,91		0,20	0,20		0,09	0,09	
fluorantheen	mg/kg ds	1,6	1,6		0,25	0,25		0,17	0,17	
chryseen	mg/kg ds	0,70	0,70		0,18	0,18		0,11	0,11	
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,80	0,80		0,16	0,16		0,10	0,10	
anthraceen	mg/kg ds	0,33	0,33		0,04	0,04		0,02	0,02	
fenanthreen	mg/kg ds	1,3	1,3		0,10	0,10		0,06	0,06	
PAK	mg/kg ds		*8,13*	*0,17*		1,44	-0		0,80	-0,02
PAK	onbekend									
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN										
PCB	µg/kg ds		*41,0*	*0,02*		<24,5	0		*58,5*	*0,04*
PCB	onbekend									
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<4	
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<4	
PCB 101	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		2,5	12,5	
PCB 118	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		1,9	9,5	
PCB 138	µg/kg ds	2,2	11,0		<1	<4		3,2	16,0	
PCB 153	µg/kg ds	2,1	10,5		<1	<4		2,0	10,0	
PCB 180	µg/kg ds	1,1	5,5		<1	<4		<1	<4	
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN										
minerale olie	mg/kg ds	*60*	*300*	*0,02*	<20	<70	-0,02	<20	<70	-0,02
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 (6)		<5	18 (6)		<5	18 (6)	
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	21	105 (6)		<5	18 (6)		<5	18 (6)	
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	26	130 (6)		7	35 (6)		6	30 (6)	
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	18	90 (6)		<5	18 (6)		<5	18 (6)	
OVERIG										
Droge stof	% w/w	91,5 0	91,5 (6)		92,6 0	92,6 (6)		93,6 0	93,6 (6)	
lutum	%	<2			<2			2,7		
organische stof	%	1,0			0,6			0,6		
Artefacten	g	<1			<1			<1		
Aard artefacten	-	0			0			0		

Tabel 2: Gemeten gehalten in grond met beoordeling conform de Wet Bodembescherming

Monstercode		MA04			MA05			MB01		
Certificaatcode		13527335			13527335			13527338		
Boring(en)		A03, A09, A11, A13			A01, A03, A04, A08, A09, A12, A13, A14			B01, B03, B09, B10		
Traject (m -mv)		1,00 - 2,10			0,00 - 0,50			0,00 - 0,50		
Humus	% ds	0,50			10,00			2,00		
Lutum	% ds	3,40			25,0			3,70		
Datum van toetsing		8-9-2021			8-9-2021			13-9-2021		
Monsterconclusie		Voldoet aan Achtergrondwaarde						Voldoet aan Achtergrondwaarde		
Monstermelding 1										
Monstermelding 2										
Monstermelding 3										
		Meetw	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**
METALEN										
barium	mg/kg ds	20	66 (6)					22	70 (6)	
cadmium	mg/kg ds	<0,2	<0,2	-0,03				<0,2	<0,2	-0,03
kobalt	mg/kg ds	4,1	12,5	-0,01				1,9	5,6	-0,05
koper	mg/kg ds	<5	<7	-0,22				7,6	14,9	-0,17
kwik	mg/kg ds	<0,05	<0,05	-0				*0,14*	*0,20*	*0*
molybdeen	mg/kg ds	<0,5	<0,4	-0,01				<0,5	<0,4	-0,01
nikkel	mg/kg ds	10	26	-0,14				4,4	11,2	-0,37
lood	mg/kg ds	<10	<11	-0,08				*48*	*73*	*0,05*
zink	mg/kg ds	37	82	-0,1				39	85	-0,09
PAK										
naftaleen	mg/kg ds	<0,01	<0,01					<0,01	<0,01	
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	<0,01	<0,01					0,08	0,08	
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	<0,01	<0,01					0,05	0,05	
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	<0,01	<0,01					0,06	0,06	
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	<0,01	<0,01					0,07	0,07	
fluorantheen	mg/kg ds	<0,01	<0,01					0,12	0,12	
chryseen	mg/kg ds	<0,01	<0,01					0,08	0,08	
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	<0,01	<0,01					0,07	0,07	
anthraceen	mg/kg ds	<0,01	<0,01					0,03	0,03	
fenanthreen	mg/kg ds	<0,01	<0,01					0,05	0,05	
PAK	mg/kg ds		<0,070	-0,04						
PAK	onbekend								0,62	
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN										
PCB	µg/kg ds		<24,5	0						
PCB	onbekend								<24,5	
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4					<1	<4	
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4					<1	<4	
PCB 101	µg/kg ds	<1	<4					<1	<4	
PCB 118	µg/kg ds	<1	<4					<1	<4	
PCB 138	µg/kg ds	<1	<4					<1	<4	
PCB 153	µg/kg ds	<1	<4					<1	<4	
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4					<1	<4	
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN										
minerale olie	mg/kg ds	<20	<70	-0,02				20	100	-0,02
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 (6)					<5	18 (6)	
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	<5	18 (6)					6	30 (6)	
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	<5	18 (6)					8	40 (6)	
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	<5	18 (6)					6	30 (6)	
OVERIG										
Droge stof	% w/w	83,6 0	83,6 (6)		92,7 0	92,7 (6)		91,8 0	91,8 (6)	
lutum	%	3,4						3,7		
organische stof	%	<0,5						2,0		
Artefacten	g	<1			<1			<1		
Aard artefacten	-	0			0			0		
PFAS										

Monstercode		MA04	MA05		MB01
Certificaatcode		13527335	13527335		13527338
Boring(en)		A03, A09, A11, A13	A01, A03, A04, A08, A09, A12, A13, A14		B01, B03, B09, B10
Traject (m -mv)		1,00 - 2,10	0,00 - 0,50		0,00 - 0,50
Humus	% ds	0,50	10,00		2,00
Lutum	% ds	3,40	25,0		3,70
Datum van toetsing		8-9-2021	8-9-2021		13-9-2021
Monsterconclusie		Voldoet aan Achtergrondwaarde			Voldoet aan Achtergrondwaarde
perfluoroctaanzuur (lineair)	µg/kg ds		0,17	0,17 (6)	
perfluoroctaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds		0,14	0,14 (6)	
som vertakte PFOS-isomeren	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
som vertakte PFOA-isomeren	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluor-1-butaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluor-1-decaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluor-1-heptaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluor-1-hexaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluorbutaanzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluordecaanzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluordodecaanzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluorheptaanzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluorhexaanzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluornonaanzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluoroctaansulfonamide	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluorpentaanzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluortridecaanzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluortetradecaanzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluorundecaanzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
2-(perfluorhexyl)ethaan-1-sulfonzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluorhexadecaanzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluoroctadecaanzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluoroctaansulfonylamide(N-ethyl)acetaat	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
1H,1H,2H,2H-perfluordecaansulfonzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
1H,1H,2H,2H-perfluordodecaansulfonzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluorpentaan-1-sulfonzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluoroctaansulfonylamide(N-methyl)acetaat	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
1H,1H,2H,2H-perfluorhexaansulfonzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
bisperfluordecyl fosfaat	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
N-methyl perfluoroctaansulfonamide	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
som lineair en vertakt perfluoroctaanzuur	µg/kg ds		0,24	0,24 (6)	
som lineair en vertakt perfluoroctylsulfonaat	µg/kg ds		0,21	0,21 (6)	

Tabel 3: Gemeten gehalten in grond met beoordeling conform de Wet Bodembescherming

Monstercode		MB02			MB03			MB04		
Certificaatcode		13527338			13527338			13527338		
Boring(en)		B05, B07, B16, B18			B12, B13, B14, B15			B02, B02, B07, B08, B08, B14, B14, B18, B18		
Traject (m -mv)		0,00 - 1,00			0,00 - 0,50			0,60 - 2,60		
Humus	% ds	3,10			1,60			0,50		
Lutum	% ds	2,00			2,00			2,00		
Datum van toetsing		13-9-2021			13-9-2021			13-9-2021		
Monsterconclusie		Overschrijding Achtergrondwaarde			Voldoet aan Achtergrondwaarde			Voldoet aan Achtergrondwaarde		
Monstermelding 1										
Monstermelding 2										
Monstermelding 3										
		Meetw	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**
METALEN										
barium	mg/kg ds	80	310 (6)		<20	<54 (6)		<20	<54 (6)	
cadmium	mg/kg ds	*0,38*	*0,62*	*0*	<0,2	<0,2	-0,03	<0,2	<0,2	-0,03
kobalt	mg/kg ds	2,9	10,2	-0,03	1,6	5,6	-0,05	<1,5	<3,7	-0,06
koper	mg/kg ds	15	30	-0,07	5,8	12,0	-0,19	<5	<7	-0,22
kwik	mg/kg ds	*0,16*	*0,23*	*0*	0,06	0,09	-0	<0,05	<0,05	-0
molybdeen	mg/kg ds	0,57	0,57	-0	<0,5	<0,4	-0,01	<0,5	<0,4	-0,01
nikkel	mg/kg ds	6,5	19,0	-0,25	<3	<6	-0,44	4,5	13,1	-0,34
lood	mg/kg ds	220	339	0,6	27	43	-0,02	<10	<11	-0,08
zink	mg/kg ds	*74*	*171*	*0,05*	<20	<33	-0,18	<20	<33	-0,18
PAK										
naftaleen	mg/kg ds	<0,01	<0,01		<0,01	<0,01		<0,01	<0,01	
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,32	0,32		0,04	0,04		<0,01	<0,01	
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,19	0,19		0,02	0,02		<0,01	<0,01	
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	0,24	0,24		0,03	0,03		<0,01	<0,01	
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	0,26	0,26		0,03	0,03		<0,01	<0,01	
fluorantheen	mg/kg ds	0,51	0,51		0,06	0,06		<0,01	<0,01	
chryseen	mg/kg ds	0,27	0,27		0,04	0,04		<0,01	<0,01	
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,28	0,28		0,04	0,04		<0,01	<0,01	
anthraceen	mg/kg ds	0,05	0,05		<0,01	<0,01		<0,01	<0,01	
fenanthreen	mg/kg ds	0,18	0,18		0,02	0,02		<0,01	<0,01	
PAK	mg/kg ds									
PAK	onbekend		*2,31*			0,29			<0,070	
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN										
PCB	µg/kg ds									
PCB	onbekend		<15,81			<24,5			<24,5	
PCB 28	µg/kg ds	<1	<2		<1	<4		<1	<4	
PCB 52	µg/kg ds	<1	<2		<1	<4		<1	<4	
PCB 101	µg/kg ds	<1	<2		<1	<4		<1	<4	
PCB 118	µg/kg ds	<1	<2		<1	<4		<1	<4	
PCB 138	µg/kg ds	<1	<2		<1	<4		<1	<4	
PCB 153	µg/kg ds	<1	<2		<1	<4		<1	<4	
PCB 180	µg/kg ds	<1	<2		<1	<4		<1	<4	
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN										
minerale olie	mg/kg ds	30	97	-0,02	<20	<70	-0,02	<20	<70	-0,02
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	11 (6)		<5	18 (6)		<5	18 (6)	
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	9	29 (6)		<5	18 (6)		<5	18 (6)	
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	14	45 (6)		8	40 (6)		<5	18 (6)	
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	11	35 (6)		9	45 (6)		<5	18 (6)	
OVERIG										
Droge stof	% w/w	90,3 0	90,3 (6)		89,7 0	89,7 (6)		93,6 0	93,6 (6)	
lutum	%	<2			<2			<2		
organische stof	%	3,1			1,6			<0,5		
Artefacten	g	<1			<1			<1		
Aard artefacten	-	0			0			0		

Tabel 4: Gemeten gehalten in grond met beoordeling conform de Wet Bodembescherming

Monstercode		MB05			MB06			B05-1		
Certificaatcode		13527338			13527338			13535090		
Boring(en)		B04			B05, B07, B12, B13, B14, B15, B16, B18			B05		
Traject (m -mv)		0,90 - 1,20			0,00 - 0,50			0,00 - 0,50		
Humus	% ds	2,10			10,00			3,20		
Lutum	% ds	2,00			25,0			3,50		
Datum van toetsing		13-9-2021			13-9-2021			23-9-2021		
Monsterconclusie		Voldoet aan Achtergrondwaarde						Overschrijding Achtergrondwaarde		
Monstermelding 1										
Monstermelding 2										
Monstermelding 3										
		Meetw	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**
METALEN										
barium	mg/kg ds	24	93 (6)							
cadmium	mg/kg ds	<0,2	<0,2	-0,03						
kobalt	mg/kg ds	1,9	6,7	-0,05						
koper	mg/kg ds	6,9	14,2	-0,17						
kwik	mg/kg ds	*0,15*	*0,22*	*0*						
molybdeen	mg/kg ds	<0,5	<0,4	-0,01						
nikkel	mg/kg ds	4,2	12,3	-0,35						
lood	mg/kg ds	*54*	*85*	*0,07*				*150*	*225*	*0,36*
zink	mg/kg ds	28	66	-0,13						
PAK										
naftaleen	mg/kg ds	<0,01	<0,01							
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,07	0,07							
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,04	0,04							
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	0,06	0,06							
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	0,06	0,06							
fluorantheen	mg/kg ds	0,10	0,10							
chryseen	mg/kg ds	0,07	0,07							
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,07	0,07							
anthraceen	mg/kg ds	<0,01	<0,01							
fenanthreen	mg/kg ds	0,04	0,04							
PAK	mg/kg ds									
PAK	onbekend		0,52							
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN										
PCB	µg/kg ds									
PCB	onbekend		<23,3							
PCB 28	µg/kg ds	<1	<3							
PCB 52	µg/kg ds	<1	<3							
PCB 101	µg/kg ds	<1	<3							
PCB 118	µg/kg ds	<1	<3							
PCB 138	µg/kg ds	<1	<3							
PCB 153	µg/kg ds	<1	<3							
PCB 180	µg/kg ds	<1	<3							
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN										
minerale olie	mg/kg ds	<20	<67	-0,03						
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	17 (6)							
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	<5	17 (6)							
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	<5	17 (6)							
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	<5	17 (6)							
OVERIG										
Droge stof	% w/w	86,4 0	86,4 (6)		90,3 0	90,3 (6)		89,9	89,9 (6)	
lutum	%	<2						3,5		
organische stof	%	2,1						3,2		
Artefacten	g	<1			<1			<1		
Aard artefacten	-	0			0			0		

Tabel 5: Gemeten gehalten in grond met beoordeling conform de Wet Bodembescherming

Monstercode		B07-2			B16-1			B18-1		
Certificaatcode		13535090			13535090			13535090		
Boring(en)		B07			B16			B18		
Traject (m -mv)		0,50 - 1,00			0,00 - 0,50			0,00 - 0,50		
Humus	% ds	3,10			2,60			1,80		
Lutum	% ds	3,30			3,10			3,10		
Datum van toetsing		23-9-2021			23-9-2021			23-9-2021		
Monsterconclusie		Overschrijding Achtergrondwaarde			Overschrijding Achtergrondwaarde			Overschrijding Achtergrondwaarde		
Monstermelding 1										
Monstermelding 2										
Monstermelding 3										
		Meetw	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**
METALEN										
barium	mg/kg ds									
cadmium	mg/kg ds									
kobalt	mg/kg ds									
koper	mg/kg ds									
kwik	mg/kg ds									
molybdeen	mg/kg ds									
nikkel	mg/kg ds									
lood	mg/kg ds	*130*	*196*	*0,3*	*79*	*121*	*0,15*	*55*	*85*	*0,07*
zink	mg/kg ds									
PAK										
naftaleen	mg/kg ds									
benzo(a)pyreen	mg/kg ds									
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds									
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds									
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds									
fluorantheen	mg/kg ds									
chryseen	mg/kg ds									
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds									
anthraceen	mg/kg ds									
fenanthreen	mg/kg ds									
PAK	mg/kg ds									
PAK	onbekend									
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN										
PCB	µg/kg ds									
PCB	onbekend									
PCB 28	µg/kg ds									
PCB 52	µg/kg ds									
PCB 101	µg/kg ds									
PCB 118	µg/kg ds									
PCB 138	µg/kg ds									
PCB 153	µg/kg ds									
PCB 180	µg/kg ds									
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN										
minerale olie	mg/kg ds									
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds									
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds									
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds									
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds									
OVERIG										
Droge stof	% w/w	90,8	90,8 (6)		89,7	89,7 (6)		89,3	89,3 (6)	
lutum	%	3,3 0			3,1 0			3,1 0		
organische stof	%	3,1			2,6			1,8		
Artefacten	g	<1			<1			<1		
Aard artefacten	-	0			0			0		

Tabel 6: Gemeten gehalten in grond met beoordeling conform de Wet Bodembescherming

Monstercode		MC01			MC02			MC03		
Certificaatcode		13527342			13527342			13527342		
Boring(en)		C01, C02, C04, C06			C08, C10, C11, C12, C13			C03, C05, C07, C09		
Traject (m -mv)		0,00 - 0,40			0,00 - 0,50			0,00 - 0,50		
Humus	% ds	2,40			1,40			0,70		
Lutum	% ds	2,00			2,50			2,00		
Datum van toetsing		8-9-2021			8-9-2021			8-9-2021		
Monsterconclusie		Overschrijding Achtergrondwaarde			Overschrijding Achtergrondwaarde			Voldoet aan Achtergrondwaarde		
Monstermelding 1										
Monstermelding 2										
Monstermelding 3										
		Meetw	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**
METALEN										
barium	mg/kg ds	22	85 (6)		<20	<51 (6)		<20	<54 (6)	
cadmium	mg/kg ds	0,21	0,35	-0,02	<0,2	<0,2	-0,03	<0,2	<0,2	-0,03
kobalt	mg/kg ds	3,1	10,9	-0,02	2,4	8,0	-0,04	2,5	8,8	-0,04
koper	mg/kg ds	10	20	-0,13	8,4	17,1	-0,15	<5	<7	-0,22
kwik	mg/kg ds	*0,13*	*0,19*	*0*	*0,11*	*0,16*	*0*	<0,05	<0,05	-0
molybdeen	mg/kg ds	<0,5	<0,4	-0,01	0,55	0,55	-0,01	<0,5	<0,4	-0,01
nikkel	mg/kg ds	7,2	21,0	-0,22	7,4	20,7	-0,22	5,7	16,6	-0,28
lood	mg/kg ds	*110*	*172*	*0,25*	*42*	*66*	*0,03*	15	24	-0,05
zink	mg/kg ds	52	122	-0,03	26	60	-0,14	<20	<33	-0,18
PAK										
naftaleen	mg/kg ds	0,02	0,02		<0,01	<0,01		<0,01	<0,01	
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	1,8	1,8		0,29	0,29		0,13	0,13	
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,98	0,98		0,17	0,17		0,08	0,08	
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	1,3	1,3		0,21	0,21		0,08	0,08	
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	1,2	1,2		0,24	0,24		0,10	0,10	
fluorantheen	mg/kg ds	2,5	2,5		0,44	0,44		0,28	0,28	
chryseen	mg/kg ds	1,5	1,5		0,22	0,22		0,13	0,13	
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	1,8	1,8		0,24	0,24		0,15	0,15	
anthraceen	mg/kg ds	0,20	0,20		0,04	0,04		0,04	0,04	
fenanthreen	mg/kg ds	0,72	0,72		0,16	0,16		0,09	0,09	
PAK	mg/kg ds		*12,02*	*0,27*		*2,02*	*0,01*		1,09	-0,01
PAK	onbekend									
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN										
PCB	µg/kg ds		604	0,6		*278*	*0,26*		*37,0*	*0,02*
PCB	onbekend									
PCB 28	µg/kg ds	100	417		39	195		3,2	16,0	
PCB 52	µg/kg ds	17	71		6,7	33,5		<1	<4	
PCB 101	µg/kg ds	5,7	23,8		1,9	9,5		<1	<4	
PCB 118	µg/kg ds	2,4	10,0		1,7	8,5		<1	<4	
PCB 138	µg/kg ds	7,1	29,6		2,3	11,5		<1	<4	
PCB 153	µg/kg ds	7,2	30,0		2,4	12,0		<1	<4	
PCB 180	µg/kg ds	5,5	22,9		1,6	8,0		<1	<4	
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN										
minerale olie	mg/kg ds	*80*	*333*	*0,03*	<20	<70	-0,02	<20	<70	-0,02
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	15 (6)		<5	18 (6)		<5	18 (6)	
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	21	88 (6)		<5	18 (6)		6	30 (6)	
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	34	142 (6)		9	45 (6)		6	30 (6)	
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	22	92 (6)		8	40 (6)		<5	18 (6)	
OVERIG										
Droge stof	% w/w	91,3 0	91,3 (6)		92,7 0	92,7 (6)		94,6 0	94,6 (6)	
lutum	%	<2			2,5			<2		
organische stof	%	2,4			1,4			0,7		
Artefacten	g	<1			<1			<1		
Aard artefacten	-	0			0			0		

Tabel 7: Gemeten gehalten in grond met beoordeling conform de Wet Bodembescherming

Monstercode		MC04			MC05			C08-1		
Certificaatcode		13527342			13527342			13535112		
Boring(en)		C01, C01, C04, C06, C08, C08, C10			C01, C03, C04, C05, C06, C07, C09, C10, C11, C13			C08		
Traject (m -mv)		0,40 - 2,00			0,00 - 0,50			0,00 - 0,30		
Humus	% ds	0,50			10,00			1,50		
Lutum	% ds	2,00			25,0			3,00		
Datum van toetsing		8-9-2021			8-9-2021			28-9-2021		
Monsterconclusie		Voldoet aan Achtergrondwaarde						Voldoet aan Achtergrondwaarde		
Monstermelding 1										
Monstermelding 2										
Monstermelding 3										
		Meetw	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**
METALEN										
barium	mg/kg ds	<20	<54 (6)							
cadmium	mg/kg ds	<0,2	<0,2	-0,03						
kobalt	mg/kg ds	<1,5	<3,7	-0,06						
koper	mg/kg ds	<5	<7	-0,22						
kwik	mg/kg ds	<0,05	<0,05	-0						
molybdeen	mg/kg ds	<0,5	<0,4	-0,01						
nikkel	mg/kg ds	<3	<6	-0,44						
lood	mg/kg ds	<10	<11	-0,08						
zink	mg/kg ds	<20	<33	-0,18						
PAK										
naftaleen	mg/kg ds	<0,01	<0,01							
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	<0,01	<0,01							
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	<0,01	<0,01							
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	<0,01	<0,01							
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	<0,01	<0,01							
fluorantheen	mg/kg ds	<0,01	<0,01							
chryseen	mg/kg ds	<0,01	<0,01							
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	<0,01	<0,01							
anthraceen	mg/kg ds	<0,01	<0,01							
fenanthreen	mg/kg ds	<0,01	<0,01							
PAK	mg/kg ds		<0,070	-0,04						
PAK	onbekend									
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN										
PCB	µg/kg ds		<24,5	0					<24,5	0
PCB	onbekend									
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4					<1	<4	
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4					<1	<4	
PCB 101	µg/kg ds	<1	<4					<1	<4	
PCB 118	µg/kg ds	<1	<4					<1	<4	
PCB 138	µg/kg ds	<1	<4					<1	<4	
PCB 153	µg/kg ds	<1	<4					<1	<4	
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4					<1	<4	
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN										
minerale olie	mg/kg ds	<20	<70	-0,02						
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 (6)							
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	<5	18 (6)							
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	<5	18 (6)							
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	<5	18 (6)							
OVERIG										
Droge stof	% w/w	96,4 0	96,4 (6)		93,5 0	93,5 (6)		91,3	91,3 (6)	
lutum	%	<2						3,0 0		
organische stof	%	<0,5						1,5		
Artefacten	g	<1			<1			<1		
Aard artefacten	-	0			0			0		

Monstercode		MC04	MC05		C08-1
Certificaatcode		13527342	13527342		13535112
Boring(en)		C01, C01, C04, C06, C08, C08, C10	C01, C03, C04, C05, C06, C07, C09, C10, C11, C13		C08
Traject (m -mv)		0,40 - 2,00	0,00 - 0,50		0,00 - 0,30
Humus	% ds	0,50	10,00		1,50
Lutum	% ds	2,00	25,0		3,00
Datum van toetsing		8-9-2021	8-9-2021		28-9-2021
Monsterconclusie		Voldoet aan Achtergrondwaarde			Voldoet aan Achtergrondwaarde
PFAS					
perfluoroctaanzuur (lineair)	µg/kg ds		0,76	0,76 (6)	
perfluoroctaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds		0,27	0,27 (6)	
som vertakte PFOS-isomeren	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
som vertakte PFOA-isomeren	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluor-1-butaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluor-1-decaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluor-1-heptaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluor-1-hexaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluorbutaanzuur	µg/kg ds		0,19	0,19 (6)	
perfluordecaanzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluordodecaanzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluorheptaanzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluorhexaanzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluornonaanzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluoroctaansulfonamide	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluorpentaanzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluortridecaanzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluortetradecaanzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluorundecaanzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
2-(perfluorhexyl)ethaan-1-sulfonzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluorhexadecaanzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluoroctadecaanzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluoroctaansulfonylamide(N-ethyl)acetaat	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
1H,1H,2H,2H-perfluordecaansulfonzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
1H,1H,2H,2H-perfluordodecaansulfonzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluorpentaan-1-sulfonzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
perfluoroctaansulfonylamide(N-methyl)acetaat	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
1H,1H,2H,2H-perfluorhexaansulfonzuur	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
bisperfluordecyl fosfaat	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
N-methyl perfluoroctaansulfonamide	µg/kg ds		<0,1	0,1 (6)	
som lineair en vertakt perfluoroctaanzuur	µg/kg ds		0,83	0,83 (6)	
som lineair en vertakt perfluoroctylsulfonaat	µg/kg ds		0,34	0,34 (6)	

Tabel 8: Gemeten gehalten in grond met beoordeling conform de Wet Bodembescherming

Monstercode		C10-1			C11-1			C12-1		
Certificaatcode		13535112			13535112			13535112		
Boring(en)		C10			C11			C12		
Traject (m -mv)		0,00 - 0,40			0,00 - 0,10			0,00 - 0,25		
Humus	% ds	1,20			3,60			2,50		
Lutum	% ds	3,80			3,20			4,00		
Datum van toetsing		28-9-2021			28-9-2021			28-9-2021		
Monsterconclusie		Voldoet aan Achtergrondwaarde			Overschrijding Achtergrondwaarde			Voldoet aan Achtergrondwaarde		
Monstermelding 1										
Monstermelding 2										
Monstermelding 3										
		Meetw	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**
METALEN										
barium	mg/kg ds									
cadmium	mg/kg ds									
kobalt	mg/kg ds									
koper	mg/kg ds									
kwik	mg/kg ds									
molybdeen	mg/kg ds									
nikkel	mg/kg ds									
lood	mg/kg ds									
zink	mg/kg ds									
PAK										
naftaleen	mg/kg ds									
benzo(a)pyreen	mg/kg ds									
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds									
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds									
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds									
fluorantheen	mg/kg ds									
chryseen	mg/kg ds									
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds									
anthraceen	mg/kg ds									
fenanthreen	mg/kg ds									
PAK	mg/kg ds									
PAK	onbekend									
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN										
PCB	µg/kg ds		<24,5	0		*91,9*	*0,07*		<19,60	-0
PCB	onbekend									
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4		<1	<2		<1	<3	
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4		2,5	6,9		<1	<3	
PCB 101	µg/kg ds	<1	<4		8,0	22,2		<1	<3	
PCB 118	µg/kg ds	<1	<4		7,0	19,4		<1	<3	
PCB 138	µg/kg ds	<1	<4		6,8	18,9		<1	<3	
PCB 153	µg/kg ds	<1	<4		5,7	15,8		<1	<3	
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4		2,4	6,7		<1	<3	
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN										
minerale olie	mg/kg ds									
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds									
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds									
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds									
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds									
OVERIG										
Droge stof	% w/w	92,2	92,2 (6)		87,8	87,8 (6)		94,2	94,2 (6)	
lutum	%	3,8	0		3,2	0		4,0	0	
organische stof	%	1,2			3,6			2,5		
Artefacten	g	<1			<1			<1		
Aard artefacten	-	0			0			0		

Tabel 9: Gemeten gehalten in grond met beoordeling conform de Wet Bodembescherming

Monstercode		C13-1			
Certificaatcode		13535112			
Boring(en)		C13			
Traject (m -mv)		0,00 - 0,50			
Humus	% ds	0,70			
Lutum	% ds	2,40			
Datum van toetsing		28-9-2021			
Monsterconclusie		Voldoet aan Achtergrondwaarde			
Monstermelding 1					
Monstermelding 2					
Monstermelding 3					
		Meetw	**GSSD**	**Index**	
METALEN					
barium	mg/kg ds				
cadmium	mg/kg ds				
kobalt	mg/kg ds				
koper	mg/kg ds				
kwik	mg/kg ds				
molybdeen	mg/kg ds				
nikkel	mg/kg ds				
lood	mg/kg ds				
zink	mg/kg ds				
PAK					
naftaleen	mg/kg ds				
benzo(a)pyreen	mg/kg ds				
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds				
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds				
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds				
fluorantheen	mg/kg ds				
chryseen	mg/kg ds				
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds				
anthraceen	mg/kg ds				
fenanthreen	mg/kg ds				
PAK	mg/kg ds				
PAK	onbekend				
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN					
PCB	µg/kg ds		<24,5	0	
PCB	onbekend				
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4		
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4		
PCB 101	µg/kg ds	<1	<4		
PCB 118	µg/kg ds	<1	<4		
PCB 138	µg/kg ds	<1	<4		
PCB 153	µg/kg ds	<1	<4		
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4		
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN					
minerale olie	mg/kg ds				
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds				
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds				
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds				
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds				
OVERIG					
Droge stof	% w/w	96,7	96,7 (6)		
lutum	%	2,4	0		
organische stof	%	0,7			
Artefacten	g	<1			
Aard artefacten	-	0			

##	: geen meetwaarde aanwezig
--	: geen toetsnorm aanwezig
<d	: kleiner dan de detectielimiet
8,88	: <= Achtergrondwaarde
<=T	: > Achtergrondwaarde
8,88	: > Tussenwaarde
8,88	: > Interventiewaarde
6	: Heeft geen normwaarde
#	: verhoogde rapportagegrens
GSSD	: Gestandaardiseerde meetwaarde
Index	: (GSSD - AW) / (I - AW)

- Getoetst via de BoToVa service, versie 3.1.0 -

Tabel 10: Normwaarden conform de Wet Bodembescherming

		AW	WO	IND	I
METALEN					
cadmium	mg/kg ds	0,6	1,2	4,3	13
kobalt	mg/kg ds	15	35	190	190
koper	mg/kg ds	40	54	190	190
kwik	mg/kg ds	0,15	0,83	4,8	36
molybdeen	mg/kg ds	1,5	88	190	190
nikkel	mg/kg ds	35	39	100	100
lood	mg/kg ds	50	210	530	530
zink	mg/kg ds	140	200	720	720
PAK					
PAK	mg/kg ds	1,5	6,8	40	40
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN					
PCB	mg/kg ds	0,02	0,04	0,5	1
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN					
minerale olie	mg/kg ds	190	190	500	5000

Tabel 11: Gemeten concentraties in grondwater met beoordeling conform de Wet Bodembescherming

Watermonster		A09-1-1			B07-1-1		
Datum watermonstername		16-9-2021			16-9-2021		
Filterdiepte (m -mv)		2,03 - 3,03			3,54 - 4,54		
Datum van toetsing		23-9-2021			23-9-2021		
Monsterconclusie		Overschrijding Streefwaarde			Voldoet aan Streefwaarde		
Monstermelding 1							
Monstermelding 2							
Monstermelding 3							
		Meetw	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**
METALEN							
barium	µg/l	*58*	*58*	*0,01*	17	17	-0,06
cadmium	µg/l	<0,20	<0,14	-0,05	<0,20	<0,14	-0,05
kobalt	µg/l	<2	<1	-0,23	<2	<1	-0,23
koper	µg/l	<2,0	<1,4	-0,23	<2,0	<1,4	-0,23
kwik	µg/l	<0,05	<0,04	-0,06	<0,05	<0,04	-0,06
molybdeen	µg/l	<2	<1	-0,01	<2	<1	-0,01
nikkel	µg/l	<3	<2	-0,22	<3	<2	-0,22
lood	µg/l	<2,0	<1,4	-0,23	<2,0	<1,4	-0,23
zink	µg/l	*95*	*95*	*0,04*	<10	<7	-0,08
AROMATISCHE VERBINDINGEN							
benzeen	µg/l	<0,2	<0,1	-0	<0,2	<0,1	-0
tolueen	µg/l	<0,2	<0,1	-0,01	<0,2	<0,1	-0,01
ethylbenzeen	µg/l	<0,2	<0,1	-0,03	<0,2	<0,1	-0,03
xylenen (som)	µg/l		<0,21	0		<0,21	0
meta-/para-Xyleen (som)	µg/l	<0,2	<0,1		<0,2	<0,1	
ortho-Xyleen	µg/l	<0,1	<0,1		<0,1	<0,1	
styreen	µg/l	<0,2	<0,1	-0,02	<0,2	<0,1	-0,02
Som 16 Aromatische oplosmiddelen	µg/l		<0,77 (2,14)			<0,77 (2,14)	
PAK							
naftaleen	µg/l	<0,02	<0,01	0	<0,02	<0,01	0
PAK	-		<0,00020 (11)			<0,00020 (11)	
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN							
1,3-Dichloorpropaan	µg/l	<0,2	<0,1		<0,2	<0,1	
1,1-Dichloorpropaan	µg/l	<0,2	<0,1		<0,2	<0,1	
Dichloorpropaan (som)	µg/l		<0,42	-0		<0,42	-0
dichloormethaan	µg/l	<0,2	<0,1	0	<0,2	<0,1	0
chloroform	µg/l	<0,2	<0,1	-0,01	<0,2	<0,1	-0,01
bromoform	µg/l	<0,2	<0,1 (14)		<0,2	<0,1 (14)	
TETRA	µg/l	<0,1	<0,1	0,01	<0,1	<0,1	0,01
1,1-dichloorethaan	µg/l	<0,2	<0,1	-0,01	<0,2	<0,1	-0,01
1,2-dichloorethaan	µg/l	<0,2	<0,1	-0,02	<0,2	<0,1	-0,02
1,2-dichloorpropaan	µg/l	<0,2	<0,1		<0,2	<0,1	
1,1,1-trichloorethaan	µg/l	<0,1	<0,1	0	<0,1	<0,1	0
1,1,2-trichloorethaan	µg/l	<0,1	<0,1	0	<0,1	<0,1	0
TRI	µg/l	<0,2	<0,1	-0,05	<0,2	<0,1	-0,05
PER	µg/l	<0,1	<0,1	0	<0,1	<0,1	0
DCE (som)	µg/l		<0,14	0,01		<0,14	0,01
1,1-dichlooretheen	µg/l	<0,1	<0,1	0,01	<0,1	<0,1	0,01
DCE (cis)	µg/l	<0,1	<0,1		<0,1	<0,1	
DCE (trans)	µg/l	<0,1	<0,1		<0,1	<0,1	
vinylchloride	µg/l	<0,2	<0,1	0,03	<0,2	<0,1	0,03
dichloorpropaan (som)	µg/l	0,42			0,42		
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN							
minerale olie	µg/l	<50	<35	-0,03	<50	<35	-0,03
minerale olie C10 - C12	µg/l	<25	18 (6)		<25	18 (6)	
minerale olie C12 - C22	µg/l	<25	18 (6)		<25	18 (6)	
minerale olie C22 - C30	µg/l	<25	18 (6)		<25	18 (6)	
minerale olie C30 - C40	µg/l	<25	18 (6)		<25	18 (6)	

##	: geen meetwaarde aanwezig
--	: geen toetsnorm aanwezig
<d	: kleiner dan de detectielimiet
8,88	: <= Streefwaarde
8,88	: > Streefwaarde
>T	: > Tussenwaarde
8,88	: > Interventiewaarde
11	: Enkele parameters ontbreken in de berekening van de somfractie
14	: Streefwaarde ontbreekt zorgplicht van toepassing
2	: Enkele parameters ontbreken in de som
6	: Heeft geen normwaarde
#	: verhoogde rapportagegrens
GSSD	: Gestandaardiseerde meetwaarde
Index	: (GSSD - S) / (I - S)

- Getoetst via de BoToVa service, versie 3.1.0 -

Tabel 12: Normwaarden conform de Wet Bodembescherming

		S	S Diep	Indicatief	I
METALEN					
barium	µg/l	50	200		625
cadmium	µg/l	0,4	0,06		6
kobalt	µg/l	20	0,7		100
koper	µg/l	15	1,3		75
kwik	µg/l	0,05	0,01		0,3
molybdeen	µg/l	5	3,6		300
nikkel	µg/l	15	2,1		75
lood	µg/l	15	1,7		75
zink	µg/l	65	24		800
AROMATISCHE VERBINDINGEN					
benzeen	µg/l	0,2			30
tolueen	µg/l	7			1000
ethylbenzeen	µg/l	4			150
xylenen (som)	µg/l	0,2			70
styreen	µg/l	6			300
Som 16 Aromatische oplosmiddelen	µg/l			150	
PAK					
naftaleen	µg/l	0,01			70
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN					
Dichloorpropaan (som)	µg/l	0,8			80
dichloormethaan	µg/l	0,01			1000
chloroform	µg/l	6			400
bromoform	µg/l				630
TETRA	µg/l	0,01			10
1,1-dichloorethaan	µg/l	7			900
1,2-dichloorethaan	µg/l	7			400
1,1,1-trichloorethaan	µg/l	0,01			300
1,1,2-trichloorethaan	µg/l	0,01			130
TRI	µg/l	24			500
PER	µg/l	0,01			40
DCE (som)	µg/l	0,01			20
1,1-dichlooretheen	µg/l	0,01			10
vinylchloride	µg/l	0,01			5
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN					
minerale olie	µg/l	50			600

Tabel 13: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Monstercode		MA01		MA02		MA03	
Humus (% ds)		1,00		0,60		0,60	
Lutum (% ds)		2,00		2,00		2,70	
Datum van toetsing		8-9-2021		8-9-2021		8-9-2021	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Klasse industrie		Altijd toepasbaar		Klasse industrie	
Samenstelling monster							
Monstermelding 1							
Monstermelding 2							
Monstermelding 3							
Zintuiglijke bijmengingen				matig puinhoudend, zwak puinhoudend, zwak koolhoudend, 25,8 kg > 20 mm 0,65 kg, 48,6 kg > 20 mm 0,35 kg		sporen kolen, zwak koolhoudend, 21,3 kg > 20 mm 0 kg	
Grondsoort		Zand		Zand		Zand	
		Meetw	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**
METALEN							
barium	mg/kg ds	22	85 (6)	26	101 (6)	24	86 (6)
cadmium	mg/kg ds	<0,2	<0,2	<0,2	<0,2	<0,2	<0,2
kobalt	mg/kg ds	1,8	6,3	2,4	8,4	2,3	7,5
koper	mg/kg ds	10	21	8,2	17,0	6,2	12,5
kwik	mg/kg ds	0,25	0,36	0,13	0,19	0,10	0,14
molybdeen	mg/kg ds	<0,5	<0,4	<0,5	<0,4	<0,5	<0,4
nikkel	mg/kg ds	4,6	13,4	5,9	17,2	5,8	16,0
lood	mg/kg ds	35	55	40	63	49	76
zink	mg/kg ds	37	88	43	102	57	131
PAK							
naftaleen	mg/kg ds	0,06	0,06	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	1,1	1,1	0,21	0,21	0,11	0,11
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,50	0,50	0,12	0,12	0,06	0,06
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	0,83	0,83	0,17	0,17	0,07	0,07
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	0,91	0,91	0,20	0,20	0,09	0,09
fluorantheen	mg/kg ds	1,6	1,6	0,25	0,25	0,17	0,17
chryseen	mg/kg ds	0,70	0,70	0,18	0,18	0,11	0,11
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,80	0,80	0,16	0,16	0,10	0,10
anthraceen	mg/kg ds	0,33	0,33	0,04	0,04	0,02	0,02
fenanthreen	mg/kg ds	1,3	1,3	0,10	0,10	0,06	0,06
PAK	mg/kg ds		8,13		1,44		0,80
PAK	onbekend						
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN							
PCB	µg/kg ds		41,0		<24,5		58,5
PCB	onbekend						
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<4
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<4
PCB 101	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	2,5	12,5
PCB 118	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	1,9	9,5
PCB 138	µg/kg ds	2,2	11,0	<1	<4	3,2	16,0
PCB 153	µg/kg ds	2,1	10,5	<1	<4	2,0	10,0
PCB 180	µg/kg ds	1,1	5,5	<1	<4	<1	<4
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN							
minerale olie	mg/kg ds	60	300	<20	<70	<20	<70
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 (6)	<5	18 (6)	<5	18 (6)
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	21	105 (6)	<5	18 (6)	<5	18 (6)
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	26	130 (6)	7	35 (6)	6	30 (6)
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	18	90 (6)	<5	18 (6)	<5	18 (6)
OVERIG							
Droge stof	% w/w	91,5	91,5 (6) 0	92,6	92,6 (6) 0	93,6	93,6 (6) 0
lutum	%	<2		<2		2,7	
organische stof	%	1,0		0,6		0,6	

Monstercode		MA01	MA02	MA03
Humus (% ds)		1,00	0,60	0,60
Lutum (% ds)		2,00	2,00	2,70
Datum van toetsing		8-9-2021	8-9-2021	8-9-2021
Monster getoetst als		partij	partij	partij
Bodemklasse monster		Klasse industrie	Altijd toepasbaar	Klasse industrie
Samenstelling monster				
Artefacten	g	<1	<1	<1
Aard artefacten	-	0	0	0
PFAS				
perfluoroctaanzuur (lineair)	µg/kg ds			
perfluoroctaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds			
som vertakte PFOS-isomeren	µg/kg ds			
som vertakte PFOA-isomeren	µg/kg ds			
perfluor-1-butaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds			
perfluor-1-decaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds			
perfluor-1-heptaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds			
perfluor-1-hexaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds			
perfluorbutaanzuur	µg/kg ds			
perfluordecaanzuur	µg/kg ds			
perfluordodecaanzuur	µg/kg ds			
perfluorheptaanzuur	µg/kg ds			
perfluorhexaanzuur	µg/kg ds			
perfluornonaanzuur	µg/kg ds			
perfluoroctaansulfonamide	µg/kg ds			
perfluorpentaanzuur	µg/kg ds			
perfluortridecaanzuur	µg/kg ds			
perfluortetradecaanzuur	µg/kg ds			
perfluorundecaanzuur	µg/kg ds			
2-(perfluorhexyl)ethaan-1-sulfonzuur	µg/kg ds			
perfluorhexadecaanzuur	µg/kg ds			
perfluoroctadecaanzuur	µg/kg ds			
perfluoroctaansulfonylamide(N-ethyl)acetaat	µg/kg ds			
1H,1H,2H,2H-perfluordecaansulfonzuur	µg/kg ds			
1H,1H,2H,2H-perfluordodecaansulfonzuur	µg/kg ds			
perfluorpentaan-1-sulfonzuur	µg/kg ds			
perfluoroctaansulfonylamide(N-methyl)acetaat	µg/kg ds			
1H,1H,2H,2H-perfluorhexaansulfonzuur	µg/kg ds			
bisperfluordecyl fosfaat	µg/kg ds			
N-methyl perfluoroctaansulfonamide	µg/kg ds			
som lineair en vertakt perfluoroctaanzuur	µg/kg ds			
som lineair en vertakt perfluoroctylsulfonaat	µg/kg ds			

Tabel 14: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Monstercode		MA04	MA05	MB01
Humus (% ds)		0,50	10,00	2,00
Lutum (% ds)		3,40	25,0	3,70
Datum van toetsing		8-9-2021	8-9-2021	13-9-2021
Monster getoetst als		partij	partij	partij
Bodemklasse monster		Altijd toepasbaar		Altijd toepasbaar
Samenstelling monster				
Monstermelding 1				
Monstermelding 2				
Monstermelding 3				

Monstercode		MA04		MA05		MB01	
Humus (% ds)		0,50		10,00		2,00	
Lutum (% ds)		3,40		25,0		3,70	
Datum van toetsing		8-9-2021		8-9-2021		13-9-2021	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Altijd toepasbaar				Altijd toepasbaar	
Samenstelling monster							
Zintuiglijke bijmengingen							
Grondsoort		Zand		Zand		Zand	
		Meetw	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**
METALEN							
barium	mg/kg ds	20	66 (6)			22	70 (6)
cadmium	mg/kg ds	<0,2	<0,2			<0,2	<0,2
kobalt	mg/kg ds	4,1	12,5			1,9	5,6
koper	mg/kg ds	<5	<7			7,6	14,9
kwik	mg/kg ds	<0,05	<0,05			0,14	0,20
molybdeen	mg/kg ds	<0,5	<0,4			<0,5	<0,4
nikkel	mg/kg ds	10	26			4,4	11,2
lood	mg/kg ds	<10	<11			48	73
zink	mg/kg ds	37	82			39	85
PAK							
naftaleen	mg/kg ds	<0,01	<0,01			<0,01	<0,01
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	<0,01	<0,01			0,08	0,08
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	<0,01	<0,01			0,05	0,05
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	<0,01	<0,01			0,06	0,06
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	<0,01	<0,01			0,07	0,07
fluorantheen	mg/kg ds	<0,01	<0,01			0,12	0,12
chryseen	mg/kg ds	<0,01	<0,01			0,08	0,08
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	<0,01	<0,01			0,07	0,07
anthraceen	mg/kg ds	<0,01	<0,01			0,03	0,03
fenanthreen	mg/kg ds	<0,01	<0,01			0,05	0,05
PAK	mg/kg ds		<0,070				
PAK	onbekend						0,62
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN							
PCB	µg/kg ds		<24,5				
PCB	onbekend						<24,5
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4			<1	<4
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4			<1	<4
PCB 101	µg/kg ds	<1	<4			<1	<4
PCB 118	µg/kg ds	<1	<4			<1	<4
PCB 138	µg/kg ds	<1	<4			<1	<4
PCB 153	µg/kg ds	<1	<4			<1	<4
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4			<1	<4
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN							
minerale olie	mg/kg ds	<20	<70			20	100
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 (6)			<5	18 (6)
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	<5	18 (6)			6	30 (6)
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	<5	18 (6)			8	40 (6)
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	<5	18 (6)			6	30 (6)
OVERIG							
Droge stof	% w/w	83,6	83,6 (6) 0	92,7	92,7 (6) 0	91,8	91,8 (6) 0
lutum	%	3,4				3,7	
organische stof	%	<0,5				2,0	
Artefacten	g	<1		<1		<1	
Aard artefacten	-	0		0		0	
PFAS							
perfluoroctaanzuur (lineair)	µg/kg ds			0,17	0,17 (6)		
perfluoroctaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds			0,14	0,14 (6)		
som vertakte PFOS-isomeren	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
som vertakte PFOA-isomeren	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		

Monstercode		MA04	MA05	MB01
Humus (% ds)		0,50	10,00	2,00
Lutum (% ds)		3,40	25,0	3,70
Datum van toetsing		8-9-2021	8-9-2021	13-9-2021
Monster getoetst als		partij	partij	partij
Bodemklasse monster		Altijd toepasbaar		Altijd toepasbaar
Samenstelling monster				
perfluor-1-butaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluor-1-decaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluor-1-heptaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluor-1-hexaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluorbutaanzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluordecaanzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluordodecaanzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluorheptaanzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluorhexaanzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluornonaanzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluoroctaansulfonamide	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluorpentaanzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluortridecaanzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluortetradecaanzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluorundecaanzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
2-(perfluorhexyl)ethaan-1-sulfonzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluorhexadecaanzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluoroctadecaanzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluoroctaansulfonylamide(N-ethyl)acetaat	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
1H,1H,2H,2H-perfluordecaansulfonzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
1H,1H,2H,2H-perfluordodecaansulfonzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluorpentaan-1-sulfonzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluoroctaansulfonylamide(N-methyl)acetaat	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
1H,1H,2H,2H-perfluorhexaansulfonzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
bisperfluordecyl fosfaat	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
N-methyl perfluoroctaansulfonamide	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
som lineair en vertakt perfluoroctaanzuur	µg/kg ds		0,24 0,24 (6)	
som lineair en vertakt perfluoroctylsulfonaat	µg/kg ds		0,21 0,21 (6)	

Tabel 15: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Monstercode		MB02		MB03		MB04	
Humus (% ds)		3,10		1,60		0,50	
Lutum (% ds)		2,00		2,00		2,00	
Datum van toetsing		13-9-2021		13-9-2021		13-9-2021	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Klasse industrie		Altijd toepasbaar		Altijd toepasbaar	
Samenstelling monster							
Monstermelding 1							
Monstermelding 2							
Monstermelding 3							
Zintuiglijke bijmengingen		zwak koolhoudend, sporen kolen		sporen kolen			
Grondsoort		Zand		Zand		Zand	
		Meetw	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**
METALEN							
barium	mg/kg ds	80	310 (6)	<20	<54 (6)	<20	<54 (6)
cadmium	mg/kg ds	0,38	0,62	<0,2	<0,2	<0,2	<0,2
kobalt	mg/kg ds	2,9	10,2	1,6	5,6	<1,5	<3,7

Monstercode		MB02		MB03		MB04	
Humus (% ds)		3,10		1,60		0,50	
Lutum (% ds)		2,00		2,00		2,00	
Datum van toetsing		13-9-2021		13-9-2021		13-9-2021	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Klasse industrie		Altijd toepasbaar		Altijd toepasbaar	
Samenstelling monster							
koper	mg/kg ds	15	30	5,8	12,0	<5	<7
kwik	mg/kg ds	0,16	0,23	0,06	0,09	<0,05	<0,05
molybdeen	mg/kg ds	0,57	0,57	<0,5	<0,4	<0,5	<0,4
nikkel	mg/kg ds	6,5	19,0	<3	<6	4,5	13,1
lood	mg/kg ds	220	339	27	43	<10	<11
zink	mg/kg ds	74	171	<20	<33	<20	<33
PAK							
naftaleen	mg/kg ds	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,32	0,32	0,04	0,04	<0,01	<0,01
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,19	0,19	0,02	0,02	<0,01	<0,01
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	0,24	0,24	0,03	0,03	<0,01	<0,01
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	0,26	0,26	0,03	0,03	<0,01	<0,01
fluorantheen	mg/kg ds	0,51	0,51	0,06	0,06	<0,01	<0,01
chryseen	mg/kg ds	0,27	0,27	0,04	0,04	<0,01	<0,01
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,28	0,28	0,04	0,04	<0,01	<0,01
anthraceen	mg/kg ds	0,05	0,05	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01
fenanthreen	mg/kg ds	0,18	0,18	0,02	0,02	<0,01	<0,01
PAK	mg/kg ds						
PAK	onbekend		2,31		0,29		<0,070
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN							
PCB	µg/kg ds						
PCB	onbekend		<15,81		<24,5		<24,5
PCB 28	µg/kg ds	<1	<2	<1	<4	<1	<4
PCB 52	µg/kg ds	<1	<2	<1	<4	<1	<4
PCB 101	µg/kg ds	<1	<2	<1	<4	<1	<4
PCB 118	µg/kg ds	<1	<2	<1	<4	<1	<4
PCB 138	µg/kg ds	<1	<2	<1	<4	<1	<4
PCB 153	µg/kg ds	<1	<2	<1	<4	<1	<4
PCB 180	µg/kg ds	<1	<2	<1	<4	<1	<4
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN							
minerale olie	mg/kg ds	30	97	<20	<70	<20	<70
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	11 (6)	<5	18 (6)	<5	18 (6)
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	9	29 (6)	<5	18 (6)	<5	18 (6)
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	14	45 (6)	8	40 (6)	<5	18 (6)
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	11	35 (6)	9	45 (6)	<5	18 (6)
OVERIG							
Droge stof	% w/w	90,3	90,3 (6) 0	89,7	89,7 (6) 0	93,6	93,6 (6) 0
lutum	%	<2		<2		<2	
organische stof	%	3,1		1,6		<0,5	
Artefacten	g	<1		<1		<1	
Aard artefacten	-	0		0		0	
PFAS							
perfluoroctaanzuur (lineair)	µg/kg ds						
perfluoroctaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds						
som vertakte PFOS-isomeren	µg/kg ds						
som vertakte PFOA-isomeren	µg/kg ds						
perfluor-1-butaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds						
perfluor-1-decaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds						
perfluor-1-heptaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds						
perfluor-1-hexaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds						

Monstercode		MB02	MB03	MB04
Humus (% ds)		3,10	1,60	0,50
Lutum (% ds)		2,00	2,00	2,00
Datum van toetsing		13-9-2021	13-9-2021	13-9-2021
Monster getoetst als		partij	partij	partij
Bodemklasse monster		Klasse industrie	Altijd toepasbaar	Altijd toepasbaar
Samenstelling monster				
perfluorbutaanzuur	µg/kg ds			
perfluordecaanzuur	µg/kg ds			
perfluordodecaanzuur	µg/kg ds			
perfluorheptaanzuur	µg/kg ds			
perfluorhexaanzuur	µg/kg ds			
perfluornonaanzuur	µg/kg ds			
perfluoroctaansulfonamide	µg/kg ds			
perfluorpentaanzuur	µg/kg ds			
perfluortridecaanzuur	µg/kg ds			
perfluortetradecaanzuur	µg/kg ds			
perfluorundecaanzuur	µg/kg ds			
2-(perfluorhexyl)ethaan-1-sulfonzuur	µg/kg ds			
perfluorhexadecaanzuur	µg/kg ds			
perfluoroctadecaanzuur	µg/kg ds			
perfluoroctaansulfonylamide(N-ethyl)acetaat	µg/kg ds			
1H,1H,2H,2H-perfluordecaansulfonzuur	µg/kg ds			
1H,1H,2H,2H-perfluordodecaansulfonzuur	µg/kg ds			
perfluorpentaan-1-sulfonzuur	µg/kg ds			
perfluoroctaansulfonylamide(N-methyl)acetaat	µg/kg ds			
1H,1H,2H,2H-perfluorhexaansulfonzuur	µg/kg ds			
bisperfluordecyl fosfaat	µg/kg ds			
N-methyl perfluoroctaansulfonamide	µg/kg ds			
som lineair en vertakt perfluoroctaanzuur	µg/kg ds			
som lineair en vertakt perfluoroctylsulfonaat	µg/kg ds			

Tabel 16: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Monstercode		MB05		MB06		B05-1	
Humus (% ds)		2,10		10,00		3,20	
Lutum (% ds)		2,00		25,0		3,50	
Datum van toetsing		13-9-2021		13-9-2021		23-9-2021	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Altijd toepasbaar				Klasse industrie	
Samenstelling monster							
Monstermelding 1							
Monstermelding 2							
Monstermelding 3							
Zintuiglijke bijmengingen		sporen baksteen		zwak koolhoudend, matig menggranulaat houdend, sporen kolen		zwak koolhoudend	
Grondsoort		Zand		Zand		Zand	
		Meetw	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**
METALEN							
barium	mg/kg ds	24	93 (6)				
cadmium	mg/kg ds	<0,2	<0,2				
kobalt	mg/kg ds	1,9	6,7				
koper	mg/kg ds	6,9	14,2				
kwik	mg/kg ds	0,15	0,22				
molybdeen	mg/kg ds	<0,5	<0,4				
nikkel	mg/kg ds	4,2	12,3				
lood	mg/kg ds	54	85			150	225
zink	mg/kg ds	28	66				

Monstercode		MB05		MB06		B05-1	
Humus (% ds)		2,10		10,00		3,20	
Lutum (% ds)		2,00		25,0		3,50	
Datum van toetsing		13-9-2021		13-9-2021		23-9-2021	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Altijd toepasbaar				Klasse industrie	
Samenstelling monster							
PAK							
naftaleen	mg/kg ds	<0,01	<0,01				
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,07	0,07				
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,04	0,04				
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	0,06	0,06				
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	0,06	0,06				
fluorantheen	mg/kg ds	0,10	0,10				
chryseen	mg/kg ds	0,07	0,07				
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,07	0,07				
anthraceen	mg/kg ds	<0,01	<0,01				
fenanthreen	mg/kg ds	0,04	0,04				
PAK	mg/kg ds						
PAK	onbekend		0,52				
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN							
PCB	µg/kg ds						
PCB	onbekend		<23,3				
PCB 28	µg/kg ds	<1	<3				
PCB 52	µg/kg ds	<1	<3				
PCB 101	µg/kg ds	<1	<3				
PCB 118	µg/kg ds	<1	<3				
PCB 138	µg/kg ds	<1	<3				
PCB 153	µg/kg ds	<1	<3				
PCB 180	µg/kg ds	<1	<3				
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN							
minerale olie	mg/kg ds	<20	<67				
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	17 (6)				
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	<5	17 (6)				
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	<5	17 (6)				
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	<5	17 (6)				
OVERIG							
Droge stof	% w/w	86,4	86,4 (6) 0	90,3	90,3 (6) 0	89,9	89,9 (6)
lutum	%	<2				3,5	0
organische stof	%	2,1				3,2	
Artefacten	g	<1		<1		<1	
Aard artefacten	-	0		0		0	
PFAS							
perfluoroctaanzuur (lineair)	µg/kg ds			0,27	0,27 (6)		
perfluoroctaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds			0,22	0,22 (6)		
som vertakte PFOS-isomeren	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
som vertakte PFOA-isomeren	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluor-1-butaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluor-1-decaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluor-1-heptaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluor-1-hexaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluorbutaanzuur	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluordecaanzuur	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluordodecaanzuur	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluorheptaanzuur	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluorhexaanzuur	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		

Monstercode		MB05	MB06	B05-1
Humus (% ds)		2,10	10,00	3,20
Lutum (% ds)		2,00	25,0	3,50
Datum van toetsing		13-9-2021	13-9-2021	23-9-2021
Monster getoetst als		partij	partij	partij
Bodemklasse monster		Altijd toepasbaar		Klasse industrie
Samenstelling monster				
perfluornonaanzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluoroctaansulfonamide	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluorpentaanzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluortridecaanzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluortetradecaanzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluorundecaanzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
2-(perfluorhexyl)ethaan-1-sulfonzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluorhexadecaanzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluoroctadecaanzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluoroctaansulfonylamide(N-ethyl)acetaat	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
1H,1H,2H,2H-perfluordecaansulfonzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
1H,1H,2H,2H-perfluordodecaansulfonzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluorpentaan-1-sulfonzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
perfluoroctaansulfonylamide(N-methyl)acetaat	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
1H,1H,2H,2H-perfluorhexaansulfonzuur	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
bisperfluordecyl fosfaat	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
N-methyl perfluoroctaansulfonamide	µg/kg ds		<0,1 0,1 (6)	
som lineair en vertakt perfluoroctaanzuur	µg/kg ds		0,34 0,34 (6)	
som lineair en vertakt perfluoroctylsulfonaat	µg/kg ds		0,29 0,29 (6)	

Tabel 17: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Monstercode		B07-2		B16-1		B18-1	
Humus (% ds)		3,10		2,60		1,80	
Lutum (% ds)		3,30		3,10		3,10	
Datum van toetsing		23-9-2021		23-9-2021		23-9-2021	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Klasse wonen		Klasse wonen		Klasse wonen	
Samenstelling monster							
Monstermelding 1							
Monstermelding 2							
Monstermelding 3							
Zintuiglijke bijmengingen		sporen kolen		sporen kolen		sporen kolen	
Grondsoort		Zand		Zand		Zand	
		Meetw	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**
METALEN							
barium	mg/kg ds						
cadmium	mg/kg ds						
kobalt	mg/kg ds						
koper	mg/kg ds						
kwik	mg/kg ds						
molybdeen	mg/kg ds						
nikkel	mg/kg ds						
lood	mg/kg ds	130	196	79	121	55	85
zink	mg/kg ds						
PAK							
naftaleen	mg/kg ds						
benzo(a)pyreen	mg/kg ds						
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds						
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds						
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds						

Monstercode		B07-2		B16-1		B18-1	
Humus (% ds)		3,10		2,60		1,80	
Lutum (% ds)		3,30		3,10		3,10	
Datum van toetsing		23-9-2021		23-9-2021		23-9-2021	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Klasse wonen		Klasse wonen		Klasse wonen	
Samenstelling monster							
fluorantheen	mg/kg ds						
chryseen	mg/kg ds						
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds						
anthraceen	mg/kg ds						
fenanthreen	mg/kg ds						
PAK	mg/kg ds						
PAK	onbekend						
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN							
PCB	µg/kg ds						
PCB	onbekend						
PCB 28	µg/kg ds						
PCB 52	µg/kg ds						
PCB 101	µg/kg ds						
PCB 118	µg/kg ds						
PCB 138	µg/kg ds						
PCB 153	µg/kg ds						
PCB 180	µg/kg ds						
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN							
minerale olie	mg/kg ds						
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds						
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds						
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds						
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds						
OVERIG							
Droge stof	% w/w	90,8	90,8 (6)	89,7	89,7 (6)	89,3	89,3 (6)
lutum	%	3,3	0	3,1	0	3,1	0
organische stof	%	3,1		2,6		1,8	
Artefacten	g	<1		<1		<1	
Aard artefacten	-	0		0		0	
PFAS							
perfluoroctaanzuur (lineair)	µg/kg ds						
perfluoroctaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds						
som vertakte PFOS-isomeren	µg/kg ds						
som vertakte PFOA-isomeren	µg/kg ds						
perfluor-1-butaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds						
perfluor-1-decaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds						
perfluor-1-heptaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds						
perfluor-1-hexaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds						
perfluorbutaanzuur	µg/kg ds						
perfluordecaanzuur	µg/kg ds						
perfluordodecaanzuur	µg/kg ds						
perfluorheptaanzuur	µg/kg ds						
perfluorhexaanzuur	µg/kg ds						
perfluornonaanzuur	µg/kg ds						
perfluoroctaansulfonamide	µg/kg ds						
perfluorpentaanzuur	µg/kg ds						
perfluortridecaanzuur	µg/kg ds						
perfluortetradecaanzuur	µg/kg ds						
perfluorundecaanzuur	µg/kg ds						
2-(perfluorhexyl)ethaan-1-sulfonzuur	µg/kg ds						

Monstercode		B07-2	B16-1	B18-1
Humus (% ds)		3,10	2,60	1,80
Lutum (% ds)		3,30	3,10	3,10
Datum van toetsing		23-9-2021	23-9-2021	23-9-2021
Monster getoetst als		partij	partij	partij
Bodemklasse monster		Klasse wonen	Klasse wonen	Klasse wonen
Samenstelling monster				
perfluorhexadecaanzuur	µg/kg ds			
perfluoroctadecaanzuur	µg/kg ds			
perfluoroctaansulfonylamide(N-ethyl)acetaat	µg/kg ds			
1H,1H,2H,2H-perfluordecaansulfonzuur	µg/kg ds			
1H,1H,2H,2H-perfluordodecaansulfonzuur	µg/kg ds			
perfluorpentaan-1-sulfonzuur	µg/kg ds			
perfluoroctaansulfonylamide(N-methyl)acetaat	µg/kg ds			
1H,1H,2H,2H-perfluorhexaansulfonzuur	µg/kg ds			
bisperfluordecyl fosfaat	µg/kg ds			
N-methyl perfluoroctaansulfonamide	µg/kg ds			
som lineair en vertakt perfluoroctaanzuur	µg/kg ds			
som lineair en vertakt perfluoroctylsulfonaat	µg/kg ds			

Tabel 18: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Monstercode		MC01		MC02		MC03	
Humus (% ds)		2,40		1,40		0,70	
Lutum (% ds)		2,00		2,50		2,00	
Datum van toetsing		8-9-2021		8-9-2021		8-9-2021	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Niet Toepasbaar > industrie		Klasse industrie		Altijd toepasbaar	
Samenstelling monster							
Monstermelding 1							
Monstermelding 2							
Monstermelding 3							
Zintuiglijke bijmengingen							
Grondsoort		Zand		Zand		Zand	
		Meetw	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**
METALEN							
barium	mg/kg ds	22	85 (6)	<20	<51 (6)	<20	<54 (6)
cadmium	mg/kg ds	0,21	0,35	<0,2	<0,2	<0,2	<0,2
kobalt	mg/kg ds	3,1	10,9	2,4	8,0	2,5	8,8
koper	mg/kg ds	10	20	8,4	17,1	<5	<7
kwik	mg/kg ds	0,13	0,19	0,11	0,16	<0,05	<0,05
molybdeen	mg/kg ds	<0,5	<0,4	0,55	0,55	<0,5	<0,4
nikkel	mg/kg ds	7,2	21,0	7,4	20,7	5,7	16,6
lood	mg/kg ds	110	172	42	66	15	24
zink	mg/kg ds	52	122	26	60	<20	<33
PAK							
naftaleen	mg/kg ds	0,02	0,02	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	1,8	1,8	0,29	0,29	0,13	0,13
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,98	0,98	0,17	0,17	0,08	0,08
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	1,3	1,3	0,21	0,21	0,08	0,08
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	1,2	1,2	0,24	0,24	0,10	0,10
fluorantheen	mg/kg ds	2,5	2,5	0,44	0,44	0,28	0,28
chryseen	mg/kg ds	1,5	1,5	0,22	0,22	0,13	0,13
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	1,8	1,8	0,24	0,24	0,15	0,15
anthraceen	mg/kg ds	0,20	0,20	0,04	0,04	0,04	0,04
fenanthreen	mg/kg ds	0,72	0,72	0,16	0,16	0,09	0,09
PAK	mg/kg ds		12,02		2,02		1,09
PAK	onbekend						

Monstercode		MC01		MC02		MC03	
Humus (% ds)		2,40		1,40		0,70	
Lutum (% ds)		2,00		2,50		2,00	
Datum van toetsing		8-9-2021		8-9-2021		8-9-2021	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Niet Toepasbaar > industrie		Klasse industrie		Altijd toepasbaar	
Samenstelling monster							
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN							
PCB	µg/kg ds		**604**		278		37,0
PCB	onbekend						
PCB 28	µg/kg ds	100	417	39	195	3,2	16,0
PCB 52	µg/kg ds	17	71	6,7	33,5	<1	<4
PCB 101	µg/kg ds	5,7	23,8	1,9	9,5	<1	<4
PCB 118	µg/kg ds	2,4	10,0	1,7	8,5	<1	<4
PCB 138	µg/kg ds	7,1	29,6	2,3	11,5	<1	<4
PCB 153	µg/kg ds	7,2	30,0	2,4	12,0	<1	<4
PCB 180	µg/kg ds	5,5	22,9	1,6	8,0	<1	<4
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN							
minerale olie	mg/kg ds	80	333	<20	<70	<20	<70
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	15 (6)	<5	18 (6)	<5	18 (6)
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	21	88 (6)	<5	18 (6)	6	30 (6)
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	34	142 (6)	9	45 (6)	6	30 (6)
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	22	92 (6)	8	40 (6)	<5	18 (6)
OVERIG							
Droge stof	% w/w	91,3	91,3 (6) 0	92,7	92,7 (6) 0	94,6	94,6 (6) 0
lutum	%	<2		2,5		<2	
organische stof	%	2,4		1,4		0,7	
Artefacten	g	<1		<1		<1	
Aard artefacten	-	0		0		0	
PFAS							
perfluoroctaanzuur (lineair)	µg/kg ds						
perfluoroctaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds						
som vertakte PFOS-isomeren	µg/kg ds						
som vertakte PFOA-isomeren	µg/kg ds						
perfluor-1-butaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds						
perfluor-1-decaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds						
perfluor-1-heptaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds						
perfluor-1-hexaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds						
perfluorbutaanzuur	µg/kg ds						
perfluordecaanzuur	µg/kg ds						
perfluordodecaanzuur	µg/kg ds						
perfluorheptaanzuur	µg/kg ds						
perfluorhexaanzuur	µg/kg ds						
perfluornonaanzuur	µg/kg ds						
perfluoroctaansulfonamide	µg/kg ds						
perfluorpentaanzuur	µg/kg ds						
perfluortridecaanzuur	µg/kg ds						
perfluortetradecaanzuur	µg/kg ds						
perfluorundecaanzuur	µg/kg ds						
2-(perfluorhexyl)ethaan-1-sulfonzuur	µg/kg ds						
perfluorhexadecaanzuur	µg/kg ds						
perfluoroctadecaanzuur	µg/kg ds						
perfluoroctaansulfonylamide(N-ethyl)acetaat	µg/kg ds						
1H,1H,2H,2H-perfluordecaansulfonzuur	µg/kg ds						
1H,1H,2H,2H-perfluordodecaansulfonzuur	µg/kg ds						
perfluorpentaan-1-sulfonzuur	µg/kg ds						

Monstercode		MC01	MC02	MC03
Humus (% ds)		2,40	1,40	0,70
Lutum (% ds)		2,00	2,50	2,00
Datum van toetsing		8-9-2021	8-9-2021	8-9-2021
Monster getoetst als		partij	partij	partij
Bodemklasse monster		Niet Toepasbaar > industrie	Klasse industrie	Altijd toepasbaar
Samenstelling monster				
perfluoroctaansulfonylamide(N-methyl)acetaat	µg/kg ds			
1H,1H,2H,2H-perfluorhexaansulfonzuur	µg/kg ds			
bisperfluordecyl fosfaat	µg/kg ds			
N-methyl perfluoroctaansulfonamide	µg/kg ds			
som lineair en vertakt perfluoroctaanzuur	µg/kg ds			
som lineair en vertakt perfluoroctylsulfonaat	µg/kg ds			

Tabel 19: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Monstercode		MC04		MC05		C08-1	
Humus (% ds)		0,50		10,00		1,50	
Lutum (% ds)		2,00		25,0		3,00	
Datum van toetsing		8-9-2021		8-9-2021		28-9-2021	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Altijd toepasbaar				Altijd toepasbaar	
Samenstelling monster							
Monstermelding 1							
Monstermelding 2							
Monstermelding 3							
Zintuiglijke bijmengingen							
Grondsoort		Zand		Zand		Zand	
		Meetw	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**
METALEN							
barium	mg/kg ds	<20	<54 (6)				
cadmium	mg/kg ds	<0,2	<0,2				
kobalt	mg/kg ds	<1,5	<3,7				
koper	mg/kg ds	<5	<7				
kwik	mg/kg ds	<0,05	<0,05				
molybdeen	mg/kg ds	<0,5	<0,4				
nikkel	mg/kg ds	<3	<6				
lood	mg/kg ds	<10	<11				
zink	mg/kg ds	<20	<33				
PAK							
naftaleen	mg/kg ds	<0,01	<0,01				
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	<0,01	<0,01				
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	<0,01	<0,01				
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	<0,01	<0,01				
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	<0,01	<0,01				
fluorantheen	mg/kg ds	<0,01	<0,01				
chryseen	mg/kg ds	<0,01	<0,01				
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	<0,01	<0,01				
anthraceen	mg/kg ds	<0,01	<0,01				
fenanthreen	mg/kg ds	<0,01	<0,01				
PAK	mg/kg ds		<0,070				
PAK	onbekend						
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN							
PCB	µg/kg ds		<24,5				<24,5
PCB	onbekend						
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4			<1	<4
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4			<1	<4
PCB 101	µg/kg ds	<1	<4			<1	<4
PCB 118	µg/kg ds	<1	<4			<1	<4
PCB 138	µg/kg ds	<1	<4			<1	<4

Monstercode		MC04		MC05		C08-1	
Humus (% ds)		0,50		10,00		1,50	
Lutum (% ds)		2,00		25,0		3,00	
Datum van toetsing		8-9-2021		8-9-2021		28-9-2021	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Altijd toepasbaar				Altijd toepasbaar	
Samenstelling monster							
PCB 153	µg/kg ds	<1	<4			<1	<4
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4			<1	<4
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN							
minerale olie	mg/kg ds	<20	<70				
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 (6)				
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	<5	18 (6)				
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	<5	18 (6)				
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	<5	18 (6)				
OVERIG							
Droge stof	% w/w	96,4	96,4 (6) 0	93,5	93,5 (6) 0	91,3	91,3 (6)
lutum	%	<2				3,0	0
organische stof	%	<0,5				1,5	
Artefacten	g	<1		<1		<1	
Aard artefacten	-	0		0		0	
PFAS							
perfluoroctaanzuur (lineair)	µg/kg ds			0,76	0,76 (6)		
perfluoroctaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds			0,27	0,27 (6)		
som vertakte PFOS-isomeren	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
som vertakte PFOA-isomeren	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluor-1-butaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluor-1-decaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluor-1-heptaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluor-1-hexaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluorbutaanzuur	µg/kg ds			0,19	0,19 (6)		
perfluordecaanzuur	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluordodecaanzuur	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluorheptaanzuur	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluorhexaanzuur	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluornonaanzuur	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluoroctaansulfonamide	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluorpentaanzuur	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluortridecaanzuur	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluortetradecaanzuur	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluorundecaanzuur	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
2-(perfluorhexyl)ethaan-1-sulfonzuur	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluorhexadecaanzuur	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluoroctadecaanzuur	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluoroctaansulfonylamide(N-ethyl)acetaat	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
1H,1H,2H,2H-perfluordecaansulfonzuur	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
1H,1H,2H,2H-perfluordodecaansulfonzuur	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluorpentaan-1-sulfonzuur	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
perfluoroctaansulfonylamide(N-methyl)acetaat	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
1H,1H,2H,2H-perfluorhexaansulfonzuur	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
bisperfluordecyl fosfaat	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		
N-methyl perfluoroctaansulfonamide	µg/kg ds			<0,1	0,1 (6)		

Monstercode		MC04	MC05	C08-1
Humus (% ds)		0,50	10,00	1,50
Lutum (% ds)		2,00	25,0	3,00
Datum van toetsing		8-9-2021	8-9-2021	28-9-2021
Monster getoetst als		partij	partij	partij
Bodemklasse monster		Altijd toepasbaar		Altijd toepasbaar
Samenstelling monster				
som lineair en vertakt perfluoroctaanzuur	µg/kg ds		0,83 0,83 (6)	
som lineair en vertakt perfluoroctylsulfonaat	µg/kg ds		0,34 0,34 (6)	

Tabel 20: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Monstercode		C10-1		C11-1		C12-1	
Humus (% ds)		1,20		3,60		2,50	
Lutum (% ds)		3,80		3,20		4,00	
Datum van toetsing		28-9-2021		28-9-2021		28-9-2021	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Altijd toepasbaar		Klasse industrie		Altijd toepasbaar	
Samenstelling monster							
Monstermelding 1							
Monstermelding 2							
Monstermelding 3							
Zintuiglijke bijmengingen							
Grondsoort		Zand		Zand		Zand	
		Meetw	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**
METALEN							
barium	mg/kg ds						
cadmium	mg/kg ds						
kobalt	mg/kg ds						
koper	mg/kg ds						
kwik	mg/kg ds						
molybdeen	mg/kg ds						
nikkel	mg/kg ds						
lood	mg/kg ds						
zink	mg/kg ds						
PAK							
naftaleen	mg/kg ds						
benzo(a)pyreen	mg/kg ds						
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds						
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds						
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds						
fluorantheen	mg/kg ds						
chryseen	mg/kg ds						
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds						
anthraceen	mg/kg ds						
fenanthreen	mg/kg ds						
PAK	mg/kg ds						
PAK	onbekend						
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN							
PCB	µg/kg ds		<24,5		91,9		<19,60
PCB	onbekend						
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4	<1	<2	<1	<3
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4	2,5	6,9	<1	<3
PCB 101	µg/kg ds	<1	<4	8,0	22,2	<1	<3
PCB 118	µg/kg ds	<1	<4	7,0	19,4	<1	<3
PCB 138	µg/kg ds	<1	<4	6,8	18,9	<1	<3
PCB 153	µg/kg ds	<1	<4	5,7	15,8	<1	<3
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4	2,4	6,7	<1	<3
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN							
minerale olie	mg/kg ds						
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds						

Monstercode		C10-1		C11-1		C12-1	
Humus (% ds)		1,20		3,60		2,50	
Lutum (% ds)		3,80		3,20		4,00	
Datum van toetsing		28-9-2021		28-9-2021		28-9-2021	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Altijd toepasbaar		Klasse industrie		Altijd toepasbaar	
Samenstelling monster							
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds						
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds						
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds						
OVERIG							
Droge stof	% w/w	92,2	92,2 (6)	87,8	87,8 (6)	94,2	94,2 (6)
lutum	%	3,8	0	3,2	0	4,0	0
organische stof	%	1,2		3,6		2,5	
Artefacten	g	<1		<1		<1	
Aard artefacten	-	0		0		0	
PFAS							
perfluoroctaanzuur (lineair)	µg/kg ds						
perfluoroctaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds						
som vertakte PFOS-isomeren	µg/kg ds						
som vertakte PFOA-isomeren	µg/kg ds						
perfluor-1-butaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds						
perfluor-1-decaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds						
perfluor-1-heptaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds						
perfluor-1-hexaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds						
perfluorbutaanzuur	µg/kg ds						
perfluordecaanzuur	µg/kg ds						
perfluordodecaanzuur	µg/kg ds						
perfluorheptaanzuur	µg/kg ds						
perfluorhexaanzuur	µg/kg ds						
perfluornonaanzuur	µg/kg ds						
perfluoroctaansulfonamide	µg/kg ds						
perfluorpentaanzuur	µg/kg ds						
perfluortridecaanzuur	µg/kg ds						
perfluortetradecaanzuur	µg/kg ds						
perfluorundecaanzuur	µg/kg ds						
2-(perfluorhexyl)ethaan-1-sulfonzuur	µg/kg ds						
perfluorhexadecaanzuur	µg/kg ds						
perfluoroctadecaanzuur	µg/kg ds						
perfluoroctaansulfonylamide(N-ethyl)acetaat	µg/kg ds						
1H,1H,2H,2H-perfluordecaansulfonzuur	µg/kg ds						
1H,1H,2H,2H-perfluordodecaansulfonzuur	µg/kg ds						
perfluorpentaan-1-sulfonzuur	µg/kg ds						
perfluoroctaansulfonylamide(N-methyl)acetaat	µg/kg ds						
1H,1H,2H,2H-perfluorhexaansulfonzuur	µg/kg ds						
bisperfluordecyl fosfaat	µg/kg ds						
N-methyl perfluoroctaansulfonamide	µg/kg ds						
som lineair en vertakt perfluoroctaanzuur	µg/kg ds						
som lineair en vertakt perfluoroctylsulfonaat	µg/kg ds						

Tabel 21: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Monstercode		C13-1		
Humus (% ds)		0,70		
Lutum (% ds)		2,40		
Datum van toetsing		28-9-2021		
Monster getoetst als		partij		
Bodemklasse monster		Altijd toepasbaar		
Samenstelling monster				
Monstermelding 1				
Monstermelding 2				
Monstermelding 3				
Zintuiglijke bijmengingen				
Grondsoort		Zand		
		Meetw	**GSSD**	
METALEN				
barium	mg/kg ds			
cadmium	mg/kg ds			
kobalt	mg/kg ds			
koper	mg/kg ds			
kwik	mg/kg ds			
molybdeen	mg/kg ds			
nikkel	mg/kg ds			
lood	mg/kg ds			
zink	mg/kg ds			
PAK				
naftaleen	mg/kg ds			
benzo(a)pyreen	mg/kg ds			
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds			
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds			
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds			
fluorantheen	mg/kg ds			
chryseen	mg/kg ds			
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds			
anthraceen	mg/kg ds			
fenanthreen	mg/kg ds			
PAK	mg/kg ds			
PAK	onbekend			
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN				
PCB	µg/kg ds		<24,5	
PCB	onbekend			
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4	
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4	
PCB 101	µg/kg ds	<1	<4	
PCB 118	µg/kg ds	<1	<4	
PCB 138	µg/kg ds	<1	<4	
PCB 153	µg/kg ds	<1	<4	
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4	
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN				
minerale olie	mg/kg ds			
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds			
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds			
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds			
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds			
OVERIG				
Droge stof	% w/w	96,7	96,7 (6)	
lutum	%	2,4	0	
organische stof	%	0,7		
Artefacten	g	<1		
Aard artefacten	-	0		
PFAS				
perfluoroctaanzuur (lineair)	µg/kg ds			

Monstercode		C13-1		
Humus (% ds)		0,70		
Lutum (% ds)		2,40		
Datum van toetsing		28-9-2021		
Monster getoetst als		partij		
Bodemklasse monster		Altijd toepasbaar		
Samenstelling monster				
perfluoroctaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds			
som vertakte PFOS-isomeren	µg/kg ds			
som vertakte PFOA-isomeren	µg/kg ds			
perfluor-1-butaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds			
perfluor-1-decaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds			
perfluor-1-heptaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds			
perfluor-1-hexaansulfonaat (lineair)	µg/kg ds			
perfluorbutaanzuur	µg/kg ds			
perfluordecaanzuur	µg/kg ds			
perfluordodecaanzuur	µg/kg ds			
perfluorheptaanzuur	µg/kg ds			
perfluorhexaanzuur	µg/kg ds			
perfluornonaanzuur	µg/kg ds			
perfluoroctaansulfonamide	µg/kg ds			
perfluorpentaanzuur	µg/kg ds			
perfluortridecaanzuur	µg/kg ds			
perfluortetradecaanzuur	µg/kg ds			
perfluorundecaanzuur	µg/kg ds			
2-(perfluorhexyl)ethaan-1-sulfonzuur	µg/kg ds			
perfluorhexadecaanzuur	µg/kg ds			
perfluoroctadecaanzuur	µg/kg ds			
perfluoroctaansulfonylamide(N-ethyl)acetaat	µg/kg ds			
1H,1H,2H,2H-perfluordecaansulfonzuur	µg/kg ds			
1H,1H,2H,2H-perfluordodecaansulfonzuur	µg/kg ds			
perfluorpentaan-1-sulfonzuur	µg/kg ds			
perfluoroctaansulfonylamide(N-methyl)acetaat	µg/kg ds			
1H,1H,2H,2H-perfluorhexaansulfonzuur	µg/kg ds			
bisperfluordecyl fosfaat	µg/kg ds			
N-methyl perfluoroctaansulfonamide	µg/kg ds			
som lineair en vertakt perfluoroctaanzuur	µg/kg ds			
som lineair en vertakt perfluoroctylsulfonaat	µg/kg ds			

##	: geen meetwaarde aanwezig
--	: geen toetsnorm aanwezig
<d	: kleiner dan de detectielimiet
8,88	: <= Achtergrondwaarde
8,88	: Wonen
8,88	: Industrie
8,88	: <= Interventiewaarde
8,88	: Niet Toepasbaar > IW
6	: Heeft geen normwaarde
#	: verhoogde rapportagegrens
GSSD	: Gestandaardiseerde meetwaarde

- Getoetst via de BoToVa service, versie 3.1.0 -

Tabel 22: Normwaarden (mg/kg) conform Regeling Besluit Bodemkwaliteit

		AW	WO	IND	I
METALEN					
cadmium	mg/kg ds	0,6	1,2	4,3	13
kobalt	mg/kg ds	15	35	190	190
koper	mg/kg ds	40	54	190	190
kwik	mg/kg ds	0,15	0,83	4,8	36
molybdeen	mg/kg ds	1,5	88	190	190
nikkel	mg/kg ds	35	39	100	100
lood	mg/kg ds	50	210	530	530
zink	mg/kg ds	140	200	720	720
PAK					
PAK	mg/kg ds	1,5	6,8	40	40
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN					
PCB	mg/kg ds	0,02	0,04	0,5	1
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN					
minerale olie	mg/kg ds	190	190	500	5000

BIJLAGE 6

Foto's onderzoekslocatie

Locatie A

Foto 1

Foto 2

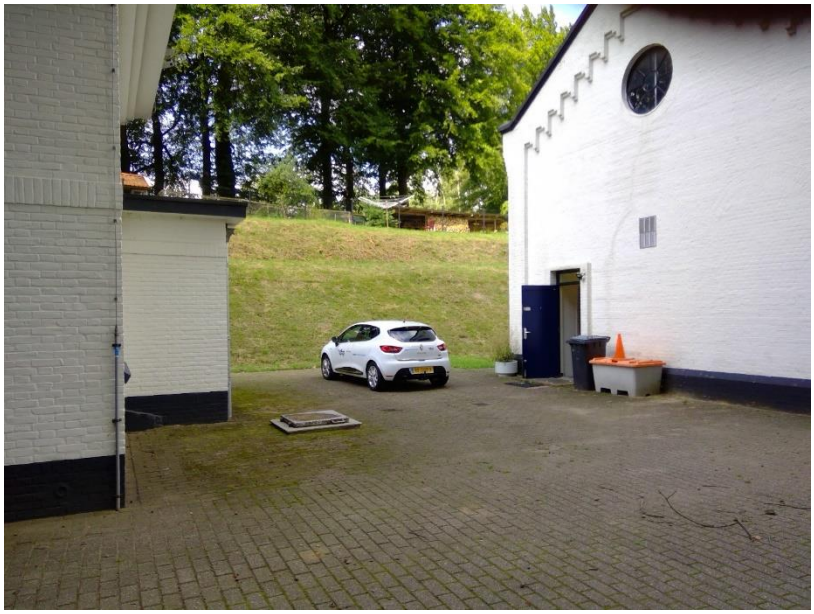

Foto 3

Foto 4

Foto 5

Foto 6

Foto 7

Foto 8

Foto 9

Foto 10

Locatie B

Foto 11

Foto 12

Foto 13

Foto 14

Foto 15

Foto 16

Foto 17

Foto 18

Foto 19

Foto 20

Locatie C

Foto 21

Foto 22

Foto 23

Foto 24

Foto 25

APPENDIX

Kader en verantwoording

Kader van het onderzoek

In deze appendix wordt kort ingegaan op de verschillende kaders die van toepassing zijn op bodemonderzoek.

NEN-normen

Bij het bepalen van de onderzoeksstrategie en het vaststellen van het onderzoeksprogramma is uitgegaan van de volgende NEN-normen:

- Bodem – Landbodem – Strategie voor het uitvoeren van milieuhygiënisch vooronderzoek (Nederlandse norm 5725: oktober 2017).
- Bodem – Landbodem – Strategie voor het uitvoeren van verkennend bodemonderzoek – Onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van bodem en grond' (Nederlandse norm 5740: januari 2009 en 5740:2009/A1: februari 2016).

Uitvoeringskader

Het bodemonderzoek is uitgevoerd conform de wettelijke KWALIBO-regeling (Kwaliteitsborging bij bodem-intermediairs). Dit betekent dat het veldwerk is uitgevoerd onder erkenning op basis van BRL SIKB 2000 en de daarbij behorende protocollen 2001 (plaatsen handboringen en peilbuizen) en 2002 (nemen van grondwater-monsters). Waar tijdens het onderzoek is afgeweken van de normen en de protocollen, is dat vermeld in dit rapport.

Eventuele monstername voor onderzoek naar PFAS is uitgevoerd conform specifieke eisen volgens veldwerkprotocol ''bemonstering PFAS-verbindingen in grond- en grondwater'' vastgesteld door expertisecentrum PFAS (juli 2019).

Het laboratoriumonderzoek is uitgevoerd door een laboratorium dat is geaccrediteerd op basis van de criteria in NEN-EN-ISO/IEC 17025:2000 en op basis van AS3000. Op de analysecertificaten is aangegeven welke laboratoriumverrichtingen onder de genoemde accreditaties zijn uitgevoerd.

In deze appendix is de verantwoording van het uitgevoerde onderzoek opgenomen, waaronder verwijzingen naar wet- en regelgeving en kwaliteitsborging.

Reikwijdte van het onderzoek

Het bodemonderzoek is alleen bedoeld om inzicht te krijgen in de actuele milieuhygiënische kwaliteit van grond en/of grondwater op de onderzoekslocatie voor het beoogde doel. De uitvoering van de werkzaamheden door Ortageo vindt op zorgvuldige wijze plaats volgens de algemeen gebruikelijke inzichten en methoden bij onderzoek naar bodemverontreiniging. Het bodemonderzoek beoogt een waarheidsgetrouw beeld te geven van de bodem-kwaliteit van de onderzoekslocatie op het moment van de monstername. Vanwege het steekproefsgewijze karakter van het onderzoek waarbij de monstername op deels willekeurig bepaalde locaties plaatsvindt, kan niet worden uitgesloten dat binnen de onderzoekslocatie lokaal een verontreiniging afkomstig van een onbekende puntbron aanwezig is, die niet wordt aangetoond in dit onderzoek. Tevens wordt erop gewezen dat het uitgevoerde onderzoek een momentopname betreft. De onderzoeksresultaten worden minder representatief voor de actuele bodemkwaliteit naarmate meer activiteiten op de locatie plaatsvinden en de verstreken periode sinds de uitvoering van het onderzoek langer wordt.

Als grond van de locatie vrijkomt, moet er rekening mee worden gehouden dat deze niet zonder meer elders toepasbaar is. Op hergebruik van grond is het Besluit bodemkwaliteit van toepassing. De toepassing van grond elders moet worden gemeld via het 'meldpunt bodemkwaliteit'.

Het bodemonderzoek is, mits anders aangegeven, niet van toepassing op puin- of andere lagen waarin het gewichtspercentage aan bodemvreemd materiaal groter is dan 50%. Deze lagen betreffen formeel geen bodem en hierop is de Wet bodembescherming niet van toepassing.

Toetsingskader

Om de mate waarin sprake is van bodemverontreiniging te kunnen beoordelen, worden de analyseresultaten van de grond- en/of grondwatermonsters getoetst aan het toetsingskader dat landelijk (generiek) is vastgesteld.

Generiek toetsingskader

Voor de beoordeling van de analyseresultaten van de grond- en grondwatermonsters wordt gebruik gemaakt van de achtergrondwaarden grond zoals opgenomen in de Regeling bodemkwaliteit, de streefwaarden grondwater en interventiewaarden grond en grondwater zoals opgenomen in de Circulaire bodemsanering. In onderstaande tabel worden deze referentiewaarden en de daarbij gehanteerde terminologie toegelicht.

Tabel: Toelichting op referentiewaarden

Referentiewaarde	Afkorting	Betekenis	Index	Terminologie bij overschrijding
Grond				
Achtergrondwaarde	A	Generieke waarde voor schone grond (AW2000-waarde)	0	Licht verhoogd / verontreinigd
Tussenwaarde	T	'Trigger' voor nader onderzoek	0,5	Matig verhoogd / verontreinigd
Interventiewaarde	I	Waarde voor sanering(sonderzoek)	1,0	Sterk verhoogd / verontreinigd
Grondwater				
Streefwaarde	S	Generieke waarde voor een schoon grondwater	0	Licht verhoogd / verontreinigd
Tussenwaarde	T	'Trigger' voor nader onderzoek	0,5	Matig verhoogd / verontreinigd
Interventiewaarde	I	Waarde voor sanering(sonderzoek)	1,0	Sterk verhoogd / verontreinigd

Voor toetsing aan de referentiewaarden worden de gemeten gehalten op basis van de percentages lutum (fractie <2 µm) en organische stof in een monster, omgerekend naar een gestandaardiseerd gehalte. Een gestandaardiseerd gehalte geldt voor een standaardbodem met 25% lutum en 10% organische stof. Vóór 1 november 2013 werden bij elke onderzoek juist de referentiewaarden die gelden voor een standaardbodem omgerekend op basis van de percentages aan lutum en organische stof per monster.

Gehalten c.q. concentraties aan verontreinigende stoffen boven de tussenwaarde geven in het algemeen aanleiding tot het instellen van een nader onderzoek.

Gebiedsspecifiek toetsingskader

Gemeenten hebben op basis van het Besluit bodemkwaliteit de mogelijkheid tot het vaststellen van gebiedsspecifiek beleid voor hun grondgebied. Op basis daarvan kan licht tot matig verontreinigde grond zonder verdere keuring worden hergebruikt binnen de betreffende gemeente(n). Sommige gemeenten hebben in het bodembeheerplan tevens vastgesteld dat de lokale maximale waarden gelden als verhoogde achtergrondwaarden in het kader van de beoordeling c.q. afperking van (gevallen van) bodemverontreiniging.

Op basis van gebiedsspecifiek beleid kunnen lokale maximale waarden (LMW) zijn vastgesteld die hoger liggen dan de generieke achtergrondwaarden. Deze waarden gelden voor homogene deelgebieden die zijn ingedeeld naar ontstaansgeschiedenis en gebruik. De lokale maximale waarden kunnen, mits dit is vastgelegd in het gemeentelijk beleid, worden gebruikt in plaats van de generieke achtergrondwaarden bij de toetsing of sprake is van bodemverontreiniging in de zin van de Wet bodembescherming.

Tijdelijk handelingskader PFAS

Op 8 juli 2019 is in een brief van het Ministerie Infrastructuur en Waterstaat (kenmerk IENW/BSK-2019/131399) aangegeven dat te verzetten of toe te passen grond moet voldoen aan de eisen die het Ministerie stelt aan PFAS. Omdat in het Besluit bodemkwaliteit nog geen toepassingsnormen voor PFAS zijn vastgelegd, zijn voorlopige toepassingsnormen vastgesteld in het geactualiseerd tijdelijk handelingskader (kenmerk IenW/BSK-2020/125444, d.d. 2 juli 2020). Vooruitlopend op de aanpassing van de regelgeving, dient dit kader op basis van de zorgplicht al te worden gebruikt.

Gevalsdefinitie

Een geval van bodemverontreiniging wordt gedefinieerd als een verontreinigd grondgebied, waarbij de geconstateerde verontreinigingen een technische, organisatorische en ruimtelijke samenhang vertonen. Aan elk van deze drie criteria moet worden voldaan om te spreken van één geval van bodemverontreiniging.

Bodemverontreiniging ontstaan vanaf 1987

Als de bodemverontreiniging is ontstaan na 1 januari 1987 dan is conform de Wet bodembescherming (Wbb) sprake van een verontreiniging die valt onder de zorgplicht (art. 13 Wbb). De veroorzaker is verplicht de verontreiniging en de directe gevolgen daarvan te beperken en zoveel mogelijk ongedaan te maken. Er moet dus zo spoedig mogelijk een sanering worden uitgevoerd, ongeacht de ernst, omvang en risico's van de verontreiniging.

Bodemverontreiniging ontstaan vóór 1987

De saneringsparagraaf uit de Wet bodembescherming, van toepassing op bodemverontreiniging die is ontstaan vóór 1 januari 1987, omschrijft de volgende uitgangspunten:

- Conform art. 28 Wbb moet degene die de bodem wil gaan saneren of werkzaamheden wil gaan verrichten waardoor de verontreiniging van de bodem wordt verminderd of verplaatst, hiervan melding doen bij het bevoegd gezag (art. 28 Wbb). Deze melding hoeft niet, als redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de sanering of de geplande activiteit geen betrekking heeft op een geval van ernstige bodemverontreiniging en tevens vaststaat:
  - dat de betreffende hoeveelheid verontreinigde grond niet meer bedraagt dan 50 m^3 en/of de hoeveelheid verontreinigd grondwater niet meer bedraagt dan 1.000 m^3;
  - dat uit de aard van de handelingen volgt dat de grond slechts tijdelijk wordt verplaatst en na verplaatsing in zijn geheel wordt teruggebracht.
- Er is sprake van een ‘geval van ernstige bodemverontreiniging’ als in een bodemvolume van 25 m^3 in de grond en/of 100 m^3 in het grondwater het gemiddelde gehalte van een verontreinigde stof groter is dan de interventiewaarde voor grond respectievelijk grondwater. Voor een geval van ernstige bodemverontreiniging geldt een saneringsnoodzaak.
- In enkele specifieke situaties kan bij gehalten onder de interventiewaarden ook sprake zijn van een geval van ernstige bodemverontreiniging. Dit geldt voor de zogenaamde gevoelige functies:
  - moestuin/volkstuin;
  - plaatsen waar vluchtige verbindingen aanwezig zijn in het grondwater in combinatie met hoge grondwaterstanden en/of in de onverzadigde bodem onder bebouwing;
  - plaatsen waar sprake is van gewasconsumptie en waar een verontreiniging met PCB in de contactzone aanwezig is.
- Of een geval van ernstige bodemverontreiniging met spoed moet worden gesaneerd is afhankelijk van de risico's. Hiertoe moet een risicobeoordeling worden uitgevoerd waarbij de humane, ecologische en verspreidingsrisico's worden vastgesteld. Als sprake is van onaanvaardbare risico's moet de sanering met spoed worden uitgevoerd. Eventueel kunnen ook tijdelijke beveiligingsmaatregelen worden getroffen om de risico's te beheersen.

Het bevoegd gezag Wbb stelt in een beschikking vast of sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging en, als dit het geval is, of de verontreiniging met spoed moet worden gesaneerd. Als sprake is van spoed, dan stelt het bevoegd gezag in de beschikking tevens de termijn vast waarbinnen met de sanering moet worden begonnen.

NEN-normen	
Vooronderzoek	
NEN 5717	Bodem - Waterbodem - Strategie voor het uitvoeren van milieuhygiënisch vooronderzoek (Nederlandse norm 5717, december 2017)
NEN 5725	Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van milieuhygiënisch vooronderzoek (Nederlandse norm 5725: oktober 2017)
Bodemonderzoek	
NEN 5720	Bodem - Waterbodem - Strategie voor het uitvoeren van milieuhygiënisch onderzoek (Nederlandse Norm 5720, december 2017)
NEN 5740	Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van verkennend bodemonderzoek - Onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van bodem en grond (Nederlandse norm 5740, januari 2009 en 5740:2009/A1: februari 2016)
NEN 5707	Bodem - Inspectie en monsterneming van asbest in bodem en partijen grond (Nederlandse norm 5707: augustus 2015 en 5707/C2: december 2017)
NEN 5897	Inspectie en monsterneming van asbest in bouw- en sloopafval en recyclinggranulaat (Nederlandse norm 5897: augustus 2015 en 5897/C2: december 2017)
NTA 5755	Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van nader onderzoek - Onderzoek naar de aard en omvang van bodemverontreiniging (Nederlandse Technische Afspraak 5755, juli 2010)

Kwaliteitsborging			
Algemeen			
Kwaliteitszorg algemeen	NEN-EN-ISO 9001: 2015	Kwaliteitsmanagementsystemen – Eisen (Nederlandse norm, oktober 2015)	
Veiligheidscertificaat aannemers	VCA**	VGM (Veiligheid, Gezondheid en Milieu) Checklist Aannemers (versie 2017/6.0, april 2018)	
Kwalibo algemeen	BRL SIKB	Kwalibo staat voor kwaliteitsborging in het bodembeheer en is verankerd in het Besluit bodemkwaliteit	
Milieukundig laboratoriumonderzoek			
Laboratorium	AS3000 AP04	SGS Environmental Analytics B.V. Eurofins Analytico B.V. Eurofins ACMAA Testing (asbest) SGS Environmental Analytics B.V.	RvA
Milieukundig veldwerk			
BRL SIKB/protocol*	BRL SIKB 1000	Monsterneming voor partijkeuringen	
	Protocol 1001	Monsterneming voor partijkeuringen grond en baggerspecie	
BRL SIKB/protocol	BRL SIKB 2000	Veldwerk milieuhygiënisch bodem- en waterbodemonderzoek	
	Protocol 2001	Uitvoeren van handboringen en plaatsen van peilbuizen, maken van boorbeschrijvingen, nemen van grondmonsters en waterpassen	
	Protocol 2002	Het nemen van grondwatermonsters	
	Protocol 2003	Veldwerk bij milieuhygiënisch waterbodemonderzoek	
	Protocol 2018	Locatie-inspectie en monsterneming van asbest in bodem	
BRL SIKB/protocol	BRL SIKB 2100	Mechanisch boren	
	Protocol 2101	Mechanisch boren	
BRL SIKB/protocol	BRL SIKB 6000	Milieukundige begeleiding van (water-) bodemsaneringen en nazorg	
	Protocol 6001	Milieukundige begeleiding landbodemsanering met conventionele methoden	
	Protocol 6002	Milieukundige begeleiding van landbodemsanering met in-situ methoden	

Opdrachtgever	Vitens N.V.
Omschrijving project	Kluizenaarsweg 2 in Rozendaal
Projectnummer	215450

Verklaring van onafhankelijkheid veldwerkzaamheden				
Protocol	**Functie**	**Naam**	**Handtekening**	**Datum**
Protocol 2001	Veldwerker bodemonderzoek grond*	F. Regeling	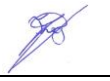	02-09-2021
Protocol 2002	Veldwerker bodemonderzoek grondwater*	E. Eeren		16-09-2021
Kwaliteitsborging advies en rapportage				
Norm	**Functie**	**Naam**	**Paraaf**	**Datum**
ISO 9001: 2015	Auteur	D. Wubs		21-10-2021
ISO 9001: 2015	Kwaliteitscontrole	D. Leeferink		22-10-2021

* gecertificeerd in kader van Kwalibo ** geregistreerd in kader van Kwalibo

Toelichting verklaring van onafhankelijkheid
Ortageo en al haar medewerkers hebben geen financiële en / of juridische belangen met betrekking tot de opdrachtgever en/of het eigendom van de onderzoekslocatie voor het bodemonderzoek.

Disclaimer
Hoewel het bodemonderzoek op zorgvuldige wijze en conform de vigerende normen en protocollen is voorbereid en uitgevoerd, kan niet worden uitgesloten dat in werkelijkheid de situatie afwijkt ten opzichte van de in dit rapport gepresenteerde gegevens. Immers, elk bodemonderzoek is gebaseerd op het nemen van een aantal steekmonsters, welke representatief worden geacht voor het onderzochte gebied, maar waarbij (lokale) afwijkingen niet volledig kunnen worden uitgesloten.

VERKENNEND BODEMONDERZOEK

locaties geplande proefsleuven
De Pinkenberg in Rozendaal

ORTA GEO
INGENIEURS
RUIMTELIJKE
LEEFOMGEVING

TITELBLAD

Opdrachtgever:	Vitens N.V. Postbus 1205 8001 BE Zwolle
Rapportnummer:	219294/R01
Status rapport:	Definitief
Datum:	12 juni 2023
Projectomschrijving:	Verkennend bodemonderzoek locaties geplande proefsleuven De Pinkenberg in Rozendaal
Rapport opgesteld door:	Ortageo Nederland B.V. Einsteinstraat 12a 7601 PR Almelo Tel: +31 546 53 20 74 E-mail: info@ortageo.nl

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding 1
2 Vooronderzoek 2
2.1 Bronnen 2
2.2 Algemene gegevens 3
2.3 Bodemgebruik 3
2.4 Uitgevoerde bodemonderzoeken 4
2.5 Bodemopbouw en geohydrologie 5
3 Hypothese en onderzoeksstrategie 6
3.1 Hypothese 6
3.2 Onderzoeksstrategie 6
4 Veldwerkzaamheden 7
4.1 Uitvoering 7
4.2 Resultaten 8
5 Laboratoriumonderzoek 9
5.1 Analyseprogramma 9
5.2 Analyseresultaten 9
5.3 Bepaling voorlopige veiligheidsklasse 10
5.4 Toetsing aan de hypothese 10
5.5 Toetsing aan de noodzaak tot nader onderzoek 10
6 Samenvatting, conclusies en aanbevelingen 11

Bijlagen:

1) Regionale ligging onderzoekslocatie
2) Situatietekening met onderzoekspunten
3) Bodemprofielbeschrijvingen
4) Analysecertificaten
5) Overschrijdingstabellen
6) Foto’s onderzoekslocatie

Appendix

Kader en verantwoording

1 INLEIDING

In opdracht van Vitens N.V. is door Ortageo Nederland B.V. een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd op de locatie De Pinkenberg in Rozendaal.

De aanleiding voor het onderzoek is het uitvoeren van proefsleuven.

Het doel van het onderzoek is:

- beoordelen of er op basis van de actuele bodemkwaliteit sprake is van belemmeringen voor de uit te voeren werkzaamheden, mogelijk door een geval van ernstige bodemverontreiniging (toetsing Wet bodembescherming);
- verkrijgen van gegevens voor het ontwerp:
  - bepalen indicatieve hergebruiksmogelijkheden van de grond (toetsing Besluit bodemkwaliteit);
  - vaststellen veiligheidsklassen (toetsing CROW-publicatie 400).

In dit rapport worden de resultaten van het vooronderzoek weergegeven in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 zijn de hypothese en de onderzoekstrategie beschreven. De veldwerkzaamheden zijn in hoofdstuk 4 en het laboratorium-onderzoek is in hoofdstuk 5 beschreven. Het rapport wordt besloten met een samenvatting, de conclusies en de aanbevelingen (hoofdstuk 6). In de appendix zijn de verschillende kaders van het onderzoek beschreven (waaronder wet-/regelgeving en toetsingskader) en is de verantwoording opgenomen.

2 VOORONDERZOEK

Voor de uitvoering van het verkennend bodemonderzoek is een vooronderzoek uitgevoerd. Doel van het vooronderzoek is het achterhalen van (potentieel) bodemverontreinigende activiteiten die nu plaatsvinden of in het verleden hebben plaatsgevonden op of in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

2.1 Bronnen

In onderstaande tabel zijn de in het kader van het vooronderzoek geraadpleegde bronnen weergeven.

Tabel 1: Geraadpleegde bronnen

Nr.	Bron	Verwijzing/toelichting
1	Topografische kaart, kadastrale gegevens	Kadaster, opgenomen in bijlage 1
2	Mondelinge / schriftelijke informatie van opdrachtgever / eigenaar / gebruiker onderzoekslocatie	Verwerkt in dit hoofdstuk
3	Gemeente Rozendaal	Verwerkt in dit hoofdstuk
4	Internetbronnen: A. Actuele luchtfoto's en straatoverzichten B. TNO-NITG (gegevens bodemopbouw / grondwater) C. Bodemloket (dossiervermelding onderzoek / sanering) D. Provinciale bodematlas E. Ligging kabels en leidingen	 www.google.nl/maps en pdokviewer.pdok.nl www.dinoloket.nl www.bodemloket.nl http://geoweb.gelderland.nl/ www.klic-online.nl
5	Locatiebezoek, foto's onderzoekslocatie	Gecombineerd met uitvoering veldwerk en verwerkt in dit hoofdstuk
6	Eigen archief Ortageo	Verwerkt in dit hoofdstuk
7	Rapporten: A. VO Slibkelder, Kluizenaarsweg 2 Rozendaal B. Verkennend bodemonderzoek Kluizenaarsweg 2 in Rozendaal	 BL99, kenmerk 76935 dd 14 januari 1998 Ortageo, kenmerk 215450/R01, 25 oktober 2021

2.2 Algemene gegevens

De algemene gegevens over de locatie zijn weergegeven in de volgende tabel.

Tabel 2: Algemene locatiegegevens

Adres	Kluizenaarsweg, de Pinkenberg en Pinkenbergseweg in Rozendaal
Kadastrale aanduiding	Gemeente Rozendaal, sectie C, perceelnummer 1820, 1821 en
Algemene omschrijving	Bos, agrarisch, wonen

De situering van de geplande proefsleuven is globaal weergegeven in rood op onderstaande afbeelding.

Afbeelding 1: Situering onderzoekslocatie (bron GoogleMaps)

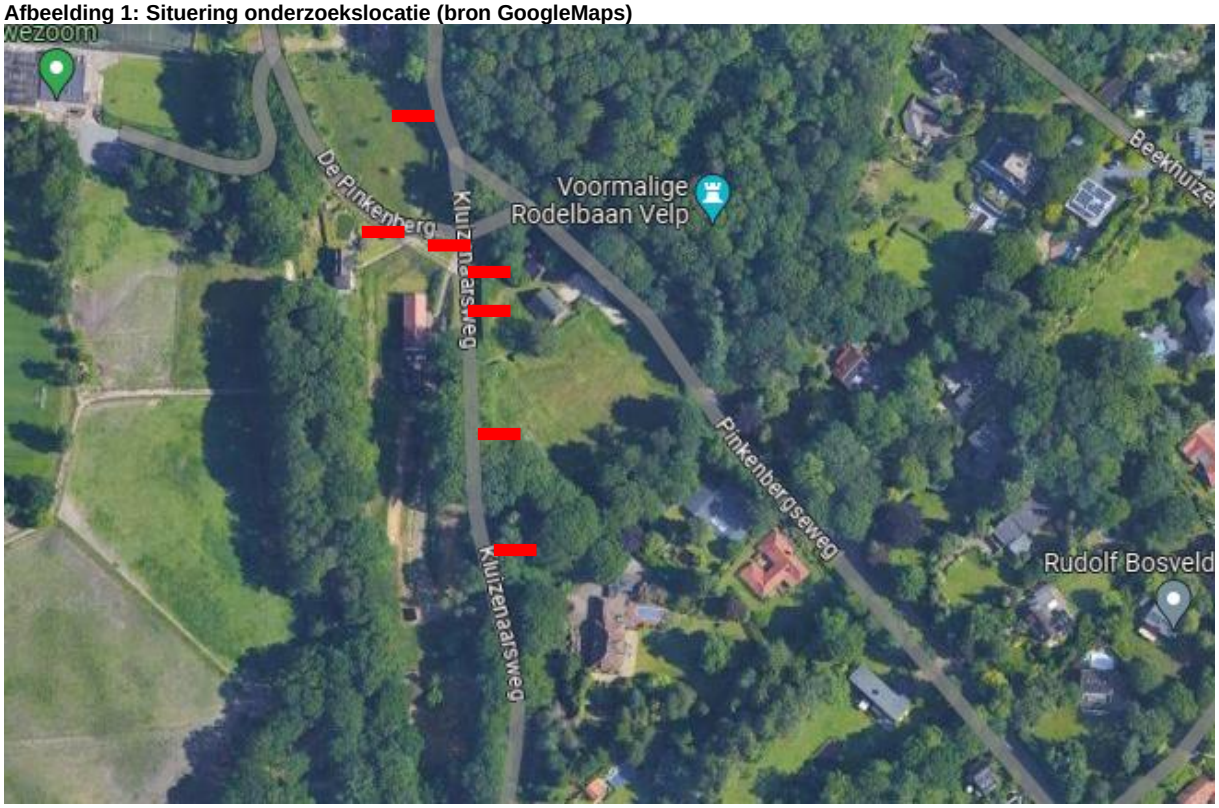

2.3 Bodemgebruik

In onderstaande tabel zijn de beschikbare gegevens weergegeven over het historisch, huidig en toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en de directe omgeving.

Tabel 3: Beschrijving bodemgebruik

Omschrijving	Gebruik	Potentieel bodembedreigende activiteiten en situaties
Onderzoekslocatie		
Historisch	Agrarisch / wonen	Geen potentiële bodembedreigende activiteiten en/of situaties bekend
Huidig		
Toekomstig		
Historisch	Agrarisch / wonen	Geen potentiële bodembedreigende activiteiten en/of situaties bekend
Huidig		
Toekomstig		

2.4 Uitgevoerde bodemonderzoeken

Op de locatie

Voor zover bekend is op de onderzoekslocatie niet eerder een bodemonderzoek uitgevoerd.

Directe omgeving

Uit een verkennend onderzoek door BL99, januari 1998 (bron 7A) op de locatie van het waterpompstation Kluizenaarsweg 2 in Rozendaal, blijkt dat de bovengrond licht is verontreinigd met PAK. Verder zijn er geen verontreinigen aangetoond (grondwater is niet onderzocht).

Uit een verkennend onderzoek door Ortageo, oktober 2021 (bron 7B) op locaties oostelijk, westelijk zuidelijk van de geplande proefsleuven blijkt het volgende:

- In de koolhoudende bovengrond is licht verontreinigd met zink, cadmium, kwik, lood, PCB, PAK en minerale olie. Er is geen PFAS aangetoond. Deze grond is deels indicatief geclassificeerd als “altijd toepasbaar” en deels als “industrie”.
- In de puinhoudende grond is zowel zintuiglijk als analytisch geen asbest aangetoond.
- In de ondergrond zijn geen verontreinigende stoffen zijn aangetoond. Deze grond is indicatief geclassificeerd als “altijd toepasbaar”.
- Het grondwater bevat van nature licht verhoogde concentraties aan zink en barium.

De situering van onderzochte (deel)locaties is globaal weergegeven in geel op onderstaande afbeelding.

Afbeelding 2: Situering onderzoekslocatie ’s uitgevoerde bodemonderzoeken (bron 7B)

2.5 Bodemopbouw en geohydrologie

De regionale geo(hydro)logische bodemopbouw is weergegeven in de volgende figuren.

Figuur 1: Geohydrologisch model gebaseerd op REGIS II.1 (bron 4C)

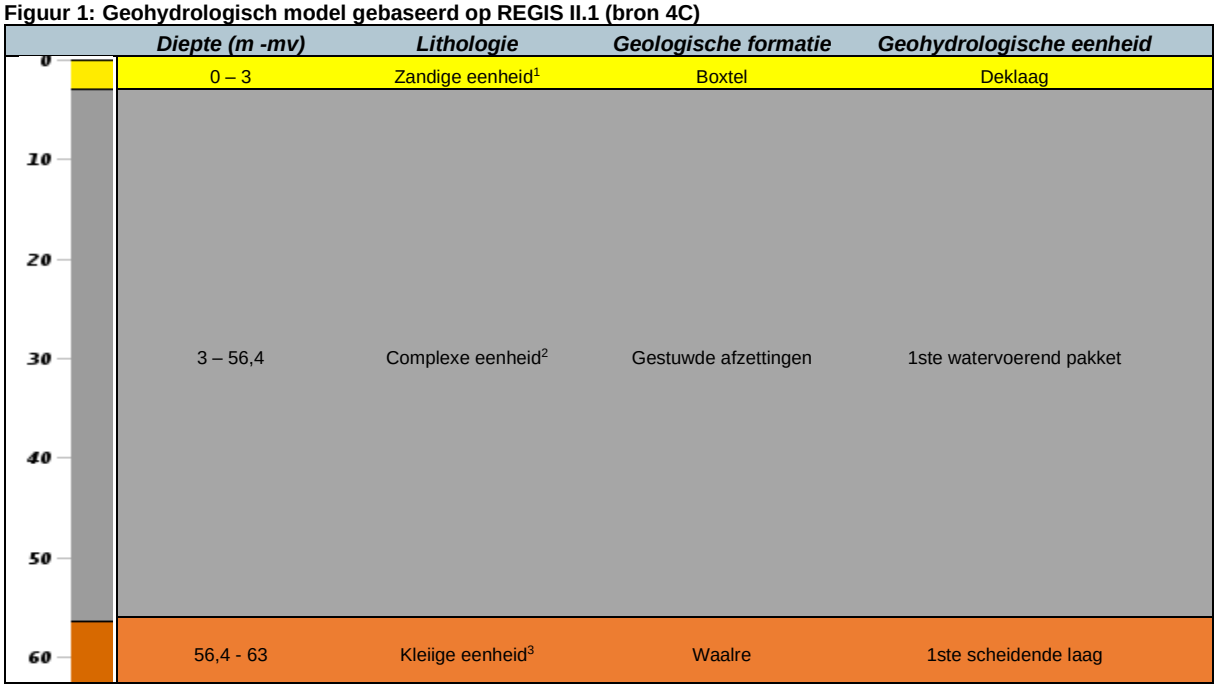

Diepte (m -mv)	*Lithologie*	*Geologische formatie*	*Geohydrologische eenheid*
0 – 3	Zandige eenheid[1]	Boxtel	Deklaag
3 – 56,4	Complexe eenheid[2]	Gestuwde afzettingen	1ste watervoerend pakket
56,4 - 63	Kleiige eenheid[3]	Waalre	1ste scheidende laag

1 hoofdzakelijk bestaande uit midden en fijn zand, weinig zandige klei en grof zand en een spoor klei, veen en grind

2 hoofdzakelijk bestaande uit een afwisseling van grof en midden zand, weinig klei, zandige klei, fijn zand en grind en een spoor veen

3 hoofdzakelijk bestaande uit zandige klei, klei en midden zand, weinig veen, fijn en grof zand en een spoor grind

De grondwaterstand van het eerste watervoerende pakket bedraagt regionaal gezien circa 42,52 m NAP. Regionaal gezien is de stromingsrichting van het grondwater in het eerste watervoerend pakket zuidwestelijk. Er is sprake van inzijging.

De locatie ligt in/nabij het intrekgebied van een grondwaterwinning en grondwaterbeschermingsgebied de Pinkenberg.

3 HYPOTHESE EN ONDERZOEKSSTRATEGIE

3.1 Hypothese

Op basis van de resultaten van het onderzoek uit 2021 is uitgegaan van een 'verdachte locatie' omdat lichte verhogingen worden verwacht met zware metalen, PCB, PAK en/of minerale olie. Het grondwater bevat waarschijnlijk van nature licht verhoogde concentraties aan zware metalen.

3.2 Onderzoeksstrategie

Voor het verkrijgen van inzicht in de kwaliteit van de bodem ter plaatse van de geplande proefsleuven zijn de volgende werkzaamheden verricht:

- twee boringen per sleuf zijn uitgevoerd;
- per sleuf is een mengmonster van de bovengrond geanalyseerd;
- een mengmonster van de ondergrond is samengesteld van een aantal bij elkaar liggende proefsleuven;
- proefsleuf 6 ligt op ruime afstand zodat daarvan alles separaat wordt onderzocht.

Hier spelen de volgende aspecten:

- Proefsleuf 1 is niet onderzocht omdat deze is gesitueerd in een reeds onderzocht gebied.
- Er is geen onderzoek naar PFAS uitgevoerd omdat dit in omringend onderzoek niet is aangetoond en omdat er van uitgegaan wordt dat de vrijkomende grond in de ontgravingsvolgorde weer wordt teruggeplaatst.
- Er is geen onderzoek naar asbest uitgevoerd omdat vooralsnog geen puinbijmenging wordt verwacht en daar waar puin in 2021 is aangetoond, is asbest analytisch niet aangetoond.
- Het maaiveld is sterk wisselend in hoogte. Ter plekke van het meest diepgelegen deel van het maaiveld is een boring uitgevoerd tot 3,0 m -mv waarbij geen grondwater is aangetroffen. In relatie tot de uitvoering van de geplande proefsleuven is daarmee grondwateronderzoek niet nodig.

4 VELDWERKZAAMHEDEN

4.1 Uitvoering

Algemeen

In onderstaande tabel is de uitvoeringsdatum en de verantwoordelijke monsternemer van het veldonderzoek weergegeven. De onderzoekspunten zijn weergegeven op de situatietekening in bijlage 2.

Tabel 4: Uitvoeringsgegevens

Datum	Werkzaamheden	Beoordelingsrichtlijn/ protocol	Erkende organisatie	Verantwoordelijk medewerker
01-06-23	Uitvoeren handboringen, plaatsen peilbuizen, maken boorbeschrijvingen, nemen grondmonsters en inmeten	2000/2001	Ortageo Metingen en Controle B.V.	P. de Ruig

In het veld is de vrijgekomen grond laagsgewijs beoordeeld en beschreven (textuur, kleur, humusgehalte). Daarnaast is gelet op het voorkomen van puin, slakken, kolengruis en dergelijke evenals op kleurafwijkingen die kunnen duiden op de aanwezigheid van bodemverontreiniging. Ook het maaiveld is visueel geïnspecteerd op indicaties die kunnen duiden op een bodemverontreiniging. Ten slotte is visueel specifiek aandacht besteed aan het voorkomen van asbest op het maaiveld en in de bodem.

In de volgende tabel is een overzicht van het uitgevoerde veldwerkprogramma weergegeven.

Tabel 5: Overzicht veldwerkprogramma

Proefsleuf	Onderdeel	Aantal	Diepte (m –mv)	Nummers
2	Boringen	2	2,0	2-1 en 2-2
3	Boringen	2	2,0	3-1 en 3-2
4	Boringen	2	2,0	5-1 en 4-2
5	Boringen	2	3,0	5-1 en 5-2
6	Boringen	2	2,0	6-1 en 6-2
7	Boringen	2	2,0	7-1 en 7-2
8	Boringen	2	2,0	8-1 en 8-2

Afwijkingen ten opzichte van BRL SIKB 2000

Bij de uitvoering van de veldwerkzaamheden is niet afgeweken van de BRL SIKB 2000 en de protocollen 2001 en 2002.

4.2 Resultaten

In bijlage 3 zijn de uitgetekende bodemprofielen weergegeven.

Bodemopbouw

In de volgende tabel is weergegeven hoe de bodem op de onderzoekslocatie tot de maximaal onderzochte diepte is opgebouwd.

Tabel 6: Gemiddelde bodemopbouw

Diepte (m -mv)	Hoofdbestanddeel	Nadere omschrijving
0,0 - 0,5	Zand	Matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, matig grindig
0,5 - 1,5	Zand	Matig fijn, zwak siltig, matig grindig
1,5 - 2,0	Zand	Matig fijn, zwak siltig, matig grindig

Visueel waargenomen bijzonderheden

Op het maaiveld van de locatie en aan de uitkomende grond zijn geen bijzonderheden waargenomen die duiden op de mogelijke aanwezigheid van asbest en/of overige verontreinigende stoffen op en in de bodem.

5 LABORATORIUMONDERZOEK

5.1 Analyseprogramma

Op basis van de visuele waarnemingen (grondsoort, kleur, aard en hoeveelheid bodemvreemde bijmengingen e.d.) en de ruimtelijke verdeling van de onderzoekspunten zijn grond(meng)monsters samengesteld.

Tabel 7: Samenstelling (meng)monsters en analyseprogramma

Onderdeel	Sleuf	Monster-code	Traject (m -mv)	Deelmonsters	Waargenomen bijzonderheden	Analysepakket
Bovengrond	2	M2	0 - 0,5	2-1-1, 2-2-1	Geen	Standaardpakket grond[1]
	3	M3	0 - 0,5	3-1-1, 3-2-1	Geen	Standaardpakket grond
	4	M4	0 - 0,5	4-1-1, 4-2-1	Geen	Standaardpakket grond
	5	M5	0 - 0,5	5-1-1, 5-2-1	Geen	Standaardpakket grond
	6	M6	0 - 0,5	6-1-1, 6-2-1	Geen	Standaardpakket grond
	7	M7	0 - 0,5	7-1-1, 7-2-1	Geen	Standaardpakket grond
	8	M8	0 - 0,5	8-1-1, 8-2-1	Geen	Standaardpakket grond
Ondergrond	2, 3, 4	M9	0,5 - 2,0	2-1-3, 2-2-2, 2-2-3, 3-1-2, 3-1-3, 4-2-2, 4-2-4	Geen	Standaardpakket grond
	6	M10	0,6 - 2,0	6-1-2,6-1-4, 6-2-2, 6-2-4	Geen	Standaardpakket grond
	5, 7, 8	M11	0,5 - 2,0	5-1-2, 5-1-4, 5-2-2, 5-2-3, 7-1-2, 7-2-2, 7-2-4, 8-1-2, 8-1-4, 8-2-2, 8-2-4	Geen	Standaardpakket grond

[1] Metalen (Ba, Cd, Co, Cu, Hg, Pb, Mo, Ni, Zn), PCB, PAK, minerale olie, lutum, organische stof en droge stofgehalte

5.2 Analyseresultaten

De analysecertificaten van het laboratoriumonderzoek zijn opgenomen in bijlage 4. De toetsingstabellen zijn opgenomen in bijlage 5. In deze tabellen zijn de gemeten gehalten in de grond aan de hand van de analytisch vastgestelde percentages lutum en organische stof omgerekend naar de 'standaard bodem' (25% lutum en 10% organische stof). Dit zijn de gestandaardiseerde gemeten gehalten (GSSD).

In deze paragraaf zijn de resultaten samengevat. In een aantal tabellen is tussen haakjes een index opgenomen (zie 'kader'). De index geeft inzicht in de verhouding tussen de gestandaardiseerde meetwaarde en de achtergrond-waarde/streefwaarde respectievelijk de interventiewaarde. Een index van 0 komt overeen met de achtergrond-waarde/streefwaarde; een index van 0,5 komt overeen met de tussenwaarde en een index van 1 komt overeen met de interventiewaarde. Een index boven 1 geeft aan met welke factor de interventiewaarde wordt overschreden.

De toetsingsresultaten van de grondanalyses zijn in de volgende tabel samengevat weergegeven waarbij ook de eventuele bodemvreemde bijmengingen in het (meng)monster zijn weergegeven.

Tabel 8: Overschrijdingstabel analyseresultaten grond

Monster-code	Sleuf	Traject (m -mv)	Overschrijding van de achtergrondwaarde (index[1] ≤ 0,5)	Overschrijding van de tussenwaarde (index[1] >0,5)	Overschrijding van de interventiewaarde (index[1] >1)	Indicatief oordeel Bbk
Bovengrond						
M2	2	0,0 - 0,5	Lood (0,02)	-	-	Altijd toepasbaar
M3	3	0,0 - 0,5	-	-	-	Altijd toepasbaar
M4	4	0,0 - 0,5	PCB (-), kwik (-),lood (0,09) PAK (0,05)	-	-	Klasse wonen
M5	5	0,0 - 0,5	-	-	-	Altijd toepasbaar
M6	6	0,0 - 0,5	Lood (0,03)	-	-	Altijd toepasbaar
M7	7	0,0 - 0,5	Lood (0,07)	-	-	Altijd toepasbaar
M8	8	0,0 - 0,5	PCB (0,02), lood (0,05)	-	-	Klasse industrie
Ondergrond						
M9	2, 3, 4	0,5 - 2,0	-	-	-	Altijd toepasbaar
M10	6	0,6 - 2,0	-	-	-	Altijd toepasbaar
M11	5, 7, 8	0,5 - 2,0	-	-	-	Altijd toepasbaar

\- = geen parameters in gehalten/concentraties boven de betreffende toetsingswaarden aangetoond

[1] Index = (gestandaardiseerde meetwaarde- achtergrondwaarde) / (interventiewaarde – achtergrondwaarde)

De verhoogde gehalten aan zware metalen, PAK en PCB zijn waarschijnlijk te relateren aan het historisch gebruik van de locatie.

5.3 Bepaling voorlopige veiligheidsklasse

Voor het bepalen van de maatregelen en voorzieningen om veilig te kunnen werken in verontreinigde grond, is gebruik gemaakt van CROW-publicatie 400 ‘Werken in en met verontreinigde bodem’. Met behulp van de webapplicatie van de CROW 400 is bepaald welke veiligheidsklasse bij de voorgenomen werkzaamheden in de bodem gehanteerd dient te worden. Door de gestandaardiseerde meetwaarden van de hoogst aangetoonde gehalten van de onderzochte stoffen (boven de achtergrondwaarde) in te vullen (worst-case), is bepaald welke veiligheidsklasse van toepassing is.

Omdat ten hoogste lichte verontreinigingen zijn aangetoond wordt geconcludeerd dat de werkzaamheden onder veiligheidsklasse ‘basishygiëne’ kunnen worden uitgevoerd. Opgemerkt wordt dat de definitieve veiligheidsklasse(n) door een veiligheidskundige dienen te worden vastgesteld.

5.4 Toetsing aan de hypothese

De hypothese 'verdachte locatie' wordt aangenomen omdat er verontreinigende parameters zijn aangetoond in gehalten boven de betreffende achtergrondwaarde.

5.5 Toetsing aan de noodzaak tot nader onderzoek

Er zijn geen verontreinigingen aangetoond in gehalten/concentraties boven de tussenwaarde. Het uitvoeren van een nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

6 SAMENVATTING, CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

In opdracht van Vitens N.V. is door Ortageo Nederland B.V. in de periode mei en juni 2023 een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd op de locatie in Rozendaal.

Aanleiding en doel

De aanleiding voor het onderzoek is het uitvoeren van proefsleuven.

Het doel van het onderzoek is:
- beoordelen of er op basis van de actuele bodemkwaliteit sprake is van belemmeringen voor de uit te voeren werkzaamheden, mogelijk door een geval van ernstige bodemverontreiniging (toetsing Wet bodembescherming);
- verkrijgen van gegevens voor het ontwerp:
  - bepalen indicatieve hergebruiksmogelijkheden van de grond (toetsing Besluit bodemkwaliteit);
  - vaststellen veiligheidsklassen (toetsing CROW-publicatie 400).

Wettelijk kader

Het onderzoek is uitgevoerd conform de vigerende NEN-normen en voldoet aan de geldende wet- en regelgeving betreffende de kwaliteit van de uitvoering van milieuhygiënisch bodemonderzoek.

Strategie

Voor het verkrijgen van inzicht in de kwaliteit van de bodem ter plaatse van de geplande proefsleuven zijn de volgende werkzaamheden verricht:
- twee boringen per sleuf zijn uitgevoerd;
- per sleuf is een mengmonster van de bovengrond geanalyseerd;
- een mengmonster van de ondergrond is samengesteld van een aantal bij elkaar liggende proefsleuven;
- proefsleuf 6 ligt op ruime afstand zodat daarvan alles separaat wordt onderzocht.

Hier spelen de volgende aspecten:
- Proefsleuf 1 is niet onderzocht omdat deze is gesitueerd in een reeds onderzocht gebied.
- Er is geen onderzoek naar PFAS uitgevoerd omdat dit in omringend onderzoek niet is aangetoond en omdat er van uitgegaan wordt dat de vrijkomende grond in de ontgravingsvolgorde weer wordt teruggeplaatst.
- Er is geen onderzoek naar asbest uitgevoerd omdat vooralsnog geen puinbijmenging wordt verwacht en daar waar puin in 2021 is aangetoond, is asbest analytisch niet aangetoond.
- Het maaiveld is sterk wisselend in hoogte. Ter plekke van het meest diepgelegen deel van het maaiveld is een boring uitgevoerd tot 3,0 m -mv waarbij geen grondwater is aangetroffen. In relatie tot de uitvoering van de geplande proefsleuven heeft geen grondwateronderzoek plaatsgevonden.

Resultaten en conclusies

In onderstaande tabel zijn de resultaten van het bodemonderzoek samengevat weergegeven.

Op basis van het uitgevoerde onderzoek blijkt het volgende:
- De bovengrond van de geplande proefsleuven 2, 6 en 7 is licht verontreinigd met lood. Ondanks deze lichte verontreiniging is deze grond indicatief geclassificeerd als “altijd toepasbaar”.
- De bovengrond van de geplande proefsleuf 8 is licht verontreinigd met lood en PCB. Door de lichte verontreiniging met PCB is deze grond indicatief geclassificeerd als ” klasse industrie”.
- De bovengrond van de geplande proefsleuf 4 is licht verontreinigd met lood, kwik, PAK en PCB. Door de lichte verontreiniging is deze grond indicatief geclassificeerd als ” klasse wonen”.
- In de ondergrond zijn geen verontreinigende stoffen aangetoond. Deze grond is indicatief geclassificeerd als “altijd toepasbaar”.

Er zijn geen verontreinigingen aangetoond in gehalten/concentraties boven de tussenwaarde; het uitvoeren van een nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

De aangetoonde milieuhygiënische bodemkwaliteit levert geen belemmeringen op voor de voorgenomen graafwerkzaamheden. Aangezien er ten hoogste lichte verontreinigingen in de grond zijn aangetoond, is de voorlopige veiligheidsklasse vastgesteld op 'basishygiëne'. Opgemerkt wordt dat de definitieve veiligheidsklasse door een veiligheidskundige dient te worden vastgesteld.

Aanbevelingen

Als grond van de locatie vrijkomt, moet er rekening mee worden gehouden dat deze niet zonder meer elders toepasbaar is. Op hergebruik van grond is het Besluit bodemkwaliteit van toepassing. De toepassing van grond elders moet worden gemeld via het 'meldpunt bodemkwaliteit'. In het kader van kostenefficiëntie adviseren wij om vrijkomende grond zoveel mogelijk binnen de onderzoekslocatie te hergebruiken.

BIJLAGE 1

Regionale ligging onderzoekslocatie

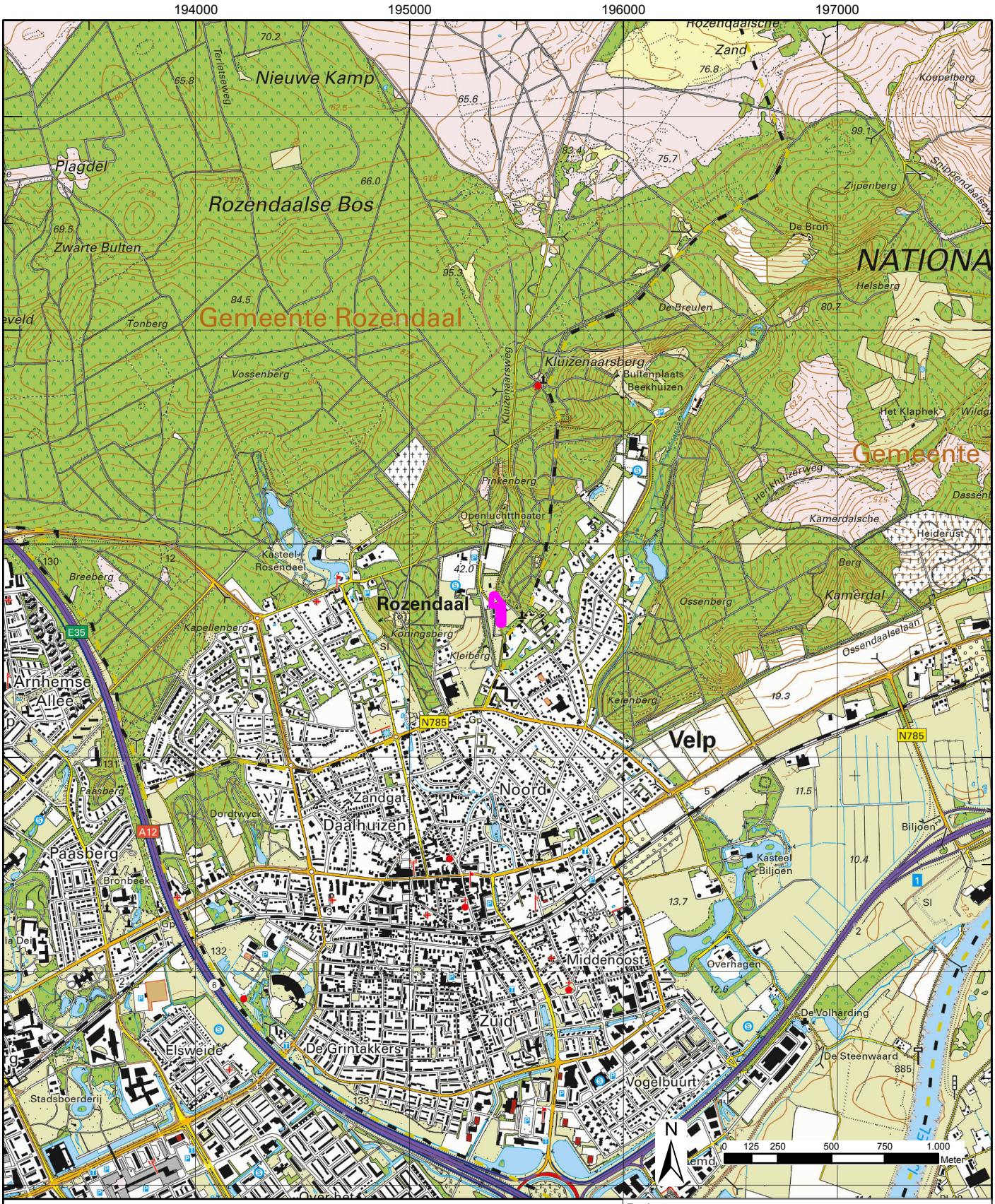

Legenda

onderzoekslocatie

Projectnaam: Verkennend bodemonderzoek Pinkenberg in Rozendaal			
Titel: Regionale ligging onderzoekslocatie			
Opdrachtgever: Vitens N.V.			
Schaal: 1:25.000	*Projectnummer:* 219294	*Bijlage:* 1	*Formaat:* A4
Getekend: J.Westerink		*Datum tekening:* 07-06-2023	

ORTAGEO
INGENIEURS RUIMTELIJKE LEEFOMGEVING

D:\ORT\219294_V1.0\219294_V1.0.aprx

BIJLAGE 2

Situatietekening met onderzoekspunten

195360 195380 195400 195420 195440 195460

446760 446740 446720 446700 446680 446660 446640 446620

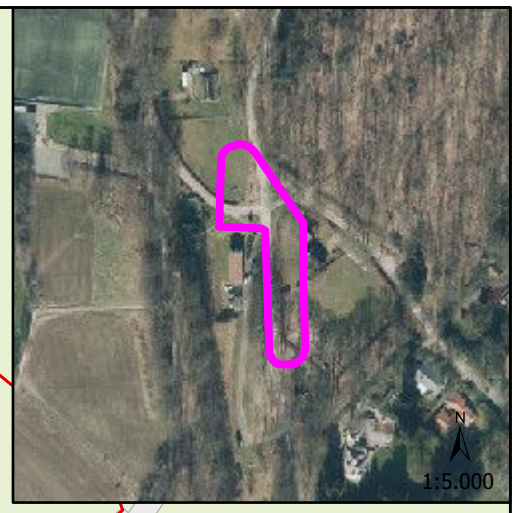

C 2295
C 1817
C 1818
C 1819
C 1820
C 1821
C 2190
C 1803

S5 5-1 5-2
S7 7-2 7-1
S8 8-2 8-1
S4 4-2 4-1
S3 3-2 3-1
S2 2-2 2-1
S6 6-2 6-1

de Pinkenberg
Pinkenbergseweg
Kijzenaarsweg

2
2
2a
5

N
0 2,5 5 10 15 20 Meter

Legenda
- proefsleuf
- boring
- kadastrale grens

Projectnaam:
Verkennend bodemonderzoek
Pinkenberg in Rozendaal

Titel:
Situatietekening met onderzoekspunten

Opdrachtgever:
Vitens N.V.

Schaal:	*Projectnummer:*	*Bijlage:*	*Formaat:*
1:500	219294	2	A3

Getekend:	*Datum tekening:*
J.Westerink	12-06-2023

ORTAGEO
INGENIEURS RUIMTELIJKE LEEFOMGEVING

D:\ORT\219294_V1.0\219294_V1.0.aprx

BIJLAGE 3

Bodemprofielbeschrijvingen

Legenda (conform NEN 5104)

grind

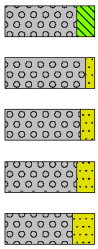

Grind, siltig
Grind, zwak zandig
Grind, matig zandig
Grind, sterk zandig
Grind, uiterst zandig

zand

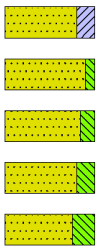

Zand, kleïig
Zand, zwak siltig
Zand, matig siltig
Zand, sterk siltig
Zand, uiterst siltig

veen

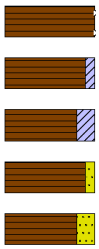

Veen, mineraalarm
Veen, zwak kleïig
Veen, sterk kleïig
Veen, zwak zandig
Veen, sterk zandig

klei

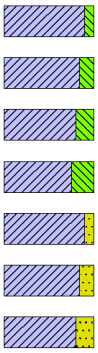

Klei, zwak siltig
Klei, matig siltig
Klei, sterk siltig
Klei, uiterst siltig
Klei, zwak zandig
Klei, matig zandig
Klei, sterk zandig

leem

Leem, zwak zandig
Leem, sterk zandig

overige toevoegingen

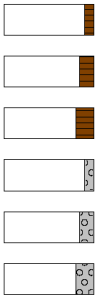

zwak humeus
matig humeus
sterk humeus
zwak grindig
matig grindig
sterk grindig

geur

- geen geur
- zwakke geur
- matige geur
- sterke geur
- uiterste geur

olie

- geen olie-water reactie
- zwakke olie-water reactie
- matige olie-water reactie
- sterke olie-water reactie
- uiterste olie-water reactie

p.i.d.-waarde

- >0
- >1
- >10
- >100
- >1000
- >10000

monsters

geroerd monster
ongeroerd monster
volumering

overig

- bijzonder bestanddeel
- Gemiddeld hoogste grondwaterstand
- grondwaterstand
- Gemiddeld laagste grondwaterstand

slib
water

peilbuis

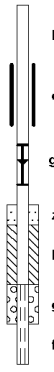

blinde buis
casing
grondwaterstand
zand afdichting
bentoniet/mikoliet/klei afdichting
grind afdichting
filter

Meetpunt: 2-1

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

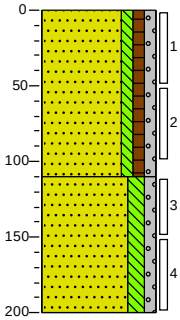

0 berm
Zand matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
110
Zand matig fijn, matig siltig, zwak grindig, neutraalbruin
200

Meetpunt: 2-2

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

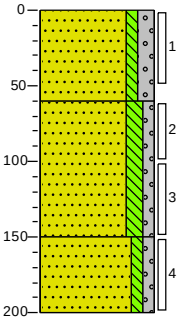

0 berm
Zand matig fijn, zwak siltig, matig grindig, donkerbruin
60
Zand zeer fijn, matig siltig, zwak grindig, neutraalbruin
150
Zand zeer fijn, zwak siltig, zwak grindig, donker bruingeel
200

Meetpunt: 3-1

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

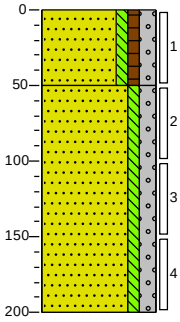

0 berm
Zand matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, matig grindig, neutraal geelbruin
50
Zand matig fijn, zwak siltig, matig grindig, donkerbruin
200

Meetpunt: 3-2

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

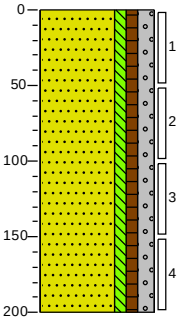

0 berm
Zand zeer fijn, zwak siltig, zwak humeus, matig grindig, donkerbruin
200

Meetpunt: 4-1

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

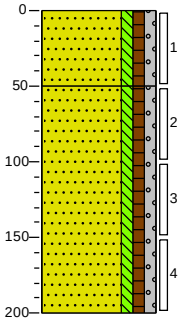

0 berm
Zand zeer fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
50
Zand zeer fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, neutraal geelbruin
200

Meetpunt: 4-2

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

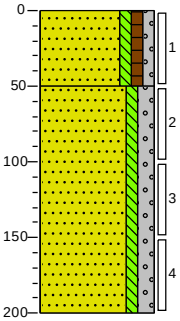

0 berm
Zand zeer fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
50
Zand zeer fijn, zwak siltig, matig grindig, neutraalbruin
200

Meetpunt: 5-1

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

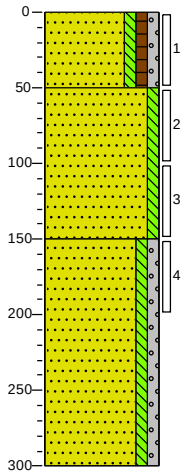

0 gras
Zand matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, neutraalbruin
50
Zand matig grof, zwak siltig, donker bruingeel
150
Zand matig grof, zwak siltig, zwak grindig, neutraalbruin
300

Meetpunt: 5-2

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

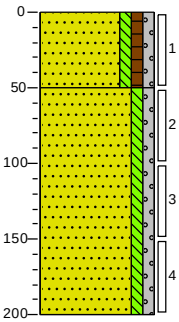

0 gras
Zand matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
50
Zand matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, neutraalbruin
200

Meetpunt: 6-1

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

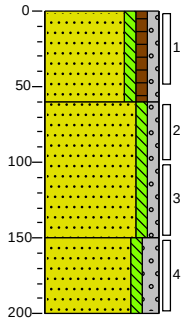

0 berm
Zand zeer fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
60
Zand zeer fijn, zwak siltig, zwak grindig, licht geelbruin
150
Zand zeer fijn, zwak siltig, matig grindig, neutraalbruin
200

Meetpunt: 6-2

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

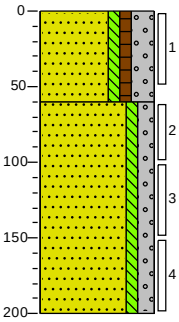

0 berm
Zand zeer fijn, zwak siltig, zwak humeus, sterk grindig, donkerbruin
60
Zand zeer fijn, zwak siltig, matig grindig, licht geelbruin
200

Meetpunt: 7-1

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

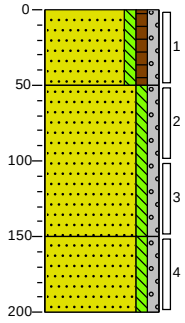

0 berm
Zand matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
50
Zand matig grof, zwak siltig, zwak grindig, donker bruingeel
150
Zand matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, donkergeel
200

Meetpunt: 7-2

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

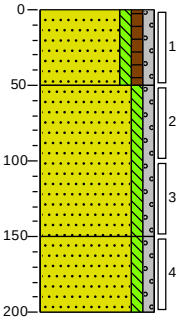

0 berm
Zand matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
50
Zand matig grof, zwak siltig, zwak grindig, donker bruingeel
150
Zand matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, donkergeel
200

Meetpunt: 8-1

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

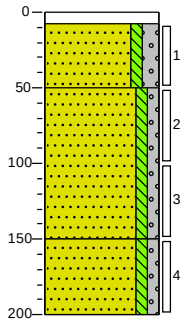

0 klinker
8 Volledig klinkers
Zand matig fijn, zwak siltig, matig grindig, donkerbruin
50
Zand matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, neutraalbruin
150
Zand matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, donker bruingeel
200

Meetpunt: 8-2

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

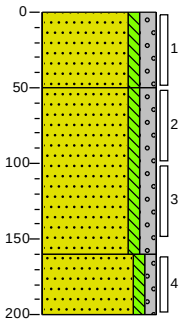

0 berm
Zand matig fijn, zwak siltig, matig grindig, donkerbruin
50
Zand zeer fijn, zwak siltig, matig grindig, neutraalbruin
160
Zand zeer fijn, zwak siltig, zwak grindig, donker bruingeel
200

BIJLAGE 4

Analysecertificaten

SGS Environmental Analytics
Correspondentieadres
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Rotterdam
Tel.: +31 (0)10 231 47 00 · Fax: +31 (0)10 416 30 34
www.sgs.com/analytics-nl

Analyserapport

Ortageo Noordoost
Eddy Even
Einsteinstraat 12a
7601 PR ALMELO

Uw projectnaam	: Kluizenaarsweg
Uw projectnummer	: 219294
SGS rapportnummer	: 13879552, versienummer: 1.

Rotterdam, 09-06-2023

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project 219294. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de door SGS geteste monsters en zoals door SGS ontvangen zijn. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters, het project en de monsternamedatum (indien aangeleverd) zijn overgenomen in dit analyserapport. SGS is niet verantwoordelijk voor de gegevens verstrekt door de opdrachtgever.

Het onderzoek is uitgevoerd door SGS Environmental Analytics, gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL). Indien het onderzoek is uitgevoerd door derden is dit in het rapport aangegeven.

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 10 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Voor meer informatie, omtrent bijvoorbeeld meetonzekerheid of gebruikte analysemethoden, kunt u contact opnemen met de afdeling Customer Support.

Per 1 september 2022 is SGS Environmental Analytics B.V. gefuseerd met SGS Nederland B.V. en handelt onder de naam SGS Environmental Analytics. Alle erkenningen van SGS Environmental Analytics B.V. blijven van kracht en zijn/worden omgezet naar SGS Nederland B.V.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

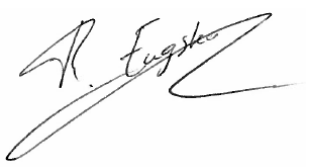

René Eugster
Operations Manager Rotterdam

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

Ortageo Noordoost
Eddy Even

Projectnaam	Kluizenaarsweg	Orderdatum	01-06-2023
Projectnummer	219294	Startdatum	01-06-2023
Rapportnummer	13879552 - 1	Rapportagedatum	09-06-2023

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond	M2 2-1 (0-50) 2-2 (0-50)
002	Grond	M3 3-1 (0-50) 3-2 (0-50)
003	Grond	M4 4-1 (0-50) 4-2 (0-50)
004	Grond	M5 5-1 (0-50) 5-2 (0-50)
005	Grond	M6 6-1 (0-50) 6-2 (0-50)

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004	005
monster voorbehandeling		Q	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
droge stof	gew.-%	Q	91.7	93.3	94.4	94.7	93.4
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	Q	1.2	1.6	2.5	1.7	1.6
KORRELGROOTTEVERDELING							
lutum (bodem)	% vd DS	Q	5.0	<2	3.7	3.4	3.5
METALEN							
barium	mg/kgds	Q	25	<20	23	86	20
cadmium	mg/kgds	Q	<0.2	<0.2	0.22	0.22	<0.2
kobalt	mg/kgds	Q	2.6	2.0	2.3	4.5	2.4
koper	mg/kgds	Q	7.1	4.7	9.6	9.3	8.5
kwik	mg/kgds	Q	<0.05	<0.05	0.11	<0.05	0.06
lood	mg/kgds	Q	39	18	62	20	43
molybdeen	mg/kgds	Q	<0.5	<0.5	<0.5	1.3	<0.5
nikkel	mg/kgds	Q	7.5	5.8	6.1	9.5	6.5
zink	mg/kgds	Q	26	23	44	30	28
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN							
naftaleen	mg/kgds	Q	<0.02	<0.02	<0.02	<0.02	<0.02
fenantreen	mg/kgds	Q	0.12	0.07	0.35	0.10	0.06
antraceen	mg/kgds	Q	0.02	<0.02	0.10	0.03	<0.02
fluoranteen	mg/kgds	Q	0.23	0.11	0.68	0.26	0.20
benzo(a)antraceen	mg/kgds	Q	0.13	0.05 [1)]	0.37	0.14	0.14
chryseen	mg/kgds	Q	0.16	0.04	0.35	0.14	0.14
benzo(k)fluoranteen	mg/kgds	Q	0.08	0.03	0.21	0.09	0.09
benzo(a)pyreen	mg/kgds	Q	0.18	0.06	0.51	0.20	0.22
benzo(ghi)peryleen	mg/kgds	Q	0.19	0.06	0.49	0.19	0.20
indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kgds	Q	0.19	0.05	0.44	0.15	0.18
pak-totaal (10 van VROM)	mg/kgds	Q	1.3	0.47	3.5	1.3	1.2
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)							
PCB 28	µg/kgds	Q	<1	<1	<1	<1	<1
PCB 52	µg/kgds	Q	<1	<1	<1	<1	<1
PCB 101	µg/kgds	Q	<1	<1	<1	<1	<1
PCB 118	µg/kgds	Q	<1	<1	<1	<1	<1
PCB 138	µg/kgds	Q	<1	<1	1.1	<1	<1
PCB 153	µg/kgds	Q	<1	<1	1.4	<1	<1
PCB 180	µg/kgds	Q	<1	<1	<1	<1	<1
som (7) PCB	µg/kgds	Q	<7.0	<7.0	<7.0	<7.0	<7.0

De met Q gemerkte analyses zijn geaccrediteerd door de RvA.

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

Ortageo Noordoost
Eddy Even

Projectnaam	Kluizenaarsweg	Orderdatum	01-06-2023
Projectnummer	219294	Startdatum	01-06-2023
Rapportnummer	13879552 - 1	Rapportagedatum	09-06-2023

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond	M2 2-1 (0-50) 2-2 (0-50)
002	Grond	M3 3-1 (0-50) 3-2 (0-50)
003	Grond	M4 4-1 (0-50) 4-2 (0-50)
004	Grond	M5 5-1 (0-50) 5-2 (0-50)
005	Grond	M6 6-1 (0-50) 6-2 (0-50)

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004	005
MINERALE OLIE							
fractie C10-C12	mg/kgds		<5	<5	<5	<5	<5
fractie C12-C22	mg/kgds		<5	<5	<5	<5	<5
fractie C22-C30	mg/kgds		<5	<5	15	<5	5
fractie C30-C40	mg/kgds		<5	<5	10	<5	<5
totaal olie C10 - C40	mg/kgds	Q	<20	<20	25	<20	<20

De met Q gemerkte analyses zijn geaccrediteerd door de RvA.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

Ortageo Noordoost
Eddy Even

Projectnaam	Kluizenaarsweg	Orderdatum	01-06-2023
Projectnummer	219294	Startdatum	01-06-2023
Rapportnummer	13879552 - 1	Rapportagedatum	09-06-2023

Voetnoten

1	Er zijn componenten aanwezig die een storende invloed hebben op de meting. Om die reden is de onzekerheid in het resultaat vergroot.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

Ortageo Noordoost
Eddy Even

Projectnaam	Kluizenaarsweg	Orderdatum	01-06-2023
Projectnummer	219294	Startdatum	01-06-2023
Rapportnummer	13879552 - 1	Rapportagedatum	09-06-2023

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
006	Grond	M7 7-1 (0-50) 7-2 (0-50)
007	Grond	M8 8-1 (8-50) 8-2 (0-50)
008	Grond	M9 2-1 (110-150) 2-2 (60-100) 2-2 (100-150) 3-1 (50-100) 3-1 (100-150) 4-2 (50-100) 4-2 (150-200)
009	Grond	M10 6-1 (60-100) 6-1 (150-200) 6-2 (60-100) 6-2 (150-200)
010	Grond	M11 5-1 (50-100) 5-1 (150-200) 5-2 (50-100) 5-2 (100-150) 7-1 (50-100) 7-2 (50-100) 7-2 (150-200) 8-1 (50-100) 8-1 (150-200) 8-2 (50-100)

Analyse	Eenheid	Q	006	007	008	009	010
Malen van monstermateriaal	-			Ja			
monster voorbehandeling		Q	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
droge stof	gew.-%	Q	94.6	94.5	91.6	94.0	91.5
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	Q	2.9	1.2	<0.5	<0.5	<0.5
KORRELGROOTTEVERDELING							
lutum (bodem)	% vd DS	Q	<2	3.7	4.9	2.2	3.3
METALEN							
barium	mg/kgds	Q	34	26	22	<20	<20
cadmium	mg/kgds	Q	0.23	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2
kobalt	mg/kgds	Q	2.5	2.3	3.5	<1.5	1.7
koper	mg/kgds	Q	8.5	6.1	3.8	1.4	1.7
kwik	mg/kgds	Q	0.08	0.08	<0.05	<0.05	<0.05
lood	mg/kgds	Q	55	48	11	<10	<10
molybdeen	mg/kgds	Q	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5
nikkel	mg/kgds	Q	6.9	6.4	9.1	4.1	4.1
zink	mg/kgds	Q	39	29	19	<10	15
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN							
naftaleen	mg/kgds	Q	<0.02	<0.02	<0.02	<0.02	<0.02
fenantreen	mg/kgds	Q	0.10	0.10	<0.02	<0.02	<0.02
antraceen	mg/kgds	Q	<0.02	0.02	<0.02	<0.02	<0.02
fluoranteen	mg/kgds	Q	0.27	0.24	0.03	<0.02	<0.02
benzo(a)antraceen	mg/kgds	Q	0.12	0.10	<0.02	<0.02	<0.02
chryseen	mg/kgds	Q	0.15	0.10	<0.02	<0.02	<0.02
benzo(k)fluoranteen	mg/kgds	Q	0.07	0.05	<0.02	<0.02	<0.02
benzo(a)pyreen	mg/kgds	Q	0.16	0.12	0.02	<0.02	<0.02
benzo(ghi)peryleen	mg/kgds	Q	0.14	0.10	0.03	<0.02	<0.02
indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kgds	Q	0.14	0.09	0.02	<0.02	<0.02
pak-totaal (10 van VROM)	mg/kgds	Q	1.2	0.92	<0.20	<0.20	<0.20
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)							
PCB 28	µg/kgds	Q	<1	<1	<1	<1	<1
PCB 52	µg/kgds	Q	<1	<1	<1	<1	<1
PCB 101	µg/kgds	Q	<1	1.5	<1	<1	<1
PCB 118	µg/kgds	Q	<1	1.2	<1	<1	<1
PCB 138	µg/kgds	Q	<1	1.8	<1	<1	<1
PCB 153	µg/kgds	Q	<1	1.7	<1	<1	<1

De met Q gemerkte analyses zijn geaccrediteerd door de RvA.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

Ortageo Noordoost
Eddy Even

Projectnaam	Kluizenaarsweg	Orderdatum	01-06-2023
Projectnummer	219294	Startdatum	01-06-2023
Rapportnummer	13879552 - 1	Rapportagedatum	09-06-2023

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
006	Grond	M7 7-1 (0-50) 7-2 (0-50)
007	Grond	M8 8-1 (8-50) 8-2 (0-50)
008	Grond	M9 2-1 (110-150) 2-2 (60-100) 2-2 (100-150) 3-1 (50-100) 3-1 (100-150) 4-2 (50-100) 4-2 (150-200)
009	Grond	M10 6-1 (60-100) 6-1 (150-200) 6-2 (60-100) 6-2 (150-200)
010	Grond	M11 5-1 (50-100) 5-1 (150-200) 5-2 (50-100) 5-2 (100-150) 7-1 (50-100) 7-2 (50-100) 7-2 (150-200) 8-1 (50-100) 8-1 (150-200) 8-2 (50-100)

Analyse	Eenheid	Q	006	007	008	009	010
PCB 180	µg/kgds	Q	<1	<1	<1	<1	<1
som (7) PCB	µg/kgds	Q	<7.0	<7.0	<7.0	<7.0	<7.0
MINERALE OLIE							
fractie C10-C12	mg/kgds		<5	<5	<5	<5	<5
fractie C12-C22	mg/kgds		<5	<5	<5	<5	<5
fractie C22-C30	mg/kgds		<5	<5	<5	<5	<5
fractie C30-C40	mg/kgds		<5	<5	<5	<5	<5
totaal olie C10 - C40	mg/kgds	Q	<20	<20	<20	<20	<20

De met Q gemerkte analyses zijn geaccrediteerd door de RvA.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

Ortageo Noordoost
Eddy Even

Projectnaam	Kluizenaarsweg	Orderdatum	01-06-2023
Projectnummer	219294	Startdatum	01-06-2023
Rapportnummer	13879552 - 1	Rapportagedatum	09-06-2023

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
monster voorbehandeling	Grond	Grond: NEN-EN 16179. Grond (AS3000): AS3000 en NEN-EN 16179
droge stof	Grond	Grond: NEN-EN 15934. Grond (AS3000): AS3010-2 en NEN-EN 15934
organische stof (gloeiverlies)	Grond	Grond: NEN 5754. Grond (AS3000): AS3010-3 en NEN 5754
lutum (bodem)	Grond	Grond: eigen methode. Grond (AS3000): AS3010-4
barium	Grond	NEN-EN-ISO 17294-2, NEN-EN 16171 (ontsluiting NEN 6961 en NEN-EN 16174)
cadmium	Grond	Idem
kobalt	Grond	Idem
koper	Grond	Idem
kwik	Grond	Idem
lood	Grond	Idem
molybdeen	Grond	Idem
nikkel	Grond	Idem
zink	Grond	Idem
naftaleen	Grond	Eigen methode, aceton-hexaan-extractie, analyse m.b.v. GC-MS
fenantreen	Grond	Idem
antraceen	Grond	Idem
fluoranteen	Grond	Idem
benzo(a)antraceen	Grond	Idem
chryseen	Grond	Idem
benzo(k)fluoranteen	Grond	Idem
benzo(a)pyreen	Grond	Idem
benzo(ghi)peryleen	Grond	Idem
indeno(1,2,3-cd)pyreen	Grond	Idem
pak-totaal (10 van VROM)	Grond	Idem
PCB 28	Grond	Eigen methode (aceton-hexaan extractie, analyse m.b.v. GCMS)
PCB 52	Grond	Idem
PCB 101	Grond	Idem
PCB 118	Grond	Idem
PCB 138	Grond	Idem
PCB 153	Grond	Idem
PCB 180	Grond	Idem
som (7) PCB	Grond	Idem
totaal olie C10 - C40	Grond	NEN-EN-ISO 16703
Malen van monstermateriaal	Grond	Eigen methode

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	O0418475	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
001	O0418481	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
002	O0418139	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
002	O0418138	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
003	O0418131	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
003	O0418091	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
004	O0418302	01-06-2023	01-06-2023	ALC201

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

Ortageo Noordoost
Eddy Even

Projectnaam	Kluizenaarsweg	Orderdatum	01-06-2023
Projectnummer	219294	Startdatum	01-06-2023
Rapportnummer	13879552 - 1	Rapportagedatum	09-06-2023

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
004	O0418321	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
005	O0418102	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
005	O0418480	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
006	O0418314	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
006	O0418308	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
007	O0418306	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
007	O0417623	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
008	O0418149	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
008	O0418112	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
008	O0418098	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
008	O0418457	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
008	O0418141	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
008	O0418478	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
008	O0418119	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
009	O0418471	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
009	O0418099	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
009	O0418476	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
009	O0418109	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
010	O0418322	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
010	O0418303	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
010	O0418299	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
010	O0417620	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
010	O0417592	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
010	O0418304	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
010	O0418305	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
010	O0418317	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
010	O0418320	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
010	O0418301	01-06-2023	01-06-2023	ALC201

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

Ortageo Noordoost
Eddy Even

Projectnaam	Kluizenaarsweg	Orderdatum	01-06-2023
Projectnummer	219294	Startdatum	01-06-2023
Rapportnummer	13879552 - 1	Rapportagedatum	09-06-2023

Monsternummer:	003
Monster beschrijvingen	M4 4-1 (0-50) 4-2 (0-50)

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

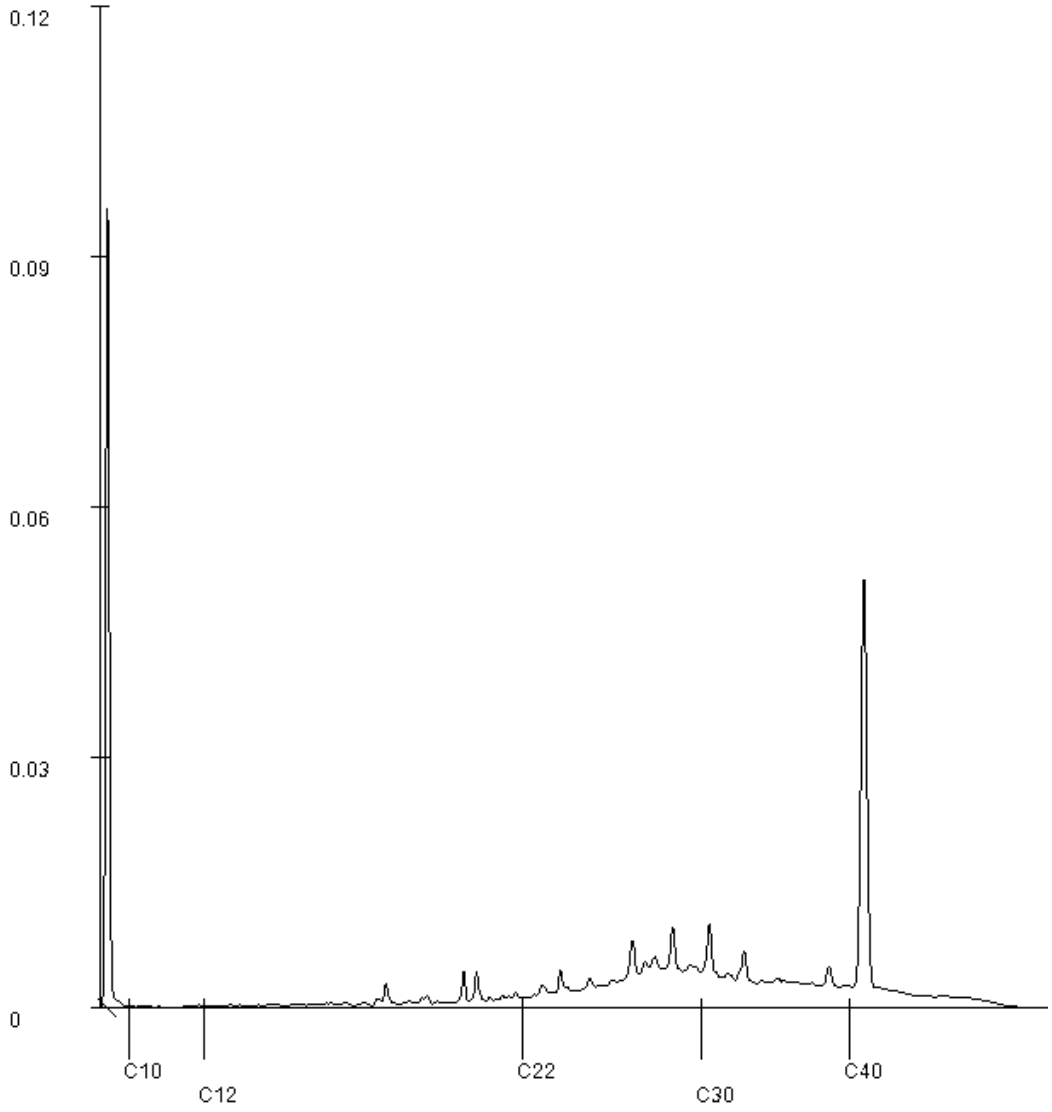

Paraaf :

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

Ortageo Noordoost
Eddy Even

Projectnaam	Kluizenaarsweg	Orderdatum	01-06-2023
Projectnummer	219294	Startdatum	01-06-2023
Rapportnummer	13879552 - 1	Rapportagedatum	09-06-2023

Monsternummer:	005
Monster beschrijvingen	M6 6-1 (0-50) 6-2 (0-50)

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

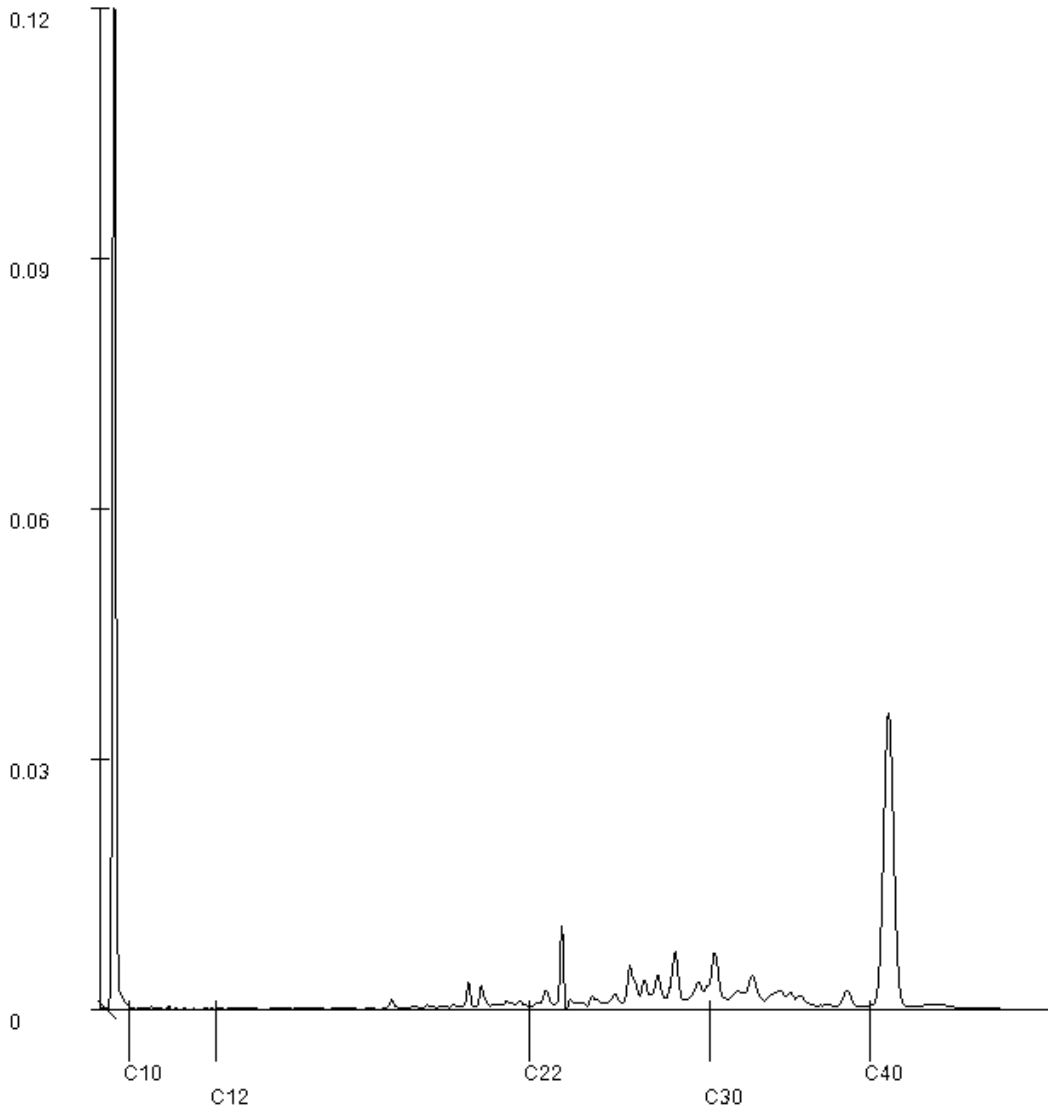

Paraaf :

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

BIJLAGE 5

Overschrijdingstabellen

Tabel 1: Gemeten gehalten in grond met beoordeling conform de Wet Bodembescherming

Monstercode		M2			M3			M4		
Certificaatcode		13879552			13879552			13879552		
Boring(en)		2-1, 2-2			3-1, 3-2			4-1, 4-2		
Traject (m -mv)		0,00 - 0,50			0,00 - 0,50			0,00 - 0,50		
Humus	% ds	1,20			1,60			2,50		
Lutum	% ds	5,00			2,00			3,70		
Datum van toetsing		9-6-2023			9-6-2023			9-6-2023		
Monsterconclusie		Voldoet aan Achtergrondwaarde			Voldoet aan Achtergrondwaarde			Overschrijding Achtergrondwaarde		
Monstermelding 1										
Monstermelding 2										
Monstermelding 3										
		Meetw	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**
METALEN										
barium	mg/kg ds	25	70 (6)		<20	<54 (6)		23	74 (6)	
cadmium	mg/kg ds	<0,2	<0,2	-0,03	<0,2	<0,2	-0,03	0,22	0,36	-0,02
kobalt	mg/kg ds	2,6	6,9	-0,05	2,0	7,0	-0,05	2,3	6,8	-0,05
koper	mg/kg ds	7,1	13,3	-0,18	4,7	9,7	-0,2	9,6	18,5	-0,14
kwik	mg/kg ds	<0,05	<0,05	-0	<0,05	<0,05	-0	*0,11*	*0,15*	*0*
molybdeen	mg/kg ds	<0,5	<0,4	-0,01	<0,5	<0,4	-0,01	<0,5	<0,4	-0,01
nikkel	mg/kg ds	7,5	17,5	-0,27	5,8	16,9	-0,28	6,1	15,6	-0,3
lood	mg/kg ds	*39*	*58*	*0,02*	18	28	-0,05	*62*	*94*	*0,09*
zink	mg/kg ds	26	54	-0,15	23	55	-0,15	44	95	-0,08
PAK										
naftaleen	mg/kg ds	<0,02	<0,01		<0,02	<0,01		<0,02	<0,01	
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,18	0,18		0,06	0,06		0,51	0,51	
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,08	0,08		0,03	0,03		0,21	0,21	
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	0,19	0,19		0,05	0,05		0,44	0,44	
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	0,19	0,19		0,06	0,06		0,49	0,49	
fluorantheen	mg/kg ds	0,23	0,23		0,11	0,11		0,68	0,68	
chryseen	mg/kg ds	0,16	0,16		0,04	0,04		0,35	0,35	
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,13	0,13		0,05	0,05		0,37	0,37	
anthraceen	mg/kg ds	0,02	0,02		<0,02	<0,01		0,10	0,10	
fenanthreen	mg/kg ds	0,12	0,12		0,07	0,07		0,35	0,35	
PAK	mg/kg ds	1,3	1,3	-0	0,47	0,50	-0,03	*3,5*	*3,5*	*0,05*
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN										
PCB	µg/kg ds	<7,0	<24,5	0	<7,0	<24,5	0	*<7,0*	*24,0*	*0*
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<3	
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<3	
PCB 101	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<3	
PCB 118	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<3	
PCB 138	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		1,1	4,4	
PCB 153	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		1,4	5,6	
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<3	
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN										
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 (6)		<5	18 (6)		<5	14 (6)	
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	<5	18 (6)		<5	18 (6)		<5	14 (6)	
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	<5	18 (6)		<5	18 (6)		15	60 (6)	
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	<5	18 (6)		<5	18 (6)		10	40 (6)	
minerale olie	mg/kg ds	<20	<70	-0,02	<20	<70	-0,02	25	100	-0,02
OVERIG										
Droge stof	% ds	91,7	91,7 (6)		93,3	93,3 (6)		94,4	94,4 (6)	
lutum	%	5,0			<2			3,7		
organische stof	% ds	1,2			1,6			2,5		

Tabel 2: Gemeten gehalten in grond met beoordeling conform de Wet Bodembescherming

Monstercode		M5			M6			M7		
Certificaatcode		13879552			13879552			13879552		
Boring(en)		5-1, 5-2			6-1, 6-2			7-1, 7-2		
Traject (m -mv)		0,00 - 0,50			0,00 - 0,50			0,00 - 0,50		
Humus	% ds	1,70			1,60			2,90		
Lutum	% ds	3,40			3,50			2,00		
Datum van toetsing		9-6-2023			9-6-2023			9-6-2023		
Monsterconclusie		Voldoet aan Achtergrondwaarde			Voldoet aan Achtergrondwaarde			Voldoet aan Achtergrondwaarde		
Monstermelding 1										
Monstermelding 2										
Monstermelding 3										
		Meetw	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**
METALEN										
barium	mg/kg ds	86	284 (6)		20	65 (6)		34	132 (6)	
cadmium	mg/kg ds	0,22	0,37	-0,02	<0,2	<0,2	-0,03	0,23	0,38	-0,02
kobalt	mg/kg ds	4,5	13,7	-0,01	2,4	7,2	-0,04	2,5	8,8	-0,04
koper	mg/kg ds	9,3	18,4	-0,14	8,5	16,7	-0,16	8,5	17,1	-0,15
kwik	mg/kg ds	<0,05	<0,05	-0	0,06	0,08	-0	0,08	0,11	-0
molybdeen	mg/kg ds	1,3	1,3	-0	<0,5	<0,4	-0,01	<0,5	<0,4	-0,01
nikkel	mg/kg ds	9,5	24,8	-0,16	6,5	16,9	-0,28	6,9	20,1	-0,23
lood	mg/kg ds	20	31	-0,04	*43*	*66*	*0,03*	*55*	*85*	*0,07*
zink	mg/kg ds	30	66	-0,13	28	62	-0,13	39	90	-0,09
PAK										
naftaleen	mg/kg ds	<0,02	<0,01		<0,02	<0,01		<0,02	<0,01	
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,20	0,20		0,22	0,22		0,16	0,16	
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,09	0,09		0,09	0,09		0,07	0,07	
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	0,15	0,15		0,18	0,18		0,14	0,14	
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	0,19	0,19		0,20	0,20		0,14	0,14	
fluorantheen	mg/kg ds	0,26	0,26		0,20	0,20		0,27	0,27	
chryseen	mg/kg ds	0,14	0,14		0,14	0,14		0,15	0,15	
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,14	0,14		0,14	0,14		0,12	0,12	
anthraceen	mg/kg ds	0,03	0,03		<0,02	<0,01		<0,02	<0,01	
fenanthreen	mg/kg ds	0,10	0,10		0,06	0,06		0,10	0,10	
PAK	mg/kg ds	1,3	1,3	-0	1,2	1,3	-0,01	1,2	1,2	-0,01
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN										
PCB	µg/kg ds	<7,0	<24,5	0	<7,0	<24,5	0	<7,0	<16,9	-0
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<2	
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<2	
PCB 101	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<2	
PCB 118	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<2	
PCB 138	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<2	
PCB 153	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<2	
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<2	
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN										
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 (6)		<5	18 (6)		<5	12 (6)	
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	<5	18 (6)		<5	18 (6)		<5	12 (6)	
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	<5	18 (6)		5	25 (6)		<5	12 (6)	
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	<5	18 (6)		<5	18 (6)		<5	12 (6)	
minerale olie	mg/kg ds	<20	<70	-0,02	<20	<70	-0,02	<20	<48	-0,03
OVERIG										
Droge stof	% ds	94,7	94,7 (6)		93,4	93,4 (6)		94,6	94,6 (6)	
lutum	%	3,4			3,5			<2		
organische stof	% ds	1,7			1,6			2,9		

Tabel 3: Gemeten gehalten in grond met beoordeling conform de Wet Bodembescherming

Monstercode		M8			M9			M10		
Certificaatcode		13879552			13879552			13879552		
Boring(en)		8-1, 8-2			2-1, 2-2, 2-2, 3-1, 3-1, 4-2, 4-2			6-1, 6-1, 6-2, 6-2		
Traject (m -mv)		0,00 - 0,50			0,50 - 2,00			0,60 - 2,00		
Humus	% ds	1,20			0,50			0,50		
Lutum	% ds	3,70			4,90			2,20		
Datum van toetsing		9-6-2023			9-6-2023			9-6-2023		
Monsterconclusie		Overschrijding Achtergrondwaarde			Voldoet aan Achtergrondwaarde			Voldoet aan Achtergrondwaarde		
Monstermelding 1										
Monstermelding 2										
Monstermelding 3										
		Meetw	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**
METALEN										
barium	mg/kg ds	26	83 (6)		22	63 (6)		<20	<53 (6)	
cadmium	mg/kg ds	<0,2	<0,2	-0,03	<0,2	<0,2	-0,03	<0,2	<0,2	-0,03
kobalt	mg/kg ds	2,3	6,8	-0,05	3,5	9,3	-0,03	<1,5	<3,6	-0,07
koper	mg/kg ds	6,1	11,9	-0,19	3,8	7,1	-0,22	1,4	2,9	-0,25
kwik	mg/kg ds	0,08	0,11	-0	<0,05	<0,05	-0	<0,05	<0,05	-0
molybdeen	mg/kg ds	<0,5	<0,4	-0,01	<0,5	<0,4	-0,01	<0,5	<0,4	-0,01
nikkel	mg/kg ds	6,4	16,4	-0,29	9,1	21,4	-0,21	4,1	11,8	-0,36
lood	mg/kg ds	*48*	*73*	*0,05*	11	16	-0,07	<10	<11	-0,08
zink	mg/kg ds	29	63	-0,13	19	39	-0,17	<10	<16	-0,21
PAK										
naftaleen	mg/kg ds	<0,02	<0,01		<0,02	<0,01		<0,02	<0,01	
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,12	0,12		0,02	0,02		<0,02	<0,01	
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,05	0,05		<0,02	<0,01		<0,02	<0,01	
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	0,09	0,09		0,02	0,02		<0,02	<0,01	
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	0,10	0,10		0,03	0,03		<0,02	<0,01	
fluorantheen	mg/kg ds	0,24	0,24		0,03	0,03		<0,02	<0,01	
chryseen	mg/kg ds	0,10	0,10		<0,02	<0,01		<0,02	<0,01	
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,10	0,10		<0,02	<0,01		<0,02	<0,01	
anthraceen	mg/kg ds	0,02	0,02		<0,02	<0,01		<0,02	<0,01	
fenanthreen	mg/kg ds	0,10	0,10		<0,02	<0,01		<0,02	<0,01	
PAK	mg/kg ds	0,92	0,93	-0,01	<0,20	0,18	-0,03	<0,20	<0,14	-0,04
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN										
PCB	µg/kg ds	*<7,0*	*41,5*	*0,02*	<7,0	<24,5	0	<7,0	<24,5	0
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<4	
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<4	
PCB 101	µg/kg ds	1,5	7,5		<1	<4		<1	<4	
PCB 118	µg/kg ds	1,2	6,0		<1	<4		<1	<4	
PCB 138	µg/kg ds	1,8	9,0		<1	<4		<1	<4	
PCB 153	µg/kg ds	1,7	8,5		<1	<4		<1	<4	
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<4	
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN										
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 (6)		<5	18 (6)		<5	18 (6)	
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	<5	18 (6)		<5	18 (6)		<5	18 (6)	
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	<5	18 (6)		<5	18 (6)		<5	18 (6)	
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	<5	18 (6)		<5	18 (6)		<5	18 (6)	
minerale olie	mg/kg ds	<20	<70	-0,02	<20	<70	-0,02	<20	<70	-0,02
OVERIG										
Droge stof	% ds	94,5	94,5 (6)		91,6	91,6 (6)		94,0	94,0 (6)	
lutum	%	3,7			4,9			2,2		
organische stof	% ds	1,2			<0,5			<0,5		

Tabel 4: Gemeten gehalten in grond met beoordeling conform de Wet Bodembescherming

Monstercode		M11				
Certificaatcode		13879552				
Boring(en)		5-1, 5-1, 5-2, 5-2, 7-1, 7-2, 7-2, 8-1, 8-1, 8-2				
Traject (m -mv)		0,50 - 2,00				
Humus	% ds	0,50				
Lutum	% ds	3,30				
Datum van toetsing		9-6-2023				
Monsterconclusie		Voldoet aan Achtergrondwaarde				
Monstermelding 1						
Monstermelding 2						
Monstermelding 3						
		Meetw	**GSSD**	**Index**		
METALEN						
barium	mg/kg ds	<20	<47 (6)			
cadmium	mg/kg ds	<0,2	<0,2	-0,03		
kobalt	mg/kg ds	1,7	5,2	-0,06		
koper	mg/kg ds	1,7	3,4	-0,24		
kwik	mg/kg ds	<0,05	<0,05	-0		
molybdeen	mg/kg ds	<0,5	<0,4	-0,01		
nikkel	mg/kg ds	4,1	10,8	-0,37		
lood	mg/kg ds	<10	<11	-0,08		
zink	mg/kg ds	15	33	-0,18		
PAK						
naftaleen	mg/kg ds	<0,02	<0,01			
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	<0,02	<0,01			
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	<0,02	<0,01			
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	<0,02	<0,01			
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	<0,02	<0,01			
fluorantheen	mg/kg ds	<0,02	<0,01			
chryseen	mg/kg ds	<0,02	<0,01			
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	<0,02	<0,01			
anthraceen	mg/kg ds	<0,02	<0,01			
fenanthreen	mg/kg ds	<0,02	<0,01			
PAK	mg/kg ds	<0,20	<0,14	-0,04		
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN						
PCB	µg/kg ds	<7,0	<24,5	0		
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4			
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4			
PCB 101	µg/kg ds	<1	<4			
PCB 118	µg/kg ds	<1	<4			
PCB 138	µg/kg ds	<1	<4			
PCB 153	µg/kg ds	<1	<4			
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4			
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN						
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 (6)			
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	<5	18 (6)			
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	<5	18 (6)			
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	<5	18 (6)			
minerale olie	mg/kg ds	<20	<70	-0,02		
OVERIG						
Droge stof	% ds	91,5	91,5 (6)			
lutum	%	3,3				
organische stof	% ds	<0,5				

##	: geen meetwaarde aanwezig
--	: geen toetsnorm aanwezig
<d	: kleiner dan de detectielimiet
8,88	: <= Achtergrondwaarde
<=T	: > Achtergrondwaarde
8,88	: > Tussenwaarde
8,88	: > Interventiewaarde
6	: Heeft geen normwaarde
#	: verhoogde rapportagegrens
GSSD	: Gestandaardiseerde meetwaarde
Index	: (GSSD - AW) / (I - AW)

- Getoetst via de BoToVa service, versie 3.1.0 -

Tabel 5: Normwaarden conform de Wet Bodembescherming

		AW	WO	IND	I
METALEN					
cadmium	mg/kg ds	0,6	1,2	4,3	13
kobalt	mg/kg ds	15	35	190	190
koper	mg/kg ds	40	54	190	190
kwik	mg/kg ds	0,15	0,83	4,8	36
molybdeen	mg/kg ds	1,5	88	190	190
nikkel	mg/kg ds	35	39	100	100
lood	mg/kg ds	50	210	530	530
zink	mg/kg ds	140	200	720	720
PAK					
PAK	mg/kg ds	1,5	6,8	40	40
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN					
PCB	mg/kg ds	0,02	0,04	0,5	1
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN					
minerale olie	mg/kg ds	190	190	500	5000

Tabel 8: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Monstercode		M2		M3		M4	
Humus (% ds)		1,20		1,60		2,50	
Lutum (% ds)		5,00		2,00		3,70	
Datum van toetsing		9-6-2023		9-6-2023		9-6-2023	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Altijd toepasbaar		Altijd toepasbaar		Klasse wonen	
Samenstelling monster							
Monstermelding 1							
Monstermelding 2							
Monstermelding 3							
Zintuiglijke bijmengingen							
Grondsoort		Zand		Zand		Zand	
		Meetw	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**
METALEN							
barium	mg/kg ds	25	70 (6)	<20	<54 (6)	23	74 (6)
cadmium	mg/kg ds	<0,2	<0,2	<0,2	<0,2	0,22	0,36
kobalt	mg/kg ds	2,6	6,9	2,0	7,0	2,3	6,8
koper	mg/kg ds	7,1	13,3	4,7	9,7	9,6	18,5
kwik	mg/kg ds	<0,05	<0,05	<0,05	<0,05	0,11	0,15
molybdeen	mg/kg ds	<0,5	<0,4	<0,5	<0,4	<0,5	<0,4
nikkel	mg/kg ds	7,5	17,5	5,8	16,9	6,1	15,6
lood	mg/kg ds	39	58	18	28	62	94
zink	mg/kg ds	26	54	23	55	44	95
PAK							
naftaleen	mg/kg ds	<0,02	<0,01	<0,02	<0,01	<0,02	<0,01
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,18	0,18	0,06	0,06	0,51	0,51
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,08	0,08	0,03	0,03	0,21	0,21
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	0,19	0,19	0,05	0,05	0,44	0,44
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	0,19	0,19	0,06	0,06	0,49	0,49
fluorantheen	mg/kg ds	0,23	0,23	0,11	0,11	0,68	0,68
chryseen	mg/kg ds	0,16	0,16	0,04	0,04	0,35	0,35
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,13	0,13	0,05	0,05	0,37	0,37
anthraceen	mg/kg ds	0,02	0,02	<0,02	<0,01	0,10	0,10
fenanthreen	mg/kg ds	0,12	0,12	0,07	0,07	0,35	0,35
PAK	mg/kg ds	1,3	1,3	0,47	0,50	3,5	3,5
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN							
PCB	µg/kg ds	<7,0	<24,5	<7,0	<24,5	<7,0	24,0
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<3
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<3
PCB 101	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<3
PCB 118	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<3
PCB 138	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	1,1	4,4
PCB 153	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	1,4	5,6
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<3
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN							
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 (6)	<5	18 (6)	<5	14 (6)
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	<5	18 (6)	<5	18 (6)	<5	14 (6)
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	<5	18 (6)	<5	18 (6)	15	60 (6)
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	<5	18 (6)	<5	18 (6)	10	40 (6)
minerale olie	mg/kg ds	<20	<70	<20	<70	25	100
OVERIG							
Droge stof	% ds	91,7	91,7 (6)	93,3	93,3 (6)	94,4	94,4 (6)
lutum	%	5,0		<2		3,7	
organische stof	% ds	1,2		1,6		2,5	

Tabel 9: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Monstercode		M5		M6		M7	
Humus (% ds)		1,70		1,60		2,90	
Lutum (% ds)		3,40		3,50		2,00	
Datum van toetsing		9-6-2023		9-6-2023		9-6-2023	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Altijd toepasbaar		Altijd toepasbaar		Altijd toepasbaar	
Samenstelling monster							
Monstermelding 1							
Monstermelding 2							
Monstermelding 3							
Zintuiglijke bijmengingen							
Grondsoort		Zand		Zand		Zand	
		Meetw	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**
METALEN							
barium	mg/kg ds	86	284 (6)	20	65 (6)	34	132 (6)
cadmium	mg/kg ds	0,22	0,37	<0,2	<0,2	0,23	0,38
kobalt	mg/kg ds	4,5	13,7	2,4	7,2	2,5	8,8
koper	mg/kg ds	9,3	18,4	8,5	16,7	8,5	17,1
kwik	mg/kg ds	<0,05	<0,05	0,06	0,08	0,08	0,11
molybdeen	mg/kg ds	1,3	1,3	<0,5	<0,4	<0,5	<0,4
nikkel	mg/kg ds	9,5	24,8	6,5	16,9	6,9	20,1
lood	mg/kg ds	20	31	43	66	55	85
zink	mg/kg ds	30	66	28	62	39	90
PAK							
naftaleen	mg/kg ds	<0,02	<0,01	<0,02	<0,01	<0,02	<0,01
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,20	0,20	0,22	0,22	0,16	0,16
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,09	0,09	0,09	0,09	0,07	0,07
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	0,15	0,15	0,18	0,18	0,14	0,14
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	0,19	0,19	0,20	0,20	0,14	0,14
fluorantheen	mg/kg ds	0,26	0,26	0,20	0,20	0,27	0,27
chryseen	mg/kg ds	0,14	0,14	0,14	0,14	0,15	0,15
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,14	0,14	0,14	0,14	0,12	0,12
anthraceen	mg/kg ds	0,03	0,03	<0,02	<0,01	<0,02	<0,01
fenanthreen	mg/kg ds	0,10	0,10	0,06	0,06	0,10	0,10
PAK	mg/kg ds	1,3	1,3	1,2	1,3	1,2	1,2
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN							
PCB	µg/kg ds	<7,0	<24,5	<7,0	<24,5	<7,0	<16,9
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<2
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<2
PCB 101	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<2
PCB 118	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<2
PCB 138	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<2
PCB 153	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<2
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<2
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN							
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 (6)	<5	18 (6)	<5	12 (6)
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	<5	18 (6)	<5	18 (6)	<5	12 (6)
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	<5	18 (6)	5	25 (6)	<5	12 (6)
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	<5	18 (6)	<5	18 (6)	<5	12 (6)
minerale olie	mg/kg ds	<20	<70	<20	<70	<20	<48
OVERIG							
Droge stof	% ds	94,7	94,7 (6)	93,4	93,4 (6)	94,6	94,6 (6)
lutum	%	3,4		3,5		<2	
organische stof	% ds	1,7		1,6		2,9	

Tabel 10: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Monstercode		M8		M9		M10	
Humus (% ds)		1,20		0,50		0,50	
Lutum (% ds)		3,70		4,90		2,20	
Datum van toetsing		9-6-2023		9-6-2023		9-6-2023	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Klasse industrie		Altijd toepasbaar		Altijd toepasbaar	
Samenstelling monster							
Monstermelding 1							
Monstermelding 2							
Monstermelding 3							
Zintuiglijke bijmengingen							
Grondsoort		Zand		Zand		Zand	
		Meetw	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**
METALEN							
barium	mg/kg ds	26	83 (6)	22	63 (6)	<20	<53 (6)
cadmium	mg/kg ds	<0,2	<0,2	<0,2	<0,2	<0,2	<0,2
kobalt	mg/kg ds	2,3	6,8	3,5	9,3	<1,5	<3,6
koper	mg/kg ds	6,1	11,9	3,8	7,1	1,4	2,9
kwik	mg/kg ds	0,08	0,11	<0,05	<0,05	<0,05	<0,05
molybdeen	mg/kg ds	<0,5	<0,4	<0,5	<0,4	<0,5	<0,4
nikkel	mg/kg ds	6,4	16,4	9,1	21,4	4,1	11,8
lood	mg/kg ds	48	73	11	16	<10	<11
zink	mg/kg ds	29	63	19	39	<10	<16
PAK							
naftaleen	mg/kg ds	<0,02	<0,01	<0,02	<0,01	<0,02	<0,01
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,12	0,12	0,02	0,02	<0,02	<0,01
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,05	0,05	<0,02	<0,01	<0,02	<0,01
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	0,09	0,09	0,02	0,02	<0,02	<0,01
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	0,10	0,10	0,03	0,03	<0,02	<0,01
fluorantheen	mg/kg ds	0,24	0,24	0,03	0,03	<0,02	<0,01
chryseen	mg/kg ds	0,10	0,10	<0,02	<0,01	<0,02	<0,01
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,10	0,10	<0,02	<0,01	<0,02	<0,01
anthraceen	mg/kg ds	0,02	0,02	<0,02	<0,01	<0,02	<0,01
fenanthreen	mg/kg ds	0,10	0,10	<0,02	<0,01	<0,02	<0,01
PAK	mg/kg ds	0,92	0,93	<0,20	0,18	<0,20	<0,14
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN							
PCB	µg/kg ds	<7,0	41,5	<7,0	<24,5	<7,0	<24,5
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<4
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<4
PCB 101	µg/kg ds	1,5	7,5	<1	<4	<1	<4
PCB 118	µg/kg ds	1,2	6,0	<1	<4	<1	<4
PCB 138	µg/kg ds	1,8	9,0	<1	<4	<1	<4
PCB 153	µg/kg ds	1,7	8,5	<1	<4	<1	<4
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<4
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN							
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 (6)	<5	18 (6)	<5	18 (6)
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	<5	18 (6)	<5	18 (6)	<5	18 (6)
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	<5	18 (6)	<5	18 (6)	<5	18 (6)
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	<5	18 (6)	<5	18 (6)	<5	18 (6)
minerale olie	mg/kg ds	<20	<70	<20	<70	<20	<70
OVERIG							
Droge stof	% ds	94,5	94,5 (6)	91,6	91,6 (6)	94,0	94,0 (6)
lutum	%	3,7		4,9		2,2	
organische stof	% ds	1,2		<0,5		<0,5	

Tabel 1: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Monstercode		M11			
Humus (% ds)		0,50			
Lutum (% ds)		3,30			
Datum van toetsing		9-6-2023			
Monster getoetst als		partij			
Bodemklasse monster		Altijd toepasbaar			
Samenstelling monster					
Monstermelding 1					
Monstermelding 2					
Monstermelding 3					
Zintuiglijke bijmengingen					
Grondsoort		Zand			
		Meetw	**GSSD**		
METALEN					
barium	mg/kg ds	<20	<47 (6)		
cadmium	mg/kg ds	<0,2	<0,2		
kobalt	mg/kg ds	1,7	5,2		
koper	mg/kg ds	1,7	3,4		
kwik	mg/kg ds	<0,05	<0,05		
molybdeen	mg/kg ds	<0,5	<0,4		
nikkel	mg/kg ds	4,1	10,8		
lood	mg/kg ds	<10	<11		
zink	mg/kg ds	15	33		
PAK					
naftaleen	mg/kg ds	<0,02	<0,01		
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	<0,02	<0,01		
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	<0,02	<0,01		
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	<0,02	<0,01		
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	<0,02	<0,01		
fluorantheen	mg/kg ds	<0,02	<0,01		
chryseen	mg/kg ds	<0,02	<0,01		
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	<0,02	<0,01		
anthraceen	mg/kg ds	<0,02	<0,01		
fenanthreen	mg/kg ds	<0,02	<0,01		
PAK	mg/kg ds	<0,20	<0,14		
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN					
PCB	µg/kg ds	<7,0	<24,5		
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4		
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4		
PCB 101	µg/kg ds	<1	<4		
PCB 118	µg/kg ds	<1	<4		
PCB 138	µg/kg ds	<1	<4		
PCB 153	µg/kg ds	<1	<4		
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4		
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN					
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 (6)		
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	<5	18 (6)		
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	<5	18 (6)		
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	<5	18 (6)		
minerale olie	mg/kg ds	<20	<70		
OVERIG					
Droge stof	% ds	91,5	91,5 (6)		
lutum	%	3,3			
organische stof	% ds	<0,5			

##	: geen meetwaarde aanwezig
--	: geen toetsnorm aanwezig
<d	: kleiner dan de detectielimiet
8,88	: <= Achtergrondwaarde
8,88	: Wonen
8,88	: Industrie
8,88	: <= Interventiewaarde
8,88	: Niet Toepasbaar > IW
6	: Heeft geen normwaarde
#	: verhoogde rapportagegrens
GSSD	: Gestandaardiseerde meetwaarde

- Getoetst via de BoToVa service, versie 3.1.0 -

Tabel 2: Normwaarden (mg/kg) conform Regeling Besluit Bodemkwaliteit

		AW	WO	IND	I
METALEN					
cadmium	mg/kg ds	0,6	1,2	4,3	13
kobalt	mg/kg ds	15	35	190	190
koper	mg/kg ds	40	54	190	190
kwik	mg/kg ds	0,15	0,83	4,8	36
molybdeen	mg/kg ds	1,5	88	190	190
nikkel	mg/kg ds	35	39	100	100
lood	mg/kg ds	50	210	530	530
zink	mg/kg ds	140	200	720	720
PAK					
PAK	mg/kg ds	1,5	6,8	40	40
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN					
PCB	mg/kg ds	0,02	0,04	0,5	1
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN					
minerale olie	mg/kg ds	190	190	500	5000

BIJLAGE 6

Foto's onderzoekslocatie

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

Foto 5

APPENDIX

Kader en verantwoording

Kader van het onderzoek

In deze appendix wordt kort ingegaan op de verschillende kaders die van toepassing zijn op bodemonderzoek.

NEN-normen

Bij het bepalen van de onderzoeksstrategie en het vaststellen van het onderzoeksprogramma is uitgegaan van de volgende NEN-normen:

- Bodem – Landbodem – Strategie voor het uitvoeren van milieuhygiënisch vooronderzoek (Nederlandse norm 5725: oktober 2017).
- Bodem – Landbodem – Strategie voor het uitvoeren van verkennend bodemonderzoek – Onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van bodem en grond' (Nederlandse norm 5740: januari 2009 en 5740:2009/A1: februari 2016).

Uitvoeringskader

Het bodemonderzoek is uitgevoerd conform de wettelijke KWALIBO-regeling (Kwaliteitsborging bij bodem-intermediairs). Dit betekent dat het veldwerk is uitgevoerd onder erkenning op basis van BRL SIKB 2000 en de daarbij behorende protocollen 2001 (plaatsen handboringen en peilbuizen) en 2002 (nemen van grondwater-monsters). Waar tijdens het onderzoek is afgeweken van de normen en de protocollen, is dat vermeld in dit rapport.

Eventuele monstername voor onderzoek naar PFAS is uitgevoerd conform specifieke eisen volgens veldwerkprotocol ''bemonstering PFAS-verbindingen in grond- en grondwater'' vastgesteld door expertisecentrum PFAS (juli 2019).

Het laboratoriumonderzoek is uitgevoerd door een laboratorium dat is geaccrediteerd op basis van de criteria in NEN-EN-ISO/IEC 17025:2000 en op basis van AS3000. Op de analysecertificaten is aangegeven welke laboratoriumverrichtingen onder de genoemde accreditaties zijn uitgevoerd.

In deze appendix is de verantwoording van het uitgevoerde onderzoek opgenomen, waaronder verwijzingen naar wet- en regelgeving en kwaliteitsborging.

Reikwijdte van het onderzoek

Het bodemonderzoek is alleen bedoeld om inzicht te krijgen in de actuele milieuhygiënische kwaliteit van grond en/of grondwater op de onderzoekslocatie voor het beoogde doel. De uitvoering van de werkzaamheden door Ortageo vindt op zorgvuldige wijze plaats volgens de algemeen gebruikelijke inzichten en methoden bij onderzoek naar bodemverontreiniging. Het bodemonderzoek beoogt een waarheidsgetrouw beeld te geven van de bodem-kwaliteit van de onderzoekslocatie op het moment van de monstername. Vanwege het steekproefsgewijze karakter van het onderzoek waarbij de monstername op deels willekeurig bepaalde locaties plaatsvindt, kan niet worden uitgesloten dat binnen de onderzoekslocatie lokaal een verontreiniging afkomstig van een onbekende puntbron aanwezig is, die niet wordt aangetoond in dit onderzoek. Tevens wordt erop gewezen dat het uitgevoerde onderzoek een momentopname betreft. De onderzoeksresultaten worden minder representatief voor de actuele bodemkwaliteit naarmate meer activiteiten op de locatie plaatsvinden en de verstreken periode sinds de uitvoering van het onderzoek langer wordt.

Als grond van de locatie vrijkomt, moet er rekening mee worden gehouden dat deze niet zonder meer elders toepasbaar is. Op hergebruik van grond is het Besluit bodemkwaliteit van toepassing. De toepassing van grond elders moet worden gemeld via het 'meldpunt bodemkwaliteit'.

Het bodemonderzoek is, mits anders aangegeven, niet van toepassing op puin- of andere lagen waarin het gewichtspercentage aan bodemvreemd materiaal groter is dan 50%. Deze lagen betreffen formeel geen bodem en hierop is de Wet bodembescherming niet van toepassing.

Toetsingskader

Om de mate waarin sprake is van bodemverontreiniging te kunnen beoordelen, worden de analyseresultaten van de grond- en/of grondwatermonsters getoetst aan het toetsingskader dat landelijk (generiek) is vastgesteld.

Generiek toetsingskader

Voor de beoordeling van de analyseresultaten van de grond- en grondwatermonsters wordt gebruik gemaakt van de achtergrondwaarden grond zoals opgenomen in de Regeling bodemkwaliteit, de streefwaarden grondwater en interventiewaarden grond en grondwater zoals opgenomen in de Circulaire bodemsanering. In onderstaande tabel worden deze referentiewaarden en de daarbij gehanteerde terminologie toegelicht.

Tabel: Toelichting op referentiewaarden

Referentiewaarde	Afkorting	Betekenis	Index	Terminologie bij overschrijding
Grond				
Achtergrondwaarde	A	Generieke waarde voor schone grond (AW2000-waarde)	0	Licht verhoogd / verontreinigd
Tussenwaarde	T	'Trigger' voor nader onderzoek	0,5	Matig verhoogd / verontreinigd
Interventiewaarde	I	Waarde voor sanering(sonderzoek)	1,0	Sterk verhoogd / verontreinigd
Grondwater				
Streefwaarde	S	Generieke waarde voor een schoon grondwater	0	Licht verhoogd / verontreinigd
Tussenwaarde	T	'Trigger' voor nader onderzoek	0,5	Matig verhoogd / verontreinigd
Interventiewaarde	I	Waarde voor sanering(sonderzoek)	1,0	Sterk verhoogd / verontreinigd

Voor toetsing aan de referentiewaarden worden de gemeten gehalten op basis van de percentages lutum (fractie <2 µm) en organische stof in een monster, omgerekend naar een gestandaardiseerd gehalte. Een gestandaardiseerd gehalte geldt voor een standaardbodem met 25% lutum en 10% organische stof. Vóór 1 november 2013 werden bij elke onderzoek juist de referentiewaarden die gelden voor een standaardbodem omgerekend op basis van de percentages aan lutum en organische stof per monster.

Gehalten c.q. concentraties aan verontreinigende stoffen boven de tussenwaarde geven in het algemeen aanleiding tot het instellen van een nader onderzoek.

Gebiedsspecifiek toetsingskader

Gemeenten hebben op basis van het Besluit bodemkwaliteit de mogelijkheid tot het vaststellen van gebiedsspecifiek beleid voor hun grondgebied. Op basis daarvan kan licht tot matig verontreinigde grond zonder verdere keuring worden hergebruikt binnen de betreffende gemeente(n). Sommige gemeenten hebben in het bodembeheerplan tevens vastgesteld dat de lokale maximale waarden gelden als verhoogde achtergrondwaarden in het kader van de beoordeling c.q. afperking van (gevallen van) bodemverontreiniging.

Op basis van gebiedsspecifiek beleid kunnen lokale maximale waarden (LMW) zijn vastgesteld die hoger liggen dan de generieke achtergrondwaarden. Deze waarden gelden voor homogene deelgebieden die zijn ingedeeld naar ontstaansgeschiedenis en gebruik. De lokale maximale waarden kunnen, mits dit is vastgelegd in het gemeentelijk beleid, worden gebruikt in plaats van de generieke achtergrondwaarden bij de toetsing of sprake is van bodemverontreiniging in de zin van de Wet bodembescherming.

Tijdelijk handelingskader PFAS

Op 8 juli 2019 is in een brief van het Ministerie Infrastructuur en Waterstaat (kenmerk IENW/BSK-2019/131399) aangegeven dat te verzetten of toe te passen grond moet voldoen aan de eisen die het Ministerie stelt aan PFAS. Omdat in het Besluit bodemkwaliteit nog geen toepassingsnormen voor PFAS zijn vastgelegd, zijn voorlopige toepassingsnormen vastgesteld in het geactualiseerd tijdelijk handelingskader (kenmerk IENW/BSK-2021/335279, d.d. 13 december 2021). Vooruitlopend op de aanpassing van de regelgeving, dient dit kader op basis van de zorgplicht al te worden gebruikt.

Gevalsdefinitie

Een geval van bodemverontreiniging wordt gedefinieerd als een verontreinigd grondgebied, waarbij de geconstateerde verontreinigingen een technische, organisatorische en ruimtelijke samenhang vertonen. Aan elk van deze drie criteria moet worden voldaan om te spreken van één geval van bodemverontreiniging.

Bodemverontreiniging ontstaan vanaf 1987

Als de bodemverontreiniging is ontstaan na 1 januari 1987 dan is conform de Wet bodembescherming (Wbb) sprake van een verontreiniging die valt onder de zorgplicht (art. 13 Wbb). De veroorzaker is verplicht de verontreiniging en de directe gevolgen daarvan te beperken en zoveel mogelijk ongedaan te maken. Er moet dus zo spoedig mogelijk een sanering worden uitgevoerd, ongeacht de ernst, omvang en risico's van de verontreiniging.

Bodemverontreiniging ontstaan vóór 1987

De saneringsparagraaf uit de Wet bodembescherming, van toepassing op bodemverontreiniging die is ontstaan vóór 1 januari 1987, omschrijft de volgende uitgangspunten:

- Conform art. 28 Wbb moet degene die de bodem wil gaan saneren of werkzaamheden wil gaan verrichten waardoor de verontreiniging van de bodem wordt verminderd of verplaatst, hiervan melding doen bij het bevoegd gezag (art. 28 Wbb). Deze melding hoeft niet, als redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de sanering of de geplande activiteit geen betrekking heeft op een geval van ernstige bodemverontreiniging en tevens vaststaat:
  - dat de betreffende hoeveelheid verontreinigde grond niet meer bedraagt dan 50 m^3 en/of de hoeveelheid verontreinigd grondwater niet meer bedraagt dan 1.000 m^3;
  - dat uit de aard van de handelingen volgt dat de grond slechts tijdelijk wordt verplaatst en na verplaatsing in zijn geheel wordt teruggebracht.
- Er is sprake van een ‘geval van ernstige bodemverontreiniging’ als in een bodemvolume van 25 m^3 in de grond en/of 100 m^3 in het grondwater het gemiddelde gehalte van een verontreinigde stof groter is dan de interventiewaarde voor grond respectievelijk grondwater. Voor een geval van ernstige bodemverontreiniging geldt een saneringsnoodzaak.
- In enkele specifieke situaties kan bij gehalten onder de interventiewaarden ook sprake zijn van een geval van ernstige bodemverontreiniging. Dit geldt voor de zogenaamde gevoelige functies:
  - moestuin/volkstuin;
  - plaatsen waar vluchtige verbindingen aanwezig zijn in het grondwater in combinatie met hoge grondwaterstanden en/of in de onverzadigde bodem onder bebouwing;
  - plaatsen waar sprake is van gewasconsumptie en waar een verontreiniging met PCB in de contactzone aanwezig is.
- Of een geval van ernstige bodemverontreiniging met spoed moet worden gesaneerd is afhankelijk van de risico's. Hiertoe moet een risicobeoordeling worden uitgevoerd waarbij de humane, ecologische en verspreidingsrisico's worden vastgesteld. Als sprake is van onaanvaardbare risico's moet de sanering met spoed worden uitgevoerd. Eventueel kunnen ook tijdelijke beveiligingsmaatregelen worden getroffen om de risico's te beheersen.

Het bevoegd gezag Wbb stelt in een beschikking vast of sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging en, als dit het geval is, of de verontreiniging met spoed moet worden gesaneerd. Als sprake is van spoed, dan stelt het bevoegd gezag in de beschikking tevens de termijn vast waarbinnen met de sanering moet worden begonnen.

NEN-normen	
Vooronderzoek	
NEN 5717	Bodem - Waterbodem - Strategie voor het uitvoeren van milieuhygiënisch vooronderzoek (Nederlandse norm 5717, december 2017)
NEN 5725	Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van milieuhygiënisch vooronderzoek (Nederlandse norm 5725: oktober 2017)
Bodemonderzoek	
NEN 5720	Bodem - Waterbodem - Strategie voor het uitvoeren van milieuhygiënisch onderzoek (Nederlandse Norm 5720, december 2017)
NEN 5740	Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van verkennend bodemonderzoek - Onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van bodem en grond (Nederlandse norm 5740, januari 2009 en 5740:2009/A1: februari 2016)
NEN 5707	Bodem - Inspectie en monsterneming van asbest in bodem en partijen grond (Nederlandse norm 5707: augustus 2015 en 5707/C2: december 2017)
NEN 5897	Inspectie en monsterneming van asbest in bouw- en sloopafval en recyclinggranulaat (Nederlandse norm 5897: augustus 2015 en 5897/C2: december 2017)
NTA 5755	Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van nader onderzoek - Onderzoek naar de aard en omvang van bodemverontreiniging (Nederlandse Technische Afspraak 5755, juli 2010)

Kwaliteitsborging			
Algemeen			
Kwaliteitszorg algemeen	NEN-EN-ISO 9001: 2015	Kwaliteitsmanagementsystemen – Eisen (Nederlandse norm, oktober 2015)	
Veiligheidscertificaat aannemers	VCA**	VGM (Veiligheid, Gezondheid en Milieu) Checklist Aannemers (versie 2017/6.0, april 2018)	
Kwalibo algemeen	BRL SIKB	Kwalibo staat voor kwaliteitsborging in het bodembeheer en is verankerd in het Besluit bodemkwaliteit	
Milieukundig laboratoriumonderzoek			
Laboratorium	AS3000 AP04	SGS Environmental Analytics B.V. Eurofins Analytico B.V. Eurofins ACMAA Testing (asbest) SGS Environmental Analytics B.V.	RvA
Milieukundig veldwerk			
BRL SIKB/protocol*	BRL SIKB 1000	Monsterneming voor partijkeuringen	
	Protocol 1001	Monsterneming voor partijkeuringen grond en baggerspecie	
BRL SIKB/protocol	BRL SIKB 2000	Veldwerk milieuhygiënisch bodem- en waterbodemonderzoek	
	Protocol 2001	Uitvoeren van handboringen en plaatsen van peilbuizen, maken van boorbeschrijvingen, nemen van grondmonsters en waterpassen	
	Protocol 2002	Het nemen van grondwatermonsters	
	Protocol 2003	Veldwerk bij milieuhygiënisch waterbodemonderzoek	
	Protocol 2018	Locatie-inspectie en monsterneming van asbest in bodem	
BRL SIKB/protocol	BRL SIKB 2100	Mechanisch boren	
	Protocol 2101	Mechanisch boren	
BRL SIKB/protocol	BRL SIKB 6000	Milieukundige begeleiding van (water-) bodemsaneringen en nazorg	
	Protocol 6001	Milieukundige begeleiding landbodemsanering met conventionele methoden	
	Protocol 6002	Milieukundige begeleiding van landbodemsanering met in-situ methoden	

Kwaliteitsborging advies en rapportage			
Norm	**Functie**	**Naam**	**Datum**
ISO 9001: 2015	Auteur	E. Even	12 juni 2023
ISO 9001: 2015	Kwaliteitscontrole	D. Leeferink	12 juni 2023

Toelichting verklaring van onafhankelijkheid
Ortageo en al haar medewerkers hebben geen financiële en / of juridische belangen met betrekking tot de opdrachtgever en/of het eigendom van de onderzoekslocatie voor het bodemonderzoek.

Disclaimer
Hoewel het bodemonderzoek op zorgvuldige wijze en conform de vigerende normen en protocollen is voorbereid en uitgevoerd, kan niet worden uitgesloten dat in werkelijkheid de situatie afwijkt ten opzichte van de in dit rapport gepresenteerde gegevens. Immers, elk bodemonderzoek is gebaseerd op het nemen van een aantal steekmonsters, welke representatief worden geacht voor het onderzochte gebied, maar waarbij (lokale) afwijkingen niet volledig kunnen worden uitgesloten.

VERKENNEND BODEMONDERZOEK

locaties geplande proefsleuven
De Pinkenberg in Rozendaal

ORTA GEO
INGENIEURS
RUIMTELIJKE
LEEFOMGEVING

TITELBLAD

Opdrachtgever:	Vitens N.V. Postbus 1205 8001 BE Zwolle
Rapportnummer:	219294/R01
Status rapport:	Definitief
Datum:	12 juni 2023
Projectomschrijving:	Verkennend bodemonderzoek locaties geplande proefsleuven De Pinkenberg in Rozendaal
Rapport opgesteld door:	Ortageo Nederland B.V. Einsteinstraat 12a 7601 PR Almelo Tel: +31 546 53 20 74 E-mail: info@ortageo.nl

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding 1
2 Vooronderzoek 2
2.1 Bronnen 2
2.2 Algemene gegevens 3
2.3 Bodemgebruik 3
2.4 Uitgevoerde bodemonderzoeken 4
2.5 Bodemopbouw en geohydrologie 5
3 Hypothese en onderzoeksstrategie 6
3.1 Hypothese 6
3.2 Onderzoeksstrategie 6
4 Veldwerkzaamheden 7
4.1 Uitvoering 7
4.2 Resultaten 8
5 Laboratoriumonderzoek 9
5.1 Analyseprogramma 9
5.2 Analyseresultaten 9
5.3 Bepaling voorlopige veiligheidsklasse 10
5.4 Toetsing aan de hypothese 10
5.5 Toetsing aan de noodzaak tot nader onderzoek 10
6 Samenvatting, conclusies en aanbevelingen 11

Bijlagen:

1) Regionale ligging onderzoekslocatie
2) Situatietekening met onderzoekspunten
3) Bodemprofielbeschrijvingen
4) Analysecertificaten
5) Overschrijdingstabellen
6) Foto’s onderzoekslocatie

Appendix

Kader en verantwoording

1 INLEIDING

In opdracht van Vitens N.V. is door Ortageo Nederland B.V. een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd op de locatie De Pinkenberg in Rozendaal.

De aanleiding voor het onderzoek is het uitvoeren van proefsleuven.

Het doel van het onderzoek is:

- beoordelen of er op basis van de actuele bodemkwaliteit sprake is van belemmeringen voor de uit te voeren werkzaamheden, mogelijk door een geval van ernstige bodemverontreiniging (toetsing Wet bodembescherming);
- verkrijgen van gegevens voor het ontwerp:
  - bepalen indicatieve hergebruiksmogelijkheden van de grond (toetsing Besluit bodemkwaliteit);
  - vaststellen veiligheidsklassen (toetsing CROW-publicatie 400).

In dit rapport worden de resultaten van het vooronderzoek weergegeven in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 zijn de hypothese en de onderzoekstrategie beschreven. De veldwerkzaamheden zijn in hoofdstuk 4 en het laboratorium-onderzoek is in hoofdstuk 5 beschreven. Het rapport wordt besloten met een samenvatting, de conclusies en de aanbevelingen (hoofdstuk 6). In de appendix zijn de verschillende kaders van het onderzoek beschreven (waaronder wet-/regelgeving en toetsingskader) en is de verantwoording opgenomen.

2 VOORONDERZOEK

Voor de uitvoering van het verkennend bodemonderzoek is een vooronderzoek uitgevoerd. Doel van het vooronderzoek is het achterhalen van (potentieel) bodemverontreinigende activiteiten die nu plaatsvinden of in het verleden hebben plaatsgevonden op of in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

2.1 Bronnen

In onderstaande tabel zijn de in het kader van het vooronderzoek geraadpleegde bronnen weergeven.

Tabel 1: Geraadpleegde bronnen

Nr.	Bron	Verwijzing/toelichting
1	Topografische kaart, kadastrale gegevens	Kadaster, opgenomen in bijlage 1
2	Mondelinge / schriftelijke informatie van opdrachtgever / eigenaar / gebruiker onderzoekslocatie	Verwerkt in dit hoofdstuk
3	Gemeente Rozendaal	Verwerkt in dit hoofdstuk
4	Internetbronnen: A. Actuele luchtfoto's en straatoverzichten B. TNO-NITG (gegevens bodemopbouw / grondwater) C. Bodemloket (dossiervermelding onderzoek / sanering) D. Provinciale bodematlas E. Ligging kabels en leidingen	 www.google.nl/maps en pdokviewer.pdok.nl www.dinoloket.nl www.bodemloket.nl http://geoweb.gelderland.nl/ www.klic-online.nl
5	Locatiebezoek, foto's onderzoekslocatie	Gecombineerd met uitvoering veldwerk en verwerkt in dit hoofdstuk
6	Eigen archief Ortageo	Verwerkt in dit hoofdstuk
7	Rapporten: A. VO Slibkelder, Kluizenaarsweg 2 Rozendaal B. Verkennend bodemonderzoek Kluizenaarsweg 2 in Rozendaal	 BL99, kenmerk 76935 dd 14 januari 1998 Ortageo, kenmerk 215450/R01, 25 oktober 2021

2.2 Algemene gegevens

De algemene gegevens over de locatie zijn weergegeven in de volgende tabel.

Tabel 2: Algemene locatiegegevens

Adres	Kluizenaarsweg, de Pinkenberg en Pinkenbergseweg in Rozendaal
Kadastrale aanduiding	Gemeente Rozendaal, sectie C, perceelnummer 1820, 1821 en
Algemene omschrijving	Bos, agrarisch, wonen

De situering van de geplande proefsleuven is globaal weergegeven in rood op onderstaande afbeelding.

Afbeelding 1: Situering onderzoekslocatie (bron GoogleMaps)

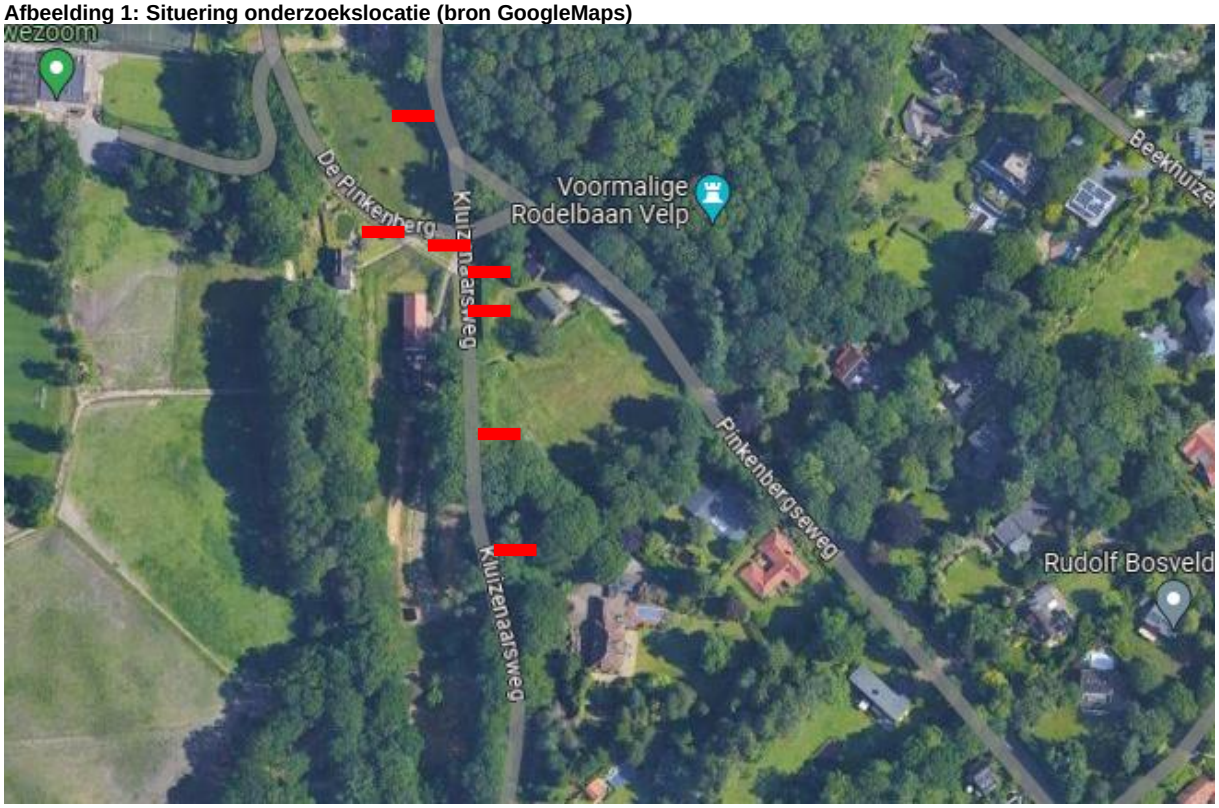

2.3 Bodemgebruik

In onderstaande tabel zijn de beschikbare gegevens weergegeven over het historisch, huidig en toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en de directe omgeving.

Tabel 3: Beschrijving bodemgebruik

Omschrijving	Gebruik	Potentieel bodembedreigende activiteiten en situaties
Onderzoekslocatie		
Historisch	Agrarisch / wonen	Geen potentiële bodembedreigende activiteiten en/of situaties bekend
Huidig		
Toekomstig		
Historisch	Agrarisch / wonen	Geen potentiële bodembedreigende activiteiten en/of situaties bekend
Huidig		
Toekomstig		

2.4 Uitgevoerde bodemonderzoeken

Op de locatie

Voor zover bekend is op de onderzoekslocatie niet eerder een bodemonderzoek uitgevoerd.

Directe omgeving

Uit een verkennend onderzoek door BL99, januari 1998 (bron 7A) op de locatie van het waterpompstation Kluizenaarsweg 2 in Rozendaal, blijkt dat de bovengrond licht is verontreinigd met PAK. Verder zijn er geen verontreinigen aangetoond (grondwater is niet onderzocht).

Uit een verkennend onderzoek door Ortageo, oktober 2021 (bron 7B) op locaties oostelijk, westelijk zuidelijk van de geplande proefsleuven blijkt het volgende:

- In de koolhoudende bovengrond is licht verontreinigd met zink, cadmium, kwik, lood, PCB, PAK en minerale olie. Er is geen PFAS aangetoond. Deze grond is deels indicatief geclassificeerd als “altijd toepasbaar” en deels als “industrie”.
- In de puinhoudende grond is zowel zintuiglijk als analytisch geen asbest aangetoond.
- In de ondergrond zijn geen verontreinigende stoffen zijn aangetoond. Deze grond is indicatief geclassificeerd als “altijd toepasbaar”.
- Het grondwater bevat van nature licht verhoogde concentraties aan zink en barium.

De situering van onderzochte (deel)locaties is globaal weergegeven in geel op onderstaande afbeelding.

Afbeelding 2: Situering onderzoekslocatie ’s uitgevoerde bodemonderzoeken (bron 7B)

2.5 Bodemopbouw en geohydrologie

De regionale geo(hydro)logische bodemopbouw is weergegeven in de volgende figuren.

Figuur 1: Geohydrologisch model gebaseerd op REGIS II.1 (bron 4C)

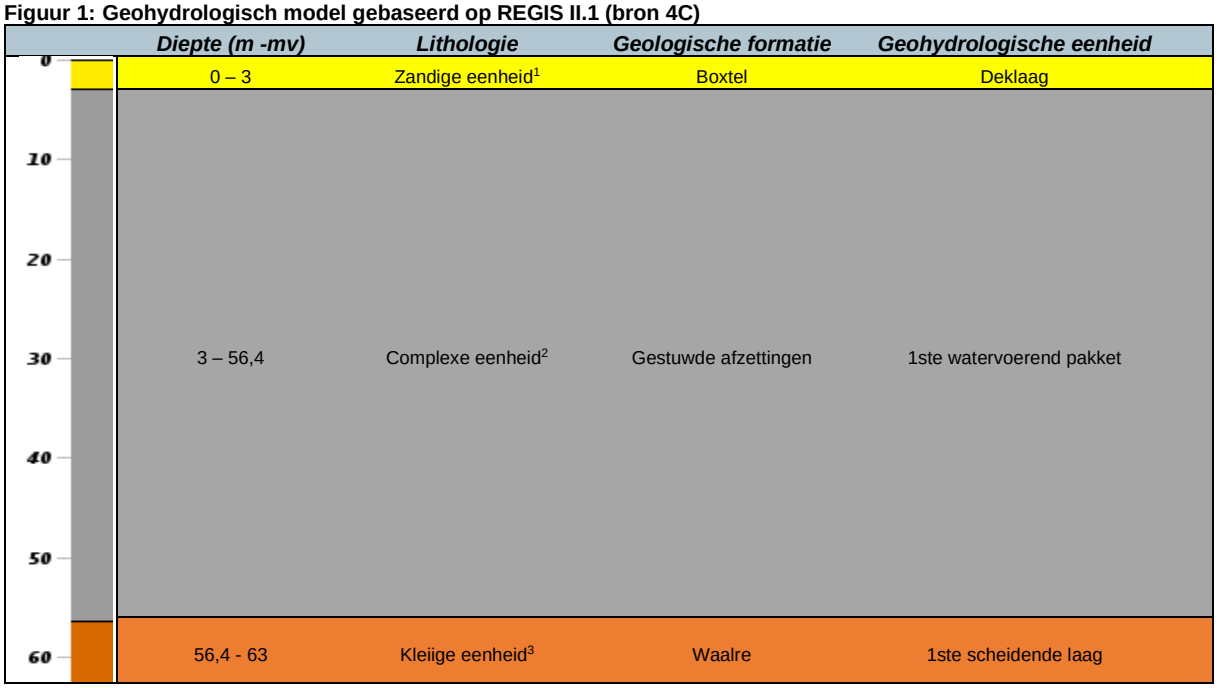

Diepte (m -mv)	*Lithologie*	*Geologische formatie*	*Geohydrologische eenheid*
0 – 3	Zandige eenheid[1]	Boxtel	Deklaag
3 – 56,4	Complexe eenheid[2]	Gestuwde afzettingen	1ste watervoerend pakket
56,4 - 63	Kleiige eenheid[3]	Waalre	1ste scheidende laag

1 hoofdzakelijk bestaande uit midden en fijn zand, weinig zandige klei en grof zand en een spoor klei, veen en grind

2 hoofdzakelijk bestaande uit een afwisseling van grof en midden zand, weinig klei, zandige klei, fijn zand en grind en een spoor veen

3 hoofdzakelijk bestaande uit zandige klei, klei en midden zand, weinig veen, fijn en grof zand en een spoor grind

De grondwaterstand van het eerste watervoerende pakket bedraagt regionaal gezien circa 42,52 m NAP. Regionaal gezien is de stromingsrichting van het grondwater in het eerste watervoerend pakket zuidwestelijk. Er is sprake van inzijging.

De locatie ligt in/nabij het intrekgebied van een grondwaterwinning en grondwaterbeschermingsgebied de Pinkenberg.

3 HYPOTHESE EN ONDERZOEKSSTRATEGIE

3.1 Hypothese

Op basis van de resultaten van het onderzoek uit 2021 is uitgegaan van een 'verdachte locatie' omdat lichte verhogingen worden verwacht met zware metalen, PCB, PAK en/of minerale olie. Het grondwater bevat waarschijnlijk van nature licht verhoogde concentraties aan zware metalen.

3.2 Onderzoeksstrategie

Voor het verkrijgen van inzicht in de kwaliteit van de bodem ter plaatse van de geplande proefsleuven zijn de volgende werkzaamheden verricht:

- twee boringen per sleuf zijn uitgevoerd;
- per sleuf is een mengmonster van de bovengrond geanalyseerd;
- een mengmonster van de ondergrond is samengesteld van een aantal bij elkaar liggende proefsleuven;
- proefsleuf 6 ligt op ruime afstand zodat daarvan alles separaat wordt onderzocht.

Hier spelen de volgende aspecten:

- Proefsleuf 1 is niet onderzocht omdat deze is gesitueerd in een reeds onderzocht gebied.
- Er is geen onderzoek naar PFAS uitgevoerd omdat dit in omringend onderzoek niet is aangetoond en omdat er van uitgegaan wordt dat de vrijkomende grond in de ontgravingsvolgorde weer wordt teruggeplaatst.
- Er is geen onderzoek naar asbest uitgevoerd omdat vooralsnog geen puinbijmenging wordt verwacht en daar waar puin in 2021 is aangetoond, is asbest analytisch niet aangetoond.
- Het maaiveld is sterk wisselend in hoogte. Ter plekke van het meest diepgelegen deel van het maaiveld is een boring uitgevoerd tot 3,0 m -mv waarbij geen grondwater is aangetroffen. In relatie tot de uitvoering van de geplande proefsleuven is daarmee grondwateronderzoek niet nodig.

4 VELDWERKZAAMHEDEN

4.1 Uitvoering

Algemeen

In onderstaande tabel is de uitvoeringsdatum en de verantwoordelijke monsternemer van het veldonderzoek weergegeven. De onderzoekspunten zijn weergegeven op de situatietekening in bijlage 2.

Tabel 4: Uitvoeringsgegevens

Datum	Werkzaamheden	Beoordelingsrichtlijn/ protocol	Erkende organisatie	Verantwoordelijk medewerker
01-06-23	Uitvoeren handboringen, plaatsen peilbuizen, maken boorbeschrijvingen, nemen grondmonsters en inmeten	2000/2001	Ortageo Metingen en Controle B.V.	P. de Ruig

In het veld is de vrijgekomen grond laagsgewijs beoordeeld en beschreven (textuur, kleur, humusgehalte). Daarnaast is gelet op het voorkomen van puin, slakken, kolengruis en dergelijke evenals op kleurafwijkingen die kunnen duiden op de aanwezigheid van bodemverontreiniging. Ook het maaiveld is visueel geïnspecteerd op indicaties die kunnen duiden op een bodemverontreiniging. Ten slotte is visueel specifiek aandacht besteed aan het voorkomen van asbest op het maaiveld en in de bodem.

In de volgende tabel is een overzicht van het uitgevoerde veldwerkprogramma weergegeven.

Tabel 5: Overzicht veldwerkprogramma

Proefsleuf	Onderdeel	Aantal	Diepte (m –mv)	Nummers
2	Boringen	2	2,0	2-1 en 2-2
3	Boringen	2	2,0	3-1 en 3-2
4	Boringen	2	2,0	5-1 en 4-2
5	Boringen	2	3,0	5-1 en 5-2
6	Boringen	2	2,0	6-1 en 6-2
7	Boringen	2	2,0	7-1 en 7-2
8	Boringen	2	2,0	8-1 en 8-2

Afwijkingen ten opzichte van BRL SIKB 2000

Bij de uitvoering van de veldwerkzaamheden is niet afgeweken van de BRL SIKB 2000 en de protocollen 2001 en 2002.

4.2 Resultaten

In bijlage 3 zijn de uitgetekende bodemprofielen weergegeven.

Bodemopbouw

In de volgende tabel is weergegeven hoe de bodem op de onderzoekslocatie tot de maximaal onderzochte diepte is opgebouwd.

Tabel 6: Gemiddelde bodemopbouw

Diepte (m -mv)	Hoofdbestanddeel	Nadere omschrijving
0,0 - 0,5	Zand	Matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, matig grindig
0,5 - 1,5	Zand	Matig fijn, zwak siltig, matig grindig
1,5 - 2,0	Zand	Matig fijn, zwak siltig, matig grindig

Visueel waargenomen bijzonderheden

Op het maaiveld van de locatie en aan de uitkomende grond zijn geen bijzonderheden waargenomen die duiden op de mogelijke aanwezigheid van asbest en/of overige verontreinigende stoffen op en in de bodem.

5 LABORATORIUMONDERZOEK

5.1 Analyseprogramma

Op basis van de visuele waarnemingen (grondsoort, kleur, aard en hoeveelheid bodemvreemde bijmengingen e.d.) en de ruimtelijke verdeling van de onderzoekspunten zijn grond(meng)monsters samengesteld.

Tabel 7: Samenstelling (meng)monsters en analyseprogramma

Onderdeel	Sleuf	Monster-code	Traject (m -mv)	Deelmonsters	Waargenomen bijzonderheden	Analysepakket
Bovengrond	2	M2	0 - 0,5	2-1-1, 2-2-1	Geen	Standaardpakket grond[1]
	3	M3	0 - 0,5	3-1-1, 3-2-1	Geen	Standaardpakket grond
	4	M4	0 - 0,5	4-1-1, 4-2-1	Geen	Standaardpakket grond
	5	M5	0 - 0,5	5-1-1, 5-2-1	Geen	Standaardpakket grond
	6	M6	0 - 0,5	6-1-1, 6-2-1	Geen	Standaardpakket grond
	7	M7	0 - 0,5	7-1-1, 7-2-1	Geen	Standaardpakket grond
	8	M8	0 - 0,5	8-1-1, 8-2-1	Geen	Standaardpakket grond
Ondergrond	2, 3, 4	M9	0,5 - 2,0	2-1-3, 2-2-2, 2-2-3, 3-1-2, 3-1-3, 4-2-2, 4-2-4	Geen	Standaardpakket grond
	6	M10	0,6 - 2,0	6-1-2,6-1-4, 6-2-2, 6-2-4	Geen	Standaardpakket grond
	5, 7, 8	M11	0,5 - 2,0	5-1-2, 5-1-4, 5-2-2, 5-2-3, 7-1-2, 7-2-2, 7-2-4, 8-1-2, 8-1-4, 8-2-2, 8-2-4	Geen	Standaardpakket grond

[1] Metalen (Ba, Cd, Co, Cu, Hg, Pb, Mo, Ni, Zn), PCB, PAK, minerale olie, lutum, organische stof en droge stofgehalte

5.2 Analyseresultaten

De analysecertificaten van het laboratoriumonderzoek zijn opgenomen in bijlage 4. De toetsingstabellen zijn opgenomen in bijlage 5. In deze tabellen zijn de gemeten gehalten in de grond aan de hand van de analytisch vastgestelde percentages lutum en organische stof omgerekend naar de 'standaard bodem' (25% lutum en 10% organische stof). Dit zijn de gestandaardiseerde gemeten gehalten (GSSD).

In deze paragraaf zijn de resultaten samengevat. In een aantal tabellen is tussen haakjes een index opgenomen (zie 'kader'). De index geeft inzicht in de verhouding tussen de gestandaardiseerde meetwaarde en de achtergrond-waarde/streefwaarde respectievelijk de interventiewaarde. Een index van 0 komt overeen met de achtergrond-waarde/streefwaarde; een index van 0,5 komt overeen met de tussenwaarde en een index van 1 komt overeen met de interventiewaarde. Een index boven 1 geeft aan met welke factor de interventiewaarde wordt overschreden.

De toetsingsresultaten van de grondanalyses zijn in de volgende tabel samengevat weergegeven waarbij ook de eventuele bodemvreemde bijmengingen in het (meng)monster zijn weergegeven.

Tabel 8: Overschrijdingstabel analyseresultaten grond

Monster-code	Sleuf	Traject (m -mv)	Overschrijding van de achtergrondwaarde (index[1] ≤ 0,5)	Overschrijding van de tussenwaarde (index[1] >0,5)	Overschrijding van de interventiewaarde (index[1] >1)	Indicatief oordeel Bbk
Bovengrond						
M2	2	0,0 - 0,5	Lood (0,02)	-	-	Altijd toepasbaar
M3	3	0,0 - 0,5	-	-	-	Altijd toepasbaar
M4	4	0,0 - 0,5	PCB (-), kwik (-),lood (0,09) PAK (0,05)	-	-	Klasse wonen
M5	5	0,0 - 0,5	-	-	-	Altijd toepasbaar
M6	6	0,0 - 0,5	Lood (0,03)	-	-	Altijd toepasbaar
M7	7	0,0 - 0,5	Lood (0,07)	-	-	Altijd toepasbaar
M8	8	0,0 - 0,5	PCB (0,02), lood (0,05)	-	-	Klasse industrie
Ondergrond						
M9	2, 3, 4	0,5 - 2,0	-	-	-	Altijd toepasbaar
M10	6	0,6 - 2,0	-	-	-	Altijd toepasbaar
M11	5, 7, 8	0,5 - 2,0	-	-	-	Altijd toepasbaar

\- = geen parameters in gehalten/concentraties boven de betreffende toetsingswaarden aangetoond

[1] Index = (gestandaardiseerde meetwaarde- achtergrondwaarde) / (interventiewaarde – achtergrondwaarde)

De verhoogde gehalten aan zware metalen, PAK en PCB zijn waarschijnlijk te relateren aan het historisch gebruik van de locatie.

5.3 Bepaling voorlopige veiligheidsklasse

Voor het bepalen van de maatregelen en voorzieningen om veilig te kunnen werken in verontreinigde grond, is gebruik gemaakt van CROW-publicatie 400 ‘Werken in en met verontreinigde bodem’. Met behulp van de webapplicatie van de CROW 400 is bepaald welke veiligheidsklasse bij de voorgenomen werkzaamheden in de bodem gehanteerd dient te worden. Door de gestandaardiseerde meetwaarden van de hoogst aangetoonde gehalten van de onderzochte stoffen (boven de achtergrondwaarde) in te vullen (worst-case), is bepaald welke veiligheidsklasse van toepassing is.

Omdat ten hoogste lichte verontreinigingen zijn aangetoond wordt geconcludeerd dat de werkzaamheden onder veiligheidsklasse ‘basishygiëne’ kunnen worden uitgevoerd. Opgemerkt wordt dat de definitieve veiligheidsklasse(n) door een veiligheidskundige dienen te worden vastgesteld.

5.4 Toetsing aan de hypothese

De hypothese 'verdachte locatie' wordt aangenomen omdat er verontreinigende parameters zijn aangetoond in gehalten boven de betreffende achtergrondwaarde.

5.5 Toetsing aan de noodzaak tot nader onderzoek

Er zijn geen verontreinigingen aangetoond in gehalten/concentraties boven de tussenwaarde. Het uitvoeren van een nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

6 SAMENVATTING, CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

In opdracht van Vitens N.V. is door Ortageo Nederland B.V. in de periode mei en juni 2023 een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd op de locatie in Rozendaal.

Aanleiding en doel

De aanleiding voor het onderzoek is het uitvoeren van proefsleuven.

Het doel van het onderzoek is:
- beoordelen of er op basis van de actuele bodemkwaliteit sprake is van belemmeringen voor de uit te voeren werkzaamheden, mogelijk door een geval van ernstige bodemverontreiniging (toetsing Wet bodembescherming);
- verkrijgen van gegevens voor het ontwerp:
  - bepalen indicatieve hergebruiksmogelijkheden van de grond (toetsing Besluit bodemkwaliteit);
  - vaststellen veiligheidsklassen (toetsing CROW-publicatie 400).

Wettelijk kader

Het onderzoek is uitgevoerd conform de vigerende NEN-normen en voldoet aan de geldende wet- en regelgeving betreffende de kwaliteit van de uitvoering van milieuhygiënisch bodemonderzoek.

Strategie

Voor het verkrijgen van inzicht in de kwaliteit van de bodem ter plaatse van de geplande proefsleuven zijn de volgende werkzaamheden verricht:
- twee boringen per sleuf zijn uitgevoerd;
- per sleuf is een mengmonster van de bovengrond geanalyseerd;
- een mengmonster van de ondergrond is samengesteld van een aantal bij elkaar liggende proefsleuven;
- proefsleuf 6 ligt op ruime afstand zodat daarvan alles separaat wordt onderzocht.

Hier spelen de volgende aspecten:
- Proefsleuf 1 is niet onderzocht omdat deze is gesitueerd in een reeds onderzocht gebied.
- Er is geen onderzoek naar PFAS uitgevoerd omdat dit in omringend onderzoek niet is aangetoond en omdat er van uitgegaan wordt dat de vrijkomende grond in de ontgravingsvolgorde weer wordt teruggeplaatst.
- Er is geen onderzoek naar asbest uitgevoerd omdat vooralsnog geen puinbijmenging wordt verwacht en daar waar puin in 2021 is aangetoond, is asbest analytisch niet aangetoond.
- Het maaiveld is sterk wisselend in hoogte. Ter plekke van het meest diepgelegen deel van het maaiveld is een boring uitgevoerd tot 3,0 m -mv waarbij geen grondwater is aangetroffen. In relatie tot de uitvoering van de geplande proefsleuven heeft geen grondwateronderzoek plaatsgevonden.

Resultaten en conclusies

In onderstaande tabel zijn de resultaten van het bodemonderzoek samengevat weergegeven.

Op basis van het uitgevoerde onderzoek blijkt het volgende:
- De bovengrond van de geplande proefsleuven 2, 6 en 7 is licht verontreinigd met lood. Ondanks deze lichte verontreiniging is deze grond indicatief geclassificeerd als “altijd toepasbaar”.
- De bovengrond van de geplande proefsleuf 8 is licht verontreinigd met lood en PCB. Door de lichte verontreiniging met PCB is deze grond indicatief geclassificeerd als ” klasse industrie”.
- De bovengrond van de geplande proefsleuf 4 is licht verontreinigd met lood, kwik, PAK en PCB. Door de lichte verontreiniging is deze grond indicatief geclassificeerd als ” klasse wonen”.
- In de ondergrond zijn geen verontreinigende stoffen aangetoond. Deze grond is indicatief geclassificeerd als “altijd toepasbaar”.

Er zijn geen verontreinigingen aangetoond in gehalten/concentraties boven de tussenwaarde; het uitvoeren van een nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

De aangetoonde milieuhygiënische bodemkwaliteit levert geen belemmeringen op voor de voorgenomen graafwerkzaamheden. Aangezien er ten hoogste lichte verontreinigingen in de grond zijn aangetoond, is de voorlopige veiligheidsklasse vastgesteld op 'basishygiëne'. Opgemerkt wordt dat de definitieve veiligheidsklasse door een veiligheidskundige dient te worden vastgesteld.

Aanbevelingen

Als grond van de locatie vrijkomt, moet er rekening mee worden gehouden dat deze niet zonder meer elders toepasbaar is. Op hergebruik van grond is het Besluit bodemkwaliteit van toepassing. De toepassing van grond elders moet worden gemeld via het 'meldpunt bodemkwaliteit'. In het kader van kostenefficiëntie adviseren wij om vrijkomende grond zoveel mogelijk binnen de onderzoekslocatie te hergebruiken.

BIJLAGE 1

Regionale ligging onderzoekslocatie

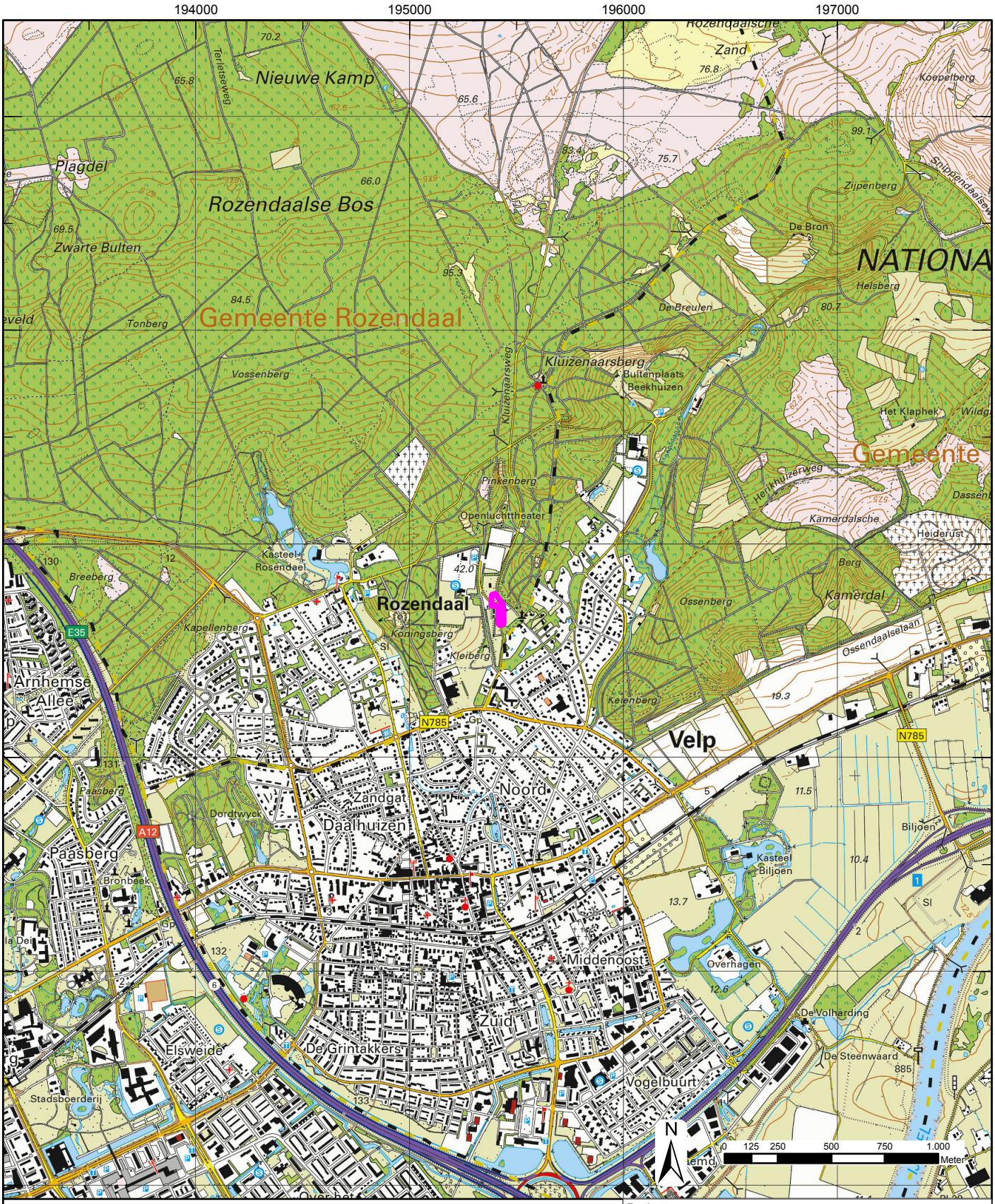

Legenda

onderzoekslocatie

Projectnaam: Verkennend bodemonderzoek Pinkenberg in Rozendaal			
Titel: Regionale ligging onderzoekslocatie			
Opdrachtgever: Vitens N.V.			
Schaal: 1:25.000	*Projectnummer:* 219294	*Bijlage:* 1	*Formaat:* A4
Getekend: J.Westerink		*Datum tekening:* 07-06-2023	

ORTAGEO
INGENIEURS RUIMTELIJKE LEEFOMGEVING

D:\ORT\219294_V1.0\219294_V1.0.aprx

BIJLAGE 2

Situatietekening met onderzoekspunten

195360 195380 195400 195420 195440 195460

446760 446740 446720 446700 446680 446660 446640 446620

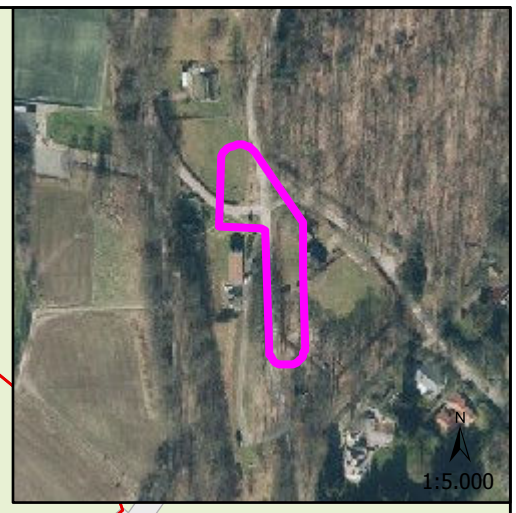

C 2295
C 1817
C 1818
C 1819
C 1820
C 1821
C 2190
C 1803

S5 5-1 5-2
S7 7-2 7-1
S8 8-2 8-1
S4 4-2 4-1
S3 3-2 3-1
S2 2-2 2-1
S6 6-2 6-1

de Pinkenberg
Pinkenbergseweg
Kijzenaarsweg

2
2
2a
5

N
0 2,5 5 10 15 20 Meter

Legenda
- proefsleuf
- boring
- kadastrale grens

Projectnaam:
Verkennend bodemonderzoek
Pinkenberg in Rozendaal

Titel:
Situatietekening met onderzoekspunten

Opdrachtgever:
Vitens N.V.

Schaal:	*Projectnummer:*	*Bijlage:*	*Formaat:*
1:500	219294	2	A3

Getekend:	*Datum tekening:*
J.Westerink	12-06-2023

ORTAGEO
INGENIEURS RUIMTELIJKE LEEFOMGEVING

D:\ORT\219294_V1.0\219294_V1.0.aprx

BIJLAGE 3

Bodemprofielbeschrijvingen

Legenda (conform NEN 5104)

grind

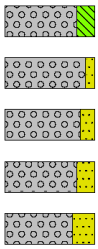

Grind, siltig
Grind, zwak zandig
Grind, matig zandig
Grind, sterk zandig
Grind, uiterst zandig

zand

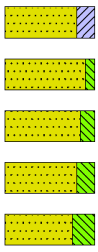

Zand, kleïig
Zand, zwak siltig
Zand, matig siltig
Zand, sterk siltig
Zand, uiterst siltig

veen

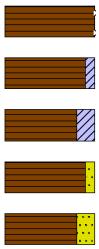

Veen, mineraalarm
Veen, zwak kleïig
Veen, sterk kleïig
Veen, zwak zandig
Veen, sterk zandig

klei

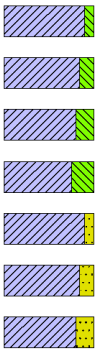

Klei, zwak siltig
Klei, matig siltig
Klei, sterk siltig
Klei, uiterst siltig
Klei, zwak zandig
Klei, matig zandig
Klei, sterk zandig

leem

Leem, zwak zandig
Leem, sterk zandig

overige toevoegingen

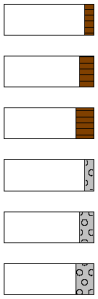

zwak humeus
matig humeus
sterk humeus
zwak grindig
matig grindig
sterk grindig

geur

- geen geur
- zwakke geur
- matige geur
- sterke geur
- uiterste geur

olie

- geen olie-water reactie
- zwakke olie-water reactie
- matige olie-water reactie
- sterke olie-water reactie
- uiterste olie-water reactie

p.i.d.-waarde

- >0
- >1
- >10
- >100
- >1000
- >10000

monsters

geroerd monster
ongeroerd monster
volumering

overig

- bijzonder bestanddeel
- Gemiddeld hoogste grondwaterstand
- grondwaterstand
- Gemiddeld laagste grondwaterstand

slib
water

peilbuis

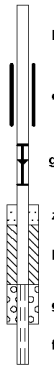

blinde buis
casing
grondwaterstand
zand afdichting
bentoniet/mikoliet/klei afdichting
grind afdichting
filter

Meetpunt: 2-1

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

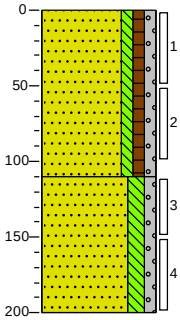

0 berm
Zand matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
110
Zand matig fijn, matig siltig, zwak grindig, neutraalbruin
200

Meetpunt: 2-2

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

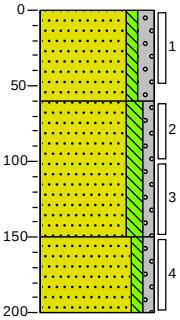

0 berm
Zand matig fijn, zwak siltig, matig grindig, donkerbruin
60
Zand zeer fijn, matig siltig, zwak grindig, neutraalbruin
150
Zand zeer fijn, zwak siltig, zwak grindig, donker bruingeel
200

Meetpunt: 3-1

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

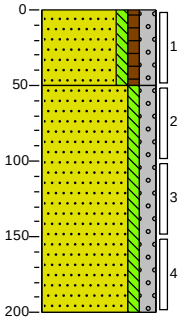

0 berm
Zand matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, matig grindig, neutraal geelbruin
50
Zand matig fijn, zwak siltig, matig grindig, donkerbruin
200

Meetpunt: 3-2

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

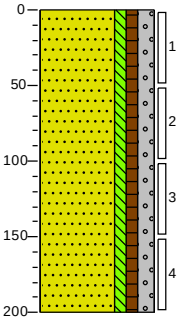

0 berm
Zand zeer fijn, zwak siltig, zwak humeus, matig grindig, donkerbruin
200

Meetpunt: 4-1

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

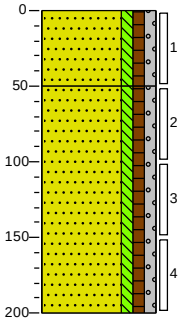

0 berm
Zand zeer fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
50
Zand zeer fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, neutraal geelbruin
200

Meetpunt: 4-2

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

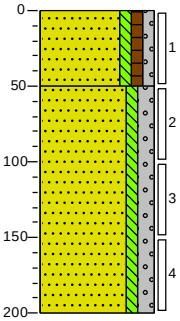

0 berm
Zand zeer fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
50
Zand zeer fijn, zwak siltig, matig grindig, neutraalbruin
200

Meetpunt: 5-1

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

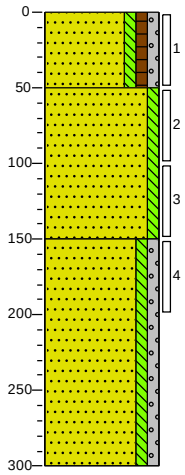

0 gras
Zand matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, neutraalbruin
50
Zand matig grof, zwak siltig, donker bruingeel
150
Zand matig grof, zwak siltig, zwak grindig, neutraalbruin
300

Meetpunt: 5-2

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

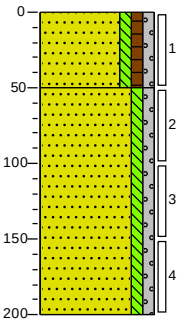

0 gras
Zand matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
50
Zand matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, neutraalbruin
200

Meetpunt: 6-1

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

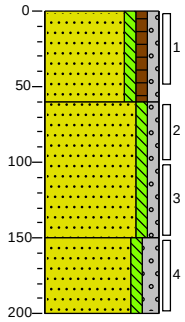

0 berm
Zand zeer fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
60
Zand zeer fijn, zwak siltig, zwak grindig, licht geelbruin
150
Zand zeer fijn, zwak siltig, matig grindig, neutraalbruin
200

Meetpunt: 6-2

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

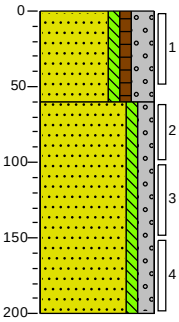

0 berm
Zand zeer fijn, zwak siltig, zwak humeus, sterk grindig, donkerbruin
60
Zand zeer fijn, zwak siltig, matig grindig, licht geelbruin
200

Meetpunt: 7-1

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

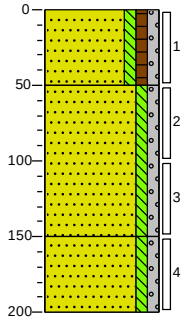

0 berm
Zand matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
50
Zand matig grof, zwak siltig, zwak grindig, donker bruingeel
150
Zand matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, donkergeel
200

Meetpunt: 7-2

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

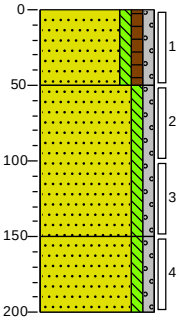

0 berm
Zand matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, donkerbruin
50
Zand matig grof, zwak siltig, zwak grindig, donker bruingeel
150
Zand matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, donkergeel
200

Meetpunt: 8-1

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

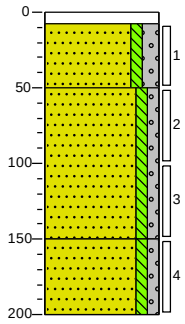

0 klinker
8 Volledig klinkers
Zand matig fijn, zwak siltig, matig grindig, donkerbruin
50
Zand matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, neutraalbruin
150
Zand matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, donker bruingeel
200

Meetpunt: 8-2

Datum meting: 1-6-2023
Veldwerker: Patrick de Ruig
Peilen in cm t.o.v. referentievlak

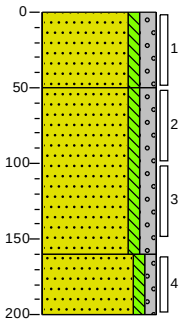

0 berm
Zand matig fijn, zwak siltig, matig grindig, donkerbruin
50
Zand zeer fijn, zwak siltig, matig grindig, neutraalbruin
160
Zand zeer fijn, zwak siltig, zwak grindig, donker bruingeel
200

BIJLAGE 4

Analysecertificaten

SGS Environmental Analytics
Correspondentieadres
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Rotterdam
Tel.: +31 (0)10 231 47 00 · Fax: +31 (0)10 416 30 34
www.sgs.com/analytics-nl

Analyserapport

Ortageo Noordoost
Eddy Even
Einsteinstraat 12a
7601 PR ALMELO

Uw projectnaam	: Kluizenaarsweg
Uw projectnummer	: 219294
SGS rapportnummer	: 13879552, versienummer: 1.

Rotterdam, 09-06-2023

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project 219294. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de door SGS geteste monsters en zoals door SGS ontvangen zijn. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters, het project en de monsternamedatum (indien aangeleverd) zijn overgenomen in dit analyserapport. SGS is niet verantwoordelijk voor de gegevens verstrekt door de opdrachtgever.

Het onderzoek is uitgevoerd door SGS Environmental Analytics, gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL). Indien het onderzoek is uitgevoerd door derden is dit in het rapport aangegeven.

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 10 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Voor meer informatie, omtrent bijvoorbeeld meetonzekerheid of gebruikte analysemethoden, kunt u contact opnemen met de afdeling Customer Support.

Per 1 september 2022 is SGS Environmental Analytics B.V. gefuseerd met SGS Nederland B.V. en handelt onder de naam SGS Environmental Analytics. Alle erkenningen van SGS Environmental Analytics B.V. blijven van kracht en zijn/worden omgezet naar SGS Nederland B.V.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

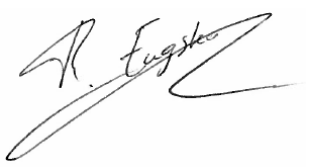

René Eugster
Operations Manager Rotterdam

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

Ortageo Noordoost
Eddy Even

Projectnaam	Kluizenaarsweg	Orderdatum	01-06-2023
Projectnummer	219294	Startdatum	01-06-2023
Rapportnummer	13879552 - 1	Rapportagedatum	09-06-2023

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond	M2 2-1 (0-50) 2-2 (0-50)
002	Grond	M3 3-1 (0-50) 3-2 (0-50)
003	Grond	M4 4-1 (0-50) 4-2 (0-50)
004	Grond	M5 5-1 (0-50) 5-2 (0-50)
005	Grond	M6 6-1 (0-50) 6-2 (0-50)

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004	005
monster voorbehandeling		Q	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
droge stof	gew.-%	Q	91.7	93.3	94.4	94.7	93.4
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	Q	1.2	1.6	2.5	1.7	1.6
KORRELGROOTTEVERDELING							
lutum (bodem)	% vd DS	Q	5.0	<2	3.7	3.4	3.5
METALEN							
barium	mg/kgds	Q	25	<20	23	86	20
cadmium	mg/kgds	Q	<0.2	<0.2	0.22	0.22	<0.2
kobalt	mg/kgds	Q	2.6	2.0	2.3	4.5	2.4
koper	mg/kgds	Q	7.1	4.7	9.6	9.3	8.5
kwik	mg/kgds	Q	<0.05	<0.05	0.11	<0.05	0.06
lood	mg/kgds	Q	39	18	62	20	43
molybdeen	mg/kgds	Q	<0.5	<0.5	<0.5	1.3	<0.5
nikkel	mg/kgds	Q	7.5	5.8	6.1	9.5	6.5
zink	mg/kgds	Q	26	23	44	30	28
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN							
naftaleen	mg/kgds	Q	<0.02	<0.02	<0.02	<0.02	<0.02
fenantreen	mg/kgds	Q	0.12	0.07	0.35	0.10	0.06
antraceen	mg/kgds	Q	0.02	<0.02	0.10	0.03	<0.02
fluoranteen	mg/kgds	Q	0.23	0.11	0.68	0.26	0.20
benzo(a)antraceen	mg/kgds	Q	0.13	0.05 [1)]	0.37	0.14	0.14
chryseen	mg/kgds	Q	0.16	0.04	0.35	0.14	0.14
benzo(k)fluoranteen	mg/kgds	Q	0.08	0.03	0.21	0.09	0.09
benzo(a)pyreen	mg/kgds	Q	0.18	0.06	0.51	0.20	0.22
benzo(ghi)peryleen	mg/kgds	Q	0.19	0.06	0.49	0.19	0.20
indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kgds	Q	0.19	0.05	0.44	0.15	0.18
pak-totaal (10 van VROM)	mg/kgds	Q	1.3	0.47	3.5	1.3	1.2
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)							
PCB 28	µg/kgds	Q	<1	<1	<1	<1	<1
PCB 52	µg/kgds	Q	<1	<1	<1	<1	<1
PCB 101	µg/kgds	Q	<1	<1	<1	<1	<1
PCB 118	µg/kgds	Q	<1	<1	<1	<1	<1
PCB 138	µg/kgds	Q	<1	<1	1.1	<1	<1
PCB 153	µg/kgds	Q	<1	<1	1.4	<1	<1
PCB 180	µg/kgds	Q	<1	<1	<1	<1	<1
som (7) PCB	µg/kgds	Q	<7.0	<7.0	<7.0	<7.0	<7.0

De met Q gemerkte analyses zijn geaccrediteerd door de RvA.

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

Ortageo Noordoost
Eddy Even

Projectnaam	Kluizenaarsweg	Orderdatum	01-06-2023
Projectnummer	219294	Startdatum	01-06-2023
Rapportnummer	13879552 - 1	Rapportagedatum	09-06-2023

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond	M2 2-1 (0-50) 2-2 (0-50)
002	Grond	M3 3-1 (0-50) 3-2 (0-50)
003	Grond	M4 4-1 (0-50) 4-2 (0-50)
004	Grond	M5 5-1 (0-50) 5-2 (0-50)
005	Grond	M6 6-1 (0-50) 6-2 (0-50)

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004	005
MINERALE OLIE							
fractie C10-C12	mg/kgds		<5	<5	<5	<5	<5
fractie C12-C22	mg/kgds		<5	<5	<5	<5	<5
fractie C22-C30	mg/kgds		<5	<5	15	<5	5
fractie C30-C40	mg/kgds		<5	<5	10	<5	<5
totaal olie C10 - C40	mg/kgds	Q	<20	<20	25	<20	<20

De met Q gemerkte analyses zijn geaccrediteerd door de RvA.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

Ortageo Noordoost
Eddy Even

Projectnaam	Kluizenaarsweg	Orderdatum	01-06-2023
Projectnummer	219294	Startdatum	01-06-2023
Rapportnummer	13879552 - 1	Rapportagedatum	09-06-2023

Voetnoten

1	Er zijn componenten aanwezig die een storende invloed hebben op de meting. Om die reden is de onzekerheid in het resultaat vergroot.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

Ortageo Noordoost
Eddy Even

Projectnaam	Kluizenaarsweg	Orderdatum	01-06-2023
Projectnummer	219294	Startdatum	01-06-2023
Rapportnummer	13879552 - 1	Rapportagedatum	09-06-2023

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
006	Grond	M7 7-1 (0-50) 7-2 (0-50)
007	Grond	M8 8-1 (8-50) 8-2 (0-50)
008	Grond	M9 2-1 (110-150) 2-2 (60-100) 2-2 (100-150) 3-1 (50-100) 3-1 (100-150) 4-2 (50-100) 4-2 (150-200)
009	Grond	M10 6-1 (60-100) 6-1 (150-200) 6-2 (60-100) 6-2 (150-200)
010	Grond	M11 5-1 (50-100) 5-1 (150-200) 5-2 (50-100) 5-2 (100-150) 7-1 (50-100) 7-2 (50-100) 7-2 (150-200) 8-1 (50-100) 8-1 (150-200) 8-2 (50-100)

Analyse	Eenheid	Q	006	007	008	009	010
Malen van monstermateriaal	-			Ja			
monster voorbehandeling		Q	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
droge stof	gew.-%	Q	94.6	94.5	91.6	94.0	91.5
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	Q	2.9	1.2	<0.5	<0.5	<0.5
KORRELGROOTTEVERDELING							
lutum (bodem)	% vd DS	Q	<2	3.7	4.9	2.2	3.3
METALEN							
barium	mg/kgds	Q	34	26	22	<20	<20
cadmium	mg/kgds	Q	0.23	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2
kobalt	mg/kgds	Q	2.5	2.3	3.5	<1.5	1.7
koper	mg/kgds	Q	8.5	6.1	3.8	1.4	1.7
kwik	mg/kgds	Q	0.08	0.08	<0.05	<0.05	<0.05
lood	mg/kgds	Q	55	48	11	<10	<10
molybdeen	mg/kgds	Q	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5
nikkel	mg/kgds	Q	6.9	6.4	9.1	4.1	4.1
zink	mg/kgds	Q	39	29	19	<10	15
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN							
naftaleen	mg/kgds	Q	<0.02	<0.02	<0.02	<0.02	<0.02
fenantreen	mg/kgds	Q	0.10	0.10	<0.02	<0.02	<0.02
antraceen	mg/kgds	Q	<0.02	0.02	<0.02	<0.02	<0.02
fluoranteen	mg/kgds	Q	0.27	0.24	0.03	<0.02	<0.02
benzo(a)antraceen	mg/kgds	Q	0.12	0.10	<0.02	<0.02	<0.02
chryseen	mg/kgds	Q	0.15	0.10	<0.02	<0.02	<0.02
benzo(k)fluoranteen	mg/kgds	Q	0.07	0.05	<0.02	<0.02	<0.02
benzo(a)pyreen	mg/kgds	Q	0.16	0.12	0.02	<0.02	<0.02
benzo(ghi)peryleen	mg/kgds	Q	0.14	0.10	0.03	<0.02	<0.02
indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kgds	Q	0.14	0.09	0.02	<0.02	<0.02
pak-totaal (10 van VROM)	mg/kgds	Q	1.2	0.92	<0.20	<0.20	<0.20
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)							
PCB 28	µg/kgds	Q	<1	<1	<1	<1	<1
PCB 52	µg/kgds	Q	<1	<1	<1	<1	<1
PCB 101	µg/kgds	Q	<1	1.5	<1	<1	<1
PCB 118	µg/kgds	Q	<1	1.2	<1	<1	<1
PCB 138	µg/kgds	Q	<1	1.8	<1	<1	<1
PCB 153	µg/kgds	Q	<1	1.7	<1	<1	<1

De met Q gemerkte analyses zijn geaccrediteerd door de RvA.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

Ortageo Noordoost
Eddy Even

Projectnaam	Kluizenaarsweg	Orderdatum	01-06-2023
Projectnummer	219294	Startdatum	01-06-2023
Rapportnummer	13879552 - 1	Rapportagedatum	09-06-2023

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
006	Grond	M7 7-1 (0-50) 7-2 (0-50)
007	Grond	M8 8-1 (8-50) 8-2 (0-50)
008	Grond	M9 2-1 (110-150) 2-2 (60-100) 2-2 (100-150) 3-1 (50-100) 3-1 (100-150) 4-2 (50-100) 4-2 (150-200)
009	Grond	M10 6-1 (60-100) 6-1 (150-200) 6-2 (60-100) 6-2 (150-200)
010	Grond	M11 5-1 (50-100) 5-1 (150-200) 5-2 (50-100) 5-2 (100-150) 7-1 (50-100) 7-2 (50-100) 7-2 (150-200) 8-1 (50-100) 8-1 (150-200) 8-2 (50-100)

Analyse	Eenheid	Q	006	007	008	009	010
PCB 180	µg/kgds	Q	<1	<1	<1	<1	<1
som (7) PCB	µg/kgds	Q	<7.0	<7.0	<7.0	<7.0	<7.0
MINERALE OLIE							
fractie C10-C12	mg/kgds		<5	<5	<5	<5	<5
fractie C12-C22	mg/kgds		<5	<5	<5	<5	<5
fractie C22-C30	mg/kgds		<5	<5	<5	<5	<5
fractie C30-C40	mg/kgds		<5	<5	<5	<5	<5
totaal olie C10 - C40	mg/kgds	Q	<20	<20	<20	<20	<20

De met Q gemerkte analyses zijn geaccrediteerd door de RvA.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

Ortageo Noordoost
Eddy Even

Projectnaam	Kluizenaarsweg	Orderdatum	01-06-2023
Projectnummer	219294	Startdatum	01-06-2023
Rapportnummer	13879552 - 1	Rapportagedatum	09-06-2023

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
monster voorbehandeling	Grond	Grond: NEN-EN 16179. Grond (AS3000): AS3000 en NEN-EN 16179
droge stof	Grond	Grond: NEN-EN 15934. Grond (AS3000): AS3010-2 en NEN-EN 15934
organische stof (gloeiverlies)	Grond	Grond: NEN 5754. Grond (AS3000): AS3010-3 en NEN 5754
lutum (bodem)	Grond	Grond: eigen methode. Grond (AS3000): AS3010-4
barium	Grond	NEN-EN-ISO 17294-2, NEN-EN 16171 (ontsluiting NEN 6961 en NEN-EN 16174)
cadmium	Grond	Idem
kobalt	Grond	Idem
koper	Grond	Idem
kwik	Grond	Idem
lood	Grond	Idem
molybdeen	Grond	Idem
nikkel	Grond	Idem
zink	Grond	Idem
naftaleen	Grond	Eigen methode, aceton-hexaan-extractie, analyse m.b.v. GC-MS
fenantreen	Grond	Idem
antraceen	Grond	Idem
fluoranteen	Grond	Idem
benzo(a)antraceen	Grond	Idem
chryseen	Grond	Idem
benzo(k)fluoranteen	Grond	Idem
benzo(a)pyreen	Grond	Idem
benzo(ghi)peryleen	Grond	Idem
indeno(1,2,3-cd)pyreen	Grond	Idem
pak-totaal (10 van VROM)	Grond	Idem
PCB 28	Grond	Eigen methode (aceton-hexaan extractie, analyse m.b.v. GCMS)
PCB 52	Grond	Idem
PCB 101	Grond	Idem
PCB 118	Grond	Idem
PCB 138	Grond	Idem
PCB 153	Grond	Idem
PCB 180	Grond	Idem
som (7) PCB	Grond	Idem
totaal olie C10 - C40	Grond	NEN-EN-ISO 16703
Malen van monstermateriaal	Grond	Eigen methode

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	O0418475	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
001	O0418481	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
002	O0418139	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
002	O0418138	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
003	O0418131	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
003	O0418091	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
004	O0418302	01-06-2023	01-06-2023	ALC201

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

Ortageo Noordoost
Eddy Even

Projectnaam	Kluizenaarsweg	Orderdatum	01-06-2023
Projectnummer	219294	Startdatum	01-06-2023
Rapportnummer	13879552 - 1	Rapportagedatum	09-06-2023

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
004	O0418321	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
005	O0418102	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
005	O0418480	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
006	O0418314	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
006	O0418308	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
007	O0418306	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
007	O0417623	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
008	O0418149	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
008	O0418112	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
008	O0418098	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
008	O0418457	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
008	O0418141	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
008	O0418478	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
008	O0418119	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
009	O0418471	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
009	O0418099	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
009	O0418476	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
009	O0418109	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
010	O0418322	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
010	O0418303	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
010	O0418299	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
010	O0417620	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
010	O0417592	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
010	O0418304	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
010	O0418305	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
010	O0418317	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
010	O0418320	01-06-2023	01-06-2023	ALC201
010	O0418301	01-06-2023	01-06-2023	ALC201

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

Ortageo Noordoost
Eddy Even

Projectnaam	Kluizenaarsweg	Orderdatum	01-06-2023
Projectnummer	219294	Startdatum	01-06-2023
Rapportnummer	13879552 - 1	Rapportagedatum	09-06-2023

Monsternummer:	003
Monster beschrijvingen	M4 4-1 (0-50) 4-2 (0-50)

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

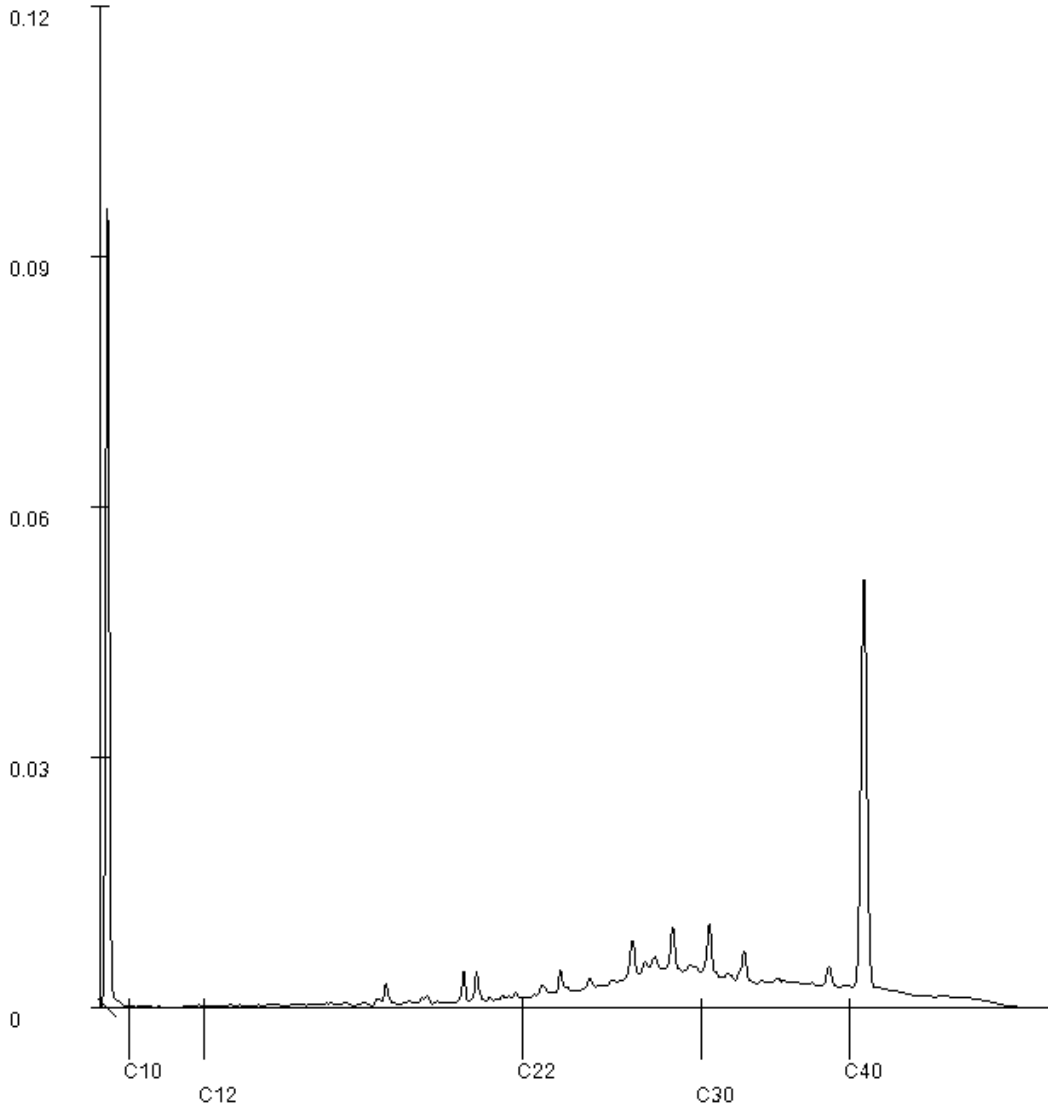

Paraaf :

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

Ortageo Noordoost
Eddy Even

Projectnaam	Kluizenaarsweg	Orderdatum	01-06-2023
Projectnummer	219294	Startdatum	01-06-2023
Rapportnummer	13879552 - 1	Rapportagedatum	09-06-2023

Monsternummer:	005
Monster beschrijvingen	M6 6-1 (0-50) 6-2 (0-50)

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

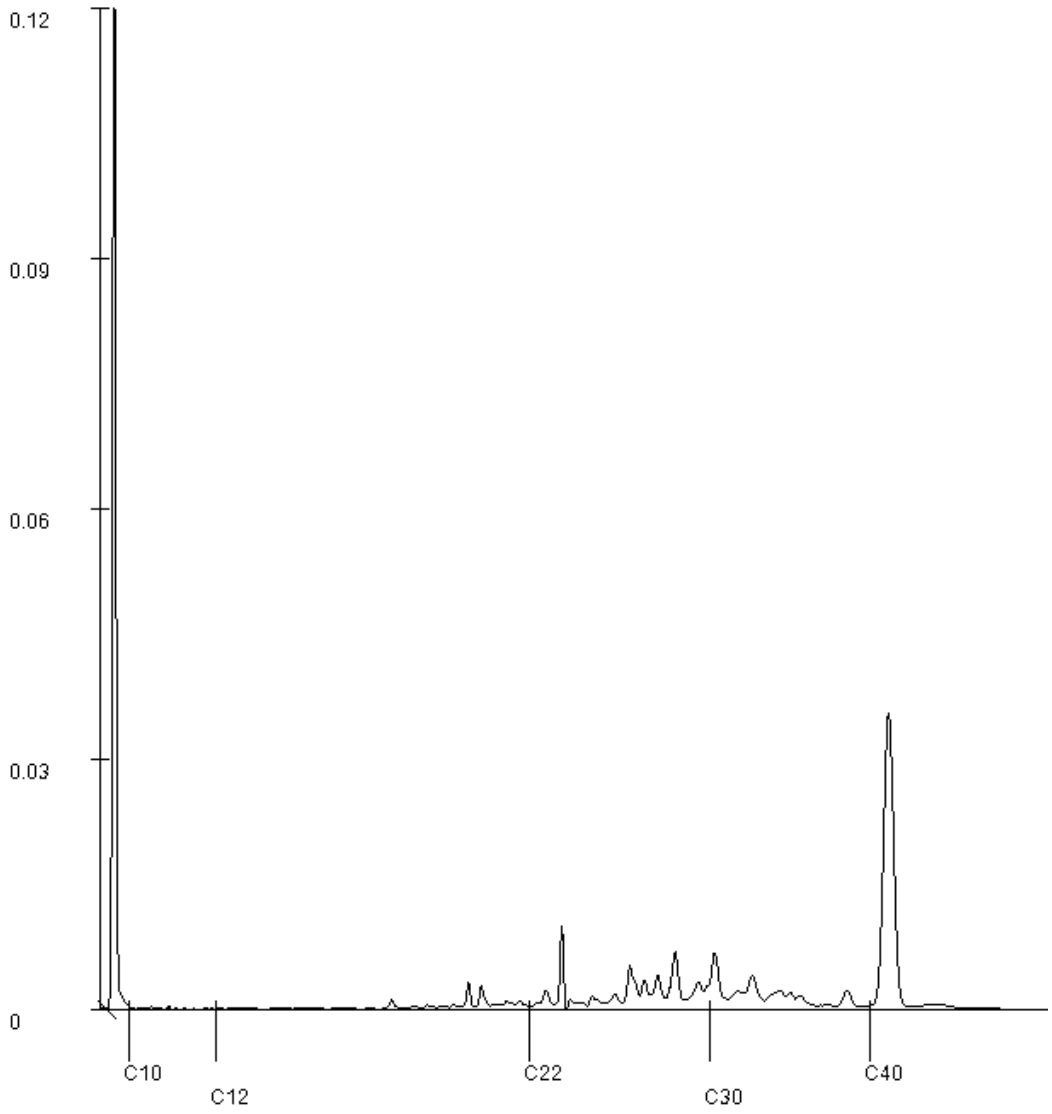

Paraaf :

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

BIJLAGE 5

Overschrijdingstabellen

Tabel 1: Gemeten gehalten in grond met beoordeling conform de Wet Bodembescherming

Monstercode		M2			M3			M4		
Certificaatcode		13879552			13879552			13879552		
Boring(en)		2-1, 2-2			3-1, 3-2			4-1, 4-2		
Traject (m -mv)		0,00 - 0,50			0,00 - 0,50			0,00 - 0,50		
Humus	% ds	1,20			1,60			2,50		
Lutum	% ds	5,00			2,00			3,70		
Datum van toetsing		9-6-2023			9-6-2023			9-6-2023		
Monsterconclusie		Voldoet aan Achtergrondwaarde			Voldoet aan Achtergrondwaarde			Overschrijding Achtergrondwaarde		
Monstermelding 1										
Monstermelding 2										
Monstermelding 3										
		Meetw	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**
METALEN										
barium	mg/kg ds	25	70 (6)		<20	<54 (6)		23	74 (6)	
cadmium	mg/kg ds	<0,2	<0,2	-0,03	<0,2	<0,2	-0,03	0,22	0,36	-0,02
kobalt	mg/kg ds	2,6	6,9	-0,05	2,0	7,0	-0,05	2,3	6,8	-0,05
koper	mg/kg ds	7,1	13,3	-0,18	4,7	9,7	-0,2	9,6	18,5	-0,14
kwik	mg/kg ds	<0,05	<0,05	-0	<0,05	<0,05	-0	*0,11*	*0,15*	*0*
molybdeen	mg/kg ds	<0,5	<0,4	-0,01	<0,5	<0,4	-0,01	<0,5	<0,4	-0,01
nikkel	mg/kg ds	7,5	17,5	-0,27	5,8	16,9	-0,28	6,1	15,6	-0,3
lood	mg/kg ds	*39*	*58*	*0,02*	18	28	-0,05	*62*	*94*	*0,09*
zink	mg/kg ds	26	54	-0,15	23	55	-0,15	44	95	-0,08
PAK										
naftaleen	mg/kg ds	<0,02	<0,01		<0,02	<0,01		<0,02	<0,01	
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,18	0,18		0,06	0,06		0,51	0,51	
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,08	0,08		0,03	0,03		0,21	0,21	
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	0,19	0,19		0,05	0,05		0,44	0,44	
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	0,19	0,19		0,06	0,06		0,49	0,49	
fluorantheen	mg/kg ds	0,23	0,23		0,11	0,11		0,68	0,68	
chryseen	mg/kg ds	0,16	0,16		0,04	0,04		0,35	0,35	
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,13	0,13		0,05	0,05		0,37	0,37	
anthraceen	mg/kg ds	0,02	0,02		<0,02	<0,01		0,10	0,10	
fenanthreen	mg/kg ds	0,12	0,12		0,07	0,07		0,35	0,35	
PAK	mg/kg ds	1,3	1,3	-0	0,47	0,50	-0,03	*3,5*	*3,5*	*0,05*
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN										
PCB	µg/kg ds	<7,0	<24,5	0	<7,0	<24,5	0	*<7,0*	*24,0*	*0*
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<3	
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<3	
PCB 101	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<3	
PCB 118	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<3	
PCB 138	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		1,1	4,4	
PCB 153	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		1,4	5,6	
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<3	
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN										
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 (6)		<5	18 (6)		<5	14 (6)	
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	<5	18 (6)		<5	18 (6)		<5	14 (6)	
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	<5	18 (6)		<5	18 (6)		15	60 (6)	
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	<5	18 (6)		<5	18 (6)		10	40 (6)	
minerale olie	mg/kg ds	<20	<70	-0,02	<20	<70	-0,02	25	100	-0,02
OVERIG										
Droge stof	% ds	91,7	91,7 (6)		93,3	93,3 (6)		94,4	94,4 (6)	
lutum	%	5,0			<2			3,7		
organische stof	% ds	1,2			1,6			2,5		

Tabel 2: Gemeten gehalten in grond met beoordeling conform de Wet Bodembescherming

Monstercode		M5			M6			M7		
Certificaatcode		13879552			13879552			13879552		
Boring(en)		5-1, 5-2			6-1, 6-2			7-1, 7-2		
Traject (m -mv)		0,00 - 0,50			0,00 - 0,50			0,00 - 0,50		
Humus	% ds	1,70			1,60			2,90		
Lutum	% ds	3,40			3,50			2,00		
Datum van toetsing		9-6-2023			9-6-2023			9-6-2023		
Monsterconclusie		Voldoet aan Achtergrondwaarde			Voldoet aan Achtergrondwaarde			Voldoet aan Achtergrondwaarde		
Monstermelding 1										
Monstermelding 2										
Monstermelding 3										
		Meetw	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**
METALEN										
barium	mg/kg ds	86	284 (6)		20	65 (6)		34	132 (6)	
cadmium	mg/kg ds	0,22	0,37	-0,02	<0,2	<0,2	-0,03	0,23	0,38	-0,02
kobalt	mg/kg ds	4,5	13,7	-0,01	2,4	7,2	-0,04	2,5	8,8	-0,04
koper	mg/kg ds	9,3	18,4	-0,14	8,5	16,7	-0,16	8,5	17,1	-0,15
kwik	mg/kg ds	<0,05	<0,05	-0	0,06	0,08	-0	0,08	0,11	-0
molybdeen	mg/kg ds	1,3	1,3	-0	<0,5	<0,4	-0,01	<0,5	<0,4	-0,01
nikkel	mg/kg ds	9,5	24,8	-0,16	6,5	16,9	-0,28	6,9	20,1	-0,23
lood	mg/kg ds	20	31	-0,04	*43*	*66*	*0,03*	*55*	*85*	*0,07*
zink	mg/kg ds	30	66	-0,13	28	62	-0,13	39	90	-0,09
PAK										
naftaleen	mg/kg ds	<0,02	<0,01		<0,02	<0,01		<0,02	<0,01	
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,20	0,20		0,22	0,22		0,16	0,16	
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,09	0,09		0,09	0,09		0,07	0,07	
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	0,15	0,15		0,18	0,18		0,14	0,14	
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	0,19	0,19		0,20	0,20		0,14	0,14	
fluorantheen	mg/kg ds	0,26	0,26		0,20	0,20		0,27	0,27	
chryseen	mg/kg ds	0,14	0,14		0,14	0,14		0,15	0,15	
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,14	0,14		0,14	0,14		0,12	0,12	
anthraceen	mg/kg ds	0,03	0,03		<0,02	<0,01		<0,02	<0,01	
fenanthreen	mg/kg ds	0,10	0,10		0,06	0,06		0,10	0,10	
PAK	mg/kg ds	1,3	1,3	-0	1,2	1,3	-0,01	1,2	1,2	-0,01
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN										
PCB	µg/kg ds	<7,0	<24,5	0	<7,0	<24,5	0	<7,0	<16,9	-0
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<2	
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<2	
PCB 101	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<2	
PCB 118	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<2	
PCB 138	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<2	
PCB 153	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<2	
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<2	
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN										
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 (6)		<5	18 (6)		<5	12 (6)	
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	<5	18 (6)		<5	18 (6)		<5	12 (6)	
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	<5	18 (6)		5	25 (6)		<5	12 (6)	
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	<5	18 (6)		<5	18 (6)		<5	12 (6)	
minerale olie	mg/kg ds	<20	<70	-0,02	<20	<70	-0,02	<20	<48	-0,03
OVERIG										
Droge stof	% ds	94,7	94,7 (6)		93,4	93,4 (6)		94,6	94,6 (6)	
lutum	%	3,4			3,5			<2		
organische stof	% ds	1,7			1,6			2,9		

Tabel 3: Gemeten gehalten in grond met beoordeling conform de Wet Bodembescherming

Monstercode		M8			M9			M10		
Certificaatcode		13879552			13879552			13879552		
Boring(en)		8-1, 8-2			2-1, 2-2, 2-2, 3-1, 3-1, 4-2, 4-2			6-1, 6-1, 6-2, 6-2		
Traject (m -mv)		0,00 - 0,50			0,50 - 2,00			0,60 - 2,00		
Humus	% ds	1,20			0,50			0,50		
Lutum	% ds	3,70			4,90			2,20		
Datum van toetsing		9-6-2023			9-6-2023			9-6-2023		
Monsterconclusie		Overschrijding Achtergrondwaarde			Voldoet aan Achtergrondwaarde			Voldoet aan Achtergrondwaarde		
Monstermelding 1										
Monstermelding 2										
Monstermelding 3										
		Meetw	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**
METALEN										
barium	mg/kg ds	26	83 (6)		22	63 (6)		<20	<53 (6)	
cadmium	mg/kg ds	<0,2	<0,2	-0,03	<0,2	<0,2	-0,03	<0,2	<0,2	-0,03
kobalt	mg/kg ds	2,3	6,8	-0,05	3,5	9,3	-0,03	<1,5	<3,6	-0,07
koper	mg/kg ds	6,1	11,9	-0,19	3,8	7,1	-0,22	1,4	2,9	-0,25
kwik	mg/kg ds	0,08	0,11	-0	<0,05	<0,05	-0	<0,05	<0,05	-0
molybdeen	mg/kg ds	<0,5	<0,4	-0,01	<0,5	<0,4	-0,01	<0,5	<0,4	-0,01
nikkel	mg/kg ds	6,4	16,4	-0,29	9,1	21,4	-0,21	4,1	11,8	-0,36
lood	mg/kg ds	*48*	*73*	*0,05*	11	16	-0,07	<10	<11	-0,08
zink	mg/kg ds	29	63	-0,13	19	39	-0,17	<10	<16	-0,21
PAK										
naftaleen	mg/kg ds	<0,02	<0,01		<0,02	<0,01		<0,02	<0,01	
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,12	0,12		0,02	0,02		<0,02	<0,01	
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,05	0,05		<0,02	<0,01		<0,02	<0,01	
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	0,09	0,09		0,02	0,02		<0,02	<0,01	
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	0,10	0,10		0,03	0,03		<0,02	<0,01	
fluorantheen	mg/kg ds	0,24	0,24		0,03	0,03		<0,02	<0,01	
chryseen	mg/kg ds	0,10	0,10		<0,02	<0,01		<0,02	<0,01	
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,10	0,10		<0,02	<0,01		<0,02	<0,01	
anthraceen	mg/kg ds	0,02	0,02		<0,02	<0,01		<0,02	<0,01	
fenanthreen	mg/kg ds	0,10	0,10		<0,02	<0,01		<0,02	<0,01	
PAK	mg/kg ds	0,92	0,93	-0,01	<0,20	0,18	-0,03	<0,20	<0,14	-0,04
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN										
PCB	µg/kg ds	*<7,0*	*41,5*	*0,02*	<7,0	<24,5	0	<7,0	<24,5	0
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<4	
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<4	
PCB 101	µg/kg ds	1,5	7,5		<1	<4		<1	<4	
PCB 118	µg/kg ds	1,2	6,0		<1	<4		<1	<4	
PCB 138	µg/kg ds	1,8	9,0		<1	<4		<1	<4	
PCB 153	µg/kg ds	1,7	8,5		<1	<4		<1	<4	
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<4	
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN										
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 (6)		<5	18 (6)		<5	18 (6)	
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	<5	18 (6)		<5	18 (6)		<5	18 (6)	
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	<5	18 (6)		<5	18 (6)		<5	18 (6)	
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	<5	18 (6)		<5	18 (6)		<5	18 (6)	
minerale olie	mg/kg ds	<20	<70	-0,02	<20	<70	-0,02	<20	<70	-0,02
OVERIG										
Droge stof	% ds	94,5	94,5 (6)		91,6	91,6 (6)		94,0	94,0 (6)	
lutum	%	3,7			4,9			2,2		
organische stof	% ds	1,2			<0,5			<0,5		

Tabel 4: Gemeten gehalten in grond met beoordeling conform de Wet Bodembescherming

Monstercode		M11				
Certificaatcode		13879552				
Boring(en)		5-1, 5-1, 5-2, 5-2, 7-1, 7-2, 7-2, 8-1, 8-1, 8-2				
Traject (m -mv)		0,50 - 2,00				
Humus	% ds	0,50				
Lutum	% ds	3,30				
Datum van toetsing		9-6-2023				
Monsterconclusie		Voldoet aan Achtergrondwaarde				
Monstermelding 1						
Monstermelding 2						
Monstermelding 3						
		Meetw	**GSSD**	**Index**		
METALEN						
barium	mg/kg ds	<20	<47 (6)			
cadmium	mg/kg ds	<0,2	<0,2	-0,03		
kobalt	mg/kg ds	1,7	5,2	-0,06		
koper	mg/kg ds	1,7	3,4	-0,24		
kwik	mg/kg ds	<0,05	<0,05	-0		
molybdeen	mg/kg ds	<0,5	<0,4	-0,01		
nikkel	mg/kg ds	4,1	10,8	-0,37		
lood	mg/kg ds	<10	<11	-0,08		
zink	mg/kg ds	15	33	-0,18		
PAK						
naftaleen	mg/kg ds	<0,02	<0,01			
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	<0,02	<0,01			
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	<0,02	<0,01			
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	<0,02	<0,01			
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	<0,02	<0,01			
fluorantheen	mg/kg ds	<0,02	<0,01			
chryseen	mg/kg ds	<0,02	<0,01			
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	<0,02	<0,01			
anthraceen	mg/kg ds	<0,02	<0,01			
fenanthreen	mg/kg ds	<0,02	<0,01			
PAK	mg/kg ds	<0,20	<0,14	-0,04		
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN						
PCB	µg/kg ds	<7,0	<24,5	0		
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4			
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4			
PCB 101	µg/kg ds	<1	<4			
PCB 118	µg/kg ds	<1	<4			
PCB 138	µg/kg ds	<1	<4			
PCB 153	µg/kg ds	<1	<4			
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4			
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN						
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 (6)			
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	<5	18 (6)			
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	<5	18 (6)			
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	<5	18 (6)			
minerale olie	mg/kg ds	<20	<70	-0,02		
OVERIG						
Droge stof	% ds	91,5	91,5 (6)			
lutum	%	3,3				
organische stof	% ds	<0,5				

##	: geen meetwaarde aanwezig
--	: geen toetsnorm aanwezig
<d	: kleiner dan de detectielimiet
8,88	: <= Achtergrondwaarde
<=T	: > Achtergrondwaarde
8,88	: > Tussenwaarde
8,88	: > Interventiewaarde
6	: Heeft geen normwaarde
#	: verhoogde rapportagegrens
GSSD	: Gestandaardiseerde meetwaarde
Index	: (GSSD - AW) / (I - AW)

- Getoetst via de BoToVa service, versie 3.1.0 -

Tabel 5: Normwaarden conform de Wet Bodembescherming

		AW	WO	IND	I
METALEN					
cadmium	mg/kg ds	0,6	1,2	4,3	13
kobalt	mg/kg ds	15	35	190	190
koper	mg/kg ds	40	54	190	190
kwik	mg/kg ds	0,15	0,83	4,8	36
molybdeen	mg/kg ds	1,5	88	190	190
nikkel	mg/kg ds	35	39	100	100
lood	mg/kg ds	50	210	530	530
zink	mg/kg ds	140	200	720	720
PAK					
PAK	mg/kg ds	1,5	6,8	40	40
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN					
PCB	mg/kg ds	0,02	0,04	0,5	1
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN					
minerale olie	mg/kg ds	190	190	500	5000

Tabel 8: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Monstercode		M2		M3		M4	
Humus (% ds)		1,20		1,60		2,50	
Lutum (% ds)		5,00		2,00		3,70	
Datum van toetsing		9-6-2023		9-6-2023		9-6-2023	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Altijd toepasbaar		Altijd toepasbaar		Klasse wonen	
Samenstelling monster							
Monstermelding 1							
Monstermelding 2							
Monstermelding 3							
Zintuiglijke bijmengingen							
Grondsoort		Zand		Zand		Zand	
		Meetw	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**
METALEN							
barium	mg/kg ds	25	70 (6)	<20	<54 (6)	23	74 (6)
cadmium	mg/kg ds	<0,2	<0,2	<0,2	<0,2	0,22	0,36
kobalt	mg/kg ds	2,6	6,9	2,0	7,0	2,3	6,8
koper	mg/kg ds	7,1	13,3	4,7	9,7	9,6	18,5
kwik	mg/kg ds	<0,05	<0,05	<0,05	<0,05	0,11	0,15
molybdeen	mg/kg ds	<0,5	<0,4	<0,5	<0,4	<0,5	<0,4
nikkel	mg/kg ds	7,5	17,5	5,8	16,9	6,1	15,6
lood	mg/kg ds	39	58	18	28	62	94
zink	mg/kg ds	26	54	23	55	44	95
PAK							
naftaleen	mg/kg ds	<0,02	<0,01	<0,02	<0,01	<0,02	<0,01
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,18	0,18	0,06	0,06	0,51	0,51
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,08	0,08	0,03	0,03	0,21	0,21
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	0,19	0,19	0,05	0,05	0,44	0,44
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	0,19	0,19	0,06	0,06	0,49	0,49
fluorantheen	mg/kg ds	0,23	0,23	0,11	0,11	0,68	0,68
chryseen	mg/kg ds	0,16	0,16	0,04	0,04	0,35	0,35
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,13	0,13	0,05	0,05	0,37	0,37
anthraceen	mg/kg ds	0,02	0,02	<0,02	<0,01	0,10	0,10
fenanthreen	mg/kg ds	0,12	0,12	0,07	0,07	0,35	0,35
PAK	mg/kg ds	1,3	1,3	0,47	0,50	3,5	3,5
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN							
PCB	µg/kg ds	<7,0	<24,5	<7,0	<24,5	<7,0	24,0
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<3
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<3
PCB 101	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<3
PCB 118	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<3
PCB 138	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	1,1	4,4
PCB 153	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	1,4	5,6
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<3
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN							
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 (6)	<5	18 (6)	<5	14 (6)
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	<5	18 (6)	<5	18 (6)	<5	14 (6)
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	<5	18 (6)	<5	18 (6)	15	60 (6)
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	<5	18 (6)	<5	18 (6)	10	40 (6)
minerale olie	mg/kg ds	<20	<70	<20	<70	25	100
OVERIG							
Droge stof	% ds	91,7	91,7 (6)	93,3	93,3 (6)	94,4	94,4 (6)
lutum	%	5,0		<2		3,7	
organische stof	% ds	1,2		1,6		2,5	

Tabel 9: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Monstercode		M5		M6		M7	
Humus (% ds)		1,70		1,60		2,90	
Lutum (% ds)		3,40		3,50		2,00	
Datum van toetsing		9-6-2023		9-6-2023		9-6-2023	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Altijd toepasbaar		Altijd toepasbaar		Altijd toepasbaar	
Samenstelling monster							
Monstermelding 1							
Monstermelding 2							
Monstermelding 3							
Zintuiglijke bijmengingen							
Grondsoort		Zand		Zand		Zand	
		Meetw	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**
METALEN							
barium	mg/kg ds	86	284 (6)	20	65 (6)	34	132 (6)
cadmium	mg/kg ds	0,22	0,37	<0,2	<0,2	0,23	0,38
kobalt	mg/kg ds	4,5	13,7	2,4	7,2	2,5	8,8
koper	mg/kg ds	9,3	18,4	8,5	16,7	8,5	17,1
kwik	mg/kg ds	<0,05	<0,05	0,06	0,08	0,08	0,11
molybdeen	mg/kg ds	1,3	1,3	<0,5	<0,4	<0,5	<0,4
nikkel	mg/kg ds	9,5	24,8	6,5	16,9	6,9	20,1
lood	mg/kg ds	20	31	43	66	55	85
zink	mg/kg ds	30	66	28	62	39	90
PAK							
naftaleen	mg/kg ds	<0,02	<0,01	<0,02	<0,01	<0,02	<0,01
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,20	0,20	0,22	0,22	0,16	0,16
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,09	0,09	0,09	0,09	0,07	0,07
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	0,15	0,15	0,18	0,18	0,14	0,14
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	0,19	0,19	0,20	0,20	0,14	0,14
fluorantheen	mg/kg ds	0,26	0,26	0,20	0,20	0,27	0,27
chryseen	mg/kg ds	0,14	0,14	0,14	0,14	0,15	0,15
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,14	0,14	0,14	0,14	0,12	0,12
anthraceen	mg/kg ds	0,03	0,03	<0,02	<0,01	<0,02	<0,01
fenanthreen	mg/kg ds	0,10	0,10	0,06	0,06	0,10	0,10
PAK	mg/kg ds	1,3	1,3	1,2	1,3	1,2	1,2
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN							
PCB	µg/kg ds	<7,0	<24,5	<7,0	<24,5	<7,0	<16,9
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<2
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<2
PCB 101	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<2
PCB 118	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<2
PCB 138	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<2
PCB 153	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<2
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<2
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN							
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 (6)	<5	18 (6)	<5	12 (6)
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	<5	18 (6)	<5	18 (6)	<5	12 (6)
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	<5	18 (6)	5	25 (6)	<5	12 (6)
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	<5	18 (6)	<5	18 (6)	<5	12 (6)
minerale olie	mg/kg ds	<20	<70	<20	<70	<20	<48
OVERIG							
Droge stof	% ds	94,7	94,7 (6)	93,4	93,4 (6)	94,6	94,6 (6)
lutum	%	3,4		3,5		<2	
organische stof	% ds	1,7		1,6		2,9	

Tabel 10: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Monstercode		M8		M9		M10	
Humus (% ds)		1,20		0,50		0,50	
Lutum (% ds)		3,70		4,90		2,20	
Datum van toetsing		9-6-2023		9-6-2023		9-6-2023	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Klasse industrie		Altijd toepasbaar		Altijd toepasbaar	
Samenstelling monster							
Monstermelding 1							
Monstermelding 2							
Monstermelding 3							
Zintuiglijke bijmengingen							
Grondsoort		Zand		Zand		Zand	
		Meetw	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**	**Meetw**	**GSSD**
METALEN							
barium	mg/kg ds	26	83 (6)	22	63 (6)	<20	<53 (6)
cadmium	mg/kg ds	<0,2	<0,2	<0,2	<0,2	<0,2	<0,2
kobalt	mg/kg ds	2,3	6,8	3,5	9,3	<1,5	<3,6
koper	mg/kg ds	6,1	11,9	3,8	7,1	1,4	2,9
kwik	mg/kg ds	0,08	0,11	<0,05	<0,05	<0,05	<0,05
molybdeen	mg/kg ds	<0,5	<0,4	<0,5	<0,4	<0,5	<0,4
nikkel	mg/kg ds	6,4	16,4	9,1	21,4	4,1	11,8
lood	mg/kg ds	48	73	11	16	<10	<11
zink	mg/kg ds	29	63	19	39	<10	<16
PAK							
naftaleen	mg/kg ds	<0,02	<0,01	<0,02	<0,01	<0,02	<0,01
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,12	0,12	0,02	0,02	<0,02	<0,01
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,05	0,05	<0,02	<0,01	<0,02	<0,01
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	0,09	0,09	0,02	0,02	<0,02	<0,01
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	0,10	0,10	0,03	0,03	<0,02	<0,01
fluorantheen	mg/kg ds	0,24	0,24	0,03	0,03	<0,02	<0,01
chryseen	mg/kg ds	0,10	0,10	<0,02	<0,01	<0,02	<0,01
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,10	0,10	<0,02	<0,01	<0,02	<0,01
anthraceen	mg/kg ds	0,02	0,02	<0,02	<0,01	<0,02	<0,01
fenanthreen	mg/kg ds	0,10	0,10	<0,02	<0,01	<0,02	<0,01
PAK	mg/kg ds	0,92	0,93	<0,20	0,18	<0,20	<0,14
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN							
PCB	µg/kg ds	<7,0	41,5	<7,0	<24,5	<7,0	<24,5
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<4
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<4
PCB 101	µg/kg ds	1,5	7,5	<1	<4	<1	<4
PCB 118	µg/kg ds	1,2	6,0	<1	<4	<1	<4
PCB 138	µg/kg ds	1,8	9,0	<1	<4	<1	<4
PCB 153	µg/kg ds	1,7	8,5	<1	<4	<1	<4
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<4
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN							
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 (6)	<5	18 (6)	<5	18 (6)
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	<5	18 (6)	<5	18 (6)	<5	18 (6)
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	<5	18 (6)	<5	18 (6)	<5	18 (6)
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	<5	18 (6)	<5	18 (6)	<5	18 (6)
minerale olie	mg/kg ds	<20	<70	<20	<70	<20	<70
OVERIG							
Droge stof	% ds	94,5	94,5 (6)	91,6	91,6 (6)	94,0	94,0 (6)
lutum	%	3,7		4,9		2,2	
organische stof	% ds	1,2		<0,5		<0,5	

Tabel 1: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Monstercode		M11			
Humus (% ds)		0,50			
Lutum (% ds)		3,30			
Datum van toetsing		9-6-2023			
Monster getoetst als		partij			
Bodemklasse monster		Altijd toepasbaar			
Samenstelling monster					
Monstermelding 1					
Monstermelding 2					
Monstermelding 3					
Zintuiglijke bijmengingen					
Grondsoort		Zand			
		Meetw	**GSSD**		
METALEN					
barium	mg/kg ds	<20	<47 (6)		
cadmium	mg/kg ds	<0,2	<0,2		
kobalt	mg/kg ds	1,7	5,2		
koper	mg/kg ds	1,7	3,4		
kwik	mg/kg ds	<0,05	<0,05		
molybdeen	mg/kg ds	<0,5	<0,4		
nikkel	mg/kg ds	4,1	10,8		
lood	mg/kg ds	<10	<11		
zink	mg/kg ds	15	33		
PAK					
naftaleen	mg/kg ds	<0,02	<0,01		
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	<0,02	<0,01		
benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	<0,02	<0,01		
indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	<0,02	<0,01		
benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	<0,02	<0,01		
fluorantheen	mg/kg ds	<0,02	<0,01		
chryseen	mg/kg ds	<0,02	<0,01		
benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	<0,02	<0,01		
anthraceen	mg/kg ds	<0,02	<0,01		
fenanthreen	mg/kg ds	<0,02	<0,01		
PAK	mg/kg ds	<0,20	<0,14		
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN					
PCB	µg/kg ds	<7,0	<24,5		
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4		
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4		
PCB 101	µg/kg ds	<1	<4		
PCB 118	µg/kg ds	<1	<4		
PCB 138	µg/kg ds	<1	<4		
PCB 153	µg/kg ds	<1	<4		
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4		
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN					
minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 (6)		
minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	<5	18 (6)		
minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	<5	18 (6)		
minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	<5	18 (6)		
minerale olie	mg/kg ds	<20	<70		
OVERIG					
Droge stof	% ds	91,5	91,5 (6)		
lutum	%	3,3			
organische stof	% ds	<0,5			

##	: geen meetwaarde aanwezig
--	: geen toetsnorm aanwezig
<d	: kleiner dan de detectielimiet
8,88	: <= Achtergrondwaarde
8,88	: Wonen
8,88	: Industrie
8,88	: <= Interventiewaarde
8,88	: Niet Toepasbaar > IW
6	: Heeft geen normwaarde
#	: verhoogde rapportagegrens
GSSD	: Gestandaardiseerde meetwaarde

- Getoetst via de BoToVa service, versie 3.1.0 -

Tabel 2: Normwaarden (mg/kg) conform Regeling Besluit Bodemkwaliteit

		AW	WO	IND	I
METALEN					
cadmium	mg/kg ds	0,6	1,2	4,3	13
kobalt	mg/kg ds	15	35	190	190
koper	mg/kg ds	40	54	190	190
kwik	mg/kg ds	0,15	0,83	4,8	36
molybdeen	mg/kg ds	1,5	88	190	190
nikkel	mg/kg ds	35	39	100	100
lood	mg/kg ds	50	210	530	530
zink	mg/kg ds	140	200	720	720
PAK					
PAK	mg/kg ds	1,5	6,8	40	40
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN					
PCB	mg/kg ds	0,02	0,04	0,5	1
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN					
minerale olie	mg/kg ds	190	190	500	5000

BIJLAGE 6

Foto's onderzoekslocatie

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

Foto 5

APPENDIX

Kader en verantwoording

Kader van het onderzoek

In deze appendix wordt kort ingegaan op de verschillende kaders die van toepassing zijn op bodemonderzoek.

NEN-normen

Bij het bepalen van de onderzoeksstrategie en het vaststellen van het onderzoeksprogramma is uitgegaan van de volgende NEN-normen:

- Bodem – Landbodem – Strategie voor het uitvoeren van milieuhygiënisch vooronderzoek (Nederlandse norm 5725: oktober 2017).
- Bodem – Landbodem – Strategie voor het uitvoeren van verkennend bodemonderzoek – Onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van bodem en grond' (Nederlandse norm 5740: januari 2009 en 5740:2009/A1: februari 2016).

Uitvoeringskader

Het bodemonderzoek is uitgevoerd conform de wettelijke KWALIBO-regeling (Kwaliteitsborging bij bodem-intermediairs). Dit betekent dat het veldwerk is uitgevoerd onder erkenning op basis van BRL SIKB 2000 en de daarbij behorende protocollen 2001 (plaatsen handboringen en peilbuizen) en 2002 (nemen van grondwater-monsters). Waar tijdens het onderzoek is afgeweken van de normen en de protocollen, is dat vermeld in dit rapport.

Eventuele monstername voor onderzoek naar PFAS is uitgevoerd conform specifieke eisen volgens veldwerkprotocol ''bemonstering PFAS-verbindingen in grond- en grondwater'' vastgesteld door expertisecentrum PFAS (juli 2019).

Het laboratoriumonderzoek is uitgevoerd door een laboratorium dat is geaccrediteerd op basis van de criteria in NEN-EN-ISO/IEC 17025:2000 en op basis van AS3000. Op de analysecertificaten is aangegeven welke laboratoriumverrichtingen onder de genoemde accreditaties zijn uitgevoerd.

In deze appendix is de verantwoording van het uitgevoerde onderzoek opgenomen, waaronder verwijzingen naar wet- en regelgeving en kwaliteitsborging.

Reikwijdte van het onderzoek

Het bodemonderzoek is alleen bedoeld om inzicht te krijgen in de actuele milieuhygiënische kwaliteit van grond en/of grondwater op de onderzoekslocatie voor het beoogde doel. De uitvoering van de werkzaamheden door Ortageo vindt op zorgvuldige wijze plaats volgens de algemeen gebruikelijke inzichten en methoden bij onderzoek naar bodemverontreiniging. Het bodemonderzoek beoogt een waarheidsgetrouw beeld te geven van de bodem-kwaliteit van de onderzoekslocatie op het moment van de monstername. Vanwege het steekproefsgewijze karakter van het onderzoek waarbij de monstername op deels willekeurig bepaalde locaties plaatsvindt, kan niet worden uitgesloten dat binnen de onderzoekslocatie lokaal een verontreiniging afkomstig van een onbekende puntbron aanwezig is, die niet wordt aangetoond in dit onderzoek. Tevens wordt erop gewezen dat het uitgevoerde onderzoek een momentopname betreft. De onderzoeksresultaten worden minder representatief voor de actuele bodemkwaliteit naarmate meer activiteiten op de locatie plaatsvinden en de verstreken periode sinds de uitvoering van het onderzoek langer wordt.

Als grond van de locatie vrijkomt, moet er rekening mee worden gehouden dat deze niet zonder meer elders toepasbaar is. Op hergebruik van grond is het Besluit bodemkwaliteit van toepassing. De toepassing van grond elders moet worden gemeld via het 'meldpunt bodemkwaliteit'.

Het bodemonderzoek is, mits anders aangegeven, niet van toepassing op puin- of andere lagen waarin het gewichtspercentage aan bodemvreemd materiaal groter is dan 50%. Deze lagen betreffen formeel geen bodem en hierop is de Wet bodembescherming niet van toepassing.

Toetsingskader

Om de mate waarin sprake is van bodemverontreiniging te kunnen beoordelen, worden de analyseresultaten van de grond- en/of grondwatermonsters getoetst aan het toetsingskader dat landelijk (generiek) is vastgesteld.

Generiek toetsingskader

Voor de beoordeling van de analyseresultaten van de grond- en grondwatermonsters wordt gebruik gemaakt van de achtergrondwaarden grond zoals opgenomen in de Regeling bodemkwaliteit, de streefwaarden grondwater en interventiewaarden grond en grondwater zoals opgenomen in de Circulaire bodemsanering. In onderstaande tabel worden deze referentiewaarden en de daarbij gehanteerde terminologie toegelicht.

Tabel: Toelichting op referentiewaarden

Referentiewaarde	Afkorting	Betekenis	Index	Terminologie bij overschrijding
Grond				
Achtergrondwaarde	A	Generieke waarde voor schone grond (AW2000-waarde)	0	Licht verhoogd / verontreinigd
Tussenwaarde	T	'Trigger' voor nader onderzoek	0,5	Matig verhoogd / verontreinigd
Interventiewaarde	I	Waarde voor sanering(sonderzoek)	1,0	Sterk verhoogd / verontreinigd
Grondwater				
Streefwaarde	S	Generieke waarde voor een schoon grondwater	0	Licht verhoogd / verontreinigd
Tussenwaarde	T	'Trigger' voor nader onderzoek	0,5	Matig verhoogd / verontreinigd
Interventiewaarde	I	Waarde voor sanering(sonderzoek)	1,0	Sterk verhoogd / verontreinigd

Voor toetsing aan de referentiewaarden worden de gemeten gehalten op basis van de percentages lutum (fractie <2 µm) en organische stof in een monster, omgerekend naar een gestandaardiseerd gehalte. Een gestandaardiseerd gehalte geldt voor een standaardbodem met 25% lutum en 10% organische stof. Vóór 1 november 2013 werden bij elke onderzoek juist de referentiewaarden die gelden voor een standaardbodem omgerekend op basis van de percentages aan lutum en organische stof per monster.

Gehalten c.q. concentraties aan verontreinigende stoffen boven de tussenwaarde geven in het algemeen aanleiding tot het instellen van een nader onderzoek.

Gebiedsspecifiek toetsingskader

Gemeenten hebben op basis van het Besluit bodemkwaliteit de mogelijkheid tot het vaststellen van gebiedsspecifiek beleid voor hun grondgebied. Op basis daarvan kan licht tot matig verontreinigde grond zonder verdere keuring worden hergebruikt binnen de betreffende gemeente(n). Sommige gemeenten hebben in het bodembeheerplan tevens vastgesteld dat de lokale maximale waarden gelden als verhoogde achtergrondwaarden in het kader van de beoordeling c.q. afperking van (gevallen van) bodemverontreiniging.

Op basis van gebiedsspecifiek beleid kunnen lokale maximale waarden (LMW) zijn vastgesteld die hoger liggen dan de generieke achtergrondwaarden. Deze waarden gelden voor homogene deelgebieden die zijn ingedeeld naar ontstaansgeschiedenis en gebruik. De lokale maximale waarden kunnen, mits dit is vastgelegd in het gemeentelijk beleid, worden gebruikt in plaats van de generieke achtergrondwaarden bij de toetsing of sprake is van bodemverontreiniging in de zin van de Wet bodembescherming.

Tijdelijk handelingskader PFAS

Op 8 juli 2019 is in een brief van het Ministerie Infrastructuur en Waterstaat (kenmerk IENW/BSK-2019/131399) aangegeven dat te verzetten of toe te passen grond moet voldoen aan de eisen die het Ministerie stelt aan PFAS. Omdat in het Besluit bodemkwaliteit nog geen toepassingsnormen voor PFAS zijn vastgelegd, zijn voorlopige toepassingsnormen vastgesteld in het geactualiseerd tijdelijk handelingskader (kenmerk IENW/BSK-2021/335279, d.d. 13 december 2021). Vooruitlopend op de aanpassing van de regelgeving, dient dit kader op basis van de zorgplicht al te worden gebruikt.

Gevalsdefinitie

Een geval van bodemverontreiniging wordt gedefinieerd als een verontreinigd grondgebied, waarbij de geconstateerde verontreinigingen een technische, organisatorische en ruimtelijke samenhang vertonen. Aan elk van deze drie criteria moet worden voldaan om te spreken van één geval van bodemverontreiniging.

Bodemverontreiniging ontstaan vanaf 1987

Als de bodemverontreiniging is ontstaan na 1 januari 1987 dan is conform de Wet bodembescherming (Wbb) sprake van een verontreiniging die valt onder de zorgplicht (art. 13 Wbb). De veroorzaker is verplicht de verontreiniging en de directe gevolgen daarvan te beperken en zoveel mogelijk ongedaan te maken. Er moet dus zo spoedig mogelijk een sanering worden uitgevoerd, ongeacht de ernst, omvang en risico's van de verontreiniging.

Bodemverontreiniging ontstaan vóór 1987

De saneringsparagraaf uit de Wet bodembescherming, van toepassing op bodemverontreiniging die is ontstaan vóór 1 januari 1987, omschrijft de volgende uitgangspunten:

- Conform art. 28 Wbb moet degene die de bodem wil gaan saneren of werkzaamheden wil gaan verrichten waardoor de verontreiniging van de bodem wordt verminderd of verplaatst, hiervan melding doen bij het bevoegd gezag (art. 28 Wbb). Deze melding hoeft niet, als redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de sanering of de geplande activiteit geen betrekking heeft op een geval van ernstige bodemverontreiniging en tevens vaststaat:
  - dat de betreffende hoeveelheid verontreinigde grond niet meer bedraagt dan 50 m^3 en/of de hoeveelheid verontreinigd grondwater niet meer bedraagt dan 1.000 m^3;
  - dat uit de aard van de handelingen volgt dat de grond slechts tijdelijk wordt verplaatst en na verplaatsing in zijn geheel wordt teruggebracht.
- Er is sprake van een ‘geval van ernstige bodemverontreiniging’ als in een bodemvolume van 25 m^3 in de grond en/of 100 m^3 in het grondwater het gemiddelde gehalte van een verontreinigde stof groter is dan de interventiewaarde voor grond respectievelijk grondwater. Voor een geval van ernstige bodemverontreiniging geldt een saneringsnoodzaak.
- In enkele specifieke situaties kan bij gehalten onder de interventiewaarden ook sprake zijn van een geval van ernstige bodemverontreiniging. Dit geldt voor de zogenaamde gevoelige functies:
  - moestuin/volkstuin;
  - plaatsen waar vluchtige verbindingen aanwezig zijn in het grondwater in combinatie met hoge grondwaterstanden en/of in de onverzadigde bodem onder bebouwing;
  - plaatsen waar sprake is van gewasconsumptie en waar een verontreiniging met PCB in de contactzone aanwezig is.
- Of een geval van ernstige bodemverontreiniging met spoed moet worden gesaneerd is afhankelijk van de risico's. Hiertoe moet een risicobeoordeling worden uitgevoerd waarbij de humane, ecologische en verspreidingsrisico's worden vastgesteld. Als sprake is van onaanvaardbare risico's moet de sanering met spoed worden uitgevoerd. Eventueel kunnen ook tijdelijke beveiligingsmaatregelen worden getroffen om de risico's te beheersen.

Het bevoegd gezag Wbb stelt in een beschikking vast of sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging en, als dit het geval is, of de verontreiniging met spoed moet worden gesaneerd. Als sprake is van spoed, dan stelt het bevoegd gezag in de beschikking tevens de termijn vast waarbinnen met de sanering moet worden begonnen.

NEN-normen	
Vooronderzoek	
NEN 5717	Bodem - Waterbodem - Strategie voor het uitvoeren van milieuhygiënisch vooronderzoek (Nederlandse norm 5717, december 2017)
NEN 5725	Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van milieuhygiënisch vooronderzoek (Nederlandse norm 5725: oktober 2017)
Bodemonderzoek	
NEN 5720	Bodem - Waterbodem - Strategie voor het uitvoeren van milieuhygiënisch onderzoek (Nederlandse Norm 5720, december 2017)
NEN 5740	Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van verkennend bodemonderzoek - Onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van bodem en grond (Nederlandse norm 5740, januari 2009 en 5740:2009/A1: februari 2016)
NEN 5707	Bodem - Inspectie en monsterneming van asbest in bodem en partijen grond (Nederlandse norm 5707: augustus 2015 en 5707/C2: december 2017)
NEN 5897	Inspectie en monsterneming van asbest in bouw- en sloopafval en recyclinggranulaat (Nederlandse norm 5897: augustus 2015 en 5897/C2: december 2017)
NTA 5755	Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van nader onderzoek - Onderzoek naar de aard en omvang van bodemverontreiniging (Nederlandse Technische Afspraak 5755, juli 2010)

Kwaliteitsborging			
Algemeen			
Kwaliteitszorg algemeen	NEN-EN-ISO 9001: 2015	Kwaliteitsmanagementsystemen – Eisen (Nederlandse norm, oktober 2015)	
Veiligheidscertificaat aannemers	VCA**	VGM (Veiligheid, Gezondheid en Milieu) Checklist Aannemers (versie 2017/6.0, april 2018)	
Kwalibo algemeen	BRL SIKB	Kwalibo staat voor kwaliteitsborging in het bodembeheer en is verankerd in het Besluit bodemkwaliteit	
Milieukundig laboratoriumonderzoek			
Laboratorium	AS3000 AP04	SGS Environmental Analytics B.V. Eurofins Analytico B.V. Eurofins ACMAA Testing (asbest) SGS Environmental Analytics B.V.	RvA
Milieukundig veldwerk			
BRL SIKB/protocol*	BRL SIKB 1000	Monsterneming voor partijkeuringen	
	Protocol 1001	Monsterneming voor partijkeuringen grond en baggerspecie	
BRL SIKB/protocol	BRL SIKB 2000	Veldwerk milieuhygiënisch bodem- en waterbodemonderzoek	
	Protocol 2001	Uitvoeren van handboringen en plaatsen van peilbuizen, maken van boorbeschrijvingen, nemen van grondmonsters en waterpassen	
	Protocol 2002	Het nemen van grondwatermonsters	
	Protocol 2003	Veldwerk bij milieuhygiënisch waterbodemonderzoek	
	Protocol 2018	Locatie-inspectie en monsterneming van asbest in bodem	
BRL SIKB/protocol	BRL SIKB 2100	Mechanisch boren	
	Protocol 2101	Mechanisch boren	
BRL SIKB/protocol	BRL SIKB 6000	Milieukundige begeleiding van (water-) bodemsaneringen en nazorg	
	Protocol 6001	Milieukundige begeleiding landbodemsanering met conventionele methoden	
	Protocol 6002	Milieukundige begeleiding van landbodemsanering met in-situ methoden	

Kwaliteitsborging advies en rapportage			
Norm	**Functie**	**Naam**	**Datum**
ISO 9001: 2015	Auteur	E. Even	12 juni 2023
ISO 9001: 2015	Kwaliteitscontrole	D. Leeferink	12 juni 2023

Toelichting verklaring van onafhankelijkheid
Ortageo en al haar medewerkers hebben geen financiële en / of juridische belangen met betrekking tot de opdrachtgever en/of het eigendom van de onderzoekslocatie voor het bodemonderzoek.

Disclaimer
Hoewel het bodemonderzoek op zorgvuldige wijze en conform de vigerende normen en protocollen is voorbereid en uitgevoerd, kan niet worden uitgesloten dat in werkelijkheid de situatie afwijkt ten opzichte van de in dit rapport gepresenteerde gegevens. Immers, elk bodemonderzoek is gebaseerd op het nemen van een aantal steekmonsters, welke representatief worden geacht voor het onderzochte gebied, maar waarbij (lokale) afwijkingen niet volledig kunnen worden uitgesloten.

Toetsing Wet Natuurbescherming - nieuwbouw PB Pinkenberg

In het kader van de soortenbescherming en gebiedenbescherming

Dit rapport is gedrukt op
100% FSC-papier

ECOCHORE
NATUURTECHNIEK
INVENTARISATIE, ADVISERING & ONTWIKKELING

september 2021
rapportnummer: 211436

Toetsing Wet Natuurbescherming -

nieuwbouw PB Pinkenberg

In het kader van de soortenbescherming en gebiedenbescherming

In opdracht van:

Vitens N.V.
Postbus 1205
8001 BE ZWOLLE
Contactpersoon: Mevr. M. Popping

Uitgevoerd door:

Ecochore Natuurtechniek
Ruiterweg 8
7152 DE EIBERGEN
T 0544-350297
M 06-15904121
E info@ecochore.nl
I www.ecochore.nl

Auteur: Bas Voerman
Collegiale toetsing: Kees Weiland
Veldwerk: Bas Voerman

Datum: september 2021

Correspondentie door Ecochore Natuurtechniek vindt uitsluitend plaats op digitale wijze of op FSC/PEFC gecertificeerd papier.

Foto's voorzijde: gebouwen op PB Pinkenberg.

Ecochore Natuurtechniek is aangesloten bij Samenwerkingsverband Ecologie

INHOUD

INHOUD 3
1. AANLEIDING EN DOEL 4
2. INVENTARISATIEOPZET EN GEBIEDSBESCHRIJVING 5
2.1 Onderzoeksmethodiek 5
2.2 Gebiedsbeschrijving 5
2.3 Geplande werkzaamheden 6
2.4 Volledigheid inventarisatie 6
3. ONDERZOEKSRESULTATEN 7
3.1 Flora 9
3.2 (Broed)vogels 10
3.3 Herpetofauna en vissen 11
3.4 Zoogdieren 12
3.5 Ongewervelden 13
4. TOETSING WET NATUURBESCHERMING 15
4.1 Algemeen 15
4.2 Flora 15
4.3 (Broed)vogels 15
4.4 Herpetofauna en vissen 17
4.5 Zoogdieren 18
4.6 Ongewervelden 19
4.7 Consequenties tijdens de werkzaamheden en de zorgplicht 19
5. VOORTOETSING GEBIEDENBESCHERMING 20
5.1 Natura2000 20
5.2 Bescherming houtopstanden 30
6. CONCLUSIE 31
6.1 Periode van uitvoering - natuurkalender 32
LITERATUUR 33

BIJLAGEN 33
BIJLAGE 1: BEGRENZING NATURA2000-GEBIED DE VELUWE 34
BIJLAGE 2: IMPRESSIE PLANGEBIED 35
BIJLAGE 3: SOORTBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING 39
BIJLAGE 4: EFFECTENINDICATOR 42

1. AANLEIDING EN DOEL

Vitens is voornemens diverse renovatiewerkzaamheden uit te voeren op productiebedrijf (PB) Pinkenberg. Zo zullen kabels, leidingen en pompen worden vervangen. Eveneens zal een geheel nieuw productiebedrijf worden gebouwd op een naast het huidige productiebedrijf gelegen perceel en wordt gezocht naar mogelijkheden voor de bouw van een nieuw reservoir.

Middels de Wet Natuurbescherming wordt een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. Als er plannen zijn om bepaalde (ruimtelijke) handelingen uit te voeren of wijzigingen aan te brengen in het bestemmingsplan, zal er onderzocht moeten worden of deze plannen, of onderdelen hiervan, nadelige effecten kunnen hebben op aanwezige, of mogelijk aanwezige, beschermde flora en fauna. Door het uitvoeren van een natuurtoets kan worden bepaald of dier- en plantsoorten negatieve gevolgen kunnen ondervinden van de werkzaamheden dan wel dat er gezocht moet worden naar mitigerende en/of compenserende maatregelen. Hiervoor kan het noodzakelijk zijn dat een ontheffing moet worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Dit is in de meeste gevallen de betreffende provincie waarin het project ligt.

Om aan de zorgplicht te kunnen voldoen, die gesteld wordt in de Wet Natuurbescherming, is aan Ecochore Natuurtechniek opdracht gegeven voor de uitvoering van een quickscan natuurtoets om zo de mogelijk negatieve effecten op flora en fauna in kaart te brengen. Middels een quickscan wordt een indruk verkregen van de mogelijke waarden van een gebied voor flora en fauna en kan worden beoordeeld of voldoende verspreidingsgegevens van mogelijk aanwezige beschermde dieren en planten voorhanden is of dat nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

De Wet Natuurbescherming voorziet naast de soortenbescherming eveneens in de bescherming van gebieden en houtopstanden. Om de effecten van de geplande werkzaamheden op de beschermde gebieden te verkennen, zijn deze onderdelen eveneens in deze rapportage opgenomen.

Dit rapport beschrijft de bevindingen en consequenties van het uitgevoerde quickscan natuuronderzoek (soortenbescherming) en de voortoetsing van de geplande werkzaamheden aan beschermde gebieden (gebiedenbescherming) en houtopstanden.

2. INVENTARISATIEOPZET EN GEBIEDSBESCHRIJVING

Het plangebied is op 8 september 2021 door een medewerker van Ecochore Natuurtechniek onderzocht om zo een verwachting uit te kunnen spreken van het voorkomen van, dan wel het gebruik maken door, beschermde dier- en plantsoorten in het gebied, zoals vermeld in de Wet Natuurbescherming, Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn en Rode Lijsten.

2.1 Onderzoeksmethodiek

Iedere dier- en plantgroep behoeft zijn eigen methode van inventarisatie om zo een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de betekenis van het gebied voor de betreffende soorten of groepen.
Dit onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Er is zowel globaal gekeken naar de daadwerkelijk aanwezige flora en fauna, als naar de mogelijke waarden die het gebied herbergt in andere tijden van het jaar die tijdens een éénmalig bezoek niet kunnen worden vastgesteld.
Tijdens het onderzoek zijn de aanwezige ecotopen intensief geïnspecteerd op aanwijzingen van beschermde of Rode lijstgenoteerde flora en fauna.
Als aanvulling op het veldbezoek zijn verspreidingstabellen en verspreidingsatlassen, met waarnemingen van de locatie en directe omgeving, geraadpleegd op het voorkomen van beschermde of Rode Lijstgenoteerde soorten. Hiervoor zijn waarnemingen uit de periode 2011-2021 gebruik tenzij anders vermeld.
Aan de hand van de resultaten van het quickscanonderzoek kan worden aangegeven of nadere inventarisaties gewenst zijn of dat redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de effecten op aanwezige (beschermde) flora en fauna geen bedreiging opleveren en of ontheffingen in het kader van de Wet Natuurbescherming noodzakelijk zijn.

Bezoekdata	Starttijd	Weersgesteldheid	Onderzoeker
08-09-2021	dagbezoek	0/8 bewolkt, droog, windkracht 1 ZO, 28°C	Bas Voerman

Tabel 1: Bezoekdata en specificaties.

2.2 Gebiedsbeschrijving

Het onderzoeksgebied is gelegen aan de rand van de bebouwde komen Rozendaal en Velp in de gemeente Rheden. Het onderzochte gebied is grotendeels gelegen aan de rand van het bos op de flank van de stuwwal. De leiddingtracés liggen grotendeels langs de Kluizenaarsweg en deels op het terrein van PB Pinkenberg. De nieuwbouwlocatie bevindt zich op de hoek van de Kluizenaarsweg met de inrit aan de zijde van de Pinkenbergseweg.

Nagenoeg het gehele onderzoeksgebied ligt op de grens van het Natura2000 gebied de Veluwe. Het noordelijke deel van het onderzoeksgebied nabij enkele winputten, ligt feitelijk binnen de begrenzing.

De noordelijk gelegen pompputten liggen geheel binnen een beukenopstand met relatief weinig ondergroei. Het tracé van de te vervangen leidingen tot aan het huidige pompgebouw, bevindt zich grotendeels in de bermen van de Kluizenaarsweg. Ter hoogte van het eigendom van Vitens liggen de leidingen meer op eigen terrein.
Het huidige productiebedrijf bestaat uit enkele monumentale gebouwen die verdiept in het landschap zijn gebouwd. Het terrein rondom deze gebouwen is, gezien de aanwezige vegetatie vrij schraal. Verspreid op het terrein staan enkele bomen. Met name in de zuidelijke punt van het terrein staan meer bomen en opslag van struweel in de grazige vegetatie. Het zijn onder andere enkele solitaire bomen en struiken als Amerikaanse eik, paardenkastanje, hazelaar, grove den en enkele zomereiken.

De locatie voor de nieuwbouw van het productiebedrijf betreft een vrij schraal grasland met in de noordelijke punt een tweetal gebouwen met pannen daken. Het gehele terrein is omgeven door een oude beukenhaag.

Zie voor gebiedsligging figuur 1 en een gebiedsimpressie bijlage 2.

2.3 Geplande werkzaamheden

Vitens is voornemens op PB Pinkenberg een nieuw productiebedrijf te realiseren. Daarnaast zullen diverse werkzaamheden worden uitgevoerd waaronder het vervangen van kabels, leidingen en winpompen. Ook wordt gezocht naar mogelijkheden voor de bouw van een nieuwe reinwaterkelder.
Hieronder zijn de voornaamste werkzaamheden opgenomen.

- bouw nieuw productiebedrijf
- vervangen winpompen;
- plaatsing zuivering (open marmerfilters met geïntegreerde beluchting);
- bouw reinwaterkelder;
- distributie pompinrichting;
- spoelwaterverwerking met nieuwe kabels (spoelwaterbehandeling met geïntegreerde slibopvang);
- realisatie noodstroomvoorziening;
- vervanging en aanleg van alle kabels (glasvezel voor besturing/beveiliging, voedingskabels en aardleiding, VIPAS update) richting winveld;
- graven van sleuven langs wegen/bos i.v.m. het verleggen van de kabels en leidingen;

Voor het overgrote deel van de werkzaamheden zullen geen bomen worden gerooid. Voor het vervangen van de leidingen in het noordelijke deel binnen het beukenbos en in de wegbermen, is het wel mogelijk dat een enkele boom wordt gerooid.
Voor de mogelijke bouw van een reinwaterkelder in de zuidelijke punt van het plangebied, zullen eveneens mogelijk enkele bomen en struiken worden gerooid.

De werkzaamheden kunnen worden aangemerkt als *Ruimtelijke Ontwikkeling en Ingrepen*. Op deze definitie is de afweging in het kader van de Wet Natuurbescherming (hoofdstuk 4) gebaseerd.

2.4 Volledigheid inventarisatie

De inventarisatie is uitgevoerd middels een quickscan. Bij dit type natuuronderzoek wordt aan de hand van feitelijke veldwaarnemingen, literatuur en expert judgement, een inschatting gemaakt van de mogelijke ecologische waarden van het gebied voor beschermde soorten planten en dieren. Hierdoor blijft het onderzoek een steekproef en zullen bepaalde soorten en functies niet zijn waargenomen, terwijl ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig kunnen zijn. Voor een compleet beeld kunnen daardoor nadere inventarisaties noodzakelijk zijn. In onderliggende rapportage wordt per soortgroep beschreven of de verkregen verspreidinggegevens afdoende zijn om een juiste afweging te maken of op welke wijze aanvulling hiervan noodzakelijk is.

De verkregen verspreidingsgegevens hebben een bepaalde ‘houdbaarheidsdatum’ waardoor het gebruik van verspreidingsgegevens aan een maximale gebruiksperiode is gebonden. Voor de verspreidingsgegevens van licht beschermde soorten, of het juist ontbreken hiervan, wordt veelal een bruikbaarheidsperiode van circa 5-6 jaar gehanteerd, zoals de meeste gegevens in dit quickscanrapport. Voor zwaar beschermde soorten als bijvoorbeeld vleermuizen en vogels, geldt een bruikbaarheidperiode van circa 2-3 jaar. Na deze periode zijn de gegevens verouderd en dient beoordeeld te worden of de gegevens voldoende up-to-date zijn om te kunnen gebruiken bij afwegingen voor ruimtelijke ingrepen. Voor dit alles geldt wel dat de planlocatie niet drastisch is veranderd waardoor nieuwe leefsituaties kunnen zijn ontstaan. Indien hiervan wel sprake is, kan een gedeeltelijke update of volledig nieuw onderzoek noodzakelijk zijn. Deze afweging dient door een ter zake kundig ecoloog of het bevoegd gezag te worden beoordeeld.

Figuur 1. Ligging onderzoeksgebied.
Bron: Provincie Gelderland en Google Earth.

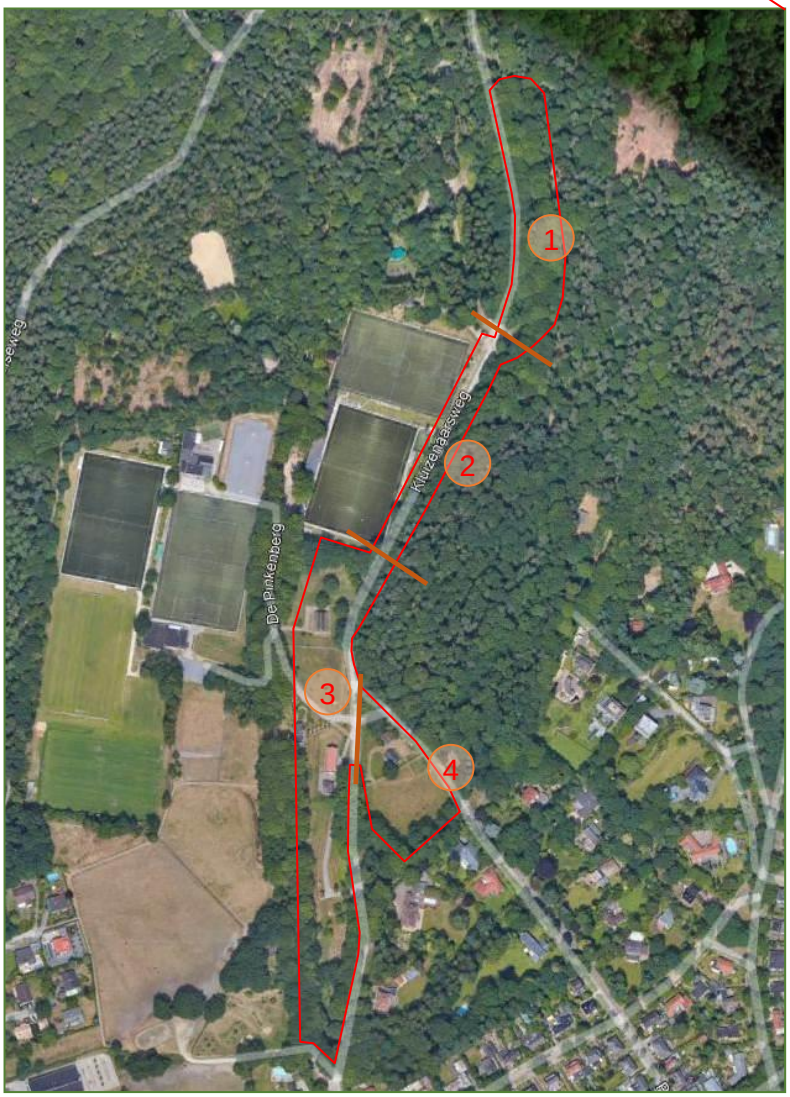

Inzet: globale begrenzing deelgebieden.

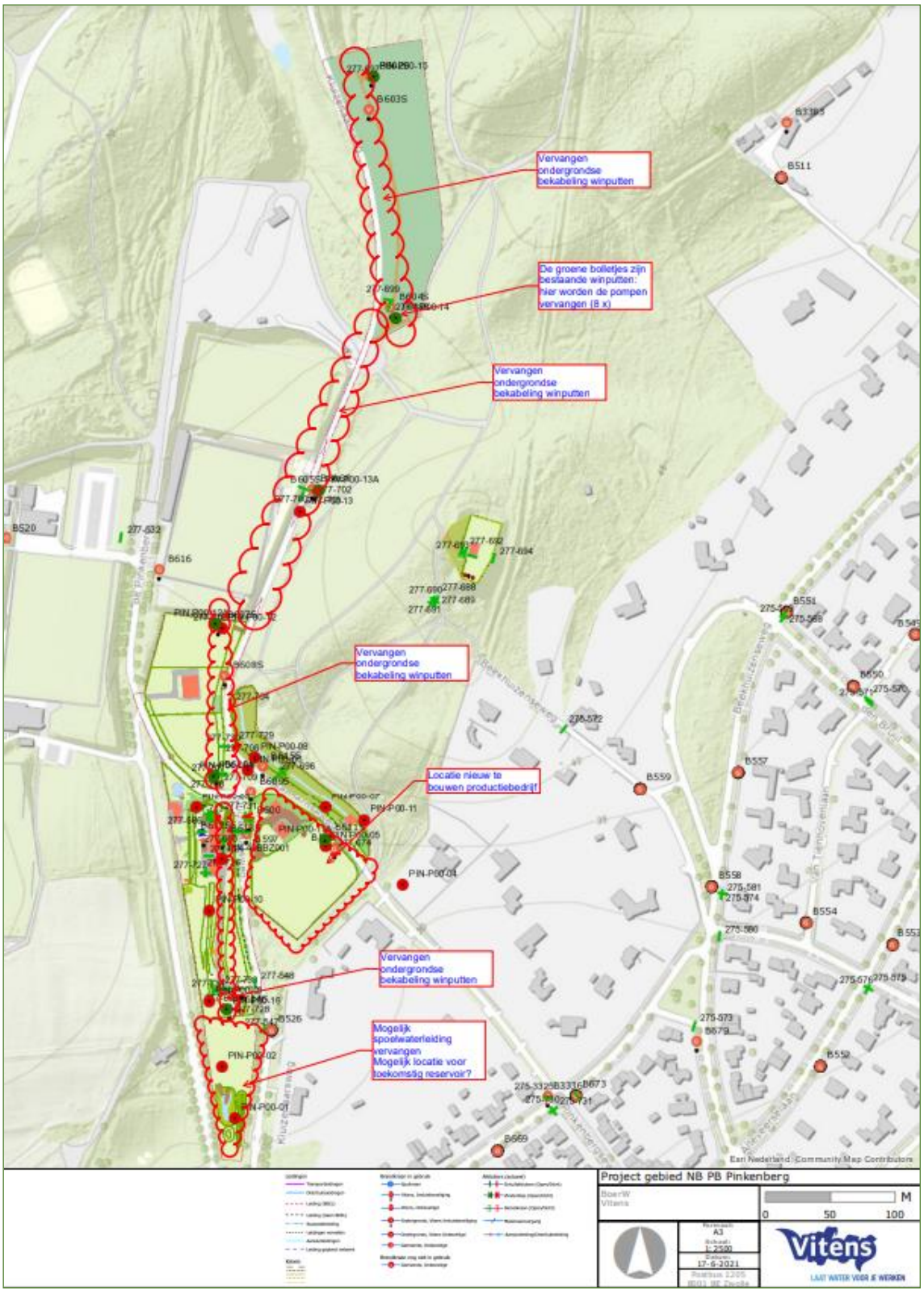

Figuur 2. Overzicht begrenzingen werkzaamheden.

3. ONDERZOEKSRESULTATEN

In dit hoofdstuk worden kort de bevindingen van het veldbezoek weergegeven. Ter aanvulling op de onderzoeksresultaten zijn verspreidingsatlassen (onder andere de NDFF) geraadpleegd voor de kilometerhokken: 195-446 en 195-447.

In het volgende hoofdstuk worden de wettelijke consequenties en eventuele aanbevelingen beschreven. Voor een toelichting op de Wet Natuurbescherming wordt verwezen naar bijlage 3.

3.1 Flora

Veldbezoek
Binnen het gehele onderzoekgebied zijn diverse ecotopen te onderscheiden. Aan de hand van de geplande werkzaamheden en aanwezige ecotopen, is voor het onderzoek het plangebied opgedeeld in 4 verschillende deelgebieden zoals weergegeven in figuur 1 op bladzijde 7. Per deelgebied kunnen wel meerdere ecotopen worden onderscheiden.

Deelgebied 1.
Beukenbos met weinig ontwikkelde ondergroei.
Met name langs de randen is de bodem verstoord en zijn de meeste vaatplanten aangetroffen. Dit zijn soorten als: gewoon vingerhoedskruid, moerasdroogbloem, gewone braam, gewone vogelmuur, ruwe smele, gewone hennepnetel, haarmos spec., brede stekelvaren, Jacobs kruiskruid, Canadese fijnstraal, muursla, zwaluwtong, geel nagelkruid, witte dovenetel, basterdwederik spec., grote brandnetel en zeegroene rus. In de struiklaag zijn soorten aangetroffen als Amerikaanse vogelkers, wilde lijsterbes en hulst en opslag van lariks. Verder zijn op dode beuken porseleinzwam en platte tonderzwam aangetroffen.

Deelgebied 2.
Wegberm langs Kluizenaarsweg.
Deze berm is gedeeltelijk begroeid met bomen, voornamelijk Amerikaanse eik met een diameter borsthoogte (dbh) van 40 cm. Daarnaast zijn soorten aangetroffen als: gewone hennepnetel, ridderzuring, moerasdroogbloem, hondsdraf, zwarte nachtschade, Canadese fijnstraal, knopig helmkruid, akkerkool, valse salie, gewoon struisgras, sint Janskruid, gewone klit, fluitenkruid, robbertskruid en opslag van douglasspar en Amerikaanse eik.

Deelgebied 3
Schrale graslanden met struwelen en solitaire bomen - Terrein binnen omheining
Een groot deel van dit deelgebied betreft een vrij schrale tot zeer schrale vegetatie die ten tijde van het onderzoek gemaaid was. Hier zijn soorten aangetroffen als: schapenzuring, dagkoekoeksbloem, madeliefje, smalle weegbree, gewoon duizendblad en gewone hoornbloem. In de meer beschaduwde en verruigde delen zijn soorten als geel nagelkruid, bosandoorn, klein springzaad, koninginnenkruid, harig wilgenroosje, gewone berenklauw, schijnaardbei, groot nagelkruid en vlasbekje aangetroffen.
In het zuidelijke deel van het gebied zijn enkele delen met ontwikkeling van struikheide die gespaard worden bij het maaien.
Op de taluds langs de toegangsweg naar het pompgebouw is een schrale vegetatie aanwezig met soorten van schrale omstandigheden als Sint Janskruid, zandblauwtje (zie foto 1), muizenoortje en grasklokje.

Deelgebied 4
schraal grasland met struwelen en enkele bomen – Locatie nieuw productiebedrijf
Ook hier was de grazige vegetatie ten tijde van het onderzoek vrij recent gemaaid. Op het perceel zijn soorten aangetroffen als vlasbekje, gewoon duizendblad, veldzuring, dagkoekoeksbloem, gewoon biggenkruid, grasmuur, knoopkruid en rolklaver. Nabij de twee gebouwen is struweel met enkele bomen aanwezig, voornamelijk bestaande uit soorten als hazelaar, zomereik en gewone esdoorn. Rondom het terrein is een oude vrij hoge beukenhaag aanwezig.

Literatuur
In de NDFF zijn geen beschermde soorten bekend geworden binnen de kilometerhokken en omringde hokken waarin het onderzoeksgebied gelegen is. Wel zijn enkele Rode lijstgenoteerde soorten in de database bekend als borstelgras, bosaardbei, dubbelloof, gele kornoelje, gewone agrimonie, tweestijlige meidoorn en wilde gagel.

Geschiktheid plangebied
Binnen het onderzoeksgebied zijn geen beschermde soorten te verwachten gezien het ontbreken van geschikte groeiplaatsomstandigheden.
De waarnemingen van borstelgras zijn in 2012 verricht binnen het terrein van Vitens. Tijdens het veldbezoek is deze soort niet aangetroffen. Mogelijk is de soort gemist doordat het plangebied vrij recent gemaaid was. De overige Rode Lijstgenoteerde soorten zijn alle buiten het plangebied bekend geworden. In het gehele plangebied zijn wel enkele locaties met mogelijke groeiplaatsen voor deze soorten. Met name de taluds in deelgebied 3 bieden voor borstelgras geschikte groeiplaatsomstandigheden. De struweelzones bieden potentiële groeiplaatsen aan tweestijlige meidoorn en gele kornoelje. In vochtigere bosdelen kunnen dubbelloof en bosaardbei aanwezig zijn. Deze soorten zijn echter niet aangetroffen.

Foto 1: Zandblauwtje op het talud van de toegangsweg.

3.2 (Broed)vogels

Het veldbezoek heeft plaatsgevonden middels een eenmalig bezoek buiten het broedseizoen van de meeste vogelsoorten.

De aanwezige ecotopen op de planlocatie bieden potentiële broedgelegenheden voor soorten uit ecologische vogelgroepen als:

- Grazige vegetaties
- Boomgroepen en open bos
- Opgaand gesloten bos

Tijdens het veldbezoek zijn diverse vogelsoorten rondom de planlocatie waargenomen. Dit zijn koolmees, grote bonte specht, boomklever en winterkoning. Boven het plangebied zijn twee buizerden cirkelend waargenomen. Deze dieren hadden geen directe binding met het plangebied. Alle overige waarnemingen betreffen foeragerende dieren.

Het beschermingsregime van de groep vogelsoorten is opgedeeld in 5 categorieën waarbij de nestlocaties leidend zijn. In bijlage 3 is een toelichting op de 5 verschillende categorieën en bijhorende soorten beschreven.

Er zijn geen soorten aangetroffen die opgenomen zijn in categorie 1-4, met uitzondering van de buizerden. Binnen de bosdelen in het noordelijke deel van het plangebied rondom de aanwezige putten en binnen het leidingtracé, zijn geen bomen met horsten aangetroffen. Wel zijn in de beuken enkele ingerotte takken als potentiële broedlocaties voor enkele soorten aangetroffen. Er zijn geen sporen van soorten uit deze categorieën aangetroffen.
Ook binnen de omheinde delen (deelgebied 3 en 4) zijn geen vaste rustlocaties van deze soorten gevonden.
Enkele gebouwen bieden mogelijk geschikte broedlocaties voor huismussen. Dit zijn het huidige pompgebouw op de bestaande productielocatie (deelgebied 3) en het witte gebouw op de nieuwbouwlocatie (deelgebied 4).

Tijdens het veldwerk zijn geen horsten in de bomen aangetroffen. Hierbij moet worden opgemerkt dat de bomen vol in blad zaten waardoor niet alle kronen voldoende overzichtelijk waren.
Boomholten zijn met name aangetroffen in de beuken in deelgebied 1. De Amerikaanse eiken langs de weg in deelgebied 2 hebben nauwelijks holten. Hierin zijn wel enkele ingerotte takwonden zichtbaar. Voor vogels uit categorie 1-4 zijn deze holten echter naar verwachting niet geschikt. In deelgebied 3 en 4 zijn eveneens geen geschikte holten aangetroffen.

Er zijn enkele soorten uit categorie 5 aangetroffen in de directe omgeving van het plangebied: koolmees en grote bonte specht. Daarnaast biedt het bos voor diverse soorten uit deze categorie potentieel geschikte broedlocaties. Dit zijn soorten als: grauwe vliegenvanger, kleine bonte specht, gekraagde roodstaart, zwarte mees en dergelijke.

Literatuur
De atlas van Nederlandse broedvogels laat in het kilometerhok waarbinnen het plangebied ligt een groot aantal algemene broedvogels zien. Hierbij zijn ook enkele categorie 1-4 soorten als sperwer, ransuil, wespendief, havik en buizerd.

Geschiktheid plangebied
In het omringende bos kunnen voor de genoemde soorten uit categorie 1-4 geschikte horstbomen aanwezig zijn. Hierdoor kan het plangebied onderdeel uitmaken van het leefgebied van deze soorten.
De omgeving van het plangebied en de beuken in het noordelijke deel, zijn eveneens geschikt als leefgebied en potentiële broedlocaties van zwarte specht[1]. Ook draaihals[1] en wespendief zijn in de omgeving als broedvogel en foeragerend binnen het plangebied niet uit te sluiten.

3.3 Herpetofauna en vissen

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen verricht van soorten uit deze groepen.

Amfibieën en vissen

Voor soorten uit de groep amfibieën en vissen ontbreekt het aan geschikte voortplantingsbiotopen binnen het plangebied en direct hieraan grenzend. Hierdoor is aanwezigheid van zwaar beschermde soorten niet te verwachten. Zwervende, licht beschermde amfibieën, als bijvoorbeeld gewone pad en bruine kikker, zijn binnen de deelgebieden niet geheel uit te sluiten. Voortplantingsbiotopen van deze soorten zijn echter niet binnen de deelgebieden en de directe omgeving aanwezig.

Reptielen

Het gehele plangebied is potentieel leefgebied voor hazelworm. Op grotere afstand van het plangebied, in de verspreid liggende heidegebieden en meer vochtige deelgebieden, kunnen ook soorten als zandhagedis en ringslang worden aangetroffen.

Literatuur
De verspreidingskaarten van RAVON (*Reptielen, Amfibieën en Vissenonderzoek Nederland*) en de NDFF laten waarnemingen zien van enkele beschermde soorten in het atlasblok en aangrenzende blokken waarbinnen het plangebied gelegen zijn. Het betreft vrijgestelde amfibieën als gewone pad, kleine watersalamander, bruine kikker en bastaardkikker. In 2016 is een dood exemplaar van de niet vrijgestelde alpenwatersalamander bekend geworden vanuit de bebouwde kom van Velp op ruim 750 meter ten zuidwesten van het plangebied. Overige waarnemingen van deze soort zijn op grotere afstand van het plangebied verricht en betreffen alle losse waarnemingen binnen de bebouwde kom.
Daarnaast zijn waarnemingen bekend geworden van hazelworm en ringslang. Ringslangen zijn bekend geworden nabij de vijvers van Park Rosendael in het westen en landgoed Beekhuizen ten noorden van het plangebied. Beide locatie liggen op respectievelijk 800 en 400 meter afstand van het plangebied.
Van zandhagedis zijn enkele waarnemingen bekend geworden op de heideterreinen ten noorden en oosten van het plangebied.

[1] Deze soorten worden hier specifiek genoemd doordat de soorten zijn aangewezen als kwalificerende soort voor de Veluwe maar niet zijn opgenomen in categorie 1-4.

Geschiktheid plangebied
Binnen het plangebied ontbreekt open water waardoor geen voortplantingsbiotopen van amfibieën aanwezig zijn. Voor alle amfibieën vormt het plangebied wel geschikte mogelijkheden als landhabitat. Hierdoor kunnen zwervende dieren worden aangetroffen.
Het plangebied is eveneens geschikt als leefgebied van hazelworm.
Door het ontbreken van open water zal het plangebied geen leefgebied van ringslang vromen. Gezien de ligging relatief dicht bij bekende populaties, zijn zwervende ringslangen niet uit te sluiten.

3.4 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren
Tijdens het veldbezoek zijn waarnemingen verricht van enkele zoogdiersoorten: bosmuis (individu), haas (individu) en egel (uitwerpselen). Naast de aangetroffen soorten biedt de planlocatie, en de directe zone hier omheen, voor diverse algemene zoogdiersoorten een potentieel geschikt leefgebied. Hierbij moet met name gedacht worden aan soorten als: ware muizen, (algemene) spitsmuizen, eekhoorn, ree, mol en kleine marterachtigen.
Van de beschermde soorten eekhoorn, kleine marterachtigen, steenmarter, boommarter en das zijn geen vaste verblijfplaatsen binnen de deelgebieden aanwezig. Wel kunnen in de omgeving nesten of burchten van deze soorten aanwezig zijn waardoor foeragerende en zwervende dieren binnen de onderzoeksgebieden niet zijn uit te sluiten.

Literatuur
De NDFF maakt melding van beschermde soorten waaronder: steenmarter, boommarter, bunzing, eekhoorn, das, ree, konijn, vos, wild zwijn en edelhert. Soorten als wezel en hermelijn zijn niet in de NDFF bekend binnen het kilometerhok.

Geschiktheid plangebied
Deelgebieden 1 en 2 zijn niet omgeven door hekwerken en daardoor voor alle diersoorten bereikbaar. Door de ligging in het bos en langs de bosrand, zijn de genoemde soorten hier foeragerend aan te treffen. Halverwege deelgebied 2 is een wildrooster aanwezig. Hierdoor zullen soorten als edelhert en wild zwijn niet naar het zuiden kunnen trekken.
De deelgebieden 3 een 4 zijn geheel omgeven door hekwerk. Hierdoor zullen grotere soorten niet binnen het plangebied worden aangetroffen. Voor alle kleinere soorten en marterachtigen als steenmarter en boommarter, vormt de omheining geen directe belemmering waardoor deze soorten ook binnen de hekken kunnen worden aangetroffen.

Vleermuizen
Het plangebied vormt zeer geschikt foerageergebied voor verschillende soorten vleermuizen. Door de ligging nabij de bebouwde kom met in de woningen en gebouwen mogelijkheden voor gebouwbewonende soorten en het omringende bosgebied met bomen en holten voor boombewonende soorten, zijn diverse soorten te verwachten.

In deelgebied 1 zijn in de beuken verschillende potentieel voor vleermuizen geschikte holten aangetroffen. Voornamelijk betreft het ingerotte takholten.

In deelgebied 2 zijn in de Amerikaanse eiken nauwelijks holten aangetroffen. Er zijn enkele zeer ondiepe takwonden die voor verblijfplaatsen van vleermuizen nauwelijks geschikt zijn. Wel kunnen deze in gebruik zijn als balts-/paarlocatie.

In deelgebied 3 zijn voor boombewonende vleermuizen geen geschikte holten in bomen aanwezig.
In het zuidelijke deel staat het eigenlijke pompgebouw met enkele bijgebouwen. Deze gebouwen zijn grotendeels goed onderhouden en hebben nauwelijks kieren of andere potentiële invliegopeningen.
Eén van de gebouwen heeft echter aan de achterzijde enkele grote open ventilatievoegen tussen verticaal geplaatste bakstenen – zie foto 2. Rondom enkele van deze open voegen zijn op de muur uitwerpselen van vleermuizen aangetroffen. Gezien het formaat, het aantal en de spreiding van de uitwerpselen rondom de gaten, is het vermoedelijk een groep gewone dwergvleermuizen. Dit is echter niet met zekerheid vastgesteld.
In de overige gebouwen zijn geen sporen van vleermuizen aangetroffen.

In deelgebied 4 zijn voor boombewonende vleermuizen geen geschikte holten in bomen aanwezig.
In dit deelgebied staan twee vrij oude gebouwen. Het 'witte' gebouw heeft voor vleermuizen nauwelijks geschikte invliegopeningen. Het niet geverfde gebouw heeft wel enkele geschikte kieren langs de dakrandbetimmeringen en windveren. Er zijn hier geen sporen van vleermuizen aangetroffen.

Literatuur
Verspreidingsatlassen van vleermuizen laten aanwezigheid van verschillende soorten in het kilometerhok zien: gewone dwergvleermuis, laatvlieger, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis, baardvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en dergelijke.

Geschiktheid plangebied
In alle deelgebieden zijn redelijkerwijs foeragerende en op-route zijnde vleermuizen aan te treffen. Hierbij kan het gaan om alle genoemde en nog enkele andere soorten.
Ook de gebouwen en de aanwezige boomholten kunnen door genoemde soorten als verblijfplaats in gebruik zijn.

3.5 Ongewervelden

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten uit deze groep aangetroffen. De planlocatie is niet geschikt voor de meeste beschermde of Rode Lijstgenoteerde insectensoorten. Een groot deel van de beschermde soorten heeft een strikte binding met water of is afhankelijk van specifieke heischrale biotopen. Doordat dergelijke biotopen ontbreken zijn deze soorten niet te verwachten.

Op de Veluwe zijn populaties aanwezig van de keversoort het vliegend hert. Deze soort is sterk afhankelijk van oude zomereiken en eikenstoven. Binnen een straal van enkele kilometers zijn echter geen waarnemingen van de afgelopen 20 jaar van deze soort bekend geworden waardoor redelijkerwijs de soort als aanwezig kan worden uitgesloten.

Literatuur
In 2020 is net ten zuiden van het plangebied een teunisbloempijlstaart aangetroffen. Overige beschermde soorten, waaronder vliegend hert, zijn uit de omgeving niet bekend.
Wel zijn enkele rode lijstgenoteerde vlindersoorten bekend geworden. Dit zijn soorten als kleine ijsvogelvlinder, bruin blauwtje, bosparelmoervlinder, grote vos, heivlinder, kleine parelmoervlinder en sleedoornpage.

Geschiktheid plangebied
De teunisbloempijlstaart leeft in open plekken in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen. Dergelijke biotopen zijn binnen het plangebied aanwezig. De waardplanten zijn met name (harig) wilgenroosje, teunisbloem, basterdwederik en kattenstaart. Van deze soorten zijn harig wilgenroosje en basterdwederik op verschillende plekken aangetroffen. Doordat de graslanden gemaaid waren, kunnen overige soorten zijn gemist. Het plangebied is daardoor potentieel geschikt voor deze soort.

Foto 2: Invliegopeningen vleermuisverblijf.
De soort is niet nader onderzocht.

4. TOETSING WET NATUURBESCHERMING

4.1 Algemeen

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. De soortenbescherming zoals in deze wetgeving is opgenomen, is de opvolger van de Flora- en faunawet uit 2002. In deze wetgeving is de bescherming van soorten opgenomen in drie artikelen:

- Artikel 3.1
- Artikel 3.5
- Artikel 3.10

Artikel 3.1 beschrijft de vogelsoorten zoals opgenomen in de Europese Vogelrichtlijn. Deze lijst omvat alle inheemse vogelsoorten. Verstoring of opzettelijke verontrusting van broedende vogels is niet toegestaan. Daarnaast zijn er enkele soorten die jaarrond gebruik maken van dezelfde broedlocaties of die afhankelijk zijn van specifieke locaties; deze locaties zijn jaarrond beschermd. Voor vogels is slechts ontheffing mogelijk voor belangen die betrekking hebben op bescherming van flora en fauna, veiligheid voor het vliegverkeer of volksgezondheid.

Soorten die vermeld staan in artikel 3.5 betreffen soorten die zijn opgenomen in bijlage VI van de Europese Habitatrichtlijn, bijlage II van het Verdrag van Bern en bijlage I en het Verdrag van Bonn. Afhankelijk van de ingreep en het effect op beschermde soorten, kunnen nadere onderzoeken met toetsing aan de wetgeving noodzakelijk zijn. Bij eventuele negatieve effecten kan een ontheffing noodzakelijk zijn. De mogelijkheid voor ontheffing wordt getoetst aan de belangen zoals opgenomen in de Europese richtlijnen. Onder dit Artikel vallen bijvoorbeeld alle soorten vleermuizen die door de vermelding op bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn, Europese bescherming genieten. Soorten als bedoeld onder dit artikel worden in deze rapportage aangeduid als *strikt beschermde* soorten.

Soorten die vermeld staan in artikel 3.10 zijn soorten van nationaal belang. Voor deze soorten geldt een iets milder beschermingsregime. Daarnaast zijn per provincie enkele soorten op de vrijstellingslijst geplaatst voor belangen als ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer. Afhankelijk van de aard van de werkzaamheden of doelstelling, kunnen soorten binnen dit artikel zijn vrijgesteld van ontheffing of is nader onderzoek en ontheffing noodzakelijk.

Zie voor een uitgebreidere toelichting bijlage 3.

4.2 Flora

Binnen het onderzoeksgebied zijn tijdens de quickscan geen beschermde plantensoorten waargenomen. Van beschermde soorten zijn geen groeiplaatsen binnen het gebied te verwachten en ook niet bekend geworden in de NDFF. De locatie biedt geen geschikte groeiplaatsen voor beschermde vaatplanten waardoor deze kunnen worden uitgesloten.

Aangezien beschermde soorten ontbreken is geen schade aan deze soorten te verwachten en is nader onderzoek of een ontheffing niet noodzakelijk.

4.3 (Broed)vogels

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Wet Natuurbescherming. Ontheffing voor deze diergroep is in de meeste gevallen niet mogelijk.
Dit betekent dat het (opzettelijk) verstoren, verontrusten, doden en anderszins van vogels en nesten in beginsel niet is toegestaan. Voor vogels geldt dat deze tijdens de broedperiode het meest gevoelig zijn voor verstoring. De rest van het jaar zijn zij flexibeler en is de kans op nadelige effecten door de werkzaamheden voor de individuen aanzienlijk minder. Hierdoor is het sterk aan te bevelen buiten het broedseizoen te starten met de werkzaamheden waardoor bij aanvang van het broedseizoen het verstoringeffect op vogels minimaal is.

Globaal kan worden gezegd dat de broedperiode, voor de mogelijk aanwezige soorten, ligt tussen 1 maart en 15 (31) juli. Hierbij dient wel te worden op gemerkt dat indien broedende vogels in een andere periode van het jaar worden aangetroffen, hierbij

zorgvuldig dient te worden omgegaan zodat verstoring van de broedende vogels wordt voorkomen.

Niet alle vogels maken jaarlijks een nieuw nest om te broeden. Een deel van de soorten gebruikt jaarlijks hetzelfde nest of dezelfde locatie om hun jongen groot te brengen. Ook zijn er soorten die jaarrond gebruik maken van vaste verblijfplaatsen. Voor deze soorten geldt dat de nest- of verblijflocaties jaarrond beschermd zijn en dat inzichtelijk gemaakt moet worden welke gevolgen de werkzaamheden voor deze soorten hebben.
De provincie hanteert een lijst met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn: 'Aangepaste lijst beschermde vogelnesten' – zie ook bijlage 3. De nestlocaties en vaste verblijfplaatsen van de hierin beschreven soorten zijn ook in perioden beschermd als er tijdelijk geen gebruik van de nestlocatie wordt gemaakt. De betreffende soorten zijn verdeeld in 5 categorieën.

Categorie 1-4 soorten

Binnen de deelgebieden zijn geen vogelsoorten of nestlocaties aangetroffen. In enkele dicht bebladerde bomen zijn echter op voorhand horsten niet uit te sluiten. In enkele gebouwen zijn mogelijke broedlocaties voor huismussen aanwezig. Doordat de bomen in blad zaten ten tijde van het veldbezoek, waren de kronen niet voldoende overzichtelijk. Indien bomen worden gekapt, is het noodzakelijk voorafgaande een nadere controle uit te voeren naar aanwezige horsten in de bomen en directe omgeving. Een van de hiervoor benodigde bezoeken dient in de winterperiode te worden uitgevoerd op het moment dat de bomen niet in blad staan.

In het omringende bos kunnen horsten van enkele soorten aanwezig zijn. Daarnaast zullen in het bosgebied eveneens diverse potentiële broedlocaties voor verschillende holte-broedende soorten uit categorie 1-4 (zie bijlage 3) aanwezig zijn. Hierdoor zijn nestlocaties van de kwalificerende soorten zwarte specht en draaihals[2] en wespendief niet uit te sluiten. In een ruime zone van enkele tientallen meters rondom het plangebied zijn geen nestlocaties aangetroffen.
Voor kwalificerende vogelsoorten van de Veluwe als de zwarte specht, wespendief en draaihals, bieden delen van het plangebied matig geschikt foerageergebied.
Het overgrote deel van de 4 deelgebieden zal ook na realisatie van de werkzaamheden geschikt blijven als foerageergebied. Met name deelgebied 4 zal veranderen doordat hier op een deel van het terrein een nieuw productiebedrijf zal worden gebouwd. Hierdoor zal hier sprake zijn van enige vermindering in potentieel foerageergebied voor bijvoorbeeld wespendief en draaihals. Zwarte specht zal dit deelgebied niet gebruiken als onderdeel in het leefgebied. Deze soort foerageert in bossen en leeft voornamelijk van bos- en houtmieren en larven van houtbewonende kevers.

Wespendief en draaihals foerageren in meer open, grazige terreinen waarbij de wespendief in hoofdzaak wespen- en bijenbroed eet en draaihals voornamelijk mieren en mierenpoppen. Voor beide soorten is deelgebied 4, en in mindere mate deelgebied 3, daardoor in potentie geschikt als foerageergebied. Om te bepalen of de deelgebieden onderdeel uitmaken van het leefgebied van deze soorten wordt nader vogelonderzoek voorgesteld. Aan de hand van deze gegevens kan worden bepaald wat de mogelijke impact op de betreffende soorten is.

Categorie 5 soorten

Door de geplande ontwikkelingen kunnen er effecten optreden op 'overige soorten' zoals opgenomen in categorie 5. Van deze soorten is de nestlocatie alleen beschermd indien ecologische afwegingen dat rechtvaardigen. Dit geldt met name wanneer er geen alternatieven in de directe omgeving voorhanden zijn.
Hoewel het de intentie is om geen bomen te kappen ten behoeve van het vernieuwen van kabels en leidingen, is dit tijdens de uitvoering niet volledig uit te sluiten. Met name in de beukenopstand in deelgebied 1 zijn potentieel geschikte broedlocaties aanwezig. Het kappen van een enkele boom met holte zal echter voor de populaties van soorten uit categorie 5 geen negatief effect hebben. Door de ligging in het bosgebied de Veluwe kan worden gesteld dat er voldoende alternatieve nestlocaties in de omgeving behouden blijven. Wel geldt dat de eventuele kap buiten het broedseizoen dient te worden uitgevoerd. Indien kap binnen het broedseizoen noodzakelijk is, is een nadere afweging door een ecoloog noodzakelijk.

[2] Deze soorten worden hier specifiek genoemd doordat ze zijn aangewezen als kwalificerende soort voor de Veluwe maar niet zijn opgenomen in categorie 1-4.

Ten aanzien van zwarte specht, draaihals en wespendief is nader territoriumonderzoek noodzakelijk. Hierbij dient eveneens gezocht te worden naar horsten van overige categorie 1-4 soorten. Voor dit onderzoek wordt geadviseerd minimaal 1 bezoek in winterperiode uit te voeren waarbij de boomkronen goed overzichtelijk zijn.
Indien werkzaamheden aan de gebouwen in deelgebied 3 een 4 worden gepland, is nader onderzoek naar huismus noodzakelijk.

Daarnaast wordt geadviseerd de werkzaamheden buiten de broedperiode uit te voeren – globaal buiten de periode maart-augustus om verstoring van broedende vogels te voorkomen. Indien de werkzaamheden *binnen* het broedseizoen worden uitgevoerd, kunnen maatregelen noodzakelijk zijn om te voorkomen dat door de werkzaamheden broedende vogels worden verstoord.

4.4 Herpetofauna en vissen

Binnen het plangebied zijn geen geschikte wateren voor vissen aanwezig. Hierdoor ontbreekt deze soortgroep binnen het plangebied.

Amfibieën

Alle amfibieën zijn beschermd krachtens de Wet Natuurbescherming. Enkele amfibieënsoorten als bruine kikker en gewone pad kunnen zwervend binnen het plangebied niet worden uitgesloten. Deze soorten zijn echter door provincie Gelderland op de vrijstellingslijst geplaatst. Strikt beschermde amfibieën zijn binnen het plangebied niet te verwachten waardoor voor deze groep geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk is.

Reptielen

Alle reptielen zijn beschermd krachtens de Wet Natuurbescherming. Zoals aangegeven is het bosgebied geschikt leefgebied voor hazelworm en zijn twee deelpopulaties van ringslangen bekend uit de directe omgeving.
Gezien de biotoop van de onderzoeksgebieden en de bekende verspreiding, is aanwezigheid van de hazelworm binnen het plangebied zeer aannemelijk. Ringslang is eveneens niet uit te sluiten. Geschikte voortplantingsbiotopen zijn niet aanwezig en broeihopen ontbreken. Hierdoor zal het alleen een onverhoopt zwervend exemplaar kunnen betreffen. Dor het toepassen van ecologische begeleiding (zie onderstaande tekst) is geen schade aan ringslangen te verwachten.

Graafwerkzaamheden in de deelgebieden kunnen resulteren in schade aan individuen of overwinteringsplekken. Om schade aan individuen te voorkomen is het raadzaam de werkzaamheden buiten de overwinteringsperiode uit te voeren en onder ecologische begeleiding. In de winterperiode zijn de dieren nauwelijks mobiel waardoor ze nauwelijks in staat zijn om te vluchten. Door de werkzaamheden in het zomerhalfjaar uit te voeren zijn de dieren mobieler en beter in staat om te vluchten. Door het uitvoeren van ecologische begeleiding waarbij op het tracé en het schraalland kansrijke plekken worden doorzocht op aanwezige dieren, wordt een maximale inspanning geleverd om schade te voorkomen. Doordat het leefgebied in de deelgebieden 1, 2 en 3 niet wordt aangetast en direct na afronding van de werkzaamheden weer voor de soort toegankelijk is, is geen ontheffing noodzakelijk. In deelgebied 4 zal een deel bebouwd worden. Hierdoor zal een deel van het (potentieel) aanwezige leefgebied worden aangetast. De meest geschikte delen van deelgebied 4 zijn met name de struweelranden en dichtere vegetaties. Het centrale, te bebouwen grazige deel zal minder geschikt zijn en is daardoor niet als essentieel leefgebied aan te merken maar gezien de verspreiding van de soort zal deze hier wel voorkomen. Door de bouw van het nieuwe PB, zal er sprake zijn van vermindering in leefgebied. Hierdoor zal gezocht moeten worden naar compensatie van leefgebied.
Indien bij het huidige PB ruimte heringericht kan worden doordat bijvoorbeeld de oppervlakte verharding kan worden verminderd is dit mogelijk geschikt als compensatie. Ook kan gezocht worden naar mogelijkheden om op het nieuwe PB-terrein de overige delen te optimaliseren voor hazelworm. Hierbij kunnen geschikte schuilplekken, zonplekken en eventueel overwinteringsplekken worden ingericht.

Door de uitvoeringsperiode af te stemmen op de ecologie van de soort (zomerhalfjaar), toepassen van ecologische begeleiding bij uitvoering om onverhoopt aanwezige dieren te verplaatsen en door het terrein te optimaliseren voor de soort, is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Er zijn geen strikt beschermde vissen en amfibieën binnen het plangebied te verwachten. Hierdoor is voor deze soortgroepen geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.
Ten aanzien van de hazelworm en ringslang is uitvoering van het werk in het zomerhalfjaar sterk aan te bevelen in combinatie met ecologische begeleiding. Voor hazelworm is biotoopoptimalisatie noodzakelijk. In dat geval is voor reptielen geen ontheffing noodzakelijk.

4.5 Zoogdieren

4.5.1 Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het onderzoek zijn sporen gevonden van bosmuis, haas en egel. Overige sporen van zoogdieren zijn tijdens het veldbezoek niet gevonden.
In het gebied kunnen diverse soorten worden aangetroffen als: ware muizen, spitsmuizen, haas, ree, mol, vos enz. Deze soorten, en de aangetroffen soorten, staan vermeld op de provinciale vrijstellingslijst waardoor een vrijstelling geldt voor Ruimtelijke Ontwikkelingen en Ingrepen en geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk is.

Zwervende, strikt beschermde zoogdiersoorten als eekhoorn, kleine marterachtigen, steenmarter, boommarter, das, wild zwijn en edelhert, zijn binnen het plangebied en de directe omgeving niet uit te sluiten. Wel kan worden gesteld dat er geen vaste rust- of verblijfplaatsen, als burchten, aanwezig zijn binnen de te vergraven delen. Boomnesten (van bijvoorbeeld eekhoorn) zijn niet aangetroffen maar kunnen door de slechte doorzicht van de kronen niet volledig worden uitgesloten.

Deelgebieden 3 en 4 zijn omheind en daardoor alleen toegankelijk voor de marterachtigen en eekhoorn. Deelgebieden 1 en 2 zijn in beginsel toegankelijk voor alle soorten.
Tijdens en na de realisatie zullen alle deelgebieden onderdeel kunnen blijven uitmaken van het leefgebied van aanwezige soorten. Ondanks de bouw van een nieuw PB in deelgebied 4, zal dit geen significante vermindering in het leefgebied van de aanwezige soorten veroorzaken. Binnen het grazige deel kunnen verblijven van kleine marterachtigen worden uitgesloten. Langs de randen en in de struwelen zijn deze wel goed mogelijk. Deze delen blijven echter behouden.

Gezien het bovenstaande zal er geen sprake zijn van een sterke vermindering in kwaliteit of oppervlakte leefgebied waardoor het onderzoeksgebied onderdeel zal blijven uitmaken van eventueel aanwezige territoria. Hierdoor is geen nadere afweging noodzakelijk is.

Doordat vaste verblijfplaatsen ontbreken en er geen significant negatieve effecten te verwachten zijn op strikt beschermde soorten, is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk. Indien bomen worden gekapt is voorafgaande (in de winterperiode) wel een nader onderzoek naar mogelijke boomnesten noodzakelijk.

4.5.2 Vleermuizen

Binnen de deelgebieden 1 en 2 zijn geen verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen aanwezig. Wel zijn hier diverse bomen die een verblijfplaats voor boombewonende soorten kunnen vormen. Met name de beuken in deelgebied 1 hebben potentieel geschikte holten. In deelgebied 2 zijn nauwelijks geschikte holten in de Amerikaanse eiken aanwezig. Hoewel de bomen in beginsel behouden blijven, kan voor het vervangen van de bekabeling het kappen van een enkele boom op voorhand niet worden uitgesloten. Om tijdens de werkzaamheden de juiste keuzes te kunnen maken is het raadzaam de bomen in beide deelgebieden te laten onderzoeken op mogelijke verblijfplaatsen. Indien bomenkap op voorhand met zekerheid kan worden uitgesloten is geen nadere afweging ten aanzien van vleermuizen noodzakelijk.

In deelgebied 3 is een verblijfplaats van vleermuizen vastgesteld in een van de gebouwen - zie foto 2. Indien dit gebouw behouden blijft en geen renovatie met mogelijke invloed op de verblijfplaats zal worden uitgevoerd, is geen onderzoek noodzakelijk. Indien sloop of renovatie tot de mogelijkheden behoord is nader vleermuizenonderzoek noodzakelijk.

In deelgebied 4 vormen de gebouwen potentieel geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen. Met name het niet geverfde gebouw heeft hiervoor enkele zichtbare mogelijkheden. Indien de nieuwbouw zich geheel zal concentreren op het grazige en onbebouwde deel, is geen nader onderzoeken noodzakelijk. Indien de gebouwen gesloopt

worden of gerenoveerd, is wel nader onderzoek in het zomerhalfjaar noodzakelijk conform het vleermuisprotocol.

Voor alle deelgebieden geldt dat er redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de werkzaamheden geen negatieve effecten hebben op de foerageerkwaliteit binnen het gebied voor de (te verwachten) aanwezige soorten. De werkzaamheden zullen overdag worden uitgevoerd en betreffen tijdelijke graaf- en bouwwerkzaamheden. Het gehele gebied blijft gedurende de werkzaamheden en in de nieuwe situatie geheel toegankelijk en geschikt voor alle aanwezige soorten.

Voor met name deelgebieden 1 en 2 geldt dat indien bomen met holten moeten worden gerooid, er nader vleermuisonderzoek noodzakelijk is. In deelgebied 3 is in een van de gebouwen een verblijfplaats van vleermuizen vastgesteld. In deelgebied 4 zijn de gebouwen potentieel geschikt voor vleermuisverblijven. Bij sloop of renovatie is hier voorafgaande nader vleermuisonderzoek en voor verblijfplaatsen ontheffing met mitigatie en compensatie noodzakelijk. In deelgebied 4 is voor de bouw van een nieuw PB geheel binnen het grazige deel geen nader onderzoeken noodzakelijk.

4.6 Ongewervelden

Het gebied is weinig geschikt als voortplantings- en leefgebied voor de meeste beschermde en Rode lijstgenoteerde vlinders, libellen en overige insecten aangezien de soorten van deze groepen veelal erg kritisch zijn op het biotoop en dergelijk biotopen ontbreken grotendeels binnen het plangebied. Vormt het plangebied potentieel leefgebied voor teunisbloempijlstaart. De teunisbloempijlstaart is een nachtvlinder die voorkomt in open plekken in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen. Daarnaast is deze soort op relatief korte afstand van het plangebied bekend geworden (losse waarneming). Binnen de deelgebieden zijn enkele waardplanten van deze soort gevonden. Met name deelgebied 3 en 4 zijn potentieel geschikt. De geschikte delen van deelgebied 3 zullen geheel behouden blijven. Deelgebied 4 zal door bebouwing potentieel leefgebied verdwijnen. Om de aanwezigheid van de teunisbloempijlstaart vast te stellen dient in de periode juni tot september gezocht te worden naar rupsen op de waardplanten van deze soort. De rupsen leven vooral op de teunisbloem, maar ook op wilgenroosje, bastaardwederik en grote kattenstaart.

Ten aanzien van teunisbloempijlstaart is nader onderzoek noodzakelijk in de periode juni-september. Voor overige ongewervelden is geen nader onderzoek noodzakelijk.

4.7 Consequenties tijdens de werkzaamheden en de zorgplicht

Het verdient aanbeveling om bouwmateriaal en eventuele zandhopen slechts korte tijd op te slaan. Hierdoor wordt voorkomen dat dieren en planten zich tijdens de werkzaamheden kunnen vestigen. Voor alle dier- en plantsoorten, wel of niet beschermd, geldt de algehele zorgplicht, zie kader ‘Zorgplicht´ in bijlage 3.

5. VOORTOETSING GEBIEDENBESCHERMING

Het Nederlands Natuur Netwerk (NNN), de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS), is een netwerk van grote en kleine natuurgebieden (waaronder de Natura2000 gebieden) waarin de natuur (plant en dier) voorrang heeft en wordt beschermd. Hiermee wordt voorkomen dat natuurgebieden geïsoleerd komen te liggen, dieren en planten uitsterven en dat de natuurgebieden zo hun waarde verliezen. De NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.
Natura2000 is een netwerk van beschermde natuurgebieden, dat binnen de Europese Unie wordt opgezet. Het Natura2000 netwerk dient ter bescherming van zowel de gebieden (natuurlijke habitats) als de wilde flora en fauna op het Europese grondgebied van de lidstaten.
Deze Natura2000-gebieden vormen de kerngebieden van de NNN zoals deze in Nederland wordt vormgegeven, zie bijlage 1.

5.1 Natura2000

De Veluwe bestaat overwegend uit droge bossen, droge en natte heide, vennen en stuifzanden. In de voorlaatste ijstijd, zo'n 150.000 jaar geleden, duwden de ijslobben van het landijs enorme hoeveelheden door de rivieren aangevoerd zand en grond voor zich uit en opzij en vormden zo de stuwwallen. Hoewel de hoogteverschillen sindsdien door wind en water zijn afgevlakt, reiken de hoogste delen van de Veluwe tot ruim 100 m boven NAP. Tot 1900 was de Noord-Veluwe één uitgestrekt stuifzandgebied. Tegenwoordig is er in totaal nog 1400 hectare stuifzand op de Veluwe. Bij Kootwijk is één van de grootste actieve stuifzandgebieden van Europa. Plaatselijk komen in de heiden natte (o.a. Leemputten bij Staverden) of droge (o.a. Harskamp) heischrale graslanden, jeneverbesstruwelen, vennen, natte heide en hoogveenkernen (Mosterdveen) voor. In het beekdal van de Hierdense en Staverdense Beek worden schraallanden aangetroffen. Langs de randen van de Veluwe ontspringen de (sprengen)beken, waar beekvegetaties en zeer plaatselijk bronbossen voorkomen.

De Veluwe is opgenomen in zowel de Europese Habitatrichtlijn als de Europese Vogelrichtlijn. Voor de Veluwe zijn verschillende kwalificerende habitattypen en dier-/plantsoorten opgenomen in de beide richtlijnen. De kwalificerende habitattypen zijn bijvoorbeeld: stuifzandheiden met struikheide, zandverstuivingen, zure venen, vochtige en droge heide, actieve hoogvenen, enkele specifieke bostypen en degelijke. Geen van deze habitattypen is binnen de begrenzing van het plangebied aanwezig.
Zowel de Habitatrichtlijn als de Vogelrichtlijn beschrijven naast de habitats eveneens een selectie van kwalificerende dier- en plantsoorten voor de Veluwe waarvoor het gebied is aangewezen als Natura2000 gebied. De aangewezen soorten zijn voor een groot deel sterk afhankelijk van de kwalificerende habitattypen en andere schaarse of aandacht-behoevende habitattypen. Het zijn soorten als: gevlekte witsnuitlibel, vliegend hert, meervleermuis, drijvende waterweegbree en diverse vogelsoorten als wespendief, kwartelkoning, nachtzwaluw, ijsvogel, zwarte specht en dergelijke. Hoewel geen vogelonderzoek heeft plaatsgevonden, kan er vanuit worden gegaan dat geen van de vogelsoorten een broedlocatie heeft binnen de begrenzingen van het plangebied. Ook kan worden uitgesloten dat het plangebied van essentieel belang is voor een van de genoemde dier- en plantsoorten.

Overige Natura2000 gebieden zijn niet op korte afstand aanwezig.

Deelgebied 1 ligt geheel binnen de begrenzing van het Natura2000 gebied de Veluwe. Het wegvak van de Kluizenaarsweg langs deelgebied 1 en 2 vormt de begrenzing van het Natura2000 gebied. Aan de zuidzijde vormt de Pinkenbergseweg de begrenzing. Door deze harde grenzen liggen de deelgebieden 3 en 4 geheel buiten de begrenzing van het Natura2000 gebied en de NNN. Ook deelgebied 2 ligt, mits de leidingen aan de westzijde van de weg of aan de linkerzijde dicht tegen de wegverharding liggen, strikt genomen buiten de begrenzing.

Op de kaart in bijlage 1 is de begrenzing van de Veluwe en de ligging van het plangebied weergegeven.

5.1.1 Aeriusberekening
Doordat de werkzaamheden binnen de begrenzing van de Veluwe worden uitgevoerd, kan een Aeriusberekening noodzakelijk zijn. Doordat de exacte uitvoering nog niet bekend is, is deze berekening niet nader uitgevoerd.

5.1.2 Effectenindicator
Deze paragraaf beschrijft de afwegingen van de verschillende storingsfactoren zoals deze gedefinieerd worden door de effectenindicator van het Ministerie van Economische Zaken. De nummering komt overeen met de door de effectenindicator aangegeven mogelijke storingfactoren, zie bijlage 4. In figuur 3 in bijlage 2 is een kaart opgenomen met de ligging van Habitattypen in de directe omgeving.

De effectenindicator 'Natura 2000 – ecologische randvoorwaarden en storende factoren' is een hulpmiddel voor initiatiefnemers, vergunningverleners en planmakers die te maken krijgen met activiteiten in of nabij Natura 2000-gebieden. De Natura 2000-gebieden worden ook wel Vogel- en Habitatrichtlijngebieden genoemd. De effectenindicator is een instrument waarmee mogelijke schadelijke effecten ten gevolge van de activiteit en plannen kunnen worden verkend. De effectenindicator geeft u informatie over de gevoeligheid van soorten en habitattypen voor de meest voorkomende storende factoren. Deze informatie is generiek: om vast te stellen of een activiteit in praktijk schadelijk is moet vervolgonderzoek plaats vinden. (*bron: Ministerie van EZ*)

1. Oppervlakte verlies
Kenmerk: afname beschikbaar oppervlak leefgebied soorten en/of habitattypen.

Interactie andere factoren: verlies van oppervlakte leidt tot verkleining en in sommige gevallen ook tot versnippering van het leefgebied (zie aldaar). Een kleiner gebied heeft bovendien meer te leiden van randinvloeden: vaak is de kwaliteit van het leefmilieu aan de rand minder goed dan in het centrum van het gebied. Op deze manier leidt verlies aan oppervlakte mogelijk ook tot een grotere gevoeligheid voor bijvoorbeeld verdroging, verzuring of vermesting.

Werking: door afname van het beschikbare oppervlak neemt ook het aantal individuen van een soort af. Om duurzaam te kunnen voortbestaan moet elke soort uit een minimum aantal individuen bestaan; bij diersoorten wordt meestal van een minimum aantal paartjes (reproductieve eenheden) gesproken. Wanneer een populatie te klein wordt neemt de kans op uitsterven toe, zeker als deze populatie geen onderdeel uitmaakt van een samenhangend netwerk van leefgebieden. Bij een populatie die uit te weinig individuen bestaat, neemt ook de kans op inteelt toe en dus de genetische variatie af. Hierdoor wordt een populatie kwetsbaar voor veranderingen ten gevolge van bijvoorbeeld predatie, extreme seizoensinvloeden of ziekten. Ook habitattypen kennen een ondergrens voor een duurzame oppervlakte.

Afweging: Feitelijk ligt alleen deelgebied 1 geheel binnen de begrenzing van het Natura2000-gebied De Veluwe. Deelgebied 2 ligt op de grens en deelgebieden 3 en 4 liggen feitelijk aan de overzijde van wegen die de grens vormen en daardoor net buiten de begrenzing.
Binnen de vier deelgebieden zijn geen kwalificerende habitattypen aanwezig of prioritaire plant- en diersoorten aangetroffen. Met name deelgebied 1 en in minder mate deelgebied 2, kan een onderdeel vormen in het foerageergebied van zwarte specht. Ook de aanwezige beuken en Amerikaanse eiken in beide deelgebieden kunnen een broedlocatie zijn van deze soort. Er is echter geen holte van zwarte specht in de bomen aangetroffen.
In alle deelgebieden kunnen wespendief en draaihals worden aangetroffen. Met name deelgebied 4, en in minder mate deelgebied 3, is geschikt foerageergebied.

Deelgebieden 1 en 2 zullen door de werkzaamheden niet wijzingen in gebruik. Hier worden alleen ondergrondse kabels en pompen vervangen waardoor geen sprake is van verandering in areaal.

Deelgebied 3 blijft eveneens grotendeels in de huidige indeling behouden. De gebouwen zullen een nieuwe functie krijgen en ondergrondse kabels zullen worden vervangen. Door deze ingrepen zal het leefgebied van soorten niet veranderen.
De meest zuidelijk punt van dit deelgebied vormt een zoekgebied voor de bouw van een reservoir. Hierdoor zal, met name tijdens de bouw, een verandering optreden in gebruiksfunctie voor genoemde soorten. Dit deel is momenteel dichtgegroeid met

struweel en daardoor voor beide soorten weinig geschikt. Indien na de realisatie het reservoir afgedekt wordt met grond, zal ook dit deel weer gebruikt kunnen worden als foerageergebied en zal door het meer open karakter op het reservoir enige mate van verbetering kunnen optreden in foerageermogelijkheden.

Deelgebied 4 vormt voor wespendief en draaihals de meest geschikte mogelijkheden om te foerageren. Het gedeelte dat als foerageergebied potentieel geschikt is, is circa 4000 m^2. Hiervan zal een deel bebouwd worden voor de realisatie van het nieuwe productiebedrijf. Om welke oppervlakte dit feitelijk gaat is in deze fase nog niet volledig uitgewerkt. Indien deze inrichting duidelijk is, dient een nadere afweging gemaakt te worden in welke mate sprake zal zijn van areaalvermindering en in welke mate dit significant is. Enkele uitgangspunten voor de afwegingen hierbij kunnen zijn:

- Optimaliseren van de resterende gebiedsdelen van deelgebied 4;
- Bouw van een reservoir in deelgebied 3 kan mogelijk deels het foerageergebied compenseren;
- In deelgebied 3 vermindering van verhard oppervlak ter versterking van foerageergebied;
- Zowel wespendief als draaihals hebben een groot tot zeer groot territorium. De eventuele areaalvermindering zal daardoor mogelijk niet significant zijn.

Door de geplande werkzaamheden is geen sprake van areaalvermindering van het Natura2000 gebied de Veluwe. Ook voor prioritaire soorten (behoudens wespendief en draaihals) geldt dat er geen sprake is van significante vermindering in leefgebied.

2. Versnippering

Kenmerk: van versnippering is sprake bij het uiteenvallen van het leefgebied van soorten.

Interactie andere factoren: treedt op ten gevolge van verlies leefgebied of verandering in abiotische condities van het leefgebied. Kan leiden tot verandering in populatie-dynamiek.

Gevolg: als het leefgebied niet meer voldoende groot is voor een populatie, of individuen van één populatie kunnen de verschillende leefgebieden niet meer bereiken, neemt de duurzaamheid van de populatie af. Een gevolg kan zijn een verandering op in de soortensamenstelling en het ecosysteem. Soorten zijn in verschillende mate gevoelig voor de versnippering van hun leefgebied. Het meest gevoelig zijn soorten met een gering verspreidingsvermogen, soorten die zich over de grond bewegen en soorten met een grote oppervlaktebehoefte. Versnippering door barrières zoals wegen en spoorlijnen leidt mogelijk ook tot sterfte van individuen en kan zo effect hebben op de populatiesamenstelling. Bij versnippering moet men altijd goed rekening houden met het schaalniveau van het populatienetwerk.

Afweging: De gebiedsdelen binnen de begrenzing van Natura2000 blijven geheel behouden. De delen buiten de begrenzing zullen gedeeltelijk worden aangepast bijvoorbeeld door de bouw van een nieuw PB. Alle lijnvormige elementen en opgaande structuren blijven echter behouden. Ook worden geen nieuwe doorsnijdende werken gerealiseerd die voor mogelijke versnippering zullen zorgen waardoor migratie voor diersoorten mogelijk blijft. Hierdoor is er geen sprake van versnippering.

7. Verontreiniging

Kenmerk: Er is sprake van verontreiniging als er verhoogde concentraties van stoffen in een gebied voorkomen, welke stoffen onder natuurlijke omstandigheden niet of in zeer lage concentraties aanwezig zijn. Bij verontreiniging is sprake van een zeer brede groep van ecosysteem/gebiedsvreemde stoffen: organische verbindingen, zware metalen, schadelijke stoffen die ontstaan door verbranding of productieprocessen, straling (radioactief en niet radioactief), geneesmiddelen, endocrien werkende stoffen etc. Deze stoffen werken in op de bodem, grondwater, lucht.

Interactie andere factoren: geen directe interactie met andere factoren. Wel kan verontreiniging als gevolg van andere factoren optreden.

Gevolg: Vrijwel alle soorten en habitattypen reageren op verontreiniging. De ecologische effecten uiten zich in het verdwijnen van soorten en/of het beïnvloeden van gevoelige

ecologische processen. Deze beïnvloeding kan direct plaatsvinden maar ook indirect via een opeenvolging van ecologische interacties. Bovendien kan verontreiniging zich pas vele jaren/decennia later manifesteren. De gevolgen van verontreiniging zijn divers en complex. In het algemeen kan gesteld worden dat aquatische habitattypen en soorten gevoeliger zijn dan terrestrische systemen. Ook geldt dat soorten in de top van de voedselpiramide, als gevolg van accumulatie, van verontreinigingen gevoeliger zijn. Echter, afhankelijk van de concentratie en duur van de verontreiniging zijn alle habitattypen en soorten gevoelig en kan verontreiniging leiden tot verandering van de soortensamenstelling.

Afweging: Tijdens de bouwwerkzaamheden en het vervangen van ondergrondse kabels, komen redelijkerwijs stoffen vrij die een verontreinigend effect kunnen hebben. De verontreiniging in de vorm van vrijkomend afval beperkt zich tot de planlocaties en dienen door de aannemer te worden afgevoerd. Hierdoor is het niet aannemelijk dat het Natura-2000 gebied De Veluwe hierdoor wordt aangetast. Ook na de realisatie zal geen verhoging van mogelijke verontreiniging ontstaan.
Overige vormen van verontreinig zijn door de geplande ontwikkelingen niet te verwachten.

8. Verdroging

Kenmerk: Verdroging uit zich in lagere grondwaterstanden en/of afnemende kwel. De actuele grondwaterstand is zo lager dan de gewenste/benodigde grondwaterstand.

Interactie andere factoren: verdroging kan tevens leiden tot verzilting. Door verdroging neemt ook de doorluchting van de bodem toe waardoor meer organisch materiaal wordt afgebroken. Op deze wijze leidt verdroging tevens tot vermesting. Er zijn ook gebieden waar verdroging kan optreden zonder dat de grondwaterstand in de ondiepe bodem daalt. Het gaat daarbij om gebieden waar van oudsher grondwater omhoogkomt. Dit water heet kwelwater. Kwelwater is water dat elders in de bodem is geïnfiltreerd en dat naar het laagste punt in het landschap stroomt. Kwelwater heeft dikwijls een bijzondere samenstelling: het is rijk aan ijzer en calcium, arm aan voedingsstoffen en niet zuur, maar gebufferd. Schade aan de natuur die veroorzaakt wordt door een afname of het verdwijnen van kwelwater en het vervangen van dit type water met gebiedsvreemd water, noemen we ook verdroging.

Gevolg: de verandering in grondwaterstand en soms ook kwaliteit van het grondwater leidt tot een verandering in de soortensamenstelling en op lange termijn van het habitattype.

Afweging: Het plangebied bevindt zich op een van oorsprong holtpodzolgrond van grof zand. De grondwatertrap op deze locatie is VII. Door deze diepe grondwaterstand is bronbemaling voor de geplande werkzaamheden niet noodzakelijk.
Er zal vermoedelijk geen sprake zijn van een vergroting van het verharde oppervlak, dan wel directe infiltratie, waardoor geen verandering in infiltratie van regenwater plaatsvindt. Hierdoor zullen de bouw van een nieuw productiebedrijf, het vervangen van ondergrondse leidingen een de overige werkzaamheden geen toename van verdroging veroorzaken.

12. Verandering dynamiek substraat

Kenmerk: Bij verandering in dynamiek substraat treedt er een verandering op in de bodemdichtheid of bodemsamenstelling van terrestrische of aquatische systemen, bijvoorbeeld door aanslibbing of verstuiving.

Interactie andere factoren: verandering overstromingsdynamiek, verandering mechanische effecten.

Gevolg: Verandering van dynamiek van het substraat kan leiden tot verandering van de abiotische randvoorwaarden waardoor levensgemeenschappen kunnen veranderen. Dynamiek van het substraat is bijvoorbeeld van belang voor droge pioniervegetaties in de duinen en stuifzanden, of voor mosselbanken in de Waddenzee.

Afweging: Door het vervangen van ondergrondse leidingen en de bouw van een nieuw PB en eventueel reservoir, zal er sprake zijn van een verandering in de bodemstructuur.
Voor het leggen van de leidingen is destijds de grond geroerd. Op het tracé heeft zich naderhand geen waardevolle vegetatie ontwikkeld. De huidige vegetatie zich zal na

afronding weer op het tracé ontwikkelen waardoor de verandering in dynamiek substraat een tijdelijk karakter heeft en geen nadere afweging behoeft.

De aanpassingen in substraat door de voorgenomen bouwwerkzaamheden zullen geen effect hebben op kwalificerende habitattypen of prioritaire soorten. De strikt te vergraven delen zullen worden bebouwd en daardoor niet geschikt zijn voor de ontwikkeling van habitattypen waardoor verandering in dynamiek niet relevant is.

13. Verstoring door geluid

Kenmerk: verstoring door onnatuurlijke geluidsbronnen; permanent zoals geluid wegverkeer dan wel tijdelijk zoals geluidsbelasting bij evenementen. Geluid is een hoorbare trilling, gekenmerkt door geluidsdruk en frequentie.

Interactie andere factoren: Treedt vaak samen met visuele verstoring op door bijv. vlieg- en autoverkeer, manifestaties etc.

Gevolg: Logischerwijs zijn alleen diersoorten gevoelig voor directe effecten van geluid. Geluid is een belangrijke factor in de verstoring van fauna. De verstoring door geluid wordt beïnvloed door het achtergrondgeluid en de duur, frequentie en sterkte van de geluidsbron zelf. Geluidsbelasting kan leiden tot stress en/of vluchtgedrag van individuen. Dit kan vervolgens weer leiden tot het verlaten van het leefgebied of bijvoorbeeld een afname van het reproductieproces. In bepaalde gevallen kan ook gewenning optreden, in het bijzonder bij continu geluid. Voor zeezoogdieren en vogels is in bepaalde gevallen deze dosis-effect relatie goed gekwantificeerd.

Afweging: Door de werkzaamheden zal sprake zijn van een toename van geluid gedurende de graafwerk- en bouwwerkzaamheden. Gedurende de dag zal de toename voornamelijk ontstaan door het gebruik van machines. ‘s Nachts zal er geen sprake zijn van bouwgeluiden.

Deze toename van geluidsdruk zal alleen tijdens de uitvoering plaats vinden. Na afronding zal er geen sprake zijn van verandering ten aanzien van de huidige situatie.

Van de kwalificerende diersoorten zijn enkele in meer of mindere mate gevoelig voor verstoring door geluid.

- Boomleeuwerik (broedvogel)
- Draaihals (broedvogel)
- Duinpieper (broedvogel)
- Grauwe Klauwier (broedvogel)
- Nachtzwaluw (broedvogel)
- Roodborsttapuit (broedvogel)
- Tapuit (broedvogel)
- Wespendief (broedvogel)
- Zwarte Specht (broedvogel)

- Meervleermuis

Van de genoemde vogelsoorten kunnen boomleeuwerik, duinpieper, grauwe klauwier, nachtzwaluw, roodborsttapuit en tapuit in de omgeving en binnen het plangebied worden uitgesloten door het ontbreken van geschikt habitat.

Zoals eerder in dit rapport aangegeven kunnen soorten als zwarte specht, wespendief en mogelijk draaihals in de omringende bossen niet geheel als broedvogel worden uitgesloten. De deelgebieden en de directe omgeving kunnen voor zwarte specht, wespendief en draaihals (potentieel) geschikt leefgebied vormen – zie figuren 2, 3 en 4.
Van deze soorten is de wespendief het minst storingsgevoelig. Deze soort staat bekend als minder verstoringgevoelig dan andere roofvogels. Bij roofvogels als buizerd en havik worden verstoringafstanden van respectievelijk 75 en 100 meter gehanteerd (*Krijgsveld 2008*). Door voor wespendief eveneens een afstand van 80-100 meter aan te houden, kan worden gesteld dat door het ontbreken van bij de NDFF bekende broedlocaties binnen het kilometerhok, het broedgebied buiten de verstoringscirkel van deze soort ligt.
Voor zwarte specht wordt een verstoringscirkel gehanteerd van 100-300 meter. Met name gedurende de graafwerkzaamheden kan een lichte toename van verstoring door geluid niet worden uitgesloten. Met name indien dit gedurende het broedseizoen plaatsvindt,

kan op een aanwezige broedlocatie sprake zijn van een verstoringeffect. Het negatieve effect op de instandhouding van de soort is echter minimaal.
Voor draaihals is geen verstoringscirkel bekend.

Met name in het broedseizoen kan verstoring optreden indien broedende vogels binnen de geluidzone van de werkzaamheden aanwezig zijn. Buiten het broedseizoen zal slechts sprake kunnen zijn van tijdelijke verstoring op foeragerende vogels gedurende de werkzaamheden. Dit is echter een zeer tijdelijk karkater en binnen een verwaarloosbaar areaal.
Door de graaf- en bouwwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan daardoor op voorhand een negatief effect door geluid redelijkerwijs worden uitgesloten. Hierdoor is geen nadere afweging ten aanzien van deze soorten noodzakelijk. Indien de werkzaamheden binnen de broedperiode plaatsvinden is het van belang dat vooraf wordt beoordeeld of territoria binnen de verstoringsafstanden aanwezig zijn. Indien hiervan sprake is kan aanpassing of uitstel van werkzaamheden noodzakelijk zijn. Het broedseizoen voor deze soort ligt globaal genomen tussen maart en juni.

Van de meervleermuis zijn geen waarnemingen uit de omgeving bekend. Potentiële foerageergebieden zijn voor deze soort niet op korte afstand aanwezig. Ondanks het feit dat deze soort over vrij grote afstanden kan migreren, ligt het niet in de verwachting dat de planlocaties een essentiële functie voor deze soort vormen. Mede doordat er geen werkzaamheden in de nachten plaatsvinden en de aanwezige structuren behouden blijven, zal er geen sprake zal zijn van verstoring op deze soort.

14. Verstoring door licht

Kenmerk: verstoring door kunstmatige lichtbronnen, zoals licht uit woonwijken en industrieterreinen, glastuinbouw etc.

Interactie andere factoren: geen?

Gevolg: Kunstmatige verlichting van de nachtelijke omgeving kan tot verstoring van het normale gedrag van soorten leiden. Naar mogelijke effecten is nog vrij weinig onderzoek gedaan. Veel kennis gaat daarom nog niet verder dan het kwalitatief signaleren van risico's. Met name schemer- en nachtactieve dieren kunnen last hebben van verstoring door licht, doordat zij juist aangetrokken worden of verdreven door de lichtbron. Hierdoor raakt bijvoorbeeld hun ritme ontregeld of verlichte delen van het leefgebied worden vermeden.

Afweging: Er vindt in beginsel geen toename van verlichting plaats. Door de bouw van een nieuw PB zal op deze locatie mogelijk sprake zijn van verlichting in verband met bereikbaarheid of tijdens aanwezigheid personeel. Deze aanwezigheid zal echter met name tijdens kantooruren zijn en alleen bij calamiteiten is ook 's nachts aanwezigheid van werknemers mogelijk. Hierdoor zal geen sprake zijn van een significantie toename van verlichting.

De kwalificerende soorten die mogelijk enige mate lichtgevoelig zijn, zijn:

- Boomleeuwerik (broedvogel)
- Draaihals (broedvogel)
- Duinpieper (broedvogel)
- Grauwe Klauwier (broedvogel)
- Nachtzwaluw (broedvogel)
- Roodborsttapuit (broedvogel)
- Tapuit (broedvogel)
- Wespendief (broedvogel)
- Zwarte Specht (broedvogel)

- Meervleermuis

Van de genoemde vogelsoorten kunnen boomleeuwerik, duinpieper, grauwe klauwier, nachtzwaluw en roodborsttapuit in de omgeving en binnen het plangebied worden uitgesloten door het ontbreken van geschikt habitat. De wespendief, draaihals en zwarte specht foerageren overdag waardoor de aanwezigheid van licht gedurende de avonduren en de nacht geen invloed heeft op het foerageergedrag van deze soorten.
De instandhoudingdoelen voor beide soorten komen hiermee niet in gevaar.

Van de meervleermuis zijn geen waarnemingen bekend geworden. De aanwezigheid van deze soort is hier niet te verwachten waardoor specifiek op deze soort geen negatief effect te verwachten is.
De omringende houtopstanden bieden geschikte vliegroutes en (tijdelijk) foerageergebied voor enkele soorten vleermuizen.

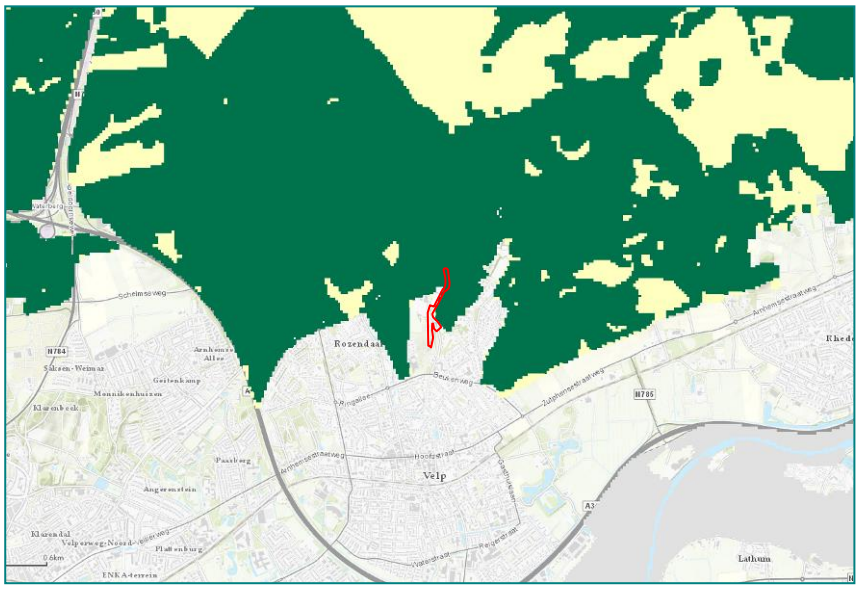

Figuur 2: Geschiktheid leefgebied Zwarte specht ten opzichte van het plangebied.

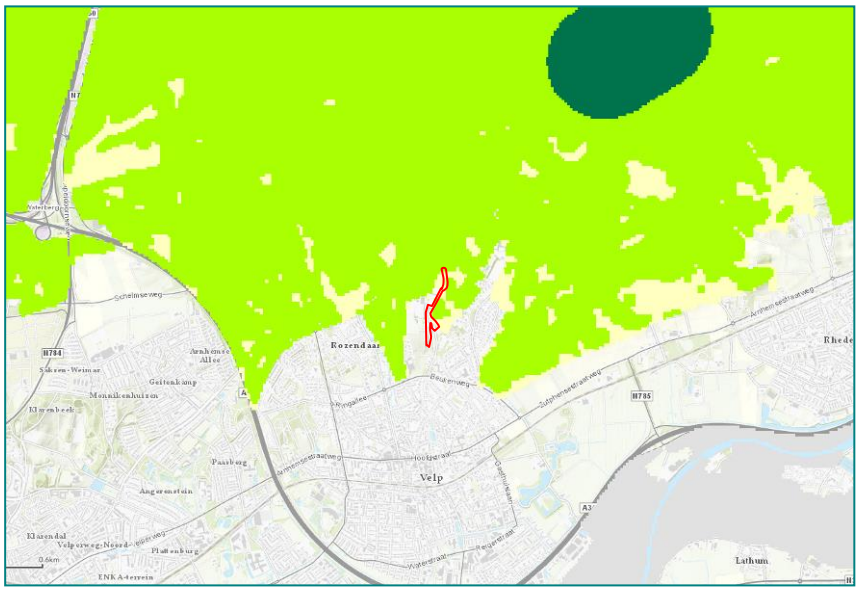

Figuur 3: Geschiktheid leefgebied Draaihals ten opzichte van het plangebied.

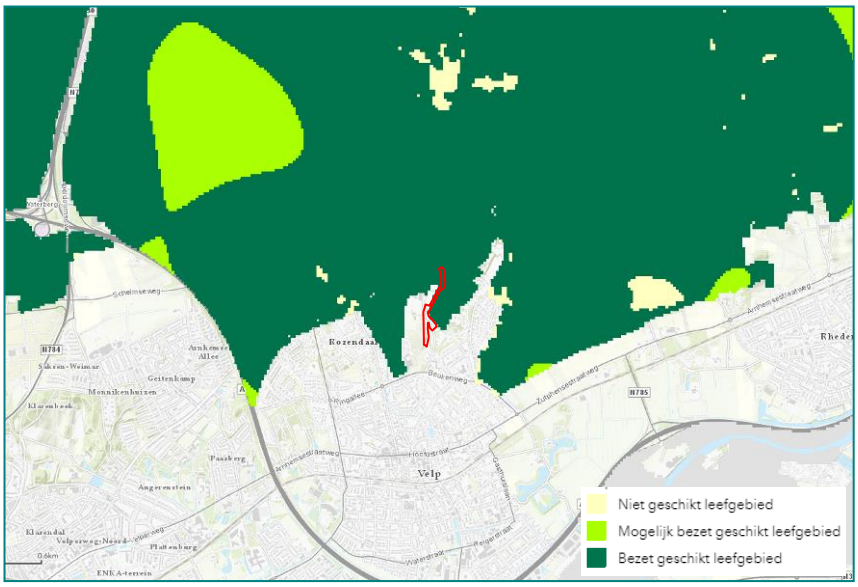

Figuur 4: Geschiktheid leefgebied Wespendief ten opzichte van de plangebieden (rode kader).

15. Verstoring door trilling

Kenmerk: Er is sprake van trillingen in bodem en water als dergelijke trillingen door menselijke activiteiten veroorzaakt worden, zoals bij boren, heien, draaien van rotorbladen etc.

Interactie andere factoren: kan vooral samen optreden met verstoring door geluid.

Gevolg: Trilling kan leiden tot verstoring van het natuurlijke gedrag van soorten. Individuen kunnen tijdelijk of permanent verdreven worden uit hun leefgebied. Over het daadwerkelijke effect van trilling is nog zeer weinig bekend. Naar het effect op zeezoogdieren is wel onderzoek verricht.

Afweging: Voor de bouwwerkzaamheden zijn geen heiwerkzaamheden noodzakelijk. Wel zullen gedurende de werkzaamheden op beperkte schaal door bouw- en graafwerkzaamheden en transport trillingen in de bodem plaatsvinden. De bodem bestaat uit holtpodzolgronden van grof zand en is daardoor matig gevoelig voor trillingen. Na de bouwactiviteiten is geen toename van trillingen ten opzichte van de huidige situatie meer te verwachten. Van de prioritaire soorten is alleen de Meervleermuis als gevoelig aangegeven. Deze soort komt in het plangebied niet voor vanwege het ontbreken van een geschikte verblijfplaats. Eveneens zijn geen waarnemingen van foeragerende of op-route-zijnde meervleermuizen uit de omgeving bekend.
De prioritaire soorten die behoren tot de natte habitattypen zoals beekprik, rivierdonderpad, gevlekte witsnuitlibel en kamsalamander komen eveneens niet in het gebied voor door het ontbreken van een geschikt habitattype. Deze soorten zullen daardoor geen effecten ondervinden van eventuele trillingen.

16. Optische verstoring

Kenmerk: optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in het natuurlijke systeem.

Interactie andere factoren: treedt vaak samen op met verstoring door geluid (in geval van recreatie) of trilling en licht (in geval van voertuigen, schepen).

Gevolg: optische verstoring leidt vooral tot vluchtgedrag van dieren. De soort reageert bijvoorbeeld op beweging omdat een potentiële vijand wordt verwacht. Andersom kan optische verstoring juist ook het uitzicht van soorten beperken waardoor zij potentiële vijanden niet zien naderen. De daadwerkelijke effecten zijn zeer soortspecifiek en hangen af van de schuwheid van de soort en de mate waarin gewenning optreedt. Bovendien kunnen de effecten afhankelijk zijn van de periode van de levenscyclus van de

soort: in de broedtijd zijn soorten over het algemeen schuwer en dus gevoeliger voor optische verstoring.

Afweging: Het nieuwe PB wordt gebouwd binnen een volledig door hagen omgeven terrein aan de rand van de bebouwde kom. Binnen dit terrein staan reeds enkele gebouwen. Hierdoor zal geen significante toename van statische, optische storing plaatsvinden.

De aangegeven diersoorten die gevoelig kunnen zijn voor optische verstoring zijn:

- Gevlekte witsnuitlibel
- Meervleermuis
- Vliegend hert
- Duinpieper (broedvogel)
- Nachtzwaluw (broedvogel)
- Tapuit (broedvogel)

Daarnaast kunnen ook zwarte specht en wespendief beïnvloed worden door optische verstoring.

De toekomstige situatie zal geen verandering in optische verstoring tot gevolg hebben. De activiteiten in het gebied zullen niet wezenlijk veranderen door het verplaatsen van het PB. Toename van recreatie met betreding of verhoogde activiteiten en daardoor verstoringeffecten, zal daardoor niet van toepassing zijn. De graafwerkzaamheden zullen een tijdelijk karakter hebben.

17. Verstoring door mechanische effecten

Kenmerk: Onder mechanische effecten vallen verstoring door betreding, golfslag, luchtwervelingen etc. die optreden ten gevolge van menselijke activiteiten. De oorzaken en gevolgen zijn bij deze storende factor zeer divers.

Interactie andere factoren: verstoring kan samenvallen met verstoring door geluid, licht en trilling.

Gevolg: deze storende factor kan leiden tot een verandering van het habitattype en/of verstoring of het doden van fauna-individuen. Bij habitattypen treedt de verstoring/verandering vaak op ten gevolge van recreatie of bijvoorbeeld militaire activiteiten. Het effect is zeer afhankelijk van de kwetsbaarheid (gevoeligheid) van het habitattype. Waterrecreatie en scheepvaart leiden tot golfslag, hetgeen effect kan hebben op de oeverbegroeiing en waterfauna. Luchtwervelingen van bijvoorbeeld windmolens kunnen leiden tot vogelsterfte.

Afweging: Door de geplande werkzaamheden vindt geen toename van ontsluitingen of recreatie plaats.

Voor mechanische effecten zijn de volgende habitattypen als gevoelig aan te merken:

- Stuifzandheiden met struikhei
- Binnenlandse kraaihei begroeiingen
- Zandverstuivingen
- Zwakgebufferde vennen
- Zure vennen
- Beken en rivieren met waterplanten
- Vochtige heiden
- Droge heiden
- Jeneverbesstruwelen
- Heischrale graslanden
- Blauwgraslanden
- Actieve hoogvenen
- Pioniervegetaties met snavelbiezen
- Beuken-eikenbossen met hulst
- Eiken-haagbeukenbossen
- Oude eikenbossen
- Vochtige alluviale bossen

Van deze habitattypen zijn alleen de Oude eikenbossen (H9120 – groene vlakken) in de directe omgeving aanwezig – zie figuur 5. Deze habitattypen zijn gevoelig voor betreding. Door betreding kunnen veranderingen in de soortensamenstelling en bodem ontstaan. De werkzaamheden zijn locatie gebonden waardoor geen toename van betreding in kwalificerende habitattypen plaatsvindt.

De prioritaire soorten die als mogelijk gevoelig kunnen worden aangemerkt zijn:

- Duinpieper (broedvogel)
- Grauwe Klauwier (broedvogel)
- IJsvogel (broedvogel)
- Nachtzwaluw (broedvogel)
- Zwarte Specht (broedvogel)

Van de prioritaire soorten is 1 soort als *zeer gevoelig* aangegeven:

- Wespendief (broedvogel)

Het direct omringende bosgebied kan als broedbiotoop van deze soort worden aangemerkt. Er zijn echter geen waarnemingen van territoria in de NDFF bekend geworden. Ook zijn tijdens het quickscan onderzoek in een ruime zone geen horsten aangetroffen.
Door het zeer tijdelijke karakter van de werkzaamheden, uitvoering buiten het broedseizoen en geen bekende waarnemingen van territoria binnen mogelijke verstoringsafstanden, is het niet noodzakelijk cumulatieve effecten nader te onderzoeken en kan worden gesteld dat van verstoring op habitattypen en prioritaire soorten geen sprake is.

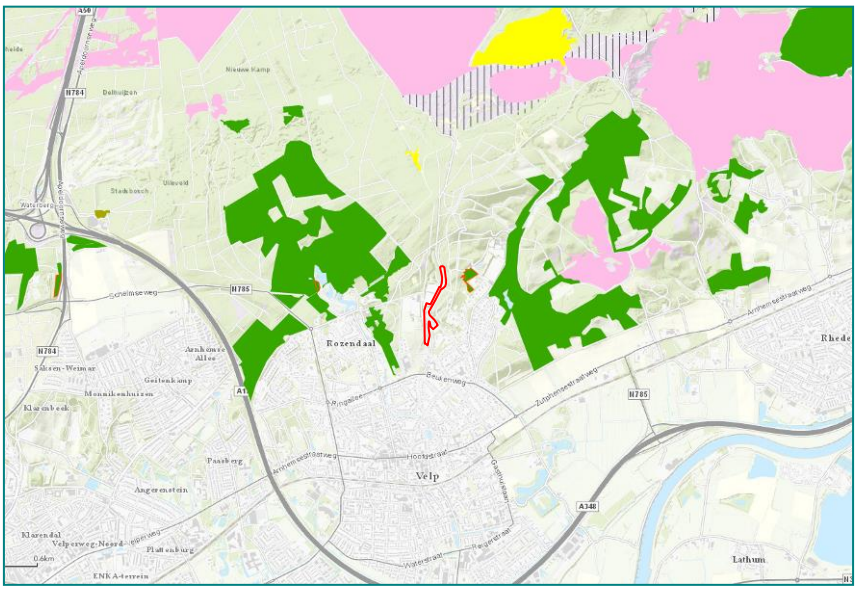

Figuur 5: Habitattypen ten opzichte van het plangebied (rode kader).

Samenvattend:

- Ten aanzien van de areaalverandering dient voor wespendief en draaihals een nadere afweging gemaakt te worden zodra de inrichtingsplannen bekend zijn. Hiervoor worden enkele aandachtspunten beschreven.
- Daarnaast dienen de bouw- en graafwerkzaamheden buiten de broedperiode van zwarte specht, draaihals en wespendief te worden uitgevoerd. Indien dit niet mogelijk is dient binnen de beschreven verstoringscirkels nader onderzoek te worden uitgevoerd naar mogelijk aanwezige broedlocaties en de mogelijke impact op deze soorten.

Ten aanzien van de overige storingssindicatoren zijn er geen negatieve effecten op kwalificerende habitattypen en kwalificerende soorten van De Veluwe te verwachten.

5.2 Bescherming houtopstanden

Door de voorgenomen ontwikkelingen worden geen houtopstanden gerooid of aangetast. Hierdoor is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen zoals opgenomen in hoofdstuk 4 van de Wet Natuurbescherming – bescherming houtopstanden.
Het vellen van een enkele boom in deelgebied 1 en 2 kan worden gezien als onderhoud of dunning waardoor geen restricties gelden. De houtopstand als geheel dient in de basis echter wel behouden te blijven.

6. CONCLUSIE

Quickscan natuuronderzoek

Vitens is voornemens op PB Pinkenberg een nieuw productiebedrijf te realiseren. Daarnaast zullen diverse werkzaamheden worden uitgevoerd waaronder het vervangen van kabels, leidingen en winpompen. Ook wordt gezocht naar mogelijkheden voor de bouw van een nieuwe reinwaterkelder.

Op de planlocatie is een natuuronderzoek uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Aan de hand van de hierdoor verkregen gegevens, aangevuld met literatuuronderzoek, is een goed beeld ontstaan van de waarde van de planlocatie voor beschermde dier- en plantsoorten.

Wet Natuurbescherming - Soortenbescherming

Flora

Beschermde soorten ontbreken binnen het onderzoeksgebied waardoor geen schade aan deze soorten te verwachten is en geen nader onderzoek of een ontheffing noodzakelijk is.

Vogels

Ten aanzien van zwarte specht, draaihals en wespendief is nader territoriumonderzoek noodzakelijk. Hierbij dient eveneens gezocht te worden naar horsten van overige categorie 1-4 soorten. Voor dit onderzoek wordt geadviseerd minimaal 1 bezoek in winterperiode uit te voeren waarbij de boomkronen goed overzichtelijk zijn.
Indien werkzaamheden aan de gebouwen in deelgebied 3 een 4 worden gepland, is nader onderzoek naar huismus noodzakelijk.

Daarnaast wordt geadviseerd de werkzaamheden buiten de broedperiode uit te voeren – globaal buiten de periode maart-augustus om verstoring van broedende vogels te voorkomen. Indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen worden uitgevoerd, kunnen maatregelen noodzakelijk zijn om te voorkomen dat door de werkzaamheden broedende vogels worden verstoord.

Herpetofauna en vissen

Er zijn geen strikt beschermde vissen en amfibieën binnen het plangebied te verwachten. Hierdoor is voor deze soortgroepen geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.
Ten aanzien van de hazelworm en ringslang is uitvoering van het werk in het zomerhalfjaar sterk aan te bevelen in combinatie met ecologische begeleiding. Voor hazelworm is biotoopoptimalisatie noodzakelijk. In dat geval is voor reptielen geen ontheffing noodzakelijk.

Grondgebonden zoogdieren

Doordat vaste verblijfplaatsen ontbreken en er geen negatieve effecten te verwachten zijn op zwaar beschermde soorten, is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Vleermuizen

Voor met name deelgebieden 1 en 2 geldt dat indien bomen met holten moeten worden gerooid, er nader vleermuisonderzoek noodzakelijk is. In deelgebied 3 is in een van de gebouwen een verblijfplaats van vleermuizen vastgesteld. In deelgebied 4 zijn de gebouwen potentieel geschikt voor vleermuisverblijven. Bij sloop of renovatie is hier voorafgaande nader vleermuisonderzoek en voor verblijfplaatsen ontheffing met mitigatie en compensatie noodzakelijk. In deelgebied 4 is voor de bouw van een nieuw PB geheel binnen het grazige deel geen nader onderzoeken noodzakelijk.

Ongewervelden

Ten aanzien van teunisbloempijlstaart is nader onderzoek noodzakelijk in de periode juni-september. Voor overige ongewervelden is geen nader onderzoek noodzakelijk.

Voortoetsing Wet Natuurbescherming - gebiedenbescherming

Ten aanzien van de areaalverandering dient voor wespendief en draaihals een nadere afweging gemaakt te worden zodra de inrichtingsplannen bekend zijn. Hiervoor worden enkele aandachtspunten beschreven.
Daarnaast dienen de bouw- en graafwerkzaamheden buiten de broedperiode van zwarte specht, draaihals en wespendief te worden uitgevoerd. Indien dit niet mogelijk is dient

binnen de beschreven verstoringscirkels nader onderzoek te worden uitgevoerd naar mogelijk aanwezige broedlocaties en de mogelijke impact op deze soorten - zie ook onderdeel soortenbescherming.

Ten aanzien van de overige storingsindicatoren zijn er geen negatieve effecten op kwalificerende habitattypen en kwalificerende soorten van De Veluwe te verwachten.

Wet Natuurbescherming - bescherming houtopstanden

Door de voorgenomen ontwikkelingen worden geen houtopstanden gerooid of aangetast waardoor geen nadere maatregelen noodzakelijk zijn.

6.1 Periode van uitvoering - natuurkalender

Voor enkele soortgroepen gelden enkele aandachtspunten ten aanzien van uitvoering en onderzoek.

Nader onderzoek:

- Broedvogels - nader onderzoek maart-augustus - en minimaal 1 ronde in winterhalfjaar.
- Grondgebonden zoogdieren - indien bomen worden gerooid is in het winterhalfjaar een controle naar mogelijke eekhoornnesten noodzakelijk.
- Vleermuizen - indien werkzaamheden aan gebouwen gepland zijn en/of bomen met holten worden gerooid. Voor beide situaties geldt nader onderzoek in mei-september. Eventueel boomcameraonderzoek bij boomholten kan de onderzoeksinspanning en -periode verkorten.
- Teunisbloempijlstaart - nader onderzoek in de periode juni - september.

Natuurkalender aanwezige bekende soorten ten behoeve van uitvoering werkzaamheden.

		jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Vogels	broedvogels*												
Reptielen	hazelworm												

geen werkzaamheden uitvoeren
suboptimale periode voor uitvoering
optimale periode voor uitvoering

* in de 'rode en oranje periode' kan met diverse zeer gerichte (broedvogel)controles en ecologische begeleiding worden getracht werkzaamheden uit te voeren. Dit kan echter resulteren in gefragmenteerde uitvoering door aanwezige broedvogels en wordt derhalve niet geadviseerd.

LITERATUUR

- www.natuurloket.nl
- www.gelderland.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.ravon.nl
- www.floron.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.vleermuis.net
- www.NDFF.nl
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/effectenindicator.aspx
- www.natura2000.nl – profielen vogels
    a. Zwarte specht
    b. Draaihals
    c. Wespendief

- Deuzeman, S. Broedvogels v an Roekel en de Zanding in 2015. SOVON 2016.
- Krijgsveld, K.l., R.R. Smits en J. van der Winden. ; Verstoringsgevoeligheid van vogels. Update van literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie. 2008. SOVON.
- Limpens, H. et al.; Atlas van de Nederlandse Vleermuizen – Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNNV-uitgeverij. 1997.
- Sierdsema, H.; Broedvogels en beheer. 1995, SOVON.
- Sierdsema, H., J. van Diermen, B. Aarts, L. van den Bremer en A. van Kleunen. Factsheets van broedvogels in de Natura 2000-gebieden van Gelderland. SOVONonderzoeksrapport 2008/14. SOVON, Beek-Ubbergen. 2008
- Weeda, Drs. E.J. et al.; Nederlandse Ecologische Flora – Wilde planten en hun relaties. KNNV-uitgeverij. 2003

BIJLAGEN

Bijlage 1: Begrenzing Natura2000-gebied de Veluwe
Bijlage 2: Impressie plangebied
Bijlage 3: Toelichting Wet Natuurbescherming
Bijlage 4: Effectenindicator

BIJLAGE 1: BEGRENZING NATURA2000-GEBIED DE VELUWE

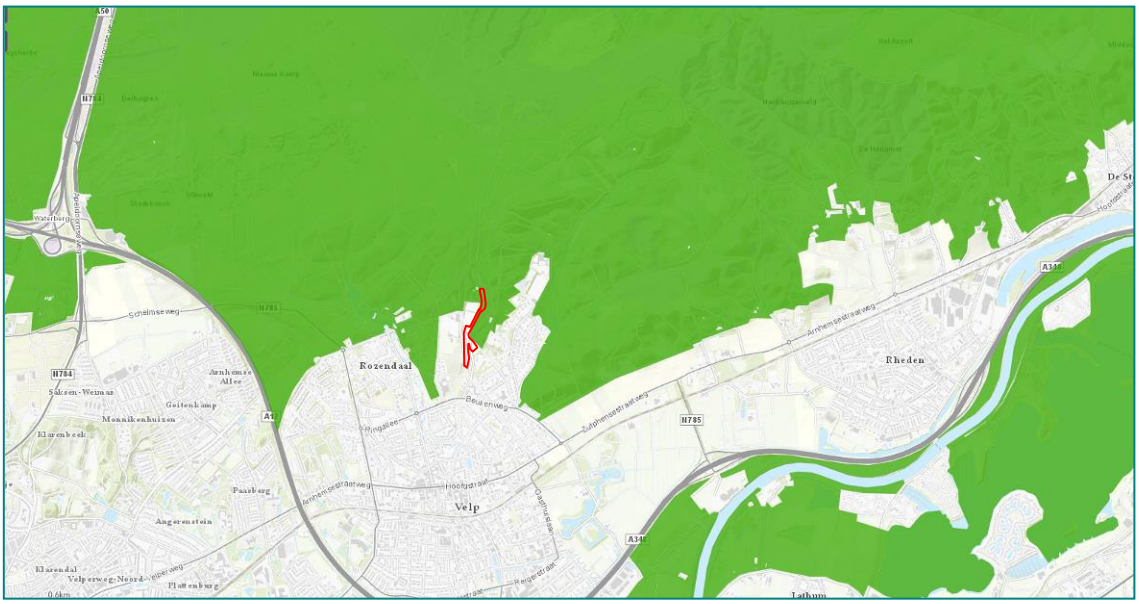

Figuur 6: ligging Natura2000 gebied De Veluwe (groene arcering) ten opzichte van het plangebied (rode kader).
Bron: provincie Gelderland.

BIJLAGE 2: IMPRESSIE PLANGEBIED

Deelgebied 1

Puttenveld in beukenopstand met weinig ondergroei.
Dit deelgebied is gelegen langs de met klinkers verharde Kluizenaarsweg.

Deelgebied 2

Leidingtracé langs de met klinkers verharde Kluizenaarsweg.

Deelgebied 3

Productiebedrijf Pinkenberg met verspreid liggende pompputten, grazige vegetaties en verspreide bomen en boomgroepen. In het zuidelijke deel zijn enkele plekken met struikheide gespaard tijdens het maaien.
Foto onder rechts: in dit gebouw is aan de achterzijde een vleermuisverblijf in de spouw aanwezig.

Deelgebied 4

Zoekgebied realisatie nieuw PB met huidige bebouwing en groot onbebouwd gedeelte.

BIJLAGE 3: SOORTBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING

Sinds 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht. Deze wet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet.

Hoofdstuk 3 van de Wet Natuurbescherming regelt de bescherming van flora en fauna op soortniveau. Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn in principe verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het "nee, tenzij"-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.
De wet erkent de *intrinsieke waarde* van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen waarin van iedereen wordt geacht voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Dit is vastgelegd in *Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming*.

Naast de aandacht voor beschermde soorten geldt voor alle in het wild levende dieren en planten een zorgplicht. Deze is vastgelegd in Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
   a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
   b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
   c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Voor de in deze rapportage gemaakte toetsing zijn met name de onderstaande artikelen met verbodsbepalingen van toepassing:

- Artikel 3.1
- Artikel 3.5 en 3.8 lid 5
- Artikel 3.10

§ 3.1 - Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

§ 3.2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8 – lid 5

5. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
    a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
    b. zij is nodig:
        i. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
        ii. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
        iii. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
        iv. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
        v. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
    c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

§ 3.3. Beschermingsregime andere soorten – nationaal

Artikel 3.10

2. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
    a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
    b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
    c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
3. Artikel 3.8 (ontheffingen voor soorten genoemd in Artikelen 3.5 *Red.*), met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
    a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
    b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
    c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
    d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
    e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
    f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
    g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
    h. in het algemeen belang.
4. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Ontheffing en Vrijstellingsregeling

Wanneer beschermde soorten, zoals bedoeld onder Artikel 3.1, 3.5 en 3.10, voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door het bevoegd gezag. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de bepalingen in de Wet Natuurbescherming. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Wet Natuurbescherming.
Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet voldoende kan worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden uitgevoerd én dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. In de meeste gevallen zal dit de betreffende provincie zijn. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de betreffende Artikelen.
Elke provincie heeft een soortenlijst gepubliceerd waarin soorten, zoals bedoeld in Artikel 3.10, in die betreffende provincie zijn vrijgesteld voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden en bestendig beheer en onderhoud.

Vogels

Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Wet Natuurbescherming beschermd. Tijdens werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Wet Natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 3.1. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze groep is opgedeeld in enkele categorieën waarop de verbodsbepalingen van artikel 3.1 lid 2 jaarrond van kracht zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Het betreft de vogelsoorten:

- Boomvalk (*Falco subbuteo*)
- Buizerd (*Buteo buteo*)
- Gierzwaluw (*Apus apus*)
- Grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*)
- Havik (*Accipiter gentilis*)
- Huismus (*Passer domesticus*)
- Kerkuil (*Tyto alba*)
- Oehoe (*Bubo bubo*)
- Ooievaar (*Ciconia ciconia*)
- Ransuil (*Asio otus*)
- Roek (*Corvus frugilegus*)
- Slechtvalk (*Falco peregrinus*)
- Sperwer (*Accipiter nisus*)
- Steenuil (*Athene noctua*)
- Wespendief (*Pernis apivorus*)
- Zwarte wouw (*Milvus migrans*).

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet strikt beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Wanneer een jaarrond beschermd nest wordt aangetroffen, dan dient altijd een omgevingscheck uitgevoerd te worden. Een deskundige dient te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden. Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

Gedragscode

Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkeling kan een vrijstelling van de verbodsbepalingen mogelijk zijn als u handelt conform een goedgekeurde gedragscode. Het kan gaan om handelingen in het kader van bestendig beheer of onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkeling of inrichting. Zo is het onder de Wet Natuurbescherming mogelijk om via een gedragscode Europees beschermde vogel- en andere dier- en plantensoorten vrij te stellen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, míts er sprake is van een bij respectievelijk Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn genoemd belang. In een gedragscode is beschreven hoe zorgvuldig gewerkt wordt opdat schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum beperkt. Voorwaarde is wel dat gewerkt dient te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Hierbij is het van belang dat de gedragscode op de juiste wijze is geïmplementeerd in de organisatie of in het totaalplan van de werkzaamheden.

Voor meer informatie over de toepassing van de Wet Natuurbescherming: zie de brochure van het ministerie van Economische Zaken: “Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen” – 3 december 2016.

BIJLAGE 4: EFFECTENINDICATOR

In deze bijlage is het resultaat van de effectenindicator opgenomen zoals ingevuld op de site van het ministerie van Economische Zaken. De ingevulde waarden zijn “Veluwe” en “Bedrijventerrein”. Ook het vervangen van kabels en leidingen en de overige werkzaamheden hierbij kunnen door deze parameters worden ondervangen. De afweging van de onderstaande storingsfactoren ten opzichte van de geplande nieuwbouw, wordt beschreven in hoofdstuk 5.

Storingsfactor	1 Oppervlakteverlies	2 Versnippering	7 Verontreiniging	8 Verdroging	13 Verstoring door geluid	14 Verstoring door licht	15 Verstoring door trilling	16 Optische verstoring	17 Verstoring door mechanische effecten
Stuifzandheiden met struikhei	■	■	■	■	☒	☒	☒	■	■
Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	■	■	■	■	☒	☒	☒	■	■
Zandverstuivingen	■	■	■	■	☒	☒	☒	■	■
Zwakgebufferde vennen	■	■	■	■	☒	☒	☒	■	■
Zure vennen	■	■	■	■	☒	☒	☒	■	■
Beken en rivieren met waterplanten	■	■	■	■	☒	☒	☒	■	■
Vochtige heiden	■	■	■	■	☒	☒	☒	■	■
Droge heiden	■	■	■	■	☒	☒	☒	■	■
Jeneverbesstruwelen	■	■	■	■	☒	☒	☒	■	■
*Heischrale graslanden	■	■	■	■	☒	☒	☒	■	■
Blauwgraslanden	■	■	■	■	☒	☒	☒	■	■
*Actieve hoogvenen	■	■	■	■	☒	☒	☒	■	■
Overgangs- en trilvenen	■	■	■	■	☒	☒	☒	■	■
Pioniervegetaties met snavelbiezen	■	■	■	■	☒	☒	☒	■	■
Kalkmoerassen	■	■	■	■	☒	☒	☒	■	■
Beuken-eikenbossen met hulst	■	■	■	■	☒	☒	☒	■	■
Oude eikenbossen	■	■	■	■	☒	☒	☒	■	■
*Hoogveenbossen	■	■	■	■	☒	☒	☒	■	■
*Vochtige alluviale bossen	■	■	■	■	☒	☒	☒	■	■
Beekprik	■	■	■	■	■	...	■	...	■
Drijvende waterweegbree	■	☒	■	☒	☒	☒	☒	☒	■
Gevlekte witsnuitlibel	■	■	■	■	...	...	...	■	■
Kamsalamander	■	■	■	■	...	...	...	...	■
Meervleermuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rivierdonderpad	■	■	■	■	■	...	■	...	■
Vliegend hert	■	■	■	■	...	...	...	■	■
Boomleeuwerik (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Draaihals (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Duinpieper (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grauwe Klauwier (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■
IJsvogel (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Nachtzwaluw (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Roodborsttapuit (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Tapuit (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Wespendief (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zwarte Specht (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■

■ zeer gevoelig
■ gevoelig
■ niet gevoelig
☒ n.v.t.
... onbekend

Let op!
De effectenindicator geeft u géén informatie over de daadwerkelijke schadelijke effecten van een activiteit noch over de significantie hiervan. Hiervoor is maatwerk vereist. De effectenindicator geeft alleen generieke informatie over mogelijke effecten van de activiteit. Uit de effectenindicator kan dus niet op voorhand worden afgeleid of een activiteit schadelijk is.

Toelichting op activiteit 'Bedrijventerrein'
Aanleg en gebruik van een bedrijventerrein heeft vele tijdelijke en permanente gevolgen voor natuur. In het algemeen zijn deze goed vergelijkbaar met woningbouw (zie aldaar). Afhankelijk van het type bedrijven kan het in gebruik zijn van een bedrijventerrein ook leiden tot emissie of lozing van vervuilende stoffen.

Toelichting op activiteit 'Kabels en leidingen'
Onder- of bovengrondse aanleg van kabels, buizen en leidingen zijn vooral verstorend in de aanlegfase. Er kan sprake zijn van verstoring van de bodem, verlies van leefgebied, verstoring van dieren door diverse oorzaken. De permanente aanwezigheid van bovengrondse leidingen kan effect hebben op vliegroutes van vogels en vleermuizen. Dit is hier echter niet van toepassing.

Literatuur

1. Maitland PS (2003). Ecology of the River, Brook and Sea Lamprey. Conserving Natura 2000 River Ecology Series No. 5. English Nature, Petersborough.
2. Opzeeland, I., H. Slabbekoorn & C. ten Cate, 2007. Vissen en geluidsoverlast. Effecten van geluidsbelasting onder water op zoetwatervissen. Universiteit Leiden.
3. Weeda, E.J. Nederlandse oecologische flora deel 4, pag 221, 222
4. Binot-Hafke et al (2000), Natur und Landschaft 75(9/10): 393-401
5. Hunger, H. (2004) Naturschutzorientierte, GIS-gestutzte Untersuchungen zur Bestandssituation der Libellenarten Coenagrion mercuriale, Leucorrhinia pectoralis und Ophiogomphus cecilia (Anhang II FFH-Richtlinie) in Baden-Wurttemberg. Dissertation, Freiburg
6. Kuijper, D.P.J., J.Schut, D. van Dullemen, H. Toorman, N. Goossens, J. Ouwehand & H.J.G.A. Limpens, 2008. Experimental evidence of light disturbance along the commuting routes of pond bats (Myotis dasycneme). Lutra 51(1).
7. Tomlinson ML & Perrow MR (2003). Ecology of the Bullhead. Conserving Natura 2000 Rivers Ecology Series No. 4. English Nature, Petersborough.
8. Smit, J & R. Krekels 2008. Vliegend hert op de Veluwe. Beschermingsplan 2009-2013. Rapportnr EIS2008-02.EIS-nederland en Bureau natuurbalans-Limes divergens, Leiden-Nijmegen.
9. Reijnen, R., R. Foppen and G. Veenbaas (1997). Disturbance by traffic of breeding birds: Evaluation of the effect and considerations in planning and managing road corridors. Biodiversity and Conservation 6(4): 567-581.
10. Bijlsma, R.G., 2006. Effecten van menselijke verstoring op grondbroedende vogels van Planken Wambuis. De Levende Natuur 107: 191-198.
11. Pouwels, R. & C.C. Vos, 2001. Recreatie en biodiversiteit in balans. Een ruimtelijke benadering van functiecombinaties. Rapport Alterra, Wageningen.
12. Winden, J., van der, R.F.J. van Beusekom & M. Tentij (red.), 2008. Beschermingsplan Duin- en kustvogels. Vogelbescherming Nederland/ Bureau Waardenburg, Zeist/Culemborg.
13. Krijgsveld, K.L., Smits, R.R. & J. van der Winden, 2008. Verstoringsgevoeligheid van vogels: Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie. Bureau Waardenburg rapport 08-173: 245p.
14. Saris, F. & J. van der Salm, 1984. Broedvogels in de Biesbosch en de relatie met de recreatie. SCMO-TNO Delft en IvM-VU, Amsterdam.
15. Underhill-Day, J.C. & D. Liley, 2007. Visitor patterns on southern heaths: a review of visitor access patterns to heathlands in the UK and the relevance to Annex I bird species. Ibis 149(Suppl. 1): 112-119.
16. Molenaar, J.G. de, & R.J.H.G. Henkens, 2007. Champ Car evenement TT-circuit Assen Monitoring van de effecten van geluid op het aangrenzende Witterveld. Wageningen=UR, Alterra-rapport 1573, Wageningen.
17. Buro VIJN b.v. pdf recreatie en broedvogels: literatuuroverzicht

Addendum:

Aanvullend ecologisch onderzoek

PB pinkenberg in Rozendaal

In het kader van de Wet Natuurbescherming - soortenbescherming

Dit rapport is gedrukt op
100% FSC-papier

ECOCHORE
NATUURTECHNIEK
INVENTARISATIE, ADVISERING & ONTWIKKELING

Oktober 2023
Rapportnummer: 211485

Addendum: Aanvullend ecologisch onderzoek

PB Pinkenberg in Rozendaal

Beknopt overzicht van de inventarisatiegegevens in het kader van de Wet Natuurbescherming

'soortenbescherming'

In opdracht van:

Vitens N.V.
Postbus 1205
8001 BE ZWOLLE
Contactpersoon: Dhr. W. de Boer

Uitgevoerd door:

Ecologisch Adviesbureau
Ecochore Natuurtechniek
Ruiterweg 8
7152 DE EIBERGEN
T 0544-350297
M 06-15904121
E info@ecochore.nl
I www.ecochore.nl

Onderzoeksgroepen: Nader onderzoek naar teunisbloempijlstaart en vogels.

Auteur: F.P.Kouters
Collegiale toetsing: Bas Voerman
Veldwerk: F.P.Kouters

Datum: Oktober 2023

Correspondentie door Ecochore Natuurtechniek vindt uitsluitend plaats op digitale wijze of op FSC/PEFC gecertificeerd papier.

Foto voorzijde: Gebouwen op PB Pinkenberg.

Ecochore Natuurtechniek is aangesloten bij Samenwerkingsverband Ecologie.

INHOUD

INHOUD 3
1. AANLEIDING EN DOEL 4
2. INVENTARISATIEOPZET EN GEBIEDSBESCHRIJVING 5
2.1 Onderzoeksmethodiek 5
2.1.1 Aanvullende ecologische onderzoeken 5
2.2 Volledigheid inventarisatie 6
2.3 Gebiedsbeschrijving 7
2.4 Geplande werkzaamheden 7
3. ONDERZOEKSRESULTATEN 8
3.2 Aanvullend vogelonderzoek 9
3.3 Aanvullend teunisbloempijlstaartonderzoek 11
3.4 Invasieve soorten 11
4. TOETSING SOORTENBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING 11
4.1 Algemeen 12
4.2 Ingreep 12
4.3 Effecten en toetsing Wet Natuurbescherming 12
4.3.1 (Broed)vogels 13
4.3.2 Teunisbloempijlstaart 16
4.3.3 Exoten 16
5. CONCLUSIE 17
LITERATUUR 18

BIJLAGEN 19
BIJLAGE 1: INRICHTINGSPLAN WESPENDIEF 20
BIJLAGE 2: GEBIEDSIMPRESSIE 21
BIJLAGE 3: SOORTBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING 23

1. AANLEIDING EN DOEL

Vitens is voornemens diverse renovatiewerkzaamheden uit te voeren op productiebedrijf (PB) Pinkenberg. Zo zullen kabels, leidingen en pompen worden vervangen. Eveneens zal een geheel nieuw productiebedrijf worden gebouwd op een naast het huidige productiebedrijf gelegen perceel en wordt gezocht naar mogelijkheden voor de bouw van een nieuw reservoir.

Het slopen van gebouwen en herinrichten van het plangebied, kan effecten hebben op aanwezige beschermde soorten. Middels de Wet Natuurbescherming wordt een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. Als er plannen zijn om bepaalde (ruimtelijke) handelingen uit te voeren of wijzigingen aan te brengen in het bestemmingsplan, zal er onderzocht moeten worden of deze plannen, of onderdelen hiervan, nadelige effecten kunnen hebben op aanwezige, of mogelijk aanwezige, beschermde flora en fauna. Door het uitvoeren van een natuurtoets kan worden bepaald of dier- en plantsoorten negatieve gevolgen kunnen ondervinden van de werkzaamheden dan wel dat er gezocht moet worden naar mitigerende en/of compenserende maatregelen. Hiervoor kan het noodzakelijk zijn dat een ontheffing moet worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Dit is in de meeste gevallen de betreffende provincie waarin het project ligt.

Om aan de zorgplicht te kunnen voldoen, die gesteld wordt in de Wet Natuurbescherming, is in september 2021 een quickscan natuuronderzoek met toetsing aan de Wet Natuurbescherming uitgevoerd[1]. Aan de hand van dit onderzoek is een indruk verkregen van de mogelijke waarden van het gebied voor flora en fauna. Uit de onderzoeksgegevens bleek dat er met betrekking tot teunisbloempijlstaart en enkele prioritaire vogelsoorten te weinig gedetailleerde gegevens voorhanden waren om een gefundeerde uitspraak te kunnen doen welke gevolgen de geplande ingreep op soorten uit deze soortgroep heeft. Hierdoor is nader onderzoek uitgevoerd naar deze soorten.

Om de functie van het gebied voor betreffende in kaart te kunnen brengen, is nader onderzoek uitgevoerd in de periode februari-juli 2022. Hierbij zijn verspreid over de periode verschillende inventarisaties uitgevoerd door deskundigen op het gebied van de te inventariseren soorten.

Onderliggend rapport is opgesteld als addendum bij de opgestelde quickscanrapport. Voor algemene beschrijvingen en afwegingen van overige soortgroepen wordt naar de betreffende quickscanrapportage verwezen.

Tijdens het aanvullend ecologische onderzoek in 2022, is als doel gesteld de volgende vragen te kunnen beantwoorden:

- Welke (beschermde) soorten maken gebruik van de locatie;
- Welke functie heeft het gebied voor betreffende soorten;
- Wordt bij de uitvoer van de ingrepen de Wet Natuurbescherming overtreden.

Deze rapportage beschrijft de bevindingen van het aanvullend ecologische onderzoek.

[1] Voerman, B. 2021. Toetsing Wet Natuurbescherming - nieuwbouw PB Pinkenberg. Projectnummer: 211436. Ecochore Natuurtechniek

2. INVENTARISATIEOPZET EN GEBIEDSBESCHRIJVING

In 2022 is aanvullend natuuronderzoek uitgevoerd in het plangebied PB Pinkenberg en de ruime omgeving zoals weergegeven in figuur 1. Dit onderzoek bestond uit onderzoek voor het in kaart brengen van horsten van categorie 1-4 soorten binnen de verstoringsafstanden van wespendief, zwarte specht en draaihals, territoria van huismus binnen de plangrenzen en het voorkomen van teunisbloempijlstaart in de grazige delen van het plangebied. De toegepaste onderzoeksmethoden worden in onderstaande paragraaf nader toegelicht.
Tijdens alle bezoeken waren de weersomstandigheden geschikt voor het inventariseren van deze soorten (zie Tabel 1). Gezien de grootte van het plangebied en de onderzoeksinspanning en -methodiek, wordt verwacht dat er geen essentiële functies zijn gemist.

In onderstaande tabel zijn specificaties van de onderzoeksmomenten weergegeven. Tijdens alle onderzoekmomenten is gezocht naar aanwijzingen van alle te onderzoeken beschermde soorten. In de onderstaande tabel is in de laatste kolom weergegeven welke soortgroep als basis van de betreffende onderzoeksronde diende.

Bezoekdata	Starttijd	Weersgesteldheid	Hoofdonderzoek
10-02-2022	09:00	bewolking 2/8, droog, windkracht 2 ZW, 10 °C	Winterronde horsten
19-04-2022	06:00	bewolking 0/8, droog, windkracht 1 ZW, 15 °C	Broedvogelcontrole
05-05-2022	06:00	bewolking 4/8, droog, windkracht 1 ZW, 24 °C	Broedvogelcontrole
28-06-2022	11:00	bewolking 3/8, droog, windkracht 2 ZW, 18 °C	Teunisbloempijlstaart
15-07-2022	09:00	bewolking 1/8, droog, windkracht 1 Z, 22 °C	Teunisbloempijlstaart

Tabel 1. Bezoekdata en weersgesteldheid
Onderzoekers: B. Voerman & F.P.Kouters

2.1 Onderzoeksmethodiek

2.1.1 Aanvullende ecologische onderzoeken

Teunisbloempijlstaart

Voor teunisbloempijlstaart is actief gezocht naar zowel imago's als rupsen. Er is 1 bezoek uitgevoerd tijdens de vliegtijd van de soort. Daarnaast is er een bezoek uitgevoerd tijdens de rupsenfase. Voorafgaand aan het onderzoek is in kaart gebracht waar de waardplanten van de teunisbloempijlstaart zich bevinden. Tijdens de vliegtijd is er actief gezocht naar foeragerende en of eiafzettende dieren op deze waardplanten. Tijdens de 2e ronde is er gezocht naar rupsen en sporen hiervan (poepjes en vraatsporen) in de bladoksels en op de bladeren van waardplanten.

Vogels – Winterronde

Voor categorie 1-4 soorten (zie bijlage 3), met in het bijzonder wespendief, is in de winterperiode gericht onderzoek uitgevoerd naar nestlocaties. Tijdens deze onderzoeksronde is tevens in kaart gebracht waar zich potentiële nestlocaties van zwarte specht en draaihals bevinden. Deze drie genoemde soorten zijn als prioritaire soorten voor de Veluwe aangewezen. Doordat het omringede gebied partieel geschikt leefgebied van deze soorten is, is het in kaart brengen van de functie van het plangebied en aanwezigheid binnen verstoringscirkels noodzakelijk. De verstoringscirkel verschilt per soort zoals nader beschreven in het quickscanrapport. Als verstoringsafstand is de maximale afstand van zwarte specht van 300 meter rondom het plangebied voor de drie soorten als uitgangspunt gebruikt.
Het onderzoek binnen de 300 meter cirkel is uitgevoerd middels een visuele en auditieve inventarisatie waarbij gebruik is gemaakt van een verrekijker. Deze onderzoeksronde is voornamelijk bedoeld om een beeld te krijgen van potentiële nestlocaties en de geschiktheid van het gebied.

Vogels - Broedvogelcontrole

Voor de 3 prioritaire soorten is gericht onderzoek uitgevoerd naar nestlocaties en bezette territoria binnen de 300 meter verstoringscirkel. Voor huismussen is gericht gezocht naar territoriale en nestindicerende dieren.

Het onderzoek is uitgevoerd middels een visuele en auditieve inventarisatie waarbij gebruik is gemaakt van verrekijker, spiegeltje en endoscoop.

Voor huismussen is gezocht naar territoriale mannetjes of nestindicerend gedrag zoals het slepen met nestmateriaal, voervluchten of jonge vogels in directe relatie tot de gebouwen.
Binnen de 300 meter verstoringscirkel zijn de horsten, gevonden tijdens de winterronde, gecontroleerd op aanwezigheid van zowel ouderdieren als jongen.
Voor zwarte specht en draaihals is de BMP-E(nkele soorten) methode toegepast waarbij conform de het BMP-protocol alleen gezocht is naar deze specifieke soorten

In het vogelonderzoek is beoordeeld of vaste verblijfplaatsen (horsten en boomholten met nesten) aanwezig zijn en welke consequenties de werkzaamheden hebben op de feitelijke locaties, de mogelijke invloed van de geplande ontwikkeleng op de soorten en het duurzaam voortbestaan van de lokale populatie en individuen.

Voor de onderzochte vogelsoorten geldt een uitgebreide toetsing indien broedlocaties en hierdoor essentiële leefgebieden worden aangetast. Deze toetsing wordt gehanteerd bij aanvragen voor ontheffingen of omgevingsvergunningen. Door het uitgevoerde onderzoek kunnen de volgende vragen beantwoord worden.

Beoordelingskader:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de vaste voortplantingsplaats en rust- en / of verblijfplaats aangetast door de voorgenomen activiteiten?
- Is er een wettelijk belang? Eén van de volgende belangen moet gelden:
  - bescherming van flora en fauna (b)
  - veiligheid van het luchtverkeer (c)
  - volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Is er een andere bevredigende oplossing voor de volgende zaken:
  - de locatie
  - de inrichting op de locatie
  - de wijze van uitvoering van de werkzaamheden.
- Komt de gunstige staat van instandhouding van de landelijke populatie niet in gevaar?

Deze onderzoeksvragen zijn opgesteld door het voormalige ministerie van EL&I en beschreven in de soortenstandaards van betreffende soorten. Sinds juli 2017 zijn de soortenstandaard vervangen door kennisdocumenten per diersoort. In deze soortenstandaards/kennisdocumenten is eveneens de onderzoeksinspanning geformuleerd om gefundeerde uitspraken te kunnen doen omtrent aan- of afwezigheid en functionaliteit van het gebied voor betreffende soorten. Het uitgevoerde onderzoek is op deze soortenstandaards, in combinatie met de broedvogelmonitoringshandleiding van SOVON, gebaseerd. De huidige kennisdocumenten zijn vrij via internet verkrijgbaar via https://www.bij12.nl/.

2.2 Volledigheid inventarisatie

Aanvullende onderzoeken

De aanvullende onderzoeken zijn volgens de genoemde protocollen uitgevoerd. Een inventarisatie blijft echter uiteraard een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet Natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is dan ook voldoende invulling gegeven aan artikel 1.11 (Zorgplicht, zie kader bijlage 3) van de Wet Natuurbescherming. Wat betreft het (voor)onderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.
Wel moet hierbij worden opgemerkt dat de houdbaarheid van verspreidingsgegevens aan een maximale periode zijn gebonden. Voor de verspreidingsgegevens van licht beschermde soorten, of het juist ontbreken hiervan, wordt veelal een bruikbaarheidsperiode van circa 5-6 jaar gehanteerd, zoals de meeste gegevens in het quickscanrapport. Voor strikt/Europees beschermde soorten als vleermuizen en vogels, geldt een bruikbaarheidperiode van circa 2-3 jaar. Na deze periode zijn de gegevens verouderd en dient beoordeeld te worden of de gegevens voldoende up-to-date zijn om te gebruiken bij ruimtelijke ingrepen. Voor dit alles geldt wel dat de planlocatie niet drastisch veranderd waardoor nieuwe leefsituaties kunnen zijn ontstaan. Deze afweging dient door een ter zake kundig ecoloog of het bevoegd gezag te worden beoordeeld.

2.3 Gebiedsbeschrijving

Het onderzoeksgebied ligt aan de rand van de bebouwde komen Rozendaal en Velp in de gemeente Rheden. Het onderzochte gebied is grotendeels gelegen aan de rand van het bos op de flank van een stuwwal. De leiddingtracés liggen grotendeels langs de Kluizenaarsweg en deels op het terrein van PB Pinkenberg. De nieuwbouwlocatie bevindt zich op de hoek van de Kluizenaarsweg met de inrit aan de zijde van de Pinkenbergseweg.

Nagenoeg het gehele plangebied waar de ontwikkelingen gepland zijn, ligt op de grens van het Natura2000 gebied de Veluwe. Het noordelijke deel van het onderzoeksgebied nabij enkele winputten, ligt feitelijk binnen de begrenzing.
De locatie voor de nieuwbouw van het productiebedrijf betreft een vrij schraal grasland met in de noordelijke punt een tweetal gebouwen met pannen daken. Het gehele terrein is omgeven door een oude beukenhaag.

De noordelijk gelegen pompputten liggen geheel binnen een beukenopstand met relatief weinig ondergroei. Het tracé van de te vervangen leidingen tot aan het huidige pompgebouw, bevindt zich grotendeels in de bermen van de Kluizenaarsweg. Ter hoogte van het eigendom van Vitens liggen de leidingen meer op eigen terrein.
Het huidige productiebedrijf bestaat uit enkele monumentale gebouwen die verdiept in het landschap zijn gebouwd. Het terrein rondom deze gebouwen is, gezien de aanwezige vegetatie vrij schraal. Verspreid op het terrein staan enkele bomen. Met name in de zuidelijke punt van het terrein staan meer bomen en opslag van struweel in de grazige vegetatie. Het zijn onder andere enkele solitaire bomen en struiken als Amerikaanse eik, paardenkastanje, hazelaar, grove den en enkele zomereiken.

De onderzochte 300-meterzone ligt voor een deel geheel binnen de begrenzing van de Veluwe en het overige deel binnen de bebouwde kom van Rozendaal.

Zie voor gebiedsligging figuur 1 en een gebiedsimpressie bijlage 2.

2.4 Geplande werkzaamheden

Vitens is voornemens op PB Pinkenberg een nieuw productiebedrijf te realiseren. Daarnaast zullen diverse werkzaamheden worden uitgevoerd waaronder het vervangen van kabels, leidingen en winpompen. Ook wordt gezocht naar mogelijkheden voor de bouw van een nieuwe reinwaterkelder.
Hieronder zijn de voornaamste werkzaamheden opgenomen.

- bouw nieuw productiebedrijf
- vervangen winpompen;
- plaatsing zuivering (open marmerfilters met geïntegreerde beluchting);
- bouw reinwaterkelder;
- distributie pompinrichting;
- spoelwaterverwerking met nieuwe kabels (spoelwaterbehandeling met geïntegreerde slibopvang);
- realisatie noodstroomvoorziening;
- vervanging en aanleg van alle kabels (glasvezel voor besturing/beveiliging, voedingskabels en aardleiding, VIPAS update) richting winveld;
- graven van sleuven langs wegen/bos i.v.m. het verleggen van de kabels en leidingen;

Voor het overgrote deel van de werkzaamheden zullen geen bomen worden gerooid. Voor het vervangen van de leidingen in het noordelijke deel binnen het beukenbos en in de wegbermen, is het wel mogelijk dat een enkele boom wordt gerooid.
Voor de mogelijke bouw van een reinwaterkelder in de zuidelijke punt van het plangebied, zullen eveneens mogelijk enkele bomen en struiken worden gerooid.

Voor de onderzochte soorten (vogels en teunisbloempijlstaart) zijn met name de onderdelen die betrekking hebben op

De werkzaamheden kunnen worden aangemerkt als *Ruimtelijke Ontwikkeling en Ingrepen*.

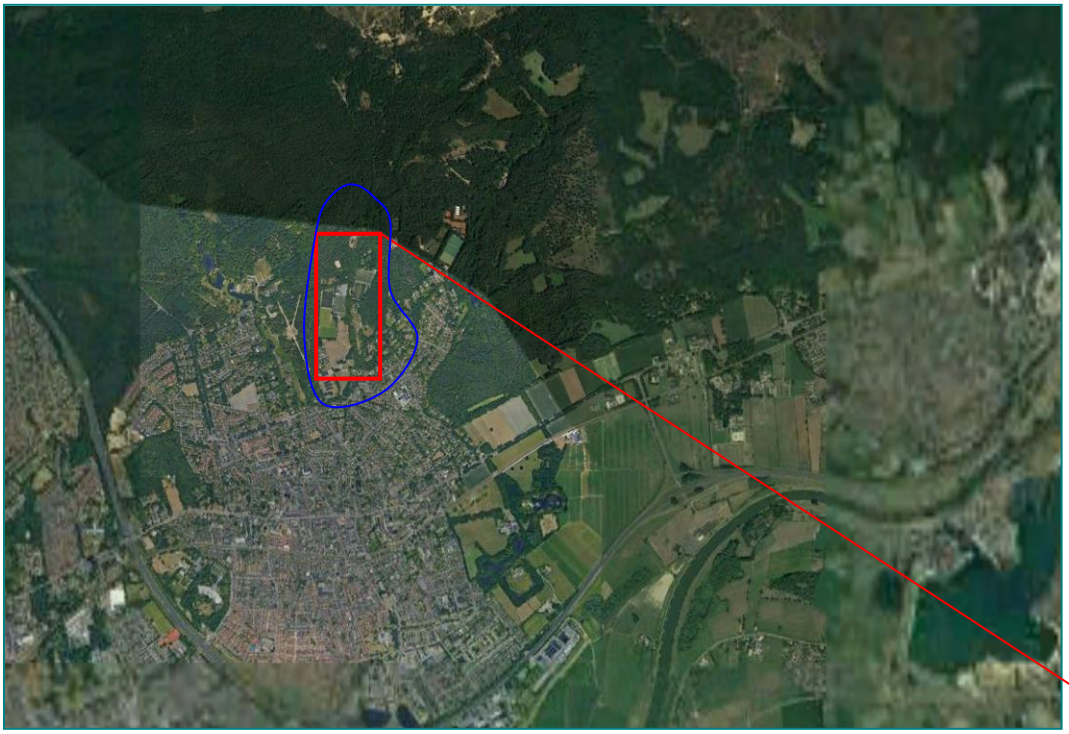

Figuur 1. Ligging onderzoeksgebied. Het blauwe kader geeft de 300 meterzone rondom het plangebied weer.
Bron: Provincie Gelderland en Google Earth.

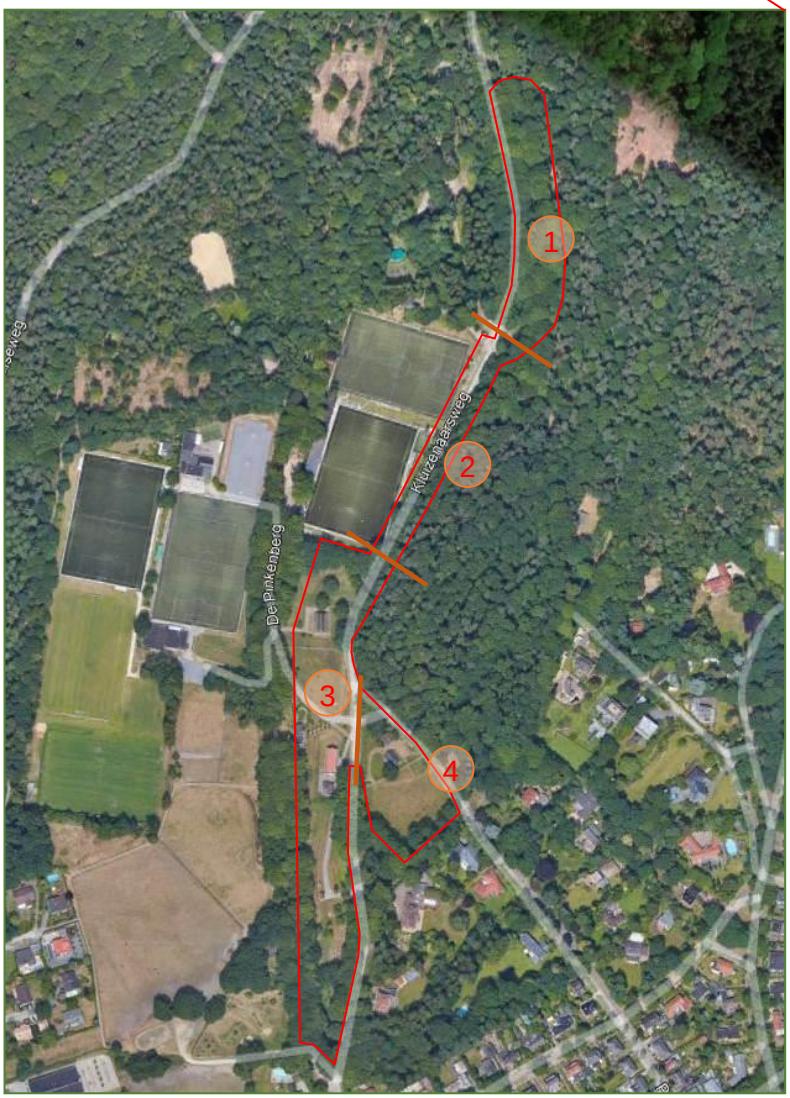

Inzet: globale begrenzing deelgebieden.

3. ONDERZOEKSRESULTATEN

In dit hoofdstuk worden kort de bevindingen van het onderzoek weergegeven. Ter aanvulling op de onderzoeksresultaten zijn verspreidingsatlassen geraadpleegd voor het kilometerhok waarbinnen het plangebied is gelegen: 209-531.
In het volgende hoofdstuk worden de wettelijke consequenties en eventuele aanbevelingen beschreven. In bijlage 1 is een verspreidingskaart opgenomen met enkele aangetroffen, beschermde soorten. Voor een toelichting op de Wet Natuurbescherming wordt verwezen naar bijlage 3.

3.2 Aanvullend vogelonderzoek

Binnen het plangebied en de zone van circa 300 meter hieromheen, zijn potentiële broedgelegenheden van de onderzochte soorten vastgesteld: huismus, wespendief, draaihals en zwarte specht.

Huismussen

Voor de huismus vormen met name de gebouwen potentiële broedlocaties binnen het plangebied. Ook kunnen de terreindelen geschikt zijn als foerageergebied en zandbaden en dekking bieden.
Broedparen buiten de plangrenzen zullen redelijkerwijs geen negatieve effecten ondervinden van de ontwikkelingen en zijn daardoor niet in kaart gebracht.

Tijdens het huismusonderzoek is binnen het plangebied gezocht naar territoriale of nestindicerende huismussen. Dergelijke waarnemingen zijn niet binnen het plangebied en de directe omgeving verricht. Tijdens het onderzoek zijn geen huismussen waargenomen waardoor territoria en nesten in de gebouwen kunnen worden uitgesloten.

Wespendief en andere horstbouwende vogelsoorten

Deze groep betreft met name vogels als wespendief, buizerd, boomvalk, havik en sperwer. Hoewel de nadruk van het onderzoek lag op het in kaart brengen van wespendief is ten aanzien van horsten gezocht naar horsten van alle genoemde soorten binnen de 300 meter zone zoals weergegeven in figuur 1.

Tijdens het horstenonderzoek is 1 horst aangetroffen, zie voor de locatie figuur 2 en bijlage 2. Dit betreft een horst van redelijk omvang, die potentiële broedgelegenheid biedt voor zowel wespendief als buizerd. Het horst is gelegen net achter 1 van de winputten in een grove den. Tijdens de verschillende broedvogelcontroles is hier echter geen activiteit waargenomen. In het broedseizoen van 2022 is het nest niet in gebruik geweest. Andere horsten ontbreken binnen het zoekgebied.

In deelgebied 3 zijn meerdere aangevreten wespennesten aangetroffen – zie foto 3 en bijlage 2. Door verwering zijn geen duidelijke sporen vastgesteld die zekerheid konden geven door welke diersoort de nesten zijn gepredeerd. Hierdoor konden de wespennesten zowel door wespendief als das zijn gepredeerd. Doordat het betreffende terrein echter geheel omheind is, is das uit te sluiten en is het zeer aannemelijk dat deze sporen toebehoren aan wespendief.

Draaihals en zwarte specht

Tijdens het horstenonderzoek is gezocht naar potentiële broedgelegenheid van zowel zwarte specht als draaihals. Voor beide soorten is naar voren gekomen dat er meer dan voldoende potentiële broedgelegenheid aanwezig is binnen de directe omgeving van het plangebied. Voornamelijk verschillende dode bomen, op ongeveer 150 meter van het plan gebied zijn potentieel geschikt Tijdens de BMP-E is echter geen van beide soorten aangetroffen. Een broedterritorium binnen de 300 meterzone is daardoor niet vastgesteld.

Figuur 2. Locatie horst achter winput.

Figuur 3. Gepredeerd wespennest in deelgebied 3.

3.3 Aanvullend teunisbloempijlstaartonderzoek

Ten zuiden van het plangebied zijn verschillende groeiplaatsen gevonden van teunisbloem – zie figuur 5 en bijlage 2. Daarom is het plangebied meerdere keren onderzocht op de aanwezigheid van teunisbloempijlstaart. Als eerste is het plangebied onderzocht op aanwezigheid van de waardplanten van de teunisbloempijlstaart. Dit zijn met name teunisbloem, grote kattenstaart, wilgenroosjes en basterdwederik - zie de verspreidingskaart hieronder. Note: Ten tijden van het onderzoek waren groten delen van het plangebied recent gemaaid. Vermoedelijk heeft dit geen invloed op de abundantie van de waardplanten. Enkel in deelgebied 3 zijn waardplanten aangetroffen. Omdat deelgebied 4 ook een groot grasveld beslaat met verschillende kruidachtige planten lag de focus tijdens het onderzoek op deze 2 deelgebieden. Tijdens het onderzoek is er intensief gezocht naar zowel foeragerende imago's als rupsen op de waardplanten. Van beiden zijn er geen waarnemingen gedaan. De soort is daarom met zekerheid niet aanwezig binnen het plangebied. Omdat de Teunisbloempijlstaart een mobiele vlinder is die bezig is aan een snelle opmars in Nederland zijn de gegevens beperkt houdbaar.

3.4 Invasieve soorten

Aan de achterzijde van het huidige pompgebouw is een groeiplaats vastgesteld van Japanse duizendknoop. De planten zijn bij een laatste maaironde gemaaid – zie figuur 4.
Overige groeiplaatsen van invasieve soorten zijn niet aangetroffen.

Figuur 4. Groeiplaats Japanse duizendknoop.

Figuur 5. Verspreidingskaart waardplant: teunisbloempijlstaart. De stippen geven de locaties weer waar zandteunisbloem is aangetroffen.
Overige waardplanten of andere soorten teunisbloem zijn niet waargenomen.

4. TOETSING SOORTENBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING

4.1 Algemeen

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. De soortenbescherming zoals in deze wetgeving is opgenomen, is de opvolger van de Flora- en faunawet uit 2002. In deze wetgeving is de bescherming van soorten opgenomen in drie artikelen:

- Artikel 3.1
- Artikel 3.5
- Artikel 3.10

Artikel 3.1 beschrijft de vogelsoorten zoals opgenomen in de Europese Vogelrichtlijn. Deze lijst omvat alle inheemse vogelsoorten. Verstoring of opzettelijke verontrusting van broedende vogels is niet toegestaan. Daarnaast zijn er enkele soorten die jaarrond gebruik maken van dezelfde broedlocaties of die afhankelijk zijn van specifieke locaties; deze locaties zijn jaarrond beschermd. Voor vogels is slechts ontheffing mogelijk voor belangen die betrekking hebben op bescherming van flora en fauna, veiligheid voor het vliegverkeer of volksgezondheid.

Soorten die vermeld staan in artikel 3.5 betreffen soorten die zijn opgenomen in bijlage VI van de Europese Habitatrichtlijn, bijlage II van het Verdrag van Bern en bijlage I en het Verdrag van Bonn. Afhankelijk van de ingreep en het effect op beschermde soorten, kunnen nadere onderzoeken met toetsing aan de wetgeving noodzakelijk zijn. Bij eventuele negatieve effecten kan een ontheffing noodzakelijk zijn. De mogelijkheid voor ontheffing wordt getoetst aan de belangen zoals opgenomen in de Europese richtlijnen. Onder dit Artikel vallen bijvoorbeeld alle soorten vleermuizen die door de vermelding op bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn, Europese bescherming genieten. Soorten als bedoeld onder dit artikel worden in deze rapportage aangeduid als strikt beschermde soorten.

Soorten die vermeld staan in artikel 3.10 zijn soorten van nationaal belang. Voor deze soorten geldt een iets milder beschermingsregime. Daarnaast zijn per provincie enkele soorten op de vrijstellingslijst geplaatst voor belangen als ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer. Afhankelijk van de aard van de werkzaamheden of doelstelling, kunnen soorten binnen dit artikel zijn vrijgesteld van ontheffing of is nader onderzoek en ontheffing noodzakelijk.

Zie voor een uitgebreidere toelichting bijlage 3.

4.2 Ingreep

Vitens is voornemens op PB Pinkenberg een nieuw productiebedrijf te realiseren. Daarnaast zullen diverse werkzaamheden worden uitgevoerd waaronder het vervangen van kabels, leidingen en winpompen. Ook wordt gezocht naar mogelijkheden voor de bouw van een nieuwe reinwaterkelder.
Met name de bouw van een nieuw productiebedrijf is van invloed op potentieel leefgebied van beschermde soorten. De overige werkzaamheden hebben met name tijdens de uitvoering mogelijk een negatief effect door geluid en trillingen en daardoor een tijdelijke verstoring van het leefgebied.

4.3 Effecten en toetsing Wet Natuurbescherming

In het kader van de Wet Natuurbescherming is getoetst aan verschillende artikelen. Met name de onderstaande artikelen zijn hierbij van toepassing.

- Artikel 3.1 lid 2 van de Wet Natuurbescherming, verbiedt onder andere het vernietigen van vaste rust- en/of verblijfplaatsen van soorten van de Europese Vogelrichtlijn.

- Artikel 3.5 lid 4 van de Wet Natuurbescherming, verbiedt onder andere het vernietigen van vaste rust- en/of verblijfplaatsen van soorten van de Europese Habitatrichtlijn.

- Artikel 3.10 lid 1 en 2 van de Wet Natuurbescherming, verbiedt onder andere het vernietigen van vaste rust- en/of verblijfplaatsen van soorten van Nationaal belang.

Gezien het bovenstaande en de voorgenomen maatregelen, was het uitgevoerde onderzoek vooral gericht op het in kaart brengen van mogelijk aanwezige vaste verblijfplaatsen en leefgebieden van vogels (wespendief, zwarte specht en draaihals) en teunisbloempijlstaart.

4.3.1 (Broed)vogels

Alle te verwachten vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Wet natuurbescherming en de Vogelrichtlijn. Ontheffing voor deze diergroep is in de meeste gevallen niet mogelijk.
Dit betekent dat het verstoren, verontrusten, doden en anderszins van vogels en nesten niet is toegestaan. Deze overtredingen zijn mogelijk door het uitvoeren van de geplande werkzaamheden.
Voor vogels geldt dat deze tijdens de broedperiode het meest gevoelig zijn voor verstoring. De rest van het jaar zijn zij flexibeler en is de kans op nadelige effecten door de werkzaamheden voor de individuen aanzienlijk minder. Hierdoor is het sterk aan te bevelen buiten het broedseizoen te starten met de werkzaamheden waardoor bij aanvang van het broedseizoen het verstoringeffect op vogels minimaal is.
Globaal kan worden gezegd dat de broedperiode, voor de mogelijk aanwezige soorten, ligt tussen 1 maart en 15 juli. Hierbij dient wel te worden op gemerkt dat indien broedende vogels in een andere periode van het jaar worden aangetroffen, hierbij zorgvuldig dient te worden omgegaan zodat verstoring van de broedende vogels wordt voorkomen.

Niet alle vogels maken jaarlijks een nieuw nest om te broeden. Een deel van de soorten gebruikt jaarlijks hetzelfde nest of dezelfde locatie om hun jongen groot te brengen. Ook zijn er soorten die jaarrond gebruik maken van vaste verblijfplaatsen. Voor deze soorten geldt dat de nest- of verblijflocaties jaarrond beschermd zijn en dat inzichtelijk gemaakt moet worden welke gevolgen de werkzaamheden voor deze soorten hebben.
Door het ministerie van LNV is een lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn: ‘Aangepaste lijst beschermde vogelnesten’ van het ministerie van LNV 2009 – zie ook bijlage 3. De nestlocaties en vaste verblijfplaatsen van de hierin beschreven soorten zijn ook in perioden beschermd als er tijdelijk geen gebruik van de nestlocatie wordt gemaakt. De betreffende soorten zijn verdeeld in 5 categorieën, zie bijlage 3.

Categorie 1-4 soorten

Binnen de plangrenzen zijn geen broedlocaties van de onderzochte soorten als huismus, zwarte specht en draaihals aanwezig.
Ook vanuit de literatuur zijn vrij weinig losse waarnemingen binnen deze 300 meter cirkel van de zwarte specht en draaihals bekend geworden. Hierdoor is voor deze soorten geen specifieke afweging noodzakelijk.

De huismus is als broedvogel niet binnen de plangrenzen aanwezig. Hierdoor is ook voor deze soort geen nadere afweging noodzakelijk.

Wespendief

Binnen het onderzoeksgebied is een horst aangetroffen dat vermoedelijk van wespendief is. In 2022 was dit horst echter niet in gebruik. De grove den met het horst staat binnen de 300 meterzone maar net buiten de plangrenzen. Het horst blijft daardoor fysiek behouden.
Door de omvang van het horst en de vrij goede staat is het echter goed mogelijk dat deze in komende jaren wel in gebruik kan worden genomen.

Binnen de hekken van het PB zijn vraatsporen aangetroffen aan wespennesten die toe te schrijven zijn aan wespendief. Hierdoor kan worden gesteld dat het plangebied binnen een territorium van deze soort ligt. Een bezette nestlocatie binnen dit territorium is in 2022 niet vastgesteld binnen de 300 meterzone. De gepredeerde wespennesten zijn aangetroffen in deelgebied 3 in de taluds langs de toegangsweg. Dit deel van het plangebied blijft ongemoeid en zal daardoor blijven functioneren binnen het leefgebied van wespendief.
Ook deelgebied 4 ligt redelijkerwijs binnen het territorium van de soort. Door de bouw van een nieuw pompstation zal een groot deel van dit deelgebied als foerageergebied verdwijnen.
Doordat het plangebied binnen het leefgebied van wespendief ligt, is een voortoetsing noodzakelijk.

Met een Voortoets wordt nagegaan of er, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, mogelijk negatieve effecten zijn van de geplande ingreep. Blijkt uit de Voortoets dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn, dan is verdere toetsing niet noodzakelijk. Zijn er negatieve gevolgen te verwachten maar zijn deze gevolgen zeker niet significant, dan dient vervolgens een verstorings- en verslechteringstoets te worden uitgevoerd en dient een vergunning aangevraagd te worden voor de werkzaamheden. Is er kans op significante negatieve effecten dan wordt een passende beoordeling uitgevoerd en dient eveneens een vergunning te worden aangevraagd.
Om te borgen dat het leefgebied van wespendief niet verslechterd en de lokale populatie behouden blijft, kunnen compenserende maatregelen noodzakelijk zijn. Hierbij kan worden gedacht aan het optimaliseren van het plangebied en het beperken van verlies aan oppervlak.
Hieronder is een nadere uitwerking van de wespendief opgenomen.

Leefgebied wespendief
De wespendief is overwegend een bosbewoner, met een voorkeur voor minstens 250 ha grote en minstens 40 jaar oude bossen op zandgrond. De soort lijkt een lichte voorkeur te hebben voor leefgebied met afwisseling met andere biotopen. Dat kunnen vennen zijn, stukken heide, beekdalen, natte bosdelen of extensief onderhouden graslanden. De soort ontbreekt in uitgestrekte agrarische gebieden en vermijdt over het algemeen harde kleibodems. De wespendief broedt zowel in naaldbossen als in opgaande loofbossen met een rijke ondergroei, maar vermijdt jonge bossen en te sterk versnipperde bossen. Zijn nest bouwt de vogel bij voorkeur in een spar. De minimale grootte van zijn gebied van activiteiten rond het nest bedraagt ongeveer 1.400 ha.
De factoren die van invloed zijn op het voorkomen van wespendieven zijn niet goed bekend. De soort lijkt in Drenthe last te ondervinden van haviken die zowel volwassen als jonge wespendieven verschalken. Het broedseizoen duurt van half mei tot eind augustus en bosbouwactiviteiten zoals dunnen en houtoogst kunnen dan verstorend werken. Het nest is zeer lastig te vinden. Ontbossing van Afrikaanse overwinteringsgebieden vormt wellicht mede, en in toenemende mate, een probleem.

Voedsel
Wespen vormen het hoofdvoedsel van deze soort. Omdat de wespennesten worden uitgegraven, is de soort afhankelijk van redelijk zachte bodems. Het menu omvat behalve wespen ook o.a. amfibieën, reptielen, sprinkhanen en (jonge) kleine vogels. De wespendief zoekt zijn voedsel in de regel op afstanden van 1-3 km en maximaal op 7 km van het nest. In jaren met een zeer beperkt voedselaanbod kan een aanzienlijk deel van de populatie (de helft is normaal) niet aan broeden toekomen.

Rust
In vergelijking met andere roofvogels is de wespendief minder gevoelig voor verstoring: de soort vertoont een matige verstoringsgevoeligheid (verstoring bij minder dan 100 m afstand). In zijn leefgebied is de soort ook in matige mate gevoelig voor verstoring (de vogel leeft in min of meer besloten gebieden). Het is onbekend of verstoringen effecten hebben op populaties van de wespendief. Andere in het bos broedende roofvogels zoals sperwer en havik lijken echter weinig effect te ondervinden van verstoring. Vooral de ‘landrecreatie’ zoals wandelen en fietsen kan de rust van de wespendief verstoren.

Trend op de Veluwe
Eind vorige eeuw, na 1990, is een lichte maar gestage afname van de wespendief geconstateerd in delen van Drenthe. Over de trends van de vogel elders in het land, met uitzondering van de Zuidwest-Veluwe, is zijn onvoldoende gegevens beschikbaar. De soort is echter tussen 1970 en 1990 (mogelijk al vanaf 1960) eerst sterk toegenomen, althans in Drenthe, Noord-Brabant en wellicht ook elders. Op de Veluwe is dit vermoedelijk niet gebeurd, of in veel mindere mate het geval.

Geschiktheidsbeoordeling
Het vrij schrale grasland in deelgebied 4 is potentieel geschikt foerageergebied voor wespendief. Het licht glooiende terrein met hagen langs de randen en verspreid groeiende struwelen, vormt geschikte mogelijkheden voor wespen, het basisvoedsel van de wespendief. In dit deel zijn tijdens de veldbezoeken geen vraatsporen vastgesteld die kunnen duiden op gebruik van bet terrein door wespendief.
Daarnaast biedt het gehele gebied een relatieve rust wat een gunstige uitwerking heeft op foeragerende wespendief.

Areaalvermindering
Het nieuwe pompgebouw en de aan te brengen verhardingen in deelgebied 4, zullen het overgrote deel van het terrein beslaan en daardoor resulteren in een vergroting van het verharde oppervlak binnen het territorium van wespendief. In beginsel kan dit een negatief effect hebben op een aanwezig territorium.
Het gehele door een haag omgeven terrein beslaat ruim 5000 m^2 waarvan in de huidige situatie globaal genomen 500 m^2 bebouwd en verhard is.

Staat van instandhouding.
De staat van instandhouding van de wespendief als broedvogels wordt voor Nederland als gunstig aangeduid {SOVON}. Dit geldt zowel voor de populatie, verspreiding, leefgebied en toekomst van de soort.

Afweging
Het te bebouwen terrein maakt onderdeel uit van het leefgebied van wespendief. Er zijn geen horsten aanwezig waardoor schade aan horsten kan worden uitgesloten.
In beginsel mag het leefgebied niet verminderen of verslechteren in kwaliteit. Doordat hier sprake is van mogelijke vermindering in leefgebied, is een nadere afweging in de vorm van een Voortoets voor deze soort noodzakelijk.

De Veluwe is aangewezen als Natura2000 gebied en geniet bescherming conform Hoofdstuk 2 van de Wet Natuurbescherming. Hierdoor gelden strikte regels voor alle plannen, projecten en andere handelingen die mogelijk significant negatieve effecten kunnen hebben op de natuurwaarden waarvoor De Veluwe is aangewezen, en specifiek op de prioritaire soorten en habitattypen.
Voor het Natura2000 gebied De Veluwe, is de wespendief aangewezen als een van de prioritaire broedvogelsoorten. Hierdoor is specifieke aandacht voor deze soort noodzakelijk.

Strikt genomen ligt het plangebied buiten de begrenzing van de Veluwe. Door de externe werking is echter ook voor buiten de gebiedsgrenzen een nadere afweging noodzakelijk.

Bij grote leefgebieden zoals de Veluwe, zijn de mogelijkheden voor mitigatie groter dan bij kleine leefgebieden en habitattypen. Wanneer voor een soort het instandhoudingsdoel is bereikt kan, in geval van enige aantasting van het leefgebied, het nemen van kwaliteitsverbeterende maatregelen of uitbreiding van leefgebied voldoende zijn voor het verkrijgen van een vergunning {*www.natura2000.nl*].
Het criterium hierbij is het behoud van draagkracht voor de in het aanwijzingsbesluit genoemde populatieomvang. Wanneer de populatieomvang zich echter nog onder het gewenste niveau bevindt (instandhoudingsdoel) zal eerst moeten worden geïnvesteerd in versterking van de populatie. Een aantasting van het leefgebied zal in dat geval zwaarder worden aangerekend.

De soort laat als broedvogel geen negatieve trend zien. Doordat alleen sprake is van een aanpassing in het areaal, dient dit nader te worden beoordeeld.

Doordat wespendieven om te foerageren bij voorkeur een locatie bij heggen, greppels en paden verkiezen {*Archer 1980*}, vormen met name de randen langs de hagen en struwelen de beste foerageerkwaliteit binnen het te bebouwen perceel. Deze randen blijven grotendeels behouden.
Wel zijn er mogelijkheden om deze zones te optimaliseren voor de soort. In deelgebied 3 zijn er mogelijkheden om het foerageergebied van de soort te versterken. In bijlage 1 is dit verder uitgewerkt.
Door het toepassen van deze maatregelen kan redelijkerwijs worden gesteld dat er geen sprake is van verslechtering maar mogelijkerwijs een versterking van het huidige foerageergebied. Hierdoor is geen nadere toetsing noodzakelijk.

Hoewel er sprake is van verandering in het leefgebied door de bouw van het nieuwe pompstation, kan redelijkerwijs worden gesteld dat er door het toepassen van kwaliteitsverbetering geen sprake is van vermindering in kwaliteit.

4.3.2 Teunisbloempijlstaart

Uit het aanvullend onderzoek is naar voren gekomen dat de teunisbloempijlstaart in geen van de levensfases voorkomt binnen het gebied. Hoewel enkele waardplanten binnen het gebied aanwezig zijn, vormt het plangebied een semi geschikt habitat voor de soort. Het voorkomen van een populatie teunisbloempijlstaart binnen het plangebied is daarom uitgesloten.

Deze soort is niet binnen het plangebied vastgesteld. De geplande ontwikkelingen zullen daardoor geen negatief effecten hebben waardoor geen nadere afweging noodzakelijk is.

4.3.3 Exoten

Tijdens het onderzoek zijn groeiplaatsen vastgesteld van Japanse duizendknoop. Deze soort staat niet op de unielijst van invasie exoten maar kent deze soort wel een nationaal handels verbod. Japanse duizendknoop heeft een zeer invasief karakter en kan zich door het vroege uitlopen, snelle lengtegroei en de vorming van een nagenoeg gesloten bladerdek snel tot de dominantste plant binnen de groeiplaatsen ontwikkelen. Wanneer deze soort dominant wordt zal ook de biodiversiteit afnemen.
Zoals hierboven beschreven geldt er een handelsverbod voor de Japanse duizendknoop. Dit houdt in dat er geen levende delen van de plant vervoerd mogen worden. Uitzondering hierop zijn bestrijdingsacties. Omdat bestrijding arbeids- en kostenintensief is, is het raadzaam het deel waar de Japanse duizendknoop momenteel aanwezig is niet te vergraven en de ontwikkeling van deze plant te monitoren. Dit geld tevens voor maaiwerkzaamheden.

5. CONCLUSIE

Dit addendum is geschreven als aanvulling op een natuuronderzoek zoals in de inleiding is aangegeven. Tijdens het aanvullende onderzoek is onderzoek verricht naar de functie van het plangebied voor vogels met jaarrond beschermde nestlocatie - in het bijzonder wespendief - en teunisbloempijlstaart.

Vogels met jaarrond beschermde nestlocaties

Binnen een zone van 300 meter zijn geen in gebruik zijnde vaste nestlocaties van soorten uit categorie1-4 vastgesteld. Hierbij is ook de aanwezigheid van zwarte specht mede beoordeeld. Van gebouwbewonende soorten zijn alleen de aanwezige gebouwen gecontroleerd op nestlocaties.
Hierdoor is geen nadere afweging voor deze soorten noodzakelijk. Ten aanzien van wespendief gelden aanvullende maatregelen.

Wespendief

Door de bouw van het nieuwe pompstation is er sprake van verandering in het leefgebied. Door het toepassen van voor deze soort gerichte kwaliteitsverbetering kan redelijkerwijs worden gesteld dat er geen sprake is van vermindering in kwaliteit. Hierdoor is geen nadere afweging noodzakelijk.

Teunisbloempijlstaart

Deze soort is niet binnen het plangebied vastgesteld. De geplande ontwikkelingen zullen daardoor geen negatief effecten hebben waardoor geen nadere afweging noodzakelijk is.

Volledigheid onderzoek

Binnen het plangebied, zijn enkele natuuronderzoeken uitgevoerd. Samen geven deze onderzoeken een goed en volledig beeld van de aanwezigheid van (strikt) beschermde soorten. Aan de hand van de bevindingen van de onderzoeken, de samenstelling van de aangetroffen soorten en de onderzoeksinspanningen, kan worden gesteld dat er geen zwaar beschermde soorten met een essentiële binding met de planlocatie zijn gemist. Hierdoor kan het natuuronderzoek als volledig worden beschouwd.

Doordat het plangebied een onderdeel vormt in het leefgebied van wespendief zijn voor deze soort gerichte maatregelen noodzakelijk.
Voor de overige soortgroepen gelden geen nadere handelingen.

LITERATUUR

- www.minlnv.nl
- www.gelderland.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.verspreidingskaarten.nl
- www.ravon.nl
- www.floron.nl
- www.sovon.nl
- www.bij12.nl
- www.NDFF.nl
- https://www.natura2000.nl/sites/default/files/profielen/Profielen_Vogels_Actueel/Profiel_vogel_A072.pdf

- Bijlsma, R.G. 1993. Ecologische Atlas van de Nederlandse Roofvogels. Schuyt & Co., Haarlem.
- Bijlsma, R.G. 2002. Life-history traits of Honey Buzzards (Pernis apivorus) in Africa. Die Vogelwarte 41: 240-248.
- Limpens, H. et al. 1997; Atlas van de Nederlandse Vleermuizen – Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNNV-uitgeverij.
- Manen, W. van, 2001. Gebruik van Zuid-Flevolandse bossen door Wespendieven Pernis apivorus van de Veluwe. De Takkeling 9: 193-196
- Provincie Gelderland 2017. Beheerplan Natura 2000 Veluwe (057).
- Sierdsema H. 1995. Broedvogels en beheer. Het gebruik van broedvogelgegevens in het beheer van bos- en natuurterreinen. SBB-rapport 1995-1, SOVON-onderzoeksrapport 1995/04. SBB/SOVON, Driebergen/Beek-Ubbergen.
- Smit, J.T. 2007. Actuele en potentiële verspreiding van het vliegend hert in Nederland. Eis.
- Archer, M.E. 1980, 'Population Dynamics', in Social Wm.ps: their biology and control, (ed) R.Edwards, Rentokil Ltd., East Grinstead.
- Edwards, R (ed) 1980, Socia! Wasps: their biology and control, Rentokil Ltd., East Grinstead
- Moller, H., Tilley, 1., Plunkett, GM. & Clappeflon, B.K. 1991 a, 'Nest sites of common and German wasps (Hymenoptera: Vespidae)', Nell' Zealand Jouma! (Zoo!ogy, vol.l8, pp.121-125.
- Spradbery,J.P 1973, Wasps: an account ofthe hiology and natural history ofsoliary and social wasps, Sidgwick & !ackson, London.
- Weeda, Drs. E.J. et al. 2003; Nederlandse Ecologische Flora – Wilde planten en hun relaties. KNNV-uitgeverij.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Inrichtingsplan wespendief
Bijlage 2: Gebiedsimpressie
Bijlage 3: Toelichting Wet Natuurbescherming

BIJLAGE 1: INRICHTINGSPLAN WESPENDIEF

Inrichtingsmaatregelen Wespendief.

De wespendief is voor zijn voedsel behoefte grotendeels afhankelijk van actieve wespennesten en dan in het bijzonder de raten. Uit onderzoek, specifiek uitgevoerd op de Veluwe, is gebleken dat 77% van de prooien bestaat uit wespen (voornamelijk *Vespa vulgaris* en *V. germanica*) en 18% uit amfibieën (voornamelijk groene en bruine kikkers en incidenteel hazelworm). De twee belangrijkste soortgroepen zijn dus wespen en amfibieën. Om het verlies aan foerageergebied op te vangen is het een optie om de andere delen van het plangebied zo in te richten dat deze toenemen in waarde voor de prooidieren van de wespendief.
Wespen hebben enkele specifieke habitatseisen die versterkt kunnen worden om de kwaliteit van het gebied te laten stijgen. Omdat de wespendief alleen toegang heeft tot wespen met ondergrondse nesten, zijn de inrichtingsmaatregelen hierop gebaseerd.

Wespen algemeen

Voor wespen die in de grond leven is het belangrijk dat de grond goed waterdoorlatend is en er geen direct zonlicht in het nest schijnt. Daarnaast is de afstand tot water van groot belang {*Moller et al 1991*} & {*Edwards 1980*}. Wespen hebben de voorkeur om hun nest aan de rand van een veld te maken, wanneer voorradig verkiezen ze graag een locatie bij heggen, greppels en paden {*Archer 1980*}.
Voor het voedsel zijn wespen niet kieskeurig waardoor bijna alle zachte insecten en kleine dieren behoren tot potentiële prooien. Naar gelang het jaar vordert schakelen ze over van proteïne rijke prooien (insecten) naar meer koolhydraat rijke voedselbronnen (vruchten).

Inrichting gebied

Om het leefgebied te versterken wordt binnen het plangebied (in de noordkant van deelgebied 3) voorgesteld om enkele ruggen danwel keverbanken aan te leggen. Deze zones van maximaal 50 cm hoog moeten worden aangelegd van goed drainerende, schrale grond. Deze zones zullen daardoor gelegenheid bieden voor meerdere wespennesten. Wespennesten zijn vaak geclusterd {*spradbery, 1973*} en daardoor volstaan de voorgestelde relatie kleine stroken. Om de voedselvoorziening van wespen te versterken kunnen enkele basissoorten worden ingezaaid. Hierbij moet worden gedacht aan soorten als korenbloem, beemdkroon, kleine ratelaar en zandteunisbloem. Hier zullen vele insecten op leven die als voedselbron kunnen dienen. Om in de voedsel behoefte in het najaar te voorzien worden op het perceel fruitbomen geplant, die in de herfst voldoende afvallend fruit produceren. Deze vruchten bieden daarnaast ook voedsel voor andere insecten.
Door het gebied op de voorgestelde manier in te richten is er gedurende de periode dat de wespendief in Nederland aanwezig is voldoende voedsel beschikbaar

Op de volgende pagina is een schets uitgewerkt met maatregelen ter bevordering van wespen daardoor een versterking van het leefgebied van wespendief.

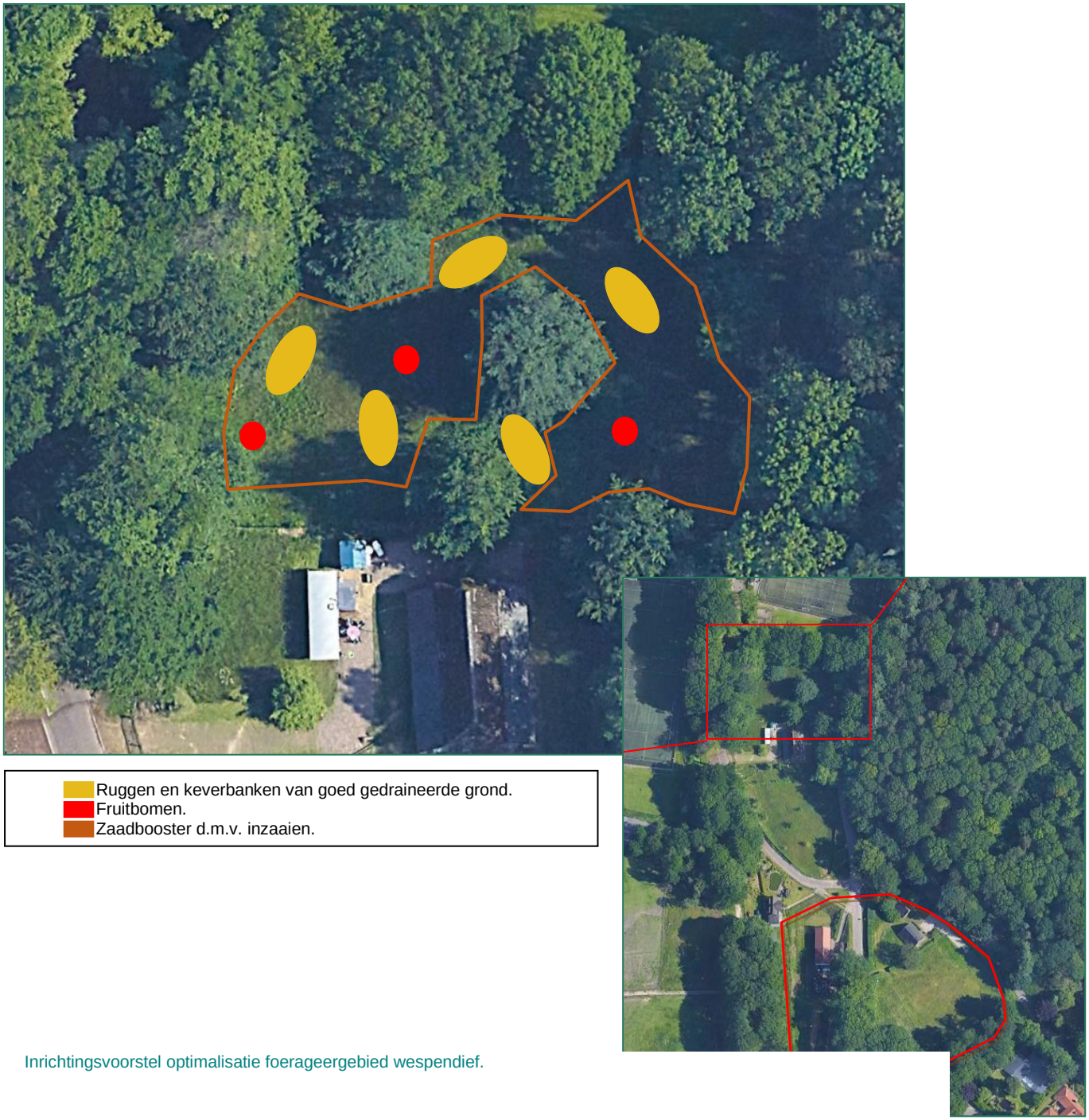

Inrichtingsvoorstel optimalisatie foerageergebied wespendief.

BIJLAGE 2: GEBIEDSIMPRESSIE

V.l.n.r: Figuur 1: functioneel foerageergebied van wespendief. Figuur 2: vraatsporen wespendief. Figuur 3: Aanwezig horst. Figuur 4: Vraatsporen wespendief.

BIJLAGE 3: SOORTBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING

Sinds 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht. Deze wet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet.

Hoofdstuk 3 van de Wet Natuurbescherming regelt de bescherming van flora en fauna op soortniveau. Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn in principe verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het "nee, tenzij"-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.
De wet erkent de *intrinsieke waarde* van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen waarin van iedereen wordt geacht voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Dit is vastgelegd in *Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming*.

Naast de aandacht voor beschermde soorten geldt voor alle in het wild levende dieren en planten een zorgplicht. Deze is vastgelegd in Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
    a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
    b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
    c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Voor de in deze rapportage gemaakte toetsing zijn met name de onderstaande artikelen met verbodsbepalingen van toepassing:

- Artikel 3.1
- Artikel 3.5 en 3.8 lid 5
- Artikel 3.10

§ 3.1 - Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

§ 3.2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8 - lid 5

5. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
    a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
    b. zij is nodig:
        i. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
        ii. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
        iii. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
        iv. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
        v. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
    c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

§ 3.3. Beschermingsregime andere soorten - nationaal

Artikel 3.10

2. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
    a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
    b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
    c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
3. Artikel 3.8 (ontheffingen voor soorten genoemd in Artikelen 3.5 *Red.*), met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
    a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
    b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
    c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
    d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
    e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
    f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
    g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
    h. in het algemeen belang.
4. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Ontheffing en Vrijstellingsregeling

Wanneer beschermde soorten, zoals bedoeld onder Artikel 3.1, 3.5 en 3.10, voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door het bevoegd gezag. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de bepalingen in de Wet Natuurbescherming. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Wet Natuurbescherming.
Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet voldoende kan worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden uitgevoerd én dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. In de meeste gevallen zal dit de betreffende provincie zijn. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de betreffende Artikelen.
Elke provincie heeft een soortenlijst gepubliceerd waarin soorten, zoals bedoeld in Artikel 3.10, in die betreffende provincie zijn vrijgesteld voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden en bestendig beheer en onderhoud.

Vogels

Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Wet Natuurbescherming beschermd. Tijdens werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Wet Natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 3.1. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze groep is opgedeeld in enkele categorieën waarop de verbodsbepalingen van artikel 3.1 lid 2 jaarrond van kracht zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Het betreft de vogelsoorten:

- Boomvalk (*Falco subbuteo*)
- Buizerd (*Buteo buteo*)
- Gierzwaluw (*Apus apus*)
- Grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*)
- Havik (*Accipiter gentilis*)
- Huismus (*Passer domesticus*)
- Kerkuil (*Tyto alba*)
- Oehoe (*Bubo bubo*)
- Ooievaar (*Ciconia ciconia*)
- Ransuil (*Asio otus*)
- Roek (*Corvus frugilegus*)
- Slechtvalk (*Falco peregrinus*)
- Sperwer (*Accipiter nisus*)
- Steenuil (*Athene noctua*)
- Wespendief (*Pernis apivorus*)
- Zwarte wouw (*Milvus migrans*).

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet strikt beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Wanneer een jaarrond beschermd nest wordt aangetroffen, dan dient altijd een omgevingscheck uitgevoerd te worden. Een deskundige dient te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden. Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

Gedragscode

Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkeling kan een vrijstelling van de verbodsbepalingen mogelijk zijn als u handelt conform een goedgekeurde gedragscode. Het kan gaan om handelingen in het kader van bestendig beheer of onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkeling of inrichting. Zo is het onder de Wet Natuurbescherming mogelijk om via een gedragscode Europees beschermde vogel- en andere dier- en plantensoorten vrij te stellen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, míts er sprake is van een bij respectievelijk Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn genoemd belang. In een gedragscode is beschreven hoe zorgvuldig gewerkt wordt opdat schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum beperkt. Voorwaarde is wel dat gewerkt dient te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Hierbij is het van belang dat de gedragscode op de juiste wijze is geïmplementeerd in de organisatie of in het totaalplan van de werkzaamheden.

Voor meer informatie over de toepassing van de Wet Natuurbescherming: zie de brochure van het ministerie van Economische Zaken: “Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen” – 3 december 2016.

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.

- Overzicht
- Samenvatting situaties
- Resultaten
- Detailgegevens per emissiebron

Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers

Contactgegevens

Rechtspersoon	SAB
Inrichtingslocatie	-, - Rozendaal

Activiteit

Omschrijving	Pinkenberg
Toelichting	realisatie vitens Rozendaal

Berekening

AERIUS kenmerk	Rt1tTVnEErth
Datum berekening	16 november 2023, 10:08
Rekenconfiguratie	Wnb-rekengrid

Totale emissie

	Rekenjaar	Emissie NH_3	Emissie NO_x
aanlegfase - Beoogd	2026	0,2 kg/j	9,6 kg/j

Resultaten

	Hoogste bijdrage	Hexagon	Gebied
aanlegfase - Beoogd	0,19 mol/ha/j	4270000	Veluwe
Gekarteerd oppervlak met toename (ha)	172,57 ha		
Gekarteerd oppervlak met afname (ha)	0,00 ha		
Grootste toename	0,19 mol/ha/j		
Grootste afname	0,00 mol/ha/j		

aanlegfase (Beoogd), rekenjaar 2026

Emissiebronnen	Emissie NH_3	Emissie NO_x
1 Mobiele werktuigen | Consumenten mobiele werktuigen | ontwikkellocatie	0,1 kg/j	5,9 kg/j
Verkeersnetwerk	61,1 g/j	3,7 kg/j

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

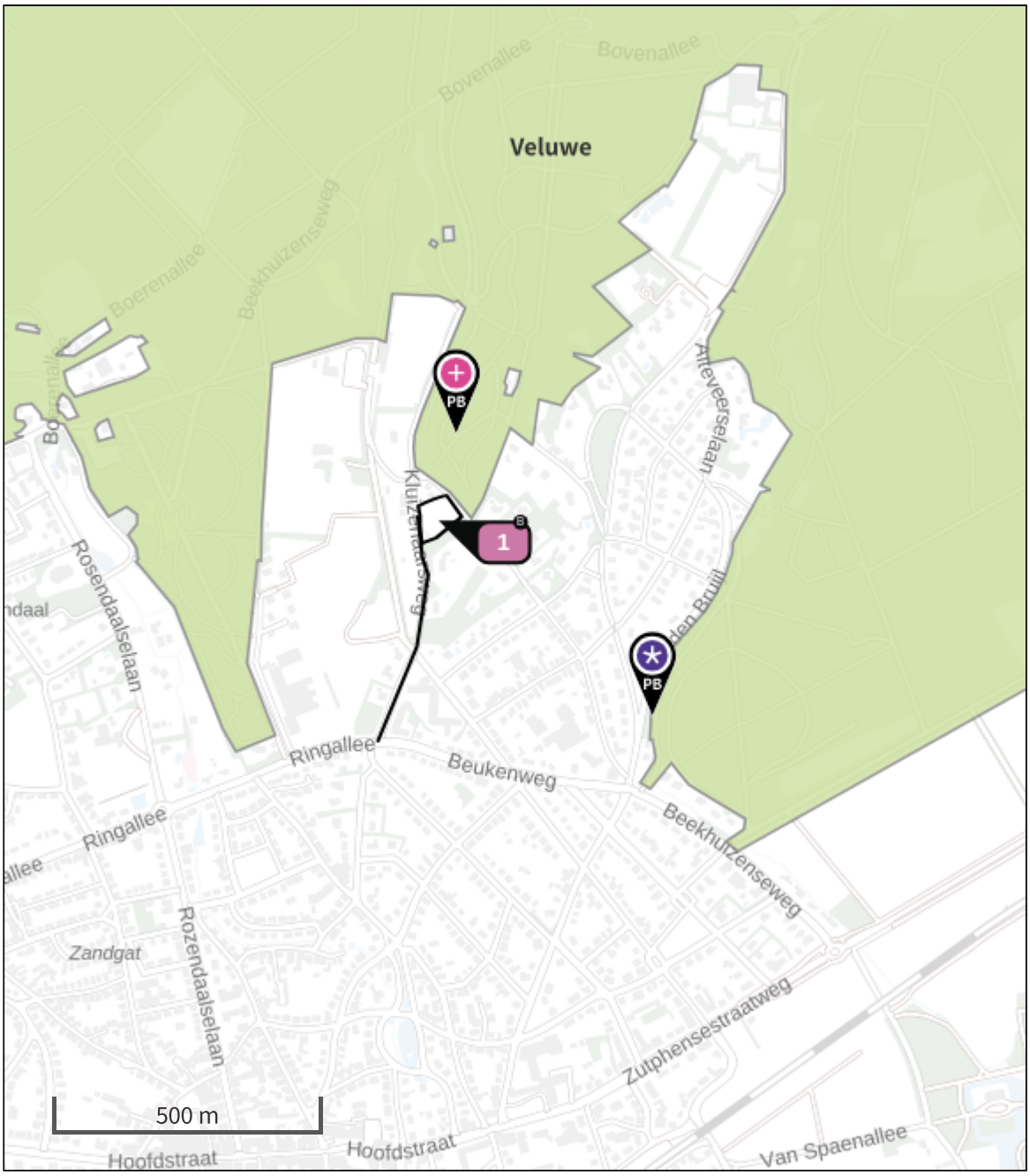

- Habitatrichtlijn
- Vogelrichtlijn
- Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn
- Niet bepaald
- Grootste toename (projectberekening)
- Grootste afname (projectberekening)
- Hoogste totaal (achtergrond + projectberekening)

De letters bij de bronlabels op de kaart geven bij welke type situaties de bronnen horen: beoogde situatie (B), referentiesituatie (R) en/of salderingssituatie (S).

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "aanlegfase" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	172,57	2.093,03	172,57	0,19	0,00	0,00

Per gebied	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Veluwe (57)	172,57	2.093,03	172,57	0,19	0,00	0,00

aanlegfase, Rekenjaar 2026

1 Mobiele werktuigen | Consumenten mobiele werktuigen

Naam	ontwikkellocatie	NO_x	5,9 kg/j
Locatie	X:195462,08 Y:446649,78	NH_3	0,1 kg/j
Oppervlakte	0,45 ha		

Naam	Stageklasse	Brandstof-verbruik	Draaiuren	AdBlue verbruik	Stof	Emissie
Damwandmachine	Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	523 l/j	40 u/j	31 l/j	NO_x	3,2 kg/j
					NH_3	0,1 kg/j
Groutmachine	Stage-IV, 2014-2018, <= 56 kW, diesel, SCR: nee	127 l/j	24 u/j		NO_x	2,7 kg/j
					NH_3	0,0 kg/j

2 Wegverkeer | Weg

			Links	Rechts		
Naam	Wegverkeer realisatiefase				NO_x	3,7 kg/j
Locatie	X:195424,2 Y:446435,73	Type scherm	-	-	NO_2	1,1 kg/j
Lengte	444,49 m	Hoogte	-	-	NH_3	61,1 g/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (normaal)	Afstand tot de weg	-	-		
Rijrichting	Beide richtingen					
Tunnelfactor	1					
Type hoogteligging	Normaal					
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m					

Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen	In file
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	1.556,0 /jaar	0,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	150,0 /jaar	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	1.482,0 /jaar	0,0 %
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar	0,0 %

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie	2023.0.1_20231106_3125d8b3c1
Database versie	2023.0.1_3125d8b3c1_calculator_nl_stable

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:
https://www.aerius.nl/

RAPPORT

Pinkenberg - beoordeling stikstofdepositie aanlegfase Natura 2000

Klant: Vitens

Referentie: BI7575-WM-RP-231128-0828

Status: 01

Datum: 19 december 2023

Royal HaskoningDHV
Enhancing Society Together

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Laan 1914 no.35
3818 EX Amersfoort
Netherlands
Water & Maritime

+31 88 348 20 00 **T**
+31 33 463 36 52 **F**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document:	Pinkenberg - beoordeling stikstofdepositie aanlegfase Natura 2000
Sub titel:	
Referentie:	BI7575-WM-RP-231128-0828
Uw kenmerk	
Status:	01
Datum:	19 december 2023
Projectnaam:	Vitens Pinkenberg
Projectnummer:	BI7575
Auteur(s):	R.E.

Opgesteld door:	R.E.
Gecontroleerd door:	H.Z.
Datum:	19 december 2023
Goedgekeurd door:	
Datum:	

Classificatie
Projectgerelateerd

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Let op: dit document bevat mogelijk persoonsgegevens van medewerkers van HaskoningDHV Nederland B.V.. Voordat publicatie plaatsvindt (of anderzins openbaarmaking), dient dit document te worden geanonimiseerd of dient toestemming te worden verkregen om dit document met persoonsgegevens te publiceren. Dit hoeft niet als wet- of regelgeving anonimiseren niet toestaat.

Inhoud

1	**Inleiding**	**1**
1.1	Aanleiding en doel vernieuwing productiebedrijf Pinkenberg	1
1.2	Leeswijzer	1
2	**Toetsingskader Wet natuurbescherming Natura 2000**	**2**
2.1	Algemeen	2
2.2	Bescherming	2
3	**Uitgangspunten en rekenresultaten**	**3**
3.1	Uitgangspunten berekening stikstofdepositie aanlegfase	3
3.2	Emissie van stikstof	3
3.3	Rekenresultaten	3
4	**Ecologische beoordeling stikstofdepositie**	**5**
4.1	Algemene context effecten stikstofdepositie	5
4.2	Aanpak effectbeoordeling	9
4.3	Ecologische relevantie	11
5	**Ecologische beoordeling Natura 2000 Veluwe**	**14**
5.1	Effecten op habitattypen	14
5.2	Effectbeoordeling habitatrichtlijnsoorten	18
5.3	Effectbeoordeling vogelrichtlijnsoorten	18
5.4	Cumulatie	24
6	**Conclusies ecologische beoordeling**	**25**
7	**Literatuur**	**26**

Inleiding

Aanleiding en doel vernieuwing productiebedrijf Pinkenberg

Vitens heeft in Rozendaal het voornemen om het productiebedrijf Pinkenberg te vernieuwen omdat het huidige productiebedrijf verouderd is. Aanpassing van de huidige locatie, een monument, is niet mogelijk en is nieuwbouw nodig. In het kader van de Wet Natuurbescherming (per 1 januari 2024 opgenomen in de Omgevingswet) en bestemmingsplanwijziging is het noodzakelijk de stikstofuitstoot door de beoogde ontwikkeling inzichtelijk te maken en ecologisch te beoordelen op effecten op omliggende Natura 2000-gebieden.

De stikstofdepositie in de aanlegfase is berekend met AERIUS 2023 (release 5.10.2023) op basis van verschillende scenario's door bureau SAB en vastgelegd in het rapport Onderzoek stikstofdepositie Rozendaal, nieuwbouw Pinkenberg (SAB, 2023).

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is het toetsingskader van Natura 2000 opgenomen. De uitgangspunten van de stikstofberekeningen en de rekenresultaten zijn opgenomen in hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 schetst de ecologische context, uitgangspunten en aanpak waarbinnen de beoordeling is uitgevoerd. Het geeft een toelichting op de begrippen kritische depositiewaarde (KDW), huidige achtergronddepositie (ADW), overschrijding van de KDW en trend. Tevens wordt de "ecologische relevantie van geringe stikstofdepositiebijdragen" nader toegelicht.

Hoofdstuk 5 omvat de nadere ecologische beoordeling van het Natura 2000-gebied waar, als gevolg van het voornemen, sprake is van een toename van stikstofdepositie op stikstof gevoelig habitat en leefgebieden van soorten in de situatie met een (naderende) overschrijding van de KDW. Per Natura 2000-gebied en per habitattype en aangewezen soort wordt een beschrijving gegeven van het voorkomen van het habitattype of de soort in het desbetreffende Natura 2000-gebied, de instandhoudingsdoelstellingen, de projectbijdrage en de (herziene) ecologische beoordeling van de projectbijdrage.

Hoofdstuk 6 bevat de conclusies en geeft aan of het project wel of niet leidt tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden in het licht van de voor de habitattypen en aangewezen soorten geldende instandhoudingsdoelstellingen.

Toetsingskader Wet natuurbescherming Natura 2000

Algemeen

Natura 2000 is een samenhangend Europees netwerk van beschermde natuurgebieden bestaande uit Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden. Dit netwerk vormt de hoeksteen van het EU-beleid voor behoud en herstel van biodiversiteit. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat de duurzame instandhouding van soorten en habitats binnen de Europese Unie wordt gewaarborgd. Daarbij zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor natuurlijke habitats en/of soorten. Dit kunnen behoudsdoelstellingen zijn voor habitats en leefgebieden van soorten die zich al op het gewenste niveau (kwalitatief en kwantitatief) bevinden of uitbreidings- respectievelijk verbeterdoelstellingen voor habitats en leefgebieden van soorten die zich nog niet op het gewenste niveau bevinden. Voor elk Natura 2000-gebied dient een beheerplan te worden opgesteld waarin de doelen in tijd en ruimte worden uitgewerkt en in hoeverre er aanvullende maatregelen nodig zijn.

Bescherming

De bescherming van Natura 2000-gebieden is in hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming geregeld. Plannen en projecten die de kwaliteit van habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op Natura 2000-gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, mogen niet plaatsvinden zonder vergunning (conform de artikelen 2.7, 2.8 en 2.9 van de Wet natuurbescherming).

In geval van de bepaling van mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden dient rekening te worden gehouden met de zogenoemde externe werking. Hierdoor moet ook worden bekeken of ontwikkelingen buiten een Natura 2000-gebied negatieve effecten kunnen hebben op de voor het betreffende gebied vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen. Uit de Wet natuurbescherming volgt dat alle Natura 2000-gebieden die mogelijk beïnvloed worden door een ingreep in de natuurtoetsing moeten worden betrokken.

Een voortoets in de oriëntatiefase kan uitsluitsel geven of het plan geen negatieve effecten heeft (geen vervolg) of dat er een passende beoordeling vereist is (indien significant negatieve effecten op voorhand niet zijn uitgesloten).

Deze rapportage moet worden gezien als een passende beoordeling. In een passende beoordeling wordt het planeffect beoordeeld, in cumulatie met overige projecten en/of plannen, die gevolgen hebben voor dezelfde instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied waar het project en/of de handeling effect op heeft. Wanneer uit de passende beoordeling blijkt dat significant negatieve effecten niet zijn uit te sluiten, dient eerst gekeken te worden of er mitigerende maatregelen mogelijk zijn om deze effecten op te heffen. Als deze niet mogelijk zijn, kan gekeken worden naar saldering. Zijn mitigerende of salderingsmaatregelen niet mogelijk dan volgt de ADC-toets.

Significantie bij beoordeling van gevolgen voor Natura 2000-gebieden
Er is sprake van significante gevolgen als de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied worden aangetast in het licht van de bijbehorende instandhoudingsdoelen. Wanneer de instandhoudings-doelstellingen door menselijk handelen of een project (mogelijk) niet gehaald worden, is mogelijk sprake van significant negatieve gevolgen. Aantasting van instandhoudingsdoelen kan, bijvoorbeeld, door direct verlies aan areaal of van populatieomvang alsook via afname in kwaliteit.

Bij de beoordeling van verslechtering spelen factoren als kwaliteit, abiotische randvoorwaarden en overige kenmerken van functies en structuren een rol. Hierbij speelt ook de veerkracht van het gebied een rol, waarbij het effect kan worden opgevangen in de natuurlijke fluctuaties. Deze effectbeoordeling vergt maatwerk op grond van ecologische inzichten.

Uitgangspunten en rekenresultaten

Uitgangspunten berekening stikstofdepositie aanlegfase

De uitvoering van het project vindt plaats in 2026. Voor de aanlegfase is een scenario berekend met een reële inzet van beschikbaar materieel. De verhouding elektrisch/conventioneel materieel is door de aannemer ingeschat voor het rekenjaar 2026.

Emissie van stikstof

In de aanlegfase vindt er tijdelijk emissie plaats van verkeer en mobiele werktuigen met diesel, stage-IV, 2014-2018 (zie figuur 3-1). Voor het aantal draaiuren wordt verwezen naar Onderzoek stikstofdepositie en AERIUS-uitdraai (AERIUS, 2023; SAB, 2023). De beoogde totale stikstofdepositie als gevolg van de werkzaamheden voor het realiseren van de nieuwbouw voor het productiebedrijf Pinkenberg bedraagt 9,6 kg/j NO_x en 0,2 kg/j NH_3 in het jaar 2026 (AERIUS, 2023).

Emissiebronnen	Emissie NH_3	Emissie NO_x
1 Mobiele werktuigen | Consumenten mobiele werktuigen | ontwikkellocatie	0,1 kg/j	5,9 kg/j
Verkeersnetwerk	61,1 g/j	3,7 kg/j

Figuur 3-1 Aanlegfase, rekenjaar 2026 (AERIUS, 2023).

Rekenresultaten

Uit de AERIUS 2023 berekening (Rt1tTVnEErth, 16 november 2023) van de aanlegfase 2026 volgt dat er alleen ter hoogte van Natura 2000-gebied Veluwe sprake is van een tijdelijke stikstofdepositiebijdrage van maximaal 0,19 mol N/ha/j (zie Tabel 3-1). In figuur 3-2 is het ruimtelijk beeld van de stikstofdepositie weergegeven.

De hoogste stikstofdepositiebijdrage (0,19 mol N/ha/j) betreft leefgebied eiken- en beukenbos van lemige zandgronden (Lg14). Een kleinere stikstofbijdrage betreft eveneens leefgebied (Lg13 en ZGL4030). Dit betreft leefgebied voor vogelrichtlijnsoorten. Ter hoogte van de habitattypen is de hoogste stikstofdepositiebijdrage 0,03 mol N/ha/j in H9120 beuken-eikenbossen met hulst met 0,04 mol N/ha/j ter hoogte van zoekgebied (zg). In figuur 3-2 is het ruimtelijk beeld weergegeven van de stikstofdepositie

Tabel 3-1 Tijdelijke stikstofdepositiebijdrage aanlegfase 2026 ter hoogte van habitattypen en overige leefgebieden in een situatie van (naderende) overschrijding van de KDW (Wnb-registratieset).

Natura 2000 Veluwe		**Projectbijdrage 2026 Realistisch inzet materieel**
Habitattypen		
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	0,03 0,04 (zg)
Overig leefgebieden		
Lg14	Eiken- en beukenbos van lemige Zandgronden	**0,19**
Lg13	Bos van arme zandgronden	0,01
ZGL4030	Droge heiden-weinig vergrast	0,02
ZGLg01	Permanente bron & langzaam stromende bovenloop	0,01

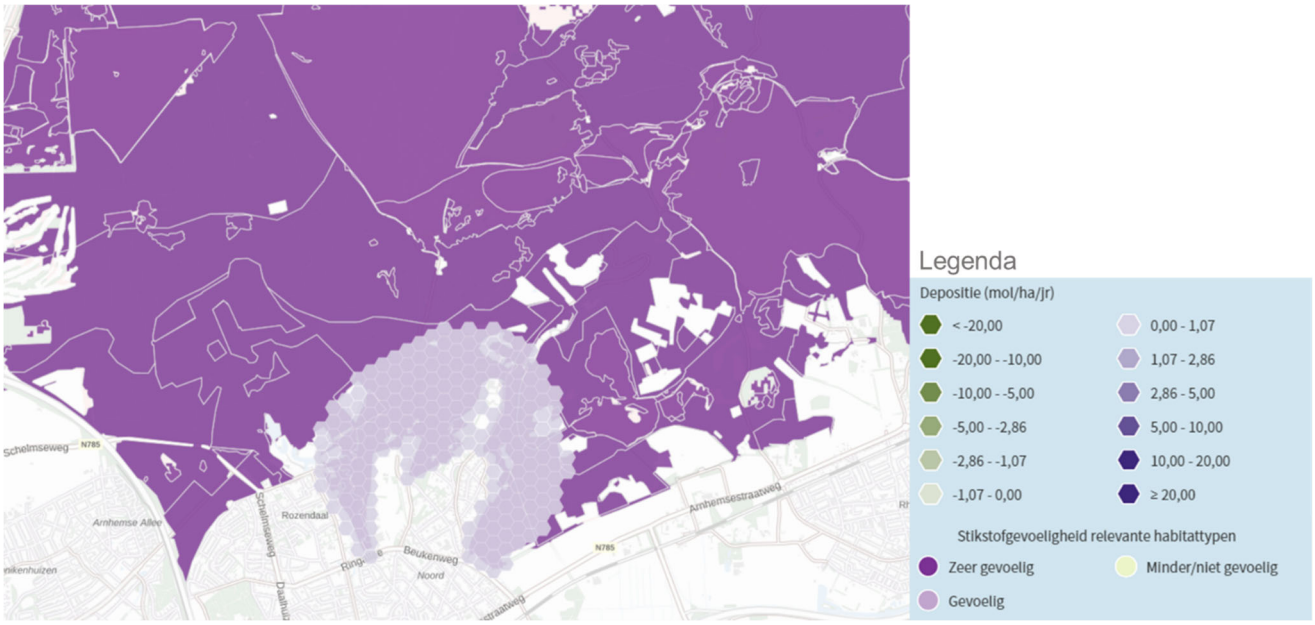

Figuur 3-2 Rekenresultaten tijdelijke stikstofdepositiebijdrage aanlegfase (2026). (uitsnede uit AERIUS, 2023)

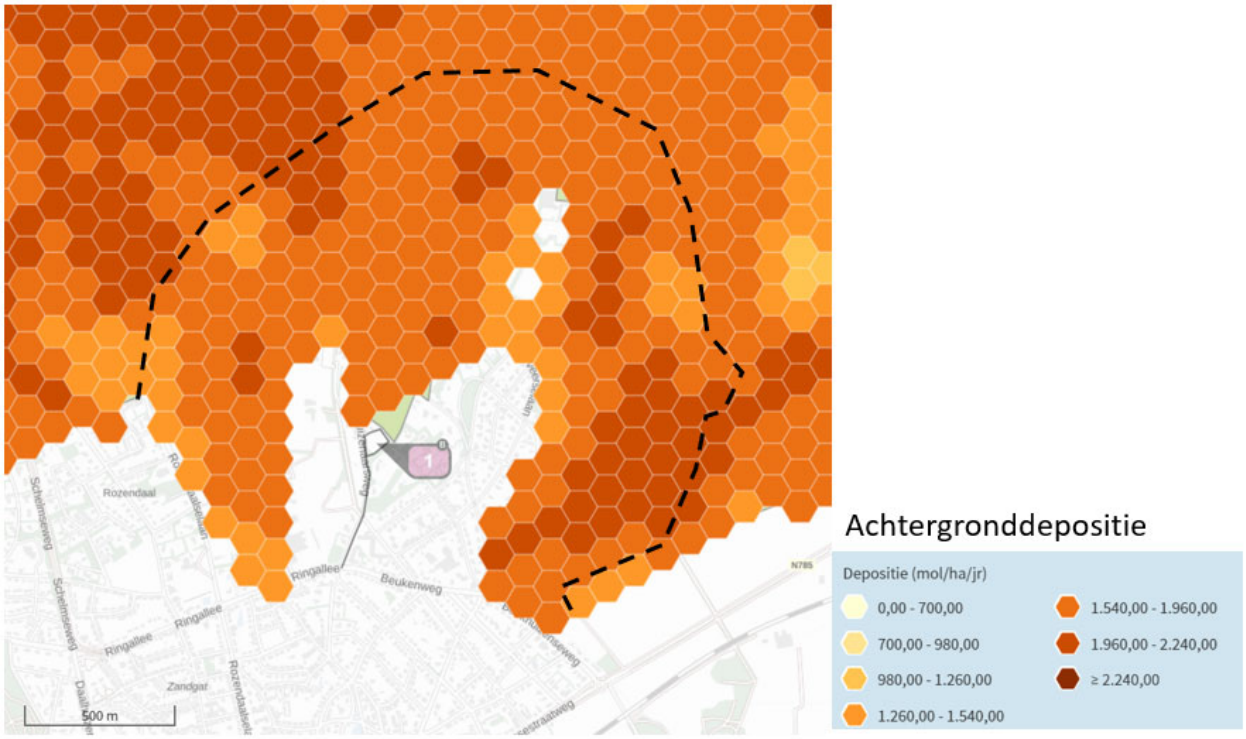

Figuur 3-3 Achtergronddepositie ter hoogte van Natura 2000-gebied met een tijdelijke projectbijdrage (indicatief zwart omlijnd) (uitsnede uit AERIUS 2023)

Ecologische beoordeling stikstofdepositie

De gehanteerde uitgangspunten en achtergrondinformatie voor de ecologische effectbeoordeling worden in dit hoofdstuk toegelicht. In hoofdstuk 5 is de ecologische effectbeoordeling van de Natura 2000-gebieden opgenomen, indien sprake is van een berekende stikstofdepositiebijdrage in een situatie van een (naderende) overschrijding van de Kritische depositiewaarde (KDW).

Algemene context effecten stikstofdepositie

Bij de ecologische effectbeoordeling staan de KDW centraal alsook de instandhoudingsdoelstellingen, de kwaliteit en sturende factoren van de habitattypen en/of soorten. Hieronder zijn de verschillende aspecten en de aanpak voor effectbeoordeling toegelicht.

Kritische depositiewaarde
Onder de KDW wordt verstaan (Van Dobben et. al, 2012): *de grens waarboven het risico niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitattype significant wordt aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van atmosferische depositie*.

Een kritisch depositieniveau is gedefinieerd als de maximaal toelaatbare hoeveelheid atmosferische depositie waarbij, volgens de huidige wetenschappelijke kennis, negatieve effecten op de structuur en de functies van ecosystemen niet voorkomen. Wanneer de atmosferische depositie hoger is dan de KDW van het habitat of leefgebied bestaat een risico op een significant negatief effect, waardoor het instandhoudingsdoel (in termen van kwaliteit en oppervlakte) niet duurzaam kan worden gerealiseerd. Hoe hoger de overschrijding van het kritische niveau en hoe langduriger die overschrijding, hoe groter het risico met ongewenste effecten op de abiotiek met gevolgen voor de biodiversiteit. De kwaliteit van een habitattype wordt onder andere bepaald door het voorkomen van kenmerkende planten- en diersoorten en de samenstelling ervan.

Of, zoals de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State het formuleert in (onder andere) de uitspraak van 11 maart 2020 (ECLI:NL:RVS:2020:741): "*een overschrijding van de KDW betekent niet zonder meer dat de kwaliteit van een habitattype slecht is. De KDW geeft - kort weergegeven - aan bij welke mate van stikstofdepositie wordt aangenomen dat niet langer op voorhand kan worden uitgesloten dat er een risico is dat de kwaliteit van het habitattype wordt aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van de stikstofdepositie. Overschrijding van deze waarde betekent dan ook niet dat vaststaat dat een aantasting van de kwaliteit van een habitattype plaatsvindt, maar uitsluitend dat de mogelijkheid van een aantasting niet zonder meer afwezig is*."

De KDW definieert per habitattype een norm die internationaal erkend wordt via de UNECE[1]. De KDW-en gehanteerd in Nederland (Van Dobben et al., 2012) zijn opgesteld via een combinatie van empirisch onderzoek (o.b.v. veldexperimenten met bandbreedtes) en via ecologische modellering (o.b.v. bodemmodel en grenswaarden van vegetatie voor beschikbaarheid van stikstof en zuurgraad). Recent is meer correlatief onderzoek beschikbaar gekomen tussen de toestand van habitattypen en de (heersende) N-depositie, de zogenaamde 'N-gradiëntstudies'. Uit de nieuwe gradiëntstudies is duidelijk geworden dat via de stikstofgradiënt-methode de ingeschatte (bandbreedte van de) KDW-en zeer goed overeenkomen met de bestaande (empirisch onderzochte) KDW-en. Veelal ligt de KDW uit de gradiëntstudies aan de onderzijde van de bandbreedte (Bobbink, 2021).
De KDW verschilt per habitattype. Hierbij is een indeling gemaakt van uiterst gevoelig, zeer gevoelig, gevoelig en matig gevoelig. In tabel 4-1 zijn de klassen weergegeven, alsook voorbeelden van habitattypen, die daarbinnen vallen. De KDW is in Van Dobben et. al (2012) primair uitgedrukt in (hele) kilogrammen

[1] *Verenigde Naties Economische Commissie voor Europa; UNECE*

stikstof per hectare per jaar. Vermelding van gewichtshoeveelheden kleiner dan hele kilogrammen wordt (vanuit nauwkeurigheid) niet verantwoord geacht. Omdat vaak gebruik wordt gemaakt van mol-eenheid, zijn de kilogrammen rekenkundig omgezet naar hele molen (1 kg N = 71,43 mol N). De effecten van een hogere stikstofdepositie dan de KDW verlopen doorgaans gradueel beginnend met kwaliteitsverlies en in een 'worst case'-situatie (zonder beheer) eindigt het in areaalverlies. Afhankelijk van de gevoeligheid van het type kan dit na 10 tot 20 jaar optreden, wanneer geen (herstel)beheermaatregelen worden toegepast (Vertegaal & Goderie, 2020). Bij de gebufferde habitattypen (o.a. gebufferde vennen, heischrale graslanden, blauwgraslanden, kranswierwateren, meren met krabbenscheer) is geen sprake van een gradueel kwaliteitsverlies maar kan bij wisselende stikstofdepositie sprake zijn van een 'plotselinge' omslag, die overigens sterk afhankelijk is van de lokale situatie (o.a. mate van buffering).

Tabel 4-1: Indeling van gevoeligheidsklassen voor habitattypen en tijdspad voor daadwerkelijk areaalverlies van een habitattype als gevolg van kwaliteitsverlies door stikstofdepositie (bron: Vertegaal & Goderie, 2020)

Gevoeligheids klasse	KDW (kg N/ha/j)	KDW 2012[1] (mol N/ha/j)	Habitattypen voorbeelden[1]	Tijdspad daadwerkelijk verlies habitattype (uitgezonderd gebufferde typen)*
uiterst gevoelig	6-15 kg	<1000	Zwakgebufferde en zure vennen, zandverstuivingen, heischrale graslanden, actieve hoogvenen, veenmosrietlanden	10 jaar
zeer gevoelig	15 -21 kg	1000-1500	Droge en vochtige heidetypen, jeneverbesstruwelen, oude eikenbossen, Blauwgraslanden, kalkmoerassen, trilvenen, pioniervegetaties, beuken-eikenbossen, Stroomdal- en glanshaverhooilanden.	12,5 jaar
gevoelig	21-28 kg	1500-2000	Beekbegeleidende bossen	15 jaar
matig gevoelig	> 28 kg	>2000	Beken en rivieren met waterplanten, meren met krabbenscheer, essen-iepenbossen, kranswierwateren	20 jaar

*bij gebufferde habitattypen (gebufferde vennen, heischrale graslanden, blauwgraslanden, kranswierwateren, meren met krabbenscheer) is geen sprake van een gradueel kwaliteitsverlies maar van een 'plotselinge' omslag sterk afhankelijk van de lokale situatie (o.a. mate van buffering) bron: Vertegaal & Goderie, 2020.

[1] **KDW'n zijn in 2023 aangepast** (Wieger et al., 2023[2]). Voor 64 typen is de KDW onveranderd gebleven, voor 32 typen is deze omlaag en voor 2 is deze omhooggegaan. O.a. typen op de hogere zandgronden, zoals de Veluwe, is deze omlaag gegaan vanwege langdurige overbelasting en versterkte verzuring. O.a. Droge heide en stuifzandheiden (van 1071 naar 741 mol /ha/j, beuken-eikenbossen met hulst (van 1429 naar 1071 mol N/ha/j), blauwgraslanden (van 1071 naar 786 mol N/ha/j).

Afhankelijk van het bodemtype, het habitattype en de sleutelfactoren (onder meer grond- en oppervlaktewaterhuishouding, toegepast (natuur)beheer, natuurlijke dynamiek) heeft stikstofdepositie in meer of mindere mate een effect. Ondanks een verhoogde achtergronddepositie is het mogelijk om verschillende habitattypen en leefgebieden duurzaam in stand te houden indien de sturende factoren die het voorkomen bepalen (als dit niet stikstof is), zoals hydrologie en/of beheer, op orde zijn. Dat enkele zeer gevoelige habitattypen in goed ontwikkelde vorm aanwezig zijn in weerwil van de al decennia veel te hoge achtergronddepositie, onderstreept dit. Dit wordt ook door M. Vink & A. van Hinsberg (2019) bevestigd. Zij geven aan dat op individuele locaties de effecten als gevolg van stikstofdepositie kunnen afwijken, omdat de lokale omstandigheden anders zijn dan de 'standaard' condities. Bij hogere deposities kan een hoger aantal plantensoorten aanwezig zijn, alsook een lager aantal soorten bij lagere deposities. Dit toont aan dat stikstofdepositie slechts één van de factoren is die van invloed is op de kwaliteit.

Stikstofdepositie is voornamelijk van belang voor de habitattypen maar kan ook consequenties hebben voor leefgebieden van soorten. Een toename van stikstofdepositie, zoals boven beschreven, kan schadelijk zijn

[2] *Wieger Wamelink, Han van Dobben, Friso van der Zee, Arjen van Hinsberg, Roland Bobbink, 2023. Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000; Herziening 2023. Wageningen, Wageningen Environmental Research, Rapport 3272. 62 blz.; 1 fig.; 4 tab.; 29 ref.*

voor de abiotiek die ten grondslag ligt aan het voorkomen van habitattypen. Vervolgens kunnen typische soorten, maar ook Vogel- en/of Habitatrichtlijnsoorten, die afhankelijk zijn van een goede vegetatieve opbouw en samenstelling van een habitattype, nadelig beïnvloed worden.

Huidige achtergronddepositie, overschrijding van de KDW en trend

In de meeste habitattypen functioneert een stikstofkringloop, waarin grotere hoeveelheden stikstof (veelal duizenden kilo's per ha) in verschillende vormen circuleren, zoals NO_3, NO_2, NH_4^+ opgelost in (grond)water en als N_2 (80% in de lucht-niet reactief).

Een groot deel van de stikstof is als eiwit vastgelegd in vegetatie, strooisel en bodembiota (bacteriën, schimmels, protozoen, nematoden, wormen). Het aandeel 'opgeslagen' stikstof in bodemorganismen is bij schrale graslanden vele malen groter dan bij de vegetatie zelf (Kemmers et al., 2010).

Onverstoorde, natuurlijke achtergronddepositities van NO_x en NH_3 (reactieve vorm) liggen in de orde van 1 – 5 kg stikstof per ha per jaar, overeenkomend met 71 – 357 mol N/ha/j. Er is in Nederland echter geen sprake meer van een natuurlijke achtergronddepositie. Door de mens is de achtergronddepositie van NO_x en NH_3 aanzienlijk hoger geworden. De achtergronddepositie in Nederland ligt grofweg tussen de 1000 en 3500 mol N/ha/j met grote regionale verschillen. In de open terreinen en langs de kust is de achtergronddepositie het laagst. Dit komt enerzijds door zeewind en grotere invang bij bos dan open kale terreinen (open water/lage vegetatie/bos 1x / 2x / 4x; H. van Dobben & A. van Hinsberg, 2008[3]).

De achtergronddepositie van de huidige situatie, opgenomen in AERIUS (versie 2023), wordt bepaald op basis van een gemiddelde over meerdere jaren. Meteorologische omstandigheden kunnen van jaar tot jaar variaties in de deposities geven van ordegrootte 10 procent[4]. Dit betekent dat bij een achtergronddepositie tussen de 1000 – 3500 mol N/ha/j een fluctuatie te voorzien is van tussen de 100 en 350 mol N/ha/j.

Gekeken naar de kritische depositiewaarden van de verschillende habitattypen is sprake van geen, een matige tot een sterk overbelaste situatie. Matige overbelasting betreft een overschrijding van de KDW van meer dan 70 mol (ca 1 kg N/ha/j) tot 2x de KDW. Bij sterke overbelasting is sprake van een totale stikstofdepositie van meer dan 2x de KDW. In hoeverre sprake is van een overbelaste situatie is enerzijds afhankelijk van de standplaats (arme zandgronden of voedselrijker en gebufferd riviergebied) en anderzijds de hoogte van de achtergronddepositie.

De stikstofdepositie in stikstofgevoelige natuur in Natura 2000-gebieden in Nederland is sinds 2005 met ongeveer 20 procent afgenomen en is nu gemiddeld circa 1.440 mol/ha/jaar (zie figuur 4-1). Deze omvang fluctueert van jaar tot jaar door wisselende weersomstandigheden en emissieniveaus. Door de stagnerende afname van de ammoniakemissie is de stikstofdepositie sinds 2010 ongeveer gelijk gebleven, ondanks de afname in de emissie en depositie van stikstofoxiden (Marra et al., RIVM 2022)[5].

Ondanks de daling is zeker ter hoogte van zeer gevoelige habitattypen op regionaal niveau sprake van overschrijding van de KDW. Om te bepalen of sprake is van een overschrijding van de KDW is gebruik gemaakt van de meest actuele achtergronddepositie, zoals opgenomen in AERIUS (versie 2023).

[3] *H. van Dobben & A. van Hinsberg, 2008. Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 1654.*
[4] *RIVM, 21 november 2019 Stikstofdepositie, 1990-2018 https://www.clo.nl/indicatoren/nl0189-stikstofdepositie*
[5] Marra W.A., RIVM S. B. Hazelhorst), K. M. F. Brandt, R. J. Wichink Kruit, J. M. Schram, 2022. Monitor stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden 2022 Uitgangssituatie voor de Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering. RIVM 2022 link Monitor stikstofdepositie in Natura 2000 gebieden 2022 (rivm.nl)

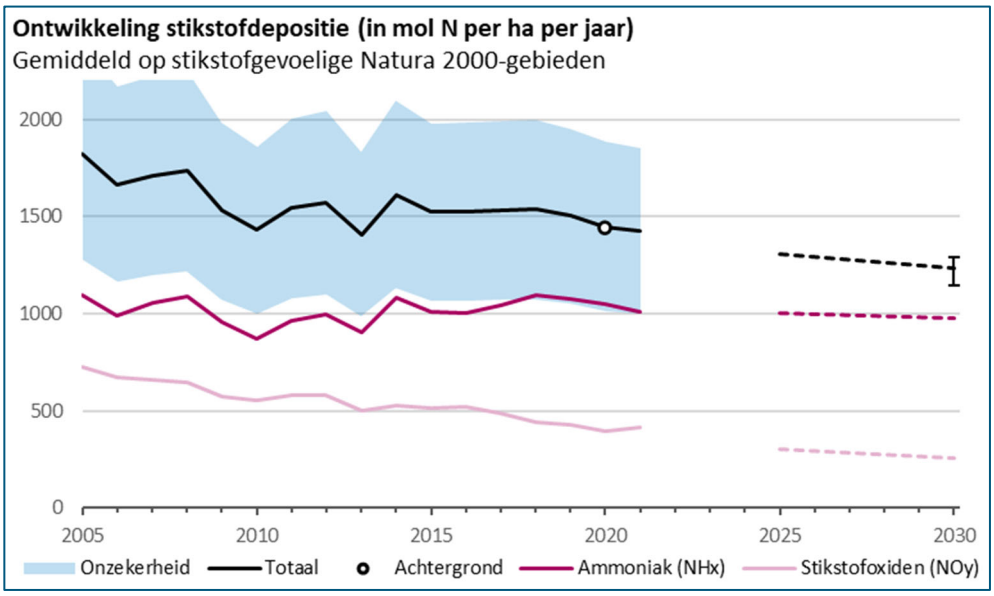

Figuur 4-1 Ontwikkeling van de gemiddelde stikstofdepositie voor stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden vanaf 2005 met prognoses voor 2025 en 2030 (26-1-2023). 'Achtergrond' betreft een berekening met gemiddelde weersinvloeden. Dataset bij Monitor stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden 2022 | RIVM

Gevolgen langdurige overmatige stikstofdepositie

De huidige concentraties stikstof (NO_x en NH_3) in Nederland zijn zodanig dat directe toxische schade van deze gassen aan planten en (korst)mossen (bijna) niet meer voorkomt (Smits & Bal 2014). Een uitzondering is de directe schade van ammoniak op een aantal (korst)mossen en bovengrondse delen van kwetsbare planten. Ammoniak en stikstofoxiden hebben een verschillend effect op planten en (korst)mossen. Via de bladeren komt stikstof de plant binnen via de huidmondjes. (Korst)mossen zijn volledig afhankelijk van stikstof in de lucht, planten worden afhankelijk van de soort gevoed door wortels en de lucht. Bij lage concentraties stimuleert stikstof de groei; bij hoge concentraties treedt beschadiging op van cellen (De Vries & Erisman, juni 2020[6]). De directe effecten van ammoniak op gevoelige korstmossen beginnen al op te treden boven een jaargemiddelde ammoniakconcentratie van 1 µg/m^3 lucht (Van den Broeck et al., 2009). Deze waarde is in bijna alle Nederlandse Natura 2000-gebieden hoger. Lagere concentraties van ammoniak (lager dan 5 µg/m^3) bevinden zich langs de kust en ter hoogte van de Veluwe (RIVM, concentratiekaart NH_3, 2021). Voor stikstofoxiden is de waarde waarbij bovengrondse effecten op planten optreden zo hoog dat die in de praktijk niet wordt waargenomen (De Vries & Erisman, juni 2020).

De langdurige en overmatige stikstofdepositie heeft met name negatieve gevolgen voor de bodems van drogere zandlandschappen (Bobbink, 2021)[7]. Droge terrestrische systemen zijn extra kwetsbaar door de uitspoeling van de overmaat aan nitraat uit de bodem, dat gepaard gaat met versnelde verzuring en uitspoeling van basen zoals calcium, kalium, magnesium en verminderde beschikbaarheid van fosfaat. Uit onderzoek in Noorwegen blijkt dat gereduceerd NH_3 een significant verzurend effect heeft in (zeer) zwak tot matig gebufferde omstandigheden en pH van 4,5 tot 6,5 wat bij toediening van geoxideerd stikstof (NO_x) niet optrad. In systemen waar de vegetatie gericht is op nitraat zijn de effecten het grootst. Bij van oorsprong

[6] *De Vries, W. & J.W. Erisman, 2020. Ammoniak schadelijker voor natuur stikstofoxiden voor de gezondheid. https://www.biomaatschappij.nl/artikel/ammoniak-schadelijker-voor-natuur-stikstofoxiden-voor-de-gezondheid/*
[7] *Bobbink, R. (2021). Effecten van stikstofdepositie nu en in 2030: een analyse. Rapportnummer RP-20.135.21.35.*

zure systemen (hoogveen, zure heide en sommige bossen pH ≤ 4,2) zijn de kenmerkende planten al aangepast aan ammonium als enige bron van stikstof (Bobbink & Weijters, 2018[8]).

De uitspoeling van basen en hoge beschikbaarheid van stikstof in de bodem heeft doorwerking in planten met een scheve verhouding van nutriënten zoals de N/P ratio (zogenaamde 'nutriëntenonbalans' in bladeren). Bij een lagere pH en uitputting van de basen komt aluminium (toxisch) vrij en is stikstof meer in de vorm van ammonium (NH4) dan nitraat (NO_3) aanwezig. Dit heeft ook negatieve gevolgen voor veel organismen (o.a. mycorhiza, bodemleven). Op basis van studies, waaronder een aantal recente onderzoeken in Bobbink (2021) alsook getoond bij het symposium steenmeelproeven Veluwe (2021), komt naar voren dat de habitattypen op de hogere drogere arme zandgronden, met name de oude loofbossen, oude eikenbossen en beuken-eikenbossen met hulst, door stelselmatig te hoge achtergronddepositie (overwegend gereduceerd stikstof NH_3) te kampen hebben met versnelde bodemverzuring met negatieve gevolgen voor de kwaliteit van het strooisel en bodemleven en kwaliteitsverslechtering van bomen met doorwerking in het voedselweb (insecten en predatoren). De kwaliteitsverslechtering van de bomen maakt het bos extra gevoelig voor ziektes, plagen en droogte. De habitattypen die op de urgentielijst staan (gebaseerd op de methode Bobbink 2022) waarvoor het risico op knelpunten ten aanzien van de drukfactor stikstof hoog is en waarvoor in beperkte mate effectieve herstelmaatregelen beschikbaar zijn met het oog op het realiseren van een gunstige staat van instandhouding, zijn onder andere duinbossen, zandverstuivingen, zeer zwak en zwak gebufferde vennen, moerasheide, heischrale graslanden, actieve hoogvenen, veenmosrietlanden, beuken-eikenbossen met hulst, oude eikenbossen en eiken-haagbeukenbossen.

Aanpak effectbeoordeling

Instandhoudingsdoelstellingen

De instandhoudingsdoelstellingen uit de aanwijzingsbesluiten en het Wijzigingsbesluit aanwezige waarden vormen het toetsingskader. De doelen zijn gericht op areaal, kwaliteit en bij soorten op aantallen waarvoor een behouds-, uitbreidings-, of verbeteropgave geldt. De staat van instandhouding is gunstig als de trend vanaf het moment van aanwijzing neutraal of positief is en/of dat de gestelde aantallen bijvoorbeeld broedvogels en of overwinterende vogels worden gehaald.

Voor de bepaling van het voorkomen van habitattypen, soorten en bijbehorend leefgebied binnen het Natura 2000-gebied wordt gebruik gemaakt van de meest actuele informatie in (ontwerp)beheerplannen, de gebiedsanalyses uit 2017, natuurdoelanalyses, de actuele vigerende habitattypen- en leefgebiedskaarten en beschikbare verslagen van gebiedsbezoeken. In het voorgeschreven stikstofdepositierekenmodel AERIUS-calculator zijn de meest actuele habitattypenkaart en stikstofgevoelige leefgebieden opgenomen. Daarnaast zijn habitattypenkaarten te raadplegen via provinciale websites (geoportaal). Waar andere bronnen zijn geraadpleegd is dat expliciet vermeld.

Zoekgebieden

Voor zowel de habitattypen als leefgebieden zijn zoekgebieden (afgekort in tabellen als zg) aangegeven op de habitattypen- en leefgebiedenkaart. Met de zoekgebieden zijn conform het Methodiekdocument kartering habitattypen Natura 2000 (Projectgroep habitatkartering, 2015) locaties aangegeven waar de aanwezigheid van een habitattype en/of leefgebied niet met zekerheid door middel van kartering is vastgesteld, maar dat deze met een bepaalde mate van zekerheid aanwezig is. De zoekgebieden zijn integraal meegenomen bij de ecologische effectbeoordeling van het habitattype en/of leefgebied van soorten.

[8] *Bobbink, R. & M. Weijters (2018). Verschil in effecten op natuur van gereduceerd versus geoxideerd stikstof. Lucht maart 2018, 23-27.*

Effectbeoordeling habitattypen
Bij de effectbeoordeling van habitattypen wordt alleen gekeken naar die locaties waar sprake is van een stikstofdepositietoename in een situatie van een (naderende) overschrijding van de kritische depositiewaarde. Vegetaties zijn namelijk gebonden aan een standplaats. De locaties van een habitattype waar sprake is van een afname in stikstofdepositie zijn niet betrokken in de effectbeoordeling.

Bij de beoordeling zijn de ecologische eisen en andere gebiedspecifieke informatie van de betreffende habitattypen/leefgebieden betrokken. Hierbij is gebruik gemaakt van de meest recente profielendocumenten, herstelstrategieën, beheerplannen, gebiedsanalyses, natuurdoelanalyses en synthesedocumenten naast algemene landschapsecologische kennis. Daarnaast is gebruik gemaakt van specifieke gebiedskennis van ecologen.

Typische soorten van habitattypen
Een habitattype bestaat uit specifieke plantengemeenschappen waarbij ook typische planten en/of diersoorten zijn toegekend die kenmerkend zijn voor het habitattype. Bij de effectbeoordeling van stikstofdepositie op de kwaliteit van het habitattype is dit integraal meegenomen. Deze typische soorten kunnen voor een Natura 2000-gebied al kwalificerend zijn als Habitat- en Vogelrichtlijnsoort. Op deze wijze wordt de projectbijdrage op typische soorten voor een deel gedekt. Voor de overige soorten is de dosis-effect-relatie van stikstofdepositie vaak niet goed onderzocht. Daarbij is het voorkomen van soorten mede afhankelijk van de verspreiding van de soort. Een habitattype kan optimaal zijn qua abiotische en biotische omstandigheden maar kan door afwezigheid van de soort in de omgeving en/of door versnippering niet bereikbaar zijn. Bepalend blijft voor deze typische soorten dat er sprake is van constante abiotische en biotische omstandigheden. Bij de effectbeoordeling van de habitattypen wordt aan deze sturende factoren getoetst zodat indirect ook de typische soorten zijn mee beoordeeld.

Effectbeoordeling Habitatrichtlijnsoorten en Vogelrichtlijnsoorten
De effectbeoordeling van Habitat- en Vogelrichtlijnsoorten die (deels) afhankelijk zijn van stikstofgevoelig leefgebied is anders dan bij de habitattypen. De meeste soorten zijn veelal afhankelijk van meerdere vegetatietypen (habitattypen en/of leefgebieden) en zijn niet strikt gebonden aan een stikstofgevoelig leefgebied. In de gebiedsanalyses zijn de soorten beschreven die geheel of deels gebruik maken van stikstofgevoelig leefgebied en/of habitattypen.

In het rekenprogramma AERIUS is al het potentieel geschikt leefgebied opgenomen, dat groter van omvang kan zijn dan het daadwerkelijk benodigde leefgebied voor de instandhoudingsdoelstelling, waarmee de berekening een overschatting kan zijn van de daadwerkelijke toename ter hoogte van een stikstofgevoelig leefgebied. Daarnaast is een groot deel van de stikstofgevoelige Natura 2000-soorten niet strikt gebonden aan stikstofgevoelig leefgebied. Als eerste stap is bij de soorten bepaald welke leefgebieden hierbij horen. Vervolgens is alleen gekeken naar die locaties waar sprake is van een toename in stikstofdepositie in een situatie van een (naderende) overschrijding van de KDW.

Bij de ecologische beoordeling van Habitat- en Vogelrichtlijnsoorten staat de vraag centraal of het Natura 2000-gebied voldoende draagkracht biedt voor een minimaal aantal van de aangewezen soort (populatie). De meeste soorten zijn in meer of mindere mate mobiel en zijn daarmee niet strikt plaatsgebonden. Belangrijk is dat het gebied voldoet aan de instandhoudingsdoelstelling en hiervoor voldoende draagkracht heeft. De draagkracht van een gebied wordt bepaald door aanbod van geschikt leefgebied, dat kan bestaan uit een divers aanbod van verschillende vegetatietypen (habitattypen en leefgebieden), alsook voldoende rust.

Ecologische relevantie

In paragraaf 4.1 zijn de gevolgen beschreven van een atmosferische stikstofdepositie die (langdurig) hoger is dan de KDW van een habitattype. Bij een beoordeling van een project of plan is de vraag in hoeverre de additionele stikstofdepositie als gevolg van het voornemen kan leiden tot significant negatieve gevolgen. Het AERIUS-rekenmodel kan stikstofdepositie in molen N/ha/j berekenen tot meerdere decimalen achter de komma. Algemeen uitgangspunt is dat een stikstofdepositie van (afgerond) 0,01 mol N/ha/j of hoger beoordeeld dient te worden. Een berekening van een voornemen laat gezien de lage grenswaarden en wijde verspreiding al snel meerdere Natura 2000-gebieden zien met diverse habitattypen en/of leefgebieden binnen de invloedssfeer. Deze paragraaf heeft als doel de ecologische relevantie van een berekende geringe stikstofdepositie te beschrijven in het licht van het ecologisch systeem, de stikstofkringloop en de natuurlijke fluctuatie in depositie.

Voor stikstofdepositie geldt dat het accumuleert in het systeem en dat ook kleine hoeveelheden die lange tijd deponeren kunnen leiden tot gevolgen voor een stikstofgevoelig habitattype of leefgebied van een soort. Een ecologische verandering is pas waarneembaar als een aanzienlijke hoeveelheid gedurende meerdere jaren (langdurig) accumuleert in het systeem. De vraag is dus, wat een relevante bijdrage is. Wanneer geen sprake is van een relevante bijdrage die leidt tot kwaliteitsverlies, is geen verdergaande en uitgebreide ecologische beoordeling nodig. Om een beeld te krijgen van een relevante bijdrage en de invloed van stikstofdepositie op de concurrentiepositie van plantensoorten is hieronder een illustratieve berekening opgenomen voor een depositietoename van een tot een honderdste mol N/ha/j.

De bijdrage van 0,1 en 0,01 mol N/ha is omgerekend van hectare naar plantniveau:

Per ha	**0,1 mol =1,4 gram N**	**0,01 mol N = 0,14-gram N**
Per m^2	0,00001 mol = 0,00014 gram	0,000001 mol = 0,000014 gram
Per plant (10cm*10cm)	0,0000001 mol N = 0,0000014 gram N	0,00000001 mol N = 0,00000014-gram N

Ter vergelijking: 0,01 mol (0,14 gram) is vergelijkbaar met minder dan een halve ganzenkeutel verspreid over een hectare. Bij kleine planten met een wortelstelsel van 10 x 10 cm komt dit overeen met 0,00000014 gram stikstof per plant.

De omvang van een bijdrage van enkele honderdsten molen tot een tiende mol is te beperkt om ecologische doorwerking te hebben. Op basis van voorheen genoemde aspecten ten aanzien van stikstofdepositie kan het volgende gesteld worden:

- De omvang van een bijdrage van minder dan 0,10 mol N/ha/j is in vergelijking met de natuurlijke fluctuatie van 5-10% in achtergronddepositie, d.w.z. 75 – 150 mol N/ha/j bij een achtergronddepositie van 1500 mol N/ha/j, te verwaarlozen;
- Het betekent geen (wezenlijke) verandering van de huidige achtergronddepositie van gemiddeld 1600 mol N/ha/j (2018, bron RIVM). De maximale projectbijdrage van bijvoorbeeld 0,10 mol is 0,005% van de achtergronddepositie;
- De beperkte projectbijdrage heeft geen invloed op het regulier natuurbeheer (o.a. hooilandbeheer, begrazing, plaggen, uitbaggeren wateren) van habitattypen die daarvan afhankelijk zijn;
- De omvang van een bijdrage van een tiende mol is in vergelijking met de totale stikstofkringloop van natuurlijke habitats met een biomassaproductie van tientallen kg N/ha/j te verwaarlozen. Dit betreft de totale aanvoer van stikstof, dus ook vanuit bronnen naast atmosferische depositie zoals via grond- en oppervlaktewater, nalevering uit de bodem, mineralisatie van organisch materiaal en natuurlijke bemesting;
- Een depositie van 0,1 mol N/ha/j komt overeen met 0,002-0,005% van de jaarlijks benodigde hoeveelheid stikstof voor natuurlijke habitats. Ook wanneer deze dosis volledig ter beschikking komt

aan de vegetatie (wat niet het geval is, bijvoorbeeld door uitspoeling), zal dit niet leiden tot een meetbare verandering in groeisnelheid van individuele planten en daarmee tot veranderingen in concurrentiepositie. Gecontroleerde experimenten gericht op dosis-effect relaties, worden uitgevoerd met stikstofgiftes in stappen van kg[9]. Significante gevolgen treden afhankelijk van het habitattype op bij giftes van 5 tot 20 kg. Mede op basis hiervan zijn de kritische depositiewaardes uitgedrukt in kg (Van Dobben et al., 2012);

- Een beperkte bijdrage van 0,1 mol N/ha/j is dermate gering, dat er doorgaans:
    - geen waarneembare verandering optreedt van de standplaats;
    - geen sprake is van een ecologische doorwerking op planten- of (korst)mosniveau;
    - dan ook geen sprake is van doorwerking in de kwaliteit van het habitattype;
    - dan ook geen sprake is van (significante) negatieve gevolgen op de instandhoudingsdoelstelling van het habitattype (behoud of verbetering kwaliteit) voor het Natura 2000-gebied;
    - en dan ook geen sprake is van verlies van areaal van het habitattype als gevolg van stikstofdepositiebijdrage.

Pas in geval van een relevante stikstofdepositiebijdrage treden na tientallen jaren ecologische effecten in de vorm van kwaliteitsverlies en uiteindelijk areaalverlies op. Dit kan zich afspelen, afhankelijk van de gevoeligheid van een habitattype, in een periode van 10-20 jaar. Hierbij is nog geen rekening gehouden met het huidige reguliere beheer om de habitattypen in stand te houden. Hierdoor wordt die periode immers verlengd.

Wanneer geen sprake is van een relevante stikstofdepositiebijdrage kan eenvoudigweg geen sprake zijn van ecologische doorwerking en is er geen sprake van conflicten met het duurzaam behalen van geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen.

[9] *Empirische onderzoeken met gecontroleerde stikstofgiften van 1-10-20-30-40 kg bij o.a. duintypen (Kooymans, Van den Berg, Remke et al) hoogveenonderzoek West-Ierland (Remke et.al., 2009).*

Tijdelijke emissie in de aanlegfase – mobiele werktuigen
In de aanlegfase wordt tijdelijk materieel ingezet. Afhankelijk van de locatie van de inzet van de mobiele werktuigen vindt er depositie op hexagonen plaats. Maar dit materieel betreft geen nieuwe bron. Het materieel wordt al sinds de inwerkingtreding van de gebiedsbescherming (de Europese referentiedatum) gebruikt en steeds op een wisselende plek, afhankelijk van waar het project is. Er is daardoor in beginsel geen sprake van een structurele toename van de belasting op een specifieke locatie. Dit leidt ertoe dat het geheel aan deze activiteiten, in combinatie met het verspreidingseffect van NOx, per jaar tot een bepaalde stikstofemissie en -depositie leidt die onderdeel is van de landelijke achtergronddepositie die altijd al aanwezig was.
Als vuistregel voor tijdelijke depositie in de aanlegfase is het aannemelijk dat een tijdelijke stikstofdepositie van in totaal maximaal 0,1 mol stikstof per hectare niet leidt tot significant negatieve gevolgen voor het Natura 2000-gebied met bijbehorende instandhoudingsdoelen.

Aanvullende ecologische effectbeoordeling in hoofdstuk 5
Bovenstaande toelichting ten aanzien van de ecologische relevantie van stikstofdepositie is niet bedoeld om een rekengrens van 0,1 mol N/ha/j te introduceren. Zoals aangegeven, is de ecologische relevantie van een berekende geringe stikstofdepositie beschreven in het licht van het ecologisch systeem, de stikstofkringloop en de natuurlijke fluctuatie in depositie.

In het hierop volgende hoofdstuk worden alsnog alle berekende (tijdelijke) toenames (dus van meer dan 0,005 mol N/ha/jaar, in figuren en tabellen afgerond naar 0,01 mol N/ha/j voor de leesbaarheid) op stikstofgevoelig habitattype of leefgebied, ecologisch beoordeeld. Hierbij wordt geen rekenkundige grens gebruikt en is de conclusie gebaseerd op een locatiespecifieke beoordeling.

Ecologische beoordeling Natura 2000 Veluwe

De Veluwe is het grootste “droge” Natura 2000-gebied van Nederland en beslaat een oppervlakte van circa 88.370 ha. De Veluwe bestaat overwegend uit droge bossen, droge en natte heide, vennen en stuifzanden. In de voorlaatste ijstijd, zo'n 150.000 jaar geleden, duwden de ijslobben van het landijs enorme hoeveelheden door de rivieren aangevoerd zand en grond voor zich uit en opzij en vormden zo stuwwallen. Hoewel de hoogteverschillen sindsdien door wind en water zijn afgevlakt, reiken de hoogste delen van de Veluwe tot ruim 100 m boven NAP. Tot 1900 was de Noord-Veluwe één uitgestrekt stuifzandgebied. Tegenwoordig zijn er in totaal nog enkele honderden hectares actief stuifzand op de Veluwe. Bij Kootwijk is één van de grootste actieve stuifzandgebieden van Europa aanwezig. Plaatselijk komen in de heiden heischrale graslanden, jeneverbesstruwelen, vennen, trilvenen (Wisselse veen) en hoogveenkernen (Mosterdveen) voor. In het beekdal van de Leuvenumse Beek en op de westelijke flanken worden schraallanden aangetroffen. Langs de randen van de Veluwe ontspringen de (sprengen)beken, waar beekvegetaties en zeer plaatselijk bronbossen voorkomen.

Het gehele gebied is aangewezen in het kader van zowel de Vogelrichtlijn als de Habitatrichtlijn. In 2014 is het gebied definitief aangewezen als Natura 2000-gebied door de Staatssecretaris van Economische Zaken.

Effecten op habitattypen

De Veluwe is aangewezen voor achttien habitattypen. In de aanlegfase (2026) is bij één van de achttien habitattypen op één of meerdere locaties sprake van een zeer geringe tijdelijke toename in stikstofdepositie van 0,03 mol N/ha/j in een situatie met een (naderende) overschrijding van de KDW.

Als gevolg van de aanleg van de nieuwe productielocatie Pinkenberg in 2026 is sprake van een tijdelijke stikstofdepositietoename op het habitattype beuken-eikenbossen met hulst (H9120) in een situatie met een (naderende) overschrijding van de kritische depositiewaarde. In tabel 5-1 is de instandhoudingsdoelstelling, het aanwezig areaal, de KDW, de maximale projectbijdrage in 2026 en het beïnvloed areaal weergegeven.

Tabel 5-1 Rekenresultaten als gevolg van de aanlegfase Pinkenberg. (AERIUS 2023, 16 november 2023; Wnb-registratieset nadere overschrijding meest kritische KDW binnen hexagoon)

Habitattypen		IHD doel	Totaal areaal N2000 (ha)	KDW (mol N/ha/j)	Tijdelijke Projectbijdrage 2026 (mol N/ha/j)	Beïnvloed areaal ha (% totaal areaal)
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	>>	*6289 (zg 257)*	1071	0,03 (zg 0,04)	51,57 (0,8%)

H9120 Beuken-eikenbossen met hulst

Algemene beschrijving

Beuken-eikenbossen met hulst zijn loofbossen op oude bosgronden. Het type beuken-eikenbossen met hulst komt op de wat rijkere (lemigere) zandgronden voor en kan ook een verdere vervolgstap zijn in de successie van eikenbossen door natuurlijke overheersing van de beuken en daardoor donker wordende bossen waardoor geen bosverjonging optreedt in de onderlaag (totdat er gaten in de kroonlaag ontstaan en er meer licht op de grond komt, als bomen sterven of door stormen omwaaien).

Het type beuken-eikenbossen met hulst komt op de wat rijkere (lemigere) zandgronden voor. De vegetatie van beuken-eikenbossen met hulst bestaat meestal uit beuk in de boomlaag en hulst en/of taxus in de

struiklaag. Een belangrijk deel van de biodiversiteit van dit habitattype komt voor in de zomen en mantels van het bos zelf. Belangrijke kenmerken zijn op landschapsschaal de aanwezigheid van soortenrijke open plekken en bosranden met plantensoorten uit de klasse gladde witbol en havikskruiden, of bijzondere braamsoorten en aanwezigheid van oude levende of dode dikke bomen en/of oude hakhoutstoven. Typische soorten zijn maleboskorst (korstmos), de flora van oude bosgronden zoals dalkruid, gewone salomonszegel, witte klaverzuring, lelietje-van-dalen en de diersoorten hazelworm, boomklever en zwarte specht.

Beschrijving van het voorkomen in het Natura 2000-gebied Veluwe

De beuken-eikenbossen komt met een groot areaal voor, namelijk 6.289 ha (AERIUS, 2023). Het voorkomen van deze bossen is ruimtelijk gerelateerd aan de historische nederzettingen op de Veluwe. De beuken-eikenbossen (H9120) zijn gebruiksbossen en parkbossen, op de relatief rijkere en lemigere zandgronden die zich nabij nederzettingen of buurtschappen (marken) of op landgoederen bevinden. De zogenaamde markenbossen werden veelal met wallen beschermd. Op de Veluwe lagen bijna 30 markenbossen, zoals het Edese bos, Speulder- en Sprielderbos, Elspeetse bos, Gortelse bos, Leuvenumse beek Noord, Motketel, Ugchelse bos, de Onzalige bossen en Wageningse berg. Verder van de nederzettingen bevinden zich de stuifzandgronden met heide en overstoven en ingestoven H9190 oude eikenbossen en strubbenbossen (Beheerplan, 2018).

De H9120 beuken-eikenbossen met hulst komt op de Veluwe voor met een beduidend groter areaal dan het andere oud bostype H9190 oude eikenbossen op stuifzandgronden. Dit is vanwege het groter areaal aan geschikte bosgronden voor dit bostype zoals de zandige vruchtbare stuwwalgronden met leem, holt- en moderpodzolgronden op de Veluwe. Het zwaartepunt ligt tussen Ermelo en Garderen, tussen Vierhouten en Apeldoorn en aan de zuidrand van de Veluwe.

Het betreft inheemse loofbossen met een groot aandeel eiken en/of beukenbossen waar ook andere boomsoorten als grove den en berk in kunnen voor komen. Ook bossen met dominantie van eiken (buiten stuifzandgronden) worden hiertoe gerekend. Het bosbeeld van dit habitattype is divers (Beheerplan, 2018). Als rijke epifytenbossen zijn het Elspeeterbos, Gortelse bos, Speulderbos en Vierhouterbos aangewezen (Greven, 1992). Verder zijn in het beheerplan A-locaties Dassenberg, Edese bos, Leuvenumse beek Noord, Motketel, en Wageningse berg genoemd. De grotere bodemvruchtbaarheid ten opzichte van de oude eikenbossen (H9190) heeft in de 20^{e} eeuw geleid tot grootschalige omvorming naar snelgroeiend naaldbos, met name van de boomsoorten douglasspar en lariks. In het resterend loofbos profiteert het habitattype beuken-eikenbossen van de toename van beuken in onder andere oude eikenbossen.

De trend in areaal is in de 20e eeuw achteruitgegaan door bosomvorming naar snelgroeiend naaldbos. In de laatste decennia is er sprake van een geleidelijke uitbreiding door veroudering van het (eiken)bos en verbeuking en minder voedselarm worden van bosgroeiplaatsen. De trend in kwaliteit is enige decennia stabiel gebleven en staat niet onder druk (Beheerplan, 2018)[10]. Knelpunt voor de bossen op de Veluwe is de verarming van de bodemflora door een combinatie van toename van dominantie van de beuk, weinig structuurvariatie en strooiselophoping (Beheerplan, 2018). De epifytenflora (mossen, korstmossen) van de malebossen op de Noord-Veluwe gaat gestaag achteruit, met op beuk de bladmossen en op de eik de korstmossen. Volgens het beheerplan Veluwe is er sprake van een matige overbelasting van de beuken-eikenbossen met hulst door stikstofdepositie. De stikstofdepositie vormt een knelpunt door bevordering van de snelgroeiende soorten, zoals grassen en blauwe bosbes in de ondergroei en de beuk. Hierdoor kan versneld successie plaatsvinden met dominantie van beuken ten koste van structuurvariatie en typische oude bossoorten (Beheerplan, 2018).

[10] *Bijlage 3 van Beheerplan nulmeting, trend en monitoring H9120.Vastgesteld 2018*

Uit recentere onderzoeken (o.a. Symposium steenmeelproeven, 2021) in oude loofbossen op droge zandgronden op de Veluwe blijkt dat bij de beuken-eikenbossen met hulst sprake is van verdergaande bodemverzuring met doorwerking op de bomen en de voedselketen. Op individuele locaties kunnen de effecten afwijken omdat de lokale omstandigheden anders kunnen zijn (o.a. bodemtype, rijke strooiselsoorten en aandeel dood hout). Onder hogere deposities kan toch een hoger aantal plantensoorten aanwezig zijn alsook een lager aantal soorten bij lagere deposities. Dit toont aan dat stikstofdepositie slechts één van de factoren is die van invloed is op de kwaliteit (Vink & van Hinsberg, 2019).

Natuurdoelanalyse (2023)
Uit de natuurdoelanalyse (Arcadis, 2023 concept) volgt het eindoordeel 'ja, mits' ten aanzien van het behalen van de doelen voor beuken-eikenbossen. De herstelmaatregelen leiden tot een toename van de oppervlakte maar het is, mede gezien de hoge stikstofdepositie, nog te onzeker of de maatregelen ook leiden tot verbetering van kwaliteit. Behoud en uitbreiding is geborgd maar de kwaliteitsverbetering is nog onzeker.

Herstelmaatregelen & steenmeelproeven
In het beheerplan (Provincie Gelderland, 2018) en de gebiedsanalyse (Provincie Gelderland, 2017) zijn (herstel)maatregelen opgenomen om oude bostypen, waaronder beuken-eikenbossen te verjongen, de exoten (Amerikaanse vogelkers) te bestrijden, alsook invulling te geven aan uitbreiding. Op basis van het Natuurakkoord met de provincie Gelderland zijn en worden door de terreinbeherende organisaties deze maatregelen uitgevoerd. Op de Veluwe zijn in het kader van herstel van de verzuurde bodem van de oudere loofbossen op droge zandgronden proeven uitgevoerd, met name bij oude eikenbossen, met bufferende stoffen en mineralen waar ook overige (bodem)fauna van zou moeten profiteren. Eerdere proeven met steenmeel uitgevoerd in 2015-2018 op een locatie op de Hoge Veluwe en Mastbos (bij Breda) laten gunstige resultaten zien (De Vries et al., 2019). De steenmeelproeven laten enkele gunstige ontwikkelingen zien maar er zijn ook diverse nadelige gevolgen en onzekerheden. Per locatie is maatwerk nodig afhankelijk van de lokale omstandigheden. Het steenmeelonderzoek vindt op het breed ecologisch systeem plaats en zal op termijn meer duidelijkheid geven. In februari 2020 is gestart met breed opgezette proefonderzoeken op de Veluwe waarbij verschillende steenmeeltypen op tien proeflocaties op de Veluwe worden toegepast (Provincie Gelderland; uitvoering BWare en Universiteit van Nijmegen, beheerders en Bosgroep Midden Nederland).

De KDW van H9120 beuken-eikenbossen met hulst was 1429 mol N/ha/j en is in 2023 verlaagd naar 1071 mol N/ha/j (Wieger et al., 2023). Bij 100% van het aanwezig areaal in het Natura 2000-gebied is sprake van een (naderende) overschrijding van de KDW; (AERIUS 2023).

Instandhoudingsdoelstellingen
Voor H9120 beuken-eikenbossen met hulst geldt een uitbreidingsopgave en een opgave voor kwaliteitsverbetering.

Projectbijdrage
De tijdelijke projectbijdrage is 0,01- 0,03 mol N/ha/j op 51,57 ha. Dat is 0,8%% van het totaal aanwezig areaal in het Natura 2000-gebied. De achtergronddepositie varieert tussen 1600 en 2000 mol N/ha/j (Aerius 2023) en is sprake van een overwegend matige overschrijding van de KDW (1071 mol N/ha/j)

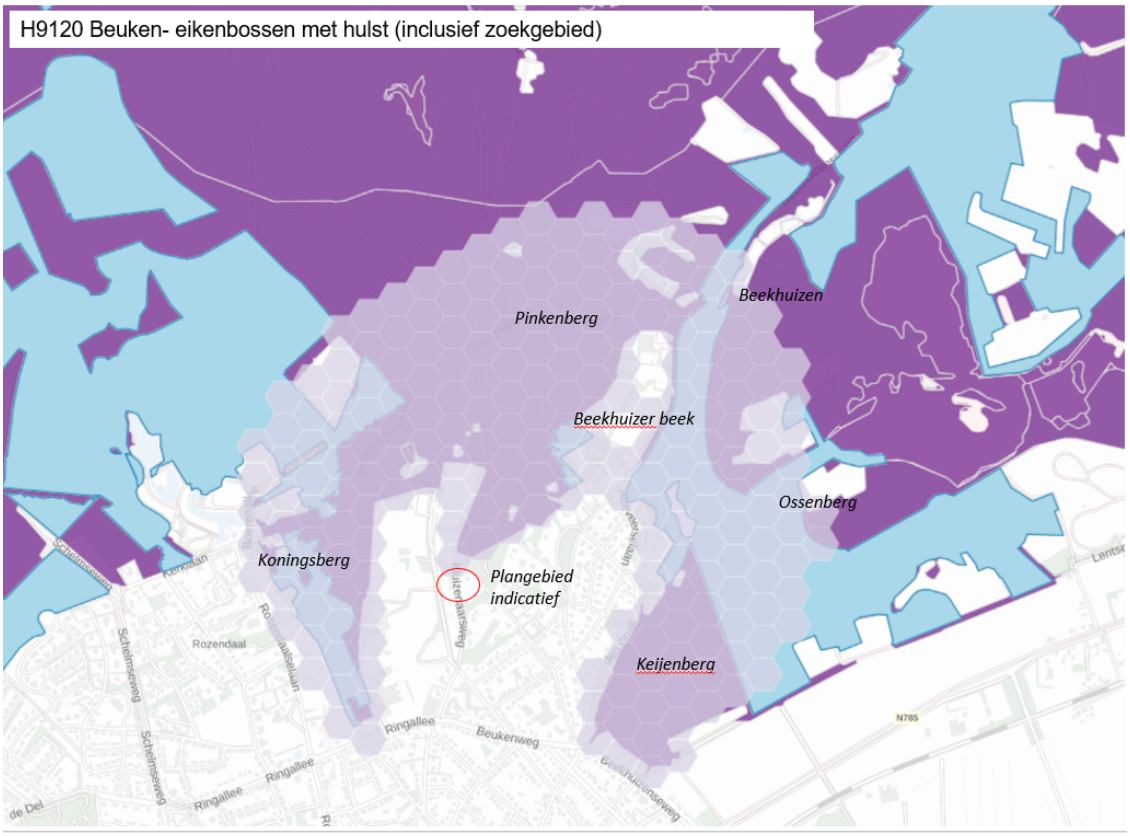

Figuur 5-1, Natura 2000 Veluwe: stikstofdepositiebijdrage (hexagonen) als gevolg van aanlegfase 2026 ter hoogte van H9120 Beuken-eikenbossen met hulst en ZGH9120 (lichtblauw).

In figuur 5-1 is het areaal met beukenbossen met hulst in blauw weergegeven. Het betreft hier bossen rond de Beekhuizerbeek en op de stuwwalruggen net noordelijk van het stedelijk gebied. Uit het concept synthesedocument deelgebied 9 Veluwezoom-Deelerwoud-Loenense Bos (Bijlsma et al., 2022) volgt dat het hier lemige stuwwallen betreffen met in de in bossen diverse typische planten (wintereik, wilde appel, dalkruid, bleeksporig bosviooltje, bosanemoon, bosgierstgras, grote muur, ruige veldbies, witte klaverzuring, havikskruid). Ook komt op de Keijenberg/Ossenberg karakteristieke insecten voor gedefinieerd als bosparelmoervlinder, bruine eikenpage, keizersmantel en vliegend hert. De bossen op de Koningsberg en Keijenberg worden als uitloopgebied vanuit de woonwijken matig intensief recreatief gebruikt (Synthesedocument, 2023).

De bijdrage van 0,01-0,03 mol N/ha/j is dermate gering en tijdelijk dat dit niet leidt tot een vermestende en/of verzurende werking die van invloed is op de kwaliteit van het habitattype (zie 4.3). Het betreft hier bovendien een lemige standplaats met een groot aantal aan karakteristieke oude bossoorten. Daarnaast betreft het hier een tijdelijke bijdrage op een zeer gering areaal van 0,8% van het totaal aanwezig areaal en staat het behalen van de instandhoudingsdoelen van habitattype niet in de weg.

Synthese H9120 beuken-eikenbossen met hulst: de tijdelijke stikstofdepositiebijdrage als gevolg van het voornemen heeft geen significant negatieve gevolgen voor H9120 beuken-eikenbossen met hulst en de bijbehorende instandhoudingsdoelen (uitbreiding areaal en kwaliteitsverbetering).

Effectbeoordeling habitatrichtlijnsoorten

De Veluwe is aangewezen voor zeven habitatrichtlijnsoorten waarvan vier soorten gerelateerd zijn aan leefgebied dat niet stikstofgevoelig is. De niet stikstofgevoelige soorten zijn de vissoorten beekprik (H1096) en rivierdonderpad (H1163), de meervleermuis (H1318) en het vliegend hert (H1083), een keversoort afhankelijk van dode of omgevallen oude eiken. Negatieve gevolgen door stikstofdepositie als gevolg van Pinkenberg zijn voor deze soorten op voorhand uitgesloten.

De stikstofgevoelige soorten zijn kamsalamander, gevlekte witsnuitlibel en drijvende waterweegbree. Deze drie soorten zijn verbonden aan het stikstofgevoelig leefgebied betreffende H3130 Zwakgebufferde vennen (gebiedsanalyse, 2017). Daarnaast kunnen de soorten ook bij zuurdere vennen voorkomen. Het vernieuwen van de productielocatie Pinkenberg leidt niet tot een tijdelijke bijdrage ter hoogte van ventypen (inclusief zoekgebieden).

Synthese habitatrichtlijnsoorten: (significant) negatieve gevolgen voor de habitatrichtlijnsoorten door stikstofdepositie als gevolg van het voornemen zijn op voorhand uit te sluiten.

Effectbeoordeling vogelrichtlijnsoorten

De Veluwe is aangewezen voor tien broedvogelsoorten waarvan zeven soorten gebruik maken van leefgebied dat in meer of mindere mate gevoelig is voor stikstofdepositie en waarvoor herstelmaatregelen nodig zijn. Drie soorten, ijsvogel, roodborsttapuit en grauwe klauwier, maken geen (strikt) gebruik van stikstofgevoelig leefgebied (Sovon et al, 2020[11]). Negatieve effecten als gevolg van het vernieuwen van productielocatie Pinkenberg zijn voor de soorten die geen gebruik maken van stikstofgevoelige natuur op voorhand uitgesloten.

Van de zeven vogelrichtlijnsoorten voldoet alleen de populatie van de nachtzwaluw op de Veluwe aan de instandhoudingsdoelen met aantallen die ruim boven het doel liggen en een positieve aantalsontwikkeling in de afgelopen tien jaar. De nachtzwaluw lijkt hiermee, in tegenstelling tot andere insectenetende broedvogels, weinig effect te ondervinden van de effecten van stikstof. Negatieve effecten als gevolg van het voornemen is voor deze soort en bijbehorende instandhoudingsdoelen ook op voorhand uit te sluiten.

Voor de overige zes soorten op de Veluwe, die gerelateerd zijn aan stikstofgevoelig leefgebied, is sprake van een afname en/of worden de doelen momenteel niet gehaald. De relatie met de habitattypen en overig leefgebied is in tabel 5-2 weergegeven alsook het maximale tijdelijke projecteffect als gevolg van de vernieuwing van productielocatie Pinkenberg. Hieruit volgt dat er sprake is van tijdelijke bijdrage op leefgebied van vijf soorten, namelijk boomleeuwerik, tapuit, draaihals, wespendief en zwarte specht. Negatieve gevolgen voor de duinpieper zijn op voorhand uit te sluiten.

[11] het project 'Soortenherstelprogramma beheerplan Natura 2000 Veluwe' wordt uitgevoerd door Sovon Vogelonderzoek Nederland, Stichting Bargerveen en Bureau ZET in opdracht van de provincie Gelderland.

Tabel 5-2: Relatie vogelrichtlijnsoorten met stikstofgevoelig leefgebied op de Veluwe, maximaal projecteffect en weergave relatief aandeel van dit type aan het totaal leefgebied van de soort.

Veluwe		Tijdelijke Max. projectbijdrage (mol N/ha/j)		Duin-pieper	Boom-leeuwerik	Tapuit	Draai-hals	Zwarte specht	Wespen-dief
		Aanleg 2026	Areaal Beinvloed areaal t.o.v. totaal areaal Veluwe						
Open zand- en heidelandschap (droog)				Verhouding voorkeur/gebruik van totaal habitat/leefgebied					
H2330	Zandverstuivingen	n.v.t.		58%	3%	13%	3%		
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	n.v.t.		42%	2%	9%	2%		2%
H2320	Kraaiheibegroeiingen	n.v.t.			0,1%	1%	(x[1])		(x[1])
H4030	Droge heiden	n.v.t.			13%	58%	13%		13%
L4030	Droge heiden-weinig vergrast	**(zg 0,02)**	<1%		3%	12%	3%		3%
Lg09	Droog struisgrasland	n.v.t.			1%	6%	x[1]		
***H6230**	Heischrale graslanden (dka)	n.v.t.			0,4%	2%			
Bossen op droge zandgronden									
H9190	Oude eikenbossen	n.v.t.					2%	3%	
Lg13	Bos van arme zandgronden	**0,04**	<1%				32%	41%	
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	**0,03 (zg 0,04)**	<1%				8%	10%	
Lg14	Eiken- en beukenbos van lemige Zandgronden	**0,19**	<1%				37%	46%	
Bossen[2]	Overig, bossen								81%
Overig leefgebied (niet N-gevoelig)				-	78%	-	-	-	-

Zg = zoekgebied van een type, niet kwalificerend, habitattype of leefgebied is mogelijk aanwezig; L of Lg = leefgebied

Bron: PAS gebiedsanalyse; [1] x geen percentages opgenomen in de gebiedsanalyse. [2] Er zijn momenteel geen herstelstrategieën van toepassing voor de bossen; zodoende zijn de bossen voor de wespendief niet meegenomen als N-gevoelig onderdeel van het leefgebied.

In het concept synthesedocument (2022) is het deelgebied 9 beoordeeld waar het beïnvloed gebied deel uit maakt. Uit de beoordeling van het gebied met inschatting van het aantal broedparen blijkt dat het deelgebied met name van relatief groot belang is voor boomleeuwerik, nachtzwaluw en draaihals (zie tabel 5-3). Voor de beoordeling van stikstofdepositie is de nachtzwaluw niet van belang en is niet in tabel 5-3 opgenomen

Tabel 1-3 Geschat aantal van relevante soorten i.v.m. berekende stikstofdepositiebijdrage en aandeel van de Veluwse populatie binnen het deelgebied 9 (concept synthesedocument Veluwe, 2022)

Soort	Aantal	Aandeel (%) Veluwse populatie	Habitat
Soorten open (heide)landschap			
Tapuit	0	0	Zandverstuiving
Boomleeuwerik	164	9.4	Zandverstuiving en heide
Wespendief	14	13.8	Bos
Soorten van bos			
Draaihals	5-7	14.0	Heide en zandverstuiving
Zwarte Specht	58	15.4	Bos

In de volgende paragrafen zijn de effecten beoordeeld opgedeeld in soorten afhankelijk van open vegetatietypen en soorten afhankelijk van bostypen (en soorten afhankelijk van beide typen).

Effectbeoordeling soorten van open vegetatietypen: boomleeuwerik en tapuit

Uit de depositieberekening blijkt dat er ter hoogte van (potentieel) leefgebied sprake is van een tijdelijke bijdrage in de aanlegfase van maximaal 0,02 mol N/ha/j ter hoogte van zoekgebied leefgebied droge heide. Het betreft een zeer gering areaal van 0,22 ha (zie figuur 5-5) omringd door bos.

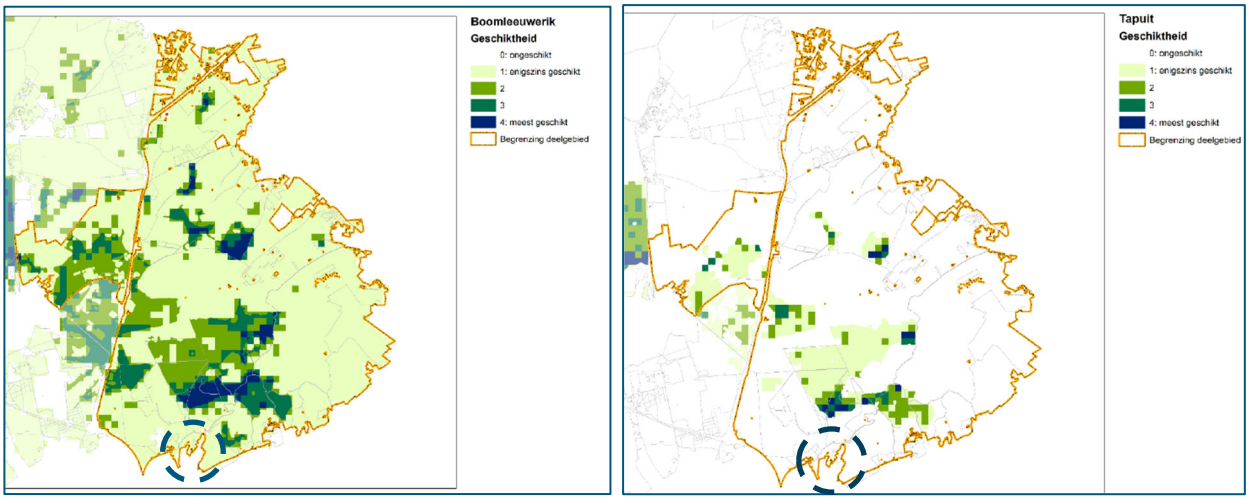

Figuur 5-4 Geschiktheidskaart boomleeuwerik (links) en tapuit (rechts) in deelgebied 9 van de Veluwe. Geschiktheid van lichtgroen (enigszins geschikt) naar donkerblauw (zeer geschikt). Indicatieve cirkel om ligging van het beïnvloedde gebied aan te geven. (Bron: conceptsynthesedocument, Provincie Gelderland, 2022).

Het beïnvloed gebied is enigszins geschikt voor boomleeuwerik (zie figuur 5-4 links). Het areaal potentieel leefgebied (zoekgebied droge heide) voor de boomleeuwerik binnen het beïnvloedde gebied is dermate klein en de depositiebijdrage is dermate gering en tijdelijk, dat dit geen verzurende en/of vermestende werking heeft die van invloed is op de kwaliteit van het leefgebied van de boomleeuwerik. De boomleeuwerik heeft elders op de Veluwe voldoende leefgebied van voldoende tot goede kwaliteit. De trend van de soort is de laatste 12 jaar positief en de aantallen liggen met 2500 broedparen boven het doelaantal (NDA, 2023).
Het voornemen heeft geen negatieve gevolgen voor het behalen van de instandhoudingsdoelen voor de boomleeuwerik (behoud van omvang kwaliteit leefgebied voor ten minste 2400 broedparen).

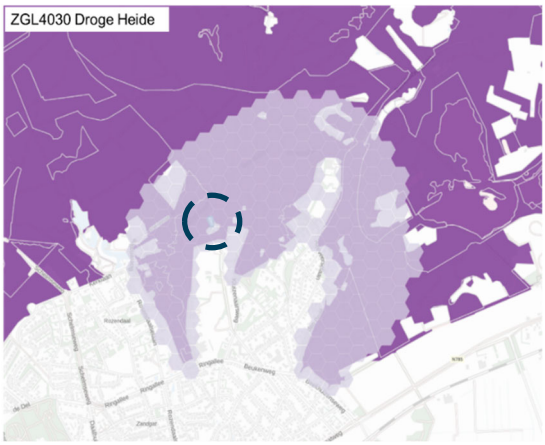

Figuur 1-5 Overzichtskaart invloedssfeer aanlegfase met in blauw (met cirkel) het areaal zoekgebied leefgebied droge heide. (AERIUS, 2023).

Voor de tapuit is het beïnvloedde leefgebied ongeschikt als leefgebied voor de tapuit (zie figuur 5-4 rechts) en is de tapuit afwezig in dit deelgebied (conceptsynthesedocument, 2022). Daarnaast is het areaal van het zoekgebied habitattype droge heide (ZGL4030) zeer gering in het beïnvloedde gebied (zie Figuur 1). Het voornemen heeft geen negatieve gevolgen voor het behalen van de instandhoudingsdoelen voor de tapuit (verbetering en uitbreiding leefgebied voor 100 broedparen).

Effectbeoordeling soorten van open vegetatietypen en bos: wespendief & draaihals

Het beïnvloedde gebied bevat redelijk geschikte en geschikte habitat voor de wespendief (zie figuur 5-6). Het deelgebied is voor de wespendief relatief belangrijk vanwege het voorkomen van een groot areaal aan (landgoed)bossen. De voedselbiotoop bestaat uit bos en bosranden, randen van kapvlakten en heide, bermen, taluds en vrijwel alle denkbare andere plekken waar nesten van sociaal levende en in de grond nestelende wespen voorkomen. Het hoofdvoedsel bestaat uit larven en poppen van sociaal levende wespen (gewone wesp, Duitse wesp) en in grotere bosgebieden ook de rode wesp met nesten op de bodem. Het dieet wordt aangevuld met kikkers, nestjongen van kleine tot middelgrote vogels, reptielen, hommelbroed en andere insecten (kevers, sprinkhanen).

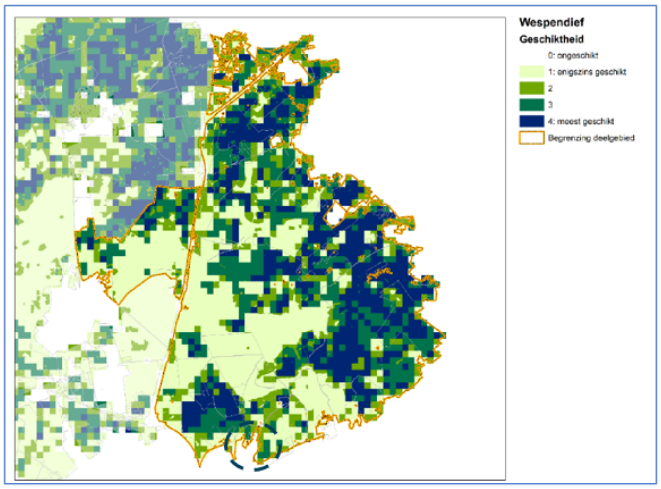

Figuur 5-6, geschiktheidskaart wespendief (deelgebied 9). Geschiktheid van lichtgroen (enigszins geschikt) naar donkerblauw (zeer geschikt). (Bron: conceptsynthesedocument, 2022).

De wespendief maakt conform de gebiedsanalyse in theorie mogelijk gebruik van droge heide (H4030/L4030), stuifzandheiden met struikhei en zandverstuivingen (H2310/H2330) als foerageergebied. Het aanwezig areaal aan droge heiden en stuifzanden op de Veluwe is 1/5 van het totaal geschikt leefgebied van de wespendief. Echter is het daadwerkelijk gebruik van deze gebieden als foerageergebied beperkt en heeft deze geen betekenisvolle bijdrage. Uit diverse onderzoeken waaronder in van Manen et al. op de Veluwe (2011) blijkt dat de soort 100% afhankelijk is van bossen; zelfs in cultuurlandschap wordt gefoerageerd op plekken waar boomopslag aanwezig is.

De omvang van het leefgebied op de Veluwe is de afgelopen decennia stabiel gebleven. Het huidig aantal broedparen ligt in de buurt bij het instandhoudingsdoel (100 broedparen). De wespendief is een zomergast en overwintert in Afrika. Omstandigheden in overwinteringsgebieden als ook de voor- en najaarstrek spelen mogelijk ook een rol op het aantal broedparen in Nederland.

De projectbijdrage als gevolg van de vernieuwing van productielocatie Pinkenberg is ter hoogte van zeer beperkt areaal (0,22 ha) aan zoekgebied van leefgebied aan droge heide (ZGL4030). De bijdrage met 0,02 mol N/ha/j is dermate gering en tijdelijk (aanlegfase) dat dit geen verzurende en/of vermestende werking heeft die van invloed is op de kwaliteit van dit klein onderdeel van het grote leefgebied van de wespendief. Het plan heeft als gevolg van de tijdelijke stikstofdepositiebijdrage geen significant negatieve gevolgen voor het behalen van de instandhoudingsdoelen voor de wespendief (behoud areaal en kwaliteit leefgebied voor 100 broedparen).

Voor de draaihals is binnen het beïnvloedde gebied hoofdzakelijk enigszins geschikt leefgebied aanwezig (zie figuur 5-7). Buiten het beïnvloed gebied is veel geschikter leef- en foerageergebied met droge heide aanwezig waar het aantal broedparen van draaihalzen kan hier nog verder toenemen. (conceptsynthesedocument, 2022).

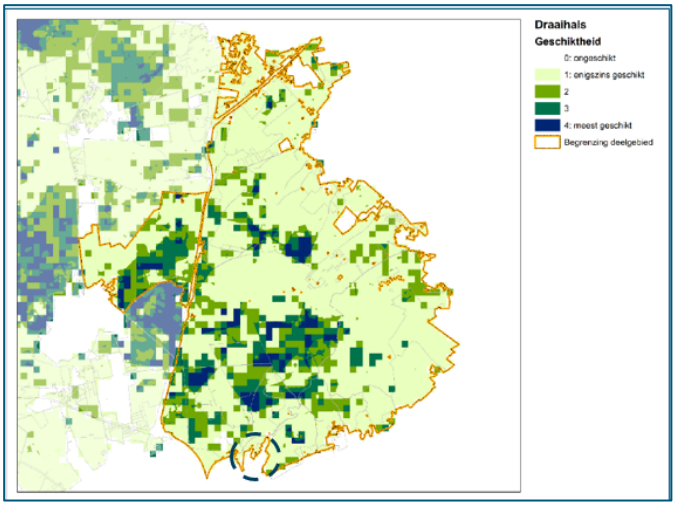

Figuur 5-7, geschiktheidskaart draaihals (deelgebied 9). Geschiktheid van lichtgroen (enigszins geschikt) naar donkerblauw (zeer geschikt). (Bron: concept synthesedocument, 2022).

De draaihals is een kleine spechtachtige die vanaf mei in Nederland is en overwintert in Afrika ten zuiden van de Sahara. De soort is voor het foerageren aangewezen op heidevelden op schrale zandbodems, vooral voormalige stuifzanden, die niet of slechts ten dele vergrast zijn. Het foerageerbiotoop omvat soms ook kapvlakten, afgeplagde heide, zandverstuivingen, boomheiden of zeer open bos van zomereik en berk. Factoren die van invloed zijn op het voorkomen van de draaihals is het aanbod van geschikte nestholtes (voornamelijk beschikbare holtes in berken en dode loofbomen; draaihals hakt zelf geen nesten), beschikbaarheid van wegmieren en humusmieren (bosgrond/vermolmd hout), voedselconcurrentie door wilde zwijnen (bij hoge wildstand) en landrecreatie. Daarnaast bepaalt de hoeveelheid regen in het overwinteringsgebied (waarschijnlijk rond de Middellandse zee) voor een belangrijk deel de populatietrend in de broedgebieden (Sierdsma et al., 2020[12]).

Belangrijke broedgebieden op de Veluwe van de draaihals waren in het verleden Kootwijkerzand, Harskampse Zand, Planken Wambuis en de Zuidoost-Veluwe. Sinds 1990 en 2009 is sprake van een positieve trend. Sinds 2014 wordt de soort weer jaarlijks vastgesteld. Op de Veluwe zijn in 2015 26 territoria vastgesteld; in 2016 weer 24 territoria (bron: Sovon district Veluwe, 2016[13] en Boele et al. (2018). Sierdsma et al. (2020) geeft 40 territoria aan voor de Veluwe in 2016 en daarmee wordt de recente positieve trend van de draaihals op de Veluwe bevestigd.

Het voorzichtige herstel komt o.a. door gunstige omstandigheden in de overwinteringsgebieden. De doelstelling van hervestiging is voor de Veluwe gehaald, maar de situatie blijft kwetsbaar. De opgave, forse populatietoename, is nog lang niet bereikt (Sierdsma et al.,2020). In 2019 zijn 42 territoria vastgesteld[14]. De draaihalzen broeden weer meerdere jaren in het deelgebied 9 (na een afwezigheid van vijf jaar sinds 2012). Ze broeden met name op de heidevelden in het noordelijke deel van het deelgebied, in het bijzonder Deelerwoud en Loenermark/Zilvense Heide. Dit is buiten het beïnvloed gebied.

[12] *Sierdsema H., ten Holt H., Martens S., Nijssen M. & Petra Verburg. 2020. Natuurbeheer en zoneringsmaatregelen voor zeven aangewezen vogelsoorten in Natura 2000-gebied Veluwe. Bouwstenen Soortenherstel Beheerplan Natura 2000 Veluwe. Achtergrondrapport. Sovon-rapport 2020/32. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.*

[13] *https://www.sovon.nl/nl/actueel/nieuws/zeldzame-broedvogels-2016-district-veluwe*

[14] *https://stats.sovon.nl/stats/gebied/1000057 - overzicht broedvogels Natura 2000 Veluwe o.b.v. Netwerk ecologische monitoring SOVON, RWS, CBS, provincie*

De berekende tijdelijke stikstokstofdepositie is 0,02 tot maximaal 0,19 mol N/ha/j op zoekgebied van L4030 droge heide en de bostypen Lg13, H9120 en Lg14. De hoogste bijdrage met meest beïnvloed areaal is Lg14. Ten opzichte van het totaal aanwezig foerageergebied betreft het beïnvloed areaal minder dan 1%.

De bijdrage als gevolg van de vernieuwing van productielocatie Pinkenberg is dermate gering en tijdelijk dat dit geen verzurende en/of vermestende werking heeft die van invloed is op de kwaliteit het leefgebied van de draaihals (zie ook 4.3) dat hier bovendien voor de soort uit minder geschikt leefgebied bestaat. Buiten het beïnvloed gebied is geschikter leefgebied aanwezig voor de draaihals.
Het plan heeft geen significant negatieve gevolgen voor het behalen van de instandhoudingsdoelen voor de draaihals (behoud areaal en kwaliteit leefgebied voor (her)vestiging).
.

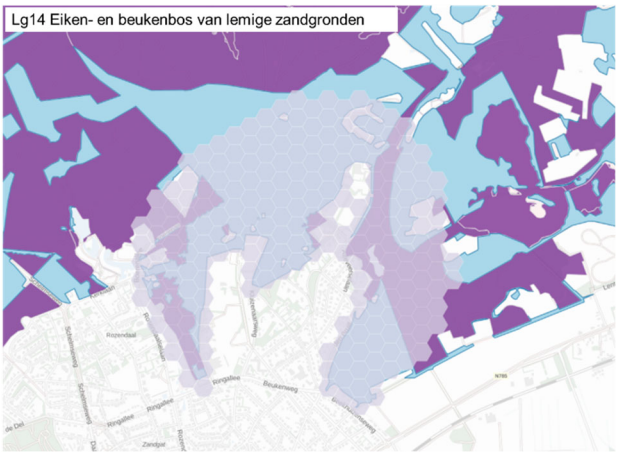

Figuur 5-8, Overzichtskaart invloedssfeer aanlegfase met in blauw het areaal droge heide. Cirkel ter indicatie van locatie droge heide. (AERIUS, 2023).

Effectbeoordeling soorten van bos: zwarte specht

Het leefgebied van de zwarte specht op de Veluwe omvat vooral naaldhout (foerageerplekken) met dikke nestbomen waaronder de beuk. Op de leefgebiedenkaarten van deelgebied 9 (alsook van de Veluwe) is een groot deel van het bos aangeduid als leefgebied van deze soort (conceptsynthesedocument, 2022).

Het deelgebied 9 is relatief belangrijk voor zwarte specht (15,4% van IDH; 58 broedparen van IHD 400) overeenkomend met de grote oppervlakte bos in het deelgebied (conceptsynthesedocument, 2022). De belangrijkste bossen voor deze soorten zijn de stuwwalbossen in het zuiden en zuidoosten van het deelgebied (Beekhuizen, Hagenau, Middachten en Twickel).

Binnen het beïnvloedde gebied is met name sprake van geschikt leefgebied voor de zwarte specht (zie figuur 5-9). De kwaliteit van het leefgebied voor de zwarte specht is naar verwachting voldoende goed aangezien het aantal broedparen rond de doelstelling ligt. Er lijkt een lichte afname in het aantal broedparen op te treden, de oorzaak hiervan is niet met zekerheid te zeggen. Oorzaak van een eventuele afname is complex en is niet direct aan een te hoge stikstofdepositie te relateren. Nestconcurrentie en predatie door boommarters kunnen bijvoorbeeld wel direct van invloed zijn. Ook leidt recreatie op de Veluwe tot verstoring van foerageerplekken van de zwarte specht (Sierdsma et al., 2020). Als maatregel voor garantie van voldoende voedsel voor de zwarte specht wordt het aandeel dood hout op de Veluwe verder bevorderd.

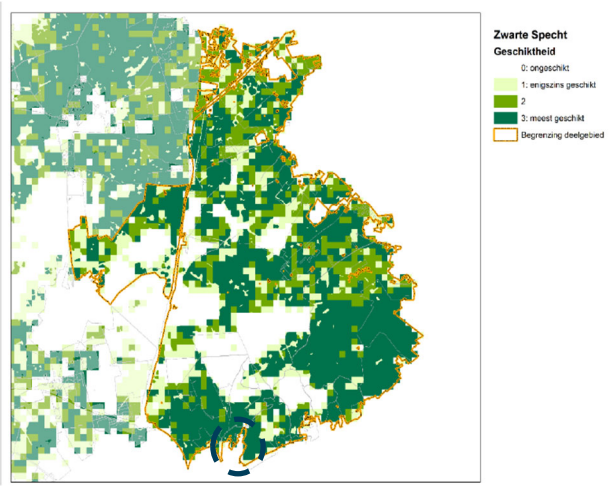

Figuur 5-9 geschiktheidskaart zwarte specht deelgebied 9. Geschiktheid van lichtgroen (enigszins geschikt) naar donkerblauw (zeer geschikt). Indicatieve cirkel om ligging van het beïnvloedde gebied aan te geven. (Bron:

Het grootste aandeel leefgebied waar de zwarte specht aan gebonden is betreft eiken- en beukenbos van lemige zandgronden (Lg14, zie tabel 5-2) alsook aan Lg13 en in mindere mate H9120 beuken- en eikenbos dat hier op lemige gronden staat. De bijdrage als gevolg van de vernieuwing van productielocatie Pinkenberg is dermate gering en tijdelijk dat dit geen verzurende en/of vermestende werking heeft die van invloed is op de kwaliteit het leefgebied van de zwarte specht (zie ook 4.3). Daarnaast is het beïnvloedde areaal ten opzichte van het totale beschikbare areaal van dit leefgebied een zeer beperkt aandeel (<1%). Het plan heeft geen significant negatieve gevolgen voor het behalen van de instandhoudingsdoelen voor de zwarte specht (behoud van areaal en kwaliteit voor ten minste 400 broedparen.

Synthese vogelrichtlijnsoorten: De tijdelijke stikstofdepositie als gevolg van de vernieuwing van productielocatie Pinkenberg heeft voor de vogelrichtlijnsoorten en het behalen van de bijbehorende instandhoudingsdoelstelling geen (significant) negatieve gevolgen.

Cumulatie

In voorgaande paragrafen is op locatie specifieke ecologische gronden geconcludeerd dat de stikstofdepositietoename als gevolg van de aanlegfase van de vernieuwing van productielocatie Pinkenberg bij een aantal habitattypen en vogelrichtlijnsoorten van Natura 2000-gebieden Veluwe met zekerheid niet tot significante gevolgen leidt, ondanks een overschrijding van de KDW voor habitattypen.

De Habitatrichtlijn vereist dat ook de cumulatieve effecten van een project inzichtelijk worden gemaakt en worden betrokken in de passende beoordeling, zodat geen enkel negatief natuureffect over het hoofd wordt gezien.

Voor de aanlegfase voor de vernieuwing van productielocatie Pinkenberg wordt de conclusie niet anders wanneer het projecteffect wordt beoordeeld in cumulatie met andere plannen of projecten die zijn vergund maar nog niet zijn uitgevoerd. Wanneer deze projecten worden uitgevoerd, leidt dat tot een blijvende bijdrage aan de achtergronddepositie en dus tot een grotere overschrijding van de KDW.

Significante negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie tijdens de aanlegfase voor de vernieuwing van productielocatie Pinkenberg zijn nog steeds uitgesloten wanneer de KDW in hogere mate wordt overschreden. De achtergronddepositie is niet van invloed op de locatie specifieke ecologische gronden waar de conclusies in deze ecologisch beoordeling op gebaseerd zijn.

Conclusies ecologische beoordeling

Vitens heeft in Rozendaal het voornemen om het productiebedrijf Pinkenberg te vernieuwen omdat het huidige productiebedrijf verouderd is.

De aanlegfase van de nieuwe locatie ter vervanging van de huidige productielocatie leidt tot een tijdelijke stikstofdepositie dat nader ecologisch beoordeeld is.

Uit de stikstofdepositieberekeningen (AERIUS, 2023) voor de aanlegfase volgt dat:

- In de aanlegfase bij Natura 2000-gebied Veluwe sprake is van een tijdelijke stikstofdepositietoename. Stikstofdepositie in de gebruiksfase wijzigt niet als gevolg van het voornemen.
- Er is een tijdelijke stikstofdepositie op een habitattype, namelijk H1920 beuken-eikenbossen met hulst. De tijdelijke stikstofdepositie bedraagt maximaal 0,03 mol N/ha/j (max. 0,04 mol N/ha/j ter hoogte van zoekgebied) op een zeer gering areaal en leidt niet tot significant negatieve gevolgen voor dit habitattype.
- Er is een tijdelijke stikstofdepositiebijdrage op leefgebied van vijf vogelrichtlijnsoorten die gevoelig zijn voor stikstofdepositie. De tijdelijke stikstofdepositiebijdrage is 0,02 tot maximaal 0,19 mol N/ha/j en leidt niet tot significant negatieve gevolgen voor de vijf vogelrichtlijnsoorten en bijbehorende instandhoudingsdoelen voor de Veluwe.
- Er is geen sprake van een tijdelijke stikstofdepositiebijdrage ter hoogte van leefgebied van stikstofgevoelige habitatrichtlijnsoorten. Negatieve gevolgen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Uit de ecologische effectbeoordeling volgt dat de tijdelijke stikstofdepositie dermate gering en tijdelijk is dat dit, in cumulatie met overige plannen en/of projecten, gezien de gebiedspecifieke omstandigheden niet leidt tot significant negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebied de Veluwe en bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen. De aanlegfase voor de vernieuwing van productielocatie Pinkenberg tast de natuurlijke kenmerken van het omliggende Natura 2000-gebied niet aan.

Literatuur

Arcadis, 2023. Natuurdoelanalyse Natura 2000 Veluwe (57) in opdracht van provincie Gelderland. Synthesedocument (concept)

Bijlsma, R.J. en J.A.M. Janssen, M. Nijssen, A.S.J. van Proosdij & H. Sierdsma, 2022. Herstelprogramma's Natura 2000 Veluwe. Synthesedocument Deelgebied 9 Veluwezoom-Deelerwoud-Loenense Bos. WUR, Stichting Bargerveen, Sovon. (concept) in opdracht van Provincie Gelderland.

Bobbink, R. (2021). Effecten van stikstofdepositie nu en in 2030: een analyse. Onderzoekcentrum B-WARE, Nijmegen. Rapportnummer RP-20.135.21.35.

Bobbink, R. & M. Weijters (2018). Verschil in effecten op natuur van gereduceerd versus geoxideerd stikstof. Lucht maart 2018, 23-27.

De Vries, W., M.J. Weijters, J.J. de Jong, S.P.J. van Delft, J. Bloem, A. van den Burg, G.A. van Duinen, E. Verbaarschot & R. Bobbink (2019). Verzuring van loofbossen op droge zandgronden en herstelmogelijkheden door steenmeeltoediening. Rapport OBN229-DZ. Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE), Driebergen. OBN Ontwikkeling en Beheer Natuurkwaliteit.

De Vries, W. & J.W. Erisman, 2020. Ammoniak schadelijker voor natuur, stikstofoxiden voor de gezondheid. https://www.biomaatschappij.nl/artikel/ammoniak-schadelijker-voor-natuur-stikstofoxiden-voor-de-gezondheid/.

De Vries, W., M.J. Weijters, J.J. de Jong, S.P.J. van Delft, J. Bloem, A. van den Burg, G.A. van Duinen, E. Verbaarschot & R. Bobbink (2019). Verzuring van loofbossen op droge zandgronden en herstelmogelijkheden door steenmeeltoediening. Rapport OBN229-DZ. Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE), Driebergen. OBN Ontwikkeling en Beheer Natuurkwaliteit.

De Vries, W, 2008. Verzuring: oorzaken, effecten, kritische belastingen en monitoring van de gevolgen van ingezet beleid. Alterra-rapport 1699, Alterra Wageningen UR.

Den Ouden, J.B., M. Vocks, M.E.A. Broekmeyer& H.G.J.M. Koop, PM. A-locatie bossen in Gelderland Kenschets, beoordeling en adviezen met betrekking tot behoud en ontwikkeling van relicten van inheemse bosgemeenschappen in de provincie Gelderland. IBN-rapport 240 Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek (IBN-DLO) Wageningen.

Goderie R. en K. Vertegaal, 2020.Achtergrondnotitie actualiseren StikstofEffectvoorspellingsModel (SEM 3.1).

Manen W. van, van Diermen J., van Rijn S. & van Geneijgen P. 2011. Ecologie van de Wespendief Pernis apivorus op de Veluwe in 2008-2010, populatie, broedbiologie, habitatgebruik en voedsel. Provincie Gelderland, Arnhem/stichting Boomtop, Assen.

Manen van, W. 2012. Broedbiologie van de Zwarte specht in Nederland. Limosa 85 (2012:161-170).

Marra W.A., RIVM S. B. Hazelhorst), K. M. F. Brandt, R. J. Wichink Kruit, J. M. Schram, 2022. Monitor stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden 2022 Uitgangssituatie voor de Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering. RIVM 2022 link Monitor stikstofdepositie in Natura 2000 gebieden 2022 (rivm.nl)

Provincie Gelderland, (2018). Beheerplan Natura 2000 Veluwe (057).

Provincie Gelderland, (2017). PAS Gebiedsanalyse 057 Veluwe.

RIVM, 2023. Release AERIUS Calculator 23.

RIVM, 21 november 2019 Stikstofdepositie, 1990-2018 https://www.clo.nl/indicatoren/nl0189-stikstofdepositie.

Sierdsema H., ten Holt H., Martens S., Nijssen M. & P. Verburg. 2020. Natuurbeheer- en zoneringsmaatregelen voor zeven aangewezen vogelsoorten in Natura 2000-gebied Veluwe. Bouwstenen Soortenherstel Beheerplan Natura 2000 Smits, N.A.C. & D. Bal (red.), 2014. Herstelstrategieën stikstofgevoelige habitats. Ecologische onderbouwing van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Alterra Wageningen UR, Wageningen/ Ministerie van Economische Zaken, Den Haag

Veluwe. Hoofdrapport. Sovon-rapport 2020/29. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen. Informatie Sovon-rapporten 2019/76 (soortprofielen) en 2020/32 (achtergrond)

Vink, M. & A. van Hinsberg, 13 december 2019. Stikstof in perspectief policy brief

Wieger Wamelink, Han van Dobben, Friso van der Zee, Arjen van Hinsberg, Roland Bobbink, 2023. Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000; Herziening 2023. Wageningen, Wageningen Environmental Research, Rapport 3272. 62 blz.; 1 fig.; 4 tab.; 29 ref.

Bureauonderzoek en Verkennend Booronderzoek Archeologie

Plangebied Kluizenaarsweg 2 te Rozendaal
Gemeente Rozendaal

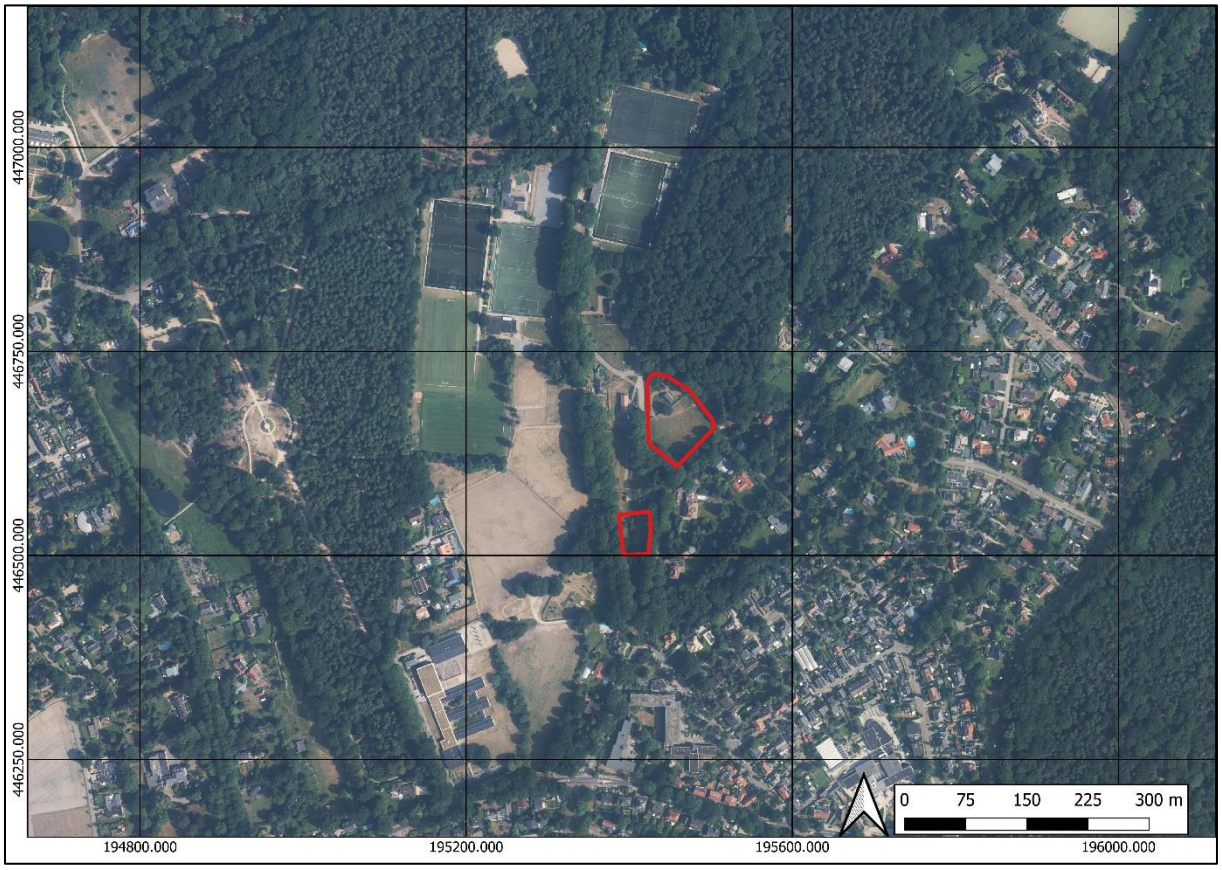

Opdrachtgever
Vitens N.V.
Dhr. F. Arslan
Oude veerweg 1 Zwolle
0683012741
Furkan.arslan@vitens.nl

Projectnummer
213403

Kenmerk
CA/DIR/HAMA/213403

Eindredactie/kwaliteitscontrole	Paraaf	Datum
Drs. E.E.A. van der Kuijl		10-09-2021

© Hamaland Advies Vof, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem, t. 06-51873933

Colofon

Opdrachtgever	Vitens N.V.
Project	Bureauonderzoek en Verkennend Booronderzoek Plangebied Kluizenaarsweg 2 te Rozendaal
Projectnummer	213403
Titel	Bureauonderzoek en Verkennend Booronderzoek Plangebied Kluizenaarsweg 2 te Rozendaal Gemeente Rozendaal
Datum en versie	10-09-2021, versie 1.2 (concept)
Auteurs	C. Assië MA, D. Woolschot MSc en drs. E.E.A. van der Kuijl
Kwaliteitscontrole	Drs. E.E.A. van der Kuijl (sr. KNA Archeoloog / sr. KNA prospector)
Afbeelding voorzijde:	*Luchtfoto van het plangebied, met het plangebied binnen het rode kader (Archis3)*

Inhoud

Samenvatting 4
1. Inleiding 6
1.1 Inleiding en onderzoekskader 6
1.2 Doel en vraagstelling van het bureauonderzoek en veldonderzoek 7
1.3 Werkwijze 8
1.4 Beleidskaders 8
1.5 Administratieve gegevens 11
2 Bureauonderzoek en verwachtingsmodel 13
2.1 Landschapsgenese 13
2.2 Historische ontwikkeling plangebied 16
2.3 Archeologische waarden 19
2.4 Archeologisch verwachtingsmodel 22
2.5 Synthese 24
3 Booronderzoek 26
3.1 Werkwijze Booronderzoek 26
3.2 Resultaten 26
4 Conclusie en aanbeveling 31
4.1 Conclusie 31
4.2 Selectieadvies 31
4.3 Voorbehoud 31
Gebruikte Bronnen 33
Gebruikt Literatuur 33
Geraadpleegde Websites 33
BIJLAGEN 34

Samenvatting

Hamaland Advies heeft in opdracht van Vitens N.V. een archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek uitgevoerd aan de Kluizenaarsweg 2 te Rozendaal, gemeente Rozendaal. Aanleiding voor het onderzoek is het nieuwbouwplan op twee dichtbij elkaar gelegen locaties. Het betreft volgens opgave van Vitens twee percelen van respectievelijk ca. 5.500 m² en ca. 1.750 m². De exacte bouwvolumes binnen deze twee locaties zijn nog niet bekend. In het geval van nieuwbouw mag aangenomen worden dat de bodem tot zeker minimaal 80 cm-mv wordt verstoord (vorstvrij funderen).

Beide locaties kennen een hoge archeologische verwachting op de beleidskaart van de gemeente Rozendaal. In het bestemmingsplan kennen de plangebieden een dubbelbestemming ‘archeologische verwachting 3’. Archeologisch onderzoek is noodzakelijk binnen deze terreinen bij plangebieden groten dan 750 m² en bij bodemverstoring dieper dan 30 cm-mv.

Het plangebied dient door de overschrijding van de vrijstellingsgrens voorafgaand aan de vergunningverlening in het kader van de Omgevingsvergunning te worden onderzocht. Het uitgevoerde onderzoek bestaat uit een KNA 4.1 conform bureauonderzoek.

Conclusie bureauonderzoek

De plangebieden zijn gelegen binnen het stuwwallencomplex binnen de gemeente Rozendaal. Het zuidelijke plangebied lijkt op de flank te liggen van de stuwwal en op de overgang naar een droogdal. Het noordelijke plangebied lijkt meer gesitueerd te zijn binnen het droge dal. In de omgeving zijn op meerdere locaties enkeerdgronden aangetroffen. Op basis van het bureauonderzoek valt niet vast te stellen of een dergelijke bodem ook binnen de plangebieden te verwachten is.

Op grond van de bestudeerde bronnen kan geconcludeerd worden dat het plangebied een hoge trefkans heeft op archeologische resten uit alle perioden. Aanwijzingen voor resten uit de Tweede Wereldoorlog zijn niet aanwezig. Op de kadastrale minuut is in het noordelijk plangebied reeds in 1898 bebouwing waarneembaar. Ter plaatse dient dan ook rekening gehouden te worden met resten van historische bebouwing en erfinrichting. In beide plangebieden kan een ondiepe verstoring door agrarische bewerking zijn opgetreden.

Conclusie booronderzoek

Op grond van het uitgevoerde booronderzoek kon de bodemopbouw worden bepaald. In deelgebied 1 bestaat de natuurlijke ondergrond uit fijn dekzand met iets grind. De top van deze afzettingen is op minimaal 55 cm-mv (boring 8) en maximaal 105 cm-mv (boring 4) aangetroffen. In boring 1, 2, 4, 6 en 8 wordt de natuurlijke ondergrond afgedekt door een lichtbruine tot grijsbruine eerdlaag met steenkoolfragmenten en puin, welke scherp op de natuurlijke ondergrond ligt. De top van de eerdlaag is op 30, 35, 40 en 45 cm-mv waargenomen (respectievelijk boring 1, 2, 4, 6 en 8). De dikte bedraagt minimaal 10 centimeter (boring 8) en maximaal 65 centimeter (boring 4). De eerdlaag wordt afgedekt door eventuele geroerde lagen en de bouwvoor. In de boringen waar de eerdlaag ontbreekt is er sprake van een geroerd pakket met daarboven de bouwvoor.

In deelgebied 2 is de top van de natuurlijke, gestuwde afzettingen op minimaal 25 cm-mv (boring 4) en maximaal 70 cm-mv (boring 1) waargenomen. Direct boven de natuurlijke afzettingen zijn geroerde lagen aangetroffen met daarboven de bouwvoor. Van een intact bodemprofiel is geen sprake meer.

Selectieadvies

Hamaland Advies adviseert op basis van de resultaten van het booronderzoek om geen vervolgonderzoek uit te voeren in zowel deelgebied 1 als deelgebied 2 van het plangebied. De kans dat met de geplande ontwikkelingen archeologische waarden verloren gaan, wordt gering geacht.

Voorbehoud

Bovenstaand advies vormt een zogenaamd selectieadvies. Met nadruk wijst Hamaland Advies erop dat dit selectieadvies nog niet betekent dat reeds bodemverstorende activiteiten of daarop voorbereidende activiteiten kunnen worden ondernomen. De resultaten van dit onderzoek zullen namelijk eerst moeten worden beoordeeld door de bevoegde overheid (gemeente Rozendaal) en diens archeologisch adviseur (drs. J. Habraken), die vervolgens een selectiebesluit nemen of vervolgonderzoek noodzakelijk is of niet.

Het uitgevoerde onderzoek is op zorgvuldige wijze verricht volgens de algemeen gebruikelijke inzichten en methoden. Het archeologisch onderzoek is erop gericht om de kans op het aantreffen dan wel vernietigen van archeologische waarden bij bouwwerkzaamheden in het plangebied te verkleinen. Wij wijzen erop dat het selectiebesluit van het bevoegd gezag af kan wijken van het selectieadvies van Hamaland Advies.

Verder dient te allen tijde bij het afgeven van een omgevingsvergunning de wettelijke meldingsplicht (ex artikel 5.10 van de Erfgoedwet) kenbaar te worden gemaakt, om het documenteren van toevalsvondsten te garanderen: *“Degene die anders dan bij het doen van opgravingen een zaak vindt waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat het een monument is (in roerende of onroerende zin), meldt die zaak zo spoedig mogelijk bij onze minister*”. Deze aangifte dient te gebeuren bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in Amersfoort en de verantwoordelijke ambtenaar van de gemeente Rozendaal en diens archeologisch adviseur (dhr. J. Habraken).

1. Inleiding

1.1 Inleiding en onderzoekskader

Hamaland Advies heeft in opdracht van Vitens N.V. een archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek uitgevoerd aan de Kluizenaarsweg 2 te Rozendaal, gemeente Rozendaal. Aanleiding voor het onderzoek is het nieuwbouwplan op twee dichtbij elkaar gelegen locaties (zie Afbeelding 1). Het betreft volgens opgave van Vitens twee percelen van respectievelijk ca. 5.500 m² en ca. 1.750 m². De exacte bouwvolumes binnen deze twee locaties zijn nog niet bekend. In het geval van nieuwbouw mag aangenomen worden dat zeker tot minimaal 80 cm-mv wordt verstoord (vorstvrij funderen).

Beide locaties kennen een hoge archeologische verwachting op de beleidskaart van de gemeente Rozendaal. In het bestemmingsplan kennen de plangebieden een dubbelbestemming ‘archeologische verwachting 3’. Archeologisch onderzoek is noodzakelijk binnen deze terreinen bij plangebieden groten dan 750 m² en bij bodemverstoring dieper dan 30 cm-mv.

Het plangebied dient door de overschrijding van de vrijstellingsgrens voorafgaand aan de vergunningverlening in het kader van de Omgevingsvergunning te worden onderzocht. Het uitgevoerde onderzoek bestaat uit een KNA 4.1 conform bureauonderzoek.

Het bevoegd gezag, de gemeente Rozendaal en diens adviseur, de Regionaal Archeoloog van Regio Arnhem (drs. J. Habraken), zullen de resultaten van dit onderzoek toetsen.

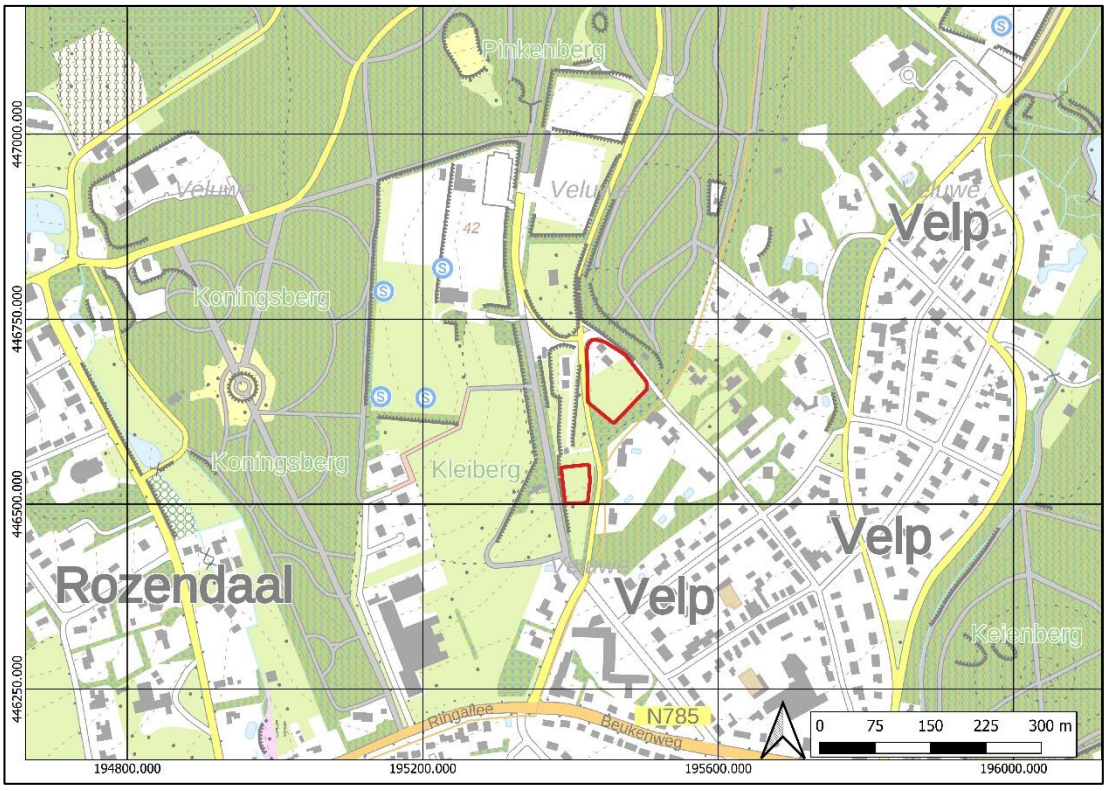

Afbeelding 1: Topografische kaart met plangebied binnen het rode kader (Archis3)

1.2 Doel en vraagstelling van het bureauonderzoek en veldonderzoek

Het doel van het onderzoek is het verkrijgen van inzicht in bekende en te verwachten archeologische waarden in en om het plangebied. Op basis van de verworven informatie wordt een archeologisch verwachtingsmodel voor het plangebied opgesteld en wordt dit verwachtingsmodel getoetst middels boringen in het veld. Om deze doelstelling te realiseren, zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld[1]:

Bureauonderzoek

1. Wat is de aard (ontstaanswijze en classificatie), diepteligging, genese en gaafheid van natuurlijke bodemhorizonten en natuurlijke afzettingen in het omringende (binnen een afstand tot ca. 200 m van de onderzoekslocatie) gebied?
2. Wat is de aard (ontstaanswijze), diepteligging, genese, gaafheid, dikte, en omvang van eventueel in het omringende gebied voorkomende afdekkende lagen en de (geschatte) ouderdom daarvan (plaggendek, stuifzandlaag, colluvium, kleidek, afvallaag, ophogingslaag)?
3. Wat is het historisch landgebruik van de onderzoekslocatie en het omringende gebied geweest.
4. Welke gegevens met betrekking tot archeologische complexen (‘waarnemingen’ inclusief uitkomsten historisch kaartonderzoek) zijn reeds binnen het onderzoeksgebied en/of binnen de landschappelijke eenheden rondom de onderzoekslocatie bekend?
5. Welke natuurlijke Formatieprocessen (sedimentatie, erosie, laterale verplaatsing, bodemvorming, degradatie e.d.) hebben een rol gespeeld in het onderzoeksgebied?
6. Met welke culturele Formatieprocessen (grondbewerking, bemesting, ophoging, betreding, percelering, [de-]constructie, materiaaltypen, materiaalgebruik en materiaaldepositie e.d.) hebben een rol gespeeld in het onderzoeksgebied?
7. Welke Formatieprocessen kunnen een rol hebben gespeeld bij de totstandkoming van eventuele aanwezige vondstspreidingen, de vondstdichtheid, vondst- en spoorniveaus en de fysieke kwaliteit van eventueel aanwezige archeologische resten?
8. Wat is de aard (mobilia [materiaalsoorten, fragmentatie, dichtheden], immobilia, ruimtelijke en stratigrafische spreiding, etc.) van (mogelijk) aanwezige vondst- en/of spoorcomplexen?
9. Hoe manifesteren deze zich tijdens prospectieonderzoek (prospectiekenmerken, geografisch en stratigrafisch)?
10. Met de inzet van welke zoekmethoden (detectie- en waarnemingsvorm, monsterbehandeling en zoekstrategie) kunnen vondst- en/of spoorcomplexen systematisch opgespoord worden (zoeksleuven, booronderzoek, veldkartering, geofysisch etc.). Licht beargumenteerd toe met verwijzing naar de verschillende KNA-leidraden.

Verkennend Booronderzoek

11. Wat is de aard (ontstaanswijze, textuur, kleur), diepteligging en ouderdom van de relevante natuurlijke afzettingen in de ondergrond ter plaatse van het onderzoeksgebied?
12. Wat is de aard (kleur, textuur, samenstelling), diepteligging, genese en gaafheid van natuurlijke en eventueel antropogene bodemhorizonten (akkerlagen en overige ‘verstoringslagen’, bemestingslagen e.d.), ter plaatse van het onderzoeksgebied?
13. Wat is de aard, dikte en omvang van eventueel ter plaatse van het onderzoeksgebied voorkomende afdekkende lagen en de (geschatte) ouderdom daarvan (plaggendek, stuifzandlaag, kleidek, afvallaag, ophogingslaag)?
14. Indien er afdekkende lagen voorkomen; wat is de aard (ontstaanswijze, kleur, textuur, samenstelling), gaafheid en dikte van het onderliggende afgedekte bodemprofiel (natuurlijke en antropogene bodemhorizonten zoals oude akkerlagen) en/of afzettingen?
15. Wat is de diepte tot waarop artefacten van recente ouderdom (‘modern’ afvalmateriaal) in het bodemprofiel voorkomen
16. Tot welke diepte in het bodemprofiel is sprake van een ‘recente’ bodemverstoring en wat is de ouderdom van deze verstoring?

Karterend Booronderzoek

17. Uitgaande van de onderzoeksstrategie: zijn de verwachte vondst- en/of spoorcomplexen (archeologische indicatoren) binnen het onderzoeksgebied aanwezig? Geef de mate van zekerheid of onzekerheid aan en licht toe met een beargumenteerde interpretatie.

[1] *Habraken, 2014*

18. Uitgaande van waarnemingen gedaan tijdens het veldwerk, in hoeverre komen de uitkomsten overeen met de resultaten van het bureauonderzoek? Geef de mate van zekerheid of onzekerheid aan en licht toe met een beargumenteerde interpretatie.
19. Uitgaande van waarnemingen gedaan tijdens het veldwerk, hoe adequaat is de gekozen zoekstrategie geweest? Licht beargumenteerd toe.

Indien archeologische resten (indicatoren) aanwezig zijn:

20. Wat is de (mogelijke) omvang, aard, datering en fysieke kwaliteit van deze archeologische vondst- en/of spoorcomplexen? Licht toe met een beargumenteerde interpretatie.
21. Wat is de diepteligging van de top van het niveau met archeologische vondst- en/of spoorcomplexen ('vondstlaag') ten opzichte van het maaiveld en NAP? Wat is de dikte van deze vondstlaag of vondstlagen? Licht toe aan de hand van een beargumenteerde interpretatie van boorprofielen.
22. In hoeverre is deze vondstlaag/vondstlagen of het vondstmateriaal op, of in, de bodem representatief voor die in de diepere bodem?
23. In hoeverre is de vondstlaag of het vondstmateriaal op, of in, de bodem representatief voor de ligging en verbreiding van een eventueel sporenniveau?
24. Hoe kan men de resultaten vertalen in termen van conservering/ kwaliteit, en/of verdere zoek- of waarderingsstrategie?
25. Welke consequenties zal voortgaande planuitvoering op de archeologische resten kunnen hebben?
26. Welke mogelijkheden zijn er, of welk perspectief is er, voor in situ behoud? Wat zijn daarvoor de randvoorwaarden? Hoe dienen deze randvoorwaarden tijdens de waarderende fase te worden onderzocht?

1.3 Werkwijze

Het bureauonderzoek is uitgevoerd conform de eisen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (protocol 4002 Bureauonderzoek KNA, versie 4.1) en bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Afbakenen Plan- en onderzoeksgebied, vermelden overheidsbeleid, vaststellen consequenties toekomstig gebruik (KNA-LS01);
2. beschrijving van het huidig gebruik (KNA LSO2);
3. beschrijving van de historische situatie en de mogelijke verstoringen KNA LSO3);
4. beschrijving van de bekende archeologische, ondergrondse bouwhistorische en aardwetenschappelijke kenmerken (KNA LSO4);
5. het opstellen van een specifieke verwachting en formulering onderzoeksstrategie (KNA LSO5);
6. het opstellen van een standaardrapport (KNA LS06).

Om tot een gefundeerd archeologisch verwachtingsmodel te komen is voor het onderzoek relevant bronnenmateriaal geraadpleegd. Door informatie uit verschillende invalshoeken samen te voegen ontstaat de mogelijkheid dwarsverbanden te leggen tussen de diverse brontypen en aan de hand hiervan een geïntegreerd archeologisch verwachtingsmodel op te stellen. De gegevens voor het onderzoek zijn met name ontleend aan de eisen van Habraken, J., 2014; Handboek archeologisch onderzoek binnen de regio Arnhem, 2014, Eisen en kaders voor onderzoek en beoordeling van rapporten:

- Archis3, het geautomatiseerde archeologische informatiesysteem voor Nederland;
- geomorfologisch, geologische, bodemkundig, topografisch en historisch kaartmateriaal;
- Archeologische kaart gemeente Rheden;
- archeologische rapporten en publicaties;

1.4 Beleidskaders

Rijksbeleid

In 1992 werd in Valetta door de Ministers van Cultuur van de bij de Raad van Europa aangesloten landen het 'Europees Verdrag inzake de bescherming van het Archeologisch Erfgoed', beter bekend onder de naam 'Verdrag van Malta', ondertekend. De Wet op de Archeologische

Monumentenzorg is op 1 september 2007 in werking getreden. De nieuwe wet heeft zijn beslag gekregen via een wijziging van de Monumentenwet 1988, aanpassingen in de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) en enkele andere wetten en met de invoering van de Wabo (2010). Met de nieuwe Wet op de Archeologische Monumentenzorg is het accent komen te liggen op het streven naar het behoud en beheer van archeologische waarden in de bodem (in situ) en het beperken van (de noodzaak van) archeologische opgravingen. Uitgangspunt van het nieuwe beleid is tevens het principe 'de verstoorder betaalt'. Bij het voorbereiden van werkzaamheden die het bodemarchief kunnen verstoren (zoals de aanleg van een weg, een nieuwe woonwijk, een bedrijventerrein), dient onderzocht te worden of daardoor archeologische resten verstoord kunnen worden. Als uit het onderzoek blijkt dat er archeologische waarden aanwezig zijn en deze niet ter plaatse behouden kunnen blijven, dan dient de initiatiefnemer van het werk de kosten te dragen die gepaard gaan met het opgraven en conserveren van de plaats. Met de introductie van de nieuwe wet zijn de kerntaken en bestuurlijke verantwoordelijkheden van gemeenten veranderd. Eén van de belangrijkste consequenties is, dat gemeenten een centrale rol is toegekend in de bescherming van archeologisch erfgoed. In de wet is bepaald, dat gemeenten door inzet van een planologisch instrumentarium het archeologisch belang dienen te waarborgen.

Bescherming van het archeologisch erfgoed kan onder meer vorm krijgen door in bestemmingsplannen regels ter bescherming van bekende en te verwachten archeologische waarden op te nemen. In de regelgeving is vastgelegd dat in het kader van een omgevingsvergunning van de aanvrager geëist kan worden dat hij een rapport overlegd waarin de archeologische waarde van het te verstoren terrein voldoende is vastgesteld. Voor de toetsing van archeologische waarden is een archeologisch bestel ontwikkeld, waarmee de archeologische waarde van een terrein bepaald kan worden door middel van een getrapt systeem van onderzoek. In het kader van het vrijstellingsbesluit volstaat in eerste instantie een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek (IVO-O).

Per 1 juli 2016 is de Erfgoedwet van toepassing. De Erfgoedwet harmoniseert bestaande wet- en regelgeving, schrapt overbodige regels en legt de verantwoordelijkheid voor de bescherming van het cultureel erfgoed zoveel mogelijk bij het erfgoedveld zelf: musea, collectiebeheerders, archeologen, eigenaren en overheden. Bepaalde onderdelen van de wettelijke bescherming van het cultureel erfgoed verhuizen naar de nieuwe Omgevingswet. De vuistregel hierbij is: duiding van erfgoed in de Erfgoedwet, omgang met erfgoed in de fysieke leefomgeving in de Omgevingswet.

Provinciaal Beleid

Het provinciaal beleid van Gelderland t.a.v. cultuurhistorie en archeologische monumentenzorg is vastgelegd in het Cultuur- en erfgoedprogramma[2]. Zij wil bewerkstelligen:

- Versterken van de functionaliteit van erfgoed
- Verbeteren van de uitvoeringskwaliteit door samenwerking in het erfgoednetwerk
- Stimuleren van innovatie en nieuwe ontwikkelingen
- Verankeren van de geschiedenis van Gelderland in de identiteit van de Gelderse regio's
- Versterken van de maatschappelijke rol van musea
- Versterken van de presentatie van collecties beeldende kunst die verbonden zijn met onze provincie, de 'Gelderse school'
- Stimuleren van kwalitatief hoogwaardig cultuuronderwijs op basisscholen. Cultuureducatie heeft een vaste plek in het lesaanbod binnen het basisonderwijs
- Stimuleren van cultuur- en erfgoedparticipatie

In de programmaperiode 2017-2020 gaat de provincie aan de slag met:

- Klimaat en duurzaamheid met betrekking tot onderhoud van erfgoed in de provincie;
- Samenwerking met kennis- en onderwijsinstellingen zoals Universiteiten en Hogescholen over instandhoudingstechnologie (innovaties van materialen, methoden en technieken)
- Archeologische en cultuurhistorische Beleidsadvieskaarten van gemeenten toegankelijk maken voor een breder publiek;
- Actualisatie Kennisagenda Archeologie van Gelderland en samen met gemeenten implementatie van de Erfgoedwet;

[2] *www.gelderland.nl*

- Het actief omgaan met nieuwe opgaven zoals het (laten) verrichten van onderzoek leegstand van monumentaal vastgoed;
- Inventarisaties groen, haalbaarheidsonderzoeken of strategische beheervisies, gemeentelijke visies;
- Bescherming erfgoedwaarden door inzet deskundigheid en maatwerk in de regelgeving. Voor de Limes voorbereiding van de aanwijzing als Werelderfgoed;
- Instandhouding en beleefbaar maken door afsprakenkaders met gemeenten, restauratie fysieke projecten, functieverandering en duurzaamheidsbevordering;
- Programmatische samenwerking door een netwerk van alle relevante partijen;
- De uitvoering van projecten als de Vliegende startprojecten, Kennisagenda archeologie, Landgoederen en buitenplaatsen, Landgoed Sevenaer.

Provinciale kennisagenda Rivierenland[3]

Deze agenda heeft de volgende thema's:
- De Romeinse Limes in Gelderland: Locatie van de limesweg en de bijbehorende castella met hun bewoners. Focus op het verdedigingsmechanisme van het Romeinse rijk en de rol van bruggen, wachttorens en vici hierin.
- Het militaire verleden vanaf de Middeleeuwen: In de Liemers en Ellecom en ommelanden lag tot 1813 het grensgebied tussen de Nederlanden en het Pruisische rijk. De burcht in Ellecom speelde een belangrijke rol in de strijd tussen Gelre en Kleef. De Oude en Nieuwe Hollandse Waterlinie waren in gebruik in respectievelijk de 17e en 18e eeuw en van 1815 tot 1940.
- Het rituele landschap: Sporen van rituelen zijn gevonden in kommetjes, moerasbossen, restgeulen en rivierbeddingen. Het grafritueel in de vroege prehistorie, Romeinse tijd en vroege middeleeuwen is nog niet goed in beeld gebracht.
- Het rivierenlandschap als bron van economische ontwikkeling: Al vanaf de prehistorie worden goederen in het rivierengebied geïmporteerd en geëxporteerd, waarbij de rivieren als verbindingswegen een grote rol speelden. Om welke grondstoffen en producten gaat het? Waar bevonden zich de winlocaties en productiecentra?

Gemeentelijk beleid

Met de invoering van de Wet op de archeologische monumentenzorg in 2007 (thans Erfgoedwet) is de verantwoordelijkheid voor het bodemarchief gedelegeerd aan gemeenten. Gemeente Rozendaal beschikt over eigen archeologiebeleid. Er is een vastgestelde archeologische beleidsadvieskaart[4]. Deze plannen zijn gebruikt is als toetsingskader voor de archeologische verwachting.

In 2014 is er in opdracht van de gemeenten in de Regio Arnhem een Handboek voor archeologisch onderzoek binnen de regio Arnhem[5] opgesteld. De richtlijnen van dit beleid zijn bij het opstellen van onderhavig onderzoek toegepast.

[3] *zie hoofdstuk 3; Kennisagenda Archeologie Rivierengebied; Bruning L. 2012*
[4] Vestigia, 2018
[5] *Habraken, 2014*

1.5 Administratieve gegevens

Tabel 1: Gegevens projectgebied

Opdrachtgever	Vitens N.V.	
Projectnaam	Plangebied Kluizenaarsweg 2 te Rozendaal	
Uitvoerder, Beheer en plaats documentatie	Hamaland Advies, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem	
Bevoegd gezag	Gemeente Rozendaal	
Provincie, Gemeente, Plaats	Gelderland, Rozendaal, Rozendaal	
Adres en Toponiem	Kluizenaarsweg 2 te Rozendaal, Pinkenberg	
Kaartblad	40E	
X, Y coördinaten plangebied[6]		X,Y plangebied
Plangebied 1 (noord)	N	195.428, 446.720
	O	195.506, 446.659
	Z	195.457, 446.612
	W	195.425, 446.638
Plangebied 2 (zuid)	NO	195.425, 446.552
	NW	195.390, 446.548
	ZO	195.426, 446.499
	ZW	195.396, 446.502
Hoogte plangebied[7]	Plangebied 1 33,17 m+NAP Plangebied 2 32,67 m+NAP	
CMA/AMK Status en nr.	n.v.t.	
Kadastrale gegevens[8]	Plangebied 1 Gemeente Rozendaal, Sectie G perceel 1820 Plangebied 2 Gemeente Rozendaal, Sectie G, 1821	
Archis Onderzoekmeldingsnummer[9]	5100134100	
Oppervlakte plangebied[10]	Plangebied 1: 5.500 m² Plangebied 2: 1.750 m²	
Huidig grondgebruik[11]	Gras, bebouwing	
Toekomstig grondgebruik[12]	Bebouwing	
Geomorfologie[13]	Plangebied 1 Droogdal (R21) Plangebied 2 Stuwwal (B11)	
Bodemtype[14] extrapolatie	Y30 Holtpodzolgrond, grof zand	
Grondwatertrap[15] extrapolatie	VIII GHG[16] >140 cm-mv, GLG[17] >160 cm-mv	
Geologie[18]	G1 Gestuwde Pleistocene formaties, veelal rivierzand en -grind	

[6] Archis3
[7] Archis3
[8] Archis3
[9] Archis3
[10] Archis3
[11] Archis3
[12] Archis3
[13] Archis3
[14] Archis3
[15] Archis3
[16] GHG: gemiddeld hoogste grondwaterstand (winter)
[17] GLG: gemiddeld laagste grondwaterstand (zomer)
[18] Archis3 in combinatie met dinoloket

Periode	Laat-Paleolithicum t/m Nieuwe Tijd

2 Bureauonderzoek en verwachtingsmodel

2.1 Landschapsgenese

Geologie

De stuwwal van de Oostelijke Veluwe kent ter hoogte van de gemeente Rozendaal reliëf-rijke flanken, waardoor er sprake is van een groot aantal meer of minder steile hellingen. Dit is voornamelijk het gevolg van hellingprocessen en smeltwatererosie tijdens zowel het Saalien als Weichselien. De hellingen van de stuwwal zijn sterk geërodeerd en versneden in de ijstijden. Tijdens dit proces zijn rondom de plateaus tientallen (nu) droge dalen of erosiedalen ontstaan die in omvang en lengte variëren. Deze dalen zijn nadien weer grotendeels opgevuld met zandige li3ss, dekzand, hellingafzettingen en stuifzand. De dalbodems zelf zijn in het algemeen relatief vlak en vertonen meestal een flauwe helling. Stroomopwaarts kunnen echter dalbodems met een steile tot zeer steile helling voorkomen. Dit betreft meestal erosiedalen die hun reliëf danken aan terugschrijdende erosie zoals de Posbank. Behalve door kwelwater vanuit bronhorizonten vond in het verleden vooral erosie plaats tijdens stortbuien. Tevens zijn veel van de droogdalen gedurende het Holoceen opnieuw ingesneden, waardoor er een getrapt hellingprofiel is ontstaan. In hoeverre de ontbossing deze ontwikkeling heeft bevorderd, is onbekend. Door de plaatselijk optredende grote reliëfverschillen vormen droge dalen markante elementen in het landschap. Over het algemeen bestaan de droge dalen uit hetzelfde materiaal als de stuwwalplateaus en hellingen: grindrijk, grof tot zeer grof zand. Met name de erosiedalen aan de oostzijde van de stuwwal zijn watervoerend gebleven. Aan de voet van de heuvels ontspringen beken op een aantal plaatsen waar langgerekte kwelgebieden liggen. Dergelijke kwelgebieden voer(d)en ook het water aan voor de sprengen.

Vooral binnen stroomgebieden waar relatief brede en vlakke dalbodems voorkomen en waar glooiende dalhellingen of dalvlakten zijn, bestaat een grote kans op het voorkomen van archeologische resten. In de luwte van de hoge stuwwalplateaus zijn in de dalen dekzanden afgezet die redelijk geschikt waren voor landbouw (zwak lemig fijn zand met veld- en haarpodzolgronden). Op een aantal plaatsen worden de hellingen en dalbodems afgedekt door (verspoeld) dekzand en middeleeuws stuifzand. De gunstige bodemkundige eigenschappen voor de prehistorische landbouw, de aanwezigheid van (stromend) water en de landschappelijke gradiënten hebben vanaf het Neolithicum een sterke aantrekkingskracht gehad op landbouwgemeenschappen. Afgaand op de bekende archeologische waarnemingen kan gesteld worden dat deze gunstige vestigingsfactoren vooral in de pre- en protohistorie hebben geleid tot een concentratie van bewoning.

1. Wat is de aard (ontstaanswijze en classificatie), diepteligging, genese en gaafheid van natuurlijke bodemhorizonten en natuurlijke afzettingen in het omringende (binnen een afstand tot ca. 200 m van de onderzoekslocatie) gebied?

Het plangebied is gelegen binnen het stuwwallenlandschap binnen de gemeente Rozendaal. Volgens de geologische kaart is ter plaatse sprake van gestuwde afzettingen.

Geomorfologie

Op de geomorfologische kaart[19] is te zien dat de plangebieden gelegen zijn binnen een zone met een hoge stuwwal waar droge dalen doorheen snijden. Volgens de kaart is het noordelijk plangebied gelegen binnen een droogdal en het zuidelijk plangebied gelegen op de stuwwal (zie Afbeelding 2).

[19] *Archis3*

Afbeelding 2: Uitsnede uit de Geomorfologische kaart met de situering van het plangebied binnen het rode kader (Archis3)

2. Wat is de aard (ontstaanswijze), diepteligging, genese, gaafheid, dikte, en omvang van eventueel in het omringende gebied voorkomende afdekkende lagen en de (geschatte) ouderdom daarvan (plaggendek, stuifzandlaag, colluvium, kleidek, afvallaag, ophogingslaag)?

N.v.t. Deze vraag zal beantwoord worden op basis van de resultaten van het verkennend booronderzoek.

Bodem

Het plangebied ligt op de bodemkaart[20] in de bebouwde kom waar geen bodemgegevens zijn verzameld. Extrapolatie van bodemgegevens uit de noordelijke omgeving typerend het bodemtype als een holtpodzolgrond, bestaande uit grof zand (Y30, zie Afbeelding 3). Holtpodzolgronden zijn typische bosgronden; een dunne humushoudende bovengrond op een zandige ondergrond. Ze zijn hoog boven het grondwater gevormd en hebben daardoor ijzerhuidjes rondom de zandkorrels. De B-horizont is zwak ontwikkeld en lichtbruin van kleur. De holtpodzolgronden hebben een humushoudende bovengrond die dunner is dan 30 cm. De aanwezigheid van een podzolbodem geeft aan dat het terrein een lange periode van rust heeft gekend waarin zich de podzol heeft kunnen vormen.[21] Ter plaatse van de holtpodzolbodem mag een redelijk ongestoord bodemarchief verwacht worden. De stuwwal in de ondergrond is grofzandig en bevat grind.

[20] *Archis3*
[21] *Bakker en Schelling, 1989.*

Afbeelding 3: Uitsnede uit de Bodemkaart met het plangebied in het rode kader (Archis3)

Grondwater

Het plangebied heeft na extrapolatie van de bodemkaart[22] grondwatertrap VIII met een gemiddeld hoogste grondwaterstand (winter) van dieper dan 140 cm onder het maaiveld en een gemiddeld laagste grondwaterstand (zomer) van meer dan 160 cm onder maaiveld.

Hoogte

De maaiveldhoogte[23] van beide plangebieden is niet uniform. In het hoogtebeeld is duidelijk waarneembaar dat de plangebieden binnen een lagergelegen deel van de stuwwal gelegen zijn, welke op de geomorfologische kaart getypeerd staat als een droogdal. Opvallend is dat dit ook voor het zuidelijke plangebied geldt dat op de geomorfologische kaart juist als stuwwal gekarteerd staat. Het noordelijke plangebied kent een hoogte van ca. 33 m+NAP en het zuidelijk plangebied van ca. 32 m+NAP (zie Afbeelding 4).

[22] *Archis3*
[23] *Archis3*

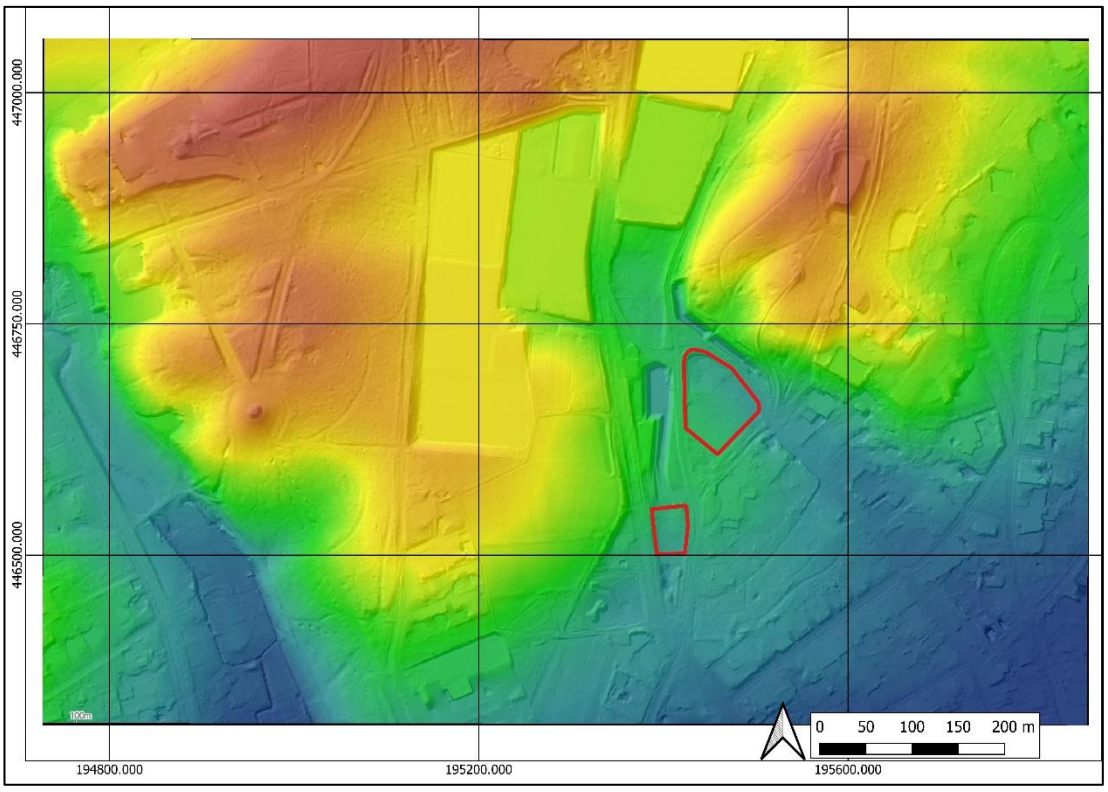

Afbeelding 4: Uitsnede uit de AHN met het plangebied in het rode kader (AHN3)

Bodemloket, Historisch onderzoek grondvervuiling en Dinoloket

Het Bodemloket geeft inzicht in maatregelen die de afgelopen jaren getroffen zijn om de bodemkwaliteit van de omgeving in kaart te brengen (bodemonderzoek) of te herstellen (bodemsanering). Er is voor het plangebied geen bodemverontreiniging bekend.[24]

Het project bevindt zich in de fase van de aanvraag van de Omgevingsvergunning ter voorbereiding op de planvorming. Derhalve zijn nog geen actuele milieutechnische- en geotechnische rapporten voorhanden bij de opdrachtgever[25].

Uit het dinoloket[26] is één geologische boring bekend die binnen het zuidelijk plangebied valt. Het betreft boring B40B0368. De eerste 85 cm-mv bestaat uit antropogeen omgewerkte grond, bestaande uit matig grof zand. Tot 9 m-mv is uiterst grof zand aanwezig, behorend tot de Formatie van Peize met als opmerking dat het waarschijnlijk gestuwd materiaal betreft.

Boring B40B0012 is ca. 27 meter noordoostelijk van het noordelijk gelegen plangebied gezet. Tot 11 m-mv bestaat de bodem uit matig grof sterk grindig zand.

2.2 Historische ontwikkeling plangebied

Op de kadastrale minuut uit 1811-1832 is het noordelijk plangebied opgedeeld in een boomgaard, tuin en bouwland. Op de kaart lijkt bebouwing waarneembaar, echter staat dit niet in de aanwijzende tafels genoemd. Het zuidelijk gelegen plangebied bestaat geheel uit heide, waar het overgrote deel van de omgeving tevens uit bestaat (zie Afbeelding 5).

[24] *http://kaarten.gelderland.nl/viewer/app/thema_bodemverontreinigingen en bodemloket.nl*
[25] *Tijdens het archeologisch booronderzoek werd door Ortageo uit Weurt een milieukundig verkennend booronderzoek uitgevoerd.*
[26] *https://www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens*

Op de kaart uit 1880 is in het noordelijk plangebied een tweede gebouw waarneembaar (zie Afbeelding 6). In 1899 bestaat het zuidelijk plangebied niet meer uit heide, maar uit grasland (afbeelding niet opgenomen). Op de kaart uit 1931 is de ligging van de bebouwing in het noordelijk plangebied gewijzigd (zie Afbeelding 7). Dit is tevens waarneembaar op de kaart uit 1988 (zie Afbeelding 8). In 2006 ontstaat de huidige situatie (afbeelding niet opgenomen).

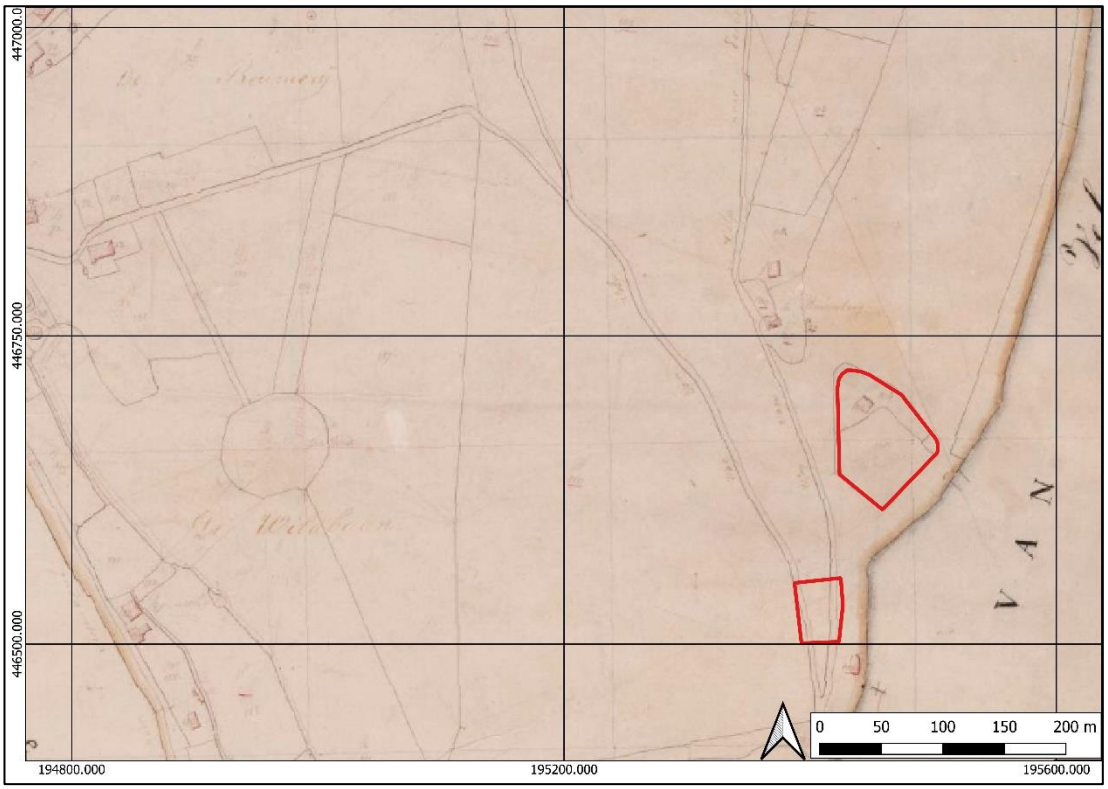

Afbeelding 5: Situatie 1811-1832 met het plangebied binnen het rode kader. (Kadastrale kaart 1811-1832, minuutplan Rozendaal, Gelderland, sectie C, blad 01).

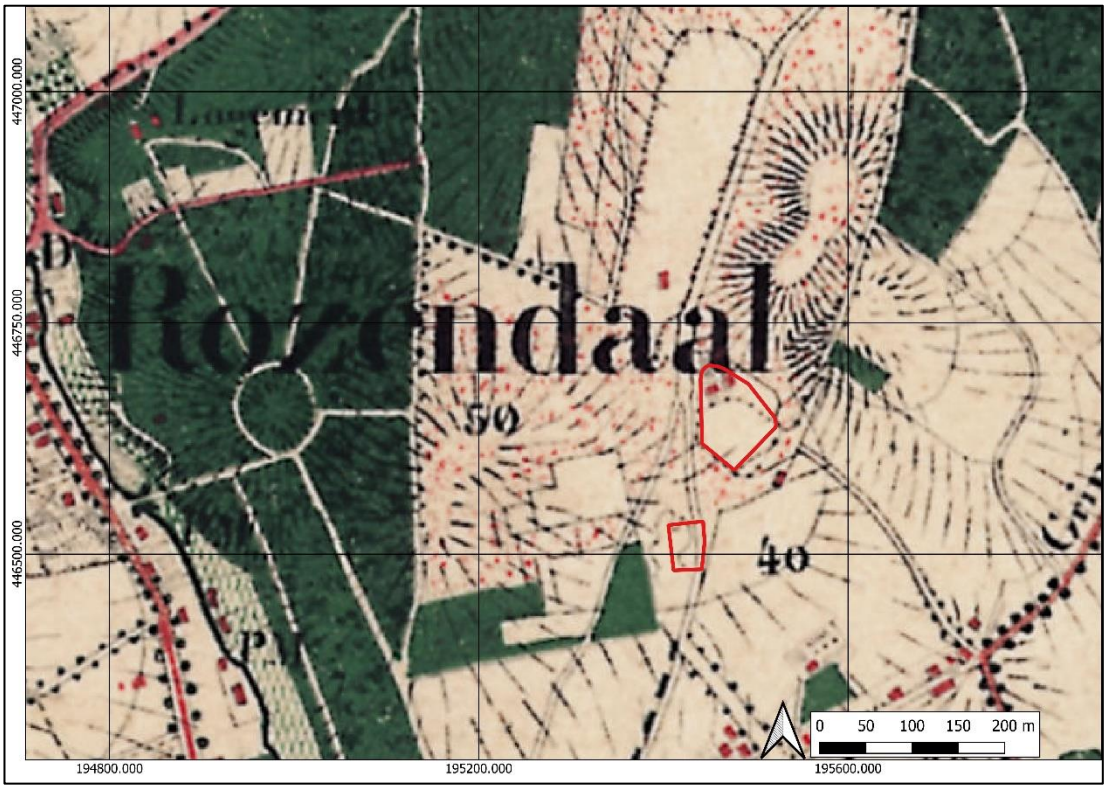

Afbeelding 6: Situatie in 1880 met het plangebied in het rode kader. (Topotijdreis.nl).

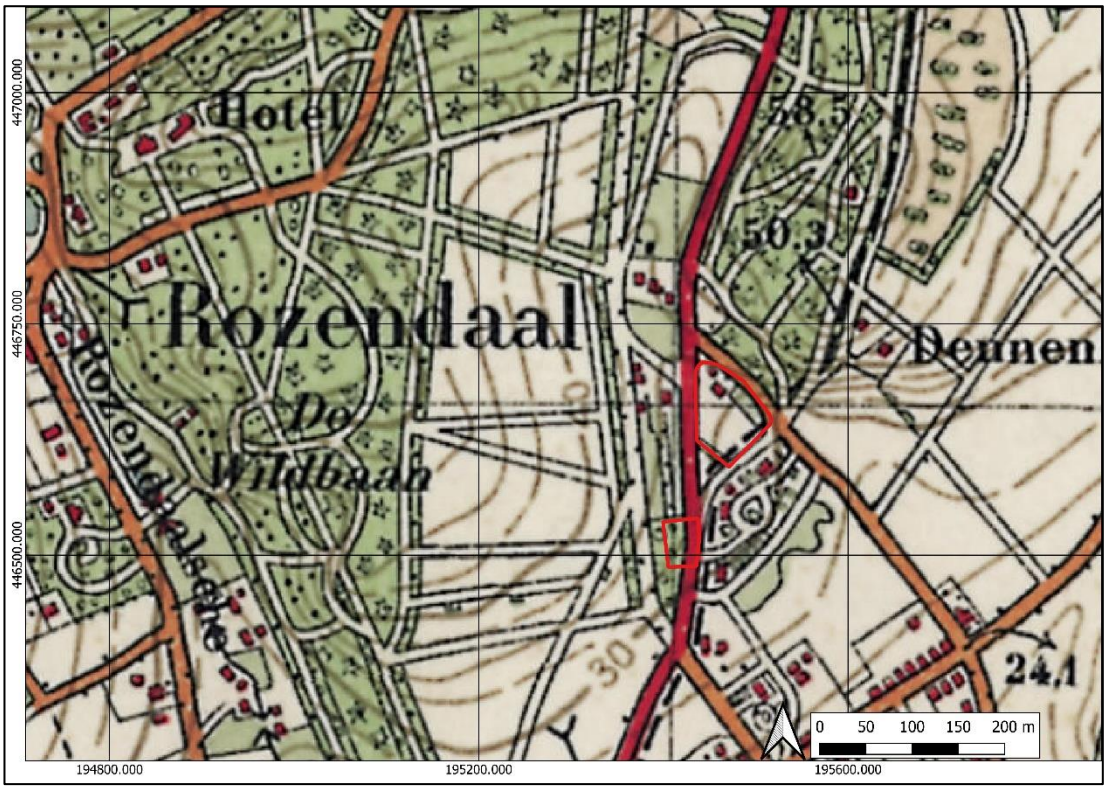

Afbeelding 7: Situatie in 1931 met het plangebied in het rode kader. (Topotijdreis.nl).

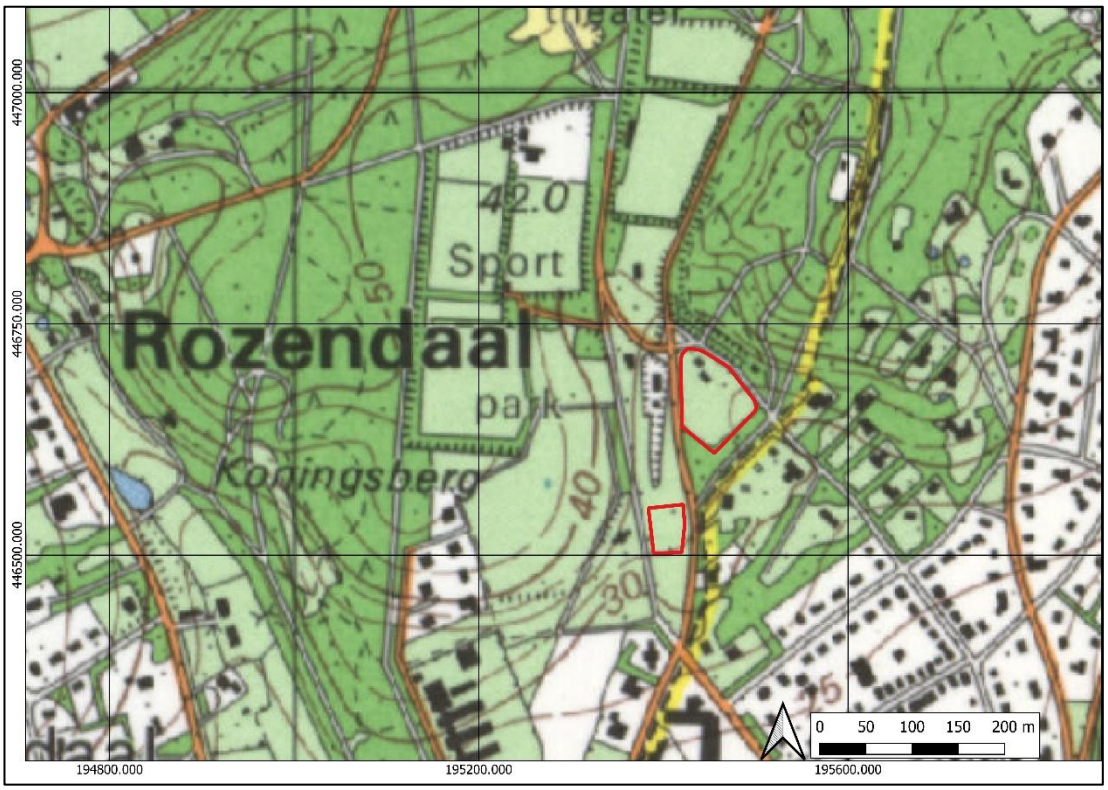

Afbeelding 8: Situatie in 1988 met het plangebied in het rode kader. (Topotijdreis.nl).

3. Wat is het historisch landgebruik van de onderzoekslocatie en het omringende gebied geweest?

Historische kaarten geven aan dat het noordelijk plangebied vanaf de kadastrale minuut bebouwd is geweest. Het zuidelijk plangebied heeft op de kaarten nooit bebouwing gekend en maakte deel uit van een heidegebied.

Tweede Wereldoorlog

Op de indicatieve kaart van militaire erfgoed (IKME) staat het plangebied weergegeven in een geheel Nederland omvattend gebied. Hier kunnen resten worden verwacht van kleinere objecten en structuren zoals crashlocaties, veldgraven en onderduikholen.

2.3 Archeologische waarden

Het plangebied is nog niet eerder archeologisch onderzocht. Binnen een straal van 500 meter zijn meerdere archeologische onderzoeken bekend en vondstmeldingen gedaan (zie Afbeelding 9).

Door ADC Archeoprojecten is in juni 2021 een bureauonderzoek uitgevoerd voor een locatie die 265 meter van noordoostelijk van het noordelijk plangebied gelegen is (5081335100). Gezien de recente datum van dit onderzoek is het rapport nog niet beschikbaar.[27]

Door Hamaland Advies VOF is in 2014 een archeologische bureau- en booronderzoek uitgevoerd voor een plangebied welke ca. 333 meter oostelijk van het noordelijk plangebied gelegen is (2439594100). Uit het bureauonderzoek kwam een hoge archeologische verwachting naar voren voor de perioden bronstijd-Romeinse tijd en de volle middeleeuwen. De verwachting uit het bureauonderzoek was dat de ondergrond zou bestaan uit moderpodzolgronden en holtpodzolgronden op grindrijke gestuwde afzettingen. Deze situatie is tijdens het booronderzoek niet aangetroffen. De bodem blijkt uit een dekzandpakket te bestaan waarop een plaggendek van ca. 50 cm dik is gevormd. In het plaggendek is een scherf handgevormd ijzertijdaardewerk

[27] *https://archis.cultureelerfgoed.nl/zoekenenvinden/#/zaak/search/(zaak:(fields:(zaakidentificatie:'5081335100')))*

aangetroffen. Op basis van deze indicator wordt verondersteld dat in of nabij het plangebied sprake is van een archeologische vindplaats (nederzetting, erf) uit de ijzertijd. De hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen van landbouwende samenlevingen vanaf de bronstijd kan hiermee gehandhaafd worden. Op basis van de resultaten van het booronderzoek werd geadviseerd om een proefsleuvenonderzoek uit te laten voeren om de precieze omvang, kwaliteit en horizontale en verticale begrenzing van de potentiële vindplaats vast te stellen.[28]

Het proefsleuvenonderzoek op deze locatie is uitgevoerd door SOB research in 2015 (2468470100). Het onderzoek bestond uit het aanleggen van twee proefsleuven. In de proefsleuven zijn zes sporen waargenomen, op een diepte van ca. 20 cm onder het stuifzand of erosief materiaal. Drie van de sporen zijn geïnterpreteerd als paalkuilen met een duidelijk insteek. De overige sporen kennen vermoedelijk een natuurlijke oorsprong. Vondstmateriaal is niet aangetroffen in de sporen. Tijdens de aanleg van de sleuven zijn, net zoals tijdens het booronderzoek, aardewerkscherven aangetroffen in de basis van het plaggendek (vondstmelding 2468470100). Het betreft de vondst van een scherf daterend in de late middeleeuwen en drie handgevormde scherven daterend in de late ijzertijd en/of Romeinse tijd. Verondersteld wordt dat de oorspronkelijke podzol tijdens de ontginningsfase en de aanleg van de akker in de late middeleeuwen is verspit en is opgenomen in het latere plaggendek. Hierdoor is het vondstmateriaal uit de ijzertijd en de Romeinse tijd in de basis van het plaggendek opgenomen. Door de landbouwwerkzaamheden in de middeleeuwen is het voorgaande bewoningsniveau verstoord. Wegens het ontbreken van een intacte archeologische vindplaats werd geadviseerd om geen vervolgonderzoek uit te laten voeren.[29]

Door Vestigia BV is in 2008 een bureauonderzoek uitgevoerd voor een terrein welke 190 meter zuidwestelijk van het zuidelijk plangebied is gelegen (2181835100). Tijdens het onderzoek zijn drie verschillende locaties onderzocht, waarvan locatie de Kleiberg het dichts bij het huidige plangebied gelegen is. Voor deze locatie kwam een hoge archeologische verwachting naar voren. Geadviseerd werd om een verkennend booronderzoek uit te laten voeren binnen de onbebouwde delen.[30]

Door Econsultancy is voor een terrein welke ca. 330 meter zuidelijk van het zuidelijke plangebied gelegen is, is in 2011 een bureauonderzoek (2341680100) en booronderzoek (2341689100) en in 2014 en 2016 een proefsleuvenonderzoek (4005582100) uitgevoerd. Op basis van het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied in een erosiedal op een daluitspoelingswaaier ligt. Op deze daluitspoelingswaaier zijn in het verleden archeologische resten aangetroffen van zowel jagers/verzamelaars als van landbouwers. Deze resten zijn merendeels aangetroffen op de hogere delen van de daluispoelingswaaier, maar ook aan de randen van erosiegeulen. De kans op het voorkomen van archeologische resten binnen het plangebied wordt dan ook middelhoog geacht voor alle perioden vanaf het Paleolithicum. De archeologische resten worden direct aan of onder het maaiveld verwacht. De vondstenlaag wordt verwacht in de eerste 30 cm beneden het maaiveld. Archeologische sporen (uitgezonderd diepe paalsporen en waterputten) worden binnen 50 cm beneden het maaiveld verwacht. Deze archeologische resten bestaan hoofdzakelijk uit aardewerk- en/of vuursteenstrooiïngen. Organische resten en bot zullen door de relatief droge en zure bodemomstandigheden slecht zijn geconserveerd. Tijdens het booronderzoek is in (de top van) alle boringen zwak tot matig silthoudende, zwak tot matig grindige, matig fijne tot matig grove zanden aangetroffen. Vanaf een diepte van 1,6 m -mv zijn in boring 7 matig tot sterk grindhoudende, zeer tot uiterst grove zanden aanwezig. De afzettingen betreffen fluvio-periglaciale afzettingen van de Formatie van Boxtel. Binnen het gehele plangebied zijn sintels, kolengruis, houtskool, (metaal)slakken en klappersteenfragmenten aangetroffen. Deze vormen een indicatie voor ijzerproductie ter plaatse/in de nabijheid van het plangebied. Gezien de aanwezigheid van kolengruis zal deze ijzerproductie waarschijnlijk vanaf de tweede helft van de 19e eeuw hebben plaatsgevonden. Wegens de aanwijzingen van de aanwezigheid van ijzerproductie uit de 19^{e} eeuw werd geadviseerd om een proefsleuvenonderzoek uit te laten voeren binnen het plangebied.[31]

Tijdens het proefsleuvenonderzoek in 2014 is onder een verstoord dek een antropogeen cultuurdek aangetroffen. In het cultuurdek zijn twee fasen te onderscheiden; een laatmiddeleeuws plaggendek en een oudere (middeleeuwse) cultuurlaag. De archeologische grondsporen worden zichtbaar

[28] *De Graaf et al., 2014.*
[29] *Benerink et al., 2015.*
[30] *Sueur et al, 2008.*
[31] *Spanjaard 2012.*

onder het antropogene cultuurdek. Als zodanig is sprake van één archeologisch relevant niveau in top van natuurlijke ondergrond. Tijdens het onderzoek zijn grondsporen aangetroffen die ouder zijn dan de Late Middeleeuwen. Het betreft negen (paal)kuilen. In de grondsporen is geen daterend vondstmateriaal aangetroffen. Al het aangetroffen vondstmateriaal is afkomstig uit het bovenliggende cultuurdek waarbij het fragment kogelpotaardewerk de cultuurlaag onder het plaggendek tussen 800 en 1200 n. Chr. dateert en het fragment Siegburgsteengoed het ontstaan van het plaggendek vanaf de 14e eeuw plaatst. De vindplaats is aanwezig in de top van de natuurlijke ondergrond, die bestaat uit smeltwaterafzettingen die gerekend worden tot de Formatie van Boxtel. Het plangebied ligt op een daluitspoelingswaaier met een hellingsgradiënt richting het zuid(west)en. Op basis van de resultaten is geconcludeerd dat ter plaatse een behoudenswaardige archeologische vindplaats aanwezig is. Geadviseerd werd naar het streven naar behoud *in situ* als dit niet mogelijk blijkt dan dient verder onderzoek plaats te vinden in de vorm van een archeologische opgraving (*ex situ*).[32]

Tijdens het proefsleuvenonderzoek uit 2016 werd het vlak 40 cm boven het verwachte archeologische niveau aangelegd, wegens de maximale verstoringsdiepte van de toekomstige bebouwing. Tot deze diepte zijn tijdens het proefsleuvenonderzoek geen archeologische resten aangetroffen. Geconcludeerd werd dat de toekomstige werkzaamheden geen archeologische vindplaats zou verstoren. Wegens de aanleghoogte van het vlak valt met het huidige onderzoek echter niet vast te stellen of er geen archeologische vindplaats aanwezig is. Gezien wel aantreffen van archeologische sporen in de directe omgeving is het zelfs de verwachting dat die wel aanwezig zijn. Deze kunnen binnen de huidige plannen echter worden behouden in situ. Indien in de toekomst toch diepere grondverstoringen zijn voorzien, dan dient archeologisch onderzoek alsnog plaats te vinden.[33]

In de omgeving zijn tevens enkele losse vondstmeldingen bekend. Vondstmelding 3038734100 is 340 meter oostelijk van het zuidelijke plangebied gelegen. Het betreft de vondst van handgevormd aardewerk daterend uit de Late Bronstijd tot en met de Romeinse tijd.

Vondstmelding 2754708100 betreft de vondst van een steen (taunuskwartsiet) met klopsporen op 2/3 deel van het object. Het object dateert uit het vroeg neolithicum tot en met midden neolithicum A. de vondst is ca. 500 meter noordelijk van het noordelijk plangebied gedaan.

[32] *Diependaal 204.*
[33] *Louwe 2016.*

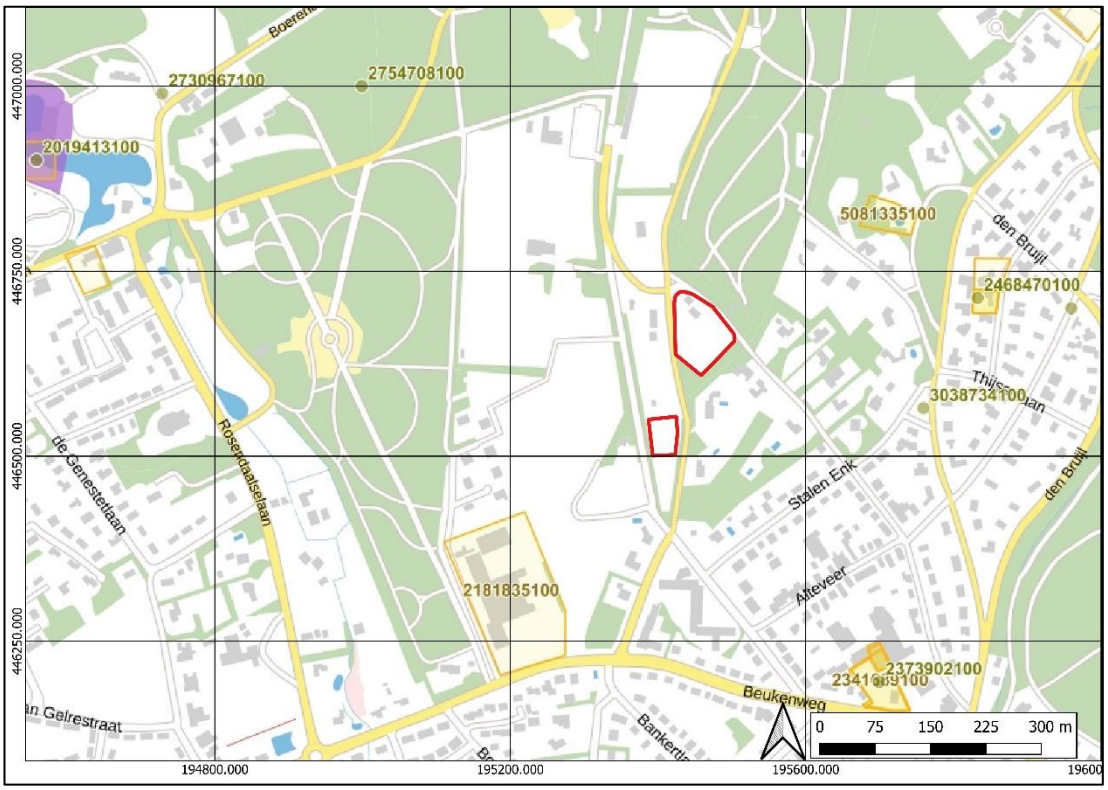

Afbeelding 9: Uitsnede uit de kaart met vondst- en onderzoeksmeldingen met het plangebied binnen het rode kader (Archis3).

4. Welke gegevens met betrekking tot archeologische complexen ('waarnemingen' inclusief uitkomsten historisch kaartonderzoek) zijn reeds binnen het onderzoeksgebied en/of binnen de landschappelijke eenheden rondom de onderzoekslocatie bekend? Vermeld per vondst- en/of spoorcomplex minimaal:

a) bronvermelding (onderzoeksrapportages, ARCHIS-gegevens)
b) de materiaalcategorie
c) ouderdom
d) ruimtelijke (geografische) verspreiding
e) stratigrafische verspreiding (diepteligging en/of dikte vondstlaag)
f) fragmentatie

Zie paragraaf 2.3 voor een gedetailleerd overzicht. De onderzoeken in Archis3 geven aan dat er in de omgeving mogelijkheden voor bewoning zijn vanaf het neolithicum. Bewoningresten uit de bronstijd-Romeinse tijd en later uit de middeleeuwen zijn in de omgeving ook bekend. Veelal bestaat het vondstmateriaal uit aardewerk. Afhankelijk van de vindplaats is dit materiaal aangetroffen in de basis van een plaggendek of in de top van de natuurlijke ondergrond.

2.4 Archeologisch verwachtingsmodel

Op grond van de bekende geologische, landschappelijke, aardkundige, archeologische en historische gegevens in en rond het plangebied kan de archeologische verwachting worden bepaald. Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Rozendaal liggen de plangebieden binnen een zone met een hoge archeologische verwachting (zie Afbeelding 10).

Afbeelding 10: Gemeente Rozendaal Archeologische beleidskaart (Vestigia, 2018), met het plangebied in het rode kader

De plangebieden zijn gelegen op de overgang van de stuwwal naar een droogdal. Waarbij het noordelijk plangebied meer gesitueerd is binnen het droge dal en het zuidelijke plangebied meer op de flank van de stuwwal naar het droge dal. Voor deze gebieden geldt een hoge tot middelmatige archeologische verwachting vanwege de gunstige bodemkundige eigenschappen voor (prehistorische) landbouw. Vermoedelijk is er sprake van een holtpodzolgrond, maar in de omgeving zijn ook hoge zwarte enkeerdgronden aanwezig. Op basis van het huidige onderzoek kan niet vastgesteld worden of binnen het plangebied sprake is van een (beschermend) esdek.

In de omgeving zijn archeologische vondsten bekend uit het neolithicum, bronstijd-Romeinse tijd en de middeleeuwen. Veelal zijn deze vondsten aangetroffen in de basis van een esdek, maar de vondsten komen ook voor in de top van de C-horizont. Als sprake is van een esdek binnen het plangebied dan worden resten uit de prehistorie en de Romeinse tijd voornamelijk verwacht in de overgang van het esdek/bouwvoor naar de onderliggende C-horizont. Resten vanaf de middeleeuwen worden in het plaggendek en direct onder het maaiveld verwacht. Indien een esdek ontbreekt dan worden archeologische waarden verwacht in de tot van de C-horizont. Het is goed mogelijk dat sporen zijn afgedekt door zandige lössdekzand, hellingafzettingen of stuifzand waardoor het voorkomen van meerdere sporen- en vondstniveaus mogelijk is. Op de kadastrale minuut is ter plaatse van het noordelijk plangebied bebouwing waarneembaar. Ter plaatse kan in de bodem nog sprake zijn van funderingsresten van deze historische bebouwing. Tevens dient rekening gehouden te worden met resten die behoren tot de erfinrichting.

Tabel 2 gespecificeerde archeologische verwachting

Periode	**Verwachting**	**Verwachte vindplaatstypen**	**Verwachte grondlaag (diepte)**
Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd	Hoog	Restanten van historische bebouwing en erf, akkercomplexen, oude verkavelingen, ontginningssporen, esgreppels, veldovens	in of direct onder de oude akkerlaag (indien aanwezig)
Romeinse Tijd - Vroege Middeleeuwen	Hoog	Nederzettingsterreinen, grafvelden, resten van ijzerbewerking, dumps, meilers	direct onder de oude akkerlaag (indien aanwezig)
Bronstijd - IJzertijd	Hoog	Nederzettingsterreinen, urnenvelden resten van ijzerbewerking, meilers, dumps	BC-horizont en top van de C-horizont
Paleolithicum-Neolithicum	Hoog	Nederzettingsterreinen, jachtkampen, haardplaatsen/haardkuilen, vuursteenstrooiingen	Top van de C-horizont

Verstoringskans:

Het plangebied heeft voor zover het te herleiden is op historische kaarten, een bestemming als heide, weide, deels tuin en deels erf gehad. Deze agrarische bewerking kan tot bodemverstoring hebben geleid tot in de C-horizont. De mate van verstoring van de bodem in het plangebied zal door verkennend archeologisch bodemonderzoek moeten worden aangetoond.

2.5 Synthese

5. Welke natuurlijke Formatieprocessen (sedimentatie, erosie, laterale verplaatsing, bodemvorming, degradatie e.d.) hebben een rol gespeeld in het onderzoeksgebied?

Het plangebied is binnen het stuwwallenlandschap van de gemeente Rozendaal gelegen. Volgens de geologische kaart is ter plaatse sprake van diverse gestuwde afzettingen.

6. Met welke culturele Formatieprocessen (grondbewerking, bemesting, ophoging, betreding, percelering, [de-]constructie, materiaaltypen, materiaalgebruik en materiaaldepositie e.d.) hebben een rol gespeeld in het onderzoeksgebied?

In de omgeving van het plangebied zijn enkeerdgronden aangetroffen. Op basis van het bureauonderzoek valt echter niet vast te stellen of er binnen de plangebieden dergelijke enkeerdgronden ook te verwachten zijn.

7. Welke formatieprocessen kunnen een rol hebben gespeeld bij de totstandkoming van eventuele aanwezige vondstspreidingen, de vondstdichtheid, vondst- en spoorniveaus en de fysieke kwaliteit van eventueel aanwezige archeologische resten?

De plangebieden zijn vermoedelijk gelegen op de flank van de stuwwal en in een droogdal. Vooral daar waar relatief brede en vlakke dalbodems voorkomen en waar glooiende dalhellingen of dalvlakten zijn, bestaat een grote kans op het voorkomen van archeologische resten. In de luwte van de hoge stuwwalplateaus zijn in de dalen dekzanden afgezet die redelijk geschikt waren voor landbouw (zwak lemig fijn zand met veld- en haarpodzolgronden). De kans op archeologische resten op basis van de situering van het plangebied is hoog. Door de lage grondwaterstanden (grondwatertrap VIII) wordt verwacht dat de conservering van organische resten slecht is. Anorganische resten kunnen in potentie wel goed bewaard zijn gebleven.

8. Wat is de aard (materiaalsoorten, fragmentatie, dichtheden, ruimtelijke en stratigrafische spreiding, etc.) van (mogelijk) aanwezige vondst- en/of spoorcomplexen?

Verwacht wordt dat de vondstverspreiding van alle materiaalsoorten laag zal zijn. Voor de gehele periode geldt een lage vondstdichtheid. Vondstmateriaal kan bestaan uit aardewerkfragmenten, verbrande leem, bewerkt en onbewerkt vuursteen, houtskoolfragmenten, bouwmateriaal, slakmateriaal en fosfaten.

9. Hoe manifesteren deze zich tijdens prospectieonderzoek?

Vondstmateriaal kan door agrarische bewerking aan de oppervlakte zijn gebracht of als dit niet het geval is zal het vondstmateriaal aangetroffen worden in (indien aanwezig) de basis van het esdek of in de top van de C-horizont (grof zand). Er is naar verwachting geen aantoonbaar geografisch onderscheid in dichtheid van sporen en vondsten binnen het plangebied.

10. Met de inzet van welke zoekmethoden (detectie- en waarnemingsvorm, monsterbehandeling en zoekstrategie) kunnen vondst- en/of spoorcomplexen systematisch opgespoord worden (zoeksleuven, booronderzoek, veldkartering, geofysisch etc.). Licht beargumenteerd toe met verwijzing naar de verschillende KNA-leidraden.

Gekozen wordt voor een verkennend booronderzoek met een boordichtheid van 20 boringen per hectare om de mate van intactheid van de bodem te toetsen en eventuele archeologisch indicatoren of vindplaatsen te kunnen vaststellen.[34] Gerelateerd aan de oppervlakte van ca. 5.500 m² en 1.750 m² dienen in het noordelijk plangebied minimaal 10 boringen en in het zuidelijk plangebied 5 boringen te worden gezet.

[34] *Vanwege puin en grind is er in beginsel voor gekozen om een boordiameter van 7 cm te hanteren.*

3 Booronderzoek

3.1 Werkwijze Booronderzoek

Het verkennend booronderzoek is uitgevoerd conform de eisen van de KNA versie 4.1, specificatie VS03 en het vooraf opgestelde Plan van Aanpak.

In totaal zijn op 31 augustus 2021 vijftien (15) boringen geplaatst met een Edelmanboor met een boordiameter van 7 centimeter. In het noordelijke deelgebied 1 zijn 10 boringen gezet. In zuidelijke deelgebied 2 waren dit 5 boringen. De boringen zijn uitgevoerd door E.E.A. van der Kuijl (senior KNA archeoloog / senior KNA prospector). De boringen zijn zo gelijkmatig mogelijk over het plangebied verdeeld. De exacte locaties zijn ingemeten met GPS. De zijn bepaald aan de hand van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN3).

Het opgeboorde sediment is in het veld door E. van der Kuijl bodemkundig beschreven conform de NEN 5104 en de bodemclassificatie volgens De Bakker en Schelling (1989). Alle afzonderlijke bodemlagen zijn gezeefd over een metalen zeef met een maaswijdte van 4 mm en geïnspecteerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals fragmenten vuursteen, aardewerk, houtskool, verbrande leem, bot etc.

3.2 Resultaten

Geologie en Bodem

Voor de ligging van de boorpunten wordt verwezen naar bijlage 3. Een Top-C-kaart is opgenomen in bijlage 4. In deelgebied 1 is er sprake van een dunne eerdlaag uit de 19^{e} eeuw op dekzand (zie Tabel 3). In deelgebied 2 is de bodem geroerd tot in de top van de C-horizont, bestaande uit grofzandige gestuwde afzettingen (zie Tabel 4).

Tabel 3: Bodembeschrijving deelgebied 1 (boring 8)

Diepte (cm – mv)	Samenstelling	Interpretatie
0-10	Gras	
10-40	Donkerbruin, humeus, matig siltig, fijn zand met iets grindjes	Ap1; bouwvoor
40-55	Lichtbruin, iets gevlekt, matig siltig, fijn zand met iets grindjes	A1; eerdlaag
55-90	Lichtgeel, matig siltig, fijn zand met iets kiezels	C; dekzand (Formatie van Boxtel, Laagpakket van Wierden)

Tabel 4: Bodembeschrijving deelgebied 2 (boring 3)

Diepte (cm – mv)	Samenstelling	Interpretatie
0-10	Gras	
10-35	Grijsbruin, sterk gevlekt, zwak siltig, matig fijn zand met kiezels en grind	Ap1; bouwvoor
35-65	Geel, zwak siltig, grof zand met grind en iets kiezels	C; gestuwde afzettingen

11. Wat is a) de aard (ontstaanswijze, textuur, kleur), diepteligging en ouderdom van de relevante natuurlijke afzettingen in de ondiepe ondergrond ter plaatse van het onderzoeksgebied?

In deelgebied 1 bestaat de natuurlijke ondergrond uit fijn dekzand met iets grind. De top van deze afzettingen is op minimaal 55 cm-mv (boring 8) en maximaal 105 cm-mv (boring 4) aangetroffen. In boring 1, 2, 4, 6 en 8 wordt de natuurlijke ondergrond afgedekt door een lichtbruine tot grijsbruine eerdlaag met steenkoolfragmenten en puin, welke scherp op de natuurlijke ondergrond ligt. De top van de eerdlaag is op 30, 35, 40 en 45 cm-mv waargenomen (respectievelijk boring 1, 2, 4, 6 en 8). De dikte bedraagt minimaal 10 centimeter (boring 8) en maximaal 65 centimeter (boring 4). De eerdlaag wordt afgedekt door eventuele geroerde lagen en de bouwvoor. In de boringen waar de eerdlaag ontbreekt is er sprake van een geroerd pakket met daarboven de bouwvoor.

In deelgebied 2 is de top van de natuurlijke, gestuwde afzettingen op minimaal 25 cm-mv (boring 4) en maximaal 70 cm-mv (boring 1) waargenomen. Direct boven de natuurlijke afzettingen zijn geroerde lagen aangetroffen met daarboven de bouwvoor. Van een intact bodemprofiel is geen sprake meer.

12. Wat is a) de aard (kleur, textuur, samenstelling), diepteligging, genese en gaafheid van natuurlijke en eventueel antropogene bodemhorizonten (akkerlagen en overige 'verstoringslagen', bemestingslagen e.d.), ter plaatse van het onderzoeksgebied?

Voor het beantwoorden van deze vraag wordt verwezen naar bovenstaande tabellen en het antwoord op vraag 11. In deelgebied 2 is geen antropogene bodemlaag aangetroffen, anders dan subrecent geroerde pakketten. In deelgebied 1 is ter plaatse van boring 1, 2, 4, 6 en 8 een eerdlaag uit de 19^{e} eeuw waargenomen, waarin puin en steenkoolfragmenten aangetroffen zijn. Archeologische indicatoren die kunnen wijzen op een vindplaats ontbreken in deze laag.

13. Wat is de aard, dikte en omvang van eventueel ter plaatse van het onderzoeksgebied voorkomende afdekkende lagen en de (geschatte) ouderdom daarvan (plaggendek, stuifzandlaag, kleidek, afvallaag, ophogingslaag)?

Voor het beantwoorden van deze vraag wordt verwezen naar bovenstaande tabellen en het antwoord op bovenstaande vragen. De eerdlaag in deelgebied 1 heeft op basis van het aangetroffen puin en de steenkoolfragmenten een datering in de 19^{e} eeuw. Vermoedelijk zijn deze fragmenten afkomstig van de bebouwing die in de 19^{e} eeuw in het deelgebied heeft gestaan.

14. Indien er afdekkende lagen voorkomen; wat is de aard (ontstaanswijze, kleur, textuur, samenstelling), gaafheid en dikte van het onderliggende afgedekte bodemprofiel (natuurlijke en antropogene bodemhorizonten zoals oude akkerlagen) en/of afzettingen?

Voor het beantwoorden van deze vraag wordt verwezen naar bovenstaande tabellen en het antwoord op bovenstaande vragen. In deelgebied 1 is in enkele boringen verspreid door het deelgebied een 19^{e}-eeuwse eerdlaag aanwezig die scherp op de onderliggende natuurlijke fine dekzandafzettingen ligt. In deelgebied 2 reikt de bodemverstoring tot in de top van de C-horizont die hier bestaat uit grofzandige gestuwde afzettingen en zijn er geen archeologische indicatoren aangetroffen.

<u>Archeologie</u>

15. Wat is de diepte tot waarop artefacten van recente ouderdom ('modern' afvalmateriaal) in het bodemprofiel voorkomen?

In deelgebied 1 is (sub-)recent puin aangetroffen in de geroerde lagen tot 60 cm-mv. In de eerdlaag komt ook puin voor uit de 19^{e} eeuw, tot een diepte van maximaal 105 cm-mv. In deelgebied 2 is geen puin aangetroffen.

16. Tot welke diepte in het bodemprofiel is sprake van een 'recente' bodemverstoring en wat is de ouderdom van deze verstoring?

Zie het antwoord op bovenstaande vragen.

17. Uitgaande van de onderzoeksstrategie, zijn de verwachte vondst- en/of spoorcomplexen (archeologische indicatoren) binnen het onderzoeksgebied aanwezig? Geef de mate van zekerheid of onzekerheid aan en licht toe met een beargumenteerde interpretatie.

De verwachte vondst- en/of spoorcomplexen zijn binnen het plangebied naar verwachting niet aanwezig. In deelgebied 1 in enkele boringen verspreid door het deelgebied een eerdlaag uit de 19e eeuw aangetroffen die scherp op de onderliggende natuurlijke afzettingen ligt. In de boringen waar de eerdlaag ontbreekt ligt de natuurlijke ondergrond direct onder een (sub)recentelijk geroerd pakket. In deelgebied 2 is onder het maaiveld sprake van geroerde lagen op de natuurlijke afzettingen. Indien er archeologische resten aanwezig waren, zijn deze in het verleden al verstoord/verdwenen.

18. Uitgaande van waarnemingen gedaan tijdens het veldwerk, in hoeverre komen de uitkomsten overeen met de resultaten van het bureauonderzoek? Geef de mate van zekerheid of onzekerheid aan en licht toe met een beargumenteerde interpretatie.

Op basis van het bureauonderzoek werd verwacht dat er in het plangebied sprake zou zijn van al dan niet door dekzand bedekte gestuwde afzettingen. Onduidelijk was of er een enkeerdgrond ontwikkeld was. Het booronderzoek heeft aangetoond dat er alleen in deelgebied 1 sprake is van een afdekkende laag dekzand – de onderliggende gestuwde afzettingen zijn binnen de maximale boordiepte niet aangetroffen. In hetzelfde deelgebied is lokaal sprake van een (dunne) eerdlaag, maar de dikte ervan laat niet toe de bodem als enkeerdgrond te classificeren. Resten van de historische bebouwing in het noordelijk deel zijn tijdens het booronderzoek niet aangetroffen. In deelgebied 2 zijn alleen gestuwde afzettingen aangetroffen.

19. Evaluatie: Uitgaande van waarnemingen gedaan tijdens het veldwerk, hoe adequaat is de gekozen zoekstrategie geweest? Licht beargumenteerd toe.

De onderzoeksstrategie is adequaat geweest voor het aantonen van de mate van intactheid van de bodemopbouw.

20. Wat is de (mogelijke) omvang, aard, datering en fysieke kwaliteit van deze archeologische vondst- en/of spoorcomplexen? Licht toe met een beargumenteerde interpretatie.

Vanwege het ontbreken van archeologische vindplaatsen is deze onderzoeksvraag en vraag 21 t/m 26 niet langer van toepassing.

Afbeelding 11: Boring 6, deelgebied 1, met achtereenvolgens de Ap1-, Ap2, A1- en C-horizont

Afbeelding 12: Boring 3, deelgebied 2 met achtereenvolgens het gras, de Ap1- en de C-horizont

Afbeelding 13: Overzicht van het plangebied, foto genomen bij boring 6 in deelgebied 1. Foto genomen in zuidelijke richting.

Afbeelding 14: Overzicht van het plangebied, foto van deelgebied 2. Foto genomen in noordelijke richting.

4 Conclusie en aanbeveling

4.1 Conclusie

Bureauonderzoek

De plangebieden zijn gelegen binnen het stuwwallencomplex binnen de gemeente Rozendaal. Het zuidelijke plangebied lijkt op de flank te liggen van de stuwwal en op de overgang naar een droogdal. Het noordelijke plangebied lijkt meer gesitueerd te zijn binnen het droogdal. In de omgeving zijn op meerdere locaties enkeerdgronden aangetroffen. Op basis van het bureauonderzoek valt niet vast te stellen of een dergelijke bodem ook binnen de plangebieden te verwachten is.

Op grond van de bestudeerde bronnen kan geconcludeerd worden dat het plangebied een hoge trefkans heeft op archeologische resten uit alle perioden. Aanwijzingen voor resten uit de Tweede Wereldoorlog zijn niet aanwezig. Op de kadastrale minuut is in het noordelijk plangebied reeds in 1898 bebouwing waarneembaar. Ter plaatse dient dan ook rekening gehouden te worden met resten van historische bebouwing en erfinrichting. In beide plangebieden kan een ondiepe verstoring door agrarische bewerking zijn opgetreden.

Booronderzoek

In deelgebied 1 bestaat de natuurlijke ondergrond uit fijn dekzand met iets grind. De top van deze afzettingen is op minimaal 55 cm-mv (boring 8) en maximaal 105 cm-mv (boring 4) aangetroffen. In boring 1, 2, 4, 6 en 8 wordt de natuurlijke ondergrond afgedekt door een lichtbruine tot grijsbruine eerdlaag met steenkoolfragmenten en puin, welke scherp op de natuurlijke ondergrond ligt. De top van de eerdlaag is op 30, 35, 40 en 45 cm-mv waargenomen (respectievelijk boring 1, 2, 4, 6 en 8). De dikte bedraagt minimaal 10 centimeter (boring 8) en maximaal 65 centimeter (boring 4). De eerdlaag wordt afgedekt door eventuele geroerde lagen en de bouwvoor. In de boringen waar de eerdlaag ontbreekt is er sprake van een geroerd pakket met daarboven de bouwvoor.

In deelgebied 2 is de top van de natuurlijke, gestuwde afzettingen op minimaal 25 cm-mv (boring 4) en maximaal 70 cm-mv (boring 1) waargenomen. Direct boven de natuurlijke afzettingen zijn geroerde lagen aangetroffen met daarboven de bouwvoor. Van een intact bodemprofiel is geen sprake meer.

4.2 Selectieadvies

Hamaland Advies adviseert op basis van de resultaten van het booronderzoek om geen vervolgonderzoek uit te voeren in zowel deelgebied 1 als deelgebied 2 van het plangebied. De kans dat met de geplande ontwikkelingen archeologische waarden verloren gaan, wordt gering geacht.

4.3 Voorbehoud

Bovenstaand advies vormt een zogenaamd selectieadvies. Met nadruk wijst Hamaland Advies erop dat dit selectieadvies nog niet betekent dat reeds bodemverstorende activiteiten of daarop voorbereidende activiteiten kunnen worden ondernomen. De resultaten van dit onderzoek zullen namelijk eerst moeten worden beoordeeld door de bevoegde overheid (gemeente Rozendaal) en diens archeologisch adviseur (drs. J. Habraken), die vervolgens een selectiebesluit nemen of vervolgonderzoek noodzakelijk is of niet.

Het uitgevoerde onderzoek is op zorgvuldige wijze verricht volgens de algemeen gebruikelijke inzichten en methoden. Het archeologisch onderzoek is erop gericht om de kans op het aantreffen dan wel vernietigen van archeologische waarden bij bouwwerkzaamheden in het plangebied te verkleinen. Wij wijzen erop dat het selectiebesluit van het bevoegd gezag af kan wijken van het selectieadvies van Hamaland Advies.

Verder dient te allen tijde bij het afgeven van een omgevingsvergunning de wettelijke meldingsplicht (ex artikel 5.10 en 5.11 van de Erfgoedwet) kenbaar te worden gemaakt, om het documenteren van toevalsvondsten te garanderen: *"Degene die anders dan bij het doen van opgravingen een zaak vindt waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat het een monument is (in roerende of onroerende zin), meldt die zaak zo spoedig mogelijk bij onze minister*". Deze aangifte dient te gebeuren bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in Amersfoort en de verantwoordelijke ambtenaar van de gemeente Rozendaal en diens archeologisch adviseur (dhr. J. Habraken).

Gebruikte Bronnen

Gebruikt Literatuur

Bakker, H. de & J. Schelling, 1989. *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland; de hogere niveaus.* Wageningen.

Benerink, G.M.H., E.E.A. van der Kuijl & A.C. Mientjes, 2015. *Inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven 'plangebied van Tienhoven 7', Velp, gemeente Rheden*, Heinenoord.

Berendsen, H.J.A., 2004. *Landschappelijk Nederland. De fysisch-geografische regio's.* Assen

Berendsen, H.J.A., 2008. *De vorming van het land, inleiding in de geologie en de geomorfologie*. Assen (Fysische geografie van Nederland).

Diependaal, S., 2014. Ar*cheologisch proefsleuvenonderzoek Pinkenbergseweg 5f te Velp in de gemeente Rheden*, Doetinchem.

Graaf, R., de, E.E.A. van der Kuijl & J.F. Rohling, 2014. *Karterend booronderzoek Archeologie en Detectoronderzoek Plangebied Van Tienhovenlaan 7 te Velp, Gemeente Rheden*, Zelhem.

Louwe, E., 2016. *Proefsleuvenonderzoek Pinkenberseweg 5F te Velp, gemeente Rheden*, Doetinchem.

Tol, drs. A., 2012, *Leidraad inventariserend veldonderzoek; Deel: Verkennend booronderzoek Archeologie*. Status: versie 2.0. Geactualiseerd op 4 december 2012. Versie 1.0 van deze leidraad is op 30 maart 2006 vastgesteld door het CCvD

Spanjaard, G.W.J., 2012. *Archeologisch bureauonderzoek en karterend booronderzoek Pinkenbergseweg 5f te Velp in de gemeente Rheden*, Doetinchem.

Sueur, C., C. Verschoor & K. Klerks, 2008. *Archeologisch en NGCE onderzoek 3 locaties Rozendaal Een Bureauonderzoek*, Amersfoort.

Geraadpleegde Websites

http://zoeken.cultureelerfgoed.nl; Archis3 voor informatie over vondsten, onderzoeken, Bonneblad, minuutplan 1811-1832, geomorfologie, bodem, grondwater, rd-coördinaten, hoogtekaart, kadaster
https://archis.cultureelerfgoed.nl/#/ voor doen van melding
http://beeldbank.cultureelerfgoed.nl voor OAT, minuutplan en verzamelblad
www.topotijdreis.nl voor informatie historische kaarten vanaf 1845
www.dans.easy.nl voor rapporten
www.dinoloket.nl voor informatie over ondergrondse boringen
http://www.bodemloket.nl voor bodemkwaliteitsgegevens
www.ruimtelijkeplannen.nl voor bestemmingsplaninformatie
www.ikme.nl voor gegevens over WOII
https://originals.dotkadata.com, http://verliesregister.studiegroepluchtoorlog.nl, http://www.vergeltungswaffen.nl voor informatie over WOII
http://kaarten.gelderland.nl/viewer/app/thema_historischarcheologie voor cultuurhistorie
http://kaarten.gelderland.nl/viewer/app/thema_bodemverontreinigingen voor bodemverontreinigingen
http://kaarten.gelderland.nl/viewer/app/thema_zandbanen voor de zandbanenkaart

BIJLAGEN

Bijlage 1: Plangebied met de onderzoekslocatie binnen het rode kader

© Hamaland Advies Vof, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem, t. 06-51873933

Project : BO en IVO Plangebied Kluizenaarsweg 2 te Rozendaal
Kenmerk : CA/DIR/HAMA/213403

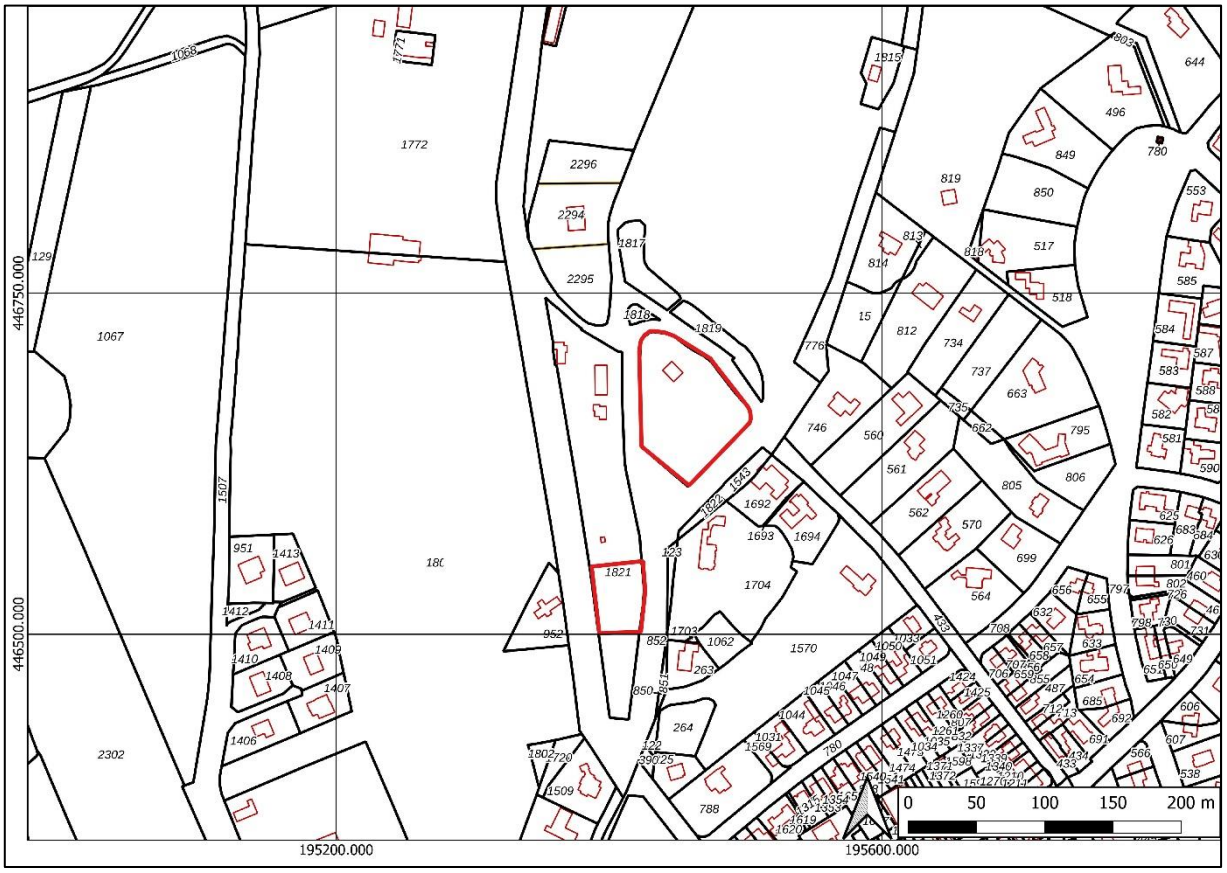

© Hamaland Advies Vof, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem, t. 06-51873933

Bijlage 2: Overzicht van archeologische en geologische perioden

© Hamaland Advies Vof, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem, t. 06-51873933

Project : BO en IVO Plangebied Kluizenaarsweg 2 te Rozendaal
Kenmerk : CA/DIR/HAMA/213403

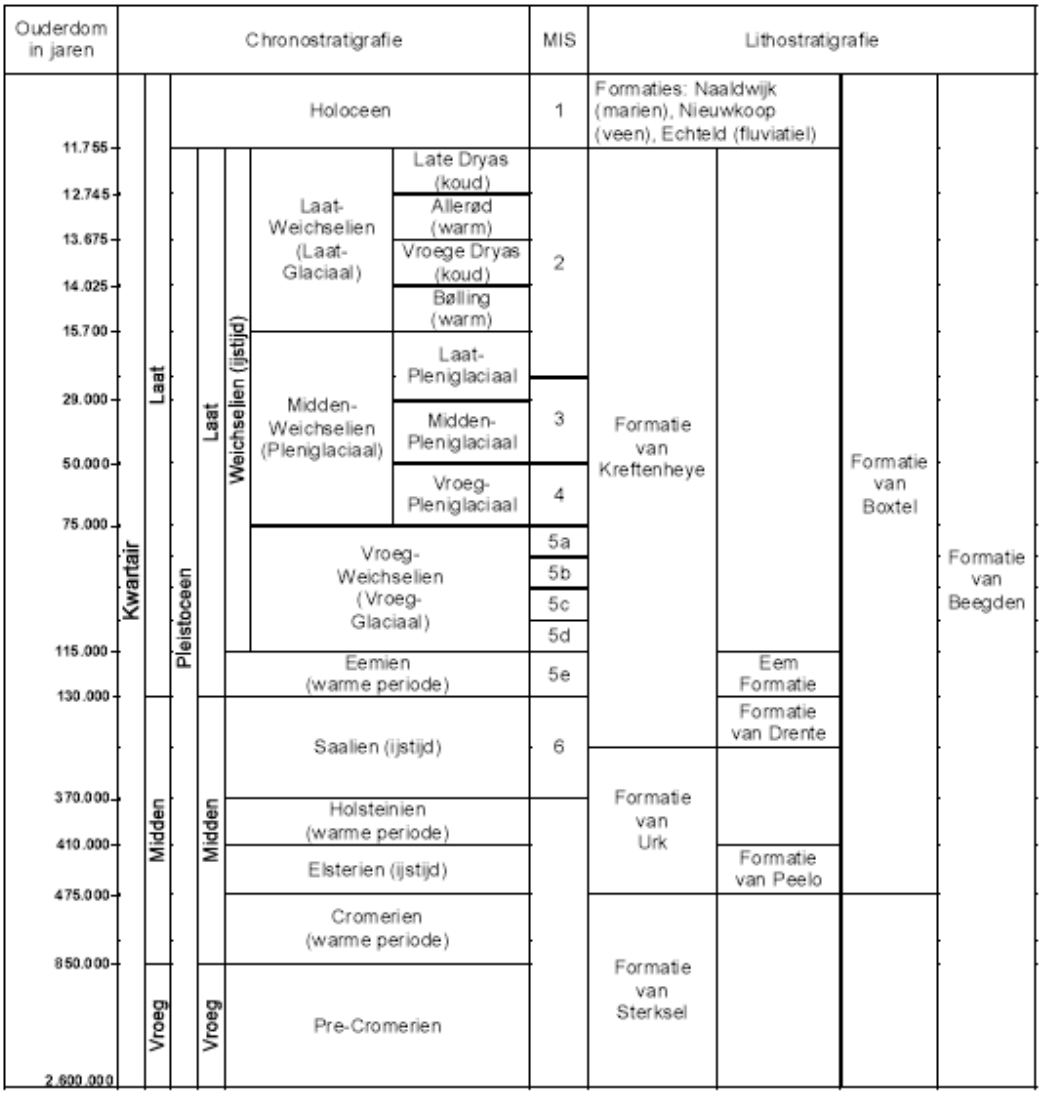

© Hamaland Advies Vof, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem, t. 06-51873933

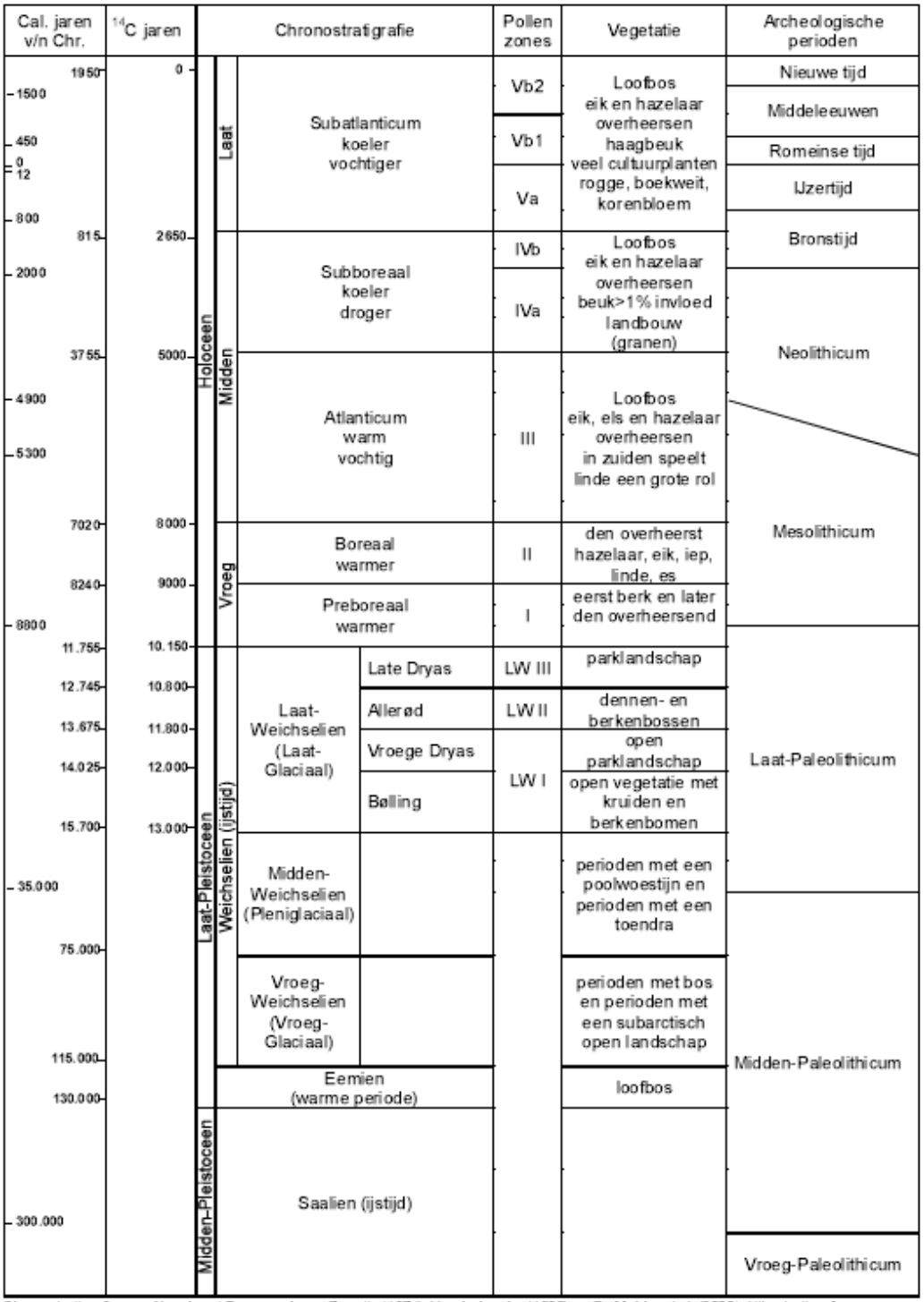

Chronostratigrafie voor Noordwest-Europa volgens Zagwijn (1974), Vandenberghe (1985) en De Mulder *et al.* (2003). Lithostratigrafie volgens De Mulder *et al.* (2003). Mariene isotoop stadium (MIS) volgens Bassinot *et al.* (1994). Atmosferische data volgens Stuiver *et al.* (1998). Zuurstofisotoop calibratie (OxCal) versie 3.9 Bronk Ramsey (2003), toegepast op het Laat-Weichselien en het Holoceen. Archeologische periode-indeling en ouderdom volgens de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB). Vegetatie bewerkt volgens Berendsen (2000). Pollenzones volgens P. Vos & P. Kiden (2005).

© Hamaland Advies Vof, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem, t. 06-51873933

Bijlage 3: Boorpuntenkaart

© Hamaland Advies Vof, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem, t. 06-51873933

Project : BO en IVO Plangebied Kluizenaarsweg 2 te Rozendaal
Kenmerk : CA/DIR/HAMA/213403

© Hamaland Advies Vof, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem, t. 06-51873933

Coördinaten deelgebied 1

boring	X	Y	Z (m+NAP)
1	195.456	446.622	34.68
2	195.433	446.638	34.76
3	195.459	446.644	33.83
4	195.441	446.663	34.04
5	195.428	446.687	33.87
6	195.485	446.650	32.32
7	195.463	446.671	32.67
8	195.434	446.708	32.76
9	195.484	446.674	31.22
10	195.464	446.701	32.20

Coördinaten deelgebied 2

boring	X	Y	Z (m+NAP)
1	195.398	446.507	31.56
2	195.396	446.543	33.29
3	195.408	446.527	32.57
4	195.416	446.507	31.67
5	195.420	446.545	33.57

© Hamaland Advies Vof, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem, t. 06-51873933

Bijlage 4: Verstoringsdieptekaart/Top-C-kaart

© Hamaland Advies Vof, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem, t. 06-51873933

Project : BO en IVO Plangebied Kluizenaarsweg 2 te Rozendaal
Kenmerk : CA/DIR/HAMA/213403

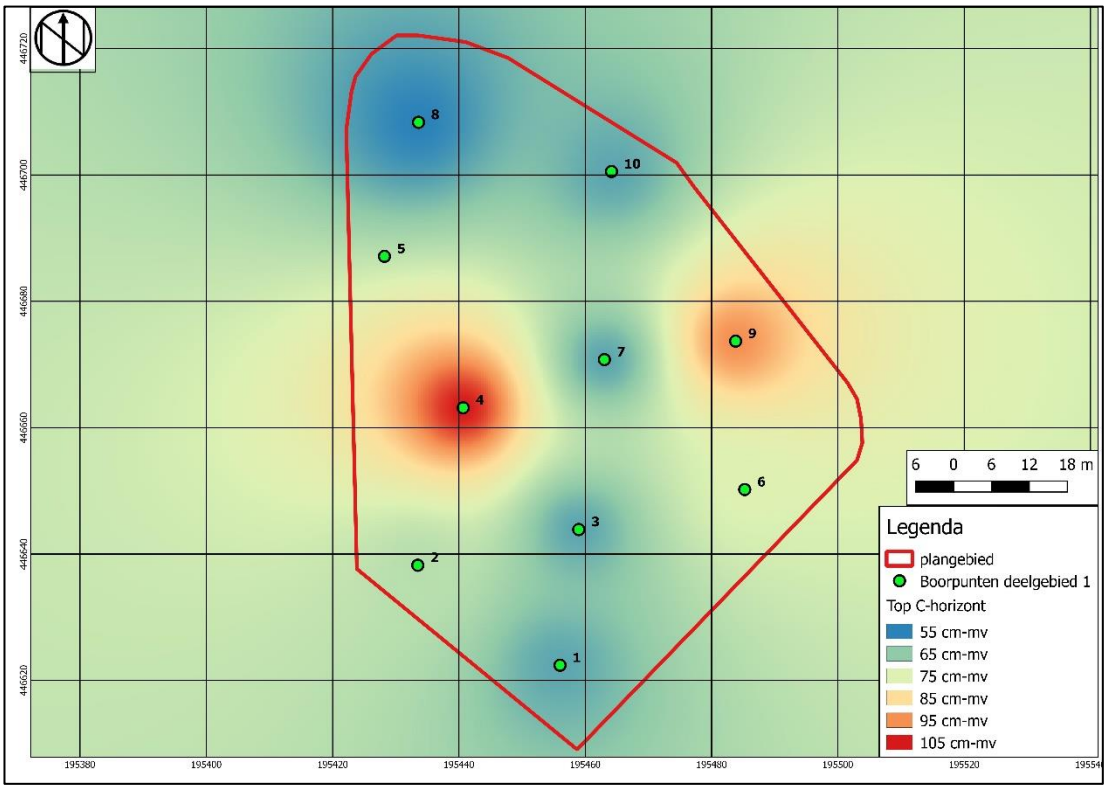

Deelgebied 1

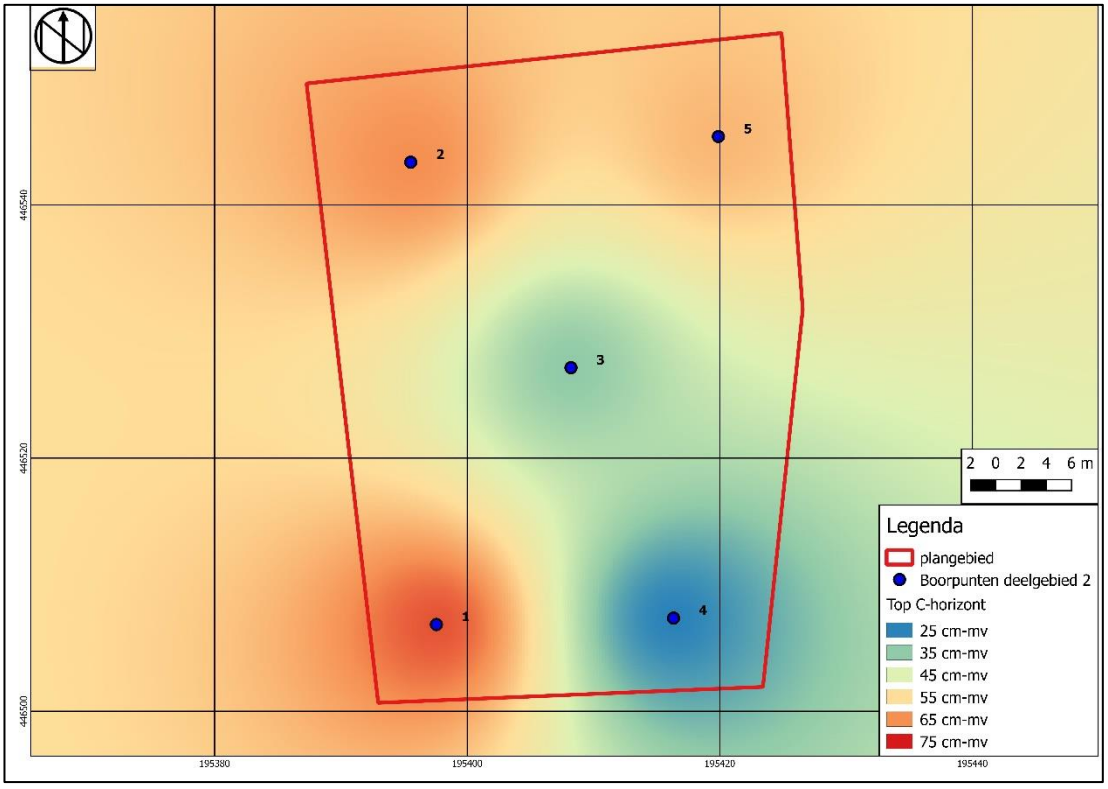

Deelgebied 2

© Hamaland Advies Vof, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem, t. 06-51873933

Bijlage 5: Boorlegenda en boorstaten (separaat bijgevoegd)

© Hamaland Advies Vof, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem, t. 06-51873933

Project : BO en IVO Plangebied Kluizenaarsweg 2 te Rozendaal
Kenmerk : CA/DIR/HAMA/213403

Boorstatenlegenda

Schaal n.v.t.

Hamaland Advies
Adviezen op het gebied van Archeologie
Milieu & Ruimtelijke Ordening

SMART

Classificaties volgens de (Lutum+Silt)-Zand-Grind-driehoek

Grind

- Grind, siltig
- Grind, zwak zandig
- Grind, matig zandig
- Grind, sterk zandig
- Grind, uiterst zandig

Grind als toevoeging

- zwak grindig
- matig grindig
- sterk grindig

Classificaties volgens de OS-Lutum-(Silt+Zand)-driehoek

Veen

- Mineraalarm veen
- Veen, zwak kleiig
- Veen, sterk kleiig
- Veen, zwak zandig
- Veen, sterk zandig

Veen als toevoeging

- zwak humeus
- matig humeus
- sterk humeus

Laagaanduidingen

- Laag zonder dikte (folie, geodoek)
- Proefsleuf (PS)
- Boorgat afgesloten
- ww: 15 l — Hoeveelheid werkwater

Peilbuizen

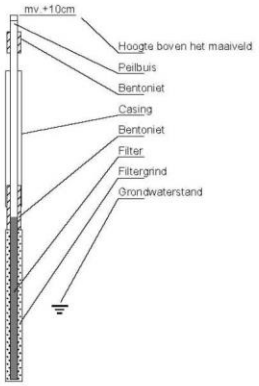

Classificaties volgens de Lutum-Silt-Zand-driehoek

Klei

- Klei, zwak siltig
- Klei, matig siltig
- Klei, sterk siltig
- Klei, uiterst siltig
- Klei, zwak zandig
- Klei, matig zandig
- Klei, sterk zandig

Zand

- Zand, kleiig
- Zand, zwak siltig
- Zand, matig siltig
- Zand, sterk siltig
- Zand, uiterst siltig

Leem

- Leem, zwak zandig
- Leem, sterk zandig

Bijzondere lagen

- Grind
- Asfalt
- Granulaat
- Slakken
- Tegel
- Bestrating
- Water
- Slib
- Anders

Monsters

- Geroerd grondmonster
- Steekbus

Detectie

Olie/water-reactie

1 = zwak
2 = matig
3 = sterk
4 = uiterst

PID waarden

< 0,2 ppm
0,2 - 1,0 ppm
1,0 - 2,0 ppm
2,0 - 10 ppm
> 10 ppm

getekend volgens NEN 5104

ADVIESNOTITIE ONTPLOFBARE OORLOGSRESTEN
Pinkenberg in Rozendaal

Opdrachtgever:	Vitens N.V. Oude Veerweg 1 8001 BE Zwolle T.a.v. de heer M. Ruiken
Notitienummer:	217782/N01
Datum:	01 mei 2023
Projectomschrijving:	Adviesnotitie ontplofbare oorlogsresten Pinkenberg in Rozendaal
Notitie opgesteld door:	De heer J. (Justus) de Gruil
Controle:	De heer G. (Gerwin) Koekkoek

INHOUD

1 Inleiding 2
2 Bekende informatie 4
3 Risico's ontplofbare oorlogsresten 5
4 Conclusie en advies 6

Bijlagen:

1) Ligging onderzoekslocatie op gemeentelijke bodembelastingkaart
2) Ligging onderzoekslocatie incl. ruimlocaties EOD

1 INLEIDING

Aanleiding

In opdracht van Vitens N.V. is deze adviesnotitie ontplofbare oorlogsresten opgesteld. De aanleiding voor deze notitie is de voorgenomen ontwikkeling van de locatie aan de Pinkenberg in Rozendaal. De globale contour van de onderzoekslocatie is weergegeven in onderstaande afbeelding en opgenomen in bijlage 1.

Afbeelding 1: Onderzoekslocatie (ondergrond actuele luchtfoto, bron: PDOK)

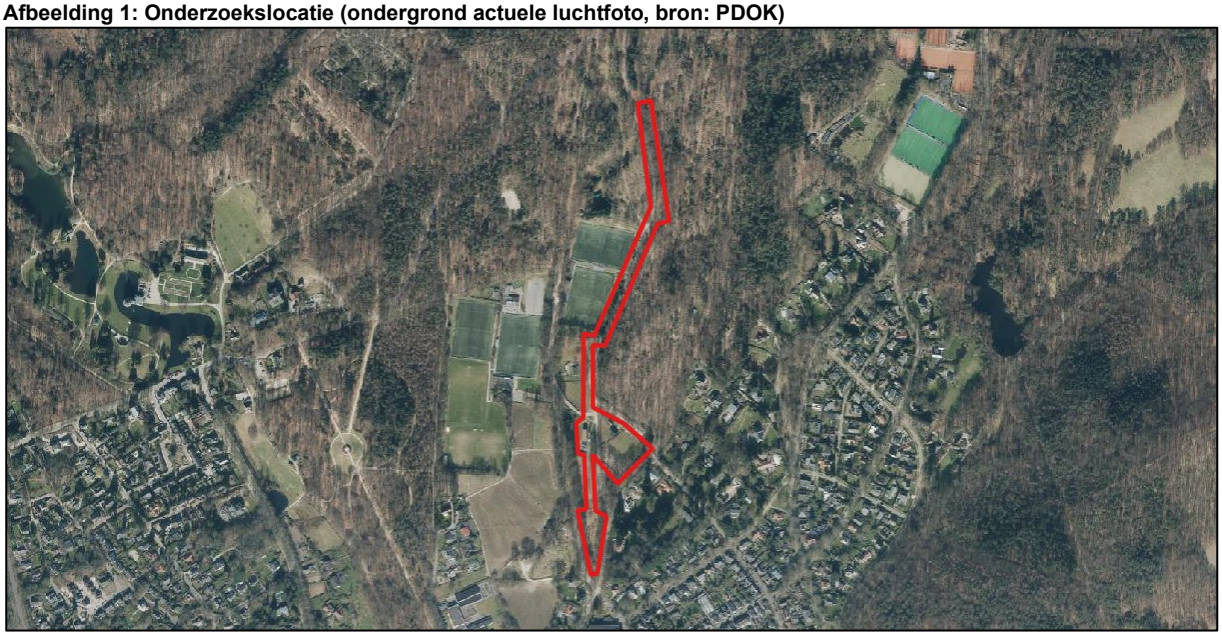

Doel

Het doel van de adviesnotitie is na te gaan of sprake is van actuele te verwachten risico's voor eventueel aanwezige ontplofbare oorlogsresten. Beoordeeld wordt in hoeverre de voorgenomen grondroerende werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd zonder specifieke maatregelen zoals vrijgavemetingen of opsporingswerkzaamheden. De adviesnotitie kan worden gebruikt bij de werkvoorbereiding en tijdens de realisatiefase.

Doelgroep

Deze adviesnotitie is opgesteld voor de opdrachtgever en alle bij de uitvoering betrokken partijen.

Wet- en regelgeving

Diverse wetten vormen het kader voor het veilig omgaan met ontplofbare oorlogsresten uit de Tweede Wereldoorlog. In de Gemeentewet, Arbeidsomstandighedenwet, Wet veiligheidsregio's en de Wet wapens en munitie zijn relevante artikelen opgenomen. De arbeidsomstandighedenwet stelt regels voor zowel werkgevers als werknemers ten aanzien van de gezondheid en de veiligheid en om het welzijn te bevorderen. Aanvullende regels kunnen door elke gemeente zijn opgenomen in, onder andere, haar algemene plaatselijke verordening, bestemmingsplan of specifiek beleid.

Op 1 januari 2021 is de WSCS-OCE certificering gewijzigd naar het Certificatieschema Opsporen van Ontplofbare Oorlogsresten (CS-OOO). Dit certificaat is bedoeld voor opsporingswerkzaamheden naar ontplofbare oorlogsresten. Voor bureaustudies, waaronder vooronderzoeken en risicoanalyses vallen, is een privaat certificatieschema opgesteld. Dit certificatieschema, het Certificatieschema Vooronderzoek en Risicoanalyse Ontplofbare Oorlogsresten (CS-VROO-01), is in beheer van de Stichting Veilig Omgaan met Explosieve Stoffen (VOMES). Het certificatieschema is vastgesteld door het CCvD-OO op 29 januari 2021. De doelstelling is dat door de toepassing van dit schema kan worden voldaan aan de onderzoekverplichting in artikel 4.10 van het Arbobesluit, om het risico van de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten voorafgaand aan werkzaamheden in een gebied te inventariseren en te evalueren. Nadere bepalingen voor het beoordelen van bronnenmateriaal en afbakening van verdacht gebied zijn opgenomen in de CS-VROO-02.

Ontplofbare oorlogsresten

Onder ontplofbare oorlogsresten wordt verstaan: achtergelaten ontplofbare munitie en niet-gesprongen munitie als bedoeld in artikel 4.10, eerste lid, onderdeel d van het Arbeidsomstandighedenbesluit.

Ontplofbare oorlogsresten die geen explosieve stoffen (meer) bevatten, restanten die door leken als zodanig herkenbaar zijn en voorwerpen die door leken kunnen worden aangemerkt als ontplofbare oorlogsresten, dienen gelijk te worden gesteld aan ontplofbare oorlogsresten.

2 BEKENDE INFORMATIE

Bekende informatie ontplofbare oorlogsresten

Informatie ten aanzien van ontplofbare oorlogsresten kan onder andere zijn verwerkt in vooronderzoeken en lokale, gemeentelijke en/of provinciale risicokaarten of bodembelastingkaarten.

De gemeente Rheden beschikt over een online te raadplegen bodembelastingkaart voor de gehele gemeente (https://geo.rheden.nl/portal/home/), deze bodembelastingkaart dekt ook de huidige onderzoekslocatie. Een uitsnede van de bodembelastingkaart is opgenomen in bijlage 1. Binnen en direct nabij de onderzoekslocatie zijn geen verdachte gebieden aangegeven. Het meest nabije verdachte gebied bevindt zich op circa 130 meter ten oosten van de onderzoekslocatie. Gezien de afstand is dit verdachte gebied niet als relevant beschouwd voor de huidige onderzoekslocatie.

Ruimrapporten EOD

Het semi-statisch Archief (SSA) in Rijswijk beheert het archief van Defensie. In dit archief zijn onder ander de ruimrapporten van de Explosieven Opruimingsdienst (EOD) opgeslagen. Deze ruimrapporten, ook wel Melding, Opdracht, Ruimrapportage en Afdoening (MORA) genaamd, zijn gerangschikt per gemeente en worden sinds 1971 systematisch bijgehouden. Momenteel wordt de term Uitvoeringsopdracht (UO) gebruikt ter vervanging van de MORA. Ten behoeve van deze adviesnotitie zijn aanvullend de bekende ruimrapporten geïnventariseerd.

Uit de inventarisatie blijkt dat er geen ruimingen bekend zijn binnen de onderzoekslocatie. Wel zijn er in de directe omgeving enkele ruimlocaties bekend. Zo is circa 60 meter ten westen van de onderzoekslocatie een rookgranaat aangetroffen (ruiming 20151101). Uit de inventarisatie blijkt verder dat er, ondanks dat er geen sprake is van verdachte gebieden, wel enkele ruimingen bekend zijn. In de bijlage is een kaart opgenomen met de locaties van de bekende ruimingen.

Bij een *factsheet* behorend bij de gemeentelijke bodembelastingkaart is onderstaande tekst opgenomen met betrekking tot rookgranaten:

In geheel Velp zijn aan het eind van de oorlog veel rookgranaten (met een kaliber van 25 Pr.) terecht gekomen. Restanten en blindgangers hiervan kunnen in heel Velp worden aangetroffen. Voor dit specifieke soort explosief is een risicoanalyse uitgevoerd om goed in beeld te krijgen van de daadwerkelijke risico's. De conclusie van deze risicoanalyse was dat er geen sprake is van risico's anders dan een schrikeffect vanwege het aantreffen van een explosief.

3 RISICO'S ONTPLOFBARE OORLOGSRESTEN

Risicofactoren

Er zijn diverse factoren van invloed op ontplofbare oorlogsresten. Deze risico's kunnen globaal worden verdeeld in invloedsfactoren, gevaarsfactoren en uitwerkingsfactoren. De verschillende factoren worden hieronder nader behandeld.

Invloedsfactoren

Bij grondroerende werkzaamheden in de realisatiefase kunnen ontplofbare oorlogsresten ongecontroleerd in werking treden, deze externe factoren worden ook wel invloedsfactoren genoemd. Voorbeelden van dergelijke invloedsfactoren zijn onder andere:

- beweging;
- trilling/versnellingen (tenminste 1,0 m/s², bijvoorbeeld bij heien, damwand trillen, zwaar verkeer);
- slag/stoot op of toucheren van de ontplofbare oorlogsresten;
- brand/temperatuur;
- lucht- of waterdruk;
- blootstellen aan de buitenlucht;
- statische elektriciteit;
- akoestische signalen;
- wijziging van de afwijking van het aardmagnetisch veld.

Enkele voorbeelden van gevolgen door invloedsfactoren zijn onder andere:

- het in werking stellen van ontstekingssystemen door trilling;
- het activeren/detoneren van explosieve ladingen door hoge temperaturen;
- het detoneren van een explosief met slagpin door het explosief aan te stoten of te toucheren.

Gevaarsfactoren

Behalve bovenstaande externe invloedsfactoren zijn er ook nog gevaarsfactoren van de ontplofbare oorlogsresten. Dit betreft interne factoren die betrekking hebben op de ontplofbare oorlogsresten zelf, waardoor dergelijke resten ongecontroleerd in werking kunnen treden. Eén of meerdere van onderstaande gevaarsfactoren kan van toepassing zijn:

- voorgespannen slagpinveer;
- (gevoeligheid van) explosieve stoffen;
- pyrotechnische ladingen of brandladingen;
- witte fosfor;
- veroudering;
- vertragingsinrichting;
- antistoringsinrichting (valstrik);
- wapeningstoestand van de ontsteker.

Uitwerkingsfactoren

Bij een ongecontroleerde detonatie kunnen de gevolgen aanzienlijk zijn. Afhankelijk van het type van de oorlogsresten kunnen onderstaande effecten van toepassing zijn:

- scherfwerking (zowel primair als secundair);
- temperatuur (hitte en brand);
- schokgolf;
- gas-/luchtdrukwerking.

4 CONCLUSIE EN ADVIES

Conclusie

Op basis van de gegevens van het gemeentedekkende vooronderzoek blijkt dat er geen verdachte gebieden zijn gelegen binnen en/of direct nabij de onderzoekslocatie.

Uit een inventarisatie van ruimingen van de EOD blijkt dat er geen ruimingen zijn uitgevoerd binnen de onderzoekslocatie. Nabij de onderzoekslocatie zijn wel enkele ruimingen bekend, ook in onverdachte gebieden.

Advies

Geadviseerd wordt om de werkzaamheden op reguliere wijze uit te voeren, zonder specifieke vervolgstappen in het opsporen van ontplofbare oorlogsresten. Wel dient aan het uitvoerend personeel deze adviesnotitie en onderstaande procedure te worden toegelicht. Geadviseerd wordt om de toelichting te geven tijdens het startwerkoverleg of middels een toolboxmeeting ontplofbare oorlogsresten.

Procedure spontane vondst

Het aantreffen van een spontane vondst (toevalstreffer) kan binnen nagenoeg heel Nederland plaatsvinden, ook binnen onverdachte gebieden, bijvoorbeeld door (naoorlogse) dumping.

Het volgende protocol is van toepassing bij het aantreffen van een spontane vondst:
1. verdacht object gevonden;
2. aannemer legt het werk stil;
3. aannemer informeert de politie;
4. de politie geeft de melding door aan de EOD;
5. de ruimploeg van de EOD maakt de ontplofbare oorlogsresten onschadelijk;
6. indien er tijdens de ruiming of het onschadelijk maken van een ontplofbare oorlogsresten een risico kan ontstaan voor de openbare orde en veiligheid informeert de politie de burgemeester en de ambtenaar openbare orde en veiligheid.

BIJLAGE 1

Ligging onderzoekslocatie op gemeentelijke bodembelastingkaart

194800 195000 195200 195400 195600 195800 196000 196200

447400 447200 447000 446800 446600 446400 446200

Beekhuizenseweg

Boerenallee

Beekhuizenseweg

Rosendaalselaan

endaal

Kluizenaarsweg

den Bruijl

N785

Beukenweg

194800 195000 195200 195400 195600 195800 196000 196200

Legenda

Onderzoekslocatie (globale contour)

Verdacht gebied gedumpte munitie

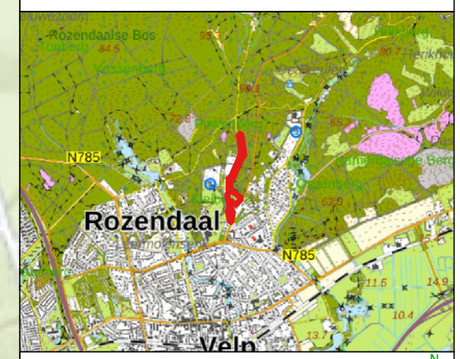

0 50 100 150 200 250 m

N

Projectnaam: Adviesnotitie ontplofbare oorlogsresten Pinkenberg in Rozendaal		
Titel: Bodembelastingkaart gemeente Rheden		
Opdrachtgever: Vitens N.V.		
Schaal: 1:5.000	Projectnummer: 217782	Bijlage: 1
Getekend: J. de Gruil	Datum tekening: 25-04-2023	Formaat: A3

ORTAGEO

INGENIEURS RUIMTELIJKE LEEFOMGEVING

BIJLAGE 2

Ligging onderzoekslocatie incl. ruimlocaties EOD

194800 195000 195200 195400 195600 195800 196000 196200

447400 447200 447000 446800 446600 446400 446200

20030520
19851118
19930243
20150481
20150481
20131309
20101166
20101166
20101166
20101166
20130453
20160136
20160135
20160136
20170123
19833189
20171204
20161748
20071409
19852329
19940944
20151101
20070781
19992350
20111110
19750728
20011162
19961103
20170666
20170669
20021121
19972144
19922753
19880535
19870194
19852791
19710618
20161275
20110075
20121506
20110573
20141877
20120339
20120339
20120338
19912831
19740311

Legenda

Onderzoekslocatie (globale contour)

Ruimlocatie EOD (globale ligging)

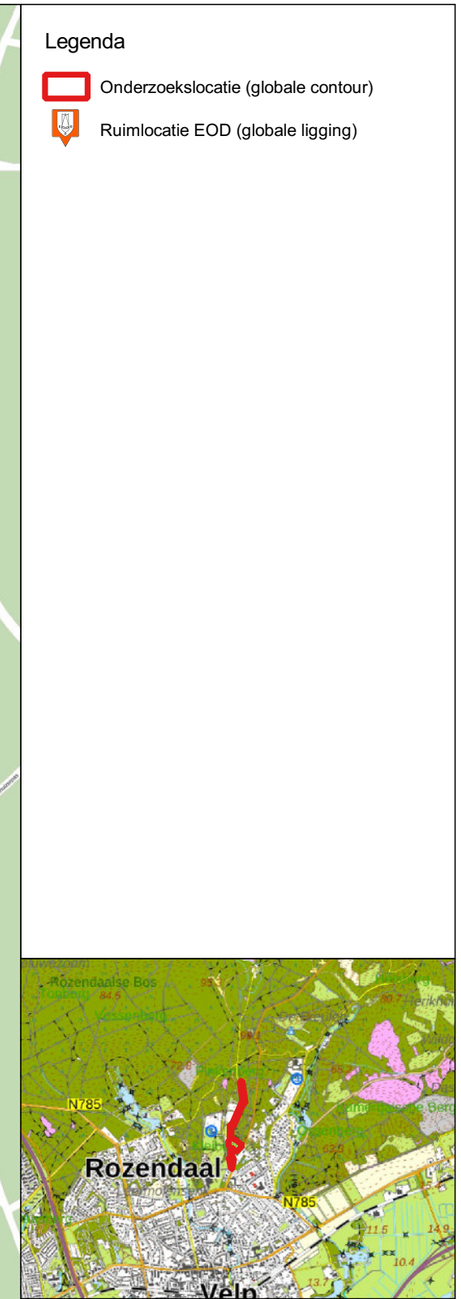

0 50 100 150 200 250 m

N

Projectnaam: Adviesnotitie ontplofbare oorlogsresten Pinkenberg in Rozendaal		
Titel: Ruimlocaties EOD		
Opdrachtgever: Vitens N.V.		
Schaal: 1:5.000	Projectnummer: 217782	Bijlage: 2
Getekend: J. de Gruil	Datum tekening: 25-04-2023	Formaat: A3

ORTAGEO
INGENIEURS RUIMTELIJKE LEEFOMGEVING

Gemeente ROZENDAAL

Nota van Zienswijzen bestemmingsplan Pinkenberg

betreffende het ontwerp van het bestemmingsplan Pinkenberg

1. Inleiding

1.1 Procedure

Conform het bepaalde in artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) heeft het college van burgemeester en wethouders via publicatie in het Gemeenteblad en in de 'In de Roos' bekend gemaakt dat met ingang van vrijdag 29 december tot en met donderdag 8 februari 2024 het ontwerpbestemmingsplan Pinkenberg ter inzage werd gelegd.
In de publicatie is aangegeven op welke wijze de stukken ingezien konden worden en op welke wijze er zienswijzen ingediend konden worden.

1.2 Leeswijzer

In deze nota wordt ingegaan op de ingediende zienswijzen. In hoofdstuk 2 wordt eerst ingegaan op de ontvankelijkheid, daarna zijn de ontvankelijke zienswijzen samengevat en beantwoord. In hoofdstuk 3 zijn de wijzigingen en aanpassingen samengevat.
Tot slot is in hoofdstuk 4 de vervolgprocedure aangegeven.

2. Zienswijzen

2.1 Inleiding

Algemene verordening gegevensbescherming /Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming
De Algemene verordening gegevensbescherming (hierna: Avg) stelt strenge regels aan het (digitaal) openbaar maken van de NAW-gegevens[1]. Om deze reden worden in deze zienswijzennota geen NAW-gegevens vermeld. Deze zienswijzennota wordt als onderdeel van de besluitvorming door de gemeenteraad over het bestemmingsplan op internet gepubliceerd. In verband met de Avg is de zienswijze daarom geanonimiseerd. Omdat het Besluit ruimtelijke ordening niet expliciet verplicht tot het elektronisch beschikbaar stellen van persoonsgegevens, is de Avg van toepassing in welke fase dan ook. Dit betekent dat inspraakreacties, zienswijzen e.d. niet elektronisch beschikbaar gesteld mogen worden indien deze NAW-gegevens bevatten of andere persoonsgegevens die vallen onder de Avg. De werking van de Avg strekt zich niet uit tot gegevens omtrent ondernemingen, die behoren tot een rechtspersoon. Deze namen worden daarom niet geanonimiseerd. Dit geldt ook voor personen die beroepsmatig betrokken zijn bij de procedure bij een bestemmingsplan (namen van advocaten, gemachtigden e.d.).

Omdat deze zienswijzenota elektronisch beschikbaar wordt gesteld, zijn de ontvangen zienswijzen gerubriceerd op zaaknummer, zodat de inhoud van de nota geen NAW-gegevens van natuurlijke personen of andere persoonsgegevens bevat. Om te kunnen herleiden wie welke zienswijze heeft ingediend, is het document Overzicht indieners zienswijzen ontwerpbestemmingsplan Pinkenberg opgesteld. Dat overzicht wordt niet elektronisch beschikbaar gesteld en wordt ook niet analoog ter inzage gelegd op het gemeentehuis.

2.2 Ontvankelijkheid

Het juridisch kader voor de beoordeling van de ontvankelijkheid van zienswijzen wordt met name bepaald door artikel 3:16 en 6:9 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).
Zo is een zienswijze tijdig ingediend indien het voor het einde van de termijn is ontvangen.
Ook dient de zienswijze te zijn voorzien van naam en het adres van de indiener, dagtekening, een omschrijving waartegen de zienswijze is gericht en de gronden.

In onderstaande tabel is per ingediende zienswijze aangegeven wanneer deze is ontvangen. Hierna is per zienswijze een samenvatting gemaakt en voorzien van een reactie.

	Datum binnengekomen
Z1	5 februari 2024

De zienswijze is binnen de gestelde termijn ingediend en voldoet aan de overig gestelde eisen voor de ontvankelijkheid en is derhalve ontvankelijk.

[1] NAW is naam, adres en woonplaats.

2.3 Samenvatting en reactie

Z1
Samenvatting:

A. Appellanten geven aan dat het bezwaar vooral betrekking heeft op de omvang en de locatie. Nieuwbouw binnen het Waterpompstations-complex, dat als Rijksmonument is aangewezen, is alleen toegestaan als er géén alternatieven zijn. Dit alternatief is er (combinatie met Ellecom) maar is volgens Vitens te duur.

Reactie:
In paragraaf 3.1. van de toelichting is ingegaan op de zoektocht door Vitens naar meerdere locaties ten behoeve van de nieuwbouw. Hierin is ook het alternatief (combinatie met Ellecom) onderzocht. Zoals toegelicht in deze paragraaf onder het kopje “Combineren waterproductiebedrijven” is dit alternatief afgevallen omdat dit additionele infrastructuur vereist. Dit creëert aanvullende (maatschappelijke) kosten en onnodige energieverspilling.

B. Appellanten verwijzen naar onderdelen van de omschrijving van het Waterpompstation-complex en geven aan dat de nieuwbouwplannen wordt gerealiseerd op het erf dat bij het complex hoort dat een beeldbepalende rol speelt in het dal.

Reactie:
Bij de voorbereidingen van het nieuwbouwplan is overleg gevoerd met het samenwerkingsverband cultuurhistorie. In dit samenwerkingsverband werken de Provincie Gelderland, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de Stichting Monumentenwacht Gelderland, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (afdeling Gelderland) en het Gelders Genootschap samen. Gezamenlijk hebben de partijen als doel om Gelderse gemeenten te ondersteunen in hun cultuurhistorisch beleid en de uitvoering daarvan. Bij (grote) aanpassingen bij monumenten of cultuurhistorisch waardevolle locaties wordt het samenwerkingsverband regelmatig om advies gevraagd. De adviseurs van het samenwerkingsverband zijn in algemene zin positief over het plan en de stappen die zijn gezet. Hierbij is er waardering geuit voor het ambitieniveau en de wijze van inpassing. Voor de verdere uitwerking zijn enkele aandachtspunten meegegeven die aan de orde komen bij de omgevingsvergunning. Overigens zijn deze aandachtspunten doorgevoerd in het ontwerp dat met het bestemmingsplan voorligt (zie ook reactie bij onderdeel C).

C. Appellanten geven aan dat de nieuwbouwplannen een aantasting vormen van vier kernkwaliteiten van het Veluwemassief als onderdeel van het Nationaal landschap Veluwe zoals opgenomen in de Omgevingsverordening Gelderland. Het betreft de volgende vier kernkwaliteiten:

2. Stuwwal met grootschalige afwisseling van open heide, gesloten bos, uitgestrekt open stuifzand en vennen, agrarische enclaves. Deze afwisseling is in het westelijk deel sprekender dan in het oostelijk.
Appellanten geven met betrekking tot deze kernkwaliteit aan dat de boerderijn met erf gezien moeten worden als (kleine) agrarische enclaves. Nieuwbouw tast de monumentale waarde aan.
3. Rijk aan aardkundige kwaliteiten (vooral het reliëf).
Appellanten geven met betrekking tot deze kernkwaliteit aan dat het reliëf door het bouwoppervlak wordt vernietigd.

5. Weinig bebouwing.
Appellant geven met betrekking tot deze kernkwaliteit aan dat de maat en schaal van de nieuwbouw niet past bij de huidige boerderij en dat de boerderij al beschikt over een schuur die ongeveer net zo groot is als de boerderij en in de redengevende beschrijving als fors wordt omschreven.
6. Karakteristieke en cultuurhistorisch waardevolle open essen op de flanken.
Appelanten geven aan dat het plangebied is gelegen op een es.

Reactie:
In paragraaf 3.2 van de toelichting is ingegaan op de beoordeling van de omgang met de kernkwaliteiten van het Veluwemassief. In paragraaf 4.11 is vervolgens ingegaan op het aspect cultuurhistorie en wordt eveneens ingegaan op de inpassing van het plan in de omgeving. Geconcludeerd is dat de kernkwaliteiten zo min mogelijk aangetast worden.

Omdat het hier een project van groot openbaar belang betreft mag er afgeweken worden van het feit dat er kernkwaliteiten aangetast worden. Dat neemt niet weg dat initiatiefnemer zich volledig inspant om de benodigde nieuwbouw zoveel mogelijk in te passen in het landschap en de kernkwaliteiten van het Veluwemassief zo min mogelijk aan te tasten. Initiatiefnemer heeft de bouwplannen daarom voorgelegd aan het Samenwerkingsverband Cultuurhistorie Gelderland (samenwerkingsverband van de provincie Gelderland, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de Stichting Monumentenwacht Gelderland, de Vereniging Nederlandse Gemeenten (afdeling Gelderland) en het Gelders Genootschap). De adviseurs van het Samenwerkingsverband hebben zich positief uitgesproken over het plan en de stappen die zijn gezet en heeft een aantal aandachtspunten aangegeven:
- de te kappen eik wordt vervangen door een substantieel exemplaar;
- de boomgaard dient behouden te blijven;
- de voorgevel van de nieuwbouw kan informeler vormgegeven worden, bijvoorbeeld door een verspringende gevel.
Voor zover niet al doorgevoerd was zijn bovenstaande aandachtspunten doorgevoerd in het ontwerp dat met het bestemmingsplan voorligt.

Daarnaast heeft de provincie in het kader van het vooroverleg gereageerd en ook aangegeven dat de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap niet worden aangetast.

D. Het bouwplan voldoet volgens appelanten niet aan de bepalingen van de Nota Ruimtelijke Kwaliteit. Zo is het plan niet afgestemd op de omgeving wat betreft positie, hoofdvorm, maat en schaal.

Reactie:
Met de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan is een start gemaakt met de vereiste herziening van het aanpassen van het bestemmingsplan. Het bestemmingsplan is een instrument waarmee gemeenten de ruimtelijke kwaliteit bewaken en sturen. In het bestemmingsplan zijn regels opgenomen die betrekking hebben op de plaatsing, het bouwvolume en de uiterlijke vormgeving via het regelen van bijvoorbeeld de bouwhoogte, goothoogte en in sommige gevallen dakhelling.

De architectonische vormgeving van bouwwerken valt buiten de reikwijdte van het bestemmingsplan en wordt met deze nota Ruimtelijke Kwaliteit geregeld. Criteria kunnen waar nodig de ruimte die het bestemmingsplan openlaat invullen ten behoeve van de ruimtelijke kwaliteit. De Nota Ruimtelijke Kwaliteit is een afzonderlijk beleidsdocument dat wel een relatie heeft met het bestemmingsplan maar dat niet één op één afgestemd hoeft te worden. In de toelichting is aangegeven op wat het toetsingskader vanuit de Nota Ruimtelijke kwaliteit is. Hieruit blijkt dat het plan past binnen deze uitgangspunten. Dit wordt ook nog bevestigd door het advies van de adviseurs van het samenwerkingsverband Cultuurhistorie (zie ook onderdeel B.) De adviseurs van het samenwerkingsverband hebben juist waardering geuit voor het ambitieniveau en de wijze van inpassing.

E. Appelanten zetten vraagtekens bij het uitgevoerde onderzoek naar alternatieven waarbij één appelanten een alternatief aandraagt, de weilanden ten zuiden van Sportpark de Pinkenberg.

Reactie:
In paragraaf 3.1. van de toelichting is ingegaan op dat dit alternatief. Aanvullend is deze optie afgevallen omdat deze gronden niet in eigendom zijn van Vitens. Hierdoor dient Vitens naast een tijdrovende en kansarme bestemmingsplanwijziging, ook maatschappelijke gelden aan te wenden voor de grondverwerving en mogelijke herhuisvestingskosten.

F. Er is, volgens appellanten, onvoldoende rekening gehouden dat de laatste wijziging van het bestemmingsplan Rozendaal 2019 (vastgesteld op 26 mei 2020) voor het plangebied géén bouwvlak is opgenomen. In het kader van rechtszekerheid mag daar niet zomaar aan voorbij worden gegaan.

Reactie:
Doel van het bestemmingsplan Rozendaal 2019 was het actualiseren van de verouderde bestemmingsplannen Kom 2008 en Buitengebied 2008 en het grondgebied van de gemeente Rozendaal voorzien van een actueel bestemmingsplan. Hierbij is als uitgangspunt gehanteerd dat de bestaande situatie en de vigerende planregelingen en bouwmogelijkheden zoveel mogelijk overgenomen in het nieuwe bestemmingsplan. Nieuwe ontwikkelingen zijn bij de actualisatie niet meegenomen. Als bij het opstellen van het bestemmingsplan Rozendaal 2019 deze ontwikkeling al bekend was geweest, was deze niet meegenomen en in een separate procedure in procedure gebracht. Hiermee is de rechtszekerheid niet in het geding.

G. Appelanten stellen dat het plangebied niet kan worden aangeduid als bestaand stedelijk gebied. Hierdoor is er bij de toetsing aan de Ladder voor duurzame verstedelijking toegeschreven naar het uiteindelijke resultaat. Er ontbreekt een goede argumentatie voor het toestaan van de beoogde uitbreiding van de oppervlakte van bebouwing.

Reactie:
In paragraaf 3.1 van de toelichting is de laddertoets besproken onder ‘Besluit ruimtelijke ordening (Bro)’. Daarin wordt geconcludeerd dat het plangebied niet in bestaand stedelijk gebied is gelegen. Derhalve zijn alternatieven onderzocht en beschreven in paragraaf 3.1. Ook geconcludeerd is dat het plangebied is gelegen aan de rand van het bestaand stedelijk gebied. Op basis van provinciale en gemeentelijke regelgeving behoort het aangrenzende gebied tot de bebouwde kom van Velp.

H. Appelanten geven aan dat er slechts een beperkt aantal alternatieven is onderzocht, zeker gezien de omvang van het bouwplan. Er had intensiever moeten worden gezocht naar reële alternatieven. De conclusie dat er geen reële alternatieven zijn wordt hierdoor niet onderschreven.

Reactie:
Zoals ook in de reactie op de onderdelen A. en E. is aangegeven zijn voldoende alternatieven onderzocht en beschreven in de onderbouwing.

I. Appelanten geven nogmaals aan dat het bouwplan niet past binnen de bepalingen van de Nota Ruimtelijke Kwaliteit zoals wordt gesteld op pagina 35 en 36 van de toelichting van het bestemmingsplan.

Reactie:
In aanvulling op de reactie van onderdeel D het volgende. In paragraaf 4.11 van het bestemmingsplan is aangegeven wat het toetsingskader is zoals opgenomen in de Nota Ruimtelijke kwaliteit.
Op basis van deze criteria is aangegeven dat doordat het gebouw verdiept, deels ondergronds, aan te leggen ontstaat bovengronds een bouwmassa die gezien wordt als passend in de omgeving. Hierbij is eveneens gekeken naar de bestaande bebouwing in de directe omgeving. Qua typologie is aansluiting gezocht bij de bestaande bebouwing op het terrein. Het pompstation dient een schuurachtige uitstraling te hebben. Er is voor een houten bekleding gekozen, passend bij het kantoor op hetzelfde terrein en die aansluit bij het landelijke karakter, waardoor ook het landschappelijke kwaliteiten van de omgeving.

J. Appelanten geven aan dat art. 7.3 de mogelijkheid biedt om nadere eisen te stellen als wordt gebouwd bij een monument. Uit het ontwerpbestemmingsplan blijkt niet op welke wijze hier rekenschap van is gegeven.

Reactie:
Het betreft een ‘standaard’ bepaling in de bestemmingsplannen in Rozendaal. Het betreft een zogenoemde open bepaling die het college, in het geval op korte afstand van een monument wordt gebouwd, in staat stelt nadere eisen te stellen die betrekking hebben op de plaats en de afmetingen van bouwwerken. Deze nadere eisen worden gesteld ter voorkoming van onevenredige aantasting van het zicht op en de landschappelijke inpassing van het betreffende monument. In voorkomende gevallen laat het college zich door de gemeentelijke adviescommissie adviseren op grond van deze bepaling. Op voorhand is dus niet exact aan te geven wat deze nadere eisen zijn, dat hangt van de specifieke vergunningsaanvraag af.
Zoals ook bij onderdeel B. is aangegeven is bij de voorbereidingen van het nieuwbouwplan overleg gevoerd met het samenwerkingsverband cultuurhistorie. De adviseurs van het samenwerkingsverband zijn in algemene zin positief over het plan en de stappen die zijn gezet. Hierbij is er waardering geuit voor het ambitieniveau en de wijze van inpassing. Voor de verdere uitwerking zijn enkele aandachtspunten meegegeven die aan de orde komen bij de omgevingsvergunning.

K. Appelanten geven tot slot aan dat het belang van een goede drinkwatervoorziening evident is maar dat onvoldoende rekening is gehouden met de beschermde monumentale waarden en dat alternatieven niet gedegen zijn onderzocht. Op grond hiervan zou het ontwerpbestemmingsplan niet verder in procedure gebracht moeten worden.

Reactie:
Op basis van de hiervoor aangegeven reacties is voldoende duidelijk gemaakt dat er rekening is gehouden met de monumentale waarden en dat voldoende alternatieven zijn onderzocht en dat het bestemmingsplan verder in procedure kan worden gebracht.

3. Vervolgprocedure

Nadat de besluitvorming in de gemeenteraad over het bestemmingsplan heeft plaatsgevonden wordt het besluit ter inzage gelegd.
Op grond van artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening wordt een kennisgeving van de vaststelling van het bestemmingsplan gepubliceerd in de 'In de Roos' en in het Gemeenteblad.

Belanghebbenden kunnen beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan treedt in werking met ingang van de dag na die waarop de beroepstermijn afloopt.

Vragen, d.d. 10 mei 2024 n.a.v. raadsvoorstel bestemmingsplan de Pinkenberg van 7 mei 2024:

a. Kunt u duidelijk maken in hoeverre dit voorstel impact heeft op de aanwezige rijksmonumenten. Wellicht helpt hierbij het geven van een plattegrond met hierop de gebouwen en/of zones die in dit gebied worden aangemerkt als rijksmonument en de geplande nieuwbouw.

Antwoord:
In de toelichting van het bestemmingsplan zijn een aantal kaartjes opgenomen over de inrichting van het perceel. Ook is het inrichtingsplan als bijlage bij de planregels gevoegd. In aanvulling hierop is hieronder een overzicht gevoegd van de verschillende onderdelen die samen het Waterpompstations-complex maken.

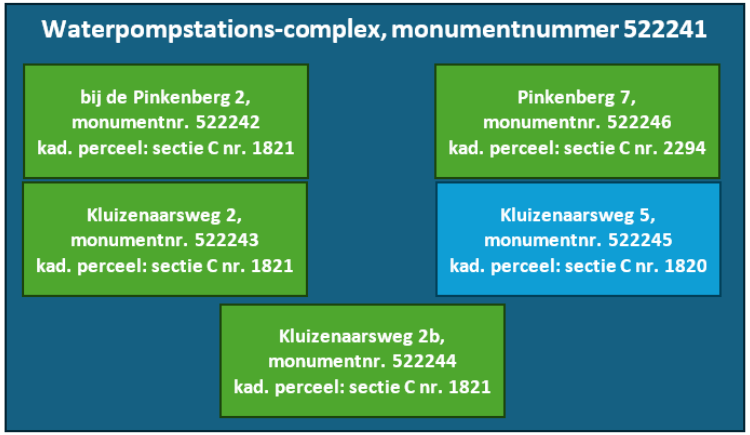

Het complex bestaat uit vijf beschreven onderdelen. Eén van deze onderdelen betreft het perceel Kluizenaarsweg 5 (boerderij Elijzen, perceel 1820). Op dit perceel wil Vitens de nieuwbouw realiseren die met het voorliggende bestemmingsplan planologisch mogelijk wordt gemaakt. De keuze voor nieuwbouw is onder meer ingegeven vanuit de bescherming van de monumentale bebouwing op perceel 1821 (huidige pompstationslocatie).

Vanwege de ligging van het perceel binnen het monumentale complex is in een vroegtijdig stadium overleg gevoerd met het planoverleg van het Samenwerkingsverband Cultuurhistorie Gelderland (SCG). In dit overleg stemmen o.a. de Provincie Gelderland, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de Stichting Monumentenwacht Gelderland, en het Gelders Genootschap de adviezen af.
Naar aanleiding van een eerste overleg met het SCG (november 2021) waarin de intenties zijn besproken is een cultuurhistorische en landschappelijke analyse van het gebied en de objecten opgesteld. Deze is in februari 2022 besproken waarbij er door de architect drie varianten ontwikkeld zijn voor de nieuwbouw. Op basis hiervan hebben de adviseurs van het planoverleg de voorkeur uitgesproken voor de variant die verder is uitgewerkt en als basis dient voor de voorliggende bestemmingsplanherziening. In juli 2023 zijn de verder uitgewerkte plannen besproken. Hierbij is er door de adviseurs in het SCG positief gereageerd waarbij er waardering is geuit voor het ambitieniveau en de inpassing. Een verder uitgewerkt plan (in het kader van de omgevingsvergunning) wordt na vaststelling van het bestemmingsplan in het planoverleg besproken.

Aanvullend zijn de uitwerkingen van het beoogde gebouw, zoals te zien op pagina 13 en 14 van de toelichting, getoond en inhoudelijk op detail besproken tijdens de omgevings- en participatiebijeenkomsten, zoals georganiseerd door Vitens, met de buurt in maart en mei 2023 (dit loopt gelijk op met de afstemming met het SCG). In deze bijeenkomsten is, middels technische plattegronden en doorsneden, zo helder mogelijk aangegeven welk volume de nieuwbouw gaat inhouden middels een zogenaamd volumemodel. Dit volumemodel is in de ontwerpfase na mei 2023 gebruikt als onderligger om hiervan een 3D gebouwenmodel van te construeren. Dit 3D gebouwenmodel is na mei 2023 in gebruik genomen in het ontwerpproces. De, in de presentatie & afstemming met de omgeving in maart en mei 2023, getoonde impressies zijn dan ook een reële weergave van het toekomstige beeld.

Omdat de nieuwbouw ingepast wordt in het bestaande Rijksmonumentaal ensemble is niet alleen het ontwerp van het nieuwe pompstation, maar ook de landschappelijke inpassing een belangrijk onderdeel. Ook hierover staat Vitens in contact met de directe omgeving en omwonenden door middel van de hiervoor genoemde omgevings- en participatiebijeenkomsten.

Hieronder is een voor en na situatie te zien van het huidige ontwerp vanuit 3D gebouwenmodel:*

afbeeldingen volgen per omgaande.

DISCLAIMER
Let wel; deze impressies moeten nog met de omgeving worden gedeeld en verrijkt in een vervolg participatiebijeenkomst die gepland wordt na de vaststelling van het bestemmingsplan. Enerzijds met de directe omwonenden en geïnteresseerden om het ontwerp en landschappelijk inpassingsplan verder te verrijken en tot een definitief ontwerp te komen. Daarnaast is het Samenwerkingsverband Cultuurhistorie Gelderland aan zet om een advies uit te brengen in het kader van het proces van de omgevingsvergunning voor de realisatie van de nieuwbouw.

b. Kunt u een overzicht geven van de onderzochte alternatieve locaties, op welke criteria deze zijn getoetst, zijn beoordeeld en hoe de uiteindelijke keuze is gemaakt?

Antwoord:

In 2020 is er door Vitens intern een locatieonderzoek uitgevoerd naar de geschikte locatie voor de vervangende nieuwbouw voor het pompstation Pinkenberg. Deze locatiestudie is destijds (in 2021) gedeeld en besproken met de gemeente Rozendaal. Deze keuzes zijn ook tijdens de hiervoor genoemde sessies (in maart en mei 2023) met de directe omgeving gedeeld. In de toelichting van het bestemmingsplan is op pagina's 15 en 16 uiteengezet welke alternatieve locaties zijn onderzocht, op welke criteria deze zijn getoetst, hoe deze zijn beoordeeld en hoe de uiteindelijke keuze is gemaakt.

De locaties zijn beoordeeld op basis van de volgende criteria: oppervlakte van het terrein; bestemming van de locatie; beschikbaarheid van het terrein; hoogteligging van het terrein; afstand tot het winveld/voorzieningsgebied; afstand tot een Natura 2000-gebied en onderdeel van Nederlands Natuur Netwerk (NNN) of Natura 2000-gebied. Hieruit is door Vitens geconcludeerd dat alternatieve locaties ofwel een groot risico in de slagingskans hebben omdat herhuisvesting van gemeenschapsinstellingen moet worden gerealiseerd, de locatie onderdeel is van Natura-2000/NNN en/of dat de locatiekeuze zeer kostenverhogend is omdat aanvullende infrastructuur moet worden aangelegd en er hogere energiekosten mee gemoeid zijn. De locatie Kluizenaarsweg 5 is uit dit locatieonderzoek als voorkeurslocatie naar voren gekomen, ondanks het feit dat dit perceel onderdeel is van het Rijksmonumentaal ensemble. Hierboven (onder a.) is toegelicht hoe Vitens zorgvuldigheid betracht in de status van Rijksmonumentaal ensemble, met dit ensemble rekening houdt bij de ontwikkeling van het vervangende pompstation en rekening houdt met de omgeving.

In de bijlage is een samenvatting opgenomen in tabelvorm en zijn alle locaties met een afbeelding toegevoegd. Aanvullend is de tekst uit de toelichting integraal overgenomen van pagina 15 en 16 van het bestemmingsplan.

Tabel samenvatting locatiekeuze

Locatie	Oppervlakte terrein	Bestemming van de locatie	Beschikbaarheid terrein	Hoogteligging van het terrein;	Afstand tot het winveld/voorzieningsgebied;	Afstand tot een Natura 2000-gebied;	Onderdeel van Nederlands Natuur Netwerk of Natura 2000-gebied.	Conclusie
1. Sportpark de Pinkenberg en agrarische gronden	voldoende groot	enkelbestemming 'Sport' en 'Agrarisch met waarden' en dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 3'.	herhuisvesting sportclubs nodig	prima	< 200 meter	<20 meter	geen onderdeel van NNN of Natura 2000-gebied	afhankelijk van draagvlak voor herhuisvesting sportclubs en in afstemmings met gemeente Rozendaal; **50% slagingskans**
2. Voormalig openluchtzwembad Beekhuizen (Velp)	voldoende groot	enkelbestemming 'Natuur' en 'Wonen'		prima	<500 meter	<20 meter	onderdeel van NNN, geen onderdeel van Natura 2000-gebied	doel van de Stichting Broedplaats Beekhuizen maakt bestemmingswijziging en ontwikkelingskans; **0% slagingskans**
3. Arnhemse Hockey Club (Velp).	voldoende groot	enkel bestemming "Dagrecreatie'	herhuisvesting sportclubs nodig	prima	<500 meter	<20 meter	geen onderdeel van NNN of Natura 2000-gebied	afhankelijk van herhuisvesting sportclubs en gemeente Rheden **30%**
4. Kluizenaarsweg 5	voldoende groot	enkel bestemming 'Waterwinlocatie'	eigen grond	prima	<50 meter	<20 meter	geen onderdeel van NNN of Natura 2000-gebied	bestemmingsplanwijziging is nodig en goede ruimtelijke inpassing omdat het onderdeel is van een rijks monumentaal ensemble **80% slagingskans**
5. Alternatief: Combinatie van bestaande productielocaties Pinkenberg en Ellecom tot één centraal gelegen gecombineerde nieuwbouw.	voldoende groot	enkel bestemming 'Waterwinlocatie'	Focus op eigen terrein	laag	<8 km	<20 meter	geen onderdeel van NNN of Natura 2000-gebied	optie is zeer kostenverhogend tav de aanvullende infrastructuur en hogere energiekosten door verplaatsing van het drinkwater **locatie is afgevallen**

Locatie 1. Sportpark de Pinkenberg en agrarische gronden

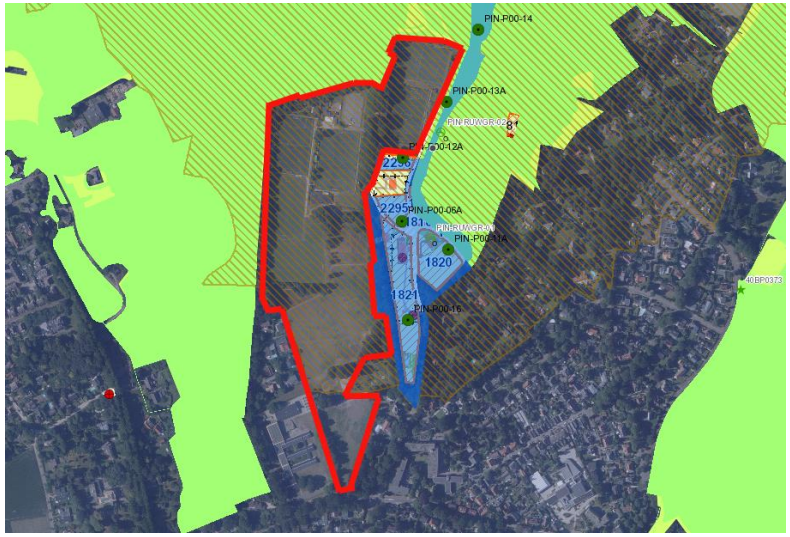

Locatie 2. Voormalig openluchtzwembad Beekhuizen

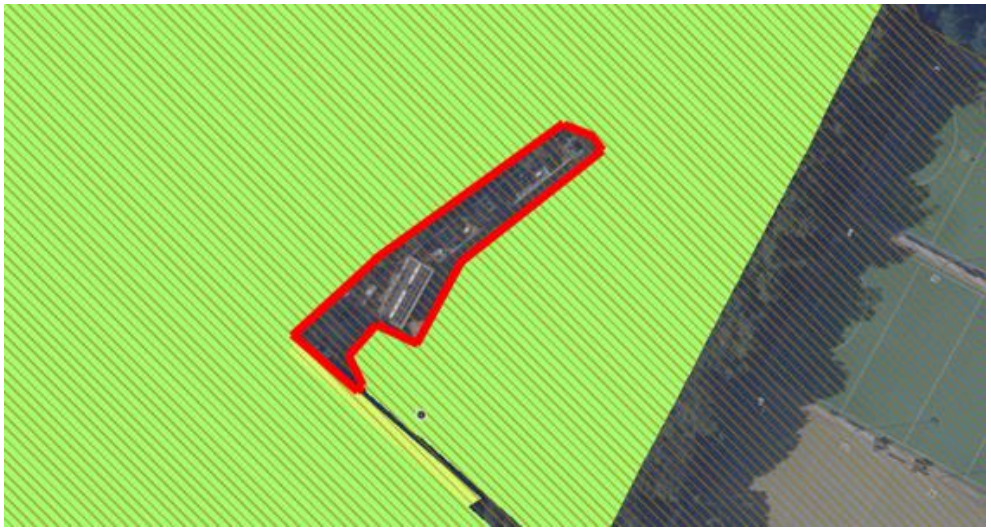

Locatie 3. Arnhemse Hockeyclub

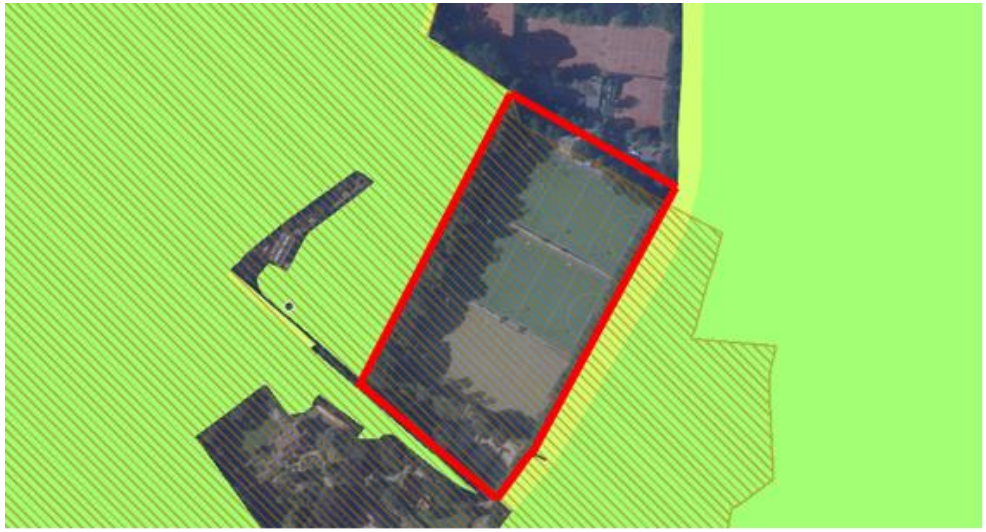

Locatie 4. Kluizenaarsweg 5

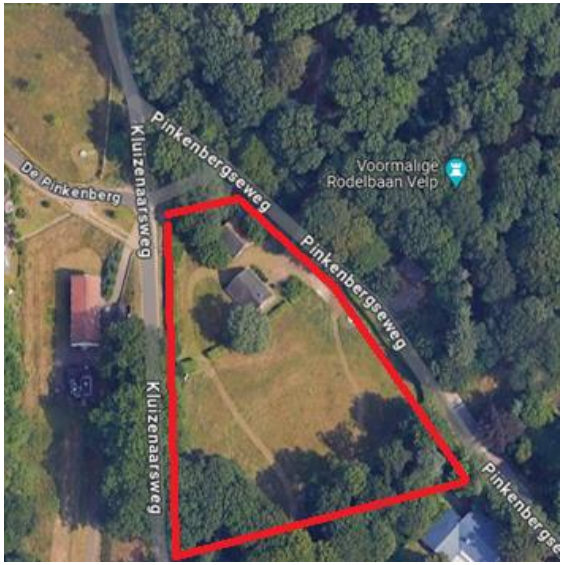

Locatie 5. Combinatie Pinkenberg met pompstation Ellecom

Integrale overname van de toelichting op het locatieonderzoek uit pagina 15 en 16 van het bestemmingsplan

Besluit ruimtelijke ordening (Bro)
In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) is de ladder voor duurzame verstedelijking geïntroduceerd en per 1 oktober 2012 als motiveringseis in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) (artikel 3.1.6, lid 2) opgenomen. Doel van deze ladder is een goede ruimtelijke ordening door een optimale benutting van de ruimte in stedelijke gebieden. Hierbij geldt een motiveringsvereiste voor het bevoegd gezag als nieuwe stedelijke ontwikkelingen planologisch mogelijk worden gemaakt.

Beoordeling
Omdat er sprake is van een stedelijke ontwikkeling (nieuwbouw van een bedrijf) buiten bestaand stedelijk gebied, heeft er een zogenaamde laddertoets plaatsgevonden.
De behoefte aan winning van voldoende schoon drinkwater is evident. De behoefte aan een waterproductiebedrijf in de nabijheid van het waterwingebied bij Rozendaal derhalve ook.

Het huidige waterproductiebedrijf bevindt zich aan de rand van het bestaande stedelijke gebied van Rozendaal. Het toekomstige waterproductiebedrijf bevindt zich eveneens aan de rand van het bestaande stedelijk gebied. Ten behoeve van het optimaal benutten van de ruimte zijn drie optionele locaties en één alternatief onderzocht:

1. Sportpark de Pinkenberg en agrarische gronden (Rozendaal).
2. Voormalig openluchtzwembad Beekhuizen (Velp).
3. Arnhemse Hockey Club (Velp).

Alternatief:

- Combinatie van bestaande productielocaties Pinkenberg en Ellecom tot één centraal gelegen gecombineerde nieuwbouw.

Om de locaties en het alternatief te beoordelen op de geschiktheid zijn de volgende kenmerken gehanteerd door Vitens:

- oppervlakte van het terrein;
- bestemming van de locatie;
- beschikbaarheid terrein; hoogteligging van het terrein;
- afstand tot het winveld/voorzieningsgebied;
- afstand tot een Natura 2000-gebied;
- onderdeel van Nederlands Natuur Netwerk of Natura 2000-gebied.

De sportvelden van Sportpark de Pinkenberg, de Pinkenberg in Rozendaal

De sportvelden hebben de enkelbestemming 'Sport'. De agrarische gronden die zuidelijk van de sportvelden liggen, hebben de enkelbestemming 'Agrarisch met waarden'. De betreffende percelen hebben allemaal de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 3'. Het is verboden te bouwen of te laten bouwen op de voor 'Waarde - Archeologie 3' mede bestemde gronden. Hier zijn uitzonderingen voor mogelijk. Eén van de uitzonderingen is op basis van archeologisch onderzoek aantonen dat ter plaatse geen behoudenswaardige archeologische waarden aanwezig zijn of dat de archeologische waarden niet worden verstoord. In alle gevallen dient voor de bestemmingswijziging de uitgebreide procedure te worden gevolgd.
De slagingskans van de bestemmingswijziging is afhankelijk van een herhuisvestingsvraag vanuit Sportclub Veluwezoom, Voetbalvereniging Olympia en voetbalclub DVOV of herhuisvestingsplannen van de gemeente Rozendaal om deze sportverenigingen te verplaatsen. Uit een online onderzoek blijkt van geen van beide gevallen sprake te zijn. Gezien de status van dit onderzoek is er niet geïnformeerd bij de gemeente of bij de betreffende sportclubs. Derhalve is de slagingskans voor de bestemmingswijziging bepaald op 50%.

Voormalig openluchtzwembad Beekhuizen, Beekhuizenseweg 93 in Velp

De Stichting Broedplaats Beekhuizen zet zich in voor behoud en ontwikkeling van deze locatie als “nieuwe natuur”. Het merendeel van het perceel is bestemd als 'Natuur', een klein deel van het perceel is bestemd voor 'Wonen'. Daar waar de woonbestemming van toepassing is zijn al woningen aanwezig of wordt een woning gebouwd. Op deze locatie is dan ook geen ruimte meer voor nieuwbouw, tenzij de bestemming van de voor natuur aangewezen gronden wordt gewijzigd. Gezien het doel van de Stichting Broedplaats Beekhuizen, de inrichting van het gebied en de ligging tegen het Natura 2000-gebied en Natuur Netwerk Nederland, is de kans om de bestemming te wijzigen nihil.

AHC Beekhuizenseweg 95 in Velp

De Arnhemse Hockey Club (AHC) en Tennisvereniging Beekhuizen hebben een ligging tegen het Natura-2000 gebied en Natuur Netwerk Nederland. De locaties hebben de bestemming 'Dagrecreatie' en zijn bestemd voor sport- en recreatievoorzieningen.
De slagingskans van de bestemmingswijziging is afhankelijk van een herhuisvestingsvraag vanuit AHC en de tennisvereniging of herhuisvestingsplannen van de gemeente Rheden om deze sportverenigingen te verplaatsen. Derhalve en aangezien de locatie wordt omringd door Natura 2000-gebieden en Natuur Netwerk Nederland, is de slagingskans voor de bestemmingswijziging 30%.

Combineren waterproductiebedrijven

Een combinatie van Pinkenberg en Ellecom tot één centrale productielocatie is niet doorgegaan omdat de kosten voor de aanleg van nieuwe ondergrondse infrastructuur (voor het transport van ruwwater naar het centrale productiebedrijf en het transport terug van reinwater (drinkwater) de investering van de nieuwbouw meer dan verdubbelden.
Daarnaast is dit energetisch een onaantrekkelijke optie. Pinkenberg ligt hoog. Het centrale productiebedrijf laag. Er moet eerst energie vernietigd worden om te hoge drukken in het productiebedrijf te voorkomen en vervolgens moet het drinkwater weer op druk gebracht worden om Pinkenberg te kunnen bereiken.

Gekozen locatie nabij het bestaande waterproductiebedrijf

De gekozen locatie nabij het bestaande waterproductiebedrijf is in eigendom van Vitens en kan bovendien ontsluiten via de bestaande infrastructuur.

Conclusie:

De ontwikkeling van een waterproductiebedrijf naast het bestaande waterproductiebedrijf kan met het oog op de ladder voor duurzame verstedelijking aanvaardbaar worden geacht.

Impressie van het concept ontwerp vanaf de Kluizenaarsweg

Impressie van het conceptontwerp vanaf de Pinkenbergseweg

Impressie van het conceptontwerp vanaf de splitsing Kluizenaarsweg en Pinkenbergseweg

Raadsvoorstel

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Turap 1 2024

Adviseur	: A. van der Wiel	**Datum B&W**	: 28 mei 2024
Programma	: Allen	**Datum Raad**	: 18 juni 2024
Portefeuillehouder	: S. Warmerdam	**Openbaar**	: ja

Aan de Raad

Aanleiding
Conform de financiële verordening wordt er twee keer per jaar een tussenrapportage aangeboden aan de raad. Dit is de eerste turap over 2024.

Gevraagde beslissing
1. Kennis te nemen van de eerste tussenrapportage over 2024;
2. In te stemmen met de onttrekking van € 75.000 uit de algemene reserve ter dekking van de incidentele personele lasten.
3. In te stemmen met wijziging van projectkosten opvanglocatie voor de Oekraïense ontheemden, deze worden gedekt uit de bijdrage vanuit het Rijk en hebben per saldo geen effect op het resultaat.
4. De overige gewijzigde begrote bedragen conform bijgaande turap te verwerken in de begroting met een negatief resultaat van per saldo € 200.

Wat willen we bereiken?
De doelstelling is om de raad te informeren over de afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Argumenten
Deze tussenrapportage laat een licht nadelig saldo zien van € 58. De rapportage geeft – desalniettemin – inzicht in een aantal forse afwijkingen, als gevolg van voornamelijk incidentele tegenvallers in de personeelslasten. Daarnaast is sprake van structurele tegenvallers bij de MGR voor zorg en wsw. Bij de inkomsten is sprake van grotendeels structurele meevallers zoals de rente-inkomsten en de opbrengst ozb. Na afboeking op het begrotingssaldo resteert er voor 2024 een nadelig saldo van € 58.

Kanttekeningen
N.v.t.

Wat mag het kosten?
In de turap wordt daar waar nodig een dekkingsvoorstel gedaan. Het nadelige saldo van deze tussenrapportage ad € 59 wordt verantwoord op de post begrotingssaldo 2024.

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum,
gemeentesecretaris

Ester Weststeijn,
burgemeester

Bijlage(n)
1. Turap 1 2024
2. Ontwerp-raadsbesluit

Raadsbesluit

Gemeente ROZENDAAL

De raad van de gemeente Rozendaal, gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 28 mei 2024

Besluit:

1. Kennisnemen van de eerste tussenrapportage over 2024;
2. In stemmen met de onttrekking van € 75.000 uit de algemene reserve ter dekking van de incidentele personele lasten.
3. In te stemmen met een wijziging van projectkosten opvanglocatie voor de Oekraïense ontheemden, deze worden gedekt uit de bijdrage vanuit het Rijk en hebben per saldo geen effect op het resultaat.
4. De overige gewijzigde begrote bedragen conform bijgaande turap te verwerken in de begroting met een negatief resultaat van per saldo € 200.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Rozendaal d.d. 18 juni 2024.

Klaas Schaap,
griffier

Ester Weststeijn,
burgemeester

Gemeente
ROZENDAAL

Turap 1

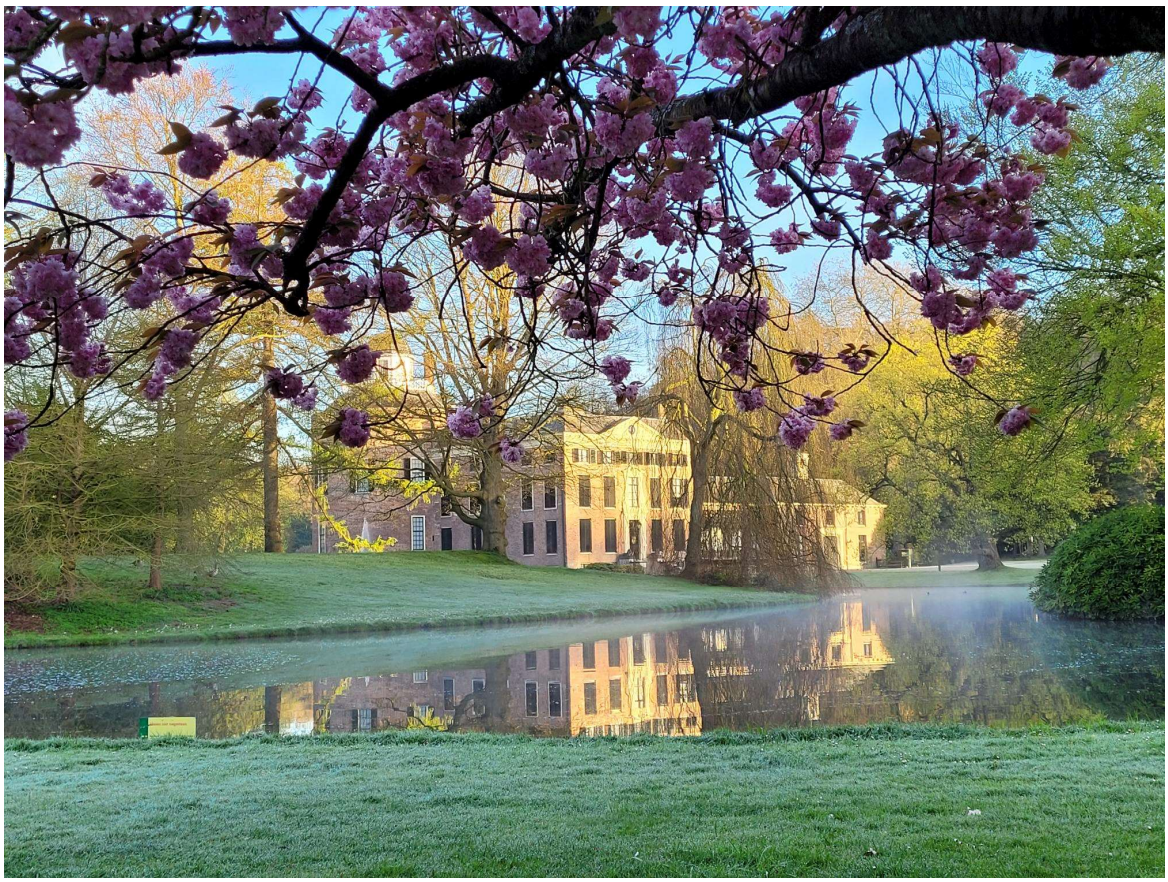

2024

Voorwoord en leeswijzer

Voor u ligt de eerste tussenrapportage (Turap 1) van 2024. Hierin vermelden we op basis van de kaders in de Financiële verordening de meest relevante financiële wijzigingen lopende het begrotingsjaar en doen we waar aan de orde voorstellen voor begrotingswijzigingen.

Programmaopzet

Alleen wanneer er sprake is van een afwijking wordt daar in het betreffende programma aandacht aan geschonken, zowel beleidsmatig als financieel. Wanneer dat niet het geval is, komt het programma in deze Turap ook niet voor.

De Turap wordt afgesloten met een totaaloverzicht van de financiële effect op het financieel meerjarig perspectief en zo nodig met een toelichting op de ontwikkeling van de vermogenspositie en de weerstandsratio.

Mei 2024

Burgemeester en wethouders van Rozendaal,

de secretaris,
Bas Pelgrum

de burgemeester,
Ester Weststeijn

Inhoud

VOORWOORD EN LEESWIJZER 2

Programmaopzet 2

PROGRAMMA'S 4

Programma 0: Bestuur en ondersteuning 4

Programma 6: Sociaal domein 4

RECAPITULATIE EN RESERVES 5

Financiële samenvatting 5

VERMOGENSPOSITIE EN WEERSTANDSRATIO 6

WEERSTANDSRATIO 7

Programma's

Programma 0: Bestuur en ondersteuning

Wijzigingen personeelslasten
Op verschillende aspecten van de personeelslasten zijn er onvoorziene wijzigingen als gevolg van niet-voorziene WW-lasten en uitdiensttredingen, cumulatief ten bedrage van € 75.000. Voor deze kosten doen we het voorstel om ze – in lijn met de ratio van de risicobeheersing blijkens de risicoparagraaf, te dekken uit de algemene reserve.

Daarnaast is er door met name langdurig verzuim een kostenoverschrijding op de post inhuur burgerzaken. Binnen het eerste half jaar zien we een kostenoverschrijding van € 8.500. Voor Q3 heeft het college zich ook genoodzaakte gezien om omwille van de continuïteit in de dienstverlening aanvullend in te huren. Kosten daarvoor ramen we op € 41.000. Deze cumulatieve meerkosten leiden tot een overschrijding van het budget Inhuur burgerzaken van € 49.500. Hiervoor tracht het college dekking te vinden binnen programma 0. Die potentiële besparing is in deze rapportage nog niet gekwantificeerd en opgenomen.

Ozb
De opbrengst ozb valt hoger uit. Dit wordt veroorzaakt doordat de definitieve waardestijging van de woningen hoger is uitgevallen dan bekend was bij het opstellen van de begroting. Wij ramen de opbrengst bij met een bedrag van € 24.000 naar een totaal van € 464.017.

Rente Schatkistbankieren
De rente die wij ontvangen voor tijdelijke overtollige middelen die wij (verplicht) bij de schatkist stallen is iets verder opgelopen. Mede hierdoor en door het beter wegzetten van tijdelijk overtollige middelen stellen wij de rente opbrengsten bij met een bedrag van € 15.000. Daarnaast hebben wij met een extra rente-inkomst van € 25.000 ontvangen op onze reeds afgeloste lening aan Alliander. Alliander probeert diverse leningen bij gemeenten en andere organisaties af te lossen. Niet alle partijen wilden hier in meegaan. Aan partijen die wel besloten tot aflossing verstrekt Alliander een extra compensatie. De totale renteopbrengst ramen wij bij met € 40.000 (€ 25.000 + € 15.000) van € 207.000 naar € 247.000.

Financieel effect
Onvoorziene wijzigingen in de personeelslasten verhogen wij dat budget met € 75.000, ten laste van de algemene reserve.
De begrotingspost voor inhuur burgerzaken verhogen wij met € 49.400 naar een totaal van € 91.000.
De opbrengst voor ozb ramen wij bij met € 24.000 naar een totaal € 464.017.
De opbrengst rente verhogen wij met een bedrag van € 40.000 naar een totaal van € 247.500.

Programma 6: Sociaal domein

Opvang ontheemde Oekraïners
In de begroting zijn kosten opgenomen voor de opvang van ontheemde Oekraïners op De Bosrank. Door de verlenging van de opvang en recente inzichten in de kosten stellen wij de projectbegroting hierop bij. Het effect op de gemeentelijke begroting is per saldo 0. De gemaakte kosten worden namelijk vergoed door het ministerie (zie ook aanpassing aan de batenkant).

Modulaire gemeenschappelijke regeling (MGR)
Binnen de MGR zien we een kostentoename van in totaal € 14.800. De kosten voor de WSW nemen € 8.800 toe. Dit wordt deels veroorzaakt door kostenstijging maar ook door de afbouw van het lage-inkomensvoordeel. Daarnaast is er een kostentoename van € 6.000 die onder meer het gevolg is van de inrichting van een informatiepunt voor social return en de oprichting van de nieuwe module Regionale Facilitering Zorg. Hiervoor wordt het regiosecretariaat zorg uitgevoerd, het uitvoeringsplan jeugd, en het regionaal advies en regionale

projecten jeugd. Dit leidt tot een efficiëntere aanpak die ook tot uitdrukking komt in kostenreductie op enkele andere posten. Deze kostenreductie is effectief nog niet in beeld ten tijde van opstellen van deze tussenrapportage en wordt in de volgende rapportage definitief verwerkt.

Financieel effect

Wij passen de kosten en opbrengsten voor de opvang van ontheemde Oekraïners aan (per saldo € 0).
De begrotingspost voor kosten wsw verhogen wij met € 8.800 van € 62.736 naar € 71.536.
De begrotingspost bij jeugdzorg laten wij stijgen met € 6.000.

Recapitulatie en reserves

Financiële samenvatting

In onderstaande tabel zijn alle afwijkingen samengevat en afgezet tegen het begrotingssaldo.

	2024	I/S*
Begrotingssaldo 2024	**142**	
Programma 0		
Kosten als gevolg van WW en uitdiensttreding	-75.000	I
Inhuur burgerzaken	-49.400	I
Rente opbrengsten	40.000	I/S
Opbrengst ozb	24.000	S
Onttrekking algemene reserve t.b.v. personele ontwikkeling	75.000	I
Programma 6		
Kosten opvang Oekraïners	2.600.000	I
Bijdrage rijk opvang Oekraïners	-2.600.000	I
Regionale facilitering Zorg	-6.000	S
Kosten Wsw	-8.800	S
Bijgesteld begrotingssaldo (tm turap 1)	**-58**	

Toelichting: Het begrotingssaldo bedraagt exclusief de tijdelijke toevoeging van de middelen uit de motie € 58 negatief. De gevolgen van de onttrekking aan de reserve van 75.000 verwerken we in de weerstandsratio bij komende begroting. Daarom is dit nog niet meegenomen in een gewijzigde vermogenspositie en weerstandratio. Te zien is dat het grootste deel van de tegenvallers incidentele afwijkingen betreft. De structurele afwijkingen zijn grotendeels positief.

Vermogenspositie en weerstandsratio

In onderstaande tabel is een actueel overzicht van het vermogen opgenomen. De tweede kolom bevat de feitelijke stand per 31-12-2023 (conform de concept-jaarrekening 2023) plus de begrote toevoegingen in 2024 In de derde kolom zijn de claims opgenomen. Dit betreffen raadsbesluiten op reserves die niet of niet geheel uitgevoerd zijn. De vijfde kolom geeft daarmee in feite de beschikbare stand per reserve weer.

1.	2.	3.	4.	5.
	Saldo 1-1-2023	**Claims**		**Saldo beschikbaar**
A. Algemene reserve				
Vrije algemene reserve	3.783.218	388.806	1	3.394.412
subtotaal A	**3.783.218**	**388.806**		**3.394.412**
B. Bestemmingsreserves				
Reserve monumenten	20.959	0		20.959
Reserve sociaal domein	368.210	0		368.210
Vervangingsreserve inventaris gemeentehuis	109.311	0		109.311
Reserve digitalisering	55.710	20.000	2	35.710
Reserve fietspaden	63.264	0		63.264
Reserve wegen	113.814	0		113.814
Reserve begraafplaats	18.913	0		18.913
Reserve dekking kapitaallasten	4.944.265	4.944.265	3	0
Reserve energietransitie	337.260	0		337.260
subtotaal B	**6.031.706**	**4.964.265**		**1.067.441**
C. Voorzieningen				
Voorziening riolering	1.141.000	0		1.141.000
Voorziening wachtgeld/pensioen wethouders	341.616	0		341.616
subtotaal C	**1.482.616**	**0**		**1.482.616**
Totaal	**11.297.540**	**5.353.071**		**5.944.469**

1. Algemene reserve: Dit betreft de (rest)kredieten voor: Omgevingswet totaal 97K, Digitale agenda totaal 47K, steenhoek 3K, renovatie Het Rond 2K, additionele wensen De Del 14k, planschades 16k en masterplan Veluwezoom 209k.
2. Reserve digitalisering: Dit betreft de digitale agenda 20K.
3. Reserve dekking kapitaallasten: Dit betreffen de afschrijvingslasten die conform de systematiek uit deze reserve worden onttrokken.

Weerstandsratio

Bij elke turap geven we ook de weerstandsratio aan. Het risicoprofiel is conform de meest recente begroting of jaarrekening (dat zijn de twee momenten in het jaar dat het profiel geactualiseerd wordt). Voor het weerstandsvermogen geldt het bedrag van de algemene reserve uit de derde kolom van bovenstaande tabel. Onderstaande tabel komt uit de concept jaarrekening 2023.

Weerstandsvermogen		Beschikbaar		Benodigd
Structureel	A	10.000	B	326.250
Incidenteel	C	3.783.218	D	210.000
Totaal	E	3.793.218	F	536.250
Structureel (A/B)		0,03		
Incidenteel (C/D)		18,02		
Totaal (E/F)		7,07		

Met een weerstandsratio van 7,07 is de gemeente Rozendaal op dit moment in staat om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat het voorzieningenniveau in gevaar uitkomt. Bij materiële tegenvallers van structurele aard is er zodoende ook voldoende tijd om de maatregelen in kaart te brengen die nodig zijn om een structureel evenwicht tot stand te brengen. De ratio zit nog ruim boven de 4 die de raad als ondergrens heeft aangegeven.

AMENDEMENT

(artikel 31 Reglement van Orde van de raad van Rozendaal houdende bevoegdheden, instrumenten raadsleden)

De raad van de gemeente Rozendaal, in vergadering bijeen op 18 juni 2024, sprekend over agendapunt 13, 1e Tussenrapportage

Besluit het voorliggende raadsbesluit als volgt te wijzigen:

1. Kennisnemen van de eerste tussenrapportage over 2024;

2. In te stemmen met een wijziging van projectkosten opvanglocatie voor de Oekraïense ontheemden, deze worden gedekt uit de bijdrage vanuit het Rijk en hebben per saldo geen effect op het resultaat.

3. De overige gewijzigde begrote bedragen te verwerken in de begroting met een negatief resultaat van per saldo € 75.200.

En gaat over tot de orde van de dag.

Rozendaal, 18 juni 2024

Fracties R’74, PAK en BGR

Voorzitter R’74 Voorzitter PAK Voorzitter BGR

Raadsbesluit

Gemeente ROZENDAAL

De raad van de gemeente Rozendaal, gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 28 mei 2024

Besluit:

1. Kennisnemen van de eerste tussenrapportage over 2024;
2. In te stemmen met een wijziging van projectkosten opvanglocatie voor de Oekraïense ontheemden, deze worden gedekt uit de bijdrage vanuit het Rijk en hebben per saldo geen effect op het resultaat.
3. De overige gewijzigde begrote bedragen te verwerken in de begroting met een negatief resultaat van per saldo € 75.200,--.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Rozendaal d.d. 18 juni 2024.

Klaas Schaap,
griffier

Ester Weststeijn,
burgemeester